

Të dashur lexues!

Së pari i falënderohem Allahut xh.sh. i cili më mundësoi ta rishikoj përkthimin e Kurani në gjuhën shqipe, të cilin e kam përkthyer dhe e kam botuar gati para dhjetë viteve. Botimi i parë mban me vete shumë gabime tekniko-gjuhësore dhe në disa vende kishte nevojë për korrigjim. Prandaj, kërkoj falje për ato gabime të rastit që kanë mbetur në të. Tashmë vite me radhë kam punar që ta përmirësoj këtë përkthim dhe ta bëj më të mirë e më adekuat. Ky botim i dytë është një përkthim pothuajse i ri, me përmirësime nga ana tekniko-gjuhësore dhe me komente e shpjegime të reja.

Dy attribute të Allahut xh.sh. që përmenden në Bismillah, Rahman dhe Rahim, të cilat nuk mund t'i përkthejmë me një fjalë të vetme, sepse përkthimi i këtyre attributeve nuk jep kuptimin dhe domethënien e vërtetë e të plotë të tyre, andej unë i kam lënë ashtu atributet e Allahut dhe në fusnota ose në komentim kam dhënë hollësisht domethënien e këtyre attributeve të Allahut. Prandaj kam shkruar: Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim.

Puna e përkthimit të Kuranit në ndonjë gjuhë tjetër nuk është një punë e lehtë. Prandaj, çdo botim i ri do jetë më i mirë se i pari.

U falenderohem të gjithë lexuesve, studiuesve dhe shokëve që më dhanë këshilla, sugjerime dhe përkrahje në rastin e këtij botimi të dytë. Allahu ua shpërbleftë me të mira! Amin!

I falënderohem përzemërsisht djalit tim, Taihr Khanit, që dha një kontribut të papërshkrueshëm, duke punuar ditë e natë për t'i kryer punimet kompjuterike. Allahu xh.sh. i shpërbleftë me të mirat!

Zakaria Khan

KURANI KERIM

Arabisht - shqip

Albanian Translation of The Holy Quran

Përkthim e Komentim e bëri

Muhammad Zakaria Khan

First Published in U.K in 1990
Second revised edition 2003 (3.000)
Verlag "Der Islam"
Genfer Strasse 11
60437 Frankfurt am Main, Germany

Printed and bound by
Kösel GmbH & Co. KG Kempten
Proof reading: Sajid Ahmad Naseem
Composing & Layout: Tariq Mahmood
© 1990 ISLAM INTERNATIONAL PUBLICATIONS LTD.

Brittish Library Cataloguing in Publication Data
[Koran. Albanian & Arabic, 1990]

I.Title
297.122
ISBN 1-85372-324-X

No part of this book may be reproduced in any form without
Prior permission from the publisher, except for the quotation
of brief passages in criticism

PARATHËNIE

Para katërbëdhjetë shekujsh në Arabi ndodhi një ngjarje e rëndësishme, që e ndërroi tërësisht fatin e njerëzimit. Fjala është për ardhjen e Profetit të Shenjtë Hazret Muhammed s.a.v.s, kur nën flamurin e këtij Profeti të madhërishtëm u tubuan në formë të një kombi të gjitha fiset e shpërndara dhe të përçara të Arabisë, kur në damaret e tyre filloi të rrjedhë gjaku i shpresave të reja kombëtare dhe zelli, vullneti e këmbëngulja e tyre u dha një forcë e hov të jashtëzakonshëm forcave shpirtërore të tyre dhe ata duke marrë në duart e veta mesazhin e bashkimit e të vëllëzërimit depërtuan brenda një kohe të shkurtër në të katër anët e botës.

Ç'ishte ajo forcë që e ndërroi gjendjen e mëparshme të arabëve naivë dhe i udhëhoqi drejt dritës dhe rrugës së ngadhënjimit? Pa dyshim, ajo ishte forca e Kuranit, që i nxori ata nga errësirat e imoralitetit, e poshtërimin dhe i futi në dritë - në dritën e moralit, të prosperitetit, të progresit dhe të edukimit fizik e psikik.

Kurani i Shenjtë është përmbledhja e fjalëve të diktuar prej Allahut, i cili iu shpall Profetit Hazreti Muhammedit s.a.v.s. (paqa dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të) me qëllim që ai me anë të këtij Libri t'i përuddhë njerëzit, t'i udhëheqë drejt rrugës së Zotit dhe duke i nxjerrë njerëzit nga errësirat e kohës t'i shpjerë në dritë.

Vërtet, Kurani është një përmbledhje udhëzimesh, këshillash dhe dispozitash hyjnore që u garanton njerëzve sigurinë, jetën e qetë, të lumtur dhe kënaqësinë mendore dhe shpirtërore.

Kjo është tradita e Zotit që kur në botë përhapet padrejtësia, degjenerimi, imoraliteti dhe idhujtaria, Ai dërgon ndonjë Profet ose Reformator që t'i tubojë njerëzit dhe t'i edukojë sipas udhëzimeve të Zotit. Qëllimi i ardhjes së të gjithë Profetëve ishte një - t'i thërrasin njerëzit në drejtim të Krijuesit

të tyre të vërtetë dhe të krijojnë një unitet dhe një bashkim vëllazëror në mes të të gjithë popujve dhe të krijojnë një mjedis lirie dhe një atmosferë qetësie në botë. Ata përpiqen dhe angazhohen për t'i zhdukur të gjitha dallimet, përçarjet dhe distancat që ekzistojnë në mes të popujve të ndryshëm të viseve të ndryshme. Andaj, sipas kësaj tradite të Zotit, erdhën qindra e mijëra Profetë në botë. Disave Allahu u dha ndonjë Libër (Sheriat), si Hazret Musait a.s. i dha Tevratin, Hazret Daudit a.s. i dha Zeburin, Hazret Isajës a.s. i dha Unxhillin dhe Hazret Muhammedit s.a.v.s. i dha Kur'anin.

NEVOJA E KURANIT

Shtrohet pyetja se kur ekzistonin fe të ndryshme si jehudizmi, krishterizmi dhe hinduizmi etj. dhe ekzistonin edhe Librat e tyre, atëherë përse u shpall Kurani? A ka pasur nevojë për ndonjë fe të re dhe për ndonjë Libër (Sheriat) të ri? Përgjigja e kësaj pyetjeje mund të jepet në mënyra të ndryshme:

1. Ky ndryshim i feve a nuk ishte argument i mjaftueshëm që të vinte një fe e re që të zhdukeshin të gjitha dallimet dhe përçarjet që ekzistonin në fe të ndryshme, dhe që të tuboheshin të gjithë njerëzit në një platformë?
2. Mendja e intelekti i njeriut a nuk ecte përpara duke i kapërcyer caqet e evolucionit? Andaj a nuk i nevojtej t'i kalojë edhe caqet e evolucionit shpirtëror!
3. A nuk ishin të deformuar ata Libra - Zeburi, Tevrati e Inxhill? Prandaj, njerëzimit i nevojtej një Libër i përsosur.
4. Mos fetë e asaj kohe pohonin se Librat e tyre janë të përsosur e të përhershëm apo vetë ishin duke pritur për një evolucion dhe për një ndryshim tjetër shpirtëror, ku duhej të bashkohen njerëzit e tërë rruzullit tokësor?

Sigurisht, u bë e qartë se përse u shpall Kurani. Të gjitha fetë që ekzistonin para Islamit, ishin të kufizuara për një rajon dhe për një popull në veçanti. Ato dalloheshin mes veti dhe e kundërshtonin njëri-tjetrin. Asnjë fe prej tyre nuk pohonte se është universale dhe se mësimet e saj janë të përhershme e janë të dobishme për të gjithë njerëzit e botës. P.sh. Bibla nuk e paraqet Zotin e universit, por e paraqet vetëm Zotin e Bijëve të Izraelit. Po ashtu ajo pohon se Krishti ka ardhur vetëm për Bijtë e Izraelit e jo për ndonjë popull tjetër. Kështu edhe Tevratit i sotëm nuk është ai Libër që Allahu ia shpalli Hazret Musait a.s. Ai sot ka mbetur si një përmbledhje mësimesh kontradiktore. Edhe ithtarët e Vedës e konsideronin se ajo u takon vetëm shtresave të larta të shoqërisë. Përkundër gjithë kësaj, Islami e paraqet konceptin e një Zoti universal që është i Plotfuqishëm dhe i Vetëmjaftueshëm. Prej të gjitha feve botërore vetëm Islami është ajo fe që pohon se është fe universale dhe Sheriati i saj, Kurani, është Libri i përsosur, i përhershëm dhe i fundit që u takon të gjithë popujve të botës.

Vërtet, predikimet, mësimet, këshillat, ligjet juridike e pedagogjike dhe ideologjia e Kuranit janë aq fleksibile dhe të përshtatshme sa që u japin dobi njerëzve të të gjitha kohërave. Ai na paraqet parimet fundamentale që nëse zbatohen e praktikohen, mund të krijojnë një shoqëri të shëndoshë në të gjitha aspektet ku zhvillohen dhe edukohen mendjet e çdo individi.

Kuran do të thotë ai libër që shkruhet, lexohet e recitohet shumë. Fjala Kuran në vetvete përmban një profeci se ky libër do të shkruhet, do të lexohet e do të studiohet shumë. Sot në botë nuk ka asnjë libër që lexohet a studiohet më shumë se Kurani.

SI ZBRITI KURANI

Kurani iu shpall Profetit të Shenjtë me anë të diktimeve (me anë të vahjit) gjatë një periudhe 23 vjeçare. Allahu i diktonte Profetit të Shenjtë ndonjë ajet ose grup ajetesh, sipas rastit e sipas rrethanave, që besimtarë të kenë

mundësi ta mbanin mend dhe ta kuptonin lehtë. Kur Allahu i diktonte Profetit Muhammed s.a.v.s. ndonjë ajet, i tregonte edhe vendin e renditjen e tij në Kuran. Ashtu sipas radhitjes së tyre besimtarët i mësonin ato ajete dhe i recitonin në Namazet e veta.

Dihet se Profeti i Islamit Hazret Muhammedi s.a.v.s. vetë nuk dinte të shkruante, andaj i kishte marrë disa shkrues, të cilët shkruanin çdo ajet ose grup ajetesh që i diktohej atij. Krahas kësaj ai edhe u shpjegonte besimtarëve me qëllim që edhe ata t'i mbajnë ato ajete në mendjen e tyre.

RUAJTJA E KURANIT

Kuranin e ka zbritur Allahu xh.sh. dhe Ai vetë mban përgjegjësinë për ruajtjen e tij; Ai thotë:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٥﴾

Vërtet, Ne e kemi zbritur Kuranin dhe Ne vetë do ta ruajmë. (15:10) Ruajtja e Kuranit përfshin në vete disa aspekte të rëndësishme. Më i rëndësishëm prej tyre është që të ruhet integriteti i tekstit origjinal. Në këtë kontekst duhet mbajtur mend se Kurani u zbrit në pjesë të ndryshme gjatë 23 viteve, kur Profeti i Islamit dhe besimtarët s'kishin qetësi e as siguri, dhe kur analfabetizmi sundonte në Mekkë e u mungonin edhe mjetet e shkrimit. Mirëpo, megjithëkëtë, teksti origjinal i Kuranit u ruajt për mrekulli dhe prej shek. VII e gjer më tani Kurani është ruajtur në atë formë në të cilën Profeti i Islamit ja pati dhënë ndjekësve të vet. Shumë orientalistë të shteteve të Perëndimit, që janë marrë me studimin e Kur'anit, njëzëri janë të mendimit se teksti i sotëm i Kuranit është po ai që Profeti i Islamit ja prezatoi botës. Vërtet, premtimi i Zotit për ruajtjen e Kuranit ishte në vete një profeci eksplicite që u plotësua në shekujt e kaluar dhe do të plotësohet edhe në të ardhmen.

Botuesi

FJALË E PËRKTHYESIT

Së pari falënderoj Allahun tim Mëshirëplotë, që më dha këtë forcë e fuqi dhe më mundësoi ta përkthej Kuranin në gjuhën shqipe. Kjo nuk është hera e parë që po prezantohet Kurani në këtë gjuhë. Mirëpo, Kurani është ai libër të cilin Allahu xh.sh. e zbriti me një gjuhë e me një stil mjaft të pasur e të qartë, Fjalët dhe shprehjet e tij kanë domethënie e kuptime të shumta. Vërtetë, fjalët e Kuranit janë aq të begatshme dhe fleksibile sa që në çdo kohë ato marrin nuanca të ndryshme kuptimore, andaj ky Sheriat u takon të gjitha epokave të njerëzimit dhe është në gjendje t'i plotësojë të gjitha kërkesat dhe nevojat e një individi a të një kolektivi.

Kaherë kam pasur ndërmend ta përkthej Kuranin në gjuhën shqipe, por rrethana të ndryshme objektive e subjektive nuk më lejuan ta realizoja dëshirën time. Sot jam tepër i lumtur dhe i jam mirënjohës Zotit tim që më mundësoi ta plotësoj këte dëshirë timen të kahershme.

Jam optimist dhe do të mbetem i tillë edhe në të ardhmen që kjo përpjekja ime e vogël dhe modeste do të bëhet kandil në rrugën e atyre kërkimtarëve që përpiqen dhe mundohen ta gjejnë vërtetësinë dhe që ngulmojnë të ecin në rrugën e bamirësisë.

Pa dyshim, në Kuran janë përfshirë të gjitha ato çështje që kanë të bëjnë me jetën individuale e kolektive të njerëzve, me etikën, me ideologjinë dhe me jetën fizike, morale e shpirtërore të njeriut. Mirëpo, dritën e Kuranit nuk e fiton ai, i cili vetëm e lexon atë e mandej e vë në dollap, por e fiton ai që me tërë qenien e tij angazhohet dhe përpiqet t'i zbatojë praktikisht mësimet, predikimet dhe dispozitat e tij.

Shpresoj se ky përkthim do ta pasurojë shumë bibliotekën e Artit e të Kulturës shqiptare, dhe do t'u japë pa pushim lexuesve frymëzim të kristaltë.

Jam i vetëdijshëm ndaj vështirësive që hasa gjatë përkthimit të këtij Libri

të madhërueshëm. Përveç të tjerave, fjalori jashtëzakonisht i pasur dhe i begatshëm i Kuranit paraqet një pengesë gjatë përkthimit të tij në ndonjë gjuhë tjetër. Jam përpjekur me aq sa kisha mundësi t'i përmbahem tekstit origjinal dhe të paraqes saktësisht domethënien e ajeteve të Kuranit. Po ashtu u përpoqa që përkthimin ta bëj sa më të lehtë e të kuptueshëm në gjuhën shqipe.

Shfrytëzoj këtë rast t'i falënderohem të ndjerit Hazret Mirza Nasir Ahmadeit, Kalifi i tretë i Masihut të Premtuar, dhe Profesorit tim më të dashur, të ndjerit Mir Daud Ahmedit, të cilët më dhanë një dashuri të papërshekrueshme dhe një përkrahje jashtëzakonisht të madhe. Po ashtu i falënderohem edhe Hazret Mirza Tahir Ahmedit, Kalifi i katërt dhe Imam e kryetar i Xhematit Mysliman Ahmadija, i cili i dha një hov të ri vullnetit tim dhe vuri një kandil ndriçues në rrugën e jetës sime!

Gjithashtu, e ndiej të nevojshme të falënderoj nënën time, Attija Khanit, dhe babain tim, Muhammad Isa Jan (Xhan) Khanit, të cilët në rrethana shumë të vështira dhe pothuajse të pamundura më edukuan dhe më shkolluan! O Zot, mëshiroji ata në këtë jetë e në jetën e Ahiretit!

Së fundi falënderoj profesorët e mi të dashur e shumë të respektueshëm të Universitetit të Prishtinës e të Tiranës dhe shokët e mi të nderuar që më dhanë një përkrahje dhe impuls gjatë këtij përkthimi!

Zakaria Khan

Renditja e Sureve

Nr.	Emri i Sureve	Faqe	Nr.	Emri i Sureve	Faqe
1.	Al-Fatiha	1	30.	Ar-Rum	743
2.	Al-Bakara	5	31.	Lukman	755
3.	Al-Imran	92	32.	As-Saxhda	762
4.	An-Nisa	139	33.	Al-Ahzab	768
5.	Al-Majdah	187	34.	Saba	787
6.	Al-Anam	225	35.	Fatir	799
7.	Al-Araf	265	36.	Ja-Sinë	809
8.	Al-Anfal	313	37.	As-Saffat	821
9.	At-Tobah	331	38.	Sad	839
10.	Junus	365	39.	Az-Zumer	852
11.	Hud	387	40.	Al-Momin	869
12.	Jusuf	413	41.	Ha-Mimë As-Saxhda	885
13.	Ar-Rad	436	42.	Al-Shura	896
14.	Ibrahim	448	43.	Az-Zukhruf	907
15.	Al-Hixhr	460	44.	Ad-Dukhan	920
16.	An-Nahl	473	45.	Al-Xhathia	928
17.	Bani Israil(Isra)	497	46.	Al-Ahkaf	935
18.	Al-Kahf	519	47.	Muhammad	943
19.	Merjem	544	48.	Al-Fat-He	951
20.	Ta-Ha	559	49.	Al-Huxhurat	959
21.	Al-Anbija	580	50.	Kaf	964
22.	Al-Haxh	599	51.	Az-Zarijat	971
23.	Al-Momenun	617	52.	At-Tur	979
24.	An-Nur	634	53.	An-Naxhm	985
25.	Al-Furkan	651	54.	Al-Kamar	992
26.	Ash-Shuara	668	55.	Ar-Rahman	999
27.	An-Naml	692	56.	Al-Vakia	1008
28.	Al-Kases	710	57.	Al-Hadid	1017
29.	Al-Ankabut	729	58.	Al-Muxhadila	1025

Renditja e Sureve

Nr.	Emri i Sureve	Faqe	Nr.	Emri i Sureve	Faqe
59.	Al-Hashr	1031	87.	Al-A'la	1153
60.	Al-Mumtahina	1037	88.	Al-Gashia	1156
61.	As-Saf	1042	89.	Al-Faxhr	1159
62.	Al-Xhuma	1047	90.	Al-Balad	1163
63.	Al-Munafekun	1051	91.	Ash-Shams	1166
64.	At-Tagabun	1054	92.	Al-Lejl	1169
65.	At-Talak	1058	93.	Ad-Duha	1172
66.	At-Tahrim	1062	94.	Al-Inshirah	1174
67.	Al-Mulik	1066	95.	At-Tin	1175
68.	Al-Kalam	1071	96.	Al-Alak	1177
69.	Al-Hakka	1077	97.	Al-Kadr	1180
70.	Al-Muarixh	1083	98.	Al-Bajjena	1182
71.	Nuh	1088	99.	Al-Zilzal	1184
72.	Al-Xhin	1092	100.	Al-Adijat	1186
73.	Al-Muzammil	1097	101.	Al-Karia	1188
74.	Al-Muddathir	1101	102.	At-Takathur	1190
75.	Al-Kiamah	1107	103.	Al-Asr	1192
76.	Ad-Dahr	1112	104.	Al-Humaza	1193
77.	Al-Mursilat	1117	105.	Al-Fil	1195
78.	An-Naba	1122	106.	Al-Kurejsh	1196
79.	An-Naziat	1126	107.	Al-Maun	1197
80.	Abasa	1131	108.	Al-Kaothar	1198
81.	At-Takvir	1135	109.	Al-Kafrun	1199
82.	Al-Infitar	1139	110.	An-Nasr	1200
83.	At-Tatfif	1141	111.	Al-Lahab	1201
84.	Al-Inshikak	1145	112.	Al-Ikhlash	1203
85.	Al-Buruxh	1148	113.	Al-Falak	1204
86.	At-Tarik	1151	114.	An-Nas	1205

PASQYRA E LËNDAVE

Lënda	Sure	Ajet
A		
Agjerimi		
Agjërimi dhe obligimi i tij	Al-Bakara	184
I sëmuri dhe udhëtari nuk duhet të agjërojë	-----	186
Fidja e Ramazanit	-----	185
Ajatullah		
Ajatullah do të thotë mrekulli	Beni Israil	60
-----	Al-Araf	134
Ajatullah do të thotë dispozitat e Zotit	An-Nisa	141
Allah		
Qenia e Allahut	Al-Rad	3-4
-----	A-Haxh	19
-----	Al-Anam	74
-----	Al-Tagabun	2-4
-----	Al-Ala	2-6
-----	Al-Bakara	10
-----	-----	22
-----	Al-Ikhlâs	2
S'ka Zot tjetër pos Allahut	Al-Bakara	117
-----	Al-Imran	3
-----	Al-Bakara	164
-----	-----	256
-----	Al-Imran	19
Allahu është Nur (dritë) i qiejve dhe i tokës	An-Nur	36
Allahu është shkaku i të gjitha sendeve	Al-Hadid	14
Çdo gjë, pos Allahut, ka nevojë për shoqe	Al-Zariat	50
Sytë fizikë e njeriut s'mund ta shohin Allahun	Al-Anam	104
Allahu vetë u tregon njerëzve rrugën e Tij	Al-Ankabut	70
Takimi me Allahun kërkon përpjekje të mëdha	Al-Inshikak	7
Allahu e mban dijen e plotë për të gjitha krijesat	Al-Bakara	256

Lënda	Sure	Ajet
Allahu është afër njeriut më shumë se damari i tij i qafës	Kaf	17
Vetëm Allahu e di të padukshmën	Al-Namal	66
Allahu i dërgon Profetë për t'i përudhur njerëzit	Al-Haxh	76
Allahu s'ka asnjë partner	Al-Anam	164
-----	Al-Furkan	3
-----	Al-Bakara	117
-----	Al-Ikhlash	5
Allahu s'ka fëmijë	Al-Bakara	117
-----	An-Nisa	172
-----	A-Anam	101
Allahut nuk i zë as kotja e as gjumi	Al-Bakara	256
Allahu nuk lodhet	Al-Bakara	256
Allahu nuk harron	Merjem	65
-----	Ta-Ha	53
Allahu nuk i bën padrejtë askujt	Junus	45
Allahu nuk urdhëron për vepra të këqia	Al-Araf	29
Të gjitha krijesat i bëjnë sexhde Allahut	Ar-Rad	15
Ligji i Allahut nuk ndryshohet	Beni Israil	78
-----	Fatir	44
Nuk duhet dëshpruar nga mëshira e Allahut	Al-Zumar	54
Vetëm Allau i ringjall të vdekurit	Al-Hixhr	24
Allahu bën çka dëshiron Ai	Al-Buruxh	17
-----	Al-Haxh	15
-----	-----	19
Allahu është i Plotfuqishëm	Al-Bakara	21
	Jusuf	21
Allahu nuk e humb mundin e askujt	Lukman	17
Allahu i ndihmon besimtarët e devotshëm	Rum	48
Froni i Allahut	Hud	8
Dështohet ai që trillon gënjeshtër në emër të Allahut	Junus	18

Lënda	Sure	Ajet
Argumente të pathyeshme rreth ekzistencës së Zotit	Ibrahim	11
-----	-----	33-34
-----	Al-Bakara	165
-----	Al-Mulk	2
-----	Al-Xhuthia	5-6
-----	Al-Ankabut	62
-----	Kaf	7-10
Allahu i pranon lutjet	Al-Bakara	187
Satisfakcioni i vërtetë fitohet nga adhurimi i Allahut	Al-Faxhr	28-30

B

Njeriu nuk përgjigjet për be të kota	Al-Bakara	226
Bejti – Të dorëzosh qenien tënde		
Të bësh bejtin në dorën e Profetit do të thotë bërë bejtin në dorën e Allahut	Al-Fatah	11
Pranimi i bejtit në rastin e Luftës së Hudebijes	Al-Fat-he	19
Bejtul Harami		
Bejtul Harami do të thotë Kaba	Al-Majda	98
Profeci se Kaba do të jetë e banuar përgjithmonë	Tur	5-6
Mesxhide Haram	Beni Israil	2
Beni Israil		
Israili është emri i Hazret Jakubit	Merjem	59
Bekimet e Zotit ndaj Israilanëve	Al-Bakara	48
-----	-----	123
Tiranitë e Faraonit kundër israilanëve	Al-Bakara	50
-----	Al-Araf	142
-----	Ibrahim	7
-----	Al-Kases	5
Imigrimi i Israilianëve	Ta-Ha	78
-----	Al-Shora	53
-----	Al-Dukhan	27

Lënda	Sure	Ajet
Bota		
Mosbesimtarët e pëlqejnë botën	Al-Bakara	213
Jeta e kësaj bote nuk ka vlerë ndaj Ahiretit	An-Nisa	78
Mosha e botës	Al-Muarixh	5
Berzekhu-Purgatori	Al-Momenun	101
Njeiu pas vdekjes nuk kthehet në këtë botë		
Bixhozi		
Ndalohet bixhozi	Al-Bakara	220
D		
Derri		
Derri dhe ndalimi i mishit të tij	Al-Bakara	174
-----	Al-Majda	4
-----	Al-Nahl	116
-----	Al-Infitar	4
Deti		
Profecia se do të bashkohen dete	Ar-Rahman	20
Profecia rreth kanalit Suez dhe Panama	Ar-Rahman	21
Fjala det përdoret edhe për dituritë shpirtërore	Al-Tur	7
Dëgjueshmëria		
T'i dëgjosh Allahun dhe Profetin e tij	Al-Imran	133
Fitimi i gradave të larta me anë të dëgjueshmërisë	An-Nisa	70
Dëgjueshmëria ndaj Profetit është si dëgjueshmëria ndaj Allahut	An-Nisa	81
Dëgjueshmëria ndaj udhëheqësit	An-Nisa	60
Ata që e dashurojnë Allahun, duhet ta dëgjojnë Profetin	Al-Imran	32
Një besimtar i vërtetë dhe një besimtare nuk e kundërshton urdhërin e Profetit	Al-Ahzab	37
Dëshmia		
Dëshmia dhe kushtet e saj	Al-Bakara	283

Lënda	Sure	Ajet
-----	Al-Majda	107
Dielli		
Dielli e ka dritën e vet,		
kurse hëna dritën e merr prej diellit	Junus	6
Gjendja fillestare e sistemit diellor	Al-Enbija	31
Sistemi diellor është argument i		
ekzistencës së Zotit	Nuh	16
Ndalimi i adhurimit të diellit	H.M. As-Saxhda	38
Divorci		
Divorci dhe kushtet e tij	A1-Talak	2
-----	AI-Bakara	228
-----	-----	229
-----	-----	230
Dhuna		
S'Ka dhunë në fe	Al-Bakara	257
-----	Al-Kahf	30
-----	At-Tobe	6
-----	Al-Furkan	58

E

Ehle Kitab Populli i Librit	An-Nisa	160
Ehle Kitab janë të krishterë e jehudë	-----	-----
Engjëjt		
Engjëjt janë Krijesat e Zotit	Al-Saffat	151
Engjëjt janë të pafajshëm	Al-Tahrim	7
Engjëjt nuk shihen me sytë fizikë	AI-Anam	10
Besimtarët i besojnë engjëjt	Al-Bakara	178
Askush nuk e di numrin e engjëjve	Al-Mudathir	32
Fuqitë e engjëjve janë të kufishme	Al-Bakara	33
Mohimi i engjëjve është paudhësia	An-Nisa	137
Es-habët e Profetit të Shenjtë dhe cilësitë e tyre	At-Tobe	117
-----	-----	100
-----	AI-Fatah	19

Lënda	Sure	Ajet
-----	AI-Mursilat	1-6
-----	AI-Safl'at	1-3
-----	AI-Adijat	2-6
-----	AI-Naziat	2-5
Etika		
Etika e Profetit të Shenjtë	AI-Kalam	5
Profeti i Shenjtë është model për të gjithë	AI-Ahzab	22

F

Fëmijët

Fëmijë nuk duhet të bëhen pengesë për të bërë sakrificë në rrugën e Allahut	AI-Munafekun	10
Ndalimi i vrasjes së fëmijëve	Beni Israil	32
Dëshirë për të ketë fëmijë të dëlirë	AI-Imran	39
Të lutesh për edukimin e fëmijëve	AI-Ahkaf	16
Nuk duhet brengosur me rastin e lindjes së vajzës	AI-Nahl	59
Fëmijët këshillohen të sillen mirë ndaj prindërve	AI-Ahkaf	16-18
Fiku e Përfaqëson epokën e Ademit	Tinë	2

G

Gratë

Duhet të sillesh mirë ndaj grave	An-Nisa	20
Qëllimi i martesës me gra	-----	25
Martesa me katër gra	-----	4
Duhet të ndahet drejtësia ndaj grave	-----	130
Gratë e ndaluara për martesë	-----	24-25
Duhet të respektohen ndjenjat e grave	AI-Nahl	73
Nuk duhet të akuzohen gra të pastra	An-Nur	27
Gratë e Profetit të Shenjtë	AI-Ahzab	7
Gratë e Profetit janë nënat e besimtarëve	-----	7
Akuza e turpshme e hipokritëve kundër Hazret Ajeshës	An-Nur	12

Lënda	Sure	Ajet
Ndalimi i martesës me gratë e Profetit	Al-Ahzab	54
Gjdhënia	Al-Bakara	234
Gjdhënia dhe afati i saj	Lukman	15

H

Halall e haram	Al-Bakara	169-174
-----	Al-Nahl	116-119
-----	Al-Anam	119
Haxhillëku		
Haxhillëku dhe obligimi i saj	Al-Imran	98
Muajt e Haxhillëkut	Al-Bakara	198
Këshilla për Haxhillëk	-----	198
Kushtet e Haxhillëkut	Al-Bakara	159
-----	-----	199
-----	-----	197
Hëna		
Hëna dhe format e saj	Ja-Sinë	40
Ndarja e hënës në dy pjesë	Al-Qamar	2
Hua		
Duhet të shkruhet kur jepet hua	Al-Bakara	283
Kushtet e huadhënies	-----	-----

I

Ibadeti - Namzi		
Urdhëri i Namazit	Nur	57
Namazi duhet të falet në kohën e vet	Al-Nisa	104
Namazi të largon ty nga veprat e turpshme	Al-Ankabut	46
Iblisi		
Mosbindja e Iblisit ndaj Ademit	Al-Bakara	35
Iblisi ishte ndër pasanikët	Al-Kahf	51
Iddeti		
Periudha e pritjes në shtëpi pas	Al-Talak	5

Lënda	Sure	Ajet
divorcit apo pas vdekjes së burrit	Al-Bakara	235
Idhujtaria		-----
Ndalimi i idhujtarisë	Al-Haxh	31
Idhujtari rrëzohet nga qielli	Al-Haxh	32
Ila		
Çështë "Ila"	A1-Bakara	227
Afat katër muajsh në Ila	-----	-----
Kthimi apo divorci	-----	-----
Imani (Besimi)		
Imani dhe Islami	Al-Huxharat	15
Urdhëri që të kemi Iman në Allah e në Profet	Al-Imran	180
Urdhëri që të kemi iman në të gjithë Profetët	Al-Bakara	137
Të kemi iman në Ahiret	Al-Bakara	6
Duhet bërë vepra të mira bashkë me imanin	Al-Kahf	89
-----	Ha-Mimë	9
-----	A1-Sexhdha	
-----	Al-Tinë	7
-----	A1-Bakara	26
Rijta e Imanit	Al-Imran	174
Karakteristikat e besimtarëve të Vërtetë		
-----	Al-Ahzab	22-23
-----	Al-Bakara	46
-----	Al-Bakara	166
-----	-----	286
-----	Al-Anfal	3
-----	-----	75
-----	At-Tobe	124
-----	An-Nur	52
-----	-----	63
-----	Lukman	5
-----	Sexhdha	16

Lënda	Sure	Ajet
-----	Al-Muxhedela	23
Zoti është shoku i besimtarëve	Al-Bakara	258
-----	Al-Imran	69
-----	Muhammad	20
-----	Al-Anfal	20
Zoti i nxjerr besimtarët nga errësiat	Al-Bakara	258
Besimtarët s'mërziten e as s'pikëllohen	Al-Anam	49
Përpjekjet e besimtarëve s'shkojnë kot	Al-Enbij	95
Besimtarët do të kenë falje e furnizim të ndershëm	Al-Anfal	5
-----	-----	75
Besimtarët do të kenë shpërblime të mëdha	Al-Ahzab	45
-----	Beni Israil	10
-----	An-Nisa	147
-----	Ha-Mimë	9
-----	Al-Sexhda	20
-----	Al-Tinë	7
Besimtari e urrejn mëkatin	al-Huxharat	8
Inxhili		
Paralajmërimi i ardhjes së	Al-Imran	4
Profetit të shenjtë në Inxhill	Al-Araf	158
Irtidadi		
Dorëheqja nga feja Islame-		
Njeriu i tillë nuk i bën dëm fesë së Zotit	Al-Imran	145
Njeriu i tillë nuk dënohet me vdekje	Al-Imran	145
-----	Al-Nahl	107
-----	An-Nisa	138
-----	Al-Bakara	218
-----	Al-Majda	55
Islami		
Kuptimi i vërtetë i fjalës Islam	Al-Bakara	113
Allahu e pagëzoi fenë e tij me këtë emër	Al-Haxh	79
Islami është feja e përsosur	Al-Mjda	4

Lënda	Sure	Ajet
Vetëm Islami është fe e pranueshme	Al-Imran	86
Religjioni i vërtetë është vetëm Islami	Al-Imran	20
S'ka dhunë në Islam	Al-Kises	57
-----	Al-Furkan	58
-----	Al-Bakara	257
-----	Al-Kahf	30
S'ka fe më të mirë se Islami	An-Nisa	124
Feja Islame është e lehtë dhe e zbatueshme	Al-Haxh	29
-----	Al-Majda	7
-----	Al-Bakara	186
Islami është si pema e pastër	Ibrahim	25-27
Islami e zuduk dallimin e racës e të kombit	Al-Huxhurat	14
Islami na mëson të ndajmë drejtësinë edhe ndaj armiqve	Al-Majda	9
Islami na mëson të sillemi mirë ndaj njerëzve	An-Nisa	37
Triumfi i Islamit	Al-Rad	42
Rënimi i Islamit	Sexhda	6-7
Periudha e rrënimt të Islamit do të jetë e përkohshme	Al-Inshikak	17
Përparimi i Islamit	Al-Kadr	4-6
-----	Al-Inshikak	17-19
-----	Al-Shams	2
-----	Al-Kahf	41
-----	Saba	31
Islami është feja universale	Al-Saba	29
-----	Al-Imran	97
-----	An-Nur	36
Isra		
Udhëtimi i Profetit të shenjtë	Beni Israil	2
Isra është një Keshf (vizion)	-----	61
Istigfari - Të kërkuarit falje prej Zotit		
Istigfari dhe dobitë e tij	Nuh	11-13
-----	Hud	53

Lënda	Sure	Ajet
Istigfari është mjet për të fituar mëshirën e Zotit	An-Nisa	65
Istigfari është mjet për të shpëtuar nga ndëshkimi i Zotit	Al-Anfal	34
Kuptimi i të bërit Istigfar nga ana e Muhammadit s.a.v.s.	Fat-he	3

J

Jaxhuxhi e Maxhuxhi	Al-Kahf	150
Jeta e Ahiretit		
Premtimi i Ringjalljes pas vdekjes	Al-Bakara	29
-----	Al-Naxhm	48
Nevoja e jetës së paskësajme	Junus	5
Ahireti është jeta e vërtetë	Al-Ankabut	65
Jeta e Ahiretit është më e mërë se kjo jetë	An-Nisa	78
-----	Beni Israil	22
-----	Jusuf	110
Shpërblimi i çdo vepre në Ahiret	Al-Kahf	50
-----	Ta-Ha	16
Çmohet përpjekja për jetën e Ahiretit	Beni Israil	20
Përgënjeshtrohet mendimi i mohuesve të Ahiretit	Al-Anam	30
-----	Al-Nahl	39
-----	Ja Sinë	75-02
-----	Abasa	23
-----	Bani Israil	50-52
Jetimi		
Duhet të kujdesen jetima	Al-Duha	10
Drejtësia ndaj grave jetima	An-Nisa	4

K

Kamata		
Ndalimi i kamatës	Al-Bakara	276

Lënda	Sure	Ajet
Karakteristika të besimtarëve të vërtetë		
Pajtimi midis njerëzve	An-Nisa	115
I ndalojnë të tjerët nga vepra të këqija dhe këshillojnë për vepra të mira	Al-Imran	111
Sjellje të mira ndaj farefiseve	Al-Bakara	84
-----	Nuh	91
	Al-rum	39
Kujdesi ndaj të varfërve	Al-Zariat	20
Amanti	Muarixh	35
-----	Al-Momenun	9
-----	Al-Bakara	284
Ata i ushqejnë të varfërit	Al-Balad	15
-----	Al-Dahr	9
Përlësia	Al-Furkan	64
-----	Lukman	19
Besimi në Zot	Ibrahim	13
-----	Talak	4
-----	Al-Furkan	59
Të mendosh mirë për dikë	Huxharat	13
Të flasësh të vërtetën	Al-Furkan	73
Falënderimi	Al-Imran	145
I falin gabimet e të tjerëve	Al-Imran	135
-----	Nur	23
Durimi	Al-Bakara	46
-----	-----	154
-----	-----	156
-----	Al-Rad	23
Drejtësia	Al-Huxharat	10
-----	Al-Nahl	91
-----	Al-Bakara	196
-----	Al-Anam	153
Plotësimi i Premtimit	Bani Israil	35

Lënda	Sure	Ajet
-----	Al-Bakara	178
-----	Al-Momenun	9
Mikëpritja	Al-Bakara	178
-----	Bani Israil	27
Dëlirësia	Al-Momenun	6-8
-----	An-Nur	31
-----	Al-Muarixh	30
-----	Al-Nur	34
-----	-----	61
Të ndihmuarit reciprok	Al-Majda	3
Gara në bamirësi	Al-Bakara	149
Sjellje të mira ndaj prindërve	An-Nisa	37
Sjellje të mira ndaj fqinjëve	An-Nisa	37
Sjellje të mira ndaj nëpunësve	-----	37
Pastërtia	Al-Mudathir	5
-----	Al-Haxh	30
-----	Al-Bakara	223
Besimtari e pi zemërimin	Al-Imran	135
Kiameti		
S'ka dyshim se Kiameti do të vijë	An-Nisa	88
Emri i dytë i Kiametit: As-Sa'a	Ta Ha	16
Kibla		
Ndërrimi i Kibles	Al-Bakara	143
Kisas- Dëshmipërblimi	Al Bakara	179
Khula		
Khula dhe kushtet e saj	Al-Bakara	230
Khatme Nabuat	Al-Momin	35
-----	Al-Xhin	8
-----	Al-Ahzab	41
Kilafeti	An-Nur	56
Krishterizmi		
Profecia se në kohën e fundit krishterizmi do të ngritet kundër Islamit	Al-Nas	3

Lënda	Sure	Ajet
Profecia rreth përparimit të krishterizmit	Al-Kahf	19
Të Krishterët do t'i nënçmojnë myslimnët	Al-Kahf	35
Faza e zhvillimi të kombeve krishtere	Ta-ha	103
Shkatërrimi i Amerikës e i Rusisë	Ar-Rahman	32
Filozofia evropiane dhe ndikimi i saj	Al-Infitar	7
Kujtimi i Zotit		
Kujtimi i Zotit i jep satisfacion zemrës	Al-Rad	29
Kurani Kerim		
Kurani është kalemataullah	At-Takvir	20
Dobia e zbritjes së Kuranit në pjesë të ndryshme	Al-Furkan	33
Duhet ta dëgjosh Kuranin me heshtje	Al-Araf	205
Kurani ka dy emra: Kuran dhe Al- Kitab	A1 Hixhr	2
Kurani është i përhershëm	Al-Bajena	4
Profecia se Kurani do të shkruhet shumë	At-Tur	3
Kursi		
Kursi do të thotë dija e Zotit	Al-Bakara	256
L		
Lejlatul Kadr		
Lejlatul Kadr do të thotë epoka e Profetit	Al-Kadr	2
Lufta		
Luftëra fetare duhet të jenë vetëm mbrojtëse	Al-Haxh	40
Lufta është e lejueshme vetëm kundër atij që të sulmon	Al-Bakara	191
Luftërat islamike kanë pasur vetëm një qëllim që të krijohet liria fetare	A1 Bakara	194
Nëse anohet armiku kah paqja anoheni edhe ju	A1 Anfal	62
Duhet të respektohen marrëveshjet e luftës	At-Tobe	4
Ruajtja e kufive të atdheut	Al- Imran	210
Vendi i lartë i dëshmorëve të luftës	Al-Bakara	155
S'ka robëria pa luftë	Al-Anfal	68
Robërit e luftës lirohen me mirënjohje ose duke marrë dëmshpërbim	Muhammad	5

Lënda	Sure	Ajet
Përpyekja kolektive për ndalimin e luftës	Al-Huxharat	10
Lufta e Badrit	Al-Imran	124
Lufta e Ohudit	Al-Imran	153
Lufta e Ahzabit	Al-Ahzab	11
Lufta e Hunenit	At-Tobe	25
Lufta e Tabukut	Al-Fat-he	12
Profecitë rreth luftërave të kësaj kohe		
Lutja	Al-Kahf	48
Nevoja e lutjes	Al-Furkan	78
Pranohet lutja e një të shtrënguari	An-Namal	63
Zoti i pranon lutjet e njerëzve si duhet të bëhet lutja	Momin	61
-----	Bani Israil	111
M		
Male		
Krijmi i maleve	H.M. As.Saxhda	11
Qëllimi i krijimit të maleve	Al-Nahl	16
Mali Tur	Al-Tur	2
Mali Xhudi	Al-Hud	45
Fjala mal përdoret edhe për njerëz të mëdhenj, të fuqishëm dhe të përshpirtshëm	Al-Tur	11
-----	Ta-Ha	106
-----	Al-Faxhr	11
-----	Bani Israil	38
-----	Al-Karea	6
Mali Safa dhe Marva	Al-Bakara	159
Copëtimi i maleve me anë të bombave atomike	Al-Muarixh	10
Mekka		
Mekka ka edhe emrin Bekka	Al-Imran	97
Al-Baladul Emin emri i Mekkës	Al-Tin	4
Profercia e triumfit të Mekkës	Al-Balad	3
Mëkati		
Njeriu lind i pastër	Al-Shams	8-9

Lënda	Sure	Ajet
Njeriu duhet të ruhet prej mëkateve të fshehta e të hapura	Al-Anam	152
-----	-----	121
-----	Al-Araf	34
Mëkati shpërblehet aq sa është ai	Junus	28
-----	Al-Anam	161
-----	Al-Kises	85
Bamirësia e mposht mëkatin	Al-Hud	115
Mëkati falet me pendim	Al-Shura	26
-----	Al-Imran	136
-----	An-Nisa	111
-----	Al-Nahl	120
Ndekja e sinqertë e Profetit të Shenjtë e frenon njeriun nga mëkati	Al-Imran	32
Miraxhi		
Miraxhi i Profetit të Shenjtë	Al-Naxhm	14
Miraxhi i Profetit Musa a.s.	Al-Kahf	21-63
Muajt e vitit	At-Tobe	36
Mubahila		
Ftesë e Mubahilës dhënë jehudëve	Al-Xhuma	7
Ftesë e Mubahilës dhënë të krishterëve		
Murgëria		
Murgërinë e adoptuan vetë ithtarët e Inxhilit	Al-Imran	62
Murgërinë e adoptuan vetë ithtarët e Inxhilit	Al-Hadid	28
N		
Ndërmjetësia		
S'ka ndërmjetësi pa lejen e Zotit	Al-Bakara	256
Idhujt s'kanë të drejtë të ndërmjetësojnë	Al-Zukhruf	87
Ndërmjetësi i vërtetë është vetëm Profeti i		

Lënda	Sure	Ajet
Shenjtë s.a.v.s.	Ta-Ha	110
Ndërmjetësia në çështjet e botës		
Njeriu	An-Nisa	86
Qëllimi i krijimit të njeriut	Al-Zariat	57
Njeriu krijohet me natyrën e shëndosh	Al-Shams	8
Njeriu ka aftësi e fuqi të mëdha për zhvillim e përparim shpirtëror dhe shkencor	Al-Ala	3
	Al-Tinë	5
Allahu i tregoi njeriut të dyja rrugët: e mira dhe e keqja	Al-Shams	9
-----	Al-Dahr	4
-----	Al-Balad	11
Allahu nuk e ngarkon asnjë njeri jasht kapacitetit të tij	Al-Bakara	234
-----	-----	287
-----	Al-Momenun	63
-----	Al-Talak	88
Njeriu u krijua i ugutshëm	Al-Anbija	38
Njeriu u krijua i dobët	An-Nisa	29
Krijimi i njeriut nga dheu	Al-Araf	13
-----	Al-Kahf	38
-----	Al-Imran	60
Njeriu këshillohet të sillet mirë ndaj prindërve	Al-Ankabut	9
-----	Al-Ahkaf	16
-----	Lukman	15
Gjashtë fazat e krijimit të njeriut	Al-Momenun	13-15
Krijimi i njeriut në tri errësira	Al-Zumar	7
Padurueshmëria e njeriut	Al-Muarixh	21-22
Njeriu është grindavec	Al-Kahf	55
Dëshpërimi i njeriut në kohë të vështira	Al-Rum	37
-----	H. M. Saxhda	50
Lakmia e tij ndaj pasurisë	Al-Faxhr	21
-----	Beni Israil	101

Lënda	Sure	Ajet
P		
Palestinë		
Toka e Shenjtë - Palestinë	Al-Majda	22
Tubimi i jehudëve në Palestinë	Beni Israil	105
Myslimanët do ta trashëgojnë atë	Al-Anbija	106-113
Perdja - Ferexha		
Perdeja është e domosdoshme për gratë	Al-Ahzab	56
Qëllimi i perdes	An-Nur	31
Mënyra e saktë e perdes	An-Nur	32
Gratë nuk duhet të dalin të zbukuruara para meshkujve të huaj	An-Nur	32
Plakat s'kanë nevojë të mbahen në perde	An-Nur	61
Poligamia		
Njeriu ka të drejtë të martohet me katër gra	An-Nisa	4
Popuj të ndryshëm		
Zhvillimi material i popujve të kaluar	Momin	22
Zhvillimi dhe rrënimi i popujve të kaluar	Al-Vakia	74
Populli i Adit	Al-Araf	66
-----	Hud	??
Ndëshkimi i popullit Ad	Al-Ahkaf	25-26
Populli i Thamudit	Al-Araf	74
Shenjë e deveve për popullin Thamud	Hud	65
Ndëshkimi i tërmetit për popullin Thamud	Al-Araf	79
Populli i Ejkes	Al-Hixhr	79
-----	Al-Shura	177
-----	Kaf	15
Populli i Ejkes qe populli i Shuejbit	Al-Hixhr	79
Populli i Tubbait	Kaf	15
Populli i Pusit	Al-Furkan	39
Populli i Filit	Al-Fil	2
Sulmi i popullit të Filit mbi	Al-Fil	3

Lënda	Sure	Ajet
Shtëpinë e Allahut		
Populli i Kahfit	Al-Kahf	10
Populli i Shpellës që i krishterë	-----	10
Vendi i Shpellës	-----	18
Numri i tyre	-----	23
Xhamia e tyre	-----	22
Qeni i tyre	-----	19
Profecitë kuranike		
Profecia e imigrimit të Profetit të shenjtë	Al-Kises	66
-----	Bani Israil	81
Profecia e Luftës së Ahzabit	Al-Ahzab	23
Profecia se arabët do ta përqafojnë Islamin	Beni Israil	53
Profecia se jehuditë do ta mposhtin Palestinën	Beni Israil	105
Myslimanët do ta marrin prapë Palestinën	Al-Anbija	107
Profecia e ardhjes së Jaxhuxhit dhe të Maxhuxhit	Al-Anbija	97
Profecia e Luftës së Badrit dhe e triumfit të myslimanëve	Rum	6
Profecia e kanalit Suez dhe Panama	Ar-Rahman	20
Profecia rreth anijeve	Ar-Rahman	25
Profecia rreth trenave dhe të aroplaneve	At-Takvir	
Profecia rreth bombave atomike	Al-Muarixh	9-10
Profecia rreth zhdukjes së mbretërive dhe përhapja e shteteve demokratike	Al-Mursilat	11
Kombet e pacivilizuara do të civilizohen	At-Takvir	6
Do të përhapen kopshte zoologjike	At-Takvir	6
Përhapja e shtypshkronjave	At-Takvir	11
Zhvillimi i arkeologjisë	Al-Inshikak	5
Do të përhapen mëkatet	At-Takvir	13
Do të përhapet ateizmi	Al-Infita	7
Progresi i myslimanëve	At-Takvir	19
Në Ummetin e Muhammedit do të vijnë Profetë	Al-Mursilat	12
-----	Al-Buruxh	4

Lënda	Sure	Ajet
-----	Al-Kaother	2
-----	Al-Saf	7
-----	Al-Araf	36
-----	An-Nisa	70
-----	Al-Fatiha	6-7
Do të ngriten do njerëz që do ta shërbejnë Kuranin	Al-Xhuma	4
Diktimi Hyjnor (vahji) do të vazhdojë	Al-Mursilat	10
Dijetarët e fesë do të mbeten pa dijen e fesë	Al-Mursilat	9
Do të zbulohen shkenca të reja	Al-Zilzal	3
Do të shkatërrohen Amerika dhe Rusia	Lahab	2
Profetët e Zotit		
Kush është Profeti?	Xhin	27
Profeti ka dijen e së padukshmes	Xhin	27
Allahu i zgjedh Profetë	Al-Imran	180
Profetë janë të pafajshëm	Al-Anbija	27
-----	-----	102
-----	Al-Anam	163
-----	Al-Naxhm	4-5
Nebi e Resul janë një	Merjem	52-55
Për çdo popull ka ardhur ndonjë Profet	Al-Fatir	25
-----	Al-Rad	8
-----	Al-Nahl	37
-----	Al-Furkan	52
Lartësia e disa Profetëve ndaj disave të tjerë	Al-Bakara	254
-----	Beni Israil	56
Dy lloje të Profetëve - ata me Sheriat dhe ata pa Sheriat	Al-Majda	45
-----	Ja Sinë	15
-----	Al-Bakara	254
Secili Profet u akuzua me të njëjtën akuzë	A Zariat	53-54
-----	H.M. A.Saxhda	44

Lënda	Sure	Ajet
Secili Profet kundërshtohet dhe përqeshet	Al-Anam	113
-----	Al-Furkan	32
-----	Al-Anbija	42
-----	Ja Sinë	31
-----	Al-Zukruf	8
Krijimi i pengesave në rrugën e Profetëve nga ana e djajve	Al-Haxh	53
Secili Profet u quajt i marrë dhe magjistar	Al-Zariat	53
-----	Saba	44
Secili Profet Përgënjeshtrohet	Al-Momenun	45
Profetët janë njerëz	Beni Israil	94
-----	Ibrahim	12
-----	Al-Kahf	111
Profetët kanë pasur gra e fëmijë	Ar-Rad	39
Profetët ushqehen	Al-Furkan	21
-----	Al-Furkan	8
-----	Al-Anbija	9
Profetët nuk i frikësohen askujt përveç Allahut	Al-Ahzab	40
Profetët e Zotit kanë detyrë vetëm t'u përcjellin njerëzve Mesazhin e Zotit	Al-Majda	100
Ata i alarmojnë njerëzit dhe i përgëzojnë	Al-Anam	49
Ata nuk kërkojnë ndonjë shpërblim prej njerëzve	Hud	52
-----	Hud	30
Vrasja e Profetëve do të thotë tentimi për vrasjen e tyre	Al-Bakara	62
-----	Al-Imran	113
-----	An-Nisa	156
Filozofia e vuajtjeve të Profetëve në Kuran		
Hazrat Ademi a.s. ishte Profet i parë	Al-Bakara	31
Akuza e engjëjve në rastin e krijimit të Ademit	Al-Bakara	31
Urdhëri dhënë engjëjve për t'i bërë sexhde Ademit	Al-Bakara	35
-----	Al-Araf	12

Lënda	Sure	Ajet
-----	Beni Israil	62
-----	Ta-Ha	117
-----	Al-Haxh	3
Ademi urdhërohet të rrijë larg pemës së ndaluar	Al-Bakara	36
-----	Al-Araf	2
Pemë e ndaluar	Al-Araf	20
Kuptimi i përshtjelljes së trupit me gjethet e xhenetit	Al-Araf	23
Ademi nuk bëri mëkat	Ta Ha	116
Kuptimi i krijimit të Ademit me dy duart e Zotit	Sad	76
Mësimi i parë i dhënë Ademit për themelimin e shoqërisë njerëzore	Ta Ha	119-120
Ademi urdhërohet të imigrohet	Al-Bakara	37
-----	Al-Bakara	39
Xheneti i Ademit	Al-Bakara	36
Hazret Nuhi a.s.		
Paralojmërimet rreth Profetit të Shenjtë në ngjarjet e Nuhit		
ngjarjet e Nuhit	Hud	50
Predikimi i Nuhit	Al-Araf	60
Populli i Nuhit e përgënjeshtroi atë	Al-Araf	65
-----	Junus	74
-----	Hud	28
-----	Al-Kamar	10
-----	Momenun	25
Populli i Nuhit kërkoi ndëshkimin	Hud	33
Nuhi urdhërohet ta ndërtojë Arkën	Hud	38-39
Ardhja e stuhisë dhe ngarkimi në Arkë	Hud	41-42
Refuzimit i birit të Nuhit për të hipur në Arkë	Hud	42-43
Biri i Nuhit ishte keqbërës	Hud	47
Mali xhudi	Hud	45
Mosha e Nuhit- epoka e tij	Al-Ankabut	15
Hazrat Ibrahim a.s.		
Ngjarjet e Hazrat Ibrahimit	Merjem	42

Lënda	Sure	Ajet
Hazrat Ibrahim i qe pasuesi i Hazrat Nuhit	Saffat	84
Predikimi i Ibrahimit drejtuar të atit	Al-Anam	75
Populli i Ibrahimit e adhuronte yllin	Al-Anam	77
Argumenti i Ibrahimit kundër ylltarisë	Saffat	90
Agumentet e Ibrahimit kundër adhurimit të diellit e të hënës	Al-Anam	77
Thyerja e idhujve nga ana e Ibrahimit	Al-Anbija	59-61
-----	Saffat	94
Ndezja e zjarrit kundër Ibrahimit	Saffat	99
Imigrimi i Ibrahimit	Saffat	180
Lutja e Ibrahimit për babain e vet	Mumtahina	5
-----	At-Tobe	114
-----	Merjem	48
Lajmi i gëzuar rreth Ismailit	Saffat	101
Lajmi rreth Is-hakut	Hud	72
Ëndrra e Ibrahimit dhe flijimi i Ismailit	Saffat	103
Vënia e Ismailit në një vend të pabanuar	Ibrahim	38
Rindërtimi i Kabes nga dora e Ibrahimit	Al-Bakara	128
Shpallja e Haxhillëkut	Al-Haxh	28
Lutja e Ibrahimit për ardhjen e Profetit të Islamit	Al-Bakara	130
Ardhja e engjëjve të Ibrahimit me lajm rreth ndëshkimit të popullit Lut	Hud	71
	Al-Zariat	33
Paraqitja e viçit të pjekur para engjëjve	Hud	70-71
Polemika e Ibrahimit me mbretin e kohës	Al-Bakara	259
Hazret Ibrahim i ishte njeri i vërtetë	Merjem	42
Hazret Luti a.s.		
Luti ishte një Profet	Saffat	134
Imigrimi i Lutit nga Iraku	Al-Anbija	72
Vese të këqija të popullit Lut	Al-Ankabut	30
Populli i Lutit e përgënjeshtroi atë	Al-Shora	168
Lutja e Lutit	Al-Ankabut	31
Çështja e bijave të Lutit	Hud	79
Luti urdhërohet të largohet nga vendi	Hud	82

Lënda	Sure	Ajet
Shi qurësh për popullin Lut	Hud	83-84
-----	Al-Hixhr	75
-----	Al-Shora	174
-----	Al-Namal	59
-----	Al-Kamar	35
-----	Al-Ankabut	35
Hazret Ismaili a.s.		
Ngjarjet e Ismailit a.s.	Merjem	55
Ismaili ishte djali i madh i Ibrahimit	Saffat	102
Ëndrra e Ibrahimit rreth flijimit të Ismailit	Saffat	103
Ismaili ishte Profet i Zotit	Merjem	55
Këshilla e Ismailit drejtuar anëtarëve të familjes	Merjem	56
Hazret Is-haku a.s.		
Lajm rreth lindjes së Is-hakut	Hud	72
Shqetësimi i nënës së Is-hakut	Al-Zariat	30
-----	Hud	72
Hazret Jakubi a.s.		
Lajm i dhënë Ibrahimit rreth Jakubit	Hud	72
Emri i Jakubit ishte edhe Israil	Al-Imran	94
Hazret Jusufi a.s.		
Kontakti i Jusufit me Zotin	Jusuf	5
Xhelozia e vëllezërve të Jusufit	Jusuf	9
Plani i vrasjes së Jusufit	Jusuf	10
Vëllezërit e Jusufit e hodhën në pus	Jusuf	16
Zoti i lajmëroi se ata nuk da ta mbytin atë	Jusuf	16
Vëllezërit e Jusufit ia paraqitën një raport fals	Jusuf	18
babait të tyre		
Ardhja e një karavani te pusi dhe shpëtimi i Jusufit	Jusuf	20-21
Azizi e bleu atë	Jusuf	22
Grua e Azizit e detyroi Jusufin të bëjë punë		
të turpshme	Jusuf	25
Burgosja e Jusufit	Jusuf	36
Predikimi i Jusufit në burg	Jusuf	38

Lënda	Sure	Ajet
Lirimi i Jusufit dhe si u bë minister i financave	Jusuf	SS
Ardhja e vëllezërve të Jusufit te ai për të marrë furnizim	Jusuf	S9
Jusufi ua fali gabimin vëllezërve	Jusuf	93
Hazret Hudi a.s.		
Hazrat Hudi erdhi te populli i Adit	Al-Araf	66
Populli i Hudit ishte idhujtar	Hud	54
Hudi u përgënjeshtua	Al-Araf	67-71
Shpëtimi i Hudit dhe i besimtarëve të tij	Al-Araf	73
Civilizimi i popullit Hud	Al-Shora	130
Hazret Salih a.s.		
Hazrat Salih u dërgua te populli i Thamudit	Al-Namal	46
Emri i Popullit të Salihut	Al-Hixhr	81
Hazret Salihu i këshilloi popullit të vet të kërkojnë falje prej Allahut	Hud	62
Nëntë sherrxhinj të popullit të Salihut	Al-Namal	49
Deveja e Salihut si Shenjë	Al-Araf	74
Mbytja e deveve të Salihut	Al-Araf	78
Ndëshkimi i tërmetit	Al-Araf	79
Akuzë e ngritur kundër Salihut se është agjent i forcave të huaja	Al-Shora	1 S4
Hazret Shuejbi a.s.		
Hazrat Shuejbi u dërgua te populli i Medjenit	Al-Araf	86
Vendi i popullit Medjan	Hud	90
Mësimi për matjen e drejtë	Al-Araf	86
Shuejbi u këcenua se do të dëbohet nga vendi i vet	Al-Araf	89
Shkatërrimi i popullit të Shjuejbit	Al-Araf	92
Hazrat Musa s.a.		
Ngjarjet e Musait a.s.	Merjem	52
Qëllimi i lindjes së Musait	Al-Kases	8
Lindja dhe fëmijëria e tij	Al-Kases	8
Kthimi i tij kah nëna e tij	Al-Kases	13
Vrasja e një personi	Al-Kases	16

Lënda	Sure	Ajet
Imigrimi i tij kah Medjeni	Al-Kases	23
Martesa e tij	Al-Kases	28
Kthimi i tij nga Madjeni	Al-Kases	30
Vizioni i tij buzë Malit Tur	Al-Kases	30
Shndërrimi i shkopit në gjarpër	Al-Namal	11
-----	Ta Ha	21
-----	Al-Kases	32
Shenja e dorës së bardhë	Ta Ha	23
Nëntë mrekullitë e Musait	Al-Namal	13
Polemika e Musait me Faraonin	Ta Ha	50-53
-----	Al-Shora	19-24
Thirrja e magjistarëve nga ana e Faraonit	Al-Araf	112-117
-----	Ta Ha	59
	Al-Shora	37-41
Tentimi i Faraonit për ta vrarë Musain	Momin	27
Musai urdhërohet të imigrohet	Al-Shora	53
Përmbytja e Faraonit në det	Junus	90
Faraoni e pranoi besimin	Junus	91
Premtimi i Zotit për ruajtjen e kufomës së Faraonit	Junus	93
Kërkimi i ujit nga ana e popullit të Musait	Al-Bakara	61
Kërkesa e Musait për ta parë Zotin	Al-Araf	144
Biseda e Musait me Zotin dhe marrja e Tevratit	Al-Araf	145
Miraxhi i Musait	Al-Kahf	61-83
Hazret Haruni a.s.		
Haruni ishte Profeti i Zotit	Merjem	54
Zemërimi i Musait ndaj Harunit	Al-Araf	151
Hazrat Daudi a.s.		
Lufta e Daudit me palestinezët dhe triumfi i tij	Al-Bakara	252
Daudi u bë Kalif	Sad	27
Mjeshtria e Daudit për të prodhuar mburoje	Al-Anbija	81
Kuptimi i maleve dhe i zogjve të Daudit	Saba	11
Ardhja e disa armiqve të Daudi	Sad	22

Lënda	Sure	Ajet
Grindja e dy ortakëve	Sad	24
Libri i Daudit	Beni Israil	59
Hazrat Sulejmani a.s.		
Sulejmani ishte pasardhësi i Daudit	Al-Namal	17
Propaganda e kryengritësve kundër Sulejmanit	Al-Bakara	103
Nënshtrimi i erës për Sulejmanin	Al-Anbija	82
-----	Saba	13
-----	Sad	13
Ndërtimi i rrokaqiejve për Sulejmanin	Saba	14
Bindja e malësorëve	Al-Namal	40
Fabrikat e Sulejmanit	Saba	13
Ardhja e Sulejmanit te lugina e Namlit	Al-Namal	19
Mungesa e Hud-Hudit	Al-Namal	21
Hud-Hudi ishte një oficer	Al-Namal	21
Polemika e Sulejmanit me mbretëreshën e Namlit	Al-Namal	29
Argumenti i ekzistencës së Zotit i dhënë mbretëreshës Saba	Al-Namal	35
Sulejmanit iu tregua se pasardhës i tij do të jetë i paaftë	Sad	35
Hazrat Iljasi a.s.		
Hazret Iljasi ishte një Profet	Saffat	124
Populli i Iljasit e përgënjeshtroi atë	Saffat	128
Paralajmërimi i ardhjes së dytë të Iljasit	Saffat	131
Hazret Junusi a.s.		
Emri i Junisit ishte edhe Zennun	Al-Anbija	88
Junusi ishte Profet		
-----	Saffat	140
-----	Al-Nisa	164
Imigrimi i Junisit	Saffat	141
Udhëtimi me barkë	Saffat	141
Ardhja e stuhisë dhe u hodh në det sipas shortit	Saffat	142
Gëlltitja e peshkut dhe vjellja e tij	Saffat	143

Lënda	Sure	Ajet
Largimi i ndëshkimit prej popullit të tij përshkak të pendimit të tyre	Junus	99
Hazret Zulkifli a.s.		
Zulkifli ishte emri i Profetit Hizkil	Sad	49
Shkatërrimi i Jerushlemit nga Nebukad Nezeri dhe vizioni i Hizkilit	Al-Bakara	260
Hazret Jasaja a.s.		
Të përmenduarit e Jasajes bashkë me Ismailin, Junusin Lutin, Isain dhe Iljasin	Al-Anam	86
Hazret Idris a.s.		
Hazret Idrisi ishte një Profet durimtar	Al-Anbija	89
Ai ishte Profet i vërtetë		
-----	Merjem	57
Vendi i lartë i Idrisit	Merjem	57
Hazret Idrisi nuk shkoi i gjallë në qiell	Al-Araf	26
Hazret Ejubi a.s.		
Ejubi ishte malësor	Sad	45
Ai u shqetësua prej armiqve	Sad	42
Ai u urdhërua të imigrojë	Sad	43
Hazret Zakaria a.s.		
Hazret Zakaria kërkoi prej Zotit pasardhësit e mirë	Al-Imran	39
U pranua lutja e Zakariait dhe	Al-Imran	40
u përgëzua me birin Jahja	Merjem	8
Habia e tij kur mori lajm rreth një djali	Al-Imran	41
Hazret Jahja a.s.		
Paralajmërimi i dhënë Zakariait rreth lindjes së Jahjes	Al-Imran	40
-----	Merjem	8
Askush nuk u pagëzua me këtë emër	Merjem	8
Të qenët i ditur në fëmijëri	Merjem	13
Dëlirësia e pastërtia e tij	Merjem	14
Ai ishte i sjellshëm ndaj prindërve	Merjem	15

Lënda	Sure	Ajet
Hazret Isa a.s.		
Merjeme u lajmërua rreth lindjes së Isait		
-----	Al-Imran	46
-----	Merjem	20
Habia e Merjemes	Al-Imran	49
Shtatëzënia e saj pa martersë	Merjem	23
Lindja e Isait në kushte të pavolitshme	Merjem	24
Vendi i lindjes së Isait	Merjem	25
Koha e lindjes së tij	Merjem	26
Mrekullitë e Isait		
Krijimi i zogjve	Al-Imran	50
-----	Al-Majda	111
Shërrimi i të sëmurve	Al-Majda	111
Ringjallja e të vdekurve	Al-Majda	111
Atij i ishte dhënë dija e Tevratit	Al-Majda	111
Jahuditë e refuzuan	Al-Imran	53
Kryqëzimi i Isait	An-Nisa	158
Shpëtimi i tij nga kryqi dhe ardhja e tij në Kashmir	Momenun	51
Hazret Isa vdiq me vdekjen e tij të natyrshme	Al-Majda	118
Ai ishte Profet i Zotit	Merjem	31
Ai U urdhërua të falë Namazin e të paguajë Zakatin	Merjem	32
Argumenti se Isai dhe nëna e tij s'janë Zot	Al-Majda	76
Isai nuk ishte biri i Zotit	At-Tobe	20
Argument rreth lindjes së tij pababë	Al-Imran	48
Argumente të pathyeshme rreth vdekjes së Isait	Al-Majda	118
-----	Al-Imran	56
-----	Al-Imran	145
-----	Beni Israil	94
-----	Al-Majda	76
Hazret Lukmani a.s.		
Këshilla e Lukmanit drejtuar birit të vet	Lukman	13-20

Lënda	Sure	Ajet
Hazret Uzeri a.s.		
Jehuditë e konsideronin Uzerin birin e Zotit	At-Tobe	20
Hazret Zulkerneni a.s.		
Përmendimi i Zulkernenit	Al-Kahf	84
Zulkerneni ishte mbreti i Medës dhe i Farisit	Al-Kahf	84
Ndërtimi i murit nga Zulkerneni	Al-Kahf	87-91
Hazret Merjeme a.s.		
Familja e Merjemes dhe lindja e saj	Al-Imran	36
Zakaria a.s. e edukoi Merjemen	Al-Imran	38
Qëndrimi i Merjemes në Bejtul Makdes	Al-Imran	38
Pastërtia dhe virgjëria e saj	Al-Anbija	92
Hazret Muhammadi s.a.v.s.		
Emri i Profetit të Shenjtë në Kuran	Muhammad	3
-----	Al-Fat-he	30
-----	Al-Ahzab	41
-----	Al-Imran	145
Zbritja e Kuranit	Muhammad	3
-----	Al-Shuara	194
-----	Al-Nahl	45
Ai është kryetar i të gjithë Profetëve	Al-Xhin	29
Profecitë e përmendura në	Al-Araf	158
Tevrat e në Inxhil lidhur me të	Al-Shuara	4
Vendi i tij i lartë	Al-Naxhm	9
Lartësia e madhështia e tij ndaj të gjithë Profetëve	Al-Ahzab	41
Bindja ndaj tij është si bindja ndaj Zotit	An-Nisa	81
Ai është Profet për tërë botën	Al-Araf	159
-----	An-Nisa	80
Ai është mëshirë për tërë njerëzimin	Al-Anbija	1-8
Premtimi i Allahut për mbrojtjen e tij	Al-Majda	68
Engjëjt e Zotit e ruajnë Profetin e Shenjtë	Al-Rad	12
Shqetësimi i tij për hir të njerëzimit	Al-Kahf	7
Ai kishte virtyte të larta	Al-Kalam	S

Lënda	Sure	Ajet
Ai është diell për tërë botën	Al-Ahzab	47
Grada e profetizimit fitohet me bindjen e tij	An-Nisa	70
Ummeti i tij është ummeti më i mirë	Al-Imran	111
Ai ishte ummi (i pashkolluar)	Al-Araf	158
-----	Al-Ankabut	49
-----	Al-Shura	53-54
Udhëtimi i tij i natës (Isra)	Bani Israil	2
Miraxhi i tij	Al-Naxhm	9-14
Katër detyrat e tij	Al-Bakara	130
Ai është babai i besimtarëve dhe gratë e tij janë nënat e tyre	Al-Ahzab	7
Ai u urdhërua të ketë mëshirë ndaj besimtarëve	Al-Shora	216
Plani i mosbesimtarëve për vrasjen e tij	Al-Anfal	31
Imigrimi i tij	Muhammed	14
Atij i është bërë premtimi se do të kthehet prapë në Mekka	Al-Kases	86
Strehimi i tij në Shpellë	At-Tobe	40
Këshillohen besimtarët që të mos flasin me zë të lartë para tij	Al-Huxhurat	3
Këshillon besimtarët që të mos humbasin kohën e tij	Al-Ahzab	54
Këshillohen besimtarët që të japin sadaka para se të këshillohen me Profetin	Al-Muxhadi-	13
Mosbesimtarët e quajten të çmendur	Al-Hixhr	100
Akuzat e ngritura kundër tij		
Përse ushqehet?	Al-Anbija	9
-----	Al-Furkan	8
Përse nuk flet Zoti me të?	Al-Bakara	119
Përse nuk na solli ndonjë Shenjë	Al-Bakara	119
-----	Al-Anam	38
Përse nuk iu zbrit prej qiellit ndonjë libër i shkruar	Bani Israil	94
Përse Kurani nuk zbriti për një herë	Al-Furkan	33

Lënda	Sure	Ajet
Përse Kurani nuk iu zbrit ndonjë pasaniku	Al-Zukruf	32
Përse ai nuk ka pasuri, kopshte dhe madhështi materiale	Hud	13
Ai është agjent i të tjerëve	Al-Furkan	9
Ata që dëshirojnë ta dështojnë misionin e tij, do të dëshpërohen	Al-Haxh	16
Shenja e triumfit të tij është përhapja e fesë Islame	Al-Nasr	3
Ai ishte njeri i përsosur	Ta-Ha	2

Q

Qielli

Krijimi i qiellit për një qëllim të veçantë	Al-Nuh	4
U krijua qielli sipas fuqisë së veçantë të Zotit	Al-Zariat	48
Gjendja fillestare e krijimit të qiellit	Ha-Mimë As-Sexhda	12
Krijimi i planeteve të ndryshme	Al-Anbija	31
Krijimi i shtatë qiejve në dy faza	Ha-Mimë As-Sexhda	13
Të gjitha planetet sillen	Ja-Sinë	41
Zbukurimi i qiellit me yje	Safat	7

R

Retë i krijoi Zoti	Al-Rad	13
Ujë i tokës ruhet me anë të reve	Al-Hixhr	23
Të vdekurit nuk ringjallen në këtë botë	Al-Anbija	96
Profetët i ngjallin shpirtërisht të vdekurit	Al-Araf	25
Zoti i dërgon retë në vende të ndryshme	An-Nur	44
Argumentohet ekzistenca e Zotit me anë të shiut	Al-Bakara	165
Fjala sama (qiell) përdoret edhe për retë	Al-Tarik	12
-----	Al-Furkan	49
-----	Al-Tur	10
-----	Al-Bakara	23
Ringjallja		
Ringjallja pas vdekjes	Al-Namal	39
-----	Al-Haxh	6

Lënda	Sure	Ajet
-----	Momenun	101
-----	Lukman	29
-----	Kaf	16
-----	Junus	5
Ringjallja përdoret edhe pët rilindjen kombëtare		
Robëria	Al-Araf	58
Duhet zhdukur robëria	Al-Balad	14

SH

Shejtani

Shejtani është armiku i njeriut	Bani Israil	54
-----	Al-Fatir	7
-----	Al-Furkan	30
Kuptimi i krijimit të Shejtanit prej zjarrit	Al-Araf	13

Shirku - idhujtaria

Ndalimi i shirkut	An-Nisa	37
Shirku është mizoria e madhe	Lukman	14
Shirku nuk falet	An-Nisa	49

Shpirti

Shpirti dhe krijimi i tij	Bani Israil	86
Shpirti do të thotë mëshirë	An-Nisa	172
Shpirti është edhe emri i Xhibrailit	Merjem	18
Shpenzimi në rrugën e Allahut		
Urdhër për të shpenzuar në rrugën e Allahut	Al-Bakara	19b
-----	Al-Hadid	8
-----	Al-Hadid	11
-----	Al-Tagabun	17
Mosshpenzemi në rrugën e Allahut krijon shkatërrim për ju	Al-Bakara	196
Duhet shpenzuar pasuri më të mirë	Al-Bakara	268
-----	Al-Imran	93
Dobia e shpenzimit në rrugën e Allahut	Al-Tagabun	17
Nuk duhet të përmendet mirënjohja	Al-Bakara	262

Lënda	Sure	Ajet
	Al-Bakara	265
Ritet e shumëfishohet pasuria kur shpenzohet në rrugën e Allahut	Al-Bakara	262
-----	Al-Bakara	246
Kur dhe për kë duhet të shpenzohet	Al-Bakara	216
-----	Al-Bakara	268
Të shpenzosh haptazi dhe fshehtazi	Al-Bakara	275
Korri sukses ata që shpenzojnë në rrugën Allahut	Al-Bakara	4-6
Shpërblimi		
Bamirësia shpërblehet dhjetëfishhtë	Al-Anam	161
Besimtarët do të kenë furnizim të ndershëm, kurse mosbesimtarët do të kenë xhehenem	Al-Haxh	51-52
Shpëtimi		
Ata që e pasojnë Islamin, do të shpëtohen	Al-Bakara	6
Shpëtimi është i amshueshëm	Al-Tinë	7
T		
Takva - Devotshmëria	Ta-Ha	40
Mësimi i takvës	Al-Bakara	42
-----	Al-Bakara	197
-----	Al-Bakara	204
-----	Al-Bakara	224
-----	Al-Nahal	3
-----	AhShuara	132
Njeri më i ndershëm në Islam është ai që është muttaki (i devotshëm)	Al-Huxharat	14
Zoti është shoku i të devotshëmve	Al-Xhathia	20
Allahu i do të devotshmit	At-Tobe	7
Përfundimi i mirë u takon të devotshëmve	Had	50
Dobitë e takvës:	Al-Majda	101
Njeriu korr sukses		
Shpëtimi nga vuajtjet	Al-Talak	3

Lënda	Sure	Ajet
Furnzimi i padakshëm	AI-Talak	4
Lehtësimet në pnnë	AI-Talak	5
Takdir - Fati		
Ç' është takdiri	AI-Hadid	23
Takdiri është ligji i Zotit	AI-Kamar	50
Shkatërrimi vjen sipas ligjit të Zotit	An-Nisa	80
Njeriu është i lirë	AI-Mudathir	39
Takdiri që anulohet	AI-Shuara	81
Takdiri që s'anulohet	AI-Namal	62
Tasbih - Lavdërimi		
Çdo gjë e lavdëron Zotin	Bani Israil	45
-----	An-Nur	42
-----	AI-Hashr	2
-----	AI-Xhuma	2
Tasbihi dhe Tekdisi	AI-Bakara	31
Lavdërimi i engjëjve	Momin	8
Lavdërimi i maleve dhe i zogjve	Sad	19-20
Tevrati - Torat		
Tevrati iu zbrit Musait a.s.	AI-Imran	4
Tevrati në kohën e vet ishte dritë e udhëzimit	AI-Majda	45
Profecitë e shënuara në Tevrat rreth Profetit të shenjtë	AI-Araf	158
-----	AI-Fat-he	30
Tobe - Pendesë		
Njeriu këshillohet të bëjë tobe	Hud	4
Zoti i fal të gjitha mëkatet	AI-Zumar	54
Mëkatet me anë të tobes shndërrohen në bamirësi	AI-Furkan	71
Kujt i pranohet tobe	An-Nisa	18
-----	An-Nisa	19
-----	AI-Nahl	120
-----	AI-Huxharat	12

Lënda	Sure	Ajet
Toka		
Krijimi i tokës në gjashtë faza	Hud	8
Krijimi i tokës është argument i ekzistencës së Zotit	Ha-Mimë Al-	10
Sjellja e tokës	Al-Namal	89
Toka është e rumbullakët	Al-Rahman	18
Profecia se njerëzit do të përpiqen të shkojnë në planete të tjera	Al-Inshikak	4
Toka është e aftë të japë prodhimin e nevojshëm	Ha-Mimë Al-	10
Trashëgimësia		
Njeriu duhet të shkruajë testamentin për pasurinë e tij	Al-Bakara	181
Si të ndahet pasuria	Al-Bakara	181
Rregullat e ndarjes së trashëgimisë	An-Nisa	8-12
Tregtia		
Principet e tregtisë	Al-Bakara	283
Feja duhet të ketë epërsi ndaj tregtisë	Al-Xhuma	12
Tregtia nuk e pengon besimtarin nga Namazi e shërbime të tjera fetare	An-Nur	38
Hipokritët pësojnë humbje në tregtinë e tyre	Al-Bakara	17
Të drejtat e njerëzve		
Të drejtat e njerëzve dhe urdhër për plotësimin e tyre	Al-Nisa	37
Të varfërit		
Kujdesi ndaj të varfërit	Al-Balad	15-17
-----	Al-Kahf	80
U		
Ummeti i Muhammadit s.a.v.s.	Al-Bakara	214
-----	Junus	20
Ummet i Muhammadit u krijua për dobinë e tërë botës	Al-Imran	111

Lënda	Sure	Ajet
Lartësia e Ummetit të Muhammadit	Al-Bakara	144
Rrjedhja e profetëve në Ummetin e Muhammedit	An-Nisa	70
-----	Al-Fatiha	7
-----	Al-Imran	180
-----	Al-Imran	82
-----	Al-Araf	36
-----	Al-Haxh	76
-----	Al-Xhin	8
Paralajmërimi i ardhjes së Mahdihut e të Masihut të Premtuar në ummetin e Muhammadit s.a.v.s	Al-Saf	7-8
-----	Al-Xhuma	4
Paralajmërimi i ardhjes së një dëshmitari në ummetin e Muhammadit s.a.v.s.	Hud	58
Ummul Kura (Mekka)	Al-Anam	93
Ummul Kitab	Al-Zukruf	5
-----	Al-Rad	60
Umrah	Al-Bakara	197

V

Vese të këqija

Koprracia	An-Nisa	38
-----	Al-Hadid	25
-----	Al-Hashr	10
-----	Al-Tagabun	17
-----	Muhamed	39
Të menduarit keq për dikë	Al-Huxharat	13
Të pagëzosh dikë me emër të keq	Al-Huxharat	12
Të përqeshurit e të nënçmuarit	Al-Huxharat	12
Xhelozia	Al-Falak	6
Të shpenzuarit kot	Bani Israil	27-28
-----	Al-Araf	32
Të folurit kot	Al-Mudathir	46
	Momenun	4

Lënda	Sure	Ajet
Të flasësh pa dije	Bani Israil	37
Të përfolurit	Al-Huxharat	13
Gënjeshτέρα	Al-Haxh	32
-----	Saf	3
-----	Al-Furkan	73
Tradhtia	An-Nisa	108
Vjedhja	Al-Majda	39
Dëshpërimi	Al-Zumar	54
Kurvëria	Bani Israil	33
-----	Al-Furkan	69
Vëllezërimi		
Te gjithë besimtarët janë vëllezër	Al-Huxharat	11

XH

Xhehenemi

Xhehenemi është vendbanim i keq	Al-Rad	19
Xhehenemi nuk është i përhershëm	Al-Homoza	S
-----	Hud	108
Ushqimi i banorëve të xhehenemit	Al-Gashia	7
-----	Al-Naba	26
-----	Ar-Rahman	45
-----	Al-Vakia	53
Shtatë dyert e xhehenemit	Al--Hixhr	45

Xheneti

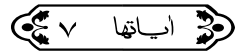
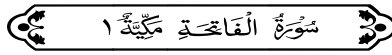
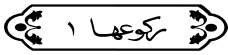
Në Xhenet do të plotësohen të gjitha dëshirat	Ha-Mimë Al-	32
Ka dy xhenete	Ar-Rahman	47
Xheneti i botës - Xheneti i Ademit	Al-Bakara	36
Askush nuk e di realitetin e xhenetit	Sexhda	18

Karakteristika të Xhenetit

Gjerësia e xhenetit	AI-Hadid	22
S'ka vuajtje në xhenet	Al-Hixhr	49
S'ka vdekje në xhenet	Al-Dukhan	57
Takimi me Zotin	Al-Kiama	23

Lënda	Sure	Ajet
Bekimet e xhenetit	At-Tobe	72
-----	Al-Furkan	76
-----	Ar-Rahman	55
-----	Al-Hixhr	48
-----	Muhamed	16
-----	Al-Tur	24
-----	Al-Dahr	6
-----	Al-Dahr	17
-----	Al-Dahr	18
-----	Al-Mutatiefi-	28
-----	Merjem	63
-----	Al-Naba	33
-----	Al-Kahf	32
-----	Al-Imran	16
Kush do të hyjë në xhenet	Al-Bakara	26
-----	Al-Imran	134
-----	Al-Rad	23
Xhihadi		
Urdhëri i xhihadit	Al-Haxh	79
Xhihadi kundër nefsit	Al-Ankabut	70
Xhihadi i madh	Al-Furkan	53
Xhihadi me pasuri	Al-Anfal	73
Xhihadi - Lufta mbrojtëse	Al-Bakara	217
-----	Al-Saf	5
Xhin- xhind		
Zoti i Krijoi njerëzit e xhinët për adhurim	Al-Zariat	57
Xhin do të thotë njerëz të mëdhenj	Al-Anam	129
Xhin do të thotë malësorët rebelë	Al-Namal	40
Xhinët që erdhën te Profeti i Shenjtë	Al-Ahkaf	30
Xhinët që e dëgjuan Kuranin	Al-Xhin	2
Xhizja	At-Tobe	29

Lënda	Sure	Ajet
Z		
Zbatimi i ndëshkimit		
Ndëshkimi i vjedhësit	Al-Majda	39
Ndëshkimi i kurvërisë	An-Nur	3
Ndëshkimi për akuzuesin e rremtë		
Zakati		
Zakati	An-Nur	57
Filozofia e Zakatit	At-Tobe	103
Përdorimi i Zakatit	Al-Bakara	274
Zemra		
Zemra është në dorën e Allahut	Al-Anfal	25
Kuptimi i vulosjes së zemrës	Momin	36
Zjarri		
Fjala zjarr përdoret edhe për luftë	Al-Bakara	18
Hazret Musa a.s. e pa zjarrin	Ta-Ha	11
Rrezet Kozmike	Ar-Rahman	36
Zihari		
Zihari dhe kuptimi i tij	Al-Muxhadila	3

1. Në¹ emër² të Allahut³ Rahman dhe
Rahim.⁴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

Kjo Sure është zbritur në fazën e parë të Mekës. Sipas disa raporteve autentike, kjo është zbritur edhe një herë në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka shtatë ajete. Kjo Sure është thelbi i të gjitha përbajtjeve të Kuranit. Kjo Sure njihet me disa emra: Fatihatul Kitab, As-Salat, Al-Hamdu, Ummul Kuran, Ummul Kitab, As-Sab-ul Mathani, Ash-Shefa, Al-Kenzu etj.

¹ *Ba-ja* është pjesë që shpreh një numër të madh kuptimesh. Fjala e përbërë *Bism* do të thotë në emër të... . Këtu, sipas përdorimit të gjuhës arabe, shprehja lexo, unë lexoj ose ne lexojmë nënkuptohet, dhe kjo do të thotë lexo në emër të Allahut, unë lexoj në emër të Allahut, apo ne lexojmë . . .

² *Ism* do të thotë emër apo atribut (Akrab), këtu është përdorur me të dyja kuptimet. Ky i referohet Allahut që është emri i Zotit; dhe i referohet Al-Rahimit dhe Al-Rahmanit, që janë emrat atributivë të Tij.

³ Allahu është emri i asaj Qenieje të Lartë që është Një dhe së cilës i takojnë të gjitha atributet dhe që është larg prej të metave. Emri Allah në gjuhën arabe nuk përdoret për ndonjë qenie tjetër. Asnjë gjuhë tjetër nuk ka ndonjë emër të veçantë ose dallues për Qenien Supreme. Të gjithë emrat që gjenden në gjuhë të tjera, janë në trajtën e shumësit dhe janë emra atributivë, kurse emri Allah nuk përdoret kurrë në numrin shumë. Ky është një emër substantiv dhe nuk është i prejardhur. Pra emri Allah përdoret për një Qenie që është e vetëqëndrueshme dhe që i zotëron të gjitha atributet e përsosura.

⁴ *Al-Rahman* dhe *Al-Rahim* të dyja këto fjalë kanë dalë prej një rrënje Rahim (ai mëshiroi, ai shprehu butësi e mirësi ndaj dikujt, ai e fali). Këto janë dy atributet e Allahut. I pari (Al-Rahman) tregon mëshirën e pakufishme të Allahut ndaj tërë universit, ndërsa atributi Al-Rahim tregon mëshirën e kufishme por të përsëritur. Al-Rahman do të thotë ajo Qenie që i mëshiron krijesat pa pagesë e pa shikuar punën e tyre, ndërsa Al-Rahim është ajo qenie që i mëshiron njerëzit duke gjykuar veprat e tyre. Atributi i parë përdoret vetëm për Allahun, kurse i dyti përdoret edhe për njeriun. Sipas të thënave të Profetit të shenjtë s.a.v.s., atributi Al-Rahman ka lidhje me jetën e kësaj bote, kurse i dyti me jetën e Ahiritit (Muhit), që do të thotë se kjo botë është bota e veprimtarive, kurse bota e Ahiretit është vetëm për t'u dhënë njerëzve shpërblim, sipas veprave të tyre. Atributi Al-Rahman i Allahut siguron dhe furnizon në këtë jetë mjetet materiale për punë, kurse atributi i Tij Al-Rahim nxjerr rezultatin e veprave të tij në këtë botë e në Ahiret. Të gjitha gjërat që na nevojten dhe mbi të cilat varet jeta jonë, janë një favor e mirësi Hyjnore dhe që na dhurohen përpara se ne të bëjmë diçka e bile i meritojmë ato edhe para se të lindemi, kurse në anën tjetër do të na jepen bekime të shumta të rezervuara për ne në Ahiret, si shpërblim për veprat tona. Kjo do të thotë se Rahmani është ajo Qenie që na mëshiron edhe para se të lindemi, kurse Rahimi është ajo Qenie që na shpërblen, sipas veprave tona.

2. Të gjitha lavdërimet⁵ i takonjë vetëm Allahut, që është Zot⁶ (Rabb) i botërave.⁷

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١﴾

3. Ai është Rahman dhe Rahim!⁸

الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢﴾

4. Është Zoti⁹ i Ditës¹⁰ së Gjykimit.¹¹

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣﴾

⁵ *Al-Hamdo* - Al në gjuhën arabe përdoret për të treguar diçka të veçantë. Tregon diçka që është përmendur më parë ose të cilën kemi ndërmend ta përmendim.

Për të shprehur lavdërim ose falënderim përdoren dy fjalë: *Hamd* dhe *Med-ha*, mirëpo *Med-ha* mund të jetë edhe false, kurse *Hamdi* gjithmonë është i vërtetë. Po ashtu, *Med-ha* mund të përdoret për ato vepra që kryehen vullnetarisht (Mufridat). Fjala *Hamd* shpreh kuptimin e admirimit, të zmadhimit dhe të lavdërimit ndaj asaj që lavdërohet, kurse manifeston përlulësinë, bindshmërinë dhe të dorëzuarit te personi që e lavdëron vetëm Allahun, sepse qëllimi kryesor është që ndaj Allahut të shprehet lavdërimi i vërtetë, i merituar dhe glorifikimi i Tij. Në përdorimin e përgjithshëm fjala *Hamd*, përdoret vetëm për Allahun. Kështu ajeti do të thotë se të gjitha lavdërimet e përkryera dhe të vërteta i takojnë vetëm Allahut. Pra *Al-Hamdo* do të thotë se të gjitha bukuritë dhe atributet ekzistojnë në mënyrë të përsosur vetëm në Allah, jo në ndonjë qenie tjetër.

⁶ *Rabb*: Fjala *rabba* do të thotë: rregulloj çështjen, rrit, zhvilloj e përsos dhe kujdes. Pra, *Rabb* do të thotë: a. Zoti, pronar, krijues, b. Zhvillues dhe rritës, dhe c. Ai që njeriun e shpion shkallë-shkallë drejt përsosmërisë (Mufridat dhe Lane).

⁷ *Alamin* është shumësi i Alam-it që buron nga Alama (dija). Kjo përdoret për të gjitha ato qenie dhe sende me anën e të cilave njeriu mund ta njohë Krijuesin e vet (Akrab). Kjo nuk përdoret vetëm për të gjitha llojet e krijesave ose të sendeve, por përdoret edhe për klasat e tyre, kështu që mund të themi *Alam al-ins* (bota e njerëzve); *Alam al-Hejavan* (bota e shtazëve). Pra, *Al-Alamin* tregon të gjitha krijesat, qoftë janë qenie njerëzore ose jo njerëzore (planete, shtazë, zogj etj).

⁸ Në Bismillah atributet *Al-Rrahman* dhe *Al-Rrahim* përdoren si çelësi i kuptimeve të tërës Sures. Këto po përmenden për një qëllim të caktuar. Atributet *Al-Rrahman* dhe *Al-Rrahim* janë përdorur si lidhëse midistributeve *Rabbal-Alamin* dhe *Maliki Jomiddin*.

⁹ *Malik* do të thotë: Zoti, pronari, poseduesi i së drejtës së pronësisë dhe që ka fuqi ta shfrytëzojë atë ashtu si do ai (Akrab).

¹⁰ *Jom* do të thotë kohë; dita prej agimit e deri te perëndimi, si edhe epokë (Akrab).

¹¹ *Din* do të thotë kompensim, gjykim, sundim, bindshmëri dhe fe (Lane). Këto të katër atributet e Zotit - *Rabbul-Alamin*, *Al-Rrahman*, *Al-Rrahim* dhe *Maliki Jomid-Din* - janë atributet fundamentale. Atribute të tjera përdoren vetëm për shkoqitjen e këtyre katërtributeve, të cilat janë si shtylla mbi të cilat është vënë Froni i Allahut. Rënditja e këtyre katër

5. O Allah! Vetëm Ty të adhurojmë¹² ne dhe vetëm prej Teje po kërkojmë ndihmë!¹³

إِيَّاكَ تَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝

atributeve tregon se Zoti i shfaq njeriut atributet e Veta. Atributi *Rabul-Alamin* (Zoti i botërave) nënkupton së bashku me krijimin e njeriut. Allahu për të krijon edhe të gjitha rrethanat e nevojshme për zhvillimin dhe për progresin e tij shpirtëror. Atributi *Al-Rahman* (i Mëshirshëm) hyn në fuqi dhe me anë të këtij atributi Zoti i siguron njeriut mjetet e nevojshme për përparimin dhe rritjen e tij morale e shpirtërore. Dhe kur njeriu i përdor dhe i shfrytëzon ato mjete në jetën e tij, atëherë atributi *Al-Rrahim* hyn në fuqi që t'i japë njeriut shpërblim dhe rezultat për veprat dhe për aksionet e tij. Në fund atributi *Maliki Jomid-Din* (Zoti i Ditës së Gjykimit) nxjerr në shesh rezultatin final të veprave të njeriut. Sadoqë gjykimi final do të bëhet në Ditën e Kiametit, procesi i shpërblimit të veprave vazhdon edhe në këtë jetë me dallim që në këtë botë ku ekzistojnë shumë gabime dhe padrejtësi në të gjykuar, njeriu shpërblehet prej mbretërve e prej njerëzve, por në Ditën e Kiametit nuk do të jetë më rreziku i gabimit eventual në procesin e gjykimit, sepse Allahu do të jetë Zot dhe Mbret i asaj Dite. Atë Ditë askujt nuk do t'i bëhet padrejtësia. Fjala *Malik* tregon se Zoti nuk është i kufizuar që të shpallë gjykimin e Tij, sipas ndonjë ligji të Vet, por duke qenë Malik, Ai ka të drejtë ta falë dikë dhe mund të shprehë mëshirën e Tij ndaj cilitdo. *Maliki Jomid-Din* ka edhe një kuptim tjetër: Allahu është Zoti i Ditës së fesë, d.m.th. kur shfaqet në botë ndonjë fe e vërtetë, atëherë shfaqen edhe fuqitë e Zotit, dhe kur zhduket ajo fe e vërtetë, duket se s'ka Zot, e as krijues të kësaj bote e as nuk shfaqen fuqitë dhe atributet e Zotit.

¹² *Ijjaka Nabodo* (vetëm Ty të adhurojmë) *va Ijjaka Nastain* (vetëm prej Teje kërkojmë ndihmë). Fjalët (*Ijjaka Nabodo*) që janë vënë para fjalëve *Ijjaka Nastain* nënkuptojnë se pasi njeriu informohet dhe merr vesh rreth attributeve të mëdha të Allahut, impulsi i parë i tij është ta adhurojë Atë. Ideja e të kërkuarit ndihmë prej Allahut vjen pas impulsit të adhurimit të Tij. Njeriu dëshiron ta adhurojë Allahun, mirëpo ai ndien se për këtë punë i nevojitet ndihma e Allahut. Përdorimi i shumësit të përemrave vjetorë në këtë ajet është në bazë të dy pikave kryesore: 1. Njeriu nuk është i vetëm në këtë botë, por ai është pjesë e pandashme e asaj shoqërie që e rrethon atë. Ai, pra, nuk duhet të ecë i vetmuar në rrugën e Allahut, por duke i marrë me vete edhe të tjerët; 2. Derisa njeriu nuk e përmirëson ambientin dhe rrethin e tij, ai nuk është i sigurtë.

¹³ Kjo lutje i përfshin në vete të gjitha nevojat dhe kërkesat e nevojshme materiale, fizike dhe shpirtërore të njeriut të sotëm e të ardhshëm. Besimtari bën lutje për të ecur në rrugën e drejtë, që është rruga më e shkurtër. Nganjëherë njeriut i tregohet rruga e drejtë, por ai s'mund të arrijë deri tek ajo, ose arrin deri aty, por nuk mund të qëndrojë nëpër të. Prandaj kjo lutje kërkon prej besimtarit që të mos jetë i kënaqur vetëm duke e parë rrugën e drejtë, por duhet që në atë rrugë të ecë vazhdimisht, derisa ta arrijë cakun e vet. Ky është kuptimi i fjalës hidajet (udhëzim). Faktikisht, ajeti tregon se njeriut në çdo hap i nevojitet ndihma e Allahut, përndryshe ai s'mund të korë sukses e as nuk mund ta arrijë qëllimin e vet. Rruga e shkurtër mund të jetë edhe rruga e xhehenemit dhe e shkatërrimit, andaj fill pas kësaj na mëson lutjen që të kërkojmë rrugën e atyre njerëzve të cilët përfutuan pëlqimin e Allahut dhe që kanë qenë të përdhur.

6. Udhëhiqna në rrugën e drejtë,

إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١﴾

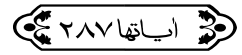
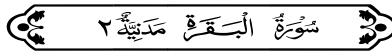
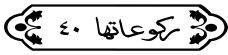
7. Në rrugën e atyre¹⁴ të cilët i bekove Ti¹⁵ e jo në rrugën e atyre, të cilët u bënë pre e zemërimit (Tënd) e as të cilët u devijuan nga rruga e drejtë!¹⁶

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ﴿٢﴾
يَعِزُّ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ ﴿٣﴾

¹⁴ Një besimtar nuk kënaqet vetëm kur bën disa vepra të mira, por, përkundrazi, ai dëshiron të përparojë në bamirësi dhe dëshiron të fluturojë më lart dhe ta shohë pëlqimin e Zotit. Prandaj, besimtari e lut Zotin që Ai t'i dhurojë shpërblime të mëdha shpirtërore.

¹⁵ Në rrugën e atyre që i shpërbleve me të mirat, siç ishin Profetët, Siddikët (të vërtetët), Shahidë (të vrarë në rrugën e Allahut) dhe Salehinët (fisnikët), e jo në rrugën e atyre që u shkatërruan moralisht e shpirtërisht dhe që u devijuan nga rruga e drejtë. Kjo është piktura e Zotit të Islamit që e përmend Kurani. Allahu është Ai Zot fuqia dhe sundimi i të cilit s'ka kufi; edhe mëshira e bujaria e Tij janë të pakufishme. Allahu e di se njeriu është i dobët dhe gabon, andaj e këshillon që në çdo hap të jetës të kërkojë ndihmën e Tij dhe në çdo rast nevojë ai duhet ta thërrasë Atë.

¹⁶ Këtu është fjala për jehuditë dhe për të krishterët. Jehuditë pësuan zemërimin e Allahut. Ndërsa të krishterët devijuan nga rruga e drejtë. Mirëpo ajeti nuk do të thotë se të gjithë jehuditë dhe të gjithë të krishterët janë të humbur, sepse Allahu xh.sh. në Kuran deklaroi se ata jehudë dhe ata të krishterë që e besojnë Allahun dhe bëjnë vepra të mira do të futen në xhenet. Pra, këtu është fjala për disa kualitete. Prandaj, Allahu xh.sh. nuk flet se jehuditë dhe të krishterët, por Ai thotë: Ata që janë bërë pre e zemërimit (të Allahut) dhe ata që e humbën rrugën e drejtë. Po ashtu mund të radhiten nën këtë ajet edhe ata myslimanë, të cilët nuk veprojnë sipas principeve dhe të mësimëve të Islamit. Rruga e drejtë është sajuar dhe ekziston, por njerëzit largohen prej saj. Prandaj, Kurani deklaroi se ata që do të ndjekin rrugën e drejtë, mund të fitojnë grada dhe shpërblime të mëdha shpirtërore, siç janë profetizmi (Pejgamberllëku), sidikijet, salehijet dhe shahadeti etj. Të humbur e të devijuar janë idhujtarët dhe ata të krishterë që Krishtin, Shpirtin e Shenjtë, nënën e Isait dhe shenjtorët i konsiderojnë Zot. Ky është një stil i bukur i Kuranit se ai nuk e përmendi emrin e ndonjë religjioni, sepse janë edhe të atillë prej të krishterëve dhe prej jehudëve që nuk hyjnë në këtë kategori dhe ky ajet nuk u aplikohet të tillëve. Disa dijetarë kanë shkruar se të gjithë jehuditë dhe të gjithë të krishterët janë të mallkuar dhe gjithnjë do të mbeten të tillë. Një pohim nuk përputhet me shumë ajete të tjera të Kuranit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Mimë (Unë jam Allah që di shumë mirë).¹

أَلِفٌ - لَامٌ - مِيمٌ

3. Ky është Libri i Përsosur, nuk ka dyshim se është hidajet (udhëzim) për të devotshmit,²

ذٰلِكَ الْكِتٰبُ لَا رَيْبَ فِيْهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِيْنَ ①

4. Të cilët e besojnë të padukshmen³ dhe falin Namazin dhe shpenzojnë (në rrugën e Allahut) prej asaj që ua kemi dhënë Ne.

الَّذِيْنَ يُؤْمِنُوْنَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيْمُوْنَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ①

Kjo Sure është zbritur në vitin e parë e të dytë të fazës së Medinës. Bashkë me Bismillahun ka 287 ajete. Në fillim të kësaj Sureje, Allahu xh.sh. i përmend besime fundamentale të Islamit, siç janë: Vahi dhe Ilham (diktimi i Allahut), besim në Ditën e Ahiretit, të falurit Namaz dhe të paguarit Zakat etj. Në Sure Al-Fatiha përmenden tri grupe njerëzish: ata që janë të shpërblyerit, ata që janë bërë pre e zemërimit të Allahut dhe ata që e humbën rrugën e drejtë. Në këtë Sure, pasiqë përmenden njerëzit e devotshëm dhe të shpërblyer, përmenden dogma dhe besime të gabuara dhe veprat e shëmtuara të çifutëve.

¹ *Alif Lamë Mimë* janë shkurtesat e fjalëve (Anallaho Alamo) që do të thotë: Unë jam Allah që e di më së miri. Alifi simbolizon përemrin Ana (Unë), Lami, Allahun dhe Mimi, Alamo (di). Këto shkronja në gjuhën arabe quhen Muketteat dhe janë përdorur para 28 Sureve të Kuranit. Me anë të këtyre shkurtesave hidhet dritë rreth atyretributeve të Allahut që përmenden në atë Sure, para së cilës shkruehen kësi shkronjash. Po ka edhe sure të atilla ku s'ka mukatteat, në këtë rast ato sure vijnë nën muketteatët e Sures së mëparshme.

² *Muttaki* është ai person që e ruan veten prej mëkateve dhe prej veprave të këqija dhe që është besimtar i devotshëm. Po ashtu edhe *Muttaki* është ai që i frikësohet Allahut dhe jetën e kalon me dëlirësi e me shpirt të pastër.

³ *Al-Gejb* do të thotë diçka e fshehtë dhe e padukshme. Allahu, engjëjt e Tij dhe Dita e Fundit janë *Gejbë*.

Fjala myslim përdoret për atë që nuk përdoret për Momin (besimtar), mirëpo të dyja mishërohen me njëra-tjetrën. Udhëtimi i njeriut fillon me Iman. Ata që e besojnë Gejbën është nismë e udhëtimit. Është hapi i parë i udhëtimit në drejtim të Allahut. Ai që e beson Gejbën,

5. Dhe të cilët e besojnë edhe atë që të është diktuar ty dhe atë që është diktuar para teje dhe e besojnë fuqimisht Ahiretin.⁴

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ ۗ وَالْآخِرَةَ هُمْ
يُوقِنُونَ ۝

6. Të tillët janë ata që e ndjekin udhëzimi (hidajetin) që u erdhi atyre prej Zotit të tyre dhe të tillët janë ata që do të ngadhënjëjnë.

أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ ۗ وَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝

7. Ata të cilët nuk e pranojnë besimin, është njësoj t'i frikësosh ose të mos i frikësosh, ata prapë nuk do ta pranojnë besimin.⁵

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

përfiton një iman shumë të fortë dhe veprat e tij, siç janë Namazi dhe të shpenzuarit në rrugën e Allahut, e përforcojnë më shumë. Çdo hap që vihet në drejtim të Allahut të shpien në drejtim të Islamit. S'ka Islam pa iman dhe s'ka Iman pa Islam. Sa më të fortë të kesh Imanin, aq vepra të mira dhe të mëdha do të bësh ti. Çdo hap që vihet e bëhet në drejtim të Allahut është bindje. Myslimani është ai, veprat e të cilit dëshmojnë se imani i tij është i përsosur. Modeli praktik është argument i imanit. Vetëm të deklarosh verbalisht se je mysliman por vepra korrespondente nuk japin një provë, atëherë imani është i kotë. Sa më fort do të jesh mysliman, aq më shumë do të jesh momin, dhe feja jote do të jetë e pranueshme. Në kohën e sotme besimi i njerëzve është bërë mjaftë i dyshimtë. E besojnë Zotin por flasin gënjeshtër, bëjnë mëkate, bëjnë vrasje, bëjnë gjakderdhje, vjedhin dhe plaçkitin etj. Të gjitha këto vepra të largojnë ty nga Zoti dhe të gjitha këto akte dëshmojnë se nuk je Momin (besimtar). Allahu xh.sh. thotë: Vraponi në drejtim të Allahut. Ky është Islam që njeriu t'i orientohet vetëm Zotit. Pra, Myslimani dhe Momini i takojnë një sferë të vetme, mirëpo njëra kërkon dëshminë dhe provën praktike. Nëse imani është i përsosur, atëherë edhe Islami do të jetë i përsosur. Po ashtu Momin është ai që e pranon imanin dhe krijon paqe. Ky gjithashtu është edhe atributi i Allahut, i cili u siguron paqe njerëzve, prandaj edhe njeriu momin duhet të jetë i tillë.

⁴ *Al-Ahiret* do të thotë jeta e paskëtajme. Përdoret edhe për një revolucion shpirtëror që do të paraqitet në të ardhmen. Fjala është për ardhjen e Imam Mahdiut e të Masihut të Premtuar. Përdoret edhe për ato profeci dhe parashikime që akoma nuk janë realizuar, por do të shfaqen e do të plotësohen në të ardhmen.

Në Kuran janë përdorur dy fjalë lidhur me Ahiretin. Jekin dhe Iman. Kur është fjala për botën e Ahiretit, përdoret fjala Iman. Po ashtu kur është fjala për botën e Ahiretit, përdoret bashkë me të edhe fjala ditë. Ndërsa fjala Jekin përdoret për ndonjë ngjarje dhe ndodhi të së ardhmes. Pra, të besosh Ditën e Ahiretit, i takon Imanit, kurse të kesh besim në ngjarje dhe në plotësimin e parashikimeve, i takon Jekinit. Prandaj, këtu Allahu thotë Va bil Ahirati Hum Jukenun (kanë

8. Allahu i vulosi zemrat dhe veshët e tyre dhe mbi sytë e tyre është vënë perde, dhe ata kanë një ndëshkim të madh.

حَتَّمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ
وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةً ۖ وَ لَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿٨﴾

9. Dhe ka disa njerëz që thonë: Ne e besojmë Allahun dhe Ditën e Ahiretit, por në realitet ata nuk besojnë fare.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٩﴾

10. Dëshirojnë t'i mashtrojnë Allahun dhe besimtarët, por në realitet ata nuk mashtrojnë askënd, pos vetvetes, mirëpo ata nuk e perceptojnë.

يُحَدِّثُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا ۖ وَمَا يَخْدَعُونَ
إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠﴾

besim në ato profeci që kanë të bëjnë me ngjarjet e së ardhmes), e jo Va bil Ahirati Hum Jomenun (Pjesa e Imanit është të kenë besim në Ditën e Ahiretit).

Pra, besimtari gjithnjë ka jekin se Islami do të triumfojë një ditë. Dhe fitorja e Islamit në ditët e fundit do të shfaqet në këtë botë e jo në botën e Ahiretit. Fjala Ahiret ka shtatë kuptime në gjuhën arabe. Ne pajtohemi se kjo fjalë përdoret edhe për Botën e Ahiretit. Mirëpo, konteksti tregon se këtu është fjala për ndodhitë dhe ngjarjet vijuese.

Va lel Ahiratu hejru laka minel Ula gjithashtu flet për fitoren e Islamit që do të realizohet në këtë botë e jo në botën e Ahiretit. Profeti i Islamit, Hazret Muhammedi s.a.v.s., thotë: Shembulli i Islamit është si shembulli i shiut. Askush nuk e di se nisma e këtij shiu (pjesa e parë) apo mbarimi i tij (pjesa e Ahiretit që bie në fund) do të jetë më bekimdhënëse. Fjala është për ngadhënjimin dhe fitoren e Islamit. Sipas Haditheve të Hazret Muhammedit s.a.v.s. del qartë se Islami do të ketë një fitore në fazën e vet të parë, kurse një fitore do t'i jepet në të ardhmën që do të jetë fitorja më e madhe se e para. Pra, këtu Hazret Muhammedi s.a.v.s. e krahason fazën e parë të Islamit me fazën e fundit të tij.

Pra, besimtari ka jekin në një përfundim të shkëlqyeshëm të Islamit. Ahiret do të thotë: Ajo që vjen më vonë. Kjo fjalë mund të përkthehet në shumë konotacione (kuptime). Çdo çast vijues i Islamit do të jetë më i mirë se i kaluari. Ky kuptim i jep një status madhështor Profetit Hazret Muhammedi s.a.v.s. Kushdo qoftë le të jetë instrument apo vegël për fitoren e Islamit, krenaria dhe merita i takon vetëm Hazret Muhammedit s.a.v.s. Dhe kjo kohë u takon Ahirinëve. Shikoni çfarë thotë Allahu xh.sh.: Sunnatul minel Avvalin dhe Sunnatul minel Ahirinë. Kalilen minel Avvalin dhe kalilen minel Ahirinë. Ky shpjegim dhe komentim ka rrënjë të thella në Kuran. *Va lel Ahiratu hejrum laka minel Ula* ka të bëjë me premtimin e fitores së Islamit që jepet me këto fjalë: Le juz-hirahu aladdini kullihi. Pra, Ahireti këtu tregon përfundimin e Islamit. Faza e parë është faza e Hazret Muhammedit s.a.v.s., ndersa faza e dytë është faza e shërbëtorit të tij, Imam Mahdiut a.s.

⁵ Derisa nuk e ndërrojnë gjendjen e tyre.

11. Në zemrat e tyre ka një sëmundje,⁶ mandej Allahu ua shtoi sëmundjen e tyre, dhe për ta ka një ndëshkim të dhembshëm për shkak se gënjenin.

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ ۖ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۚ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿١١﴾

12. Dhe atyre u thuhet: Mos krijoni çrregullim nëpër tokë! Ata thonë: Ne jemi vetëm paqedashës dhe përmirësues.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا
إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١٢﴾

13. Dëgjoni! Ata në të vërtetë janë çrregullues, por këtë nuk e kuptojnë.

أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن
لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٣﴾

14. Dhe kur u thuhet: Besoni si besuan njerëzit! Ata thonë: A të besojmë ashtu sikurse besuan mendjelehtët? Mbani mend, ata në realitet janë mendjelehtë, por s'e dinë.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ امْكُفُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا
أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ
السُّفَهَاءُ وَلَكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

15. Dhe kur i takojnë besimtarët thonë: Ne e pranuar besimin; por kur takohen me parinë⁷ e tyre thonë: Ne në realitet jemi me ju, ne vetëm po tallemi me besimtarët.

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا
خَلَوْا إِلَىٰ شِيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ ۚ إِنَّمَا
نَحْنُ مُسْتَهْزِءُونَ ﴿١٥﴾

16. Allahu do t'i ndëshkojë për talljet e tyre dhe do t'u japë një afat të brendhin verbërisht në rebelizmin e tyre.⁸

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١٦﴾

17. Të tillë janë ata të cilët e kanë blerë

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ ۖ

⁶ Sëmundja e tyre u shtua edhe më shumë kur e panë zhvillimin dhe përparimin e Islamit.

⁷ Fjala Shejtan (shumësi Shejatinë-Djalli) përdoret edhe për udhëheqësin, liderin e prijësin.

⁸ Ajeti nuk tregon se Zoti i dënon ata, por mospranimi i hidajetit është rezultat i aksioneve të tyre.

paudhësinë në vend të hidajetit, por kjo tregti e tyre nuk u solli kurrfarë dobie e as nuk u përudhën ata.

18. Shembulli i tyre është si shembulli i atij që ndezi një zjarr dhe kur ai sapo e ndriti rrethin e tij, Allahu e shoi atë zjarr dhe i la (ata ndezës) në errësira (të thella), kështu që s'mund të shikonin gjë (nuk gjenin ndonjë rrugë shpëtimi).

19. Ata janë të shurdhër, memecë dhe të verbër, andaj nuk do të kthehen (në drejtim të hidajetit).

20. Ose shembulli i tyre është si shiu i rrëmbyeshëm që bie prej reve të përcjella me errësirë, bubullimë dhe me vetëtimë, dhe ata për shkak të vetëtimës dhe nga frika e vdekjes i vënë gishtat e tyre në veshët e tyre. Pa dyshim Allahu do t'i shkatërrojë mosbesimtarët.

21. Mund të ndodhë që vetëtimia pothuajse t'ua rrëmbejë të pamurit e tyre, dhe sa herë që ajo u shkreptin ata fillojnë të ecin në të, dhe kur errësohet mbesin aty. Dhe sikur të donte Allahu, do t'ua merrte të dëgjuarit dhe të pamurit. Vërtet, Allahu ka fuqi të bëjë çka do Ai.

22. O ju njerëz, adhurojeni Zotin tuaj, i cili ju krijoi juve edhe ata që ishin para jush që të shpëtoni prej së keqes (që të

فَمَا رِيحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿١٧﴾

مَثَلَهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا ۚ فَلَمَّا
أُضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلْمٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٨﴾

صَمًّا بَعْمًا ۖ وَعَمِيَ فَعَمُوا لَا يَرْجِعُونَ ﴿١٩﴾

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمٌ وَرَعْدٌ
وَبَرْقٌ ۚ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ
الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ ۗ وَاللَّهُ مُجِيطٌ
بِالْكٰفِرِينَ ﴿٢٠﴾

يَكَادُ الْبَرْقُ يُخْطِفُ أَبْصَارَهُمْ ۗ كُلَّمَا
أُضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ ۗ وَإِذَا أَظْلَمَ
عَلَيْهِمْ قَامُوا ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ
بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢١﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢٢﴾

bëheni muttaki).⁹

23. Adhurojeni Atë Zot që për ju e bëri tokën shtrat dhe qiellin kulm, dhe prej reve zbriti ujë me anën e të cilit Ai ju furnizoi me pemë të ndryshme, si ushqim për ju, pra duke ditur (këto fakte) mos i shoqëroni askënd Atij si shok (partner).¹⁰

24. Dhe nëse dyshoni rreth asaj që Ne ia diktua robit Tanë, atëherë përpiloni ndonjë kaptinë të ngjashme si kjo (e Kuranit) dhe i thërrisni ndihmësit tuaj, pos Allahut, nëse jeni të vërtetë.

25. Por, nëse nuk do ta përpiloni dhe kurrë nuk do ta përpiloni atë, atëherë ruajuni zjarrit, lënda djegëse e të cilit do të jenë njerëzit dhe gurët¹¹ dhe i cili është i përgatitur për mosbesimtarët.

26. Dhe u jepni lajm të gëzuar atyre që besuan dhe bënë vepra të mira se do të kenë kopshte (Xhenete) ku rrjedhin lumenj. Kurdoherë që u jepet ushqim

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً ۖ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۗ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

وَأِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ ۚ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٢﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَكِنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ ۗ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿٣٣﴾

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۗ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِّزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ ۗ

⁹ Ky është urdhëri i parë që Allahu na dha. Ky urdhër është për të gjithë njerëzit e botës e jo vetëm për arabët. Kjo do të thotë se Islami është religjioni universal.

¹⁰ Ajeti do të thotë se si një ndërtesë a një pullaz u jep mbrojtje atyre që banojnë në të, ashtu edhe planetet e universit shërbejnë për mbrojtjen e planetit tonë (tokë). Ata që studiojnë shkencën e dinë se si trupa të rëndë qiellorë vrapojnë në të gjitha anët e tokës për ta bërë tokën të qëndrueshme e të sigurtë. Këtu është një fshehtësi se përsosmëria e botës materiale varet mbi koordinimin e forcave tokësore dhe qiellore.

¹¹ Fjala *Al-hixhara* (gurë) përdoret edhe për liderët. Kjo do të thotë se idhujtarët dhe liderët e tyre do të hidhen në zjarr.

nga frutat e tij (xhenetit), ata do të thonë: Një ushqim i tillë na është dhënë neve edhe më parë. Dhe atyre do t'u jepet ushqim i ngjashëm. Ata aty do të kenë edhe shoqe të pastra dhe aty do të jetojnë përgjithmonë.¹²

27. Allahut nuk i vjen turp të paraqesë çfarëdo shembulli aq të vogël sa mushkonja ose të atij që është mbi të.¹³

Ata që janë besimtarë, e dinë se ai është i vërtetë nga Zoti i tyre, ndërsa mosbesimtarët thonë: ç'deshi Allahu me anë të këtij shembulli? Ai me këtë i devijon shumë njerëz, dhe i përuddh shumë, por Ai nuk e devijon nga rruga e drejtë askënd, postë pabindurve.

28. Të cilët e thyejnë besën që i kanë dhënë Allahut, pasi e lidhën, dhe e këpusin atë për lidhjen e së cilës Allahu i urdhëroi, dhe të cilët krijojnë çrregullime në tokë. Të tillët janë ata që pësojnë humbje.

الَّذِينَ رَزَقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِمْ مِثْلَهَا
وَلَهُمْ فِيهَا أَرْوَاحٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿١٢﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَتَّخِذُ أَنْ يُضْرَبَ مِثْلًا مَّا
بِعَوَضَةٍ فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا
فَيَعْلَمُونَ أَنَّ الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ ۚ وَأَمَّا
الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ
بِهَذَا مِثْلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ
كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ ﴿١٣﴾

الَّذِينَ يَقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ
وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْحَاسِرُونَ ﴿٢٨﴾

¹² Kurani na tregon se çdo krijesë për zhvillimin e vet ka nevojë për shoqe. Ashtu edhe në Xhenet besimtarët e besimtare do të kenë shoqe për zhvillimin e tyre shpirtëror. Çfarë do të jenë shpërblimet e Ahiretit? Askush nuk e di. Kurani deklaroi haptazi se mendja e njeriut është larg që të kuptojë natyrën e atyre shpërblimeve. Edhe Profeti i Shenjtë ka thënë: Asnjë sy nuk i ka parë ato e asnjë vesh nuk ka dëgjuar për to e as mendja e njeriut nuk mund t'i imagjinojë. (Buhari). Kurani flet me gjuhë metaforike, përndryshe bekimet e botës vijuese nuk kanë asgjë të përbashkët me bekimet dhe me sendet e kësaj bote. Po ashtu, *kopshtet* e përfaqësojnë fenë, kurse *lumenjtë* përfaqësojnë veprat e mira të njeriut. Kopshtet s'mund të jenë të lulëzuara pa lumenjtë, ashtu edhe besimi (feja), pa vepra të mira, nuk vlen gjë. Prandaj, besimi dhe veprat e mira janë të pandashme për të fituar shpëtimin.

¹³ Këtu është fjala për ato mikrobe të cilat mushkonja i mban mbi vete. Kjo do të thotë se Allahut nuk i vjen turp të përmendë shembullin e mushkonjes ose të asaj që është shumë e shumë më e vogël se mushkonja.

29. O njerëz, si i mohoni urdhërat e Allahut, ju keni qenë të vdekur dhe Ai ju ngjalli, dhe një ditë do t'ju japë vdekjen dhe prapë do t'ju ringjallë, dhe atëherë do të ktheheni tek Ai.¹⁴

كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أَمْوَاتًا
فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ
إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٩﴾

30. Allahu është Ai i cili për të mirën tuaj krijoi gjithçka që ekziston në tokë, mandej iu drejtua qiellit dhe i përsosi shtatë¹⁵ qiej, dhe Ai ka dijen perfekte dhe e përkryer për çdo gjë.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
ثُمَّ أَسْوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ سَبْعَ
سَمَوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

31. Dhe kujtoje kohën, o njeri, kur Zoti yt u tha engjëjve: Unë po shkoj të caktoj një zëvendës nëpër tokë. Ata thanë: A do të krijosh njerëz të atillë që do të krijojnë çrregullime dhe do të bëjnë gjakderdhje në të,¹⁶ kurse ne Të madhërojmë Ty,¹⁷ Të lavdërojmë Ty¹⁸ dhe të konsiderojmë Ty të Shenjtë! Allahu tha: Unë e di atë që ju nuk e dini.¹⁹

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي
الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ
فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

¹⁴ Ky ajet tregon se jeta e njeriut nuk merr fund me vdekjen fizike, sepse në këtë rast krijimi i njeriut do të ishte vetëm një argëtim dhe do të mbetet i paqëllimtë. Kurse Zoti e krijoi njeriun me një qëllim të veçantë dhe krijoi për të një jetë më të mirë, më të plotë e të amshueshme që do t'i jepet atij pas vdekjes së tij fizike.

¹⁵ Numri shtatë në gjuhën arabe përdoret për të shprehur përsosmërinë e diçkaje dhe numra të atillë janë shtatëdhjetë a shtatëqind.

¹⁶ Engjëjt nuk e kundërshtuan vendimin e Allahut kur Ai vendosi të krijojë Ademin, si zëvendës nëpër tokë, por ata e shprehën habinë e tyre rreth atyre gjakderdhjeve, çrregullimeve dhe ngatërresave që do të shfaqeshin në tokë me paraqitjen e Ademit a.s. si Profet i Zotit.

¹⁷ Tesbih përdoret për glorifikimin e attributeve të Zotit.

¹⁸ Tekdis përdoret për glorifikimin e veprave të Zotit.

¹⁹ Ademi që ka jetuar para 6000 vjetësh, konsiderohet si njeri i parë i krijuar prej Zotit.

Mirëpo, kjo pikëpamje nuk përputhet me Kuranin. Bota ka kaluar nëpër ciklone të ndryshme të

32. Dhe Allahu ia mësoi Ademit të gjithë emrat,²⁰ mandej ata ua paraqiti engjëjve dhe u tha: Më tregoni emrat²¹ e tyre, nëse jeni duke thënë të vërtetën!²²

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٠﴾

33. Ata thanë: Ti je i Shenjtë! Ne s'kemi kurrfarë dije pos asaj që na mësove Ti, dhe pa dyshim Ti je i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢١﴾

34. Allahu tha: O Adem, tregoj emrat e tyre! Pra, kur ai ua tregoi emrat e tyre, Allahu tha: A nuk ju kam thënë se Unë i di më së miri fshehtësitë e qiejve dhe të tokës dhe Unë e di atë që e zbuloni ju dhe që e mbani të fshehtë?

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ۗ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ ۙ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۙ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٢٢﴾

35. Dhe kujtojeni kohën kur u thamë engjëjve: Binduni para Ademit²³ dhe ata të gjithë u bindën përveç Iblisit.²⁴ Ai refuzoi të bindet dhe shprehu arrogancën; ai ishte ndër mosbesimtarët.

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ۙ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ ۙ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٣﴾

krijimit e të qytetërimit, dhe Ademi, zëvendësi i racës së tanishme, është vetëm lidhja e parë e ciklonit të tanishëm, e jo njeriu i parë ndër krijesat e Allahut. Nuk mund të themi se raca njerëzore që jetoi para Ademit që zhdukur tërësisht para lindjes së Ademit, por është e mundur që disa gjenerata të racës së vjetër të kenë mbetur dhe Ademi ishte njeri prej tyre. Vetë fjala *zëvendës* (kalif) tregon se ekzistonin njerëzit dhe që jetonin në tokë para Ademit, për udhëzimin e të cilëve erdhi ai. Në Kur'an nuk flitet se Ademi ishte njeriu i parë, por ishte pejegemberi i parë. Vetë shkenca ka vërtetuar dhe arkeologët kanë zbuluar atë dëshmi që tregojnë se njeriu rrjedh prej miliona vjetësh.

²⁰ Të gjithë do të thotë të nevojshëm.

²¹ Asma është shumësi i fjalës *ism* që do të thotë emër, atribut, shenjë a simbol i diçkaje.

²² Kjo do të thotë se Zoti i mësoi Ademit dijen rreth attributeve të Tij, pa të cilat njeriu s'mund të fitojë dijen hyjnore e as afërsinë e Zotit.

²³ Ajeti do të thotë t'Më bëni sexhde Mua në shenjë falënderimi që e krijova Ademin e jo t'i bëni sexhde Ademit, sepse, sipas mësimëve të Kuranit, sexhdeja nuk i bëhet askujt pos Allahut.

36. Dhe Ne i thamë (Ademit): O Adem, ti dhe bashkëshortja jote banoni në kopsht²⁵ dhe hani lirisht nga frutat e tij ku të doni, por mos iu afroni asaj peme,²⁶ se do të bëheni mizor ndaj vetvetes.

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٦﴾

²⁴ *Iblisi* rrjedh prej fjalës *Ablasa* që do të thotë: virtyti i tij ra poshtë, 2) ai e humbi shpresën në mëshirën e Zotit, 3) u këput shpirtërisht dhe 4) u habit dhe nuk ka aftësi ta gjejë rrugën e drejtë. Në bazë të këtyre kuptimeve Iblisi do të thotë ai që ka vese të këqija, i dëshpëruar, i dëbuar e i larguar nga mëshira e Allahut. Iblisi është i ndarë prej Shejtanit, sepse kur Zoti e përmend ngjarjen e Ademit në Kuran, i përmend paralelisht të dy - Iblisin dhe Shejtanin. Kur është fjala për bindjen e Ademit, përmendet Iblisi, por kur është fjala për dëbimin e tij nga Xheneti, përmendet Shejtani. Sipas Kuranit, Iblisi ishte i aftë e i pavarur ta dëgjojë ose të mos e dëgjojë Zotin (7:12,13).

Kurani lidhur me Shejtanin dhe me Iblisin thotë: Ai ka qenë prej xhindëve. Nëse studiojmë mirë dhe thellë Kuranin, atëherë na paraqet një fakt i kristaltë që Shejtani është shpirti i mëkatit, që është krijuar prej zjarrit. Sipas idiomit të gjuhës arabe nuk është e domosdoshme që ai të krijohet prej zjarrit, por fjala është për reflektimin e karakterit të tij. Kjo do të thotë se ai mban në vete cilësitë e zjarrit. Si flitet në shumë vende se ai ose ajo është krijuar prej baltës a prej zjarrit apo prej ndonjë metali a materiali, tregon qartë se fjala është për karakterin e tij. Kur themi se Shejtani është krijuar prej zjarrit, kjo do të thotë se ai e posedon natyrën rebeluese të zjarrit. Përndryshe, kjo do të thotë që çdo person tek cili vjen Shejtani duhet të digjet. A ndien njeriu ndonjë nxehtësi a ngrohtësi kur i afrohet dhe i prek Shejtani, kur ai bën ndonjë mëkat apo vepër të keqe? Çudi që shumë dijetarë dhe hoxhallarë të kësaj kohe nuk e kuptojnë këtë realitet e as nuk dëshirojnë bile të kuptojnë! Kur gjuha arabe vetë flet dhe dëshmon për këto kuptime, atëherë pse të mos i pranojmë kur edhe janë të logjikshme! Pra, fjala shejtan i referon njerëzit rebelë dhe të pabindur. Për sa i përket xhinit (xhindit) se është krijuar prej zjarrit, mund të bindemi dhe pajtohemi, sepse fjala xhin përdoret për baktere dhe kjo ka të bëjë me Firotopebaktere. Pra, Kuranin duhet ta kuptojmë sipas kontekstit. Por kur fjala *xhin* përdoret për njerëzit, atëherë kuptohet se fjala është për ata njerëz dhe popuj që mbajnë me vete cilësitë e zjarrit, janë të ashpër të vrazhdë dhe të papërkulshëm e të pabindur. Ç'është Iblisi? Ngjarja e Iblisit, e përmendur në Kuran, tregon qartë se fjala është për një qenie që mund të bisedojë me dikë dhe mund t'ia përcjellë mesazhin dhe që me anë të bisedave mund ta mashtrtojë dikë. Iblisi vetë nuk ishte engjëll. Siç binden para Allahut, të gjitha ligjet natyrore dhe çdo ligj ka një anë e kundërt, si p.sh. dita ka natën, drita ka errësirën. Ashtu Iblisi është ana e kundërtë e engjëllit. Iblisi apo shejtani janë ata njerëz që ecin kundër ligjeve të Zotit dhe nuk i binden Atij. Errësira është vetëm rezultat i mungesës së dritës. Aty ku nuk ka dritë, do të jetë errësirë. Në të njëjtën mënyrë, të bindurit është dritë dhe kush nuk do të bindet, do të mbetet në errësirë dhe do të titullohet shejtan. Kur shejtani (shpirti i keq) e gjen një strehim te ndonjë njeri dhe e okupon dhe e bën atë si është ai vetë, d.m.th. mashtrues, i pabesë, rebel, gënjeshtar, destruktiv, imoral dhe i pandershmë, atëherë ai njeri bëhet Iblis. Iblisi, sipas Kuranit, është personifikimi i

37. Por, shejtani me anë të "Pemës së ndaluar" i mashtroi ata të dy dhe i largoi prej atij vendi ku banonin ata.

فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ

shejtanit. Studimi i Kuranit na tregon se shejtani ka pjellë shumë pasardhës (fëmijë). Pra, Iblisi, shejtani dhe qenie njerëzore s'mund të ndahen prej njëri-tjetrit. Në bazë të veprave të njeriut shihet shejtani dhe Iblisi. Emri i dytë i Nefsit Ammarah (nefs që të ngacmon ty për vepra të këqija) është shejtani. Profeti i Islamit, Hazret Muhammedi s.a.v.s. thotë se *shejtani i çdo njeriu sillet në gjakun e tij, mirëpo shejtani im është bërë mysliman*. Pra, ky është argument i mjaftueshëm se shejtani që sillet në gjakun e njeriut është Nefsi ammarah. Vërtet, ai që e mposht egon e vet, ai me të vërtetë e mposht shejtanin. Hazret Muhammedi s.a.v.s. ishte Mësuesi ynë i cili e mbyti dhe e mposhti egon e vet. Pra, mund të themi se Iblisi është ajo qenie e parë njerëzore që ishte bërë pre e parë e shejtanit. Pa dyshim, disa njerëz bëhen personifikim të shejtanit, për shkak të veprave të tyre, kurse disa njerëz bëhen personifikim të engjëjve, për shkak të veprave të tyre. Dhe kjo ndodh në çdo kohë e periudhë. Abu Xhahli dhe Ukaba etj kanë qenë Iblisë të asaj kohe. Kurani flet se Iblis lind fëmijë. Kjo do të thotë se fjala është për qenie njerëzore. Iblisi dhe Shejtani janë krijuar prej zjarrit. Ata ishin krijuar para krijimit të njeriut. Kjo jetë jona është tërësisht ndryshe nga ajo jetë që është krijuar në fillim. Shumë mikrobe dhe baktere, që gjithnjë ekzistojnë në çdo kohë dhe ekzistojnë edhe sot në trupin tonë fizik dhe ne bëjmë përpjekje dhe mundime të mëdha për t'i mposhtur, por nuk mposhten e as nuk dorëzohen. Të tillat janë llojet e Iblisit, që ekzistojnë në tokë shumë më herët se jeta jonë. Ademi është krijuar prej baltës tingëllonjëse që do të thotë se njeriu ka aftësi të lakohet e ta trajtojë veten sipas dëshirës. Ka natyrën e bindjes dhe të përkuljes. Po ashtu kur thirret ai, dëgjon dhe përgjigjet.

²⁵ *Al-Xhan'na* (kopsht a parajsë) në këtë ajet nuk tregon parajsën, por është përdorur në kuptimin e thjeshtë të fjalës që tregon vend të bukur si kopsht, ku banonte Ademi. Sepse xheneti është ai vend që nuk ekziston në tokë e askush s'mund të dalë prej tij, nëse hyn njëherë në të. Pra, sipas hulumtimeve të bëra, ai vend ishte afër Babilionit në Irak (Encik. Britanike). Ademi jetonte në xhenet. Ky është mendim i përhapur te shumë dijetarë e komentatorë të Kuranit. Mirëpo, Kurani na jep mësim të qartë se Ademi lindi në tokë e jo në ndonjë vend tjetër jashtë tokës. Nëse xheneti i tij është një vend tjetër, përveç tokës, siç mendojnë disa dijetarë, atëherë duhej që Ademi të lindte aty, ose mund të themi se ai lindi në tokë dhe më vonë Zoti e çoi në një vend të largët jashtë tokës. Mirëpo, Kurani nuk e përmend këtë. Sipas Kuranit ai është lindur në tokë. Dhe ai xhenet ku jetonte ai ishte nëpër tokë. Ç'është xheneti? Është një kopsht me pemë e me gjelbërim. Kurani thotë se Ademi lindi në atë xhenet ku bashkë me pemë të pastra ka pasur edhe pemë jo të pastra. Dhe Allahu xh.sh. e porositi Ademin që të hajë nga pemët e pastra dhe të mos i afrohet pemës së ndytë e të papastër. Cilat janë ato pemë të pastra që rezultojnë vepra të pastra e të mira, dhe cilat janë ato që rezultojnë mëkate dhe vepra të ndyta? Përgjigjen e kësaj pyetjeje na jep Kurani. Kurani thotë se pema e pastër është ajo pemë që del nga dashuria e Zotit dhe degët e saj arrijnë deri në qiell, ndërsa rrënjët e saj janë shumë të thella nën tokë dhe që u jep pemë dhe fruta në të gjitha epokat e në të gjitha stinet. Kjo tregon se robët e vërtetë të Zotit gjithnjë shartohen me Zotin dhe vaditen nga uji i Vahit (diktim

Dhe Ne u thamë: Dilni prej këtu! Disa prej jush janë armiq të disa të tjerëve, dhe për ju në tokë ka vendbanim dhe mjete jetese për një kohë të caktuar.²⁷

عَدُوًّا وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرًّا وَمَتَاعًا
إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٧﴾

Hyjnor). Ky diktim Hyjnor nuk ka ndonjë kohë të caktuar. Njeriu i tillë jeton në këtë situatë në mënyrë të përhershme. Pra, Sheriati dhe diktimi Hyjnor, me të vërtetë, është xheneti i Zotit. Nëse do të rrini brenda kufijve të Sheriatit, ju do të keni xhenet dhe vetëm xhenet. Po, nëse do t'i tejkaloni kufijt e Sheriatit dhe do të hani pemë të pa pastër d.m.th. do t'i mohoni dhe do t'i shkëlqini porositë dhe urdhërat e Zotit, atëherë do të vuani dhe do ta shkatërroni xhenetin tuaj dhe do të privoheni nga ai. Pra, fjala xhenet këtu e referon Sheriatin.

Gjethet e xhenetit e referojnë diktimin Hyjnor. Ato ishin gjethet e urdhërave Hyjnore dhe ishte petku i devotshmërisë. Nuk është fjala për petka materiale e as për gjethet normale. Faktikisht, kur një popull nuk vepron sipas urdhërave të Allahut, dënohet. Dhe në këtë dënim shpesh edhe njerëz të mirë e të devotshëm bluhën e shkatërrohen ose pësojnë dëm. Kur Ademi ka bërë mëkat, ai u pendua dhe kërkoi falje prej Zotit dhe Allahu e fali atë. Atëherë përse Allahu i dëboi nga xheneti? Konteksti na tregon se nuk është fjala për ndonjë xhenet jashtë tokës, por fjala është për jetën e kësaj toke. Shikoni! Allahu thotë: Dilni ju të gjithë nga këtu! Mëkatini e bëri Ademi, mirëpo përjashtohen dhe dëbohen të gjithë njerëzit e asaj kohe. Kjo tregon se Ademi ka gabuar dhe të gjithë ndjekësit e tij e ndoqën atë gabim, atëherë pësuan dëm dhe i lajtën duart nga paqja e nga qetësia. Paqja është emri i xhenetit. Ashtu sikurse ndjekësit e Hazret Musait a.s. gati 40 vjet nuk e respektuan porosinë e Musait, vuajtën shumë. Në të njëjtën mënyrë, Allahu e kishte falur Ademin por populli i tij nuk e adoptuan rrugën e drejtë dhe u dëbuan nga paqja e sigurimi. Njerëzit zakonisht mendojnë se Ademi ishte njeri i parë, prandaj e keqkuptojnë ajetin. Ademi ishte profeti i parë. Ai kishte përfutur gjendjen e përkryer të brezit njerëzor, andaj fitoi gradën e profetit. Pra, Ademi ishte njeri i parë, i cili duke përparuar dhe duke kaluar nëpër faza të ndryshme të evolucionit arriti në këtë pozitë dhe fitoi gradën e një profeti. Përndryshe njerëzimi rrjedh prej miliona vitesh. Po ta studioni mirë Kuranin, do të kuptoni tërë këtë temë. Në një vend Allahu duke iu drejtuar profetit H. Muhammedit s.a.v.s. thotë: Kush prej jush do të ndjekë shejtanin, ai do të përjashtohet nga xheneti. Shtrohet pyetja se nëse stërgjiyshët janë dëbuar nga xheneti, atëherë si dikush mund të përjashtohet kur nuk jeton më në xhenet? Kurse Kurani haptazi deklaroi për xhenet se askush nuk do të përjashtohet nga xheneti, kur njëherë hyn në të. Pra, kuptohet se fjala është për jetën tonë në tokë. Duhet të mbani mend se kur vjen një profet në botë, krijohet një xhenet. Ata që e ndjekin, rrinë në xhenet, por ata që e mohojnë dhe dalin jashtë rrethit të tij, dëbohen dhe përjashtohen nga xheneti. Njerëzit e tillë nuk do të kenë as paqe e as qetësi.

²⁶ Sipas Biblës pemë e ndaluar ishte pemë e dijes së të mirës e të keqes, por, sipas Kuranit, pas ngrënies së pemës së ndaluar, Ademi dhe Hava mbeten lakuriq, gjë që dëshmon se ajo pemë ishte burim i së keqes që u bë shkak i shfaqjes së dobësisë së Ademit. Kurani dhe Bibla të dy pajtohen rreth kësaj pikëpamjeje se ajo pemë e ndaluar nuk ishte ndonjë pemë e vërtetë, por qe një simbol.

38. Atëherë Ademi mësoi disa lutje prej Zotit të vet dhe iu lut, e Allahu iu drejtua me mëshirë. Vërtet, Ai u drejtohet me mëshirë njërëzve dhe Ai është shumë i Mëshirshëm.

فَتَلَقَىٰ آدَمَ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ ۗ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٨﴾

39. Atëherë Ne u thamë: Dilni prej këtu ju të gjithë! Dhe mbani mend se kurdoherë që t'ju arrijë hidajeti prej Meje, atëherë ata që do ta ndjekin hidajetin tim nuk do të kenë as frikë²⁸ e as s'do të pikëllohen.

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا ۚ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ
مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٩﴾

40. Por, ata të cilët nuk do ta pranojnë besimin dhe do t'i përgënjeshtrojnë ajetet Tona do të hidhen në zjarr ku do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë.²⁹

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
سُجَّاتٌ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٠﴾

41. O bijtë e Israelit,³⁰ kujtojeni favorin Tim që e bëra ndaj jush dhe plotësojeni konventën (marrë- veshjen) që e keni bërë me Mua, edhe Unë do ta plotësoj konventën (marrëveshjen) Time të bërë

يٰۤاِبْنَٓ اِسْرٰٓءِٓلَ ۗ اذْكُرُوٓا نِعْمَتِيَ الَّتِي
اَنْعَمْتُ عَلَیْكُمْ وَاَوْفُوا بِعَهْدِيٓ اُوْفٍ
بِعَهْدِكُمْ ۚ وَاِيَّايَ فَاَرْهَبُوْنَ ﴿٤١﴾

²⁷ Kurani nuk i jep përkrahje pikëpamjes së ngritjes së dikujt nëpër qiell. S'ka njeri, sipas Kuranit, që mund t'i ngjitet qiellit.

²⁸ *Kauf* (frikë) përdoret për të ardhmen, kurse *huzn* (pikëllim) përdoret për të kaluarën.

²⁹ *Hum Fiha haledun* Aty ata do të jetojnë përgjithmonë. Kur kjo shprehje përdoret për banorët e xhehenemit ka kuptim se ata aty do të banojnë përgjithmonë, ndërsa kur përdoret për banorët e xhehenemit ka kuptim se aty ata do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë, sepse xhehenemi është vendbanim i përkohshëm. Sipas të thënave të Hazret Muhammatit s.a.v.s., do të vijë një kohë kur askush nuk do të mbetet në xhehenem. Prandaj, e përktheva: ku do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë që tërësisht përputhet me mësimet e Islamit.

³⁰ Israeli (Izraeli) është emri i dytë i Hazret Jakubit a.s biri i Hazret Is-hakut a.s. Fjala Israil kur përdoret në Kuran, ka tri kuptime: Brezi i Jakubit, vetë Jakubi dhe persona të drejtë që i frikësohen Allahut.

me ju, dhe duhet të keni frikë vetëm prej Meje!

42. Dhe besoni atë (mësim) që e zbrita Unë dhe që e vërtetoi atë që e keni ju dhe mos u bëni mohues të parë të tij, dhe mos i ndërroni (shitni) ajetet e Mia me pak të holla dhe frikësoheni vetëm prej Meje.

وَأْمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِنِّي فَاتِكُونٌ ﴿٤٢﴾

43. Dhe mos e përzieni gënjeshtren me të vërtetën e as mos e fshihni qëllimisht të vërtetën.³¹

وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Faleni Namazin dhe paguani Zakatin dhe adhurojeni Allahun bashkë me ata që e adhurojnë.

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٤﴾

45. A i urdhëroni të tjerët të bëjnë vepra të mira, kurse veten tuaj po e harroni? Edhe pse e lexoni Tevratin, prapë s'punoni me mend?

أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٤٥﴾

46. Dhe kërkoni ndihmë (prej Allahut) me anë të durimit e të lutjes (Namazit), pa dyshim një punë e tillë është shumë e vështirë, por jo për ata që i përulen shpirtërisht Allahut,

وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿٤٦﴾

47. Të cilët e dinë se (një ditë) do të takohen me Allahun e tyre dhe se tek Ai do të kthehen.

الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوا رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿٤٧﴾

³¹ Këtu jehuditë ndalohen ta përziejnë të vërtetën me të pavërtetën, duke cituar ajetet nga Libri i tyre dhe duke u dhënë interpretim të gabueshëm, dhe ndalohen ta fshehin të vërtetën, siç e fshihnin profecinë e ardhjes së Profetit të Shenjtë Muhammatit s.a.v.s.

48. O bijtë e Izraelit, kujtojeni favorin Tim që bëra ndaj jush dhe Unë ju bëra popull të lartësuar ndaj popujve të asaj kohe.

يٰۤاَيُّهَا اِسْرَآءِيْلُ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيْ الَّتِيْ اَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمْ وَاَنْتِيْ فَضَّلْتُكُمْ عَلٰى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe ruajuni prej ditës kur asnjë shpirt nuk do t'i japë kurrfarë ndihme shpirtit tjetër, e as nuk do të pranohet prej tij ndonjë ndërmjetësim, e as nuk do të pranohet ndonjë kompensim dhe as nuk do të ndihmohen fare.

وَ اتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْرِيْ نَفْسٌ عَنْ نَّفْسٍ
شَيْئًا وَّلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَّلَا يُؤَخَّذُ
مِنْهَا عَدْلٌ وَّلَا هُمْ يُنصَّرُوْنَ ﴿٤٩﴾

50. Dhe kujtojeni kohën kur Ne ju shpëtuam prej popullit të Faraonit,³² i cili bënte torturime të dhembshme kundër jush. Ata i mbytnin bijtë tuaj e i mbanin të gjallë gratë tuaja. Dhe në këtë keni pasur një sprovë të madhe nga Zoti juaj.

وَ اذْ نَجَّيْنٰكُمْ مِنْ اِلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُوْنَكُمْ
سُوْءَ الْعَذَابِ يُدَبِّحُوْنَ اَبْنَآءَكُمْ
وَيَسْتَحِيُوْنَ نِسَاءَكُمْ ۗ وَفِيْ ذٰلِكُمْ بَلَاٌ
مِّنْ رَّبِّكُمْ عَظِيْمٌ ﴿٥٠﴾

51. Po ashtu kujtojeni kohën kur për ju e ndamë detin³³ dhe ju shpëtuam, ndërsa i përmbytëm ithtarët e Faraonit e ju i shihnit.³⁴

وَ اذْ فَرَقْنَا بِكُمْ الْبَحْرَ فَاَنْجَيْنٰكُمْ وَاَعْرَفْنَا
اِلَ فِرْعَوْنَ وَاَنْتُمْ تَنْظُرُوْنَ ﴿٥١﴾

52. Dhe kur i premtuam Musait për dyzetë netë, atëherë në mungesë të tij ju

وَ اذْ وَاْعَدْنَا مُوسٰى اَرْبَعِيْنَ لَيْلَةً ثُمَّ

³² Faraoni nuk është emri i ndonjë monarku të veçantë. Sundimtarët e Nilit e të Aleksandrisë quheshin Faraonë. Hazret Musai a.s. u lind në regjimin e Faraonit Rameses, dhe u detyrua ta braktisë Egjiptin bashkë me Israelitët. Faraoni shtypte dhe bënte tortura të mëdha kundër Bijëve të Izraelit; ua mbyste meshkujt, kurse femrat ua linte të jetonin. Ai ishte tiran i vërtetë.

³³ Ky incident tregon kohën kur Hazret Musai a.s nën komandën hyjnore i udhëhoqi Izraelitët nga Egjipti për në Kinan. Mirëpo, Faraoni kur mori lajmin e shpërnguljes së tyre, i ndoqi ata me anë të ushtrive të veta dhe kështu u mbyt në det.

³⁴ Fjala është për baticën e zbaticën.

keni filluar ta adhuroni viçin, duke bërë mizori e padrejtësi ndaj vetvetes.³⁵

أَتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٥٧﴾

53. Mandej, pas kësaj Ne ju falëm që të jeni mirënjohës.

ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٧﴾

54. Dhe kujtojeni kohën kur ia dhamë Musait Librin dhe Furkanin³⁶ që të gjeni rrugë të drejtë.

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٨﴾

55. Dhe kujtojeni kohën kur Musai i tha popullit të vet: O populli im, ju e keni tepruar ndaj vetes, duke e zgjedhur viçin për adhurim, pra i drejtoheni Krijuesit tuaj dhe mbytni dëshirat tuaja të këqija.³⁷ Kjo do të jetë më mirë për ju në sy të Krijuesit tuaj. Pra (kur keni bërë metani-u penduat) Allahu ju drejtua me mëshirë. Vërtet, Ai e pranon shumë pendimin (metaninë) dhe është i Mëshirshëm.

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ إِنَّمَا أَظْمَأْتُمْ أَنفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَى بَارِيكُمْ فَاقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ ۗ ذُرِّيَّتُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِيكُمْ ۗ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۗ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٩﴾

56. Dhe kujtojeni kohën kur keni thënë: O Musa, ne nuk do të të besojmë ty derisa të mos shohim Allahun haptazi, atëherë një ndëshkim i tmerrshëm ju

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذْتُمُ الصَّعِقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٦٠﴾

³⁵ Musai a.s themelues i Jehudizmit, i cili i shpëtoi israilianët nga tirania e Faraonit, ka qenë profeti më i madh israilian. Sipas të dhënave biblike, ai jetoi nja 500 vjet pas Profetit Ibrahim a.s dhe 1400 vjet para Krishtit, Ai ka qenë Profet shariatbartës - e solli Tevratin.

³⁶ *Furkan* do të thotë argument, agim dhe mëngjes. Ajeti tregon se Zoti jo vetëm që i dha Musait Librin, por edhe disa shenja dhe argumente që e dallonin të vërtetën nga e pa vërteta.

³⁷ *Anfosakum*, dëshirat tuaja të këqija, motivet dhe tendencat e ulëta. Disa përkthyes dhe komentatorë kanë shkruar: mbytni vetveten ose bëni vetëvrasje. Ky përkthim nuk është i drejtë, sepse vetëvrasja është haram në Islam.

zuri dhe ju e shihnit me sytë tuaj
(konsekuencën e veprave tuaja).

57. Pastaj, pas shkatërrimit tuaj (që i ngjante vdekjes), ju ngritëm që të jeni mirënjohës.

ثُمَّ بَحَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe Ne bëmë që retë t'ju bëjnë hije, dhe ju furnizuam me Manna³⁸ dhe Salva³⁹ duke ju thënë: Hani nga të mirat që ju furnizuam. Dhe (duke mos i respektuar urdhërat Tona) ata Neve nuk Na bënë kurrfarë dëmi, por dëmtuan vetveten.

وَظَلَلْنَا عَلَيْكُمُ الظُّلُمَاتِ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ
وَالسَّلْوَىٰ ۗ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ ۗ
وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يُظْلِمُونَ ﴿٥٨﴾

59. Dhe kujtojeni kohën kur ju thamë: Hyni në këtë vendbanim dhe hani mjaftueshëm prej nga të doni dhe hyni në portë (të këtij vendbanimi) duke u bindur dhe duke thënë: O Zot, na lehtëso barrën tonë (na fal mëkatet tona). Ne do t'ju falim mëkatet tuaja, dhe bamirësve do t'ua shtojmë shpërblimin.

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْبُقْعَةَ فَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا ۖ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
وَ قُولُوا حِطَّةً نَعْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ ۗ
وَسَنَزِيدَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

60. Dhe mizorët e ndërruan atë, që u ishte thënë, me një fjalë tjetër. Pra, Ne lëshuam prej qiellit një ndëshkim kundër atyre që ishin mizorë, sepse ata ishin të padëgjueshëm.

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنْ
سَّمَاءٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٦٠﴾

³⁸ Manna do të thotë favor ose dhuratë, çdo gjë që fitohet pa pengesë e vështirësi, mjalt apo vezë dhe tranguj (kastravecë).

³⁹ Salva është një zog (shkurtëza), mjalti, gëzimi dhe kënaqësia.

61. Dhe kujtojeni kohën kur Musai kërkoi ujë për popullin e tij dhe Ne i thamë: Rrihe shkëmbin me shkopin tënd! Atëherë u shpërthyen dymbëdhjetë kroje dhe secili fis u njoftua për vendin ku do të pinte ujë. Dhe u thamë: Hani dhe pini nga bereqeti i Allahut dhe mos krijoni çrregullim nëpër tokë, duke u bërë të padrejtë!

وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ ۗ فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۗ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنثَىٰ مِنْ مَشْرِبِهِمْ ۗ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٦١﴾

62. Dhe kujtojeni kohën kur ju thatë: O Musa, ne s'mund të durojmë vetëm me një ushqim, pra lute Zotin tënd për ne që Ai të na furnizojë me çfarë mbin në tokë prej perimeve të saj, prej trangujve, prej hudhrave, prej thjerrëzave dhe prej qepëve! Musai tha: A doni të ndërroni të mirën me atë që është e pavlefshme? Shkoni, pra në ndonjë qytet, se aty do ta gjeni atë që kërkoni ju! Dhe ata i zuri poshtërimi dhe skamja dhe u bënë pre e zemërimit të Allahut, sepse i përgënjeshtonin Shenjat e Allahut dhe mbytnin⁴⁰ Profetët pa kurrfarë të drejte. Kjo ndodhi për shkak se ata shfaqën rebelizmin dhe se e tepruan.

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُثْمِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَقِثَّائِهَا وَفُومِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصِلَهَا ۗ قَالَ أَتَسْتَبِدُّونَ لِلَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ إِلَيْنَا ۗ هُوَ خَيْرٌ ۗ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مِمَّا سَأَلْتُمْ ۗ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ ۗ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦٢﴾

63. Vërtet, ata që besuan, dhe jehuditë dhe të krishterët dhe sabitë⁴¹ - kush prej

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَىٰ

⁴⁰ Fjala *katl* pos kuptimit të vet primar-vrasje, ka edhe kuptimin: orvatje për vrasje, rrahje. Kjo do të thotë se Izraelitët tentonin të vrisnin Profetët e Allahut, dhe i kundërshtonin. Pra i vrisnin profetët ka edhe këtë kuptim se i kundërshtonin profetët, sepse të gjithë profetët u kundërshtuan ashpër, por pak janë ata që u vranë.

⁴¹ *Sabi* është ai person që ndërron fenë e tij. Po edhe përdoret për a) adhuresit e yllit që jetonin

tyre e beson sinqerisht Allahun dhe Ditën e Fundit dhe bën vepra të mira, të gjithë këta do të kenë shpërblimin e tyre te Zoti i tyre, dhe nuk do të kenë as frikë e as nuk do të pikëllohen.

وَالصَّيِّئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٧﴾

64. Dhe kujtojeni kohën kur morëm prej jush besën dhe e ngritëm mbi ju malin Tur⁴² dhe ju thamë: Kapeni fuqimisht atë (mësim) që ju dhamë dhe mbajeni mend atë që është në të, që të shpëtoni ju.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ طَّخُودًا مَّا آتَيْنَكُم بِقُوَّةٍ وَّادْكُرُوا
مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨﴾

65. E pas këtij predikimi të qartë, ju u kthyet shpinazi, dhe po të mos ishte mirësia dhe mëshira e Allahut ndaj jush, ju me siguri do të ishit prej të dëmtuarve.

ثُمَّ تَوَّيْتُمُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿١٩﴾

66. Dhe ju me siguri e dini përfundimin e atyre që ishin prej jush dhe që e kanë tepruar në çështjen e Sabtit, andaj Ne u thamë: Bëhuni majmunë të poshtër.⁴³

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي
السَّبْتِ فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿٢٠﴾

67. Pra, (këtë ndodhi) Ne e bëmë një mësim për ata që ishin në atë kohë dhe për ata që vijnë pas tyre, dhe e bëmë atë

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا
وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢١﴾

në Mesopotami b) popullin që ka jetuar afër Muselit në Irak dhe që besonte në një Zot dhe i besonin të gjithë Profetët, por nuk kishin ndonjë Libër (shariat). Ajeti tregon se vetëm besimi në Zot e në Ditën e Fundit nuk mjafton për shpëtimin e vërtetë, por duhet që njeriu të bëjë edhe vepra të mira, sipas predikimeve të Sheriatit.

⁴² Nuk duhet kuptuar se Mali Sinai u ngrit fizikisht mbi kokat e Izraelitëve, por ajeti tregon se izraelitët qëndronin në luginën e Malit Sinai, kur lidhej konventa (marrëveshja).

⁴³ Fjala majmunë është përdorur figurativisht e do të thotë se izraelitët u bënë të poshtër e të ndytë si majmunët. Ky transformim nuk ishte bërë fizikisht, por kishte karakter shpirtëror.

një këshillë për ata që i frikësohen Allahut.

68. Dhe kujtojeni kohën kur Musai popullit të tij i tha: Zoti ju urdhëron ta therni një lopë! Ata thanë: A po tallësh me ne? Ai tha: Unë kërkoj strehim te Zoti se sa të bëhem një ndër injorantët.

69. Ata thanë: Lute, pra, Zotin tënd për ne që Ai të na sqarojë se çfarë lope është ajo? Ai tha: Zoti thotë se ajo është një lopë që nuk është as plake e as e re, por është në mes të tyre - e mesme; tani zbatoni urdhërin që ju jepet.

70. Ata thanë: Lute Zotin tënd për ne që Ai të na sqarojë se çfarë është ngjyra e saj? Ai tha: Zoti thotë se ajo është një lopë me ngjyrë alle të çiltër që u jep kënaqësi shikuesve.

71. Ata thanë: Lute Zotin tënd për ne që Ai të na sqarojë se çfarë është ajo, se lopët na janë përzierë, dhe në dashtë Allahu, ne do të gjejmë rrugë të drejtë.

72. Ai tha: Zoti thotë se ajo është një lopë⁴⁴ që nuk u përdor për lërimin e tokës e as për të ujitur arën, ajo është pa të meta dhe nuk ka shenjë në të (një ngjyre). Ata thanë: Tani na solle të vërtetën, dhe e

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُوا بَقْرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُزُوًا قَالِ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا فَارِصٌ وَلَا بَكَرٌ عَوَانَ بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنُهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقْبَعْ لَوْنَهَا تَسْرُ النَّظِيرِينَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقْرَ تَشَبَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧١﴾

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا ذَلُولٌ تُثِيرُ الْأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةٌ لَا شِيَةَ فِيهَا قَالُوا الْإِنِّ جِئْتِ بِالْحَقِّ

⁴⁴ Sa duket ata e adhuronin lopën, andaj për ta pastruar mendjen e tyre e për t'i larguar ata nga adhurimi i saj, u urdhëruan ta presin atë.

therën atë, megjithëse ata nuk donin të realizonin këtë porosi.

73. Dhe kujtojeni kohën kur e patët mbytur një person⁴⁵ dhe u grindët me njëri-tjetrin rreth tij, dhe Allahu patjetër e zbulonte atë fshehtësi, të cilën ju e mbanit të fshehtë.⁴⁶

74. Atëherë (për të zhbiruar të vërtetën) Ne u thamë: Studionie këtë rast duke e krahasuar me një të njëjtë (do të zbuloni të vërtetën). Ja, kështu Allahu i ngjall të vdekurit dhe ju tregon Shenjat e Veta që ta kuptoni.⁴⁷

75. Mandej, zemrat tuaja u bënë të vrazhda si guri, bile edhe më të forta, sepse ka gurë prej të cilëve gufojnë kroje dhe ka disa prej tyre që kur çahen, buron ujë prej tyre, madje ka prej tyre që nga frika e Allahut rrokullisen (shprehin përulësinë). Dhe Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

⁴⁵ Ajeti bën fjalë rreth ngjarjes së kryqezimit të Krishtit. Të Krishterët pohojnë se Isai u kryqëzua me dëshirën e vet, sepse ai donte t'i barte mëkatet e njerëzve, kurse Jehuditë pohonin se e kanë vrarë Krishtin. Zoti thotë se këta të dy po gënjejnë. Isai, në realitet, zbriti i gjallë nga Kryqi dhe nëse studioni rrethana të këtilla në të cilat u kryqëzua Isai, do të kuptoni se njeriu nuk mund të vdesë në rrethana të tilla. Këtu Zoti do të thotë se kujtojeni kohën kur e pohuat se kinëse e kenë vrarë atë.

⁴⁶ Këto fjalë tregojnë se do të vijë koha kur do të zbulohet vërtetësia rreth vdekjes së Krishtit.

⁴⁷ Ajeti do të thotë se studioheni këtë ngjarje duke e krahasuar atë me ndonjë ngjarje të tillë. Sipas shënimeve biblike Krishti ka kaluar vetëm disa orë nëpër Kryq dhe për disa orë njeriu s'mund të vdesë. Prandaj, si është e mundur që Krishti të pësonte vdekjen në Kryq, gjatë qëndrimit të tij dy a tri orësh.

﴿ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٣﴾ ﴾

وَإِذ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَرَأْتُمُ فِيهَا وَاللَّهُ
مُخْرِجٌ مَّا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٤﴾

فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْيِي اللَّهُ
الْمَوْتَىٰ لَا يُرِيكُمُ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٥﴾

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ
كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ
الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَا يَشْقُقُ فَيُخْرِجُ مِنْهُ الْمَاءَ
وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا
اللَّهُ بِعَافٍ لِّعَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٧٥﴾

76. A shpresoni (O mysilmanë) se ata (jehuditë) do t'ju binden, kurse ka sosh prej tyre të cilët e dëgjojnë Fjalën e Allahut dhe duke e kuptuar mirë, e çoroditin (kuptimin e saj) dhe ata e dinë shumë mirë konsekuencën e kësaj vepe.

أَفَتَضْمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ
فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلِمَ اللَّهِ ثُمَّ
يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾

77. Dhe kur takohen me besimtarët, thonë: Ne jemi besimtarë! E kur ata takohen me njëri-tjetrin, (duke e akuzuar njëri-tjetrin) thonë: A i informoni ata (besimtarët) për atë që Allahu ju sqaroi juve (në Tevrat), si rezultat i kësaj ata para Zotit tuaj do të kenë argument kundër jush, pra nuk jeni duke kuptuar?

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا
خَلَا بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ
بِمَا قَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ لِيَجْوَظَكُمْ بِهِ عِنْدَ
رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٧﴾

78. A nuk e dinë ata se Allahu e di atë çka fshihni ju dhe çka zbuloni?

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٨﴾

79. Dhe ka disa prej tyre që janë analfabetë, ata nuk kanë kurrfarë dije rreth Librit (Tevratit), pos disa nocioneve të pavërteta (pos dëshirave të veta), dhe ata nuk flasin tjetër vetëm me hamendje.

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا
أَمَانِي وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٧٩﴾

80. Dhe ata të cilët me duart e veta e shkruajnë Librin e mandej thonë: Ky është prej Allahut, me qëllim që të fitojnë pak pare, këta do të kenë një ndëshkim të ashpër. Të tillët, pra, do të kenë ndëshkim të madh për shkak të asaj që kanë shkruar duart e tyre, dhe do

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ
ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا
بِهِ ثَمًّا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ
أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ ﴿٨٠﴾

të kenë ndëshkim të madh për shkak të asaj që fitojnë ata.

81. Dhe ata thonë: Zjarri nuk do të na prekë vetëm për disa ditë të numëruara. Thuaju: A mos keni marrë prej Allahut ndonjë premtim, nëse është ashtu atëherë ta dini se Allahu kurrë nuk e thyen premtimin e Tij, ose jeni duke thënë për Allahun atë që nuk e dini?

82. Pa dyshim, ai që bën mëkat dhe mëkatet e tij e rrethojnë atë nga të katër anët, të tillët do të jenë banorë të zjarrit e aty do të mbeten për një kohëshumë të gjatë.

83. Por, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të jenë banorë të Xhenetit e aty do të jetojnë përgjithmonë.

84. Dhe kujtojeni kohën kur Ne e morëm besën prej bijëve të Izraelit se nuk do të adhuronin askënd përveç Allahut dhe do të silleni mirë ndaj prindërve, ndaj të afërmeve, ndaj jetimëve dhe ndaj të varfërve dhe se do të flisni butësisht me njerëzit e do të falni Namazin e do ta paguani Zakatin, mirëpo, pos disave, ju e thyet besën duke ia kthyer shpinën besës.

85. Dhe kujtojeni kohën kur e morëm besën prej jush se ju nuk do të derdhni

وَقَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً ۗ قُلْ أَلَا تَأْتِيكُمْ بَيِّنَاتٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَآذِنُوا إِن يَخِيفُوا فُؤَادَنَا مِن تَوَلَّيْنَا فَنُبَيِّنْ لَهُمْ لِقَاءَ رَبِّهِمْ وَالرِّبِّيُّ أَكْبَرُ ۚ وَقُلْ إِنَّمَا نَحْنُ بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَلَكِن نُّحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنُعْطِيهِم مَّا كَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٨١﴾

بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَآخَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۖ وَبِأَنوَالِدِينَ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٤﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ

gjakun e njëri-tjetrit e nuk do ta dëboni popullin tuaj nga vendbanimet tuaja, mandej ju e verifikuat këtë (besën) dhe ju keni qenë dëshmitarë për këtë.

86. Megjithëkëtë ju vrisni njëri-tjetrin dhe duke u dhënë armiqve të tyre ndihmë e përkrahje, e dëboni vetë një grup nga populli juaj prej shtëpive të tyre, duke bërë mëkat dhe tirani. Dhe nëse ata vijnë te ju si robë, ju i lironi duke dhënë kompensim, kurse dëbimi i tyre nga shtëpitë e tyre ishte i ndaluar për ju. A besoni një pjesë të Librit, ndërsa pjesën tjetër e mohoni? Çfarë ndëshkimi do të ketë ndaj atij që vepron kështu prej jush, pos poshtërimit në këtë jetë dhe në Ditën e Kiametit ata do të hidhen në një ndëshkim më të rëndë. Vërtet, Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

87. Të tillët janë ata që e preferojnë jetën e kësaj bote në krahasim me jetën vijuese, andaj atyre nuk do t'u lehtësohet ndëshkimi e as nuk do të ndihmohen (në asnjë mënyrë).

88. Dhe, me të vërtetë, Ne i patëm dhënë Musait Librin dhe pas tij i patëm dërguar Profetë njëri pas tjetrit. Edhe Isait, biri i Merjemes, i dhamë Shenja të hapura, dhe e ndihmuam me anë të Shpirtit të Shenjtë (Xhibraili). Pra, sa herë që ju erdhi ndonjë Profet me atë

وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٥٦﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ تَظْهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسْرَى تَقْدُواهُمْ وَهُمْ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجَهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ فَلَا يَحْقِفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ فَفَرِيقًا كَذَّبْتُمْ وَفَرِيقًا

(mësim), të cilin nuk e pëlqyet ju, ju u sollët me arrogancë, andaj disa (Profetë) ju i përgënjeshtroat, kurse disa i mbytët (i kundërshtuat ashpër)!

89. Dhe Ne e dimë se ata (jehuditë) thanë: Zemrat tona janë në këllëfë. Jo, por për shkak të mosbesimit të tyre, Allahu i mallkoi. Pra, pak janë ata që e pranojnë besimin (ose një pjesë të vogël e pranojnë).

90. Dhe kur u erdhi prej Allahut një Libër (Kurani), i cili i vërtetoi profecitë⁴⁸ e Librit të tyre që e kanë ata (Tevrat), dhe megjithëse më parë kërkonin ndihmë (prej Allahut) kundër mosbesimtarëve, e mohuan atë që e njohën, kur u erdhi atyre. Pra, mallkimi i Allahut qoftë mbi mosbesimtarët!

91. Shumë e shëmtuar është ajo për çka ata e shitën vetveten, dhe ata e refuzojnë atë (të vërtetë) të zbritur prej Allahut, duke shprehur mospëlqimin e tyre (për shkak të inatit) se përse Allahu e zbrit mirësinë e Tij mbi atë (person) që e do Ai? Pra, ata merituan zemërim pas zemërimi dhe për mosbesimtarët ka ndëshkim poshtërues.

92. Dhe kur atyre u thuhet: Besojeni atë (mësim që e zbriti Allahu), ata thonë:

تَقْتُلُونَ ﴿٨٩﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ ۗ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
بِكُفْرِهِمْ ۚ فَقَلِيلًا مَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٩٠﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَهُمْ ۗ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ يَسْتَفْحِقُونَ
عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا
عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ ۗ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى
الْكٰفِرِينَ ﴿٩١﴾

بِسْمَا اشْتَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بَعِيًّا أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۚ فَبَاءُ وُ
بِعَضْبٍ عَلَى غَضْبٍ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
مُهِينٌ ﴿٩٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا

⁴⁸ Fjala është për profecinë e ardhjes së Profetit të Shenjtë të shënuar në Tevrat.

Ne e besojmë atë që na është zbritur, kurse e mohojmë atë që është zbritur pas tij, edhe pse ai është i vërtetë dhe e vërteton atë që e kanë ata. Thuaj: Përse më parë tentonit t'i kundërshtoni ashpër Profetët e Allahut, nëse jeni besimtarë?

تَوَمِّنُ بِمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا
وَرَاءَهُ ۗ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَهُمْ ۗ
قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

93. Dhe ju pat ardhur Musai me Shenja të hapura por ju, në mungesë të tij, e zgjodhët viçin për adhurim (në vend të Allahut), kështu e keni tepruar ndaj vetvetes.

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ
الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٧﴾

94. Dhe kujtojeni kohën kur e morëm besën prej jush dhe e ngritëm mbi ju malin Tur, duke ju thënë: Kapeni fuqimisht atë (mësim) që ju dhamë dhe binduni (para Allahut)! Ata thanë: Ne dëgjuaam dhe vendosëm ta kundërshtojmë. Prandaj, për shkak të mosbesimit të tyre, zemrat e tyre u krodhën në dashurinë e viçit.⁴⁹ Thuaju: E shëmtuar është ajo që ju urdhëron feja juaj, nëse jeni besimtarë.

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ ۗ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا
قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا ۗ وَأَشْرَبُوا فِي
قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ ۗ قُلْ بِسْمَا
يَأْمُرُكُمْ بِهِ ۖ إِيْمَانُكُمْ إِنَّ كُنتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾

95. Thuaju: Nëse shtëpia e Ahiretit (Xheneti) është vetëm për ju në sytë e Allahut, atëherë, pra, dëshironi vdekjen, nëse jeni të vërtetë!⁵⁰

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ
خَالِصَةً مِّنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩﴾

⁴⁹ *Ushrebu Fi kolubehim* është idiomë e gjuhës arabe që do të thotë se dashuria e diçkaje hyri në zemrat e tyre (Akrab). Ajeti tregon se dashuria ndaj viçit ka hyrë në zemrat e tyre.

⁵⁰ Jehuditë pohonin se vetëm ata janë të atillë që fitojnë favorin e Zotit dhe se pohimi i Profetit Muhammad është i pabazë. Prandaj, Zoti u tha se ata duhet të kërkojnë vdekjen, nëse janë të vërtetë në pohimin e tyre.

96. Por, ata për shkak të veprave të tyre, kurrë nuk do ta dëshirojnë vdekjen, dhe Allahu i njeh mirë mizorët.

وَلَنْ يَسْمُوهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ^ط
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ^{١٧}

97. Vërtet, ti do t'i gjesh ata (jehuditë) dhe edhe prej idhujtarëve, njerëzit më lakmues për të jetuar. Secili prej tyre dëshiron të jetojë një mijë vjet, por edhe sikur të jetojë, ajo jetë e gjatë nuk do të shpëtojë atë nga ndëshkimi. Allahu sheh mirë çka bëjnë ata.

وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِ^{١٨}
وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا^{١٩} يُودُّ أَحَدَهُمْ لَوْ
يَعْمَرُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا هُوَ بِمُرْحَرَجِهِ مِنْ
الْعَذَابِ أَنْ يُعْمَرَ^{٢٠} وَاللَّهُ بَصِيرٌ^{٢١} بِمَا
يَعْمَلُونَ^{٢٢}

98. Thuaj: Kush është armiku i Xhibrailit⁵¹ për shkak se ai me urdhërin e Allahut e zbriti mbi zemrën tënde Librin (Kuranin) që e vërteton atë (Mesazh) të zbritur më parë dhe që është udhërrëfyes dhe përgëzues për besimtarët.

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيْلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ
عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ^{٢٣}

99. Le ta di ai se kush është armiku i Allahut, i engjëjve të Tij dhe i Profetëve të Tij dhe i Xhibrailit dhe i Mikailit,⁵² atëherë edhe Allahu është armiku i mosbesimtarëve të tillë.

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرُسُلِهِ
وَجِبْرِيْلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوٌّ
لِلْكَافِرِينَ^{٢٤}

⁵¹ Fjala *xhibrili* është përbërë prej fjalës *xhibr* dhe *il-it*, që do të thotë trimi i Zotit ose shërbëtor i Zotit. Xhibraili është engjell kryesor. Ai e barti diktimin e Kuranit. Ai quhet edhe *Ruhul Kuds* (shpirti i shenjtë). Xhibraili a.s., sipas Kuranit, është Kryeengjell, që ka për detyrë t'ua përcjellë me kujdes mesazhin e Zotit profetëve të Tij. Fjala është për një fenomen që lidhet ngushtë me të gjithë profetët dhe me profecitë e tyre. Pra, kush e mohon një profet, e mohon njëkohësisht edhe Xhibrailin, i cili duke bartur diktimin e Allahut, vjen te profeti. Kështu, ai person, duke u bërë pengesë në rrugën e Xhibrailit, bëhet armiku e tij, kurse në anën tjetër bëhet edhe armiku i Allahut, i cili e dërgon Xhibrailin për kryerjen e detyrës. Për këtë arsye popujt dënohen dhe shkatërrohen se bëhen armiq të profetëve, të Xhibrailit dhe të Zotit. Pra, kush e përgënjeshtron profetin, e përqafon shkatërrimin.

⁵² *Mikaili* është njëri ndër engjëjve më kryesorë.

100. Vërtet, Ne zbritëm për ty Shenja të hapura, dhe ato nuk i mohon askush pos të pabindurve.

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۚ وَمَا
يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿١٠٠﴾

101. (A nuk është e shëmtuar kjo dukuri që) Kurdoherë ata dhanë ndonjë besë, një grup prej tyre e hodhi atë, bile shumica prej tyre nuk i afrohen besimit.

أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ
مِّنْهُمْ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠١﴾

102. Dhe, tani kur u erdhi një Profet prej Allahut që e vërteton atë (Libër) që e kanë ata, një grup prej tyre, të cilëve u ishte dhënë Libri, e hodhën pas shpinës Librin e Allahut, kinëse nuk e njohin fare.

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ
ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠٢﴾

103. Dhe ata (jehuditë) e ndoqën atë rrugë të cilën e ndiqnin rebelët e kohës së sundimit të Sulejmanit. Dhe Sulejmani nuk ishte i pafe, por rebelët (e tij) ishin të pafe. Ata u mësonin njerëzve magjinë,⁵³ dhe pohonin se gjoja e ndjekin atë që u është zbritur në Babil dy engjëjve, Harutit dhe Marutit.⁵⁴ (Realiteti i tyre qëndron në faktin se) ata të dy nuk i mësonin askujt, para se t'i thonin: Ne jemi vetëm sprovë

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَىٰ مُلْكِ
سُلَيْمَانَ ۚ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَٰكِنَّ
الشَّيْطَانِ كَفَرُوا يَعْلَمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ
وَمَا أَنْزَلَ عَلَى الْأَمْلِكَيْنِ بِبَابِلَ هَارُوتَ
وَمَارُوتَ ۗ وَمَا يَعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّىٰ
يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ۗ
فَيَعْلَمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ

⁵³ Disa mendojnë se fjala është për magjinë që e ndante burrin prej gruas. Faktikisht, ajeti flet rreth atyre organizatave ku për shkak të kryerjes së detyrave ndaheshin burrë-grua. Në vendet afrikane ka qindra mijëra magjistare që me anë të një pagese e mbysin njerin prej tyre (burrin ose graun) dhe e pagëzojnë me emrin e magjisë.

⁵⁴ *Harut* dhe *Marut* të dy janë emra diskriptivë, i pari ka dalë prej fjalës *Harata* që do të thotë çjerrës, kurse i dyti ka dalë prej fjalës *Marata* që do të thotë thyerës. Me këta dy emra nënkuptohet se qëllimi i ardhjes së këtyre njerëzve të Shenjtë ishte ta thyejnë e ta çjerrin fuqinë e pushtetit të armiqve të Israelit.

(prej Allahut), pra mos e përqafo mosbesimin! Prandaj, njerëzit mësonin prej tyre atë me çka e ndanin burrin prej gruas së tij, dhe me anë të kësaj ata nuk i bënin dëm askujt, pa lejen e Allahut. Përkundër kësaj, ata (kundërshtarët e Muhammadit) po mësojnë atë që patjetër do t'u bëjë dëm e nuk do t'u sjellë dobi. Dhe ata (jehuditë) e dinin shumë mirë se kush e bën këtë tregti nuk do të ketë pjesë në Ahiret. Vërtet, shumë e shëmtuar ishte ajo (tregti e përkohshme) për çka e shitën vetveten. Ah, sikur ta dinin ata!

104. E sikur të kishin pranuar besimin dhe të kishin bërë vepra të mira, do të kishin shpërblim më të mirë prej Allahut, sikur ta dinin!

105. O ju besimtarë, mos i thoni Profetit *Raina*, por thuani *Undhurna*⁵⁵ dhe e dëgjoni atë! Dhe mosbesimtarët do të kenë ndëshkim të rëndë.

106 Ata të cilët janë mosbesimtarë prej popullit të Librit ose prej idhujtarëve nuk dëshirojnë që për ju të zbritet ndonjë mirësi prej Zotit tuaj. Mirëpo, (ata harrojnë se) Allahu për mëshirën e Tij zgjedh atë të cilin e do Ai, dhe se

الْمَرْءِ وَرَوْجِهِ^ط وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ
مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ^ط وَيَتَعَلَّمُونَ مَا
يُضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ^ط وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ
اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ^ث
وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ^ط أَنْفُسَهُمْ^ط لَوْ كَانُوا
يَعْلَمُونَ^{١٠٤}

وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقُوا لَمَكُوبَةً^ع مِّنْ عِنْدِ
اللَّهِ^ع خَيْرٌ^ط لَّوْكَانُوا يَعْلَمُونَ^{١٠٤}

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا
وَقُولُوا انظُرْنَا وَاسْمَعُوا^ط وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ أَلِيمٌ^{١٠٥}

مَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ
خَيْرٍ مِّنْ رَبِّكُمْ^ط وَاللَّهُ يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ
مَنْ يَشَاءُ^ط وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ^{١٠٦}

⁵⁵ Fjala *Raina* ka kuptim reciprok që do të thotë se ju na nderoni neve dhe ne do t'ju nderojmë. Kjo fjalë, nëse rrjedh nga rrënja *Rain*, mund të ketë edhe një kuptim tjetër *budall*. Me anë të kësaj shprehjeje jehuditë e nënçmonin Profetin e shenjtë, prandaj Zoti i ndali myslimanët ta përdorin këtë fjalë e shprehje.

Allahu është Zoti i mirësisë së madhe.

107. Çfarëdo mesazhi⁵⁶ të cilin Ne e abrogojmë (shfuqizojmë) ose ta lëmë në harresë, Ne e sjellim (mesazhin) edhe më të dobishëm se ai ose të ngjashëm me të. A nuk e di ti se Zoti ka fuqi të bëjë gjithçka që dëshiron Ai?

مَا نَنْسَخُ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَأْتِ بِخَيْرٍ
مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا ۗ أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٠٧﴾

108. A nuk e di ti se vetëm Allahut i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës, dhe se pos Allahut nuk keni as shok e as ndihmëtar?

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
وَالِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٨﴾

109. A doni të pyetni Profetin tuaj ashtu si u pyet më parë Musai? Dhe kush e pranon mosbesimin në vend të besimit, le ta dijë ai se ka humbur rrugën e drejtë.

أَمْ تَرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا
سَأَلَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ ۗ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٩﴾

110. Shumica prej popullit të Librit, pasi u bë e qartë e vërteta, për shkak të zilisë personale, dëshirojnë që pas besimit tuaj t'ju kthejnë në mosbesim. Pra, ju falini ata dhe lërinin ata, derisa Allahu ta sjellë urdhërin e Tij. Në të vërtetë, Allahu ka fuqi të bëjë gjithçka që dëshiron Ai.

وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّونَكُمْ
مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفْرًا ۗ حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ
أَنْفُسِهِمْ ۗ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ ۗ فَاعْتَمُوا
وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٠﴾

111. Dhe faleni Namazin (me të gjitha kushtet e tij) dhe paguani Zakatin, dhe ta dini se çfarë bamirësie do të bëni për

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ۗ وَمَا تَقَدَّمُوا
لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ إِنَّ

⁵⁶ Aja do të thotë mesazh, shenjë, urdhër ose ajet i Kuranit. Ajeti do të thotë se kur e ndërrojmë ndonjë shenjë ose kur e ndalim atë (nuk shfaqet), Ne sjellim ndonjë shenjë më të madhe se ajo e anuluar.

veten tuaj, do ta gjeni tek Allahu. Vërtet, Allahu i sheh të gjitha veprat që bëni ju.

اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣١﴾

112. Dhe ata (jehuditë e të krishterët) thonë: Askush nuk do të hyjë në Xhenet pos jehudëve e të krishterëve!⁵⁷ Këto janë vetëm dëshira imagjinare të tyre. Thuaju: Sillni argumentin tuaj, nëse jeni të vërtetë!

وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصْرًا ۚ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

113. Dhe tregoni se përse njerëzit e tjerë nuk do të hyjnë në xhenet? Cili ia dorëzon veten Allahut⁵⁸ dhe del i shkëlqyer në bamirësitë e veta, do të ketë shpërblimin e vet tek Allahu i tij, dhe njerëzit e tillë nuk do të kenë as frikë e as nuk do të pikëllohen.

بَلَىٰ ۗ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ ۖ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٢﴾

114. Dhe jehuditë thonë se të krishterët nuk qëndrojnë mbi ndonjë bazë (të vërtetë), dhe të krishterët thonë se jehuditë nuk qëndrojnë mbi ndonjë bazë (të vërtetë), ndërsa ata të dy e lexojnë të njëjtin Libër (Tevrat). Kështu në të

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ ۖ وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ ۖ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ ۗ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ ۗ قَالَ اللَّهُ يَحْكُمُ

⁵⁷ Kjo do të thotë se jehuditë pohojnë se vetëm ata do të hyjnë në xhenet, kurse në anën tjetër të krishterët pohojnë se vetëm ata do të hyjnë në xhenet, e jo që jehuditë mendojnë se ata dhe të krishterët do të hyjnë në xhenet, ashtu është edhe për të krishterët.

⁵⁸ Fjala *vaxh-h* në këtë ajet do të thotë: fytyrë, objekt, motivacion, vepër a aksion. Ajeti shpreh tri gjendje të rëndësishme të udhës së drejtë: Fena (shkatërrimi i qenies së vet); Beka (rigjeneracion) dhe lika (takimi me Zotin). Të sakrifikosh qenien tënde për hir të Zotit dhe të angazhohesh me të gjitha aftësitë e fuqitë e tua në shërbim të Zotit quhet Fena ose vdekje, që një mysliman duhet ta pranojë. Dhe kur njeriu humbet dhe kridhet në dashurinë e Zotit dhe kur epshet e tij shuhet, atëherë i jepet atij një jetë e re që quhet Beka. Mandej, ai jeton për hir të Zotit dhe të njerëzimit. Kjo është gjendja më e lartë e bamirësisë, ku ai takohet me Zotin. Kjo gjendje quhet Lika.

njëjtën mënyrë thoshin edhe ata të cilët nuk kanë pasur kurrfarë diturie. Por, Allahu ndërmjet tyre do të gjykojë në Ditën e Kiametit lidhur me atë për të cilën diferencohen.

115. Dhe kush mund të jetë më mizor se ai që pengon të përmendet emri i Allahut në Xhamitë e Allahut dhe që përpiqet për shkatërrimin e tyre? Nuk ishte e udhës për ata që të hyjnë në to (në xhami), por vetëm duke u frikësuar prej Allahut. Ata (që i pengojnë të tjerët të adhurojnë Allahun) do të kenë poshtërim në këtë jetë e në botën tjetër do të kenë ndëshkim të rëndë.

116. Allahut i takojnë lindja e perëndimi, dhe kahdo që të ktheheni ju, aty do ta gjeni Allahun. Vërtet, Allahu është Zgjerues (Bujar) dhe i Gjithëdijshëm.

117. Dhe ata (populli i Librit) thonë se Allahu e adoptoi për vete një djalë. S'është e vërtetë. Ai është i Shenjtë (larg prej të metave)! Po, çdo gjë që ekziston në qiej e në tokë i takon Atij dhe gjithçka i është nënshtruar Atij.

118. Ai është Krijues i qiejve dhe i tokës, dhe kur vendos të krijojë diçka, Ai vetëm i thotë Bëhu, dhe tamam në atë moment fillon procesi i krijimit të saj.⁵⁹

بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١٥﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَىٰ فِي خَرَابِهَا ۗ
أُولَٰئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ ۗ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۖ وَ لَهُمْ فِي
الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٦﴾

وَاللَّهُ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ ۗ فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا
فَشَمَّ وَجْهَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ۗ سُبْحٰنَهُ ۗ بَلْ لَّهُ مَا
فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ كُلٌّ لَّهُ قِنْتُونَ ﴿١١٨﴾

بَدِيعُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَإِذَا قَضَىٰ
أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١١٩﴾

119. Dhe ata të cilët nuk i njohin (urtësitë e Zotit), thonë: Përse Allahu nuk flet me ne, ose pse nuk vjen tek ne ndonjë Shenjë? Ashtu të njëjtën thënie e thonin edhe ata që ishin para tyre. Zemrat e tyre i ngjajnë njëra-tjetrës. Ne ia sqaruam argumentet Tona popullit që dëshiron të pranojë besimin.

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ
أَوْ نُنزِّلُ آيَةً كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ^ط تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ^ط
قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿١١٩﴾

120. Ne të dërguam ty me të Vërtetën (Kuranin) dhe si përgëzues dhe alarmues. Dhe ti nuk do të pyetesh lidhur me banorët e Xhehenemit (nuk je përgjegjës për ta).

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا^أ
وَلَا تُسْأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿١٢٠﴾

121. Dhe as jehuditë e as të krishterët nuk do të jenë të kënaqur me ty, derisa nuk do ta pasosh fenë e tyre. Thuaju: Hidajeti i Allahut është hidajet i vërtetë. Dhe nëse, pasi të ka ardhur ty e vërteta, do t'i pasosh dëshirat e tyre, nuk do të kesh prej Allahut as shok e as ndihmëtar.

وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى
حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ^ط قُلْ إِنْ هَدَى اللَّهُ هُوَ
الْهُدَى^ط وَلَئِنْ أَتَيْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ
الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ^ل مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ
مِنْ وَّالِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٢١﴾

122. Ata të cilëve Ne u dhamë Librin (Kuranin), dhe ata e recitojnë atë (e pasojnë atë), ashtu siç është e drejta e recitimit. Të tillët janë ata që e besojnë atë me sinqeritet. Kurse ata të cilët e

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقًّا
تِلَاوَتِهِ^ط أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ^ط وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿١٢٢﴾

⁵⁹ Ky ajet jo vetëm që e përgënjeshton dogmën e të krishterëve se Krishti është Zot, por e hedh poshtë edhe teorinë e fesë hinduse se shpirti dhe materia janë të amshueshme që nga fillimi. Këtu përmendet atributi i Zotit se Ai është Krijuesi i qiejve dhe i tokës. Atij nuk i nevojitet ndihma e askujt. Kur vendos të krijojë diçka, Ai vetëm thotë: Bëhu, dhe procesi i krijimit të saj fillon. Ajeti nuk do të thotë se ajo krijohet aty për aty, sepse çdo gjë u nënshtrohet ligjeve të natyrës.

mohojnë atë do të pësojnë humbje.

123. O bijtë e Izraelit, kujtojeni favorin Tim që e bëra ndaj jush dhe atë që ju lartësova prej të gjithë popujve të asaj kohe.

يَبْنِي إِسْرَائِيلَ أَذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ
عَلَيْكُمْ وَأَلِي فَوَضَّلْتُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٢٣﴾

124. Dhe ruajuni prej asaj Dite kur askush nuk do t'i vijë në ndihmë qenies tjetër, e as nuk do të pranohet kompensim prej tij, as ndonjë ndërmjetësim nuk do t'i sjellë dobi dhe as nuk do të ndihmohen ata.

وَأْتَمُّوا يَوْمًا لَا تَجْرِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا
وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ
وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿١٢٤﴾

125. Dhe kujtojeni kohën kur Ibrahimin e provoi Zoti i tij me anë të disa urdhërave dhe ai i përmbushi ato. Atëherë Zoti i tha: Unë të bëj ty Imam të njerëzimit! Ai tha: O Zot, bëj edhe prej pasardhësve të mi! Zoti tha: Premtimi Im nuk do t'u arrijë mizorëve (mizorët nuk do të bëhen Imam)!

وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ ۗ
قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۗ قَالَ
وَمِنْ ذُرِّيَّتِي ۗ قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي
الظَّالِمِينَ ﴿١٢٥﴾

126. Dhe kujtojeni kohën kur shtëpinë (Kabenë)⁶⁰ e bëmë vendtubimi dhe vendsigurie për njerëzit dhe ju dhamë urdhër: Vendin ku qëndroi Ibrahim pranojeni si vendnamazi! Dhe Ne Ibrahimin dhe Ismailin i urdhëruam: Pastrojuni Shtëpinë Time për vizituesit dhe për ata që qëndrojnë aty dhe për ata që bëjnë sexhde aty!

وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَأَمَّا ۗ
وَاتَّخِذُوا مِن مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى ۗ وَعَهِدْنَا
إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنَّ طَهِّرَا بَيْتِيَ
لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٢٦﴾

⁶⁰ *Mathaba* quhet ai vend të cilin e vizitojnë njerëzit. Kaba që ndërtuar në kohën e Ademit dhe ka qenë qendra e adhurimit. Mandej me kalimin e kohës njerëzit u ndanë në kabile e në fise të ndryshme dhe i adoptuan qendra të ndryshme për adhurim. Hazret Ibrahim i rindërtoi Kabën.

127. Dhe kujtojeni kohën kur Ibrahim tha: O Zoti im, bëje këtë qytet paqedhënës dhe banorët e tij, që e besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit; furnizoi me fruta të llojlojshme! Allahu tha: Do t'i mundësoj edhe atij që nuk beson të kënaqet për një kohë të shkurtër, mandej do ta shtrëngojë atë të shkojë në drejtim të ndëshkimit të zjarrit, e sa përfundim i shëmtuar është ai!

وَ إِذْ قَالَ اِبْرٰهٖمُ رَبِّ اجْعَلْ هٰذَا بَلَدًا
اٰمِنًا وَّارْزُقْ اَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرٰتِ مَنْ اٰمَنَ
مِنْهُمْ بِاللّٰهِ وَاٰلِیَوْمِ الْاٰخِرِ ۗ قَالَ وَاَمَنْ كَفَرَ
فَاُتْبِعْهُ فَلَیْلًا ثُمَّ اَصْطَرَّهُ اِلٰی عَذَابِ
التَّارِیْطِ وَاٰیٰتِ الْمُصِیْرِ ﴿۱۲۷﴾

128. Edhe kujtojeni kohën kur Ibrahim dhe Ismaili i ngritën themelet e Shtëpisë (Kabesë)⁶¹ duke e lutur Zotin: O Zoti ynë, pranoje prej nesh, se Ti, me të vërtetë, je i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithë-dijshëm.

وَ اِذْ یَرْفَعُ اِبْرٰهٖمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَیْتِ
وَ اِسْمٰعِیْلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا ۗ اِنَّكَ اَنْتَ
السَّمِیْعُ الْعَلِیْمُ ﴿۱۲۸﴾

129. O Zoti ynë, na bëj ne të dyve besimtarë të sinqertë ndaj Teje dhe krijo nga pasardhësit tanë njerëz të bindur ndaj Teje, dhe na trego mënyrat e Ibadetit Tënd, dhe drejtohuna me mëshirë, vërtet Ti u drejtohesh shumë robëve të Tu dhe je i Mëshirshëm.

رَبَّنَا وَاَجْعَلْنَا مُسْلِمَیْنِ لَكَ وَاَمِنْ ذُرِّیَّتِنَا
اُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ ۗ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبَّ
عَلَيْنَا ۗ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِیْمُ ﴿۱۲۹﴾

130. Dhe O Zoti ynë, dërgo ndër ta, vetë nga gjiri i tyre, një Profet që t'u lexojë ajetet e Tua e t'u mësojë Librin dhe Urtësinë, dhe t'i pastrojë ata (shpirtërisht e moralisht). Vërtet, Ti je i Fuqishëm dhe i Ditur!

رَبَّنَا وَاَبْعَثْ فِیْهِمْ رَسُوْلًا مِّنْهُمْ یَتْلُو
عَلَيْهِمْ اٰیٰتِكَ وَیُعَلِّمُهُمُ الْكِتٰبَ وَ الْحِكْمَةَ
وَ یُرِیْهِمْ اٰیٰتِکَ ۗ وَاَنْتَ اَنْتَ الْعَزِیْزُ الْحَكِیْمُ ﴿۱۳۰﴾

⁶¹ Edhe këto fjalë tregojnë qartë se Kaba që e ndërtuar më herët dhe Ibrahim i rindërtoi atë.

131. Dhe kush largohet prej fesë së Ibrahimit, përveç atij që e shkatërron veten? Ne, me të vërtetë, e bëmë (Ibrahimin) të zgjedhur në këtë botë, kurse në botën tjetër ai do të jetë ndër të ndershmit.

وَمَنْ يَّرْغَبْ عَنْ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفِهَ نَفْسَهُ ۗ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّا فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٣١﴾

132. Kur Zoti i tij i tha: Bindu! Ai tha: U binda para Zotit të botërave.

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ ۗ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٣٢﴾

133. Po kështu Ibrahimit edhe Jakubi i këshilluan bijtë e tyre dhe u thanë: O bijtë e mi, Allahu me të vërtetë e zgjodhi për ju këtë fe, pra mos vdisni ndryshe por duke qenë të bindur ndaj Zotit.

وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ ۗ يٰٓبَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ لَكُمْ الدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٣﴾

134. A ishit ju dëshmitarë kur Jakubit iu afrua vdekja, dhe ai bijëve të vet u tha: Kë do të adhuron pas meje? Ata thanë: Do të adhurojmë Zotin tënd - Zotin e etërve të tu - Zotin e Ibrahimit, e të Ismailit dhe të Is-hakut, një të vetmin Zot, dhe vetëm Atij do t'i bindemi!

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ ۗ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِن بَعْدِي ۗ قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَالِاهَ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلٰهًا وَاحِدًا ۗ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٤﴾

135. Ai ishte një popull që kaloi. Atij i takon ajo që fitoi, kurse juve ju takon ajo që fituat ju, prandaj nuk jeni përgjegjës për atë që vepruan ata.

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ مَا كَسَبْتُمْ ۗ وَلَا تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٥﴾

136. A keni dëgjuar se ata (populli i Librit) thonë: Bëhuni jehudë ose të krishterë se do ta gjeni rrugën e drejtë. Thuaju: Jo, por adoptojeni fenë e Ibrahimit që i përulej Allahut dhe që

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تَهْتَدُوا ۗ قُلْ بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۗ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٦﴾

nuk ishte ndër idhujtarët.

137. Ju thuajuni: Ne besojmë Allahun dhe atë që na u diktua neve dhe atë që iu diktua Ibrahimit, Ismailit dhe Is-hakut dhe Jakubit dhe pasardhësve të tij, dhe besojmë atë që i është dhënë Musait dhe Isait dhe atë që prej Zotit të tyre u është dhënë të gjithë Profetëve të tjerë. Ne nuk bëjmë dallim në asnjërin prej tyre dhe ne vetëm Allahut i jemi bindur.

قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا
أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ
أَحَدٍ مِنْهُمْ ۗ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٧﴾

138. Pra, nëse ata besojnë, siç besoni ju në këtë mësim, ata vërtet do të përdihen, dhe nëse e refuzojnë, atëherë dihet se insistojnë të krijojnë përçarje, dhe Allahu do të mjaftojë ty (kundër tyre) dhe do të të ruajë ty nga sherri i tyre, se Ai është i Gjithë- dëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمُتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا
وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ ۚ
فَسِيْئَتُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ ۚ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٨﴾

139. Thuaj: Ne do ta adoptojmë ngjyrën⁶² (fenë) e Allahut, dhe kush mund të mësojë fenë më mirë se Allahu, dhe ne vetëm Atë e adhurojmë.

صِبْغَةَ اللَّهِ ۚ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً
وَنَحْنُ لَهُ عِبَادُونَ ﴿١٣٩﴾

140. Thuaj: A grindeni me ne rreth Allahut, kurse Ai është Zoti ynë dhe Zoti juaj? Dhe veprat tona janë për ne, ndërsa veprat tuaja për ju, dhe vetëm ndaj Tij jemi të bindur me devotshmëri.

قُلْ أَتَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۚ
وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ ۚ وَنَحْنُ لَهُ
مُخْلِصُونَ ﴿١٤٠﴾

⁶² *Sibga* do të thotë: ngjyrë, llojë, natyrë, fe dhe kod i ligjit etj. Kjo nuk do të thotë se Allahu ka ndonjë fe të cilën Ai e ndjek, por fjala është për fenë, të cilën Allahu e caktoi për ne.

141. A thoni ju se Ibrahimimi dhe Ismaili dhe Is-haku dhe Jakubi dhe pasardhësit e tij kanë qenë jehudë ose të krishterë?⁶³ Thuaj: A e dini ju më mirë ose Allahu? Dhe kush është më mizor se ai i cili e fsheh dëshminë që e ka prej Allahut (si amanet)? Dhe Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

142. Ky është ai popull që ka kaluar, atij i takon ajo që fitoi, kurse juve ju do të takojë që do të fitoni, prandaj ju nuk do të pyeteni për atë që vepruan ata.

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا هُودًا أَوْ
نَصْرَىٰ ۗ قُلْ إِنَّمَا أَعْلَمُ أَمَ اللّٰهِ ۗ وَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَمَ شَهَادَةَ عِنْدِهِ مِنَ اللّٰهِ ۗ
وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ ۗ وَلَا تَسْأَلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٤٢﴾

⁶³ Ajeti tregon se jehuditë dhe të krishterët nuk flasin të vërtetën kur thonë se Ibrahimimi, Ismaili, Is-haku dhe Jakubi dhe fëmijët e tyre kanë qenë jehudë ose të krishterë, sepse ata kanë jetuar para ardhjes së Tevratit.

KAP. II

143. Mendjelehtët prej njerëzve patjetër do t'u thonë (myslimanëve): Çka i ktheu ata (myslimanët) prej Kibles, të cilën e ndiqnin? Thuaju: Allahut i takojnë lindja e perëndimi. Ai e përudh atë që e do.⁶⁴

144. Dhe ashtu Ne ju bëmë një popull të lartësuar me qëllim që të jeni kujdestarë të njerëzve të tjerë dhe që ky Profet i Allahut të jetë kujdestari juaj. Dhe këtë Kible, të cilën e ndiqje ti, Ne e caktuam që ta dallojmë atë i cili e dëgjon Profetin, nga ai që kthehet mbrapa. Dhe kjo është shumë e vështirë për njerëzit, përveç atyre të cilët Allahu i ka përudhur. Dhe Allahu nuk është i tillë që të lejojë që besimi juaj të shkojë kot (bosh). Vërtet, Allahu është i Butë dhe i Mëshirshëm ndaj njerëzve.

145. Vërtet, Ne e shohim kthimin e herëpashershëm të fytyrës sate në drejtim të qiellit, e Ne gjithnjë do të të drejtojmë ty në drejtim të asaj Kible, të cilën e do ti. Pra, ktheje fytyrën në drejtim të Xhamisë së Shenjtë, dhe kudo që të jeni ju (O myslimanë),

سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّهُمْ
عَنْ قِبَلِهِمُ الَّذِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلِ لِلَّهِ
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤٣﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا
شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ
عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي
كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعِ الرَّسُولَ
مِمَّنْ يَنْتَلِبُ عَلَى عَقْبَيْهِ وَإِنْ كَانَتْ
لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُضَيِّعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ
بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤٤﴾

قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِي السَّمَاءِ
فَلَوْلَيْتَكَ قِبَلَةً تَرْضَاهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ
فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ

⁶⁴ Ngjarja e ndërrimit të Kibles ndodhi në Medinë. Profeti i Shenjtë falej në atë drejtim ku Kaba dhe Bejtul Mukaddesi rrinin përpara. Jehuditë kënaqeshin për këtë se ai falet në drejtim të Kibles sonë. Profeti i Shenjtë, kur erdhi në Medinë, pas disa muajsh u diktua prej Zotit që t'i drejtohet Kabës, pra ai filloi të falej vetëm në drejtim të Kabës. Atëherë njerëzit mendjelehtë ngritën këtë akuzë.

ktrehuni në drejtim të asaj. Dhe ata të cilëve u është dhënë Libri (Tevrat), e dinë se ky urdhër i ndërrimit të Kibles është një realitet nga Zoti i tyre. Dhe Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëjnë ata.⁶⁵

146. Dhe edhe sikur t'u sjellësh çdo lloj argumenti atyre që u është dhënë Libri, ata nuk do ta pasojnë Kiblen tënde, e as ti nuk do ta pasosh kiblen e tyre, e asnjëra palë prej tyre nuk do ta pasojë kiblen e palës tjetër. Dhe nëse ti, pasi që more dijen hyjnore, do t'i ndjekësh dëshirat e tyre, atëherë do të jesh ndër mizorët.

147. Ata të cilëve Ne u dhamë Librin, e njohin këtë⁶⁶ (Muhammedin) të vërtetë, ashtu siç i njohin bijtë e tyre, por disa prej tyre, megjithëse e dinë këtë, prapë e fshehin të vërtetën.

148. Ky realitet (i përmendur lartë) është prej Zotit tënd, pra mos u bë ndër ata që dyshojnë.

149. Dhe secili njeri ka një cak (qëllim) për të cilin ai angazhohet. Pra, (caku juaj duhet të jetë) të dilni përpara njëri-tjetrit në bamirësi. Kudo që të jeni

أَوْتُوا الْكِتَابَ لِيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٥٥﴾

وَلَيْنَ آتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ ۚ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ ۚ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ ۗ وَلَيْنَ آتَيْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۗ إِنَّكَ إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ ۗ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٥٧﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٥٨﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُوَ مَوْبِئُهُ فَاسْتَقُوا الْخَيْرَاتِ ۗ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ

⁶⁵ Ndërrimi i Kibles u bë vetëm që të bashkohen myslimanët dhe të krijohet uniteti në mes të tyre.

⁶⁶ Përemri atë mund të përdoret për ngjarjen e ndërrimit të Kibles ose është për Profetin e Shenjtë.

ju, Allahu do t'ju tubojë të gjithëve. Vërtet, Allahu ka fuqi të bëjë atë çka dëshiron Ai.

150. Dhe prej kudo që të dalësh⁶⁷ ktheje fytyrën tënde në drejtim të Xhamisë së Shenjtë. Vërtet, ky urdhër është një realitet i ardhur prej Zotit tënd. Dhe Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.⁶⁸

151. Dhe prej kudo që të dalësh, ktheje fytyrën tënde në drejtim të Xhamisë së Shenjtë, dhe kudo që të jeni ktheni fytyrat tuaja në atë drejtim, kështu që njerëzit të mos kenë ndonjë argument kundër jush, përveç atyre që janë mizorë. Pra, mos u frikësoni prej tyre, por frikësohuni vetëm prej Meje, që Unë ta përsos mirësinë Time ndaj jush dhe që të përudheni.⁶⁹

152. Ashtu siç Ne e dërguam në mesin tuaj një Profet vetë nga gjiri juaj, i cili i reciton para jush ajetet Tona, dhe i cili ju pastron (shpirtërisht) dhe ju mëson Librin dhe urtësinë dhe ju mëson atë që ju nuk e dinit.

جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۗ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٠﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۗ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ ۗ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِي ۗ وَلِأْتِمَّ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥١﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥٢﴾

⁶⁷ Këto fjalë tregojnë se fjala është për ndonjë luftë për të cilën do të detyrohen myslimanët. Prandaj, Zoti i këshillon besimtarët se nëse ata detyrohen për luftë, ata duhet të luftojnë vetëm për lirimin e Kabes nga idhujt.

⁶⁸ Këshillohen myslimanët që kur ftohen e thirren për xhihad, duhet të kenë parasysh fitoren e Kabes, ndërsa ata që s'mund të marrin pjesë në xhihad duhet të falen në drejtim të Kabes, duke lutur Zotin për fitoren e myslimanëve.

⁶⁹ Nëse nuk do ta fitoni Mekken, do të akuzoheni.

153. Pra, Më kujtoni⁷⁰ Mua se edhe Unë do t'ju kujtoj, dhe Më falënderoni e mos u bëni mosmirënjohës!

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿٧٠﴾

154. O ju besimtarë! Kërkoni ndihmën e Allahut me anë të durimit⁷¹ e të Namazit, vërtet Zoti është me durimtarët.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٧١﴾

155. Dhe mos thuani se janë të vdekur ata të cilët vriten në rrugën e Zotit, përkundrazi ata janë të gjallë, mirëpo ju s'e kuptoni.⁷²

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٧٢﴾

156. Dhe Ne do t'ju provojmë me anë të frikës, të urisë, të shkatërrimit të pasurisë, të vdekjes dhe me anë të dëmtimit të fruteve, por (o Profet) jepu lajm të gëzuar durimtarëve-

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَآلْجُوعٍ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ ۗ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿٧٣﴾

157. Të cilët kur ballafaqohen me

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ

⁷⁰ Të përkujtosht Zotin do të thotë të angazhohesh me tërë qenien tënde në rrugën e Tij dhe t'i respektosh urdhërat e Tij. Kurse Zoti e përkujton njeriun duke iu afruar e duke i dhënë mirësinë dhe favorin e vet.

⁷¹ Fjala *Sabr* do të thotë të durosh vuajtje pa u ankuar, të kesh aftësi për ta çuar një punë deri në fund; të heqësh dorë prej asaj që është e ndaluar prej Sheriatit. Ajeti e mban me vete një princip të suksesit. Myslimani duhet të ketë durim deri në fund në përpjekjet e veta dhe nuk duhet të dëshpërohet. Mandej, ai duhet ta lusë Zotin që Ai t'i japë ndihmë, sepse Zoti është i vetmi burim për të gjitha të mirat. Disa komentatorë janë të mendimit se këtu fjala durim aplikohet edhe për agjërim, d.m.th. njeriu duhet të kërkojë ndihmën e Allahut me anë të agjërimit e të Namazit. Po ashtu ajeti tregon qartë se Namazi dhe lutja mund të jenë efektive dhe të frytshme vetëm atëherë kur njeriu për ta arritur qëllimin i shfrytëzon të gjitha mjetet e nevojshme të krijuara prej Zotit.

⁷² Ajeti përmban një realitet të madh psikologjik, që ka një influencë të jashtëzakonshme në jetën dhe në përparimin e një populli. Populli që nuk i jep respekt e rëndësi përkujtimit të të vrarëve (dëshmorëve) dhe nuk i çmon sakrificat e tyre, mbyll fatin e vet.

ndonjë të keqe, thonë: Ne jemi të Allahut dhe tek Ai do të kthehemi!

وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ ﴿١٥٨﴾

158. Të tillët janë ata që do të kenë bekim e mëshirë prej Zotit të tyre, dhe të tillët janë ata që janë të përudhur.

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ
وَرَحْمَةٌ ۖ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

159. Vërtet, Safa dhe Marva⁷³ janë nga Shenjat e Allahut, prandaj kush bën Haxhillëk⁷⁴ ose Umra, nuk është mëkat që t'u bëjë vizitë atyre të dyjave. Dhe kush bën ndonjë mirësi nga dëshira e vet, (të dijë ai se) Allahu e çmon shumë bamirësinë dhe është i Ditur.

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ ۚ فَمَنْ
حَجَّ الْأَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ
أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ
اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٩﴾

160. Vërtet, ata që e fshehin atë që Ne zbritëm prej argumenteve të qarta dhe prej udhëzimit të përsosur, pasi ua sqaruam njerëzve në libër (në këtë Kuran), i mallkon Allahu dhe i mallkojnë edhe ata që mallkojnë.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ
الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ
فِي الْكِتَابِ ۚ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ
الْعَالَمُونَ ﴿١٦٠﴾

161. Përveç atyre të cilët pendohen dhe përmirësohen dhe u shpjegojnë njerëzve (të vërtetën). Unë do ta pranoj pendimin e tyre se Unë u drejtohem njerëzve me mëshirë dhe Jam i Mëshirshëm.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَئِكَ
أَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٦١﴾

162. Vërtet, ata të cilët mohuan dhe

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا

⁷³ *Al-Safa* dhe *Al-Marva* janë dy male afër Kabës në Mekë. Këto shërbejnë si përkujtimore të durimit e të sakrificës së madhe të Hazret Haxherës dhe besnikërisë së saj ndaj Zotit.

⁷⁴ Haxhillëku është obligim për çdo mysliman që ka mundësi (pasuri, shëndet dhe sigurim) ta kryejë, kurse Umrah (Haxhillëku i vogël që bëhet jashtë kohës së Haxhillëkut) nuk është obligim.

vdiqën në gjendje pabesimi, do të kenë mallkimin e Allahut e të engjëjve dhe të gjithë njerëzve.

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ نَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٦٣﴾

163. Do të mbeten në atë mallkim për një kohë të gjatë, as nuk do t'u lehtësohet dënimi e as nuk do t'u jepet afat.

خُلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا
هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٦٣﴾

164. Dhe Zoti juaj është Një, s'ka Zot tjetër pos Tij. Ai është shumë Rahman (i Mëshirshëm) dhe Rahim (Hirplotë).

وَاللَّهُمُّ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٤﴾

165. Vërtet, në krijimin e qiejve dhe të tokës, në ndërrimin e natës e të ditës dhe në anijet që lundrojnë në det për t'u dhënë dobi njerëzve, e në atë shi që e lëshon Allahu prej reve dhe me anën e të cilit e ngjall tokën pas vdekjes së saj dhe përhap në të çdo lloj gjallese, e në qarkullimin e erërave dhe reve të nënshtruara në mes të qiellit e të tokës, ka shumë Shenja për njerëzit e ditur.⁷⁵

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ
الْأَيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ
الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٥﴾

166. Dhe ka disa njerëz që i adhurojnë idhujt në vend të Zotit. I dashurojnë ata (idhujt) ashtu, siç duhet ta dashuronin Zotin. Por, besimtarët e dashurojnë më fort Zotin. Dhe ata të cilët e kanë bërë

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا
أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا

⁷⁵ Ky ajet na tregon se Zoti i ka krijuar të gjitha planetet e Universit. Vërtet, këtu është dhënë një argument rreth ekzistencës së Zotit se të gjitha fenomenet natyrore dëshmojnë se ekziston ndonjë qenie që i kontrollon dhe i rregullon.

⁷⁶ Kur është fjala për idhujt, Kurani i ka përdorur këto fjalë: Nid, Sharik, Ilah dhe Rab. Dy fjalët e para përdoren vetëm për idhujt, kurse dy të fundit përdoren edhe për Allahun.

këtë faj, po të shohin atë kohë, kur do ta shohin ndëshkimin, do të realizojnë se të gjitha fuqitë i takojnë Zotit dhe se Zoti është Ndëshkimdhënës i ashpër.⁷⁶

167. Ah! Sikur ta kishin parë atë kohë kur ata të cilët adhuroheshin, do të ndahen prej atyre që i adhuronin (nuk do të mbajnë përgjegjësinë e adhurimit të tyre), dhe do ta shohin dënimin kur të gjitha mjetet e tyre të shpëtimit do të këputen!⁷⁷

168. Dhe ata të cilët kanë qenë ndjekësit (e parive të mos-besimtarëve), do të thonë: Ah, po të ktheheshim edhe një herë në këtë botë, do të hiqnim dorë prej tyre, ashtu siç ata hoqën dorë prej nesh. Ja kështu Zoti do t'ua tregojë veprat e tyre duke i bërë angështi (hasret) për ta dhe ata s'do të mund të dalin jashtë nga Zjarri (i xhehenemit).

169. O njerëz! Hani çka është e lejueshme (hallall) dhe e pastër nga ajo që ka në tokë, dhe mos shkoni pas hapave të Shejtanit⁷⁸ sepse ai, me të vërtetë, është armiku juaj i hapët.

إذ يَرُونَ الْعَذَابَ لَا أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿٧٦﴾

إِذ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ
اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ
الْأَسْبَابُ ﴿٧٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ
مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَلِكَ يَرِيهِمُ
اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ
بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿٧٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا
طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٧٩﴾

⁷⁷ Liderët e njerëzve të humbur do të tentojnë ta lirojnë veten nga përgjegjësia, dhe ndjekësve të vet do t'u thonë se ju vetë me dëshirën tuaj na ndiqnit. Ne nuk ju detyruam të na ndiqni. Kjo ishte detyra juaj ta zbulonit të vërtetën.

⁷⁸ Ndalimi i bindjes ndaj shejtanit që vjen fill pas urdhërave të ushqimit, tregon qartë se aksionet fizike ushtrojnë një ndikim të madh në gjendjet morale e shpirtërore të njeriut. Përdorimi i ushqimeve të palejuara dëmton aftësitë morale, etike e shpirtërore të njeriut dhe pengon zhvillimin e tij shpirtëror.

170. Ai (Shejtani) ju urdhëron të bëni vepra të këqija dhe poshtërsi, dhe të flisni për Allahun që nuk e dini ju.

إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوِّءِ وَالْفَحْشَاءِ وَ أَنْ
تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٧﴾

171. Dhe kur u thuhet atyre: Ndiqni atë që Allahu e ka zbritur (Kuranin), ata thonë: Jo, ne do ta ndjekim atë rrugë të cilën e ndiqnin të parët tanë.⁷⁹ Athua edhe atëherë kur të parët e tyre s'kanë pasur mend e as nuk e ndiqnin rrugën e drejtë?

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْ لَوْ كَانَ
آبَاؤُهُمْ لَا يَعْزِمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

172. Shembulli i mosbesimtarëve është si shembulli i atij që e thërret atë që nuk dëgjon gjë, pos thirrjes e britmës. Ata janë të shurdhër, memecë dhe të verbër, prandaj s'kuptojnë gjë.

وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا
لَا يَسْمَعُ إِلَّا دَعَاءً وَ نِدَاءً صُمٌّ بُكْمٌ
عُمٌّ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٧٩﴾

173. O ju besimtarë! Hani prej ushqimeve të mira e të pastra⁸⁰ që Ne i kemi siguruar për ju, dhe e falënderoni vetëm Allahun, nëse jeni duke e adhuaruar vetëm Atë!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَ اشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿٨٠﴾

174. Ai (Allahu) e bëri të palejueshme

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ

⁷⁹ Është i çuditshëm fakti se njeriu në çështjet fetare, të cilat kanë një ndikim të madh në jetën e tij të amshueshme, i pason verbërisht hapat e të parëve të vet, ndërsa në çështjet e kësaj bote, të cilat kanë lidhje vetëm me këtë jetë, ai u jep epërsi interesave të veta personale dhe e zgjedh vetë rrugën e drejtë.

⁸⁰ Urdhëri *hani gjëra të pastra* tregon se myslimanët nuk duhet të përdorin ato ushqime e pije që dëmtojnë shëndetin e tyre fizik, moral dhe shpirtëror.

⁸¹ Fjala *Khinzir* (derr) është përbërë prej dy fjalëve: *khinz* dhe *ar*. Fjala *khinz* do të thotë: i ndytë, dhe i fëlliqtë, kurse fjala *ar* do të thotë: unë shoh. Kjo do të thotë se unë e shoh të ndytë. Pra, vetë emri i kësaj shtaze e mban në vete sekretin e ndalimit të saj. Po edhe hulumtimet shkencore e vërtetuan faktin se mishi i derrit ndikon keq dhe negativisht në shëndetin e njeriut dhe te morali e tij.

(haram) për ju vetëm cofitirën, gjakun, mishin e derrit⁸¹ dhe që prehet në emër të dikujt tjetër, në vend të emrit të Allahut. Por, ai i cili shtrëngohet e detyrohet t'i përdorë (jo nga dëshira) dhe as nuk e shkel qëllimisht ligjin e as nuk e kalon kufirin, nuk bën mëkat. Vërtet, Allahu është shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

175. Ata të cilët e fshehin atë (mësim) që Allahu e ka zbritur në Libër dhe pranojnë në vend të tij diçka të pavlefshme, nuk fusin asgjë në barqet e tyre pos zjarrit.⁸² Allahu nuk do të flasë me ta në Ditën e Kiametit e as nuk do t'i dëlirësojë ata. Dhe ata do të kenë dënim të dhembshëm.

176. Të tillët janë ata të cilët e kanë blerë paudhësinë në vend të rrugës së drejtë dhe ndëshkimin në vend të faljes. Po sa i madh është durimi i tyre ndaj Zjarrit!

177. (Do të kenë ndëshkim për shkak se) Allahu e ka zbritur Librin me vërtetësi, ndërsa ata që e kanë kundërshtuar (nuk pajtohen me të) janë me të vërtetë në një kundërshtim të thellë.

178. Kjo nuk është bamirësi që të ktheni

الْخٰزِيْرِ وَمَا اٰهَلَّ بِهٖ لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنْ
اَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَّلَا عَادٍ فَلَا اِثْمَ عَلَيْهِ ۗ
اِنَّ اللّٰهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٧٥﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ يَكْتُمُوْنَ مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنَ
الْكِتٰبِ وَيَشْتَرُوْنَ بِهٖ ثَمًا قَلِيْلًا ۗ اُولٰٓئِكَ
مَا يَأْكُلُوْنَ فِيْ بُطُوْنِهِمْ اِلَّا النَّارَ وَّلَا
يُكَلِّمُهُمُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَّلَا يَرٰى سِيْمَهُمْ
وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿٧٦﴾

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اشْتَرَوْا الضَّلٰلَةَ بِالْهُدٰى
وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ ۗ فَمَا اَصْبَرَهُمْ عَلٰى
النَّارِ ﴿٧٧﴾

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ نَزَّلَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ ۗ وَاِنَّ
الَّذِيْنَ اٰخْتَلَفُوْا فِي الْكِتٰبِ لَفِيْ شِقَاقٍ
بَعِيْدٍ ﴿٧٨﴾

لَيْسَ الْبِرُّ اَنْ تُوَلُّوْا وُجُوْهَكُمْ قَبْلَ

⁸² Këto fjalë tregojnë se si zjarri nuk e shuan etjen, ashtu edhe sendet e kësaj bote materiale nuk i japin mendjes njerëzore satisfacion e kënaqësi.

fytyrat tuaja në drejtim të Lindjes ose të Perëndimit, por bamirës i vërtetë është ai që e beson Allahun dhe Ditën e Fundit, Engjëjt, Librin dhe Profetët; dhe i cili për hir të dashurisë së Allahut e shpenzon pasurinë e tij për farefisën e tij, për jetimët, për nevojtarët, për udhëtarët dhe për lypësit dhe për t'i liruar të robëruarit; dhe që fal Namazin dhe pagan Zakatin; dhe ata që plotësojnë premtimin e tyre kur bëjnë njëherë, dhe që tregojnë qëndrueshmëri në skamje, në sëmundje dhe në luftë, të tillët janë ata që e vërtetuan besimin e tyre dhe të tillët janë sinqerisht të devotshëm.⁸³

179. O ju besimtarë! Është obliguar për ju të merrni dëmshpërblim⁸⁴ të barabartë për vrasje: vrasësi i lirë për të vrrarin e lirë; vrasësi rob për të vrrarin rob; vrasësi për femrën e vrrarë. Ndërsa ai të cilit i falet diçka prej vëllait të vet (në të holla, të cilat mund t'i pranojë si dëmshpërblim trashëgimtari i të vrrarit)

المَشْرِيقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْإِبرَ مَنْ آمَنَ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ
 وَالنَّبِيِّينَ ۗ وَآتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي
 الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنَ السَّبِيلِ ۗ
 وَالسَّالِفِينَ ۗ وَفِي الرِّقَابِ ۗ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
 وَآتَى الزَّكَاةَ ۗ وَالْمُؤَقِّفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا
 عَاهَدُوا ۗ وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ
 وَحِينَ الْبَأْسِ ۗ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا ۗ
 وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ
 فِي الْقَتْلِ ۗ أَلْحَرُّ بِالْحَرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ
 وَالْأَنْثَىٰ بِالْأُنْثَىٰ ۗ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ
 أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَأَدَاةُ
 إِيَّاهِ بِإِحْسَانٍ ۗ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ

⁸³ Ky ajet e paraqet esencën e mësimëve të fesë Islame dhe mban me vete besimet dhe doktrinat fundamentale të saj - të besosh në një Zot, në Ditën e Fundit, në engjëjt, në Librat Hyjnorë dhe në Profetët e Allahut.

⁸⁴ Kisasi (hakmarrja) është obligim i shoqërisë. Qëllimi i këtij obligimi është të ruhet e të sigurohet jeta e njeriut, sepse dënimi me vdekje që bashkësia (gjyqi) i jep dorasit, bëhet një vërejtje e mësim për të tjerë. Lidhur me këtë Islami na mëson të veprojmë sipas rrethanave. Pa dyshim, të dyja rrugët - ta dënosh dorasin me vdekje ose ta falësh janë të dobishme në rrethana specifike. Farefisët e të vrrarit kanë të drejtë ta falin dorasin ose t'i lehtësojnë dënimin. Ndërsa, organet e pushtetit nuk kanë të drejtë ta falin me dëshirën e vet, por ata doemos duhet ta dënojnë sipas ligjit. Nga ana tjetër nuk u lejohet trashëgimtarëve që ligjin ta marrin në dorë dhe ta dënojnë vetë dorasin. Ajeti tregon edhe barazinë që Islami do të krijojë ndër njerëzit.

duhet ta paguajë (vrasësi) bujarisht në shenje mirënjohje. Kjo është lehtësi dhe mëshirë prej Zotit tuaj. Dhe kush e tepron pas këtij mësimi, do të ketë ndëshkim të dhembshëm.

وَرَحْمَةً ۖ فَمَنْ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

180. Dhe në ligjin e hakmarrjes ka ekzistencë për ju, o njerëzit e mençur, që të përjetoni sigurimin.

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيٰوةٌ يَاۤأُولِيَ الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٧٨﴾

181. Është obligimi juaj që kur i vjen vdekja dikujt prej jush, nëse ai le pas vetes pasuri të madhe, ai duhet t'i këshillojë prindërit dhe të afërmit që të veprojnë me drejtësi. Ky është një obligim për ata që i frikësohen Allahu.

كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
إِنْ تَرَكَ خَيْرًا ۖ الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ
وَ الْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى
الْمُتَّقِينَ ﴿٧٩﴾

182. Dhe kush e deformon (prish) këtë testament pasi e ka dëgjuar atë, bën mëkat. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ
عَلَى الَّذِينَ يَبَدِّلُونَهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٨٠﴾

183. Por ai që frikësohet se testamentbërësi të mos të mbajë anësi e të mos i anohet mëkatit, krijon pajtim ndërmjet trashëgimtarëve, nuk bën ndonjë mëkat. Vërtet, Allahu është shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.⁸⁵

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا
فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٨١﴾

184. O ju besimtarë! Obligohet për ju agjërimi,⁸⁶ ashtu siç qe i obliguar për

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ

⁸⁵ Në këtë ajet Zoti na tregon se nëse dikush dikton dhe heton se në testamentin e të ndjerit ka disa gabime dhe të meta, dhe ai frikësohet se me anë të atyre të metave mund të krijohet ndonjë përçarje në mes të anëtarëve të familjes, atëherë në këtë rast ai ka të drejtë t'i përmirësojë ato gabime duke i pajtuar pjesëmarrësit.

ata të cilët ishin para jush, që të ruheni (prej të metave morale e shpirtërore).

185. Mbajtja e Ramazanit është për disa ditë të caktuara, por cili prej jush është i sëmurë ose është në udhëtim duhet të agjërojë në ditë të tjera (pas Ramazanit); dhe ata të cilët s'kanë mundësi të agjërojnë, por me vështirësi, duhet t'i japin ushqim, si kompensim, një të varfëri (gjatë muajt të Ramazanit). Dhe kush bën bamirësi me bindje të plotë, do ta bëjë në dobi të vet. Dhe të agjërosh është më mirë për ju, nëse merrni vesh.

186. Muaji i Ramazanit është ai në të cilin u diktua Kurani⁸⁷ udhërrëfyes për tërë njerëzimin me plot realitete të qarta dhe që e dallon të mirën nga e keqja. Pra, kush prej jush e gjen këtë muaj duhet të agjërojë. Por, ai i cili është i sëmurë ose është në rrugë, duhet të agjërojë më vonë aq ditë sa s'mundi t'i agjërojë (në muajin e Ramazanit). Allahu dëshiron lehtësi për ju e jo

كَمَا كَتَبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٥﴾

أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ ۖ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامَ مِسْكِينٍ ۖ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ ۗ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٥﴾

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ ۗ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ ۗ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ ۗ وَلِتُكْمِلُوا

⁸⁶ Agjërimi është ai institucion fetar për të cilin është shkruar gati në të gjithë Librat Hyjnorë. Mbajtja e ramazanit është esenciale për zhvillimin e përparimin moral e shpirtëror të njeriut. Ai është mjeti më i fuqishëm që e bën njeriun të pastër, të delirë dhe të kalitur. Agjërimi, sipas Islamit, është simbol i sakrificës së përsosur.

⁸⁷ *Al-Kuran* ka dalë prej fjalës *kara-a* që do të thotë: ai lexoi, ai e përcolli mesazhin dhe ai tuboi sendet. Pra, Kurani do të thotë: a) Libër që është mjet leximi. Kurani është Libri më i lexueshëm në botë, b) Libër a mesazh që i përcillet botës. Mesazhi i Kuranit është i pakufishëm dhe është për tërë njerëzimin, dhe c) Libër që mban në vete të gjitha vërtetësitë. Kurani është ai Libër që i mban në vete të gjitha mësimet e vërteta të librave të mëparshëm.

vështirësi. Ai dëshiron që ju ta plotësoni numrin e ditëve të caktuara, dhe të madhështoni Allahun, sepse Ai ju tregoi rrugë të drejtë dhe të bëheni mirënjohës.

187. Dhe kur shërbëtorët e Mi të pyesin ty rreth Meje, thuaju; Unë jam afër. Unë i përgjigjem lutjes së lutësit kur ai Më thërret Mua. Pra, edhe ata duhet të Më binden dhe të më besojnë Mua, nëse dëshirojnë të gjejnë rrugë të drejtë.

188. Është e lejueshme për ju që netëve të agjërimin të bini me gratë tuaja. Ato janë mbulojë për ju dhe ju jeni mbulojë⁸⁸ për ato. Allahu dinte mirë se ju do të veproni padrejtësisht ndaj vetes, prandaj Ai u drejtua kah ju me mëshirë dhe e përmirësoi këtë gjendje tuajën. Pra, tani shkoni tek ato (natës së agjërimin) dhe kërkoni atë që Allahu ka caktuar për ju; dhe hani e pini derisa vija e bardhë të dallohet prej vijes së zezë të agimit. Mandaj, plotësoni agjërimin deri në mbrëmje. Dhe mos bini me gratë deri sa jeni në itka⁸⁹ në xhami. Këto janë kufijtë e (caktuar) Allahut, pra mos u afroheni. Kështu Allahu ua sqaron njerëzve urdhërat e Tij që të ruhen prej të këqijave.

الْعِدَّةَ وَ يُتَكَبِّرُوا اللَّهُ عَلَى مَا هَدَيْتُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٧﴾

وَ إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ ۚ فَلْيَسْتَجِيبُوا
لِي وَيُؤْمِنُوا بِمَا لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٨﴾

أَجَلٌ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى
نِسَائِكُمْ ۗ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
لَهُنَّ ۗ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ
أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ ۗ
فَالَّذِينَ بَشَرُوا هُنَّ وَابْتَغَوْا مَا كَتَبَ اللَّهُ
لَكُمْ ۗ وَكُفُّوا ۗ وَأَشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمْ
الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ
الْفَجْرِ ۗ ثُمَّ أَنْتُمْ الصِّيَامُ إِلَى اللَّيْلِ ۗ وَلَا
تُبَاشِرُوا هُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ
تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا ۗ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لِكَيْ تَعْلَمُوا

⁸⁸ Ata janë rrobat e njëri-tjetrit është një shprehje mjaft karakteristike, dhe është bukuria e Kuranit. Me të vërtetë, ky është stili jashtëzakonisht i bukur i Kuranit se si ai i shpjegon marrëdhëniet bashkëshortore. Rrobat siç shërbejnë për ta mbuluar lakuriqësinë dhe për t'u zbukuruar, ashtu burri e gruaja janë rroba për njëri-tjetrin, se i fshehin të metat, dobësitë dhe lakuriqësinë e njëri-tjetrit dhe i mbrojnë nga akuzat e të tjerëve.

189. Dhe mos gëlltitni në mënyra të rrejshme pasurinë e njëri-tjetrit dhe mos ua ofroni (si ryshfet) personave të autorizuar me qëllim që ta gëlltitni me vetëdije pasurinë e njerëzve të tjerë.⁹⁰

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ تَأْكُلُوا فَرِيقًا
مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١٨٩﴾

190. Ata të pyesin ty rreth hënave të reja. Thuaju: Ato janë mjetet e matjes së kohës (për nevojat e përditshme të njeriut) dhe për Haxhillëk. Dhe nuk është mirësia të hyni në shtëpi nga ana e sprapme, por bamirës është ai që i frikësohet Allahut. Dhe ju duhet të hyni nëpër shtëpitë tuaja nga dyert e tyre; dhe i frikësoheni Allahut që të dilni ngadhënjimtarë.⁹¹

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ
لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مِنَ
اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا ۚ وَاتَّقُوا
اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٩٠﴾

191. Dhe luftoni në rrugën e Allahut kundër atyre që ju sulmojnë, por mos e teproni. Vërtet, Allahu nuk i do ata që e teprojnë.⁹²

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ
وَلَا تَعْتَدُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿١٩١﴾

⁸⁹ Dhjetë ditë të fundit të Ramazanit (ose eventualisht tri ditë) të kalosh në xhami, nëse ke kohë, shëndet e mundësi që të bësh Ibadet, quhet itkaf. Gjatë qëndrimit të tij në Xhami, ai agjëron, lexon shumë Kuranin dhe kohën e kalon në Ibadet. Personi në Itkaf nuk ka të drejtë të shkojë në shtëpi dhe të ketë marrëdhënie me bashkëshortën e vet. Ai nuk duhet të angazhohet në biseda të kota, përveç bisedës rreth mesimeve të Islamit. Ditën e fundit të Ramazanit, pasi të paraqitet hëna e re në horizont, ai kthehet në shtëpi.

⁹⁰ Ruajtja e pasurisë së njerëzve është detyra e çdo myslimani. Pasuria e dikujt është pasuria jote, andaj duhet ta ruash atë, ashtu si e ruan ti pasurinë tënde.

⁹¹ Islami i ka paraqitur të dyja sistemet e matjes e të llogaritjes së kohës: sistemi diellor (solar) dhe ai i hënës (lunar). Kur është çështja e Ibadetit të përditshëm si është falja e Namazit të përditshëm, ngrënia e syfyrin dhe e iftarit, përdoret sistemi diellor, ndërsa kur është fjala e ibadetit muajor a vjetor, si caktimi i muajit të Ramazanit e të Haxhillëkut, përdoret sistemi lunar.

192. Dhe vritini ata (tiranët e sulmuesit) kudo që t'i gjeni dhe i dëbojini nga ai vend prej ku ata ju kanë dëbuar, sepse përçarja (persekutimi) është më e rrezikshme se vrasja. Dhe mos luftoni kundër tyre në Xhaminë e Shenjtë e as përreth saj, vetëm nëse ju sulmojnë. Po nëse ata fillojnë luftën, atëherë edhe ju duhet të luftoni kundër tyre. I tillë është shpërblimi i mosbesimtarëve.

وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ
مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ
الْقَتْلِ ۗ وَلَا تَقْتُلُواهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
حَتَّى يُقْتَلُوا فِيهِ ۚ فَإِنْ قَتَلُوكُمْ
فَأَقْتُلُواهُمْ ۗ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكٰفِرِينَ ﴿١٩٢﴾

193. Por nëse ata i hedhin armët dhe heqin dorë nga lufta, atëherë ata duhet ta dinë se Allahu është shumë Falës dhe i Mëshirshëm.

فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٣﴾

194. Dhe luftoni kundër atyre përderisa të zhduket persekutimi (përçarja), dhe religjioni të mbetet vetëm për Allahun. Por, nëse i hedhin armët, atëherë nuk është e lejueshme të luftoni, pos atyre që e teprojnë.⁹³

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلَّهِ ۗ فَإِنْ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا
عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٩٤﴾

195. Cënimi i Muajt të Shenjtë mund të hakmerret në Muajin e Shenjtë; dhe për

أَشْهُرِ الْحَرَامِ بِأَشْهُرِ الْحَرَامِ وَالْحُرْمَتُ
قِصَاصٌ ۗ فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا

⁹² Ky është një ndër ajetet e para me të cilat u është dhënë leje myslimanëve të luftojnë kundër atyre që fillojnë luftën kundër tyre; dhe të luftojnë kundër atyre që tentojnë t'ju largojnë me dhunë nga feja juaj. Ajeti i këshillon myslimanët që të luftojnë vetëm kundër atyre që fillojnë luftën kundër jush.

⁹³ Këto katër ajete mbajnë në vete parimet e poshtëshënuara:

- Lufta duhet të zhvillohet vetëm për hir të Zotit e jo për hir të ndonjë motivi personal.
- Myslimanët mund të luftojnë vetëm kundër atyre që i sulmojnë ata.
- Kur përhapet lufta, myslimanët duhet t'i ruajnë kufijtë dhe nuk duhet ta teprojnë e as nuk duhet t'i vrasin gratë, fëmijët e as pleqtë, të cilët nuk marrin pjesë në luftë.
- Nuk duhet luftuar në vende të Shenjta adhurimi, por vetëm në rast se armiku ju sulmon aty.
- Lufta duhet të zgjatet aq sa të krijohet liria fetare.

cënimin e të gjitha sendeve të Shenjta ka ligje të hakmarrjes. Pra, kush e tepron kundër jush, sulmojeni edhe ju me të njëjtën masë. Dhe i frikësoheni Allahut dhe ta dini se Allahu është me të devotshmit.

196. Dhe shpenzoni për hir të Allahut në rrugën e Tij, por mos e çoni vetveten tuaj vetë deri në shkatërrim nga duart tuaja, dhe bëni vepra të mira. Vërtet, Allahu i dashuron bamirësit.

197. Dhe kryeni Haxhëllëkun⁹⁴ dhe Umrën për hir të Allahut, por nëse (për ndonjë arsye) jeni të penguar, atëherë prejeni kurbanin e mundshëm; dhe mos i rruani kokat deri sa të mos arrijë kurbanin në vendin e vet. Dhe cili prej jush është i sëmurë ose ka ndonjë sëmundje në kokë (po të rruajë kokën), ai duhet të japë kompensim duke agjëruar ose duke dhënë lëmoshë ose duke e prerë kurbanin. Mirëpo, kur jeni në paqe, atëherë ai që bën Umrën bashkë me Haxhëllëkun, duhet ta bëjë kurbanin e mundshëm. Por, cili prej jush nuk mund ta gjejë Kurbanin, duhet të agjërojë tri ditë gjatë Haxhëllëkut dhe shtatë ditë kur kthehet në shtëpi - këto bëjnë dhjetë ditë. Ky (urdhër) është për atë që nuk e ka familjen në rrethin e

عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٦﴾

وَأَنْفَقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ
إِلَى التَّهْلُكَةِ ۗ وَأَحْسِنُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٧﴾

وَاتَّمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ ۖ فَإِنْ
أُخْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ وَلَا
تَخْلُقُوا زُرُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ
مَجَلَّهُ ۗ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ
أَذَىٰ مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ ۖ مِنْ صِيَامٍ أَوْ
صَدَقَةٍ ۚ أَوْ نُسُكٍ ۚ فَإِذَا أَمِنْتُمْ ۖ فَمَنْ
تَمَعَّ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ
الْهَدْيِ ۚ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۖ فِي
الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ ۗ تِلْكَ عَشْرَةٌ
كَامِلَةٌ ۗ ذَلِكُمْ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ
حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ

⁹⁴ Me këtë ajet fillon subjekti i Haxhëllëkut që është një ndër postulatet fundamentale të Islamit. Haxhëllëku është obligim i çdo myslimani që ka mundësi (të ketë shëndet, udhëtim të sigurtë dhe gjendje të mirë ekonomike) ta bëjë. Umrah është Haxhëllëku i vogël që mund të kryehet në çdo kohë, kurse Haxhëllëku duhet të kryehet vetëm në muajin e Dhul-Hixhës. Haxhëllëku dhe Umrah mund të kryehen bashkërisht.

Xhamisë së Shenjtë. Dhe frikësoheni prej Allahut dhe të dini se Allahu është Ndëshkimdhënës i ashpër.

198. Muajt e Haxhillëkut janë të njohur; pra cili obligohet të bëjë Haxhillëk në këta muaj duhet ta dijë se atje nuk ka fjalë epshe,⁹⁵ as kryengritje⁹⁶ e as grindje,⁹⁷ gjatë procesit të Haxhillëkut. Dhe çfarëdo bamirësie që të bëni ju, Allahu e di mirë. Dhe furnizohuni vetëm me gjëra të nevojshme që ju nevojiten për udhëtimin tuaj dhe, vërtet, furnizimi më i mirë është devotshmëria. Dhe frikësohuni vetëm prej Meje, o ju njerëzit e mençur!

199. Nuk është mëkat për ju që (gjatë Haxhillëkut) të kërkonin ndonjë mirësi prej Zotit tuaj. Dhe kur ktheheni nga Arafati,⁹⁸ përkujtojeni Allahun në Masharal-Haram,⁹⁹ dhe e përkujtoni, siç ju ka përudhur Ai, ngase më parë keni qenë të humbur.

200. Mandej, kthehuni andej nga kthehen njerëzit, dhe kërkonin falje prej Allahut; vërtet Allahu është shumë Falës dhe i Mëshirëshëm.

وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٩٨﴾

أَلْحَجَّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ ۖ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ
الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقًا وَلَا جِدَالَ
فِي الْحَجِّ ۗ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمُهُ
اللَّهُ ۗ وَتَرَوُودُوا فِانَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّمْوَىٰ
وَأَتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٩٩﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا
مِّن رَّبِّكُمْ ۗ فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ
فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمُسْعَرِ الْحَرَامِ
وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ ۗ وَإِنْ كُنْتُمْ مِّنْ
قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠٠﴾

ثُمَّ أَيْقُضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاضَ النَّاسُ
وَأَسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠١﴾

⁹⁵ Fjala *rafatha* do të thotë imoralitet, ndytësi, biseda të kota dhe imoralitet seksual.

⁹⁶ Fjala *fusuk* do të thotë kryengritje kundër ligjeve të Zotit dhe mosbindje.

⁹⁷ Fjala *xhidal* do të thotë grindje e përlshje me bashkudhëtarët, me shokët e me fqinjët.

⁹⁸ Arafat është një fushë afër Mekkës, ku qëndrojnë Haxhilerët ditën e nëntë të Dhulhixhës.

⁹⁹ *Mash-arul-Haram* është një kodër në Muzdelfe që gjendet në mes të Arafatit e të Mekkës.

201. Dhe kur t'i kryeni obligimet tuaja (të Haxhillëkut), përkujtojeni Allahun, ashtu siç i përkujtoni etërit tuaj, bile edhe më shumë. Dhe ka disa njerëz që thonë: O Zoti ynë, falna të mirat e kësaj bote. Njerëzit e tillë nuk do të kenë pjesë në botën e paskësajme.

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۗ فَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا
وَمَا لَنَا فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ ۝

202. Dhe ka disa sosh që thonë: O Zoti ynë, falna të mirat e kësaj bote dhe të mirat e botës së amshueshme (Ahiretit) dhe ruajna prej dënimit të Zjarrit.

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا
حَسَنَةٌ وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَنَا عَذَابَ
النَّارِ ۝

203. Të tillët janë ata që do të kenë një pjesë të madhe nga ajo që e kanë fituar. Dhe Allahu është i Shpejtë në qerimin e hesapit.

أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

204. Dhe përkujtojeni Allahun gjatë këtyre ditëve të caktuara (gjatë Haxhillëkut). Por, ai që shpejton të niset brenda dy ditësh, nuk ka mëkat; dhe kush mbetet mbrapa, edhe ai nuk ka mëkat. Ky udhëzim është për ata që i frikësohen Allahut. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe ta dini se ju të gjithë do të silleni te Ai.

وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ ۗ فَمَنْ
تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ
تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۗ لِمَنِ اتَّقَىٰ ۗ وَاتَّقُوا
اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝

205. Dhe ka prej njerëzve edhe ai, biseda e të cilit rreth kësaj bote të pëlqen (të mahnit) ty, dhe ai e thërret Allahun për dëshmi për atë që e mban në zemrën e tij, por, në realitet, ai është grindavec më i madh prej të gjithë grindavecëve.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ ۗ وَهُوَ
أَلَدُّ الْإِخْصَامِ ۝

206. Dhe kur ai bëhet sundues, përpiket për të krijuar çrregullime nëpër tokë, për të asgjësuar të mbjellat¹⁰⁰ dhe për t'i therur pasardhësit. Mirëpo, mbani mend se Allahu nuk do çrregullimin.

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْفُسَادَ ﴿٢٠٦﴾

207. Dhe kur i thuhet: Frikësohu prej Allahut, krenaria (egoja) e tij e nxit atë të bëjë mëkat. Pra, xhehenemi do të jetë shpërblim i mjaftueshëm për të. Sa vendbanim i keq është ai!

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ
بِالْإِثْمِ فَحَسْبُ جَهَنَّمَ ۗ وَلَيْسَ الْمُهَادَىٰ ﴿٢٠٧﴾

208. Dhe prej njerëzve ka edhe ai që e shet qenien e tij vetëm e vetëm për të kërkuar pëlqimin e Allahut, dhe Allahu është shumë i Mëshirshëm ndaj robëve të Vet.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٨﴾

209. O ju besimtarë! Binduni tërësisht ju të gjithë dhe mos ecni gjurmëve të shejtanit; vërtet, ai është armiku juaj i hapët.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَآفَّةً
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ ۗ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُّبِينٌ ﴿٢٠٩﴾

210. Por nëse luhateni ju, pasi erdhën te ju argumente të qarta, ta dini se Allahu është i Fuqishëm dhe i Ditur.

فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢١٠﴾

211. Ata nuk janë duke pritur tjetër vetëm se t'u vijë Allahu dhe engjëjt e Tij nën hijen e reve¹⁰¹ (t'u vijë ndëshkimi a vendimi i Allahut) dhe të vendoset puna (çështja). Dhe Allahut i drejtohen të

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ
مِّنَ الْعَمَامِ وَالْمَلِكَةِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ ۗ وَإِلَى
اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢١١﴾

¹⁰⁰ Fjala *harth* në këtë ajet ka shumë kuptime: 1) pjesë e tokës së lëruar ose pjesë e mbjellë prej drithi, 2) produktiviti i tokës, 3) profit, 4) shpërblim, 5) gjëra të kësaj bote, 6) Grua a gratë etj.

gjitha çështjet.¹⁰²

212. Pyetni Bijtë e Israelit se sa Shenja të qarta Ne u kemi dhënë? Por, kush e ndërron dhuntinë e Allahut, pasi t'i ketë ardhur njëherë, le ta dijë se Allahu, me të vërtetë, është Ndëshkimdhënës i ashpër.

213. Jeta e kësaj bote u është bërë tërheqëse jobesimtarëve, dhe ata i përqeshin ata që e pranuan besimin. Mirëpo, ata që i frikësohen Zotit (shmangen prej mëkatave) do të lartësohen mbi ta në Ditën e Ringjalljes; dhe Zoti i fal dhuratat e Tij të panumërta atij që e do Ai.

214. Të gjithë njerëzit kanë qenë të njëmendimi (një ummet),¹⁰³ mandej ata filluan të diferencoheshin në mes të tyre, atherë Allahu i dërgoi Profetët si bartësit e lajmeve të gëzueshme e alarmuese, dhe ua dha Librin me plot

سَلِّ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَاتِنَا
بَيِّنَاتٍ وَمَنْ يَبْدُلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٠٢﴾

زَيْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿١٠٣﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ
النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ
مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ
فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا

¹⁰¹ Fjala *Gamam* në Kuran përdoret për të shprehur mëshirën dhe ndëshkimin e Zotit.

¹⁰² Ajeti hedh dritë mbi luftën e Badrit, kur Zoti i ndihmoi besimtarët duke lëshur shi e duke dërguar engjëjt e Tij.

¹⁰³ Fjala *një ummet* në Kuran është përdorur në tetë vende. Në tri vende është përdorur për ummetin kombëtar, kurse në pesë vende për unitetin e mendimit. Ajeti tregon se të gjithë njerëzit kanë qenë të një mendimi e të një feje, por kur erdhën profetët e Zotit, ata për shkak të kundërshtimit të tyre u ndanë në grupe e në mendime të ndryshme. Megjithëse profetët kanë ardhur t'i bashkonin njerëzit në një platformë e në një mendim. Ajeti flet rreth një realiteti absolut se pejgemberi i Zotit vjen që t'i zhdukë diferencat dhe përçarjet e njerëzve, por fatkeqësisht njerëzit fillojnë t'i kundërshtojnë në mënyrën më të ashpër. Më së shumeti e kundërshtojnë banorët e atij vendi nga vjen ndonjë profet. Popujt e tjerë e studiojnë dhe përfitojnë dobi për vete nga predikimet dhe udhëzimet e tij.

vërtetësi me qëllim që Ai (Zoti) të gjykojë midis njerëzve lidhur me ato çështje rreth të cilave ata diferencoheshin. Por (ngjau ndryshe) askush nuk shfaqti diferencën lidhur me atë libër, përveç atyre të cilëve u ishte dhënë Libri, e megjithëse u patën ardhur Shenja të qarta, krijuan diferenca (rreth atij Libri), për shkak të ndasisë (zilisë) së tyre reciproke. Pra, Allahu me urdhërin e Vet i përdhri ata që e pranuan besimin, sepse ata për hir të së vërtetës krijuan diferenca në të, dhe Allahu shpie në rrugë të drejtë vetëm atë të cilin e do Ai.

215. A mendoni ju se do të hyni në Parajsë, përderisa nuk jeni të goditur ende, siç janë goditur ata që kanë kaluar para jush? Skamja dhe vuajtjet i goditën ata dhe u tronditën aq shumë sa që Profeti dhe besimtarët së bashku patën thënë: Kur do të vijë ndihma e Zotit? Ta dini se ndihma e Zotit është afër.¹⁰⁴

216. Ata të pyesin ty se çfarë duhet të shpenzojnë? Thuaju: Çfarë shpenzoni prej pasurive tuaja të begatshme e të mira, të drejtën e parë e kanë prindërit tuaj, farefisët dhe të afërmit, jetimët, nevojtarët dhe udhëtarët. Dhe çfarëdo mirësie të bëni ju, Allahu e di mirë.¹⁰⁵

الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
بَعِيًا بَيْنَهُمْ ۗ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا
اختلفوا فيه مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ ۗ وَاللَّهُ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٥﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ
مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ ۗ مَسَّتْهُمُ
الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ
الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ
اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿٢١٥﴾

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ ۗ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ
خَيْرٍ فَلِلَّوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى
وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ
خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٦﴾

¹⁰⁴ Pranimi i fesë Islame nuk është ndonjë punë e lehtë. Myslimani në këtë ajet alarmohet se do të ballafaqohet me vuajtje, me mundime e me tortura të ndryshme, dhe ai do të hidhet në prova të ndryshme që të kalitet besimi i tij.

217. Obligohet lufta për ju, sadoqë nuk e pëlqeni atë. Por, mund të ndodhë që të urreni diçka por ajo është e mirë (e dobishme) për ju, po ashtu mund të ndodhë që të pëlqeni diçka, por ajo është e dëmshme (keqe) për ju. Allahu e di dhe ju nuk e dini.¹⁰⁶

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ ۗ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۗ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٠٦﴾

218. Ata të pyesin ty rreth luftës në Muajin e Shenjtë. Thuaju: Lufta në atë Muaj është një kundërvajtje e madhe (mëkati i madh), por t'i ndalosh njerëzit nga rruga e Allahut dhe ta mohosh Zotin dhe t'i pengosh njerëzit nga Xhamia e Shejntë (të bëjnë Haxhillëk) dhe t'i dëbosh banorët nga ai vend, është akti (mëkati) më i madh (zi) e më i urrejtshëm në sy të Allahut. Dhe përçarja është mëkati më i madh se vrasja. Dhe ata (mosbesimtarët) nuk do ta ndërpresin luftën kundër jush, derisa të mos ju kthejnë, nëse munden, nga feja juaj. Dhe cili prej jush kthehet prej besimit të tij dhe vdes në atë gjendje mosbesimi, janë ata që veprat e tyre do të shkojnë huq në këtë botë e në botën e përtejme. Ata janë banorët e Zjarrit

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ ۗ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۗ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۗ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَرَالُونَ يَمَاتُونَكُم ۗ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُم عَن دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۗ وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنكُمْ عَن دِينِهِ فَمَا يُمِثُّ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٧﴾

¹⁰⁵ Ajeti flet qartë se ne kur shpenzojmë në rrugën e Allahut, duhet të shpenzojmë nga pasuria jonë e ligjshme (hallalle) e nga gjërat që janë tajjebe (të pastra e të dobishme). P.sh t'i falësh nevojtarit një palë këpucë të prishura, nuk do të thotë se i fale atij diçka tajjebe, sepse këpucë të tilla nuk i vlejné për përdorim. Po ashtu t'i falësh një të varfëri rrobe të lecosura e të grisura nuk do të thotë se e ndihmove atë. Prandaj, Zoti na këshillon që kur të shpenzojmë në rrugën e Allahut, duhet ta shpenzojmë atë që i jep ndihmë të vërtetë nevojtarit.

¹⁰⁶ Myslimanët e urrejnë luftën jo se frikësohen, por për arsye se nuk dëshirojnë të derdhin gjakun e njerëzve.

(xhehenemit) ku do të rrinë për një kohë të gjatë.¹⁰⁷

219. Ata të cilët e pranuan besimin dhe që emigruan dhe kanë bërë xhihad në rrugën e Allahut, janë optimistë ndaj mëshirës së Allahut; dhe Allahu është shumë falës dhe i Mëshirshëm.

220. Ata të pyesin ty rreth alkoolit¹⁰⁸ dhe rreth bixhozit.¹⁰⁹ Thuaju: Në të dyja ka mëkat e dëm të madh, por ka edhe ca dobi për njerëzit; mirëpo mëkati dhe dëmi i tyre janë më të mëdha se dobitë e tyre. Dhe ata të pyesin ty se çfarë duhet të shpenzojnë? Thuaju: Shpenzoni nga ajo që ju tepron, pasi të plotësohen nevojat tuaja.¹¹⁰ Kështu Allahu i paraqet në mënyrë të qartë urdhërat e Tij që të punoni me mend,

221. Rreth kësaj bote dhe botës së pastajme. Dhe ata të pyesin ty lidhur me jetimët. Thuaju: Rritja e mbikëqyrja e

إِنَّ الدِّينَ أُمْنُوًا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ
رَحْمَتَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ ۖ قُلْ فِيهِمَا
إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعَةٌ لِلنَّاسِ ۖ وَإِثْمُهُمَا
أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا ۗ وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ ۗ قُلِ الْعَفْوَ ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿١١٨﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ
الْيَتَامَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَّهُمْ خَيْرٌ ۗ وَإِنْ

¹⁰⁷ Nga ky ajet del qartë se të trazosh dikë për shkak të fesë është një gjest e një akt më i rrezikshëm dhe më i urrejtshëm se vrasja. Feja është çështja personale e çdo individi. Ai ka të drejtë ta mbajë fenë e tij e të jetojë sipas predikimeve të saj.

¹⁰⁸ *Khamar* Alkooli është haram, sepse e mbyll dhe e bllokoi mendjen dhe vetëdijen e njeriut dhe e shfrenon fuqinë kontrolluese të trurit të tij. Ai i paralizon aftësitë krijuese, morale e intelektuale të njeriut.

¹⁰⁹ *Al-Mejsar* (kumar) është i ndaluar në fenë Islame, sepse lakmia për të fituar para, pa bërë përpjekje, e shkatërron ndonjëherë tërë familjen dhe vetë aftësitë krijuese të njeriut.

¹¹⁰ *Al-Afv* do të thotë: a) Çka del e tepërt nga nevojat tuaja dhe shpenzimi i asaj nuk i paraqet ndonjë vështirësi atij që e shpenzon në rrugën e Allahut, b) pjesa më e mirë e diçkaje, c) të shpenzosh atëherë kur askush nuk të lyp ty. Pra, njeriu këshillohet të shpenzojë sipas të ardhurave të veta.

tyre është akti i shkëlqyeshëm i bamirësisë. Nëse jetoni bashkë me ta të përzier është akt i mirë, sepse janë vëllezërit tuaj. Allahu e di mirë dallimin midis sherrxhiut (që sillet keq ndaj jetimëve) dhe bamirësit (që i rrit e i edukon ata). Dhe po të dëshironte Allahu, do t'ju vinte në mundim. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe i Ditur.¹¹¹

222. Dhe mos u martoni me gratë idhujtare, derisa të mos e pranojnë besimin. Një robëreshë besimtare është më e mirë se një idhujtare, sadoqë e pëlqeni ju. Dhe mos i martoni gratë besimtare me idhujtarët, derisa ata të mos e pranojnë besimin. Një rob besimtar është më i mirë se një idhujtar i lirë, sadoqë e pëlqeni shumë. Këta ju thërrasin në drejtim të Zjarrit, ndërsa Allahu me anë të urdhërit të Tij ju thërret në drejtim të Parajsës dhe në drejtim të faljes. Dhe Allahu i sqaron për njerëzit Shenjat e Tij që të pranojnë këshillën.

223. Dhe ata të pyesin ty rreth marrëdhënieve me gratë gjatë periudhës së menstruacionit. Thuaju: Është e dëmshme. Prandaj mos iu afroni grave gjatë kësaj periudhe, deri sa të pastrohen ato. Por, kur të pastrohen, afrohuni ashtu siç ju urdhëron Allahu.

تُخَالِطُوهُمْ فَإِحْوَانَكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَأَعْتَبْتَكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّىٰ يُوْمِنَ ۗ
وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَ لَوْ
أَعَجَبْتُمْ ۚ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ
يُؤْمِنُوا ۗ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ
وَلَوْ أَعَجَبْتُمْ ۗ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى التَّارِ
وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ ۚ
﴿٢٧﴾ وَيَبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ ۗ قُلْ هُوَ آذَىٰ
فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ ۗ وَلَا
تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ ۚ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ
فَأَنْتَهُنَّ ۚ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ

¹¹¹ Ajeti na këshillon që të kemi kujdes të veçantë ndaj jetimëve e ndaj edukimit e arsimimit të tyre.

Allahu i do ata që i drejtohen Atij dhe që e mbajnë pastërtinë (morale e shpirtërore).

يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿١١٣﴾

224. Gratë tuaja janë si arat për ju, pra shkoni te arat tuaja si të doni ju; dhe dërgoni përpara vetes diçka të mirë (mendoni për jetën vijuese); dhe frikësohuni prej Allahut dhe mbani mend se (një ditë) do të dilni para Tij. Dhe jepu (o profet) lajm të gëzuar besimtarëve.¹¹²

نَسَأُكُمْ حَرْثَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِنَفْسِكُمْ وَأَتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلْقَوَةٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾

225. Dhe mos e bëni Allahun shenjë qëllimi të betimeve tuaja për të bërë vepra të mira e për të punuar me devotshmëri dhe për të krijuar pajtim ndërmjet njerëzve. Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصَلِّحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

226. Allahu nuk ju dënon për shkak të betimeve¹¹³ tuaja të kota (të paqëllimta), por ju dënon për atë që e keni vendosur në zemrat tuaja (që e bëni qëllimisht). Ta dini se Allahu është shumë Falës dhe i Mëshirshëm.¹¹⁴

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّعْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبْتُمْ قُلُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١١٦﴾

¹¹² Pas sëmundjeve shoqërore që e dëmtojnë shoqërinë dhe e prishin qetësinë e rrethit njerëzor, si alkooli e bixhozi, Zoti flet për marrëdhëniet familjare e në radhë të parë për marrëdhëniet bashkëshortore, të cilat kanë një ndikim të rëndësishëm në zhvillimin e në përparimin e një shoqërie të shëndoshë. Prandaj, Kurani thotë se *gratë janë si ara* që do të thotë se siç kujdeset bujku ndaj arës së vet- e lëron dhe e vadit në kohë e në mënyrë më të përshtatshme, ashtu burri duhet të ketë kujdes ndaj gruas e ndaj fëmijëve, se kështu mund të krijohet një shoqëri e shëndoshë dhe e sigurtë.

¹¹³ Betimet e kota e të bëra pa qëllim që njeriu i përdor gjatë bisedës së rëndomtë, nuk kanë peshë, por kur njeriu betohet me qëllim e me vullnet të zemrës, do të përgjigjet për të.

227. Ata të cilët përbetohen se do të ndahen prej grave të tyre (nuk do të kenë marrëdhënie me to), kanë afat të presin katër muaj dhe nëse gjatë këtij afati kthehen e pajtohen, ta dini se Allahu është shumë Falës e i Mëshirshëm.

لِّلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصَ أَرْبَعَةِ
أَشْهُرٍ ۚ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٣٧﴾

228. Dhe nëse ata vendosin të shkurorëzohen, atëherë ta dinë se Allahu është i Gjithëdëgjueshëm e i Gjithëdijshëm.¹¹⁵

وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٣٨﴾

229. Dhe gratë e divorcuara duhet të presin tri cikle të menstruacionit¹¹⁶ dhe nuk është e lejueshme për to që ta fshehin atë që Allahu e ka krijuar në mitrat e tyre (shtatzëninë), nëse e besojnë Allahun dhe Ditën e Ahiretit. Në këtë situatë, burrat e tyre kanë më shumë të drejtë që t'i pranojnë, nëse dëshirojnë të pajtohen. Dhe atyre (grave) u takojnë të drejta, ashtu siç u takojnë atyre (burrave), në barazi, megjithëse meshkujt kanë një epërsi

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ
قُرُوءٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا
خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ وَبَعُوهُنَّ حَتَّى
يَرُدَّهُنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا
ۗ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِأَمْعُرُوفٍ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾

¹¹⁴ Fjala *Ila* do të thotë të betohesh. Arabët kanë pasur zakon që burri betohej se nuk do t'i afrohej gruas, dhe ajo mbetej e varur për një kohë të papërcaktuar. Ky zakon i tyre quhet *Ila*. Për të penguar këtë zakon, Zoti e përcaktoi kohën (katër muaj) gjatë së cilës ata duhet të rregullojnë marrëdhënie me gratë ose t'u japin divorc. Pra, Islami nuk lejon që burri të rrijë i ndarë prej gruas më shumë se katër muaj.

¹¹⁵ Ky ajet e hap kaptinën e divorcit islamik. Sipas këtij ajeti burri ka të drejtë t'i japë divorc gruas, kur lind nevoja ligjore. Po edhe gruaja ka të drejtë të shkurorëzohet me burrin.

¹¹⁶ *Kuru* është shumësi i fjalës *ker* që do të thotë: kohë, menstruacion, periudhë apo gjendja e pastërtisë pas menstruacionit. Kjo do të thotë koha midis dy menstruacioneve.

ndaj tyre. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe i Urtë.¹¹⁷

230. Një divorc¹¹⁸ i tillë (gjatë të cilit burri e gruaja mund të pajtohen) mund të jepet dy herë; andaj ta ndalësh (gruan) në mënyrë të përshtatshme ose ta përcjellësh me bujari e me mirëkuptim. Dhe nuk është e lejueshme për ju të merrni diçka nga ajo që ua kishit dhënë (grave tuaja)¹¹⁹ vetëm në rast se të dy frikësohen se nuk mund t'i ruajnë kufijtë (e caktuar) e Allahut. Por nëse ju (organet përkatëse) keni frikë se ata s'mund t'i ruajnë kufijtë e Allahut, atëherë s'është mëkat për asnjërin prej tyre që ajo (grua) t'i falë (burrit për t'u liruar) diçka. Këta janë kufijtë e Allahut, pra mos i tejkaloni; dhe ata që i tejkalojnë kufijtë e Allahut, janë njerëz mizor.¹²⁰

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ ۖ فَمَا سَاغَ بِمَعْرُوفٍ أَوْ
تَسْرِيحٍ بِإِحْسَانٍ ۗ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ سَيِّئًا إِلَّا أَنْ
يَخَافَا إِلَّا يَتَّقِيَا ۗ هُدُودَ اللَّهِ ۗ فَإِنْ خِفْتُمْ
إِلَّا يَتَّقِيَا ۗ هُدُودَ اللَّهِ ۗ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ ۗ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۗ فَلَا
تَعَدُّوهَا ۗ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

¹¹⁷ Pa dyshim, divorci (shkurorëzimi) është një akt i urryer prej të gjitha akteve të lejueshme. Mirëpo, nëse detyrohet njeri, ai duhet t'i ketë para vetes këto fakte: a) ai mund t'i japë divorc gruas së tij vetëm atëherë kur është e pastër, b) pas shpalljes së divorcit, gruaja duhet të presë tri menstruacione (tre muaj). Kjo periudhë quhet *iddet*, periudha e pritjes. Kjo është me qëllim që t'i jepet burrit një kohë që ta rishqyrtojë vendimin e tij. c) Gruaja e divorcuar, nëse është shtatzëne, nuk duhet ta fshehë atë prej burrit, sepse lindja e fëmijëve mund të rregullojë marrëdhëniet e tyre bashkëshortore. ç) ai duhet t'i japë tri divorce, e çdo divorc duhet dhënë kohë pas kohe, e pas kalimit të iddetit burri ka të drejtë ta marrë prapë gruan, nëse do ai.

¹¹⁸ Këtu bëhet fjalë rreth procesit të dhënies së divorcit. Njeriu i cili do t'i japë divorc gruas së tij, duhet t'i japë tri divorce në tri periudha të ndryshme, kur ajo është e pastër. Nuk është e udhës që njeriu t'i thotë gruas se unë të jap ty tri divorce. Divorci i tillë nuk ka efekt. Sipas ligjit Islamik njeriu, pas dy divorceve të para, mund ta marrë prapë gruan e vet, gjatë periudhës së iddetit, por pas divorcit të tretë e pas kalimit të periudhës së iddetit, ai mund ta marrë dhe të rimartohet me të, me kusht që ajo pajtohet për këtë.

¹¹⁹ Pas divorcit burri s'ka të drejtë të kërkojë prej gruas pikën e as dhuratat që ai i kishte dhënë asaj.

231. Dhe nëse ai (burri pas atyre dy divorceve) prapë i jep divorc për herë të tretën, atëherë kjo nuk do të jetë e lejueshme për të, derisa ajo të martohet me ndonjë burrë tjetër. Mirëpo, nëse edhe ai (burri i dytë) i jep divorc asaj, atëherë s'është mëkat që ai (burri i parë dhe ish-gruaja e tij) të martohen prapë, vetëm me kusht që me besim të plotë do t'i respektojnë kufijtë e Allahut. Këta janë kufijtë e Allahut, të cilët Ai i shpjegon qartazi për njerëzit e ditur.¹²¹

232. Dhe kur t'u jepni divorc grave dhe ato e kalojnë periudhën e caktuar të pritjes, atëherë keni të drejtë t'i mbani në mënyrë të përshtatshme, ose t'i përcillni në mënyrë të bukur; mirëpo nuk është e hijeshme që t'i mbani me qëllim të keq që t'i trazoni ose t'i shqetësoni. Dhe kush vepron kështu në të vërtetë bën keq ndaj vetes. Dhe mos u tallni me urdhërat e Allahut, dhe përkujtojeni favorin e Allahut që Ai bëri ndaj jush dhe përkujtojeni Librin dhe Urtësinë që e zbriti për ju, sepse Ai me anë të atij (Libri) ju predikon juve. Dhe frikësohuni prej Allahut dhe dini se Allahu e di mirë gjithçka.

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ۗ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٢٣١﴾

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَلَبُغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ ۖ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِيَتَّعَدُوا ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۗ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا ۗ وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ ۗ يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣٢﴾

¹²⁰ Por, nëse gruaja kërkon sepracion (ndarje) që quhet *khula*, ajo duhet ta kërkojë atë nëpërmes të kadiut (gjykatësit). Në këtë rast ajo obligohet t'ia kthejë burrit prikën dhe dhuratat.

¹²¹ Ky ajet na tregon se kur kompletohet divorci dhe kalon iddeti, burri s'ka të drejtë ta marrë atë, derisa ajo grua të mos martohet me ndonjë person tjetër, e nëse ajo ndahet prej atij personi (burrë i dytë) ose kur ai vdes, ajo lejohet të martohet prapë.

233. Dhe kur u jepni divorc grave dhe ato e plotësojnë periudhën e tyre (të pritjes), mos i pengoni të martohen përsëri me burrat e tyre, nëse pajtohen në mes veti në mënyrë të përshtatshme. Për këtë këshillohet secili prej jush, i cili e beson Allahun e Ditën e Fundit. Mbani mend se ky predikim është bekimdhënës për ju dhe i pastër. Dhe Allahu e di gjithçka e ju s'e dini.

234. Dhe nënat duhet t'u japin gji fëmijëve të tyre për dy vjet të tërë. Ky (urdhër) është për ato që dëshirojnë që të plotësohet gjdhënia. Dhe i ati i fëmijës është përgjegjës që t'i furnizojë nënat me ushqim e me veshmbathje. Askush nuk ngarkohet më shumë se kapaciteti i tij. Po edhe nuk duhet që nëna të trazohet¹²² për shkak të fëmijës së vet e as i ati nuk duhet të trazohet për shkak të fëmijës së tij, e kështu obligohet edhe trashëgimtari. Nëse ata (prindërit e fëmijës) me pëlqimin e me pajtimin e tyre vendosin ta ndërpresin gjirin, atëherë s'është mëkat për ta. Po nëse dëshironi që t'i jepni gji fëmijës suaj me anë të mëndeshës, s'ka mëkat për ju, por me kusht që t'ia paguani asaj në mënyrë të drejtë pagën e caktuar. Dhe frikësohuni prej Allahut dhe ta dini se Allahu sheh çka bëni ju.

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ ۗ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ مِنكُم يُوْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ۗ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَظْهَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٣﴾

وَ الْوَالِدَاتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنَ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنَبِّئَهُ الرِّضَاعَةَ ۗ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ لَا تُكَلِّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ ۗ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ ۗ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِّنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۗ وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْرِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذْ أَسَلْتُمُوهُمَا أَلْتَيْتُمُ بِالْمَعْرُوفِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٤﴾

¹²² Shprehja *La-Tudarra* ka dy kuptime: a) Nëna nuk duhet ta trazojë të atin për shkak të foshnjës dhe b) nëna nuk duhet të trazohet për shkak të foshnjës.

235. Dhe ata (burrat), të cilët vdesin dhe pas vetes lënë gratë e tyre, ato (të vejat) duhet të presin katër muaj e dhjetë ditë.¹²³ Dhe kur ato e plotësojnë këtë periudhë, s'është mëkat për ju nëse ato në mënyrë të hijshme të vendosin për veten e tyre. Dhe Allahu është i vetëdijshëm për atë që bëni ju.

وَالَّذِينَ يَمُوتُونَ مِنْكُمْ وَيَذُرُونَ أَزْوَاجًا
يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا^{١٢٣}
فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا
فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ^{١٢٤} وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٢٣﴾

236. S'është mëkat për ju nëse atyre të vejave t'u dërgoni tërthorazi mesazhin¹²⁴ e martesës ose këtë dëshirë ta mbani të fshehtë në zemrën tuaj. Allahu e di se do të mendoni patjetër për to, por (gjatë periudhës së pritjes) mos e rregulloni fshehurazi ndonjë marrëveshje me to, pos t'u thoni ndonjë fjalë të mirë. Dhe mos vendosni në mënyrë të prerë marrëveshjen për martesë, para se ta kalojnë ato periudhën e caktuar të pritjes. Dhe ta dini se Allahu e di çka ka në mendjen tuaj, pra kini kujdes dhe ruajuni nga kjo punë, dhe ta dini se Allahu është shumë Falës dhe Vetpërmbajtës.

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ
خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ^{١٢٤}
عَلِمَ اللَّهُ أَنْكُمْ سَتَدْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ
لَّا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا
مَعْرُوفًا^{١٢٥} وَلَا تَعْرِضُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى
يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ^{١٢٦} وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ
يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ^{١٢٧} وَعَلِمُوا
بِخَاتَمِ اللَّهِ غُفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٢٤﴾

237. S'është mëkat për ju nëse u jepni divorc grave tuaja kur ende s'i keni

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ

¹²³ Iddeti për vejushka zgjatet katër muaj e dhjetë ditë në shenje zie për burrin e vdekur.

¹²⁴ Njeriu s'ka të drejtë që gjatë iddetit t'i dhurojë ndonjë vejushke diçka si premtim për fejesë. Mirëpo, në mënyrë indirekte mund t'i dërgojë mesazhin e vet. Ai s'ka të drejtë të lidhë marrëdhënie të fshehta me të. Po ashtu i ndalohet që gjatë iddetit ta shprehë pëlqimin dhe pajtimin e saj lidhur me martesën. Ajo detyrohet të presë katër muaj e dhjetë ditë me qëllim që të zbulohet shtatëzënia e mundur, sepse gruaja shtatzëna nuk lejohet të martohet pa lindur fëmijë.

prekur ato (s'patët marrëdhënie me to) e as kur ende s'keni caktuar prikën. Por në këtë rast duhet që t'u jepni, në mënyrë të drejtë, diçka (ndonjë dhuratë) - pasaniku sipas mundësisë së tij dhe i varfëri sipas mundësisë së vet. Ky është obligim për njerëzit e virtytshëm.

238. Dhe nëse u jepni divorc pa i prekur, por ja kishit caktuar prikën, atëherë gjysmën e prikës duhet t'ia paguani, me përjashtim kur ato ua falin vetë, ose ua fal ai në duart e të cilit është lidhja e martesës (kujdestari i saj). Dhe nëse të falni, atëherë ta dish se ky gjest është shumë më afër bamirësisë. Dhe mos harroni të bëni mirësi reciproke (kur rregulloni marrëveshje mes veti). Vërtet, Allahu e sheh atë që bëni ju.

239. Kini kujdes ndaj Namazeve,¹²⁵ veçanërisht ndaj Namazit të mesëm¹²⁶ dhe qëndroni para Allahut me përluje (e me bindje të plotë).

240. Nëse keni frikë (është koha e luftës etj), atëherë faleni Namazin¹²⁷ duke ecur më këmbë ose të hipur, por kur të jeni në gjendje paqeje, përkujtojeni Allahun ashtu siç Ai ju mësoi dhe të cilën ju (më parë) nuk e dinit.

241. Dhe ata të cilët prej jush vdesin dhe lënë mbrapa gratë e tyre, lidhur me

تَمَّوْهُنَّ أَوْ تَقْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۗ
وَمِمَّعْوَهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدْرَهُ وَعَلَى
الْمُقْتِرِ قَدْرَهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا
عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٨﴾

وَأِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَّوْهُنَّ
وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فِضْفُ مَا
فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي
بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۗ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ
لِلتَّقْوَى ۗ وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۗ إِنَّ
اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٩﴾

حُفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ
وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٤٠﴾

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا ۗ فَإِذَا
أَمِنْتُمْ فَأَدْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُم مَّا لَمْ
تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٢٤١﴾

وَالَّذِينَ يَتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ

to ka këtë testament që ato të furnizohen dhe të rrinë për një vit në shtëpinë e tyre dhe të mos dëbohen (të rrinë te prindërit e burrit e të mos dëbohen). Por nëse ato shkojnë vetë (te prindërit e tyre) ose vendosin vetë për fatin e tyre, atëherë ju s'e mbani përgjegjësinë për to. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe i Urtë.

أَزْوَاجًا ۖ وَصِيَّةً لِّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا إِلَى
الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ ۚ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
مِنْ مَعْرُوفٍ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

242. Dhe duhet që grave të shkurorezuara t'u jepen disa pajisje. Ky është një obligim për ata që frikësohen prej Allahut.

وَالْمُطَلَّقَاتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ ۗ حَقًّا عَلَى
الْمُتَّقِينَ ﴿١٦﴾

243. Kështu Allahu i sqaron urdhërat e Tij për ju që t'i kuptoni.

كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

244. A s'ke dëgjuar ti rreth atyre të cilët ishin me mijëra¹²⁸ dhe që për të shpëtuar nga vdekja, kanë ikur prej shtëpive të tyre dhe Allahu u tha: Vdisni,¹²⁹ mandaj Ai i ringjalli ata. Vërtet Allahu është Bekimdhënës ndaj njerëzve, por shumica nuk dalin mirënjohës.¹³⁰

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَهُمْ أَلُوفٌ ۖ حَدَرَّ الْمَوْتَ ۖ فَقَالَ لَهُمْ
اللَّهُ مُوتُوا ۗ ثُمَّ أَحْيَاهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَذُو
فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿١٨﴾

245. Dhe luftoni (për hir të Allahut) në

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ

¹²⁵ Pas dispozitave martesore, Zoti flet për Namaz, sepse shpesh ndodh që njeriu pas martesës nuk i jep rëndësi Namazit.

¹²⁶ Cili është Namazi i mesëm? Ka shumë mendime lidhur me këtë. Disa thonë se është fjala për Namazin e Tahaxhudit, kurse sipas disave është Namazi i pasdrekës etj. Mirëpo, sipas disa dijetarëve Namazi i mesëm është ai Namaz që vjen tamam në mes të punës.

¹²⁷ Të falësh Namaz është detyra më e rëndësishme që në asnjë rrethanë nuk lejohet të harrohet - gjatë luftës, gjatë sëmundjes e gjatë udhëtimit, njeriu patjetër duhet të falë Namazin.

rrugën e Allahut dhe ta dini se Allahu është i Gjithëdëgjueshëm e i Gjithëdijshëm.¹³¹

سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٤٥﴾

246. A ka kush që i jep Allahut një hua të mirë¹³² e Ai t'ia shtojë atij shumëfish atë? Allahu e pranon dhe e zmadhon (huan), dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيضِعْفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْضِي
وَيُضِطُّ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٤٦﴾

247. A nuk u informove për parinë e bijëve të Israelit që kishin kaluar pas Musait, kur i patën thënë një Profeti të tyre: Cakto për ne një mbret, nën udhëheqjen e të cilit të luftojmë në rrugën e Allahut, nën udhëheqjen e tij! Ai (Profeti) tha: Mos ndodhtë që nëse lufta ju obligohet e ju të mos luftoni! Ata thanë: Ç'kemi ne që të mos luftojmë në rrugën e Allahut, kur dihet se ne jemi dëbuar nga shtëpitë tona dhe jemi ndarë prej fëmijëve tanë? Mirëpo, kur u obliguan me luftë, atëherë, përveç një

أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَإِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ائْتِنَا
مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ
عَسَيْتُمْ إِنْ كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا
قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَقَدْ أُخْرِجْنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءَنَا فَلَئِمَّا
كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا
مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿١٤٧﴾

¹²⁸ Është fjala për bijtë e Israelit që e braktisën Egjiptin nga frika e Faraonit.

¹²⁹ Mutu do të thotë se për shkak të mosbindjes suaj, aftësitë tuaja ngadhënjimtare po rrëmbehen. Më vonë Allahu i fali ata dhe ua ktheu aftësitë dhe fuqitë e tyre.

¹³⁰ Ajeti tregon se israelianët refuzuan të luftonin kundër Faraonit, andaj u bënë pre e zemërimit të Zotit. Mandej, pas dyzet vitesh kur u rrit gjenerata e re, ata vepruan sipas urdhërit të Zotit dhe duke bërë sakrifica të mëdha e fituan Kenanin, e kështu Zoti i ringjalli ata.

¹³¹ Po këshillohen myslimanët që ta dinë se populli që i frikësohet vdekjes dhe nuk është në gjendje gatishmërie për të bërë sakrifica për ekzistencën e për integritetin e vet, s'ka të drejtë të jetojë.

¹³² Të hollat që njeriu shpenzon në rrugën e Allahut d.m.th. i jep ndihmë një të varfëri, nevojtarit ose jep ndonjë donacion dhe kontribut për ndërtimin e xhamisë, të spitalit apo për ndërtimin e objekteve të ndryshme bamirëse, konsiderohen si hua që i jepet Allahut, ndërsa Allahu premtom se këtë hua Ai do t'ia kthejë huadhënesit, duke i dhënë qindrafishtë më shumë.

pakice prej tyre, të gjithë ata u zbrapën.
Allahu i njeh shumë mirë mizorët.

248. Profeti i tyre u tha: Allahu e caktoi Talutin¹³³ mbretin tuaj. Ata thanë: Si mund të jetë ai mbreti ynë, kur ne kemi merita më të mëdha se ai për pushtet, madje ai edhe nuk është njeri i pasur? Ai tha: Allahu e zgjodhi atë mbretin tuaj dhe e pajisi me dituri e me fuqi fizike! Allahu ia jep mbretërinë (pushtetin) atij që do Ai. Allahu është Dhuruesi i madh dhe i Ditur.

249. Profeti i tyre u tha: Shenja e mbretërisë së tij është se juve do t'u vijë arka¹³⁴ ku do të jetë qetësim për ju nga Zoti juaj, dhe që do ta bartin engjëjt e që do të jetë trashëgimi i asaj pasurie që e lanë Pasardhësit e Musait e të Harunit. Pa dyshim, kjo është një Shenjë e madhe për ju, nëse jeni besimtarë.

250. Dhe kur Taluti doli me ushtrinë e tij, tha: Allahu do t'ju sprovtojë me anë të një lumi¹³⁵ dhe ai që pi¹³⁶ prej atij lumi nuk ka lidhje me mua, dhe kush nuk e shijon do të ketë lidhje me mua, përveç atij që me dorën e vet pi një

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَلَيْسَ لَنَا مُلْكٌ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلَكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٣﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا

¹³³ *Taluti* është emër atributiv i një mbreti Israelian, i cili ka jetuar nja dy qind vjet para Daudit e gati aq vjet pas Musait.

¹³⁴ *Tabuti* do të thotë: a) Senduku, b) gjoksi ose zemra dhe c) zemra që është depoja e ditorisë, e urtësisë dhe e paqes. Fjala *tabut* në këtë ajet është përdorur me kuptimin e zemrës. Sepse Zoti thotë se në të gjeni qetësim, e dihet se qetësimi ka lidhje me zemër e jo me senduk.

grusht. Mirëpo, pos një pakice prej tyre, të gjithë të tjerët pinë nga ai. Mandej, kur Taluti dhe ata besimtarë që ishin me të e kaluan lumin, ata thanë: Ne sot nuk kemi fuqi kundër Xhalutit¹³⁷ dhe ushtrisë së tij të kacafytemi me të! Por, ata që kanë pasur besim se do ta takonin një ditë Allahun thanë: Sa grupe të vogla me dekretin e Allahut kanë triumfuuar ndaj grupeve të mëdha! Vërtet, Allahu është me durimtarët.

251. Dhe kur dolën për të luftuar kundër Xhalutit e ushtrisë së tij, thanë: O Zoti ynë, na dhuro durim e na i përforco këmbët tona (të dalim të palëkundur nga beteja) dhe na ndihmo kundër mosbesimtarëve!

252. Dhe me urdhërin e Allahut i mposhtën ata dhe Daudi e vrau Xhalutin, dhe Allahu i dhuroi Daudit pushtetin dhe urtësinë dhe e mësoi atë çka dëshiroi Ai. Dhe sikur të mos i mbronte Allahu njerëzit (nga sherri) me

قَلِيلًا مِنْهُمْ ۗ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ
بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ ۗ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ
أَنَّهُم مُّلتَقُوا اللَّهَ ۗ كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ
غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿٢٥١﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا
أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا
عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٢﴾

فَهَرَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَتَقَلَّ دَاوُدُ جَالُوتَ
وَأِنَّهُ اللَّهُ الْمَلِكُ وَالْحَكِيمُ وَعَلَّمَهُ مَا
يَشَاءُ ۗ وَلَوْ لَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ
بِعِضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ

¹³⁵ Fjala *Nahr* (lumë), në këtë ajet ka edhe një kuptim: pasuri. Zoti na tregon se nëse ne do të vrapojmë pas pasurive materiale, do të largohemi nga obligimet tona ndaj Zotit. Po ashtu njeriu i ngopur nuk mund të jetë në gjendje të luftojë e të bëjë lëvizje të shpejta, andaj Allahu dha urdhër që ata të jenë më të lehtë e të jenë në gjendje të tregojnë rezultate të shkëlqyera në luftë.

¹³⁶ U është dhënë leje të pinë ujë për dy arsye: 1) Për t'u dhënë pushim e për ta shuar etjen e tyre, por u ndaluan të pinë shumë se kështu do të ngopen e do të rëndohen, gjë që u sjell dëm luftëtarëve, 2) Për t'i provuar, sepse është lehtë që njeriu t'i përdorë ato gjëra, të cilat ai i posedon, por është vështirë kur ai detyrohet t'i përdorë duke i respektuar disa kufij.

¹³⁷ *Xhaluti* është emri atributiv që do të thotë person a popull, i cili sulmon të tjerët. Fjala është për një popull.

disa kundër disave, do të mbushej toka me çrregullime, por Allahu është shumë i Mëshirshëm ndaj të gjithë popujve.

ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٥٣﴾

253. Këto janë ajetet e Allahut, të cilat i recitojmë para teje me vërtetësi, dhe pa dyshim ti je ndër Profetët (e Zotit).

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ط

وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٥٤﴾

KAP. III

254. Këta (të përmendur më lartë) janë ata Profetë të Zotit, që disa prej tyre i lartësuan nga të tjerët. Ka disa prej tyre me të cilët Allahu foli, dhe disa i ngriti në shkallë më të lartë. Dhe Isait, birit të Merjemes, i dhamë argumente të qarta dhe e përforcuam atë (e përkrahëm) me anë të Shpirtit të Shenjtë. Dhe sikur të dëshironte Allahu, nuk do të luftonin në mes veti ata që erdhën pas tyre, pasi u kishin ardhur argumente të hapura. Mirëpo, ata, megjithëketë, u përçanë. Por ka pasur disa prej tyre që e pranuan besimin, kurse disa të tjerë që nuk e pranuan. Dhe sikur të dëshironte Allahu, ata nuk do të bënin gjakderdhje mes veti, mirëpo Allahu bën çka dëshiron Ai.¹³⁸

255. O ju besimtarë, shpenzoni (në rrugën e Allahut) nga ajo (pasuri) që Ne ju dhuruam, para se të vijë ajo ditë kur nuk do t'ju sjellë dobi as shitblerja, as miqësia e as ndërmjetësia. Vërtet, mosbesimtarët janë mizorë!

256. Allahu është Ai që s'ka Zot tjetër pos Atij. Ai është i Gjallë dhe i Qëndruar. Atë nuk e kap as kotje e as gjumi. Gjithçka që ka në qiej e në tokë i takon vetëm Atij. Kush është që mund

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى
بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ
بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ ۗ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ الْبَيْتِ وَيَدُّهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۗ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلْنَا الَّذِينَ مِنْ
بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ
مَنْ كَفَرَ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَقْتَلُوا ۗ
وَلَكِنَّ اللَّهَ يُفَعِّلُ مَا يُرِيدُ ۗ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ
وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ۗ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ۗ لَا
تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۗ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ

¹³⁸ Ajeti tregon se ka dy lloje profetësh: 1) Ata që e sjellin me vete ndonjë Sheriat dhe 2) Ata që nuk vijnë me ndonjë Sheriat por e ndjekin Sheriatin e Profetëve të mëparshëm.

të ndërmjetësorjë tek Ai, pa lejen e Tij. Ai e di çka është pranë tyre dhe çka është mbrapa tyre, dhe ata s'mund ta arrijnë dijen e Tij, përveç sa dëshiron Ai. Kursia (Dija)¹³⁹ e Tij i përfshin qiejt e tokën dhe kujdesi ndaj atyre të djave nuk e lodh Atë. Ai është i Lartë dhe i Madhërueshëm.

257. Nuk ka dhunë në çështjen e fesë.¹⁴⁰ Pa dyshim, e vërteta është dalluar nga e pavërteta. Kush i mohon djajt¹⁴¹ (që e pengojnë atë nga rruga e drejtë) dhe e beson Allahun, ai e kap fuqimisht lidhjen e fortë që kurrë s'këputet. Dhe Allahu është i Gjithëdhëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

258. Allahu është shoku i atyre që e pranojnë besimin, Ai i shpien në drejtim të dritës duke i nxjerrë ata prej errësirave. Kurse djajtë janë shokët e atyre që e mohojnë të vërtetën. Ata i shpiejnë në drejtim të errësirës duke i nxjerrë nga drita. Ata janë banorë të xhehenemit, ku do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë.

إِلَّا يَأْذِنُهُ ۗ يُعَلِّمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ۗ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ ۗ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ ۗ وَلَا يَـُٔودُهُ حِفْظُهُمَا ۗ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٧﴾

لَا اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ ۗ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۗ فَمَنْ يَّكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى ۗ لَا انْفِصَامَ لَهَا ۗ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٨﴾

اللّٰهُ وَلِىُّ الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا ۗ يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۗ وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَوْلِيٰٓهُمُ الطَّاغُوتُ ۗ يُخْرِجُوْنَهُم مِّنَ النُّوْرِ اِلَى الظُّلُمٰتِ ۗ اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٢٥٩﴾

¹³⁹ Në këtë ajet fjala *kursi* do të thotë: Kurorë, karrike, fron, dije dhe fuqi (Akrab). Ajeti hedh dritë mbi unikatësinë e Zotit dhe rreth attributeve të tij.

¹⁴⁰ Nga ajetet e kaluara, ku është fjala për luftë, dikush mund të kuptojë se feja Islame lejon që dhuna të përdoret për përhapjen e saj, andaj Allahu sqaron se s'ka dhunë për çështjen e fesë, e kështu hidhet poshtë akuza e përdorimit të forcës në propagandën Islamike.

¹⁴¹ *Taguti* është ai që i tejkalon kufijtë, shejtani dhe personi që i pengon të tjerët nga rruga e drejtë.

259. A nuk të ka arritur lajmi i atij njeriu që në bazë të atij pushteti që Allahu i kishte dhënë, polemizonte me Ibrahimin rreth Zotit të tij! Kur Ibrahim tha: Zoti im është Ai që fal jetë dhe shkakton vdekje! Ai tha: (S'është punë e madhe) Edhe unë jap jetë e vdekje. Ibrahim tha: Zoti im sjell diellin nga lindja, sille ti atë, pra, nga perëndimi! Kështu iu mbyll goja atij mosbesimtari. Ashtu ndodh, sepse Allahu nuk i përuddh mizorët.

260. Apo (nuk ke menduar fare) rreth shembullit të atij njeriu i cili kaloi pranë një qyteti¹⁴² që ishte rrënuar mbi kulmet e tij,¹⁴³ dhe tha: Si do ta ringjallë Allahu këtë pas shkatërrimit të tij? Atëherë, Allahu e bëri të vdekur (në ëndërr) për njëqind vjet, pastaj e ringjalli atë dhe i tha: (O rob i Im), sa qëndrove ti (i vdekur)? Ai tha: Një ditë ose një pjesë të ditës. Allahu tha: Jo, por ke qëndruar njëqind vjet, shikoje ushqimin dhe pijen tënde se nuk u prishën, dhe shikoje gomarin tënd (se është mirë).¹⁴⁴ Këtë e kemi bërë që të të bëjmë ty një Shenjë për njerëzit. Dhe

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ
 أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّي
 الَّذِي يُعْجِبُ وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ
 قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ
 الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
 الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
 الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٩﴾

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ
 عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ
 مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
 قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ
 يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةَ عَامٍ فَانظُرْ
 إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ
 وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ
 وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِئُهَا ثُمَّ
 نَكْسُوهُا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ
 أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦٠﴾

¹⁴² Fshati i rrënuar ishte Jerushalemi, të cilin e kishte shkatërruar Nebukad Nezeri, mbret i Babilionit në vitin 599 p.e.r.

¹⁴³ Fjala është për Profetin Ezkail. Ai duke e parë atë fshat të rrënuar, e luti Zotin me plot patos: O Zot, më trego se kur do të rindërtohet e do të lulëzohet ky? Pra, Zoti i tregoi në ëndërr (Keshf) se do të rindërtohet pas një qind vitesh.

¹⁴⁴ Fjala është për vizionin (ëndërrën) e Ezkailit e jo që ai ishte i vdekur. Fjalët e Kuranit

shikoji eshtrat se si i vëmë ato në vendet e tyre e i veshim me mish! Pra, kur iu bë e qartë atij, ai tha: Unë e di se Allahu ka fuqi mbi çdo gjë.

261. Dhe përkujtoje atë ndodhi kur Ibrahim i tha: O Zoti im, më trego se si i ngjall të vdekurit? Allahu tha: A nuk beson ti? Ibrahim i tha: Po, por pyeta që zemra ime të qetësohet. Allahu i tha: Merri katër zogj¹⁴⁵ dhe i miqëso ata me veten tënde. Mandej secilin e vë mbi një kodër, dhe pastaj thirri ata, (do të shohësh se) ata do të vijnë te ti me vrap. Dhe ta dish se Allahu është i Fuqishëm dhe i Mençur.

262. Shembulli i atyre, të cilët e shpenzojnë pasurinë e tyre në rrugën e Allahut, është si shembulli i një kokrrë prej së cilës mbijnë shtatë kallinj dhe në secilin kalli ka nga një qind kokrra. Dhe Allahu e shumëfishon për atë të cilin e do Ai; dhe Allahu është Dorëhapur dhe i Gjithëdijshëm.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ ۗ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنُ ۗ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيُصَمِّتَ ۗ قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جَبْرًا ۖ ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِيَنَّكَ ۖ سَعِيًا ۖ وَأَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦١﴾

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِّائَةٌ حَبَّةٌ ۗ وَاللَّهُ يُضِعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٢﴾

Shikoje ushqimin dhe pijen dhe gomarin tregojnë qartë se është fjala për ëndrën e tij (keshf), sepse njeriu, pasi përjeton një herë vdekjen, nuk ringjallet në këtë botë. Ky është ligji i Allahut dhe Allahu nuk vepron kundër ligjeve të Veta.

¹⁴⁵ Ky ishte vizioni i Ibrahimit. Fjalët *Merri katër zogj* tregojnë se pasardhësit e tij do të ngrehen e do të rrëzohen katër herë. Ky fenomen u duk dy herë në mesin e Izraelitëve dhe do të përsëritet dy herë në mesin e ihtarëve të Profetit të Shenjtë. Pra, fuqia e Islamit u shkatërrua kur ra Bagdadi, ndërsa u lulëzua kur stërnipi i Halakut e pranoi fenë Islame. Kurse rrënimi i dytë i fesë Islame u manifestua në këtë kohë, e rilindja e dytë e Islamit do të bëhet me ardhjen e Masihut e Mahdiut të Premtuar.

263. Ata të cilët e shpenzojnë pasurinë e tyre në rrugën e Allahut dhe (pas shpenzimit) nuk e përkujtojnë mirënjohjen e tyre, as nuk japin ndonjë shqetësim (atij të cilit i kishin dhënë lëmoshë), do ta gjejnë shpërblimin e tyre te Zoti i tyre, dhe ata nuk do të kenë as frikë e as nuk do të pikëllohen.¹⁴⁶

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَثًّا وَلَا أَدَىٰ ۗ
لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٧﴾

264. Një fjalë e mirë dhe falja janë më të mira se lëmosha pas së cilës vjen shqetësimi. Dhe Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Butë.

قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ ۗ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَتَّبِعَهَا أَدَىٰ ۗ وَاللَّهُ غَفِيْرٌ حَلِيْمٌ ﴿٣٨﴾

265. O ju besimtarë! Mos i prishni lëmoshat tuaja duke e shprehur mirënjohjen e as duke e ofenduar (atë të cilit i kishit dhënë lëmoshë), si ai njeri i cili e shpenzon pasurinë e tij për t'u reklamuar dhe ai as nuk ka besim në Allah e as në Ditën e Fundit. Sepse shembulli i tij i ngjan atij shkëmbi që është i mbuluar me dhe, dhe kur mbi të bie shiu i rrëmbyeshëm që (duke e larë) prapë e lë vetëm shkëmb (nuk zbutet, nuk pëson ndryshim). Të tillë janë ata të cilët s'marrin asnjë pjesë prej asaj që fitojnë ata. Dhe Allahu nuk u tregon rrugë të drejtë mosbesimtarëve (të tillë).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتِكُمْ
بِالْمُنَىٰ وَالْأَدَىٰ ۗ كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ
النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ
فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ
وَأَيْلٌ فَتَرَكَهٗ صَلْدًا ۗ لَا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ
شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾

266. Kurse shembulli i atyre që e shpenzojnë pasurinë e tyre vetëm e

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ اتِّبَاعًا

¹⁴⁶ Kur njeriu shpreh krenarinë në bamirësitë e veta, e humb efektin e tyre. Prandaj, ndalohej që njeriu ta përmend vend e pavend mirënjohjen e tij, se në këtë mënyrë e humb sevapin.

vetëm për të kërkuar pëlqimin e Allahut dhe për të përforcuar qenien e tyre, është si kopshti në rrafshnaltë ku bie shumë shi dhe prandaj edhe jep frut të dyfishtë. Dhe nëse nuk bie shiu i madh, atëherë mjafton për të vetëm shiu i imët. Dhe Allahu sheh çka bëni ju.

267. A dëshiron dikush prej jush që ai të ketë një kopsht hurmash e rrushi në të cilin po rrjedhin lumenj dhe ku gjen frute të të gjitha llojeve, ndërsa atë ta kaplojë pleqëria, kurse ai akoma i ka fëmijët e vegjël e të dobët, dhe një shtjellë e rrëmbyeshme e erës përvëluese (që ka një nxehtësi zjarri) të fryjë mbi atë kopsht dhe të digjet kopshti i tij? Kështu Allahu i shpjegon në mënyrë të qartë Shenjat e Veta që të veproni me mend.

268. O ju besimtarë! Shpenzoni (sa keni mundësi) gjëra të pastra prej asaj (pasurie) që e keni përfituar ju dhe prej asaj që ju kemi furnizuar nga toka; dhe mos zgjedhni diçka të keqe (për lëmoshë), të cilën ju nuk do ta kishit marrë për vete, por vetëm symbyllazi (nga turpi). Dhe ta dini se Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i denjë të lavdërohet.

269. Shejtani ju frikëson nga varfëria dhe ju nxit për vepra të këqija e të turpshme, ndërsa Allahu ju premtun për

مَرَضَاتِ اللَّهِ وَتَشِيئَاتَا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ
جَنَّةٍ يَرْبُوَةٌ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أُكْلَهَا
ضَعْفَيْنِ ۚ فَإِن لَّمْ يُصَبَّهَا وَابِلٌ فَظَلَّ ۗ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٧﴾

أَيُّودٌ أَحَدُكُمْ أَن تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّجِيلٍ
وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ ۚ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ
ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا ۗ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ
فَأَحْتَرَقَتْ ۗ كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُرُونَ ﴿٣٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا
كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ ۖ
وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ
بِأَخْذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْمِضُوا فِيهِ ۗ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ عَنِّي حَمِيدٌ ﴿٣٩﴾

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَ يَأْمُرُكُمْ
بِالْفَحْشَاءِ ۗ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ

falje e për mirësinë e Tij. Dhe Allahu është Dorëhapur dhe i Gjithëdijshëm.

270. Ai (Allahu) ia dhuron urtësinë atij që e do Ai, dhe kujt i dhurohet urtësia, ta dini se ai dhurohet me diçka të dobishme. Dhe askush s'e pranon këshillën pos të mençurëve.

271. Dhe çka shpenzoni (për hir të Allahut) ose çka zotoni, Allahu, vërtet, e di atë; dhe keqbërësit s'do të kenë ndihmëtarë.

272. Nëse lëmoshat i jepni haptazi, është e udhës dhe e mirë; por është më e mirë dhe më e udhës që t'i jepni fshehurazi dhe t'ua jepni të varfërve. Allahu me anë të këtyre lëmoshave do t'i eliminojë gabimet (mëkatet) tuaja. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm për atë që bëni ju.

273. Kjo nuk është detyra jote (o profet) që t'i përrudhësh njerëzit, por Allahu e përrudh kë e do Ai. Dhe çka shpenzoni ju nga pasuria e pastër, do të merrni vetë profitin (dobinë) e saj, sepse ju shpenzoni vetëm e vetëm për të kërkuar pëlqimin e Allahut. Dhe çka shpenzoni ju nga pasuria juaj, prapë do t'ju kompensohet plotësisht dhe nuk do të pësoni gjë.

274. Lëmoshat¹⁴⁷ (e përmendura më

وَفَضْلًا ۖ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٣٧﴾

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٣٧﴾

إِنْ تُبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَعِمَّا هِيَ ۚ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ۗ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣٧﴾

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُنْفِسِكُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا

lantë) janë për të varfërit, të cilët u angazhuan tërësisht në rrugën e Allahut dhe nuk janë në gjendje të bredhin lirisht në vend. Njeri mendjehetë i konsideron ata si të pasur, për shkak se ata nuk lypin, ndërsa ti mund t'i njohësh me anë të pamjes së tyre. Ata nuk lypin duke insistuar. Dhe çfarë pasurie ta shpenzoni, vërtet, Allahu e di mirë.

275. Ata të cilët e shpenzojnë pasurinë e tyre natën e ditën, fshehurazi e haptazi, do të kenë shpërblimin e tyre prej Zotit të tyre. Ata nuk do të kenë as frikë e as s'do të pikëllohen.

276. Ata që e hanë kamatën,¹⁴⁸ ngriten në këmbë, ashtu siç ngritet ai që është i çmendur nga të prekurit e shejtanit (djalli),¹⁴⁹ sepse ata thanë: Edhe tregtia është si kamata. Mirëpo, Allahu e bëri

يَسْتَطِيعُونَ صَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ
الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ ۚ تَعْرِفُهُمْ
بِسِيمَتِهِمْ ۚ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْقَاقًا وَمَا
تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٧٥﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٦﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا
كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ
الْمَسِّ ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ

¹⁴⁷ Ka dy lloje lëmoshash në Islam. Njëra quhet *sadaka* që njeriu jep nga vullneti e nga dëshira e vet, ndërsa e dyta quhet *Zakat* që është i obligueshëm për çdo njeri që posedon pasuri. Zakati i jepet shtetit që ta shpenzojë për të varfërit e për nevojtarët.

¹⁴⁸ *Riba* (Kamatë) letrarisht do të thotë tepëricë dhe shtesë, signifikon shtesën mbi kapitalin (Lane). Kjo përfshin kamatën dhe interesin. Paratë e caktuara që pranohen ose jepen për të hollat që i merr dikush si parapagim ose si hua, është *interesi* - qoftë ato para të merren nga banka, nga kooperativa, nga posta, nga ndonjë individ apo nga ndonjë organizatë. Interesi nuk kufizohet vetëm me paratë, por çdo tepëricë që kërkohet mbi hua është interes.

¹⁴⁹ Këto fjalë signifkkojnë se si një njeri i çmendur është i pavetëdijshëm ndaj konsekuencave të akteve të veta, ashtu huadhënësit në mënyrë të pamëshirshme u bëjnë dëm moralisht e ekonomikisht individëve, shoqërisë dhe botës. Prandaj, është e ndaluar në Islam të jepet a të merret kamata, sepse ajo bëhet shkak i grumbullimit të të hollave në duart e disave dhe se ndikon negativisht në qarkullimin e tyre të drejtë e të ligjshëm. Huadhënësi fiton dobi nga gjendja e shtrënguar dhe e mjerë e huamarrësit. Riba (Kamata) i jep shkas huadhënësit të luajë me dëshirat e njerëzve dhe kështu i jep shoqërisë plagën e pashërueshme.

të lejueshme (hallall) tregtinë, ndërsa kamatën e bëri të palejueshme (haram). Pra, mbani mend se te kush vjen këshilla prej Zotit të tij dhe ai duke e pranuar e frenon veten, atëherë çfarë kishte marrë në të kaluarën është fitimi i tij dhe çështja e tij është në dorën e Allahut. Dhe ata të cilët e hedhin poshtë (këtë këshillë) dhe hanë kamatën, janë banorët e Zjarrit ku do të rrinë për një kohë të gjatë.

277. Allahu do ta zhdukë kamatën dhe do t'i shtojë lëmoshat. Dhe Allahu nuk e do çdo mosbesimtar të prerë dhe çdo mëkatar të madh.

278. Vërtet, ata të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, dhe falin Namazin dhe paguajnë Zakatin, do të kenë shpërbimin e tyre prej Zotit të tyre, dhe nuk do të kenë frikë e as nuk do të pikëllohen.

279. O ju besimtarë! Frikësohuni prej Allahut dhe lëreni çka ka mbetur prej kamatës, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

280. Por nëse nuk do të veproni kështu, atëherë bëhuni gati për luftë me Allahun e me Profetin e Tij; dhe nëse pendoheni, atëherë ju do të keni kapitalin tuaj e kështu nuk të dëmtoni askënd e as nuk do të jeni të dëmtuar.

الرِّبَاُ وَالْحَلَّ اللَّهُ أَيْبَعَ وَحَرَّمَ الرِّبَاُ
فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى
فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ
عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٢٧٧﴾

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَاَ وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا
بَقِيَّ مِنَ الرِّبَاِ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٨٠﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ
أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

281. Dhe nëse huamarrësi është në gjendje varfërie, atëherë jepini afat derisa të përmirësohet gjendja e tij ekonomike.¹⁵⁰ Dhe nëse ia falni si lëmoshë (atë hua që ai e kishte marrë), do të jetë më mirë për ju, nëse e dini.

وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۗ
وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

282. Dhe ruajuni prej ditës kur do të ktheheni tek Allahu, atëherë çdo shpirti do t'i paguhet plotësisht çka do të ketë fituar ai, dhe askush nuk do të pësojë dëm.

وَأْتُوا يَوْمَ تُنْفَخُ الْأَشْجَارُ
وَأَنْتُمْ فِيهَا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَىٰ اللَّهِ ۗ
ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨٢﴾

283. O ju besimtarë! Kur merrni hua prej njëri-tjetrit për ndonjë afat të caktuar, atëherë duhet që ta shkruani. Dhe duhet që një shkrues ta shkruajë besnikërisht në prezencën tuaj; dhe asnjë shkrues nuk duhet të refuzojë të shkruajë, sepse Allahu e mësoi të shkruajë. Pra, le të shkruajë; dhe ai që ka hak (huamarrës) duhet që gjatë diktimit të ketë frikën e Allahut që është Zoti i tij, dhe nuk duhet të zvogëlojë diçka nga shkrimi. Por nëse ai person, i cili ka hak (huamarrës) është njeri mendjelehtë ose i dobët ose është i paafitë të diktojë, atëherë në vend të tij le të diktojë me drejtësi mbikëqyrësi i tij. Dhe sillni dy dëshmitarë prej meshkujve tuaj, dhe nëse nuk gjenden dy meshkuj atëherë sillni një mashkull e

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَىٰ
أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ ۗ وَلْيَكْتُب بَيْنَكُمْ
كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ ۗ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ
كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ ۚ وَلْيَمْلِكِ الَّذِينَ
عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ
مِنْهُ شَيْئًا ۗ فَإِنْ كَانَ الَّذِينَ عَلَيْهِ الْحَقُّ
سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ
هُوَ فَلْيَمْلِكْ وَلِيَّهُ بِالْعَدْلِ ۗ وَأَسْأَلُكُمْ
شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ ۚ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا
رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَيْنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ
مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَصَلَّ أَحَدُهُمَا فَتَذَكَّرَ

¹⁵⁰ Islami i jep përkrahje bashkëpunimit reciprok. T'i japësh hua pa kamatë dikujt në rast nevojë është një gjest i mirë. Mirëpo, nëse ti ia fal borxhin huamarrësit, është virtyt i lartë.

dy femra prej dëshmitarëve të rastit me qëllim që, nëse e harron një femër prej tyre, t'ia përkujtojë tjetra. Po kështu duhet që edhe dëshmitarët të mos refuzojnë kur thirren për dëshmi. Dhe mos tregoni përtaci në të shkruarit, qoftë është çështje e vogël ose është e madhe (sasia e vogël të hollash ose e madhe), duhet ta shkruani bashkë me afatin e kthimit. Kjo (këshillë) është shumë e drejtë në sy të Allahut dhe rregullon dëshminë për ju e mbi të gjitha ju largon nga dyshimi. Pra, shkruani, pos në raste pazarllëku që bëni aty për aty. Në raste të tilla s'është mëkat për ju, nëse nuk do të shkruani. Mirëpo kur bëni tregti në mes veti, atëherë duhet ta shkruani në prezencën e dëshmitarëve, por nuk duhet që ta trazoni shkruesin e as dëshmitarin. Dhe nëse do të bëni kështu, atëherë do të shfaqet padëgjueshmëria nga ana juaj. Dhe duhet që të frikësoheni prej Allahut, sepse Ai ju mëson; dhe Allahu e di mirë çdo gjë.

284. Dhe nëse jeni në udhëtim dhe ju s'gjeni ndonjë shkrues, atëherë merrni peng. Dhe nëse njeri prej jush ka besim ndaj dikujt tjetër dhe ai i dorëzon atij diçka (si amanet), atëherë ai (që e ka marrë amanetin) duhet t'ia kthejë (kur kërkon ai që i kishte dhënë amanet) dhe duhet të frikësohet prej Allahut, Zotit të tij. Dhe mos e fshihni dëshminë. Dhe ai

أَحَدُهُمَا الْآخَرَىٰ ۖ وَلَا يَأْبَ الشُّهَادَةَ إِذَا
مَا دُعُوا ۖ وَلَا تَسْمَوُا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا
أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ آجَلِهِ ۗ ذِكْرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
وَأَقْرَبُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا ۗ إِلَّا
أَنْ تَكُونِ تِجَارَةٌ حَاضِرَةٌ تُدِيرُوهَا
بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا ۗ
وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ ۖ وَلَا يُصَارَ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ ۗ وَإِنْ تَفَعَّلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ
بِكُمْ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ وَيَعْلَمِكُمُ اللَّهُ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٨٤﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا
فَرِهْنِمْ مَقْبُوضَةً ۗ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا
فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِنَ أَمَانَتَهُ وَيُتَّقِ اللَّهَ
رَبَّهُ ۗ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۗ وَمَنْ
يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قَلْبُهُ ۗ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٨٤﴾

i cili e fsheh atë, ka zemër mëkatore. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm për atë që bëni ju.

285. Allahut i takon gjithçka që është në qiej e në tokë. Dhe çka është në zemrat tuaja, qoftë ta zbuloni a qoftë ta fshehni, Allahu do të kërkojë hesapin për atë. Mandej, kënd do Ai, do ta falë dhe kënd do, do ta dënojë. Dhe Allahu ka fuqi të bëjë gjithçka që do Ai.

286. Çka është zbritur mbi këtë Profet nga Zoti i tij e beson ai vetë dhe e besojnë edhe besimtarët. Të gjithë këta besojnë në Allah e në engjëjt e Tij dhe në Librat e Tij dhe në Profetët e Tij duke thënë: Ne nuk bëjmë kurrfarë dallimi midis Profetëve të Tij; dhe ata thonë: Ne dëgjojmë dhe bindemi. O Zoti ynë, ne kërkojmë faljen Tënde dhe tek Ti do të kthehemi.

287. Allahu nuk e ngarkon¹⁵¹ asnjë shpirt jashtë kapacitetit të tij. Ai do të shpërblehet për shkak të veprave të mira dhe do të pësojë dëm për shkak të veprave të këqija. O Zoti ynë, mos na dëno nëse harrojmë a të bëjmë ndonjë gabim. O Zoti ynë, mos na ngarko me atë barrë (përgjegjësie)¹⁵² me të cilën i

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ ۖ فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٥﴾

أَمَّا الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۗ كُلٌّ آمِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ ۖ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ۗ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۗ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٢٨٦﴾

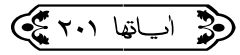
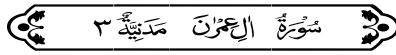
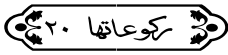
لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۗ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ ۗ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا ۗ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا

¹⁵¹ Ajeti tregon qartë se secili njeri do të përgjigjet për veprat e veta. Askush nuk do ta bartë barrën e përgjegjësishë së dikujt.

¹⁵² *Isr* do të thotë: betim, pohim, barrë, mëkat. Pra, kjo lutje ka kuptim se o Zot, ruana që ta shkelim betimin e bërë me Ty e të ngarkohemi me përgjegjësinë, siç u ngarkuan të parët tanë.

ngarkove të parët tanë. O Zoti ynë, mos na ngarko me atë përgjegjësi për bartjen e së cilës ne nuk kemi fuqi; dhe na i fal mëkatet tona dhe falna e mëshirona, Ti je Zoti ynë, pra ndihmona kundër mosbesimtarëve!

لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۚ وَاعْفُ عَنَّا ۖ وَاعْفِرْ لَنَا ۗ
 وَأَرْحَمْنَا ۗ أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
 الْكَافِرِينَ ﴿٧٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ۝

2. Alif, Lamë, Mimë.¹

اَلَمْ ۝

3. Allahu është ajo qenie pos të cilit s'ka kush të adhurohet. Ai është i Gjallë, i Vetëqëndrueshëm dhe Jetëdhënës.²

اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ ۝

4. Ai ka zbritur mbi ty Librin me vërtetësi³ dhe që e plotëson atë (diktim) që erdhi para këtij Libri. Dhe Ai më parë e zbriti Tevratin e Inxhilin-

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْاِنْجِيلَ ۝

5. Për t'i përdhur njerëzit, dhe Ai edhe e ka zbritur Furkanin. Vërtet, ata që i mohojnë Shenjat e Allahut do të kenë ndëshkim të dhembshëm. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe ndëshkimdhënës.

مَنْ قَبْلَ هٰدِي لِّلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْفُرْقٰنَ ۝
اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِآيٰتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذٰبٌ شَدِيْدٌ وَّاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُوْا نِقٰمٍ ۝

6. Vërtet, asgjë nga qiejt e nga toka nuk

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفٰى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِى الْاَرْضِ

Kjo Sure është zbritur në vitin e tretë të Hixhrës në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 201 ajete. Në këtë Sure përmenden dogma dhe besime të gabuara të grupit të tretë të përmendur në Sure Al-Fatiha, d.m.th. dogmat e të krishterëve, dhe eliminimi i tyre. Në fund përmendet ndihma e veçantë e Allahut, që e shfaqti në Betjen e Badrit.

¹ Alif Lamë Mimë - Unë jam Allah që di më së miri.

² Ajeti e hedh poshtë kategorisht doktrinën e krishterizmit se Krishti është Zot. Kjo është tema kryesore rreth së cilës bëhet fjalë në këtë Sure. Për këtë arsye këtu po përmenden atributet e Zotit.

³ 164. *Hak* do të thotë: i drejtë, i vërtetë, autentik, real, që e përforcon faktin. Shprehja *bil-Hake*, pra nënkupton: a) se Kurani përfshin ato mësimë, të cilat bazohen mbi vërtetësitë e amshueshme, b) se pranuesit e tij të parë janë populli më i mirë, c) ai ka ardhur në kohën e duhur dhe i plotëson të gjitha nevojat dhe kërkesat e njeriut.

është e fshehur prej Allahut.

وَلَا فِي السَّمَاءِ ۝

7. Ai është Allahu që ju trajton në mitrat ashtu si dëshiron Ai. S'ka kush të adhurohet, përveç Atij të Fuqishmit dhe të Mençurit.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

8. Ai është (Allahu) që zbriti mbi ty Librin ku ka disa ajete qenësore⁴ (që kanë kuptim të prerë), të cilat janë nënë (rrenjë)⁵ të këtij Libri. Mirëpo ka disa ajete të tjera, të cilat mund të kenë interpretime të ndryshme. Ata që kanë sëmundjen e kryeneçësisë, i ndjekin ato ajete që mund të interpretohen⁶ në mënyra të ndryshme me qëllim që të krijojnë ndasi e çrregullim. Dhe askush s'e di interpretimin e tyre të saktë, pos Allahut e pos atyre që kanë dijen e thellë dhe që thonë: Ne e besojmë këtë Libër, i tërë ky është prej Zotit tonë. Dhe askush s'e pranon këshillën pos të mençurëve.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ ۗ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ ۗ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

9. O Zoti ynë! Mos i shtrembëro zemrat tona pasi Ti na tregove rrugën e drejtë dhe dhurona mëshirën Tënde; vërtet Ti je Dhuruesi i Madh.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ۝

⁴ *Mohkam* janë ato ajete që nuk pësojnë ndryshime e që nuk janë të dyshimta; ato janë të qarta për nga kuptimi.

⁵ *Umm* do të thotë: a) nënë, b) burim ose origjinë ose bazë e diçkaje c) ndihmë a reformim për të tjerë.

⁶ *Motashabehat* janë ato ajete që interpretohen në mënyra të ndryshme; kuptimi i të cilave po sqarohet me studimin e ajeteve të tjera të qarta të Kuranit.

10. O Zoti ynë! Ti me të vërtetë do t'i tubosh njerëzit në Ditën rreth së cilës s'ka dyshim. Vërtet, Allahu kurrë nuk vepron kundër premtimit të Tij.

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ
 فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ۝

11. Ata që janë mosbesimtarë, duhet ta dinë se pasuritë dhe as fëmijët e tyre nuk do t'u sjellin kurrfarë dobie kundër Allahut. Dhe të tillët janë ata që janë lëndë djegëse e Zjarrit.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
 أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
 وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ ۝

12. Sjellja e tyre është si sjellja e popullit të Faraonit e të atyre që ishin para tyre. Ata i kanë përgënjeshtuar Shenjat Tona, pra Allahu i ndëshkoi ashpër për shkak të mëkateve të tyre dhe Allahu është Ndëshkimdhënës i ashpër.

كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ ۙ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
 كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ
 وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝

13. Thuaju atyre, që nuk e pranuan besimin, se do të mposhteni patjetër dhe do të tuboheni në xhehenem, dhe sa strehim i tmerrshëm është ai!

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْلَبُونَ وَنُحْشَرُونَ
 إِلَىٰ جَهَنَّمَ ۙ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ۝

14. Pa dyshim, ka pasur për ju një Shenjë në ato dy grupe që u kacafytën⁷ ndërmjet veti. Një grup luftonte në rrugën e Allahut, ndërsa i dyti ishte i jobesimtarëve. Ata (jobesimtarët) i shikonin (myslimanët) me sytë e tyre dy herë më tepër se sa ishin ata vetë. Dhe Allahu atë që e do, e fuqizon duke i dhënë ndihmë. Vërtet, në këtë ka një

قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنِ النَّاسِ ۙ فَأْتِ
 تَقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ كَافِرَةٌ
 يَرَوْنَهُمْ مِثْلِهِمْ رَأَىٰ الْعَيْنِ ۙ وَاللَّهُ
 يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَن يَشَاءُ ۙ إِنَّ فِي ذَلِكَ
 لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ۝

⁷ Fjala është për luftën e Badrit. Në këtë luftë morën pjesë vetëm 313 myslimanë, e nga ana tjetër ushtria e idhujtarëve kishte një mijë ushtarë të pajisur me shpata e me kuaj, por me ndihmën e Allahut myslimanët fituan.

mësim të madh për ata që kanë sy.

15. U është paraqitur njerëzve në formë të bukur dashuria ndaj sendeve të pëlqyeshme - gratë, fëmijët, thesaret e ruajtura të arit e të argjendit, kuajt e bukur dhe bagëtia e bujqësia. Këto janë pajisje të kësaj bote, por tek Allahu është një strehim i shkëlqyer.

16. Thuaju: A t'ju tregoj për diçka më të mirë se kjo? Për ata që frikësohen prej Allahut, ka kopshte te Zoti i tyre, ku po rrjedhin lumenj, aty do të banojnë dhe do të kenë bashkëshortet e pastra dhe pëlqimin e Allahut. Dhe Allahu i njeh mirë ata robë të Tij,

17. Të cilët thonë: O Zoti ynë, ne e pranuan besimin, pra falna mëkatet tona dhe ruana prej ndëshkimit të Zjarrit.

18. (këto kopshte janë për ata) Të cilët dalin të qëndrueshëm (durimtarë), që flasin të vërtetën dhe që tregojnë bindjen dhe dëgjueshmërinë, dhe të cilët shpenzojnë (në rrugën e Allahut) dhe kërkojnë falje (prej Allahut) në orët e vona të natës.

19. Allahu duke qëndruar mbi drejtësinë, dëshmon se s'ka Zot tjetër pos⁸ Atij, po ashtu edhe engjëjt dhe dijetarët dëshmojnë se s'ka Zot tjetër

رُزِينَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ
وَالْأَنْفُسَةِ وَالْأَخْيَالِ الْمُسَوَّمَةِ وَ الْأَنْعَامِ
وَالْأَحْرَابِ ۗ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَاٰبِ ۝

قُلْ أَوْسَيْتُكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذِكْمِ ۗ لِلَّذِينَ
اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ أَرْوَاحٌ مُّطَهَّرَةٌ
وَ رِضْوَانٌ مِّنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۝

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝

الصَّٰرِينَ وَالصَّٰدِقِينَ وَالْقٰتِلِينَ وَالْمُتَّقِينَ
وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ ۝

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ وَالْمَلٰٓئِكَةُ
وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ ۗ لَا إِلَهَ إِلَّا

pos Allahut. Ai është i Fuqishëm dhe i Urtë.

هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

20. Religjioni i vërtetë ndaj Allahut është Islami (bindja e plotë). Dhe vetëm ata, të cilëve u ishte dhënë Libri e pasi u kishte ardhur dija, krijuan divergjencia për shkak të zilisë e të grindjeve reciproke. Dhe kush i mohon Shenjat e Allahut, le ta dijë se Allahu, vërtet, është i Shpejtë në larjen e hesapit.

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ ۗ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعِيًّا بَيْنَهُمْ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

21. Por nëse ata grinden me ty, thuaju: Unë dhe ata të cilët më ndjekin mua i kemi dorëzuar qeniet tona vetëm para Allahut të Madhërishëm. Dhe thuaju atyre të cilëve u ishte dhënë Libri⁹ dhe analfabetëve: A e keni pranuar Islamin (a tregoni bindjen para porosive të Allahut)? Nëse e përqaftuan Islamin ata, atëherë ata, me të vërtetë, janë të përudhur. Por nëse ata kthehen mbrapa, ti ke për detyrë vetëm t'ua përcjellësh mesazhin. Dhe Allahu është Vigjilent ndaj shërbëtorëve të Tij.

فَإِنْ حَاجَبَكَ فَقُلْ أَسَلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ ۗ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ ءِ أَسَلَمْتُمْ ۗ فَإِنْ أَسَلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا ۗ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ۝

22. Ua përcjell lajmin rreth ndëshkimit të dhembshëm atyre, të cilët i mohojnë Shenjat e Allahut dhe përpiqen t'i vrasin profetët dhe personat që i këshillojnë njerëzit për drejtësi.

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۗ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ ۗ فَبِئْسَ لَهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ أَلِيمٌ ۝

⁸ Një fakt qenësor dhe i pakundërshtueshëm në të gjitha fetë është se Zoti është Një.

⁹ Populli i Librit janë ata që e besojnë ndonjë Libër (Sheriat) Hyjnor.

23. Të tillët janë ata veprat e të cilëve do të shkojnë kot në këtë botë dhe në botën e pastajme, dhe ata s'do të kenë ndihmëtarë.

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ ۖ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٣﴾

24. A nuk i sheh ata, të cilëve u ishte dhënë një pjesë e Librit dhe kur thirren në drejtim të Librit të Allahut, që ai (Libri) të gjykojë në mes të tyre, prapë një grup prej tyre shmanget, duke e kundërshtuar!

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ
الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيَحْكَمَ
بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ وَهُمْ
مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

25. Kjo (shmangie) është për shkak se ata thonë: Zjarri nuk do të na prekë pos disa ditëve të numëruara. Dhe ata trillojnë dhe trillimet e tyre i mashtrojnë ata në çështjen e religjionit të tyre.

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا
أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ ۖ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا
كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٥﴾

26. Si do të jenë ata, kur Ne do t'i tubojmë në Ditën për ardhjen e së cilës s'ka dyshim, dhe kur çdo shpirti do t'i paguhet plotësisht çka do të ketë fituar ai, dhe ata s'do të sillen padrejtësisht.

فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ ۗ
وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

27. Thuaj: O Allah, Zoti i Sovranitetit, Ti ia fal pushtetin atij, që do Ti; dhe Ti merr prej atij, kë do Ti. Ti e lartëson atë, kë do Ti, dhe e poshtëron atë, kë do Ti. Të gjitha mirësitë janë në dorën Tënde. Ti, vërtet, ke fuqi për të bërë gjithçka.

قُلِ اللَّهُمَّ مَلِكُ الْمَلِكِ تُوتِي الْمُلْكَ مَنْ
تَشَاءُ وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاءُ ۖ
وَتُعْزِّزُ مَنْ تَشَاءُ وَتُذَلِّلُ مَنْ تَشَاءُ ۗ بِيدِكَ
الْخَيْرُ ۗ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٧﴾

28. Ti e shndërron natën në ditë, dhe ditën në natë; dhe Ti e nxjerr prej të

تُؤَيِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَتُؤَيِّجُ النَّهَارَ فِي

vdekurit të gjallin dhe nga i gjalli të vdekurin, dhe Ti e furnizon pafundësisht atë, që do Ti.

29. Besimtarët nuk duhet që duke i lënë anësh besimtarët e tjerë, t'i marrin për miq jobesimtarët. Kush vepron kështu, ai s'ka lidhje me Allahun. Pra, duhet të ruheni plotësisht prej tyre. Dhe Allahu ju alarmon (jep vërejtje) kundër ndëshkimit të Tij; dhe tek Allahu do të ktheheni.

30. Thuaj: Qoftë ta fshehni atë që ka në zemrat tuaja ose ta zbuloni, Allahu e di atë; dhe Ai e di edhe atë që është në qiej e që është në tokë. Dhe Allahu ka fuqi të bëjë gjithçka.

31. (Frikësoheni prej Ditës) Kur çdo njeri do të ballafaqohet me të gjitha veprat e tij të mira e me ato të këqija që i kishte bërë ai. Ai do të dëshirojë (atë Ditë) që ndërmjet veprave të tij dhe të atij të ketë një largësi të madhe. Dhe Allahu ju frikëson kundër ndëshkimit të Tij. Dhe Allahu është shumë i Dhembshur ndaj robëve të Vet.

32. Thuaj: Nëse e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua. Kështu edhe Allahu do t'ju dashurojë dhe do t'i falë mëkatet tuaja. Dhe Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنَ الْحَيَاةِ الْمَيِّتِ وَتُخْرِجُهُمُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيَاةِ وَتَرْتَرُقُ مَنْ تَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢٩﴾

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكُفْرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتًا وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ الْمَصِيرُ ﴿٣٠﴾

قُلْ إِنْ تُحْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْدُوهُ يُعَلِّمَهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣١﴾

يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُخَضَّرًا ۗ وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيَحْذَرُكُمْ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٣٢﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٣﴾

33. Thuaj: Binduni para Allahut e para Profetit të Tij; por nëse ata kthejnë shpinën, atëherë mbani mend se Allahu nuk i do jobesimtarët.

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكٰفِرِينَ ﴿٣٣﴾

34. Allahu e ka zgjedhur Ademin dhe Nuhin dhe familjen e Ibrahimit dhe familjen e Imranit¹⁰ prej të gjithë popujve të asaj kohe.

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَ نُوحًا وَ آلَ إِبْرٰهِيْمَ
وَ آلَ عِمْرٰنَ عَلَى الْعٰلَمِيْنَ ﴿٣٤﴾

35. Ata ishin pasardhësit që kishin një përputhmëri të plotë me njëri-tjetrin. Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ ۗ وَ اللَّهُ سَمِيْعٌ
عَلِيْمٌ ﴿٣٥﴾

36. (Kujtojeni) Kur një grua e Imranit tha: O Zoti im, unë Të kam bërë be Ty se çka është në barkun (mitrën) time e bëra të dedikuar¹¹ në shërbimin Tënd, duke e liruar atë nga peripecitë e botës. Pra, Ti pranoje atë prej meje, vërtet Ti je i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

إِذْ قَالَتِ امْرَأَتُ عِمْرٰنَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ
لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَقَبَّلْ مِنِّي ۚ
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْمُ ﴿٣٦﴾

37. Por kur ajo e lindi, tha: O Zoti im, unë e kam lindur femër.¹² Dhe Allahu e dinte mirë çka e kishte lindur, dhe

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا
أُنْثَىٰ ۗ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعْتَ ۗ وَ لَيْسَ

¹⁰ Emri Imran mund të jetë i përdorur për dy persona: a) Për Imranin e Biblës, i cili qe biri i Kohathit dhe nipi i Levit. Ai ishte babai i Musait e i Harunit; b) Për Imranin, babai i Merjemes, nëna e Isait (Krishtit).

¹¹ Fjala Muharrar në këtë ajet do të thotë: fëmijë i emancipuar, i dedikuar për shërbim të kishës (Lane e Mufredat).

¹² Nëna e Merjemes i kishte dhënë betim Zotit se nëse i lind djalë, do ta dedikojë për shërbim të Tij. Por, kur iu lind vajza, ajo u habit se ç'të bëjë.

mashkulli (që ishte në imagjinetën e saj) nuk ishte si kjo femër (që e lindi). Dhe ajo tha: Unë e pagëzova me emrin Merjem, dhe unë e dorëzoj atë dhe pasardhësit e saj në mbrojtjen Tënde nga shejtani i mallkuar.¹³

38. Pra Zoti i saj e pranoi atë në mënyrën më të bukur dhe e rriti në mënyrë të shkëlqyer dhe e bëri Zakarian kujdestar të saj. Kurdoherë që Zakaria e vizitonte në Mihrab (në pjesën më të mirë të shtëpisë ku ajo adhuronte), gjente ushqimin tek ajo. Pra, një ditë ai i tha: O Merjem, nga ku e ke marrë këtë? Ajo iu përgjigj: Është prej Allahut, vërtet Allahu e furnizon pafundësisht atë, kë do Ai.

39. Aty Zakaria e luti Zotin e tij duke thënë: O Zoti im, falmë prej Vetes femijë të dëlirë, vërtet Ti i dëgjon shumë lutjet (e lutësit)!

40. Kur ai ishte duke lutur Allahun në Mihrab, engjëjt e thirrën: Allahu të jep ty lajm të gëzuar rreth Jahjes¹⁴ i cili do ta verifikojë një fjalë madhështore të Allahut, dhe që do të jetë fisnik e i dëlirë dhe një profet ndër bamirësit.

الذَّكْرُ كَالْأُنثَىٰ ۚ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ
وَإِنِّي أَعِيدُهَا بِكَ وَذُرِّيَّתَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ
الرَّجِيمِ ﴿٣٧﴾

فَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا
حَسَنًا ۗ وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا ۖ كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا
زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ ۗ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا ۚ قَالَ
يَمْرَأَةُ أَلَيْ لِكَ هَذَا ۖ قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ
حِسَابٍ ﴿٣٨﴾

هَذَا لِكَ دَعَا زَكَرِيَّا رَبَّهُ ۚ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي
مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ۚ إِنَّكَ سَمِيعُ
الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي
الْمِحْرَابِ ۗ أَنْ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَىٰ
مُصَدِّقًا بِكَلِمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا
وَنَبِيًّا ۖ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٠﴾

¹³ Fjala *raxhim* që është përdorur si cilësia e shejtanit, rrjedh nga fjala *raxhma* që do të thotë: a) njeriu i larguar nga oborri i Zotit e nga mëshira e Tij, ose njeriu i mallkuar, b) i braktisur e i harruar c) i qëlluar me gurë dhe ç) ai që është larg prej të gjitha virtyeteve të larta (Lane).

¹⁴ Jahja ose Xhoni është emri i një Profeti që erdhi para Krishtit.

41. Ai tha: O Zoti im, si do të kem unë djalë, kur më zuri pleqëria dhe kur edhe gruaja ime është bërë shterpe? Ai iu përgjigj: Ashtu është puna e Allahut, Ai bën çka do Ai.

قَالَ رَبِّ اَلَىٰ يَكُوْنُ لِىْ عُلْمٌ وَّ قَدْ بَلَغَى الْكِبَرَ وَاْمْرَاتِى عَاقِرٌ قَالَ كَذٰلِكَ اللّٰهُ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ ﴿٤١﴾

42. Ai (Zakaria) tha: O Zoti im, më jep ndonjë urdhër (këshillë). Ai (Zoti) iu përgjigj: Urdhëri për ty është se ti nuk duhet të flasësh me askënd për tri ditë, pos me anë të shenjave. Dhe përkujtoje shumë Zotin tënd dhe lavdroje Atë në mbrëmje e në mëngjes!

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِىْ اٰيَةً قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ اَيَّامٍ اِلَّا رَمْرًا وَاذْكُرْ رَبَّكَ كَثِيْرًا وَّ سَبِّحْ بِالْعَشِيِّ وَالْاِبْكَارِ ﴿٤٢﴾

43. Dhe kujtoje kohën kur engjëjt thanë: O Merjem, Allahu të ka zgjedhur ty dhe të ka dëlirësuar ty dhe të ka lartësuar ty prej të gjitha grave të kohës.

وَ اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰكِ وَطَهَّرَكِ وَاَصْطَفٰكِ عَلٰى نِسَآءِ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٤٣﴾

44. O Merjem, bindu para Zotit tënd dhe bëji sexhde dhe adhuroje Allahun së bashku me ata që e adhurojnë Atë!

يٰمَرْيَمُ اقْنُتِ لِرَبِّكِ وَاٰجِدِىْ وَاٰزْكُىْ مَعَ الرَّٰكِعِيْنَ ﴿٤٤﴾

45. Ky është një lajm prej lajmeve të së padukshmes që të diktojme ty. Dhe ti s'ke qenë me ata kur ata i gjuanin shigjetat e tyre (për short) me qëllim që ta dinin se kush do të jetë kujdestari i Merjemes e as nuk ke qenë me ata kur përziheshin me njëri-tjetrin.

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبَآءِ الْغَيْبِ نُوْحِيْهِ اِلَيْكَ وَا مَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يُلْقُوْنَ اَقْلَامَهُمْ اِيْهِمْ يَكْفُلُ مَرْيَمَ وَا مَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ اِذْ يَخْتَصِمُوْنَ ﴿٤٥﴾

46. Dhe kujtoje kohën kur engjëjt thanë: O Merjem, Allahu të jep ty lajm të gëzuar rreth një Fjale të Shenjtë (rreth një djali) emri i të cilit do të jetë

اِذْ قَالَتِ الْمَلٰٓئِكَةُ يٰمَرْيَمُ اِنَّ اللّٰهَ يَبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ ۗ اَسْمُهُ الْمَسِيْحُ عِيسَى ابْنُ

Masih, Isa biri i Merjemes,¹⁵ i respektuar në këtë botë dhe në botën e paskësajme, dhe do të jetë ndër të afërmit e Allahut.

مَرِيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٤٧﴾

47. Dhe ai do të flasë me njerëzit qysh prej djepit¹⁶ dhe si ashtu edhe në moshën e pleqërisë, dhe ai do të jetë ndër njerëzit e dëlirë.

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٧﴾

¹⁵ Ibne Merjem (biri i Merjemes) është emri i Krishtit. Zoti e pagëzoi atë me këtë emër se ishte pa babë.

¹⁶ *Al-Mahd* është ajo moshë fëmijënore kur fëmija fillon të flasë mirë, kurse Al-Kahl përdoret për moshën 40 vjeçare e deri te pleqëria. Këto janë dy fjalë që janë përdorur në Kuran lidhur me Hazret Isain a.s. Shtrohet pyetja se përse këto dy faza të jetës së tij janë zgjedhur? Kjo do të thotë se Allahu nuk flet për ndonjë bisedë të rëndomtë, por është fjala për një bisedë shumë të rëndësishme. Kur është fjala për moshën e tij fëmijënore, dijetarët mendojnë se Allahu ia dhuroi Isait profetizmin dhe librin në moshën e tij shumë fëmijënore. Nëse ta zëmë se ashtu ngjau, atëherë duhet të bindemi se Isai patjetër është kryqëzuar në moshën fëmijënore. Inxhilli tregon qartë se ajo ishte mosha e Kahlit kur i është dhënë libri dhe është autorizuar si profet, e jo mosha fëmijënore. Shpesh ndodh që fëmija e shikon një ëndërr për të ardhmën dhe që realizohet ashtu. Po edhe njerëzit më shumë i besojnë fëmijët se sa të rriturit, sepse fëmija nuk gënjen. Allahu xh.sh. e porositi Merjemen që të rrijë të heshtë dhe të mos flasë. Hazret Isai a.s. iu drejtua njerëzve dhe tha: Allahu më bëri profet dhe më dha libër. Askush nuk kërkoi se ku është libri e as nuk ekzistonte ndonjë libër në atë kohë. Mirëpo, me këto fjalë njerëzit kanë konstatuar se ky fëmijë nuk është një fëmijë i zakonshëm, por është një fëmijë i veçantë dhe shumë special, ndaj lini atë. Më vonë në moshën e Kahlit ai deklaroi se është profet i Zotit dhe ua paraqiti librin. Pra, këto dy faza të jetës së tij po përmenden këtu, kurse asnjë ngjarje tjetër nuk është përmendur në mes të këtyre dy fazave. Nëse Isai kishte marrë librin dhe profetizmin në moshën fëmijënore, pse mbeti heshtë për një kohë aq të gjatë dhe nuk bëri kurrfarë predikimi? Hazret Merjeme e solli Isain hipur mbi një gomar, që tregon se ai nuk ishte foshnjë por ishte një djalë 5-6 vjeçar. Një fëmijë në këtë moshë mund të tregojë ëndërrën e vet dhe njerëzit mund ta besojnë atë. Allahu xh.sh. i dha forcë ta rrëfejë ëndërrën e tij, përndryshe një fëmijë s'mund të trillojë prej vetes. Hazret Isai a.s. është kryqëzuar në moshën 41 vjeçare, vetë sipas Biblës, që është mosha e Kahlit. Po ashtu, Hazret Jusufi a.s. kishte parë një ëndërr në moshën fëmijënore që u realizua më vonë. Ajetet e Kuranit tregojnë se Isait i është urdhëruar të falë Namazin dhe të paguajë Zakatin dhe të mos jetë i vrazhdë dhe zemërgur ndaj nënës. Pra, si ai në moshën 4-6 vjeçare falte Namazin, paguante Zakatin dhe sillej ashpër ndaj nënës së tij? Mendoni pak për këto fakte!

48. Ajo tha: O Zoti im, si do të kem unë djalë, kurse s'më ka prekur mashkulli? Ai tha: Ashtu është puna e Allahut. Ai krijon çka do Ai. Kur vendos Ai të bëjë diçka, vetëm thotë: Bëhu, dhe menjëherë fillon procesi i krijimit të saj.

قَالَتْ رَبِّ اُنۢى يَكُونُ لِىٓ وَكَدَّ وَا لَمْ
يَمَسِّنۡى بَشَرًا ۗ قَالَ كَذٰلِكَ اَللّٰهُ يَخْلُقُ
مَا يَشَآءُ ۗ اِذَا قَضٰى اَمْرًا فَاِنَّمَا يَقُوْلُ
لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٤٨﴾

49. Dhe Ai (Allahu) do t'ia mësojë Librin e urtësinë dhe Teveratin e Inxhilin;

وَيُعَلِّمُهٗ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَةَ وَ التَّوْرَةَ
وَ الْاِنۡجِيْلَ ﴿٤٩﴾

50. Dhe ai do të paraqitet si pejgamber te Bijtë e Izraelit me këtë mesazh: Unë kam ardhur te ju me një Shenjë nga Zoti juaj që unë të trajtoj (në dobinë tuaj) një krijesë prej deltinës në formë zogu,¹⁷ madje të fryj në të një shpirt të ri dhe ai me urdhërin e Allahut do të bëhet zog fluturak (zog shpirtëror); dhe unë me urdhërin e Allahut do t'i shëroj të verbërit dhe të sëmurët nga gërbulla¹⁸ dhe unë do ta ngjall (shpirtërisht) të vdekurin, dhe unë do t'ju tregoj çka do të hani e çka do të tuboni në shtëpitë tuaja. Vërtet, në këtë është një Shenjë për ju, nëse jeni besimtarë.

وَرَسُوْلًا اِلَىٰ بَنِيۤ اِسْرٰٓءِيْلَ ۗ اِنۢى قَدْ
جِئْتُكُمْ بِاٰیٰتٍ مِّنۡ رَّبِّكُمْ ۗ اِنۢى اَخْلَقْتُ لَكُمۡ
مِّنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيْهِ
فَيَكُوْنُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللّٰهِ ۗ وَاُبْرِئُ
الْاَكْمَهٗ وَاالۡبَرَصَ وَاُحۡىِ الْمَوْتٰى بِاِذْنِ
اللّٰهِ ۗ وَاُنۢبِئُكُمْ بِمَا تَاْكُلُوْنَ وَاَمَّا تَدۡخِرُوْنَ
فِىۤ بُيُوْتِكُمْ ۗ اِنَّ فِىۤ ذٰلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ اِنۢ
كُنْتُمْ مُّوْمِنِيْنَ ﴿٥٠﴾

51. Dhe kam ardhur për ta plotësuar atë (diktim) që kishte ardhur para

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ

¹⁷ Tair (zog) metaforikisht përdoret për një njeri të përshpirtshëm që fluturon lartë në kupën e qiellit shpirtëror.

¹⁸ Jehudëve u ishte dhënë urdhër që njerëzit e sëmurë nga gërbulla e të verbërit t'i konsiderojnë të papastër dhe të fëlliqur (Ahbar 12 dhe 21). Allahu me anë të Masihut (Krishti) e korrigjoi këtë mësim të tyre. Shumë mjekë edhe në këtë botë i shërojnë të sëmurit e tillë. Pra, Masihu nuk ishte Zot.

meje, Tevratin; dhe kam ardhur që t'i bëj të lejueshme (hallall) disa ato gjëra që ishin bërë të palejueshme (haram) për ju. Dhe kam ardhur te ju me një Shenjë nga Zoti juaj, prandaj frikësoheni prej Allahut dhe ndiqmëni.¹⁹

وَلِأَجْلِ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ
وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَاطِيعُونَ ﴿٥١﴾

52. Vërtet, Allahu është Zoti im dhe Zoti juaj, pra adhurojeni Atë se kjo është rruga e drejtë.

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٥٢﴾

53. Dhe kur Isai mori vesh se ata nuk po e pranojnë besimin, ai tha: Kush do të jenë ndihmëtarët e mi për hir të Allahut? Ne, iu përgjigjën dishepujt. Ne jemi ndihmëtarët e (fesë së) Allahut. Ne e kemi besuar Allahun, pra edhe ti duhet të dëshmosh se ne jemi të bindur.

فَلَمَّا أَحَسَّ عَيْسَىٰ مِنْهُمْ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۗ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ۗ أُمَّتًا بِاللَّهِ ۗ وَاشْهَدْ بِآثَانَا مُسْلِمُونَ ﴿٥٣﴾

54. O Zoti ynë, ne e besojmë atë që Ti e ke zbritur dhe ne e ndjekim këtë Profet, pra na shkruaj ndër dëshmitarët (e vërtetësisë).

رَبَّنَا أُمَّتًا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ ۗ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٤﴾

55. Dhe (armiqtë e Isait) planifikuan, edhe Allahu planifikoi dhe Allahu është Planifikuesi më i mirë.²⁰

وَ مَكَرُوا وَ مَكَرَ اللَّهُ ۗ وَ اللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٥٥﴾

56. (Kujtojeni kohën) Kur Allahu tha: O

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَىٰ إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَافِعُكَ

¹⁹ *Havarijun* është shumësi i fjalës *Havari* që do të thotë: a) rrobalerës, b) njeriu që përpiket të largohet prej mëkateve c) njeriu me karakter të pastër ç) ai që bën vepra të mira d) shok i vërtetë e i sinqertë dhe ndihmëtar e ithtar i një Profeti (Lane e Mufredat).

²⁰ Jahuditë planifikuan që ta mbysin Krishtin mbi Kryq, por dështoi plani i tyre, sepse Zoti e shpëtoi nga vdekja e Kryqit.

Isa, Unë do të të jap ty vdekjen e natyrshme²¹ dhe do të të jap ty respekt në oborin Tim,²² dhe do të të liroj ty nga akuzat e jobesimtarëve dhe do t'i lartësoj ndjekësit e tu kundër jobesimtarëve deri në Ditën e Kiametit; mandej do të ktheheni tek Unë dhe atëherë Unë do të gjykoj në mes jush lidhur me ato çështje rreth të cilave diferencoheshit.

57. Pra, për sa u përket atyre të cilët dolën jobesimtarë, Unë do t'i jap një ndëshkim të rëndë në këtë botë e në botën e paskësajme, dhe ata nuk do të kenë ndihmëtarë.

58. Dhe për sa u përket atyre, të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Ai (Allahu) do t'ua japë shpërblimin e tyre të plotë. Dhe Allahu

إِلَىٰ وَمَطَّهَّرَكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلِ
الَّذِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَحْكُمُ
بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٢٧﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَأَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا
شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَمَا لَهُمْ
مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿٢٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِيؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ

²¹ Fjala *mutavaffi* ka dalë prej fjalës *tavaffa*; thuhet *tavaffa* Allahu Agimin d.m.th Allahu e mori shpirtin e Agimit, vdiq ai. Sipas gramatikës arabe kur Zoti është subjekt dhe qenia njerëzore të jetë objekt dhe nuk përmendet fjala gjumë, folja *tavaffa* s'ka kuptim tjetër pos vdekjes. Kjo fjalë është përdorur në 25 vende të Kuranit, prej të cilave në 23 vende ka kuptim të vdekjes, ndërsa në dy vende ka kuptim të gjumit, mirëpo këtu bashkë me fjalën *tavaffa* është përdorur edhe fjala gjumë ose natë, gjë që tregon se është fjala për gjumë, sepse edhe gjatë gjumit njeriut i vjen një lloj vdekjeje.

²² Fjala *rafa* nënkupton ngritjen e gradës së ndonjë personi. Kur përdoret për njeriun dhe Zoti është subjekt, kjo do të thotë se Zoti e lartësoi dhe e ngriti shpirtërisht dhe i dha një nder në oborin e Tij. Jahuditë besonin se Isai ka vdekur mbi Kryq, prandaj pësoi vdekjen e mallkuar (sipas besimeve të jahudëve, Profeti që kryqëzohet është i mallkuar dhe nuk mund të ketë nder e ngritje shpirtërore në oborin e Zotit), prandaj Zoti në këtë ajet tregon se Isai (Krishti) nuk vdiq mbi Kryq e as nuk do të kryqëzohet e as do të vritet, por përkundrazi, Unë do t'i jap vdekjen e tij të natyrshme dhe ai do të ketë ngritje shpirtërore në oborin Tim. Fjala *Rafa* nuk do të thotë se Allahu e ngriti Isain fizikisht. Një akt i tillë është jashtë ligjeve të Allahut dhe Allahu kurrë nuk vepron kundër ligjeve të Veta.

nuk i do mizorët.

الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Ky është ai mësim që Ne e recitojmë para teje nga Shenjat dhe nga Zikri (Kurani) plot urtësie.

ذٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْاٰیٰتِ وَالذِّكْرِ

الْحَكِيْمِ ﴿٥٩﴾

60. Vërtet, rasti i Isait ndaj Allahut është si rasti i Ademit. Allahu e krijoi (Ademin) nga dheu mandej Ai i tha: Bëhu, dhe ai u bë (u krijua).

اِنَّ مَثَلَ عِيسٰی عِنْدَ اللّٰهِ كَمَثَلِ اٰدَمَ ط خَلَقَهُ
مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ﴿٦٠﴾

61. Ky është realiteti prej Zotit tënd, pra mos u bë ndër ata që dyshojnë.

اَلْحَقُّ مِنْ رَّبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِّنَ
الْمُتَرَيِّنَ ﴿٦١﴾

62. Pra, pasi erdhi tek ti dituria (hyjnore), kush grindet me ty rreth asaj, thuaji atij: Ejani, ne thërrasim bijtë tanë e ju tuajt, ne gratë tona e ju tuajat dhe ne njerëzit tanë dhe ju tuajt, atëherë ne të gjithë duhet të lutemi me gjithë shpirt e me gjithë zemër dhe ta hedhim mallkimin e Allahut mbi gënjeshtarët.

فَمَنْ حَآجَّكَ فِيْهِ مِنْۢ بَعْدِ مَا جَآءَكَ مِنَ
الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ اَبْنَآءَنَا
وَ اَبْنَآءَكُمْ وَ نِسَآءَنَا وَ نِسَآءَكُمْ
وَ اَنْفُسَنَا وَ اَنْفُسَكُمْ ۗ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ
لَّعْنَتَ اللّٰهِ عَلٰى الْكٰذِبِيْنَ ﴿٦٢﴾

63. Ky, me të vërtetë, është shpjegim i vërtetë. Dhe s'ka kush të adhurohet pos Allahut; dhe Allahu është i Fuqishëm dhe i Urtë.

اِنَّ هٰذَا لَهٗوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ ۗ وَمَا مِنْ اِلٰهٍ
اِلَّا اللّٰهُ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ لَهٗوَ الْعَزِيْزُ
الْحَكِيْمُ ﴿٦٣﴾

64. Po nëse e kthejnë shpinën, atëherë mbani mend se Allahu i njeh mirë ngatërrestarët.

ۙ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ بِالْمُفْسِدِيْنَ ﴿٦٤﴾

65. Thuaj: O populli i Librit! Ejani në drejtim të asaj fjale që është e përbashkët midis nesh e jush, se ne nuk

قُلْ يٰٓاَهْلَ الْكِتٰبِ تَعَالَوْا اِلٰى كَلِمَةٍ
سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اِلَّا نَعْبُدَ اِلَّا اللّٰهَ

duhet ta adhurojmë askënd pos Allahut dhe asgjë nuk duhet ta konsiderojmë partner të Tij, dhe të mos trajtojmë njëri-tjetrin Zota në vend të Allahut. Por nëse ata kthejnë shpinën, thuajuni: Duhet të dëshmoni ju se ne jemi të bindur para Allahut.

66. O populli i Librit! Përse po grindeni lidhur me Ibrahimin, kurse Teverati dhe Inxhili zbriten pas tij? Prapë s' merrni vesh!

67. Dëgjoni! Ju jeni ata që ishit duke diskutuar rreth atyre çështjeve për të cilat ju keni pasur dije. Pra, përse tani po diskutoni rreth atyre çështjeve për të cilat ju s'keni kurrfarë dijeje? Allahu e di dhe ju s'e dini.

68. Ibrahim i s'ka qenë as jehud e as i krishter, por ai rrinte gjithmonë i përlur para Allahut dhe i dëgjueshëm ndaj Tij, dhe s'ka qenë ndër politeistët.

69. Vërtet, njerëzit më të afërm me Ibrahimin janë ata të cilët e ndoqën rrugën e tij, dhe ky Profet (Muhammadi s.a.v.s.) dhe besimtarët (ithtarët e tij). Dhe Allahu është shoku i besimtarëve.

70. Një grup prej popullit të Librit dëshiron që t'ju mënjanojë nga rruga e drejtë, por ata nuk mund të mënjanojnë askënd pos vetvetes, mirëpo këtë nuk e ndjejnë.

وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا
بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَقُولُوا الشُّهُودُ يَا أَيُّهَا الْمُسْلِمُونَ ﴿٦٦﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَمَا أُنزِلَتِ التَّوْرَةُ وَالْإِنْجِيلَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ حَآجِّجْتُمْ فِيْمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
فَلِمَ تَحَآجُّونَ فِيْمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ
وَآللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُّسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٩﴾

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لَلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ
وَهَذَا النَّبِيُّ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَبِيُّ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٠﴾

وَدَّتْ طَآئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ
يَضُلُّوكُمْ ط وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا
يَشْعُرُونَ ﴿٧١﴾

71. O populli i Librit! Përse i mohoni Shenjat (argumentet) e Allahut, kurse jeni dëshmitarë të tyre (se janë të vërteta)?

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧١﴾

72. O populli i Librit! Përse duke ditur e përzieni të vërtetën me gënjeshtren dhe e fshihni të vërtetën?

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ
وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٧٢﴾

73. Dhe një grup prej popullit të Librit thotë: Çka është zbritur mbi besimtarët, e besoni atë në pjesën e parë të ditës dhe e mohoni në pjesën e fundit të ditës, ndoshta (me anë të kësaj metode) ata (besimtarët) do të kthehen nga besimi i tyre.

وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
آمِنُوا بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا
وَجَهَ النَّهَارِ وَاكْفُرُوا آخِرَهُ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe (thonë) mos u bindni para askujt pos atij që e ndjek religjionin tuaj. Thuaju: Vërtet, hidajeti i vërtetë është ai i Allahut. (Nuk është e domosdoshme) që t'i jepet dikujt ashtu siç ju është dhënë juve ose (nëse nuk u jepet, a do të kenë të drejtë) që të grinden me ju para Zotit tuaj. Po ashtu, thuaju: Tërë bekimi është në dorën e Allahut. Ai ia fal bekimin e Tij atij që do Ai. Dhe Allahu është Dorëhapur dhe i Gjithëdijshëm.

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبِعَ دِينَكُمْ ۗ قُلْ
إِنَّ الْهُدَىٰ هُدَىٰ اللَّهِ ۗ أَنْ يُؤْتَىٰ أَحَدٌ
مِّثْلَ مَا أُوتِيْتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ
رَبِّكُمْ ۗ قُلْ إِنْ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ ۗ يُؤْتِيهِ
مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

75. Ai (Allahu) për mëshirën e Tij e zgjedh atë, kë do Ai. Dhe Allahu është shumë i Mëshirshëm.

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٥﴾

76. Dhe në mesin e popullit të Librit ka

وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَن إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِطَارٍ

njeri të cilit nëse ia beson një thesar pasurish, do të ta kthejë ty, mirëpo ka edhe të tillë, që nëse i beson vetëm një dinar, nuk do të ta kthejë ty, derisa të mos i rrih mbi kokën e tij. Kjo është për shkak se ata thonë: Ne nuk do të jemi përgjegjës për njerëzit e pashkolluar; dhe ata duke e ditur thonë gënjeshtren kundër Allahut.²³

77. Jo, por njeriu i devotshëm është ai që e plotëson zotimin e vet dhe i frikësohet Allahut. Vërtet, Allahu i do të devotshmit.

78. Ata që e shesin me diçka të pavlefshme konventën dhe betimet e tyre të bëra me Allahun, nuk do të kenë kurrfarë pjese në jetën e paskësajme, dhe në Ditën e Kiametit Allahu nuk do të flasë me ta e as nuk do t'i shikojë e as nuk do t'i pastrojë; dhe për ata do të jetë një ndëshkim i tmerrshëm.

79. Dhe, vërtet, në mesin e tyre ka një grup që e përdredhin gjuhën²⁴ e tyre kur recitojnë Librin (Tevratin) me qëllim që ta konsideroni atë si pjesë të Librit, kurse në realitet ajo nuk është pjesa e Librit. Dhe ata thonë: Kjo është prej

يُودِيهِ إِلَيْكَ^٤ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ
بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّيهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ
قَائِمًا^٥ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمَمِينَ سَبِيلٌ^٦ وَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ^٧

بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ^٧

إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ
ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ^٨ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ^٩

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوَنَ أَسْتَهْمُ بِالْكِتَابِ
لِيُحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ^٤
وَ يَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ^٥ وَ يَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ

²³ Në kohën e Profetit të Shenjtë jehuditë mendonin se nuk është mëkat të plaçkiten myslimanët, sepse ndjekin fenë e gënjeshtert.

²⁴ Është fjala për praktikën e keqe të jehudëve që e lexonin ndonjë fragment në gjuhën hebreike me qëllim që dëgjuesi ta konsideronte një pjesë të Tevratit.

Allahut. Por, faktikisht ajo nuk është prej Allahut. Dhe ata duke ditur, e trillojnë gënjeshtren në emër të Allahut.

80. Është e pamundur që një qenie njerëzore, të cilit Allahu i jep Librin, urtësinë dhe profetësinë (pejgamberllëkun), t'u thotë njerëzve: Adhuro mëni në vend të Allahut (duke i lënë anësh të gjitha këto bekimet e Allahut). Por, përkundrazi, ai vetëm thotë: Bëhuni tërësisht të devotshëm²⁵ vetëm ndaj Zotit, sepse ju e predikoni Librin dhe se e studioni.

81. As nuk është e hijshme për të që t'ju predikojë që engjëjt dhe profetët t'i bëni Zot. A është e mundur që ai t'ju predikojë që ta pranoni mosbesimin, pasi u bëtë njëherë myslimanë (të bindur)?

82. Dhe kujtojeni kohën kur Allahu nënshkroi një konventë me popullin e Librit, siç e lidhi konventën me të gjithë profetët, duke thënë se Unë ju dhashë Librin e Urtësinë, pra nëse vjen te ju ndonjë profet i cili e vërteton (atë Libër) që e keni ju, atëherë duhet ta besoni dhe duhet ta ndihmoni atë! Dhe Ai tha: A pajtoheni ju dhe a e pranoni përgjegjësinë nga ana Ime (lidhur me

²⁵ *Rrabbaniyun* është shumësi i rrabani që do të thotë: a) njeriu i devotshëm dhe i dedikuar për shërbim të fesë b) ai që zotëron dijen Hyjnore c) ai që është edukuar me diturinë fetare ç) mësues d) udhëheqës dhe dh) reformator (Lane e Mufredat).

وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيَهُ اللَّهُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَ وَالتَّوْبَةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا
عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا
رَبِّينَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ وَبِمَا
كُنْتُمْ تُدْرِسُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ
أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿٧٦﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ
كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَكُمْ تَقُولُونَ بِهِ وَتَنْصُرْتَهُ ۗ قَالَ
ءَأَقْرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَىٰ ذُلِكُمْ إِصْرِي ۗ
قَالُوا أَقْرَرْنَا ۗ قَالَ فَاشْهَدُوا ۗ وَأَنَا مَعَكُمْ
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٧٧﴾

këtë)? Ata thanë: Ne e pranojmë. Ai tha: Dëshmoni, edhe Unë bashkë me ju jam ndër dëshmitarët.

83. Tani kush e kthen shpinën pas kësaj konvente (le ta dijë) se të tillët janë përçarës.

فَمَنْ تَوَلَّىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْفٰسِقُونَ ﴿٧٣﴾

84. A kërkojnë ndonjë fe tjetër pos fesë së Allahut, kurse çdo gjë që ekziston në qiej e në tokë bindet, me hir e pahir, para Tij dhe te Ai do të kthehen të gjithë ata?

أَفَعَبِّرَٰ دِينَ اللَّهِ يَبْعُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي
السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَإِلَيْهِ
يُرْجَعُونَ ﴿٧٤﴾

85. Thuaj: Ne e besojmë Allahun dhe atë që na është zbritur neve (mësim e diktim) dhe që i është zbritur Ibrahimit e Ismailit e Is-hakut e Jakubit dhe që u është zbritur pasardhësve të tij dhe në atë që i është zbritur Musait e Isait e profetëve të tjerë prej Zotit të tyre. Ne nuk e dallojmë njërin prej tjetrit dhe ne i bindemi vetëm Allahut.²⁶

قُلْ أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
عَلَىٰ إِبْرٰهِيْمَ وَإِسْمٰعِيْلَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ
وَالنَّبِيِّنَ مِنْ رَبِّهِمْ ۚ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
مِّنْهُمْ ۗ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ﴿٧٥﴾

86. Dhe kush dëshiron ta pranojë fenë tjetër pos Islamit,²⁷ le ta dijë se nuk do të pranohet prej tij dhe në botën e paskësajme ai do të jetë ndër ata që do të pësojnë humbje.

وَمَنْ يَّبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ
مِنْهُ ۗ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٧٦﴾

²⁶ Ajeti do të thotë se nuk mund të jetë diskriminim ndërmjet Profetëve.

²⁷ Ajeti tregon qartë se Feja Islame është feja e përsosur, e përkryer, universale dhe e fundit që vlen njësoj për të gjithë njerëzit e popujve dhe kombësive të rruzullit tokësor. Fe të tjera të mëparshme kanë qenë për ndonjë lokalitet, zonë ose për ndonjë popull në veçanti. Pa dyshim, edhe ato kanë qenë të vërteta, andaj Kurani deklaron se mësimet bazore dhe origjinale të atyre feve tashmë janë përfshirë në këtë Kuran që është sheriat i fundit dhe i përkryer i Allahut. Njerëzit, përveç Islamit dhe të Kuarnit, nuk kanë nevojë e as nuk do të kenë nevojë deri në Ditën e Kiametit për ndonjë fe të re e as për ndonjë libër të ri.

87. Si do t'u tregojë Allahu rrugë të drejtë atyre që e përqaftuan mosbesimin pasi e kishin pranuar njëherë, dhe kishin dhënë dëshmi se ky profet është i vërtetë, po edhe kanë pasur argumente të qarta! Dhe Allahu nuk e përrudh popullin mizor.

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ
إِيمَانِهِمْ وَ شَهِدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

88. Të tillët janë ata që do të kenë për shpërblim mallkimin e Allahut e të engjëjve dhe të të gjithë njerëzve.

أُولَئِكَ جَزَاءُ هُمْ أَنْ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٨٨﴾

89. Ata për një kohë të gjatë do të rrinë nën atë mallkim. Nuk do t'u lehtësohet ndëshkimi e as nuk do t'u jepet afat;

خُلِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٩﴾

90. Pos atyre të cilët, pas kësaj, pendohen dhe bëjnë metani (kërkojnë falje prej Allahut dhe gjunjzohen para Tij) dhe e përmirësojnë veten. Vërtet, Allahu është ai që fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَ أَصْلَحُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٠﴾

91. Vërtet, nuk do të pranohet metania e atyre të cilët e mohojnë besimin, pasiqë e kishin pranuar njëherë, dhe, mandej, rriten e përforcohen në mosbesimin e tyre. Të tillë janë ata që janë të humbur.²⁸

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ
ازْدَادُوا كُفْرًا لَنْ نُقْبَلَ تَوْبَتَهُمْ
وَأُولَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ ﴿٩١﴾

92. Për sa u përket atyre të cilët e shfaqin mosbesimin dhe vdesin si mosbesimtarë, nuk do të pranohet prej

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفْرًا فَلَنْ
يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مِلءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا

²⁸ Këto ajete flasin qartë se dera e pranimit të pendimit e të metanisë është e hapur. Mirëpo, kur i vjen vdekja dikujt, kjo derë mbyllet e më nuk pranohet pendimi.

asnjërit për kompensim, qoftë edhe tokën e plotë ari. Për njerëzit e tillë do të jetë ndëshkimi i pikëllueshëm dhe ata s'do të kenë ndihmtarë.

وَلَوْ أَفْتَدَىٰ بِهِ ط أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
 ٤٧ وَمَا لَهُمْ مِّنْ مُّصْرِينَ ۗ

KAP. IV

93. Ju s'mund të fitoni bamirësinë e përsosur derisa të mos shpenzoni (për hir të Allahut) prej pasurive tuaja më të dashura, dhe çka shpenzoni ju, Allahu, vërtet, i di mirë.²⁹

لَنْ تَأْكُلُوا الرِّحَىٰ حَتَّىٰ تُمْسُقُوا بِهَا تُجِبُونَ ۗ
وَمَا تُمْسِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ
عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

94. Të gjitha ushqimet kanë qenë të lejueshme për Bijtë e Israelit, pos atyre që e ndaloi Israeli (Hazrat Jakubi) për vete para zbritjes së Tevratit. Thuaj: Silleni, pra, Tevratin dhe e lexoni, nëse jeni të vërtetë.

كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حَلَالًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَّا
مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَىٰ نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تُنزَلَ التَّوْرَةُ ۗ قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ
فَاتْلُوهَا إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨﴾

95. Tani, pas kësaj, kush flet gënjeshtër kundër Allahut, pa dyshim ata do të jenë mizorë.

فَمَنْ أَفْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ
ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٩﴾

96. Thuaj: Allahu ka thënë të vërtetën, prandaj ndiqni religjionin e Ibrahimit që për herë ishte i bindur para Allahut dhe ai s'ka qenë ndër politeistët.

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ ۗ فَاتَّبِعُوا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا ۗ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٢٠﴾

97. Vërtet, Shtëpia e parë e ndërtuar për tërë njerëzimin është ajo në Bekka (Mekka),³⁰ i cili është (vend) bekimdhënës dhe udhërrëfyes për tërë njerëzimin.

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ
مُبْرَكًا ۗ وَهُدًى لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢١﴾

²⁹ Për ta fituar besimin e vërtetë që është esenca e të gjitha mësimëve dhe është forma më e lartë e bamirësisë, njeriu duhet të rrijë i gatshëm për ta sakrifikuar pronën dhe pasurinë më të dashur në rrugën e Allahut.

³⁰ Bekka është emri i luginës së Mekkes. M-ja e fjalës Mekka ka kaluar në B.

98. Në të (në ndërtimin e Kabes) ka shumë shenja të qarta; ky është vendqëndrimi i Ibrahimit, dhe kush hyn në të, hyn në paqe. Dhe njerëzit obligohen, që kanë mundësi të udhëtojnë, që për hir të Allahut t'i bëjnë haxhillëk kësaj Shtëpie. Dhe ai që refuzon, le ta dijë se Allahu është i Pavarur prej të gjitha krijesave.

فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَّقَامُ إِبْرَاهِيمَ ۖ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا ۗ وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا ۚ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩٨﴾

99. Thuaj: O Populli i Librit! Përse i mohoni Shenjat e Allahut, kurse Allahu është Mbikëqyrës³¹ i veprave tuaja?

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٩﴾

100. Thuaj: O populli i Librit! Përse e pengoni atë që e pranoi besimin nga rruga e Allahut, duke dëshiruar të krijoni shtrembërim në këtë rrugë, megjithëse jeni dëshmitarë (se është e vërtetë)? Dhe Allahu nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنِ آمَنَ تَبِعُونَهَا عَوجًا ۗ وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ ۗ وَمَا اللَّهُ بِعَافٍ لِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٠٠﴾

101. O ju besimtarë! Nëse do ta dëgjoni ndonjë parti prej tyre, të cilëve u është dhënë Libri, mbani mend se ata, pasi e keni pranuar besimin, do t'ju bëjnë prapë mosbesimtarë.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا فَرِيقًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ﴿١٠١﴾

102. Dhe si mund ta mohoni besimin, kur ju recitohen ajatet e Allahut dhe kur në mesin tuaj gjendet edhe Profeti i Tij?

وَكَيفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ ۗ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ

³¹Shahid është ai që jep informata rreth asaj që ka dëshmuar, ai që është i ditur dhe njeriu i vrarë në rrugën e Allahut. Ai quhet shahid, sepse e sakrifikon jetën e vet, duke dëshmuar ekzistencën e Zotit dhe duke dhënë dëshmi për jetën e Ahiretit.

Dhe ai që kap fuqimisht Allahun (hyn në strehimin e Allahut), pa dyshim, i është treguar rruga e drejtë.

103. O ju besimtarë! Frikësohuni prej Allahut ashtu siç i frikësohet (siç kërkon devotshmëria e sinqertë) dhe duhet që vdekja t'ju vijë kur jeni tërësisht të bindur.

104. Dhe ju të gjithë së bashku kapeni fuqimisht litarin³² e Allahut dhe mos u përçani. Dhe kujtojeni favorin e Allahut që bëri ndaj jush, kur keni qenë armiq të e njëri-tjetrit dhe Ai krijoi dashuri në zemrat tuaja kështu që, me anë të mëshirës së Tij, u bëtë vëllezër.³³ Dhe ju keni qenë në buzë të një grope zjarri dhe Allahu ju shpëtoi prej asaj. Pra, ashtu Allahu i shpreh urdhërat e Tij që ta gjeni rrugën e mbarë!

105. Dhe duhet që të jetë një grup prej jush që i thërret njerëzit në drejtim të bamirësisë dhe i urdhëron për punë të mira dhe i ndalon prej veprave të këqija. Të tillët janë ata që korrin sukses.³⁴

106. Dhe mos u bëni si ata të cilët, pasi

فَقَدْ هَدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٠٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ
وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿١٠٤﴾

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ
أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ
مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٥﴾

وَلَتَكُنَّ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا

³² *Habl* do të thotë: litar, kufi, betim a kompakt a obligim. Fjala është për Librin e Zotit (Kuranin), dhe për Profetin e Tij.

³³ Këto fjalë tregojnë se arabët ishin të përçarë dhe ishin të zënë në luftëra para ardhjes së Profetit të Shenjtë.

³⁴ *Al-Khejr* (e mira, mirësia) këtu përdoret për fenë Islame.

erdhën tek ata argumente të qarta, u përçanë dhe krijuan diferenca. Për njerëzit e tillë ndëshkimi do të jetë i tmerrshëm në atë Ditë,

مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۗ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٧﴾

107. Kur disa fytyra do të jenë të shndritshme dhe disa të zeza. Për sa u përket atyre me fytyra të zeza, do t'u thuhet: A nuk është e vërtetë që e keni pranuar mosbesimin, pasi njëherë e kishit pranuar besimin? Shijonie, pra, ndëshkimin për shkak të mosbesimit tuaj.

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٨﴾

108. Dhe për sa u përket atyre, të cilët do të kenë fytyra të zbardhura, do të rrinë nën mëshirën e Allahut ku do të mbesin përgjithmonë.

وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٩﴾

109. Këto janë Shenjat e Allahut të bazuara mbi vërtetësitë që Ne i recitojmë para teje dhe Allahu nuk bën padrejtësi ndaj krijesave të Tij.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۗ وَمَا اللَّهُ بِرِيدٍ ظَلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١١٠﴾

110. Dhe Allahut i takon çka është në qiej e çka është në tokë, dhe tek Allahu do të drejtohen të gjitha çështjet (për gjykim).

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿١١١﴾

111. Ju jeni populli më i mirë që është ngritur për të mirën e tërë njerëzimit; ju i këshilloni ata për vepra të mira dhe i ndaloni prej veprave të këqija, dhe ju besoni tek Allahu. Dhe po të pranonte besimin edhe populli i Librit, do të

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ۗ مِنْهُمْ الْمُؤْمِنُونَ

ishte, me të vërtetë, shumë më mirë për të. Disa prej tyre janë besimtarë, kurse shumica janë të pabindur (të mbrashtë).

وَ أَكْثَرُهُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٣٠﴾

112. Ata s'mund t'ju bëjnë dëm pos shqetësimit të lehtë; dhe nëse luftojnë kundër jush, do të ikin duke e kthyer shpinën dhe nuk do të ndihmohen fare.

لَنْ يَضُرُّوكُمْ اِلَّا اَدٰى ط وَ اِنْ يُقَاتِلُوْكُمْ
يُوَلُّوْكُمْ الْاَدْبَارَ ۗ ثُمَّ لَا يُنصُرُوْنَ ﴿٣١﴾

113. Ata do të poshtërohen kudo që të gjenden, derisa nuk mbrohen me anë të ndonjë konvente të bërë me Allahun dhe të bërë me njerëzit. Ata u bënë pre e zemërimit të Allahut dhe u goditen me mjerim. Kjo gjithçka u bë për shkak se ata i refuzuan Shenjat e Allahut dhe në mënyrë të padrejtë e të ashpër i kundërshtonin profetët e Allahut. Dhe kjo vetia e tyre ishte për shkak se e kanë pasur vesin e rebelizmit e të padëgjueshmërisë.³⁵

ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ اَيْنَ مَا تُقِفُوْا اِلَّا
بِحَبْلِ مِّنَ اللّٰهِ وَ حَبْلِ مِّنَ النَّاسِ وَ بَاۗءُو
بِعَصْبٍ مِّنَ اللّٰهِ وَ ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ط
ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ كَانُوْا يَكْفُرُوْنَ بِاٰيٰتِ اللّٰهِ
وَ يَقْتُلُوْنَ الْاَنْبِيَاۗءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ط ذٰلِكَ بِمَا
عَصَوْا وَ كَانُوْا يَعْتَدُوْنَ ﴿٣٢﴾

114. Ata të gjithë nuk janë të njëlojtë. Ka një parti prej popullit të Librit që del besnik ndaj konventës së tyre. Ata i recitojnë ajetet e Allahut në çastet e natës dhe i bëjnë sexhde Atij.

لَيَسُوْا سَوَآءًا ط مِّنْ اَهْلِ الْكِتٰبِ اُمَّةٌ
قٰٓئِمَةٌ يَّتَتُوْنَ اٰيٰتِ اللّٰهِ اَنۡاۗءَ الْاَيِّلِ
وَ هُمْ يَسۡجُدُوْنَ ﴿٣٣﴾

115. Ata e besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit, dhe këshillojnë për vepra të mira dhe i ndalojnë njerëzit nga veprat e

يُّؤْمِنُوْنَ بِاللّٰهِ وَ الْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَ يَأۡمُرُوْنَ
بِالمَعْرُوْفِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنۡكَرِ

³⁵ *Jektolunel Anbija* do të thotë se i vrisin profetët. Sipas fjalorit të gjuhës arabe kjo shprehje ka edhe kuptim se i kundërshtonin profetët. Meqë dihet se të gjithë profetët janë kundërshtuar dhe pak janë ata që janë vrarë, andaj e pëlqeva ta përkthej këtë shprehje me këtë kuptim se i kundërshtonin profetët.

këqija, ata orvaten të dalin përpara njëri-tjetrit për të bërë bamirësinë. Të tillët janë bamirësit e vërtetë.

116. Dhe çfarëdo mirësie të bëjnë ata, nuk do t'u mohohet shpërblimi. Dhe Allahu i di mirë ata që e ruajnë veten prej mëkatave.

117. Për sa u përket atyre, që nuk e pranojnë besimin, pasuritë dhe fëmijët e tyre nuk do t'u japin ndihmë kundër Allahut; dhe këta janë banorët e Xhehenemit dhe aty do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë.

118. Çka shpenzojnë këta në këtë botë i ngjan erës me breshër që fryn mbi të mbjellat e atij populli që bëri mizori ndaj vetes, dhe ajo e shkatërron atë. Allahu nuk bëri padrejtësi ndaj tyre, por ata vetë bëjnë mizori ndaj vetvetes.

119. O ju besimtarë! Mos i bëni të tjerët shokët tuaj intimë duke i lënë anash njerëzit e mesit tuaj. Ata nuk do të humbasin asnjë çast për t'ju sjellë dëm. Ata dëshirojnë t'ju shohin në mjerim (telashe). Urrejta ndaj jush shihet qartë nga fytyrat e tyre dhe çka është e fshehur në gjokset (zemrat) e tyre, është më e rëndë. Ne i kemi shpjeguar haptazi urdhërat Tona, nëse jeni duke vepruar me mend.

وَيَسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٦﴾

وَمَا يَعْطَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ بِأَمْتَيْنِ ﴿١١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿١١٨﴾

مَثَلٌ مَا يَنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ
قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْ ۗ وَمَا
ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بَطَانَةً
مِنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا ۗ وَدُّوا مَا
عَنِتُّمْ ۗ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
ۗ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ ۗ قَدْ بَيَّنَّا
لَكُمْ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٢٠﴾

120. Dëgjoni! Ju jeni që i dashuroni ata (armiqtë), mirëpo ata nuk ju dashurojnë. Ju jeni që e besoni Librin në tërësi, kurse ata kur takohen me ju, thonë: Edhe ne e besojmë. Mirëpo, kur janë vetëm, i kafshojnë gishtërinjtë e tyre me zemërim kundër jush. Thuaju: Plasuni nga zemërimi juaj!³⁶ Allahu, vërtet, i di mirë fshehtësitë e zemrave (tuaja).

هَٰأَنْتُمْ أَوْلَاءٌ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ
وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ ۚ وَإِذَا لَقَّوْكُمْ
قَالُوا آمَنَّا ۗ وَإِذَا خَلَوْا عَصَوْا عَيْتَكُمْ
الَّذِي آمَنَ مِنَ الْعَيْظِ ۗ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ ۗ
إِنَّ اللَّهَ عَالِمُ بَدَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٦﴾

121. Nëse ju takon ndonjë mirësi, atyre u vjen keq; dhe nëse ju godit ndonjë e papritur, gëzohen. Por, nëse ju do të shfaqni qëndrim këmbëngulës dhe do ta mbani frikën e Allahut, planet e tyre nuk do t'ju sjellin kurrfarë dëmi. Vërtet, Allahu do t'i prishë planet e tyre.

إِنْ تَمَسَّكُمْ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۗ وَإِنْ
تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا ۗ وَإِنْ تَصِيرُوا
وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا ۗ إِنَّ
اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٣٧﴾

122. Dhe kujtoje kohën kur në agim je larguar prej familjes sate që t'ua caktosh besimtarëve pritrat për betejë.³⁷ Dhe Allahu i dëgjon shumë lutjet tuaja dhe i njeh mirë gjendjet tuaja.

وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ
مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٨﴾

123. Dhe kujtojeni kohën kur dy çeta prej jush vendosën të tregonin burracakërinë (të humbasnin kurajen), sado që Allahu ishte shoku i tyre. Dhe besimtarët duhet të kenë besim vetëm në Allah.

إِذْ هَمَّتْ طَّائِفَتٌ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلُوا
وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

124. Dhe Allahu edhe më parë ju ka

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ ۗ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ ۚ

³⁶ Me Këto fjalë adresohen jahuditë dhe armiqtë e Islamit që dëshirojnë ta shkatërrojnë Islamitin.

³⁷ Fjala është për luftën e Ohudit. Ohudi është një kodër afër Medinës

ndihmuar në Luftën e Badrit, kur keni qenë të pafuqishëm. Pra, merreni Allahun për mbrojtje që të jeni mirënjohës.

125. Dhe kujtoje kohën kur u thoshe besimtarëve: A nuk do të mjaftojë për ju që Zoti juaj t'ju ndihmojë me anë të tre mijë engjëjve të zbritur prej qiellit?

126. Po si jo, nëse shfaqni qëndrimin dhe dëlirësinë! Dhe nëse ata (mosbesimtarët) ju sulmojnë me nxitim, atëherë Zoti juaj do t'ju ndihmojë me anë të pesë mijë engjëjve të vullshëm në sulm.

127. Dhe Allahu e bëri këtë premtim vetëm me qëllim që t'ju japë lajm të gëzuar e që t'u japë qetësim zemrave tuaja, dhe vërtet ndihma vjen vetëm prej Allahut që është i Plotëfuqishëm dhe i Mençur.

128. (Allahu do të bëjë kështu) Që ta këpusë një pjesë të mosbesimtarëve ose t'i poshtërojë ata, që të kthehen të dëshpëruar (të dështuar).

129. Ti s'ke lidhje në këtë çështje që t'i mëshirojë ose t'i ndëshkojë Allahu, sepse ata janë mizorë.

130. Dhe Allahut i takon çdo gjë që është në qiej e që është në tokë. Ai fal atë, që do Ai, dhe e ndëshkon atë, që do

فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُشْكُرُونَ ﴿١٢٥﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ
يُمَدِّدَ لَكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
مُنزِلِينَ ﴿١٢٥﴾

بَلَىٰ ۚ إِنْ تَصِيرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ مِنْ
فَوْرِهِمْ هَذَا يُمَدِّدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ
أَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ
قُلُوبُكُمْ بِهِ ۗ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٢٧﴾

لَيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ
يَكْتُمُهُمْ فَيَنْقَلِبُوا حَآئِبِينَ ﴿١٢٨﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَأِنَّهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٢٩﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ يَغْفِرُ
لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ

Ai. Dhe Allahu është shumë Falës dhe i Mëshirshëm.

غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣١﴾

131. O ju besimtarë! Mos e përpini kamatën pas kamatës, dhe frikësohuni prej Allahut që të dilni fitimtarë.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُّضَاعَفَةً ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٣١﴾

132. Dhe frikësohuni prej Zjarrit që është përgatitur për mosbesimtarët.

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣٢﴾

133. Dhe dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij që të mëshiroheni.

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَ الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٣٣﴾

134. Dhe shpejtoni (bëni gara mes veti për të fituar faljen e Zotit) në drejtim të faljes së Zotit tuaj dhe në drejtim të Parajsës, vlera e së cilës është qiejtë e toka³⁸ dhe që është përgatitur për ata që frikësohen prej Allahut,

وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ ۗ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٤﴾

135. Dhe që shpenzojnë (në rrugën e Allahut) në begati e në varfëri, dhe që e mposhtin zemërimin e tyre (nuk shfaqin zemërimin) dhe i falin³⁹ njerëzit (gabimet e tyre). Dhe Allahu i dashuron ata që bëjnë mirënjohje,

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكُظُمِينَ الْغَيْظِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٥﴾

³⁸ Ard do të thotë: a) çmimi ose vlera e diçkaje b) gjerësia c) hapësira.

³⁹ Afv (falje) është një ndër virtytet e larta të një besimtari. Sipas këtij ajeti besimtari i vërtetë duhet ta falë fajtorin, nëse e di se një akt i tillë shkon në favor të tij dhe se me anë të faljes ai do të përmirësohet. Ky ajet tregon tri gjendje të Afvit, e në bazë të këtyre gjendjeve vlerësohet dhe merret në konsideratë virtyti i një besimtari të devotshëm. Në gjendjen e parë besimtari, kur dikush bën ndonjë faj a gabim ndaj tij, e pi zemërimin e tij. Në gjendjen e dytë ai shkon një hap përpara dhe e fal atë, ndërsa në gjendjen e tretë ai jo vetëm që e fal fajtorin, por bën ndonjë mirësi dhe mirënjohje ndaj atij.

136. Dhe që kur bëjnë ndonjë vepër të shëmtuar ose i bëjnë mizori vetes së tyre, e përmendin Allahun dhe kërkojnë falje për mëkatet e tyre, dhe kush i fal mëkatet e njerëzve pos Allahut? Ndërsa ata qëllimisht, duke ditur, nuk përsërisin atë (vepër të shëmtuar) që kanë bërë.

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ لَهُمْ يَكْفُرْ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٣٦﴾

137. Të tillët janë ata të cilët do të kenë si shpërblim faljen (e zbritur) prej Zotit të tyre dhe kopshtet ndër të cilat po rrjedhin lumenj, aty do të jetojnë përgjithmonë. Dhe sa shpërblim i shkëlqyer është ky për bamirësit!⁴⁰

أُولَٰئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿٣٧﴾

138. Vërtet, ka pasur para jush shumë sisteme rregullash⁴¹ fetare. Pra (nëse doni rezultatet e tyre), udhëtoni nëpër tokë dhe shikoni se sa i keq ishte përfundimi i atyre që i kanë përgënjeshtuar (ato ligje).

قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٨﴾

139. Ky (Kurani) është një ligjërim i hapët për njerëzit, dhe udhërrëfim e këshillë për ata që frikësohen prej Allahut.

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَ مَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٩﴾

140. Dhe mos shprehni përtacinë (dobësinë) e as mos u mërzitni, sepse ju

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٤٠﴾

⁴⁰ Ajeti na tregon se kur njeriu i drejtohet sinqerisht Allahut dhe pasi bën ndonjë mëkat, pendohet, atëherë Zoti jo vetëm që e fal atë, por e udhëheq drejt gjendjeve të larta të progresit shpirtëror.

⁴¹ Fjala *Sunan* në këtë ajet do të thotë: rrugë; normë; rruga e veprimit e ndjekur prej një populli; karakter; drejtim; natyrë; ligj fetar ose sistem rregullash fetare (Taxh).

do të keni epërsinë, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

141. Nëse keni marrë ndonjë plagë, vërtet edhe të tjerët (pala kundërshtare) gjithashtu kanë marrë plagën e njëjtë. Dhe ditët e këtilla (të fitores) Ne i rrotullojmë herë pas here ndërmjet njerëzve (që të nxjerrin mësim) dhe me qëllim që Allahu t'i dallojë ata që e kanë pranuar besimin dhe që t'i pranojë disa prej jush si shëhidë (dëshmorë), dhe Allahu nuk i dashuron njerëzit e padrejtë;

142. Dhe që Allahu t'i pastrojë mirë ata që e pranojnë besimin dhe t'i çrrënjësojë mosbesimtarët.

143. A mendoni ju se do të hyni në Parajsë, kur Allahu akoma nuk i ka provuar ata prej jush që bënë xhihad në rrugën e Allahut (ky është synneti i Allahut që) t'i dallojë ata që dalin të duruar?

144. Dhe ju e shprehnit dëshirën për vdekjen⁴² e tillë (për shëhadetin) para se ta gjeni atë. Ja, tani e keni parë atë faqe më faqe (pra përse disa prej jush po përpiqen të shmangen prej saj) dhe jeni duke e parë!

145. Dhe Muhammedi është vetëm një

إِنْ يَمَسُّكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ
قَرْحٌ مِّثْلُهُ ۗ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ
النَّاسِ ۚ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ ﴿١٤١﴾

وَلِيُمَجِّصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ
الْكَافِرِينَ ﴿١٤٢﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ
اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ
الصَّابِرِينَ ﴿١٤٣﴾

وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَلْقَوْهُ ۗ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٤﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ ۚ قَدْ خَلَتْ مِنْ

⁴² Fjala vdekje këtu është përdorur me kuptimin e luftës, sepse rezultat i luftës është vdekje.

Profet. Vërtet, të gjithë profetët kanë vdekur para tij.⁴³ Pra, nëse ai vdes ose vritet, a do të ktheheni gjurmëve tuaja? Dhe ai që kthehet mbrapa (largohet nga Islami) s'mund t'i bëjë dëm Allahu. Dhe Allahu do t'i shpërblejë mirënjohësit.⁴⁴

146. Dhe asnjë qenie nuk mund të vdesë pa lejen e Allahut, sepse Allahu ka dekretuar për të një afat të caktuar. Dhe kush dëshiron shpërblimin e kësaj bote, Ne do t'ia japim këtui; dhe kush dëshiron shpërblimin e botës së paskësajme, Ne do t'ia japim atje. Dhe Ne, me të vërtetë, u japim shpërblim mirënjohësve.

147. Dhe kanë kaluar shumë profetë që kanë luftuar bashkë me shumë ndjekës të tyre. Ata nuk u bënë përtacë për shkak të ndonjë peripecie që hasën në rrugën e Allahut, e as nuk e shfaqën dobësinë, e as nuk u përulën para armikut. Dhe, vërtet, Allahu i do durimtarët.

148. Dhe ata s'thanë asnjë fjalë pos se: O Zoti ynë, fali mëkatet tona dhe lajthimet në punët tona dhe përforcoi hapat tanë dhe ndihmona kundër

قَبْلِهِ الرَّسُلُ أَفَأَيْنُ مَاتَ أَوْ قُتِلَ
 انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى
 عَقْبَيْهِ فَكُنْ يَصْرًا لِلَّهِ شَيْئًا وَسَيَجْزِي
 اللَّهُ الشَّاكِرِينَ ﴿٤٣﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
 كَتَبْنَا مُوَجَّلَاتٍ وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا
 نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ
 نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّاكِرِينَ ﴿٤٤﴾

وَكَايُنُ مِّنْ نَّبِيٍّ قُتِلَ مَعَهُ رَبِّيُونَ
 كَثِيرٌ فَمَا وَهَرُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ
 يُحِبُّ الصَّابِرِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
 ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
 وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٤٦﴾

⁴³ Po ashtu edhe ky ajet dëshmon dhe vërteton se Hazret Isai a.s. ka vdekur siç kanë vdekur të gjithë profetët e tjerë. Hazret Isai a.s. ka qenë 600 vjet para Hazret Muhammadit s.a.v.s.

⁴⁴ Në luftën e Ohudit u plagos pak edhe vetë Profeti Muhammad s.a.v.s., dhe armiqtë e shfrytëzuan rastin dhe përhapën lajmin se u vra Muhammadi që të luhaten myslimanët e të dëshprohen. Prandaj, Zoti u thotë myslimanëve se nëse vritet a vdes Profeti i Shenjtë, a do të largoheni nga feja juaj!

mosbesimtarëve!

149. Pra, Allahu ua dha shpërblimin e kësaj bote dhe do t'ua japë shpërblimin e shkëlqyer të Ahiretit. Dhe Allahu i do bamirësit.

150. O ju besimtarë! Nëse do t'i ndiqni ata të cilët nuk e kanë pranuar besimin, do t'ju kthejnë gjurmëve tuaja dhe ju do të ktheheni duke pësuar humbje.

151. Jo (nuk jeni të humbur). Allahu është Mbrojtësi juaj dhe Ai është ndihmëtari më i mirë prej të gjithë ndihmëtarëve.

152. Ne do të shkaktojmë tmerr në zemrat e atyre të cilët nuk e pranojnë besimin, sepse ata ia caktuan partnerë Allahut, gjë për të cilën Ai nuk ka zbritur ndonjë argument. Zjarri do të jetë vendbanimi i tyre; sa i keq është vendbanimi i mizorëve!

153. Dhe Allahu, me të vërtetë, e plotësoi premtimin e Tij që Ai kishte bërë me ju, kur me lejen e Tij i çrrënjosnit (armiqtë) e i shkatërronit, derisa treguat përtacinë e dobësinë dhe filluat të grindeshit mes veti rreth urdhërit (të Profetit). Dhe ju e keni shfaqur mosbindjen, megjithëse Ai ju pati falur atë që dashuronit ju (atëherë Ai e hoqi mbështetjen e Tij). Ka disa prej jush që e dëshirojnë këtë botë,

فَأْتَهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسَنَ ثَوَابِ
الْآخِرَةِ ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا اللَّهَ
كَفَرُوا يَرُدُّوكُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ فَتَقَبَّلُوا
خُسْرَيْنِ ﴿١٥٠﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۖ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ ﴿١٥١﴾

سَلْتَقُوا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
سُلْطَانًا ۖ وَمَأْوَهُمُ النَّارُ ۖ وَبِئْسَ مَثْوَى
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٢﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحْسَبُونَهُمْ
بِأَذْنِهِ ۚ حَتَّىٰ إِذَا فَشِلْتُمْ وَتَنَارَ عُنُقُكُمْ فِي
الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِّنْ بَعْدِ مَا أَرْكَبْتُمْ مَا
كُفَرْتُمْ بِهِ ۚ فَمِنْكُمْ مَّن يَرِيدُ الدُّنْيَا وَمِنْكُمْ
مَّن يَرِيدُ الْآخِرَةَ ۚ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْ ۚ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ ۗ وَاللَّهُ
ذُو فَضْلٍ عَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٣﴾

ndërsa disa të tjerë e dëshirojnë Ahiretin (botën e paskësajme). Mandej, Ai ju mbrojti nga sulmi i armiqve me qëllim që t'ju provojë. Dhe Ai me të vërtetë ju fali, dhe Ai sillet me mëshirë ndaj besimtarëve.

154. Kur ishit duke vrapuar pa parë askënd, ndërsa Profeti ju thërriste nga çeta tjetër (në mesin e të cilëve qëndronte ai). Pra, Allahu ju dha një brengë⁴⁵ në vend të një brengje tjetër me qëllim që të mos mërzhiteni për atë që ka ngjarë më parë e për atë pikëllim që ju kishte goditur. Dhe Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

155. Mandej, pas brengje, Ai jua fali qetësinë - një gjumë të qetë që e kishte zënë një çete prej jush, kurse çeta e dytë ishte e shqetësuar për jetën e tyre (nuk shqetësoheshin për nderin e Islamit). Ata mbanin rreth Allahut disa mendime të gabueshme, si mendimet e injorancës. Ata ishin duke thënë: A kemi ndonjë të drejtë në vendimin e çështjeve të rëndësishme? Thuaju, E drejta e vendimit tërësisht i takon Allahut. Ata (hipokritët) e mbajnë të fshehtë në mendjen e tyre atë që nuk e zbulojnë para teje. Ata thonë: Po të kishim edhe ne ndonjë rol në pushtet, nuk do të vriteshim këtu.⁴⁶ Thuaju, Po që se rrimi

إِذْ نَضَعُدُونَ وَلَا تَلُونَ عَلَىٰ أَحَدٍ
وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَاكُمْ
فَأَثَابَكُمْ غَمًّا بِغَمِّ لِكَيْلَا تَحْزَنُوا
عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ ۗ وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمَنَةً
نُّعَاسًا يَغْشَىٰ طَآئِفَةً مِّنكُمْ ۖ وَطَآئِفَةٌ
قَدْ أَهَمَّتَهُمْ أَنفُسُهُمْ يَظُنُّونَ بِاللَّهِ غَيْرَ
الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ ۗ يَقُولُونَ هَل لَّنَا
مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ ۗ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ
لِلَّهِ ۗ يُخْفُونَ فِي أَنفُسِهِم مَّا لَا يُبْدُونَ
لَكَ ۗ يَقُولُونَ لَوْ كَان لَنَا مِنَ الْأَمْرِ
شَيْءٌ مَّا قُتِلْنَا هَهُنَا ۗ قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي
بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ
إِلَىٰ مَضَاجِعِهِمْ ۗ وَلِيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي

⁴⁵ Brenga e shkeljes së urdhërit të Profetit, e brenga tjetër ishte në formë disfate.

ju në shtëpitë tuaja, prapëseprapë ata, për të cilët është dekretuar vdekja, do të kishin shkuar patjetër në shtretërit e tyre të vdekjes (vendin e vrasjes a vdekjes), që Allahu ta plotësojë dekretin e Tij dhe që të provojë atë që e keni në gjokset tuaja dhe që ta filtrojë atë që e keni në zemrat tuaja. Dhe Allahu i di mirë fshehtësitë e zemrave.

156. Ata të cilët e kthyen shpinën⁴⁷ atë ditë kur të dy ushtritë u kacafytën, vërtet ai ishte shejtani që u përpoq t'i rrëzojë, për shkak të disa veprave të tyre. Mirëpo, Allahu i fali ata. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Përmbajtur.

157. O ju besimtarë! Mos u bëni si ata që u bënë mosbesimtarë dhe të cilët rreth vëllezërve të tyre kur ata udhëtuan nëpër tokë ose shkuan për luftë, thanë: Po të rrinin me ne, nuk do të vdisnin kështu, e as nuk do të vriteshin. (Atyre u jepet afat) Që Allahu këtë të thënë të tyre ta shndërrojë në keqardhje (hasret) për zemrat e tyre. Mirëpo, në realitet, Allahu është Ai i cili ngjall dhe shkakton vdekjen dhe Ai është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

158. Dhe nëse vriteni ju në rrugën e

صُدُّوْكُمْ وَ لِيَمِخَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ ط
وَ اللهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى
الْجَمْعَيْنِ ۚ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضِ
مَا كَسَبُوا ۗ وَلَقَدْ عَفَا اللهُ عَنْهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ
كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا
فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غَزَىٰ لَوْ كَانُوا
عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا ۗ لِيَجْعَلَ اللهُ
ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ ط وَاللَّهُ يُحْيِي
وَيُمِيتُ ط وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٧﴾

وَلَيْنَ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللهِ أَوْ مُتُّم

⁴⁶ Fjala është për hipokritët që mbetën në Medinë dhe që treguan një kujdes më shumë për mbrojtjen personale se sa për fenë Islame.

⁴⁷ Fjala është për ata ushtarë që duke moskuptuar urdhërin e Profetit të Shenjtë, e lëshuan pozitën e tyre dhe kështu u sollën dëm e brengë myslimanëve të tjerë.

Allahut ose të vdisni,⁴⁸ vërtet (ta dini se) falja dhe mëshira e Allahut janë më të mira se ajo që grumbullojnë ata (mosbesimtarët).

لَمَغْفِرَةً مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَةً خَيْرٌ مِّمَّا
يَجْمَعُونَ ﴿١٥٩﴾

159. Dhe nëse vdisni ju ose writeni, vërtet ju do të tuboheni të gjithë tek Allahu.

وَلَئِن مُّتُّمَ أَوْ قُتِلْتُمْ لَلِإِلَهِ اللَّهِ
تُخْسَرُونَ ﴿١٦٠﴾

160. Dhe ti me anë të asaj mëshire të madhe që Allahu të ka dhuruar ty, je i butë ndaj njerëzve. Dhe po të ishe i vrazhdë dhe zemërgur, ata do të largoheshin nga rrethi yt. Pra, fali ata dhe kërko falje (prej Allahut) për ata, dhe konsultohu me ta në çështjet e administratës dhe kur të vendosësh, atëherë mbështetu tek Allahu. Vërtet, Allahu i dashuron ata të cilët mbështeten tek Ai.⁴⁹

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ ۗ وَلَوْ
كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ
حَوْلِكَ ۗ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ
وَ شَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ ۗ فَإِذَا عَزَمْتَ
فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٦١﴾

161. Nëse ju ndihmon Allahu, askush s'mund t'ju mposhtë; por nëse Ai ju lë pa përkrahje, atëherë kush është ai që mund t'ju ndihmojë pos Allahut? Pra, besimtarët duhet të mbështeten tek Allahu.

إِن يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۗ وَإِن
يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرْكُمْ مِّنْ
بَعْدِهِ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٢﴾

162. Dhe nuk është e mundur për një profet që të tradhtojë, dhe kush

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلَّ ۗ وَمَنْ يَغْلُلْ

⁴⁸ Ai që lufton dhe sakrifikon jetën e tij në rrugën e Allahut dhe për hir të së vërtetës, nuk duhet ta konsiderojmë të vdekur, sepse ai ia fali jetën Atij që është dhënësi i jetës së amshueshme.

⁴⁹ Këtu këshillohen myslimanët që çështjet e veta t'i rregullojnë me anë të konsultimeve. Sipas këtij ajeti çdo shtet Islamik obligohet të ketë institucionin e Mushaveretit (konsultimit).

tradhton, do ta sjellë me vete tradhtinë e vet në Ditën e Kiametit. Atëherë çdo shpirti do t'i paguhet tërësisht çka kishte fituar ai, dhe ai nuk do të trajtohet padrejtësisht.

163. A është e mundur që njeriu i cili e ndjek pëlqimin e Allahut, të jetë si ai që e fiton zemërimin e Allahut dhe vendbanimi i tij është xhehenemi? Sa vendbanimi i keq është ai!

164. Ata kanë rangje të ndryshëm në oborrin e Allahut dhe Allahu e sheh mirë atë që bëjnë ata.

165. Vërtet, Allahu shfaq mirënjohje ndaj besimtarëve duke e ngritur një profet nga vetë mesi i tyre, i cili ua reciton Shenjat e Tij dhe i delirëson ata, dhe i mëson Librin e urtësinë, kurse para kësaj ata kanë qenë plotësisht të humbur.

166. Qysh! Kur ju goditi një fatkeqësi dhe më parë ju e kishit pësuar një fatkeqësi të dyfishtë - ju patët thënë: Prej nga na erdhi kjo? Thuaju: Erdhi nga vetë ju. Vërtet, Allahu ka fuqi mbi çdo gjë.⁵⁰

167. Dhe çfarë brenge keni pësuar ju në atë ditë kur dy grupe u kacafytën, atë e

يَأْتِ بِمَا عَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوْفَى كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٣﴾

أَفَمَنْ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنْ بَاءَ بِسَخَطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا أُوهُ جَهَنَّمَ ط وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦٤﴾

هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ ط وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٥﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ أَنفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ ط وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١٦٦﴾

أَوْ لَمَّا أَصَابَتْكُمْ مُّصِيبَةٌ قَدْ أَصَبْتُمْ مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنفُسِكُمْ ط إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٧﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَبِأَذِنَّ اللَّهِ لِيُعَلِّمَ الْمُؤْمِنِينَ لَ

⁵⁰ Fjala është për luftën e Badrit kur u vranë 70 besimtarë dhe 70 u bënë robë.

keni pësuar me urdhërin e Allahut me qëllim që Ai t'i dallojë besimtarët e vërtetë,

168. Dhe që t'i dallojë edhe hipokritët. Dhe atyre (hipokritëve) u tha: Ejani të luftoni në rrugën e Allahut dhe ta prapsoni sulmin e armikut. Ata thanë: Po të kishim ditur se si luftohet, ne me siguri do t'ju shoqëroheshim. Atë ditë ata kanë qenë më afër mosbesimit sesa besimit. Ata thoshin nga gojët e tyre atë që nuk ishte në zemrat e tyre. Dhe Allahu e di shumë mirë atë që e fshehin ata.⁵¹

169. Këta janë ata që kanë thënë për vëllezërit e tyre kur ishin duke u ulur mbrapa: Po të na kishin dëgjuar, nuk do të vriteshin. Thuaju: largojeni, pra, vdekjen prej vetvetes suaj, nëse jeni të vërtetë.

170. Mos i konsideroni të vdekur ata të cilët u vranë në rrugën e Allahut. Jo, ata janë të gjallë në oborrin e Zotit të tyre dhe aty furnizohen.

171. Janë shumë të gëzuar për shkak të asaj që Allahu u dhuroi nga mirësia e Tij, dhe përgëzohen për ata të cilët mbetën mbrapa tyre, që akoma nuk iu bashkuan, sepse ata nuk do të kenë

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا لَاتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمٍ ذِاقَرُبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٨﴾

الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ وَ قَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قَاتَلُوا قُلْ فَادْرَأُوا عَنْ أَنْفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٩﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَزَقُونَ ﴿١٧٠﴾

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ ۗ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

⁵¹ Sprovat e vuajtjet kanë qëllim që të dallohen besimtarët e vërtetë prej hipokritëve.

kurrfarë frike e as nuk do të pikëllohen.

يَحْزَنُونَ ﴿٧٢﴾

172. Ata gëzohen për favorin e Allahut dhe për mirësinë e Tij, dhe gëzohen nga fakti se Allahu nuk e humb shpërblimin e besimtarëve.

يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَصْلٍ ۙ
۞ وَ أَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٢﴾

173. Ata të cilët e pranuan urdhërin e Allahut e të Profetit, pasi e morën plagën, dhe ata prej tyre të cilët e kryen mirë obligimin e tyre dhe vepruan me devotshmëri, do të kenë shpërblim të madh.⁵²

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ
۞ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا
مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرَ عَظِيمٍ ﴿٧٣﴾

174. Të tillë janë ata të cilëve armiqtë u patën thënë: Janë tubuar njerëzit kundër jush, pra frikësohuni prej tyre. Mirëpo, ky (alarmim) e përforcoi besimin e tyre dhe ata thanë: Allahu mjafton për ne dhe sa kujdestar i shkëlqyer është Ai!

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدِ
جَمَعُوا لَكُمْ فَاحْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا ۗ
وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ ﴿٧٤﴾

175. Pra, ata pa pësuar asnjë dëm u kthyen duke marrë dhuntinë dhe mirësinë prej Allahut, dhe ata e ndoqën pëlqimin e Allahut, dhe Allahu është shumë Bekimdhënës.

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَصْلٍ لَّمْ
يَمْسَسْهُمْ سُوءٌ ۙ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ
وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ ﴿٧٥﴾

176. Ky është shejtani i cili i frikëson vetëm shokët e tij, prandaj mos u frikësoni prej tij, por frikësohuni vetëm prej Meje, nëse jeni besimtarë.

إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ ۗ
فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا اللَّهَ إِن كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿٧٦﴾

⁵² Fjala është për ato dy ekspedita, të cilat i udhëhoqi vetë Profeti i Shenjtë kundër Mekkasëve, pas luftës së Ohudit.

177. Dhe nuk duhet të të shqetësojnë ty ata që përparojnë shpejt në mosbesimin e tyre. Vërtet, ata, në asnjë mënyrë, s'mund t'i sjellin dëm Allahut. Allahu dëshiron që të mos lërë për ta asnjë pjesë në jetën e paskësajme, dhe ata do të kenë ndëshkim të tmerrshëm.

وَلَا يَحْزَنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ ۗ
إِنَّهُمْ لَنْ يَصْرِوْا اللَّهَ شَيْئًا ۗ يُرِيدُ اللَّهُ
أَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ ۗ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧٧﴾

178. Vërtet, ata që kanë blerë mosbesimin në vend të besimit, kurrë s'mund t'i bëjnë dëm Allahut, dhe ata do të kenë ndëshkim të dhembshëm.

إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوْا الْكُفْرَ بِالْإِيمَانِ لَنْ
يَصْرِوْا اللَّهَ شَيْئًا ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٨﴾

179. Dhe mosbesimtarët nuk duhet kurrësi të mendojnë se afati që Ne ua japim është mirë për ta, faktikisht afati që Ne ua japim është me qëllim që të kridhen edhe më shumë në mëkat; dhe ata do të kenë ndëshkim poshtërues.

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمَلِّئُ
لَهُمْ خَيْرًا لِّأَنفُسِهِمْ ۗ إِنَّمَا نُمَلِّئُ لَهُمْ
لِيُزَادُوا إِثْمًا ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٧٩﴾

180. Dhe Allahu nuk është i tillë që t'i lërë besimtarët në atë gjendje në të cilën jeni ju (o ju hipokritë), derisa Ai të mos e dallojë të papastrin (hipokritin) prej të pastrit (besimtarit). Dhe ky nuk është synneti i Allahut që t'ju informojë të gjithë juve rreth së padukshmes. Por, Allahu prej profetëve të Tij e zgjedh atë që do Ai. Prandaj besojeni Allahun dhe profetët e Tij. Nëse do të besoni dhe do të dilni të drejtë, do të keni shpërblim të madh.

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى مَا
أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ
الطَّيِّبِ ۗ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُظْلِعَكُمْ
عَلَى الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِي مِنْ رُسُلِهِ
مَنْ يَشَاءُ ۗ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ وَإِنْ
تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا فَلَكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٨٠﴾

181. Dhe ata të cilët e shprehin koprracinë në të shpenzuarit e asaj

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخُلُونَ بِمَا أَنَّهُمْ

pasurie që Allahu ua fali nga mirësia e Tij, nuk duhet të mendojnë se një akt i tillë do të jetë i dobishëm për ta. Jo, do të jetë i dëmshëm për ta. Dhe në Ditën e Kiametit do të mbahet në qafat e tyre qaforja e përgatitur prej asaj pasurie për të cilën e shprehin koprracinë. Dhe Allahut i takon trashëgimia e qiejve dhe e tokës, dhe Allahu është i Vetëdijshëm për atë që bëni ju.

182. Dhe, vërtet, Allahu e dëgjoi fjalën e atyre, të cilët thanë: Allahu është i varfër dhe ne jemi të pasur. Ne do ta shënojmë këtë fjalë të tyre dhe kundërshtimet e padrejta të tyre që i shfaqnin kundër profetëve, dhe Ne do t'u themi: Shijojeni ndëshkimin djegës.

183. Ky (ndëshkim) është për shkak të asaj që e dërguan përpara duart tuaja. Dhe Allahu nuk është i padrejtë ndaj shërbëtorëve të Tij.

184. Ata të cilët thanë: Allahu na urdhëroi që ne nuk duhet të besojmë asnjë profet derisa ai nuk na sjell një kurban,⁵³ të cilin e përpin zjarri. Thuaju: Edhe para meje kanë ardhur te ju profetët me Shenjat e hapura (argumente) dhe me atë që kërkuat ju. Përse, pra, i keni trazuar ata, nëse jeni të vërtetë?

اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ ۗ بَلْ هُوَ
شَرٌّ لَّهُمْ ۗ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخَلُوا بِهِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ ۗ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٢﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ
فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا
وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۗ وَنَقُولُ ذُوقُوا
عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨٣﴾

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٤﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَاهَدَ إِلَيْنَا أَلَّا
نُؤْمِنَ بِرَسُولٍ حَتَّىٰ يَأْتِينَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ
النَّارُ ۗ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّن قَبْلِي
بِالْبَيِّنَاتِ وَالَّذِينَ قُلْتُمْ فَلِمَ قَتَلْتُمُوهُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٥﴾

⁵³ Fjala është për atë kurban që bëhej në fenë hinduse, të iranianëve dhe në fenë jehude dhe që quhej *kurban* i djegur.

185. Dhe nëse të përgënjeshtrojnë ty (s'është punë e madhe), sepse edhe para teje u përgënjeshtroan shumë profetë, të cilët erdhën me shumë Shenja të hapura dhe me broshura⁵⁴ (sahife) dhe me Librin e shndritshëm.

فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٨٥﴾

186. Çdo shpirt do ta shijojë vdekjen. Dhe ju do të paguheni plotësisht me shpërblimet tuaja vetëm në Ditën e Kiametit. Pra, ai që do të vihet larg Zjarrit dhe do të futet në Xhenet, me të vërtetë, korri sukses (e fitoi qëllimin e tij). Dhe jeta e kësaj bote nuk është asgjë tjetër pos një argëtimi mashtrues.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿٨٦﴾

187. Ju, me të vërtetë, do të provoheni me anë të pasurive e me anë të qenieve tuaja dhe ju, me të vërtetë, do të dëgjoni shumë ofendime prej atyre, të cilëve u është dhënë Libri dhe prej atyre që janë idhujtarë. Por, nëse do të tregoni durimin e qëndrimin dhe do të veproni drejtësisht, ta dini se kjo, pa dyshim, është vendosmëri e lartë.⁵⁵

لَتُبْلَوْنَ فِيْ أَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذًى كَثِيرًا وَإِنْ تَصَبَّرُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٨٧﴾

188. Dhe kujtojeni kohën kur Allahu mori një konventë prej atyre, të cilëve u është dhënë Libri, duke thënë: Ju duhet ta parashtrooni këtë para njerëzve e të

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْفُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْا بِهِ ثَمَنًا

⁵⁴ Zeburi ishte Skripti Hyjnor që i ishte dhënë Daudit.

⁵⁵ Sprovat dhe vuajtjet kanë katër qëllime: 1. Ato i dallojnë besimtarët e vërtetë prej atyre të dobtëve, 2. Këto janë mjet i përparimit shpirtëror për besimtarët e vërtetë, 3. Ata që hyjnë në sprovë, e dinë forcën e besimit të tyre dhe janë në gjendje ta rregullojnë drejtimin e tyre sipas rastit dhe, 4. Sprovat u sigurojnë shpërblim durimtarëve.

mos e fshihni atë. Mirëpo, ata e hodhën pas shpinës dhe patën blerë, në vend të atij Libri, diçka të pavlefshme. Sa e keqe është ajo që kanë blerë!

189. Mos mendo se do të shpëtojnë prej ndëshkimit ata që krenohen për veprat e veta të bëra dhe që dëshirojnë të lavdrohen edhe për ato vepra që nuk i kanë bërë fare. Ata do të kenë ndëshkim të tmerrshëm.

190. Dhe Allahut i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe Allahu ka fuqi mbi çdo gjë.

191. Në krijimin e qiejve e të tokës dhe në alternimin (ndërrimin) e natës e të ditës, pa dyshim, ka shumë Shenja për njerëzit e mençur,

192. Të cilët Allahun e kujtojnë të qëndrueshëm, të ulur dhe të shtrirë dhe mendojnë rreth krijimit të qiejve e të tokës dhe thonë: O Zoti ynë, Ti nuk e ke krijuar këtë (univers) pa qëllim. I Shenjtë je Ti, pra ruana nga ndëshkimi i Zjarrit,

193. O Zoti ynë, kë do të futësh Ti në Zjarr, vërtet e ke poshtëruar atë. Dhe keqbërësit nuk do të kenë asnjë ndihmëtar,

194. O Zoti ynë, ne kemi dëgjuar një

قِيلًا ۞ فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ ﴿١٨٩﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا آتَوْا
وَيُجِبُونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا
تَحْسَبَنَّهُمْ بِمَفَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ ۚ وَهُمْ
عَذَابُ الْيَمِّ ﴿١٩٠﴾

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩١﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٩٢﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقَعُودًا وَعَلَىٰ
جُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۚ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا
ۗ سُبْحَانَكَ ۖ فَنَجِّنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تَدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ
أَحْرَيْتَهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٤﴾

رَبَّنَا إِنَّا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ

Thirrës (Profet) që na thërriste në drejtim të besimit duke thënë: Besojeni Zotin tuaj. Dhe ne besuam. O Zoti ynë, falna, pra, mëkatet tona dhe largoi prej nesh gabimet (të këqijjat) tona dhe na jep vdekjen tamam në atë gjendje kur jemi bamirës,

195. O Zoti ynë, na fal atë për të cilën na ke premtuar neve, nëpërmjet profetëve të Tu, dhe mos na turpëro në Ditën e Kiametit. Vërtet, Ti nuk vepron kundër premtimit Tënd.

196. Pra, Zoti i tyre dëgjoi lutjet e tyre duke thënë: Unë nuk do ta humbas mundin e ndonjë punëtori prej jush, qoftë mashkull ose femër. Ju keni lidhje me njëri-tjetrin. Unë me të vërtetë do t'i fshij veprat e këqija të atyre, të cilët shpërngulen dhe dëbohen nga shtëpitë e tyre dhe persekutohen për hirin Tim, dhe që luftojnë (në rrugën Time) dhe vriten; po edhe do t'i shtij në Xhenet ku po rrjedhin lumenj, si një shpërblim prej Allahut dhe tek Allahu është shpërblimi më i mirë.

197. Bredhja e lirë e mosbesimtarëve nëpër vend nuk duhet që të të mashtrojë ty.

198. Kjo është një dobi e vogël dhe e përkohshme, madje xhehenemi do të jetë vendbanimi i tyre dhe sa i keq është

أَنْ أَمُورًا بِرَبِّكُمْ فَاَمَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا مَعَ
الْأَبْرَارِ ﴿١٩٥﴾

رَبَّنَا وَ إِنَّا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ
الْمِيعَادَ ﴿١٩٦﴾

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ
عَامِلٍ مِّنْكُمْ مِّمَّنْ ذَكَرَ وَأُنثِيَ بَعْضُكُمْ
مِّنْ بَعْضٍ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا
مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقُتِلُوا
وَقَتِلُوا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَ
لَأُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ثَوَابًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ
حُسْنُ الثَّوَابِ ﴿١٩٧﴾

لَا يُعَذِّبُكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي
الْبِلَادِ ﴿١٩٨﴾

مَتَاعٍ قَلِيلٍ ثُمَّ مَا لَهُمْ جَهَنَّمَ
وَيَسَّ الْمِهَادُ ﴿١٩٩﴾

ai vendbanim!

199. Por, ata të cilët frikësohen prej Zotit të tyre, do të kenë kopshte (xhenet) ku rrjedhin lumenj dhe aty do të banojnë, si një gosti prej Allahut. Dhe çka është te Allahu, është më e mirë për besimtarët.

200. Dhe, vërtet, prej popullit të Librit ka disa që e besojnë Allahun dhe atë që u zbrit te ju, dhe atë që u zbrit tek ata, duke u përlur para Allahut. Ata nuk i shkëmbejnë Shenjat e Allahut me diçka të pavlefshme. Të tillë janë ata që do ta marrin shpërblimin e tyre prej Zotit të tyre. Vërtet, Allahu është i Shpejtë në qërimin e hesapit.

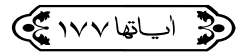
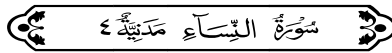
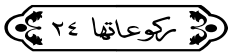
201. O ju besimtarë! Veproni me durim dhe përpikuni të bëheni të durueshëm dhe i ruani kufijtë⁵⁶ tuaj, dhe frikësohuni prej Allahut që të korni sukses!

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
تُزَلَّاتُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
لِلَّذِينَ اتَّقَوْا ۖ

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ
بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْهِمْ
خُشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا
قَلِيلًا ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ
إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۖ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا
وَ رَابِطُوا ۗ وَ اتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ۖ

⁵⁶ Rabetu do të thotë të qëndroni në luftë kundër armikut ose t'i ruani kufijtë tuaj.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O ju njerëz! Frikësohuni prej Zotit tuaj, i cili ju krijoi nga një qenie e vetme¹ dhe nga e cila e krijoi çiftin e saj, dhe prej atyre të dyve i shpërndau shumë meshkuj e femra, dhe frikësohuni prej Allahut në emër të të cilit ju mbani lidhje me njëri-tjetrin, dhe frikësohuni prej Tij, veçanërisht kur rregulloni lidhje familjare. Vërtet, Allahu është Mbikëqyrës ndaj jush.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ①

3. Dhe ua jepni jetimëve pasurinë e tyre; dhe pasurinë e pastër mos e këmbeni me të papastrën, dhe mos e gëlltitni pasurinë e tyre duke e përzier me pasuritë tuaja. Vërtet, ky është një mëkat i madh.

وَآتُوا الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْخَيْثَ بِالضَّيِّبِ ۗ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا ①

4. Dhe nëse keni frikë se nuk do të mund të silleni drejtësisht ndaj jetimëve, atëherë martoheni me gra të tjera (pos jetimëve) siç ju pëlqen juve,

وَ إِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّا قَدْ تَعَدَّلْتُمْ ۗ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا

Kjo Sure është zbritur në mes të vitit IV dhe të V të Hixhrës. Bashkë me Bismillahun ka 177 ajete. Këtu përmenden ato rezultate dhe pasoja që krijohen në kohën e luftës. Përmenden të drejtat e vejjshkave dhe të jetimëve, çështja e ndarjes së trashëgimisë dhe mësimet e tjera sociale të shoqërisë. Përveç kësaj, përmenden edhe dredhitë dhe komplotet e kurdisura nga ana e çifutëve dhe të hipokritëve të Medinës.

¹ Një nefsi mund të shprehë: 1. Ademin 2. mashkullin dhe femrën së bashku dhe 3. mashkullin dhe femrën veç e veç.

me dy a me tri ose me katër. Dhe në qoftë se keni frikë se nuk do të jeni në gjendje ta mbani drejtësinë, atëherë martohuni vetëm me një ose martohuni me robëreshat që janë në dispozicionin tuaj. Kjo është ajo rrugë që ju ruan nga padrejtësia.²

5. Dhe me gjithë zemër jepuni grave prikën e tyre. Por, nëse ato me dëshirën e vet ju dhurojnë diçka nga ajo, pranojeni dhe hajeni pa ngurrim dhe me ëndje.

6. Dhe mos u jepni të pamaturëve ato pasuri të cilat Allahu i bëri mjet ekzistues për ju. Mirëpo, duhet t'i furnizoni me ushqim e me veshmbathje dhe të flisni me ta fjalë të mira (i këshilloni mirë).

7. Dhe vazhdimisht i provoni jetimët derisa të arrijnë në moshën e martesës. Pra, kur të shihni se janë të pjekur mirë, ua dorëzoni pasuritë e tyre. Dhe mos e gëlltitni në mënyrë të palejueshme e të shpejtë nga frika se mos po rriten (se do t'i marrin pasuritë e tyre). Pra kush është i pasur (kujdestar), ai duhet të

فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ^ط ذَلِكَ
أَذَىٰ آلَا تَعُولُونَ^٥

وَأْتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً^ط فَإِن
طَبَّنَ لَكُمْ عَن شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُوْهُ
هَنِيئًا مَّرِيًّا^٥

وَلَا تُؤْتُوا السُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ
اللَّهُ لَكُمْ قِيَامًا وَارْزُقُوهُمْ فِيهَا
وَاصْوَهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَّعْرُوفًا^٥

وَابْتَلُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ^ح فَإِن
أَنْتُمْ مِنْهُمْ رُّشَدًا فَأَدْفَعُوا إِلَيْهِمْ
أَمْوَالَهُمْ^ح وَلَا تَاكُلُوهَا إِسْرَافًا وَ بِدَارًا
أَن يَكْبَرُوا^ط وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلْيَسْعَفِ^ح
وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلْيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ^ط

² Nga ky ajet del qartë se poligamia është e lejueshme në Islam, në rrethana specifike. Sipas Islamit njeriu mund të martohet me katër gra. Qëllimi i kësaj lejeje është që të mos mbetet ndonjë femër pa u martuar e që të zhduket imoraliteti. Kurani përmend katër qëllime kryesore të martesës: 1. Mbrojtja kundër lëngatave fizike, morale e shpirtërore (2:188 dhe 4:25), 2. të fitohet qetësia mendore dhe dispozicioni i një shoku të dashur (3:22). 3. Lindja e fëmijëve dhe 4. zgjerimi i rrethit farefisnor (4:2). Pra, një ose të gjitha këto qëllime të përmendura më lart nganjëherë s'mund të realizohen duke u martuar vetëm me një grua.

përmbahet (s'ka të drejtë të shpenzojë nga pasuritë e tyre), e kush është i varfër (kujdestari), ka të drejtë të shpenzojë sipas nevojës me drejtësi. Dhe kur t'ua dorëzoni (jetimëve) pasurinë e tyre, dorëzoni në praninë e dëshmitarëve. Dhe Allahu mjafton për të marrë llogari.

8. Meshkujt kanë pjesë të caktuar në atë pasuri që e lënë prindërit dhe të afërmit e tyre, po edhe femrat kanë pjesë të caktuar në atë pasuri që e lënë prindërit dhe të afërmit e tyre, pavarësisht a është e vogël (ajo pasuri) ose është e madhe.

9. Dhe kur në kohën e ndarjes së trashëgimisë vijnë edhe të afërmit (të cilëve sipas ligjit nuk u takon asgjë), jetimët dhe të varfërit, atëherë u falni diçka prej asaj dhe u thoni fjalë të mirë.

10. Dhe ata që kanë frikë se do të linin mbas vetes fëmijë të dobët dhe frikësohen për fatin dhe gjendjen e tyre, duhet t'i frikësohen Allahut (lidhur me jetimët e tjerë)³ dhe duhet të thonë fjalë të drejtë e të qartë.

11. Vërtet, ata që e gëlltisnin padrejtësisht pasurinë e jetimëve, e përpijnë zjarrin në barqet e tyre dhe ata, me siguri, do të futen në zjarrin e përflakët.

فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٧﴾

لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ ۚ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۗ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٨﴾

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَرْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٩﴾

وَلِيَحْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَةً ضَعِيفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ ۗ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿١٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ ۗ سَعِيرًا ﴿١١﴾

³ Siç mendon njeriu për fëmijët e vet, ashtu ai duhet të mendojë për fatin dhe për mirëqenien e jetimëve.

12. Allahu ju urdhëron lidhur me fëmijët tuaj: Secilit mashkull i takon aq sa u takon dy femrave; dhe nëse janë vetëm femra që janë më shumë se dy, në këtë rast ato do të kenë dy të tretat e asaj që e ka lënë i vdekuri; dhe nëse ka vetëm një, asaj i takon gjysma, dhe përta u përket prindërve të tij (të vdekurit), secili prej tyre do të ketë një të gjashtën e trashëgimisë, nëse ai ka fëmijë; por nëse ai s'ka fëmijë dhe prindërit e tij janë trashëgimtarë të vetëm, atëherë nënës së tij i takon një e treta. Por nëse ai (i vdekuri) ka vëllezër e motra, atëherë nënës së tij i takon një e gjashta. Të gjitha këto pjesë do të ndahen pasi të plotësohet testamenti i lënë (nga i ndjeri) dhe të paguhet borxhi. Ju nuk e dini se kush prej etërve e prej fëmijëve tuaj është më i dobishëm për ju. Ky (caktimi i pjesëve) është obligim prej Allahut. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

13. Dhe ju takon gjysma e asaj (trashëgimi) që e lanë gratë tuaja, nëse s'kanë lënë asnjë fëmijë; por nëse kanë fëmijë, atëherë ju do të keni një të katërtën prej asaj që e kanë lënë, pasi të plotësohet testamenti dhe të lahet borxhi, dhe ato do të kenë një të katërtën prej asaj që e keni lënë ju, nëse s'keni fëmijë; por nëse ju keni fëmijë, atëherë atyre u takon një e teta (1/8) prej asaj që keni lënë ju, pasi të plotësohet

يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ
حِظِّ الْأُنثَيَيْنِ ۚ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
اِثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ ۚ وَإِن
كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ ۚ وَلِأَبَوَيْهِ
لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن
كَانَ لَهُ وَوَلَدٌ ۚ فَإِن لَّمْ يَكُن لَّهُ
وَوَرِثَةٌ أَبِيهِ فَلِلْأُمِّهِ الثُّلُثُ ۚ فَإِن
كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِلْأُمِّهِ السُّدُسُ مِمَّا
بَعْدَ وَصِيَّةِ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ لِأَبَائِكُمْ
وَأَبْنَاؤِكُمْ لَّا تَدْرُونَ أَيُّهُم أَقْرَبُ
لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ ۚ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝

وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجِكُمْ إِن لَّمْ
يَكُن لَّهُنَّ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ لهنَّ وَلَدٌ
فَلِكُمُ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ
يُوصَيْنَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا
تَرَكْتُمْ إِن لَّمْ يَكُن لَّكُمْ وَلَدٌ ۚ فَإِن كَانَ
لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الثُّمُنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِنْ
بَعْدِ وَصِيَّةِ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دَيْنٍ ۚ وَإِن

testamenti dhe të lahet borxhi. Dhe nëse mashkulli ose femra, trashëgimia e të cilit ndahet, s'ka as prindër e as fëmijë,⁴ por ka vëlla a motër, atëherë secili prej tyre do të ketë një të gjashtën. Mirëpo, nëse ata janë më shumë, atëherë do të kenë pjesë të barabarta në një të tretën, pasi të plotësohet testamenti dhe të lahet borxhi, pa e dëmtuar dhe e trazuar askënd (trashëgues). Ky është një urdhër prej Allahut, dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe shumë i Përmbajtur.

14. Këta janë kufijtë e caktuar të Allahut; dhe kush e dëgjon Allahun dhe Profetin e Tij, Ai do ta fusë atë në ato kopshte ku rrjedhin lumenj dhe aty do të jetojnë përgjithmonë. Dhe ky, me të vërtetë, është një sukses i madh.

15. Dhe kush nuk e dëgjon Allahun dhe profetin e Tij dhe i tejkalon kufijtë e caktuar të Tij, atë do ta fusë Ai në zjarr, ku do të jetojë për një kohë shumë të gjatë dhe ai do të ketë një ndëshkim poshtërues.

16. Dhe kërkoni katër dëshmitarë (prej farefiseve e prej fqinjëve) kundër grave tuaja, nëse bëjnë ndonjë vepër turpëruese. Po, nëse ata japin dëshmi, atëherë i mbani të mbyllura në shtëpitë

كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَلَةً أَوِ امْرَأَةً وَوَلَّهُ
أَخًا وَأُخْتًا فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ
فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ
فِي الثَّلَاثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةِ يُوصَىٰ بِهَا
أَوْ ذَيْنَ لَا غَيْرَ مَصَارٍ ۚ وَصِيَّةٌ مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ١٤

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ١٥

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ
يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا ۗ وَلَهُ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ١٦

وَالَّتِي يَأْتِيَنَّ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِّسَابِكُمْ
فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ ۚ فَإِنْ
شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّىٰ

⁴ Kalala është: 1. personi që s'ka lënë as prindër e as fëmijë-mashkull ose femër, 2. personi që s'ka lënë as babë e as fëmijë, 3. personi që s'ka lënë fëmijë, por prindërit e tij janë të gjallë.

derisa të vdesin, ose derisa Allahu t'u hapë ndonjë rrugëdalje tjetër.

17. Dhe nëse dy meshkuj prej jush bëjnë ndonjë vepër turpëruese, i dënoni ata. Dhe nëse ata pendohen dhe përmirësohen, atëherë lërinin të qetë. Vërtet, Allahu është shumë Pendimpranues dhe i Dhembshur.

18. Vërtet, Allahu e pranon vetëm metaninë (pendimin) e atyre të cilët bëjnë mëkat nga mosdija dhe menjëherë pendohen. Të tillëve Allahu u drejtohet me mëshirë; dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

19. Nuk pranohet metania e atyre të cilët vazhdimisht bëjnë mëkat derisa kur i vjen vdekja para syve të njërit prej tyre, ai thotë: Tani po pendohem; e as nuk do të pranohet prej atyre, të cilët vdesin në gjendje mosbesimi. Të tillë janë ata për të cilët Ne e kemi përgatitur një ndëshkim të dhembshëm.

20. O ju besimtarë! Nuk është e lejueshme për ju që të bëheni me zor trashëgimtarë të grave, dhe nuk duhet që t'i shqetësoni ato⁵ me qëllim që ta merrni një pjesë nga ajo që ua kishit dhënë ju, vetëm se bëjnë haptazi ndonjë

يَوْمَئِذٍ أَوْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُنَّ
سَبِيلًا ⑩

وَالَّذِينَ يَأْتِيهِمْ مِنْكُمْ فَادُّوهُمْ^٤ فَإِنْ تَابَا
وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا^٥ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
تَوَّابًا رَحِيمًا ⑪

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ
فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ^٦ وَكَانَ اللَّهُ
عَلِيمًا حَكِيمًا ⑫

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ^٧
حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي
تُبْتُ أَنْتَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ
كُفَّارًا^٨ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا ⑬

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَرْتَدُّوا النِّسَاءَ كَرِهًا^٩ وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ
لِيَذْهَبُوا بِبَعْضِ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ
يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ^{١٠} وَعَاشِرُوهُنَّ

⁵ Farezisi i të vdekurit nuk duhet ta pengojnë vejen të martohet me qëllim që ta marrin pasurinë e saj.

vepër të turpshme (për këtë u përmend më lart). Silluni butësisht ndaj tyre, gjatë jetës martesore! Po, nëse ju nuk i pëlqeni, atëherë mund të ndodhë që ju të urreni diçka dhe Allahu me anë të asaj ju fal dobi të shumta.⁶

بِالْمَعْرُوفِ ۚ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰ
أَنْ تَكْرَهُنَّ وَأَيُّهُنَّ وَيَجْعَلُ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا
كَثِيرًا ۝

21. Dhe nëse dëshironi ta lëshoni një grua dhe të martoheni me një tjetër (në vend të asaj) dhe ju ia keni dhënë njërës prej tyre një visar pasurish, mos merrni asgjë prej saj. A do ta merrni duke trilluar shpifje e duke bërë mëkat të hapur?⁷

وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ
زَوْجٍ ۗ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا
تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا ۚ تَأْخُذُونَهُ بِهَذَا وَآثِمًا
مُّبِينًا ۝

22. Dhe si mund të merrni atë (pasuri) kur keni pasur lidhje me njëri-tjetrin, dhe ato kanë marrë prej jush një konventë të fortë (besnikërie)?

وَكَيفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَىٰ بَعْضُكُمْ
إِلَىٰ بَعْضٍ وَآخَذَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا ۝

23. Dhe mos martohuni me ato gra me të cilat u martuan etërit tuaj, përveç asaj që ka ngjarë në të kaluarën. Ky është një zakon i turpshëm dhe i urryer dhe është një rrugë shumë e keqe.

وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ
إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۗ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا ۗ
ع ۚ وَسَاءَ سَبِيلًا ۝

24. Ndalohen për ju (s'mund të martoheni me këto): Nënata tuaja, bijat tuaja, motrat tuaja, hallat tuaja, tezet tuaja, bijat e vëllezërve, bijat e motrave,

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
وَأَخَوَاتُكُمْ وَعُمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ
الأَخِ وَبَنَاتُ الأَخِ وَأُمَّهَاتُ الأَخِي

⁶ Profeti i Shenjtë ka thënë: Njeriu më i mirë e i sjellshëm prej jush është ai që sillet mirë ndaj gruas së vet (Buhari).

⁷ Nëse dikush i jep divorce gruas së vet, dhe dëshiron të martohet me një grua tjetër, atëherë ai s'ka të drejtë që të kërkojë prej gruas së divorcuar atë pasuri që i kishte dhënë asaj.

nënat në shpirt, motrat tuaja në shpirt, nënat e grave tuaja, bijat e ish grave tuaja me të cilat keni pasur marrëdhënie dhe të cilat po rriten në shtëpitë tuaja. Por, nëse nuk keni pasur marrëdhënie me to, atëherë nuk është mëkat që të martoheni me to (me bijat e atyre grave). Po ashtu ndalohen për ju gratë e bijëve tuaj të vërtetë, e të martoheni njëkohësisht me dy motra, përveç asaj që keni bërë në të kaluarë (sot ndalohen për ju). Dhe Allahu është shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

أَرْضَعْنَكُمْ وَ أَخَوْتِكُمْ مِنَ الرِّضَاعَةِ
 وَ أُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَ رَبَائِبِكُمُ الَّتِي فِي
 حُجُورِكُمْ مِّنْ نِّسَائِكُمُ الَّتِي دَخَلْتُمْ
 بِهِنَّ فَإِنْ لَّمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا
 جُنَاحَ عَلَيْكُمْ ۗ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ
 مِنْ أَصْلَابِكُمْ ۗ وَ أَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ
 الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
 غَفُورًا رَّحِيمًا ٤

KAP. V

25. Dhe ndalohen për ju edhe gratë e martuara (që kanë burra), pos atyre të cilat janë në dispozicionin tuaj.⁸ Ky është obligim për ju nga Allahu. Dhe pos këtyre (që u përmendën lart), të tjerat ju lejohen (të martoheni me to me kusht) që t'i kërkonti për gra me anë të pasurive tuaja dhe duke e ruajtur moralin tuaj, e jo për kurvëri. Po ashtu nëse keni fituar dobi prej tyre, ua paguani prikën e tyre të caktuar, dhe nuk do të bëheni me faj nëse bëni ndonjë ndryshim me marrëveshje reciproke lidhur me caktimin e prikës. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

26. Dhe kush prej jush s'ka mundësi të martohet me gra të lira besimtare, për shkak se nuk zotëron ndonjë gjendje të mirë ekonomike, mund të martohet me ato që janë në dispozicionin tuaj nga robëreshat besimtare. Dhe Allahu e di më së miri besimin tuaj. Ju të gjithë keni lidhje me njëri-tjetrin, pra martohuni me to me lejen e pronarëve të tyre dhe sipas normave ligjore jepjani prikën e tyre, kur janë të dëlira e jo kurva e as nuk bëjnë me dikë dashuri të fshehtë. Dhe nëse, pasi të martohen

وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ ۚ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ۚ وَأَحَلَّ
 لَكُمْ مَّا وَرَاءَ ذِكْرِهِ أَنْ تَبْتَغُوا
 بِأَمْوَالِكُمْ مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ ۗ
 فَمَا اسْتَعْتَمْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ
 أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
 فِيمَا تَرَضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ ۗ إِنَّ
 اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥٠﴾

وَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ
 الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَّا مَلَكَتْ
 أَيْمَانُكُمْ ۖ مِنْ فَتْيَانِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ
 أَعْلَمُ بِأَيْمَانِكُمْ ۗ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۗ
 فَانكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ
 أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۗ مُّحْصَنَاتٍ غَيْرَ
 مُسْفِحَاتٍ ۗ وَلَا مَخْذَلٍ أَخْدَانٍ ۗ فَإِذَا
 أَحْصَنَ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ

⁸ Fjala është për robëreshat e luftës. Nëse ato nuk kanë mbikëqyrës, atëherë njeriu mund të martohet me to, sipas ligjit të shtetit.

bëjnë vepra të turpshme (kurvëri), do të kenë gjysmën e dënimit të përcaktuar për gratë e lira. Kjo leje (martesë me robëreshat) është për atë prej jush që i frikësohet mëkatit. Dhe është më mirë për ju që të përmbaheni. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

27. Allahu dëshiron që për ju t'i shpjegojë qartë (mënyrat e jetesës) dhe t'ju udhëheqë në rrugët (zakonet) e atyre që kanë qenë para jush, dhe që Ai t'ju drejtohet me mëshirë. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

28. Dhe Allahu dëshiron të sillet me ju me mëshirë, por ata të cilët ecin pas epshve të tyre, dëshirojnë që edhe ju t'i anoheni imoralitetit.

29. Allahu dëshiron ta lehtësojë barrën tuaj, sepse njeriu është krijuar i dobët.

30. O ju besimtarë! Mos e gëlltitni pasurinë e njëri-tjetrit në mënyrë të palejueshme, pos asaj që e fitoni ju me anë të tregtisë reciproke. Dhe mos e vrisni (ekonomikisht) veten! Vërtet, Allahu është i Mëshirshëm ndaj jush.

31. Dhe kush vepron kështu (e gëlltit pasurinë e të tjerëve) me përdhunë e padrejtësisht (duke i tejkaluar kufijtë), Ne do ta fusim atë në zjarr, dhe kjo është lehtë për Allahun.

نُصِفَ مَا عَلَى الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ۗ
ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ ۗ وَأَنْ
تَصْبِرُوا خَيْرٌ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذَيِّبَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ ۗ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ ۗ وَيُرِيدُ
الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهْوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا
عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ ۗ وَخَلَقَ
الْإِنْسَانَ صَعِيًّا ﴿٣٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً
عَنْ تَرَاضٍ مِّنْكُمْ ۗ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ۗ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣١﴾

وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُدْوَانًا وَظُلْمًا فَسَوْفَ
نُصَلِّبُهُ نَارًا ۗ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٢﴾

32. Nëse u shmangeni mëkateve të mëdha që ju ndalohen, Ne do t'i eliminojmë gabimet tuaja të vogla dhe do t'ju fusim në një vend të nderuar.⁹

33. Dhe mos lakmoni atë me anën e së cilës Allahu i lartësoi disa prej jush mbi të tjerët. Meshkujt do të kenë pjesë prej asaj që e kanë fituar, dhe gratë prej asaj që kanë fituar ato. Dhe kërkoni prej Allahut mirësinë e Tij. Vërtet, Allahu e di çdo gjë shumë mirë.

34. Dhe për secilin njeri Ne i kemi caktuar trashëgimtarë për trashëgiminë e lënë nga prindërit dhe të afërmit, dhe gjithashtu edhe ata me të cilët keni lidhur kontrata të aprovuara (bashkëshortët e bashkëshortet). Pra, ua jepni pjesën e tyre. Vërtet, Allahu është mbikëqyrës ndaj çdo gjëje.

35. Burrat janë kujdestarë ndaj grave, sepse Allahu i lartësoi disa mbi disa të tjerë dhe se ata shpenzojnë (për ato) nga pasuritë e tyre. Pra, femrat e virtytshme janë të dëgjueshme dhe që i ruajnë me ndihmën e Allahut fshehtësitë e burrave të tyre. Dhe përsa u përket atyre për të cilat keni frikë se janë të padëgjueshme, i këshilloni (në radhë të parë) dhe mandej i lini veçmas në dhomat e tyre të

إِنَّ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرْ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا
كَرِيمًا ۝

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى
بَعْضٍ ۗ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبُوا ۗ
وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا كَتَبْنَ ۗ وَسَأَلُوا
اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ يَكِلُ شَيْءًا
عَلِيمًا ۝

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوَالِيَهَا تَرَكَ الْوَالِدِينَ
وَالْأَقْرَبُونَ ۗ وَالَّذِينَ عَقَدْتَ أَيْمَانُكُمْ
فَاتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدًا ۝

الرِّجَالِ قَوْمُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ
بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ
أَمْوَالِهِمْ ۗ فَالضَّالِّحَاتُ قِنْتِ حَفِظَتْ
لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ ۗ وَالَّتِي تَخَافُونَ
نُسُورَهُنَّ فَعُظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي
الْمَضَاجِعِ وَاصْرِبُوهُنَّ ۚ فَإِنْ أَطَعْتُمْ

⁹ Ajeti thotë se nëse njeriu ruhet prej mëkateve të mëdha, ai ruhet e largohet edhe prej mëkateve të vogla.

fjetjes dhe (në rast nevojë) i rrihni. Por, nëse përmirësohen dhe bëhen të dëgjueshme (dalin besnike), atëherë mos kërkonin ndonjë arsytim (padrejtësie) kundër tyre. Vërtet, Allahu është i Lartë dhe i Madh.¹⁰

36. Dhe nëse ju keni frikë se po lindin përçarje në mes të atyre të dyve (burrit e gruas), atëherë caktoni një arbitër nga ana e familjes së tij dhe një nga ana e familjes së saj. Nëse ata dëshirojnë që të pajtohen ata, atëherë edhe Allahu do të krijojë pajtim në mes të tyre. Vërtet, Allahu është i Ghithëdjshëm dhe i informuar mirë.

37. Dhe adhurojeni Allahun dhe asgjë të mos trajtoni të barabartë me Të! Dhe duhet të jeni të butë ndaj prindërve e ndaj të afërmve dhe ndaj jetimëve dhe ndaj nevojtarëve dhe ndaj fqinjët që është farefis, dhe ndaj fqinjët që është i huaj (nuk është farefis), dhe ndaj shokëve të afërm, dhe ndaj udhëtarëve dhe ndaj atyre që janë në dispozicionin tuaj. Vërtet, Allahu nuk i dashuron arrogantët dhe vetëlavdëruesit-¹¹

38. Të cilët janë koprracë dhe ashtu i

فَلَا تَبْعُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلِيمًا كَبِيرًا ﴿٥٠﴾

وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا
مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا ۗ إِنَّ يُرِيدَ
إِصْلَاحًا يُوَفِّقُ اللَّهُ بَيْنَهُمَا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلِيمًا خَبِيرًا ﴿٥١﴾

وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَّ بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَ بِذِي الْقُرْبَىٰ
وَآلِئْسَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَآلِجَارِ ذِي الْقُرْبَىٰ
وَآلِجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنبِ
وَابْنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۗ إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ﴿٥٢﴾

الَّذِينَ يَبْخُلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ

¹⁰ Profeti i Shenjtë ka thënë se nëse ndonjë burrë detyrohet ta rrahë gruan e tij, ai nuk duhet ta rrahë me aq forcë e në mënyrë të pamëshirshme sa që të lëndohet ajo ose t'i mbetet ndonjë shenjë në trup. Por, ta dini se njeriu i tillë nuk është njeri i mirë.

¹¹ Në ajetet e kaluara Zoti na këshilloi të sillemi mirë ndaj grave tona, e tani në këtë ajet Ai na këshillon të sillemi mirë me tërë njerëzimin se kështu lind shoqëria e shëndoshë dhe e sigurtë.

këshillojnë të tjerët për koprracinë, dhe që fshehin atë që Allahu ua fali nga begatia e Tij. Dhe Ne e kemi përgatitur për mosbesimtarët një ndëshkim të turpshëm,

وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ^ط
وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٣٩﴾

39. Dhe që e shpenzojnë pasurinë e tyre për t'u reklamuar para botës, dhe nuk e besojnë Allahun as Ditën e Fundit (janë shokët e shejtanit), dhe kush e ka shejtanin shok, le ta dijë se sa shok të keq ka ai!

وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِئَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ^ط وَمَنْ
يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا ﴿٤٠﴾

40. Çfarë dëmi kishin pësuar ata, po ta besonin Allahun dhe Ditën e Fundit dhe të shpenzonin (në rrugën e Allahut) prej asaj që Allahu ua kishte dhënë? Dhe Allahu e di gjithçka për ta.

وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ^ط وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ
عَلِيمًا ﴿٤١﴾

41. Vërtet, Allahu nuk sillet mizorisht ndaj askujt as sa grimca. Dhe nëse dikush bën një mirësi, Ai e shumëfishon atë dhe i jep prej Vetes një shpërblim të madh.¹²

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ^ج وَإِنْ تَكَ
حَسَنَةً يُضَعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا
عَظِيمًا ﴿٤٢﴾

42. Si do të jenë ata, kur Ne do të sjellim një dëshmitar nga secili popull dhe ty (O Muhammad) do të sjellim si dëshmitar kundër tyre!

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَاكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤٣﴾

43. Atë ditë ata që nuk e kishin pranuar

يَوْمَئِذٍ يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصُوا

¹² Asnjë akt i njeriut nuk shkon pa shpërblim a pa ndëshkim. Kurdo që Kurani thotë se veprat e mosbesimtarëve do të shkojnë huq, nuk do të thotë se ata nuk do të korrin sukses, por do të shpërblehen patjetër. Ata do të kenë frytet e përpjekjeve të tyre lidhur me botën materiale, ndërsa do të mbeten të verbër për nga feja.

besimin dhe nuk e kishin dëgjuar Profetin, do të dëshirojnë që të mbulohen nën dhe, dhe ata nuk mund të fshehin asgjë prej Allahut.

44. O ju besimtarë! Mos faleni Namaz kur nuk jeni në vetëdijën¹³ tuaj të plotë, derisa nuk e dini se çka jeni duke thënë, e as mos u falni kur jeni të papastër (xhunbi), derisa të laheni, pos se jeni në udhëtim. Dhe nëse jeni të sëmurë ose jeni në udhëtim dhe jeni të papastër ose njeri prej jush kryen nevojën natyrore ose keni pasur marrëdhënie me gratë dhe s'gjeni ujë, atëherë bëni tajemum duke e prekur me duart tuaja pluhurin e pastër dhe lëmohini nëpër fytyrat tuaja e nëpër duart tuaja. Vërtet, Allahu është Shlyesi i mëkatave dhe fal shumë.

45. A s'mendon ti aspak rreth atyre që u ishte dhënë një pjesë e Librit, se si e blejnë paudhësinë dhe dëshirojnë që edhe ju të largoheni nga rruga e drejtë?

46. Dhe Allahu i njeh mirë armiqtë tuaj. Dhe Allahu mjafton si shok dhe mjafton si ndihmtar.

الرَّسُولَ لَوْ تَسَوَّىٰ بِهِمُ الْأَرْضُ ۗ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ۙ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَرَىٰ حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا ۗ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَايِبِ أَوْ لَسْتُمْ مِنَ النِّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوهَا غَفُورًا ۙ

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيحًا مِّنَ الْكِتَابِ يُشْتَرُونَ الضَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضَلُّوا السَّبِيلَ ۙ

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا ۙ

¹³ *Sukara* është shumësi i fjalës *sakara* që do të thotë: njeriu i dehur; i zemëruar; i frikësuar; i dehur në gjumë apo njeriu i turbullt nga mendja (Lane). Njeriu nuk duhet të falë Namazin kur s'është në vetëdije të plotë e kur nuk është i pastër e i larë. Pije alkolike dhe dehëse janë të ndaluara në Islam, andaj nuk pritet që një besimtar t'i përdorë pije alkolike dhe njëkohësisht të falë Namazin. Namazi që nuk falet me vetëdije të plotë, nuk është Namaz. Besimtari duhet të dijë se çka reciton dhe çka kërkon prej Allahut dhe ai duhet të jetë i vetëdijshëm se qëndron në oborin e Allahut, mbret i qiejve dhe i tokës.

47. Në mesin e jehudëve ka disa sosh që i ndërrojnë fjalët nga vendet e tyre përkatëse. Dhe që thonë: Ne dëgjuam dhe nuk u bindëm, dhe thonë: Dëgjo ashtu sikur je në gjendje që s'dëgjon gjë. Kështu ata duke e përdredhur gjuhën e tyre e duke krijuar shpifje në fe, thonë: Raina (o bari yni). Dhe sikur të kishin thënë: Ne dëgjuam dhe u bindëm dhe dëgjo dhe unzurna (mëshirona), do të ishte më mirë dhe më drejt për ta. Por, Allahu i mallkoi ata për shkak të mosbesimit të tyre, prandaj ata fare nuk e pranojnë besimin, përveç një pjese të vogël.

48. O ju njerëz të Librit! Besojeni atë që Ne e kemi zbritur tani (Kuranin) dhe që e plotëson atë (Tevratin) që e kishit më parë, para se t'i shkatërrojmë Ne disa liderë tuaj të mëdhenj¹⁴ dhe t'i kthejmë mbrapa ose t'i mallkojmë ashtu siç i kemi mallkuar Ne njerëzit e Sabtit (shtunakët). Dhe dekreti i Allahut doemos do të plotësohet.

49. Vërtet, Allahu nuk do të falë që njeriu ta shoqërojë dikë me Të (të bëjë shirk),¹⁵ por Ai do t'i falë mëkatet më të vogla të atij që e do Ai. Dhe kush ia shoqëron partner Allahut, me të vërtetë, e sajton një mëkat shumë të madh.

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَاسْمِعْ غَيْرَ مَسْمُوعٍ وَارَاعِنَا لَيَّا بِأَلْسِنَتِهِمْ وَطَعْنَا فِي الدِّينِ ۗ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَاسْمِعْ وَانظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمًا ۗ وَلَكِن لَّعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آؤْتُوا الْكِتَابَ آمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِّمَا مَعَكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَىٰ أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ ۗ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَعْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٩﴾

¹⁴ Fjala *vaxh-h* (fytyrë) në gjuhën arabe do të thotë: lider, prijës.

¹⁵ *Shirk* do të thotë: të besosh ndonjë qenie si Zot pos Allahut. Mushrik quhet ai njeri që e adhuron dikë a diçka përveç Allahut.

50. A nuk i sheh ata që e konsiderojnë veten të dëlirë! Jo. Ky është Allahu i cili e bën të dëlirë atë, kë do Ai. Dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht as sa vija e farës së hurmës.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْكُونَ أَنْفُسَهُمْ ط بَلِ
اللَّهُ يَزِيّٓ مِنْ يَسَاءٍ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ۝

51. Vështro, si e trillojnë gënjeshtren kundër Allahut! Dhe një gjë e tillë mjafton si mëkat i hapur.

أَنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ ط
وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ۝

52. A s'ke dëgjuar ti rreth atyre, të cilëve u është dhënë një pjesë e Librit? Ata i besojnë idhujtë dhe djajtë, dhe që lidhur me mosbesimtarët thonë: Këta janë më të drejtë dhe më të përudhur se besimtarët.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيًّا مِّنَ الْكِتَابِ
يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَؤُلَاءِ أَهْدَىٰ مِنَ الَّذِينَ
آمَنُوا سَبِيلًا ۝

53. Të tillë janë ata të cilët Allahu i ka mallkuar, dhe kë e mallkon Allahu, ai nuk do të ketë asnjë ndihmëtar për vete.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ ط وَمَنْ يَلْعَنِ
اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ۝

54. A kanë dorë në pushtet? (Po të kishin dorë në pushtet) Në këtë rast nuk do t'u jepnin njerëzve kurrgjë as sa vija e farës së hurmës.

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمَلِكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ
النَّاسَ نَقِيرًا ۝

55. Ose a vuajnë nga xhelozia për shkak të asaj që Allahu ua dhuroi njerëzve nga zemërbardhësia e Tij? Nëse është ashtu, atëherë, vërtet, Ne edhe më parë u patëm dhënë pasardhësve të Ibrahimit Librin dhe urtësinë dhe u patëm dhënë edhe një pushtet të madh.

أَمْ يَحْسَدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
مِّنْ فَضْلِهِ ۗ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ۝

56. Dhe ndër ata ka pasur disa sosh, të

فَمِنْهُمْ مَّنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَّنْ صَدَّ عَنْهُ ط

cilët e besuan atë (Librin), dhe ka pasur disa që u shmangen (të besonin). Dhe sa për ndëshkim të tyre mjafton zjarri flakërues i xhehenemit.

وَكَفَىٰ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٦﴾

57. Ata që i kanë mohuar Shenjat Tona, Ne së shpejti do t'i hedhim në Zjarr. Kurdoherë që të digjen lëkurat e tyre, Ne do t'ua ndërrojmë lëkura¹⁶ të tjera me qëllim që ta shijojnë ndëshkimin. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe i Mençur.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالَّذِينَ نُنزِّلُهُم بِآيَاتِنَا سُوفَ نُصَلِّيهِمْ نَارًا ۗ كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٧﴾

58. Dhe ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Ne do t'i shpiem në ato Kopshte ku rrjedhin lumenj, aty do të jetojnë përgjithmonë; dhe ku ata do të kenë gra të pastra, dhe Ne do t'i shpiem në zezelinë të dendur.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ ۗ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٨﴾

59. Vërtet, Allahu ju urdhëron që t'u jepni amanetet¹⁷ tuaja atyre që janë të aftë¹⁸ për to, dhe kur të gjykoni midis njerëzve, gjykoni me drejtësi. Dhe me të vërtetë është e shkëlqyer ajo (këshillë) që Allahu ju këshillon. Allahu është i Gjithëdëgjueshem dhe Gjithëshikues.

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا ۗ وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ ۗ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٩﴾

¹⁶ Shkenca bashkëkohore mjekësore e verifikoi faktin se lëkura është shumë më e ndjeshme se mishi, sepse në të gjendet një pjesë e madh e sistemit nervor. Kurani e paraqiti këtë fakt para 1400 vitesh dhe ky fakt u vërtetua sot dhe që verifikon vërtetësinë e Kuranit.

¹⁷ Autoriteti dhe pozita në pushtet këtu u përmend si *amanet* i popullit me qëllim që të tregohet se pushteti i takon popullit.

¹⁸ Kryetari i shtetit dhe të gjithë personat e autorizuar duhet t'i kryejnë obligimet e detyrat e tyre me ndërgjegje e me drejtësi.

60. O ju besimtarë, binduni¹⁹ ndaj Allahut dhe ndaj Profetit të Tij dhe ndaj autoriteteve tuaja. Dhe nëse nuk pajtoheni me ta, lidhur me ndonjë çështje, ia drejtoni Allahut e Profetit të Tij (e zgjidhni nën dritën e mësimave të Allahut e të Profetit), poqë se besoni në Allah e në Ditën e Fundit. Ky (akt) është më i mirë e më i lavdrueshëm për nga përfundimi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ ۚ فَإِنْ
تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ
وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ۗ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝

61. A s'ke menduar për gjendjen e atyre të cilët mendojnë se ata e besuan atë që është zbritur mbi ty dhe që është zbritur para teje? Ata dëshirojnë të kërkojnë gjykimin prej djajëve (hipokritëve), ndërsa ata ishin të urdhëruar të mos i dëgjojnë ata (djaj). Dhe shejtani dëshiron t'i shpjerë ata në paudhësi të largët.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا آيَاتِنَا إِلَى
الطَّائِفَاتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ ۗ
وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا
بَعِيدًا ۝

62. Dhe kur u thuhet atyre: Ejani në drejtim të atij (mësimi) që Allahu e zbriti, dhe ejani në drejtim të Profetit të Tij, ti i sheh hipokritët se si largohen prej teje duke të kundërshtuar ty.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنزَلَ اللَّهُ
وَأِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنْفِقِينَ
يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ۝

63. Atëherë çka ndodh me ta që kur për shkak të veprave të tyre i rrethon ndonjë fatkeqësi, ata vijnë te ti duke u përбетuar në emër të Allahut e duke thënë: Ne nuk kemi pasur ndonjë qëllim

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَهُمْ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ
أَيْدِيَهُمْ ۗ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ ۗ بِاللَّهِ
إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْإِحْسَانَ وَتَوَفَّقًا ۝

¹⁹ Fjala *binduni* që është përdorur para fjalëve Allahut e Profetit, nuk u përmend para fjalëve ndaj autoriteteve, sepse bindshmëria ndaj autoriteteve është si të bindesh ndaj Allahut e Profetit.

tjetër, veçse të bënim mirësinë dhe pajtimin.

64. Të tillët janë ata, fshehtësitë e zemrave të tyre Allahu i di mirë. Pra, shmangu prej tyre dhe i këshillo dhe thuaju atyre ato fjalë që mund të krijojnë ndonjë efekt të thellë në qeniet e tyre.

65. Dhe Ne s'kemi dërguar asnjë Profet, por vetëm me qëllim që me urdhër të Allahut të dëgjohet ai. Dhe po të kishin ardhur te ti në atë kohë kur u sollën keq ndaj vetes së tyre, dhe po të kërkonin falje prej Allahut, edhe Profeti do të kishte kërkuar falje për ta, ata me siguri do ta kishin gjetur Allahun shumë Pendesëpranues dhe të Mëshirshëm.

66. Por jo, pasha Zotin tënd, ata nuk mund të jenë besimtarë të vërtetë përderisa nuk të bëjnë ty gjykatës në çdo çështje për të cilën grinden në mes të tyre dhe pastaj për shkak të gjykimit tënd nuk ndiejnë aspak ngurrim në zemrat e veta dhe përderisa nuk të binden ty plotësisht.

67. Dhe po t'i obligonim Ne që të vrisni veten²⁰ tuaj (bëni përpjekje të mëdha) ose të dilni nga shtëpitë tuaja,²¹ askush

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ ۗ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيَسْلَمُوا تَسْلِيمًا ﴿٦٦﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ أَوْ اخْرَجُوا مِنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا

²⁰ Të bëni përpjekje të mëdha e sakrificë të papërshkrueshme në rrugën e Allahut.

²¹ Të dilni për xhihad.

nuk do të vepronte kështu, përveç disave. Dhe sikur të vepronin ashtu siç ata këshilloheshin, (ky akt) do të ishte shumë më mirë për ta e do të bëhej shkak i përforcimit të tyre.

قَلِيلٌ مِّنْهُمْ ۖ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَثِيئًا ﴿١٧﴾

68. Dhe në këtë rast Ne, me të vërtetë, do t'u kishim dhënë prej Vetes një shpërblim të madh.

وَإِذَا لَا تَنبُؤُهُمْ مِنْ لَّدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٨﴾

69. Dhe Ne, me të vërtetë, do t'i drejtonim në rrugën e drejtë.

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿١٩﴾

70. Dhe ata që e dëgjojnë Allahun dhe Profetin e Tij do të jenë ndër ata, të cilët Allahu i ka bekuar: Profetët, të Vërtetët, Dëshmitarët (martirët) dhe Fisnikët. Dhe sa shokë të shkëlqyer janë këta!²²

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ ۗ وَحَسِّنْ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا ﴿٢٠﴾

71. Kjo është dhunti e madhe prej Allahut, dhe Allahu mjafton si i Gjithëdijshëm.

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عِلْمًا ﴿٢١﴾

72. O ju besimtarë! Merreni me vete

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ

²² Ajeti tregon qartë se të gjitha rugët e progresit dhe të zhvillimit shpirtëror janë të hapura për myslimanët. Të gjitha këto katër shpërblime të përmendura në këtë ajet mund të fitohen vetëm duke e dëgjuar e duke e ndjekur besnikërisht Allahun dhe Profetin e Shenjtë, Hazret Muhammedin s.a.v.s. Sipas këtij ajeti mund të themi se njeriu, nëse e pranon fenë Islame dhe e ndjek Sheriatin e Muhammedit s.a.v.s. dhe jetën e kalon duke u kredhur në dashurinë e Muhammedit s.a.v.s., mund të përfitojë edhe gradën e një profeti, një profet i varur dhe si shërbëtor i Profetit të Shenjtë s.a.v.s. dhe i Islamit e jo të ketë ndonjë fe a Sheriat tjetër. Prandaj, shumë komentatorë, muxhëhedinë dhe teologë më eminentë të fesë Islame shkruajnë se Imam Mahdiu, ardhja e të cilit në Ummetin e Hazret Muhammedit s.a.s.v. paralajmërohet në Kuran (në mënyrë indirekte) dhe në hadithet e Pejgamberit të Islamit (në mënyrë direkte) do të jetë pejgamberi i Allahut. Vetë Hazret Muhamadi s.a.v.s. e pagëzon atë katër herë me emrin *Nebiullah* - i dërguari i Allahut (Sahih Muslim) Po ashtu, njeriu mund të fitojë edhe gradën e besnikërisë, të dëshmorëve e të fisnikëve.

masën tuaj të sigurimit, kur të dilni nga (shtëpitë tuaja) në formë grupesh të vogla ose të mëdha.

73. Dhe në mesin tuaj ka edhe të atillë që gjithnjë mbeten mbrapa, dhe nëse ju godit ndonjë fatkeqësi, njeriu i tillë thotë: Vërtet, Allahu pati mëshirë ndaj meje që nuk isha me ta.

74. Po në qoftëse Allahu ju jep ndonjë fatbardhësi (fitore), ai (hipokriti), sikurse nuk ka pasur ndonjë lidhje dashurie midis jush dhe atij, pa tjetër do të thoshte: Ah, sikur të kisha qenë edhe unë me ta, do të kisha përfiturar, pa dyshim, një sukses të madh!

75. Pra, duhet të luftojnë në rrugën e Allahut ata të cilët e preferojnë Ahiretin në vend të kësaj jete. Dhe kush lufton në rrugën e Allahut, mandej vritet a ngadhënjën, Ne së shpejti do t'i japim atij një shpërblim të madh.

76. Dhe (ç'keni ju) përse nuk luftoni në rrugën e Allahut për t'i shpëtuar njerëzit, gratë dhe fëmijët e dobët që bëjnë këtë lutje: O Zoti ynë, nxjirrna prej këtij qyteti, banorët e të cilit janë shtypës; dhe falna një mbrojtës prej Vetes dhe cakto për ne prej Vetes një ndihmëtar!

فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ وَافِرُوا جَمِيعًا ﴿٧٣﴾

وَإِنْ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيُبَطِّئَنَّ فَإِنْ أَصَابَكُمْ
مُصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ
أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٤﴾

وَلَئِنْ أَصَابَكُمْ فُضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ
كَأَن لَّمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْتَنِي
كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٥﴾

فَلْيُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ ۗ وَمَنْ يُقَاتِلْ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ فَسَوْفَ
نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٦﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا
مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا ۗ
وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ۗ وَاجْعَلْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٧﴾

77. Ata që janë besimtarë luftojnë në rrugën e Allahut, ndërsa ata që janë mosbesimtarë luftojnë në rrugën e shejtanit. Pra, luftoni kundër shokëve të Shejtanit. Vërtet, strategjia e shejtanit është e dobët.

78. A s'ke dëgjuar për ata që u është thënë: Frenoini duart tuaja (nga lufta), faleni Namazin dhe paguani Zakatin (prapë i anoheshin lufës)! Mirëpo, kur u obligua lufta për ta, një grup prej tyre filloi të frikësohej prej njerëzve ashtu sikurse frikësohet prej Allahut, madje edhe më shumë. Dhe ata thënë: O Zoti ynë, përse luftën e bërë obligim për ne? Përse nuk na fale një afat të shkurtër? Thuaju: Kënaqësia e kësaj bote është e shkurtër dhe Ahireti është më i mirë për ata që frikësohen prej Allahut, dhe ju nuk do të silleni padrejtësisht, bile aq sa është vija e farës së hurmës.

79. Kudo që të jeni, vdekja do t'ju rrëmbejë, edhe në qoftë se jeni në kështjella të forta. Dhe nëse u takon ndonjë mirësi, ata thonë: Kjo është prej Allahut. Por kur u takon një fatkeqësi, ata thonë: Kjo është për shkakun tënd. Thuaju: Gjithçka është prej Allahut. Ç'ka ndodhur me këtë popull që nuk mundohet të kuptojë gjë!

80. (Thuaju se) Çdo mirësi që të takon ty është prej Allahut, kurse çdo

الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ
الطَّاغُوتِ فَقَاتِلُوا أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ
كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٧﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُّوا
أَيْدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ
يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ
خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا
الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَّرْتَنَا إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ
قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ
لِّمَنِ اتَّقَىٰ وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٨﴾

إِن مَّا تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ
كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُّسَيَّدَةٍ وَإِنْ تُصِبْهُمْ
حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ
تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ
قُلْ كُلٌّ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَالِ هَؤُلَاءِ
الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٩﴾

مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا

fatkeqësi që të takon ty është prej vetes sate. Dhe Ne të kemi dërguar ty si një Profet për tërë njerëzimin. Dhe Allahu është dëshmitar i shkëlqyer.²³

81. Kush e dëgjon Profetin, ta dini se ka dëgjuar Allahun; dhe kush e kthen shpinën, atëherë (ta dish se) Ne s'të kemi dërguar ty si mbikëqyrës për ta.

82. Dhe ata (vetëm gojarisht) thonë: bindemi, por kur largohen prej teje, e kalojnë natën duke planifikuar kundër asaj që ti u thua. Allahu e shkruan atë çka planifikojnë ata natën. Pra largohu prej tyre, dhe duhet të kesh mbështetje vetëm në Allah. Dhe mjafton Allahu si Rregullues i çështjeve.

83. Pra, a nuk mendojnë rreth Kuranit? Po të ishte prej dikujt tjetër e jo prej Allahut, ata, me të vërtetë, do të kishin gjetur në të shumë diferenca (kontradikta).

84. Dhe kur u vjen ndonjë lajm i paqes ose i tmerrit, e përhapin menjëherë. Po t'ia referonin Profetit dhe autoriteteve të tyre (në vend që t'i përhapnin në publik), vërtet ata prej tyre që mund të nxjerrnin realitetin e atij (lajmi), do ta

أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ^ط
وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ رَسُولًا^ط وَكَفَى بِاللَّهِ
شَهِيدًا^{٨١}

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ^ج وَمَنْ
تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا^ط

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَرُوا مِنْ
عِنْدِكَ بَيَّتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي
تَقُولُ^ط وَاللَّهُ يَكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ^ج
فَاعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ^ط وَكَفَى
بِاللَّهِ وَكِيلًا^{٨٢}

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ^ط وَلَوْ كَانَ مِنْ
عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا
كَثِيرًا^{٨٣}

وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخَوْفِ
أَذَاعُوا بِهِ^ط وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى
أُولَى الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَ الَّذِينَ
يَسْتَبْطِنُونَهُ مِنْهُمْ^ط وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ

²³ Allahu i dhuroi njeriut fuqitë dhe aftësitë, dhe njeriu duke i përdorur ato aftësi mund të korrrë sukses në çdo hap të jetës së tij, kur i përdor në mënyrë e në rrugë të drejtë. Por, kur ai i përdor ato aftësi në rrugë jo të drejtë e për punë të këqija, i sjell dëm vetes. Pra, e mira vjen prej Allahut, kurse e keqja vjen prej vetë njeriut.

kuptonin realitetin e tij. Dhe po të mos ishte bekimi dhe mëshira e Allahut ndaj jush, ju të gjithë do ta kishit ndjekur shejtanin, pos disave.

85. Prandaj, lufto në rrugën e Allahut. Ti nuk je përgjegjës për askënd pos vetes, dhe detyra jote është vetëm që t'i nxisësh besimtarët. Mund të ndodhë që Allahu ta ndalojë luftën e mosbesimtarëve; dhe Allahu është më i ashpër në të luftuar, po edhe ndëshkimi i Tij është shumë i rëndë.

86. Kush bën ndërmjetësi të drejtë, do të ketë pjesë në të (në shpërblim), dhe kush bën ndërmjetësi të keqe, do të ketë pjesë të ngjashme në të (në dënim), dhe Allahu është i Plotëfuqishëm ndaj çdo gjëje.

87. Dhe kur ju përshëndet dikush (ju dhuron diçka), ia ktheni përshëndetjen më të mirë (se ajo që ju është dhuruar) ose kthejani me të njëjtën mënyrë! Vërtet, Allahu do të kërkojë hesap për çdo punë.

88. Allahu është Ai pos të cilit s'ka kush që të adhurohet. Ai, pa dyshim, do t'ju tubojë në Ditën e Kiametit, rreth së cilës s'ka dyshim. Dhe fjala (e thëna) e kujt mund të jetë më e vërtetë se Fjala e Allahut?

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَا تَبْعَتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٥﴾

فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِ بِأَسِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنْكِيلًا ﴿٨٦﴾

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَبًا ﴿٨٧﴾

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ﴿٨٨﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ بِحَدِيثٍ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٩﴾

89. Çfarë keni ju që lidhur me hipokritët po ndaheni në dy grupe? Ndërsa Allahu i ka përmbytur ata për shkak të veprave të tyre. A dëshironi t'i tregoni rrugë të drejtë atij, të cilin Allahu e ka lënë të humbur? Dhe atij që e devijon Allahu, ti nuk do t'i gjesh dot rrugë të drejtë.

90. Ata dëshirojnë që edhe ju të bëheni mosbesimtarë siç janë bërë ata vetë, që të bëheni të njëjtë. Pra, mos e pranoni për shok askënd prej tyre, derisa nuk shpërngulen në rrugën e Allahut. Dhe nëse ata e kthejnë shpinën, atëherë zëri i ata dhe i vrisni kudo që t'i gjeni;²⁴ dhe mos e pranoni askënd prej tyre për shok e as për ndihmëtar.

91. Me përjashtim të atyre të cilët i takojnë atij populli, midis të cilit dhe jush ka ndonjë marrëveshje, ose të cilët vijjnë te ju, sepse u vjen rëndë të luftojnë kundër jush ose të cilët luftojnë kundër popullit të vet. Dhe po të dëshironte Allahu, Ai do t'u falte atyre fuqi kundër jush, atëherë me siguri ata do të luftonin kundër jush. Pra, nëse ata shmangen prej jush dhe nuk ju sulmojnë dhe ju ofrojnë ofertën e paqes, atëherë Allahu nuk ka lënë të hapur për ju asnjë rrugë agresioni kundër tyre.

92. Ju, me siguri, do të gjeni disa të

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُؤْمِنِينَ فَتَيْنَ وَاللَّهِ
أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ ۗ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ
تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٩﴾

وَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ
سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى
يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَحُدُّوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ ۖ
وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وُلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٩٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ
وَ بَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَكُمْ حَصْرَتْ
صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلَوْكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا
قَوْمَهُمْ ۗ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ
فَلَقَتَلَوْكُمْ ۗ فَإِنْ اعْتَرَفْتُمُوهُمْ فَلَمْ
يُقَاتِلَوْكُمْ وَأَقْبَلُوا إِلَيْكُمْ السَّلَامَ ۗ فَمَا
جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا ﴿٩١﴾

سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمَنُواكُمْ

²⁴ Fjala është për ata që e shkelën ujdinë e bërë për ta dëgjuar Profetin e Shenjtë s.a.v.s.

tjerë, të cilët dëshirojnë të jenë të siguar prej jush dhe të jenë në sigurim prej popullit të vet. Kurdoherë ata shpjen në drejtim të çrregullimit (fitne), ata rrëzohen ballazi në të. Prandaj, nëse ata nuk hiqen prej jush e as nuk ju ofrojnë ofertën e paqes, as nuk i frenojnë duart e veta (kundër jush), atëherë zini ata dhe i vrisni, kudo që t'i gjeni. Ne ju kemi dhënë autorizim të hapët kundër njerëzve të tillë.

93. Nuk është e drejtë që një besimtar të vrasë një besimtar²⁵ tjetër, vetëm nëse vritet gabimisht. Dhe kush e vret gabimisht një besimtar, ai duhet të lirojë një rob besimtar dhe duhet t'ua paguajë gjakun (në formë të hollash) trashëgimtarëve të tij, vetëm nëse ata e falin (të drejtën e tyre për të marrë kompensimin). Por, nëse ai i vrari është nga populli armik dhe ai vetë është besimtar, atëherë ai duhet ta lirojë një rob besimtar, dhe nëse ai (i vrari) i takon atij populli ndërmjet të cilit e jush është ndonjë marrëveshje, atëherë duhet t'ua paguajë gjakun (në të holla) trashëgimtarëve të tij dhe të lirojë një rob besimtar. Por, kush s'ka mundësi (ta lirojë rob), ai duhet të agjërojë dy muaj rresht (për t'u penduar). Kjo lehtësi është nga mëshira e Zotit, dhe Allahu

وَيَأْمُرُ قَوْمَهُمْ ط كَمَا رُدُّوْا إِلَى الْفِتْنَةِ
أُرْكَسُوا فِيهَا فَإِنَّمَا يَعْتَرِلُوكُمْ وَيُلْقُوا
إِلَيْكُمْ السَّلْمَ وَيَكْفُوا أَيْدِيَهُمْ فَخَذُوهُمْ
وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ تَقْتُلُوهُمْ ط وَأُولَئِكَ
جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ٥١

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا
خَطَاً ٥ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ
رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ
إِلَّا أَنْ يَصَّدَّقُوا فَإِن كَانَ مِنْ قَوْمٍ
عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُّؤْمِنَةٍ ٥ وَإِن كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ
وَبَيْنَهُمْ مِّيثَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَىٰ أَهْلِهِ
وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ ٥ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ
فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِّنَ
اللَّهِ ط وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ٥١

²⁵ Kur fillon lufta mund të ndodhë që një mysliman ta vrasë gabimisht një mysliman tjetër. Pra, myslimanët alarmohen që të kenë kujdes në raste të tilla.

është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.²⁶

94. Dhe kush e vret qëllimisht një besimtar, shpërblimi i tij do të jetë xhehenemi ku do të jetojë ai për një kohë të gjatë dhe Allahu do të zemërohet me të dhe do ta mallkojë atë dhe për të do të përgatisë një ndëshkim të rëndë.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ
خُلْدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ
وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا ﴿٤٤﴾

95. O ju besimtarë! Kur jeni duke udhëtuar në rrugën e Allahut, bëni hetime të duhura dhe atij që ju përshëndet me salam, mos i thoni: Ti nuk je besimtar. Ju kërkoni të mirën e kësaj bote, por tek Allahu ka bekime të shumta. Edhe ju më parë keni qenë të tillë, por Allahu ju fali favorin (ndihmën) e Tij të veçantë, pra duhet të bëni hetime të duhura. Vërtet, Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.²⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَى إِلَيْكُمْ
السَّلَامَ كُنتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ مَعَانِمٌ كَثِيرَةٌ
كَذَلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
فَتَبَيَّنُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ
خَبِيرًا ﴿٤٥﴾

96. Nuk mund të jenë të barabartë ata besimtarë, të cilët rrinë të ulur në shtëpitë e tyre dhe nuk luftojnë në

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ
أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

²⁶ Në rast se i vrari është besimtar, por i takon popullit armik, atëherë dorasi duhet të lirojë një rob besimtar dhe nuk do të paguajë dëmshpërblim, sepse ato të hollat shkojnë në favor (ndihmë) të përforcimit ushtarak të popullit armik.

²⁷ Ajeti flet rreth dy klasave të besimtarëve: 1. Besimtarët të cilët e pranuan fenë Islame dhe jetojnë sipas mësimave të tij, por nuk janë aktivë në mbrojtjen e në propagandën e fesë Islame. Të tillë janë besimtarët pasivë, të ulur në shtëpitë e tyre.

2. Besimtarët të cilët e pranuan fenë Islame dhe jetojnë sipas mësimave të tij dhe energjikisht marrin pjesë në mbrojtjen e në përhapjen e fesë Islame. Të tillë janë besimtarët aktivë, Muxhahid. Të sëmurëve e të varfërve u është dhënë leje të rrinë në shtëpi.

rrugën e Allahut, përveç atyre që janë të paafte për luftë për shkak të ndonjë sëmundjeje, dhe ata që luftojnë në rrugën e Allahut me tërë pasurinë e me gjithë jetën e tyre. Allahu i ka lartësuar në gradë ata që luftojnë (bëjnë xhihad) me anë të pasurisë e me anë të qenieve të tyre, në krahasim të atyre të cilët rrinë të ulur (me arsye të vërtetë) në shtëpitë e tyre. Me secilin prej tyre Allahu ka bërë premtim mirësie. Dhe Allahu i ka lartësuar luftëtarët (muxhahedinë) kundër atyre që rrinë të ulur në shtëpitë e tyre, me anë të një shpërblimi shumë të madh.

97. (Kjo lartësi do të thotë se) Ata do të kenë grada të shkëlqyera prej Tij dhe falje e mëshirë të veçantë. Dhe Allahu fal shumë dhe është shumë i Mëshirshëm.

98. Vërtet, engjëjt kur ua shkaktojnë vdekjen atyre që bëjnë padrejtësi (mizori) ndaj vetes, u thonë: Si keni jetuar? Ata (që nuk u shpërngulen) do të përgjigjen: Ne silleshim si të dobët në vend. Engjëjt do t'u thonë: A nuk ishte e gjerë toka e Allahut që të shpërnguleshit? Pra, xhehenemi do të jetë vendbanimi i njerëzve të tillë, dhe sa vendbanimi i keq është ai!

99. Pos atyre të cilët, në realitet, kanë qenë të dobët prej meshkujve, prej

بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ^ط فَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ
دَرَجَةً^ط وَ كَلًّا وَعَدَّ اللَّهُ الْحُسَى^ط
وَفَضَّلَ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا^ل

دَرَجَاتٍ مِنْهُ وَمَغْفِرَةً^ط وَ رَحْمَةً^ط وَكَانَ اللَّهُ
عَفُورًا رَحِيمًا^ل

إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْتُمُ الْمَلَائِكَةَ ظَالِمًا^ط أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ^ط قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ
فِي الْأَرْضِ^ط قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ
وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا^ط فَأُولَئِكَ مَا لَهُمْ
جَهَنَّمُ^ط وَسَاءَتْ مَصِيرًا^ل

إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ

femrave dhe prej fëmijëve që ishin të paaftë për të bërë diçka, ose për të gjetur ndonjë rrugëdalje.

100. Përsa u përket këtyre, Allahu do t'i falë ata, sepse Allahu është ai që i fshin dhe i fal shumë mëkatet.

101. Dhe kush shpërngulet në rrugën e Allahut nga vendi i tij, do të gjejë nëpër tokë shumë vendstrehime të sigurta. Dhe kush del nga shtëpia e tij duke emigruar në rrugën e Allahut e të Profetit të Tij dhe i vjen vdekja, shpërblimi i tij është tek Allahu, dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

102. Nuk është mëkat për ju nëse e shkurtoni Namazin, kur jeni në rrugë (mysafir) dhe kur keni frikë se ju bëjnë ndonjë dëm ata që janë mosbesimtarë. Vërtet, mosbesimtarët janë armiq të tuaj të hapur.

103. Dhe kur ti vetë je në mesin e tyre dhe e udhëheq Namazin me ta, atëherë duhet që një grup të falë Namazin me ty, ndërsa të tjerët t'i marrin armët në dorë. Dhe kur ata bëjnë sexhde, le të shkojnë mbrapa (për t'ju mbrojtur), dhe pastaj le të vijë grupi tjetër, që ende s'e ka falur Namazin, të falet me ty dhe duhet t'i mbajnë pajisjet e mbrojtjes dhe armët e tyre. Mosbesimtarët dëshirojnë

وَالْوَالِدَانَ لَا يَسْتَبِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ
سَبِيلًا ١٠١

فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَنْهُمْ ١٠٠
وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا ١٠٢

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ
مُرْعًا كَثِيرًا وَسَعَةً ١٠١ وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ
بَيْتِهِ مَهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ
يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى
اللَّهِ ١٠٢ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ١٠٣

وَإِذَا صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ
جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ ١٠٢ إِنْ خِفْتُمْ
أَنْ يَفْتِكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا ١٠٣ وَإِنَّ الْكُفْرَانَ
كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا ١٠٤

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ
فَلْتَقُمْ طَائِفَةً مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا
أَسْلِحَتَهُمْ ١٠٣ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ
وَرَائِكُمْ ١٠٤ وَتَلَّتْ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ
يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ
وَأَسْلِحَتَهُمْ ١٠٥ وَدَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ

që të jeni të pakujdesshëm ndaj armëve e ndaj pajisjeve tuaja dhe përnjëherë t'ju sulmojnë. Dhe s'do të bëni mëkat nëse për shkak të shiut, ose për shkak të sëmundjes t'i lini armët tuaja. Mirëpo, ju duhet ta mbani masën e sigurimit. Vërtet, Allahu e ka përgatitur ndëshkimin poshtërues për mosbesimtarët.

104. Dhe kur e kryeni Namazin, përkujtojeni Allahun të qëndruar, të ulur dhe të shtrirë. Dhe kur jeni të sigurt, atëherë faleni Namazin në formën e tij të caktuar. Vërtet, Namazi është obligim për besimtarët në kohën e tij të caktuar.

105. Dhe mos u bëni përtacë në të kërkuarit e popullit (armik). Nëse përjetoni dhembje, edhe ata po e përjetojnë dhembjen, ashtu siç e përjetoni ju. Mirëpo, ju shpresoni prej Allahut (mëshirën e mirësinë), të cilën ata nuk e shpresojnë. Dhe Allahu është i Gjithëdhijshëm dhe i Mençur.

106. Ne, me të vërtetë, e kemi zbritur te ti Librin që përfshin të vërtetën me qëllim që të gjykosh midis njerëzve me anë të asaj që Allahu të mësoi ty. Dhe mos u bë grindavec nga ana e të pabesëve.

عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ
عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
إِنْ كَانَ بِكُمْ أَدَىٰ مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ
مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ ۗ وَخُذُوا
حِذْرَكُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُهِينًا ﴿١٠٤﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا
وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُوبِكُمْ ۗ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ
فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ ۗ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ ۗ إِنْ تَكُونُوا
تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ ۗ
وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ ۗ وَكَانَ
عَلَى اللَّهِ عَالِمًا حَكِيمًا ﴿١٠٦﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَادَ اللَّهُ ۗ وَلَا تَكُنْ
لِلْخَافِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٦﴾

²⁸ *Istigfari* është mjeti më kryesor dhe më efektiv për progresin shpirtëror. Ai nuk do të thotë të kërkosh falje vetëm me gojë, por duhet të bësh edhe vepra të mira e të largohesh prej mëkateve.

107. Dhe kërko falje prej Allahut. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.²⁸

وَاسْتَغْفِرِ اللّٰهُ ۚ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوْرًا
رَّحِيْمًا ﴿٢٨﴾

108. Dhe mos u grind në emër të atyre që kanë dalë të pabesë ndaj vetvetes. Vërtet, Allahu nuk e do atë që është i pabesë dhe mëkatar i madh.

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِيْنَ يَحْتَاوُنْ
اَنْفُسَهُمْ ۗ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ خَوَانًا
اَشِيْمًا ﴿٢٩﴾

109. Ata përpiqen t'i mbajnë të fshehtë planet e tyre prej njerëzve, por s'mund t'i fshehin prej Allahut. Dhe Allahu është i pranishëm aty me ta, kur natën ata bëjnë komplot rreth atyre çështjeve të cilat Ai nuk i do. Dhe Allahu e çrrënjos atë që bëjnë ata.

يَسْتَحْفُوْنَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَحْفُوْنَ مِنَ
اللّٰهِ وَهُوَ مَعَهُمْ اِذْ يَبِيْئُوْنَ مَا لَا يَرْضٰى
مِنَ الْقَوْلِ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ بِمَا يَعْمَلُوْنَ
مُحِيْطًا ﴿٣٠﴾

110. Dëgjoni! Ju jeni ata që për hir të tyre grindeni në jetën e pranishme. Por, kush për hir të tyre do të grindet me Allahun në Ditën e Kiametit ose kush do të jetë përkrahësi i tyre?

هَآءَنتُمْ هُوَآءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيٰوةِ
الدُّنْيَا ۗ فَمَنْ يُجَادِلِ اللّٰهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اَمْ مَنْ يُّكُوْنُ عَلَيْهِمْ وَكِيْلًا ﴿٣١﴾

111. Dhe kush bën ndonjë vepër të keqe ose bën mizori ndaj vetes, dhe mandej kërkon falje prej Allahut, do ta gjejë Allahun mëkatfalës dhe të Mëshirshëm.

وَمَنْ يَّعْمَلْ سُوْءًا اَوْ يُّظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ
يَسْتَغْفِرِ اللّٰهَ يَجِدِ اللّٰهَ غَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٣٢﴾

112. Dhe kush bën ndonjë mëkat, ai bën keq ndaj vetes. Dhe Allahu është i Gjithëdhijshëm dhe i Mençur.

وَمَنْ يُّكْسِبْ اِثْمًا فَاِثْمًا يُّكْسِبْهُ عَلٰى نَفْسِهٖ ۗ
وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿٣٣﴾

113. Dhe kush bën ndonjë gabim ose ndonjë mëkat, pastaj e hedh fajin mbi një person të pafajshëm, ta dini se ai, pa

وَمَنْ يُّكْسِبْ حَطِيْئَةً اَوْ اِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهٖ
بِرِيْءًا فَقَدْ اَحْتَمَلَ بُهْتَانًا وَّاِثْمًا مُّبِيْنًا ﴿٣٤﴾

dyschim, ngarkohet me barrën e shpifjes dhe të mëkatit të hapur.

114. Dhe po të mos ishte ndaj teje bekimi dhe mëshira e Allahut, një grup prej tyre (armiqve) do të kishte vendosur të të devijonte ty (nga rruga e drejtë), por ata nuk mund ta devijojnë askënd, pos vetes së tyre, dhe ata kurrsesi nuk mund të të sjellin dëm ty. Dhe Allahu ka zbritur mbi ty Librin dhe urtësinë dhe të mësoi atë që nuk e ke ditur ti, dhe e madhe është mëshira e Allahut ndaj teje.

115. S'ka dobi në shumë konsultime të tyre të fshehta, pos atyre ku predikohet për të dhënë lëmoshat ose për të bërë vepra të mira, ose për t'i pajtuar njerëzit ndërmjet tyre. Dhe kush për hir të Allahut vepron kështu (i këshillon njerëzit për vepra të mira), Ne me siguri do t'i japim një shpërblim të madh.

116. Dhe kush e kundërshton Profetin, pasi iu sqarua rruga e drejtë, dhe që ndjek rrugën tjetër pos asaj që është rruga e besimtarëve, Ne do ta lëshojmë (mundësojmë) atë që ai të ndjekë rrugën të cilën e ka zgjedhur vetë, dhe Ne do ta fusim atë në xhehenem. Sa vendbanimi i tmerrshëm është ai!

117. Allahu nuk do ta falë shirkun (të shoqërosh dikë me Allahun), por do t'ia

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ أَنْ يُضِلُّوكَ وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَصُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ ۗ^ط
وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ ۗ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ اتِّبَاعًا مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٥﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصَلِّهِ ۗ جَهَنَّمَ ۗ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿١١٦﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا

falë (mëkatin) më të vogël atij, kë do Ai. Dhe kush bën shirk, pa dyshim, largohet shumë nga rruga e drejtë.

118. Ata, përveç Allahut, nuk e thërrasin askënd pos objekteve jo të gjalla, dhe ata nuk e thërrasin askënd pos shejtanit të pabindur (rebel)-

119. Të cilin Allahu e mallkoi! Kurse ai (shejtani) tha: Unë me siguri do të marr për vete një numër të caktuar robësh të Tu;

120. Dhe unë me siguri do t'i shpie në rrugë të shtrembër dhe do t'i tërheq me anë të shpresave të gënjeshtërtë dhe me siguri do t'i ngacmoj që t'i presin veshët e kafshëve, si edhe do t'i urdhëroj të bëjnë ndryshim në krijesat e Allahut. Dhe kush e bën mik shejtanin në vend të Allahut, ai me të vërtetë ka pësuar humbje të madhe.

121. Ai (shejtani) u jep premtime dhe i tërheq me shpresa të gënjeshtërtë, dhe shejtani nuk u premtonte asgjë pos iluzionit.

122. Njerëzit e tillë do të kenë vend në xhehenem dhe ata nuk do të gjejnë asnjë rrugë shpëtimi prej tij.

123. Por përsa u përket atyre të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të

دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ^ط وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلًّا بَعِيدًا ﴿١١٧﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتَابُ^ج وَإِنْ
يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا^ل

تَعَنَاهُ اللَّهُ^و وَقَالَ لَا تَتَّخِذَنَّ مِنْ عِبَادِكَ
نَصِيًّا مَفْرُوضًا^ل

وَلَا ضَلَّتْهُمْ^و وَلَا مَبِيئَهُمْ^و وَلَا أَمْرَهُمْ^و
فَلْيَبْتِكُنَّ^و أَدَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا أَمْرَهُمْ^و
فَلْيَعْيِرْنَ^و خَلْقَ اللَّهِ^ط وَمَنْ يَتَّخِذِ
الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ
خُسْرَانًا مُّبِينًا^ط

يَعِدُّهُمْ^ط وَيَمِينَهُمْ^ط وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ^و
إِلَّا عُرُورًا ﴿١٢١﴾

أُولَئِكَ مَا أَوْهَمَهُمْ جَهَنَّمَ^ن وَلَا يَجِدُونَ
عَنْهَا مَجِيصًا ﴿١٢٢﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

mira, Ne do t'i shpiem në xhenet, ku po rrjedhin lumenj dhe ku ata do të jetojnë përgjithmonë. Ky është premtimi i sigurt i Allahut. Dhe fjala e kujt mund të jetë më e vërtetë se ajo e Allahut?

124. (Gjykimi) Nuk do të bëhet sipas dëshirave tuaja e as sipas dëshirave të Popullit të Librit. Por, kush do të bëjë ndonjë vepër të keqe, do të shpërblehet sipas asaj dhe ai për vete nuk do të gjejë as shok e as ndihmëtar (pos Allahut).

125. Por kush prej meshkujve dhe femrave bën ndonjë vepër të mirë dhe (ai e ajo) të jetë edhe besimtar, do të hyjë në xhenet dhe nuk do të sillt fare padrejtësisht as sa vija e farës së hurmës.

126. Dhe në fe kush mund të jetë më i mirë se ai që ia dedikon tërë qenien e tij Allahut dhe i cili bën vepra të mira, dhe që e ndjek fenë e Ibrahimit, të drejtë?²⁹ Dhe Ibrahimin Allahu e bëri mik të Tij të ngushtë.

127. Dhe Allahut i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë, dhe Allahu ka dijen e plotë të gjithçkaje.

128. Ata të pyesin ty lidhur me gratë.

سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٤﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيِّكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدْ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا ﴿١٢٥﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٦﴾

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا ﴿١٢٧﴾

وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ۗ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ

²⁹ Ajeti e paraqet esencën e fesë Islame dhe ajo është ta dorëzosh tërësisht qenien tënde para Allahut dhe të angazhohesh me të gjitha aftësitë e tua në shërbim të Tij.

Thuaju, Allahu lidhur me këtë ju jep vendimin e Tij, dhe (ju tërheq mendjen) çka është recituar më parë në këtë Libër lidhur me ato gra jetime të cilave nuk u jepni të drejtat e tyre, kurse dëshironi të martoheni me to. Po ashtu Allahu ju urdhëron të silleni drejtësisht ndaj fëmijëve të dobët e të papërkrahur dhe ndaj jetimëve. Dhe çfarëdo mirësie të bëni ju, Allahu, me të vërtetë, e di mirë.

129. Dhe nëse një grua ka frikë nga sjelljet e këqija e nga moskujdesia e burrit të vet, s'do të kenë faj nëse pajtohen në mes të tyre (për t'u ndarë ose për të jetuar bashkë) në mënyrë të përshtatshme. Dhe pajtimi është më i mirë. Dhe koprracia është gdhendur në natyrën e njerëzve. Dhe nëse bëni vepra të mira dhe frikësoheni prej Allahut, vërtet Allahu e di mirë çka bëni ju.

130. Dhe ju, me gjithë dëshirën tuaj, s'mund ta ndani drejtësinë e plotë midis grave. Pra, mos anoni nga një (grua) kështu që ta lini tjetrën si të izoluar. Dhe nëse pajtoheni në mes tuaj dhe veproni drejtësisht, ta dini se Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

131. Dhe nëse ata (burri e gruaja) ndahen, atëherë Allahu me anë të mirësisë së Tij të pakufijshme do ta bëjë (secilin) të pavarur; dhe Allahu jep në

فِيهِنَّ ۗ وَمَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ فِي
يَتَىٰ النِّسَاءِ الَّتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ
لَهُنَّ وَ تَرَعُبُونَ أَنْ تُكْفُوهُنَّ
وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوُلْدَانِ ۗ وَأَنْ تَقُومُوا
لِلْيَتَامَىٰ بِالْقِسْطِ ۗ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ امْرَأَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُورًا
أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ
يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ ۗ
وَأُحْضِرَتِ الْأَنفُسَ الشُّحَّ ۗ وَإِنْ
تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٠﴾

وَلَنْ تَسْتَطِيعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ
وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيلِ
فَتَذَرُوهُنَّ كَالْمَعْلَقَةِ ۗ وَإِنْ تَصْلِحُوا
وَتَتَّقُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٣١﴾

وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُعْنِ اللَّهُ كُلًّا مِنْ سَعَتِهِ ۗ
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٢﴾

mënyrë të pakufijshme dhe është i Mençur.

132. Dhe Allahut i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë. Dhe Ne u kemi dhënë urdhër të theksuar atyre të cilëve u ishte dhënë Libri para jush dhe juve që të frikësoheni prej Allahut. Dhe nëse do të mohoni, atëherë mbani mend se Allahut i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë, dhe Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdërueshëm.

133. Dhe Allahut i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë, dhe Allahu mjafton si kujdestar.

134. Nëse dëshiron Ai, mund t'ju shlyejë, o njerëz, dhe në vend tuaj t'i sjellë të tjerët. Dhe Allahu ka fuqi të plotë ta bëjë këtë.

135. Kush dëshiron shpërblimin e kësaj bote, le ta dijë se te Allahu është shpërblimi i kësaj bote dhe i Ahiretit. Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

136. O ju besimtarë! Bëhuni mbajtësit e përpiktë të drejtësisë dhe jepni dëshmi të vërtetë për hir të Allahut, sadoqë ajo dëshmi mund të shkojë kundër vetes ose kundër prindërve tuaj ose kundër farefiseve tuaja. Nëse ai (kundër të cilit jepet dëshmia) është njeri i pasur ose i

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنْ اتَّقُوا اللَّهَ ۗ وَإِنْ
تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا ﴿١٣٢﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٣﴾

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ
بِآخَرِينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٤﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ
ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا
بَصِيرًا ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ
بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ
أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ ۚ إِنَّ يَكُنْ غَنِيًّا
أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ۗ فَلَا تَتَّبِعُوا
الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدُوا ۗ وَإِنْ تَلَّوْا أَوْ تُعْرَضُوا

varfër, (ta dini se) Allahu kujdeset shumë më mirë për të sesa ju. Pra, mos i ndiqni dëshirat tuaja të ndyta që të mos largoheni ta ndani drejtësinë. Dhe nëse e fshihni dëshminë ose i shmangeni vërtetësisë, ta dini se Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

137. O ju besimtarë! besojeni Allahun dhe Profetin e Tij dhe Librin që ia diktoi Profetit të Tij dhe Librin që e zbriti më parë. Dhe kush nuk e beson Allahun dhe engjëjt e Tij dhe Librat e Tij dhe profetët e Tij dhe Ditën e fundit, me të vërtetë është njeri i humbur.

138. Ata të cilët e pranojnë besimin, mandej bëhen mosbesimtarë, dhe prapë e përqafojnë besimin, e pastaj prapë bëhen mosbesimtarë, dhe mandej rriten dhe përforcohen në mosbesimin e tyre, Allahu kurrë nuk do t'i falë ata e as nuk do t'i udhëheqë nga rruga e drejtë.

139. Jepu hipokritëve lajmin se për ta është një ndëshkim i pikëllueshëm.

140. Ata që i marrin për shokë mosbesimtarët në vend të besimtarëve. A kërkojnë nder e respekt tek ata? (Nëse është ashtu, atëherë ta dinë se) Të gjitha nderet janë në dorën e Allahut.

141. Po ashtu, Ai (Allahu) ju urdhëron në Libër se kur dëgjoni që ajetet e

فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿٣٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ
الَّذِي أُنزِلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ
كَفَرُوا ثُمَّ أَزْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ
لِيُعْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ سَبِيلًا ﴿٣٨﴾

بَشِيرِ الْمُتَّقِينَ إِنْ أَنْهَمُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٩﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَلَيْسَتْ لَهُمْ عِزَّةُ الْعِزَّةِ
فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿٤٠﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا

Allahut po përgënjeshtrohen ose bëhen shenjë përqeshjeje, atëherë mos rrini (me ata që i përgënjeshtrojnë dhe tallen me ajetet e Allahut) në biseda të tilla, derisa të mos angazhohen në ndonjë bisedë tjetër. Vërtet, Allahu do t'i tubojë në xhehenem të gjithë hipokritët dhe mosbesimtarët,

142. Të cilët presin shkatërrimin tuaj. Dhe nëse merrni ndonjë fitore prej Allahut, ata thonë: A nuk kemi qenë edhe ne me ju? Dhe nëse u takon ndonjë pjesë e fitores mosbesimtarëve, ata u thonë: A nuk ju kemi sjellë fitore dhe nuk ju kemi shpëtuar nga besimtarët? Allahu do të gjykojë midis jush në Ditën e Kiametit, dhe Allahu kurrësi nuk do t'u japë mosbesimtarëve fitore (ngadhënjim) kundër besimtarëve.

143. Hipokritët dëshirojnë ta mashtrojnë Allahun, por Ai do t'i dënojë për mashttrimin e tyre. Dhe kur qëndrojnë në këmbë për të falur Namaz, qëndrojnë me përtim dhe vetëm për t'u reklamuar dhe pothuajse nuk e përkujtojnë Allahun.

144. Rrinë në mes të përkujtimit dhe të përtimit. Ata janë të pavendosur. Nuk janë as me besimtarët e as me mosbesimtarët. Dhe për atë që e shkatërron Allahu, ti s'do të gjesh për të rrugë shpëtimi.

سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيَسْتَهْزَأُ بِهَا
فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي
حَدِيثِ غَيْرِهِ ۗ إِنَّكُمْ إِذَا أَثْمَلْتُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ
جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ
جَمِيعًا ﴿١٤٢﴾

الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ ۚ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ
فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ ۗ
وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ ۙ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَعِذْكُمْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعَكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ
فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَكُنْ
يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ
سَبِيلًا ﴿١٤٣﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ
خَادِعُهُمْ ۗ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
كَسَالَىٰٓ أَيْرَآءُونَ النَّاسِ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٤﴾

مَذَبَدِبَيْنَ بَيْنَ ذَلِكَ ۗ لَا إِلَىٰ هَؤُلَاءِ وَلَا
إِلَىٰ هَؤُلَاءِ ۖ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ
سَبِيلًا ﴿١٤٥﴾

145. O ju besimtarë! Mos i merrni për shokë mosbesimtarët në vend të besimtarëve. A dëshironi t'i jepni Allahut argument flagrant kundër vetevetes?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكٰفِرِينَ
أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ أَتُرِيدُونَ
أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطٰنًا مُّبِينًا ﴿١٤٥﴾

146. Hipokritët (dyftytrëshit), me të vërtetë, do të jenë në pjesën më të thellë të xhehenemit, dhe ti nuk do të gjesh për ta asnjë ndihmëtar,

إِنَّ الْمُنٰفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ
النَّارِ ۗ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٦﴾

147. Pos atyre të cilët bëjnë metani (pendohen) dhe e përmirësojnë veten dhe tregojnë vendosmëri në rrugën e Allahut dhe dalin sinqerisht të bindur para Allahut. Të tillët janë ndër besimtarët. Dhe Allahu së shpejti do t'u falë besimtarëve një shpërblim të madh.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا
بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَٰئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ ۗ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللّٰهُ الْمُؤْمِنِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٧﴾

148. Çfarë ka Allahu t'ju ndëshkojë, nëse do të dilni mirënjohës dhe të pranoni besimin! Dhe Allahu është Mirënjohës dhe i Gjithëdijsëm.

مَا يَفْعَلُ اللّٰهُ بِعٰدِيكُمْ إِنْ سَكَرْتُمْ
وَإِمْسَأُمْ ۗ وَكَانَ اللّٰهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

KAP. VI

149. Allahu nuk e do që për të këqijat të flitet³⁰ me të madhe, pos nga ana e atij të cilit i është bërë e padrejta. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

150. Nëse bëni ndonjë bamirësi haptazi apo fshehurazi dhe nëse falni gabimin e dikujt, ta dini se Allahu, me të vërtetë, është Shlyesi i mëkateve dhe i Plotëfuqishëm.

151. Vërtet, ata të cilët e mohojnë Allahun dhe Profetët e Tij dhe dëshirojnë të krijojnë dallim midis Allahut e profetëve të Tij dhe thonë: Ne i besojmë vetëm disa (profetë), kurse disa të tjerë i mohojmë, dhe dëshirojnë që të marrin ndonjë qëndrim ndërmjet këtyre,

152. Të tillët janë mosbesimtarë të vërtetë, dhe Ne kemi përgatitur për mosbesimtarët një ndëshkim poshtërues.³¹

153. Ndërsa ata të cilët e besojnë Allahun dhe Profetët e Tij dhe që nuk bëjnë ndonjë dallim midis asnjërit prej

لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ
إِلَّا مَن ظَلَمَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا
عَلِيمًا ﴿٦٠﴾

إِن تَبَدُّوا حَيْرًا أَوْ لُغْمًا أَوْ تَعَفُّوا عَنْ
سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوفًا قَدِيرًا ﴿٦١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿٦٢﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا ۗ وَأَعْتَدْنَا
لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمُ

³⁰ Feja Islame nuk e pëlqen që të flitet publikisht për të metat e ndonjë njeriu, por mund të ankohet vetëm ai, të cilit i është bërë e padrejta.

³¹ Ajeti do të thotë se ata e pranojnë Zotin dhe i mohojnë Profetët, ose i pranojnë disa Profetë e disa të tjerë i mohojnë.

tyre (profetëve), të tillëve së shpejti Allahu do t'u japë shpërblimet e tyre. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

154. Populli i Librit kërkon prej teje që të sjellësh për ta (në relitet) një Libër prej qiellit. (Mos u habit për këtë). Ata patën kërkuar prej Musait diçka më të madhe se kjo, kur ata thanë: Paraqite Zotin në formë të dukshme. Prandaj, për shkak të veprave të tyre (të padrejta), i zuri rrufeja (ndëshkimi i tmerrshëm). Dhe ata, megjithëse u kishin ardhur argumente të qarta, e morën viçin si perëndi për vete. Mirëpo, Ne edhe këtë faj të tyre e falëm. Dhe Ne i kemi dhënë Musait autoritet të hapët.

155. Dhe Ne për shkak të konventës së tyre, e kemi ngritur lart mbi ta Malin Tur dhe Ne atyre u thamë: Hyni bindshëm në këtë portë. Dhe Ne u thamë: Mos e teproni në çështjen e Sabtit. Dhe Ne kemi marrë prej tyre një konventë (marrëveshje) të fortë.

156. Por për shkak të thyerjes së asaj konvente të tyre dhe për shkak se i mohuan Shenjat e Allahut dhe se dëshironin t'i kundërshtonin ashpër dhe padrejtësisht Profetët dhe për shkak të thënies së tyre: Zemrat tona janë të mbuluara me perde. Por jo, e vërteta qëndron në faktin se për shkak të

﴿٦٤﴾ أَجُورَهُمْ ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۖ

يَسْأَلُكَ أَهْلَ الْكِتَابِ أَنْ تَنْزِلَ عَلَيْهِمْ
كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَىٰ أَكْبَرَ
مِنَ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرَةً
فَأَخَذْتَهُمُ الصَّعِقَةَ يُظْلِمُهُم ۖ ثُمَّ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا
عَنِ ذَلِكَ ۖ وَآتَيْنَا مُوسَىٰ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿٦٥﴾

وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الصُّورَ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ
لَّهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا
تَعْدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيثَاقًا
عَلِيظًا ﴿٦٥﴾

فَبِمَا نَقْضِهِمْ مِّيثَاقَهُمْ وَكُفْرِهِم بِآيَاتِ اللَّهِ
وَقَتْلِهِمُ الْأَنْبِيَاءَ بَعِيرٍ حَقِّ وَقَوْلِهِمْ قُلُوبُنَا
غُلْفٌ ۖ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٥﴾

mosbesimit të tyre, Allahu i ka vulosur zemrat e tyre. Prandaj, nuk e pranojnë fare besimin.

157. Dhe për shkak të mosbesimit të tyre dhe për shkak të deklaratave të rënda shpifëse kundër Merjemes.

وَبِكْفَرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا ﴿٥٧﴾

158. Dhe për shkak të deklarimit të tyre: Ne e kemi vrarë Masihun³² Isain, birin e Merjemes që ishte profeti i Allahut. Mirëpo, ata nuk e kanë vrarë, as nuk e kanë mbytur në Kryq, por u është dukur atyre si i kryqëzuar; dhe ata që ndanë mendimin lidhur me këtë janë me të vërtetë në gjendje dyshimi³³ rreth kësaj; ata s'kanë dijen e sigurtë për këtë, por ecin pas hamendjes dhe ata nuk e kanë kuptuar mirë realitetin³⁴ e kësaj ngjarjeje (të kryqëzimit). Ata me siguri nuk e kanë vrarë atë.

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ ۗ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبِّهَ لَهُمْ ۗ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ ۗ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ ۗ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِينًا ﴿٥٨﴾

159. Përkundrazi, Allahu e ngriti (shpirtërisht) në drejtim të Vetes. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe i Mençur.³⁵

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٩﴾

160. Dhe s'ka njeri prej Popullit të Librit që mos të ketë besim në këtë (në vdekjen e Isait mbi kryq) para vdekjes

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ ۗ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ

³² Ajeti mohon vdekjen e Krishtit mbi kryq.

³³ Kjo do të thotë se jehudëve iu duk se ai (Krishti) ka vdekur.

³⁴ *Ma katalu-ho-jakinën* do të thotë: ata nuk e kanë vrarë me siguri; ata u bindën tërësisht se nuk e kanë vrarë Krishtin mbi kryq.

së vet; dhe në Ditën e Kiametit ai (Isai)
do të dëshmojë kundër tyre.³⁶

شَهِدًا ۝٦٦

161. Pra, për shkak të mizorisë së
jehudëve, Ne i kemi bërë të ndaluara ato
gjëra (ushqime) të pastra që më parë
ishin të lejuara, dhe (e morën këtë
ndëshkim) për shkak se i pengonin
njerëzit nga rruga e Allahut,

فَإِظْلُمٍ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا عَلَيْهِمْ
طَيِّبَاتٍ أُحِلَّت لَّهُمْ وَ بَصَدَّهُمْ عَنِ
سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا ۝٦٦

162. Dhe për shkak se e pranoinin

وَ أَخَذِهِمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكَلِهِمْ

³⁵ Allahu xh.sh. nuk tha se e kam ngritur Isain në qiell. Ai thotë se e ngrita në drejtim tim. A do të thotë kjo se Allahu ekziston vetëm në qiell, andej e ngriti Isain a.s. në qiell. Jo, por, përkundrazi, Allahu ekziston gjithkund. Ai në Kuran thotë: Allahu Nurus Samavati val Ard (Allahu është Nur (dritë) i qiejve dhe i tokës). Pra, drita nuk kufizohet. Nëse them se e ngrej këtë libër në drejtim timin, atëherë kjo do të thotë se unë nuk jam prezent ose nuk gjendem aty ku është libri. Prandaj, nëse ta zëmë se Isai u shpërngul nga një vend në një tjetër a nga toka në qiell, kjo do të thotë se Allahu nuk ekzistonte aty. Çudi se a ka ndonjë vend ku nuk ekziston Allahu? Për këtë arsye, Allahu i përmend dy atributet e Veta: Aziz dhe Hakim d.m.th. Allahu është i pamposhtëm dhe i Plotëfuqishëm dhe i Urtë. Profetin Hazret Muahmmadin s.a.v.s., kur mosbesimtarët e patën rrethuar, Allahu nuk e ngriti në qiell, por e shpëtoi në tokë para syve të armiqve, me anë të Urtësisë dhe të Fuqisë së Vet. Jehuditë mendonin se Isai është lindur pa babë, andej është kopil dhe dëshironin ta mbysnin Isain në Kryq, që të vërtetonin se ai nuk është profeti i Allahut dhe (nauzobillah) është njeriu i mallkuar. Edhe të krishterët mendojnë se ai është Kryqëzuar. Mirëpo, Allahu xh.sh. i mohon kategorikisht pikëpamjet dhe konceptet e tyre dhe thotë se Isain e ngrita shpirtërisht në oborrin Tim, se ishte profeti i vërtetë i Zotit. Çudi se të njëjtat fjalë bile me një kontekst më të fortë janë përdorur për Hazret Idrisin a.s. Mirëpo, askush nuk beson se Allahu e ngriti në qiell! Hazret Muhammedi s.a.v.s. dhe es-habët e tij dhe teologët e komentuesit më eminentë dhe më të famshëm në botën Islame nuk kanë pasur një koncept të tillë për Hazret Isain a.s. Vetëm disa dijetarë dhe hoxhallarë e krijuan këtë koncept nga imagjinata e tyre. Kurani haptazi e paraqet një ligj se njeriu si qenie njerëzore nuk ka të drejtë e as nuk ka mundësi të shkojë në qiell. Vërtet, Allahu xh.sh. kurrë nuk vepron kundër ligjit të vet. Hazret Resulullah s.a.v.s. nuk tha se ai është i gjallë dhe jeton në qiell me gjithë trupin e tij fizik, por, përkundrazi, ai tha: *Hazreti Isai ka jetuar 120 vjet; dhe në një vend ai tha: Po të ishin të gjallë Musai dhe Isai, ata pajtëtar do të më ndjekinin mua.* Mendoni pak rreth këtyre të thënave të Profetit të Islamit s.a.v.s.!

³⁶ Interpretimi i saktë e i drejtë i këtij ajeti është se secili nga Populli i Librit do të ketë besim se Krishti ka vdekur mbi kryq.

kamatën, sadoqë kjo ishte bërë e ndaluar për ta; dhe për shkak se gëlltisnin padrejtësisht pasurinë e njerëzve. Dhe Ne kemi përgatitur për mosbesimtarët një ndëshkim të dhembshëm.

163. Por, atyre nga mesi i jahudëve³⁷ të cilët janë të thelluar në dije, dhe besimtarëve të vërtetë që e besojnë atë që të kemi diktuar ty dhe atë që e kemi zbritur para teje, dhe të cilët falin me kujdes Namazin dhe e paguajnë Zakatin dhe e besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit, Ne do t'u japim me siguri një shpërblim të madh.

164. Vërtet, Ne të diktuam ty ashtu siç e diktuam Nuhin dhe profetët e tjerë pas tij; dhe Ne e kemi zbritur diktimin tek Ibrahim i tek Ismaili e tek Isaku e te Jakubi e te pasardhësit e tij dhe tek Isai dhe tek Ajjubi dhe te Junusi e te Haruni e te Sulejmani, dhe Ne i dhamë Daudit një Libër (Zaburin).

165. Dhe Ne i kemi dërguar disa profetë, të cilët i kemi përmendur para teje, dhe ka pasur disa profetë të cilët s'i kemi përmendur para teje; dhe me Musain Allahu ka folur shumë shpesh.

166. Këta profetë Ne i kemi dërguar si

أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ ۗ وَ أَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦٣﴾

لَكِنِ الرَّسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ
وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ
وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ أُولَٰئِكَ سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا
عَظِيمًا ﴿١٦٤﴾

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَىٰ نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ ۗ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَعِيسَىٰ وَيُوشَعَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ
وَسُلَيْمَانَ ۗ وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٦٥﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ ۗ وَكَلَّمَ اللَّهُ
مُوسَىٰ تَكْلِيمًا ﴿١٦٦﴾

رُسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ

³⁷ Fjala është vetëm për ata jahudë që e pranojnë fenë Islame.

bartësit e lajmeve të gëzueshme e si alarmues me qëllim që njerëzit, pas ardhjes së profetëve, të mos kenë ndonjë akuzë kundër Allahut. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe i Mençur.

167. Por, Allahu dëshmon me anë të atij libri që e zbriti te ti, se Ai e ka zbritur në bazë të dijes së Vet, dhe gjithashtu edhe engjëjt e dëshmojnë këtë. Mirëpo, mjafton vetëm dëshmia e Allahut.

168. Ata që nuk e pranojnë besimin dhe i pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut janë me të vërtetë tepër të humbur.

169. Vërtet, ata të cilët janë mosbesimtarë dhe të cilët kanë bërë mizori, Allahu nuk do t'i falë as nuk do t'u tregojë ndonjë rrugë,

170. Pos rrugës së xhehenemit ku do të jetojnë për një kohë shumë të gjatë. Dhe kjo është e lehtë për Allahun.

171. O njerëz! Ky profet, pa dyshim, erdhi te ju prej Zotit tuaj me vërtetësinë, prandaj besojeni se do të jetë më mirë për ju. Por, nëse nuk do ta besoni, atëherë mbani mend se Allahut i takon gjithçka që është në qiej e në tokë. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

172. O njerëzit e Librit! Mos i tejkaloni

لِّلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ ۗ وَكَانَ
اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٧﴾

لَكِنَّ اللَّهَ يَشْهَدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ
بِعِلْمِهِ ۗ وَالْمَلَكُ يَشْهَدُونَ ۗ وَكَفَى بِاللَّهِ
شَهِيدًا ﴿١٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ
لِيُعْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٧٠﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خُلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ وَكَانَ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٧١﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ
رَبِّكُمْ فَأَمِنُوا خَيْرًا لَكُمْ ۗ وَإِنْ تَكْفُرُوا
فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَكَانَ
اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٢﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا

kufijtë lidhur me fenë tuaj, dhe mos flisni asgjë rreth Allahut pos së vërtetës! Vërtet, Masihu, Isai - biri i Merjemes, është vetëm një profet i Allahut dhe Kalema (Shenjtë)³⁸ e Tij që Ai ia diktoi Merjemes, dhe ishte një mëshirë prej Tij. Pra, besojeni Allahun dhe të gjithë profetët e Tij, dhe mos thoni se (Zota) janë tre.³⁹ Frenoheni (të thoni se janë tre Zota), se kjo do të jetë më mirë për ju! Vërtet, Allahu është vetëm një Zot. I Shenjtë është Ai dhe është larg nga Shenjtësia e Tij që të ketë ndonjë djalë. Atij i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë. Dhe mjafton Allahu si Kujdestar.

173. Vërtet, Masihut nuk i vjen keq që ai të konsiderohet një shërbëtor i Allahut, as engjëjve që janë afër Allahut nuk u vjen keq. Dhe ata që tregojnë përbuzje ndaj adhurimit të Allahut dhe që tregojnë arrogancë, Allahu do t'i tubojë të gjithë këta të tillë së bashku pranë Vetes.

تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ ۗ إِنَّمَا الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ
أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَآمَنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ ۗ إِنْتَهُوا
خَيْرًا لَكُمْ ۗ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ
أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ ۗ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا
فِي الْأَرْضِ ۗ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧٣﴾

لَنْ يُسْتَنَكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِلَّهِ
وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ ۗ وَمَنْ يُسْتَنَكِفْ
عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ
جَمِيعًا ﴿١٧٣﴾

³⁸ Fjala *Ruh* do të thotë: shpirt, frymë, diktim Hyjnor, inspiracion, Kuran, engjëll, gëzim dhe mëshirë (Lane). Në bazë të këtyre kuptimeve të fjalës *Ruh* e *Kalematullah* del qartë se Krishti nuk ka ndonjë pozitë speciale që nuk u takon Profetëve të tjerë, sepse fjalë e shprehje të tilla përdoren në Kuran gati për të gjithë Profetët.

³⁹ Të Krishterët besojnë se funksionin e Zotit e kryejnë këta të tre: Zoti, djali dhe Shpirti i Shenjtë. Sipas besimit të tyre të tre janë një dhe kanë të njëjtin funksion. Kurani e mohon këtë dogmë, sepse djali (Krishti) s'mund të jetë Zot e as Zoti s'mund të jetë djalë. Po ashtu edhe Shpirti i Shenjtë s'mund të jetë as djalë e as Zot. Argument i hapur referon Kuranin ose Profetin e Shenjtë

174. Atëherë përse u përket atyre, që kanë qenë besimtarë dhe kanë bërë vepra të mira, Ai do t'u japë plotësisht shpërblimet e tyre dhe bile do t'u japë edhe më shumë nga mëshira e Tij; por përse u përket atyre, që kishin shprehur përbuzje dhe kanë qenë arrogantë, Ai do t'i dënojë me një ndëshkim të dhembshëm. Dhe ata për vete nuk do të gjejnë, pos Allahut, as shok e as ndihmëtar.

175. O ju njerëz! Pa dyshim ka ardhur te ju prej Zotit tuaj një argument i qartë, dhe Ne kemi zbritur te ju një dritë⁴⁰ të ndritshme.

176. Mandej, përse u përket atyre, që e besojnë Allahun dhe Atë e kapin fuqimisht, Allahu do t'i shtjerë në mëshirën dhe në hirin e Tij dhe do t'i udhëheqë rrugës së drejtë që i çon drejtë tek Ai.

177. Ata të pyesin ty rreth një kalala (që s'ka lënë fëmijë). Thuaju: Allahu ju jep vendimin e Tij rreth atij. Nëse ndonjëri vdes dhe ai s'ka fëmijë, por ka një motër, atëherë ajo do të ketë gjysmën e pasurisë që ka lënë ai; dhe nëse vdes ajo (motër) dhe s'ka fëmijë, atëherë ai (vëllai) do të jetë trashëgimtar i tërë pasurisë së saj. Por, nëse ka dy motra,

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُم مِّن فَضْلِهِ ۗ
وَأَمَّا الَّذِينَ اسْتَكْفَرُوا وَاسْتَكْبَرُوا
فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۖ وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ
مِّن دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٧٤﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُم بُرْهَانٌ مِّن
رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا ﴿٧٥﴾

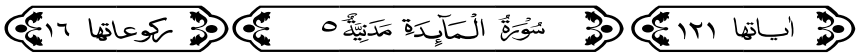
فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِّنْهُ وَفَضْلٍ ۗ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

يَسْتَفْتُونَكَ ۗ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ ۗ
إِنِ امْرَأَةٌ هَلَكَتْ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَ لَهَا
أُخْتُ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ ۗ وَهُوَ يَرِثُهَا
إِن لَّمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ ۗ فَإِن كَانَتَا أُخْتَيْنِ
فَلَهُمَا الثُّلُثُ مِمَّا تَرَكَ ۗ وَإِن كَانُوا إِخْوَةً
رِّجَالًا وَ نِسَاءً فَلِلَّذَكَرِ مِثْلُ حِظِّ

⁴⁰ Një Dritë e qartë referon Profetin e Shenjtë ose Kurandin.

atëherë do të kenë dy të tretat e asaj pasurie që ka lënë ai. Dhe nëse ndër trashëgimtarët janë edhe vëllezërit, dy meshkuj e dy motra, atëherë një mashkulli do t'i takojë aq sa u takon dy motrave. Allahu e shpjegoi këtë për ju që të mos e humbni rrugën dhe Allahu e di mirë gjithçka.

الْأُنثَىٰ ۖ لِلرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِكُلِّ سِتْرٍ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدُ
 وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنَّسَاءِ
 مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدُ وَالْأَقْرَبُونَ
 وَلِلنَّسَاءِ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدُ
 وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنَّسَاءِ
 مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدُ وَالْأَقْرَبُونَ
 وَلِلنَّسَاءِ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدُ
 وَالْأَقْرَبُونَ

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O ju besimtarë! I plotësoni marrëveshjet tuaja. Po ju lejohen kafshët, përveç atyre që ju përmenden (në Kuran), me kusht që të mos bëni gjuajtje gjatë procesit të Haxhillëkut. Vërtet, Allahu dekreton çka dëshiron Ai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ ۗ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ ۗ غَيْرِ مُحِلِّي الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرْمٌ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ ①

3. O ju besimtarë! Mos i përdhosni Shenjat e Allahut,¹ as Muajin e Shenjtë, as kafshët e kurbanit,² as kafshët me qafore, të caktuara për kurban, as ata njerëz që shkojnë në drejtim të Shtëpisë së Shenjtë, duke kërkuar mëshirën dhe pëlqimin e Allahut. Dhe kur ta kryeni Haxhillëkun, mund të gjahtoni. Dhe nuk duhet t'ju nxisë armiqësia e një populli që ju pengoi nga Xhamia e Shenjtë, të silleni mizorisht ndaj tyre. Dhe ndihmoheni

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْلُوا شَعَائِرَ اللَّهِ ۗ وَلَا الشُّهُرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ وَلَا آمِينَ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّن رَّبِّهِمْ وَرِضْوَانًا ۗ وَإِذَا حَلَلْتُمْ فَاصْطَادُوا ۗ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ أَن صَدَدُوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَن تَعْتَدُوا ۗ وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ ۗ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ۗ

Kjo Sure është zbritur në fazën e fundit të Medinës. Bashkë me Bismillahun ka 121 ajete. Po ashtu edhe në këtë Sure përmendet eliminimi i kësaj dogme të të krishterëve se Shariati është mallkim. Sureja e shtjellon temën se për zhvillimin dhe progresin fizik, moral dhe shpirtëror të njeriut ka nevojë të sqarohen gjëra të lejuara (hallall) dhe jo të lejuara (haram), po përmenden edhe disa ligje dhe hollësitrat e tyre.

¹ Shenjat e Allahut nënkuptojnë çdo gjë që shpie njeriun drejt dijes, që ka të bëjë me ekzistencën e Zotit.

² *Hadja* dhe *Kalaida* të dyja nënkuptojnë kafshët që sillen në Mekke për kurban gjatë Haxhillëkut.

njëri-tjetrin në bamirësi e në devotshmëri, por mos e ndihmoni njëri-tjetrin në mëkat e në armiqësi.³

Dhe frikësohuni prej Allahut; vërtet Allahu është ndëshkimdhënës i ashpër.

4. Ju ndalohet cofëtina dhe gjaku dhe mish i dërrit dhe ajo (kafshë) që është prerë në emër të dikujt pos emrit të Allahut, dhe ajo që është e mbytur e që është e vrarë me ndonjë vegël të ndryshkur dhe që ka ngordhur duke u rrëzuar nga lartësia, dhe që është shkyer me brirë, dhe që e ka ngrënë ndonjë egërsirë, përveç asaj të cilën e pretë ju para se të ngordhte ajo, dhe ajo që është e prerë për hir të idhujve. Dhe ju ndalohet edhe shorti me shigjeta. Të gjitha këto janë kundërvajtje. Sot mosbesimtarët i kanë humbur të gjitha shpresat për t'i sjellë dëm fesë suaj, prandaj mos u frikësoni prej tyre, por frikësohuni vetëm prej Meje. Sot e kam përsosur për ju fenë tuaj⁴ dhe e kam plotësuar ndaj jush favorin Tim, dhe pëlqeva që feja Islame të jetë feja juaj. Kurse ai që shtrëngohet nga uria, por jo nga prirja e mëkatit (dhe han diçka nga

﴿ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ
الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ
وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا
أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى
النُّصَبِ وَإِنْ اسْتَقْسَمُوا بِالْأَلْزَامِ لَكُمْ
فَسُقُوا آلْيَوْمَ يَيْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ آلْيَوْمَ
أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ
نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا
فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُجَانِفٍ
لِإِسْمِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿

³ Ky është ai mësim fundamental që vë bazën e shëndoshë të një shoqërie.

⁴ Fjala *Akmalto* ka dalë nga fjala *Ikmal* (perfekt), dhe fjala *Atmamto* (*Itmam*) tregon përsosjen. Këta janë dy emra infinitivë (të pacaktuar). I pari tregon cilësinë, kurse i dyti sasinë. Fjala e parë tregon se doktrinat dhe besimet që ndikojnë pozitivisht në zhvillimin moral, fizik dhe shpirtëror të njeriut, janë të përmendura në Kuran në formën e tyre perfekte, ndërsa fjala e dytë tregon se çdo gjë që është e nevojshme për njeriun e për shoqërinë e tij, nuk mbeti jashtë Kuranit.

këto gjëra të palejuara), ta dijë se Allahu i fal shumë (gabimet e shtrëngimit) dhe është i Mëshirshëm.

5. Ata të pyesin ty se çka është bërë e lejueshme për ta? Thuaju: Të gjitha gjërat e pastra janë të lejueshme për ju, dhe çka gjahtojnë për ju qentë a shpendë gjuajtëse, të cilët i keni mësuar për gjah, ashtu siç ju ka mësuar Allahu. Pra, hani atë që e gjuajnë për ju dhe përmendeni emrin e Allahut (para se ta preni). Dhe frikësohuni prej Allahut, vërtet Allahu është i shpejtë në qerimin e hesapit.

6. Sot u bënë të lejueshme për ju të gjitha gjërat e pastra. Dhe ushqimi i Popullit të Librit është i lejueshëm për ju, ndërsa ushqimi juaj për ta. Dhe janë të lejueshme për ju gratë besimtare të ndershme dhe gratë e ndershme prej atyre, që para jush u është dhënë Libri, me kusht që të lidhni me to marrëveshjen e martesës dhe duke u dhënë prikat e tyre, e jo për të bërë kurvëri, e as duke bërë me to dashuri të fshehtë. Dhe duke qenë besimtar kush e pranon mosbesimin, puna e tij shkon kot dhe në Ahiret ai do të jetë ndër ata që pësojnë humbje.

7. O ju besimtarë! Kur çoheni për të falur Namazin, i lani fytyrat⁵ tuaja dhe duart tuaja deri në bërryla dhe bëni

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُحِلَّ لَهُمْ ۖ قُلْ أُحِلَّ لَكُمْ
الطَّيِّبَاتُ ۚ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ
مَكَلَّيْنَ تَعَلَّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ ۗ
فَكُلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا
اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهِ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝

أَيُّومٍ أُحِلَّ لَكُمْ الطَّيِّبَاتُ ۖ وَطَعَامُ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَلَلٌ لَّكُمْ ۖ
وَطَعَامُكُمْ حَلَلٌ لَهُمْ ۗ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ
الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسْفِحِينَ
وَلَا مُتَّخِذِي أَحْدَانٍ ۖ وَمَن يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ ۗ وَهُوَ فِي
بِئْسَ الْأَخِرَةِ مِنَ الْخَيْرِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ
فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى

mes-ha (kokën e fërkoni me gishta të lagur) dhe i lani këmbët tuaja deri te noçkat. Dhe nëse jeni të papastër (xhunbi), atëherë pastrohuni. Dhe nëse jeni të sëmurë ose jeni në rrugë (mysafir), por kur jeni të papastër ose njeri prej jush ka kryer nevojë natyrore ose keni pasur marrëdhënie me gratë tuaja dhe nuk gjeni ujë, atëherë bëni tajemum, duke e prekur me duart tuaja pluhurin e pastër dhe duke e fërkuar mbi fytyrat e mbi duart tuaja. Allahu nuk dëshiron që t'ju qesë në vështirësi, por Ai dëshiron t'ju pastrojë dhe ta përsosë dhuntinë e Tij për ju që të bëheni mirënjohës.

8. Dhe kujtojeni mirësinë (favorin) e Allahut që e bëri ndaj jush dhe konventën që lidhi me ju atëherë kur ju patët thënë: Ne dëgjuam dhe u bindëm. Dhe frikësohuni prej Allahut, Allahu e di mirë atë që është në gjokset tuaja.

9. O ju besimtarë! Qëndroni me këmbëngulje për hir të Allahut duke dëshmuar drejtësisht; dhe nuk duhet që armiqësia e një populli t'ju nxisë ta ndani padrejtësinë. Ndani gjithnjë drejtësinë se është më afër devotshmërisë. Dhe frikësohuni prej Allahut. Vërtet, Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ
إِلَى الْكَعْبَيْنِ ۗ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا
فَاظْهَرُوا ۗ وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ
سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُم مِّنَ الْغَايِبِ
أَوْ لِمَسْتَمِرِّ النَّسَاءِ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَإَيْدِيكُمْ مِنْهُ ۗ مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ ۗ وَ لَكِنْ يُرِيدُ
لِيُظْهِرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥﴾

وَاذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيثَاقَهُ
الَّذِي وَاثَقَكُمْ بِهِ ۖ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوْمِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ ۗ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ
قَوْمٍ عَلَىٰ أَلَّا تَعْدِلُوا ۗ اِعْدِلُوا ۗ هُوَ
أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

⁵ Këtu tregohet procesi dhe mënyra e abdesit.

10. Allahu premton me ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, se do të kenë falje dhe një shpërblim të madh.

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾

11. Dhe përsa u përket atyre, që janë mosbesimtarë dhe të cilët i mohojnë Shenjat Tona, do të jenë banorë të xhehenemit.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١﴾

12. O ju besimtarë! Kujtojeni mirësinë (favorin) e Allahut që bëri ndaj jush, kur një popull kishte vendosur t'ju sulmonte, por Ai (Allahu) i frenoi duart e tyre. Frikësohuni prej Allahut, dhe besimtarët duhet të kenë mbështetje në Allah.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ إِذْ هُمْ قَوْمٌ يَبْسُطُونَ إِلَيْكُمْ
أَيْدِيَهُمْ فَكَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ ۖ وَاتَّقُوا
اللَّهَ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

13. Dhe, pa dyshim, Allahu e mori një konventë prej Bijëve të Izraelit; dhe Ne kemi ngritur në mesin e tyre dymbëdhjetë liderë.⁶ Dhe Allahu u tha: Vërtet, Unë jam me ju. Nëse falni Namazin dhe paguani Zakatin dhe i besoni Profetët e Mi dhe u jepni përkrahje, dhe i jepni Allahut një pjesë nga pasuritë tuaja si hua, Unë me siguri do t'i shlyej mëkatet tuaja dhe do t'ju shpie në ato Kopshte ku rrjedhin lumenj. Mirëpo, cili prej jush edhe pas kësaj nuk beson, ai, pa dyshim, është larguar nga rruga e drejtë.

وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَ بَعَثْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا وَقَالَ
اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ ۗ لَئِنْ أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ
وَاتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي
وَعَزَّزْتُمُوهُمْ وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ ۚ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ
ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٣﴾

14. Pra, për shkak se e kanë thyer

فَمَا نَقَرْتُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعْنَهُمْ وَجَعَلْنَا

⁶ Me dymbëdhjetë liderë kuptohet dymbëdhjetë Profetë izraelitë që erdhën pas Musait.

konventën e tyre, Ne i kemi mallkuar dhe zemrat e tyre i kemi bërë gurë. Ata i ndërronin fjalët (e Librit) nga vendi i tyre dhe e harruan një pjesë të asaj për të cilën u këshilluan ata. Dhe ti vazhdimisht do të informohesh rreth ndonjë tradhtie të tyre, përveç disave. Pra, fali ata dhe përmbahu. Vërtet, Allahu i do ata që sillen mirë ndaj të tjerëve.

15. Dhe Ne e morëm konventën (marrëveshjen) edhe prej atyre që thanë: Ne jemi të krishterë. Mirëpo, edhe ata e kanë harruar një pjesë të asaj për të cilën u këshilluan. Pra, Ne kemi shkaktuar armiqësinë dhe urrejtjen reciproke në mes të tyre deri në Ditën e Kiametit. Dhe Allahu së shpejti do t'ua tregojë përfundimin e keq të dredhivë të tyre.

16. O populli i Librit! Ka ardhur te ju ai Profet Yni që ju shpjegon qartazi shumë gjëra (mësime), të cilat ju i fshihnit nga Libri (juaj), dhe ka edhe shumë të tjera që ai nuk ju përmend. Vërtet, ka ardhur te ju prej Allahut një Dritë dhe një Libër i qartë.

17. Me anën e të cilit Allahu i udhëheq në drejtim të rrugëve të shpëtimit ata që përpiqen ta ndjekin pëlqimin e Tij, dhe me urdhërin e Vet i shpie në dritë, duke i nxjerr nga errësirat; dhe i udhëheq drejt rrugës së drejtë.

قُلُوبَهُمْ فُسِيحَةٌ يَحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ^{١٤} وَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ^{١٥} وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ^{١٦} إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ^{١٧}

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرَىٰ أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ^{١٤} فَأَعْرَبْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ^{١٥} وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ^{١٦}

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ^{١٤} قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ^{١٥}

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ^{١٦}

18. Ata që thonë se Zoti është Masihubiri i Merjemes- bëjnë kufr (bëhen mosbesimtarë). Thuaju: Nëse dëshiron Allahu ta shkatërrojë Masihun - birin e Merjemes, dhe nënën e tij dhe të gjithë njerëzit që ekzistojnë në tokë, kush mund ta pengojë Atë? Vetëm Atij i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe e gjithçkaje që ka në mes të tyre. Ai krijon çka dëshiron, dhe Ai është i Plotëfuqishëm për çdo gjë.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
ابْنُ مَرْيَمَ ۗ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ
مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ
وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا ۗ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨﴾

19. Jehuditë dhe të krishterët thonë: Ne jemi bijtë e Allahut dhe të dashurit e Tij. Thuaju, atëherë përse, pra, Ai ju dënon për shkak të mëkateve tuaja? Jo, por edhe ju jeni njerëz si të tjerët të cilët i krijoi Ai. Allahu e fal atë, kë do Ai dhe e ndëshkon atë, kë do Ai. Dhe Allahut i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe çka është në mes të tyre; dhe fundi i fundit te Allahu do të kthehen të gjithë.

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَأَحِبَّاؤُهُ ۗ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ ۗ
بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ ۗ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۗ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

20. O Populli i Librit! Pa dyshim, pas një pauze të gjatë të profetëve, ka ardhur te ju ai Profet Yni, i cili jua sqaron (çështje më të rëndësishme), që të mos thoni: S'ka ardhur te ne ndonjë bartës i lajmeve të gëzueshme e as ndonjë alarmues (profet). Pra, një bartës i lajmeve të gëzueshme e një alarmues ka ardhur te ju. Dhe Allahu ka fuqi të bëjë çdo gjë.⁷

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ
لَكُمْ عَلَى فِتْرَةٍ مِنَ الرَّسْلِ أَنْ تَقُولُوا
مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ ۗ قَدْ
جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ ۗ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

⁷ Historia nuk na tregon se a kishte ardhur ndonjë Profet midis Isait a.s. (Krishtit) e Profetit të Shenjtë s.a.v.s.

21. Dhe kujtojeni kohën kur Musai popullit të vet i tha: O populli im, përkujtojeni mirësinë (favorin) e Allahut që bëri ndaj jush, kur i ngriti Profetët në mesin tuaj dhe ju bëri mbretër, dhe jua dha atë që Ai nuk ia dhuroi asnjërit prej popujve të botës.

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يُقَوْمِ ادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا ۖ وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١﴾

22. O populli im, hyni në Truallin e shenjtë të cilin e ka caktuar Allahu për ju dhe mos u ktheheni pas, sepse (në këtë rast) do të ktheheni me humbje!

يَوْمَ ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٢﴾

23. Ata thanë, o Musa, aty jeton një popull rebel dhe tiran, dhe ne s'mund të hymë në të, derisa ata të mos dalin jashtë. Po, nëse ata dalin jashtë, ne do të hymë aty.

قَالُوا يَمُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ ۖ وَإِنَّا لَنَنُودُكُمُوهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا ۚ فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دُخُلُونَ ﴿١٣﴾

24. Atëherë dy⁸ prej atyre burrave që frikësoheshin dhe ndaj të cilëve Allahu bëri mirësinë e Tij të veçantë, thanë: Hyni në portë duke marshuar kundër tyre, dhe kur një herë do të hyni në të, me siguri do të jeni ngadhënjimtarë. Dhe duhet të keni mbështetje në Allah, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أُنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ ۚ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ عَلَيْهِمْ غَالِبُونَ ۚ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

25. Ata thanë: O Musa, ne kurrë nuk do të hymë aty, derisa ata janë aty. Pra, shko ti dhe Zoti yt e të luftoni ju të dy, ne do të rrimë të ulur këtu!

قَالُوا يَمُوسَى إِنَّا لَنَنُودُكُمُوهَا أَبَدًا ۚ مَا دَامُوا فِيهَا فَادْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا ۗ إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ ﴿١٥﴾

⁸ Nga dy veta kuptohen Musai dhe Haruni, sipas Kuranit, ndërsa sipas Biblës, Jashu dhe Kalebi.

26. Ai (Musa) tha: O Zoti im, unë s'kam kontroll për askënd përveç vetes sime e për vëllain tim, prandaj krijo një dallim ndërmjet nesh dhe njerëzve rebelë.

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي
فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٦﴾

27. Allahu tha: Vërtet kjo tokë (e shenjtë) për ta është bërë haram për dyzet vjet, ata do të bredhin të hutuar nëpër tokë. Pra, mos u pikëllo për njerëzit rebelë.

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
يَيَّهُونَ فِي الْأَرْضِ ۖ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ
الْفَاسِقِينَ ﴿٢٧﴾

28. Dhe ti (o Muhammad) tregoju me vërtetësi rrëfimin e dy djemve të Ademit,⁹ kur ata të dy ofruan një kurban (sakrificë) dhe u pranua vetëm kurban i njërit prej tyre, kurse kurban i tjetrit nuk u pranua. I dyti i tha të parit, unë me siguri do të të vras ty (për shkak të xhelozisë). I pari iu përgjigj: Allahu e pranon kurbanin vetëm prej njerëzve të devotshëm.

وَأْتَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ بَنِي آدَمَ بِالْحَقِّ ۖ إِذْ
قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ
يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ ۖ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ ۖ قَالَ
إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴿٢٨﴾

29. Nëse e zgjate dorën tënde te unë me qëllim që të më vrasësh, unë nuk do ta zgjas dorën time në drejtim tënd që të të vras ty. Unë frikësohem prej Allahut, Zotit të universit (gjithësisë).

لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِي مَا أَنَا
بِبَاسِطِ يَدِي إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ ۚ إِنِّي أَخَافُ
اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

30. Unë dëshiroj që ti ta bartësh barrën e mëkatit tim dhe të mëkatit tënd, dhe kështu do të jesh ndër banorët e xhehenemit, dhe ky është shpërblimi i atyre që bëjnë keq.

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبْوَأَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ
مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ۖ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِينَ ﴿٣٠﴾

⁹ Dy bijtë e Ademit në mënyrë figurative nënkuptojnë dy individë prej njerëzimit.

31. Mandej, zemra e atij (kurbani i të cilit nuk ishte pranuar) vendosi ta vrasë vëllain e vet dhe ai e vrau dhe u bë njeri ndër ata që pësojnë humbje.

32. Atëherë, Allahu dërgoi një sorrë që e gërvishti tokën që t'i tregojë se si duhet ta mbulojë kufomën e vëllait të vet. Ai tha: Vaj për mua! A s'munda të bëhem si kjo sorrë që ta mbuloja kufomën e vëllait tim! Atëherë, ai u bë një ndër penduesit.

33. Për këtë arsye, Ne kemi shkruar për Bijtë e Izraelit se kush vret ndonjë person - i cili nuk ka vrarë askënd (të pafajshëm) ose që nuk ka krijuar çrregullim në vend - ai gjoja e ka vrarë tërë njerëzimin; dhe kush e ruan jetën e dikujt, ai gjoja e shpëton jetën e tërë njerëzimit. Dhe Profetët Tanë erdhën tek ata me Shenjat e hapura (të qarta), por shumica prej tyre, edhe pas kësaj, e teprojnë nëpër tokë.¹⁰

34. Shpërblimi i atyre, të cilët angazhohen në luftë kundër Allahut e të Profetit të Tij dhe orvaten të krijojnë çrregullim nëpër tokë, është të vriten ose të kryqëzohen, ose t'u prihen duart e këmbët e tyre nga ana e kundërtë, ose duhet të dëbohen nga vendi. Ky do të

فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ
فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٣١﴾

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ
كَيْفَ يُؤَارِي سَوْءَةَ أَخِيهِ ۖ قَالَ يُؤَيِّلَتِي
أَعَجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ
فَأُؤَارِي سَوْءَةَ أَخِي ۗ فَأَصْبَحَ مِنَ
الْثَّامِينَ ﴿٣٢﴾

مَنْ أَجَلَ ذَلِكَ ۖ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ
فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا ۖ
وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا ۖ
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ۖ ثُمَّ إِنَّ
كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ
لَمُتَسْرِقُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ
يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ
خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ۗ ذَلِكَ لَهُمْ
حُزْنٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ

¹⁰ Me anë të këtij shembulli Zoti do të hedhë dritë mbi revoltën e izraelitëve që e shfaqën kur erdhi një Profet në mesin e vëllezërve të tyre.

jetë një poshtërim për ta në këtë botë (poqe se dënohen në këtë mënyrë), ndërsa në botën vijuese ata do të kenë një ndëshkim të madh,

35. Pos atyre, të cilët pendohen (bëjnë metani)¹¹ para se t'i mposhtni ata. Pra, ta dini se Allahu i fal shumë (mëkatet) dhe është i Mëshirëshëm.

36. O ju besimtarë! Frikësohuni prej Allahut dhe kërkoni mjetin për t'iu afruar¹² Atij dhe mundohuni në rrugën e Tij që të korni sukses.

37. Vërtet, nëse ata të cilët janë mosbesimtarë të kenë gjithçka që ekziston nëpër tokë dhe aq më shumë që ta paguajnë atë si dëmshpërblim për t'u shpëtuar nga ndëshkimi i Ditës së Kiametit, nuk do të pranohet prej tyre. Dhe ata do të kenë ndëshkim të dhembshëm.

38. Ata do të dëshirojnë të dalin jashtë Zjarrit, por kurrë s'mund të dalin dhe do të kenë ndëshkim të vazhdueshëm.

39. Dhe përsa i përket vjedhësit e vjedhëses, i presni duart e tyre në shpagim të fajit.¹³ Ky është një ndëshkim prej Allahut dhe Allahu është

عَظِيمٌ ﴿٣٥﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا
عُ عَلَيْهِمْ ۖ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ
الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَيَفْتَدُوا بِهِ مِنْ عَذَابِ
يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ ۖ وَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

يُرِيدُونَ أَنْ يُخْرِجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ
بِخُرُجِينَ مِنْهَا ۗ وَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٣٨﴾

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا
جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٩﴾

¹¹ Fjala është për ata fajtorë politikë që pendohen dhe largohen nga rebelizmi.

¹² Fjala *vasila* do të thotë: mjet, rang, gradë, mase, lidhje dhe marrëveshje (Lane).

i Fuqishëm dhe i Mençur.

40. Dhe kush pendohet pasi ka bërë padrejtësi ndaj vetes dhe e përmirëson veten, atëherë, me siguri, Allahu do t'i drejtohet atij me mëshirë. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

41. A nuk e di ti se Allahu është Ai, të cilin i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës? Ai e dënon atë, kë do Ai, dhe e fal atë, kë do Ai. Dhe Allahu ka fuqi të bëjë çdo gjë që do Ai.

42. O Profet! Mos të bëjnë ty të brengosur ata që përforcohen në mënyrë të shpejtë në mosbesim, të cilët thonë se ne besojmë, por, në realitet, zemrat e tyre nuk e pranojnë besimin. Po ashtu ka të atillë edhe prej jehudëve. Këta e dëgjojnë gënjeshtren vetëm për t'ua përcjellë të tjerëve që s'kanë ardhur tek ti. Ata i ndërrojnë fjalët e Zotit nga vendi i tyre, pasi janë të vedosur në vend, dhe (shokëve të vet u) thonë: Nëse ju urdhërohet kështu, pranoni, dhe nëse ju urdhërohet ndryshe, largohuni! Dhe ti s'mund të bësh asgjë për atë, për të cilin Allahu vendos ta sprovovë. Këta janë të atillë që Allahu s'dëshiroi t'i pastrojë zemrat e tyre. Ata do të kenë

فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ
اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٥٠

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٥١

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزُنكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ
فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَالُوا آمَنَّا بِأَفْوَاهِهِمْ
وَلَمْ تُؤْمِنُ قُلُوبُهُمْ ۗ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا ۗ
سَمِعُونَ لِلْكَذِبِ سَمْعُونَ لِقَوْمٍ
آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يَحْرِقُونَ الْكَلِمَةَ مِنْ
بَعْدِ مَوَاضِعِهِ ۗ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِينَا هَذَا
فَحُدُودُهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتِنَا فَاحْذَرُوا ۗ وَمَنْ
يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ
يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ۗ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۗ وَ
لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ٥٢

¹³ Dënimi i përmendur në këtë ajet në dukje është shumë i vrazhdë, mirëpo për t'i ruajtur miliona e miliona njerëz dhe për t'u siguruar një mjedis të shëndoshë dhe të sigurtë, është e nevojshme të veprimë në bazë të mësimit të këtij ajeti. Vërtet, ai është kirurgu i mirë që nuk ngurron ta amputojë gjymtyrën e kalbur për ta shpëtuar tërë trupin.

poshtërim në këtë botë dhe në botën vijuese do të kenë një ndëshkim të madh.

43. Ata me vëmendje dëgjojnë gënjeshtër dhe gëlltisnin me ëndje gjëra të palejuara. Pra, nëse ata vijnë tek ti (për gjykim), ke të drejtë të gjykosh në mes tyre ose të shmangesh prej tyre. Nëse të shmangesh ti, ata s'mund të të dëmtojnë ty fare. Dhe nëse gjykon ti midis tyre, gjyko me drejtësi. Vërtet, Allahu i do ata të cilët e ndajnë drejtësinë.

44. Dhe si mund të të bëjnë ty gjykatës, kur vetë e kanë Tevratin ku gjenden gjykimet e Allahut? Prapë, megjithëkëtë, ata e kthejnë shpinën; dhe ata me siguri nuk janë besimtarë.¹⁴

45. Vërtet, Ne kemi zbritur Tevratin me plot udhëzime e me dritë. Në bazë të të cilit Profetët, që kanë qenë të bindur ndaj Nesh, gjykonin për jehuditë. Po ashtu (gjykonin me anë të tij) edhe njerëzit e devotshëm¹⁵ të Zotit dhe teologët të cilët ishin të detyruar ta ruanin Librin e Allahut dhe që kanë qenë kujdestarë ndaj tij. Prandaj, mos u frikësoni prej njerëzve, por frikësohuni vetëm prej Meje; dhe mos i shkëmbeni

سَمْعُونَ لِكَذِبِ أَكْلُونَ لِلسَّخْتِ ۗ فَإِنْ
جَاءُوكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ
عَنْهُمْ ۗ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ
يَضُرُّوكَ شَيْئًا ۗ وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُم
بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٤٣﴾

وَكَيْفَ يُحْكِمُوكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَةُ فِيهَا
حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ ۗ وَمَا
يُحِبُّ أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ
يُحْكَمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ
هَادُوا وَالرَّبُّبِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا
مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ ۗ فَلَا
تَخْشَوُا النَّاسَ وَاخْشَوْا اللَّهَ وَلَا تَشْتَرُوا
بِالْيَمِينِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ ﴿٤٥﴾

¹⁴ Ajeti flet rreth sjelljeve të jehudëve ndaj Tevratit, se ata nuk e respektojnë atë si duhet.

¹⁵ *Ahbar* është shumësi i fjalës *Hibr* që do të thotë: njeriu i ditur prej jehudëve; njeriu i drejtë dhe fisnik (Lane).

me pak para ajetet e Mia. Dhe ata që nuk gjykojnë me anë të asaj që e ka zbritur Allahu, janë, në realitet, mosbesimtarë.

46. Dhe në të (Tevrat) Ne kemi shkruar për ta (disa ligje të hakmarrjes): Jeta për jetë, dhe syri për sy, dhe hunda për hundë, veshi për vesh, dhe dhëmbi për dhëmbë dhe për plagë të tjera ka hakmarrje të barabartë. Dhe kush heq dorë nga hakmarrja, kjo do të jetë një shpagim vetë për mëkatet e tij. Dhe ata që nuk gjykojnë sipas asaj që Zoti e ka zbritur, e teprojnë.

47. Dhe Ne e kemi dërguar Isain, birin e Merjemës, që t'i ndjekë gjurmët e atyre Profetëve (të përmendur më lart), me qëllim që ta realizojë atë që është në Tevrat, të cilin e kemi zbritur para tij, dhe Ne ia kemi dhënë Inxhilit (ungjill) me plot (udhërrëfim) hidajet e me dritë që e verifikonte atë (Tevratin) që e kishte para vetes, dhe si një udhërrëfyes e një këshillë për ata të cilët frikësohen prej Allahut.

48. Pra le të gjykojë populli i Inxhilit sipas asaj që Allahu e ka zbritur në të, dhe ata që nuk gjykojnë sipas asaj, që e ka zbritur Allahu, janë të pabindur.

49. Dhe Ne e kemi zbritur mbi ty këtë Libër me plot vërtetësi dhe që i

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ^{٤٦}
وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ
بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ
قِصَاصًا^{٤٧} فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ^{٤٨} لَهُ
وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَأَنبَأْنَاهُ الْإِنجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ
وَ مَّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٥٠﴾

وَلِيَحْكُمَ أَهْلَ الْإِنجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فِيهِ^{٤٩} وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا

plotëson¹⁶ shkrimet e Librit të mëparshëm dhe që përkujdeset për të. Prandaj, gjykoni në mes të tyre me anë të atij (Libri) që Allahu e ka zbritur tek ti, dhe mos i ndiq dëshirat e tyre të ulëta, duke e lënë anësh atë vërtetësi që ka ardhur tek ti. Për secilin prej jush (sipas aftësive të tij shpirtërore) Ne kemi caktuar një Ligj të qartë shpirtëror (Sheriat) dhe një rrugë¹⁷ të qartë për çështje materiale. Dhe po të dëshironte Allahu, do t'ju kishte krijuar në një popull të vetëm, por Ai nuk bëri kështu me qëllim që t'ju provojë me anë të këtij (Libri) që ju është dhënë juve. Pra, përpiquini të dilni përpara njëri-tjetrit për të bërë punë të mira. Te Allahu do të ktheheni ju të gjithë, atëherë Ai do t'ju informojë rreth realitetit të atyre çështjeve për të cilat diferencoheshit ju.

50. Dhe gjyko ti, o Profet, midis tyre me anë të atij (Libri) që Allahu ka zbritur dhe mos i ndiq dëshirat e tyre të ulëta, dhe ruaju që ata duke të futur ty në ngatërresë, të mos të të largojnë ty nga ai (diktim) që Allahu të ka diktuar ty. Por, nëse e kthejnë shpinën, atëherë ta dish se Allahu dëshiron t'i ndëshkojë ata për hir të disa mëkateve të tyre. Dhe, pa

بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمَهْمِئًا عَلَيْهِ
فَاحْكُم بَيْنَهُم بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ
جَعَلْنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمَنْهَاجًا وَلَوْ
شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ
لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ
إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝

وَأِنْ أَحْكَمُ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا
تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ
عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ
تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ
بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ ۝ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
لَفَاسِقُونَ ۝

¹⁶ *Muhemin* do të thotë: dëshmitar, kontrollor dhe drejtuesi i çështjeve njerëzore e mbikëqyrës (Lane). Në këtë ajet Kurani u quajt mbikëqyrës ndaj Librave të mëparshëm me kuptimin se i mban në vete të gjitha mësimet e mira e të dobishme të librave të mëparshëm.

¹⁷ *Shi'a* nënkupton ligjin fetar që i përfshin urdhëra e predikime, siç janë agjërimi, Namazi, Haxhillëku etj (Lane). *Minhaxh* do të thotë manifestim, rrugë e hapur (Lane).

dyshim, shumica prej njerëzve janë të pabindur.

51. A dëshirojnë gjykimin e ditëve të Injorancës? Dhe kush gjykon më mirë se Allahu për një popull që ka një besim të sinqertë.

أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ
عَنِ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ ﴿٥١﴾

52. O ju besimtarë! Mos i bëni jehuditë e të krishterët shokët tuaj! Ata janë shokë (ndihmëtarë) të njëri-tjetrit. Dhe cili prej jush i bën ata shok, është, pa dyshim, një ndër ata. Vërtet, Allahu nuk u tregon rrugën e suksesit atyre, të cilët janë të padrejtë.¹⁸

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ
وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاِنَّهُ مِنْهُمْ ۗ إِنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

53. Dhe do t'i shohësh ata, në zemrat e të cilëve është një sëmundje, se si vrapojnë nga ata (mosbesimtarët) duke thënë: Ne kemi frikë se mos po na godit ndonjë fatkeqësi. Pra, ndoshta, Allahu do ta sigurojë fitoren për ju ose do të shkaktojë prej Vetes ndonjë ndodhi. Atëherë ata do të pendohen për atë që e mbanin të fshehtë në zemrat e tyre.

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ
فِيهِمْ يَقُولُونَ نَحْشَىٰ أَنْ نَصِيبَنَا دَآئِرَةٌ
فَعَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ
عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرُوا فِيهِ
أَنْفُسَهُمْ يُدْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe ata që janë besimtarë do të thonë: A qenkan këta që janë betuar solemnisht në emër të Allahut se janë me ju? Veprat e tyre shkuan kot dhe ata kanë pësuar humbje.

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهَؤُلَاءِ الَّذِينَ
أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ ۗ إِنَّهُمْ
لَمَعَكُمْ ۗ حِطَّتْ أَعْمَالُهُمْ فَأَصْبَحُوا
خُسْرٰٓئِينَ ﴿٥٤﴾

¹⁸ Ajeti nuk e ndalon besimtarin që të sillet mirë ndaj jehudëve e ndaj të krishterëve, por e ndalon të ketë marrëdhënie intime me ata të cilët janë në luftë me myslimanët.

55. O ju besimtarë, kush prej jush largohet nga feja e vet, le ta dijë ai se Allahu së shpjëti do të sjellë një popull tjetër, të cilin Allahu do ta dashurojë, dhe ata do ta dashurojnë Allahun. Ata do të jenë të butë ndaj besimtarëve, por të ashpër ndaj mosbesimtarëve. Ata do të bëjnë xhihad në rrugën e Allahut dhe ata nuk do të frikësohen prej mallkimit të asnjë mallkuesi. Kjo është dhurata dhe bekimi i Allahut, që Ai ia jep atij që e do Ai. Allahu është Bekimdhënës i madh dhe i Ditur.

56. Pa dyshim, ndihmëtari juaj është vetëm Allahu dhe Profeti i Tij dhe ata besimtarë që falin Namazin dhe paguajnë Zakatin dhe që e adhurojnë vetëm Allahun (janë monoteistët e vërtetë).

57. Dhe ata që i bëjnë miq Allahun dhe Profetin e Tij dhe besimtarët, ta dinë se grupi i Allahut gjithnjë del ngadhënjyes.

58. O ju besimtarë! Mos i merrni për shokë ata, të cilëve u është dhënë Libri para jush dhe që e marrin fenë tuaj për tallje e për dëfrim, dhe as mosbesimtarët e tjerë. Dhe frikësohuni vetëm prej Allahut, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

59. Edhe ata që kur i thërrisni për Namaz, e marrin atë për tallje e për zbatimje. Kjo vjen për shkak se ata janë

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ۗ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴿٥٦﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ ﴿٥٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُزُوعًا وَ لَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَالضَّالِّينَ الْأُولِيَاءَ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوا هُزُوعًا وَ لَعِبًا ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٥٩﴾

njerëz që s'kanë mend.

60. Thuaj: O populli i Librit, a neve na akuzoni vetëm se e besojmë Allahun dhe atë (diktim) që është zbritur te ne dhe atë që është zbritur para nesh? E vërteta qëndron në faktin se shumica prej jush janë njerëz të prishur (rebelë).

قُلْ يَا هَلْ الْكِتَابِ هَلْ تَتَقَمُونَ مِنَّا إِلَّا
أَنْ أَمَّا بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا وَمَا أَنْزَلَ
مِنْ قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَسِقُونَ ﴿٦٠﴾

61. Thuaj: A t'ju informoj rreth atyre, shpërblimi i të cilëve tek Allahu është më i keq se ky? Të tillë janë ata të cilët Allahu i ka mallkuar dhe e ka shprehur zemërimin e Tij ndaj tyre dhe që i ka bërë majmunë dhe derra, dhe të cilët e kanë adhuruar shejtanin. Të tillët janë më të këqinj për nga pozita dhe më të humbur nga rruga e drejtë.¹⁹

قُلْ هَلْ أَنْبَيْتُكُمْ بِشَرِّ مِنْ ذَلِكَ مَثُوبَةً
عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ
وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ
الطَّاغُوتِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا وَأَضَلُّ
عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٦١﴾

62. Dhe kur vijnë te ju, thonë: Ne besojmë. Por, në realitet, ata kanë hyrë në mesin tuaj me mosbesim dhe ashtu kanë dalë. Dhe Allahu e di shumë mirë atë që fshehin ata.

وَإِذَا جَاءَهُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا
بِالْكَفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ ﴿٦٢﴾

63. Dhe ti i sheh, shumica prej tyre, se shkojnë me vrap në drejtim të mëkatit dhe në drejtim të shkeljes së ligjeve dhe për të ngrënë gjëra të palejuara. Kjo praktikë e tyre, me të vërtetë, është shumë e keqe.

وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْإِثْمِ
وَالْعُدْوَانَ وَأَكْلِهِمُ السَّحْتِ لَبِئْسَ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٣﴾

64. Përse njerëzit hyjnorë dhe dijetarët

قَوْلًا يَنْهَاهُمْ الرُّبُوبِيَّةَ وَالْأَحْبَارَ عَنْ

¹⁹ Fjalët majmunë dhe derra janë përdorur me kuptin të figurshëm.

nuk i ndalojnë ata që të mos flasin gënjeshtër dhe të mos hanë gjëra të palejuara? Pa dyshim, ishte shumë keq që e praktikonin ata.

65. Jehuditë thonë se dora e Allahut është e mbyllur (ngushtuar). Por, për shkak të asaj që thonë ata, do të mbyllen (ngushtohen) vetë duart e tyre, dhe ata do të mallkohen. Përkundrazi, të dy duart e Tij (Allahut) janë të hapura. Ai shpenzon siç dëshiron Ai. Dhe ajo që zbret tek ti prej Zotit tënd me siguri do t'i shtojë shumë prej tyre në rebelizëm e në mosbesim. Dhe Ne kemi gdhendur ndërmjet tyre armiqësi e urrejtje deri në Ditën e Kiametit. Kurdoherë ata ndezin zjarr për luftë, Allahu e shuan atë. Dhe ata orvaten të krijojnë çrregullim nëpër tokë, dhe Allahu nuk i do ata që krijojnë çrregullim.

66. Dhe po të kishte pranuar besimin Populli i Librit dhe të bëheshin të drejtë, Ne me siguri do t'i kishim larguar të këqijat prej tyre dhe do t'i kishim futur në Kopshtet e bekimeve të llojllojshme.

67. Dhe po ta kishin mbajtur Tevratin e Inxhilin dhe atë që është zbritur tek ti prej Zotit të tyre, ata, me të vërtetë, do

قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ الشَّحْتِ لَبِئْسَ
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلَّتْ
أَيْدِيهِمْ وَلُعِنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدُهُ
مَبْسُوطَةٌ لَيْفَ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَّ
كَثِيرًا مِّنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَالْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبُغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلَّمَا أَوْقَدُوا
نَارًا لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكَفَّرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا دَخَلْنَا لَهُمْ
جَنَّةَ النَّعِيمِ ﴿٦٧﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آقَامُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا
أُنزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ

²⁰ Këto fjalë tregojnë se 1. ata do të kenë bekimet e dhuntitë Hyjnore dhe komunikim me Zotin, po ashtu edhe përparim botëror. 2. ata jo vetëm që do të kenë shirat e kohshme, por edhe toka do t'u japë prodhimin e saj.

të kishin ngrënë gjëra të mira²⁰ nga ana e sipërme e tyre e nga nënkëmbët e tyre. Në mes të tyre ka disa njerëz që ecin rrugën e mesme, por shumica prej tyre janë keqbërës.

68. O Profet! Ia përcjell mirë e mirë popullit çka ka zbritur tek ti prej Zotit tënd; dhe nëse ti nuk do të veprosh kështu, kjo do të thotë se gjoja nuk e ke përcjellë Mesazhin e Tij. Dhe Allahu do të të ruajë ty nga sulmet e njerëzve. Vërtet, Allahu nuk ua tregon rrugën e suksesit mosbesimtarëve.

69. Thuaj: O Popull i Librit, ju nuk qëndroni mbi ndonjë bazë të mirë, derisa nuk do të mbani Toratin e Inxhilin dhe atë që ka zbritur te ju prej Zotit tuaj. Dhe, vërtet, çka ka zbritur prej Zotit tënd, do t'i shtojë shumë prej tyre në rebelizëm dhe në mosbesim. Pra, mos u mërzi për popullin mosbesimtar.

70. Vërtet, kush prej besimtarëve, prej jehudëve, prej sabive, dhe prej të krishterëve e beson Allahun dhe beson në Ditën e Fundit dhe bën vepra të mira, këta nuk do të kenë as frikë (për të ardhmen) e as nuk do të pikëllohen (për të kaluarën).

71. Vërtet, Ne kemi marrë një konventë prej Bijëve të Izraelit dhe Ne i kemi dërguar disa profetë tek ata. Mirëpo, sa

فَوَقِهِمْ وَ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ ۗ مِنْهُمْ
أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ ۗ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا
يَعْمَلُونَ ﴿٧١﴾

يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ
رَبِّكَ ۗ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ۗ
وَ اللَّهُ يَعْصِيكَ مِنَ النَّاسِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٢﴾

قُلْ يَا هَلْ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّى
تُقِيمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ
إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ ۗ وَ لَيَزِيدَنَّ كَثِيرًا
مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُعْيَانًا
وَ كُفْرًا ۗ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ
وَالنَّصْرَىٰ مَنْ أَمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٧٤﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَ أَرْسَلْنَا
إِلَيْهِمْ رُسُلًا ۗ كُلَّمَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا

herë që u erdhi ndonjë Profet me atë mësime, që nuk e pëlqenin zemrat e tyre, atëherë ata e përgënjeshtrojnë një grup (profetësh), ndërsa grupin tjetër (profetësh) e kundërshtojnë tirisht.

72. Dhe ata kanë menduar se me këtë nuk do të krijohej ndonjë çrregullim, prandaj u bënë të verbër e të shurdhër. Mandej, Allahu duke e pranuar pendimin e tyre, iu drejtua me mëshirë, mirëpo shumica prej tyre prapë mbetën të verbër e të shurdhër. Dhe Allahu e dinte mirë atë që bënin ata.

73. Me të vërtetë, ata janë mosbesimtarë që thonë: Allahu është Masihu, biri i Merjemës. Ndërsa Masihu vetë tha: O Bijtë e Israelit, adhurojeni vetëm Allahun, i cili është Zoti im dhe Zoti juaj. Vërtet, ai që i shoqëron ndonjë partner Allahut, e bën haram për vete xhenetin, dhe xhehenemi do të jetë vendbanimi i tij. Dhe keqbërësit nuk do të kenë asnjë ndihmëtar.

74. Ata janë me të vërtetë mosbesimtarë që thonë: Allahu është një nga ata të tre. Por s'ka Zot tjetër pos Allahut Një. Dhe nëse ata nuk heqin dorë nga ajo që thonë, atëherë një ndëshkim i pikëllueshëm do t'i godasë ata prej tyre që e përqaftuan mosbesimin.²¹

تَهَوَىٰٓ أَنفُسُهُمْ ۖ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا
يَقْتُلُونَ ۝

وَحَسِبُوا ۗأَلَّا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُوا
ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُوا
كَثِيرٌ مِّنْهُمْ ۗ وَاللَّهُ بَصِيرٌۢ بِمَا يَعْمَلُونَ ۝

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ
ابْنُ مَرْيَمَ ۗ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَبْنَىٰٓ إِسْرَءِيلَ
اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۗ إِنَّهُ مَن يُشْرِكْ
بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ۝

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ ۗ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا إِلَٰهٌ وَاحِدٌ ۗ وَإِن
لَّمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

²¹ Doktrina fundamentale e krishterizmit se Zoti, djali dhe Shpirti i Shenjtë janë një (Triniteti).

75. Përse nuk i drejtohen Allahut (pendohen) e të kërkojnë falje prej Tij, kur Allahu i fal shumë (mëkatet) dhe është i Mëshirshëm?

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونََهُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٥﴾

76. Masihu, biri i Merjemes, ka qenë vetëm një profet. Të gjithë profetët që kanë qenë para tij kanë vdekur. Dhe nëna e tij ishte e virtytshme. Ata të dy hanin ushqim. Vëreni se si i shpjegojmë Ne argumentet për të mirën e tyre, dhe vëreni se si devijojnë ata!²²

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ
خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ
كَانَا يَأْكُلِنِ الطَّعَامَ أَنْظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ
لَهُمُ الْآيَاتِ ثُمَّ أَنْظُرْ إِلَىٰ يَوْمِ كُفُونٍ ﴿٧٦﴾

77. Thuaj: A adhuroni në vend të Allahut atë që s'ka fuqi t'ju bëjë dëm ose t'ju sjellë ndonjë dobi? Kurse Allahu është Ai i cili është i Gjithëdijshëm dhe i Gjithëdëgjueshëm.²³

قُلْ اتَّعَبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٧٧﴾

78. Thuaj: O Popull i Librit, mos i tejkaloni padrejtësisht kufijtë lidhur me çështjet e religjionit tuaj (mos punoni me egzagjerim), as mos i ndiqni dëshirat e ulëta të atyre që vetë më parë kanë qenë të humbur, dhe që i devijuan shumë njerëz të tjerë dhe të cilët devijuan nga rruga e drejtë.

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرِ
الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا
مِنْ قَبْلُ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ
سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٧٨﴾

²² Ajeti paraqet një numër të madh argumentesh kundër doktrinës se Krishti është Zot:

- 1) Ai s'ka qenë profet më i mirë ose më i madh prej të gjithë profetëve;
- 2) Ai u lind nga barku i nënës, gjë që tregon qartë se ai ishte vetëm një njeri;
- 3) Ai nuk ishte i përjashtuar nga ligji i natyrës se secili njeri do të shijojë vdekjen dhe
- 4) Ai hante bukën, gjë që dëshmon se ishte një qenie njerëzore.

²³ Krishti s'kishte fuqi t'i bënte dëm dikujt a t'i jepte dobi atij. Ai as nuk ishte në gjendje t'i dëgjonte lutjet e të tjerëve e t'i ndihmonte. Sipas Biblës ai vetë e luste Zotin: O Zot shpëtomë nga kjo vdekje e mallkuar!

79. Ata (prej Bijëve të Israelit) që nuk e kanë pranuar besimin (që treguan arrogancën), u mallkuan nga gjuha e Daudit dhe e Isait, birit të Merjemes. Kjo ngjau për shkak se ata kanë qenë të padëgjueshëm dhe se i tejkalonin kufijtë.²⁴

لَعْنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى
لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ۗ ذَلِكَ بِمَا
عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٧٩﴾

80. Ata nuk e ndalonin njëri-tjetrin nga padrejtësia që bënin. Vërtet, çka bënin ata, e bënin shumë keq.²⁵

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ ۗ
لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٨٠﴾

81. Ti do t'i shohësh se shumica prej tyre i marrin mosbesimtarët për shokë. Vërtet, është shumë e keqe ajo që e kanë dërguar përpara për veten e tyre. Si rezultat i kësaj Allahu u hidhërua me ta, dhe ata do të mbeten për një kohë shumë të gjatë në vuajtje (dënim).

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ
لَبِئْسَ مَا قَدَمْتُمْ لَهُمْ أَنْفُسَهُمْ أَنْ سَخِطَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ لَهُمْ خِلْدُونَ ﴿٨١﴾

82. Dhe po ta kishin besuar Allahun dhe (këtë) Profetin dhe atë që ka zbritur te ky (profet), nuk do t'i merrnin (mosbesimtarët) ndihmëtarë të tyre, mirëpo shumica prej tyre janë të padëgjueshëm.

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ
إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُواهُمْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنَّ كَثِيرًا
مِّنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨٢﴾

83. Ti, me të vërtetë, do të shohësh se armiqtë më të ashpër të besimtarëve janë jahuditë dhe idhujtarët. Dhe ti do të

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا
الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا ۗ وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُم

²⁴ Prej të gjithë Profetëve israelitë Daudi dhe Krishti vuajtën më së shumti nga duart e jahudëve. E kryqëzuan Krishtin dhe Daudin e munduan. Vuajtjet dhe mjerimi i Daudit reflektohen qartë në Psalmet e tij.

²⁵ Një ndër mëkatet e jahudëve që shkaktoi zemërimin e Zotit, ishte se ata nuk e ndalonin njëri-tjetrin nga veprat e këqija e nga padrejtësia.

shohësh se dashmirë më të afërt për besimtarët janë ata që thonë se ne jemi të krishterë. Kjo vjen për arsye se në mesin e tyre ka dijetarë²⁶ dhe murgj dhe se ata nuk shprehin arrogancë.

مَوَدَّةَ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرَىٰ
 ذٰلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيَسِينَ وَرُهَبَانًا
 وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٧﴾

²⁶ *Kisisë* do të thotë: dijetarë të krishterë. *Rohbanë* do të thotë: murg, jeremi fetar, njeriu i devotshëm dhe i dedikuar për shërbim të manastirit.

KAP. VII

84. Dhe kur ata e dëgjojnë këtë (Kuran) që i është zbritur (këtij) Profetit, ti (o dëgjues) sheh se si sytë e tyre derdhin lotë, për shkak se kanë njoftuar të vërtetën. Ata thonë: O Zoti ynë, ne e kemi pranuar besimin, pra na shkruaj neve ndër dëshmitarët.

85. Dhe ata thonë: Përse të mos e besojmë ne Allahun dhe atë vërtetësi që erdhi te ne, kur ne dëshirojmë sinqerisht që Zoti ynë të na fusë neve ndër njerëzit e virtytshëm!

86. Pra, Allahu për shkak të asaj që thonë ata, do t'u japë ato Kopshte ku rrjedhin lumenj. Aty do të jetojnë përgjithmonë, dhe i tillë është shpërblimi i bamirësve.

87. Dhe ata që nuk e pranojnë besimin dhe i mohojnë Shenjat Tona, janë banorët e xhehenemit.

88. O ju besimtarë! Mos i bëni të palejueshme (haram) ato gjëra të pastra, të cilat Allahu i bëri të lejueshme (hallall) për ju, dhe mos e teproni. Vërtet, Allahu nuk i do ata që e teprojnë.

89. Dhe hani gjëra të lejueshme dhe të pastra prej asaj që Allahu ju ka

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَىٰ
أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ
الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتُبْنَا مَعَ
الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَمَا نَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ
الْحَقِّ وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوْمِ
الصَّالِحِينَ ﴿٤٥﴾

فَأَنَّا بِهِمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا
أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٤٨﴾

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا ۗ وَاتَّقُوا

furnizuar. Dhe frikësohuni prej Allahut, të cilin e besoni ju.

90. Allahu nuk do t'ju dënojë për shkak të betimeve tuaja të kota (të paqëllimita), por do t'ju dënojë për shkak të thyerjes së betimeve të sinqerta (të cilat i bëni me zemër të vërtetë dhe i prishni qëllimisht). Pra, kompensimi (i thyerjes së betimeve të sinqerta) i tyre është t'u jepet ushqim dhjetë personave të varfër - ushqim mesatar me të cilin e ushqeni familjen tuaj, ose t'u jepni rroba, ose të lironi një rob, por kush s'ka mundësi (të lirojë rob), duhet të agjërojë tri ditë. Ky është kompensimi i betimeve tuaja që keni bërë ju, kur i thyeni (dhe nuk i plotësoni). Dhe ruajini betimet tuaja. Kështu Allahu i shpjegon për ju ajetet e Tij, që të bëheni mirënjohës.

91. O ju besimtarë! Alkoli, bixhozi dhe idhujt dhe falli me shigjeta janë vepra të urrejtshme të shejtanit. Pra, ruajuni prej secilës prej tyre që të korni sukses.

92. Shejtani dëshiron vetëm që me anë të alkolit e të bixhozit të krijojë armiqësi dhe urrejtje ndërmjet jush, dhe t'ju ndalojë të kujtoni Allahun dhe të faleni Namazin. Pra, a mund të hiqni dorë (prej të gjitha këtyre veprave të këqija)?

93. Dhe binduni para Allahut dhe para

اللَّهُ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٩٠﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَّدْتُمُ الْأَيْمَانَ
فَكَفَّارَتُهُ إِطْعَامُ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ
أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ
أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ۖ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ
ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ۚ ذَلِكَ كَفَّارَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا
حَلَفْتُمْ ۗ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ ۚ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٩١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ
وَالْأَنْصَابُ وَالْأَزْلَامُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٩٢﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ
الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ
فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٩٣﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا ۚ

Profetit, dhe kini kujdes (të rrini larg veprave të ndyta). Por, nëse do të ktheheni mbrapa (pas kësaj vërejtjeje), atëherë ta dini se obligimi i profetit Tonë është vetëm ta përcjellë qartazi mesazhin.

94. Ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira nuk do të kenë mëkat për shkak të asaj që hanë, derisa ata e zbatojnë devotshmërinë dhe besimin dhe bëjnë vepra të mira, dhe mandej përforcohen më shumë në devotshmëri e në besim, e mandaj përforcohen edhe më shumë në devotshmëri (ruhen prej mëkateve) dhe bëjnë vepra të mira. Vërtet, Allahu i do ata që bëjnë vepra të mira.

95. O ju besimtarë! Allahu me siguri do t'ju provojë me anë të ndonjë gjahu që e mbërrinjë duart dhe shigjetat tuaja, me qëllim që Allahu t'i veçojë ata të cilët frikësohen prej Tij në vetmi (në fshehtësi). Pra, kush, pas këtij urdhëri, do ta teprojë, do të ketë një dënim të dhembshëm.

96. O ju besimtarë! Mos bëni gjueti, kur jeni në pozitën e Ehramit (Haxhillëkut). Dhe kush prej jush mbyl qëllimisht, duhet ta presë (për kurban), si kompensim, një kafshë si ajo (që e ka mbytur) dhe që çohet në Kabe (për kurban), siç të gjykojnë dy vetë të drejtë

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا
الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿٣٧﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا
ثُمَّ اتَّقَوْا وَ أَحْسَنُوا ۗ وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٤١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيَبْلُوَنَّكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ
مِّنَ الصَّيْدِ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ ۚ فَمَنْ
اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ
حُرْمٌ ۗ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا فَجَزَاءٌ
مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمِ يَحْكُمُ بِهِ
ذَوَا عَدْلٍ مِنْكُمْ هَدِيًّا بِلِغِ الْكَعْبَةِ أَوْ

prej jush. Mirëpo, nëse ai s'ka mundësi (të ofrojë kurbanin), atëherë duhet t'u japë ushqim, si kompensim, disa personave të varfër ose të agjërojë disa ditë që ta shijojë dënimin e veprës së tij. Çka ka ndodhur në të kaluarën, Allahu e fali atë. Por, kush e përsërit, Allahu do ta dënojë atë. Dhe Allahu është i Fuqishëm dhe Dënimdhënës (për veprat e këqija).

97. Për dobinë tuaj dhe të udhëtarëve ju lejohet peshkimi në det dhe ushqimi i detit. Por, derisa jeni duke kryer Haxhillëkun, ju ndalohet të gjahtoni në tokë. Dhe frikësohuni prej Allahut tek i cili do të tuboheni ju të gjithë.

98. Allahu e bëri Kabenë, Shtëpia e Shenjtë, mjet të ngritjes (religjioze dhe ekonomike) së përhershme të njerëzimit, po edhe Muajin e Shenjtë, kurbanet dhe kafshët, në qafat e të cilave janë të vëna qaforet (e kurbanit). Kjo (vërejtje) është për shkak se ta dini se Allahu e di gjithçka që është në qiej e që është në tokë dhe se Allahu e di mirë çdo gjë.

99. Ta dini se Allahu është i ashpër për nga ndëshkimi dhe se Allahu fal shumë dhe përherë është i Mëshirshëm.

100. Profeti ka për detyrë vetëm ta përcjellë Mesazhin. Dhe Allahu e di çka

كَفَّارَةً طَعَامٍ مَسْكِينٍ أَوْ عَدْلُ ذَلِكَ
صِيَامًا لِيَذُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ ط عَفَا اللَّهُ عَمَّا
سَلَفَ ط وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ ط
وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٧١﴾

أَحَلَّ لَكُمْ صَيْدَ الْبَحْرِ وَطَعَامَهُ مَتَاعًا
لَكُمْ وَاللَّسْيَارَةَ حُرْمًا عَلَيْكُمْ صَيْدُ
الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا ط وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا
لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ ط
ذَلِكَ لِيَتَعَلَّمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٤﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ ط وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا

zbuloni ju dhe çka fshihni ju.

تُبَدُّونَ وَمَا كُنتُمْ مَوَّءُونَ ﴿١٠١﴾

101. Thuaj: e keqja (e papastra) dhe e mira (e pastra) nuk mund të barazohen, sadoqë të pëlqen ty bollëku i të këqijave (të papastrave). Pra, frikësohuni prej Allahut, o ju të mençur, që të korni sukses.

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾

102. O ju besimtarë! Mos bëni pyetje rreth atyre gjërave të cilat nëse ju shpjegohen, do t'ju shkaktojnë shqetësim. Po, nëse do të bëni pyetje gjatë asaj kohe kur Kurani është duke zbritur, do t'ju sqarohen. Allahu vetë u ndal t'i përmendë. Dhe Allahu fal shumë dhe është shumë i Përmbajtur.²⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءٍ إِنْ تُبَدَّلَ لَكُمْ تَسْوَأُهُمْ ۚ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنزَّلُ الْقُرْآنُ تُبَدَّلَ لَكُمْ ۗ عَفَا اللَّهُ عَنْهَا ۗ وَاللَّهُ عَفْوٌ رَحِيمٌ ﴿١٠٣﴾

103. Përpara jush një popull ka pyetur rreth çështjeve të tilla, por kur morën përgjigje, refuzuan t'i praninin.

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ ﴿١٠٤﴾

104. Allahu nuk ka dhënë urdhër për të krijuar ndonjë Bahirë²⁸ e as ndonjë Saibë²⁹ e as ndonjë Vasilë³⁰ dhe as ndonjë Ham,³¹ por ata të cilët janë mosbesimtarë trillojnë gënjeshtër kundër Allahut, dhe shumica prej tyre

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامِرٍ ۗ وَلِذُنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ ۗ وَكَثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٥﴾

Hadithët, të thënat e Profetit të Shenjtë.

²⁸ Bahira emri i dhënë prej paganëve arabë deve (femër) që ka pjellë dhjetë (këlyshë) e mandej i prenin veshët. Pastaj e linin të lirë dhe nuk përdorej më as për ngarkim e as për udhëtim. Ajo u dedikojë Zotave të tyre.

²⁹ Saiba deveja që lirohet të shkojë tek uji dhe të kulloset, pasi pjell pesë.

³⁰ Vasila edhe ky ishte një zakon i kohës së injorancës. Kur ndonjë dele pulte mashkull e femër së bashku, nuk prehej që të mos trazohet njëra për shkak të tjetrës.

nuk e shfrytëzojnë mendjen e tyre.

105. Dhe kur atyre u thuhet: Ejani tek ajo që Allahu e ka zbritur (diktuar) dhe ejani në drejtim të Profetit, ata thonë: Mjafton për ne (ai mësim) që e kemi gjetur nga baballarët tanë. Qysh, megjithëse baballarët e tyre s'kishin as dije e as s'kanë qenë në rrugë të drejtë!

106. O ju besimtarë! Kini kujdes ndaj vetvetes. Kur do të përudheni ju, atëherë paudhësia e askujt nuk do t'ju bëjë dëm. Tek Allahu do të ktheheni ju të gjithë, atëherë Ai do t'ju tregojë rreth asaj që bëni ju.

107. O ju besimtarë! Kur i afrohet dikujt prej jush koha e vdekjes (dhe ai dëshiron ta diktojë testamentin), atëherë duhet të caktoni dy dëshmitarë të drejtë prej jush (nga të afërmit). Po, nëse jeni në udhëtim dhe ju afrohet momenti i vdekjes, atëherë mund të caktoni dy dëshmitarë të tjerë që nuk ju takojnë juve (jo farefis). I ndalni të dy (dëshmitarët) pas ndonjë Namazi për të dhënë dëshmi. Dhe nëse keni dyshim lidhur me dëshminë e tyre, ata duhet të bëjnë be në emër të Allahut duke thënë: Ne nuk kemi ndër mend të fitojmë diçka

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
آبَاءَنَا ۗ أَوْ لَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ ۚ لَا
يُضُرُّكُمْ مَن صَلَّىٰ إِذَا هَدَيْتُمْ ۗ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنِكُمْ إِذَا حَضَرَ
أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنِ ذَوَا
عَدْلٍ مِّنْكُمْ أَوْ آخَرَينَ مَن غَيْرُكُمْ إِنْ أَنْتُمْ
صَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابَتْكُمْ مُصِيبَةُ
الْمَوْتِ ۗ تَحْسِبُونَهُمَا مِّنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ
فَيُقْسِمْنَ بِاللَّهِ إِنْ اذْتَبْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ
ثَمًّا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ
اللَّهِ إِنَّا إِذَا لَّمِنَ الْأَعْيُنِ ﴿١٠٧﴾

³¹ Ham deveja racore që polli dhjetë. Ajo nuk përdorej për ngarkim e as për udhëtim dhe as ajo nuk pengohej që të kulloste e të pinte ujë. Arabët kanë pasur zakon t'i lironin këto për nder të idhujve të tyre.

(nga kjo dëshmi), sadoqë personi i dëshmuar është farefisi ynë, dhe ne nuk do ta fshehim dëshminë për të cilën Allahu na këshilloi. Vërtet, në këtë rast (nëse e fshehim dëshminë) ne do të jemi mëkatarë.

108. Por, nëse zbulohet më vonë se të dy dëshmitarët kanë bërë faj (kanë ndërruar testamentin), atëherë dy persona të tjerë (prej trshëgimtarëve), të drejtën e të cilëve e dëmtuan dy dëshmitarët e parë, duhet të ngrihen kundër atyre dëshmitarëve. Dhe ata të dy dëshmitarë, duke bërë be në emër të Allahut, të thonë: Vërtet, dëshmia jonë është më besnike e më e vërtetë se dëshmia e dy të parëve, dhe ne në asnjë mënyrë nuk kemi bërë ndonjë teprim në dëshminë tonë. Nëse kemi bërë kështu, do të jemi ndër mizorët.

109. Kjo mënyrë do t'u japë rast (dëshmitarëve të parë) që të japin dëshmi sipas faktit, ose të frikësohen se betimet e tyre do të thyhen pas betimeve të dëshmitarëve të tjerë. Dhe frikësohuni prej Allahut dhe dëgjoheni Atë. Dhe Allahu nuk u tregon rrugë të drejtë njerëzve të padëgjueshëm.

110. Kujtojeni ditën kur Allahu do t'i tubojë Profetët dhe do t'u thotë: Çfarë përgjigje ju është dhënë? Ata do të thonë: Ne s'kemi dijen e vërtetë. Vetëm

فَإِنْ عُرِرَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّٰ إِنَّمَا فَالْحَرَانِ
يَقُومِينَ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْأُولَٰئِينَ فَيَقْسِمِينَ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحَقُّ مِنْ
شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا ۗ إِنَّمَا إِذَا لَمِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾

ذٰلِكَ اَدْنٰى اَنْ يَّاتُوْا بِالشَّهَادَةِ عَلٰى وَجْهَهَا
اَوْ يَخَافُوْا اَنْ تَرَدَّ اِيْمَانٌ بَعْدَ اِيْمَانِهِمْ ۗ
وَاقْتُوا اللّٰهَ وَاَسْمَعُوْا ۗ وَاللّٰهُ لَا يَهْدٰى
الْقَوْمَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٠٩﴾

يَوْمَ يَجْمَعُ اللّٰهُ الرُّسُلَ فَيَقُوْلُ مَاذَا
اُجِبْتُمْ ۗ قَالُوْا لَا عِلْمَ لَنَا اِنَّكَ اَنْتَ

Ti je që i di të gjitha fshehtësitë.

عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١١﴾

111. Kur Allahu tha: O Isa, biri i Merjemes, kujtoje mirësinë Time që e bëra ndaj teje e ndaj nënës sate, kur Unë të ndihmova ty me anë të Shpirtit të Shenjtë. Ti bisedoje me njerëzit në moshën e djepit dhe në atë të pjekurisë; dhe kur të kam mësuar ty Librin dhe urtësinë dhe Teveratin e Inxhilit; dhe me anë të urdhërit Tim ti e krijoje krijesën nga dheu si krijon zogu, mandej fryje në të një shpirt të ri dhe ajo (krijesë) me anë të urdhërit Tim bëhej një qenie fluturake; dhe ti me anë të urdhërit Tim e shëroje të verbërin dhe të sëmurin me gërbulë; dhe (kujtoje) kur me urdhërin Tim i ngjallje (shpirtërisht) të vdekurit, dhe (kujtoje) kur i largova prej teje Bijtë e Israelit (që tentonin të të vrisnin ty), dhe (kujtoje) kur ti erdhe tek ata me argumentet e qarta, mosbesimtarët prej tyre thanë: Kjo nuk është diçka tjetër veçse magji e hapur.³²

112. Dhe kujtoje mirësinë Time kur dishepujve u kumtova: Besomëni Mua dhe Profetin Tim. Ata thanë: Ne besojmë dhe dëshmo Ti se ne jemi të bindur.

113. Dhe kujtoje kohën kur dishepujt

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِيُحْيِيَ ابْنَ مَرْيَمَ إِذْ نَسِيَ
نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَيَّدْتِكُم
بِرُوحِ الْقُدُسِ فَتَكَلَّمُوا النَّاسَ فِي الْمَهْدِ
وَكَهَلَاءَ ۗ وَإِذْ عَلَّمْتِكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ ۗ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ
الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا
فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتُبْرِئُ الْأَكْمَةَ
وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي ۗ وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ
بِإِذْنِي ۗ وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنْكَ
إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
مِنْهُمْ إِنَّا لَأَنبِيَاءٌ مِّمَّنْ

وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا
بِي وَبِرَسُولِي ۗ قَالُوا آمَنَّا وَاشْهَدْ بِأَنبَاءِ
مُسْلِمُونَ ﴿١١٢﴾

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ لِيُحْيِيَ ابْنَ مَرْيَمَ

³² Të folurit në moshën e fëmijërisë nënkupton se ai (Krishti) fliste fjalë urtësie e të logjikshme në fëmijëri.

thanë: O Isa, biri i Merjemes, a ka fuqi Zoti yt të zbresë prej qiellit një sofër plot ushqim? Ai tha: Frikësohuni prej Allahut, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

114. Ata thanë: Ne dëshirojmë të hamë prej asaj që zemrat tona të qetësohen dhe që të marrim vesh se ti na ke folur të vërtetën, dhe që të jemi dëshmitarë për këtë.

115. Isai, biri i Merjemes, tha: O Allah, Zoti ynë, zbritë për ne prej qiellit një sofër plot ushqim që të jetë një festë për të parët tanë e për pasardhësit tanë, dhe të jetë një Shenjë prej Teje; dhe furnizona me ushqim, sepse Ti je furnizuesi më i mirë prej të gjithë furnizuesve!

116. Allahu tha: Vërtet, Unë do ta zbres për ju, por cili prej jush do të dalë mosmirënjohës (pas zbritjes së asaj sofere), Unë, me siguri, do t'i dënoj ata me një dënim me të cilin s'do të dënoj asnjë popull në botë.

117. Dhe kur Allahu tha: O Isa, biri i Merjemes, a u pate thënë njerëzve: Më merrni mua dhe nënën time si dy zota, pos Allahut? Ai u përgjigj: Ti je i Shenjtë, s'më ka hije të them diçka për çka s'kam të drejtë. Po të kisha thënë këtë, Ti me siguri e di dhe Ti e di çka ka në zemrën time, mirëpo unë s'e di

هَلْ يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُنَزِّلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً
مِّنَ السَّمَاءِ ۗ قَالَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا نُرِيدُ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ قُلُوبُنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْتَنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ
الشَّاهِدِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ
عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا
لِأَوْلِيَانَا وَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ ۗ وَارزُقْنَا وَأَنْتَ
خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ اللَّهُ إِنَّي مُنَزِّلُهَا عَلَيْكُمْ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ
بَعْدَ مَنكُمُ فَإِنِّي أَعَدُّهُ عَذَابًا لَّا أَعَدُّهُ
لِأَحَدٍ مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٦﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ۗ أَنْتَ
قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَّ الْهَيْدِينَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ ۗ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي
أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقِّ ۗ إِنْ كُنْتُ
قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ۗ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي

çka mban Ti në zemrën Tënde. Vetëm Ti i di shumë mirë të gjitha fshehtësitë e së padukshmes.

118. Unë nuk u kam thënë asgjë pos asaj që më ke urdhëruar Ti - adhurojeni Allahun,³³ Zotin tim dhe Zotin tuaj. Dhe unë kam qenë dëshmitar mbi ata derisa isha në mesin e tyre, por kur Ti më more shpirtin (më dhe vdekje), mbete Ti mbikëqyrës i tyre dhe Ti je Dëshmitar i çdo sendi.³⁴

119. Nëse Ti do t'i dënosh, ata janë robët e Tu; dhe nëse i fal ata, Ti, me të vërtetë, je i Fuqishëm dhe i Mençur.

120. Allahu tha: Kjo është ajo ditë kur vetëm njerëzve të vërtetë do t'u ndihmojë vërtetësia e tyre. Atyre do t'u jepen kopshte ku rrjedhin lumenj dhe aty do të jetojnë përgjithmonë. Allahu është i kënaqur me ta dhe ata janë të kënaqur me Të. Ky, pa dyshim, është një sukses i madh.

121. Allahut i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe e gjithçkaje që është në

وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ
عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿١١٨﴾

مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا
اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ ۚ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا
مَا دُمْتُ فِيهِمْ ۚ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ
الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ ۚ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ﴿١١٩﴾

إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عَبَادُكَ ۚ وَإِنْ
تَغْفِرَ لَهُمْ فإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٢٠﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ
صِدْقُهُمْ ۗ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۗ ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٢١﴾

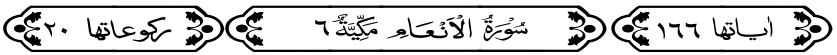
لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ ۗ

³³ Krishti u predikonte ndjekësve të tij që të adhurojnë vetëm një Zot.

³⁴ Derisa ishte i gjallë Krishti, ai kujdesej për besimtarët e vet që të mos devijojnë nga rruga e drejtë, por pas vdekjes së vet ai s'di për besimet e për veprimtaritë e tyre. Po të ishte i gjallë, ai nuk do të thoshte në këtë mënyrë. Edhe ky ajete vërteton qartë se Isai a.s. ka vdekur dhe nuk është i gjallë, siç mendojnë disa myslimanë të sotëm. Me një fjalë Isai a.s. (nauzubillah) gënjen para Allahut, kur thotë se ai nuk e di gjë rreth ithtarëve të vet. Nëse ai është i gjallë, atëherë ai patjetër e di gjendjen, besimin dhe besnikërinë e tyre.

mes të tyre, dhe Allahu ka fuqi të bëjë
gjithçka.

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili i krijoi qiejtë dhe tokën dhe i krijoi errësirat dhe dritën, prapë ata që janë mosbesimtarë i shoqërojnë partnerë Allahut!

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ۗ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِرَبِّهِمْ يُعَدِلُونَ ②

3. Ai është Allah që ju ka krijuar nga dheu dhe mandej Ai caktoi një afat (për jetën e botës), dhe ka edhe një afat tjetër,¹ të cilin e di vetëm Ai (koha e dënimit). Prapë, dyshoni ju!

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا ۗ
وَإِلَّهٌ مُّسْتَعْتَبٌ ۗ ثُمَّ أَنْتُمْ تُمْتَرُونَ ③

4. Dhe në qiej e në tokë është vetëm ai Allah, i cili i di fshehtësitë² tuaja dhe e di edhe atë që zbuloni ju dhe atë që bëni ju.

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ ۗ يَعْلَمُ
سِرُّكُمْ وَجَهْرُكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ④

5. Dhe atyre nuk u vjen ndonjë Shenjë nga Shenjat e Zotit të tyre, por i shmangen.

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ⑤

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 166 ajete. Në Sure të mëparshme, është dhënë eliminimi i dogmave të gabuara të të krishterëve, kurse në këtë Sure jepet eliminimi i dogmave të feve jo israiliane, siç është Zoroastrizmi, që kanë besim se drita dhe errësira kanë Zota të veçantë. Përveç kësaj, përmenden argumente rreth vërtetësisë së Hazreti Muhammedit s.a.v.s.

¹ Afati i parë e tregon jetën individuale, kurse afati i dytë jetën e universit.

² Kjo do të thotë se dija e Zotit përfshin tërë universin.

6. Pra, ata e përgënjeshtroan edhe vërtetësinë e përsosur (Kuranin), kur u erdhi. Por, së shpejti do të marrin vesh plotësimin e atyre lajmeve, rreth të cilave përqeshnin.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ ۗ فَسَوْفَ
يَأْتِيهِمْ أَنتَبُوءَا مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾

7. A nuk e dinë ata se sa popuj³ (breza) Ne i kemi shfarosur para tyre, të cilëve Ne u kishim dhënë nëpër tokë forcë aq të madhe sa që nuk jua kemi dhënë juve. Ne kemi dërguar mbi ata retë duke lëshuar shi të rrëmbyeshëm dhe krijuam ato rrëke që rridhnin në prehrin e vendbanimeve të tyre. Mandej, Ne për shkak të mëkateve të tyre, i kemi shfarosur, dhe pas tyre kemi krijuar një brez të ri.

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ
قَرْنٍ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نَمُكِّنْ
لَهُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مِدْرَارًا ۖ
وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ
فَآهَلَكْنَاهُمْ بِدُونِهِمْ وَأَنْشَأْنَا مِنْ
بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٧﴾

8. Dhe sikur të kishim zbritur Ne mbi ty një shkrim në formë të ndonjë skripti, të cilin ata e preknin edhe me duart e tyre, prapëseprapë mosbesimtarët doemos do të thoshin: Kjo nuk është diçka tjetër përveç një magji e hapët.

وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَابٍ فَلَمَسُوهُ
بِأَيْدِيهِمْ لَقَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ هَذَا إِلَّا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٨﴾

9. Dhe do të thoshin: Përse nuk i është zbritur atij ndonjë engjëll?⁴ Mirëpo, po të kishim zbritur Ne ndonjë engjëll, puna e tyre do kishte marrë fund dhe nuk do t'u jepej ndonjë afat.

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ ۖ وَلَوْ أَنْزَلْنَا
مَلَكًا لَلْقَضَى الْأَمْرُ لَمْ لَا يُنظَرُونَ ﴿٩﴾

³ Fjala *kern* do të thotë: gjeneratë, pasardhësit e një populli, popuj.

⁴ Kur zbret ndonjë engjëll për hir të mosbesimtarëve, ai vjen për t'u dhënë ndonjë lajm shkatërrimi.

10. Dhe po ta kishim emërtuar (këtë Profet) prej engjëve, prapë do t'ia kishim dhënë trajtën e njeriut dhe çështja do t'u mbetej e dyshimtë, siç (tani) është e dyshimtë për ta.

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَاهُ رَجُلًا وَلَلَبَسْنَا عَلَيْهِم مَّا يَلْبَسُونَ ﴿١٠﴾

11. Dhe, vërtet, Profetët që kanë kaluar para teje janë përqeshur, mirëpo ata që i përqeshnin profetët, i zuri ai ndëshkim me të cilin talleshin ata.

وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١١﴾

12. Thuaj, ecni nëpër tokë dhe shikoni se çfarë përfundimi kanë pësuar gënjeshtarët!

قُل سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿١٢﴾

13. Thuaj: kujt i takon gjithçka që ekziston në qiej e që është nëpër tokë? Thuaj: Allahut. Ai e obligoi veten të jetë i Mëshirshëm. Ai do të vazhdojë t'ju tubojë deri në ditën e Kiametit, rreth të cilit s'ka dyshim. Ata që e kanë shkatërruar veten, nuk do ta pranojnë besimin.

قُل لِّمَن مَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُل لِّلَّهِ كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ لِيَجْمَعَكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ أَلَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

14. Atij (Allahut) i takon gjithçka që ekziston në errësirën e natës dhe që është në dritën e ditës. Dhe Ai është i Gjithëdhëgueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٤﴾

15. Thuaj: A të marr unë si mbrojtës dikë tjetër pos Allahut - Krijues i qiejve dhe i tokës,⁵ i cili i ushqen të gjithë dhe Ai vetë nuk ushqehet prej askujt?

قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ اتَّخَذُ وَلِيًّا فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعَمُ وَلَا يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا

⁵ Fjala *Fatir* kur përdoret për Allahun, do të thotë origjinator (prejardhës) apo krijues.

Thuaj: Unë jam urdhëruar të jem i pari prej të bindurëve. Dhe mos u bë (o profet) ndër idhujtarët.

تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾

16. Thuaj: Unë, pa dyshim, kam frikë nga ndëshkimi i një dite të tmerrshme, nëse nuk bindem para Zotit tim.

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٦﴾

17. Kush do të jetë i shpëtuar atë ditë (nga ndëshkimi), ta dini se Allahu e ka mëshiruar atë. Dhe ky me të vërtetë është një sukses i hapët.

مَنْ يُصْرِفْ عَنْهُ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ
وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿١٧﴾

18. Dhe nëse Allahu të godet ty me ndonjë të keqe, s'ka kush ta largojë përveç Allahut. Dhe nëse Ai të dhuron ty ndonjë mirësi, atëherë ta dish se Allahu ka fuqi të bëjë gjithçka.

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
إِلَّا هُوَ ۗ وَإِنْ يَمَسُّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨﴾

19. Dhe Allahu është Suprem në mënyrë madhështore ndaj shërbëtorëve të Tij, dhe Ai është i Mençur dhe shumë i informuar.

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿١٩﴾

20. Pyet: Cila është ajo gjë që mund të jetë më e fuqishme si dëshmi? Thuaj: Allahu. Ai është dëshmitar midis meje e jush. Dhe ky Kuran më është diktuar mua që me anë të këtij t'ju alarmoj juve (rreth ndëshkimit vijues) dhe ta alarmoj çdo person tek i cili arrin ky. Qysh! a dëshmoni në realitet se përveç Allahut ka edhe zota të tjerë? Thuaj: Unë nuk jap dëshmi. Thuaj: Ai është vetëm një Zot, dhe unë jam larg atyre (idhujve), të

قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً ۗ قُلِ اللَّهُ
شَهِدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۖ وَأَوْحَىٰ إِلَيَّ
هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ ۖ وَمَنْ بَلَغَ
أَيْتَكُمْ لْتَشْهَدُوا أَنَّ مَعَ اللَّهِ الْهَاءَ
أُخْرَىٰ ۗ قُلْ لَا أَشْهَدُ ۚ قُلْ إِنَّمَا هُوَ اللَّهُ
وَاحِدٌ ۖ وَأَنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

cilët ia bëni partnerë Allahut.

21. Ata, të cilëve u kemi dhënë Librin, e njohin këtë (Libër e Profet) si i njohin bijtë e tyre. Por ata të cilët e kanë shkatërruar veten nuk e pranojnë besimin.

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ
 آبَاءَهُمْ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ
 لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

22. Dhe kush është më mizor se ai i cili e fabrikon gënjeshtren kundër Allahut dhe i përgënjeshton shenjat e Tij? Vërtet, njeriu mizor kurrë nuk korr sukses.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
 أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٢﴾

23. Dhe kujtojeni ditën kur Ne do t'i tubojmë të gjithë së bashku dhe atyre të cilët i shoqëruan partnerë Allahut, do t'u themi: Ku janë ata partnerë të cilët i besonit ju?

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ
 أَشْرَكُوا آيِنَ شُرَكَائِكُمُ الَّذِينَ كُنتُمْ
 تَرْعُمُونَ ﴿١٣﴾

24. Atëherë ata nuk do të kenë asnjë arsye, pos se të thonë: Pasha Zotin, që është Zoti ynë, ne nuk kemi qenë idhujtarë (politeistë).

ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِئْتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ
 رَبَّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

25. Vëreni se si ata gënjejnë kundër vetvetes, dhe do ta harrojnë tërë atë që trilluan!

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَضَلَّ
 عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٥﴾

26. Dhe në mesin e tyre ka disa sosh, të cilët të dëgjojnë ty, kurse Ne i kemi vënë perde mbi zemrat e tyre që të mos e kuptojnë fare (Kuranin), dhe kemi krijuar shurdhësi në veshët e tyre. Dhe ata, megjithëse e shohin çdo Shenjë,

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۗ وَجَعَلْنَا عَلَىٰ
 قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ
 وَقْرًا ۗ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمَةَ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا
 حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ

nuk do të besojnë. Ata kur vijnë tek ti, grinden me ty. Mosbesimtarët thonë se ky (Kurani) nuk është gjë tjetër veçse legjendë e të parëve .

كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٧﴾

27. Dhe ata i pengojnë të tjerët që ta besojnë atë (Kuran) dhe vetë largohen prej tij. Mirëpo ata nuk e shkatërrojnë askënd pos vetvetes, por nuk marrin vesh.

وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْهَوْنَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٨﴾

28. Dhe ti sikur t'i shihje ata kur do të qëndrojnë para zjarrit (xhehenemit) e kur do të thonë: Ah, sikur të ktheheshim edhe një herë, ne kurrë nuk do t'i përgënjeshtrojmë Shenjat e Zotit tonë, dhe do të bëheshim besimtarë.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَلَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَدِّبَ بِآيَاتِ رَبِّنَا وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٩﴾

29. Jo, çka e fshihnin më parë u bë e qartë për ta. Dhe sikur të ktheheshin ata, prapë do të anonin nga ajo prej së cilës ndaloheshin ata. Dhe ata (në këtë pohim të tyre) janë gënjeshtarë.⁶

بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفُونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٧٠﴾

30. Dhe ata thanë: S'ka jetë pos kësaj jete tonë dhe ne nuk do të ringjallemi.

وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٧١﴾

31. Dhe sikur t'i shihje ata kur do të qëndronin para Zotit të tyre dhe Ai do t'i pyesë: A nuk është e vërtetë kjo (jetë e dytë)? Ata do të thonë: Po, pasha Zotin (kjo është e vërtetë)! Ai do t'u thotë:

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ وَقَفُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۖ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ ۖ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۖ قَالَ فَذُوقُوا ۖ الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

⁶ Mohimi i Profetëve dhe dredhitë e bëra kundër tyre do të manifestohen në Ditën e Kiametit, po krahas kësaj edhe vërtetësia e Profetëve do të manifestohet qartë.

Shijojeni, pra, ndëshkimin për shkak të mosbesimit tuaj.

32. Vërtet, kanë pësuar humbje ata që e përgënjeshtroan takimin me Allahun, derisa kur u erdhi papritmas ai moment (i ringjalljes), thonë: Vaj për ne, që kemi treguar pakujdesi ndaj atij çasti! Dhe ata do t'i bartin barrët e tyre mbi shpinat e veta. Dëgjoni! E tmerrshme do të jetë ajo barrë që do ta bartin ata!

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِإِقَاءِ اللَّهِ ۗ حَتَّىٰ
إِذَا جَاءَتْهُمْ السَّاعَةُ بَعْتَهُ قَالُوا يَحْسُرُنَا
عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا ۗ وَهُمْ يَحْمِلُونَ
أَوْزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ ۗ أَلَا سَاءَ مَا
يَزِرُونَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe jeta e kësaj bote s'është kurrëgjë pos lojes e dëfrimit. Dhe, vërtet, banimi i Ahiretit është më i mirë për ata që i frikësohen Allahut. Përse, pra, nuk po mendoni!

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ ۗ وَ لَهُوَ
وَاللَّذَائِرِ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يَتَّقُونَ ۗ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٣٣﴾

34. Pa dyshim Ne e dimë se ty të pikëllon ajo që thonë ata, sepse ata, në realitet, nuk të përgënjeshtrojnë ty, por mizorët i mohojnë qëllimisht Shenjat e Allahut.

قَدْ نَعْلَمُ إِنَّهُ لَيَحْزَنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ
فَأَنَّهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ
بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٣٤﴾

35. Me të vërtetë, edhe para teje janë përgënjeshtroar Profetët. Por, sadoqë ata janë përgënjeshtroar dhe janë persekutuar, ata kanë shprehur durimin derisa u erdhi ndihma Jonë. S'ka kush që mund t'i ndërrojë fjalët e Allahut. Dhe te ti me siguri kanë ardhur disa prej lajmeve të profetëve (të kaluar).⁷

وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّن قَبْلِكَ فَصَبَرُوا
عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَنَّهُمْ نَصَرْنَا
وَلَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ۚ وَلَقَدْ جَاءَكَ
مِن نَّبَاِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٥﴾

⁷ Këtu Zoti shpreh një simpati dhe dashuri ndaj Profetit të Shenjtë duke treguar se u përgënjeshtroan edhe profetët e mëparshëm, andaj mos u brengos nëse të përgënjeshtrojnë ty. Ne do t'i dënojmë, siç i dënuam popujt e parë.

36. Dhe nëse shmangia e tyre (i mosbesimtarëve) të vjen rëndë, atëherë duhet të veprosh, nëse ke mundësi, që të kërkosh ndonjë udhë nëpër tokë⁸ ose ndonjë shkallë për në qiell që me anën e së cilës mund t'u sjellësh ndonjë mrekulli. Dhe po të dëshironte Allahu, Ai me siguri do t'i kishte tubuar ata të gjithë në rrugë të drejtë. Pra, mos u bë njeri ndër injorantët!

وَإِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنْ
اسْتَطَعْتَ أَنْ تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ
سُلَّمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيَهُمْ بِآيَةٍ^ط وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ
الْجَاهِلِينَ ﴿٣٦﴾

37. Vetëm ata që dëgjojnë mund të pranojnë (të vërtetën). Dhe përsa u përket të vdekurëve, Allahu do t'i ringjallë, e pastaj të gjithë do të sillen tek Ai.⁹

إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ^{وَقَدْ} وَالْمَوْتَىٰ^{وَقَدْ}
يُبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe ata thonë: Pse nuk i është zbritur (Muhammedit) ndonjë mrekulli madhështore prej Zotit të tij? Thuaj: Vërtet, Allahu ka fuqi të zbresë një mrekulli madhështore, por shumica prej tyre nuk e kuptojnë këtë.

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ^ط
قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً
وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

39. S'ka asnjë kafshë zvarritëse në tokë e as ndonjë zog që fluturon me dy krahët e tij, por janë bashkësi si ju. Ne s'kemi lënë asgjë jashtë këtij Libri. Fundi i fundit të gjithë (njerëzit) do të sillen së bashku te Zoti i tyre.¹⁰

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَيْرٍ يَّطِيرُ
بِجَاحِيهِ إِلَّا أُمَّمٌ أُمَّالِكُمْ^ط مَا قَرَّطْنَا
فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
يُحْشَرُونَ ﴿٣٩﴾

⁸ Fjalët të kërkosh ndonjë udhë nëpër tokë, nënkuptojnë mjetet materiale, ndërsa fjalët ndonjë shkallë për në qiell, nënkuptojnë mjetet shpirtërore.

⁹ Fjala është për ata që shpirtërisht janë të vdekur.

40. Ata që i përgënjeshtroan Shenjat Tona janë të shurdhër e memecë dhe janë në errësirat e plota. Allahu e devijon atë që do Ai, dhe e përudh atë që do Ai.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمُّ وَ بُكْمٌ فِي
الظُّلُمَاتِ ۗ مَنْ يَشَأِ اللَّهُ يُضِلَّهُ ۗ وَمَنْ يَشَأِ
يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٠﴾

41. Thuaj: Tregomëni mua se a keni menduar që nëse ju vjen ndëshkimi i Allahut ose ju rrethon Momenti i caktuar,¹¹ a do të thërrisni dikë tjetër pos Allahut, nëse jeni të vërtetë?

قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ
آتَتْكُمْ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

42. Jo. Por ju do ta lusni vetëm Atë. Pra, nëse do të dëshirojë Ai, do ta largojë atë (dhembje a ndëshkim) për largimin e së cilës e keni lutur Atë. Dhe do t'i harroni ato gjëra (idhuj etj.),¹² të cilat ja shoqëronit Allahut.

بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ
عِنْدَ إِلَهِهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا كُنتُمْ تَدْعُونَ ﴿٤٢﴾

43. Dhe pa dyshim edhe para teje Ne i kemi dërguar Profetët te shumë popuj, mandej i kemi zënë ata (popuj mosbesimtarë) me skamje e me sëmundje me qëllim që ata ta shprehin përlulësinë.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَالَهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٣﴾

44. Përse, pra, kur erdhi tek ata ndëshkimi Ynë, nuk u përlulën? Por, përkundrazi, zemrat e tyre u bënë më të ngurta dhe shejtani ua zbukuroi atë çka bënëin ata.

فَلَوْ لَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ
قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

¹⁰ Ajeti paraqet dy klasa njerëzish: 1. Ata që anohen tërësisht nga jeta materiale dhe kënaqen me dëshirat e tyre. 2. Ata që si zogjtë fluturojnë lart në hapësirat shpirtërore.

¹¹ Sa'a (çasti) e referon Islamit ose rrënimin e Mekkes (triumfin e Mekkes).

¹² Këto fjalë u plotësuan letrarisht kur ra Mekka dhe idhujtarët i harruan idhujt e tyre.

45. Pra, kur ata e harruan atë për çka u ishte tërhequr vërejtja, Ne ua kemi hapur dyert e të gjitha gjërave derisa u gëzuan për shkak të asaj që u ishte dhënë atyre. Mandej, Ne papritmas i kemi zënë ata (me dënim dhe shikoni!) dhe ata u zhytën tërësisht në dëshprim.

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ ط حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا
أَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٥﴾

46. Pra, iu këput rrënjë e fundit¹³ atij populli që bëri mizori. Dhe të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, Zotit të të gjitha botërave.

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا ط وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

47. Thuaj: Tregomëni mua se a keni menduar që nëse Allahu ua rrëmben të dëgjuarit dhe të pamurit tuaj dhe ua vulos zemrat tuaja, atëherë cili Zot tjetër, përveç Allahut, mund t'ju kthejë (këto aftësi të humbura)? Shikoni se si Ne ua sqarojmë ajetet Tona, por ata prapë kthejnë fytyrën.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ
وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِّنْ إِلَٰهٍ
غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ ط أَنْظُرْ كَيْفَ
نُصِّرُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْذِقُونَ ﴿٤٧﴾

48. Thuaj: Tregomëni mua (a keni menduar pak), nëse ju vjen papritmas ndëshkimi i Allahut ose vjen haptazi, a do shkatërrohet dikush tjetër pos popullit mizor?

قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ
بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمَ
الظَّالِمُونَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe s'i dërguam Profetët, por si bartësit e lajmeve të gëzueshme dhe si alarmues. Pra, ata që besojnë dhe e përmirësojnë veten, nuk do të kenë as frikë e as nuk do të pikëllohen.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ ج فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفَ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٤٩﴾

¹³ Fjala *Daber* do të thotë: copë e fundit e një populli, rrënjë, grup, racë etj.

50. Dhe ata që i përgënjeshtrojnë Shenjat Tona do të ndëshkohen për shkak të mosdëgjimit të tyre.

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٠﴾

51. Thuaj: Unë nuk ju them se i posedoj thesaret e Allahut as se e di të padukshmen, as nuk ju them se jam një engjëll. Unë vetëm po e ndjek atë që më është diktuar mua. Thuaj: A mund të jenë të barabartë i verbëri dhe ai që sheh? Pra, përse nuk po kuptoni ju?

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ ۚ إِنَّمَا يُوْحَىٰ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥١﴾

52. Dhe ti me anë të këtij (Kurani) frikësoji ata, që kanë frikë se (një ditë) do të tubohen te Zoti i tyre dhe kur ata përveç këtij (Kurani) s'do të kenë as shok e as ndërmjetës, me qëllim që ta përmirësojnë veten.

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَاوِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

53. Dhe mos i përzër ata, të cilët në mëngjes e në mbrëmje e thërrasin Zotin e tyre duke kërkuar pëlqimin e Tij. Ti nuk je përgjegjës për ata e as ata nuk janë përgjegjës për ty. Pra, nëse do t'i përzësh ata, do të jesh ndër mizorët.

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَةِ وَالْعَشَىٰ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۗ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَ مَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe kështu në këtë mënyre Ne i kemi sprovuar disa me anë të disave të tjerë që ata (të sprovuar) të thonë: A këta¹⁴ qenkan ata nga mesi ynë ndaj të cilëve Allahu e shfaqti mirësinë e Tij? A

وَكَذٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِّيَقُولُوا أَهٰؤٰلَآءِ مَنَّ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا ۗ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَعْلَمَ بِالشّٰكِرِيْنَ ﴿٥٤﴾

¹⁴ Prania e të varfërve në bashkësinë e besimtarëve ua bën pengesë të pasurve për ta pranuar mesazhin e fesë.

thua, Allahu nuk i njeh më së miri ata që janë mirënjohës?

55. Dhe kur ata që i besojnë Shenjat Tona vijnë tek ti, thuaju: Qofshit salam! Zoti juaj ia ka caktuar vetvetes mëshirën, pra cili prej jush bën mëkat nga mosdija dhe mandej pendohet dhe e përmirëson veten, atëherë ta dini se Allahu, me të vërtetë, i fal shumë (mëkatet) dhe është i Mëshirshëm.

وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ
سَلَّمَ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ
الرَّحْمَةَ ۗ إِنَّهُ مِنْ عَمَلِ مِثْمُومٍ سَوَاءٌ
بِجَهَالَتِهِ لَكُمْ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾

56. Dhe kështu Ne i shpjegojmë qartazi Shenjat (që vërtetësia të zbulohet) që të bëhet e qartë rruga e mëkatarëve (fajtorëve).

وَكَذَلِكَ نَفْصَلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ
الْمُجْرِمِينَ ﴿٥٦﴾

57. Thuaj: Unë jam i ndaluar t'i adhuroj ata (idhuj të gënjeshtërt), të cilët ju i adhuroni në vend të Allahut. Thuaj: Unë nuk do t'i ndjek dëshirat tuaja të ndyta, sepse në këtë rast unë do të jem i humbur dhe nuk do të jem ndër ata që ecin në rrugën e drejtë.

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ ۗ قُلْ لَا أَسْبِغُ أَمْوَاءَكُمْ ۗ قَدْ
صَلَّيْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿٥٧﴾

58. Thuaj: Unë qëndroj mbi një argument të fuqishëm që më erdhi prej Zotit tim, ndërsa ju e keni refuzuar atë. Nuk është në kompetencën time atë që ju e kërkoni me ngutësi (t'ju sjell ndëshkim). Vendimi është vetëm në dorën e Allahut. Ai e shpjegon vërtetësinë dhe Ai është gjykatës më i mirë prej të gjithë gjykatësve.

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّي ۗ وَكَذَّبْتُمْ بِهِ ۗ
مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ ۗ إِنِ الْحُكْمُ
إِلَّا لِلَّهِ ۗ يُقْضَىٰ الْحَقُّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَصْلِينَ ﴿٥٨﴾

59. Thuaj: Po të ishte në dorën time ajo që ju kërkoni me ngutësi, vërtet çështja do të kishte marrë fund midis meje e jush. Dhe Allahu i di shumë mirë mizorët.

قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقَضِيَ
الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٩﴾

60. Dhe Ai i ka çelësat e të padukshmes, askush s'i di pos Atij. Dhe Ai e di çka është në tokë e çka është në det. Dhe nuk bie asnjë fletë (gjieth), por Ai e di; as s'ka ndonjë farë nën errësirat e thella të tokës, e as diçka të freskët ose diçka të thatë që të mos jetë e shënuar në një Libër të hapët (nën kujdesin e Tij).

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمَهَا إِلَّا
هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا
تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ
فِي ظُلْمَتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ
إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦٠﴾

61. Dhe është Ai i cili natën i merr shpirtërat tuaja (ju vë në gjumë) dhe e di se çka keni bërë ditën, mandej ditën ju ngre prapë që të plotësohet afati i caktuar pas të cilit do të ktheheni te Ai. Atëherë Ai do t'ju informojë rreth asaj që keni bërë ju.

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُم بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا
جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيُقْضَى
أَجَلٌ مُّسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ
يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾

62. Dhe Ai është Sundues madhështor ndaj robëve të Vet, dhe Ai dërgon kujdestarë që ju mbikëqyrin, derisa kur i vjen vdekja ndonjërit prej jush, të dërguarit Tanë (engjëj) e marrin shpirtin e tij (i japin vdekje) dhe ata (engjëj) nuk bëjnë ndonjë lëshim (në kryerjen e detyrave).

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ
حَفْظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ
تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفْرِطُونَ ﴿٦٢﴾

63. Atëherë, ata do të kthehen tek Allahu, Zoti i vërtetë i tyre. Vërtet, Atij i takon gjykimi dhe Ai është më i

ثُمَّ رُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ
الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحُسَيْنِ ﴿٦٣﴾

shpejtë në qërimin e hesapit.

64. Thuaj: Kush ju shpëton nga errësirat (fatkeqësitë) e tokës e të detit, kur ju e thërrisni Atë me përlulësi e fshehurazi duke thënë: Nëse Allahu do të na shpëtojë nga kjo (fatkeqësi), ne me siguri do të bëhemi mirënjohës?¹⁵

قُلْ مَنْ يُنَجِّيكُمْ مِّنْ ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
تَدْعُونَهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً ۗ لَّيْنٍ أَنجَبْنَا
مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٥﴾

65. Thuaj: Allahu ju shpëton juve nga ato (fatkeqësi) dhe nga çdo vuajtje, prapë filloni t'i shoqëroni partnerë Allahut!

قُلِ اللّٰهُ يَنْجِيكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ
أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿١٥﴾

66. Thuaj: Ai ka mundësi të plotë që t'ju dërgojë ndëshkimin nga ana juaj e sipërme ose nga poshtë këmbëve tuaja ose t'ju ngatërrojë duke ju ndarë në sekte dhe që të shijoni vuajtje prej njëri-tjetrit. Shiko, qysh i shpjegojmë Ne argumentet Tona në mënyra të ndryshme që ata të marrin vesh!¹⁶

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ
عَذَابًا مِّنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ
أَوْ يَلْبَسَكُمْ شِيعًا وَيُزَيِّقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ
بَعْضٍ ۗ أَنْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ
يَفْقَهُونَ ﴿١٦﴾

67. Dhe populli yt e ka përgënjeshtuar këtë¹⁷ (mesazhin e Profetit të Shenjtë), kurse ai është i vërtetë. Thuaj: Unë nuk jam përgjegjës (mbikëqyrës) për ju.

وَكَذَّبَ بِهِ قَوْمًا وَهُوَ الْحَقُّ ۗ قُلْ لَنْتُ
عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٧﴾

68. Për çdo profeci ka një afat dhe vend të caktuar, dhe ju së shpejti do ta dini

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

¹⁵ *Zolomat* do të thotë: errësira, fatkeqësi, vuajtje, mjerime etj.

¹⁶ Ndëshkimi nga ana e sipërme signifikon thatësira, tërmete, stuhi etj, ndërsa ndëshkimi nën këmbët signifikon sëmundje dhe epidemi etj.

¹⁷ Përemri këtë referon: 1. Çështjen nën diskutim, 2. Kuranin dhe 3. ndëshkimin Hyjnor.

(realitetin).¹⁸

69. Dhe kur i sheh ata që diskutojnë të shfrenuar lidhur me Shenjat Tona, atëherë largohu prej tyre derisa të mos angazhohen në ndonjë bisedë tjetër. Dhe nëse shejtani bën që ti të harrosh, atëherë, pasi të kujtohesh, mos rri me njerëzit mizorë.

70. Dhe ata që janë besimtarë fisnikë nuk janë përgjegjës për ata (që flasin të shfrenuar), por detyra e tyre është vetëm t'i këshillojnë ata që të frikësohen prej Allahut;

71. Dhe lëri ata që e kanë marrë religjionin e tyre si lojë e dëfrim, dhe që i mashtroi jeta e kësaj bote. Dhe duhet t'i këshillosh njerëzit (me anë të Kuranit) që kështu të mos shkatërrohet asnjë shpirt për shkak të asaj që bën ai, dhe të mos hyjë në atë gjendje ku ai të mos ketë asnjë ndihmëtar e as ndërmjetës, pos Allahut. Dhe nëse ai e ofron çdo lloj dëmshpërblimi, nuk do të pranohet prej tij. Këta janë të atillë që për shkak të veprave të tyre do të shkatërrohen. Ata për pije do të kenë ujë të valuar dhe një ndëshkim të pikëllueshëm për shkak të mosbesimit të tyre.

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي الْبَيْنَا
فَاعْرُضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ
غَيْرِهِ ۗ وَإِنَّمَا يُؤسِّسُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ
بَعْدَ الذِّكْرِىٰ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ
شَيْءٍ ۗ وَلَكِنْ ذِكْرِىٰ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٧٠﴾

وَذَرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِبًا وَلَهْوًا
وَغَرَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَّرَ بِهِ أَنْ
تُبَسَّلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ ۗ نَيْسَ لَهَا مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَئِي ۗ وَلَا شَفِيعٌ ۚ وَإِنْ تَعَدَّلْ
كُلَّ عَدَلٍ لَا يُؤَحِّدُ مِنْهَا ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ
أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا ۗ لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ
حَمِيمٍ ۗ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٧١﴾

¹⁸ Ajeti tregon se Zoti në dijen e Tij e mban kohën e plotësimit e të realizimit të ndonjë profecie.

72. Thuaj: A në vend të Allahut të thërrasim atë, që s'mund t'na japë ndonjë dobi e as s'mund të na bëjë dëm, dhe pasi Allahu na tregoi rrugën e drejtë, a do të kthehemi ne si ai njeri, të cilin e mashtruan djajt (njerëzit rebelë) dhe e lanë të bredhë të hutuar nëpër tokë? Dhe ai të ketë disa shokë, që e ftojnë atë duke i thënë: Eja te ne që ta gjesh rrugën e drejtë. Thuaju: Hidajeti (udhëzimi) i vërtetë është hidajeti i Allahut, dhe ne jemi të urdhëruar që të bindemi para Allahut, Zotit të të gjitha botërave.¹⁹

73. (Dhe ne jemi të urdhëruar që) Thuaj: faleni Namazin dhe frikësoheni prej Allahut; dhe (ta dini se) Allahu është Ai tek i cili do të tuboheni ju të gjithë.

74. Dhe Allahu është Ai që i ka krijuar qiejtë dhe tokën me vërtetësi dhe me urtësi absolute. Dhe atë ditë kur Ai thotë për diçka: "Bëhu", ajo fillon të bëhet e realizohet. Fjala e Tij është e vërtetë. Vetëm Atij do t'i takojë mbretëria e asaj dite, kur do t'i fryhet Surit (trumbeta). Ai e ka dijen e të padukshmes dhe të së dukshmes. Dhe Ai është i Mençur dhe i Gjithëdijshëm.

قُلْ أَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا
وَلَا يَضُرُّنَا وَنُرَدُّ عَلَىٰ أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْنَا
اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَتْهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ
حَيْرَانَ ۗ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ
إِنتَابًا ۗ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ
وَإِمْرَانًا لِّلْسَلِمَ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٢﴾

وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُواهُ ۗ وَهُوَ الَّذِي
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
بِالْحَقِّ ۗ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ ۗ قَوْلَهُ
إِنِّ الْحَقُّ ۗ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ
عِلْمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ ﴿٧٤﴾

¹⁹ Ajeti tregon se një idhujtar s'ka ndonjë qëllim të caktuar, prandaj ecën shtigjeve të gabuara. Por, përkundrazi, një besimtar e di se jeta e tij ka një qëllim, andaj ai adhuron vetëm një Zot dhe përherë i drejtohet Atij.

75. Dhe kujtojeni kohën kur Ibrahim i tha të atit të vet -Azerit: A idhujt i konsideron si zota? Vërtet, unë të shoh ty dhe popullin tënd në një gabim të dukshëm.²⁰

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ أَرَزَرْتَنِي أَتَكْفُرُ
أَصْنَامًا إِلَهًا إِنَّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٥﴾

76. Dhe kështu Ne ia tregonim Ibrahimit realitetin e mbretërisë së qiejve e të tokës që ai (të ketë dijen e përsosur) të jetë ndër ata të cilët e zotërojnë besimin e sigurt.²¹

وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَ لِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٦﴾

77. (Ngjau një ditë) Kur i zuri nata, ai pa një yll dhe tha: Ky është Zoti im. Por, kur u perëndua, ai tha: Unë nuk i dua ata që perëndojnë.

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَبًا قَالَ هَذَا
رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أَحِبُّ الْإِفْلِينَ ﴿٧٧﴾

78. Dhe kur e pa hënën të ndritshme, ai tha: Ky është Zoti im. Por, kur perëndoi, ai tha: Po të mos më tregonte Zoti im rrugë të drejtë, unë me siguri do të bëhesha ndër ata të cilët kanë humbur rrugën.²²

فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا
أَفَلَ قَالَ لَئِن لَّمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ
مِنَ الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٨﴾

79. Dhe kur e pa diellin të ndritshëm, ai tha: Ky është Zoti im, ky është më i madhi. Por, kur perëndoi edhe ai, ai tha: O populli im, unë, me të vërtetë,

فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي

²⁰ Në Dhjatën e vjetër emri i babait të Ibrahimit është dhënë Terah, kurse në Dhjatën e Re ai është Tharah. Dhe te librat e krishterë ai është Athar, që i afrohet emrit Azar të përmendur në Kuran.

²¹ Ajeti do të thotë se Allahu ia dha Ibrahimit dijen e ligjeve të natyrës.

²² Ky ligjërimit i Ibrahimit është ligjërimit ironik dhe me anë të këtij ligjërimit ai do të hedhë poshtë dogmën dhe besimin e atyre, të cilët e adhurojnë yllin, hënën ose diellin. Ibrahim paraqet një argument të pathyeshëm kundër besimit të tyre se si është e mundur që ylli, hëna ose dielli të jenë Zot, kur perëndojnë vetë. Ibrahim vetë ka qenë monoteist.

heq dorë nga ata (idhuj), të cilët ia shoqëroni Allahut.

بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٩﴾

80. Unë (duke u larguar nga të gjitha rrugët e shtrembëruara) gjithnjë ia kam kthyer fytyrën time asaj Qenjeje që i ka krijuar qiejt e tokën, dhe unë s'jam ndër ata të cilët i shoqërojnë partnerë Allahut (prej mushrikëve).

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٠﴾

81. Dhe populli i tij polemizoi me të. Ai tha: A polemizoni me mua lidhur me Allahun, kurse Ai vetë më tergoi mua rrugë të drejtë? Unë s'frikësohem prej atyre (idhujve) të cilët ia shoqëroni Allahut (se do të më bëjnë dëm), por (unë nuk di gjë) unë frikësohem vetëm se Zoti im mos do të vendosë diçka. Zoti im e mban dijen perfekte të çdo sendi. Prapë s'do të pranoni këshillën!

وَحَاجَّهُ قَوْمُهُ ۖ قَالَ أَتُحَاجُّونِي فِي اللَّهِ
وَقَدْ هَدَانِ ۗ وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا
أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا ۗ وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ
عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٨١﴾

82. Dhe si mund të frikësohem unë prej atyre (idhujve), të cilët ia shoqëroni Allahut, kurse ju s'frikësoheni duke i shoqëruar Allahut partnerë për të cilët Ai nuk ju ka dhënë ndonjë argument. Nëse mbani pak a shumë dijen, më tregoni se cili nga këto dy grupe është më i denjë dhe meriton të jetë në paqe?

وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أَشْرَكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ
أَنكُمْ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا ۖ فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ
بِالْأَمْنِ ۗ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٢﴾

83. Ata që besojnë dhe nuk e përziejnë (nuk e bëjnë të dyshimtë) besimin e tyre me padrejtësi (mizori), janë të këtillë që do të jenë në paqe dhe të tillët janë të përudhur.

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ ﴿٨٣﴾

84. Dhe ky ishte një argument Yni që ia dhamë Ibrahimit kundër popullit të tij. Ne i japim gradën më të lartë atij, të cilin dëshirojmë Ne. Zoti yt, me të vërtetë, është i Mençur dhe i Gjithëdijshëm.

وَتِلْكَ حُجَّتُنَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ نَّشَاءُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٤٤﴾

85. Dhe Ne ia kemi falur atij (Ibrahimit) Is-hakun dhe Jakubin. Secilit i treguam rrugë të drejtë. Po edhe më parë Ne u kemi treguar rrugë të drejtë Nuhit dhe pasardhësve të tij, Daudit dhe Sulejmanit dhe Ejjubit dhe Jusufit dhe Musait dhe Harunit. Kështu Ne i shpërblejmë ata të cilët bëjnë vepra të mira.

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۗ كُلًّا هَدَيْنَا ۗ وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ ۚ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ ۗ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٥﴾

86. Dhe u kemi treguar rrugë të drejtë Zakarijes dhe Jahjes dhe Isait dhe Iljasit. Secili prej tyre ka qenë ndër fisnikët.

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِبْرَاهِيمَ ۗ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

87. Dhe Ne gjithashtu u kemi treguar rrugë të drejtë Ismailit dhe El-jasaut dhe Junusit dhe Lutit. Dhe secilin e kemi lartësuar mbi të gjithë njerëzit e asaj kohe.²³

وَأِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ ۗ وَنُوحًا ۗ وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

88. Dhe Ne i kemi zgjedhur baballarët e tyre dhe pasardhësit e tyre dhe vëllezërit e tyre, dhe u kemi treguar edhe rrugë të drejtë.

وَمِنَ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٨﴾

²³ Profetët që erdhën pas Nuhit ndahen, sipas këtyre tri ajeteve, në tri grupe: Në grupin e parë marrin pjesë Daudi, Sulejmani, Ajubi, Jusufi, Musai dhe Haruni. Në grupin e dytë Zakaria, Jahja, Isai dhe Iljasi, ndërsa në grupin e tretë hyjnë Ismaili, Jasini, Junesi e Luti.

89. Ky është hidajeti i Allahut me anën e të cilit Ai e përdh atë prej robëve të Tij, kë do Ai. Dhe po të kishin bërë idhujtari, me siguri do t'u shkonin kot të gjitha veprat e tyre.

ذٰلِكَ هُدٰى اللّٰهٖ يَهْدِىٓ بِهٖ مَنْ يَّشَآءُ مِنْ عِبَادِهٖ ۗ وَلَوْ اَشْرَكُوْا لَحِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٨٩﴾

90. Të këtillë janë ata, të cilëve Ne ua kemi dhënë Librin dhe aftësinë e të gjykuarit dhe profetësinë. Por, nëse ata e mohojnë këtë (profetësinë e Muhammadit), (s'është punë e madhe) Ne do t'ia besojmë (këtë çështje) një pulli të tillë që nuk do ta mohojë këtë.

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ اٰتَيْنٰهُمُ الْكِتٰبَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبُوَّةَ ۚ فَاِنْ يَكْفُرْ بِهَا هٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَلْنَا بِهَا قَوْمًا لَّيْسُوْا بِهَا بِكَفِرِيْنَ ﴿٩٠﴾

91. Të atillëve Allahu u tregoi rrugë të derjtë, pra edhe ju duhet ta ndiqni rrugën e tyre. Thuaj: Unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për këtë (Kuran). Kjo është vetëm një këshillë për tërë njerëzimin.

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ هَدٰى اللّٰهٖ فَيُهْدِيْهِمْ اَقْدَمَهُ ۗ قُلْ لَّا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ اَجْرًا ۗ اِنْ هُوَ اِلَّا بِحَسْبِ ذِكْرِيْ لِلْعٰلَمِيْنَ ﴿٩١﴾

92. Dhe ata nuk i kanë llogaritur drejtësisht atributet e Allahut si duhej llogaritur (nuk e vlerësuan Allahun), kur patën thënë: Allahu nuk ka zbritur asgjë te asnjë njeri. Thuaju: Kush e ka zbritur atë Libër, të cilin e ka sjellë Musai, që ishte një dritë dhe hidajet për njerëzit? Ju e keni bërë atë copë-copë dhe disa pjesë të tij i zbuloni, kurse pjesën dërrmuese e mbani të fshehtë,²⁴ dhe ju kishit mësuar atë që më parë nuk e dinit

وَمَا قَدَرُوْا اللّٰهَ حَقَّ قَدْرِهٖ اِذْ قَالُوْا مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلٰى بَشَرٍ مِّنْ شَيْءٍ ۗ قُلْ مَنْ اَنْزَلَ الْكِتٰبَ الَّذِىْ جَآءَ بِهٖ مُّوسٰى نُوْرًا وَّ هُدٰى لِّلنَّاسِ تَجْعَلُوْنَهٗ قِرَاطِيْسٍ تُبَدُوْنَهَا وَيُخْتَمُوْنَ كَثِيْرًا ۗ وَعِلْمُنَّمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوْا اَنْتُمْ وَاٰبَاؤُكُمْ ۗ قُلِ اللّٰهُ ۗ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِىْ خَوْضِهِمْ يَلْعَبُوْنَ ﴿٩٢﴾

²⁴ Jahuditë gjithnjë e mbajnë të fshehtë profecinë e shkruar në Tevrat, lidhur me ardhjen e Profetit të Shenjtë Muhammadit s.a.v.s.

ju dhe as baballarët tuaj? Thuaj: Allahu (e ka zbritur). Mandej, lëri ata të zbavitën me biseda të tyre të kota.

93. Dhe ky (Kuran) është ai libër i madhërueshëm, të cilin Ne e kemi zbritur me plot bekime dhe që e vërteton atë (diktim) që ishte para tij, dhe Ne e kemi zbritur që t'i alarmosh Nënës së qyteteve²⁵ (Mekkën) dhe atyre që janë në rrethin e tij. Dhe ata që e besojnë Ahiretin (i besojnë profecitë e së ardhmes), e besojnë edhe këtë (Kuran) dhe ata gjithnjë kujdesen për Namazet e tyre.

94. Dhe kush mund të jetë më mizor se ai që e fabrikon gënjeshtren kundër Allahut, ose që thotë: Ky m'u diktua prej Allahut, kurse në realitet nuk i është diktuar asgjë; dhe që thotë: Unë mund të zbres ashtu siç e ka zbritur Allahu (librin)? Dhe nëse ti e sheh kohën kur mizorët do të jenë në agoni të vdekjes dhe engjëjt do t'i shtrijnë duart e tyre duke u thënë: Dorëzojini shpirtërat tuaja. Sot do të shpërbleheni ju me ndëshkimin poshtërues për shkak të asaj që flisnit të pavërtetën kundër Allahut dhe për shkak se jeni sjellë me arrogancë ndaj Shenjave të Tij (do të shohësh një pamje të tmerrshme).

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبْرُكٌ مُّصَدِّقٌ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ
وَمَنْ حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ
يُحَافِظُونَ ﴿١٦﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ قَالَ أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ
وَمَنْ قَالَ سَأُنزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ
وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ ۖ أَخْرِجُوا
أَنْفُسَكُمْ ۗ أَلْيَوْمَ تُجْرَزُونَ عَذَابَ الْهُونِ
بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ
وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٧﴾

²⁵ Vendi ku vjen ndonjë profet quhet nëna e qyteteve, sepse banorët e tij pinë qumështin shpirtëror, siç thith foshnja qumësht nga gjiri i nënës.

95. Dhe (atëherë Ne do të themi) Ju keni arritur te Ne një nga një, ashtu siç ju kemi krijuar herën e parë, dhe ju i keni lënë pas shpinës ato (dhunti) që ju patëm dhuruar. Dhe përse Ne nuk i shohim ata ndërmjetësit tuaj, të cilët i konsideronit partnerë të Allahut në dobi tuaj? Sot u këputën lidhjet ndërmjet jush dhe atyre dhe gjithçka që besonit ju shkoi kot.

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ وَوَرَكْتُمْ مَا خَوَّلْنَاكُمْ وَرَاءَ
ظُهُورِكُمْ ۗ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءَكُمُ
الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيكُمْ شُرَكَاءُ ۗ لَقَدْ
قُتِّعَ بَيْنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنتُمْ
تَزْعُمُونَ ﴿٩٥﴾

96. Vërtet, ky është Allahu i cili e mbin farën dhe bërthamën. Ai e nxjerr të gjallin prej të vdekurit dhe të vdekurin prej të gjallit. Ky është Zoti juaj, pra përse ktheheni mbrapa!

إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى ۗ يُخْرِجُ
الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ
الْحَيِّ ۗ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ فَالِقُ الْوُفُكُونَ ﴿٩٦﴾

97. Ai agon ditën dhe natën e bëri për të pushuar; dhe diellin e hënë të bëri mjet për llogaritjen e kohës. Ky është dekreti i Atij (Zoti) që është i Fuqishëm dhe i Gjithdijshëm.²⁶

فَالِقُ الْإِصْبَاحِ ۗ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ۗ ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ
الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٧﴾

98. Dhe Allahu është Ai që krijoi yjet për ju që me anë të tyre ta gjeni rrugën e drejtë në errësirat e tokës e të detit. Ne u kemi shpjeguar hollësisht Shenjat Tona njerëzve të dijshtë.²⁷

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا
بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۗ قَدْ فَصَّلْنَا
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٨﴾

²⁶ Në botën fizike dielli dhe hëna siç janë të dobishme dhe të domosdoshme për matjen e kohës dhe për dritë, ashtu ardhja e Profetëve është e domosdoshme dhe e dobishme për botën shpirtërore.

²⁷ Sikurse yjet u tregojnë rrugën e drejtë udhëtarëve, ashtu dijetarët hyjnorë u tregojnë rrugën e drejtë atyre që bredhin në errësirat shpirtërore.

99. Dhe Ai është Allah i cili ju ka krijuar prej një nefsi e mandej bëri për ju një vendbanim të përkohshëm dhe një vendbanim të përhershëm. Ne ua kemi shpjeguar hollësisht Shenjat njerëzve të kuptueshëm.²⁸

100. Dhe Allahu është Ai që lëshoi ujin prej qiellit (reve), dhe mandej vëreni se si Ne nxjerrim të gjitha llojet e drithërave; pastaj me anë të tij e lulëzojmë arën ku prodhojmë kokrra shtresë pas shtrese. Dhe nga palmat e hurmës nxjerrim frute të varura. Dhe ne i prodhojmë kopshtet e hardhisë e të ullirit e të shegës - nga të cilat disa janë të ngjashme e disa jo. Shikoni frutet e tyre, kur i vijnë (dalin) çdo peme, dhe gjendjen e pjekurisë së tyre. Vërtet, në të gjitha këto ka shumë Shenja për njerëzit besimtarë.²⁹

101. Dhe ata i adoptuan xhinët si partnerë të Allahut,³⁰ kurse Allahu i ka krijuar edhe ata; dhe ata pa kurrfarë dijeje në mënyrë false kanë caktuar bijtë e bijat për Allahun. I Shenjtë është Ai dhe është lart asaj që thonë ata.

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
فَمُسْتَقَرًّا وَمُسْتَوْدَعًا قَدْ قَصَصْنَا عَلَيْكُمُ
الْقَوَامَ يَفْقَهُونَ ﴿٩٩﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ
خَضِرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ
التَّخْلِ مِنْ طَلْعِهَا قِنْوَانٌ دَانِيَةٌ وَجَبْتِ
مِنَ الْأَعْنَابِ وَالزَّيْتُونَ وَالرَّيْحَانَ مُشْتَبِهًا
وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ أَنْظَرُوا إِلَى تَمْرِهِ إِذَا أَمَرَ
وَيَنْعِمُ إِنَّ فِي ذَلِكُمْ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِنَّ وَخَلَقَهُمْ
وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ
سُبْحٰنَہٗ وَتَعٰلٰی عَمَّا یَصِفُوْنَ ﴿١٠١﴾

²⁸ Fjala *Mustaker* nënkupton jetën e kësaj bote, ndërsa fjala *mustauda* nënkupton jetën e pasvdekjes.

²⁹ Diktimi hyjnor i ngjan shiut. Kur bie shi lulëzohet toka dhe së bashku me të rriten të gjitha llojet e bimëve të mira (pemë, perime e lule) si dhe bimët e këqija (kaçuba, bar etj); ashtu, kur vjen ndonjë Reformator hyjnor, njerëzit ndahen në të mirë e në të këqij dhe sipas akteve të tyre marrin zhvillimin dhe përparimin shpirtëror ose joshpirtëror.

³⁰ Fjala *Xhin* (Xhind) do të thotë: njeri i madh, arrogant, njeri i fshehur, lider, klasa njerëzore që e shfrytëzon klasën tjetër.

102. Ai është Krijuesi i qiejve dhe i tokës. Si mund të ketë Ai ndonjë djalë, kurse Ai s'ka bashkëshorte! Dhe Ai ka krijuar çdo gjë dhe e ka dijen për të gjitha gjërat.

بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ أَلَىٰ يَكُونُ لَهُ
وَلَدٌ ۗ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِبَةٌ ۖ وَخَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ ۗ وَهُوَ يُكَلِّمُ شَيْءٍ ۗ عَلَيْهِ ۝٣١

103. Ky është Allahu, Zoti juaj. S'ka Zot tjetër pos Atij - Krijues i të gjitha gjërave. Pra, adhurojeni Atë! Dhe Ai është mbikëqyrës i çdo gjëje.

ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۖ خَالِقُ
كُلِّ شَيْءٍ ۚ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
وَكَوْنٍ ۝٣٢

104. Sytë (të pamurit) nuk mund ta shohin (mbërrinjë) Atë, por Ai vetë mbërrin te sytë. Dhe Ai është i Mëshirshëm dhe i informuar mirë.³¹

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ ۖ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ
ۖ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ۝٣٣

105. Pa dyshim, te ju kanë ardhur argumentet³² e qarta prej Zotit tuaj. Pra, kush i pranon, bën mirë për vete, dhe kush u shmanget, bën dëm për vete. Dhe unë nuk jam mbikëqyrës për ju.³³

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِّن رَّبِّكُمْ ۖ فَمَنْ
أَبْصَرَ فَلْتَنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ عَمِيَٰ فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا أَنَا
عَلَيْكُمْ بِحَفِيفٍ ۝٣٤

106. Dhe kështu Ne i shpjegojmë Shenjat në mënyra të ndryshme (që realiteti të bëhet i qartë) që ata të thonë: Ti ke mësuar mirë dhe na ke mësuar mirë. Dhe Ne shpjegojmë që njerëzit e ditur të fitojnë dobi.

وَكَذَٰلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِيُقْوُوا ۚ وَدَرَسَتْ
وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝٣٥

³¹ Ajeti do të thotë se njeriu s'mund ta arrijë Atë (Allahun) me anë të dijes së vet, por Allahu vetë i afrohet dhe i tregon rreth Qenies së Tij.

³² Fjala *basair* është shumësi i fjalës *basirah* që do të thotë: sprova, argumente, Shenja dhe evidenca (Lane).

³³ Detyra e një Profeti është vetëm t'ua përcjellë njerëzve Mesazhin e Allahut. Ai nuk obligohet t'i shtyjë njerëzit me dhunë që ta pranojnë besimin. Ajeti e hedh poshtë akuzën se Islami është përhapur me dhunë.

107. Ndiq atë që u diktua tek ti prej Zotit tënd; s'ka Zot tjetër pos Atij, dhe shmangu prej idhujtarëve.

إِنِّي أَنذِرُكَ مَا أَوْحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٧﴾

108. Dhe sikur të kishte dashur Allahu, ata nuk do ta bënin shirk. Dhe Ne nuk të kemi bërë ty rojtar të tyre, as nuk je mbikëqyrës për ta.

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا ۗ وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۚ وَمَا أَنتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٨﴾

109. Dhe mos i shani ata (idhujt), që ata i thërrasin në vend të Allahut, sepse edhe ata duke u bërë armiq, do ta shajnë Allahun nga mosdija e tyre. Pra, kështu ia kemi zbukuruar çdo populli veprat e tij. Mandej, te Zoti i tyre do të kthehen, dhe Ai do t'i informojë ata rreth asaj që bënin ata.³⁴

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ كَذَلِكَ زَيَّتْنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٩﴾

110. Dhe ata duke u betuar fuqimisht në emër të Allahut, thonë: Nëse u vjen ndonjë Shenjë, ata me siguri do ta besojnë. Thuaju (besimtarëve se): Vërtet, të gjitha Shenjat burojnë prej Allahut, dhe ju duhet ta dini se kur vijnë ato Shenja, ata prapë nuk i besojnë.

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ لَّيُؤْمِنُنَّ بِهَا ۗ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١٠﴾

111. Dhe Ne do t'i rrotullojmë zemrat dhe sytë e tyre, sepse herën e parë nuk e kanë pranuar besimin dhe do t'i lëmë të bredhin të hutuar në kryeneçësitë e tyre.

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۖ وَنَنذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١١١﴾

³⁴ Ajeti u jep këshillë besimtarëve që t'i respektojnë ndjenjat e të gjithëve, qofshin ata idhujtarë ose janë të krishterë, dhe duhet t'i nderojnë themeluesit e të gjitha feve a të sekteve. Një mësim i tillë, nëse praktikohet, mund të krijojë harmoni, dashuri dhe një atmosferë vëllazërore ndërmjet kombeve e kombësive të ndryshme.

KAP. VIII

112. Dhe po t'u kishim dërguar Ne atyre engjëjt,³⁵ dhe të vdekurit flisnin me ta,³⁶ dhe po të tubonim Ne të gjitha gjërat pranë tyre, prapëseprapë ata nuk do të pranonin besimin, vetëm se dëshironte Allahu. Mirëpo, shumica prej tyre janë mendjendryshkur.

113. Dhe në të njëjtën mënyrë Ne kemi bërë për çdo profet armiq prej njerëzve rebelë e prej xhinëve. Disa prej tyre për t'i mashtruar disa të tjerë u fusin në zemrat e tyre mendime të këqija. Dhe sikur të kishte dashur Zoti yt, s'do të kishin bërë kështu. Pra, lëri ata, po ashtu edhe trillimet e tyre.

114. Me qëllim që zemrat e atyre, që nuk e besojnë Ahiretin, të anohen nga ato fjalë (mashtruese) dhe që ata të kënaqen me atë (gënjeshtrën) dhe që ta shohin përfundimin e veprave të tyre.

115. (Thuaj) A të kërkoj unë ndonjë gjykatës tjetër pos Allahut, kurse Ai është i tillë që e ka zbritur te ju një Libër që mban në vete të gjitha hollësitat? Dhe ata, të cilëve Ne ua kemi dhënë Librin, e dinë se ky (Kurani)

﴿لَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَكَةَ وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْتَى وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ﴾³⁵

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيْطِينِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا ۗ وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ۝۳۵

وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلِيَرَوْهُ وَيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ مُّقْتَرِفُونَ ۝۳۶

أَفَعَيِّرَ اللَّهُ أَتْبَغَىٰ حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا ۗ وَالَّذِينَ آتَيْنَهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ۝۳۷

³⁵ Një ndër funksionet e engjëjve është se u japin njerëzve ide të mira dhe i thërrasin kah e vërteta.

³⁶ Nga fjala të vdekurit kuptohet: shpirtërisht të vdekur.

është zbritur prej Zotit tënd me vërtetësi, pra mos u bë ndër ata që dyshojnë.

116. Dhe fjala e Zotit tënd do të plotësohet me vërtetësi e me drejtësi. Askush s'mund t'i ndryshojë fjalët e Tij, dhe Ai është i Gjithdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.³⁷

117. Dhe nëse ti ndjek shumë prej atyre që jetojnë nëpër tokë, ata do të të çojnë ty larg rrugës së Allahut. Ata nuk e ndjekin asgjë pos hamendjes, dhe flasin vetëm të pavërtetën.

118. Vërtet, Zoti yt e njeh shumë mirë atë që devijohet nga rruga e tij; dhe Ai i njeh shumë mirë edhe ata që janë të përudhur.

119. Pra, hani prej asaj mbi të cilën është lexuar emri i Allahut, nëse i besoni Shenjat e Tij.³⁸

120. Dhe çfarë keni ju që të mos e hani atë mbi të cilën është lexuar emri i Allahut, megjithëse Ai ju ka shpjeguar qartazi se cila është e ndaluar për ju, pos se jeni të shtrënguar (për shkak të urisë

وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا ۗ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٧﴾

وَإِنْ تَطَّعَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٣٨﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٣٩﴾

فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿٤٠﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَضَّلْنَاكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرِرْتُمْ إِلَيْهِ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا

³⁷ Kur Mekka ra dhe Profeti i Shenjtë hyri në Kabe, që ishte plot me idhuj, ai i theu ata një pas një, dhe në atë moment recitoi këtë ajet.

³⁸ Ajeti tregon qartë se ushqimi ka ndikim në veprat e njeriut. Prandaj, besimtarët këshillohen që të përdorin ushqime të pastra e të lejuara, që të përforcohen në besim e të pastrohen zemrat e tyre.

vdekjeprurëse). Dhe, vërtet, ka shumë njerëz që pa pasur dije i shpien të tjerët në humbje me anë të dëshirave të tyre të këqija. Sigurisht Zoti yt i njeht më mirë ata që e teprojnë.

121. Dhe ruajuni prej mëkateve të hapta edhe prej atyre të fshehta. Vërtet, ata që fitojnë mëkatin, do të shpërblehen për atë që fitojnë ata.

122. Dhe mos e hani atë ushqim mbi të cilin nuk lexohet emri i Allahut, sepse kjo, me të vërtetë, është padëgjueshmëri. Dhe, pa dyshim, shejtanët i nxisin shokët e tyre që të grinden me ju. Dhe nëse do t'i dëgjoni, ju me siguri do të jeni ndër injorantët.

123. A mund të jetë ai, që ka qenë i vdekur dhe të cilit Ne i kemi dhënë jetë dhe për të cilin kemi caktuar një dritë me anën e së cilës ai ecën në mesin e njerëzve, si ai që është në errësirat e dendura prej ku ai s'mund të dalë? Kështu veprat e mosbesimtarëve ju shfaqen të zbukuruara.

124. Dhe ashtu Ne i kemi bërë fajtorët e mëdhenj të çdo vendbanimi (se iu duken të mira veprat e tyre të këqija) me qëllim që të vazhdojnë të kurdisin dredhi (kundër profetëve). Mirëpo, ata, në realitet, nuk kurdisin dredhi kundër askujt, pos vetvetes, dhe nuk hetojnë fare.

يُضِلُّونَ بِأَهْوَاءِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ ﴿١٢١﴾

وَذَرُوا ظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ ۗ إِنَّ الَّذِينَ
يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿١٢٢﴾

وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ
وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ ۖ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ لِيُوحِيَ
أَوْلِيَئِهِمْ لِيَجَادِلُوكُمْ ۗ وَإِنْ أَطَعْتُمُوهُمْ
فَلْيَكْفُرُوا لَكُمْ لِمَشْرُوكِهِمْ ﴿١٢٣﴾

أَوْ مَنْ كَانَ مِينًا فَاحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ
نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلَهُ فِي
الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا ۗ كَذَلِكَ زُيِّنَ
لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٤﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا
مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا ۗ وَمَا يَمْكُرُونَ
إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢٥﴾

125. Dhe kur u vjen ndonjë Shenjë, thonë: Ne nuk do ta besojmë derisa të mos na jepet neve diçka e ngjashme me atë që u është dhënë Profetëve të Allahut. Allahu e di më së miri se ku duhet të vërë profetësinë e Tij (pejgamberllëkun e tij). Vërtet, ata që bëjnë mëkat, do të kenë poshtërim e dënim të ashpër prej Allahut për shkak se bënë komplot kundër Profetëve të Tij.³⁹

126. Pra, për kë vendos Allahu që t'i tregojë rrugën e drejtë, ia hap gjoksin për ta pranuar Islamin, dhe për kë Ai vendos ta devijojë, ia ngushton dhe ia mbyll gjoksin⁴⁰ e tij sikurse po ngjitet me zor në qiell (në lartësi të qiellit). Ja, kështu Allahu u jep ndëshkim atyre që nuk e pranojnë besimin.

127. Dhe kjo është rruga e drejtë e Zotit tënd. Ne, pa dyshim, i kemi shpjeguar hollësisht Shenjat për ata që pranojnë këshillën.

128. Ata te Zoti i tyre do të kenë vendbanim të paqes, dhe Allahu është bërë shoku i tyre për shkak të veprave të tyre.

129. Dhe kujtoje Ditën kur Allahu do t'i

وَاِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ ۗ سَيُصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَغَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٥﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ ۗ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَمَّا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ ۗ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢٦﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا ۗ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٢٧﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ وَلِيُّهَا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٨﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ۗ لِمَعْشَرِ الْجِنِّ قَدِ

³⁹ Allahu e di më së miri se kush është i denjtë të bëhet Profet.

⁴⁰ Atij i duket shumë vështirë t'i respektojë urdhërat e mësimet e Islamit.

tubojë të gjithë së bashku, dhe do t'u thotë: O bashkësia e xhinëve, ju e keni shfrytëzuar shumicën prej njerëzve! Kurse shokët e tyre (ndihmëtarët e tyre) prej njerëzve do të thonë: O Zoti ynë, ne kemi fituar dobi prej njëri-tjetrit, por tani ne kemi mbërritur tek ai afat që ti e kishe caktuar për ne. Ai (Allahu) do të thotë: Zjarri është vendbanimi juaj ku ju do të rrini për një kohë të gjatë, përveçse po të dëshirojë Allahu ndryshe. Vërtet, Zoti yt është i Mençur dhe i Gjithdijshëm.

130. Dhe në të njëjtën mënyrë, disa mizorë Ne i bëjmë shokë (bashkëpunëtorë) të disa mizorëve të tjerë për shkak të asaj që veprojnë ata.

131. O bashkësia e xhinëve dhe e njerëzve!⁴¹ A s'erdhën te ju profetët vetë nga radhët tuaja, të cilët jua treguan Shenjat e Mia dhe të cilët ju alarmuan rreth takimit të kësaj dite? Ata do të thonë: Ne japim dëshmi kundër vetes sonë. Dhe jeta e kësaj bote i ka mashtruar ata. Dhe ata vetë do të japin dëshmi kundër vetvetes se kanë qenë mosbesimtarë.

اسْتَكْرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ قَ وَقَالَ أَوْلِيُوهُمْ
مِّنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمِعْ بَعْضًا مِّنْ بَعْضٍ
وَوَلَّغْنَا آجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالُوا
الْقَارِ مُثُوبِكُمْ خَلِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٣٠﴾

وَكَذَلِكَ نُؤَيِّ بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٣١﴾

يَمْعَشَرِ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ
مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي وَيُنذِرُونَكُمْ
لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى
أَنْفُسِنَا وَعَازَّتَهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا
عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

⁴¹ Nëse xhini është një krijesë tjetër, atëherë edhe profetët e tyre do të jenë krijesë tjetër. A besojnë këta dijetarë se te xhinët kanë ardhur profetët vetë nga mesi i tyre? Nëse është ashtu, atëherë pse xhinët erdhën te profeti Hazret Muhammadi s.a.v.? Faktikisht, xhinë janë njerëz. Kjo fjalë përdoret për një kategori njerëzish. Përndryshe, duhet të kesh besim se Hazret Muhammadi s.a.v.s. (nauzobillah) ishte prej xhinëve. Pra, fjala xhin, sipas Kuranit, përdoret për njerëzit arrogantë, për malsorët, për prijësit dhe për liderët e rebelëve etj.

132. (Janë dërguar Profetët) Për shkak se Zoti yt nuk mund t'i shfaroste padrejtësisht qytetet bashkë me banorët e tyre në gjendje të paalarmuar.⁴²

ذٰلِكَ اَنْ لَّمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى
يُظْلِمِ وَاَهْلَهَا غُفْلُونَ ﴿٣٧﴾

133. Dhe për secilin (njeri a popull) janë të caktuara grada, sipas asaj që veprojnë ata, dhe Zoti yt nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëjnë ata.

وَ لِكُلِّ دَرَجَتٍ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ
بِعَافٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿٣٨﴾

134. Dhe Zoti yt është i Vetëmjaftueshëm dhe është Zoti i mëshirës. Nëse dëshiron Ai, mund t'ju zhdukë dhe pas jush do të sjellë një popull tjetër, të cilin do ta dojë Ai, ashtu siç ju ka ngritur Ai nga pasardhësit e popujve të tjerë.

وَرَبُّكَ الْعَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ اِنْ يَشَاءُ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَحْلِفُ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ
كَمَا اَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ اٰخَرِينَ ﴿٣٩﴾

135. Vërtet, premtimi që bëhet me ju do të plotësohet patjetër dhe ju s'mund ta ndalni atë.

اِنَّ مَا تُوْعَدُونَ لَآتٍ وَّ مَا اَنْتُمْ
بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٠﴾

136. Thuaj: O populli im, veproni sipas mënyrës suaj.⁴³ Edhe unë jam duke vepruar (sipas mënyrës sime). Së shpejti do ta dini ju se kush do të ketë përfundim të mirë të kësaj shtëpie (kësaj bote). Vërtet, keqbërësit kurrë nuk do të korrin sukses.

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنَّى
عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ مَنْ تَكُونُ لَهُ
عَاقِبَةُ الدَّارِ اِنَّهٗ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٤١﴾

⁴² Allahu nuk e dënon askënd e as ndonjë popull pa i dhënë vërejtje dhe pa e alarmuar. Prandaj, Ai i dërgon Profetët dhe Reformatorët e Tij që t'i alarmojnë njerëzit dhe t'u tregojnë rrugë shpëtimit.

⁴³ Këto fjalë kanë këto kuptime: 1. Veproni sipas mënyrës suaj, 2. Veproni sipas mundësisë suaj.

137. Ata kanë caktuar për Allahun një pjesë të të korrave e një pjesë të kafshëve, të cilat Ai i krijoi vetë. Mandej, ata flasin me hamendjen e tyre se kjo është për Allahun dhe kjo është për zotat tanë.⁴⁴ Dhe ata thonë se çka u dedikohet zotave të tyre, nuk arrin tek Allahu, ndërsa çka i dedikohet Allahut, u arrin zotave të tyre. Sa keq gjykojnë ata!

138. Dhe në të njëjtën mënyrë, zota të tyre (të gënjeshtërt) ua kanë paraqitur të zbukuruar shumicës së idhujtarëve mbytjen e fëmijëve që t'i shkatërrojnë ata dhe për t'ua bërë të dyshimtë fenë e tyre. Dhe po të dëshironte Allahu, ata s'do ta kishin bërë këtë. Pra, lëri ata dhe trillimet e tyre

139. Dhe ata sipas hamendjes së tyre thonë: Filan e filan kafshë dhe bimë janë të ndaluara. S'mund t'i hajë askush përveç atij të cilit i lejojmë ne. Edhe thonë se ka disa kafshë që janë të ndaluara për hipje, dhe ka disa kafshë mbi të cilat (gjatë therrijes) nuk lexohet emri i Allahut, duke shpifur për Allahun. Allahu me siguri do t'i dënojë për shkak të shpifeve të tyre.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ
نَصِيًّا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِرِزْقِهِمْ وَهَذَا
لِشُرَكَائِنَا^{٤٤} فَمَا كَانَ لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ
إِلَى اللَّهِ^{٤٥} وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُ إِلَى
شُرَكَائِهِمْ^{٤٦} سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٣٧﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ
أَوْلَادِهِمْ شُرَكَاءُهُمْ لِيُرِدُّوهُمْ وَيَلْبَسُوا
عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ^{٤٧} وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ
فَذَرَّهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿٣٨﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتٌ حَرَّمَ
لَنَا يَطْعَمَهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بِرِزْقِهِمْ
وَأَنْعَامٌ حَرَّمَتْ طُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ
لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً
عَلَيْهِ^{٤٨} سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣٩﴾

⁴⁴ Fjala është për një zakon të idhujtarëve. Ata e ndanin bereqetin në dy pjesë: Një pjesë e caktonte për idhujt e tyre, ndërsa pjesën tjetër për Zotin. Nëse pjesa e caktuar për idhujt e vet shpenzohet për qëllime të tjera, atëherë ata merrnin nga pjesa e caktuar për Zotin, ndërsa kur harxhohet pjesa e caktuar për Zotin, nuk merrnin nga pjesa e idhujve të tyre.

140. Dhe ata thonë: Çka është në barqet e këtyre kafshëve është vetëm për meshkujt tanë dhe e ndaluar për gratë tona. Por, nëse ajo pjell (këlyshin) të ngordhur, atëherë të gjithë (meshkujt dhe gratë) marrin pjesë bashkërisht në të. Allahu do t'i shpërblejë (ndëshkojë) për këtë pohim të tyre. Vërtet, Ai është i Mençur dhe i Gjithëdijshëm.

141. Sigurisht kanë pësuar humbje të madhe ata që nga naiviteti e nga mosdija i kanë mbytur fëmijët e tyre;⁴⁵ dhe duke fabrikuar gënjeshtren kundër Allahut e bënë haram për vete atë që Allahu ua kishte dhuruar. Ata me të vërtetë e kanë humbur rrugën dhe nuk kanë qenë të përdhur.

142. Dhe Allahu është Ai që i krijoi kopshtet me gardhe e pa gardhe dhe hurmën dhe të mbjellat që kanë shije të ndryshme, dhe ullirin e shegën - të ngjashme (në disa raste) e të pangjashme (në disa raste). Hani nga frutat e tyre kur jua japin. Dhe paguani të drejtën e Allahut (jepni lëmoshë) në ditën e të korrave e të vjeljave dhe mos i tejkaloni kufijtë. Vërtet, Allahu nuk i do ata të cilët i tejkalojnë kufijtë (e teprojnë).

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَاصَّةٌ
لِّذُكُورِنَا وَمُحَرَّمٍ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا ۗ وَإِن
يَكُن مِّمَّنَّةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ ۗ سَيَجْزِيهِمْ
وَصَفَّهُمْ ۗ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٤٠﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
بِعَيْرِ عِلْمٍ ۖ وَحَرَّمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
إِفْتِرَاءً عَلَى اللَّهِ ۗ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
لَهُ مُهْتَدِينَ ﴿٤١﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ
مَّعْرُوشَاتٍ وَالزَّرْعَ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا
أَكْلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مِثْلَهَا
وَعَيْرَ مِثْلَابِهِ ۗ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ إِذَا أَثْمَرَ
وَآتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ ۗ وَلَا تُسْرِفُوا ۗ إِنَّهُ
لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٤٢﴾

⁴⁵ Fjala është për traditën e shëmtuar të disa fiseve të Arabisë, kur i mbytnin a i varrosnin për së gjalli bijat e tyre ose i ofronin për kurban në altaret e tyre.

143. Dhe prej kafshëve Ai ka krijuar disa për ngarkim e disa për hipje. Hani prej asaj që Allahu ju ka furnizuar dhe mos i ndiqni hapat e shejtanit.⁴⁶ Vërtet, ai është armiku juaj i hapët.

144. Dhe prej kafshëve Ai i ka krijuar tetë çifte, dy prej deleve dhe dy prej dhive. Thuaj: A i bëri haram dy meshkuj ose dy femra, ose atë të cilën e mbajnë mitrat e dy femrave? Më informoni në bazë të ndonjë argumenti, nëse jeni të vërtetë!

145. (Dhe Ai i ka krijuar) Dhe dy prej deveve dhe dy prej lopëve. Thuaj: A i bëri haram dy meshkuj ose dy femra, ose atë të cilën e mbajnë mitrat e dy femrave? A keni qenë të pranishëm kur Allahu ju urdhëroi lidhur me këtë? Kush është më mizor se ai që pa ditur gjë e fabrikoi gënjeshtren kundër Allahut me qëllim që t'i shpjerë njerëzit në drejtim të paudhësisë? Vërtet, Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë njerëzve mizorë.

146. Thuaju: Unë nuk e gjej në atë mësim që mua më është diktuar, se dikujt i ndalohet të hajë diçka, përveç cofëtinës ose gjakut të derdhur dhe mishit të derrit, sepse ai (mishi i derrit) është i ndytë, ose ajo që është profane (e përdhosur), dhe që është prerë në emër

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا ۖ كُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوبَ الشَّيْطَانِ ۖ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٤٣﴾

ثَمِيَّةَ أَرْوَاحٍ ۚ مِنَ الصَّانِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْرِ اثْنَيْنِ ۖ قُلْ آلِدَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ ۚ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ ۖ نَبَوْنِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٤﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ ۖ قُلْ آلِدَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمِ الْأُنثَيَيْنِ ۚ أَمَّا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ ۖ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّيْتُمُ اللَّهُ بِهَذَا ۚ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

قُلْ لَا آجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلًا لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ۚ فَمَنْ

⁴⁶ Ai që përdor gjëra të lejuara (hallal) e mbron veten nga sulmet e shejtanit.

të ndonjë zoti tjetër, në vend të emrit të Allahut. Por, kush shtrëngohet e detyrohet (për shkak të urisë vdekjeprurëse), duke mos u bërë i padëgjueshëm e as duke mos e kaluar kufirin, le ta dijë ai se Zoti yt fal shumë dhe është shumë i Mëshirshëm.⁴⁷

147. Ne e kemi ndaluar për jahuditë çdo kafshë me thundra, dhe i kemi ndaluar për ta edhe dhjamërat e lopëve dhe dhenve, përveç dhjamit të shpinës a të zorrëve (rropullive) të përzjera me eshtra. Me këtë i kemi dënuar ata për shkak të rebelizmit të tyre. Dhe Ne, pa dyshim, jemi të vërtetë.

148. Por, nëse ata të përgënjeshtrojnë ty, thuaju: Zoti juaj është Zoti i mëshirës së pakufishme, dhe ndëshkimi i Tij nuk mund të largohet prej fajtorëve.

149. Ata që kanë bërë shirk, patjetër do të thonë: Po të kishte dashur Allahu, s'do të kishim bërë shirk ne dhe as të parët tanë, e as nuk do të kishim bërë diçka të palejueshme. Pikërisht në të njëjtën mënyrë kanë përgënjeshtuar ata të cilët kanë qenë para tyre, derisa erdhi

أَضْطَرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمًا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ
وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمًا عَلَيْهِمْ
شُحُومُهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا
أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعَظْمٍ ۗ ذَٰلِكَ
جَزَاءُهُمْ بِبَغْيِهِمْ ۗ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿١٤٨﴾

فَإِنَّ كَذِبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ
وَاسِعَةٍ ۗ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٤٩﴾

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ ۗ
كَذَٰلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى
ذَاقُوا بَأْسَنَا ۗ قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ

⁴⁷ Islami ndalon katër gjëra: cofëtirën, gjakun, mishin e dërrit dhe atë që prehet në emër të dikujt pos Allahut. Të gjitha këto janë *rixhs*, të papastra dhe mund t'i bëjnë dëm moralisht e fizikisht shëndetit të njeriut. Ndërsa e katërta është ajo mbi të cilën nuk lexohet emri i Allahut d.m.th që prehet në emër të dikujt e jo të Allahut. Ajo është *fisk*, padëgjueshmëria, mosbindja dhe rebeli ndaj Zotit.

koha kur e shijuan ndëshkimin Tonë. Thuaju: A keni ndonjë argument që mund ta paraqitni para nesh? Ju ndiqni vetëm hamendjen. Dhe ju vetëm po flisni gënjeshtër.

150. Thuaj: Argumenti më impresiv dhe i përkryer është argumenti i Allahut. Po të dëshironte Ai, me siguri do t'ju kishte përudhur të gjithë juve.

151. Thuaju: Sillni dëshmitarët tuaj, që të dëshmojnë se Allahu i bëri të palejueshme këto gjëra. Nëse ata japin dëshmi, ti mos dëshmo bashkë me ta e as mos i ndiq dëshirat e ulëta të atyre, të cilët i kanë përgënjeshtuar Shenjat Tona, dhe që nuk e besojnë Ahiretin dhe që i shoqërojnë partnerë Zotit të tyre.

152. Thuaju: Ejani, unë recitoj para jush atë çka ju ndaloj Zoti juaj. Ai ju urdhëron të mos bëni shirk (mos i shoqëroni partnerë Atij) dhe të silleni mirë ndaj prindërve dhe të mos i mbytni fëmijët tuaj nga frika e varfërisë. Jemi Ne që ju ushqejmë juve dhe ata; dhe mos iu afroni imoralitetit të hapët e as të fshehtë, dhe mos vrisni asnjë shpirt (njeriun), vrasjen e të cilit Allahu e bëri haram për ju, përveçse kur e kërkon ligji. Allahu ju urdhëron për këtë që të largoheni prej mëkateve.

فَتُخْرِجُوهُ لَنَا ۗ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿٤٩﴾

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ ۗ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٠﴾

قُلْ هَلْ مَسَّ شُهَدَاءُكُمْ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا ۗ فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ مَعَهُمْ ۗ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ ﴿٥١﴾

قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ عَلَيَّكُمْ إِلَّا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ۗ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ ۗ إِنَّهُ كَانَ قَاتِلًا ۗ نَحْنُ نُرْزِقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ ۗ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ۗ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ ۗ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ ۗ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

153. Dhe Allahu ju urdhëron që të mos e përvetësoni pasurinë e jetimit - pos në mënyrë më të mirë, derisa të arrijë ai moshën e pjekurisë. Dhe kur matni dhe peshoni, matni dhe peshoni me drejtësi. Ne nuk e ngarkojmë askënd përtej kapacitetit të tij. Dhe kur flisni, flisni me drejtësi,⁴⁸ sadoqë ai (për të cilin flisni) mund të jetë i afërmi juaj. Dhe plotësojeni konventën e Allahut. Për këtë Ai ju urdhëron fuqimisht që të këshilloheni.

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ
وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۗ لَا تَكْلِفُ نَفْسًا
إِلَّا وُسْعَهَا ۗ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ
ذَا قُرْبَىٰ ۗ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۗ ذِكْرُكُمْ
وَلَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

154. (Dhe Allahu ju këshillon) Kjo është rruga ime e drejtë. Pra, ndiqeni atë; dhe mos i ndiqni rrugë të ndryshme ngase do t'ju çojnë larg rrugës së Allahut. Për këtë Ai ju këshillon që të ruheni prej mëkateve.

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ فَاتَّبِعُوهُ ۗ وَلَا
تَتَّبِعُوا السَّبِيلَ فَتَقَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ
ذِكْرُكُمْ وَلَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥٨﴾

155. Dhe Ne i kemi dhënë Musait Librin që ia plotësonte nevojat e çdo atij personi që bënte vepra të mira; dhe ai Libër mbante në vete shpjegimin e çështjeve të nevojshme, dhe që ishte një udhëzimit dhe një mëshirë, që ata të kenë besim se (një ditë) do të takohen me Zotin e tyre.

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي
أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ ۗ وَهُدًى
رَّحْمَةً لِّعَلَّهُمْ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

156. Dhe ky (Kuran) është një Libër të cilin Ne e kemi zbritur me plot bekime.

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ

⁴⁸ Drejtësia është një ndër mësimet më fundamentale të të gjitha religjioneve. Kjo është bazë për ngritjen e një shoqërie të shëndoshë. Feja Islame i jep theks të veçantë çështjes së drejtësisë. Një besimtar duhet ta ndajë drejtësinë, qoftë edhe kur ajo shkon kundër prindërve dhe të afërmeve të tij.

Pra, ndiqeni këtë dhe ruhuni prej mëkateve që të mëshiroheni.

157. Që të mos thoni se u është zbritur Libri vetëm dy grupeve⁴⁹ përpara nesh dhe ne pa dyshim dolëm të padijshëm ndaj leximit të atyre Librave.

158. Ose mos thoni se po të kishte zbritur Libri te ne, me siguri do të kishim fituar hidajetin më mirë se ata. Pra, tani ka ardhur te ju një evidencë e hapët prej Zotit tuaj, dhe një hidajet dhe një mëshirë. Pra, kush është më mizor se ai i cili i përgënjeshtroi Shenjat e Allahut dhe shmanget t'i pranojë? Ne do t'ua shpërblejmë me një ndëshkim të dhembshëm atyre që ua kthejnë shpinën Shenjave Tona, për shkak të largimit të tyre (nga besimi).

159. A mos janë duke pritur t'u vijë engjëjt apo Zoti yt, apo t'u vijë ndonjë shenjë prej Zotit tënd? Atë ditë kur disa Shenja të Zotit tënd do të paraqiten, atëherë besimi i askujt nuk do t'i sjellë dobi atij, i cili nuk kishte pranuar më parë besimin e as nuk e kishte fituar dobinë me anë të besimit të vet. Thuaju: Prisni se edhe Ne jemi duke pritur!

160. Ti s'ke lidhje me ata që e copëtuan religjionin e tyre dhe që u ndanë në

وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٧﴾

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ الْكِتَابُ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٧﴾

أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهَدَىٰ وَرَحْمَةً فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَجَزَى الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَن آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٨﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِي رَبُّكَ أَوْ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا حَيْرًا قُلِ اسْتَظِرُّوْا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿١٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ فَرَقُوا دِيْنَهُمْ وَكَانُوا شِيْعًا

⁴⁹ Nga dy grupeve kuptohen jehudë e të krishterë.

sekte. Vërtet, çështja e tyre është në dorën e Allahut. Ai do t'i informojë ata rreth asaj që bënin ata.

161. Ai që bën një vepër të mirë do të ketë shpërblimin e dhjetëfishtë, por ai që bën një vepër të keqe, do të shpëblehet vetëm aq sa ka bërë, dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

162. Thuaj: Zoti im mua më ka udhëhequr drejt rrugës së drejtë që është një religjion i drejtë, religjioni i Ibrahimit të vërtetë. Dhe ai s'ka qenë ndër idhujtarët (politeistët).

163. Thuaj: Namazi im dhe sakrificat ime dhe jeta dhe vdekja ime janë vetëm për Allahun që është Zot i botërave-⁵⁰

164. I cili s'ka ndonjë partner. Dhe unë jam urdhëruar për këtë dhe unë jam i pari ndër të bindurit.

165. Thuaj: A të kërkoj unë një Zot tjetër përveç Allahut, kurse Ai është Zoti i çdo gjëje! Dhe çdo njeri që bën keq, bën keq për vete dhe askush nuk do ta bartë barrën e tjetërkujt. Mandej, do të ktheheni te Zoti juaj dhe Ai do t'ju informojë rreth asaj për të cilën difrencoheshit.

كُنْتُمْ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۗ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٦١﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ۖ
وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٢﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتَنِي رَبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۚ
دِينًا قَدِيمًا مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦٣﴾

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

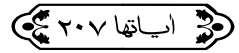
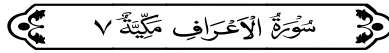
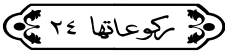
لَا شَرِيكَ لَهُ ۚ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ
الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٥﴾

قُلْ أَعْبُدُوا اللَّهَ أَبْغَىٰ رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ
شَيْءٍ ۗ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۗ
وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ
رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٦﴾

⁵⁰ Namazi, sakrificat, jeta dhe vdekja janë bazë e aksioneve të njeriut. Besimtari këshillohet që ai duhet ta kalojë jetën e tij deri në vdekje duke i bërë ibadet Allahut dhe duke bërë sakrificat të mëdha për hir të Tij.

166. Dhe Allahu është Ai i cili ju bëri pasardhës (trashëgimtarë) të të tjerëve nëpër tokë dhe i lartësoi disa prej jush mbi të tjerët për nga grada e rangut, që t'ju provojë me anë të asaj që Ai ju dhuroi juve. Vërtet, Zoti yt është shumë i shpejtë kur jep ndëshkim dhe nga ana tjetër Ai edhe fal shumë dhe është shumë i Mëshirshëm.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ
 وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
 لِّيَبْلُوكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ
 الْعِقَابِ ۗ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٦﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Mimë, Sadë.¹

الْمَصَّ ①

3. Ky (Kuran) është një Libër madhështor që të është zbritur ty (ti nuk e ke përpiluar vetë), pra lidhur me këtë nuk duhet të kesh ngushtim në gjoksin tënd me qëllim që (me anë të këtij Libri) t'i alarmosh njerëzit dhe ky është një këshillë e madhe për besimtarët.

كُتِبَ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي
صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ ①

4. (U themi njerëzve) Ndiqni atë (mësim) që është zbritur te ju prej Zotit tuaj, dhe mos i ndiqni mbrojtësit e tjerë (zota të tjerë) në vend të Allahut. Sa pak e pranoni këshillën.

اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ وَلَا
تَتَّبِعُوا مَن دُونِهِ أُولَئِكَ قَلِيلًا مَّا
تَذَكَّرُونَ ①

5. Sa vendbanime të cilat Ne i kemi shkatërruar! Dhe dënimi ynë erdhi tek ata natën (kur ishin duke fjetur), ose ditën, kur pasdreke ata ishin duke u çlodhur.²

وَكَمْ مِّن قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَبَاءَهَا بَأْسُنَا
بَيَاتًا أَوْ هُمْ قَائِلُونَ ①

Kjo Sure, përveç disa ajeteve, është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 207 ajete. Edhe kjo Sure i përmend shumë argumente për vërtetimin e Hazreti Muhammadit s.a.v.s. duke i paraqitur jetëshkrimet e shumë profetëve të mëparshëm, dhe tregon se sjelljet e kundërshtarëve të Muhammadit s.a.v.s. nuk dallohen prej sjelljeve të kundërshtarëve të atyre profetëve, dhe se çfarë përfundimi patën ata, ashtu do të jetë përfundimi i këtyre kundërshtarëve.

¹ Këto shkronja nënkuptojnë se Unë jam Allah që di më së miri dhe Unë jam i vërtetë.

² Koha e fundit e natës dhe koha e pasdrekes përmendet për shkak se në këto kohë njerëzit flenë ose pushojnë.

6. Pra, kur ndëshkimi ynë u erdhi atyre, klithja e tyre ishte vetëm kjo: Ne, me të vërtetë, kemi qenë mizorë.

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٦﴾

7. Dhe Ne me siguri do t'i marrim në pyetje ata, në mesin e të cilëve janë dërguar Profetët, dhe Ne me siguri do t'i marrim në pyetje edhe Profetët.³

فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

8. Atëherë, Ne me siguri, në bazë të dijes, do t'ua rrëfejme ngjarjet historike, dhe Ne kurrë nuk kemi qenë larg atyre (për herë i shikojmë).

فَلَنَقُصِّنَ عَلَيْهِمْ بَعثَهُمْ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ﴿٨﴾

9. Dhe atë ditë (në ditën e Kiametit) e vërteta do të ketë peshë. Pra ata të cilëve do t'u rëndojnë peshojat, do të jenë të shpëtuar.⁴

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ تَقَدَّاتُ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾

10. Dhe përsa u përket atyre, të cilët do t'i kenë të lehta peshojat, të tillë do të jenë ata që e shkatërruan veten për shkak se silleshin mizorisht (padrejtësisht) ndaj Shenjave Tona.

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ﴿١٠﴾

11. Dhe Ne ju kemi stabilizuar juve nëpër tokë dhe ju kemi furnizuar me mjetet e jetesës. Mirëpo, ju s'po shpreheni fare mirënjohje.

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ﴿١١﴾

12. Dhe Ne, pa dyshim, ju kemi krijuar

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا

³ Ajeti e tregon qartë se të gjithë njerëzit dhe popujt do të merrin në pyetje se si i kanë pritur Profetët e Allahut dhe në anën tjetër edhe Profetët do të merrin në pyetje se si e kanë përcjellë mesazhin e Allahut.

⁴ Kjo do të thotë se do të vlerësohen veprat e njerëzve.

dhe mandej Ne jua kemi dhënë trajtën, mandej engjëjve u kemi thënë: Binduni para Ademit; dhe ata të gjithë u binden përveç Iblisit. Ai s'ka qenë ndër të bindurit.⁵

لِلْمَلَائِكَةِ اتَّجِدُوا لِآدَمَ ۖ فَسَجَدُوا إِلَّا
إِبْلِيسَ ۗ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٧﴾

13. Allahu tha: Çka të ndaloi të bindesh kur Unë të urdhërova ty? Ai tha: Unë jam më i mirë se ai. Ti më ke krijuar prej zjarrit, kurse atë e ke krijuar prej baltës.⁶

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ ۗ قَالَ
أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ ۖ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ
مِنْ طِينٍ ﴿١٣﴾

14. Allahu tha: Atëherë, pra, shporru nga ky vend (xhenet), sepse ti nuk do të kesh mundësi të tregosh arrogancën. Dil, pra, ti me siguri je ndër ata të cilët janë të poshtër.

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ
تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ
الصَّغِيرِينَ ﴿١٤﴾

15. Ai tha: Më jep afat deri në ditën kur do të ringjallen ata.⁷

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٥﴾

16. Allahu tha: Pa dyshim të jap ty afatin (sipas kërkesës sate).

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٦﴾

17. Ai tha: Tani, ngase Ti më ke shkatërruar mua, unë do të ulem me siguri në rrugën Tënde të drejtë që t'i devijoj njerëzit.

قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ
صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٧﴾

⁵ Iblisi nuk ishte ndonjë engjëll. Ai ishte kryetar i shpirtërave të këqija.

⁶ Prej baltes d.m.th si balta që mund të trajtohet lehtë në forma të ndryshme, ashtu edhe njeriu mund të ketë forma të ndryshme. Por, zjarri nuk bindet kurrë. Pra, çdo njeri i pabindur, arrogant dhe sherrxhi quhet Iblis.

⁷ Dita e ringjalljes mund të thuhet edhe për ringjalljen shpirtërore të njeriut.

18. Mandej unë, me të vërtetë, do të vij tek ata nga ana e përparme e nga ana e prapme e nga ana e djathtë e nga ana e majtë e tyre (që t'i devijoj nga rruga e drejtë), dhe shumicën ti nuk do t'i gjesh mirënjohës.

ثُمَّ لَا تَنبَهُهُمْ مِمَّنْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ^ط
وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ^{١٨}

19. Allahu tha: Dil prej këtu, ti përherë do të poshtërohesh e do të jesh i urryer. Kush prej tyre do të të ndjekë ty, Unë me siguri do ta mbush xhehenemin me ju të gjithë (me ty dhe me përcjellësit e tu)

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْذُورًا مَّدْحُورًا^ط لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمَلَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ^{١٩}

20. Dhe o Adem! Bano ti dhe gruaja jote në xhenet dhe hani (e pini) prej ku të doni, por mos iu afroni kësaj pemë⁸ se do të bëheni ndër mizorët.

وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ^{٢٠}

21. Por, shejtani i lajkatoi me qëllim që t'ua zbulojë lakuriqësinë që ishte e fshehur për ta, dhe u tha: Zoti juaj e ka ndaluar për ju këtë pemë që të mos bëheni engjëj ose të mos keni jetë të amshueshme.

فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوَاتِحِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَتَيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ^{٢١}

22. Dhe ai (shejtani) u tha duke u përjetuar: Vërtet, unë jam një këshilltar i sinqertë për ju të dy.

وَقَاَسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّصِيحِينَ^{٢٢}

23. Pra, ai duke i mashtruar ata të dy, i

فَدَلَّهُمَا بِعُرْوَةٍ^ج فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ

⁸ Pemë e ndaluar nënkupton ato urdhëra sipas të cilave u ishën ndaluar disa gjëra Ademit e shoqës së tij.

lëkundi nga vendi i tyre. Dhe kur ata e shijuan atë pemë, iu zbulua lakuriqësia⁹ e tyre dhe ata të dy filluan të mbulonin veten me anë të gjetheve të xhenetit.¹⁰ Dhe Zoti i tyre i thirri ata duke thënë: A nuk ju pata ndaluar prej kësaj peme dhe a nuk ju pata treguar se shejtani me siguri është armiku juaj i hapët?

24. Ata të dy thanë: O Zoti ynë, ne kemi bërë keq ndaj vetvetes dhe nëse Ti nuk do të na falësh dhe nuk do të na mëshirosh, ne me siguri do të jemi ndër ata që pësojnë humbje.

25. Allahu tha: Shporruni ju të gjithë. Disa prej jush do të jenë armiq të disa të tjerëve.¹¹ Dhe do të keni vendbanim

لَهُمَا سَوَاءُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفْنَ عَلَيْهِمَا مِنْ
وَرَقِ الْجَنَّةِ ۗ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ
أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلْ لَكُمَا
إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٤﴾

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا ۖ وَإِن لَّمْ
تَعْفِرْكَ وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ
فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٥﴾

⁹ Fjala *sajje* do të thotë: keqbërësi, faj, thënia e pahijeshme dhe ndonjë akt, të cilin njeriu do ta mbajë të fshehtë, turp dhe lakuriqësi (Lane). Ajeti tregon se Ademi filloi të realizojë disa dobësi të veta, kur armiku (Shejtani) e lëkundi nga pozita e tij. Kjo nuk do të thotë se atij iu duk lakuriqësia e trupit të tij, sepse ajo nuk është e fshehur prej askujt. Secili njeri ka disa dobësi që rrinë të fshehta edhe vetë prej tij, por ato zbulohen në kohën e ndonjë sprove a vështirësie. Pra, kur u sulmua Ademi prej shejtanit, atij iu shfaqën disa dobësi të tij.

¹⁰ *Varak* (gjeth) do thotë faza e parë ose koha më e mirë e një sendi, djemtë dhe rinia e një komuniteti (Lisan). Këto fjalë nënkuptojnë se kur shejtani krijoi përçarje në shoqërinë e Ademit dhe disa anëtarë të rinj kanë braktisur rrethin e tij, ai (Ademi) filloi t'i tubojë gjethet e kopshtit, rininë e shoqërisë, dhe filloi ta riorganizojë popullin e tij. Shejtani nuk është ndonjë qenie e fshehtë, por kjo fjalë përdoret për ndonjë shpirt të keq, njeri dinak dhe shumë të prapë. Fjalët *varakël xhannah* në këtë ajet nuk flasin për gjethet e xhenetit, siç kanë shkruar disa komentatorë, por fjala varak në gjuhën arabe përdoret edhe për zbukurim dhe në bazë të këtij ajeti thuhet se kur njeriu bën ndonjë gabim, ai vjen në vetëdije dhe ndërgjegjja e tij tregon se sa i dobët është ai. Atëherë, ai përipiqet dhe mundohet t'i mbulojë dobësitë dhe gabimet e veta me anë të veprave të mira që janë mjet zbukurimi dhe e vetmja garanci për të hyrë në xhenet. Ai pendohet dhe e lut Zotin t'ia falë gabimet.

¹¹ Ajeti tregon se ata djajtë (shejtanë) që u përmendën më lart, ishin qenie njerëzore, sepse u urdhëruan të dalin (nga xheneti) për shkak të armiqësisë reciproke. Po ashtu ne nuk shohim ndonjë shejtan në botë, por ka vetëm njerëz që grinden në mes të tyre.

nëpër tokë e aty do të kënaqeni për një kohë të caktuar.

26. Ai (Allahu) tha: Aty (nëpër tokë) do të jetoni e aty do të vdisni dhe prej kësaj toke do të ringjalleni.¹²

27. O bijtë e Ademit, Ne me të vërtetë kemi zbritur (krijuar) për ju rroba që i mbulon vendet tuaja të fshehta dhe që është edhe mjet zbukurimi; mirëpo veshja e fisnikërisë është më e mirë. Ky (urdhër për t'u veshur) është ndër urdhërat e Allahut që të këshilloheni.

28. O bijtë e Ademit! Nuk duhet që shejtani t'ju devijojë (nga rruga e Allahut), siç i ka dëbuar prindërit tuaj nga xheneti. Ai i kishte rrëmbyer prej tyre rrobat e tyre që t'ua zbulojë lakuriqësinë e tyre. Vërtet, ai dhe fisi i tij ju shoh prej nga ju nuk i shihni ata. Vërtet, Ne i kemi bërë shejtanët shokë të atyre të cilët janë mosbesimtarë.

29. Dhe kur ata (mosbesimtarë) bëjnë ndonjë vepër të turpshme, ata thonë: Ne i kemi gjetur etërit tanë duke bërë kështu edhe Allahu na ka urdhëruar kështu. Thuaju: Allahu kurrë nuk jep urdhër për të bërë vepra të turpshme. A thoni rreth Allahut atë që s'e dini?

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ ﴿٢٦﴾

يَبْنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُورِي
سَوَاتِكُمْ وِرْيَاسًا وَ لِبَاسَ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ
خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ
يَذَكَّرُونَ ﴿٢٧﴾

يَبْنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا
أَخْرَجَ أَبَوَيْكُم مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاتِهِمَا ۗ إِنَّهُ يَرَاكُمْ
هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ ۗ إِنَّا
جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٨﴾

وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا
آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا ۗ قُلْ إِنَّا اللَّهُ لَا
يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ ۗ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٢٩﴾

¹² Ky ajet flet qartë se njeriu si qenie njerëzore s'mund të dalë (të jetojë) jashtë tokës. Pra, si ka shkuar Hazreti Isai nëpër qiell? Ai është ngritur shpirtërisht e jo fizikisht.

30. Thuaj: Zoti im urdhëron për drejtësi. Dhe Atij (Allahut) drejtohuni me bindje të plotë në çdo xhami, dhe e thirrni Atë duke e ditur se adhurimi është vetëm e drejta e Tij. Ai siç ju ka krijuar herën e parë, ashtu një ditë (pas vdekjes) do t'ju kthejë prapë në atë gjendje.

قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ
عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
الْدِينَ ۗ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٣٠﴾

31. Një pale Ai i tregoi rrugë të drejtë, kurse palën tjetër e la të humbur, sepse ata, në vend të Allahut, i morën për shokë shejtanët dhe mendojnë se janë të përudhur.

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ ۗ
إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣١﴾

32. O bijtë e Ademit! Zbukurohuni në çdo kohë e në çdo xhami (vend adhurimi), dhe hani e pini, por mos e teproni. Vërtet, Allahu nuk i do ata që e teprojnë.¹³

يَبْنَىٰ آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُسْرِفِينَ ﴿٣٢﴾

33. Thuaju: Kush e bëri haram atë zbukurim, të cilin Allahu e krijoi për robët e Tij, po edhe gjëra të mira e të pastra (të cilat Ai ju furnizoi)? Thuaju: Këto janë veçanërisht për besimtarët në këtë jetë dhe do të jenë posaçërisht për ta në Ditën e Kiametit. Ja ashtu ne ua shpjegojmë Shenjat njerëzve të ditur.

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ
لِعِبَادِهِ وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً
يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ كَذَلِكَ نَفَصَلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

34. Thuaj: Zoti im i bëri haram vetëm veprat e turpshme - qoftë ato që bëhen haptazi ose fshehurazi - dhe mëkatin dhe rebelizmin pa të drejtë dhe që t'i

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ
مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ۗ وَالْإِثْمَ ۗ وَالْبَغْيَ ۗ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ

¹³ Besimtarët këshillohen të shkojnë në xhami me rroba të lara e të pastra, se ajeti tregon se ibadeti i vërtetë i jep mundësi njeriut të bëjë vepra të mira.

shoqëroni Allahut partner për të cilin Ai nuk ju ka dhënë ndonjë argument dhe të flisni rreth Allahut atë që s'e dini ju.

سُلْطَنًا ۖ وَ أَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

35. Dhe për secilin popull ka një afat, dhe kur vjen afati i tyre, ata s'mund të mbeten mbrapa për asnjë çast e as s'mund t'i dalin përpara.

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۖ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا
يَسْتَخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٥﴾

36. O bijtë e Ademit! Nëse vijnë te ju pejgamberë nga mesi juaj, kështu që i lexojnë para jush ajetet e Mia, atëherë ata që fillojnë të frikësohen prej Allahut dhe ta përmirësojnë veten (i ndjekin ata), nuk do të kenë as frikë (për të ardhmen), e as nuk do të pikëllohen (për të kaluarën).¹⁴

يَبْنَؤْا أَدَمَ ۖ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَقُصُّونَ
عَلَيْكُمْ آيَاتِي ۖ فَمَنْ أَتَّقَىٰ ۖ فَأَصْلَحَ ۖ فَلَا
خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٦﴾

¹⁴ Hazret Muhammadi s.a.v.s. është profet universal dhe ai ka ardhur për tërë njerëzimin. Këtu fjala *Imma Jati jannakum* është me *Nuni Thekila*, që do të thotë se patjetër do të vijnë. Pra, ajeti tregon qartë se profetët mund të vijnë edhe pas H. Muhammadit s.a.v.s., por ata nuk do të sjellin ndonjë fe të re e as Sheriat të ri. Ata do të vijnë dhe do të paraqiten vetë nga ummeti i H. Muhammadit s.a.v.s. dhe nën flamurin e Islamit e nën dritën e Kuranit. Mendoni pak për këtë ajete! Pas Ibrahimit a.s. kanë ardhur shumë profetë dhe pas H. Musait a.s. kanë ardhur shumë profetë, e pse mos të vijnë pas H. Muhammadit s.a.v., kur ai vetë parashikon dhe lajmëron ardhjen e një Reformatori të madh, të cilin ai vetë e pagëzon me emrin Nebi (profet)? Ai tha: Dijetarët e ummetit tim janë si profetë të Beni Israilit. Po ashtu ai thotë se në krye të çdo një shekulli, Allahu do të dërgojë një Muxhdedd (reformator). Çudi që këta e presin ardhjen e Isait a.s. për ndihmë të fesë Islame! A nuk do të jetë ai profet i Zotit, kur Allahu do ta dërgojë atë në botë dhe a nuk do të jetë i dërguari i Zotit? Askush nuk mund të paraqitet vetvetiu si profet dhe si i dërguari i Zotit, derisa Allahu nuk e cakton atë në këtë detyrë e pozitë. Lexoni përkthimin e H. Sherif Ahmeti, botuar nga Arabia Saudite (Sure Al-Araf, 35, f.189) Po ashtu lexoni edhe përkthimin e Prof. Hasan I. Nahit. (Sure Araf, 35, f. 155) Njëri prej tyre shkruan: O bijtë e Ademit! Juve ju vijnë të dërguar nga mesi juaj..., kurse tjetri shkruan: O bijtë e Ademit, nëse nga mesi juaj vijnë pejgamberë që ju shpjegojnë...! A ky ajete nuk dëshmon se mund të vijnë pejgamberë edhe në të ardhmen? Nëse nuk mund të vijë pas H. Muhammadit s.a.v. asnjë profet a Imam apo Reformator, atëherë mund të themi se H. Ibrahimit a.s. dhe H. Musait a.s. kanë qënë profetë më të mëdhenj dhe më madhështorë se Muhammadi s.a.v.s. (nauzubillah), sepse pas tyre kanë ardhur qindra e qindra profetë, gjë që tregon se inspiracioni, frymëzimi dhe

37. Por, ata që i refuzojnë Shenjat Tona dhe sillen me arrogancë ndaj tyre, janë banorët e xhehenemit dhe aty do të jetojnë (për një kohë të gjatë).

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٧﴾

drita e tyre ishte e gjallë dhe e qëndrueshme, kurse H. Muhammadi s.a.v.s. (nauzobillah) nuk kishte një inspiracion të gjallë dhe ai nuk është një profet i gjallë. Është më mirë ai kandil prej të cilit ndizen kandila të shumëta, apo ai që nuk ka aftësi ta ndezë ndonjë kandil tjetër?! Sot, Imam Mahdiu dhe Masihu ka ardhur dhe ka deklaruar se Allahu xh.sh. atë e caktoi në këtë pozitë. Allahu tregoi shumë shenja dhe mrrekulli në favor të tij. Ai ka themeluar një Xhemat që ditë e natë bën përpjekje për të përhapur fenë Islame të H. Muhammadit s.a.v.s. Kundërshtarët e tij thonë se si është e mundur që të vijë një i dërguari i Zotit? Mirëpo, nëse paraqitet një pohues se është Imam Mahdiu dhe thotë se nuk jam i dërguari i Allahut, atëherë këta prapë do ta përgënjeshtrojnë atë, duke thënë se H. Muhammadi s.a.v.s. paralajmëron se ai (Imam Mahdiu) do të jetë profet i Zotit. Pra, kënd do ta pranojnë? Vërtet, janë paraqitur shumë persona në emër të Imam Mahdiut, por asnjëri prej tyre nuk deklaroi se ai njëkohësisht është edhe Masihu. Vetëm themeluesi i Xhematit Mysliman Ahmadia, H. Mirza Ghulam Ahmadi a.s. është ai që deklaroi se Allahu e dërgoi si Mahdi e si Masih. Të gjithë pohuesit fals që janë paraqitur gjatë shekujve të kaluar, janë shkatërruar dhe as nam e as nishan i tyre nuk mbeti, sepse ky është premtimi i Allahut se Ai do ta shkatërrojë pohuesin fals. Asnjë shtet e asnjë bashki islamike nuk u angazhua për shkatërrimin e atyre pohuesve fals dhe gënjeshtarë. Në anën tjetër, kundër Xhematit Ahmadia u ngritën të gjitha shtetet islamike dhe joislamike dhe dekada me radhë janë duke bërë përpjekje për shkatërrimin e këtij Xhemati, por Allahu xh.sh., sipas premtimit të Vet, i jep përkrahje, ndihmë dhe mbrojtjen e Vet, dhe Xhemati dita më ditë korr sukses. Njerëzit e të gjitha kombësive dhe të religjioneve kanë filluar ta përqafojnë këtë Xhemat, që është emri i Islamit të vërtetë. Imam Mahdiun, të cilin Allahu xh.sh. nuk e shkatërroi as për njëqind vjet, a do të shkatërrojë këta që vetë janë të shkatërruar! Le të mendojnë pak për sjelljet e veta. Nëse kanë besim në Zot, atëherë duhet që ditë e natë të bëjnë sexhde dhe lutje të gjata në oborrin e Tij për shkatërrimin e këtij Xhemati. Të mbajnë mend se Zoti gjithnjë i pranon lutjet e robëve të Tij të vërtetë. Qoftë paqe ai që përdhet! Ky ajet flet qartë se mund të vijnë pejgamberë edhe pas Profetit Hazret Muhammadit s.a.v.s. por jo me ndonjë fe të re e as me ndonjë Shariat të ri. Sipas këtij ajeti mund të paraqiten vetëm ata (reformatorë) që do të vijnë në shërbim të Islamit, të Kuranit dhe të Hazret Muhammadit s.a.v.s. Shumë teologë dhe komentatorë mjaft eminent të fesë Islame gjatë IV shekujve të kaluar kanë shkruar se Profeti Hazret Muhammadi s.a.v. është profeti i fundit me kuptim që pas tij nuk do të paraqitet asnjë profet me ndonjë fe të re dhe me ndonjë Shariat të ri. Ai që do të paraqitet, do të paraqitet vetëm si shërbëtor dhe ndihmëtar dhe përkrahës i Islamit, i Kuranit dhe i Hazret Muhamedit s.a.v.s, siç pohohet dhe deklarohet në këtë ajet. Nëse nuk do të vinte ndonjë profet pas H. Muhammadit s.a.v.s, atëherë përse Allahu tha: Kur vijnë nga mesi juaj profetë...Kjo do të thotë se ai që do të paraqitet, do të paraqitet vetëm nga ummeti i H. Muhamedit s.a.v.s. e jo jashtë Islamit. Prandaj, të gjithë teologët, komentatorët dhe studiuesit e Haditheve kanë shkruar se kur Masihu, Imam Mahdiu, ardhja e të cilit pralajmërohet në Kuran

38. Pra, kush është më mizor se ai që e fabrikon gënjeshtërën kundër Allahut ose i cili i përgënjeshtroi Shenjat e Tij? Të tillë janë ata që vazhdimisht do t'u arrijë pjesa e tyre e shkruar (dënimet), derisa kur u vijnë engjëjt Tanë për t'i marrë shpirtërat e tyre, do t'u thonë: Ku janë ata që i thirrit (adhuronit) ju pos Allahut? Ata do të përgjigjen: Janë zhdukur prej nesh, dhe do të japin dëshmi kundër vetvetes se kanë qenë mosbesimtarë.

39. Atëherë Allahu do t'u thotë: Hyni ju në zjarr (në xhehenem) bashkë me ata popuj, të cilët kanë kaluar para jush prej xhinëve e prej njerëzve. Kur do të hyjë (në zjarr) ndonjë popull, do ta mallkojë motrën e vet (popullin tjetër) derisa ata të gjithë (popujt) do të tubohen në të. Populli pasardhës prej tyre do të thotë

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ أُولَٰئِكَ يَنَالُهُمُ صَبِيهُمُ
مِّنَ الْكِتَابِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمُ رُسُلُنَا
يَتَوَقَّوْنَهُمْ ۗ قَالُوا آيِنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُونَ
مِن دُونِ اللَّهِ ۗ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا وَشَهِدُوا
عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِكُمْ
مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ فِي النَّارِ ۗ كُلَّمَا دَخَلَتْ
أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا ۗ حَتَّىٰ إِذَا آذَرُكُوا فِيهَا
جَمِيعًا ۗ قَالَتْ أَخْرِبُهُمْ لِأُولِهِمْ رَبَّنَا
هُؤُلَاءِ أَصَلُّونَا ۗ فَاتِهِمْ عَذَابًا ۗ ضِعْفًا مِّنَ

dhe në Hadith, do të paraqitet, ai do të jetë profet i Zotit. Vetë edhe Pegemberi H. Muhammadi s.a.v.s. e pagëzoi katër herë me titull *Nebi Ullah* - pegemberi i Zotit. (shiko, përmbledhja e të thënave të H. Muhammadit s.a.v.s. -Sahi Muslim. Çudi që në një anë ata deklarojnë se pas H. Muhammadit s.a.v.s. nuk ka asnjë pejegember, kurse në anën tjetër besojnë se Isa a.s. që është i gjallë dhe rri fizikisht nëpër qiell do të zbrësë në kohën e fundit të botës. Pra, kur ai do të bresë, a do të jetë pegember i Zotit apo jo? Si është e mundur që një person që deri dje ishte profet i Zotit të degradohet sot e të mos mbetet profet i Tij! Po të zëmë se Hazret Isai a.s. do të paraqitet në kohën e fundit, që t'i jape freski dhe reformë fesë Islame, atëherë ai, pa dyshim, do të jetë i dërguari i Allahut, sepse derisa Allahu nuk e dërgon, ai vetë nuk mund të paraqitet. Pra, të keni të qartë se profetët janë dy llojesh: ata që sjellin me vete ndonjë libër dhe ndonjë fe të re; dhe ata që nuk sjellin asnjë fe të re e as ndonjë shariat por vijnë vetë në shërbim të profetit Shariatbartës. Pa dyshim, Hazret Muhammadi s.a.v.s. është Profeti i fundit me kuptim që feja Islame dhe Kurani do të vlejnjë deri në ditën e Kiametit, dhe nuk mund të paraqitet ndonjë profet që mund të sjellë ndonjë fe dhe libër të ri. Kush vjen, le të vijë Hazret Isai a.s., ai vjen vetëm në shërbim të Islamit dhe nën robërinë e Hazret Muhammadit s.a.v.s., përndryshe ajeti në fjalë dhe shumë ajete të tilla nuk do të kenë logjikë e as kuptim.

rreth popullit të mëparshëm: O Zoti ynë, këta na kanë shpënë në rrugë të gabuar, pra jepu ndëshkim të dyfishtë zjarri (në xhehenem). Allahu do të thotë: Për secilin ka ndëshkim të dyfishtë, por ju s'e dini.

40. Po ashtu populli i parë prej tyre do t'i thotë popullit të tyre të mëparshëm: Ju s'keni pasur ndonjë epërsi ndaj nesh (që të ndëshkoheni më pak)! Prandaj, shijojeni ndëshkimin për shkak të asaj që bënit ju.

41. Atyre që i përgënjeshtuan Shenjat Tona dhe u sollën ndaj tyre me arrogancë, nuk do t'u hapen dyert (shpirtërorë) e qiellit, as nuk do të hyjnë në xhenet derisa të përshkohet deveja në vrimën e gjilpërës.¹⁵ Dhe ashtu Ne i shpërblejmë fajtorët.

42. Ata do të kenë një shtrojë në xhehenem dhe do të kenë shtresë pas shtrese perdet (e errësirave). Dhe ashtu Ne i shpërblejmë mizorët.

43. Por, përse u përket atyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, le ta dijnë se Ne nuk do ta ngarkojmë askënd më shumë se kapaciteti i tij. Të tillë janë banorët e xhenetit, aty do të jetojnë përgjithmonë.

¹⁵ Fjala *xhamël* (deve) ka edhe kuptimin e konopit, sepse konopi ka ngjashmëri me pe. Kjo do të thotë se ashtu siç është e pamundur që deveja a konopi të përshkohet në vrimën e gjilpërës, ashtu është e pamundur që edhe refuzuesit e Shenjave të Zotit të hyjnë në Parajsë.

الْقَارِۗ قَالَ لِكُلِّ ضَعْفٌ وَلٰكِنْ لَّا
تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٧﴾

وَقَالَتْ اٰوْلٰهُمۡ لِاٰخِرِهِمۡ فَمَا كَانَ
لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَاذُقُوا الْعَذَابَ بِمَا
كُنْتُمْ تَكْسِبُوْنَ ﴿٤٠﴾

اِنَّ الَّذِيۡنَ كَذَّبُوۡا بِآيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوۡا عَنْهَا
لَا يَفْتَحُ لَهُمۡ اَبْوَابُ السَّمَآءِ وَلَا يَدْخُلُوۡنَ
الْجَنَّةَ حَتّٰى يَلۡبِغَ الْجَمَلُ فِيۡ سَمِّ الْخِيَاطِ ۗ
وَكَذٰلِكَ نَجۡزِي الْمُجۡرِمِيۡنَ ﴿٤١﴾

لَهُمۡ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمۡ
غَوَاشٍ ۗ وَكَذٰلِكَ نَجۡزِي الظّٰلِمِيۡنَ ﴿٤٢﴾

وَالَّذِيۡنَ اٰمَنُوۡا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَّا نُكَلِّفُ
نَفْسًا اِلَّا وُسْعَهَا ۗ اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ الْجَنَّةِ
هُمۡ فِيۡهَا خٰلِدُوۡنَ ﴿٤٣﴾

44. Dhe Ne do ta shkulim tërë inatin nga zemrat e banorëve të xhenetit. Rrëketë do të rrjedhin nën kontrollin e tyre, dhe ata do të thonë: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut që na udhëhoqi drejt rrugës së xhenetit. Dhe ne nuk do të ishim të përudhur, sikur të mos na kishte përudhur Allahu. Profetët e Zotit tonë, me të vërtetë, kanë ardhur te ne duke na sjellë vërtetësinë. Dhe do të thirren: Ky është ai xhenet, të cilin e keni trashëguar me anë të veprave tuaja.

45. Dhe banorët e xhenetit do t'u thonë banorëve të xhehenemit: Ne e kemi gjetur të vërtetë atë që na kishte premtuar Zoti ynë, a e keni gjetur edhe ju të vërtetë atë që Zoti juaj u kishte premtuar juve? Ata do të thonë: Po! Atëherë, një shpallës do të kumtojë në mesin e tyre: Mallkimi i Allahut qoftë mbi mizorët!

46. Të cilët i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut dhe përpiqen ta shtrembërojnë atë, dhe që e mohojnë Ahiretin.

47. Dhe në mes të atyre dy palëve (banorët e xhenetit e të xhehenemit) do të jetë një ndarje (perde), dhe mbi një vend të ngritur¹⁶ do të jenë disa njerëz, të cilët do t'i njohin të gjithë nga tiparet

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غَلِيٍّ تَجْرِي
مِن تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ ۗ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي هَدانا هَذَا ۗ وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ
لَا أَن هَدانا اللَّهُ ۗ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنا
بِالْحَقِّ ۗ وَنُودُوا أَن تِلْكَمُ الْجَنَّةُ
أُورِثُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَنَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ
أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنا حَقًّا فَهَلْ
وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبُّكُمْ حَقًّا ۗ قَالُوا نَعَمْ ۗ
فَأَذِنَ مَوْدِنٌ بَيْنَهُمْ أَنْ نَعْنَأَ اللَّهُ عَلَى
الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا
عُوجًا ۗ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَفِرُونَ ﴿٤٦﴾

وَبَيْنَهُمَا حِجَابٌ ۗ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ
يَعْرِفُونَ كُلًّا بِسِيمَاهُمْ ۗ وَنَادُوا أَصْحَابَ
الْجَنَّةِ أَنْ سَلِّمُوا عَلَيْهِمْ ۗ لَمْ يَدْخُلُوهَا

¹⁶ Fjala *Araf* është shumësi i fjalës *Urf* që do të thotë: vend i ngritur! Kjo do të thotë se besimtarët e vërtetë dhe të devotshëm do të jenë të ulur në një vend të lartë.

e fytyrave të tyre. Ata do t'i thërrasin banorët e xhenetit: Qofshit Salam (qoftë paqe mbi ju), ndërsa ata (që i kanë thirrur) ende nuk do të kishin hyrë në xhenet, por do të kenë shpresë e dëshirë për këtë.

وَهُمْ يَظْمَعُونَ ﴿٧٧﴾

48. Dhe kur sytë e tyre (banorëve të xhenetit) do t'u drejtohen banorëve të xhehenemit, ata do të thonë: Zoti ynë, mos na bëj neve ndër njerëzit mizorë!

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ
النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٧٨﴾

49. Dhe banorët e vendit të ngritur do t'i thërrasin banorët e xhehenemit, të cilët i njohin me anë të tipareve të tyre, dhe do t'u thonë: Nuk ju sollli kurrfarë dobie numri e as mendjemadhësia juaj.

وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ
بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَعْنَى عَنْكُمْ جَمْعُكُمْ
وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٧٩﴾

50. (Mandej duke bërë shenjen nga banorët e xhenetit ata do t'u thonë banorëve të xhehenemit) A janë këta njerëz për të cilët ju keni bërë be se Allahu kurrë nuk do të sillet me mëshirë ndaj tyre? Atyre Allahu do t'u thotë: Hyni në xhenet. Ju s'do të keni kurrfarë frike e as nuk do të pikëlloheni.

أَهْوَلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَبَالَهُمُ اللَّهُ
بِرَحْمَةٍ أَدْخَلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ
وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٨٠﴾

51. Dhe banorët e xhehenemit do t'i thërrasin banorët e xhenetit: Derdhni edhe mbi ne pak ujë ose diçka prej asaj me të cilën ju furnizoi Allahu! Ata do të thonë: Vërtet, Allahu i bëri haram të dy për mosbesimtarët-

وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ
أَفِضُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ
قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَهَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨١﴾

52. Të cilët e morën religjionin e tyre si

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَ لَعِبًا

lojë e zbavitje, dhe të cilët i mashtroi jeta e kësaj bote. Sot, pra, Ne do t'i harrojmë ata ashtu siç ata patën harruar takimin e kësaj Dite të tyre dhe për arsye se i refuzonin me këmbëngulje Shenjat Tona.

53. Dhe, vërtet, Ne ua kemi dhënë një Libër të madhërueshëm, të cilin Ne në bazë të dijes e kemi paraqitur me hollësi, dhe që është udhërrëfyes dhe mëshirë për besimtarët.

54. A janë duke pritur (sot) plotësimin e lajmeve (të përmendura më lart) të këtij Libri? Atë ditë kur do të plotësohen lajmet e tij, ata që më parë e kishin lënë (këtë libër) mbas shpinës, do të thonë: Profetët e Zotit tonë me të vërtetë kishin ardhur bashkë me vërtetësinë. Pra, a ka ndonjë ndërmjetës që të angazhohet për ne, ose a është e mundur për ne që të kthehemi prapë në këtë botë që të bëjmë vepra të mira, përkundër atyre që kemi bërë? Ata, pa dyshim, e kanë shkatërruar veten dhe të gjitha ato trillime që bënin ata shkuan kot.

55. Vërtet, Zoti juaj është ai Allah i cili i ka krijuar qiejt e tokën në gjashtë ditë (periudha),¹⁷ mandej Ai u vendos

وَعَرَّتْهُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۚ فَالْيَوْمَ نَنسُهُم
كَمَا نَسُوا لِقَاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا ۖ وَمَا كَانُوا
بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿٥١﴾

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ
هُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ ۗ يَوْمَ يَأْتِي
تَأْوِيلَهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ
جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ ۚ فَهَلْ لَنَا مِنْ
شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلَ غَيْرَ
الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۗ قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ
ۗ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَىٰ

¹⁷ *Ajam* është shumësi i fjalës *Jom* (ditë) që tregon kohën absolute ose kohën e pakufishme ose gjendjen e zhillimit të ndonjë sendi. Sipas Kuranit dita te Zoti zgjatet edhe për njëmijë vjet dhe nga një herë për pesëdhjetëmijë vjet (22:48, 70:5). Pra, kjo tregon se Zoti i krijoi qiejt e tokën në etapa të ndryshme.

fuqimisht mbi Fron.¹⁸ Ai e mbulon ditën me natën që e zë atë me vrap. Dhe diellin, hënën dhe yjtë i krijoi kështu që të gjithë të punojnë (në shërbim të njeriut) sipas urdhërit të Allahut. Dëgjoni! Vetëm Allahu krijon dhe urdhëron (qeveris).¹⁹ I bekuari është Allahu, Zoti i botërave.

56. Luteni Zotin tuaj me përrulje dhe fshehurazi. Vërtet, Ai nuk i do ata që e teprojnë.

57. Dhe mos krijoni çrregullim nëpër tokë pas rregullimit të saj. Dhe luteni Allahun me frikë e me shpresë. Vërtet, mëshira e Allahut është afër atyre, të cilët bëjnë vepra të mira.

58. Dhe Allahu është Ai që me mëshirën e vet i dërgon erërat për të dhënë lajm të gëzuar (për shiun), derisa ato i ngarkojnë re të dendura, Ne i shpiem nga një vend i vdekur,²⁰ mandej me anë të atyre reve lëshojmë shi e me anë të atij shiu krijojmë frute të llojllojshme. Në të njëjtën menyrë Ne e

الْعَرِشِ^ق يُعْشَى^ق الْيَلَّ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
حَاشِيًا^ل وَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ
مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ^ط آلا لَه الخَلْقِ وَالْأَمْرُ^ط
تَبْرَكَ اللهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ^{٥٦}

أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَ خُفْيَةً^ط إِنَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ^{٥٧}

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَ طَمَعًا^ط إِنَّ رَحْمَتَ اللهِ
قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ^{٥٨}

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ
يَدَيْ رَحْمَتِهِ^ط حَتَّى إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا
ثِقَالًا سَقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ
الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ^ط كَذَلِكَ
نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ^{٥٩}

¹⁸ Fjala *Arsh* (Fron) përfaqëson atributet e jashtëzakonshme të Zotit (*Sifate e Tanzihija*) d.m.th ato attribute që nuk ekzistojnë në asnjë qenie tjetër. Këto janë katër dhe janë të përmendura në Sure Ikhlas (Sure, 112).

¹⁹ Dallimi ndërmjet fjalës *khalk* (krijim) e të urdhërit (*Amr*) qëndron në faktin se fjala *khalk* tregon evolucionin e një sendi nga substanca që ka ekzistuar më parë, kurse *Amr* tregon krijimin e një sendi, pa ndonjë substancë, vetëm me anë të urdhërit bëhu.

²⁰ Është fjalë për ndonjë vend shpirtërisht të vdekur.

ringjallim të vdekurin, që të këshilloheni ju.

59. Dhe përsa i përket tokës (vendit) së mirë, ajo me urdhërin e Zotit të saj prodhon shumë (dhe pastër), ndërsa ajo që është e pa pastër s'prodhon pos të keqes (të pa pastër). Kështu Ne i shpjegojmë Shenjat në mënyra të ndryshme për njerëzit mirënjohës.²¹

60. Ne e kemi dërguar Nuhin në drejtim të popullit të tij, dhe ai tha: O populli im, adhurojeni Allahun, ju s'keni tjetër Zot pos Atij. Pa dyshim, unë po frikësohem mos t'ju zërë ndëshkimi i një Dite të madhe.

61. Paria e popullit të tij tha: Vërtet ne të shohim ty në një gabim të dukshëm.

62. Ai tha: O populli im, s'jam në gabim, por, përkundrazi, unë jam një profet prej Zotit të botërave.

63. Unë vetëm ju përcjell mesazhet e

وَأَبَلَدَ الطَّيِّبِ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ ۗ
وَالَّذِي حَبَّتْ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًا ۗ
كَذَلِكَ نَصْرِفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ۝٥٩

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ إِنِّي
أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝٦٠

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ۝٦١

قَالَ لِقَوْمِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَا كَذِّبِي رَسُولٌ
مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۝٦٢

أَبْلَغُكُمْ رَسُولِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ

²¹ Sikurse shiu bën efekte të ndryshme nëpër toka të ndryshme - sipas natyrës e kualitetit të saj, ashtu edhe diktimi hyjnor, që i ngjan shiut, bën efekte të ndryshme të njerëzimit e ndryshëm. Profeti i Shenjtë ka thënë se ka tri lloje tokash: 1. Toka e mirë dhe e lëruar që e absorbon ujin e shiut dhe që prodhon shumë perime e pemë; 2. Toka shkëmbore që e grumbullon ujin e shiut, por nuk e absorbon dhe që nuk jep prodhime bujqësore, por jep vetëm ujë të pishëm; 3. Toka djerre që as nuk e absorbon ujin e as nuk është e dobishme për pemë e perime.

Po ashtu edhe njerëzimit ndahen në tri grupe: 1. Ata jo vetëm se fitojnë dobi për vete nga diktimi hyjnor, por edhe u japin dobi njerëzve të tjerë; 2. Ata që vetë nuk fitojnë dobi, por e pranojnë dhe e mbajnë rezervë për të tjerët; 3. Ata që as vetë nuk fitojnë dobi e as nuk u japin dobi të tjerëve.

Zotit tim dhe ju këshilloj sinqerisht, dhe unë në bazë të dijes që Allahu më dhuroi mua, e di atë që ju nuk e dini.

64. A ju vjen çudi që prej Zotit tuaj është zbritur një udhëzim (këshillë) te një njeri prej jush që ai t'ju alarmojë dhe të bëheni të dëlirë që të mëshiroheni.

65. Mirëpo, ata e përgënjeshtroan Nuhin. Pra, Ne e shpëtuam atë dhe ata që kanë qenë bashkë me të në Arkë, ndërsa ata që i përgënjeshtroan argumentet Tona i përmbytëm. Ata, me të vërtetë, kanë qenë një popull i verbër.

66. Dhe te Adi²² Ne e kemi dërguar vëllain e tij Hudin. Ai tha: O populli im, adhurojeni Allahun. Ju s'keni ndonjë Zot tjetër pos Atij. A nuk frikësoheni prej Allahut?

67. Paria e mosbesimtarëve të popullit të tij tha: Ne me të vërtetë të shohim ty mendjelehtë dhe të konsiderojmë ty ndër gënjeshtarët.

68. Ai tha: O populli im, s'jam mendjelehtë por, përkundrazi, unë jam një profet prej Zotit të botërave.

69. Unë vetëm po ju përcjell mesazhet e

وَاعْلَمَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٦﴾

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنْكُمْ لِيُنذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٧﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٨﴾

وَالِي عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٩﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا نَنزِلُكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنُظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٧٠﴾

قَالَ يَقَوْمِ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

أَبْلَغُكُمْ رَسُولِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ

²² Ad është emri i një fisi që ka jetuar në të kaluarën e lashtë në Arabi dhe dikur ka sunduar mbi pjesën dërmuese të Arabisë, veçanërisht mbi Jemenin e Sirinë.

Zotit tim dhe unë jam një këshilltar i sinqertë për ju.

﴿أَمِينٌ﴾^{٦٩}

70. A ju vjen çudi se ka ardhur te ju një këshillë prej Zotit tuaj me anë të një njeriu nga mesi juaj që t'ju alarmojë (nga ndëshkimi vijues)? Dhe kujtojeni kohën kur pas popullit të Nuhit, Ai ju bëri trashëgimtarë të favoreve të Veta, dhe jua shtoi forcën fizike. Pra, kujtojini favoret e Allahut që të korni sukses.

أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَكُمْ ۖ وَادْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَضْطَةً ۚ فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٧٠﴾

71. Ata i thanë: O Hud, a na erdhe ti që ne ta adhurojmë vetëm Allahun dhe t'i lëmë mënjane ata (idhujt), të cilët i adhuronin të parët tanë? Pra, sillna atë (ndëshkim) me çka po na kërcënohesh, nëse je i vërtetë.

قَالُوا اجْتَنَّا لِنُعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا ۚ فَاتَّبِعْنَا بِمَا تَعِدُنَا ۚ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧١﴾

72. Ai iu përgjigj: Pa dyshim është dekretuar për ju ndëshkimi dhe zemërimi i Zotit tuaj. A me mua po polemizoni rreth atyre emrave të cilët ju dhe të parët tuaj i kanë trilluar dhe për të cilët Allahu nuk e ka zbritur ndonjë argument? Pra, prisni (për ndëshkimin tim) edhe unë bashkë me ju po pres (ndëshkimin për ju).

قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ رِجْسٌ وَعَظْبٌ ۖ أَنْجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمِيئَتُوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِن سُلْطَانٍ ۖ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿٧٢﴾

73. Dhe Ne me anë të mëshirës sonë e kemi shpëtuar atë (Adin) dhe ata që kanë qenë me të, dhe ne ua kemi prerë rrënjët atyre të cilët i përgënjeshtroan Shenjat Tona dhe që nuk kanë qenë besimtarë.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَيْتِ وَمَا كَانُوا مَوْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe te Thamudi²³ Ne e kemi dërguar vëllain e tij Salihun. Ai tha: O populli im, adhurojeni vetëm Allahun, ju s'keni Zot tjetër pos Atij. Vërtet, te ju ka ardhur një argument i qartë prej Zotit tuaj - kjo deveja²⁴ e Allahut është një Shenjë për ju. Pra, lëreni të kullosë në tokat e Allahut dhe mos e shqetësoni se do t'ju zëjë një ndëshkim i dhembshëm.

75. Dhe kujtojeni kohën kur, pas Adit, Ai ju bëri trashëgimtarë të tyre dhe ju vendosi nëpër tokë kështu që nëpër rrafshinat e saj i ndërtonit pallatet, dhe duke i gdhendur malet i ndërtonit shtëpitë. Pra, kujtojini favoret e Allahut dhe mos bëni padrejtësi nëpër tokë duke krijuar çrregullime.

76. Paria e popullit të tij, të cilët kanë qenë arrogantë, u thanë atyre që kanë qenë të dobët prej popullit besimtar: A e dini ju se Salihu me të vërtetë është një profet prej Zotit të tij? Ata u përgjigjen: Vërtet, ne e besojmë atë (mësim) me të cilin është dërguar ai.

77. Ata që kanë qenë arrogantë thanë: Vërtet, ne s'e besojmë atë (mësim), të cilin e besoni ju.

وَالِى تَمُودَ آخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ
جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةٌ
اللَّهُ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلْ فِي أَرْضِ
اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسَوْءٍ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ
الِيمٌ ﴿٧٤﴾

وَأذْكَرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ
عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ
سَهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ
بُيُوتًا فَادْكَرُوا الْآءِ اللَّهُ وَلَا تَعْتُوا
فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ
أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٦﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي آمَنُمْ بِهِ
كَفِرُونَ ﴿٧٧﴾

²³ Fisi i Thamudit ka jetuar në pjesët perëndimore të Arabisë. Ata kanë jetuar pak para Ismailit.

²⁴ Deveja ishte mjet kryesor udhëtimi, dhe kjo ishte deveja e Profetit Salih, të cilën ai e shfrytëzonte për udhëtim që t'ua përcjellë njerëzve mesazhin e Allahut. Ata (banorët e atyre viseve) i vunë pengesa në rrugën e asaj deveje d.m.th i vënë pengesa në përhapjen e mesazhit të Allahut.

78. Dhe ata duke mos e përfilluar urdhërin e Zotit të vet, e kanë therrur deven dhe thanë: O Salih, sillna atë (ndëshkim) me çka po na premtan neve, nëse ti, me të vërtetë, je profet i vërtetë.

فَعَقَرُوا الثَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا لِصَلْحٍ انْتَبَاهَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٨﴾

79. Atëherë, ata i zuri një tërmet i rëndë dhe u mbyten të përgjunjësuar në shtëpitë e veta.²⁵

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثْمِينَ ﴿٧٩﴾

80. Atëherë, Salihu duke e lënë anash popullin e vet, u largua dhe tha: O populli im, unë jua kam përcjellë mesazhin e Zotit tim dhe ju kam këshilluar sinqerisht, mirëpo ju s'i doni këshillat e sinqerta (këshilltarët e sinqertë).

فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَاقَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ وَلَكِنْ لَا
تُحِبُّونَ النَّصِيحِينَ ﴿٨٠﴾

81. Dhe Ne e kemi dërguar Lutin (te populli i vet), kur ai popullit të vet i tha: A e bëni ju veprën e neveritshme (homoseksualitetin) që askush në botë nuk e ka bërë para jush?

وَلَوْطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا
سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨١﴾

82. A u afroheni meshkujve në vend të grave! Vërtet, ju jeni ai popull që i tejkaloi të gjithë kufijtë.

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ
النِّسَاءِ ۗ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe përgjigja e vetme e tyre ishte: O njerëz! Dëbojeni Lutin dhe ndjekësit e tij nga qyteti juaj, sepse këta janë të atillë që krenohen për dëlirësinë e tyre.

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ ۗ إِنَّهُمْ أَنْوَاسٌ
يَبْتَغُونَ ﴿٨٣﴾

²⁵ Kur erdhi ndëshkimi ata u gjunjësuan në shenjë pendimi. Mirëpo, ishte tepër vonë që të pranohej pendesa e tyre, andaj ata u rrafshuan për tokë.

84. Dhe Ne e shpëtuam atë (Lutin) dhe familjen e tij, përveç gruas së tij. Ajo ishte ndër ata njerëz që mbetën mbrapa.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۗ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٤﴾

85. Dhe ne lëshuam mbi ta një shi gurësh (erdhi tërmeti). Tani, shikoni se si ishte përfundimi i fajtorëve!

وَآمَظْرْنَا عَلَيْهِمْ مَطْرًا ۖ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe te Medjeni²⁶ Ne e kemi dërguar vëllain e tyre, Shuejbin.²⁷ Ai tha: O populli im, adhurojeni vetëm Allahun, ju s'keni Zot tjetër pos Atij. Një shenjë e qartë, pa dyshim, ka ardhur te ju prej Zotit tuaj. Pra, mateni dhe peshojeni plotësisht e drejtësisht dhe mos ua jepni mangut njerëzve dhe mos krijoni çrregullime nëpër tokë pasi është në rregull. Kjo është më mirë për ju, nëse jeni besimtarë.

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۗ قَالَ يَوْمَ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ۗ ذِكْرُكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٦﴾

87. Dhe mos u ulni në çdo rrugë me qëllim që t'i frikësoni dhe t'i pengoni nga rruga e Allahut ata që e besojnë Allahun; dhe mos u përpiqni ta shtrembëroni atë rrugë. Dhe kujtojeni kohën kur keni qenë pak dhe Ai (Allahu) ju bëri shumë. Dhe shikoni se çfarë përfundimesh kanë pasur ata që krijojnë çrregullime!

وَلَا تَفْعَدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا ۗ وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَفَرْتُمْ ۗ وَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٧﴾

88. Dhe nëse një grup prej jush e beson atë (mësim) me të cilin jam dërguar unë,

وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ آمَنُوا بِالَّذِي

²⁶ Medjeni ishte biri i Ibrahimit.

²⁷ Shuejbi ka jetuar para Musait dhe konsiderohet se ishte vjehëri i Musait.

dhe një grup tjetër që nuk e beson atë, atëherë keni durim e prisni derisa Allahu të gjykojë midis nesh. Dhe Ai është gjykatësi më i mirë prej të gjithë gjykatësve

أَرْسَلْتُ بِهِ وَطَافِنَةً لَّمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا
 حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ
 الْحَاكِمِينَ ﴿٨٣﴾

KAP IX

89. Paria e popullit të tij, të cilët kanë qenë arrogantë, thanë: Ne me siguri do të të dëbojmë ty nga vendi ynë, o Shuejbi, dhe ndjekësit e tu, ose ju duhet të ktheheni në religjionin tonë. Ai tha: A, edhe pse nuk dëshirojmë ne!

90. Nëse ne kthehemi në religjionin tuaj, pasi Allahu na shpëtoi neve nga ai, (kjo do të thotë se) ne, pa dyshim e kemi trilluar gënjeshtren kundër Allahut. Dhe kjo nuk është e mundur për ne që të kthehemi në të, pos se Allahu, Zoti ynë, të dëshirojë kështu. Zoti ynë i rrethon të gjitha gjërat në dijen e Tij. Në Allah kemi besim (mbështetje). Pra, O Zoti ynë, gjyko me drejtësi midis nesh dhe midis popullit tonë dhe Ti je gjykatësi më i mirë prej të gjithë gjykatësve!

91. Paria e popullit të tij, që s'e kishin pranuar besimin, thanë: Nëse do ta ndiqni Shuejbin, ju me siguri do të jeni ndër ata që pësojnë humbje.

92. Pra, tërmeti i zuri dhe u mbyten të përgjunjzuar në shtëpitë e tyre ata-

93. Të cilët e akuzonin Shuejbin për gënjeshtër. Ata u shkatërruan ashtu sikur të mos kishin jetuar kurrë në atë vend. Vërtet, ata që e përgënjeshtroan Shuejbin, pësuan humbje.

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لنُخْرِجَنَّكَ لِيُشْعِبَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ
مِنْ قَرِينَتَا أَوْ تَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ
أَوَلَوْ كُنَّا كَرِهِينَ ﴿٨٩﴾

قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي
مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّيْنَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا
يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ
رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى
اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا
بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٩٠﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِن
اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذًا لَخٰسِرُونَ ﴿٩١﴾

فَأَخَذْتَهُمُ الرِّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثْمِينَ ﴿٩٢﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَّمْ يَعْنُوا فِيهَا
الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ
الْخٰسِرِينَ ﴿٩٣﴾

94. Atëherë, ai (Shuejbi) u largua prej tyre duke thënë: O populli im, pa dyshim, unë jua kam përcjellë juve mesazhin e Zotit tim dhe jua kam predikuar sinqerisht. Si, pra, të vajtoj unë për popullin mosbesimtar?

فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَتِ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَىٰ
عَلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤١﴾

95. Dhe Ne kurrë s'kemi dërguar ndonjë profet në ndonjë qytet (vend), por për banorët e tij kemi shkaktuar vuajtje dhe mjerime që ata ta shprehin përlësinë.²⁸

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا
أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ
يَضُرَّعُونَ ﴿٤٢﴾

96. Mandej, vuajtjen e kemi shndërruar në mirësinë, ndërsa kur ata u përmirësuan, filluan të thoshin: Vuajtjet dhe gëzimet i kanë përjetuar edhe të parët tanë (çfarë rëndësi ka po qe se erdhën për ne). Atëherë, papritmas Ne i kemi zënë me dënim, kurse ata nuk hetuan fare.

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ
عَفَوْا وَ قَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ
وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَ هُمْ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿٤٣﴾

97. Dhe po të kishin pranuar besimin banorët e atyre qyteteve dhe do të bëheshin të drejtë, Ne me siguri do t'u kishim hapur dyert e uratave nga qielli e nga toka. Mirëpo, ata s'e kanë pranuar besimin, prandaj Ne i kemi zënë për shkak të asaj që kanë fituar ata.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا فَتَخُنَا
عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ
وَلَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٤٤﴾

98. A janë në sigurim (të siguruar) banorët e këtyre qyteteve prej ndëshkimit Tonë nëse u vjen natën (ndëshkimi) kur janë duke fjetur?

أَفَأَمِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ ﴿٤٥﴾

²⁸ Ky është një ligj i përgjithshëm i Zotit që përherë zbatohet kur vjen ndonjë Profet i Zotit. Qëllimi i tij është të alarmohen njerëzit dhe të përmirësohen.

99. Ose janë në sigurim (të siguruar) banorët e këtyre qyteteve²⁹ prej ndëshkimit Tonë nëse u vjen (ndëshkimi) pasdite kur janë duke luajtur?

أَوْ آمِنَ أَهْلَ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
صُحَّىٰ وَهُمْ يَلْعُبُونَ ﴿٩٩﴾

100. A janë në sigurim (të siguruar) prej planit të Allahut? Dhe asnjë popull nuk rri i shkujdesur ndaj planit të Allahut, pos atij populli që pëson humbje.

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ ۗ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ
إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٠﴾

101. A nuk erdhën në vete ata, që u bënë trashëgimtarë të tokës pas banorëve etnikë të saj; se po të dëshirojmë Ne, mund t'i dënojmë për shkak të mëkateve të tyre dhe mund t'i vulosim zemrat e tyre, kështu që nuk mund ta dëgjojnë fjalën udhërrëfyese?

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ
بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَلْنَاهُمْ
بُذُنُوبِهِمْ ۗ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿١٠١﴾

102. Këto janë ato qytete disa lajme të të cilave të rrëfejmë ty. Dhe, vërtet, profetët e tyre erdhën tek ata (banorët e atyre qyteteve) me Shenjat e qarta. Por, ata s'dolën të aftë t'i pranonin, për shkak se ata edhe më parë i kishin përgënjeshtuar (profetët). Kështu Allahu vulos mbi zemrat e mosbesimtarëve.

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقَّصْنَا عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٢﴾

103. Dhe Ne s'e kemi gjetur shumicën prej tyre si mbajtës të ndonjë bese (së tyre) dhe Ne e kemi gjetur shumicën prej tyre të pamoralshëm.

وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ ۗ وَإِن
وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٣﴾

²⁹ Këto fjalë e referojnë Mekken dhe qytete tjera të Hixhazit.

104. Mandej, pas tyre, Ne e kemi dërguar Musain te Faraoni e te paria e tij me shenjat Tona, por ata u sollën mizorisht e padrejtësisht ndaj tyre. Vëreni, pra, çfarë përfundimi kanë pasur ata, që krijonin çrregullime!

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا ۗ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٤﴾

105. Dhe Musai tha: O Faraon, vërtet, unë jam një profet prej Zotit të botërave,

وَقَالَ مُوسَىٰ يُفِرْعَوْنَ إِنِّي رَسُولٌ مِّنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٥﴾

106. Jam i obliguar të them vetëm të vërtetën rreth Allahut. Unë kam ardhur te ju duke e sjellë një Shenjë të qartë prej Zotit tuaj, prandaj lërinini bijtë e Israelit të shkojnë me mua.

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ ۗ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٠٦﴾

107. Faraoni iu përgjigj: Nëse ti, me të vërtetë, ke ardhur me një shenjë, atëherë paraqite atë, nëse ti je i vërtetë.

قَالَ إِن كُنتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَآتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿١٠٧﴾

108. Atëherë, ai (Musai) e hodhi poshtë shkopin e tij dhe (vërejeni se) ai u shndërrua në një gjarpër që shihej qartë.³⁰

فَأَلْفَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٨﴾

³⁰ Kurani i ka përdorur tri fjalë të ndryshme për të treguar procesin e shndërrimit të shkopit të Musait në gjarpër: *Heja*, *Xhan* dhe *Thoban*. Fjala e parë është e përgjithshme dhe përdoret për çdo gjarpër. Fjala e dytë përdoret për një gjarpër të vogël, kurse e treta përdoret për ndonjë gjarpër të gjatë dhe të trashë. Pra, përdorimi i këtyre fjalëve të ndryshme në vende të ndryshme ka një qëllim të caktuar. Fjala *Heja* nënkupton popullin e vdekur, që me anë të përpjekjeve të Musait do të kthehet në një jetë të re. Këtë e sqaron edhe vetë fjala *Heja* (i.e gjallë). Fjala *Xhan* nënkupton se ata nga komuniteti i vogël e i rrënuar do të shndërrohen në *Thoban* në një komunitet të organizuar e të fortë. Me të vërtetë, është fjala për ndonjë vizion (ëndërr) që e pa Faraoni dhe paria e tij. Dhe sipas gjuhës së ëndrrave gjarpëri do të thotë armik, kurse shkopin do të thotë komunitet. Duhet ditur se Profetët e Zotit nuk janë si magjistarët e kësaj bote, por ata u tregojnë njerëzve mrekulli dhe Shenja të qarta të bazuara mbi argumente.

109. Dhe ai (Musai) e nxori dorën e tij dhe (vëreni) ajo u duk e bardhë për spektatorët!

﴿وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلظُّرِّينَ﴾^{١٠٩}

110. Paria e popullit të Faraonit tha: Me të vërtetë ky është një magjistar i zhdërvjellët,

﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ عَلِيمٌ﴾^{١١٠}

111. Që dëshiron t'ju dëbojë juve nga vendi juaj! Pra, tani çka thuani ju (tha Faraoni)?

﴿يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ ۖ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ﴾^{١١١}

112. Ata thanë: Jepini atij dhe vëllait të tij një afat dhe t'i dërgoni thirrësit nëpër qytet,

﴿قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ﴾^{١١٢}

113. Që të tubojnë para teje (O Faraon) çdo magjistar të zhdërvjellët.

﴿يَأْتُوكَ بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ﴾^{١١٣}

114. Dhe magjistarët erdhën te Faraoni dhe thanë: A do të shpërblehemi ne, nëse dalim ngadhënjimtarë

﴿وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ﴾^{١١٤}

115. Ai (Faraoni) tha: Po, ju do të jeni ndër njerëzit e mi të dashur.

﴿قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُتَقَرَّبِينَ﴾^{١١٥}

116. Ata thanë: O Musa, a do ta paraqitesh ti më parë ose të paraqesim ne?

﴿قَالُوا يَمُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقَى وَإِمَّا أَنْ نَكُونُ نَحْنُ الْمُتَلَقِينَ﴾^{١١٦}

117. Ai iu përgjigj: Paraqiteni ju. Dhe kur ata i hodhën (konopat e shkopinjtë e tyre), i magjepsën sytë e spektatorëve dhe i goditën me frikë, dhe ata kanë paraqitur një magji të madhe.

﴿قَالَ ائْتُوا ۖ فَلَمَّا أَلْفَوْا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرَهُبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ﴾^{١١٧}

118. Dhe ne i diktua Musait: Hidhe shkopin tënd! Vërejni, ai menjëherë filloi ta gëlltisë atë gënjeshtër të cilën ata e trillonin.

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ
فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١١٨﴾

119. Pra, e vërteta doli në shesh, dhe ajo që bënin ata, doli gënjeshtër.

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٩﴾

120. Kështu u mposhtën ata (magjistarë) dhe u kthyen të poshtëruar.

فَعُلبُوا هَٰئِلِكِ وَانْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١٢٠﴾

121. Dhe magjistarët duke u përlurur ranë në sexhde.

وَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَاجِدِينَ ﴿١٢١﴾

122. Dhe ata deklaruan: Ne e besojmë Zotin e botërave-

قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٢﴾

123. Zotin e Musait e të Harunit.

رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٣﴾

124. Faraoni u tha: A e besoni atë (Zot) para se t'ju lejoj unë! Vërtet, ky është një komplot që e keni kurdisur ju të gjithë në qytet me qëllim që t'i dëboni prej qytetit banorët e tij, por (mbani mend se) së shpejti do të shihni pasojat e kësaj (koncekuencat e kësaj).

قَالَ فِرْعَوْنُ أَمْسُرْ بِهِ قَبْلَ أَنْ أَدْنَىٰ لَكُمْ
إِنَّ هَٰذَا لَمَكْرٌ مَّكْرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ
لَتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٤﴾

125. Unë do t'jua pres, me siguri, duart e këmbët tuaja për shkak të mosbindjes suaj. Mandej, do t'ju kryqëzoj ju të gjithë së bashku.

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ
ثُمَّ لَأَصْلِبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٥﴾

126. Ata iu përgjijën: (s'ka dert) Te Zoti ynë do të kthehemi ne.

قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٦﴾

127. Dhe ti nuk hakmerresh ndaj nesh por vetëm se ne i besuam shenjat e Zotit Tonë, kur erdhën te ne. O Zoti ynë, na derdh durimin (shtoje durimin tonë) dhe na merr shpirtin vetëm kur jemi myslimanë (të bindur).

وَمَا تَتَّقُمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمِنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا
جَاءَتْنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَ تَوْفَنَّا
مُسْلِمِينَ ﴿١٢٧﴾

128. Paria e popullit të Faraonit tha: A do ta lejosh Musain dhe popullin e tij të krijojnë çrregullime nëpër tokë dhe t'u thonë lamtumirë ty dhe zotave tu? Ai u përgjigj: Ne do t'i presim bijtë e tyre dhe do t'i mbajmë të gjallë gratë e tyre. Vërtet, ne jemi sundues mbi ata.

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ
مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
وَ يُذْرَكَ وَ إِلَهَتِكَ قَالَ سَقْتِلُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ ؕ وَ إِنَّا فَوْقَهُمْ
فَاهِرُونَ ﴿١٢٨﴾

129. Musai popullit të vet i tha: O populli im, kërkoni ndihmë prej Allahut dhe dilni durimtarë. Vërtet, toka është e Allahut. Ai do të bëjë trashëgimtar të saj kë do të dojë Ai prej robëve të Tij, dhe përfundimi i mirë u takon atyre që frikësohen prej Zotit.

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ
وَاصْبِرُوا ؕ إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٩﴾

130. Ata iu përgjigjën: O Musa, ne u persekutuan edhe para ardhjes sate dhe persekutohemi edhe me ardhjen tënde! Ai u tha: Është e mundur që Zoti juaj ta shkatërrojë armikun tuaj dhe do t'ju bëjë sundimtarë në vend, atëherë Ai do të shohë se çfarë veprash i bëni ju.

قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ قَبْلُ أَنْ تَأْتِيَنَا وَ مِنْ بَعْدِ مَا
جِئْتَنَا ۗ قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
عَذَابُكُمْ وَ يُسَخِّطَكُم فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ
كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٣٠﴾

131. Dhe Ne e kemi zënë popullin e Faraonit me anë të viteve të thatësirës e të mungesës së fruteve me qëllim që ata të këshillohen.

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَ نَقِصٍ
مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣١﴾

132. Mirëpo, kurdoherë që u vinte koha e lumturisë, ata thoshin: Kjo është e drejta jonë. Dhe kurdoherë që i rrethonte mjerimi, ata (për këtë) e fajësonin Musain dhe ithtarët e tij. Vërejni, shkaku i kobit të tyre, me të vërtetë, është në dorën e Allahu. Por, shumica prej tyre s'e dinë.

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ ^{٤٤} وَإِنْ
تُصِبُّهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا بِمُوسَى وَمَنْ
مَعَهُ ^{٤٥} أَلَا إِنَّمَا طَّيَّرَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ^{٤٦}

133. Dhe ata (Musait) i thanë: Sill çfarëdo Shenje që me anë të asaj të na magjepsësh, ne prapë nuk do të të besojmë ty.

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِنَسْحَرَنَّ بِهَا
فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ^{٤٧}

134. Atëherë, Ne kemi dërguar për ta stuhinë dhe karkalecat dhe morrat dhe bretkosat dhe gjakun - si Shenja të veçuara, megjithëkëtë ata u sollën ndaj tyre me arrogancë.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ
وَالضَّفَادِعَ وَالِدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ ^{٤٨}
فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ ^{٤٩}

135. Dhe kur u vinte ndonjë e papritur (ndëshkim), ata thoshin: O Musa, lute Zotin tënd për ne, në emër të atij premtimi që Ai bëri me ty. Nëse ti na largove ndëshkimin, ne me siguri do të të besojmë ty dhe ne me siguri do t'i dërgojmë bijtë e Izraelit me ty.

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يُمُوسَى
ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ ^{٥٠} لَئِنْ
كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ نَنُومِنَنَّ لَكَ
وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ ^{٥١}

136. Por, kur Ne e kemi larguar ndëshkimin prej tyre për një afat që ishte caktuar për ta, vërejni, ata menjëherë filluan ta shkelnin premtimin.³¹

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَى آجَلٍ هُمْ
بِلِعْوِهِ إِذَا هُمْ يَنْكُتُونَ ^{٥٢}

³¹ Ndëshkimi u largua prej tyre për një afat të caktuar, që t'u jepej kohë të pendohen e ta pranojnë besimin.

137. Pra, Ne u hakmorëm ndaj tyre dhe i përmytëm në det, sepse i përgënjeshtroan Shenjat Tona dhe se ishin të pakujdesshëm ndaj tyre.

فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ
بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿٧٧﴾

138. Dhe ata që konsideroheshin të pafuqishëm (në tokë), Ne i kemi bërë trashëgimtarë të pjesëve lindore e perëndimore të atij vendi, të cilin Ne e kemi bekuar. Dhe fjalët e bukura të Zotit tënd u plotësuan në favor të bijëve të Izraelit, sepse ata dolën durimtarë. Ndërsa, Ne e kemi rrafshuar me tokë gjithçka që kishte bërë Faraoni dhe populli i tij dhe ato ndërtesa rrokaqiellore që i kishin ngritur ata.

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ
مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَ مَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا ۗ وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَى
بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا ۗ وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ
يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿٧٨﴾

139. Dhe Ne i kemi çuar bijtë e Izraelit përtej detit andej nga ata erdhën te një popull që ishte i pushtuar prej adhurimit të idhujve të vet. Ata thanë: O Musa, bëje edhe ti për ne një zot sikurse edhe këta kanë zota. Ai iu përgjigj: Vërtet, ju jeni një popull shumë injorant.

وَجُورُنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى
قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَانِ ۖ لَهُمْ ۗ قَالُوا
يُمُوسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمُ آلِهَةٌ ۗ
قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٧٩﴾

140. Vërtet, të gjitha punët me të cilat janë të zënë këta, do të shkatërrohen dhe praktika e tyre do të shkojë kot.

إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُمُ فِيهِ وَبِطُلَّ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

141. Ai tha: A, në vend të Allahut t'ju gjej ndonjë zot tjetër, kurse Ai (Allahu) ju lartësoi juve mbi të gjithë njerëzit?

قَالَ أَعْبَدُ اللَّهَ أَلْبَغْيِكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨١﴾

142. Dhe kujtojeni kohën kur Ne ju kemi shpëtuar nga populli i Faraonit, që

وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ

ju terrorizonte me anë të torturave të rënda kur i therrnin bijtë tuaj dhe i mbanin të gjallë gratë tuaja. Dhe në të ishte një sprovë e madhe për ju nga Zoti juaj.

143. Dhe Ne me Musain kemi premtuar për tridhjetë netë dhe e plotësuam duke ia shtyrë edhe dhjetë netë të tjera, kështu afati i caktuar i Zotit të tij u plotësua në dyzetë netë. Dhe Musai i tha vëllait të tij, Harunit: Në mungesën time ti më zëvendëso te populli im dhe edukoji mirë dhe mos ndiq rrugën e ngatërrestarëve!

144. Dhe kur, sipas kohës sonë të caktuar, erdhi Musai në vendin e caktuar, dhe Zoti i tij bisedoi me të, ai tha: O Zoti im, më mundëso mua të shikoj Qenien Tënde! Allahu iu përgjigj: Ti kurrsesi s'mund të Më shohësh Mua. Por, shiko në drejtim të malit, nëse mbetet ai në vendin e vet, atëherë do të Më shohësh Mua. Dhe kur Zoti i tij e manifestoi Vetën mbi malin, Ai e bëri atë copa-copa dhe Musai ra poshtë i alivanosur. Dhe kur erdhi në vete, ai tha: I Shenjtë je Ti, unë drejtohem te Ti me pendim dhe jam i pari ndër besimtarët.³²

سُوَاءَ الْعَذَابِ ۚ يُقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ ۗ وَفِي ذِكْرِكُمْ بَلَاءٌ
ۚ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤٣﴾

وَعَدْنَا مُوسَىٰ ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَمَّمْنَاهَا
بِعَشْرِ فَنَزَلْنَا بِرَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً
وَقَالَ مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي
قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٤﴾

وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ
قَالَ رَبِّ ارِنِّي أَنْظُرَ إِلَيْكَ ۗ قَالَ لَنْ
تَرَانِي وَلَكِنِ انظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ
مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي ۚ فَلَمَّا تَجَلَّىٰ رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا
فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ
وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٥﴾

³² Njeriu s'mund ta shohë Zotin me anë të syve fizikë. Ai vetëm mund ta shohë manifestimin e Tij nëpërmjet akteve etributeve të Tij. Mirëpo, përse Musai që e dinte mirë se ai s'mund ta shohë Zotin edhe më parë e kishte parë manifestimin e Zotit në "zjarr" kur udhëtonte prej Medjenit për në Egjipt 28:130, e luti Zotin ta shohë Atë? Siç duket Musai e shprehu dëshirën e

145. Allahu tha: O Musa, unë të kam lartësuar ty mbi të gjithë njerëzit e kohës me anë të mesazheve të Mia e me anë të fjalës Sime. Pra, kape fuqimisht atë që Unë të kam dhënë ty dhe bëhu ndër mirënjohësit.

قَالَ يٰمُوسَىٰ اِصْطَفَيْتَكَ عَلَى النَّاسِ
بِرِسَالَتِي وَبِكَلَامِي ۗ فَخُدَمَا اٰتَيْتَكَ وَكُنْ
مِّنَ الشَّاكِرِيْنَ ﴿١٤٥﴾

146. Dhe për të Ne kemi shkruar mbi disa pllaka çdo gjë (urdhëra) të përcjella me këshilla, dhe ku ka pasur sqarime për çdo kërkesë të nevojshme të kohës. Pra, kapi (ato urdhëra) fuqimisht dhe thirre popullin tënd që t'i marrë fuqimisht pjesët më të mira të atyre udhëzimeve. Unë së shpejti do t'ju tregoj vendbanimin e mëkatarëve.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْاَلْوَا حِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
مُّوَعَّظَةً وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ ۚ فَخُدَّمَا
بِقُوَّةٍ وَّاٰمُرُ قَوْمَكَ يٰاٰخُدُوْا بِاِحْسَنِهَا
سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٦﴾

147. Unë së shpejti do ta largoj vëmendjen e atyre nga Shenjat e Mia, të cilët pa arsye shprehin arrogancë nëpër tokë. Dhe megjithëse e shohin çdo shenjë të mundshme, prapë nuk e besojnë atë, dhe nuk e adoptojnë rrugën e drejtë, sadoqë e shohin atë. Dhe nëse e shohin paudhësinë, u pëlqejnë të shkojnë aty. Kjo ndodh për arsye se ata i kanë përgënjeshtuar Shenjat Tona dhe s'mendojnë për ato.

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٠﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥١﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٢﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٣﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٤﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٥﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٥٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٠﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦١﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٢﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٣﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٤﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٥﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٦٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٠﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧١﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٢﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٣﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٤﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٥﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٧٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٠﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨١﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٢﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٣﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٤﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٥﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٨٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٠﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩١﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٢﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٣﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٤﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٥﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٦﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٧﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٨﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٩٩﴾

سَاوِرِيْكُمْ دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٢٠٠﴾

148. Veprat e atyre, që i refuzuan Shenjat Tona dhe takimin e Ahiretit,

وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَلِقَاءِ الْاٰخِرَةِ

tij për të parë manifestimin e përsosur të Zotit që do të shfaqej më vonë në personalitetin e Profetit të Shenjë, Hazret Muhammedi s.a.v.s. Sepse Musait i ishte dhënë premtim se do të vijë një Profet Sheriatbartës dhe i madhrueshëm. Prandaj, ai kërkoi prej Zotit ta shohë madhësitinë dhe lartësinë e atij Profeti të Shenjtë të Islamit.

shkuan kot. A do të shpërblehen ndryshe, përveç asaj që kanë bërë?

149. Dhe populli i Musait, në mungesë të tij, e ka bërë një viç (për ta adhuruar) prej stolive të tyre. Ai ishte vetëm një figurë pa jetë dhe prej saj dilte një zë ashtu si pëllet viçi. A nuk kanë menduar ata se ai as nuk flet me ta, e as nuk u tregon rrugën e drejtë! Prapëseprapë ata e kanë zgjedhur për adhurim dhe u bënë mizorë (ndaj vetes).³³

150. Dhe kur u penduan³⁴ dhe morën vesh se e kanë humbur rrugën, ata thanë: Nëse Zoti ynë nuk do të na mëshirojë e as nuk do të na falë, ne me siguri do të pësojmë humbje.

151. Dhe kur Musai u kthye i zemëruar dhe i pikëlluar te populli i vet, ai tha: Po, shumë keq më keni zëvendësuar në mungesën time. A u ngutët ju lidhur me urdhërin e Zotit tuaj (se pse s'erdhi Musai). Dhe Musai i hodhi poshtë pllakat dhe vëllain e vet e kapi prej ballukesh duke e tërhequr nga vetja. Haruni tha: O biri i nënës sime, populli më konsideroi të dobët dhe ishte gati të më vriste. Prandaj mos u jep rast

حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ ۗ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَدِينِهِ مِنْ حُلِيِّهِمْ عِجَلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ ۗ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا ۚ اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيِّدِهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ بَدِيدٍ ۖ أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ ۖ وَالْقَى الْأَنْوَاعَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ ۗ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي ۗ فَلَا تُشْمِتْ بِي الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٢﴾

³³ Allahu mund të vërtetohet si Zoti i gjallë vetëm atëherë kur Ai flet me robët e vet. Është e paarsyeshme dhe e palogjikshme të thuhet se Zoti më nuk flet si fliste në të kaluarën. Asnjë atribut i i Tij s'mund të ndërpritet.

³⁴ Fjalët *soketa Edihim* do të thonë: u penduan, i fërkuan duart e tyre për shkak të pendimit.

armiqve të më përqeshin mua dhe mos më konsidero mua ndër njerëzit mizorë.³⁵

152. Musai tha: O Zoti im, më fal dhe vëllain tim dhe mbulona me mëshirën Tënde dhe Ti je më i Mëshirshëm ndër të gjithë ata që mëshirojnë.

153. Përsa u përket atyre që e zgjodhën viçin ta adhurojnë, do t'i kapë zemërimi i Zotit të tyre dhe do të poshtërohen në këtë jetë prezente. Dhe ashtu Ne i shpërblejmë shpifësit.

154. Por ata që bënë vepra të këqija e pastaj u penduan dhe bënë tobe (metaninë) dhe e pranuan besimin, vërtet Zoti yt, pas këtij pendimi, del shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

155. Dhe kur i kaloi zemërimi Musait, ai i mori pllakat ku ishin udhëzime dhe mëshirë për ata që frikësohen prej Zotit të tyre.

156. Dhe Musai i zgjodhi shtatëdhjetë persona prej popullit të vet për t'i sjellë në vendtakimin Tonë. Por, kur i zuri tërmeti, ai (Musa) tha: O Zoti im, po të kishe dashur Ti, do të mund t'i shkatërroje edhe më parë të gjithë këta

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَ لِإِخِي وَ ادْخُلْنَا فِي رَحْمَتِكَ ۗ وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٥٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيئًا لَهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَ ذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٣﴾

وَ الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِن بَعْدِهَا وَ آمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٤﴾

وَ لَمَّا سَكَتَ عَن مُّوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَابَ ۗ وَ فِي نُسُخَتِهَا هُدًى وَ رَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِ رَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٥﴾

وَ اخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا ۗ فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلِ وَ إِيَّاي ۗ أَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السَّفَهَاءُ مِنَّا ۗ

³⁵ Musai u zemërua për shkak se në mungesë të tij populli i tij filloi ta adhurojë viçin e jo se Haruni bëri ndonjë ofencë.

edhe mua. A do të na shkatërrosh neve për shkak të veprave të disa të marrëve nga mesi ynë? Kjo është vetëm një sprovë prej teje. Ti (me anë të këtyre sprovave) e devijon nga rruga e drejtë atë, kë do Ti; dhe Ti e përdh atë, kë do Ti. Ti je shoku ynë, falna, pra, dhe mëshirona dhe Ti je më i miri prej të gjithë atyre që falin.

157. Dhe shkruaj për ne mirësinë në këtë botë edhe në botën vijuese, ne drejtohem vetëm tek Ti. Allahu iu përgjigj: Unë e dënoj atë, kë dua, por mëshira Ime e rrethon gjithçka. Pra, Unë do t'i mëshiroj ata që largohen nga mëkatet dhe paguajnë Zakatin dhe të cilët i besojnë Shenjat Tona.

158. Ata që e ndjekin këtë mesazh-bartësin Tonë (Muhammadin) që është profet dhe ummi (analfabet),³⁶ të cilin e gjejnë të përmendur në Tevrat e në Inxhil që kanë ata (jehuditë dhe të krishterë). Ai (Muhammadi) i këshillon ata për vepra të mira dhe ndalon nga ato të këqijat, dhe që i bën hallal për ta të gjitha ushqimet e pastra dhe i bën haram ato të papastrat, dhe që i çliron ata nga barrat e nga prangat e qafave të tyre (nga zakonet e dogmat e rënda të tyre).

إِنَّ هِيَ إِلَّا فِئْتَتُكَ ۖ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ
وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ ۖ أَنْتَ وَلِيِّنَا فَاغْفِرْ لَنَا
وَارْحَمْنَا ۖ وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٧﴾

وَأَكْتُبُ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً ۖ وَفِي
الْآخِرَةِ ۖ إِنَّا هُدُنَا إِلَيْكَ ۖ قَالَ عَذَابِي
أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ ۖ وَرَحْمَتِي
وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ ۖ فَسَاكُتِبْهَا لِلَّذِينَ
يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ
بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٨﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ ۖ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَجْلِبُ لَهُمْ
الضُّلَيْلَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبِيثَاتِ وَيَضَعُ
عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ
عَلَيْهِمْ ۖ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ
وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا التَّوْرَ الَّذِي أُنزِلَ

³⁶ *Ummi* do të thotë: ai që i përket nënës, i pafajshëm si foshnja; ai që nuk di të lexojë e as të shkruajë, njeriu që i takon Mekës.

Pra, ata që e besojnë dhe e respektojnë dhe e përkrahin dhe e ndihmojnë dhe e pasojnë atë dritë që është zbritur bashkë me të (Kuranin), të tillët janë ata që do të korrin sukses.

159. Thuaj: O njerëz! Unë, me të vërtetë, për të gjithë ju jam një profet i Allahut, të cilit i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. S'ka Zot tjetër pos Atij. Ai fal jetën dhe shkakton vdekjen. Pra, besojeni Allahun dhe mesazhbartësin e Tij që është edhe profet edhe ummi, i cili e beson Allahun dhe fjalët e Tij; dhe ndiqeni atë (Muhammedin) që të përudheni.

160. Dhe ka pasur disa prej tyre në popullin e Musait, të cilët i përudhnin njerëzit me vërtetësi dhe në bazë të saj e ndanin drejtësi (në botë).

161. Dhe Ne i kemi ndarë ata në dymbëdhjetë fise, që tani janë bërë popuj të dalluar. Dhe kur populli i tij kërkoi ujë, Ne i diktuam Musait: Qëlloje gurin me shkopin tënd! Dhe kur ai bëri kështu, rrodhën dymbëdhjetë burime nga ai gur dhe secili fis e mori vesh se prej cilit burim do të pinte ai. Dhe Ne kemi bërë për ta hije prej resh dhe Ne kemi zbritur për ta Manën (trangull) dhe salven (thëllëza) dhe Ne u thamë: Hani gjëra të pastra me të cilat ju kemi furnizuar. Dhe ata s'e tepruan ndaj Nesh, por e tepruan ndaj vetvetes.

﴿مَعَٰلَآٰؤَلٰٓئِكُمْ الْمُفْلِحُوْنَ﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۚ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
فَأْمُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٩﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَىٰ أُمَّةٍ يَّهْدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٦٠﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَمَهُ قَوْمَهُ
أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ
مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا ۗ قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ
مَّشْرِبَهُمْ ۗ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْعَمَامَ ۗ وَأَنْزَلْنَا
عَلَيْهِمُ الْمَنَّٰنَ وَالسَّلْوَىٰ ۗ كُتُوبًا ۗ مِنْ طَيِّبَاتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ ۗ وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُوا
أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦١﴾

162. Dhe kujtojeni kohën kur u është thënë atyre (bijëve të Izraelit): Jetoni në këtë qytet dhe hani prej nga të doni dhe thoni: O Zot! lehtëso barrën tonë, dhe hyni duke u bindur në portën e qytetit! Ne do të ju falim mëkatet tuaja dhe me siguri Ne do t'u japim edhe më shumë shpërblime atyre, që bëjnë vepra të mira.

163. Por, keqbërësit prej atyre e kanë ndërruar këtë fjalë (predikim) me fjalë të tjera që nuk u është thënë. Pra, për shkak të mizorisë së tyre, Ne kemi zbritur për ta një ndëshkim prej qiellit.

164. Dhe (o profet) pyeti ata (bijtë e Izraelit) rreth banorëve të atij qyteti që gjendej buzë detit. Kur ata (banorët e qytetit) e tepruan lidhur me Sabtin (të shtunën)³⁷ kur peshqit e tyre u vinin tufa-tufa, atë ditë kur festonin Sabtin. Por, kur nuk e festonin Sabtin ata nuk u vinin. Kështu Ne i sprovuam për shkak të mosbindjeve të tyre.

165. Dhe kur një grup prej tyre i tha grupit tjetër: Përse e këshilloni atë popull për të cilin Allahu ka vendosur ta shkatërrojë ose ta dënojë me një ndëshkim të rëndë! Ata thanë: (këtë e bëjmë) Me qëllim që të arsyetohemi para Zotit tuaj dhe se ata, ndoshta, do të kthehen te devotshmëria.

وَإِذ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا
مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا
الْبَابَ سُجَّدًا تَعْفِرُ لَكُمْ حَطِيئَتِكُمْ^ط
سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦٢﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ
الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٣﴾

وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ
الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ
حَيْثَانَهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرْعًا وَ يَوْمَ
لَا يُسَبِّتُونَ لِأَتَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ
بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٤﴾

وَإِذ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا
اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا
قَالُوا مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَنْتَفِعُونَ ﴿١٦٥﴾

³⁷ Në ditën e Sabtit ishte ndaluar peshkimi, prandaj atë ditë peshqit vinin tufa-tufa.

166. Dhe kur ata i kanë harruar të gjitha ato këshilla që u ishin dhënë, Ne i shpëtuam vetëm ata që i largonin njerëzit prej veprave të këqija, kurse ata që e adoptuan rrugën e mizorisë, i kemi zënë me një ndëshkim të rëndë për shkak të veprave të tyre të këqija.

167. Dhe kur ata e tepruan në mënyrë të paturpshme kundër atyre gjërave prej të cilave u ndaluan, Ne u thamë: Bëhuni majmunë të poshtër!

168. Dhe kujtojeni kohën kur Zoti yt deklaroi se Ai me siguri do të ngrerë kundër tyre (jehudëve), deri në Ditën e Kiametit, njerëz të tillë që do t'i ndëshkojnë me ndëshkim të rëndë. Vërtet, Zoti yt është i shpejtë për të dhënë dënim dhe Ai me të vërtetë edhe fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

169. Dhe Ne i kemi shpërndarë ata nëpër tokë duke i bërë popuj të ndryshëm. Në mesin e tyre ka njerëz të mirë e të tjerë të këqij. Dhe Ne i sprovuam me anë të rrethanave të mira e të këqija që të kthehen (në drejtim të hidajetit).

170. Mandej, pas tyre erdhi një gjeneratë që e tarshëguan Librin (Tevratin). Ata e përqafulan dobinë e përkohshme të kësaj bote dhe thoshin: Allahu me siguri do të na falë. Nëse u

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَهُونَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٦﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٧﴾

وَإِذ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٨﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا مِّنْهُمْ الصَّالِحِينَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٩﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَصَ هَذَا الْأَدْنَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَصٌ مِّثْلَهُ

vinte në dorë pasuri e tillë, ata përpiqeshin ta merrnin edhe atë. A nuk është marrë prej tyre besa në Librin (e Musait) se ata nuk do të flasin rreth Allahut pos së vërtetës. Dhe ata e patën lexuar në Libër (Tevrat) atë që ekziston në të. Dhe (ta dini) se vendbanimi i Ahiretit është më i mirë për ata që janë të drejtë (të devotshëm). Pra, a nuk do veproni me mend?

171. Dhe ata të cilët i përmbahen fuqimisht Librit (të Musait), dhe falin Namazin, Ne me të vërtetë nuk do ta humbim shpërblimin e bamirësve.

172. Dhe (kujtojeni kohën) kur e kemi ngritur mbi ta malin, sikurse është një çadër dhe ata menduan se ai është gati të rrëzohet mbi ta. Ne (bijëve të Izraelit) u thamë: Kapeni fuqimisht atë që jua kemi dhënë Ne, dhe mbani mend atë çka ka në të, që të bëheni të devotshëm.³⁸

173. Dhe kujtojeni kohën kur Zoti yt i nxori pasardhësit³⁹ e tyre nga brezi i bijëve të Ademit dhe i bëri dëshmitarë

يَاخُدُّوهُ ۖ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ
أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا
مَا فِيهِ ۗ وَالذَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ
يَتَّقُونَ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٧﴾

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ ۗ إِنَّا لَا نُنْصِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿٧٨﴾

وَإِذْ تَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ
وَوَطَّنَا إِنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ ۗ خُذُوا مَا آتَيْنَكُم
بِقُوَّةٍ وَادْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٧٩﴾

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ
ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى

³⁸ Kur njeriu qëndron rrëzë malit të lartë i duket se mali është mbi kokën e tij.

³⁹ Shumë komentatorë e kuptuan keq këtë ajet. Këtu flitet rreth asaj konvente që është marrë, para krijimit të qiejve dhe të tokës, prej atyre fëmijëve akoma të palindur. Fjala *sulb* (shumësi *Aslab*) vetë tregon se fjala është për bijtë e Ademit d.m.th. për njerëzimin. Ndërsa fjala *zurrijat* tregon bijtë e Israilit, brez pas brezi. Ky është një ajet shkencor dhe është aq i thellë sa që njeriu çuditet dhe habitet nga thellësia e tij. *Sulb* do të thotë: *Blu Print* i jetës që bëhen shkak të krijimit të çdo gjallesë nga mikrobat e spermës. Disa komentatorë janë të mendimit se konventa

kundër vetvetes së tyre dhe i pyeti: A nuk jam Zoti juaj? Ata iu përgjegjën: Po si jo! Ne jemi deshmëtarë. Këtë e kemi bërë kështu me qëllim që në Ditën e Kiametit të mos thoni se ne ishim të padijshëm ndaj këtij (mësimi).

174. Apo të thoni se vetëm të parët tanë, para nesh, kanë qenë idhujtarë (politeistë), ndërsa ne jemi vetëm një gjeneratë pas tyre. Pra, a do të na shkatërrosh Ti në vend të atyre që kanë qenë gënjeshtarë?

175. Dhe kështu Ne u shpjegojmë qartazi Shenjat që të kthehen (në drejtim të së vërtetës).

176. Dhe tregojni atyre rrëfimin e atij personi,⁴⁰ të cilit Ne ia dhamë Shenjat Tona, por ai duke mos u dhënë rëndësi, u largua prej tyre. Atëherë shejtani e ndoqi atë dhe ai u bë ndër të humburit.

أَنْفُسِهِمْ ۚ أَكُنْتُمْ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ
شَهَدْنَا ۗ أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا
عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٧٤﴾

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ
وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ ۚ أَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٥﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٧٦﴾

وَإِنَّ عَلَيْنَهُمُ بَأْسَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخْ
مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ
الْغَاوِينَ ﴿٧٧﴾

është marrë prej shpirtërave që do të krijoheshin në të ardhmën. Faktikisht, konventa është marrë prej *Kromosomët* që ekzistojnë në qelizat e njeriut dhe që mbajnë në vete të gjitha karakteristikat dhe cilësitë e njeriut. Pra, konventa është gdhendur në gjurmët e këtyre *Kromosomëve*. Pra, pohimi i ekzistencës së Zotit dhe i atributëve të Tij ekziston i shtypur në natyrën e njeriut. Filozofi i famshëm, Kant, ka shkruar se njeriu kudo qoftë nuk mund t'i shmanget pohimit të ekzistencës së Zotit. Nga një herë njeriu e mohon qenien e Zotit, por në natyrën e tij ekziston pohimi i tij. Pra, ajeti hedh dritë mbi faktin se Allahu me krijimin e njeriut e gdhendi pohimin e ekzistencës së Vet në natyrën e në instinktin e tij. Kurani lidhur me këtë jep këtë argument, se kur ateisti rrethohet në stuhi në det, ai fillon ta thërrasë Zotin për ndihmë. Pra, kurdoherë ai ballafaqohet me vuajtje dhe mjerime, zëri i tij i brendshëm e thërret Zotin.

⁴⁰ Këtu nuk është fjala për ndonjë individ të veçantë, por është fjala për atë njeri, të cilit Allahu xh.sh. i tregon Shenjat e veta.

177. Dhe sikur të donim Ne, atë do ta ngrinim lartë (i jepnim një pozitë të lartë shpirtërore) me anë të atyre Shenjave. Mirëpo, ai⁴¹ u anua nga toka dhe u nis pas epshve të veta. Shembulli i tij është si shembulli i atij qenit - të cilin nëse e përzhë, dihat, dhe nëse e lëshon, dihat prapë. I tillë është shembulli i atyre, që i përgënjeshtrojnë Shenjat Tona. Pra, ti ua rrëfe atyre këto ngjarje (historike) që të mendojnë.

178. Sa i keq është shembulli i atyre, të cilët i përgënjeshtrojnë Shenjat Tona. Dhe ata bëjnë krim vetëm ndaj vetvetes.

179. Kë e përudh Allahu, ai në realitet është i përudhur. Dhe kë e devijon Ai, të tillët janë ata që pësojnë humbje.

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى
الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ ۚ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ ۚ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ
يَلْهَثْ ۗ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا ۚ فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣٧﴾

سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنْفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُضِلِّ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٩﴾

⁴¹ Thuhet se fjala është për një person të ashtuquajtur Belam Baur. Mirëpo, kjo nuk është e domosdoshme. Kurani e shpjegon një temë pa e përmendur emrin e askujt. Kjo do të thotë se fjala është për një princip të përgjithshëm. Ajeti hedh dritë mbi karakterin e tij dhe jep vërejtje se kush do të ecë gjurmëve të tij, do të bëhet si ai. Allahu xh.sh. i pat dhuruar atij aftësi dhe kualitete të shumta për të përparuar dhe për të korrur sukses në fushën shpirtërore. Kur ai korri disa suksese dhe fitoi një farë pozite, i ra ndërmend se është njeri shpirtëror dhe njerëzit janë bërë muridë (nxënës) të tij dhe u zu në rrjetën e arrogancës, atëherë iu drejtua botës materiale dhe dëshiroi e lakmoi të përfitojë nder dhe famë në botë. Ajeti flet qartë se kush e lakmon botën materiale dhe largohet prej Zotit, rrëzohet nga lartësia shpirtërore e nga sytë e Zotit.

Në këtë ajet është përdorur fjala *Rafa*, që është përdorur për H. Isain a.s. Shumë dijetarë nga fjala *Rafa* kuptojnë ngritjen fizike. Prandaj ata mendojnë se Isai a.s. është ngritur fizikisht në qiell. Kjo fjalë është përdorur edhe për H. Idris a.s. Mirëpo, ky është gabimi i tyre, sepse fjala *Rafa* kur ka të bëjë me Zotin, ka vetëm kuptimin e ngritjes shpirtërore e jo fizike. Përndryshe ajeti do të thotë se Allahu e kapi atë dhe tentoi e dëshiroi ta ngrisë Belam Baurin lart në qiell, por Allahu dështoi dhe doli aq i dobët saqë s'mundi të mbante atë, sepse ai insistoi t'i drejtohej tokës (nauzobillah). Fjala *Rafa*, kur Zoti e përdor, ka kuptim ngritje shpirtërore e jo fizike. Allahu i jep atij rob, për të cilin e përdor fjalën *Rafa*, një pozitë të lartë dhe një respekt e nder në oborin e vet. Por, kur njeriu e përdor këtë fjalë, jep kuptimin e ngritjes fizike. P.sh. Hazret Jusufi a.s. e ka përdorur këtë fjalë për prindërit e vet. Aty do të thotë se Jusufi a.s. i uli prindërit e vet në një vend të lartë.

180. Vërtet, Ne kemi krijuar shumë xhinë⁴² dhe njerëz, përfundimi i të cilëve do të jetë xhehenemi. Ata kanë zemra të tilla me të cilat s'kuptojnë dot; dhe kanë sy me të cilët nuk shohin; dhe kanë veshë me të cilët nuk dëgjojnë. Ata janë si kafshët, jo, madje edhe më të këqij se ato. Ata janë, me të vërtetë, njerëz mendjendryshkur.

181. Dhe vetëm Allahu ka attribute të bukura.⁴³ Pra, luteni Atë me anë të atyre attributeve. Dhe lërimi ata të cilët flasin me hamendje rreth attributeve të Tij. Ata patjetër do të shpërblehen për atë që bëjnë.

182. Dhe ndër ata, që i kemi krijuar Ne, ka prej tyre që i përdhin njerëzit me vërtetësi dhe me anë të saj ndajnë drejtësi (në botë).

183. Dhe ata që i përgënjeshtrojnë Shenjat tona, Ne do t'i çojmë gradualisht nga shkatërrimi nëpërmjet atyre rrugëve, të cilat nuk i njohin ata.

184. Dhe (tani për tani) Unë u jap afat, kurse plani Im me të vërtetë është i fortë.

185. A nuk mendojnë ata se shoku i tyre

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ ۗ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا ۗ
وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا ۗ وَلَهُمْ أذَانٌ
لَّا يَسْمَعُونَ بِهَا ۗ أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلَّ
هُمُ أَصْلٌ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٨٠﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا ۗ
وَذُرُوا الَّذِينَ يُبْجِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ ۗ
سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨١﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ
يُعَدِّلُونَ ﴿١٨٢﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ
حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٣﴾

وَأْمُرِي لَهُمْ ۗ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٤﴾

أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا ۗ مَا بِصَاحِبِهِمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۗ

⁴² Fjala *xhin* ose *xhind* do të thotë: Sundimtar, kryetar dhe njerëz të mëdhenj.

⁴³ Njeriu kur bën lutje, duhet t'i përmendë ato attribute të Allahut që kanë lidhje direkte me atë çështje për të cilën ai bën lutje.

(Profeti i shenjtë) nuk është i marrë?
Përkundrazi, ai është vetëm një
alarmues i hapët.

186. A nuk mendojnë rreth Mbretërisë së qiejve e të tokës dhe rreth të gjitha atyre gjërave që Allahu i ka krijuar. Dhe a nuk mendojnë se ndoshta u është afruar koha e shkatërrimit të tyre? Pra, cilin mësim, pos kësaj, do ta besojnë!

187. Kë e devijon Allahu, s'ka udhërrëfyes për të. Dhe Ai i lëshon ata që të bredhin në rebelizmat e tyre.

188. Ata të pyesin ty rreth Orës (Kiametit) se kur do të vijë? Thuaju: Atë e di vetëm Zoti im. Ai do ta zbulojë atë në kohën e saj. Ajo (Orë) do të jetë shumë e rëndë për qiejt e për tokën. Ajo do të vijë për ju, por vetëm papritmas. Ata të pyesin ty rreth asaj Ore sikur edhe ti di gjithçka rreth asaj. Thuaju: Vetëm Allahu e di, por shumica s'e kuptojnë.

189. Thuaj: Unë s'kam fuqi e mundësi të bëj për vete ndonjë të mirë ose ta largoj prej vetes ndonjë dëm. Mirëpo, ndodh ashtu siç dëshiron Allahu. Dhe po ta zotëroja dijen e së padukshmes, do të kisha siguruar për vete shumë të mira dhe e keqja nuk do të më prekte fare. Mirëpo, unë jam vetëm një alarmues dhe bartës i lajmeve të gëzueshme për besimtarët.

إِنَّهُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١٨٥﴾

أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
وَإِنْ عَلَى أَنْ يَكُونَ قَدْ أَفْتَرَبَ أَجْلَهُمْ
فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٦﴾

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ ۗ وَيَذَرُهُمْ
فِي طُعْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٧﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۗ قُلْ
إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي ۚ لَا يُجَلِّبُهَا لِيُوقِتَهَا
إِلَّا هُوَ ۗ ثَقَلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ
لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً ۗ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ
حَفِيٌّ بِهَا ۗ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا
إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ
لَأَسْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ ۗ وَمَا مَسْنِيَ
السُّؤَالُ ۗ إِنَّ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٩﴾

190. Ai është Allahu i cili ju ka krijuar nga një nefsi i vetëm dhe prej atij e krijoj çiftin e tij (burrë e grua) që ai (burrë) ta gjejë rehatinë prej saj. Dhe kur ai i afrohet asaj, ajo bart një peshë të lehtë (shtatzënie) dhe ecën duke e mbajtur. Dhe kur ajo peshë (shtatzënie) bëhet pak e rëndë, ata të dy (burrë e grua) e lusin Zotin - Zotin e tyre - duke thënë: Nëse do të na falësh një fëmijë të shëndoshë, o Zot, ne me siguri do të të dalim mirënjohës.⁴⁴

191. Por kur Ai (Zoti) u fali një fëmijë të shëndoshë, ata filluan t'i shoqërojnë partnerë Zotit për shkak të atij që Zoti ua fali. Mirëpo, Allahu është shumë më lartë sesa ata, të cilët ia bëjnë partnerë Allahut.

192. A i shoqërojnë Allahut ata, që nuk krijojnë asgjë dhe që vetë janë të krijuar!

193. Dhe ata s'kanë fuqi e mundësi t'u japin ndonjë ndihmë atyre (të cilët i adhurojnë) e as nuk mund t'i japin ndihmë vetvetes.

194. Dhe nëse i ftoni në drejtim të rrugës së drejtë, ata nuk do t'ju ndjekin. Është njësoj për ju si t'i ftoni apo të rriini të heshtur.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ
مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا
حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا
أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا
صَالِحًا لَنُكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٩٠﴾

فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا
آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩١﴾

أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ
يُخْلَقُونَ ﴿١٩٢﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٣﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ
سِوَاءَ عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ
صَامِتُونَ ﴿١٩٤﴾

⁴⁴ Një ndër qëllimet e martesës është që njeriu dhe grua e tij ta gjejnë qetësi mendore dhe shpirtërore.

195. Vërtet, ata që i thërrisni ju në vend të Allahut, janë krijesa si ju. Pra, vazhdoni t'i thërrisni ata dhe ata duhet t'ju përgjigjen, nëse jeni të vërtetë.⁴⁵

196. A kanë këmbë me të cilat ecin ata, apo kanë duar që të kapin me to, ose a kanë sy që të shohin me ta, apo kanë veshë që të dëgjojnë? Thuaj: Thirrini ata partnerë që ia shoqëroni Allahut, dhe ju të gjithë bëni plan kundër meje dhe mos më jepni afat.

197. Vërtet, Mbrojtësi im është Allahu i cili e diktoi këtë Libër. Dhe Ai i mbron njerëzit e dëlirë.

198. Dhe ata që i thërrisni ju në vend të Allahut, nuk zotërojnë ndonjë fuqi që t'ju ndihmojnë e as nuk mund ta ndihmojnë veten e tyre.

199. Dhe nëse i ftoni në drejtim të hidajetit, ata nuk do të dëgjojnë. Dhe ti i sheh ata sikur të shikojnë ty, por, në realitet, ata nuk të shikojnë ty.

200. O Profet! Ti përherë duhet të jesh i përmbajtur, dhe prediko sipas natyrës njerëzore dhe shmangu prej injorantëve.

201. Dhe nëse të stimulon shejtani me

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
أَمْثَلَكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٥﴾

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا ۗ أَمْ لَهُمْ
أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا ۗ أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ
بِهَا ۗ أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا ۗ قُلِ
ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا ۖ فَلَا
تُنظَرُونَ ﴿١٩٦﴾

إِنَّ وَلِيََّ اللَّهُ الَّذِينَ نَزَّلَ الْكِتَابَ ۗ وَهُوَ
يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٧﴾

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٨﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا
وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا
يُبْصِرُونَ ﴿١٩٩﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْجَاهِلِينَ ﴿٢٠٠﴾

وَأِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ

⁴⁵ Në këtë ajet u tregohet qartë idhujtarëve se objektet e gjalla ose jo të gjalla, të cilat i adhurojnë ata, s'mund t'i dëgjojnë lutjet e tyre e as s'mund t'u kthejnë përgjigje.

ndonjë sugjerim (vesvese), atëherë kërko strehim tek Allahu. Vërtet, Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

202. Përsa u përket atyre të cilët janë të dëlirë, kur ngacmohen prej shejtanit, e përkujtojnë shumë Allahun, mandej ata papritmas bëhen të zgjuar (përudhen).

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُم مُّبْصِرُونَ ﴿٦١﴾

203. Dhe vëllezërit (djallëzorë) e mosbesimtarëve i shpienë ata në drejtim të paudhësisë dhe s'lënë gjë pa bërë.

وَإِخْوَانَهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿٦٢﴾

204. Dhe kur ti nuk u sjell ndonjë shenjë të freskët, ata thonë: Përse nuk fabrikon vetë. Thuaju: Unë e ndjek vetëm atë që më diktohet mua prej Zotit tim. Ky diktim (Kurani) bazohet mbi argumente të qarta, të dhënë prej Zotit tuaj dhe është udhëzim e mëshirë për besimtarët.

وَإِذْ لَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةٌ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي ۚ هَذَا بَصَائِرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٣﴾

205. Dhe kur recitohet Kurani, dëgjojeni me vëmendje dhe rrini të heshtur që të mëshiroheni.

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٤﴾

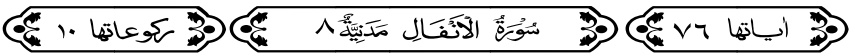
206. Dhe kujtoje Zotin tënd në vete me përlujë e duke u frikësuar prej Tij, dhe kujtoje Atë me zë të ulët mëngjeseve dhe mbrëmjeve, dhe mos u bëj ndër ata që janë të pakujdesshëm.⁴⁶

وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْعُدُوِّ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٦٥﴾

⁴⁶ Ajeti tregon se shenjat e Allahut zbresin e shfaqen kohë pas kohe, por kur vjen ndonjë pauzë, ata fillojnë të flasin kundër fesë.

207. Vërtet, ata që rrinë të pranishëm në oborrin e Zotit tënd, nuk shmangen me arrogancë prej adhurimit të Tij, por, përkundrazi, ata e lavdërojnë Atë dhe vetëm Atij i bëjnë sexhde!

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
 عِبَادَتِهِ وَيَسَبِّحُونَهُ وَ لَهُ يَسْجُدُونَ ﴿٣٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Ata të pyesin ty (o Profet) lidhur me plaçkat (e luftës). Thuaju: Plaçkat e luftës i takojnë Allahut e Profetit të Tij. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe rregullojini çështjet tuaja ndër veti dhe dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij, nëse jeni besimtarë të vërtetë.¹

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ ۗ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ
بَيْنِكُمْ ۗ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ١

3. Besimtarë të vërtetë janë ata, zemrat e të cilëve dridhen, kur para tyre përmendet emri i Allahut, dhe kur recitohen para tyre ajetet e Tij; ato e zmadhojnë besimin e tyre, dhe ata që kanë besim të plotë në Zotin e tyre-

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ
قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تَلَّيْتُ عَلَيْهِمُ آيَاتَهُ زَادَتْهُمْ
إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ٢

4. Të cilët falin Namazin dhe shpenzojnë (në rrugën e Allahut) prej asaj (pasuri) që ua kemi dhënë Ne.

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيَمَّا زَرَعْتُمْ
يُنْفِقُونَ ٣

5. Të tillë janë besimtarë të vërtetë. Ata kanë grada të larta te Zoti i tyre dhe, përveç kësaj, kanë edhe falje dhe furnizim të ndershëm.

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا ۗ لَهُمْ دَرَجَاتٌ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ٤

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 76 ajete. Kjo Sure për të verifikuar vërtetësinë e H. Muhammedit s.a.v.s. paralajmëron fitore të mëdha të Islamit. Pra, sipas kësaj, është bërë fitorja e Mekkës. Më tutje zbriti ajo pjesë e kësaj Sureje që quhet Sure Al-Tobe.

¹ *Anfal* janë ato plaçka a fitime që fitohen pa punuar, si dhuratë hyjnore. Këtu është fjala për plaçkat e luftës së Badrit, që ranë në duart e myslimanëve.

6. (Besimi i tyre është i vërtetë ashtu) Siç Zoti yt të nxori ty prej shtëpisë sate për një qëllim të veçantë, kurse një grup besimtarësh nuk e pëlqente (luftën).

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ۝

7. Ata (mosbesimtarët) polemizonin me ty lidhur me vërtetësinë (e Islamit), pas zbulimit të saj, sikurse (me ftesën e Islamit) ata tërhiqeshin në drejtim të vdekjes ashtu, sikur ata e shikonin me sy (vdekjen).

يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَمَا
يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝

8. Dhe kujtojeni kohën kur Allahu ju premtoi juve se njëri prej dy grupeve do t'ju jepet juve, ndërsa ju dëshironit që t'ju jepej grupi që nuk mban aftësinë për të bërë dëm (i padëmshëm). Mirëpo, Allahu dëshironte që me anë të Fjalëve të veta ta verifikonte të vërtetën dhe t'i çrrënjosej mosbesimtarët,²

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا
لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ
تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ
بِكَلِمَتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۝

9. Me qëllim që Ai ta verifikojë të vërtetën dhe ta asgjësojë të pavërtetën, sadoqë këtë e urrejnë shumë fajtorët.

لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ۝

10. Dhe kujtojeni kohën kur me anë të lutjeve kërkoni ndihmë prej Zotit tuaj, dhe Ai i dëgjoi lutjet tuaja dhe ju tha: Unë me siguri do t'ju ndihmoj me anë të mijëra engjëjve tufë-tufë.

إِذْ تَسْتَعِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي
مُمِدُّكُمْ بِأَلْفٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ ۝

11. Dhe Allahu bëri kështu për t'ju

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَضْمِنَ لَهُ

² Fjala është 1. Për ushtrinë e armatosur të Mekkasëve dhe, 2. Për karvanin e pasur me mall tregtie që vinte nga Shami.

dhënë një lajm të gëzuar dhe me qëllim që të qetësohen zemrat tuaja. Dhe ndihma vjen vetëm prej Allahut. Vërtet, Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

12. (Kjo mrekulli u paraqit atëherë) Kur Zoti ju vuri në gjumë për t'ju dhënë siguri e qetësi, dhe e lëshonte ujin prej qiellit që me anë të tij t'ju pastrojë dhe të largojë prej jush ndytësinë e shejtanit (frikën e tij) dhe që Ai t'i përforcojë zemrat dhe këmbët tuaja.³

13. (Kjo ishte ajo kohë) Kur Zoti yt u diktonte engjëjve: Unë jam me ju, pra u jepni zemër besimtarëve. Unë do të shkaktoj tmerr në zemrat e mosbesimtarëve. Pra (o ju besimtarë), u mëshoni qafave dhe çdo gjymtyrë të tyre.

14. Sepse ata e kundërshtuan Allahun dhe Profetin e Tij. Dhe kush e kundërshton Allahun dhe Profetin e Tij, le ta dijë se Allahu, me të vërtetë, është ndëshkimdhënës i ashpër.

15. Dëgjoni! I tillë është ndëshkimi i Allahut. Pra, shijojeni, dhe mbani mend se për mosbesimtarët ka edhe ndëshkim zjarri.

قُلُوبِكُمْ ۖ وَمَا نُنصِرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ۗ
إِنَّا اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝

إِذْ يُعَشِّيْكُمْ التُّعَاسُ أَمَنَةً مِنْهُ وَيُنزِلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُمْ بِهِ
وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ
عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُنَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ۝

إِذْ يُوحَىٰ رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ إِنِّي مَعَكُمْ
فَتَبَيَّنُوا الَّذِينَ أَمْنُوا ۗ سَأَتَقِي فِي قُلُوبِ
الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ
الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ۝

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ۝

ذُكِّمَ فِدْوَقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ
النَّارِ ۝

³ Fjala është për fushën e Badrit. Në një anë të saj ishte vend me zall, kurse tjetra anë me dhe rrëshqitës. Pra, kur ra shiu, vendi me zall - ku ishin myslimanët, u bë i përshtatshëm për luftë, kurse ana e mosbesimtarëve u bë shumë rrëshiqitëse, kështu që ata s'mund të qëndronin aty.

16. O besimtarë! Kur të kacafyteni me mosbesimtarët në formë ushtrie, mos ua ktheni shpinën!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُوَلُّوهُمْ الْأَدْبَارَ ۝

17. Dhe kush atë ditë ua kthen shpinën (në luftë), pos se kur e ndërron vendin për luftë ose t'i bashkohet çetës tjetër që ta ndihmojë, atëherë ai, pa dyshim, do të kthehet me zemërimin e Zotit dhe xhehenemi do të jetë vendbanimi i tij. Dhe sa vendbanim i tmerrshëm është ai!⁴

وَمَنْ يُؤَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبْرَهُ إِلَّا مَتَحَرِّفًا لِّيُقَاتِلَ أَوْ مَتَحَرِّيرًا إِلَىٰ فِتْنَةٍ فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا أُوْبَهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝

18. Pra, (mbani mend) ju nuk i keni vrarë ata (mosbesimtarët), por Allahu i ka vrarë. Dhe kur (ti o Muhammad) i gjuajte gurë në drejtim të tyre, (ta dish se) ti nuk i gjuajte, por ai ishte Allahu që i gjuajti. Dhe si rezultat i kësaj Ai u bëri një favor të madh besimtarëve. Vërtet, Allahu është i Gjithëdhjueshëm dhe i Gjithëdhjueshëm.⁵

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ ۖ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ ۚ وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا ۖ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝

19. Kjo ishte gjendja juaj dhe (edhe kjo është e vërtetë) se ai është vetëm Allahu që i prish dhe i dobëson planet e mosbesimtarëve.

ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ۝

20. (Pra o ju besimtarë) Nëse ju dëshironi ta shihni fitoren, atëherë (ta dini se) fitorja erdhi te ju. Dhe (o ju mosbesimtarë) nëse hiqni dorë, do të

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ ۚ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۚ وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدَ ۚ وَلَنْ نُغْنِيَ عَنْكُمْ فِئَتَكُمْ سَيِّئًا ۚ وَ لَوْ

⁴ Këshillohen myslimanët që të luftojnë deri në fund. Ata mund të kthehen vetëm

1. për strategjinë e luftës ose për të ndërruar pozitën e tyre, dhe
2. për t'u dhënë ndihmë ushtarëve të tjerë.

⁵ Fitorja e Badrit në vetvete ishte një mrekulli. Ata fituan vetëm me ndihmën e veçantë të Zotit.

jetë më mirë për ju. Por, nëse do t'iu anoni djallëzisë, atëherë edhe Ne do t'i drejtohem ndëshkimit (do t'ju dënojmë). Dhe mbani mend se çeta juaj, sado që të jetë e madhe dhe e fuqishme, nuk do t'ju sjellë dobi; dhe ta dini se Allahu është me besimtarët.

21. O ju besimtarë! Dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij, dhe mos u largoni prej asnjërit, kur jeni duke dëgjuar urdhërin e tyre.

22. Dhe mos u bëni si ata, të cilët thanë: Ne dëgjojmë, kurse në realitet ata nuk dëgjonin fare.

23. Vërtet, më të këqij se shtazët në sy të Allahut janë ata, të cilët janë të shurdhër e memecë e që s'kanë mend.

24. Dhe po të shihte Allahu ndonjë mirësi në ta (te mosbesimtarët), Ai me siguri do t'u bënte të mundshëm ta dëgjonin (Kuranin). Dhe po t'i mundësonte ta dëgjonin (Kuranin) në këtë gjendje, prapë ata do t'ia kthenin shpinën dhe do t'i shmangeshin (Kuranit).

25. O ju besimtarë! Dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij, kur ai ju thërret për t'ju ngjallur (shpirtërisht), dhe ta dini se Allahu ndërhyr midis njeriut e zemrës së tij, dhe se tek Ai do të tuboheni ju të gjithë.⁶

كَثُرَتْ لَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَا تَوَلَّوْا عَنَّهُ وَاتَّبَعْتُمْ سَمْعُونَ ﴿٦١﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٦٢﴾

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ
وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٦٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ
اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ
تُخْتَصِمُونَ ﴿٦٥﴾

26. Dhe frikësohuni nga sherri (sëkëlldisja) që nuk do t'u takojë vetëm mizorëve tuaj. Dhe ta dini se Allahu është shumë i ashpër kur jep ndëshkimin.

وَأْتَمُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً^٦ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ^٧

27. Dhe kujtojeni (kohën) kur ju keni qenë pak dhe konsideroheshit të pafuqishëm nëpër vend, dhe kishit frikë se mos do t'ju zinin njerëzit, por megjithëkëtë Allahu ju strehoi (në Medinë) dhe ju përforcoi me ndihmën e Vet dhe ju furnizoi me ushqim të pastër që të bëheni mirënjohës.

وَإِذْ كُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِبَصَرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^٨

28. O ju besimtarë! Mos e tradhtoni Allahun dhe Profetin e Tij, sepse në këtë rast ju do të filloni të bëni tradhti në amanetet tuaja, duke e ditur rëndësinë e amanetit (mos bëni tradhti me vetëdije në amanetet tuaja).⁷

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ^٩

29. Dhe ta dini se pasuritë dhe fëmijët tuaj janë vetëm një sprovë për ju dhe se Allahu është ai tek cili ka shpërblim të madh.

وَعَلِمُوا أَنَّ مَا أَمْوَالِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ فَتْنَةٌ^{١٠} وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ^{١١}

30. O ju besimtarë! Nëse frikësoheni prej Allahut, Ai do të krijojë për ju një shenjë dalluese (Furkanin)⁸ dhe do t'i

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا^{١٢} وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

⁶ Ajeti tregon qartë se njeriu i ngjall të vdekurin vetëm duke e përdhur dhe duke i dhënë një jetë shpirtërore. Përndryshe, i vdekuri fizikisht kurrsesi nuk mund të ngjallet në këtë botë. Ky është ligji i Allahut dhe Ai nuk vepron kundër ligjeve të veta.

⁷ Ajeti flet rreth dy besnikërive të njeriut - ndaj Allahut e Profetit të Shenjtë dhe ndaj njerëzve.

⁸ *Furkan* do të thotë 1. që bën dallim midis të vërtetës dhe të pavërtetës; 2. argument apo rezon; 3. ndihmë ose fitore dhe 4. agim (Lane).

shlyejë dobësitë tuaja dhe do t'ju falë.
Dhe Allahu është shumë shpirtmadh.

وَيَعْرِزُكُمْ^ط وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ^{٣٠}

31. Dhe (o Profet) kujtoje kohën kur mosbesimtarët planifikonin kundër teje që të të internojnë ty, ose të të vrasin ty ose të të dëbojnë ty. Dhe ata e planifikuan, mirëpo nga ana tjetër edhe Allahu planifikoi; dhe Allahu është më i miri prej të gjithë planifikuesve.⁹

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ
أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ^ط وَيَمْكُرُونَ
وَيَمْكُرُ اللَّهُ^ط وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينِ^{٣١}

32. Dhe kur u recitohen ajetet Tona, ata thonë: Ne i kemi dëgjuar. Po të dëshirojmë, edhe ne mund ta paraqesim diçka të tillë (si Kurani). Ky (Kurani) s'është gjë tjetër përveç legjendave të të parëve.¹⁰

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا
لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا^ل إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ^{٣٢}

33. Dhe kujtoje kohën kur ata thanë: O Allah, nëse ky (religjion) është pa dyshim i vërtetë dhe është prej Teje, atëherë lësho prej qiellit gurë mbi ne ose na jep një ndëshkim të dhembshëm.¹¹

وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ
مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَابًا مِنَ
السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ^{٣٣}

34. Por Allahu nuk është i tillë që t'i

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ^ط

⁹ Fjala është për atë konferencë sekrete që u mbajt në *Darul Nadva* (shtëpia e konsultimit) në Mekka, në të cilën mosbesimtarët vendosën ta pengojnë progresin e fesë Islame dhe t'i detyrojnë myslimanët ta braktisin Mekkën e të shkojnë në Medinë. Ata e rrethuan shtëpinë e Profetit të Shenjtë me qëllim që ta vrisnin, mirëpo Allahu bëri një mrekulli që Profeti i Shenjtë para syve të mosbesimtarëve doli nga shtëpia dhe shkoi në shpellën Thor.

¹⁰ Mosbesimtarët pohojnë se edhe ata mund të përpilojnë një libër si Kurani, mirëpo ky është pohimi bosh i tyre e ata kurrë s'mund ta realizojnë këtë.

¹¹ Me këto fjalë Abu Xhehli luti në betejën e Badrit. Kjo lutje u pranua letrarisht dhe ai si edhe paria e tij u asgjësuan.

ndëshkojë kur ti je në mesin e tyre, as Allahu nuk është i tillë që t'i ndëshkojë, derisa janë duke kërkuar falje.

35. Dhe çfarë arsytimi kanë ata që Zoti mos t'i ndëshkojë, kur ata i pengojnë njerëzit nga Xhamia e Shenjtë, kurse ata nuk janë kujdestarë të saj (të vërtetë)? Kujdestarët e vërtetë të saj janë vetëm ata që frikësohen prej Allahut, por shumica s'e dinë këtë.

36. Dhe adhurimi i tyre (në Kaaba) s'është gjë tjetër veçse fishkëllimë dhe duartrokkitje. Pra, shijojeni (o mosbesimtarë) ndëshkimin për shkak të mosbesimit tuaj.

37. Vërtet, ata, që janë mosbesimtarë dhe që shpenzojnë pasurinë e tyre për t'i larguar njerëzit nga rruga e Allahut. Ata me siguri do të vazhdojnë të shpenzojnë kështu, por më në fund këto shpenzime të tyre do të bëhen shkak i pikëllimit të tyre, dhe mandej ata edhe do të mposhten. Dhe mosbesimtarët do të tubohen në xhehenem,

38. Që Allahu ta veçojë të keqen (të papastrin) prej së mirës (të pastrit) dhe ta stivojë të keqen dhe t'i grumbullojë të gjitha (të këqijat) e mandej t'i hedhë në xhehenem. Të tillë janë ata që pësojnë humbje.

وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ
عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ ۗ
إِنْ أَوْلِيَاؤَهُ إِلَّا الْاٰمَنُونَ وَلٰكِن اٰكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً
وَتَصَدِيَةً ۗ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ ﴿٤٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ
لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٤٧﴾

لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ
الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ
جَمِيعًا فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُونَ ﴿٤٨﴾

39. Thuaju mosbesimtarëve: Nëse ata heqin dorë, do t'u falet çka ngjau në të kaluarën; dhe nëse vazhdojnë t'i përsërisin ato vepra të këqija, atëherë do të sillen ashtu siç u sollën popujt e lashtë (do të shkatërrohen e do të shfarosen).

قُلْ لِلدِّينِ كَفَرُوا إِنْ يَتَّهَمُوا يُعْمَلُ لَهُمْ
مَا قَدْ سَلَفَ ۚ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٩﴾

40. Dhe luftoni kundër atyre (mosbesimtarëve) derisa të mos ekzistojë ndonjë çrregullim (dhunë), dhe religjioni të bëhet tërësisht i Allahut. Por, nëse heqin dorë, atëherë Allahu me të vërtetë është Vigjilent ndaj asaj që veprojnë ata.

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ ۚ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا
يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٠﴾

41. Dhe nëse e kthejnë shpinën, atëherë ta dini se Allahu është Mbrojtësi juaj, sa Mbrojtës dhe Ndihmëtar i shkëlqyer është Ai!

وَإِن تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَكُمْ ۗ
نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ النَّصِيرُ ﴿٤١﴾

KAP X

42. Dhe ta dini se çka fitoni ju nga plaçkat e luftës, një e pesta e saj është për Allahun dhe për Profetin e Tij dhe për të afërmit dhe për jetimët dhe për nevojtarët dhe për udhëtarët, nëse e besoni Allahun dhe në atë që ia kemi zbritur Ne robit Tonë në Ditën e Furkanit (kur e vërteta u dallua nga e pavërteta) - ditën kur u ballafaquan dy çetat. Dhe Allahu ka fuqi të bëjë atë që do Ai.¹²

43. (Kujtojeni ditën) Atë ditë kur ju keni qenë në këtë anë të luginës dhe ata (mosbesimtarët) në anën tjetër, dhe karvani ishte më poshtë se ju.¹³ Po të përbetoheshit me ndonjë grup (për luftë), prapë do të kishit mosmarrëveshje lidhur me kohën e luftës. Por, Allahu ju mblodhi që ta realizojë atë çështje, për të cilën Ai kishte vendosur me qëllim që të shkatërrohet ai, shkatërrimi i të cilit arsyetohet në bazë të argumentit të qartë dhe të mbetet i gjallë ai që arsyetohet të jetë i gjallë në bazë të argumentit të qartë. Dhe Allahu është i Gjithë-dëgjueshëm dhe i Gjithë-dijshëm.

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَإِنَّ
لِلَّهِ حُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۚ إِن
كُنْتُمْ أُمَّتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا
يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعِينَ ۗ وَاللَّهُ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٢﴾

إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدْوَةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدْوَةِ
الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ ۗ وَلَوْ
تَوَاعَدْتُمْ لِاخْتِلَافْتُمْ فِي الْمِيْعَدِ ۚ وَلَكِنَّ
يُبْقِضِي اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۚ لِيَهْلِكَ
مَنْ هَلَكَ عَن بَيْتَةٍ وَوَيَحْيِي مَنْ حَيَّ
عَن بَيْتَةٍ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤٣﴾

¹² Këtu bëhet fjalë për ndarjen e plaçkave të luftës. Një e pesta duhet t'i jepet Imamit të kohës që ta shpenzojë në rrugën e Allahut.

¹³ Ajet e paraqet një pikturë grafike të pozitës së tri partive në betejën e Badrit. Myslimanët ishin afër Medinës, ushtria e Mekës ishte larg vendit dhe karvani i Mekës që vinte nga Siria ishte afër bregdetit.

44. (Kjo ndodhi atëherë) Kur Allahu të tregoi ty në ëndërr se ata janë pak, dhe po të të tregonte se janë shumë, ju me siguri do të kishit shfaqur dobësinë dhe do të grindeshit me njëri-tjetrin (lidhur me çështjen e luftës se a duhet të luftojmë ose jo). Mirëpo, Ai ju shpëtoi. Vërtet, Ai i di shumë mirë fshehtësitë e zemrave.

إِذْ يُرِيكَهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكَ قَلِيلًا ۗ وَلَوْ أَرَاكَهُمْ كَثِيرًا لَّفَشَلْتُمْ وَلَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤٤﴾

45. Dhe kujtojeni kohën kur u kacafytet; Ai (Zoti) i paraqiti ata në sytë tuaj si pakicë dhe ju paraqiti si të dobët në sytë e tyre me qëllim që Allahu ta realizojë atë për të cilën Ai kishte vendosur. Dhe Allahut do t'i drejtohen të gjitha çështjet për gjykimin final.¹⁴

وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ اتَّقَيْتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضَى اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٤٥﴾

46. O ju besimtarë! Kur të kacafytëni me ndonjë grup (mosbesimtarësh), duhet të jeni të paluhatshëm dhe kujtojeni shumë Allahun që të ngadhënjëni.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقَيْتُمْ فِتْنَةً فَاقْبِسُوا وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٦﴾

47. Dhe dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij dhe mos u grindni mes veti. Nëse do të veproni kështu, do të lëshoni zemrën dhe ta humbisni frymën luftarake. Dhe jini të qëndrueshëm se Allahu, me të vërtetë, është me ata që janë të qëndrueshëm.

وَاطِعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dhe mos u bëni si ata, që dolën nga

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ

¹⁴ Ajeti do të thotë se besimtarët për shkak të besimit të tyre i konsideronin mosbesimtarë të dobët, kurse mosbesimtarët për shkak të zilisë i konsideronin besimtarët të dobët.

shtëpitë e tyre duke shfaqur arrogancë dhe për t'u reklamuar njerëzve (trimërinë dhe gajretin e tyre), dhe që i pengonin njerëzit nga rruga e Allahut, kurse Allahu e kishte rrethuar gjithçka që bënin ata.

49. Dhe (kujtojeni) kur shejtani ua zbukuroi veprat e tyre (mosbesimtarëve) dhe u tha: Sot askush prej njerëzve s'mund t'ju mposhtë dhe unë jam mbrojtësi juaj. Por kur u ndeshën dy ushtritë, ai u tërhoq mbrapa dhe tha: Vërtet, unë s'kam çka të bëj me ju dhe vërtet unë e shoh atë që ju nuk e shihni. Vërtet, unë i frikësohem Allahut se Ai është shumë i ashpër kur jep ndëshkim.¹⁵

50. Dhe (kujtojeni) kur hipokritët dhe ata në zemrat e të cilëve është një sëmundje, thanë: Religjioni i tyre i ka mashtruar këta (myslimanë). Mirëpo, përkundrazi, ai që ka besim në Allah (mbështet në fuqitë e Zotit), e di se Allahu është i Plotëfuqishëm dhe i Mençur.

51. Dhe ti sikur t'i kishe parë (ata mosbesimtarë) kur engjëjt ua merrnin shpirtërat e duke u mëshuar fytyrave dhe shpinave të tyre, dhe duke u thënë: Shijojeni ndëshkimin përvëlues.

بَطْرًا وَرِئَاءِ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ^ط وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ^{٤٩}

وَإِذْ زَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ^ج فَلَمَّا تَرَأَتْ الْفِئْتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقَبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ^ط ۚ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ^{٥٠}

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ^ط وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ^{٥١}

وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ^ج وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ^{٥١}

¹⁵ Fjala është për Suraka bin Malik, i cili së pari i nxiti banorët e Mekkes kundër myslimanëve, por më vonë e përqafoi fenë Islame.

52. Ky ndëshkim është rezultat i veprave tuaja të mëparshme dhe ta dini se Allahu nuk sillet aspak padrejtësisht ndaj robëve të Vet.

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ
بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٢٧﴾

53. Përfundimi juaj do të jetë si ai i popullit të Faraonit dhe si i atyre që kanë qenë para tyre. Ata të gjithë i përgënjeshtroan Shenjat e Allahut, prandaj Allahu i ndëshkoi për shkak të mëkateve të tyre. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe është i ashpër kur jep dënim.

كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ ۗ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿٢٨﴾

54. Ashtu do të ndodhë, sepse Allahu kurrë nuk e ndërron mirësinë e Vet që njëherë ia dhuron një populli, derisa ata vetë të mos i ndërrojnë sjelljet e veta, dhe ta dini se Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.¹⁶

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا لِّعَمَلِهِمْ
عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ ۗ وَأَنَّ
اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

55. O mosbesimtarë! Përfundimi juaj do të jetë si ai i popullit të Faraonit dhe si i atyre të cilët kanë qenë para tyre. Ata i përgënjeshtroan Shenjat¹⁷ e Allahut të tyre, andaj Ne i kemi shkatërruar ata për shkak të mëkateve të tyre dhe e kemi fundosur popullin e Faraonit, sepse të gjithë ata kanë qenë mizorë.

كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ ۗ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۗ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ
وَاعْرِفْنَا آلَ فِرْعَوْنَ ۗ وَكُلَّ ظَالِمٍ ﴿٣٠﴾

56. Krijesat më të këqija se shtazët, në

إِنَّ سَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا

¹⁶ Ajeti përmend një ligj hyjnor se Allahu kurrë nuk ndërron gjendjen e ndonjë populli a të një individi, derisa ai vetë të mos e ndërrojë gjendjen e vet.

¹⁷ Fjala *Shenjë* do të thotë: mesazh, komandë, shenjë, argument dhe ajeti i Kur'anit (Lane).

sy të Allahut, janë ato që i përgënjeshtrojnë Shenjat e Allahut dhe që nuk e pranojnë besimin.

57. Të tillë janë edhe ata me të cilët ti ke lidhur një konventë, dhe ata çdo herë e prishin konventën e tyre dhe ata nuk i frikësohen Allahut.

58. Pra, nëse ti kacafytësh me ta në luftë, atëherë i shpartallo në mënyrë që të krijohet tmerr në zemrat e atyre (ushtarëve) që janë mbrapa tyre, që ndoshta ata të marrin mësim.

59. Po nëse ke frikë nga tradhtia e një populli, atëherë prishe edhe ti konventën e tyre (në mënyrë që ata të marrin vesh se është prishur konventa). Vërtet, Allahu nuk i do tradhtarët.

60. Dhe mosbesimtarët nuk duhet të mendojnë kurrësi se ata me anë të intrigave të tyre fituan përparësinë. Vërtet, ata kurrë nuk mund t'i mposhtin (besimtarët e vërtetë).

61. Dhe bëni përgatitje të mundshme (për të luftuar kundër tyre) dhe mblidhni forcat tuaja ushtarake dhe duke i ngritur bunkerat në vende kufitare me anën e të cilave t'i trembni armiqtë e Allahut dhe armiqtë tuaj dhe armiqtë e tjerë të cilët nuk i njihni ju, por Allahu i njeh mirë. Dhe çka shpenzoni ju në rrugën e

فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٧﴾

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ
عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٨﴾

فَأَمَّا تَتَقَفْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِّدْهُمْ مِنْ
خَلْفِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ
إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْخَائِبِينَ ﴿٦٠﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا ۗ إِنَّهُمْ
لَا يُعْجِرُونَ ﴿٦١﴾

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ
رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَأَخْرِيْنَ مِنْ دُونِهِمْ ۗ لَا
تَعْلَمُونَهُمْ ۗ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا
مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ

Allahut, Ai për atë do t'ju shpërblejë plotësisht dhe ju nuk do të silleni aspak padrejtësisht.

وَأَنْتُمْ لَا تظَلْمُونَ ﴿١١﴾

62. Dhe nëse anohen nga paqja, atëherë edhe ti duhet të anohesh nga paqja dhe të kesh besim në Allah (mbështetu në fuqitë e Zotit). Vërtet, Ai është i G h i t h ë d ë g j u e s h ë m dhe i Gjithëdijshëm.¹⁸

وَإِنْ جَاحُوا لِلْسَّلَامِ فَأَجْجَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٢﴾

63. Dhe nëse ata vendosin (më vonë) të të mashtrojnë ty, atëherë ta dish se Allahu mjafton për ty. Allahu është Ai i cili të ka përforcuar ty me anë të ndihmës së Tij dhe me anë të besimtarëve;

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخُدُّوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آيَدَكَ بِضِرِّهِمْ وَبِالْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

64. Dhe Ai i bashkoi zemrat e tyre (kështu që ata u bënë gati të sakrifikojnë jetën e tyre për hirin tënd). Po ta shpenzoje ti tërë atë pasuri që ekziston nëpër tokë, për t'i lidhur zemrat e tyre, nuk do të mund t'i bashkoje zemrat e tyre, por Allahu e krijoi dashurinë reciproke. Vërtet, Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٤﴾

65. O Profet! Allahu dhe besimtarët që të pasojnë ty, mjaftojnë për ty.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

66. O Profet! Nxiti në mënyrë të pandërprerë besimtarët për luftë. Nëse

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى

¹⁸ Edhe ky ajet flet qartë se është e ndaluar të përdorësh dhunë për të përhapur fenë.

në mesin tuaj gjenden njëzet të qëndrueshëm, do t'i mposhtin dyqind (mosbesimtarë); dhe nëse dalin njëqind të qëndrueshëm, do t'i mposhtin një mijë (mosbesimtarë), sepse ata janë njerëz që nuk kuptojnë fare.

67. Tani për tani Allahu e lehtësoi barrën tuaj, sepse Ai e di se në mesin tuaj ka edhe të dobët. Pra, nëse në mesin tuaj dalin njëqind të qëndrueshëm, ata do t'i mposhtin dyqind; dhe nëse dalin njëmijë të qëndrueshëm, do t'i mposhtin dymijë me anë të urdhërit të Allahut. Dhe Allahu është me ata të cilët janë të qëndrueshëm.¹⁹

68. Nuk i ka hije asnjë Profeti që të mbajë robër për vete, derisa të mos angazhohet në luftë (detyrohet të luftojë). Ju dëshironi dobite e kësaj bote, kurse Allahu (për ju) dëshiron të mirat e botës vijuese (Ahiretit). Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.²⁰

69. Po të mos kishte kaluar dekreti i qartë i Allahut (për mëshirën dhe për faljen), do t'ju godiste ndëshkimi i madh, për shkak të asaj që keni marrë.

70. Pra, hani prej asaj që e keni fituar në

الْقِتَالِ ۗ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ
يَغْلِبُوا مِائَتِينَ ۚ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٧﴾

إِنَّا نَحْنُ حَقَّفْنَا اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ
صَعْفًا ۗ فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ
يَغْلِبُوا مِائَتِينَ ۚ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ
يَغْلِبُوا أَلْفِينَ بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿٦٨﴾

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَىٰ حَتَّىٰ
يُشْخَنَ فِي الْأَرْضِ ۗ تَرِيدُونَ عَرَضَ
الدُّنْيَا ۗ وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ۗ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٩﴾

لَوْلَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا
أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧٠﴾

فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ

¹⁹ Nuk duhet kuptuar se ajeti e abrogon (anullon) ajetin e kaluar, por fjala është për dy situata të ndryshme të myslimanëve.

²⁰ Ajeti tregon qartë se askush s'ka të drejtë që dikë ta bëjë rob, derisa nuk bëhet luftë.

luftë (nga plaçkat e luftës) se është e lejueshme dhe e pastër dhe frikësohuni prej Allahut. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

71. O Profet! Thuaju robërve (të luftës), të cilët janë në duart tuaja: Nëse sheh Allahu ndonjë mirësi në zemrat tuaja, Ai do t'ju japë diçka më të mirë se sa ajo që është marrë prej jush (si paga) dhe do t'ju falë. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

72. Dhe nëse ata mendojnë të të tradhtojnë ty (pasi të lirohen), atëherë ta dish se ata edhe më parë e kishin tradhtuar Allahun, mirëpo Ai prapë i dorëzoi në duart tuaja. Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

73. Vërtet, ata që e pranuan besimin dhe emigruan dhe bënë xhihad në rrugën e Allahut me anë të pasurive dhe të jetës së tyre, dhe ata që ua dhanë strehim (emigrantëve) dhe i ndihmuan, janë miq të njëri-tjetrit. Por, përse u përket atyre të cilët e pranuan besimin, por nuk emigruan, nuk keni të drejtë të miqësoheni me ta, derisa nuk emigrojnë. Por, nëse ata kërkojnë ndihmë prej jush në çështje fetare, atëherë detyra juaj është t'u jepni ndihmë, përveçse po t'u kërkojnë ndihmë kundër atij populli me të cilin keni lidhur ndonjë marrëveshje (atëherë

عَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِن يَعْلَمِ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أَخَذَ مِنْكُمْ وَيُعْزِلَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧١﴾

وَأَن يَرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِن قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَ نَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِّنْ وَلَا يَتَّبِعُهُم مِّن شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا ۗ وَإِنِ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم مِّيثَاقٌ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٣﴾

nuk duhet t'u jepni ndihmë). Allahu e sheh mirë atë që bëni ju.²¹

74. Dhe ata që janë mosbesimtarë, janë miq të njëri-tjetrit. Nëse nuk do të veproni sipas asaj (për të cilën ju këshillohet), do të bëhet ngatërresë dhe çrregullim i madh në tokë.²²

75. Ndërsa ata që e pranuan besimin dhe emigruan dhe kanë bërë xhihad në rrugën e Allahut, dhe ata që u dhanë strehim dhe ndihmë (emigrantëve), janë, pa dyshim, besimtarë të vërtetë. Ata do të kenë falje dhe furnizim të ndershëm.

76. Dhe ata që, pas kësaj kohe, do ta pranojnë besimin dhe do të imigrojnë dhe do të bëjnë xhihad në rrugën e Allahut bashkë me ju, do të radhiten me ju. Përsa u përket farefiseve, sipas Librit të Allahut, disa prej tyre janë më afër njëri-tjetrit. Vërtet, Allahu e mban shumë mirë dijen e çdo gjëje.

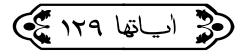
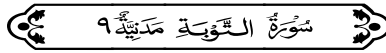
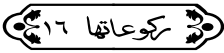
وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

²¹ Këshillohen myslimanët, qoftë të jenë emigrantë në ndonjë vend a të jenë vendës, që t'i japin ndihmë njëri-tjetrit në rast nevojë.

²² Ky është rezultat i mospranimit të këtyre këshillave e të parimeve të përmendura më lart.

1. Kjo është deklarata e justifikimit (shfajësimit) të plotë nga ana e Allahut e nga ana e Profetit drejtuar idhujtarëve, me të cilët e keni lidhur besën (se Islami do të triumfojë në Arabi).¹

2. Pra, bridhni nëpër vend katër muaj dhe ta dini se ju nuk mund ta mposhtni Allahun, dhe ta dini se Allahu do t'i poshtrojë mosbesimtarët.

3. Dhe në ditën e Haxhillëkut të Madh, para të gjithë njerëzve, proklamohet prej Allahut dhe prej Profetit të Tij se Allahu dhe Profeti i Tij lirohen nga idhujtarët (nga të gjitha akuzat e idhujtarëve). Pra, nëse (duke shikuar fitoren e Mekkës) pendoheni, do të jetë më mirë për ju; por nëse ktheni shpinën, atëherë ta dini se ju nuk mund ta mposhtni Allahun. Dhe jepu lajm rreth një ndëshkimi të dhembshëm atyre, të cilët janë mosbesimtarë.²

بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ
عَاهَدْتُمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ١

فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَلِمُوا
أَنَّكُمْ عَيْرٌ مُّعْجِزِي اللَّهِ ۗ وَأَنَّ اللَّهَ
مُخْزِي الْكٰفِرِينَ ٢

وَإِذْ أَنْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ
يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ
الْمُشْرِكِينَ ۗ وَرَسُولُهُ ۗ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ
خَيْرٌ لَّكُمْ ۗ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ
عَيْرٌ مُّعْجِزِي اللَّهِ ۗ وَبَشِّرِ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ٣

Kjo Sure është zbritur fill pas Sures Al-Anfal në Medinë. Kjo ka 129 ajete. Në realitet kjo është pjesa e Sures së mëparshme, prandaj nuk fillon me Bismillah. Në këtë Sure, pas Fitores së Mekkës, përmendet deklarata e Allahut dhe e Profetit të Tij për t'u liruar nga idhujtarët, dhe deklarata e luftës. Po ashtu përcaktohet pozita politike e idhujtarëve, pas Fitores së Mekkës.

¹ Banorët e Mekkës po informohen se mosbesimtarët e ngrinin akuzën se Profeti i Shenjtë deklaronte se është Profet Mekki, por ky shkoi në Medinë dhe profecia e Ibrahimit nuk u plotësua. Pra, në këtë ajet Zoti duke e kthyer Profetin e Shenjtë në Mekkë, e hodhi poshtë akuzën e tyre.

² *Haxhe Akbar* (Haxhillëku i madh) quhet për shkak se ishte Haxhillëku i parë që u krye nën kontrollin e mysliimanëve.

4. Pos atyre idhujtarëve me të cilët keni nënshkruar ndonjë marrëveshje dhe të cilët nuk ju tradhtuan aspak e as nuk i dhanë ndihmë askujt kundër jush. Pra, plotësojeni marrëveshjen deri në fund. Vërtet, Allahu i do ata që janë të drejtë.³

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَ لَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُوا إِلَيْهِمْ عَاهِدَهُمْ إِلَىٰ مَدَّتِهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ①

5. Dhe kur kalojnë ata katër muaj të shenjtë (gjatë të cilëve është ndaluar lufta dhe e dini se ata nuk e respektuan marrëveshjen),⁴ atëherë i vrisni ata idhujtarë kudo që t'i gjeni dhe zërin robër, i rrethojini dhe uluni për ta në çdo pritë. Por, nëse pendohen dhe falin Namazin dhe paguajnë Zakatin, atëherë hapuani udhën. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.⁵

فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْضَرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ ۚ فَإِن تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ②

6. Dhe nëse njeri prej idhujtarëve kërkon strehim prej teje, jepi mbrojtje, derisa ai ta dëgjojë Fjalën e Zotit, dhe mandej përcille atë në vendin e tij të sigurtë. Sepse ata janë popull që s'e kuptojnë (realitetin).

وَإِن أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ۗ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ③

7. Si mund të jetë e drejtë, sipas Allahut dhe të profetit të Tij, marrëveshja e shkruar me idhujtarët, përveç atyre me të cilët keni shkruar marrëveshjen pranë

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ۚ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ

³ Me rrënimin e Mekës dhe me disfatën e Havazerëve në betejën e Hunejnit, Islami u stabilizua në Hixhaz. Atëherë, shumë fise kanë nënshkruar ujdi me myslimanët. Pra, këtu Zoti i këshillon besimtarët që ta respektojnë ujdinë e nënshkruar deri në afatin e saj, dhe nuk duhet të luftojnë kundër tyre.

⁴ Katër muajt e Shenjtë janë: Dhul-kada, Dhul-Hixha, Muharremi dhe Rexhebi.

⁵ Nëse ata nuk e respektojnë ujdinë dhe nuk anohen nga paqja.

Xhamisë së Shenjtë. Pra, derisa ata qëndrojnë besnik ndaj jush (ndaj marrëveshjes), edhe ju duhet të qëndroni besnik ndaj marrëveshjes së bërë me ta. Vërtet, Allahu i do ata që nuk i prishin zotimet e tyre.⁶

8.(Si mund të jetë besnike marrëveshja e tyre?) Nëse ju mundin, ata nuk do të përfillin asnjë marrëveshje a as përgjegjësi ndaj jush. Ata ju kënaqin vetëm me fjalë boshe, kurse zemrat e tyre e mohojnë atë që thonë ata, dhe shumica prej tyre janë të pabesë (të moralshëm).

9. Ata i kanë shkëmbyer ajetet e Allahut me diçka të pavlefshme dhe i ndaluan njerëzit nga rruga e Tij. Pa dyshim, veprat e tyre janë shumë të shëmtuara.

10. Lidhur me ndonjë besimtar, ata nuk përfillin asnjë marrëveshjeje e as ndonjë përgjegjësi. Ata me të vërtetë i tejkalojnë kufijtë.⁷

11. Por, nëse ata pendohen dhe falin Namazin dhe e paguajnë Zakatin,

فَأَسْتَقِيمُوا لَهُمْ^ط إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ٥

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا
فِيكُمْ إِلَّا وَا ذِمَّةً^ط يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَتَأْبَى قُلُوبُهُمْ^ج وَأَكْثَرُهُمْ فَسِقُونَ ٦

اشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَن
سَبِيلِهِ^ط إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٧

لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَا ذِمَّةً^ط
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ٨

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
فَإِحْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ^ط وَتُنْفِصِلُ الْآيَاتِ

⁶ Ajeti tregon se lufta është e lejueshme vetëm kundër atyre, të cilët fillojnë të luftojnë.

⁷ Ajeti paraqet disa arsye për shkak të të cilave myslimanët u detyruan të luftojnë kundër idhujtarëve. Ato janë: 1. Ata ishin tradhtarë dhe të pabesë, ata në dukje shprehnin miqësinë e tyre me myslimanët, mirëpo kur u vinte në dorë ndonjë rast për të bërë dëm kundër myslimanëve, e shfrytëzonin; 2. Ata nuk e respektonin marrëveshjen e nënshkruar dhe i vrisnin farefiset e tyre; 3. Ata i pengonin njerëzit ta pranojnë fenë Islame; 4. Ata së pari i sulmuan myslimanët.

atëherë ata janë vëllezërit tuaj në fe.
Dhe Ne ua kemi shpjeguar Shenjat
njerëzve të ditur.

لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

12. Dhe nëse ata thyejnë betimet e tyre
pasi kanë lidhur marrëveshjen dhe e
fyejnë fenë tuaj, atëherë luftoni kundër
prijësve mosbesimtarë që të largohen
prej djallëzive të tyre, sepse ata janë të
atillë që besa e tyre nuk vlen (ndoshta
në këtë mënyrë do të përmirësohen).

وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ الْكُفْرِ
إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾

13. O ju besimtarë! A nuk do të luftoni
kundër atij populli që i ka thyer betimet
e veta dhe që e ka bërë komplotin për ta
dëbuar Profetin dhe ata janë të parët, të
cilët filluan luftën kundër jush? A do të
frikësoheni prej tyre? Kurse Allahu
meriton më së shumti që të frikësoheni
prej Tij, nëse jeni besimtarë të vërtetë.⁸

أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ
وَهُمْوَ بِأَخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَّوْكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَخْشَوْنَهُمْ قَالَ اللهُ أَحَقُّ أَنْ
تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

14. Luftoni me ta, Allahu do t'i
ndëshkojë me duart tuaja, do t'i
poshtërojë ata dhe do t'ju ndihmojë juve
kundër tyre dhe do t'i shërojë zemrat e
besimtarëve (do t'i çlirojë nga brenga
dhe nga frika),

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِهِمْ
وَيُنْصِرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

15. Dhe Ai do ta zhdukë zemërimin e
zemrave të tyre. Dhe Allahu i drejtohet
me mëshirë atij kë do Ai, dhe Allahu
është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

وَيُدْهِبُ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ ۗ وَيَتُوبُ اللهُ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

⁸ Fiset që banonin në Medinë dhe përreth saj, e bënë komplotin duke i nxitur fiset e tjera të Arabisë që të ngrihen kundër Profetit të Shenjtë, kur ai mori pjesë në luftën e Tabukut.

16. A mendoni ju se do të liheni pas dore (pa u provuar), kurse Allahu ende nuk i dalloj ata që kanë bërë xhihad në rrugën e Tij dhe që nuk e pranuan askënd si shok intim pos Allahut dhe Profetit të Tij dhe pos besimtarëve. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ
الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ
دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ
بِشَيْءٍ وَلِيَجْزِيَ اللَّهُ خَيْرَ مَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

17. Idhujtarët nuk kanë të drejtë të kujdesen për xhamitë e Allahut,⁹ kurse ata vetë po dëshmojnë kundër vetes se janë mosbesimtarë. Veprat e njerëzve të tillë do të shkojnë kot dhe këta do të mbeten në zjarr për një kohë të gjatë.

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ بِالْكَفْرِ ۗ أُولَٰئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ ۗ وَفِي النَّارِ هُمْ
خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

18. Xhamitë e Allahut i mban mirë vetëm ai i cili e beson Allahun dhe Ditën e Fundit dhe që fal Namazin dhe e paguan Zakatin dhe nuk frikësohet prej askujt pos Allahut. Pra, këta do të jenë të përdhur.

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ
وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ ۗ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ
يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾

19. A mos e konsideroni punën e atij që u jep ujë haxhinjve dhe që kujdeset për Xhaminë e Shenjtë si puna e atij që e beson Allahun dhe Ditën e Fundit dhe që bën xhihad në rrugën e Allahut? Këta të dy nuk janë të barabartë në sy të Allahut, dhe Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë njerëzve mizorë.¹⁰

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

⁹ Është fjala për deklaratën e Aliut që dha në rastin e Haxhillëkut të Madh e sipas së cilës asnjë idhujtar nuk ka të drejtë ta prekë Kabën.

20. Ata që e pranuan besimin dhe emigruan për hir të Allahut dhe bënë xhihad në rrugën e Allahut me pasurinë dhe me jetën e tyre kanë pozitë më të lartë tek Allahu dhe janë këta që korrin sukses.

الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ ۗ أَعْظَمُ دَرَجَةً
عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿١٠﴾

21. Zoti i tyre u jep lajme të gëzueshme rreth mëshirës së Tij dhe të pëlqimit të Vet dhe rreth xheneteve ku ata do të kenë hirësi të pandërprerë.

يُنَبِّئُهُمُ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ
وَجَنَّتِ لَهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿١١﴾

22. Aty do të jetojnë përgjithmonë. Vërtet, Allahu është ai tek i cili ka shpërblim të madh.

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿١٢﴾

23. O ju besimtarë! Mos i pranoni si shok të vërtetë prindërit tuaj e as vëllezërit tuaj, nëse ata përqafojnë mosbesimin në vend të besimit. Dhe kush prej jush u ofron miqësi, do të jetë mizor.¹¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ
وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ ۗ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ
عَلَى الْإِيمَانِ ۗ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾

24. Thuaj: Nëse etërit tuaj dhe bijtë tuaj dhe vëllazërit tuaj dhe bashkëshortet tuaja dhe të afërmit tuaj dhe pasuria që e keni fituar ju dhe tregtia, për falimentimin e së cilës ju keni frikë, dhe vendbanimet të cilat i doni shumë (të gjitha këto) janë më të dashura se Allahu e profeti i Tij dhe se xhihadi në

قُلْ إِن كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ
وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ
كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ
إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي

¹⁰ Disa njerëz të dobët, të cilët i frikësoheshin Hixhretit (emigrimit), u shërbenin Haxhinjve, pas fitores së Mekkes, filluan të krenohen dhe ta konsideronin veten më të ndershëm sesa muxhahidinët. Zoti e hedh poshtë pohimin e tyre.

¹¹ Fjala është për ata mosbesimtarë, të cilët e shprehin armiqësinë kundër Islamit.

rrugën e Tij, atëherë prisni derisa Allahu ta sjellë vendimin e Tij. Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë të pabindurve.

25. Vërtet, Allahu ju ka ndihmuar në shumë beteje, edhe në ditën e Hunejnit kur krenoheshit për numrin tuaj, mirëpo numri juaj i madh nuk ju hyri në punë dhe toka, sadoqë ishte e gjerë, u ngushtua për ju, dhe ju ikët duke kthyer shpinën.

26. Atëherë Allahu e zbriti qetësinë e Tij mbi Profetin e Tij dhe mbi besimtarët, dhe Ai i dërgoi ushtritë, të cilat ju nuk i shikonit, dhe Ai i ndëshkoi mosbesimtarët. Dhe kështu është shpërblimi i mosbesimtarëve.

27. Prapë Allahu, pas këtij ndëshkimi, mund t'i drejtohet me mëshirë atij kë do Ai; dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

28. O Ju besimtarë! Vërtet, idhujtarët janë të papastër (për nga mendja).¹² Prandaj, pas këtij viti, ata nuk duhet t'i afrohen Xhamisë së Shenjtë. Dhe nëse i frikësoheni skamjes,¹³ Allahu, në dashtë Ai, do t'ju pasurojë me mirësitë e Veta. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

سَبِيلِهِ فَبَرَبِّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ^ط
 وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ^{٢٥}

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ^ل
 وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبْتَكُمْ كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ
 تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ
 بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ وَئَيْتُمْ مُدْبِرِينَ^{٢٦}

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى
 الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُودًا لَمْ تَرَوْهَا
 وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا^ط وَذَلِكَ جَزَاءُ
 الْكَافِرِينَ^{٢٧}

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ
 يَشَاءُ^ط وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ^{٢٨}

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ
 فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ
 هَذَا^ط وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمْ
 اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ^ط إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
 حَكِيمٌ^{٢٩}

¹² Nuk kanë pastërti mendore.

¹³ Frika nga zvogëlimi i fitimeve e nga paksimi i tregtisë, pas largimit të mosbesimtarëve.

29. Dhe luftoni kundër atyre, të cilëve u është dhënë libri dhe të cilët nuk e besojnë Allahun e as Ditën e Fundit e as nuk e konsiderojnë të ndaluar (haram) atë të cilën e ndaloi Allahu dhe Profeti i Tij, e as nuk e ndjekin fenë e vërtetë, derisa të mos japin xhizjen¹⁴ me dëshirën e vet dhe të mos jenë nën kontrollin tuaj.

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا
بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ
عَنْ يَدَيْهِمْ وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٢٩﴾

30. Dhe jehuditë thanë: Uzejri¹⁵ është biri i Allahut; dhe të krishterët thanë: Masihu është biri i Allahut. Ky është llafi i gojëve të tyre. Ata vetëm po imitojnë fjalët e mosbesimtarëve të mëparshëm. I shkatërroftë Allahu, si largohen nga e vërteta!

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ
النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْلُهُمْ
بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا
مَنْ قَبْلُ قَتَلَهُمُ اللَّهُ أَلَىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٣٠﴾

31. Ata në vend të Allahut i morën për zota priftërinjt (ahbarë) dhe murgjet (rohbanë) e tyre dhe Masihun, birin e Merjemes, kurse ata janë urdhëruar të adhurojnë vetëm një Zot pos të cilit s'ka tjetër zot. I Shenjtë është Ai dhe është larg prej atyre (idhujve) të cilët ia shoqërojnë Atij.

اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا
مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا
أَمَرُوا إِلَّا لِيُعْبَدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

32. Ata dëshirojnë që me gojë të tyre ta shuajnë dritën e Allahut, Por Allahu nuk do tjetër, pos ta përsosë dritën e Tij,

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَن يَتَمَنَّوْنَ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ

¹⁴ *Xhizja* ishte ai tatim që merrej prej atyre mosbesimtarëve të shtypur në luftë që banonin në shtetin Islamik, që t'u jepej mbrojtje e sigurim. Myslimanët detyrohen ta paguajnë Zakatin, kurse jomyslimanët paguajnë xhizjen.

¹⁵ *Uzeri* ka jetuar në shek. V para Krishtit. Ai ka qenë njeri me mjaft ndikim e influencë në Jehudizëm.

sadoqë mosbesimtarët e urrejnë këtë.¹⁶

الْكَافِرُونَ ﴿٣١﴾

33. Allahu është Ai që e dërgoi Profetin e tij me hidajet (udhëzim) e me religjionin e vërtetë që Ai ta bëjë të sundojë e dominojë mbi të gjitha religjionet, ndonëse një gjë të tillë nuk e pëlqejnë idhujtarët.¹⁷

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۗ وَلَوْ كَرِهَ

الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٢﴾

34. O ju besimtarë! Vërtet, shumica prej dijetarëve fetarë dhe murgjët i gëlltisnin në mënyrë të paligjshme pasuritë e njerëzve dhe i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut. Atyre, të cilët e grumbullojnë arin dhe argjendin dhe nuk e shpenzojnë në rrugën e Allahut, jepu (o profet) lajm rreth një ndëshkimi të dhembshëm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ

وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُفُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ

بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ ۗ

وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا

يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ فَبِئْسَ لَهُم بِعَذَابٍ

أَلِيمٌ ﴿٣٣﴾

35. (Ai ndëshkimi do t'u jepet) Atë ditë, kur do të ndizet zjarri i xhehenemit (ku digjet ari e argjendi i tubuar), dhe me të do të damkosen ballët, belët dhe shpinat e tyre. (Do t'u thuhet): Kjo është ajo që e grumbulluat ju për vete, pra shijojeni atë që e grumbulluat ju.¹⁸

يَوْمَ يُحَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا

جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَأَصْفُورُهُمْ ۗ هَذَا مَا

كُنْتُمْ لَأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ

تَكْتُمُونَ ﴿٣٤﴾

36. Numri i muajve tek Allahu është dymbëdhjetë. Ky është ligji i Allahut që

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا

¹⁶ Të krishterët dhe jehuditë u përpoqën që ta shuajnë dritën e Islamit. Mirëpo, Allahu ka vendosur ta përhapë në tërë botën.

¹⁷ Të gjithë komentatorët janë të mendimit se Islami do të triumfojë në kohën e Masihut e të Mahdiut të Premtuar, ardhjen e të cilit e presin të gjithë ithtarët e të gjitha feve.

¹⁸ Kjo është një shprehje ironike për pasanikët që janë koprracë dhe krenarë për shkak të pasurive të tyre dhe nuk dëshirojnë t'i ndihmojnë të varfërit.

po rrjedh nga dita kur Ai i krijoi qiejt e tokën. Prej këtyre muajve katër janë të Shenjtë. Ky është religjioni i drejtë (i qëndrueshëm). Pra, gjatë këtyre katër muajve, mos e teproni kundër vetes suaj dhe luftoni të gjithë së bashku kundër idhujtarëve, ashtu siç ata të gjithë së bashku luftojnë kundër jush; dhe ta dini se Allahu është me ata që frikësohen prej Tij.

37. Vërtet, nasija¹⁹ (shtyrja e një muaji në vend të një tjetri) është një shtesë në mosbesim. Ata që janë mosbesimtarë devijohen me anë të saj. Ata e bëjnë hallall atë muaj në një vjet, kurse vitin tjetër e bëjnë të ndaluar (haram) me qëllim që ta plotësojnë numrin e muajve, të cilët Allahu i bëri të shenjtë, dhe ashtu e bëjnë të lejueshëm atë muaj që Allahu e bëri haram (të palejuar). Atyre u janë paraqitur të bukura veprat e tyre të djallëzuara. Dhe Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë mosbesimtarëve.

38. O ju besimtarë! Ç'u bë me ju që kur ju thuhet: Dilni (për luftë)²⁰ ju të gjithë në rrugën e Allahut, ju merr malli për atdheun! Mos në vend të Ahiretit e doni jetën e kësaj bote? (Nëse është ashtu, atëherë mbani mend se) kënaqësia e jetës së kësaj bote në krahasim me Ahiretin është diçka e pavlefshme.

فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ۗ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ ۗ
فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا
الْمُشْرِكِينَ كَأَفْئَةٍ كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَأَفْئَةٍ ۗ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ۝

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ
الَّذِينَ كَفَرُوا يُحَلِّوْنَهُ عَامًا وَ يُحَرِّمُونَهُ
عَامًا لِّيُؤَاطِطُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا
مَا حَرَّمَ اللَّهُ ۗ زُرِينٌ لَهُمْ سُوءٌ أَعْمَالِهِمْ ۗ
۞ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ
لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَقْلَتُمْ إِلَى
الْأَرْضِ ۗ أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ
الْآخِرَةِ ۗ فَمَا مَتَاعِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي
الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ۝

¹⁹ Arabët, para Islamit, i ndërronin sipas dëshirës së tyre muajt e shenjtë.

²⁰ Fjala është për luftën e Tabukut-një fshat në mes të Medinës e të Damaskut.

39. Nëse nuk do të dilni për të luftuar (në rrugën e Allahut), Ai do t'ju dënojë ju të gjithëve me një dënim të dhembshëm, dhe në vendin tuaj do të sjellë një popull tjetër dhe ju s'mund t'i bëni dëm Allahut. Allahu ka fuqi të plotë të bëjë çka dëshiron Ai.

إِلَّا تَتَفَرُّوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ
شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

40. Nëse nuk do ta ndihmoni këtë profet, atëherë mbani mend se Allahu edhe më parë e kishte ndihmuar, kur mosbesimtarët e kishin dëbuar (nga vendlindja) mu në atë gjendje kur ai ishte njeri prej të dyve (Muhammadi dhe Abu Bakri). Kur ata të dy ishin në shpellë dhe kur ai i thoshte shokut të vet.²¹ Mos u pikëllo, sepse Allahu është me ne. Mandej, Allahu zbriti mbi të qetësinë e Tij dhe e ndihmoi me anë të atyre ushtrive, të cilat ju nuk i shihnit, dhe e mposhti fjalën e mosbesimtarëve, kurse fjala e Allahut gjithnjë lartësohet. Dhe Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

إِلَّا تَتَضَرَّوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ
الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِي اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ
إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
مَعَنَا ۚ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ
بِجُنُودٍ لَّمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ
كَفَرُوا السُّفْلَىٰ ۗ وَكَلِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا ۗ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

41. Dilni (për xihad), qofshi të lehtë ose të rëndë (të pafuqishëm ose të armatosur), dhe bëni xihad në rrugën e Allahut me anë të pasurive e të qenieve tuaja. Kjo do të jetë më mirë për ju, nëse zotëroni dijen.

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَ جَاهِدُوا
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ
خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

42. Po të kishte ndonjë dobi që

لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا

²¹ Fjala është për Abu Bakrin që ishte bashkë me Profetin Muhammad kur ai shkoi në shpellën Thor.

përfitohej në të ardhmen e afërt dhe rruga do të ishte e lehtë (e shkurtë) ata (hipokritët) me siguri do të të ndjeknin ty, mirëpo vështirë është për ta të përqafojnë mundimin. Tani (pasi u kthyet ju) ata duke u përbetuar në emër të Allahut, thonë: Sikur të kishim ne mundësi, do të dilnim patjetër me ju. Ata e shkatërrojnë vetëm veten e tyre; dhe Allahu e di se ata po gënjejnë.

43. Allahu i shlyeftë pasojat (konsekuencat) e këqija të gabimit tënd! Përse i ke lejuar të mbeten mbrapa, para se të bëhej për ty e qartë se cilët janë të vërtetë dhe cilët janë gënjeshtarët.

44. Ata që e besojnë Allahun dhe Ditën e Fundit, nuk kërkojnë leje prej teje për t'u mbetur mbrapa nga xhjadi me anë të pasurive e të qenieve të tyre. Dhe Allahu i di mirë ata që janë të devotshëm.

45. Vetëm ata që nuk e besojnë Allahun e as Ditën e Fundit dhe ata zemrat e të cilëve po dyshojnë, kërkojnë leje (për të mos shkuar në luftë). Prandaj, ata sillen kot së koti në dyshimin e tyre.

46. Po të kishin vendim të prerë për të shkuar në luftë, do të kishin bërë me siguri disa përgatitje për të. Mirëpo, Allahu nuk pëlqeu që ata të dilnin për këtë qëllim fisnik, andaj Ai i la aty dhe

لَا تَتَّبِعُوا لَوْلَا تَتَّبِعُوا وَلَكِنْ بَعَدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ ۗ
وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا
مَعَكُمْ ۗ يَهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠﴾

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ ۗ لِمَ أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعَن
لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَاذِبِينَ ﴿١١﴾

لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١٢﴾

إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي
رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً
وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ
وَ قِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿١٤﴾

u tha: Rrini ulur bashkë me ata që rrinë ulur.

47. Po të kishin dalë (në luftë) bashkë me ju, nuk do t'ju shtonin përveçse ngatërresa. Dhe do t'i ngisnin kuajt për të krijuar çrregullim dhe përçarje në radhët tuaja. Dhe në mesin tuaj ka sosh, të cilët përgjojnë për t'u përcjellë armiqve (bëjnë spiunazh). Dhe Allahu i njeh mirë mizorët.

48. Ata edhe më parë dëshironin të krijonin përçarje, dhe para teje i paraqitën disa çështje duke i ngatërruar, derisa erdhi e vërteta dhe u manifestua vendimi i Allahut, sadoqë ata e urrejnin atë vendim.

49. Dhe në mesin e tyre ka sosh, të cilët thonë: Na lejo të mbetemi mbrapa dhe mos na vërë në sprovë (duke na çuar në luftë)! Vërtet, ata janë hedhur në sprovë. Dhe, vërtet, xhehenemi i rrethon mosbesimtarët.

50. Nëse të bie ndonjë e mirë, u vjen keq për këtë, dhe nëse të godit ndonjë e papritur, ata thonë: Ne qysh më herët e kemi rregulluar punën tonë dhe kthehen shpinazi duke u krenuar (me gëzim).

51. Thuaju: Asgjë nuk na godet neve, pos asaj që Allahu ka caktuar për ne. Allahu është mbrojtësi ynë. Dhe

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا أُوْصِعُوا خِلَالَكُمْ بِبِعُونِكُمْ لَئِنْ
وَفِيكُمْ سَمْعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

لَقَدْ اتَّبَعُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَ قَلَّبُوا لَكَ
الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَ ظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ
وَ هُمْ كَرِهُونَ ﴿٤٨﴾

وَ مِنْهُمْ مَن يَقُولُ إِنَّا نَدِينُ لِي وَ لَا تَفْتِنِي
إِلَّا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ
لَمَحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٤٩﴾

إِن تَصِبْكَ حَسَنَةٌ سَأُؤْتِكُمْهَا وَإِن تُصِبْكَ
مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَحَدْنَا أَمْرًا مِنْ قَبْلُ
وَ يَتَوَلَّوْا وَ هُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا
هُوَ مَوْلَانَا وَ عَلَى اللَّهِ فَيَتَوَكَّلِ

besimtarët duhet të kenë mbështetje tek Allahu.

الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

52. Thuaju: A prisni për ne diçka tjetër, përveç njërës nga dy të mirat, kurse ne presim për ju vetëm që Allahu t'ju ndëshkojë vetë apo me duart tona. Pra, prisni, edhe ne jemi duke pritur bashkë me ju!

قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ^ط وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا^{٥٢} فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥١﴾

53. Thuaj: Shpenzoni me dëshirë ose padëshirë, nuk do të pranohet (kontributi juaj) prej jush. Ju jeni, pa dyshim, një popull i pamoralshëm.

قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَلَ مِنْكُمْ^ط إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَسِقِينَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe çka i privoi ata që të pranohen kontributet (sadaka) e tyre, përveç se ata nuk e besuan Allahun dhe Profetin e Tij, dhe nuk i afroreshin Namazit ndryshe veç me përtaci dhe se shpenzonin në rrugën e Allahut pa dëshirë (me urrejtje).

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كَسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٥٤﴾

55. Pra, nuk të mahnitin ty pasuritë dhe as fëmijët e tyre. Allahu dëshiron vetëm t'i ndëshkojë me anë të pasurive e të fëmijëve të tyre në këtë jetë, dhe ata të vdesin ashtu si mosbesimtarë.

فَلَا تَعْجَبْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ^ط إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾

56. Dhe ata përbetohen në emër të Allahut se janë me të vërtetë me ju, kurse në realitet ata s'janë me ju, por janë një popull frikacak.

وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ^ط وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَّفْرُقُونَ ﴿٥٦﴾

57. Nëse e gjejnë ndonjë vendstrehim

لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَخْرَجًا أَوْ مَدَّخَلًا

ose shpellë, ose ndonjë vend të sigurtë për t'u fshehur, ata të gjithë me siguri do të vraponin atje.

لَوَلَوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe në mesin e tyre ka të atillë që të akuzojnë ty lidhur me ndarjen e lëmoshave. Nëse u jepet diçka nga ato (lëmosha), kënaqen e gëzohen, por nëse nuk u jepet, zemërohen.

وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ ۚ فَإِنْ
أَعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطَوْا مِنْهَا
إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾

59. Do të ishte mirë për ta, nëse kënaqeshin me atë që ua dha Allahu e Profeti i Tij, dhe të thoshin: Na mjafton Allahu (nëse do të kemi skamje) dhe Ai do të na japë nga mirësia e Vet, si edhe Profeti i Tij. Ne i drejtohem vetëm Allahut me zemër të sinqertë.

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ ۚ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾

60. Lëmoshat²² janë vetëm për të varfërit dhe për nevojtarët, dhe për ata që i tubojnë, dhe për ata mosbesimtarë të varfër që ndiejnë një dashuri ndaj Islamit e zemrat e të cilëve duhet të përfitohen, dhe për lirimim e robërve, dhe për ata që janë të ngarkuar me borxhe, dhe për ata që bëjnë luftë (xhihad) në rrugën e Allahut dhe për udhëtarët, ky është obligim nga Allahu. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ
وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمَوْلَاةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي
الرِّقَابِ وَالْغُرَمِيِّنَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ
السَّبِيلِ ۗ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

²² *Sadaka* në këtë ajet referon Zakatin. Ajeti tregon qëllimet e shpenzimit të Zakatit: 1. Për Fukaranë-të ardhurat e Zakatit shpenzohen për të varfërit; 2. Për masakinë- ata që kanë mundësi të punojnë, por u mungojnë mjetet.; 3. Për ata që tubojnë Zakatin; 4. Për ata që dëshirojnë të studiojnë fenë Islame; 5. Për robërit e për ata persona të cilëve u mungon liria; 6. Për ata që s'kanë mundësi të lajnë borxhin e tyre ose që kanë pësuar humbje në tregti; 7. Për ata që bëjnë xhihad në rrugën e Allahut; dhe për udhëtarët.

61. Dhe në mesin e tyre ka të atillë, të cilët e ofendojnë Profetin dhe thonë: Ai është vetëm vesh. Thuaj: Po. Ai është plotë vesh, por vetëm për dobinë dhe për mirësinë tuaj. Ai e beson Allahun dhe ka besim edhe në besimtarët e vërtetë, dhe është plotë mëshirë për besimtarët tuaj. Dhe ata që e ofendojnë Profetin e Allahut, do të kenë ndëshkim të dhembshëm.²³

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤَدُّونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ
هُوَ أَذُنٌ قُلْ أَدُنٌ حَبْرٍ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيُؤْمِنُ لِمُؤْمِنِينَ وَرَحِمَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا
مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠﴾

62. Ata para jush përbetohen në emër të Allahut që t'ju gëzojnë, por Allahu dhe Profeti i Tij kanë më shumë të drejtë që ata t'i gëzojnë, nëse ata (hipokritë) janë besimtarë të vërtetë.

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ^ج وَاللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾

²³ Islami nuk e përcakton ndonjë dënim për blasfemi (sharje kundër Zotit apo kundër profetëve). Një akt i tillë e shkakton zemërimin e Allahut. Dhe Allahu mund ta ndëshkojë atë person apo ta falë. Sipas Kuranit, jehuditë bënë blasfemi kur Isain a.s. e quajtën kopil, nuk ishte fëmijë i ligjshëm, dhe thanë se si mund të jetë ai biri i Zotit? Mirëpo, nuk përmendet ndonjë dënim për këtë krim. Në anën tjetër, të krishterët bënë blasfemi duke e akuzuar burrin e Merjemës. Prapë nuk është përcaktuar ndonjë dënim për ta dhe megjithëkëtë Hazret Muhammadi s.a.v. pati marrëdhënie me të krishterët, lejoi të martohemi me gratë e tyre. Po ashtu edhe me jehudë ai pati marrëdhënie sociale.

Abdullah bin Ebi Seluli, kryetar i hipokritëve, në jetën e H. Muhammadit s.a.v.s. bëri këtë krim kur ai tha: Unë do ta dëboj njeriun (Muhammadin) më të poshtër të Medinës. Kjo ishte blasfemia më e madhe të cilën e vërejtën edhe es-habët e Hazret Muhammadit s.a.v.s. Ndërsa për Muhammadin Kurani thotë se është njeriu më i ndershëm në rruzullin tokësor. Atëherë es-habët e tij kërkuan lejen që ta vrasin atë. Mirëpo, H. Muhammadi nuk i lejoi të veprojnë në këtë mënyrë. Më në fund u paraqit vetë djali i tij (A. bin Ebi Selulit) dhe tha: O profet! Ndoshta ju mendoni se nëse dikush tjetër do ta vrasë babain tim, unë do të marrë hak, pra më lejoni mua ta vrasë atë. Hazret Muhammadi s.a.v. tha: Kurrsesi jo. Dhe kur A. bin Ebi Seluli vdiq, Hazret Muhammadi s.a.v. e fali xhenazën e tij dhe ia dhuroi këmishën e vet për qefin. Megjithë këto fakte dhe mësimet të qarta të Kuranit, hoxhallarët e sotëm e dënojnë me vdekje, kë duan. Shihni shembullin e Pakistanit, ku është bërë ligj se ai që do të nënçmojë Muhammadin, do të dënohet me vdekje! Kjo do të thotë se e formojnë një Sheriat të ri, kundër Sheriatit të Muhammadit s.a.v.s.

63. A nuk e dinë ata se për atë, që e kundërshton Allahun dhe Profetin e Tij, është caktuar zjarri i xhehenemit, ku do të jetojë ai për një kohë të gjatë! Ky (përfundim) do të jetë një poshtërim i madh.

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ
الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿١٧﴾

64. Në dukje hipokritët frikësohen se mos u zbret besimtarëve ndonjë Sure, e cila i informon besimtarët rreth asaj që kanë në zemrat e tyre (hipokritëve). Thuaj: Talluni ju, vërtet Allahu do ta nxjerrë në pah atë për zbulimin e së cilës po frikësoheni ju!²⁴

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنزَلَ عَلَيْهِمْ
سُورَةٌ تَتَّبِعُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ
اسْتَهِرُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ مُحَرِّجُ مَا
تَحْذَرُونَ ﴿١٨﴾

65. Dhe nëse ti i pyet ata (se përse flasin kështu), ata me siguri do të thonë: Ne vetëm po tallemi dhe bëjmë shaka. Thuaj: A talleni me Allahun, me Shenjat e Tij dhe me Profetin e Tij!

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَحُوضُ
وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ
كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٩﴾

66. Tani, pra, mos arsyetoni. Ju e keni pranuar mosbesimin, pasi një herë e kishit pranuar besimin, andaj shijojeni dënimin! Dhe Ne nëse e falim një parti prej jush, tjetrën mund ta ndëshkojmë, sepse ata, pa dyshim, janë fajtorë.

لَا تَحْذَرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ۗ
إِنْ نَعْفَ عَنْ طَآئِفَةٍ مِّنْكُمْ نُعَذِّبْ
طَائِفَةً بآئِهِمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٢٠﴾

67. Hipokritët dhe hipokritet kanë lidhje me njëri-tjetrin. Ata i këshillojnë njerëzit për vepra të këqija dhe i ndalojnë të bëjnë vepra të mira, dhe i shtrëngojnë duart e tyre (për të

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ
الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿١٧﴾

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ
يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ
وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ ۗ تَسْأَلُ اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ

²⁴ Në realitet hipokritët nuk i frikësohen as Profetit e as ndëshkimit. Ata frikësohen vetëm që të mos informohen besimtarët rreth gjendjeve të tyre të brendshme.

shpenzuar në rrugën e Allahut). Ata e harruan Allahun, andaj edhe Allahu i harroi ata. Vërtet, hipokritët janë të padëgjueshëm.

68. Allahu u ka premtuar hipokritëve dhe hipokriteve dhe mosbesimtarëve zjarrin e xhehenemit, ku do të jetojnë. Ai (xhehenemi) u mjafton atyre. Dhe, pos kësaj, Allahu i ka mallkuar ata. Dhe ata do të kenë një ndëshkim të qëndrueshëm.

69. (O hipokritë) Ky ndëshkim do të jetë si ndëshkimi i atyre që kanë qenë para jush - ata kanë qenë më të fuqishëm se ju për nga forca, për nga pasuria dhe për nga evladi (fëmijët). Ata kanë fituar dobi sipas pjesës së tyre edhe ju do të fitoni sipas pjesës suaj, ashtu siç kanë fituar dobi ata që kanë qenë para jush. Dhe ju jeni të zënë në biseda të kota (tallje), ashtu siç ata kanë qenë të zënë në biseda të kota. Të tillë janë ata veprat e të cilëve shkuan kot në këtë botë dhe në botën e Ahiretit dhe të tillë janë ata që pësuan humbje.

70. A nuk u erdhi lajmi i atyre, të cilët kanë qenë para tyre - lajmi i popullit të Nuhit, dhe të Adit dhe të Thamudit dhe të Ibrahimit dhe të banorëve të Medjenit dhe të qyteteve të përmbytura (popullit të Lutit)? Profetët e tyre erdhën tek ata me argumente të qarta (por ata i

إِنَّ الْمُنْفِقِينَ هُمُ الْفٰسِقُونَ ﴿٧٧﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُنْفِقِينَ وَالْمُنٰفِقٰتِ وَالْكٰفِرَ
نَارَ جَهَنَّمَ خٰلِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ ۗ
وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٧٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً
وَآكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا
بِخَلٰقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلٰقِكُمْ كَمَا
اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلٰقِهِمْ
وَخُضِّمْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولٰٓئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ
وَأُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٧٩﴾

أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ
نُوحٍ وَآدَمَ وَتَمُودَ ۗ وَقَوْمِ إِبْرٰهِيْمَ
وَأَصْحٰبِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ ۗ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنٰتِ ۗ فَمَا كَانَ اللَّهُ

përgënjeshtrian e u ndëshkuan). Pra, Allahu nuk u soll mizorisht ndaj tyre, por ata vetë kanë bërë mizori ndaj vetes.

71. Kurse besimtarët dhe besimtare të janë miq të njëri-tjetrit. Ata i këshillojnë njerëzit për vepra të mira dhe i ndalojnë të bëjnë vepra të këqija, dhe falin Namazin dhe japin Zakatin dhe e dëgjojnë Allahun dhe Profetin e Tij. Të tillë janë ata, që Allahu do t'i mëshirojë. Vërtet, Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

72. Allahu ka premtuar me besimtarët e me besimtare për ato kopshte (xhenet) në mesin e të cilave po rrjedhin lumenj e aty do të jetojnë përgjithmonë, dhe për ta ka premtuar vendbanime të pastra në xhenetet e amshueshme. Kurse kënaqësia e Allahut është shpërblimi më i madh që do t'u jepet. Pa dyshim, ky është sukses i madh.

73. O Profet, lufto kundër mosbesimtarëve dhe kundër hipokritëve, dhe sulmo ashpër kundër tyre! Vendi i tyre është xhehenemi dhe sa vendbanim i keq është ai!²⁵

74. Ata (hipokritët) përbetohen në emër të Allahut se s'kanë folur asgjë, kurse në

لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يُظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يُأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ
سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَمَسْكَنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٍ
مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَاعْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا بِهِمْ جَهَنَّمَ
وَإِنَّ الْمَصِيرَ ﴿٧٣﴾

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةً

²⁵ Ajeti nuk tregon se duhet të luftosh me shpatë e me armë kundër hipokritëve e kundër mosbesimtarëve, por tregon se duhet t'i edukosh besimtarët, ashtu që të mos mbetet asnjë hipokrit e as dyshues.

realitet ata kanë folur fjalë mosbesimi dhe ata e pranuan mosbesimin, pasi një herë e kishin përqafuar Islamin. Dhe ata kundër Islamit kanë bërë disa plane të urrejtshme, të cilat nuk mundën t'i arrinin. Dhe e kanë shprehur armiqësinë ndaj myslimanëve vetëm se Allahu dhe Profeti i Tij i bëri të pasur me anë të mirësisë së Vet. Pra, nëse pendohen ata, do të jetë më mirë për ta, por nëse kthejnë shpinën, Allahu do t'i dënojë me një ndëshkim të dhembshëm në këtë botë dhe në botën tjetër, dhe ata nuk do të kenë as shok e as ndihmëtar.

75. Në mesin e tyre ka të atillë, të cilët i japin besë Allahut se nëse Allahu na jep nga mirësia e Vet, ne me siguri do të japin lëmoshë dhe do të bëhemi të virtytshëm.

76. Por, kur Allahu u fali nga shpirtmadhësia e Tij, ata filluan ta shprehnin koprracinë dhe u larguan (nga besa e tyre) dhe u shmangën (duke e kundërshtuar predikimin e Zotit e të Profetit).

77. Pra, Allahu e vuri hipokrizinë në zemrat e tyre deri në atë ditë kur do të takohen me Të, sepse ata e kanë thyer premtimin e tyre të bërë me Allahun dhe për shkak se gënjyen (gënjyenin).

78. A nuk e dinë ata se Allahu i di

الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمْ
بِمَالِهِمْ يَنَالُونَ وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ
اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ
خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ
عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ
فِي الْأَرْضِ مِنْ وَّالِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٥﴾

وَمِنْهُمْ مَن عَاهَدَ اللَّهُ لَيْنِ اتِّسَانًا
مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا آتَاهُمُ مِّنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا
وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾

فَاعْتَبَهُمْ يَفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمِ
يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا
كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ

mendimet e tyre të fshehta, po edhe ato të hapura dhe se Allahu i di mirë të gjitha fshehtësitë?

79. Këta (hipokritët) janë ata që i përqeshin besimtarët, të cilët japin lëmoshat me dëshirë e me ëndje edhe i përqeshin ata që s'kanë tepër (të japin lëmoshë), pos asaj që fitojnë me mundim. Pra, këta hipokritë (megjithë sakrificën e tyre) i përqeshin ata. Allahu do t'i ndëshkojë për shkak të përqeshjeve të tyre, dhe për ta ka një ndëshkim të dhembshur.

80. Të kërkosh falje për ta ose të mos kërkosh, është njësoj për ta. Dhe nëse do të kërkosh shtatëdhjetë herë falje për ta, Allahu nuk do t'i falë ata, sepse ata nuk e besuan Allahun dhe Profetin e Tij. Dhe Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë njerëzve të pabesë.

81. Ata (hipokritët), të cilët mbeten mbrapa përkundër urdhërit të Profetit të Allahut, gëzohen se janë ulur në shtëpitë e veta dhe kanë shprehur urrejtjen e tyre për të luftuar në rrugën e Allahut me anë të pasurive dhe me anë të qenieve të tyre. Dhe ata i patën thënë njëri-tjetrit: Mos dilni (për luftë) në këtë vapë! Thuaju: Zjarri i xhehenemit është më përvëlues se kjo vapë! Ah sikur të merrnin vesh!

وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٩﴾

الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ
لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ
مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٨٠﴾

اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ ۗ إِنْ
تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَهُمْ ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨١﴾

فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ
اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا
فِي الْحَرِّ ۗ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا ۗ لَوْ
كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨٢﴾

82. Pra, duhet që (për këtë vetëmashtrim të tyre) të qeshin pak dhe të qajnë shumë për shkak të shpërblimit të veprave të tyre.

فَلْيُضْحَكُوا قَلِيلًا وَيَبْكُوا كَثِيرًا
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe nëse Allahu të kthen ty prapë nga një parti e tyre, dhe ata të kërkojnë leje për të dalë në luftë, thuaju: Ju kurrë nuk do të lejoheni të dilni me mua për të luftuar kundër armikut. Sepse herën e parë ju keni qenë të kënaqur të rrini ulur nëpër shtëpitë tuaja, pra rrini edhe tani të ulur bashkë me ata që rrinë mbrapa.

فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذِنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَافِينَ ﴿٨٣﴾

84. Dhe nëse vdes dikush prej tyre, mos ia fal Namazin e xhenazes e as mos qëndro mbi varrin e tij (për lutje), sepse ata e kanë mohuar Allahun dhe Profetin e Tij dhe vdiqën ashtu të padëgjueshëm!

وَلَا تَصِلْ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ ۗ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨٤﴾

85. Dhe nuk duhet që të të mahnitin ty pasuritë e as evladi i tyre (fëmijët e tyre). Allahu dëshiron vetëm që me anë të tyre t'i ndëshkojë ata në këtë botë, dhe shpirtërat e tyre do t'u ndahen (prej trupave të tyre) në gjendje mosbesimi.

وَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ ۗ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe kur zbret ndonjë Sure me këtë urdhër: Besojeni Allahun dhe bëni xhihad bashkë me Profetin e Tij. Atëherë pasanikët e tyre kërkojnë leje prej teje dhe thonë: Na lejo që të rrimë mbrapa bashkë me ata që rrinë në shtëpitë e tyre.

وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُوا الصُّلُوفِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَعْدِيِّنَ ﴿٨٦﴾

87. Ata gëzohen të rrinë me gratë dhe të mbeten mbrapa në shtëpi. Zemrat e tyre janë të vulosura, andaj nuk janë në gjendje të kuptojnë gjë.²⁶

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ
عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧٧﴾

88. Por ky Profet (Muhammadi) dhe ata që së bashku me të e besojnë Allahun dhe me anë të pasurive dhe të qenieve të tyre bëjnë xihad në rrugën e Allahut, dhe të tillëve u takojnë të gjitha të mirat dhe të tillët janë ata që do të ngadhënjëjnë.

لَكِنَّ الرَّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا
بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيَّكَ لَهُمُ
الْخَيْرُ وَأَوْلِيَّكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٧٨﴾

89. Allahu ka përgatitur për ta kopshte (xhenet) ku po rrjedhin lumenj e ku do të jetojnë përgjithmonë. Pa dyshim, ky është një sukses i madh.

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٧٩﴾

90. Dhe ata që janë hileqarë prej arabëve niavë, vijnë te ti me kërkesë që të lejohen (të mos shkojnë në luftë), po ashtu edhe ata që e gënjyen Allahun dhe Profetin e Tij, mbeten mbrapa. Ata që prej tyre e përqaftuan mosbesimin do t'i rrethojë një ndëshkim i rëndë.

وَجَاءَ الْمُعَذِّرُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ لِيُؤْذَنَ
لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٨٠﴾

91. Mirëpo (O Profet), ata që në realitet janë të dobët dhe janë të sëmurë, dhe ata që s'kanë çka të shpenzojnë, nuk do të fajësohen, me kusht që të dalin të sinqertë ndaj Allahut dhe Profetit të Tij. Prandaj bamirësit e sinqertë nuk do të akuzohen, dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

لَيْسَ عَلَى الضَّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى
وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يَنْفِقُونَ
حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٨١﴾

²⁶ *Khavalif* do të thotë: njerëz që rrinë mbrapa gjatë luftës; gratë a fëmijët që nuk marrin pjesë në luftë (Lane).

92. As kundër atyre (nuk ngrihet akuzë) që vijnë tek ti me qëllim që t'ua sigurosh mjetet e luftës (ndonjë kalë a deve) dhe ti u përgjigjesh: S'kam çka t'ju jap. E ata kthehen të përloitur nga pikëllimi se s'kanë çka të shpenzonin në rrugën e Allahut.²⁷

وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّاتُحْمَلُهُمْ
قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ ۖ تَوَلَّوْا
وَاعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا
يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ۝١٧

93. Akuzohen vetëm ata që kërkojnë leje prej teje, edhe pse janë të pasur. Ata kënaqen të rrinë mbrapa bashkë me gratë. Allahu i ka vulosur zemrat e tyre, por ata s'kuptojnë fare.

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ
وَهُمْ أَغْنَاءٌ ۖ رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ
الْخَوَالِفِ ۗ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ
فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۝١٨

²⁷ Është fjala për ata persona që me gjithë dëshirën e tyre për të shkuar në xhihad, s'mundën ta realizojnë dëshirën e tyre.

KAP XI

94. Kur do të ktheheni ju nga lufta tek ata, ata do të justifikohen. Thuaju: Mos u justifikoni, ne kurrësi nuk do të ju besojmë. Allahu na ka informuar rreth realitetit tuaj. Allahu dhe Profeti i Tij i vështrojnë veprimtaritë tuaja. Mandej (një ditë) ju do të ktheheni tek ai Allah i cili e di të dukshmen e të padukshmen, dhe Ai do t'ju tregojë rreth asaj që bënit ju.

95. Kur ju do të ktheheni te ata, ata para jush do të përбетohen në emër të Allahut që t'i lini. Pra, lërinia ata. Vërtet, ata janë të ndytë dhe Xhehenemi do të jetë vendbanimi i tyre si shpërblim i asaj që ata bënin.

96. Ata do të përбетohen para jush që të pajtoheni me ta. Por, sado që të pajtoheni me ta, Allahu nuk do të pajtohet me popullin e pabindur.

97. Beduinët janë shumë më të ashpër në mosbesim dhe në hipokrizi, dhe janë shumë të prirur që të mos i njohin urdhërat e Allahut që Ai ia diktoi Profetit të Tij. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

98. Dhe ka disa beduinë të cilët e konsiderojnë si gjobë atë që shpenzojnë në rrugën e Allahut, dhe ata presin për ju që t'ju rrethojnë fatkeqësira. Dëgjoni,

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ ۗ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأَنَا اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ ۗ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٤﴾

سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ ۗ لِيُعْرِضُوا عَنْهُمْ ۗ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ ۗ إِنَّهُمْ رِجْسٌ ۗ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ جَزَاءً ۗ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٥﴾

يَحْلِفُونَ لَكُمْ لِيَرْضَوْا عَنْهُمْ ۗ فَإِنْ تَرْضَوْا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٦﴾

الْأَعْرَابُ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٩٧﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُّ بِكُمْ الدَّوَابِرَ عَلَيْهِمْ

një fatkeqësi e rëndë do t'i rrethojë ata!
Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm
dhe i Gjithëdijshëm.

99. Por prej beduinëve ka edhe të atillë
që e besojnë Allahun dhe Ditën e
Fundit, dhe e konsiderojnë atë që
shpenzojnë në rrugën e Allahut, si mjet
për t'iu afruar Allahut dhe si mjet për të
marrë lutjet e Profetit të shenjtë. Po, me
të vërtetë, ky akt i tyre do t'i afrojë ata
me Allahun dhe Allahu patjetër do t'i
fusë ata nën mëshirën e Tij. Vërtet,
Allahu fal shumë dhe është i
Mëshirshëm.

100. Allahu u kënaq me ata që dolën të
parët prej muhaxhirëve e prej ansarëve
dhe me ata që i pasuan këta duke e
shfaqur bindjen e plotë, po edhe ata u
kënaqën me Të (Allahun). Allahu ka
përgatitur për ta ato kopshte (xhenete),
ku rrjedhin lumenj. Aty do të jetojnë
përgjithmonë. Ky është sukses i madh.

101. Dhe ndër beduinët që jetojnë rreth
jush, ka edhe hipokritë, dhe në mesin e
banorëve të Medinës ka edhe të atillë që
insistojnë për hipokrizi. Ti nuk i njeh
ata, por Ne i njohim mirë. Ne do t'i
dënojmë dy herë e pastaj do të tërhiqen
ata në drejtim të një ndëshkimi të madh.

102. Dhe ka edhe të tjerë, të cilët i
pranuan mëkatet e veta. Ata i kanë

دَائِرَةُ السَّوْءِ ۖ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يَنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَوَاتِ الرَّسُولِ ۖ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ ۖ
سَيَدْخِلُهُمْ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿١٠٠﴾

وَالسَّيِّئُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ ۗ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۗ وَآعَدَ
لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبَدًا ۖ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠١﴾

وَمِمَّنْ حَوْلَكُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ ۗ
وَمِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى
الْإِثْقاقِ ۗ لَا تَعْلَمُهُمْ ۖ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ ۗ
سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّوْنَ إِلَىٰ عَذَابِ
عَظِيمٍ ﴿١٠٢﴾

وَأَخْرَوْا وَعَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا عَمَلًا

përzierë veprat e mira me ato të këqija. Eshtë e mundur që Allahu t'u drejtohet atyre me mëshirë. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.²⁸

103. (O Profet) Merri lëmoshat prej pasurive të tyre që t'i pastrosh (shpirtërisht) ata dhe t'i bësh të dëlirë. Dhe lutu për ta, sepse lutja jote (për ta) është burim i qetësisë (ose fale xhenazen e tyre). Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

104. A nuk e dinë ata se vetëm Allahu është Ai që e pranon metaninë (pendimin, tobe) prej robëve të Tij dhe i merr lëmoshat e tyre, dhe se Allahu është shumë Pendimpranues dhe është i Mëshirshëm.

105. Dhe thuaju: Vazhdoni të veproni (si të doni)! Allahu, Profeti i Tij dhe besimtarët do ta shohin realitetin e veprave tuaja, dhe ju do të ktheheni prapë tek Ai Allah që e di të dukshmen dhe të padukshmen, e atëherë Ai do t'ju informojë rreth asaj që bënit ju.

106. Dhe ka edhe të tjerë, të cilëve u jepet afat derisa të zbresë ndonjë dekret i Zotit. Ai ka të drejtë t'i dënojë ata ose ta pranojë metaninë (pendimin) e tyre. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

صَالِحًا وَأَخْرَسِيًّا ۗ عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَتُوبَ
عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ
وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ صَلَاتَكَ
سَكَنٌ لَهُمْ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ
عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ
هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١٧﴾

وَقُلْ اْعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ ۗ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ
الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَأَخْرُونَ مَرَجُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ ۗ إِنَّمَا يَعِدُّهُمْ
وَأَمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٩﴾

²⁸ Ajeti flet për ata persona që mbetën mbrapa. Ata e lidhën veten me shtyllat e xhamisë në shenjë pendimi dhe kur zbriti ky ajet, e liruan veten.

107. Dhe ata që kanë ndërtuar një xhami me qëllim që t'i sjellin dëm Islamit e për ta përhapur mosbesimin dhe për të krijuar përçarje në mes të besimtarëve, dhe për t'ia siguruar pritën atij, i cili është duke luftuar kundër Allahut e Profetit të Tij, do të bëjnë be se me ndërtimin e kësaj xhamie ne s'patëm ndonjë qëllim të keq pos qëllimit të mirë, por Allahu jep dëshmi se ata po gënjejnë.²⁹

108. (O Profet) Mos qëndro (për Namaz) kurrë në këtë xhami. Xhamia që nga dita e parë u ndërtua mbi bazat e devotshmërisë,³⁰ meriton më së shumti që aty të qëndrosh. Në të ka njerëz që dëshirojnë të pastrohen (shpirtërisht e moralisht). Vërtet, Allahu i do të pastrit.

109. A është më i mirë ai, i cili themelin e ndërtesës së vet e vuri me devotshmërinë e plotë ndaj Allahut dhe me pëlqimin e Tij të plotë, apo ai, i cili themelin e ndërtesës së vet e vuri në buzë të bregut të gërryer që është duke u përmbysur, e mandej ai (bregu) bashkë

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضَرَارًا وَكُفْرًا
وَتَفْرِيغًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ
حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلُ ۚ وَلِيَحْلِفُنَّ
إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَىٰ ۖ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ ﴿٢٩﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا ۚ لِمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى
التَّقْوَىٰ مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ
فِيهِ ۚ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَّطَهَّرُوا
وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿٣٠﴾

أَفَمَنْ أُسِّسَ بُيَاتُهُ عَلَى تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أُسِّسَ بُيَاتُهُ عَلَى
شَفَا جُرْفٍ هَارٍ فَأَنهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ۚ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٣١﴾

²⁹ Kur përparimi i Islamit mori hov dhe u dëshpëruan hipokritët, atëherë një murg i krishterë-Abu Amir-shkoi në Siri që të bëjë ndonjë plan e të kërkojë ndihmë prej Bizantinëve kundër Profetit të Shenjtë, prej nga ai u dërgoi mesazh hipokritëve të Medinës që ata të ndërtojnë një xhami në periferi të Medinës që do t'u shërbejë si vendstrehim. Ata e ndërtuan një xhami dhe vendosën ta thërrasin Profetin e Shenjtë ta përurojë. Mirëpo, Allahu me anë të diktimit (vahi) e ndali Muhammain që të shkojë atje, dhe ai dha urdhër që kjo xhami të rrënohet. Kjo xhami quhet Masxhid Darar (Xhamia e sherrit).

³⁰ Fjala është për Mesxhide Kubba e sipas disave është për Mesxhide Nabavi.

me atë ndërtesë rrëzohet në zjarrin e xhehenemit? Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë njerëzve mizorë.

110. Ajo ndërtesë që e kanë ndërtuar ata, gjithnjë do të mbjellë shqetësim e dyshim në zemrat e tyre, pos se të copëtohen zemrat e tyre (dhe të vdesin nga frika e Allahut). Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

111. Vërtet, Allahu i ka blerë prej besimtarëve qeniet dhe pasuritë e tyre me këtë premtim se do t'u jepet xheneti. Ata luftojnë në rrugën e Allahut, dhe ata ose i vrasin (armiqtë) ose vriten vetë. Allahu ka për detyrë ta plotësojë këtë premtim, që është përmendur në Tevrat e në Inxhill edhe në Kuran. Dhe kush e plotëson premtimin e vet më mirë se Allahu? Pra, gëzohuni për këtë pazar që e keni bërë me Të, dhe ky është sukcesi i madh.

112. Atyre (besimtarëve) që i drejtohen Allahut me pendesë, që e adhurojnë Atë, që e lavdërojnë Atë, që ecin në rrugën e Allahut, që gjunjzohen para Tij, që i bëjnë sexhde Atij, që i këshillojnë njerëzit për vepra të mira e i ndalojnë të bëjnë vepra të këqija, dhe që i ruajnë kufijtë e caktuar prej Allahut, jepu lajm të gëzuar.

113. Është jashtë pozitës së Profetit e të

لَا يَرَأَى بُيَاتُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّعَ قُلُوبُهُمْ ط
 وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١٠﴾

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ ط يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ قَدْ وَعَدَا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ ط وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْسِرُوا بِبَيْعِكُمْ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ ط وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْحَقُّ مِمَّا جَاءَهُمْ أَنْ يَرْتَدَّوْنَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ ط بِئْسَ صِرَاطَ الْكَافِرِينَ
 الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْحَقُّ مِمَّا جَاءَهُمْ أَنْ يَرْتَدَّوْنَ عَلَى أَعْقَابِهِمْ ط
 اللَّهُ ط وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٢﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا

besimtarëve që të kërkojnë prej Allahut falje për idhujtarët, sadoqë të jenë të afërmit e tyre, pasi u është bërë e qartë se janë banorë të xhehenemit.

114. Përsa i përket Ibrahimit që përse kërkoi falje për babain e vet, ajo ishte vetëm për shkak se ai kishte bërë me të një premtim, por kur iu bë e qartë atij se ai është një armik i Allahut, ai hoqi dorë nga premtimi i tij. Vërtet, Ibrahim i ka qenë shumë zemërbutë dhe i përmbajtur.

115. Është jashtë madhështisë së Allahut që ta devijojë (të mënjanojë) një popull, pasi Ai një herë e përudhi, derisa të mos u paraqesë atyre ato çështje prej të cilave ata duhet të ruhen. Vërtet, Allahu e di mirë çdo gjë.

116. Vërtet, Allahu është Ai të cilit i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. Ai ngjall dhe shkakton vdekje. Dhe ju, përveç Allahut, s'keni as shok e as ndihmëtar.

117. Vërtet, Allahu iu drejtua me mëshirë³¹ Profetit dhe muhaxhirëve dhe ansarëve që e ndoqën atë (Profet) në një moment të vështirë, duke e pranuar pendimin e tyre. Sadoqë zemrat e një

لِمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٣﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا عَن
مَّوْعِدَةٍ وَعَدَمَآ إِيَّاهُ ۖ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ أَنَّهُ
عَدُوٌّ لِلَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ ۗ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ
حَلِيمٌ ﴿١٤﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ
حَتَّىٰ يَبَيِّنَ لَهُمَ مَا يَتَّخِذُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ
يُحْيِي وَيُمِيتُ ۗ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ
مِنْ وَّلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ
مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ

³¹ Fjala *taba* në këtë ajet nuk do të thotë se Allahu e pranoi metaninë e tyre, sepse ai nuk ishte ndonjë moment i tillë, por do të thotë se Allahu i fali Profetit, muhaxhirëve dhe ansarëve favorin dhe mirësinë e Tij.

grupi prej tyre gati të devijonin, prapsepapë Allahu iu drejtua me mëshirë. Vërtet, Allahu është shumë i Dhembshur dhe i Mëshirshëm ndaj tyre.

ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٧﴾

118. Dhe Ai iu drejtua me mëshirë atyre të treve,³² të cilët patën mbetur mbrapa, dhe kur toka megjithë gjerësinë e saj u bë e ngushtë për ta, dhe kur edhe shpirtërat e tyre u bënë barrë për ta, dhe ata menduan se për të shpëtuar nga zemërimi i Allahut s'ka strehim pos Tij, atëherë edhe Allahu iu drejtua me mëshirë që të bëjnë pendim. Vërtet, Allahu pranon shumë pendimin e njerëzve dhe është i Mëshirshëm.

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا صَاحَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ وَصَاحَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

119. O ju besimtarë, frikësohuni prej Allahut dhe bëhuni ndër besimtarët e devotshëm!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

120. Nuk ishte e hijshme për banorët e Medinës dhe për ata që banojnë në periferi të mbeteshin mbrapa duke e lënë vetëm Profetin e Allahut, as nuk ishte e hijshme për ta të shqetësoheshin për jetën e tyre në vend të jetës së Profetit, sepse e vërteta qëndron në faktin se atyre nuk u vjen në rrugën e

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا نَصَبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطَّوِّئُونَ

³² Këta tre vetë ishin: Kab bin Malik, Hilal bin Umeija dhe Murara bin Rabia. Këta ishin besimtarë të sinqertë dhe të devotshëm, por nuk morën pjesë në luftën e Tebukut. Profeti i Shenjtë kur u kthye në Medinë, urdhëroi bojkotimin e tyre, askush nuk i përshëndeste e nuk fliste me ta dhe gratë e fëmijët e tyre i lanë të izoluar dhe u larguan prej tyre. Ata kanë kaluar pesëdhjetë ditë në këtë situatë e mandej u pranua pendimi i tyre. Profeti H. Muhamedi s.a.v. vetë deklaroi se Allahu i fali këta.

Allahut ndonjë çast, as etje as mundim, as uri e as ata nuk i shkelin ato shtigje nëpër të cilave ecja e tyre i zemëron mosbesimtarët, as nuk fitojnë (gjatë luftës) ndonjë dobi prej armikut, por është e domosdoshme që të shkruhet për ta një bamirësi. Vërtet, Allahu nuk e humb shpërblimin e atyre që bëjnë vepra të mira e që dalin mirënjohës.

121. Po ashtu, ata në rrugën e Allahut nuk japin ndonjë kontribut, as të vogël e as të madh, as nuk kalojnë ndonjë luginë, por ky akt i tyre shënohet për ta (si bamirësi) me qëllim që Allahu t'u japë shpërblimin e shkëlqyer për veprat e tyre.

122. Nuk është e mundur për të gjithë besimtarët që të dalin të gjithë së bashku (për të përhapur mësimin e fesë). Prandaj, përse nuk ndodh që një grup prej tyre të dalë që ata ta studiojnë dijen e fesë (teologjinë) dhe kur kthehen tek ata, t'i alarmojnë njerëzit e kombit të vet që të ruhen nga paudhësia (nga shkatërrimi)?

123. O ju besimtarë, luftoni kundër të afërmve tuaj mosbesimtarë dhe duhet që ata të ndiejnë ashpërsinë tuaj. Dhe ta dini se Allahu është me besimtarët fisnikë.

124. Dhe kurdoherë që zbret ndonjë

مَوْطًا يَّعِظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَأْتُونَ مِنْ
عَدُوِّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
وَلَا يَفْطَعُونَ وَاذِيًّا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ
اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنْفِرُوا كَافَّةً
فَلَوْ لَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ
لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا
رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٣﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ
مِّنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٤﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَّن يَقُولُ

Sure, ka sosh prej tyre (hipokritëve) që thonë: Kujt ia ka shtuar besimin kjo Sure? Mirëpo, përsa u përket atyre që janë besimtarë, u shtohet besimi dhe ata marrin lajme të gëzueshme për të ardhmen.

125. Por, përsa u përket atyre në zemrat e të cilëve ka një sëmundje (hipokrizi), kjo Sure ndytësisë së tyre i shton edhe më shumë ndytësi dhe ata do të vdesin ashtu si mosbesimtarë.

126. A nuk e shohin ata se si sprovohen një a dy herë në vit, e prapë nuk pendohen e as nuk e pranojnë këshillën.

127. Dhe kurdoherë që zbritet ndonjë Sure, ata shikojnë njëri-tjetrin, duke bërë me sy: A mos ju sheh dikush? Mandej, largohen (nga kuvendimi). Allahu i ka kthyer zemrat e tyre, sepse ata janë njerëz që s'kuptojnë dot.

128. Vërtet, një Profet nga mesi juaj ka ardhur te ju. Atij i vjen rëndë që ju të bini në shqetësim, ai është dëshironjës i përfllaktë për mirëqenien tuaj, dhe ndaj besimtarëve ai është i dhembshur dhe i mëshirshëm.³³

129. Por nëse ata kthehen, thuaju: Më

أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا
فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ
رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٢٦﴾

أَوْ لَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ
مَّرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ
يَذْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

وَإِذَا مَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ نَّظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ
بَعْضٍ هَلْ يَرِيكُمْ مِّنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا
صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَّا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٨﴾

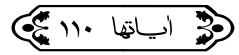
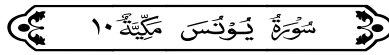
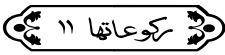
لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ
عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٩﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ ۚ لَا إِلَهَ

³³ Ajeti zbatohet për besimtarët dhe për mosbesimtarët. Hazret Muhammadin s.a.v.s. Allahu e bëri mëshirë për tërë njerëzimin.

mjafton Allahu, s'ka Zot tjetër pos Atij.
 Tek Ai mbështetem unë dhe Ai është
 Zoti i Fronit të madhërisëm.

إِلَّا هُوَ ۖ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
 الْعَظِيمِ ﴿١٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Ra.¹ Këto janë ajetet e Librit plot urtësi.

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ①

3. A, u vjen çudi njerëzve që Ne e kemi zbritur diktimin mbi një njeri nga mesi i tyre duke i thënë: Alarmoje njerëzimin dhe jepu lajm të gëzuar atyre që e pranuan besimin, sepse hapi i tyre është vënë në rrugën e drejtë të Zotit të tyre.² E mosbesimtarët thanë: Vërtet, ky është një magjistari i shkathët.

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ ① قَالَ الْكٰفِرُونَ إِنَّ هٰذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ①

4. Vërtet, Zoti juaj është Allahu që i krijoi qiejt e tokën gjatë gjashtë ditëve (periudhave), mandej Ai u vendos mbi Fron. Ai e kontrollon çdo gjë me arsyetim. Askush s'mund të ndërmytesojë (në oborin e Tij) pa lejen e Tij. Ky është Allah, Zoti juaj, pra adhurojeni Atë. A prapë nuk do ta pranoni këshillën?

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۗ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ۗ ذٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 110 ajete. Në fund të sure Al-Tobe përmenden rezultatet e shfaqjes së Sheriatit dhe të mohimit të tij, dhe përmendet qëllimi i ardhjes së një profeti dhe të përfuturuarit dobi nga ai. Në fillim të kësaj Sureje përmendet zbritja e Kuranit dhe ardhja e H. Muhammedit s.a.v.s., dhe i është tërhequr vërejtja njeriut që të nxjerë një mësim nga përfundimi i tmerrshëm të kundërshtarëve të profetëve të mëparshëm, dhe ta ndjekë shembullin e mirë të popullit të H. Junusit a.s.

¹ Unë jam Allah që shoh mirë.

² Ose ata kanë një rang të lartë në oborin e Zotit të tyre.

5. Tek Ai do të ktheheni ju të gjithë. Ky është premtimi i vërtetë i Allahut. Vërtet, Ai e krijon krijesën, mandej e përsërit atë që t'u japë shpërblim të plotë e të drejtë atyre, të cilët besojnë dhe bëjnë vepra të mira, dhe përse u përket atyre që nuk e pranojnë besimin, ata do të kenë ujë të valuar për të pirë dhe një ndëshkim të dhembshëm, sepse vazhdimisht mohonin.

6. Ai është Allahu, që diellin e bëri burim drite dhe hënën të ndritshme dhe ia caktoi fazat që ta dini numrin e viteve dhe ta dini llogaritjen e kohës. Allahu e krijoi (tërë këtë sistem) me urtësi e me vërtetësi absolute. Ai ua shpjegon shenjat njerëzve të ditur.³

7. Vërtet, në ndërrimin e natës e të ditës dhe në çdo gjë që Allahu ka krijuar në qiej e në tokë, ka Shenja për ata që frikësohen prej Allahut.

8. Ata që nuk e shpresojnë takimin Tonë dhe që janë të kënaqur me jetën e kësaj bote, dhe ata që janë të pakujdesshëm ndaj Shenjave Tona -

9. Të gjithë këta do të kenë vendbanimin e tyre në xhehenem, për shkak të asaj që kanë vepruar.

إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا
إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ
وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ①

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَ الْقَمَرَ
نُورًا وَقَدَّرَهُ مَازِلَ لِيَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ
وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ
يُفَضِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ①

إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ
فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَّقُونَ ①

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ
عَنْ آيَاتِنَا غُفْلُونَ ①

أُولَئِكَ مَا لَهُمْ النَّارُ بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ①

³ Fjala arabe Dija është sinonim i fjalës Nur (dritë), sipas disave kjo ka një intensitet më të fortë se Nuri. Disa mendojnë se Dija janë ato rreze që dalin nga Nuri.

10. Përsa u përket atyre, që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Zoti i tyre, për shkak të besimit të tyre, do t'i udhëheqë drejt udhës së suksesit dhe drejt xhenetit të kënaqësive, ku rrjedhin lumenj.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ
رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ
الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑩

11. Aty thirrja e tyre do të jetë: I Shenjtë je Ti, O Allah! Kurse përsëritja e tyre për njëri-tjetrin do të jetë: Qofsh selam! Dhe lutja e fundit e tyre do të jetë: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, Zotit të botërave!

دَعْوُهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَحِجَّتُهُمْ
فِيهَا سَلَامٌ وَأُخْرٍ دَعْوُهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑪

12. Sikur Allahu t'u sillte shpejt njerëzve konsekuencat e këqija të vepra të tyre të këqija, ashtu siç ata e kërkojnë shpejt fitimin e pasurisë, do të kishte mbaruar afati i jetës së tyre. Mirëpo, Ne u japim afat atyre, që nuk shpresojnë se do të takohen me Ne, që të bredhin të hutuar në krimet e tyre.

وَلَوْ يُعِجِلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعْجَلَهُمْ
بِالْحَيْرِ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ فَلَدَّرَ الَّذِينَ
لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑫

13. Dhe kur e godit njeriun e keqja, ai Na thërret Neve i shtrirë, ose i ulur, ose në këmbë, por kur Ne ia eliminojmë të keqen, ai na bishtëzohet sikurse të mos na kishte thirrur fare për eliminimin e së keqes që e kishte goditur. Kështu u paraqitet e zbukuruar njerëzve rebelë ajo që punojnë ata.

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنبِهِ
أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ
ضُرَّهُ مَرَّ كَأَنْ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرِّ مَسَّهُ ⑬
كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ⑭

14. Dhe, vërtet, Ne para jush i kemi shkatërruar shumë gjenerata të kohërave të shumta, sepse bënin krime dhe nuk e

وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا
ظَلَمُوا ⑮ وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا

pranonin besimin, edhe pse u erdhën Profetët e tyre me argumente të hapura. Kështu Ne e shpërblejmë popullin fajtor.

15. Mandej, pas tyre Ne ju kemi bërë trashëgimtarë në tokë që të shohim se si veproni ju.

16. Dhe kur atyre u recitohen ajetet Tona të hapura, atëherë ata që nuk shpresojnë në takimin Tonë thonë: Sille ndonjë Kuran tjetër, ose ndryshoje këtë! Thuaju: Kjo nuk është puna ime që unë vetë të bëj ndonjë ndryshim në të, unë vetëm e përcjell atë që më diktohet mua. Pa dyshim, unë i frikësohem dënimit të një Dite të tmerrshme, nëse nuk i bindem Zotit tim.

17. Thuaj: Po të kishte dashur Allahu (që t'ju japë ndonjë mësim tjetër), unë s'do t'ju recitoja e as nuk ju informoja me këtë (mësim). Unë, me të vërtetë, kam jetuar në mesin tuaj (edhe para kësaj detyre profetësie), dhe prapë s'kuptoni ju?⁴

18. Kush do të jetë, pra, më mizor se ai që e fabrikon gënjeshtren kundër Allahut, apo i cili i përgënjeshton

كَانُوا يَوْمِنَا ۗ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِينَ ۝

ثُمَّ جَعَلْنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ
لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ۝

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بِآيَاتِنَا ۗ قَالَ الَّذِينَ
لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا إِنَّا بِقُرْآنٍ غَيْرِ هَذَا
أَوْ بَدِّلْهُ ۗ قُلْ مَا يَكُونُ لِيٰ أَنْ أُبَدِّلَهُ
مِنْ تِلْقَائِي نَفْسِي ۚ إِنِّي أَخَافُ إِلَّا مَا
يُؤْتِيٰ إِلَهِي ۚ إِنِّي أَخَافُ أَنْ عَصَيْتُ رَبِّي
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ
وَلَا أَدْرِكُمْ بِهِ ۚ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ عُمُرًا
مِّن قَبْلِهِ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْمُجْرِمُونَ ۝

⁴ Ajeti paraqet një kriter për të provuar vërtetësinë e ndonjë Profeti. Ai kriter është ta studiosh jetën e tij dhe t'i vështrosh veprimtaritë e tij të së kaluarës. Nëse ai ishte njeri i pastër, para këtij pohimi të tij se është Profet i Zotit, dhe ishte njeri i vërtetë, dhe kurrë nuk është akuzuar për ndonjë vepër të keqe, dhe nuk gënjeu kurrë e as nuk shfaqti imoralitetin, atëherë ai është njeri i drejtë e i sinqertë në pohimin e tij se është i dërguari i Zotit dhe Profet i Tij.

Shenjat e Tij? Vërtet, fajtorët kurrë nuk korrin sukses.⁵

19. Dhe këta në vend të Allahut adhurojnë atë që nuk u sjell as dëm, e as dobi, dhe ata thonë: Këta (idhujt e tyre) janë ndërmjetësuesit tanë në oborrin e Allahut. Thuaju: A e informoni ju Allahun rreth asaj për të cilën Ai nuk di se gjendet në qiej a në tokë? 1 Shenjtë është Allahu. Ai është lart mbi ata (idhujt) të cilët këta ia shoqërojnë Atij.

20. Dhe të gjithë njerëzit kanë qenë një ummet (komunitet), mandej ata u diferencuan mes veti. Dhe sikur të mos ishte fjala⁶ e dhënë (tekdiri) më parë nga Zoti yt, do të gjykohej kaherë mes të tyre lidhur me atë për të cilën diferencoheshin.

21. Dhe ata thonë: Përse nuk zbret tek ai ndonjë Shenjë prej Zotit të tij? Thuaju: Dija e së padukshmes i takon vetëm Allahut. Pra, prisni, edhe unë do të pres bashkë me ju.

22. Dhe kur Ne i mundësojmë njerëzit ta shijojnë mëshirën, pasi i kishte goditur e keqja, ata fillojnë t'i kundërshtojnë Shenjat Tona dhe bëjnë

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُمْ
وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَوَآءٌ شِفَعَاؤُنَا
عِنْدَ اللَّهِ ۗ قُلْ أَتَسْتَبِئُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً
فَاخْتَلَفُوا ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ
لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٢٠﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّنْ
رَّبِّهِ ۗ قُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا ۗ
إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٢١﴾

وَإِذَا آدَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضِرَاءٍ
مَّسَّهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا ۗ قُلِ
اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا ۗ إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا

⁵ Ajeti paraqet dy fakte: a) Ata që e fabrikojnë gënjeshtren kundër Allahut dhe i përgënjeshtrojnë Profetët e Tij, s'mund të shpëtohen nga ndëshkimi i Zotit, b) gënjeshtarët kurrë nuk do të korrin sukses në misionin e tyre.

⁶ Fjala është për këtë premtim të Zotit: Mëshira Ime e përfshin çdo gjë.

dredhi lidhur me to. Thuaju: Allahu është më i shkathët në planifikim (që t'i japë përgjigje dredhisë suaj). Vërtet, engjëjt Tane po shënojnë gjithçka që kurdisni ju.

23. Ai është Allahu që ju mundëson juve të udhëtoni nëpër tokë e nëpër det, derisa kur ju jeni në anije, që me anë të erës së këndshme i bart me vete udhëtarët, e ata krenohen për këtë, atëherë befasi u fryn një erë e fuqishme dhe tërbohen valet e detit nga të gjitha anët dhe ata mendojnë se janë të rrethuar, atëherë ata e thërrasin Allahun duke iu bindur sinqerisht Atij dhe thonë: O Allah, nëse na shpëton nga kjo, ne me siguri do të jemi mirënjohës!

24. Por, kur Allahu i shpëton ata (vaj për ata), menjëherë fillojnë të bëjnë padrejtësisht teprime nëpër tokë. O ju njerëz, teprimet që bëni ju për t'u kënaqur nga jeta e kësaj bote, do të shkojnë (një ditë) kundër jush. Mandej, do të ktheheni te Ne, dhe Ne do t'ju informojmë rreth asaj që vepronit ju.

25. Jeta e kësaj bote i shembëllen ujit, të cilin Ne e kemi zbritur prej reve me të cilin përzihen bimët (prodhimet) e tokës, me të cilat ushqehen njerëzit e kafshët derisa, kur zbukurohet toka dhe stoliset plotësisht, dhe pronarët e saj mendojnë se atë e mbizotërojnë, atëherë

تَمَكُرُونَ ﴿١١﴾

هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ ۗ
حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلِّ ۖ وَجَرَيْنَ بِهِمْ
بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرِحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ
عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ
وَوَضُّوْا أَنَّهُمْ أَحِيطَ بِهِمْ ۗ دَعَا اللَّهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ لَئِنِ أَخْيَبْتَنَا مِنْ
هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ
بِعَبْرِ الْحَقِّ ۗ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَعَيْتُمْ عَلَىٰ
أَنْفُسِكُمْ ۗ مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ ثُمَّ إِلَيْنَا
مَرْجِعُكُمْ فَنُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلْنَاهُ مِنْ
السَّمَاءِ فَاتَّخَطَتْ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا
يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ ۗ حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَتِ
الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازَّيَّنَتْ وَظَنَّ أَهْلُهَا
أَنَّهُمْ قَدِرُونَ عَلَيْهَا ۗ لَئِنَّمَا أَمْرُنَا لَيَلًا أَوْ

natën a ditën vjen dekreti Ynë dhe Ne e bëjmë atë si ara e korrur, sikurse aty nuk ekzistonte gjë deri dje. Kështu, Ne i shpjegojmë Shenjat Tona për njerëzit e ditur.

26. Dhe Allahu fton në drejtim të vendbanimit të paqes, dhe i tregon rrugë të drejtë atij kënd e do Ai.

27. Ata që bëjnë vepra të mira do të kenë shpërblimin më të mirë dhe bekime të shumta. Fytyrat e tyre nuk do t'i mbulojë as errësira e as poshtërimi. Ata janë banorë të xhenetit, ku do të jetojnë përgjithmonë.

28. Dhe përsa u përket atyre që bëjnë vepra të këqija, do të kenë dënim aq sa do të jetë vepra e keqe dhe poshtërimi do t'i mbulojë ata. Askush nuk do t'i mbrojë prej (ndëshkimit të) Allahut. Dhe fytyrat e tyre do të duken sikur i kanë mbuluar pjesët e errëta të natës. Të tillë janë banorë të xhehenemit ku do të jetojnë ata.

29. Dhe (O njerëz) kujtojeni ditën kur Ne do t'i tubojmë të gjithë së bashku, dhe atyre të cilët i shoqëruan partnerë Allahut, do t'u themi: Rrini në vendin tuaj ju dhe idhujt tuaj! Mandej, Ne do t'i ndajmë ata, dhe idhujt e tyre do t'u thonë: Vërtet, ju nuk na keni adhuruar neve.

نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنْ لَّمْ تَعْنُ
بِالْأَمْسِ ۚ كَذَلِكَ نَقُصُّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

وَاللَّهُ يَدْعُوهُ إِلَى دَارِ السَّلَامِ ۗ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٧﴾

لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ ۗ وَلَا
يَرْهَقُهُمْ ذُلٌّ وَلَا ذِلَّةٌ ۗ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٨﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ
بِمِثْلِهَا ۖ وَتَرْمُقُهُمْ ذِلَّةٌ ۗ مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ
مِنْ عَاصِمٍ ۗ كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ
قِطْعًا مِّنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٩﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ
أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاءُكُمْ ۖ
فَزَيَّلْنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاءُهُمْ مَا كُنْتُمْ
إِلَّا نَا تَعْبُدُونَ ﴿٣٠﴾

30. Pra, Allahu mjafton si dëshmitar midis nesh e jush. Ne, me të vërtetë, nuk dimë gjë ndaj adhurimit tuaj.

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِن كُنَّا
عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ﴿٣٠﴾

31. Atëherë, aty secili shpirt do ta dijë atë çka kishte mbjellë ai për vete. Dhe ata do të kthehen tek Allahu, Zoti i tyre i vërtetë, dhe do ta harrojnë gjithçka që e fabrikonin ata.

هٰنَالِكَ تَبْلُو كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْلَفَتْ
وَرُدُّوْا إِلَى اللَّهِ مَوْلَهُمُ الْحَقِّ وَصَلَّ
لَهُمْ عَلَيْهِمْ مَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٣١﴾

32. Thuaj: Kush ju furnizon me ushqim prej qiellit e prej tokës, ose kush i ka në dorë (kontrollin mbi) veshët dhe sytë, ose kush e nxjerr të gjallin prej të vdekurit dhe prej të gjallit të vdekurin dhe kush e rregullon tërë sistemin e universit me urtësi? Ata do të thonë: Allahu. Atëherë thuaju: A prapë nuk i frikësoheni Atij?⁷

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
أَمْ مَنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ
يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ ۗ فَسَيَقُولُونَ
اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٢﴾

33. Kjo është qenia e Allahut (që bën kështu), Zoti juaj i vërtetë. Dhe çka mbetet, pas të vërtetës, pos iluzionit. Pra, ku po bridhni vërdallë?

فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ ۗ فَمَاذَا بَعَدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ ۗ فَأَنَّى تُصْرَفُونَ ﴿٣٣﴾

34. Kështu vërtetohet dekreti i Zotit tënd kundër atyre që rebeluan, se ata nuk e pranojnë besimin.

كَذٰلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ
فَسَقَوْا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٤﴾

35. Thuaj: A ka ndonjë idhull prej idhujve tuaj që mund ta fillojë krijimin e ta riprodhojë? Thuaj: Ai është vetëm Allahu që fillon krijimin dhe e

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَبْدُوا الْخَلْقَ
ثُمَّ يُعِيدُهُ ۗ قُلِ اللَّهُ يَبْدُوا الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ فَأَنَّى تُؤْفَكُونَ ﴿٣٥﴾

⁷ Në këtë ajet po përmenden ato mjete që janë të nevojshme për të fituar qëllimin e jetës.

riprodhon. Pra, ku po shkoni ju të hutuar?

36. Thuaj: A ka ndonjë idhull prej idhujve tuaj që i udhëheq njerëzit në drejtim të së vërtetës. Thuaj: Ai është vetëm Allahu që i përudh njerëzit në drejtim të së vërtetës. Pra, a është më i denjë Allahu të ndiqet se i përudh njerëzit, ose ai i cili nuk e gjen as për vete rrugën e drejtë dhe që ka nevojë të përudhet? Pra, ç'keni ju, si po gjykoni!

37. Dhe shumica prej tyre i ndjekin vetëm hamendjet. Vërtet, hamendja nuk i sjell dobi (njeriut) kundër së vërtetës. Vërtet, Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëjnë ata.

38. Dhe ky Kuran nuk është i tillë që të përpilohet prej dikujt tjetër pos Allahut. Kurse ky e vërteton diktimin (e Allahut) e mëparshëm dhe e sqaron atë që është e domosdoshme për Librin (Hyjnor). Dhe nuk ka dyshim se ky është prej Zotit të të gjitha botërave.

39. A thonë ata se ky (Profet) e ka trilluar vetë! Thuaj: Silleni pra edhe ju një Sure të ngjashme me këtë dhe thërrisni për ndihmë kë të doni, pos Allahut, nëse jeni të vërtetë (në pohimin tuaj).

40. Jo, por e përgënjeshtrojnë këtë

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْ مَنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَىٰ ۚ فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَىٰ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٨﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا مَنِ اسْتَضَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِصُوا بِعِلْمِهِ وَلَمَّا

(Libër), të cilin nuk e kanë studiuar mirë, e as ende nuk u ishte zbuluar vërtetësia e tij. Në të njëjtën mënyrë ata që ishin para tyre, e patën përgënjeshtuar. Por, shiko se çfarë ishte përfundimi i mizorëve!

41. Dhe ka disa prej tyre që e besojnë (Kuranin), kurse disa të tjerë nuk e besojnë. Dhe Zoti yt i njeh mirë ngatërrestarët.

42. Dhe nëse ata të përgënjeshtrojnë ty, thuaju: Për mua do të jetë e dobishme ose e dëmshme puna ime, kurse për ju punët tuaja. Nuk jeni përgjegjës për atë që bëj unë e as unë s'jam përgjegjës për atë që bëni ju.

43. Dhe ka prej tyre sosh që (në dukje) të dëgjojnë ty me vëmendje, por a mund t'i mundësosh të shurdhët të të dëgjojnë ty, edhe kur s'punojnë me mend?

44. Dhe prej tyre ka sosh që të shikojnë ty, pra, a do t'i përudhësh të verbërit, edhe kur s'shikojnë fare?⁸

45. Vërtet, Allahu kurrë nuk bën padrejtësi ndaj njerëzve, por ata vetë bëjnë padrejtësi ndaj vetvetes.

46. Dhe kujtojeni ditën kur Ai do t'i

يَاتِهِمْ تَأْوِيلَهُ^ط كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ^{٥١}

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ^{٥٢} وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ^{٥٣}

وَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ إِنِّي عَمَلِي وَلكُمْ عَمَلُكُمْ^{٥٤} أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ^{٥٥}

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ^{٥٦} أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ^{٥٧}

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ^{٥٨} أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْىَ وَلَوْ كَانُوا لَا يُبْصِرُونَ^{٥٩}

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ الْنَّاسَ شَيْئًا وَ لَكِنَّ الْنَّاسَ أَنفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ^{٦٠}

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ كَأَن لَّمْ يُبْشِرُوا إِلَّا سَاعَةً

⁸ Fjala është për ata që shpirtërisht janë të verbër.

tubojë ata të gjithë dhe kur ata do të ndiejnë se nuk kanë qëndruar (në këtë botë) më tepër se vetëm një çast të ditës. Ata do të njihen me gjendjen e njëri-tjetrit. Pa dyshim kanë pësuar humbje ata që e mohuan takimin e Allahut dhe nuk e pranuan hidajetin.

47. Dhe nëse të mundësojmë ty të shohësh diçka nga premtimi ynë (rreth dënimit të tyre, do të shohësh edhe ti në jetën tënde), po nëse të marrim shpirtin (të japim vdekjen para atij momenti, do ta shohësh realitetin edhe pas vdekjes), dhe patjetër edhe ata do ta realizojnë, sepse do të kthehen te Ne. Dhe Allahu është dëshmitar për atë që bëjnë ata.⁹

48. Dhe për çdo popull ka ndonjë profet. Pra, kur u vjen Profeti i tyre, gjykohet me drejtësi midis tyre dhe ata nuk sillen padrejtësisht.

49. Dhe ata thonë: Kur do të plotësohet ky premtim, nëse jeni të vërtetë?

50. Thuaj: Unë s'kam mundësi të sjell për vete as dëm e as dobi pos asaj që dëshiron Allahu. Për secilin popull ka një afat të caktuar e kur vjen afati i tyre, ai (popull) s'mund të vonojë për asnjë çast (s'shpëton) e as nuk mund ta tejkalojë atë (për të shpëtuar).

مِنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ ۗ قَدْ خَسِرَ
الَّذِينَ كَذَّبُوا بِإِيقَاعِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿٤٧﴾

وَأَمَّا نُورُكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ
تَتَوَقَّيْتُكَ فَإِنَّا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ
عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٨﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ ۚ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ
قَضَىٰ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ ۚ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٥٠﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۚ إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ ۚ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ ۚ إِذَا جَاءَ
أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْذِرُونَ سَاعَةً ۚ وَلَا
يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٥١﴾

⁹ Profecitë e Zotit po plotësohen në kohën e tyre të caktuar. Ato mund të shtyhen, nëse pendohen fajtorët.

51. Thuaj: Më tregoni, nësë ju vjen ndëshkimi i Tij natën a ditën, në mbështetje të kujt fajtorët do t'i largohen ndëshkimit?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُهُ بَيَاتًا أَوْ نَهَارًا مَّاذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٥١﴾

52. Pra, a do të besoni atëherë kur do të vijë ndëshkimi? (Do t'ju thuhet) Qysh, a besoni tani, kurse më parë kërkonit t'ju vijë shpejt (ndëshkimi)!

أَلَمْ تَرَ إِذَا مَا وَقَعَ أَمْنٌ بِهِ أَأَنْتَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥٢﴾

53. Atëherë atyre të cilët e kanë tepruar, do t'u thuhet: Shijojeni ndëshkimin e përjetshëm! A shpërbleheni ju ndryshe pos asaj që keni bërë ju?

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ ۚ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe ata të pyesin ty se a është i vërtetë (ai ndëshkim)? Thuaju: Po, pasha Zotin tim! Ai është i vërtetë dhe ju s'mund ta pengoni atë.

وَيَسْتَسْتَبِشُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَاحَقُّ لِحَقِّي ۚ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٤﴾

55. Dhe po t'i takonte çdo atij shpirt që e teproi ndaj vetes, tërë atë (pasuri) që ekziston në tokë, ai me siguri do ta jepte si kompensim për t'u liruar (nga ndëshkimi, por një gjë e tillë s'është e mundur). Dhe ata kur do ta shohin ndëshkimin, do ta fshehin pendimin e tyre, dhe atëherë do të gjykohet me drejtësi midis tyre dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمْتُمْ مَا فِي الْأَرْضِ لَافْتَدَتْ بِهِ ۖ وَأَسْرُوا النَّدَامَةَ ۖ كَمَا رَأَوْا الْعَذَابَ ۚ وَفُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

56. Dëgjoni! Allahut i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë. Dëgjoni! Premtimi i Allahut, pa dyshim, është i vërtetë. Por, shumica prej tyre s'e dinë.

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

57. Allahu është ai që ngjall dhe jep vdekje, dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

58. O njerëz, ka ardhur te ju prej Zotit tuaj një Libër që është këshillë dhe është ilaç për ato sëmundje që keni në gjokset tuaja, dhe është një udhërrëfim dhe mëshirë për besimtarët.¹⁰

يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ ۖ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٨﴾

59. Thuaj: Gjithçka varet prej mirësisë së Allahut e prej mëshirës së Tij. Pra, për këtë duhet të gëzohen shumë. Dhe kjo mirësi është shumë më e mirë se ajo pasuri që e grumbullojnë ata.

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا ۗ هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٩﴾

60. Thuaj: A e keni menduar ndonjëherë se Allahu ka zbritur prej qiellit ushqim për ju, mandej disa ushqime i konsideroni të lejueshme e disa të palejueshme? Thuaj: A, Allahu ju ka lejuar të gjykoni në këtë mënyrë ose jeni duke ngritur shpifje kundër Allahut?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّن رِّزْقٍ فَجَعَلْتُم مِّنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا ۗ قُلِ اللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٦٠﴾

61. Ç'mendim do të kenë ata të cilët e fabrikojnë gënjeshtren kundër Allahut, në Ditën e Kiametit? Vërtet, Allahu është shumë Hirdhënës ndaj njerëzve, por shumica prej tyre s'janë mirënjohës.

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦١﴾

62. Dhe ti nuk angazhohesh në ndonjë gjendje të veçantë dhe nuk e reciton

وَمَا تَكُونُ فِي شَأٍ ۖ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ

¹⁰ Kurani është Moeza, sepse a) mësimet e tij u japin këshillë njerëzve b) mësimet e tij ndikojnë thellë në zemrat e njerëzve c) Ky i paraqet të gjitha metodat e principet që krijojnë një reformë dhe sukses në jetën morale, mendore dhe shpirtërore të njeriut.

Kuranin në atë gjendje; po ashtu edhe ju (o besimtarë) nuk bëni ndonjë punë, por (në të gjitha rastet) Ne ju shohim, kur angazhoheni në atë punë. Dhe Zotit tuaj nuk i mbetet e fshehur asgjë - as sa një grimcë - as në tokë e as në qiell, dhe nuk ka gjë më të vogël ose më të madhe se sa një grimcë, por është e shënuar në një libër të hapët.¹¹

63. Dëgjoni! Vërtet, ata janë shokët e Allahut që as nuk frikësohen e as nuk do të pikëllohen-

64. Që e pranuan besimin dhe ruheshin (prej mëkateve).

65. Për të tillët ka lajme të gëzuara në këtë jetë dhe në jetën e Ahiretit. S'ka ndryshim në fjalët e Allahut. Ky është, me të vërtetë, një sukses i madh.

66. Dhe nuk duhet që fjalët (ofenduese) e tyre të të brengosin ty. Vërtet, të gjitha fuqitë i takojnë Allahut. Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

67. Dëgjoni! Allahut i takon çdo gjë që ekziston në qiej e në tokë. Ata që në vend të Allahut i adhurojnë idhujt, në realitet i ndjekin ata (idhujt), por e pasojnë hamendjen e tyre dhe veprojnë sipas imagjinatave të tyre.

قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا
عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ ۗ وَمَا
يَعْرَبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مِّثْقَالِ ذَرَّةٍ
فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ
مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٢﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٣﴾

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۗ
لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ ۗ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٥﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي
الْأَرْضِ ۗ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ ۗ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَحْرُصُونَ ﴿١٦﴾

¹¹ Disa gjëra mbeten të fshehta për shkak se janë aq të vogla që s'shihen, ndërsa disa mbeten të fshehta se janë aq të mëdha saqë syri njerëzor nuk i kap dot. Mirëpo, Zoti i sheh mirë ato.

68. Allahu është Ai i cili e bëri për ju natën që të pushoni, dhe ditën plot dritë që të punoni. Vërtet, në këtë (sistem) ka shumë Shenja për ata njerëz që e dëgjojnë (mesazhin Hyjnor).

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ لَيْلًا تَسْكُنُوا فِيهَا
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَسْمَعُونَ ﴿٦٨﴾

69. Ata thonë: Allahu e ka adoptuar një djalë. I Shenjtë është Allahu dhe Ai është i Vetëmjaftueshëm. Atij i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë. A keni ndonjë argument për atë që pohoni ju. A flisni ju rreth Allahut çka s'e dini ju?

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ ۗ هُوَ الْعَزِيزُ
الْعَلِيمُ ۗ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ ۗ اِنْ
عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطٰنٍ بِهٰذَا اَتَقُوْلُوْنَ
عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٩﴾

70. Thuaj: Nuk korrin sukses ata të cilët fabrikojnë gënjeshtren kundër Allahut.

قُلْ اِنَّ الَّذِيْنَ يَفْتَرُوْنَ عَلٰى اللّٰهِ الْكٰذِبُ
لَا يَفْلِحُوْنَ ﴿٧٠﴾

71. Ata do të kenë një argëtim të shkurtër në këtë botë, e pastaj te Ne do të kthehen. Atëherë, Ne do t'u mundësojmë ta shijojnë një ndëshkim të ashpër për shkak se nuk e pranin besimin.¹²

مَتَاعٍ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ اِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ
نُذِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوْا
يَكْفُرُوْنَ ﴿٧١﴾

72. Dhe lexo para tyre rrëfimin e Nuhit, kur ai popullit të vet i tha: O populli im, nëse pozita ime dhe predikimi im me anë të Shenjave të Allahut ju ofendon juve, atëherë mbani mend se unë i mbështetem vetëm Allahut. Pra, mblidhni tërë fuqinë tuaj dhe të gjithë ndihmtarët (idhujt) në mënyrë që të mos

وَاقْتُلْ عَلَيْهِمْ بَنُوٓنَاجٍ ۗ اِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ
اِنَّ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَّقَامِي وَتَذٰكِرٰتِي
بٰيَاتِ اللّٰهِ فَعَلٰى اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ فَاٰجْمَعُوْا
اَمْرَكُمْ وَشُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ
اَمْرَكُمْ عَلَيْكُمْ غُمَّةً ثُمَّ اَقْضُوْا اِلٰىَّ

¹² Edhe ky ajet dëshmon dhe verifikon faktin se askush prej nesh nuk është i autorizuar ta dënojë ndonjë pohues fals ose për pranimin e mosbesimit. Këtë detyrë e ka vetëm Allahu xh.sh. Ai, sipas premtimit dhe ligjit të Vet, do ta ndëshkojë atë.

mbetet ndonjë dyshim në fuqinë tuaj, atëherë bëni çka doni kundër meje dhe mos më jepni kurrfarë afati.¹³

وَلَا تَنْظُرُونَ ﴿٧٧﴾

73. Por, nëse ktheni shpinën, atëherë mbani mend se (bëni dëm për vete e jo për mua) unë nuk kërkoj ndonjë shpërblim prej jush. Shpërblimi im është vetëm tek Allahu dhe jam i urdhëruar që të jem ndër të bindurit.

فَإِنْ تَوَيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُمْ مِنْ آجْرٍ ۗ إِنِّي أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۗ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٨﴾

74. Pra, ata e përgënjeshtroan atë. Mirëpo, Ne e shpëtuam atë dhe ata që ishin bashkë me të në Arkë. Dhe Ne i kemi bërë trashëgimtarë të parëve, kurse ata të cilët i përgënjeshtroan Shenjat Tona, i kemi përmytur. Pra, shihni çfarë ishte përfundimi i atyre që ishin alarmuar!

فَكَذَّبُوهُ فَجَبْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلِيفَ وَأَعْرَفْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا ۚ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُؤَدِّرِينَ ﴿٧٩﴾

75. Mandej, pas tij u kemi dërguar Profetë të tjerë popujve të tyre dhe ata erdhën me argumente të qarta. Mirëpo, ata nuk i besuan për shkak se i kishin përgënjeshtroar edhe më parë. Kështu Ne i vulosim zemrat e atyre¹⁴ që e kalojnë çdo kufi.

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ رَسُولًا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ ۗ كَذٰلِكَ نَضْمِعُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْمُعْتَدِينَ ﴿٨٠﴾

76. Mandej, Ne pas tyre e kemi dërguar Musain dhe Harunin te Faraoni e te paria e tij me mrekullitë Tona, por ata u

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ وَهَارُونَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا

¹³ Nga ky ajet Zoti fillon t'i përmendë rrëfimet e Profetëve të mëparshëm - të Nuhit, të Musait, të Junusit etj. dhe me anë të këtyre Ai do të tregojë se jeta e Profetit të Shenjtë Hazret Muhammadit s.a.v.s. do të ketë të gjitha ato faza që i përjetuan Profetët e mëparshëm.

¹⁴ Zoti nuk vulos zemrën e dikujt, por njeriu vetë me anë të mosbindjes së tij e mbyll atë.

sollën me arrogancë ndaj tyre dhe ata kanë qenë një popull kriminel.

قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿٧٦﴾

77. Dhe kur u erdhi e vërteta prej Nesh, ata thanë: Kjo është një magji e hapët.

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٧﴾

78. Musai u tha: A flisni kështu rreth së vërtetës edhe kur ju erdhi? A mund të jetë kjo magji, kurse magjistarët kurrë nuk korrin sukses!

قَالَ مُوسَى اتَّقُوا اللَّهَ لَاحِقٌ لِّمَا جَاءَكُمْ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّحْرُونَ ﴿٧٨﴾

79. Ata thanë: A, erdhe ti te ne që të na largosh nga rruga e të parëve tanë e ju të dy (Musa e Haruni) të keni madhështi nëpër vend? Por, ne kurrsesi nuk do t'ju besojmë ju të dyve.

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتَنَّا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٩﴾

80. Dhe Faraoni tha: Sillmëni çdo magjistar të shkathët.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُونِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿٨٠﴾

81. Dhe kur erdhën magjistarët, Musai u tha: Hidhni çka keni për të hedhur!

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّلقُونَ ﴿٨١﴾

82. Dhe kur i kanë hedhur, Musai tha: Ç'keni hedhur ju, është vetëm një magji. Vërtet, Allahu do ta zhdukë atë, sepse Allahu nuk e përkrah veprën e njerëzve të djallëzuar.

فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيَبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe Allahu me anë të Fjalëve të Tij e stabilizon (evidenton) të vërtetën, sadoqë e urrejnë këtë fajtorët.

وَيُحِقُّ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٣﴾

84. Dhe nga frika e Faraonit dhe e parisë së tij se do t'i torturojnë, Musain

فَمَا أَمَّنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةٌ مِنْ قَوْمِهِ عَلَى

nuk e besoi kush pos disa të rinjve të popullit të tij. Vërtet, Faraoni ishte tiran në vend dhe ishte ndër mizorët.

خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ
وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ
لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ ﴿٤٥﴾

85. Dhe Musai tha: O populli im, nëse e keni pranuar besimin në Allah, atëherë duhet që t'i mbështeteni vetëm Atij, nëse (realisht) jeni të bindur ndaj Atij.

وَقَالَ مُوسَىٰ يُقَوْمُ إِنْ كُنْتُمْ آمَنُمْ بِاللَّهِ
فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ ﴿٤٥﴾

86. Ata thanë: Ne mbështetemi vetëm në Allah. O Zoti ynë, mos na bëj neve sprovë për popullin mizor!

فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا
فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٦﴾

87. Dhe me anë të mëshirës Sate shpëtona nga tirania e popullit mosbesimtar!

وَحَنَانًا مِنَّا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٤٧﴾

88. Dhe Ne i diktuaam Musait e vëllait të tij duke thënë: Caktoni për popullin tuaj disa vendbanime në Egjipt dhe ndërtoni shtëpitë tuaja në drejtim të Kiblës dhe aty të falni Namazin. Dhe (O Musa) jepu besimtarëve lajm të gëzuar!¹⁵

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّأْ
لِقَوْمِكَ مِمَّا مِصْرَ بِيوتًا وَاجْعَلُوا بُيوتَكُمْ
قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٨﴾

89. Dhe Musai tha: O Zoti ynë, Ti i ke falur Faraonit e parisë së tij pasuri e mjete të jetesës në jetën e kësaj bote dhe si rezultat i kësaj, O Zoti ynë, ata i devijojnë njerëzit nga rruga Jote. O Zoti ynë, shkatërro pasuritë e tyre dhe sillu

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ
وَمَلَآءَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
رَبَّنَا لِيُضِلُّوْا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَىٰ
أَمْوَالِهِمْ وَأَشْدُدْ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا

¹⁵ Israilianët u urdhëruan që të banojnë përballë njëri-tjetrit që të kenë mundësi ta ndihmojnë njëri-tjetrin. Ata duhet të kenë shtëpitë e tyre në një drejtim, që do të thotë të kenë një synim a një ideal të përbashkët.

ashpër ndaj zemrave të tyre, sepse ata nuk do të pranojnë besimin, derisa të mos e shijojnë ndëshkimin e pikëllueshëm!

90. Zoti tha: U pranua lutja juaj, prandaj ju të dy qëndroni të paluhatshëm dhe mos ndiqni rrugën e atyre që s'dinë gjë.

91. Dhe Ne i kapërcyem Bijtë e Israelit përtej detit, dhe Faraoni me ushtarët e tij i ndoqën padrejtësisht e në mënyrë agresive, derisa i përfshiu përmbytja, dhe në atë moment Faraoni tha: Unë besoj se s'ka Zot tjetër përveç Atij, që e kanë besuar Bijtë e Israelit, dhe unë jam ndër të bindurit.

92. Qysh! Tani e pranon besimin, kurse më parë silleshe i padëgjueshëm dhe ishe ndër shkatërruesit!

93. Sot, pra, Ne të shpëtojmë ty duke e ruajtur kufomën tënde që të jesh një Shenjë (lekcion) për ata, që do të vijnë pas teje. Dhe vërtet, shumica prej njerëzve janë të pakujdesshëm ndaj Shenjave Tona.¹⁶

94. Dhe Ne u kemi dhënë Bijve të Israelit një vendbanim të shkëlqyer dhe Ne i kemi furnizuar me gjëra të mira, dhe ata nuk ishin të përçarë derisa u

حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٩٠﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبْتُ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا
وَلَا تَتَّبِعَنَّ سَبِيلَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٩١﴾

وَجُورُنَا بِنِيِّ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتْبَعَهُمْ
فِرْعَوْنُ وَجُودُهُ بَغْيًا وَعَدْوًا حَتَّىٰ إِذَا
أَدْرَكَهُ الْعَرَقُ ۗ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا الَّذِي آمَنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَلَنْ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٩٣﴾

فَالْيَوْمَ نُنَجِّيكَ بِبَدْنِكَ لَتَكُونَ لِمَنْ
خَلَقْنَا آيَةً ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ عَنْ
عِلْمِ آيَاتِنَا لَغَفِلُونَ ﴿٩٤﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مَبْوَأًا صَدَقِ
وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الصَّيْبِ ۚ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّىٰ
جَاءَهُمُ الْعِلْمُ ۗ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ

¹⁶ Vetëm Kurani e përmend këtë fakt e asnjë Libër Hyjnor nuk e përmendi. Sipas profecisë së Kuranit kufoma e Faraonit ende është e ruajtur dhe gjendet në Muzeun e Egjiptit.

erdhi dija e vërtetë. Vërtet, Zoti yt do të gjykojë midis tyre në Ditën e Kiametit lidhur me atë për të cilën diferencoheshin ata.¹⁷

يَوْمَ التَّيْمَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١١﴾

95. Dhe nëse ti (o lexues i Kuranit) dyshon rreth asaj që të kemi zbritur ty, atëherë pyeti ata që e lexojnë atë libër të zbritur para teje. Do të dish se e vërtetë është ajo që erdhi tek ti nga Zoti yt, pra mos u bë ndër ata që dyshojnë!

فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَسْئَلِ الَّذِينَ يَقْرَأُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ ۚ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ ۚ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١٥﴾

96. Dhe mos u bë ndër ata të cilët i përgënjeshtroan Shenjat e Allahut, se ti do të jesh ndër ata që pësojnë humbje.

وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونُوا مِنَ الْخَسِرِينَ ﴿١٦﴾

97. Vërtet, ata kundër të cilëve është zbatuar dekreti i Zotit tënd për ndëshkim, nuk do ta pranojnë besimin,

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾

98. Sadoqë t'u paraqiten Shenja të çdo lloji, ata nuk do ta pranojnë besimin derisa të mos e shohin ndëshkimin e dhembshëm.

وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوْا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿١٨﴾

99. Dhe përse nuk pati ndonjë vendbanim tjetër, pos popullit të Junusit, që ta pranonte besimin dhe që besimi i tyre t'u kishte sjellë dobi? Kur ata (populli i Junusit) e pranuan besimin, Ne e larguam prej tyre ndëshkimin poshtërues në këtë jetë dhe

فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَفَعَّهَا إِيْمَانُهَا إِلَّا قَوْمَ يُونُسَ ۗ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخُرْزِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۖ وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٩﴾

¹⁷ Diferenca e tyre më e madhe ishte rreth Profetit Muhammad s.a.v.s., prandaj do të gjykohej në Ditën e Kiametit.

i furnizuam mirë për një kohë të caktuar.

100. Dhe sikur të kishte zbatuar Zoti yt dëshirën e Tij, vërtet të gjithë njerëzit që ekzistojnë nëpër tokë do ta kishin pranuar besimin. Atëherë, pra, a do t'i detyrosh me dhunë të bëhen besimtarë?

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا ۖ أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٠﴾

101. Dhe asnjë njeri s'mund ta pranojë besimin pa dekretin e Allahut dhe Ai i përlyen me ndytësi (të zemrave të tyre) fytyrat e atyre që nuk punojnë me mend.

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَيَجْعَلُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠١﴾

102. Thuaj: Vështroni me mend rreth asaj që po ndodh në qiej e në tokë! Por, shenjat dhe vërejtjet nuk u japin dobi atyre që nuk e pranojnë besimin.

قُلِ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا تُعْخِي الْآيَاتِ وَالنُّذُرِ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٢﴾

103. Pra, a janë duke pritur diçka tjetër pos ditëve (të kobshme), si të atyre që kanë kaluar para tyre? Thuaju: Prisni se edhe unë bashkë me ju jam duke pritur.

فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ قُلِ فَانظُرُوا إِلَيَّ مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنتَظِرِينَ ﴿١٠٣﴾

104. (Kur do të vijë ndëshkimi) Ne do t'i shpëtojmë Profetët Tanë dhe besimtarët. Ja, ashtu Ne kemi bërë obligimin Tonë që t'i shpëtojmë besimtarët.

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ ۗ حَقًّا عَلَيْنَا نُنَجِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

105. Thuaj: O njerëz, nëse dyshoni lidhur me fenë time, atëherë ta dini se unë nuk i adhuroj ata idhujt, të cilët i adhuronin ju në vend të Allahut, por unë e adhuroj vetëm Allahun, i cili ju jep

قُلِ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِن آعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَقَّكُمْ ۗ

vdekjen dhe unë jam i urdhëruar të jem ndër besimtarët.

106. Dhe gjithnjë drejtohu ti (o dëgjues) nga feja, duke iu bindur me tërë qenien tënde (Allahu), dhe mos u bë ndër idhujtarët!

107. Dhe përveç Allahut mos e lut tjetër kënd që s'mund të të japë dobi ty e as s'mund të të sjellë dëm. Nëse ti bën kështu, do të jesh me siguri ndër mizorët.

108. Dhe nëse Allahu të godit ty me ndonjë të keqe, s'ka kush që mund të ta eliminojë atë, pos Atij. Dhe nëse vendos të të japë ty ndonjë të mirë, s'ka kush që mund ta pengojë mirësinë e Tij. Allahu u fal mirësinë e Tij atyre prej robëve të Tij, të cilët i do Ai. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

109. Thuaj: O njerëz, tani te ju ka ardhur e vërteta prej Zotit tuaj. Pra, kush e ndjek hidajetin, e ndjek për të mirën e vet, dhe kush shmanget nga rruga e drejtë, i bën dëm vetes. Dhe unë s'jam mbikëqyrës i juaj.

110. Dhe ti ndiqe atë që të diktohet ty dhe ki durim derisa Allahu të japë gjykimin e Tij. Dhe Ai është më i miri Gjykatës prej të gjithë gjykatësve!

وَأْمُرْتَ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٥﴾

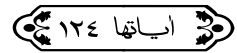
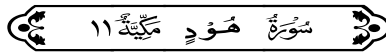
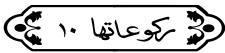
وَأَنْ أَقِمَّ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۖ وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ ۚ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾

وَإِنْ يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ ۗ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ ۗ يُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۚ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٩﴾

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىٰ يَحْكُمَ اللَّهُ ۗ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١١٠﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Ra.¹ Ky është ai Libër, ajetet e të cilit janë të qarta dhe të shkoqitura, është prej Zotit të Urtë e të Gjithëdijshëm.

الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ لِقَوْمٍ يُفْهَمُونَ ①
مَنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ①

3. (Ky përfshin në vete këtë mësim) Mos e adhuron askënd, përveç Allahut. Unë për ju jam vetëm një alarmues prej Tij dhe një bartës i lajmeve të gëzuara

أَلَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۗ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ
وَ بَشِيرٌ ①

4. Dhe të kërkoni falje prej Zotit tuaj dhe mandej t'i bëni tobe Allahut, Ai me siguri do t'ju furnizojë mirë deri në një afat të caktuar dhe Ai çdo bamirësi do t'i japë mirësinë e merituar. Por, nëse do të ktheni shpinën, atëherë për ju i frikësohem dënimit të një dite të tmerrshme.

وَ أَنْ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُمَتِّعْكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى
وَ يُوْتِكُمْ كُلَّ ذِي فَضْلٍ فَضْلَهُ ۗ وَإِنْ تَوَلَّوْا
فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ ①

5. Te Allahu do të ktheheni ju, dhe Ai ka fuqi për çdo gjë.

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ①

Kjo është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 124 ajete. Në Sure Junus është përmendur Kurani dhe ardhja e H. Muhammedit s.a.v. dhe u është dhënë vërejtja idhujtarëve arabë që ta ndjekin rrugën e popullit të H. Junusit a.s., ndërsa në këtë Sure i jepet vërejtja njeriut që të nxjerrë një mësim nga përfundimi i tmerrshëm që pësuan kundërshtarët e profetëve të mëparshëm, siç janë kundërshtarët e H. Nuhit a.s., të H. Salihut as., të H. Ibrahimit as., të H. Shuejbit as., të H. Lutit a.s. dhe të H. Musait a.s.

¹ Unë jam Allah që shoh mirë.

6. Dëgjoni, ata i mbështjellin gjokset e tyre që të fshihen (nga Allahu). Dëgjoni, kur mbulohen në rrobat e veta, Ai (Allahu) e di çka fshehin dhe atë që e zbulojnë. Vërtet, Ai e di shumë mirë ç'ka në zemrat e tyre (mendimet e tyre).²

أَلَا إِنَّهُمْ يَنْتُونُ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ
 الْأَحِينِ يَسْتَعْشُونَ سِيَابَهُمْ لَا يَكْتُمُ مَا
 يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
 الصُّدُورِ ①

² Mosbesimtarët i mbajnë të fshehtë në zemrat e tyre dyshimet dhe qëllimet e tyre dhe nuk i zbulojnë.

KAP XII

7. Dhe s'ka asnjë gjallesë në tokë që Allahu të mos e furnizojë me ushqim. Dhe Ai e di vendbanimin e saj të përkohshëm (varri) dhe vendbanimin e saj të përhershëm (jeta e Ahiretit). Kjo gjithçka është shkruar në një Libër të hapët.³

8. Dhe Allahu është Ai që i krijoi qiejt e tokën në gjashtë ditë (periudha), dhe Froni i Tij gjendet mbi ujë,⁴ që t'ju provojë se cili prej jush është më i mirë përngja vepra. Dhe nëse ti u thua: Ju me siguri do të ringjalleni pas vdekjes, atëherë ata që janë mosbesimtarë do të thonë: Një pohim i tillë nuk është gjë tjetër vetëm se një iluzion.

9. Nëse Ne e shtyjme ndëshkimin e tyre për një kohë të caktuar, ata me siguri do të thonë: Çka e pengon atë? Dëgjoni, s'është e mundur që ajo ditë, kur do t'u vijë ndëshkimi, të shtyhet prej tyre; dhe ai ndëshkim, me të cilin talleshin ata, do t'i rrethojë ata!

10. Dhe nëse Ne e mundësojmë njeriun ta shijojë mirësinë Tonë, e pastaj t'ia rrëmbejmë atë mirësi, ai dëshpërohet dhe bëhet mosmirënjohës.

وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا ۗ كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ۝

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَلَئِنْ قُلْتَ إِنَّكُمْ مَبْعُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝

وَلَئِنْ أَحْرْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِلَىٰ أُمَّةٍ مَّعْدُودَةٍ لَيَقُولَنَّ مَا يَجِئُهُ إِلَّا يَوْمَ يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ لَخَ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ۝

وَلَئِنْ آدَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ ۗ إِنَّهُ لَيَكْفُرُ ۝

³ Zoti u jep ushqim të gjitha gjallesave njerëzore, insekteve, kafshëve dhe zogjve. Ai jo vetëm që i furnizon për nevojat e tyre fizike, por edhe për nevojat morale dhe shpirtërore.

⁴ Fjala *ujë* në Kuran përdoret edhe për diktimin hyjnor (vahi). Kjo do të thotë se Zoti i kryen punët e Tij me anë të diktimit hyjnor.

11. Dhe nëse i mundësojmë njeriut ta shijojë të mirën pas të keqes që e kishte goditur më parë, ai fillon të thotë: U larguan prej meje të gjitha të këqijat! Çudi, si ai krenohet (për një gjë të vogël) dhe bëhet vetëlavdëronjës!

وَلَيْنِ أَذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَاءٍ مَسْتَهٗ
لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتِ عَنِّي إِنَّهُ لَنَفْرِحَ
فَخُورًا ﴿١١﴾

12. Pos atyre që janë të durueshëm dhe bëjnë vepra të mira. Të tillë janë ata që do të kenë falje dhe shpërblim të madh.

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

13. Pra, a është e mundur për ty që të lësh anash një pjesë të asaj që të diktohet ty, sepse ti ndien një shtrëngim në gjoks për shkak të kësaj akuze të tyre: përse nuk i është zbritur ndonjë thesar ose përse nuk erdhi bashkë me të ndonjë engjëll? Vërtet, ti je vetëm një alarmues, dhe Allahu është kujdestar i çdo gjëje.

فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ
وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا
أُنزِلَ عَلَيْهِ كُتُبٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ
إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
وَكَيْلٌ ﴿١٣﴾

14. A thonë ata: Ai (Muhammedi) vetë e ka trilluar këtë Kuran? Thuaj: Nëse jeni të vërtetë, atëherë trilloni edhe ju vetëm dhjetë Sure si këto të Kuranit dhe thërrisni për ndihmë, përveç Allahut, kë të doni.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَنزِلُوا بَحْثِ سُورٍ
مِّثْلَهُ مَفْتَرِيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ
دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤﴾

15. Dhe nëse ata nuk i japim përgjigje pozitive kësaj sfide, atëherë ta dini se ky mësim (Kurani) është zbritur me dijen (e veçantë) e Allahut, dhe ta dini se s'ka Zot tjetër pos Allahut. Pra, a do të bindeni ju apo jo?

فَاللَّهُ يَسْتَجِيبُ لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنزِلَ
بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ
مُسْلِمُونَ ﴿١٥﴾

16. Kush dëshiron jetën e kësaj bote dhe bukuritë e saj, Ne do t'u japim plotësisht shpërblimin e veprave të tyre në këtë jetë dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
نُوفِّ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَ هُمْ فِيهَا
لَا يُمِخَّصُونَ ﴿١٦﴾

17. Te tillë janë ata që në Ahiret nuk do të kenë asgjë pos zjarrit të xhehenemit, dhe çka do të kishin bërë për hir të kësaj jete, do të bëhet e pavlefshme dhe veprat e tyre do të shkojnë kot.

أُولَئِكَ الَّذِينَ نَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
إِلَّا النَّارُ ۗ وَحِطَّ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَ بَطُلٌ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

18. Pra, a mund të jetë ai (gënjeshtar), i cili qëndron mbi një argument të shndritëshëm nga Zoti i tij, dhe që do të ketë një dëshmitar⁵ prej Zotit që do ta

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِ وَيَتْلُوهُ
شَاهِدٌ مِّنْهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ أَمَامًا
وَرَحْمَةً ۗ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ ۗ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ

⁵ Kush është *Sha'hid*? Kush është në këtë pozitë se para tij Libri i H. Musait a.s. ishte Shahid (dëshmitar) për këtë dhe pas tij do të paraqitet një Shahid tjetër. Allahu xh.sh. deklaroi se Hazret Muhammedi s.a.v.s. është ai profet madhështor i Allahut, për ardhjen e të cilit pat paralajmëruar Libri i H. Muasit a.s. dhe më vonë do të paraqitet një shërbëtor i Hazret Muhammedit s.a.v. që do të dëshmojë para botës se Hazret Muhammedi s.a.v.s. është profeti i vërtetë dhe profet universal. Opozitarët tanë thonë se nuk do të paraqitet asnjë Shahid. Këtu nuk është fjala për ndonjë njeri të rëndomtë, por për atë person që i ngjan H. Musait a.s., si dëshmitar. Dhe derisa ky nuk vjen prej Zotit, si mund të jetë Shahid? Fjala është për Imam Mahdiun, ardhja e të cilit parashikohet vetë nga Kurani dhe nga profeti Hazret Muhammedi s.a.v.s. Ai do të paraqitet në kohën e degradimit dhe venitjes së Islamit, siç lajmëron Hazret Muhammedi s.a.v.s. Disa thonë se Imam Mahdiu do të jetë vetëm një muxhedded (reformator). Mirëpo, kanë ardhur shumë muxheddedë, kurse Allahu e përmend vetëm një Sha'hid, që do të thotë se do të jetë vetëm një person. Shikoni, kanë ardhur shumë muxheddedë, mirëpo ata nuk kanë bërë atë xhihad që bëri ky (Themeluesi i Xhematit Mysliman Ahmadija që deklaroi se është Imam Mahdiu dhe Masihu i kësaj epoke, ardhjen e të cilit janë duke pritur të gjithë. Të krishterët janë duke pritur ardhjen e Masihut, myslimanët Imam Mahdiun, budistët Krishën, Hindu Otarin etj.) Të gjithë nuk mund të paraqiten as nuk do të paraqiten, por do të paraqitet vetëm një në emër të të gjithë këtyre. Meqë ai do të reprezentojë fenë Islame dhe do të jetë shërbëtor i Hazret Muhammedit s.a.v.s., ai do të jetë Reformator universal. Ai bëri xhihad me anë të Kuranit. Ka shkruar shumë libra me fakte e me argumente të pathyeshme kundër besimeve dhe dogmave false dhe të rrejshme të feve të ndryshme të botës. Le të paraqet dikush një shembull të tillë xhihadi në favor të Islamit, të Kuranit dhe të Hazret Muhammedit s.a.v.s.!

pasojë atë, dhe para tij (Kuranit) ekzistonte (pëkrahës) Libri i Musait (Tevrat) që ishte udhërrëfyes dhe mëshirë (për njerëzit). Ata do ta besojnë një ditë atë (Kuranin dhe Hazret Muhammadin s.a.v.s.), dhe kush prej grupeve kundërshtarë e mohon atë, zjarri do të jetë vendbanimi i tij i premtuar. Pra, o lexues, mos dysho lidhur me këtë (Kuran). Pa dyshim, ky është i vërtetë prej Zotit tënd, por shumica nuk e pranojnë besimin.⁶

19. Dhe kush është më mizor se ai që e fabrikon gënjeshtren kundër Allahut? Të tillët do të prezantohen para Zotit të tyre dhe të gjithë dëshmitarët do të thonë: Këta janë të tillë që e fabrikuan gënjeshtren kundër Zotit të tyre. Dëgjoni, mallkimi i Allahut do të bjerë mbi mizorët,

20. Që i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut dhe dëshirjnë ta shtrembërojnë atë, dhe e mohojnë Ahiretin.

21. Këta s'mund t'i pengojnë planet e Allahut në tokë dhe këta, përveç Allahut, s'kanë asnjë shok. Këtyre do t'u jepet ndëshkim i dyfishtë (në këtë jetë e

مِنَ الْأَحْزَابِ فَأَلْقَا مَوْعِدَهُ ۚ فَلَا تَكُ فِي
مَرِيئَةٍ مِّنْهُ ۚ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٩﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۗ
أُولَٰئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ
الْأَشْهَادُ هَٰؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ ۚ
أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٢٠﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا
عُوجًا ۗ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٢١﴾

أُولَٰئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءٍ ۗ
يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ ۗ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ

تفلاهم

⁶ Ajeti i përmend tri argumente mjaft të rëndësishme lidhur me vërtetësinë e Profetit Muhammed s.a.v.s. A) Ai qëndron mbi argumentin e qartë, të dhënë prej Zotit të tij, B) për ta verifikuar vërtetësinë e tij do të vijë një dëshmitar prej Allahut (Masihu i Premtuar) dhe C) Ardha e të cilit (Masihut të Premtuar) është përmendur në Tevrat. Ai do ta ndjekë Profetin e Shenjtë dhe do ta pasojë Sheriatin e tij dhe do ta përhapë fenë Islame në të gjitha anët e botës.

në Ahiret). Ata s'mund të dëgjojnë e as të shohin.

السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢١﴾

22. Këta janë ata që e shkatërjuan veten dhe do të shkojë kot ai qëllim i tyre për hir të cilit trillonin gënjeshtër (kundër Allahut).

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٢٢﴾

23. Pa dyshim, ata edhe në Ahiret do të pësojnë humbje.

لَا جَرَءَ أَتَّهُمْ فِي الْأَخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Vërtet, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira dhe përulen para Allahut të tyre, do të jenë banorë të xhenetit, ku do të jetojnë përgjithmonë.⁷

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآخَبْتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ ۗ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٤﴾

25. Shembulli i këtyre dy grupeve është si ai i verbër e i shurdhëti dhe si ai që sheh mirë dhe dëgjon. A mund të jenë të barabartë këta të dy? Pra, prapë s'kuptoni ju?⁸

مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ ۚ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ ۗ هَلْ يَسْتَوِينَ مَثَلًا ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٥﴾

26. Dhe Ne e patëm dërguar Nuhin nga populli i tij dhe ai popullit të vet i tha: Unë jam për ju vetëm një alarmues

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ ۖ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

27. Që të mos adhuronit askënd tjetër pos Allahut. Pa dyshim, unë për ju po frikësohem nga ndëshkimi i ditës së pikëllueshme.

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۗ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ ﴿٢٧﴾

⁷ Për të fituar gradën më të lartë të progresit shpirtëror, duhet që njeriu t'i drejtohet Allahut në çdo hap të jetës dhe t'i përulet Atij.

⁸ Një krahasim i bukur midis besimtarit e mosbesimtarit.

28. Paria e popullit të tij që nuk e pranoi besimin, tha: Ne s'të shohim ty ndryshe vetëm si një njeri të rëndomtë si ne, dhe ne shohim se ty të pasojnë vetëm ata që janë më të ulët e të dobët nga mesi ynë, dhe ne nuk shohim se ju keni ndonjë epërsi mbi ne dhe ne ju konsiderojmë gënjeshhtar!

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
مَا نَرِيكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرِيكَ
إِلَّا ابْنَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُوا بِادِي
الرَّأْيِ ۗ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ ۝

29. Ai tha: O populli im, mendoni pak, nëse pohimi im bazohet mbi një argument të qartë nga Zoti im dhe Ai Vetë nga ana e Tij më dhuroi këtë mëshirë (Profetësi) dhe një gjë e tillë është mbetur e fshehtë prej jush, atëherë (çka mendoni ju) a do t'ju detyrojmë ta pranoni përkundër dëshirës suaj (s'ka dhunë në çështjet e fesë)?

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِنْ رَبِّي وَإِنِّي رَحْمَةٌ مِنْ عِنْدِهِ فَعَمِيَّتْ
عَلَيْكُمْ ۗ أَنْزَلْنَاهَا وَأَنْتُمْ لَهَا
كَاهُونَ ۝

30. Dhe o populli im, unë për këtë (predikim) nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim. Shpërblimi im është vetëm tek Allahu. Dhe unë nuk do t'i përzë besimtarët. Ata me siguri do të takohen me Zotin e tyre. Mirëpo (mendimi juaj rreth besimtarëve se janë të ulët e të dobët) më bind se jeni një popull injorant.

وَيَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا ۗ
إِنَّهُمْ مُلْقُوا رَبَّهُمْ وَالْكَافِي أَرْبُكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ ۝

31. Dhe, o populli im, kush do të më ndihmojë kundër (ndëshkimit të) Allahut, nëse unë i përzë ata? A, prapë s'këshilloheni?

وَيَقَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتَهُمْ ۗ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ۝

32. Dhe unë nuk ju them se i zotëroj

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا

thesaret e Allahut e as nuk e di të padukshmen, as nuk ju them se unë jam një engjëll, as nuk them lidhur me ata, që janë të përbuzur në sytë tuaj, se Allahu nuk do t'u dhurojë ndonjë mirësi; Allahu e di mirë çka është në zemrat e tyre. Vërtet, nëse pajtohem me ju, do të jem ndër mizorët.

33. Ata thanë: O Nuh, mjaft polemizove me ne dhe e zgjate shumë polemikën, pra sille atë ndëshkim me çka po na kërcënon, nëse je njeri i vërtetë!

34. Ai tha: Allahu patjetër do ta sjellë, po qe se do Ai, e ju s'mund ta pengoni!

35. Dhe këshilla ime nuk do t'ju sjellë kurrfarë dobie, sadoqë të përpiqem t'ju këshilloj, nëse Allahu ka vendosur t'ju shkatërrojë. Ai është Zoti juaj dhe tek Ai do të ktheheni ju.⁹

36. A thonë ata: Ai e trilloi vetë (këtë premtim të ndëshkimit)? Thuaj: Nëse unë e kam trilluar atë, atëherë do të dënohem unë (se është faji im), por unë jam larg atyre mëkateve që bëni ju.

37. Dhe iu diktua Nuhit: Askush prej popullit tënd më nuk do ta pranojë besimin përveç atyre që e kanë pranuar,

أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا
أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدِرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ
اللَّهُ خَيْرًا ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ ۗ إِنِّي
إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٣﴾

قَالُوا يُوحَىٰ قَدْ جَدَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا
فَاتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٤﴾

قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ
بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٥﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنصَحَ
لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُعْوِيَكُمْ ۗ هُوَ
رَبُّكُمْ ۗ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۗ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ
إِعْجَابِي ۗ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ ﴿٣٧﴾

وَأَوْحَىٰ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ
قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا

⁹ Nuhi nuk e luti Zotin me dëshirën e vet, që Zoti ta shkatërrojë popullin e tij, por ai e luti Atë sipas urdhërit të Tij.

pra mos u pikëllo për atë që bëjnë ata.

كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe ndërtoje anijen (Arkën) para syve Tanë e sipas diktimit Tonë. Dhe mos Më lut lidhur me ata që bëjnë mizori, sepse ata do të përmbyen!

وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَلَا تُخَاطِبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّغْرَقُونَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe Nuhi filloi ta ndërtojë anijen, ndërsa paria e popullit të tij sa herë që kalonte pranë tij, tallej me të. Ai tha: Nëse sot talleni me ne, atëherë (nesër) ne do të tallemi me ju, ashtu siç po na përqeshni.

وَيَصْنَعِ الْفُلْكَ ۖ وَكَلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأَ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ ۗ قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٩﴾

40. Pra, së shpejti do të merrni vesh se kush është ai, të cilin e godit ai dënim që do ta poshtërojë atë, dhe që e godit dënimi i përherëshëm.

فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤٠﴾

41. Derisa kur erdhi urdhëri ynë dhe u shpërthyen burimet e tokës, Ne Nuhit i thamë: Ngarko në të (anije) dy nga çdo çift të çdo lloji gjallese¹⁰ dhe familjen tënde, përveç atij kundër të cilit është marrë vendimi i Allahut, dhe ngarkoi besimtarët. Dhe pos një pakice, askush nuk e besoi atë.

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ ۗ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ ۗ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤١﴾

42. Prandaj (kur erdhi furtuna), ai bashkudhëtarëve të tij u tha: Hipni në të. Ajo lundron me emër të Allahut dhe ndalet. Zoti im me të vërtetë fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرِبَهَا وَمُرسَهَا ۗ إِنَّ رَبِّي لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤٢﴾

قرأ حفص بفتح الميم
وإحالة الراء 12

¹⁰ Vetëm ato kafshë që i nevojiteshin Nuhit.

43. Dhe ajo lundronte me ta nëpër valet e mëdha si kodra. Atëherë, Nuhi e thirri djalin e tij që qëndronte në një anë: O djali im, hip bashkë me ne dhe mos u bëj ndër mohuesit.

وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ ۖ^{٥٧}
وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يُبَيِّنُ
أَرْكَبَ مَعَنَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ ۝

44. Ai (djali) iu përgjigj: Unë së shpejti do të strehohem në një mal që do të më mbrojë nga uji. Nuhi tha: Sot s'ka kush që do të mbrojë dikë nga dekreti (i ndëshkimit) i Allahut, përveç atij të cilin e mëshiron Ai. Ndërkohë një valë hyri në mes të tyre të dyve dhe ai (djali) u mbyt.

قَالَ سَاوِيَ إِلَىٰ جِبَلٍ يَّعِصْمُنِي مِنَ الْمَاءِ ۗ^{٥٨}
قَالَ لَا عَاصِمَ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِلَّا
مَنْ رَحِمْنَا ۗ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ
مِنَ الْمُعْرَكِينَ ۝

45. Dhe tokës i tha: O tokë, thithe ujin tënd, dhe ti, o qiell, ndërprite shiun. Dhe shteroi uji, dhe ajo anije u ndal te mali Al-xhudi,¹¹ e atyre u tha: I shkatërruar qoftë populli mizor!

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَسَاءَ أَفْلَحِي
وَغِيصَ الْمَاءِ وَفُضِيَ الْأَمْرُ وَاسْتَوَتْ عَلَىٰ
الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝

46. Dhe Nuhi e thirri Zotin e tij dhe i tha: O Zoti im, djali im me të vërtetë është nga familja ime, e nga ana tjetër edhe premtimi Yt është i vërtetë dhe Ti je Gjykatësi më i mirë prej të gjithë gjykatësve.¹²

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ
أَهْلِي وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ
الْحَكِمِينَ ۝

¹¹ Al-xhudi ishte një mal që sipas hulumtimeve bashkëkohore gjendet në Arminia. Sipas disave gjendet në Musël të Irakut.

¹² Djali i tij nuk është nga familja e tij. Këto fjalë tregojnë qartë se fëmijet e vërtetë të profetëve janë vetëm ata që i pranojnë. Kurani i jep theks të veçantë farefnisish shpirtërore e jo fizike. Pra, djali i tij nuk bën pjesë në anëtarët shpirtëror të familjes së Hazret Nuhit a.s., sepse veprat e tij nuk ishin të mira. Aty ka vetëm një mur midis Profetëve dhe anëtarëve të familjes së tyre dhe ai është mur i veprave të mira dhe i atyre të këqija.

47. Allahu tha: O Nuh, ai (djalë) nuk ishte nga familja jote, ai bënte vepra të këqija. Pra, mos M'u lut lidhur me atë (çështje) për të cilën s'ke kurrfarë dije. Dhe Unë të këshilloj ty që të mos bëhesh njeri injorant.

قَالَ يُوحٰى اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ ۚ
 اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ ۗ فَلَا تَسْأَلْنِ مَا لَيْسَ
 لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۗ اِنِّىۡ اَعِظُكَ اَنْ تَكُوْنَ
 مِنَ الْجَاهِلِيْنَ ۙ ﴿٤٧﴾

48. Nuhi tha: O Zoti im, Unë kërkoj strehimin Tënd¹³ që Të pyes Ty rreth asaj për të cilën s'kam dije. Dhe nëse nuk do të më falësh mua dhe nuk do të më mëshirosh, O Zoti im, unë me siguri do të jem ndër ata që pësojnë humbje.

قَالَ رَبِّ اِنِّىۡ اَعُوْذُبِكَ اَنْ اَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ
 لِيۡ بِهِ عِلْمٌ ۗ وَّ اِلَّا تَغْفِرْ لِيۡ وَ تَرْحَمْنِيۡ
 اَكُوْنَ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۙ ﴿٤٨﴾

49. Atij iu tha: O Nuh, zbrit, pra, me paqe të dhënë prej Nesh, dhe me bekimet që të kemi dhënë ty dhe popujve që janë me ty. Dhe ka disa popuj të tjerë të cilët do t'i furnizojmë Ne me mjetet materiale (për një kohë të caktuar), e mandej do të kenë prej Nesh një ndëshkim të dhembshëm.¹⁴

قِيْلَ يُوحٰى اهْبِطْ بِسَلٰمٍ مِّنَّا وَ بَرَكَتٍ عَلَيْنَا
 وَعَلَىۡ اٰمِرٍ مِّنْ مَّعٰكٍ ۗ وَاٰمِرٌ سَمِيْعٌ مِّنْهُمْ
 ثُمَّ مَسَّهُمْ مِّنَّا عَذَابٌ اَلِيْمٌ ۙ ﴿٤٩﴾

50. Ky është një lajm prej lajmeve të së padukshmes që Ne të kemi diktuar ty. Ti dhe as populli yt s'dinte më parë rreth këtij lajmi. Pra, ki durim, sepse përfundimi i mirë u takon atyre që i frikësohen Zotit.¹⁵

تِلْكَ مِنْ اٰنْبَاءِ الْعٰیْبِ نُوْحِيَآ اِلَيْكَ ۗ مَا
 كُنْتَ تَعْلَمُهَآ اَنْتَ وَاَوْلَاۤىٓ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ
 هٰذَا ۗ فَاَصْبِرْ ۗ اِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِيْنَ ۙ ﴿٥٠﴾

¹³ Istigfari nuk bëhet vetëm për mëkatet e bëra, por bëhet edhe për t'u larguar nga veprat e këqija e nga gabimet eventuale.

¹⁴ Ajeti tregon se koha e profetizmit të Nuhit u zgjat shumë.

¹⁵ Ngjarjet e përmendura në Kuran nuk janë vetëm rrëfime ose legjenda, por ato mbajnë në vete disa profeci se ngjarje e ndodhi të tilla do të shfaqen edhe në jetën e Profetit të Shenjtë e më pas.

51. Dhe te populli Ad Ne e kemi dërguar vëllain e tyre Hudin. Ai tha: O populli im, adhurojeni vetëm Allahun! Ju s'keni Zot tjetër përveç Atij. Ju vetëm po trilloni gënjeshtren, kur i shoqëroni partnerë Allahut.

وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا ۖ قَالَ يَقَوْمِ اعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنَ اللَّهِ غَيْرُهُ ۗ إِنَّا أَنْتُمْ إِلَّا
مُفْتَرُونَ ﴿٥١﴾

52. O populli im, unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për këtë (predikim). Shpërblimi im është vetëm tek Ai, i cili më krijoi mua. A, prapë s'punoni me mend?

يَقَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِنَّا نَجْرِي
إِلَّا عَلَىٰ الَّذِي فَطَرَنِي ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥٢﴾

53. Dhe O populli im, kërkojeni falje Zotit tuaj dhe gjunjzohuni Atij. Ai me siguri do të dërgojë re që do të lëshojnë shi të mjaftueshëm, dhe do t'ju falë fuqi pas fuqije. Dhe mos u largoni prej Tij duke u bërë fajtorë.

وَيَقَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ
قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ﴿٥٣﴾

54. Ata thanë: O Hud, ti s'na solle ndonjë argument dhe ne vetëm me fjalën tënde s'mund t'i lëmë Zotat tanë e as nuk do të të besojmë ty.

قَالُوا يَهُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ ۖ وَمَا نَحْنُ
بِتَارِكِي آلِهَتِنَا عَنْ قَوْلِكَ ۖ وَمَا نَحْنُ لَكَ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٤﴾

55. Ne mund të themi ty vetëm se një idhull yni të ka goditur me te keqen. Ai u përgjigj: Vërtet, unë e thërras Allahun për dëshmi dhe edhe ju duhet të rrini dëshmitarë se unë jam larg atij (idhulli) të cilin ia shoqëroni Allahut e të cilin e adhuronit-

إِن نُّقُولُ إِلَّا اِعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتِنَا
بِسُوءٍ ۗ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَاشْهَدُوا أَنِّي
بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٥٥﴾

56. Përveç Atij. Pra, ju të gjithë së bashku kurdisni dredhi kundër meje dhe mos më jepni kurrfarë afati.

مِنْ دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا ۗ ثُمَّ
لَا تُنظِرُونِ ﴿٥٦﴾

57. Unë i mbështetem vetëm Allahut i cili është Zoti im dhe Zoti juaj. Dhe s'ka asnjë gjallesë nëpër tokë që nuk është nën kontrollin e Tij. Vërtet, Zoti im është i drejtë.

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ ۗ مَا مِنْ دَابَّةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا ۗ إِنَّ رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

58. Pra, nëse ktheni shpinën (s'bëni dëm për mua), unë jua kam përcjellë atë mesazh për hir të të cilit jam dërguar te ju dhe Zoti im do të krijojë një popull tjetër që do t'ju zëvendësojë. Dhe ju s'mund t'i bëni kurrfarë dëmi Atij. Vërtet, Zoti im është kujdestar i çdo gjëje.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ ۗ وَيَسْحَلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ ۗ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا ۗ إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿٥٨﴾

59. Dhe kur erdhi urdhëri ynë (rreth ndëshkimit), atëherë e shpëtuam Hudin dhe besimtarët me anë të mëshirës Sonë. Dhe Ne i shpëtuam ata nga një ndëshkim i ashpër.

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا ۗ وَنَجَّيْنَاهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٩﴾

60. Dhe ky është populli Ad. Ata i mohuan Shenjat e Zotit të tyre dhe i kundërshtuan Profetët e Tij dhe e pasuan urdhërin e çdo armiku rebel të vërtetësisë.

وَتِلْكَ عَادٌ ۗ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ ۗ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿٦٠﴾

61. Ata përcillen me mallkim në këtë botë dhe do të mallkohen edhe në Ditën e Kiametit. Dëgjoni, populli Ad ka qenë mosmirënjohës ndaj Zotit të tyre. Dëgjoni, shkatërrimi u bëftë fati i Adit populli Hudit!

وَاتَّبَعُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۗ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ ۗ أَلَا بُعْدًا لِّعَادٍ ۗ يَوْمَ هُودٍ ﴿٦١﴾

62. Edhe te populli Thamud e patëm

وَأَلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا ۗ قَالَ يَوْمَ

dërguar vëllain e tyre Salihun. Ai tha: O populli im, adhurojeni Allahun, ju s'keni Zot tjetër përveç Atij. Ai ju ngriti nga toka (e ju lartësoi) dhe ju vendosi në të. Pra, kërkonte falje prej Tij dhe drejtohuni tërësisht Atij! Vërtet, Zoti im është shumë afër dhe i pranon shumë lutjet.

63. Ata thanë: O Salih, ti para kësaj ishe burim i shpresave tona. A, ti na ndalon që t'i adhurojmë ata idhuj, që i adhuronin edhe të parët tanë? Dhe me të vërtetë ne jemi në dyshim shqetësues rreth asaj për të cilën na thërrret ti.

64. Ai tha: O populli im, tregomëni, nëse pohimi im bazohet mbi një argument të qartë nga Zoti im, dhe Ai më dhuroi mua prej Vetes një mëshirë të veçantë (Profetësi), kush, pra, do të më ndihmojë kundër (ndëshkimit të) Allahut, nëse nuk i bindem Atij? Atëherë, në këtë rast, ju do të më shtoni vetëm në shkatërrim,

65. Dhe o populli im, kjo është ajo deveja e Allahut, të cilën Allahu e bëri një Shenjë për ju, andaj lëreni të kullojë lirisht në tokën e Allahut dhe mos e trazoni se do t'ju kaplojë një ndëshkim vijues!

66. Mirëpo, ata i prenë këmbët e saj, e Salihu u tha: kënaquni për tri ditë në

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۗ هُوَ
أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْرَضَكُمْ فِيهَا
فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوْبُوا إِلَيْهِ ۗ إِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ
مُجِيبٌ ﴿١١﴾

قَالُوا يَصْلِحْ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُوًّا قَبْلَ هَذَا
إِنَّهْنَا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي
شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ﴿١٢﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّنْ رَبِّي وَأُنبِئُكُمْ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّي ۗ فَمَنْ يَضُرُّنِي
مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ ۗ فَمَا تَزِيدُونَنِي
غَيْرَ تَحْسِيرٍ ﴿١٣﴾

وَيَقَوْمِ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا
تَأْكُلْ فِي آرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ
فِيأَحْذَكُمُ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿١٤﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةَ

shtëpitë tuaja, ky është një premtim jo i gënjeshtërt!

67. Dhe kur erdhi urdhëri ynë, Ne e shpëtuan Salihun dhe besimtarët që ishin me të me anë të mëshirës sonë të veçantë dhe veçanërisht nga poshtërimi i asaj dite. Vërtet, Zoti yt është i Fortë dhe i Gjithfuqishëm.

68. Dhe ndëshkimi (me anë të një krisme të fuqishme) i zuri ata që kanë bërë mizori, dhe ata mbeten të shtrirë (të vdekur) në shtëpitë e tyre,

69. Sikur të mos kishin jetuar kurrë në atë vend. Dëgjoni, populli i Thamudit e mohoi ekzistencën e Zotit të tyre. Pra, mallkimi qoftë për popullin Thamud!

70. Dhe tek Ibrahim i patën ardhur të dërguarit Tanë me lajm të gëzuar dhe i thanë: Paçit Salam! Edhe ju paçit salam, tha ai, dhe u sollti një viç të pjekur.

71. Por, kur ai pa se duart e tyre nuk shtrihen nga sofrat, iu duk i pazakonshëm akti i tyre dhe e kaploi njëfarë frike.¹⁶ Ata thanë: Mos u frikëso, sepse ne jemi të dërguar për popullin e Lutit.

72. Dhe gruaja e tij ishte duke qëndruar

¹⁶ Ibrahim nuk u frikësua prej tyre, por u frikësua se mos ka bërë ndonjë gabim në pritjen e tyre.

أَيُّكُمْ^ط ذَلِكْ وَعَدَّ غَيْرُ مَكْدُوبٍ ﴿٦٧﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَ الَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَ مِنْ خِزْيِ يَوْمِئِذٍ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٨﴾

وَ أَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا
فِي دِيَارِهِمْ جِثِيمِينَ ﴿٦٩﴾

كَانَ لَمْ يَخُونُوا فِيهَا^ط إِلَّا إِنْ تَمُودًا كَفَرُوا
بِ رَبِّهِمْ^ط إِلَّا بَعْدًا لَتَمُودَ ﴿٧٠﴾

وَ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلَنَا إِبْرَاهِيمَ بِالنَّبِيِّ
قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلِمًا فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ
بِعَجَلٍ حَيْنِيذٍ ﴿٧١﴾

فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيَهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ
وَ أَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً^ط قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٢﴾

وَ أَمْرَاتُهُ قَابِلَةٌ فَصَحَّتْ فَبَشَّرْنَاهَا

afër tij e qeshi. Atëherë, Ne ia dhamë asaj lajmin rreth Is-hakut dhe pas tij Jakubit.

بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧٠﴾

73. Ajo tha: Ah, vaj për mua, a do të lind unë një djalë kur jam bërë plake e edhe burri im është i plakur. Kjo, me të vërtetë, është një gjë e çuditshme!

قَالَتْ يُوَيْلَىٰٓ ۚ اِئْتَىٰ ۖ اَنَا عَجُوزٌ وَهٰذَا بَعْلِي شَيْخًا ۗ اِنَّ هٰذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧١﴾

74. Ata i thanë! A çuditesh ti për punën e Allahut? Mëshira dhe bekimet e Allahut qofshin mbi ju, o anëtarë të shtëpisë! Vërtet, Ai (Allahu) është i Lavdërueshëm dhe Lavdimadh.

قَالُوا اَتَعْجَبِينَ مِنْ اَمْرِ اللّٰهِ رَحِمَتُ اللّٰهِ وَبَرَكَتُهُ عَلَيْكُمْ اَهْلَ الْبَيْتِ ۗ اِنَّهٗ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ ﴿٧٢﴾

75. Dhe pasi i kaloi Ibrahimit frika dhe i erdhi lajm i gëzuar, ai nisi të polemizojë me Ne lidhur me popullin e Lutit.

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ اِبْرٰهِيْمَ الرُّوْعُ وَجَآءَتْهُ الْبُشْرٰى يُجَادِلُنَا فِى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٣﴾

76. Pa dyshim, Ibrahimisi ishte shumë zemërbutë, i dhembshur dhe përlulës (para Nesh).

اِنَّ اِبْرٰهِيْمَ لَحَلِيْمٌ اَوَّاهٌ مُّنِيْبٌ ﴿٧٤﴾

77. O Ibrahim, hiq dorë nga ky (intervenim), sepse dekreti i Zotit tënd ka zbritur, dhe, vërtet, u afrohet një ndëshkim i pashmangshëm (mosbesimtarëve).

يٰۤاِبْرٰهِيْمُ اَعْرِضْ عَنْ هٰذَا ۗ اِنَّهٗ قَدْ جَآءَ اَمْرٌ رَبِّكَ ۗ وَاِنَّهٗمْ لَبِيْهْمٌ عَدَابٌ غَيْرٌ مَّرْدُوْدٍ ﴿٧٥﴾

78. Dhe kur të dërguarit Tanë erdhën te Luti, ai u shqetësua kur i pa ata, i erdhi keq dha tha: Kjo është një ditë e rëndë.¹⁷

وَلَمَّا جَآءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِىٔءًا بِهِمْ وَصَاقَ بِهِمْ ذُرْعًا ۗ وَ قَالَ هٰذَا يَوْمٌ عَصِيْبٌ ﴿٧٦﴾

¹⁷ Populli i Lutit e kishte ndaluar atë të ftojë mysafirë në shtëpinë e vet. Pra, ai u pikëllua se populli i tij do të zemërohet.

79. Dhe populli i tij, që më parë bënte punë të turpshne, erdhi te ai me vrap, dhe ai tha: O populli im, këto janë bijat e mia (që janë të martuara në shtëpitë tuaja), që janë të dëlira e që janë nderi juaj. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe mos më turpëroni mua në prezencën e mysafirëve të mi. A, nuk paska prej jush ndonjë njeri të mençur!¹⁸

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يُهْرَعُونَ إِلَيْهِ^ط وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ^ط قَالَ يَوْمَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ فِي صَيْفِي^ط أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ^{١٨}

80. Ata thanë: Ti e di se ne s'kemi kurrfarë të drejte në bijat e tua dhe ti e di mirë çka dëshirojmë ne.¹⁹

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ^ع وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا نُرِيدُ^{١٩}

81. Ai tha: Ah, sikur të kisha pasur fuqi kundër jush, ose të kisha mundësi të vendosesh në një strehim të fortë. (i drejtohem Allahut të më shpëtojë nga sherri juaj).

قَالَ لَوْ أَنِّي بِيكُمْ قُوَّةٌ أَوْ أُوْتِيَ إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ^{٢٠}

82. Të dërguarit Tanë thanë: O Lut, ne jemi të dërguarit e Zotit tënd. Këta s'kanë për t'u afruar tek ti. Pra, merre familjen tënde dhe nisu prej këndeje natën dhe askush prej jush nuk duhet të shikojë mbrapa, përveç gruas sate. Vërtet, ndëshkimi që do t'i rrethojë ata, do ta rrethojë edhe atë (grauan tënde). Vërtet, koha e tyre e caktuar

قَالُوا يَلُوْطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرَاتَكَ^ط إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ^ط إِنَّ مَوْعِدَهُمُ الصُّبْحُ أَلَيْسَ الصُّبْحُ بِقَرِيبٍ^{٢١}

¹⁸ Banorët e qytetit të Lutit protestuan se përse Luti pranoi mysafirë në shtëpinë e vet. Mirëpo, Luti i respektonte shumë të huajt dhe u jepte strehim. Luti u prek shumë me këmbënguljen e popullit të vet dhe tha: Bijat e mia janë të martuara në mesin tuaj, prandaj mos mendoni se mysafirët e mi do t'ju tradhetojnë. Pra, mos më ofendoni para mysafirëve të mi!

¹⁹ Mirëpo, kur Luti u ofroi bijat e veta për pengje, ata e refuzuan ofertën e tij dhe kërkuan që mysafirët t'u dorëzohen.

(eshkatërrimit) është agimi. Dhe a nuk është agimi afër?

83. Pra, kur erdhi dekreti ynë, Ne e kemi përmbysur tërë qytetin dhe mbi të lëshuam pa ndërprerë guraleca argjili.²⁰

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِّنْ سِجِّيلٍ
مَّنصُودٍ^{١٧}

84. (Guraleca) Të shënuara nga dekreti i Zotit tënd. Një ndëshkim i tillë nuk është larg mizorëve.

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ^{١٨} وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ
بِغَيْرِ^{١٩}

85. Dhe te Madjeni,²¹ Ne e kemi dërguar vëllain e tyre Shuejbin. Ai tha: O Populli im, adhurojeni vetëm Allahun, ju s'keni Zot tjetër pos Atij. Dhe mos bëni padrejtësi në matje e në peshojë. Unë ju shoh në një gjendje të mirë (ekonomike), por frikësohem për ju nga ndëshkimi i një dite shkatërruese.

وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ
يَقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ^{٢٠}
وَلَا تَتَّقُوا الْمَكِّيَالَ وَالْمِيزَانَ
إِنِّي أَرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ^{٢١}

86. O populli im, peshoni plotësisht dhe matni me drejtësi dhe mos u jepni mangut njerëzve dhe mos krijoni çrregullim nëpër tokë.

وَيَقَوْمِ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ
بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ
وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ^{٢٢}

87. Ta dini, nëse jeni besimtarë të vërtetë, se çka ka lënë Allahu për ju është më mirë për ju (nga fitimi i pastër në tregti). Dhe unë s'jam mbikëqyrësi juaj (jam vetëm këshillëdhënës).

بَقِيَّتُ اللَّهِ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ^{٢٣}
وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ^{٢٤}

²⁰ Populli i Lutit u shkatërrua me anë të një tërmeti të fuqishëm që e rrotulloi qytetin e tyre.

²¹ Madjeni ishte biri i Ibrahimit. Pasardhësit e tij u quajtën Madjen.

88. Ata thanë: O Shuejb, Namazi yt të urdhëron ty që ne ta braktisim atë që e adhuronin të parët tanë, apo të mos veprojmë me pasuritë tona siç dëshirojmë ne? Vërtet, ti je inteligjent dhe mjaft i mençur.

89. Ai tha: O populli im, tregomëni nëse pohimi im bazohet mbi një argument të qartë nga Zoti im, dhe Ai vetë më furnizon mua me të mirat (prapë të bëjë atë që doni ju!). Dhe unë nuk kam ndër mend t'ju ndaloj prej atyre veprave, të cilat i bëj unë vetë. Unë vetëm dëshiroj t'ju këshilloj në mënyrë të drejtë aq sa kam mundësi. Unë këtë mund ta arrij vetëm me ndihmën e Allahut. Unë i mbështetem vetëm Atij dhe vetëm Atij i drejtohem.

90. Dhe o populli im, ki kujdes që kundërshtimi ndaj meje të mos ju shpjerë tek ajo fatkeqësi që pat goditur popullin e Nuhit ose të Hudit ose të Salihut, kurse populli i Lutit (tragjedia e tij) nuk është fort larg jush.

91. Dhe kërkoni falje prej Zotit tuaj, mandej drejtohuni Atij. Vërtet, Zoti im është i Mëshirshëm dhe shumë Dashurues.

92. Ata thanë: O Shuejb, ne nuk jemi në gjendje ta kuptojmë pjesën më të madhe nga ajo që thua ti, kurse ne të

قَالُوا يُشْعِبُ أَسْلُوتَكَ تَأْمُرُكَ أَنْ تَتْرَكَ
مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أَمْوَالِنَا
مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ ﴿٨٨﴾

قَالَ يَقَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّن رَّبِّي وَرَزَقْنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمُ إِلَىٰ مَا أَنهَكُمُ عَنْهُ
إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ
وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿٨٩﴾

وَيَقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي أَنْ يُصِيبَكُمْ
مِثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ
أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِّنكُمْ
بِيعِدٍ ﴿٩٠﴾

وَاسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبِّي
رَحِيمٌ وَدُودٌ ﴿٩١﴾

قَالُوا يُشْعِبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مِّمَّا نَقُولُ
وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ

shohim ty një njeri të dobët në mesin tonë. Dhe sikur të mos ishte fisi yt, ne me siguri do të të kishim gurëzuar ty, dhe ti nuk do të kishe ndonjë sundim kundër nesh.

93. Ai tha: O Populli im! A, është më i fuqishëm te ju fisi im se Allahu dhe Atë e keni lënë pas dore? Vërtet, Zoti im e di shumë mirë çka bëni ju.

94. Dhe o Populli im, veproni si të dëshironi, edhe unë jam duke vepruar sipas dëshirës sime. Ju së shpejti do të kuptoni se cilin do ta kapë ndëshkimi që do ta poshtërojë atë, dhe se kush është gënjeshtar (e kush i vërtetë). Pra, prisni (për përfundimin tim e të tuajit) edhe unë bashkë me ju do të pres.

95. Dhe kur erdhi dekreti Ynë, Ne me mëshirën Tonë e shpëtuam Shuejbin dhe bashkë me atë edhe ata që besuan, ndërsa ndëshkimi i një krisme i zuri ata që ishin mizorë, e ata mbeten të shtrirë (të vdekur) përdhe në shtëpitë e tyre-

96. Sikur të mos kishin jetuar fare në to. Dëgjoni, shkatërrimi bëftë fati i Madjenit ashtu siç qe fati i Thamudit!

97. Dhe, vërtet, Ne e kemi dërguar Musain me Shenjat Tona e me autorizim të qartë.

لَرَجْمَكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بَعِيرٍ ﴿١١﴾

قَالَ يَوْمَ أَرْهَطِيَّ أَعَزَّ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظَهْرِيًّا ۗ إِنَّ رَبِّي بِمَا
تَعْمَلُونَ مُخِيطٌ ﴿١٢﴾

وَيَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ ۗ إِنِّي عَامِلٌ
سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ
وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ ۗ وَارْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ
رَقِيبٌ ﴿١٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجِيبًا وَشُعَيْبًا وَ
أَمْوًا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَأَخَذَتِ
الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَأَصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ
جُثْمِينَ ﴿١٤﴾

كَانَ لَمْ يَغْوَا فِيهَا إِلَّا بَعْدًا ۗ لِمَدْيَنَ
﴿١٥﴾ كَمَا بَعَدَتْ ثَمُودُ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنِ
﴿١٧﴾ مُبِينٍ ﴿١٨﴾

98. Në drejtim të Faraonit e te paria e tij, por ata (nuk e dëgjuan Musain) dhe ndoqën urdhërin e Faraonit, megjithëse urdhëri i Faraonit nuk ishte i drejtë.

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ ۗ^{٤٤}
وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ ۝٤٤

99. Në Ditën e Kiametit ai do t'i prijë popullit të vet dhe do ta shpjerë në zjarr. Sa i tmerrshëm është ai vend dhe sa fatzinj janë ata që do të hidhen në të!

يُقَدِّمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدَهُمُ النَّارَ ۗ^{٤٥}
وَبِئْسَ الْوَرْدَ الْمَوْرُودُ ۝٤٥

100. Dhe mallkimi i përcolli ata në këtë botë dhe do të mallkohen edhe në Ditën e Kiametit. Sa e keqe është ajo dhuratë që do t'u jepet!²²

وَأَسْبَعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةً ۗ وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ^{٤٦}
بِئْسَ الرِّفْدُ الْمَرْفُودُ ۝٤٦

101. Ky është një nga lajmet e qyteteve (të rrënuara) që Ne të rrëfejme ty. Disa prej tyre (qyteteve) ekzistojnë ende, ndërsa disa të tjera janë të zhdukur.

ذٰلِكَ مِنْ اَنْبِآءِ الْقُرَىٰ نَقُصُّهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ ۗ وَ حَاصِدٌ ۝٤٧

102. Dhe nuk kemi bërë mizori ndaj tyre, por ata vetë u sollën mizorisht ndaj vetes. Dhe kur erdhi urdhëri i Zotit tënd, atyre nuk u sollën kurrfarë dobie ata idhujt, të cilët i adhuronin në vend të Allahut, por ata vetëm ua shtuan shkatërrimin.

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلٰكِنْ ظَلَمُوْا اَنْفُسَهُمْ ۗ فَمَا اَغْنَتْ عَنْهُمْ اٰلِهَتُهُمُ الَّتِي يَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مِنْ شَيْءٍ لَّمَّا جَاءَ اَمْرُ رَبِّكَ ۗ وَ مَا زَادُوْهُمْ غَيْرَ تَتٰبٍ ۝٤٨

103. Ja, ashtu dënon Zoti yt kur i shkatërron ato qytete që bëjnë mizori. Vërtet, dënimi i Tij është i ashpër dhe i dhembshëm.

وَ كَذٰلِكَ اَخَذَ رَبُّكَ اِذَا اَخَذَ الْقُرَىٰ وَ هِيَ ظٰلِمَةٌ ۗ اِنَّ اَخْذَهُ الْيَمِّ شَدِيْدٌ ۝٤٩

²² Fjala *Rifd* do të thotë: dhuratë, shpërblim, përkrahje ose ndihmë (Lane). Pra, Fjala dhuratë në këtë ajet shpreh ironi.

104. Me të vërtetë, në këtë (dënim) ka një shenjë (një mësim) për atë që i frikësohet dënimit të Ahiretit. Kjo është ajo ditë kur do të tubohen të gjithë njerëzit dhe kjo do të jetë ajo ditë, të cilën do ta shohin të gjithë.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنْ خَافَ عَذَابَ
الْآخِرَةِ ۗ ذَلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَّهُ النَّاسُ
وَذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ ﴿١٠٤﴾

105. Dhe Ne nuk do ta shtyjmë por vetëm për një kohë të caktuar.²³

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَّعْدُودٍ ﴿١٠٥﴾

106. Kur do të vijë ajo ditë, asnjë njeri nuk do të flasë pa lejen e Allahut. Mandej, disa prej tyre do të jenë fatzinj e disa fatbardhë.

يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ ۗ
فَمِنْهُمْ سَخِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٦﴾

107. Përsa u përket fatzinjve, ata do të jenë në zjarr në mes të psherëtimeve²⁴ e të ngashërimeve.

فَأَمَّا الَّذِينَ سَقُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا
زَفِيرٌ وَسَهيقٌ ﴿١٠٧﴾

108. Aty do të jetojnë derisa ekzistojnë qiejt e toka, pos se Zoti yt do ndryshe. Vërtet, Allahu bën çka dëshiron Ai.

حُلْدَيْنَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوْتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ ۗ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيدُ ﴿١٠٨﴾

109. Por, përse u përket fatbardhëve, ata do të jenë në xhenet ku do të jetojnë derisa ekzistojnë qiejt e toka, pos se Zoti yt do ndryshe. Kjo do të jetë një shpërblim që kurrë nuk do të këputet.

وَأَمَّا الَّذِينَ سَعَدُوا فِي الْجَنَّةِ حُلْدَيْنَ
فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوْتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا
شَاءَ رَبُّكَ ۗ عَطَاءٌ غَيْرَ مَجْدُودٍ ﴿١٠٩﴾

110. Pra, mos e fut veten në dyshim, (o

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَعْبُدُ هَؤُلَاءِ ۗ مَا

²³ *Axhal* do të thotë: periudhë, kohë dhe fundi i një periudhe. Ka dy lloje: Koha e ndryshueshme dhe ajo e pandryshueshme.

²⁴ Fjala *zafir* do të thotë fillimi i pëllitjes së gomarit dhe fjala *shahik* është fundi i saj (Lane).

lexues) lidhur me adhurimin e këtyre (idhujtarëve, se do të shkojë kot). Këta nuk e adhurojnë askënd tjetër vetëm se çka adhuronin të parët e tyre, dhe Ne do t'u japim plotësisht pjesën e tyre pa mangësi.

يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا لَمُوقِفُوهُمْ نَصَبْنَاهُمْ غَيْرَ مَقْصُودٍ ۝

111. Dhe Ne, me të vërtetë, i kemi dhënë Musait Librin, mirëpo (pas pak kohe) u krijuan diferenca lidhur me të; dhe sikur të mos ishte vendimi i Zotit tënd (premtimi i mëshirës) i dhënë më herët, ata do të kishin mbaruar kaherë. Dhe ata, tani, janë në një dyshim shqetësues lidhur me këtë (Kuran).²⁵

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاحْتَفَفَ فِيهِ ط
وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ ط وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مِرْيَبٍ ۝

112. Zoti yt me siguri do t'u japë plotësisht shpërblimin e veprave të tyre. Ai është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëjnë ata.

وَإِنَّ كَلًّا لَمَّا لِيُوقِفِيَنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ ط
إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝

113. Pra, o Profet, ti bashkë me ata që iu drejtuan Allahut, qëndro rrugës së drejtë, dhe o besimtarë, mos i tejkaloni kufijtë, sepse Allahu sheh mirë çka bëni ju.

فَأَسْتَقِمَّ كَمَا أَمَرْتُ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ
وَلَا تَطْعُوا ط إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝

114. Dhe mos u anoni nga ata që bëjnë vepra të këqija, se zjarri i xhenemit do t'ju rrethojë edhe juve; dhe ju nuk do të keni asnjë shok, as ndihmëtar, pos Allahut.

وَلَا تَرَكَوْنَا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَمَسَّكُمْ
النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ
تُمْ لَا تُنصَرُونَ ۝

²⁵ Mëshira e Allahut është e pakufishme dhe përfshin çdo gjë, andaj nuk ngutet ta dënojë njeriun a popullin për shkak të mëkateve të tyre, por u jep afat që të pendohen dhe ta kuptojnë realitetin.

115. Dhe (o lexues) fale Namazin në dy skajet e ditës dhe në disa orë të natës. Vërtet, veprat e mira i shlyejnë (gëlltisnin) ato të këqijat. Ky mësim është një këshillë për ata që e mbajnë mend mësimin e Allahut.

وَ أَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَ زُلْمًا مِّنَ
الَّيْلِ ۖ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ۗ ذَلِكَ
ذِكْرِي لِلذَّكِّرِينَ ﴿١١٥﴾

116. Dhe vepro me durim e me këmbëngulje! Vërtet, Allahu nuk ua humb shpërblimin bamirësve.

وَ اصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٦﴾

117. E përse, pra, s'kanë dalë prej gjeneratave që ishin para jush, disa persona të mençur që e pengonin korrupsionin, përveç një pakice, të cilët i shpëtuam (se i ndalnin njerëzit nga veprat e këqija). Por, ata të tjerët që dolën mizorë dhe ndoqën atë rrugë për shkak së cilës ata (të parët e tyre) ishin bërë fajtorë dhe ata me të vërtetë kanë qenë kriminelë.

فَلَوْ لَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ
أُولُو بَقِيَّةٍ يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ
إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَنْجَبْنَا مِنْهُمْ ۗ وَ اتَّبَعَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرِفُوا فِيهِ وَ كَانُوا
مُجْرِمِينَ ﴿١١٧﴾

118. Dhe Zoti yt nuk është që t'i shkatërrojë mizorisht vendbanimet, nëse banorët e tyre janë duke bërë punë të mira.

وَ مَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ
وَ أَهْلِهَا مُصْلِحُونَ ﴿١١٨﴾

119. Dhe sikur të kishte dashur Zoti yt, Ai me siguri do ta kishte bërë tërë njerëzimin një popull (mirëpo Ai nuk bëri kështu), andaj ata vazhdimisht diferencohen në mes veti.

وَ لَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَ وَاحِدَةً
وَ لَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ۗ ﴿١١٩﴾

120. Pos atyre, që i mëshiron Zoti yt, dhe për këtë (mëshirë) Ai i krijoi ata.

إِلَّا مَنْ رَّحِمَ رَبُّكَ ۗ وَ لِدَلِكِ خَلَقَهُمْ ۗ ﴿١٢٠﴾

Dhe do të plotësohet kjo fjalë e Zotit tënd: Unë do ta mbush xhehenemin me xhinët dhe me njerëzit.

وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ
الْحِجَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿٣٠﴾

121. Dhe të gjitha këto që të rrëfejmë ty nga lajmet (ngjarjet) e Profetëve, janë me qëllim që Ne të ta përforcojmë zemrën tënde. Dhe lidhur me këtë, ka ardhur te ti e vërteta dhe një këshillë, dhe aty ka edhe një mësim të madh për besimtarët.

وَكَلَّا تَقْصُصَ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا
نُنِيَٰ بِهٖ فُؤَادَكَ ۚ وَجَاءَكَ فِي هُدٰهُ
الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٰى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣١﴾

122. Dhe atyre që nuk e pranojnë besimin, thuaju: Veproni si të doni, edhe unë jam duke vepruar,

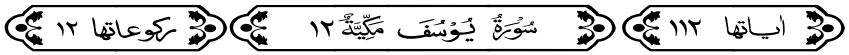
وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اَعْمَلُوا عَلٰى
مَكَانَتِكُمْ ۗ اِنَّا اَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

123. Dhe prisni edhe ne jemi duke pritur!

وَانتظروا ۗ اِنَّا مُنْتَظِرُونَ ﴿٣٣﴾

124. Dhe Allahut i takon dija e fshehtësive të qiejve e të tokës dhe Atij i drejtohen të gjitha çështjet. Pra, adhurojeni vetëm Atë dhe të keni mbështetje vetëm në Të. Dhe Zoti yt nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

وَاللّٰهُ غَيْبُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَاِلَيْهِ
يُرْجَعُ الْاَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ
عَلَيْهِ ۗ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٣٤﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Ra.¹ Këto janë ajetet e Librit të hapur.²

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

3. Ne e zbritëm Kuranin në arabisht që të mund ta kuptoni mirë.³

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ①

4. Ne të rrëfejme ty (çdo çështje) qartazi me anë të këtij Kurani që e zbritëm tek ti (me të gjitha vërtetësitë), dhe ti, para këtij, ishte ndër të paditurit.⁴

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ الْغٰفِلِينَ ①

5. (Kutjtoje kohën) kur Jusufi⁵ babait të vet i tha: O babai im, unë pashë në ëndërr se njëmbëdhjetë yje dhe dielli e hëna po më bëjnë mua sexhde.

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سٰجِدِينَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 112 ajete. Në Sure Hud është dhënë vërejtja për shkak të mohimit të udhëzimit Hyjnor, kurse në këtë Sure u jepet vërejtja arabëve, duke e përmendur jetëshkrimin e H. Jusufit a.s., se sjelljet e tyre u ngjajnë tërësisht sjelljeve të vëllezërve të H. Jusufit, dhe i tillë do të jetë edhe përfundimi i tyre. Siç iu bindën të gjithë vëllezërit H. Jusufit, ashtu një ditë arabët do të binden para H. Muhammedit s.a.v.s. Pra, në rastin e Fitores së Mekkës H. Muhammedi s.a.v.s. i falë të gjithë armiqtë e vet, ashtu siç pat falur H. Jusufi vëllezërit e vet, dhe të gjithë iu bindën atij.

¹ Unë jam Allah që shoh mirë

² Ky jo vetëm që është i qartë në vete, por e qartëson gjendjen e Skriptave të mëparshme.

³ Shprehja *Kuranën Arabijen* në këtë ajet do të thotë: a) Libër që lexohet shumë dhe b) që i shpjegon mirë kuptimet e veta.

⁴ Arsyja se përse rrëfëhet me hollësi ngjarja e Jusufit, qëndron në faktin se ky rrëfim mban me vete një profeci se ngjarje të tilla do të shfaqen edhe në kohën e Profetit të Shenjtë.

⁵ Jusufi ishte djali i dymbëdhjetë i Jakubit.

6. Ai (babai) tha: O djali im i dashur, mos ua trego ëndërrën tënde vëllezërve tu, se do të bëjnë ndonjë komplot kundër teje, sepse Shejtani është armiku më i hapur i njeriut,

قَالَ يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ أَعْطٰنَا الْحَيٰوةَ اِنَّا نَظُنُّكَ كٰفِرًا
اِنَّ الشَّيْطٰنَ لِلْاِنْسٰنِ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿٦﴾

7. Dhe ja kështu, Zoti yt do të të zgjedhë ty (për Vete) dhe do të të japë dijen e interpretimit të çështjeve Hyjnore dhe do ta plotësojë dhuntinë e Tij ndaj teje e ndaj familjes së Jakubit, si ia pat plotësuar atë më parë ndaj prindërve të tu, Ibrahimit dhe Is-hakut. Vërtet, Zoti yt është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

وَكَذٰلِكَ يَجْتَبِيْكَ رَبُّكَ وَيُعَلِّمُكَ مِنْ تَوٰٓوِيْلِ الْاَحَادِيْثِ وَيُنۢبِئُكَ بِمَا كُنۢتَ تَكْتُمِۥنَ عَلٰٓيْهِمْ
وَعَلٰٓى اِلٰهٍ يَّعۡتَوِبُ كَمَا اَتَمَمَّا عَلٰٓى اَبۡوٰٓيْكَ مِنْ قَبۡلِ اِبۡرٰهِيۡمَ وَاِسۡحٰقَ اِنَّ رَبَّكَ لَعَلِيۡمٌ حَكِيۡمٌ ﴿٧﴾

8. Vërtet, në ngjarjet e Jusufit e të vëllezërve të tij ka shumë Shenja për kërkimtarët e vërtetësisë.

لَقَدْ كَانَ فِيۥ يُوسُفَ وَاخۡوَتِهٖ اٰيٰتٍ لِّلسَّٰٓئِلِيۡنَ ﴿٨﴾

9. Kur ata njëri-tjetrit i thanë: Vërtet, Jusufi dhe vëllai i tij (Binjamini) janë më të dashur ndaj babait tonë se sa ne, sadoqë jemi një grup i fortë. Vërtet, babai ynë është në një gabim të hapët.⁶

اِذۡ قَالُوۡا لِيُوۡسُفَ وَاخۡوَتُهٗ اَحَبُّ اِلَآ اٰبِنٰٓا مِمَّا وَنَحۡنُ عَصَبَةٌ اِنَّ اٰبٰنَا لَفِيۥ ضَلٰٓلٍ مُّبِيۡنٍ ﴿٩﴾

10. Pra, mbyteni Jusufin ose shpjereni në një vend të largët që dashuria e babait tuaj të jetë vetëm për ju, dhe se pas kësaj do të pendoheni e do të bëheni njerëz të mirë.⁷

اَفۡتُلُوۡا يُوۡسُفَ اَوْ اَطۡرَحُوۡهُ اَرۡضًا يَّحِلُّ لَكُمۡ وَجۡهَ اٰبِيۡكُمۡ وَتَكُوۡنُوۡا مِنْۢ بَعۡدِهٖ قَوۡمًا صٰلِحِيۡنَ ﴿١٠﴾

⁶ Siç shprehën vëllezërit e Jusufit xhelozinë ndaj tij, ashtu kurejshët u zemëruan dhe shprehën xhelozinë e tyre se si Muhammedi mund të fitojë gradën e Profetit?

⁷ Siç tentuan vëllezërit e Jusufit ta vrasin atë, ashtu edhe kurejshët bënë plan ta vrasin Muhammedin s.a.v.s.

11. Njeri prej tyre tha: Mos e mbytni Jusufin, por hidheni në thellësi të ndonjë pusi që gjendet afër ndonjë kullote, se do të marrë ndonjë karvan (e ashtu ai largohet prej nesh), pra veproni në këtë mënyrë, nëse keni vendosur të bëni diçka.

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ
وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطُهُ
بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿١١﴾

12. Ata thanë: O babai ynë, përse nuk na beson lidhur me Jusufin, kur ne e duam shumë?

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ
وَأَنَّا لَهُ لَنَصْحُونَ ﴿١٢﴾

13. Lejoje nesër të shkojë me ne që të argëtohet e të hajë, dhe ne me siguri do ta ruajmë.

أَرْسَلَهُ مَعَنَا عَدَا يَرْتَع وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ
لَحَافِظُونَ ﴿١٣﴾

14. Jakubi tha: Më shqetëson mua që ju ta merrni me vete, dhe unë kam frikë se mos e han ujku, kurse të jeni të pakujdesshëm ndaj tij.

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا بِهِ
وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ
غَافِلُونَ ﴿١٤﴾

15. Ata thanë: Vërtet, nëse e ha ujku, ne megjithëse jemi një grup i fortë, do të pësojmë humbje të madhe.

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّا
إِذَا الْخُسْرَاءُونَ ﴿١٥﴾

16. Pra, kur e morën Jusufin me vete dhe u pajtuan ta hedhin në një pus të thellë afër një kullote (e plotësuan dëshirën e tyre), Ne i shpallëm atij (Jusufit) se ti një ditë do t'i njoftosh ata për këtë vepër të tyre dhe ata s' do të kuptojnë fare (se kush je ti).

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَنْ يُجْعَلُوهُ فِي
غَيَابَتِ الْجُبِّ ^ج وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَهُمْ
بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٦﴾

17. E në mbrëmje u kthyen te babai i tyre duke qarë-

وَجَاءَهُمْ وَعَآءٌ عِشَاءً يَبْكُونَ ﴿١٧﴾

18. E thanë: O babai ynë, ne shkuam të bëjmë gara dhe Jusufin e lamë tek teshat tona dhe në atë moment e hëngri ujku. Dhe ne dimë se ti nuk do të na besosh, edhe po të flasim të vërtetën.

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا
يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّبَابُ وَمَا
أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٨﴾

19. Dhe (për ta vërtetuar pohimin e vet) ata ia sollën këmishën e tij të përlyer me gjak të gënjeshtërt. Ai (Jakubi) tha: Kjo nuk është e vërtetë, por, përkundrazi, e shpet tuaja një çështje mjaft serioze e jua paraqitën si të lehtë. Pra, s'kam çka të bëj përveç se të duroj. Dhe vetëm prej Allahut kërkoj ndihmë kundër asaj që thoni ju.

وَجَاءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ ۗ قَالَ بَلْ
سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً ۗ فَصَبْرٌ
جَمِيلٌ ۗ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا
تَصِفُونَ ﴿١٩﴾

20. Dhe aty (te pusi) erdhi një karvan dhe e dërguan ujëbartësin e tyre, e ai e lëshoi kovën e vet (në pus) dhe (kur e pa një djalë) bërtiti: Lajm i gëzuar! Këtu është një djalosh! Dhe ata e fshehën atë si mall tregtie, por Allahu e dinte mirë atë që bënin ata.

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى
دَلْوَهُ ۗ قَالَ يَبْشُرِي هَذَا غُلْمٌ ۗ وَأَسْرُوهُ
بِضَاعَةً ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

21. Dhe ata e shitën atë me një çmim të vogël - me disa dirhemë (vetëm për ta larguar nga vendi) dhe nuk treguan kurrfarë interesi lidhur me të (të merrnin çmim të lartë).⁸

وَأَسْرُوهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ ۚ
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٢١﴾

22. Dhe njeriu nga Egjipti, që e pat blerë atë, gruas së vet i tha: Bën qëndrim të ndershëm për të se ndoshta bëhet i dobishëm për ne, ose do ta

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لِامْرَأَتِهِ
أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَىٰ أَنْ يَفْعَلَنَا أَوْ
نَتَّخِذَهُ وَلَدًا ۗ وَكَذَلِكَ مَكَثًا يُوسُفَ فِي

⁸ E shitën atë me qëlrim që ta largojnë nga vendi i tyre e që të mos kthehet më.

adoptojmë për djalë. Dhe, ja kështu Ne e vendosëm Jusufin e i dhamë pozitë në vend që t'ia japin dijen e shpjegimit të ëndërrave. Dhe Allahu ka fuqi të plotë ta realizojë urdhërin e Tij, por shumica nuk e kuptojnë këtë (realitet).

23. Dhe kur e arriti pjekurinë e tij, Ne ia dhamë aftësinë e të gjykuarit dhe diturinë (e veçantë). Dhe kështu Ne i shpërblejmë ata që bëjnë vepra të mira.

24. Dhe ajo, në shtëpinë e së cilës banonte Jusufi, u përpoq ta bindë Jusufin të bëjë punë të turpshme kundër dëshirës së tij, andaj i mbylli dyert e shtëpisë dhe i tha: Eja! Jusufi tha: Allahu më ruajtë, Ai është Zoti im e Ai e bëri të ndershëm qëndrimin tim. Vërtet, keqbërësit nuk korrrin sukses.

25. Dhe ajo e përforcoi vendimin e saj lidhur me të (se do ta detyrojë të bëjë punë të turpshme), dhe Jusufi e përforcoi vendimin e tij lidhur me të (se nuk do ta plotësoj dëshirën e saj). E po të mos e kishte parë shenjën e hapur të Zotit të tij (e shpëtoi nga pusi), ai kurrsesi nuk do të merrte një vendim të tillë. Ashtu ngjau që Ne ta largojmë prej tij çdo punë të turpshme. Vërtet, ai (Jusufi) ishte nga robët Tanë të zgjedhur.

26. Dhe ata të dy (grua e zotit të

الْأَرْضِ ۖ وَلُعَلَّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ ۖ
وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ ۚ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا ۚ
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٨﴾

وَرَأَوْتَهُ اَلَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ
وَغَلَقَتِ الْاَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ۚ
قَالَ مَعَاذَ اللّٰهِ اِنَّهُ رَبِّيْ اَحْسَنُ مٰثَوٰى
اِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظّٰلِمُوْنَ ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ ۚ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا اَنْ رَّا
بُرْهَانَ رَبِّهٖ ۚ كَذٰلِكَ نُنْصِرُ عَنْهُ السُّوْءَ
وَالْفَحْشَآءَ ۚ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ ﴿٢٠﴾

وَاسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ

shtëpisë dhe Jusufi) vrapuan në drejtim të derës (Jusufi për të ikur nga shtëpia e ajo për ta zënë atë) dhe në këtë orvatje ajo ia grisi këmishën e tij nga mbrapa, dhe (kur arritën te dera) e gjetën të zotin e shtëpisë (burrin e saj). Ajo i tha: Çfarë dënimi meriton ai, i cili tentoi të bëjë punë të turpshme me gruan tënde, pos se të burgoset ose të ketë dënim të dhembshëm?

27. Jusufi tha: Kjo më detyronte të bëja punë të turpshme kundër dëshirës sime. Dhe një dëshmitar nga familja e saj gjykoi kështu: Nëse këmisha e tij është shqyer nga ana e përparme, atëherë ajo flet të vërtetën dhe ai (Jusufi) është gënjeshtar,

28. Por, nëse këmisha e tij është e shqyer nga mbrapa, atëherë ajo gënjen dhe ai është i pafajshëm (i vërtetë).

29. Pra, kur ai (burri i saj) e pa këmishën e tij të shqyer nga mbrapa, tha: Vërtet, kjo është një dredhi jotja. Dredhia juaj (grave), pa dyshim, është e madhe.

30. Ti, o Jusuf, mbylli sytë nga ky gabim i saj (mos ia përmend askujt)! Dhe ti, o grua, kërko falje për mëkatin tënd, se vërtet ti ke qenë fajtoare.

31. Dhe gratë e qytetit filluan të thonë:

وَأَنْفِيَاسِيَدَهَا لَدَا الْبَابِ ط قَالَتْ مَا جَزَاءُ
مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ
أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٠﴾

قَالَ هِيَ رَأَوَدْتَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ
مِّنْ أَهْلِهَا ء إِن كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ قُبُلٍ
فَصَدَقْتَ وَهُوَ مِنَ الْكٰذِبِينَ ﴿٣١﴾

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبْتَ
وَهُوَ مِنَ الصّٰدِقِينَ ﴿٣٢﴾

فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدَّ مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ
كَيْدِكُنَّ ط إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَن هٰذَا ۖ وَاسْتَغْفِرِي
لِدُنْيِكَ ؕ إِنَّكَ كُنْتِ مِنَ الْخٰطِئِينَ ﴿٣٤﴾

وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ

Gruaja e Azizit ka dashur marrëzisht robin e saj dhe e detyroi atë të bëjë punë të turpshme kundër dëshirës së tij. Dashuria e tij ka zënë vend në zemrën e saj. Pa dyshim, ne e shohim atë në një gabim të qartë.

32. Dhe kur ajo dëgjoi pëshpëritjen e tyre, i ftoi ato dhe përgatiti një sofër dhe i dha secilës nga një thikë, e mandej i tha (Jusufit): Dil para tyre! Dhe kur ato e panë atë (Jusufin), e panë një person me dinjitet të madh dhe u mahnitën aq shumë sa i prenë duart e veta⁹ dhe thanë: Ky vetëm për hir të Allahut u ndal nga imoraliteti dhe ky nuk është njeri, por qenka një engjëll i ndershëm!

33. Ajo tha: Ja, ky është ai për të cilin ju më qortuat mua. Unë e detyrova të bëjë punë të turpshme kundër dëshirës së tij dhe ky e ruajti veten nga mëkati. Dhe po që se nuk bën çka e urdhëroj unë, do të burgoset e do të poshtërohet.

34. Atëherë, Jusufi bëri lutje: O Zot im, burgun e dua më shumë se sa atë punë për të cilën ajo më fton! Dhe nëse nuk do të largosh prej meje dredhinë e tyre, unë mund të anohem nga ato dhe do të bëhem injorant!

35. Pra, Zoti e tij e dëgjoi lutjen e tij

تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ ۚ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا
إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ
وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكًا وَآتَتْ كُلَّ وَاحِدَةٍ
مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَوَقَّعْنَ عَلَيْهِنَّ
فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ
وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا ۗ إِنْ هَذَا
إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ۝

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ ۗ وَلَقَدْ
رَاوَدتُّهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاَسْتَعْصَمَ ۗ وَلَئِن لَّمْ
يَفْعَلْ مَا أَمَرُهُ لَيَسْجَنَنَّ وَيَكُونًا
مِّنَ الصَّغِيرِينَ ۝

قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ ۗ وَإِنِّي يَدْعُوَنِي
إِلَيْهِ ۗ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي كَيْدَهُنَّ أَصْبُ
إِلَيْهِنَّ وَأَكُن مِّنَ الْجَاهِلِينَ ۝

فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ ۗ

⁹ Shprehja i kanë prerë duart e veta tregon çudinë e tyre ndaj bukurisë dhe pastërsisë shpirtërore të Jusufit.

dhe e shpëtoi nga dredhia e tyre. Vërtet, Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٢٥﴾

36. Mandej, pasi i panë shenjat e pafajsisë së tij, u ra ndërmend parive të vendit që ta burgosin Jusufin për një kohë (me qëllim që ta ruajnë nderin e Azizit, kinse Jusufi ishte fajtor).¹⁰

ثُمَّ بَدَأَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا الْآيَاتِ
يُحِبُّ لِيَسْجُنْتَهُ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٦﴾

37. Dhe në burg bashkë me të hynë dy të rinj. Njëri prej tyre tha: Pashë në ëndërr se jam duke shtrydhur rrush. E tjetri tha: Pashë në ëndërr se jam duke bartur mbi kokë bukën nga e cila po hanë shpezët. Na trego, o Jusuf, shpjegimin e ëndërrave tona, sepse ne të shohim ty si njeri të ndershëm e të ditur.

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيْنٌ ۖ قَالَ
أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرِنِي أَخْضِرُ حَمْضًا ۗ
وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرِنِي أَحْمِلُ فَوْقَ
رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ ۗ نَبِّئْنَا
بِتَأْوِيلِهِ ۗ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٧﴾

38. Jusufi tha: Para se të vijë ushqimi juaj, unë do t'ju tregoj interpretimin e ëndërrave tuaja. Këtë dijen e interpretimit të ëndërrave e di meqë Zoti im më mësoi mua. Unë kam hequr dorë nga religjioni i atyre që nuk e besojnë Allahun dhe që e mohojnë Ahiretin.

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُرْزِقُنِيهِ إِلَّا
نَبَأْتُكُمَا فِي تَأْوِيلِهِ ۚ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَكُمَا ۗ ذَلِكُمَا
مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي ۗ إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ
لَّا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
كٰفِرُونَ ﴿٢٨﴾

39. Dhe unë e ndjek religjionin e stërgjyshërve të mi, religjionin e Ibrahimit e të Is-hakut dhe të Jakubit. Neve nuk na takon t'i shoqërojmë partnerë Allahut. Ky (mësim rreth Zotit

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحٰقَ
وَيَعْقُوبَ ۗ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ
مِنْ شَيْءٍ ۗ ذٰلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا

¹⁰ Duket se u përhap diskreditimi i gruas së Potifarit-zoti i shtëpisë tek i cili rrinte Jusufi-anëtarët e familjes propozuan që Jusufi të burgoset që njerëzit të marrin vesh se Jusufi është fajtor e jo gruaja e tij.

Një) është dhurata e Allahut ndaj nesh e ndaj njerëzve të tjerë, por shumica nuk dalin mirënjohës (ndaj mirënjohjeve të Tij).

40. O ju dy shokët e mi të burgut, a janë më mirë ata Zota të ndryshëm që dallohen mes veti apo Allahu që është Një dhe që është i Plotëfuqishëm?

41. Ata që ju adhuronin përveç Allahut, nuk janë tjetër vetëm disa emra të cilët i pagëzuat ju dhe të parët tuaj. Allahu nuk zbriti ndonjë argument të prerë në favor të tyre. Gjykimi i takon vetëm Allahut. Ai ju urdhëron të mos adhuronin askënd, pos Tij. Ky është religjioni i drejtë, por shumica nuk e kuptojnë.

42. O ju dy shokët e mi të burgut! Njëri prej jush do t'i japë për të pirë verë zotërisë së vet, e tjetri do të kryqëzohet dhe shpezët do të hanë nga koka e tij (kufomën e tij). Tani, ka marrë fund çështja rreth së cilës ju kërkuat shpjegim.

43. Dhe atij për të cilin besonte se do të lirohet, i tha: Më përmend mua te zotërija yt. Mirëpo, shejtani e vuri në harresë ta përmendte te zotërija i tij, andaj Jusufi mbeti në burg për disa vjet.

44. Dhe (pas pak kohe) mbreti u tha oborrtarëve të vet: Unë kam parë në

وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٩﴾

يٰصٰحِبِ السِّجْنِ ۗ اَرْبَابٌ مُّتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ اَمْ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤٠﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ اِلَّا اَسْمَاءٌ سَمِيْمُوْهَا اَنْتُمْ وَاٰبَاؤُكُمْ مَّا اَنْزَلَ اللّٰهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ۗ اِنِ الْحُكْمُ اِلَّا لِلّٰهِ ۗ اَمَرَ اِلَّا تَعْبُدُوْا اِلَّا اِيَّاهُ ۗ ذٰلِكَ الدِّيْنُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٤١﴾

يٰصٰحِبِ السِّجْنِ اَمَّا اَحَدُكُمْ فَيَسْقٰى رِبِّهٖ حَمْرًا ۗ وَاَمَّا الْاٰخَرُ فَيُصَلَّبُ فَمَا كُلُّ الطَّيْرِ مِنْ رَاسِهٖ ۗ قُضِيَ الْاَمْرُ الَّذِي فِيْهِ تَسْتَفْتِيْنَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ اَنْهُ نٰجٍ مِنْهُمَا اذْكُرْنِيْ عِنْدَ رَبِّكَ ۗ فَاَنْسَهُ الشَّيْطٰنُ ذِكْرَ رَبِّهٖ ۗ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضْعَ سِنِيْنَ ﴿٤٣﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ اِنِّيْ اَرٰى سَبْعَ بَقَرٰتٍ سَمٰنٍ

ëndërr shtatë lopë të majme, të cilat i hanin shtatë lopë të dobëta, dhe shtatë kallinj të gjelbër e shtatë të tjerë që janë të tharë. O ju pari, tregomëni interpretimin e ëndërrës sime, nëse dini të interpretoni ëndrrën!

45. Ata thanë: Këto janë ëndërra të ngatërruara e nuk e dimë interpretimin e ëndrrave të tilla.

46. Atëherë, pas një kohe të gjatë, iu kujtua atij, i cili qe liruar prej atyre dy të burgosurve, dhe tha: Unë ju tregoj interpretimin e kësaj ëndrre, pra më dërgoni te Jusufi.

47. Dhe ai erdhi te Jusufi dhe i tha: O Jusuf, o njeri i vërtetë, tregona interpretimin e ëndërrës - shtatë lopë të dobëta i hanë shtatë lopë të majme, dhe janë shtatë kallinj të gjelbër e shtatë të tharë që të kthehem te njerëzit e që edhe ata ta kuptojnë interpretimin e ëndërrës.

48. Jusufi tha: Do të mbillni me zell shtatë vjet me radhë, e çka kornji lëreni në kallinj, përveç një pakice nga e cila do të hani,

49. Sepse pas tyre do të vijnë shtatë vjet të vështira (me thatësira) që do ta hanë atë që e kishit ruajtuar, përveç një pakice që do ta ruani (për farë).

يَا كُلُّهُنَّ سَبْعَ عَجَافٍ وَ سَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ
وَ آخَرَ يَبِيسٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي
رَأْيَا إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءْيَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٥﴾

قَالُوا أَضْعَافٌ أُحْلَامٍ ۚ وَ مَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ
الْأَحْلَامِ بِعِلْمَيْنَا ﴿٤٦﴾

وَ قَالَ الَّذِي نَجَمَ مَعَهُمَا وَ أَذْكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ أَنَا
أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ ﴿٤٧﴾

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفْتِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
سَمَانٍ يَا كُلُّهُنَّ سَبْعَ عَجَافٍ وَ سَبْعَ سُنبُلَاتٍ
خُضْرٍ وَ آخَرَ يَبِيسٍ لَّعَلِّي أَرْجِعَ إِلَى
النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَابَّابًا فَمَا
حَصَدْتُمْ فَذَرُوهُ فِي سُنبُلَيْهِ إِلَّا قَلِيلًا
مِّمَّا تَأْكُلُونَ ﴿٤٩﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادًا يَأْكُلْنَ
مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّا خَصَّصُونَ ﴿٥٠﴾

50. Mandej, pas kësaj vjen ai vit kur do të dëgjohet thirrja e njerëzve dhe ata do të begatohen dhe do t'i japin (nga gëzimi) dhurata njëri-tjetrit.¹¹

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ
بِطُغْيَانِ النَّاسِ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dhe mbreti tha: Silleni atë (Jusufin) tek unë! Dhe kur i dërguari erdhi te Jusufi, ai tha: Kthehu te zotërija yt dhe pyete atë se si është puna e atyre grave që i prenë duart e tyre; sepse Zoti im e di shumë mirë dredhinë e tyre.¹²

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ
الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا
بِالْنِسْوَةِ الَّتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي
بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

52. Ai mbreti u tha (grave): Çfarë është realiteti i asaj çështjeje kur u përpoqët ta detyroni Jusufin të bëjë punë të turpshme kundër dëshirës së tij? Ato thanë: Ai u largua nga mëkati vetëm nga frika e Allahut, ne nuk e zbuluam ndonjë shenjë imoraliteti tek ai! Gruaja e Azizit tha: Tani, e vërteta doli në shesh. Unë e detyrova që ai të bënte punë të turpshme kundër dëshirës së tij, dhe vërtet ai është ndër njerëzit e vërtetë.

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ
نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ
مِنْ سَوْءٍ قَالَتْ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ النَّ
حَصَّصَ الْحَقُّ أَنَا رَاوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ
وَأَنَّهُ لَمِنَ الصَّٰدِقِينَ ﴿٥٢﴾

53. Jusufi tha: Unë këtë e thashë vetëm që ta dijë Azizi se une nuk e tradhtova në mungesë të tij dhe se Allahu kurrë nuk lejon që dredhia e tradhtarëve të realizohet.

ذٰلِكَ لِيَعْلَمَ اَنْتِي لَمْ اَحْنَهٗ بِالْعَيْبِ وَاَنَّ
اللّٰهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخٰٓئِنِيْنَ ﴿٥٣﴾

¹¹ Fjala *Jugatho* në gjuhën arabe përdoret edhe për shi e për pranimin e lutjes. Ajeti do të thotë se do të vijë ai vit kur do të pranohet lutja e njerëzve që do të bëhet për largimin e thatësisër.

¹² Duke kuptuar faktin se Jusufi nuk është ndonjë person i zakonshëm, mbreti dëshiroi ta lirojë atë. Mirëpo, Jusufi refuzoi të lirohet derisa të mos kryehet procesi gjyqësor dhe të vërtetohet se ai është i pafajshëm. Pra, gjatë procesit gjyqësor ai doli i pastër.

KAP XIII

54. Dhe unë nuk them se jam larg çdo gabimi, sepse nefsi Ammara (instinkti dhe prirja e njeriut) e ngacmon shumë (njeriun) të bëjë vepra të këqija, përveç atij të cilin e mëshiron Zoti im. Vërtet, Zoti im fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

وَمَا أBRِي نَفْسِي ۚ إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ۗ إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿٥٤﴾

55. Dhe mbreti tha: Më sillni atë (Jusufin) që ta zgjedh për punët e mija! Dhe kur mbreti bisedoi me Jusufin, i tha: Ti qysh sot do të jesh person i ndershëm tek ne dhe i besueshëm.

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصُهُ
لِنَفْسِي ۚ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ
لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٥﴾

56. Jusufi tha: Më emëro mua përgjegjës të thesareve të vendit, sepse unë jam kujdestar i mirë dhe ekonomist i ditur.¹³

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ ۚ إِنِّي
حَفِيظٌ عَلَيْكُمْ ﴿٥٦﴾

57. Dhe kështu Ne e stabilizuar Jusufin në vend (Egjipt). Qëndronte ku dëshironte. Ne ia japim të mirat Tona atij, të cilin e duam Ne dhe Ne nuk ua humbim shpërblimin bamirësve.

وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ ۚ يَتَّبِعُونَ
مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ۗ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا
مَنْ نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٧﴾

58. Ndërsa, shpërblimi i Ahiretit është shumë më i mirë për ata që e pranojnë besimin dhe i frikësohen Zotit.

وَلَا جُرْ الْأَخْرَةَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا
يَتَّقُونَ ﴿٥٨﴾

59. Dhe (në atë kohë të thatësirave) vëllezërit e Jusufit erdhën në vend dhe

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ

¹³ Jusufi vendosi ta marrë për vete pozitën e ministrit të financave, sepse ka lidhje të ngushtë me ëndrën e mbretit.

hynë tek ai, por ai i njohu ata, kurse ata nuk e njohën atë.

فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٩﴾

60. Dhe kur i furnizoi me racion e i përgatiti për kthim, u tha: Më sillni atë vëllanë tuaj që e keni nga baba. A nuk e shihni se unë jap plotësisht peshojën dhe unë jam mikëpritësi i mirë!¹⁴

وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَّازِهِمْ قَالَ ائْتُونِي بِأَخٍ لَّكُم مِّنْ أَبِيكُمْ ؕ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِي الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٦٠﴾

61. Por, nëse nuk do ta sillni tek unë, ta dini se më nuk do të merrni racionin tuaj e as mos ejani më tek unë!

فَإِنْ لَّمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ ﴿٦١﴾

62. Ata thanë: Ne do të përpiqemi ta bindim babain e tij (që ta marrim vëllanë) dhe ne me siguri do ta kryejmë këtë punë.

قَالُوا سَنَرَاوِدُ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ ﴿٦٢﴾

63. Dhe Jusufi shërbëtorëve të vet u tha: Vini të hollat e tyre në hejbetë e tyre, ndoshta kur të kthehen te familja e tyre, do ta njohin këtë mirënjohje, dhe ndoshta do të kthehen sërish te ne.

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٣﴾

64. Dhe kur u kthyen te babai i tyre, thanë: O babai ynë, po na ndalohet racioni, andaj lejoje vëllanë tonë të vijë me ne që ta marrim racionin, dhe ne do ta ruajmë atë.

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مُنِعَ مِنَّا الْكَيْلُ فَأرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَفِظُونَ ﴿٦٤﴾

65. Ai (Jakubi) tha: A t'ju besoj unë si ju besova më parë lidhur me vëllain e tij (Jusufin)? Mirëpo, ua dorëzoj atë juve

قَالَ هَلْ آمَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا آمَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ ۗ قَالَ لَهُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حِفْظًا ۗ

¹⁴ Jakubi kishte dymbëdhjetë bijtë. Jusufi dhe Benjamini me një grua dhe të tjerët me një grua tjetër.

(Binjamin, jo me besim se do të kujdeseni, po me besim se) Allahu është rojtari më i mirë dhe Ai është më i Mëshirshëm prej të gjithë atyre që mëshirojnë.

66. Dhe kur i hapën hejbetë e tyre, i gjetën të hollat e tyre që u ishin kthyer, ata thanë: O ati ynë, çka duam më tepër? Ja, këto janë të hollat tona që na janë kthyer, (Nëse shkojmë me vëllain tonë) Ne do ta furnizojmë me drithë familjen tonë dhe do ta ruajmë vëllanë tonë dhe do të sjellim më shumë se një barrë deveje. Dhe kjo barrë e një deveje (që do ta marrim falas) është një pazar i lehtë.

67. Ai (Jakubi) tha: Unë nuk do ta dërgoj atë (Binjaminin) me ju, derisa të mos më jepni besën e fortë në emër të Allahut se do të ma ktheni atë, përveç nëse ju rrethon ju të gjithëve ndonjë fatkeqësi. Dhe kur ata ia dhanë besën, ai tha: Allahu është dorëzanë për këtë që thoni ju.

68. Dhe ai tha: O bijtë e mi, mos hyni (në Egjipt) nga një portë, por hyni nga porta të ndryshme (të qytetit) dhe unë nuk mund t'ju shpëtoj nga Allahu (nga dënimi i Tij). Gjykimi i takon vetëm Allahut. Dhe kam mbështetje vetëm tek Ai dhe tek Ai duhet të kenë mbështetje të gjitha ata që dëshirojnë të kenë mbështetje.

وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٥﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِصَاعَتِهِمْ
رَدَّتْ إِلَيْهِمْ ۖ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي ۗ
هَذِهِ بِصَاعَتُنَا رَدَّتْ إِلَيْنَا ۖ وَنَجِيرُ
أَهْلِنَا وَخَفِضُ أَخَانَا وَنَزْدَادُ كَيْلَ بَعِيرٍ ۗ
ذَلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿١٦﴾

قَالَ لَنْ أُرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُونِ
مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ تَأْتِي بِهِ إِلَّا أَنْ يَحَاطَ
بِكُمْ ۚ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَى
مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَ تَدْخُلُوا مِن بَابٍ وَاحِدٍ
وَأَدْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ ۗ وَمَا أُغْنِي
عَنكُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ إِنَّ الْحُكْمَ
إِلَّا لِلَّهِ ۗ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۗ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٨﴾

69. Dhe kur ata hynë ashtu siç i pat porositur babai i tyre, ai (Jakubi) nuk mund t'i shpëtonte bijtë e tij nga dekreti i Allahut, mirëpo ai e realizoi atë dëshirë që e kishte në zemrën e tij (e mundësoi Benjamin të takohet me Jusufin para vëllezërve të tjerë). Ai Jakubi ishte njeri i ditur se Ne ia dhuruam dijen, por shumica s'e dinë këtë realitet.

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ^ط
 مَا كَانَ يُعْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ
 إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسٍ يَعْقُوبَ قَضَاهَا^ط
 وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لِمَا عَلَّمْنَاهُ وَلَكِنَّ
 أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ^{١٥}

70. Dhe kur hynë te Jusufi, ai e afroi pranë vetes vëllain e tij (Binjaminin) dhe i tha: Unë jam vëllai yt (i humbur), pra mos u pikëllo për atë që kanë bërë ata (vëllezërit e tjerë).

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ
 قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ^{١٦}

71. Dhe kur duke i pajisur me racionin e tyre, i përgatiti për kthim, e vuri tasin në hejbetë e vëllait të vet, e mandej një thirrës bërtiti: O ju njerëz të karvanit, ju me siguri jeni vjedhës.¹⁵

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي
 رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتَهَا الْعِيرُ
 إِنَّكُمْ لَسُرِقُونَ^{١٧}

72. Ata duke iu drejtuar thirrësit, thanë Çka keni humbur?

قَالُوا وَأَقْبَلُوا عَلَيْهِمْ مَاذَا تَفْقَدُونَ^{١٨}

73. (Nëpunësit e mbretit) Thanë: Kemi humbur tasin¹⁶ e mbretit dhe kush e gjen atë do të ketë si shpërblim një barrë deveje drithi, dhe unë vetë jam garantues për këtë.

قَالُوا نَفَقْدُ صَوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ
 حِمْلُ بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ^{١٩}

¹⁵ Jusufi nuk e kishte vënë qëllimisht tasin në torbën e vëllait të vet, por ai pasi piu ujë, e vuri paqëllim në torbën e tij.

¹⁶ Fjala *sua* përdoret për enë matëse dhe për enë që përdoret për pije.

74. Ata thanë: Pasha Allahun, ju e dini se ne nuk kemi ardhur që të krijojmë çrregullim në vend e as nuk jemi vjedhës.

قَالُوا تَاللّٰهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا بِمُنْفِسِدٍ
فِي الْاَرْضِ وَمَا كُنَّا سِرْقِيْنَ ﴿٧٤﴾

75. (Nëpunësit) Thanë: Çfarë duhet të jetë dënimi i atij (që ka vjedhur), nëse do të dilni gënjeshtarë?

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ اِنْ كُنْتُمْ كٰذِبِيْنَ ﴿٧٥﴾

76. Ata thanë: Dënimi i tij është që ai, nga hejbetë e të cilit del tasi, të robërohet. Në këtë mënyrë ne i dënojmë keqbërësit.

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ
جَزَاؤُهُ ۗ كَذٰلِكَ نَجْزِي الظٰلِمِيْنَ ﴿٧٦﴾

77. Pra, ai (thirrësi)¹⁷ filloi t'i kontrollojë hejbetë e tyre para hejbeve të vëllait të tyre. Mandej, e nxori tasin nga barra e vëllait të tij (Jusufit). Kështu Ne e kemi bërë plan për Jusufin. Përndryshe, ai (Jusufi), sipas ligjit të mbretit, s'mund ta ndalte vëllanë e vet, përveçse dëshironte Allahut. Ne e lartësojmë atë që duam Ne, dhe mbi secilin të ditur ka edhe më të ditur (Allahu).¹⁸

فَبَدَا بِاَوْعِيَّتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ اٰخِيهِ
ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ اٰخِيهِ ۗ كَذٰلِكَ
كِدْنَا لِيُوسُفَ ۗ مَا كَانَ لِيَاْخُذَ اٰخَاهُ فِي
دِيْنِ الْمَلِكِ اِلَّا اَنْ يَّشَاءَ اللّٰهُ ۗ نَرْفَعُ
دَرَجٰتٍ مِّنْ نَّشَآءٍ ۗ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي
عِلْمٍ عَلِيْمٌ ﴿٧٧﴾

78. Ata (vëllezërit e Jusufit) thanë: Në pastë vjedhur ky (Binjamini), (s'është çudi), ka vjedhur edhe më parë vëllai i tij. Por, Jusufi këtë (akuzë) e mbajti të fshehtë në zemrën e tij dhe nuk ua zbuloi atyre, dhe tha (në vetvete): Ju

قَالُوا اِنْ يَّسْرِقْ فَقَدْ سَرَ قَ اٰخَ لَهٗ مِنْ
قَبْلَ ۚ فَاَسْرَهَا يُّوسُفُ فِيْ نَفْسِهٖ وَلَمْ
يُبْدِهَا لَهُمْ ۚ قَالَ اَنْتُمْ شَرُّ مَّكٰنٰٓةٍ
وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا تَصِفُوْنَ ﴿٧٨﴾

¹⁷ Përemri *ai* referon nëpunësin që u jepte racion.

¹⁸ Allahu e bëri këtë plan që ai ta fuste tasin në torbën e vëllait të tij.

jeni më të këqinj për nga pozita, dhe Allahu e di shumë mirë çka thoni ju.

79. Ata thanë: O sundimtar, ky (Binjamini) ka një babë plak, pra në vend të tij merre njërin prej nesh. Bëje këtë të mirë se ty të shohim prej atyre që bëjnë të mirë.

80. Ai (thirrësi) tha: Allahu na ruajtë nga kjo që ne të marrim dikë tjetër pos atij tek i cili u gjet tasi ynë. Vërtet ne do të jemi të padrejtë, nëse veprojmë kështu.

81. Dhe kur u dëshpëruan prej tij (Jusufit), u larguan duke u konsultuar me njëri-tjetrin. Më i madhi prej tyre tha: A nuk e dini ju se babai juaj kishte marrë prej jush besën në emër të Allahut, dhe ju edhe më parë e keni tepruar ndaj Jusufit? Unë, pra, nuk do të largohem nga ky vend derisa t'më lejojë babai im, ose të vendosë Allahu për mua. Ai është Gjykatësi më i mirë prej të gjithë gjykatësve.

82. Kthehuni ju te babai juaj dhe thoni: O ati ynë, djali yt ka vjedhur, ne të tregojmë ty vetëm realitetin që dimë, dhe nuk jemi mbikëqyrës të së padukshmes.

83. Dhe pyeti banorët e qytetit ku ishim ne, po edhe karvanin me të cilin erdhëm

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبًا شَيْخًا
كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ ۚ إِنَّا نَرُوكَ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٩﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ وَجَدْنَا
مُتَاعِنَا عِنْدَهُ ۚ إِنَّا إِذًا لَظَالِمُونَ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا اسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا ۗ
قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ
قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ
قَبْلُ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ ۚ فَلَنْ
أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّىٰ يَأْذَنَ لِي أَبِي
أَوْ يَحْكَمَ اللَّهُ لِي ۚ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨١﴾

إِرْجِعُوا إِلَىٰ آبَائِكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
ابْنَكَ سَرَقَ ۚ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا
وَمَا كُنَّا لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨٢﴾

وَسَلَّ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعَيْرَ

ne. Ne tregojmë vetëm të vërtetën.

أَتَىٰ أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَدِقُونَ ﴿٨٥﴾

84. Ai (Jakubi) tha: Jo, kjo s'është e vërtetë, por epshi juaj një çështje mjaft serioze jua paraqiti të lehtë. Pra, tani, mua më ka mbetur vetëm të shpreh durim të madh. Nuk është e pamundur që Allahu t'i sjellë te unë të gjithë ata; Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

قَالَ بَلْ سَوَّيْتُ لَكُمُ أَنفُسَكُمْ أَمرًا
فَصَبِرْ جَمِيلًا ۗ عَسَى اللَّهُ أَن يَأْتِيَنِي
بِهِمْ جَمِيعًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٥﴾

85. Dhe ai u largua prej tyre, dhe duke e lutur Zotin në vetmi tha: O Zoti im, anko hem për Jusufin, dhe atij iu mbushën sytë me lotë nga pikëllimi, por e mbante (në zemrën e tij) të fshehtë pikëllimin.

وَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَىٰ عَلَىٰ يُونُسَ
وَأَبْيَضَتْ عَيْنُهُ مِنَ الْحُزَنِ فَهُوَ
كَظِيمٌ ﴿٨٥﴾

86. Ata thanë: Pasha Allahun, na duket se ti (o babai ynë) do ta përkujtosh vazhdimisht Jusufin derisa do të sëmuresh rëndë ose do të vdesësh.

قَالُوا تَاللَّهِ تَلَّوْنَا تَذَكَّرُ يُونُسَ حَتَّىٰ
تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٦﴾

87. Ai tha: Unë ankimin dhe pikëllimin tim ia parashtroj vetëm Allahut, dhe unë e di prej Allahut që ju nuk e dini.¹⁹

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٧﴾

88. O bijtë e mi, shkoni dhe gjurmoni Jusufin dhe vëllanë e tij dhe mos u dëshpëroni nga mëshira e Allahut, sepse askush nuk dëshpërohet nga mëshira e Allahut, përveç mosbesimtarëve.

يَبْنَئِي أَدْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُونُسَ
وَآخِيهِ وَلَا تَأْيِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ ۗ إِنَّهُ
لَا يَأْسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٨﴾

¹⁹ Ajeti tregon qartë se Jakubi ishte i informuar prej Allahut se Jusufi dhe Binjamini janë të gjallë.

89. Dhe ata kur erdhën tek ai (Jusufi), thanë: O sundimtar fisnik, neve dhe familjen tonë na e ka goditur skamja e vështirë, dhe ne kemi ardhur tek ti me pak pare, ti duke bërë mirënjohje ndaj nesh, na jep tërë barrën tonë të drithit. Vërtet, Allahu u jep shpërblim të mirë lëmoshdhënësve.

90. Ai (Jusufi) tha: A e dini ju çka keni bërë ndaj Jusufit e ndaj vëllait të tij kur ishit njerëz të paditur?

91. Ata thanë: A ti me të vërtetë je vetë Jusufi? Ai tha: Po, unë jam Jusufi dhe ky është vëllai im. Allahu na bëri mirësi neve. Vërtet, cili i frikësohet Allahut dhe del i durueshëm, Allahu, pra, nuk humb shpërblimin e bamirësve të tillë.

92. Ata thanë: Pasha Zotin, Allahu të ka lartësuar ty mbi ne dhe ne, pa dyshim, ishim fajtorë.

93. Ai tha: Sot nuk ka qortim kundër jush, Allahu ju faltë! Ai është më i Mëshirshëm prej të gjithë atyre që bëjnë mëshirë.²⁰

94. Shkoni bashkë me këtë këmishën time dhe vëreni para babait tim, ai do të informohet rreth çdo gjëje, dhe ejani tek unë me tërë familjen tuaj.

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسْنَا وَاهْلَنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ
مُرْجَبَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٩﴾

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ
وَإِخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا ءِ إِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا
يُوسُفُ وَهَذَا إِخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا
إِنَّهُ مَنْ يَتَّقِ وَيَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ
أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩١﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَفْرَكْنَا اللَّهَ عَلَيْنَا وَإِنْ
كُنَّا لَخٰطِئِينَ ﴿٩٢﴾

قَالَ لَا تَثْرِبَ عَلَيْكُمْ أَيُّومٌ يُعْفِرُ اللَّهُ
لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٣﴾

إذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَاَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ
أَبِي يَأْتِ بِصِيرًا^{٩٤} وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ
﴿٩٤﴾ أَجْمَعِينَ ﴿٩٤﴾

²⁰ Jusufi i fali vëllezërit e vet, kurse Muhammedi - Profet i Shenjtë s.a.v.s. - i fali ata armiq të vet që ishin të etshëm për gjakun e tij.

95. Dhe kur u nis karvani (nga Egjipti), i ati i tyre tha: Vërtet, unë po ndiej erën e Jusufit, sadoqë më konsideroni të matufosur.

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي
لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْ لَا أَنْ تُفَنِّدُونِ ﴿١٥﴾

96. Ata thanë: Pasha Allahun, ti akoma endesh në gabimin tënd të vjetër.

﴿١٦﴾ قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ الْقَدِيمِ ﴿١٦﴾

97. Dhe kur bartësi i lajmit të gëzuar (se Jusufi është i gjallë) erdhi tek ai (Jakubi) dhe ai ia vuri atë këmishën atij, Jakubi e mori vesh gjithçka. Jakubi u tha: A nuk ju thashë se e di prej Allahut çka ju nuk e dini?

فَلَمَّا أَنْ جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ
فَارْتَدَّ بِصَيْرٍ ۗ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي
أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

98. Ata (vëllezërit e Jusufit) thanë: O ati ynë, kërkoji falje Allahut për mëkatet tona, ne me të vërtetë kemi qenë fajtorë!

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا
خَاطِئِينَ ﴿١٨﴾

99. Ai tha: Unë me siguri do të kërkoj për ju falje prej Allahut tim. Vërtet, Ai është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي ۗ إِنَّهُ هُوَ
الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١٩﴾

100. Dhe kur (ata të gjithë erdhën te Jusufi, ai prindërit e vet i vendosi afër vetes dhe tha: Hyni paqesisht në Egjipt me vullnetin e Allahut.

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوَى إِلَيْهِ
أَبَوَيْهِ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن شَاءَ اللَّهُ
أَمِينِينَ ﴿٢٠﴾

101. Dhe ai i vendosi prindërit e tij mbi fron dhe ata të gjithë ranë në sexhde (duke ia shprehur falënderimin Allahut).²¹ Dhe ai (Jusufi) tha: O babai im, ky është realiteti i ëndërrës sime të

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ
سُجَّدًا ۗ وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ رُءْيَايَ
مِنْ قَبْلُ ۗ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا ۗ وَقَدْ

mëparshme. Zoti im këtë e bëri të vërtetë. Dhe Ai më dhuroi mua një favor kur më liroi nga burgu dhe ju solli tek unë nga shkretëtira, atëherë kur djalli pat futur përçarje ndërmjet meje dhe vëllezërve të mi. Vërtet, Zoti im sillet me butësi e me mirësi ndaj atij, të cilin e do Ai. Vërtet, Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.²²

102. O Zoti im, Ti më dhurove mua një pjesë të pushtetit dhe më dhurove dijen e interpretimit të ëndrrave. O Krijues i qiejve dhe i tokës, Ti Je Mbrojtësi im në këtë botë e në Ahiret, më bën të vdes i bindur dhe më fut mua në vathën e fisnikëve!

103. Ky rrëfim është prej lajmeve të së padukshmes që të diktojme ty (O Profet Muhammed). Dhe ti s'ke qenë i pranishëm kur ata vendosën të bëjnë komplot (kundër teje).

104. Dhe një pjesë dërrmuese njerëzish nuk do ta pranojë besimin, edhe pse ke dëshirë të përfllaktë.

105. Dhe ti për këtë (predikim) nuk kërkon prej tyre ndonjë shpërblim. Ky (Kurani) është vetëm një këshillë për të gjithë njerëzit.

أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجْتَنِي مِنَ السِّجْنِ
وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ بَعْدِ أَنْ نَزَعَ
الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي
لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ
الْحَكِيمُ ﴿١٠١﴾

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلَّمْتَنِي مِنْ
تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيٌّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
تَوْفَّقْنِي مُسْلِمًا وَالْحَقْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿١٠٢﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ
يَمْكُرُونَ ﴿١٠٣﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ
بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ
إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٥﴾

²¹ Vëllezërit e Jusufit dhe prindërit e tij ranë në sexhde që ta falënderojnë Zotin.

²² Jusufi kur ish duke i përmendur favorët e Allahut që Ai bëri ndaj tij, e përmendi ngjarjen e burgut, por nuk foli për ngjarjen e pusit që të mos turpërohen vëllezërit e tij.

106. Dhe sa e sa Shenja ka në qiej e në tokë, të cilat i shohin, por nuk i pranojnë.

وَكَائِنٌ مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٦﴾

107. Dhe shumica prej tyre nuk e besojnë ndryshe Allahun, vetëm se duke i shoqëruar partnerë Atij.

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ
مُشْرِكُونَ ﴿١٠٧﴾

108. A e ndiejnë veten të sigurtë nga ndëshkimi i Allahut, ose kur befas do t'u vijë ai moment (i paralajmëruar) katastrofal, e ata të mos e hetojnë fare?

أَفَأَمَّوْنَا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ
اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٨﴾

109. Thuaj: Kjo është rruga ime, unë ju thërras në drejtim të Allahut; dhe unë e ata të gjithë që më ndjekin mua, qëndrojmë mbi dijen (argument) e sigurtë. Dhe Allahu është i Shenjtë; dhe unë nuk jam ndër idhujtarët.

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَى
بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسُبْحَانَ اللَّهِ
وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٩﴾

110. Dhe Ne nuk dërguam edhe para teje vetëm se burra nga banuesit e qyteteve, të cilët i diktonim Ne. A nuk udhëtuan ata (mosbesimtarë) nëpër tokë që të shihnin se çfarë ishte përfundimi i atyre që kanë qenë para tyre? Vërtet, vendbanimi i Ahiretit është shumë më i mirë për ata të cilët i frikësohen Allahut. A, prapë nuk punoni me mend?

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي
إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى أَفَلَمْ يَسِيرُوا
فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ
لِّلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١١٠﴾

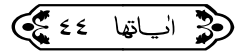
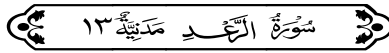
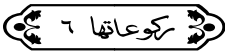
111. Dhe kur në një anë u dëshpëruan Profetët (se mosbesimtarët nuk do ta pranojnë besimin), dhe nga ana tjetër edhe mosbesimtarët menduan se ata po përgënjeshtrohen (në emër të diktimit

حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوْا أَنَّهُمْ قَدْ
كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّيَ مَنْ نَّشَاءُ
وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١١١﴾

Hyjnor), atëherë u erdhi Profetëve ndihma Jonë. Ne i shpëtuan ata që deshëm Ne. Dhe dënimi Ynë s'mund të largohet prej popullit fajtor.

112. Vërtet, në rrëfimet e këtyre (fajtorëve) ka një mësim për njerëzit e ditur. Ky (Kurani) nuk është diçka e trilluar, por i vërteton paralajmërimet e dhëna më parë dhe është sqarues i çdo gjëje, dhe është udhërrëfyes dhe mëshirë për ata që e pranojnë besimin.

لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي
الْأَبْصَارِ ۗ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِن
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ
شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١٢﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Mimë, Ra.¹ (Unë jam Allah e di më së shumti dhe shoh se) Këto janë ajetet e Librit të përsosur. Dhe çka u diktua tek ti prej Zotit tënd është e vërtetë, por shumica nuk e pranojnë besimin.

الْمَرَّةَ تِلْكَ آيَةُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ①

3. Allahu është Ai që ngriti qiejt pa ndonjë shtyllë siç shihni ju. Mandej, Ai u vendos mbi Fron. Dhe diellin dhe hënën e nënshtroi në shërbim tuaj. Pra, secili planet udhëton në orbitën e vet për një kohë të caktuar. Ai i rregullon të gjitha çështjet dhe i shpjegon qartazi ajetet e Veta që të keni besim të fortë në takimin e Zotit tuaj.

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ① يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ①

4. Dhe Allahu është Ai i cili e shtriu tokën dhe në të krijoi male e lumenj, dhe prej secilit frut bëri dy çifte. Ai bëri që nata ta mbulojë ditën. Vërtet, në këtë

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشَىٰ اللَّيْلُ النَّهَارَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 44 ajete. Si në Sure të tjera ashtu edhe në këtë Sure përmendet vërtetimi i H. Muhammedit s.a.v.s. dhe ceket se ato revolucione, që do të shfaqen në botë me anë të mësimëve të H. Muhammedit s.a.v.s. dhe të Kuranit, do të shfaqen e do të krijohen vetëm me anë të mjeteve të padukshme të Allahut xh.sh. Po ashtu përmendet se siç rrufeja është pjesë e pandashme e shiut, ashtu ata që do të ngrehen kundër dekretit të Allahut, do të ndiqen me anë të rrufejeve të ndëshkimit, që do t'i djegin tërësisht.

¹ Unë jam Allah i Gjithëdijshëm dhe Gjithëshikues.

ka shumë Shenja për ata të cilët thellohen në to.

5. Dhe në tokë ka sipërfaqe të ndryshme të ngjitura njëra me tjetrën, dhe kopshte hardhish dhe të mbjella të llojllojshme dhe hurma që janë të degëzuara e jo të degëzuara dhe të gjitha këto po ujiten nga një ujë. Mirëpo, për nga shija Ne i dalluam njërën prej tjetrës. Edhe në këtë ka shumë Shenja për njerëzit e ditur.

6. Dhe nëse (o Muhammed) ti çuditësh për mohuesit e vërtetësisë, ke të drejtë, sepse është shumë më e çuditshme se çudia jote kjo thënia e tyre: A do të ringjallemi ne pasi të jemi bërë dhe? Të tillë janë ata të cilët e mohuan ekzistencën e Zotit të tyre, dhe të tillët janë ata që do të kenë pranga në qafat² e tyre dhe do të jenë banorë të zjarrit ku do të jetojnë për një kohë të gjatë.

7. E ata prej teje kërkojnë që dënimi të vijë më shpejt se e mira, kurse edhe më parë patën ardhur dënime të tmerrshme. Dhe, vërtet, Zoti yt megjithë mëkatet e tyre mund t'i falë ata, por Zoti yt është edhe i Ashpër kur jep ndëshkim.

8. Dhe ata të cilët janë mosbesimtarë thonë: Përse nuk i zbriti Muhammedit ndonjë Shenjë prej Zotit të tij? Kurse ti (O Muhammed) je vetëm një alarmues.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُونَ ①

وَ فِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مُّتَجَوِّرَةٌ وَ جَبْتٌ
مِّنْ أَعْنَابٍ وَ زُرْعٌ وَ نَخِيلٌ صَوَائِرٌ
وَ عَيْرٌ صَوَائِرٌ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ
وَ نُفِضَلُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأُكْلِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ①

وَإِن تَعْجَبَ فَعَجَبٌ قَوْلُهُمْ ء إِذَا كُنَّا تُرَابًا
ء إِنَّا لَنفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ۚ أُولَئِكَ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ ۚ وَأُولَئِكَ الْأَعْلَىٰ فِي
أَعْنَاقِهِمْ ۚ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ①

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
وَ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمُثَلُتُ ۗ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ لِّلنَّاسِ عَلَىٰ ظُلْمِهِمْ ۚ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ①

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ
آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۗ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَ لِكُلِّ

² Qaforet e besimeve të gënjeshtërtë dhe të praktikave të këqija.

Dhe për çdo popull ka një udhërrëfyes (prej Zotit).

﴿قَوْمٍ هَادٍ﴾

9. Allahu e di mirë çka bart çdo femër dhe atë që e hedh (nga mitra) dhe atë që rrit ajo në mitër. Tek Ai çdo gjë është me masë të caktuar.

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا تَغِيصُ
الْأَرْحَامَ وَمَا تَرْذَا^ط وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
بِإِقْدَارٍ ﴿٩﴾

10. Ai e di të fshehtën dhe të dukshmen, Ai është i Madhëruar dhe i Lartë.

عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرِ الْمُتَعَالِ ﴿١٠﴾

11. Në dijen e Tij është njësoj si ai që e fsheh prej jush thënien e tij dhe ai që e shpreh haptazi; po ashtu edhe ai që rri i fshehur natën dhe ai që ecën haptazi ditën.

سَوَاءٌ مِنْكُمْ مَّنْ أَسَرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ
بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ﴿١١﴾

12. Dhe ky (Profet) ka një grup engjëjsh që rrinë para dhe mbrapa tij, të cilët e ruajnë atë me urdhërin e Allahut. Allahu nuk e ndryshon gjendjen e një populli përderisa ata vetë nuk e ndryshojnë gjendjen e tyre të brendshme. Dhe kur Allahu vendos ta ndëshkojë një popull, s'ka kush që ta largojë atë (ndëshkim), e as s'mund të kenë ndihmëtarë, përveç Allahut.³

لَهُ مُعَقِّبَاتٌ مِّنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
يَحْفَظُونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ ^ط إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ
مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ^ط وَإِذَا
أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَّ لَهُ ^ع
وَمَا لَهُمْ مِّنْ دُونِهِ مِنْ وَّالٍ ﴿١٢﴾

13. Allahu është Ai i cili ju shfaq vetëtimën⁴ për t'ju dhënë frikë e shpresë, dhe Ai bart re të rënda (të dendura).

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ﴿١٣﴾

³ Muakebat nënkupton engjëjt e natës e të ditës, sepse ata vijnë njëri pas tjetrit.

⁴ Rrufeja (vetëtimja) i jep njeriut frikë e shpresë. Frikën ia jep se shkakton vdekjen dhe sjell pasoja të rënda, kurse shpresën ia jep se sjell shi të plehëruar.

14. Dhe bubullima duke e glorifikuar Allahun shpreh Shenjtërinë e Tij, po ashtu edhe engjëjt nga frika e Tij bëjnë kështu (e lavdërojnë). Dhe Ai dërgon rrufetë dhe me anë të tyre i godit ata për të cilët vendos Ai. Ndërsa ata (idhujtarë) prapë grinden me Allahun, dhe Ai është ndëshkues i ashpër.

وَيَسِّخُ الرُّعْدَ بِحِمِّهِ وَالْمَلِكَةَ مِنْ
خِيفَتِهِ^٥ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ^٦ وَهُوَ
شَدِيدُ الْحَالِ^٧

15. Lutja e vërtetë i bëhet vetëm Atij.⁵ Dhe ata (idhujt), të cilët i thërrasin ata në vend të Allahut, nuk ju japin përgjigje. Shembulli i tyre është si shembulli i atij personi që i shtrin duart e tij në drejtim të ujit që ai (ujë) t'i arrijë në gojën e tij, por ai kurrë nuk do t'i arrijë. Dhe lutja e mosbesimtarëve do të shkojë kot.

لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ^٨ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٍ
كَفَّيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيَبْلُغَ فَاهُ وَمَا هُوَ
بِبالِغِهِ^٩ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي
صَلٰى^{١٠}

16. Dhe të gjitha krijesat që ekzistojnë në qiej e në tokë, po edhe hijet e tyre, i bëjnë sexhde Allahut, me dëshirë ose pa dëshirë, në mëngjes e në mbrëmje.⁶

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
طَوْعًا وَكَرْهًا وَظَلَمَهُم بِالْعُدُوِّ
وَالْأَصَالِ^{١١}

17. Thuaju: Tregoni se kush është Zoti i qiejve dhe i tokës? (Ata s'dinë) Thuaj ti vetë se Allahu (është Zoti i tyre). Thuaju: A, megjithëkëtë fakt, keni adoptuar, në vend të Tij, ndihmëtarë që s'kanë fuqi t'i sjellin vetes ndonjë dobi e

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ^{١٢}
قُلِ اللَّهُ^{١٣} قُلْ أَفَاتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا
وَلَا ضَرًّا^{١٤} قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى

⁵ Kjo shprehje mund të përkthehet: 1. Zoti meriton të adhurohet dhe 2. Zëri i Zotit ngritet në favor të vërtetësisë.

⁶ Ky është një fakt i pamohueshëm se të gjitha krijesat detyrohen të binden me hir a me pahir para ligjeve të natyrës.

as ta mbrojnë veten nga dëmi? Thuaju: A, mund të jetë i barabartë i verbëri me atë që sheh mirë, ose a janë të barabarta errësirat dhe drita? A mos i keni shoqëruar Allahut disa partnerë që krijuan ca krijesa si krijoi Allahu, dhe ato krijesa u duken të ngjashme njerëzve? Thuaju: Vetëm Allahu është Krijues i të gjitha krijesave dhe Ai është Një dhe është i Plotëfuqishëm.⁷

18. Ai e lëshon ujin (shiun) prej qiellit (reve) e sipas madhësisë së tyre rrjedhin rrëketë, kurse stuhia e ngre shkumën. Dhe shkuma e ngjashme del edhe kur shkrihet metali në zjarr për të përfituar ndonjë ornament ose ndonjë mjet. Kështu, Allahu ilustron dallimin e të vërtetës me të pavërtetën. Përsa i përket shkumës, ajo hidhet si mbeturinë, ndërsa ajo që u sjell dobi njerëzve mbetet në tokë. Allahu ashtu i shpjegon shembuj (që njerëzit të punojnë me mend).⁸

19. Atyre, që e dëgjuan Allahun e tyre, u takon një sukses (një e mirë), dhe përsa u përket atyre të cilët nuk e dëgjuan Atë, do të përpiqen të shpëtohen nga ndëshkimi duke dhënë si kompensim

وَالْبَصِيرُ ۗ أَمْ هَلْ تُسَوِّى الطُّلُمْتُ
وَالنُّورَ ۗ أَمْ جَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ خَلَقُوا
كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ ۗ قُلِ اللَّهُ
خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۗ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٧﴾

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيًا
بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا ۗ
وَمَا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حُلِيَّةٍ
أَوْ مَتَاعٍ زَبَدٌ مِثْلَهُ ۗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ
الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ ۗ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذْهَبُ
جُفَاءً ۗ وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ
فِي الْأَرْضِ ۗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ
الْأَمْثَالَ ﴿٨﴾

لِّلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ الْخَيْرُ ۗ
وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ
مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ

⁷ Kurani i ka përdorur dy fjalë për të treguar kultin e Zotit: 1. Ahad dhe 2. vahid. Fjala e parë tregon se Zoti është Një, kurse e dyta tregon vetëm të parin, pikë fillimi. Kjo tregon se Zoti është burim i vërtetë prej nga burojnë të gjitha krijesat.

⁸ Në kohën e sprovave besimtarët e vërtetë tregojnë këmbënguljen e tyre dhe dalin besnikë në rugën e besimit, ndërsa ata që janë të dobët, largohen nga besimi dhe shkatërrohen.

tërë atë pasuri që ekziston në tokë dhe t'i shtohet një herë aq, po t'u takonte atyre. Ata kanë në fatin e tyre një llogari të rëndë dhe vendbanimi i tyre është xhehenemi, dhe sa vendi i keq është ai për banim!

20. Ai që e di se ligjërimi që u diktua tek ti prej Zotit tënd është i vërtetë, a mund të jetë si ai që është i verbër? Mirëpo këshillën e pranojnë vetëm ata që kanë mend.

21. (D.m.th.) Ata që e plotësojnë besën (konventën) e bërë me Allahun dhe nuk e thyejnë atë

22. Dhe ata që i lidhin ato relacione për lidhjen e të cilave Allahu ka urdhëruar dhe i frikësohen Zotit të tyre dhe i frikësohen hesapit të keq,

23. Dhe ata që dalin të qëndrueshëm për hir të pëlqimit të Zotit të tyre, dhe që falin Namazin dhe shpenzojnë (në rrugën e Allahut), fshehurazi a haptazi, prej asaj që u kemi dhuruar Ne, dhe që përpiqen t'i shlyejnë veprat e këqija me anë të veprave të mira. Të tillë do të kenë strehimin e këndshëm si shpërblim-

24. Kopshte të amshueshme ku do të hyjnë ata vetë dhe ata prej prindërve e prej grave e prej fëmijëve të tyre, të cilët

لَا قُدْرَا لَهُٓ أُولَٰئِكَ لَهُمْ سُوٓءُ الْحِسَابِ
 وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَنُدْخِلَنَّهُمْ الْجَنَّاتِ ۖ وَأَزْوَاجَهُمْ
 وَذُرِّيَّتَهُمْ فِيهَا وَالْمَلَكَةُ
 لَهُنَّ حَافِظَاتٌ ۚ وَلَا يَدْخُلُ فِيهَا
 الْفَاسِقُونَ ۝

أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
 الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَىٰ ۚ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
 أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ
 الْمِيثَاقَ ۝

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
 وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ
 الْحِسَابِ ۝

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ
 وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ
 سِرًّا وَعَلَانِيَةً ۖ وَذَرَعُوا بِالْحَسَنَةِ
 السَّيِّئَةِ ۚ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ ۝

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ
 آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ
 وَالْمَلَائِكَةُ

do të dalin fisnikë. Dhe ata do t'i vizitojnë engjëjt duke hyrë nga çdo derë dhe u thonë:

يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿١٤﴾

25. Qofshit salam, sepse keni dalë të qëndrueshëm! Vëreni, sa i shkëlqyer është ky vendbanim!

سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ ﴿١٥﴾

26. Dhe ata që thyejnë besën (konventën) e bërë me Allahun pasi njëherë e patën lidhur fuqimisht, dhe e këpusin atë relacion për lidhjen e të cilit Allahu ka urdhëruar dhe krijojnë çrregullim nëpër tokë, të tillët janë ata që do të kenë mallkimin si shpërblim dhe do të kenë një vendbanim të keq.

وَالَّذِينَ يَبْتِغُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿١٦﴾

27. Allahu i fal furnizim me bollëk atij kë do Ai, dhe ia kufizon atij kë do Ai. Dhe këta (mosbesimtarë) janë të kënaqur me jetën e kësaj bote, kurse kjo jetë e kësaj bote në krahasim me jetën e Ahiretit nuk është tjetër vetëm se një argëtim i përkohshëm.

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ وَفَرِحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ ﴿١٧﴾

28. Dhe ata që janë mosbesimtarë, thonë: Përse nuk i zbriti (Muhammedit) ndonjë Shenjë prej Zotit të tij? Thuaj: Allahu e le atë të humbur, për të cilin vendos Ai, dhe e përrudh atë që i drejtohet Atij me bindje të plotë.⁹

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۗ قُلْ إِنْ اللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي ۗ إِلَيْهِ مَنْ أَنْابَ ﴿١٨﴾

29. (I përrudh ata) Ata që e pranojnë

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ

⁹ Ky është ligji i Zotit se Ai i tregon rrugë të drejtë vetëm atij që mundohet dhe përpiqet ta gjejë, dhe e devijon nga rruga e drejtë atë që kthehet mbrapa.

besimin dhe zemrat e të cilëve mbushen me qetësi duke e përkujtuar Allahun. Dëgjoni! Vërtet, me të përkujtuar Allahun qetësohen zemrat.¹⁰

30. Ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë gëzim dhe ardhëmëri të shkëlqyer.

31. Kështu (për një përfundim të tillë) Ne të kemi dërguar ty te një popull, para të cilit kanë kaluar shumë popuj, që t'u recitosh atë që Ne të diktuam ty, sepse ata e mohojnë inspiracionin (frymëzimin) e Zotit të Mëshirshëm. Thuaju: Allahu i Mëshirshëm është Zoti im. S'ka Zot tjetër pos Tij. Vetëm Atij i mbështetem unë dhe tek Ai është kthimi im.

32. Dhe sikur të ishte i tillë Kurani që me anën e të cilit mund të lëviznin malet,¹¹ ose me anën e të cilit mund të plasej toka,¹² ose mund të bisedohej me të vdekurit¹³ (ata prapë do të dyshonin). Jo, por çështja e pranimit të besimit të tyre është në dorën e Allahut.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا يَذْكُرِ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ
وَحُسْنُ مَآبٍ ﴿١٠﴾

كَذَٰلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدَ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهَا أُمَمٌ لِّتَتْلُوَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا
إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ ۗ قُلْ هُوَ
رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
مَتَابٌ ﴿٣١﴾

وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجِبَالُ أَوْ
قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كَلِمَةٌ بِهِ الْمَوْتَىٰ ۗ
بَلْ لِلَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا ۗ أَفَلَمْ يَأْسَسِ
الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَوَّيَّسَهُ اللَّهُ لِهَدْيِ
النَّاسِ جَمِيعًا ۗ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا

¹⁰ Satisfaksioni i zemrës përfitohet vetëm me anë të të përkujtuarit të Allahut. Bota materiale, pasuria, tregtia dhe fëmijët nuk mund t'i sjellin zemrës satisfaksion të vërtetë. Pra, për ta pasur një jetë të qetë dhe të gëzuar njeriu duhet gjithnjë t'i drejtohet Allahut e ta adhurojë Atë.

¹¹ Fjala *xhibal* është shumësi i fjalës *xhabel*, do të thotë: kryetar i një fisi a një komuniteti, njeriu i shkolluar dhe fatkeqësi e madhe (Akreb).

¹² Toka do të ndahet në territore të ndryshme.

¹³ Shpirtërisht të vdekurit do të ringjallen e do ta përhapin mesazhin e Kuranit.

A nuk e kanë të qartë besimtarët se sikur të donte Allahu, Ai me siguri do t'i përudhte të gjithë njerëzit! Dhe (o Profet) ata që të përgënjeshtroan ty, do të ballafaqohen vazhdimisht me ndonjë të keqe që do t'i trokasë zemrat ose me fatkeqësi që do ta rrethojë vendin (shtëpitë) e tyre, derisa të vijë premtimi i Allahut (triumfi i Mekkes). Vërtet, Allahu nuk vepron përkundër premtimit të Vet.

33. Vërtet, Profetët edhe para teje u përqeshën. Mirëpo, Unë u dhashë afat mosbesimtarëve, pastaj unë i shkatërova ata. Vëreni, sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi im!

34. Pra, Ai që është mbikëqyrës i çdo shpirti se çka ka përfutuar ai (nuk është i denjë të kërkojë llogari)? Dhe ata i shoqëruan partnerë Allahut. Thuaju: Tregomëni dhe i numëroni emrat e atyre partnerëve (idhujve)! A do t'i tregoni (njoftoni) Allahut atë për të cilën Ai nuk ka dije në tokë, apo flisni vetëm fjalë boshe? Jo, por, në realitet, dredhitë e mosbesimtarëve u duken të zbukuruar, dhe ata do të pengohen të përudhen. Dhe askush s'mund ta përudhë atë që Allahu e le të humbur.

35. Për ata (mosbesimtarët e tillë) ka një ndëshkim në këtë jetë e ndëshkimi i Ahiretit do të jetë edhe më i rëndë. Dhe

تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةً أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّنْ دَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدَ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلِي مِّن قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُمُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخَذْتَهُمْ ۗ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٤﴾

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۗ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ ۗ قُلْ سَمُّوهُمْ ۗ أَمْ تُنَبِّئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ ۗ أَمْ يَبْظَاهِرُ مِن الْقَوْلِ ۗ بَلْ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَصُدُّوا عَنِ السَّبِيلِ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٥﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَقُّ ۗ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ

ata s'do të kenë ndonjë mbrojtës që t'i shpëtojë nga ndëshkimi i Allahut.

مِنْ وَاقٍ ٢٥

36. Shembulli i xhenetit që u është premtuar besimtarëve fisnikë është se në të do të rrjedhin lumenjt, frytet dhe hija në të do të jenë të përhershme. I tillë do të jetë përfundimi i atyre, që janë besimtarë fisnikë, kurse përfundimi i mosbesimtarëve është zjarri i xhehenemit.

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ۚ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ أُكْلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا ۚ تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا ۖ وَعُقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ ٢٦

37. Dhe ata, që Ne u kemi dhënë Librin, gëzohen për atë që ty të diktohet. Dhe ka disa grupe¹⁴ prej grupazheve të ndryshme që e mohojnë një pjesë të këtij diktimi. Thuaju: Unë jam i urdhëruar vetëm ta adhuroj Allahun dhe mos t'i shoqëroj partnerë Atij. Unë ju thërras vetëm në drejtim të Tij dhe vetëm Atij i drejtohem unë.

وَالَّذِينَ اتَّيَهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَحْزَابِ مَنْ يُنْكِرُ بَعْضَهُ ۗ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ ۗ إِلَيْهِ أَدْعُوا وَإِلَيْهِ مَابٍ ٢٧

38. Po ashtu, Ne e kemi zbritur këtë Kuran si një urdhër të qartë. Dhe nëse ti o dëgjues, shkon pas dëshirave të këqija (të mosbesimtarëve), pasi të kanë ardhur argumente të qarta, s'do të kesh as ndonjë shok e as ndonjë mbrojtës prej Allahut.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا ۗ وَلَئِنْ أَتَيْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ ۗ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَّلِيٍّ وَلَا ۗ ۖ ٢٨

39. Vërtet, edhe para teje Ne i dërguam shumë Profetë dhe atyre u dhamë gra e fëmijë. Dhe nuk është e mundur për

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً ۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ

¹⁴ Fjala *Ahzab* (grupe a parti) do të thotë të gjithë ata popujt tek te cilët erdhi ndonjë Profet.

ndonjë Profet të sjellë ndonjë Shenjë pa lejen e Allahut. Dhe për çdo dekret (tekdir) ka një afat të caktuar.

أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٢٥﴾

40. Allahu e shlyen atë çka do Ai, dhe e stabilizon fort atë çka do Ai. Dhe burimi i të gjitha dekreteve ekziston tek Ai.

يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ۗ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ ﴿٢٦﴾

41. Dhe nëse Ne të mundësojmë ty ta shohësh në jetën tënde një pjesë të atij ndëshkimi që u premtojmë atyre (do ta shohësh përfundimin e tyre), dhe po ta marrim shpirtin tënd (pas vdekjes do të informohesh rreth realitetit të atij), sepse obligimi yt është vetëm ta përcjellësh mesazhin Tonë, kurse detyra Jonë është ta marrim hesapin.

وَإِنْ مَا نُرِيَّتَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَوَقَّيْتِكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٢٧﴾

42. A nuk e shohin ata se Ne jemi duke e ngushtuar tokën nga të gjitha anët e saj! Dhe Allahu gjykon, e s'ka kush që mund ta ndërrojë gjykimin e Tij. Dhe Ai është i shpejtë kur merr hesap.¹⁵

أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ۗ وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ ۗ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٨﴾

43. Dhe ata që ishin para tyre bënin dredhi (kundër Profetëve të tyre, por dredhitë e tyre shkuan kot), por të bësh plan efektiv është vetëm puna e Allahut. Ai e di se çka bën çdo njeri, dhe mosbesimtarët së shpejti do të marrin vesh se kujt do t'i takojë shpërblimi i

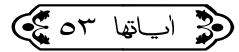
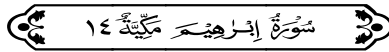
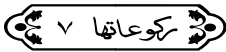
وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا ۗ يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ ۗ وَسَيَعْلَمُ الْكُفْرُ لِمَنْ عُقْبَى الدَّارِ ﴿٢٩﴾

¹⁵ Në një anë myslimanët i mposhtin vende të ndryshme e nga ana tjetër të rinjtë e familjeve të mëdha po e përqafojnë fenë Islame.

mirë i vendbanimit të Ahiretit.

44. Dhe ata që janë mosbesimtarë thonë: Ti nuk je i dërguari i Zotit. Thuaju: Allahu është dëshmitar i mjaftueshëm midis meje e jush, edhe ai është dëshmitar që e zotëron dijen e Librit të Shenjtë.

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ
 كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۗ وَمَنْ
 يَتَّبِعْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ۙ

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Ra. Ky është një Libër, që Ne ta kemi diktuar ty që me urdhërin e Allahut të tyre t'i nxjerrësh njerëzit prej errësirave dhe t'i shpiësh ata në dritë dhe në atë rrugë që është rruga e Zotit të Fuqishëm dhe të Lavdërueshëm,

الرَّكَعَ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ①

3. (D.m.th.) Në rrugën e atij Allah, të cilit i takon gjithçka që ekziston në qiej e gjithçka që ekziston në tokë. Dhe është shkruar një ndëshkim i tmerrshëm për ata mohues të vërtetësisë-

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ شَدِيدٍ ①

4. Të cilët i japin epërsi jetës së kësaj bote në krahasim të jetës së Ahiretit, dhe i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut dhe që dëshirojnë ta shohin atë rrugë të shtrembër. Të tillë janë ata që janë në gabim të hapur.

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ①

5. Dhe secilin Profet e dërguam (me

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمِهِ

Kjo është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 53 ajete. Po edhe në këtë Sure ekziston vazhdimësia e temave dhe e përmbajtjeve të Sureve të mëparshme. Siç kanë korrur sukses dhe siç kanë triumfuar të gjithë profetët e mëparshëm, me gjithë këtë fakt se kanë qenë të bobët dhe të pafuqishëm dhe se u ballafaquan me kundërshtime dhe me persekutime të mëdha, ashtu një ditë H. Muhammedi s.a.v. do të triumfojë dhe do të ketë ngadhënjim kundër fuqive dhe forcave idhujtare e të mosbesimtarëve. Kjo fitorje dhe triumf ishte dekretuar mu në atë kohë kur H. Ibrahim i a.s. e kishte lënë H. Ismailin a.s. në Mekë të pabanuar e të shkretë. Në fund të Sures, u jepet një mesazh vërejtjedhënës mosbesimtarëve se ata së shpejti do të përkulen dhe do të dorëzohen para Islamit.

diktim) në gjuhën e popullit të vet me qëllim që t'u shpjegojë qartë (predikimet Tona). Mandej, kë do Allahu e le të humbur, dhe e përudh atë, kë do Ai. Dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Urte.¹

6. Dhe (para teje) Ne e patëm dërguar Musain me Shenjat Tona dhe e urdhëruam: Nxirre popullin tënd nga errësirat në dritë dhe përkujtoju atyre ditët e Allahut (të mirat dhe ndëshkimet e Allahut)! Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për çdo person të durueshëm dhe mirënjohës.

7. Dhe kujtoje kohën kur Musai i tha popullit të tij: O populli im, kujtojeni të mirën e Allahut që Ai bëri ndaj jush, kur Allahu ju shpëtoi juve nga Faraoni e nga populli i tij, që ju jepnin dënime të rrepta; i vrisnin bijtë tuaj dhe i mbanin të gjalla gratë tuaja. Këtu qëndronte një sprovë e madhe për ju prej Zotit tuaj.

8. Dhe kujtojeni kohën kur Zoti juaj me anë të Profetëve, deklaroi: O njerëz, nëse do të bëheni mirënjohës, Unë me siguri do t'ju dhuroj më shumë, por nëse do të dilni mosmirënjohës, atëherë ta dini se ndëshkimi Im është shumë i rëndë.

لَيَبَيِّنَنَّ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي
مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ
قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَذَكَرَهُمْ
بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ
صَبَّارٍ شَكُورٍ ①

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَخْرَجَكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَدَّبِحُونَ
أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي
لَيْلٍ ذَبَكُمْ بَلَائٍ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٍ ①

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ
لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ ①

¹ Ajeti nuk tregon se mesazhi i Profetit të Shenjtë ishte vetëm për arabët, sepse ka shumë ajete që tregojnë qartë se misioni i Profetit të Shenjtë është për tërë njerëzimin e jo vetëm për arabët (7:159 dhe 34:29).

9. Dhe Musai popullit të vet i tha: Nëse ju dhe të gjithë ata që janë në tokë mohoni, atëherë ta dini se ju s'mund t'i bëni dëm Allahut. Vërtet, Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdërueshëm.

10. A, nuk ju kanë arritur lajmet tronditëse të atyre që ishin para jush, si populli i Nuhit, i Adit, i Thamudit dhe i atyre që erdhën pas tyre? Ata u shkatërruan ashtu si askush s'di për ta, përveç Allahut. Profetët e tyre erdhën tek ata me Shenja të qarta, mirëpo ata nuk i dëgjuan dhe thanë: Ne nuk e besojmë atë (mësim) me të cilin jeni dërguar ju, dhe me të vërtetë ne jemi në një dyshim trishtues lidhur me atë për të cilën po na thërrisni ju.

11. Profetët e tyre thanë: A, dyshoni lidhur me Allahun, i cili është Krijuesi i qiejve dhe i tokës? Ai ju thërret që t'ju falë mëkatet tuaja dhe t'ju japë afat deri në një kohë të caktuar. Ata thanë: Ju jeni njerëz si ne, ju dëshironi të na largoni neve nga ata (idhujt), të cilët i adhuronin të parët tanë. Pra, (nëse jeni të vërtetë) sillna ndonjë argument të prerë.²

12. Profetët e tyre u thanë: Ne pa

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرًا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ ①

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمٌ نُوحٍ وَعَادٍ وَ ثَمُودُ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ مُرِيبٍ ②

قَالَتْ رُسُلُهُمْ أِنِ اللَّهُ شَكَّ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرَكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُسَيِّئٍ قَالُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأْتُونَا بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ③

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ

² Ajeti nuk do të thotë se Allahu i fal vetëm disa mëkate, por ai do të thotë se ka mëkate që kanë lidhje me njerëz e që nuk falen, derisa njeriu të mos kërkojë falje prej atyre njerëzve ndaj të cilëve ai bëri ndonjë mëkat.

dyshim jemi njerëz si ju, por Allahu ja fal dhuntinë e Tij atij të cilin e do Ai prej robëve të Tij. Dhe nuk është e mundur për ne t'ju sjellim ndonjë argument pa lejen e Allahut. Dhe besimtarët duhet të kenë mbështetje vetëm në Allah.

13. Dhe përse të mos kemi mbështetje në Allah kur Ai vetë na udhëhoqi drejt rrugëve tona të përshtatshme? Dhe, ne me siguri, do të durojmë e do të përballojmë çdo mundim e brengë që na jepni neve. Pra, ata që i mbështeten Allahut, duhet që gjithnjë t'i mbështeten vetëm Atij.

14. Dhe ata që nuk e pranojnë besimin, Profetëve të tyre u thanë: Ne me siguri do t'ju dëbojmë juve nga vendi ynë ose ju domosdo do të ktheheni në fenë tonë. Atëherë, Zoti i atyre (Profetëve) u diktoi atyre: Ne me siguri do t'i shkatërrojmë mizorët.

15. Dhe Ne, pas shkatërrimit të tyre, do t'ju vendosim në vend. Ky (premtim) është për atë, që frikësohet nga pozita Ime dhe që frikësohet nga paralajmërimet e Mia alarmuese.³

16. Dhe ata (Profetë) bënë lutje për

مِثْلِكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَمُنُّ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ
مِنْ عِبَادِهِ ۗ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ نَأْتِيَكُمْ
بِسُلْطٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَعَلَىٰ اللَّهِ
فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

وَمَا لَنَا إِلَّا أَنْ نَتَوَكَّلَ عَلَىٰ اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا
سُبُلَنَا ۗ وَنَصْبِرَنَّ عَلَىٰ مَا آذَيْتُمُونَا ۗ وَعَلَىٰ
اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٤﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ
مِّنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا ۚ فَأَوْحَىٰ
إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَّ الظَّالِمِينَ ﴿١٥﴾

وَلَنَسْخِجَنَّكُمْ أَتْرَافًا مِّنْ بَعْدِهِمْ ۗ ذٰلِكَ
لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ ﴿١٦﴾

وَاسْتَقْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٦﴾

³ Kurani në lidhje me Qenien e Zotit e ka përdorur përmirën në dy numra, në numrin njëjës e në atë të shumës. Kur është fjala për fuqinë dhe madhësinë e Zotit, përdoret numri shumë, dhe kur është fjala për vetëmjaftueshmërinë dhe pavarësinë e Tij, përdoret numri njëjës.

fitoren e tyre, dhe si rezultat i kësaj çdo armik kryelartë e rebel pësoi dështim e u shkatërrua.

17. Dhe pas këtij ndëshkimi të kësaj bote, ai do të ketë edhe ndëshkimin e xhehenemit ku do t'i jepet për të pirë ujë i valuar dhe i përzierë me qelb.

مَنْ وَرَايَهُ جَهَنَّمَ وَيُسْقَى مِنْ مَاءٍ
صَدِيدٍ ۝١٧

18. Ai do ta pijë hurba-hurba dhe nuk do të mund ta përpijë lehtë. Dhe atij i vjen vdekja nga të gjitha anët, por ai nuk do të vdesë. Dhe, pos kësaj, ai do të ketë edhe një ndëshkim të ashpër.

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ
مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَ مَا هُوَ بِمَمِيَّتٍ ۝١٨
وَرَايَهُ عَذَابٌ غَلِيظٌ ۝١٨

19. Shembulli i veprave të atyre, që e mohuan Zotin e tyre, është si hiri, të cilin një erë e furishme në një ditë të stuhishme e shkapërderdh. Asnjë pjesë prej veprave të tyre (që kanë bërë për ardhmërinë e tyre) nuk do t'u vijë në dorë. Ky është, me të vërtetë, shkatërrimi i plotë.

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ
كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
عَاصِفٍ ۝١٩ لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى
شَيْءٍ ۝٢٠ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ۝٢٠

20. A nuk e sheh ti, o dëgjues, se Allahu i krijoi qiejt e tokën me urtësi? Nëse do Ai, mund t'ju shkatërrojë juve dhe të sjellë një krijesë të re (në vend tuaj).

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ ۝٢١ إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ
جَدِيدٍ ۝٢١

21. Dhe një gjë e tillë s'është vështirë për Allahun.

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ۝٢٢

22. Dhe ata (të gjithë njerëzit) do të prezantohen para Allahut, atëherë ata që konsideroheshin të dobët, do t'u thonë

وَبَرَزُوا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الضُّعَفَاءُ
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ

arrogantëve: Vërtet, ne ishim ndjekësit tuaj, pra a mund të na largoni pak nga ndëshkimi i Allahut? Ata do të përgjigjen: Po të na tregonte neve Allahu rrugën e drejtë, ne me siguri do t'ju udhëzonim edhe juve. Tani, është njësoj për ne si të vajtojmë ose të shprehim durim, se s'ka rrugë shpëtimi për ne.

23. Dhe kur do të jetë gjykuar e tërë çështja, shejtani do t'u thotë njerëzve: Allahu ju pat bërë një premtim të vërtetë, kurse edhe unë ju premtoja por kurrë nuk e plotësova premtimin tim. Unë nuk pata kurrfarë fuqie ndaj jush pos se ju ftova (në rrugën e gabuar) e ju m'u përgjigjët. Pra, mos më qortoni mua, por qortoni veten. Unë s'mund t'ju ndihmoj, as ju s'mund t'më ndihmoni mua. Unë e mohoj praktikën tuaj që më bëtë partner të Allahut. Allahu do të thotë: Mizorët do të kenë një ndëshkim të dhembshëm.

24. Dhe ata që do të kenë pranuar besimin dhe do të kenë bërë vepra të mira, do të vendosen me urdhërin e Allahut në xhenete ku po rrjedhin lumenj e ku do banojnë ata. Aty lutja (dhurata) e tyre për njëri-tjetrin do të jetë vetëm Salam - Qofsh paqe!

25. A nuk e vërejte, o lexues, se si Allahu e paraqet shembullin e fjalës së

أَنْتُمْ مُعْتَدُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَنَا اللَّهُ لَهَدَيْتُكُمْ^ط سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرِعْنَا أَمْ صَبْرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَّحِصٍ^ع

وَقَالَ الشَّيْطَانُ لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ^ط وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي^ع فَلَا تَلْمُزُونِي وَلَوْ مَوَّأَنْفُسِكُمْ^ط مَا أَنَا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي^ط إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلُ^ط إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^ع

وَأَدْخَلَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ^ط تَحِيَّهُمْ فِيهَا سَلَامٌ^ع

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً

mirë (Kuranit) se ajo është si pema e mirë, rrënjet e së cilës janë ngulur fuqimisht (në tokë), kurse degët e saj arrijnë deri në qiell.⁴

26. Dhe ajo me urdhërin e Zotit të vet jep frutin e saj në të gjitha kohërat. Ashtu Allahu i parashtron shembujt për njerëzit që të këshillohen.

27. Dhe shembulli i fjalës së keqe është si pema e keqe, të cilën toka e ka shkukur me gjithë rrënjë dhe që s'qëndron dot (në një vend).

28. Allahu me anë të asaj fjale të mirë e të qëndrueshme (Kuranit), u fal besimtarëve qëndrim të paluhatsëm në këtë jetë e në Ahiret, dhe Allahu i shkatërron mizorët (nuk i përudh ata). Dhe Allahu bën atë që do Ai.

29. A nuk e ke parë, o lexues, gjendjen e atyre që duke e shprehur mosmirënjohjen, e ndërruan dhuntinë e Allahut në mosbesim dhe u shkatërruan vetë dhe popullin e vet e sollën në shtëpinë e shkatërrimit,

30. Në xhehenem ku do të digjen dhe sa i shëmtuar është ai vend!

كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي
السَّمَاءِ ﴿٢٥﴾

تُوتِي أَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا ۗ
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٦﴾

وَمِثْلَ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ
اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ
قَرَارٍ ﴿٢٧﴾

يُبَيِّنُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللَّهُ
الظَّالِمِينَ ۗ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا
وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبُورِ ﴿٢٩﴾

جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ ﴿٣٠﴾

⁴ Ajeti tregon qartë se vetëm Islami do të jetë feja e lulëzuar dhe e dobishme për tërë njerëzimin në të gjitha epokat e jetës njerëzore. Do të lindin në të njerëz të devotshëm e të dëlirë. Po ashtu mësimet dhe principet e Kuranit gjithnjë do t'u sjellin dobi njerëzve të të gjitha kohërave, që do t'i zbatojnë praktikisht. Pra, mësimet e Islamit janë aq të dobishme dhe të eprshme që u përshtaten të gjithë njerëzve të të gjitha kohërave.

31. Dhe ata i kanë caktuar partnerë Allahut që t'i devijojnë njerëzit nga rruga e Tij. Thuaju: Kënaquni për një kohë të shkurtër, mandej udhëtimi juaj do të jetë në drejtim të zjarrit.

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ ۖ
قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٣١﴾

32. Robëve të Mi, të cilët e pranuan besimin, thuaju: Të falin Namazin dhe të shpenzojnë fshehtazi a haptazi prej asaj (pasurie) që u kemi dhënë Ne, para se t'u vijë ajo ditë kur nuk do të ketë as shitblerje e as nuk do të sjellë kurrferë dobie miqësia e dikujt.

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا يُقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً مِّنْ
قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خِلَالَ ﴿٣٢﴾

33. Allahu është Ai i cili i krijoi qiejt e tokën dhe duke e lëshuar ujin nga retë, krijoi frute të llojlojshme për ushqimin tuaj. Dhe Ai i vuri në shërbimin tuaj anijet që lundrojnë në det me urdhërin e Tij, po ashtu në shërbimin tuaj i vuri lumenjtë.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ
رِزْقًا لَّكُمْ ۗ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ
فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ ۗ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe Ai në shërbimin tuaj e vuri edhe diellin dhe hënën, të dy në mënyrë konstante i kryejnë funksionet e tyre. Dhe Ai i vuri në shërbimin tuaj edhe natën dhe ditën.

وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبَيْنِ ۗ
وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe Ai ju dhuroi gjithçka që keni kërkuar prej Tij, dhe nëse përpiqeni t'i numëroni të mirat e Allahut, nuk do të mund t'i numëroni kurrë. Vërtet, njeriu është shumë i padrejtë dhe mosmirënjohës.

وَأَنْتُمْ مِّنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ ۗ وَإِنْ تَعَدُّوا
نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا ۗ إِنَّ الْإِنْسَانَ
لَفَلَّوْمٌ كَفَّارٌ ﴿٣٥﴾

36. Dhe kujtojeni kohën kur Ibrahim (duke e lutur Zotin) tha: O Zoti im bëre këtë qytet të paqes dhe më ruaj mua dhe fëmijët e mi nga adhurimi i idhujve,

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ
أَمِنًا وَاجْنُبْنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَصْنَامَ ﴿٦٧﴾

37. O Zoti im, ata i devijuan shumë njerëz nga rruga e drejtë. Pra, kush më ndjek mua, ai ka lidhje me mua dhe kush nuk më dëgjon, unë Të lutem Ty që ta falësh atë, sepse Ti, me të vërtetë, fal shumë dhe Je i Mëshirshëm!

رَبِّ إِنَّهُمْ أَضَلَّنْ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي ۖ وَمَنْ عَصَانِي
فَاللَّكَ غُفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٨﴾

38. O Zoti ynë, Unë një pjesë të pasardhësve të mi e vendosa në një luginë⁵ të pabanuar afër Shtëpisë Sate të Shenjtë. O Zoti Ynë, i vendosa aty që të falin Namazin. Pra, bëj që zemrat e njerëzve të anohon nga ata dhe furnizoi ata me frute të llojlojshme që ata të shprehin mirënjohje,⁶

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بِوَادٍ غَيْرِ
ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ ۗ رَبَّنَا
لِيُقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ
تَهْوَىٰ إِلَيْهِمْ وَارزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ
لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٦٩﴾

39. O Zoti ynë, Ti me të vërtetë e di atë çka mbajmë të fshehtë dhe atë çka zbulojmë. Dhe asgjë në tokë e në qiell s'mund të jetë e fshehtë prej Allahut.

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ ۗ
وَمَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ
وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٧٠﴾

40. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili me gjithë pleqërinë time më fali Ismailin dhe Is-hakun. Vërtet, Zoti im i dëgjon shumë lutjet (dhe përgjigjet).

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ ۗ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعٌ
الِدُّعَاءِ ﴿٧١﴾

⁵ Fjala është për vendosjen e Ismailit e të Haxheres nga Ibrahim në një vend të shkretë e të pabanuar ku gjendet sot Mekka.

⁶ Kjo lutje e Ibrahimit u realizua në personin e Profetit të Shenjtë. Atë vend e vizitojnë miliona e miliona njerëz dhe aty gjenden fruta e perime të llojlojshme.

41. O Zoti im, më bëj mua dhe pasardhësit e mi që të falim Namazin! O Zoti im, më prano lutjen time!

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَاقْبَلْ دُعَاءِ ﴿٤١﴾

42. O Zoti ynë, më fal mua dhe prindërit e mi dhe të gjithë besimtarët ditën ku do të bëhet hesapi!

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يُقَامُ الْحِسَابُ ﴿٤٢﴾

43. Dhe mos mendo, o lexues, se Allahu është i paditur ndaj asaj (tiranie) që bëjnë mizorët. Ai vetëm është duke u dhënë afat deri në ditën kur sytë e tyre do të shtangen.

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ ۗ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿٤٣﴾

44. Kur do të vraponin me frikë e duke i ngritur lart kokat e tyre, shikimet e tyre nuk do t'u kthehen më, dhe zemrat e tyre do të jenë të zbrazëta (nga shpresat).

مُهْطِعِينَ مُقْنِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ
إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ ۗ وَأَفِدتُهُمْ هَوَآءِ ﴿٤٤﴾

45. Dhe alarmoi njerëzit për ditën kur ndëshkimi i premtuar do t'u vijë atyre, dhe kur keqbërësit (mizorët) do të thonë: O Zoti ynë, na jep afat për një kohë të shkurtër që ta pranojmë thirrjen Tënde dhe t'i pasojmë Profetët. Ai (Zoti) do t'u thotë: A nuk përbetoheshit më parë se kurrë nuk do të pësoni rënie?

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ
الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنَا إِلَىٰ أَجَلٍ
قَرِيبٍ ۗ نَحْبُ دَعْوَتِكَ وَنَتَّبِعِ الرَّسُولَ
أَوْلَمَ تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِّنْ قَبْلِ
مَا لَكُمْ مِّنْ زَوَالٍ ﴿٤٥﴾

46. Kurse ju banonit në vendbanimet e atyre që e tepruan ndaj vetes, dhe ju e kishit marrë vesh se si u sollëm Ne ndaj atyre! Dhe Ne i kemi ilustruar qartazi për ju të gjithë shembujt.

وَ سَكَنْتُمْ فِي مَسْكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ
وَصَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ ﴿٤٦﴾

47. Dhe ata bënë dredhi (sa kanë pasur

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ

fuqi) dhe u dhanë formë praktike dredhive të tyre, mirëpo të gjitha dredhitë e tyre janë të ruajtura tek Allahu, dhe sadoqë dredhia e tyre është aq e madhe sa që me anën e së cilës mund të shkulen edhe malet.

48. Pra, mos mendo ti, o lexues, se Allahu do të sillt ndryshe nga premtimi i Tij që bëri me Profetët e Tij. Vërtet, Allahu është i Plotfuqishëm dhe është Zoti i hakmarrjes.

49. Ajo ditë patjetër do të vijë kur toka do të ndërrohet në një formë tjetër, po ashtu edhe qielli. Atëherë ata do të paraqiten tek Allahu Një dhe i Plotfuqishëm.⁷

50. Dhe atë ditë ti do t'i shohësh fajtorët të lidhur me pranga.

51. Petkat e tyre do të jenë të zeza sikurse janë nga katrani, kurse fytyrat e tyre do t'i mbulojë zjarri i xhehenemit.

52. Ashtu do të ndodhë me qëllim që Allahu t'i japë shpërblim secilit sipas asaj që e përfitoi ai. Vërtet, Allahu është i Shpejtë kur merr hesap.

53. Ky (Kurani) është një mesazh

مَكْرَهُمْ^ط وَإِنْ كَانَ مَكْرَهُمْ يَتْرُوتُ
مِنَهُ الْجِبَالُ^{٤٧}

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخَلَّفَ وَعَدِمَ رَسُولَهُ^ط إِنَّ
اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ^{٤٨}

يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضَ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ
وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ^{٤٩}

وَتَرَى الْمَجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقَرَّنِينَ فِي
الْأَصْفَادِ^{٥٠}

سَرَابِيبَهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهُهُمْ
النَّارُ^{٥١}

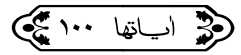
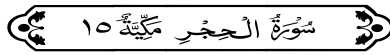
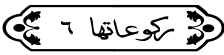
لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ^ط إِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ^{٥٢}

هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذَرُوا بِهِ وَيَلْعَلُوا

⁷ Me rrënimin e Mekkës dhe me stabilizimin e Islamit si forcë e madhe u krijua një univers i ri. U zhduk sistemi i vjetër e u paraqit një sistem i ri.

(këshillë) i hapët për njerëzit dhe qëllimi i këtij mesazhi është që njerëzit të alarmohen (nga ndëshkimi vijues), dhe që ta dinë se Allahu është Ai që është Një, është Zoti i vërtetë dhe që njerëzit e ditur ta pranojnë këshillën.

أَنَّ مَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَليذكر أولوا
 الأبواب ﴿٥٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Ra.¹ Këto janë ajetet e Librit të Përsosur e të Kuranit të hapët.

الرُّبُوعُ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ ①

KAP XIV

3. Shpeshherë edhe mosbesimtarët do të shprehin dëshirë: sikur të ishin edhe ata të bindur (musliman).²

رَبِّمَا يَوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ ①

4. Lëri ata në gjendjen e tyre. Le të hanë, të pinë dhe të kënaqen për një kohë të shkurtër, dhe shpresat e tyre të kota le t'i mashtrojnë ata. Pra, së shpejti do ta realizojnë (realitetin).

ذُرَّهُمْ يَأْكُلُوا وَيَمْتَعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ①

5. Dhe Ne kurrë nuk kemi shkatërruar asnjë vendbanim por vetëm se ishte dekretuar më parë (pas vërejtjeve të shumta).

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 100 ajete. Në sure Ibrahim është treguar se profetët e mëparshëm kanë triumfuar vetëm me ndihmën e Allahut, pa mjete materiale. Në këtë Sure shtjellohet tema e fuqisë së Fjalës së Allahut dhe është përmendur se nuk është punë e lehtë të trillosh ndonjë ligjërim në emër të diktimit Hyjnor dhe se pohuesi fals e gënjeshtar nuk mund t'i shpëtohet dot ndëshkimit të Allahut. Në këtë Sure, Allahu premton për ruajtjen e Kuranit. Një premtim i tillë nuk është bërë lidhur me asnjë libër Hyjnor të mëparshëm.

¹ Unë jam Allah që shoh mirë.

² Kështu disa mosbesimtarë e kanë shprehur dëshirën e tyre në kohën e Profetit të Shenjtë.

6. Asnjë popull s'mund të shpëtojë nga afati i shkatërrimit të vet e as ta shtyjë për më vonë.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿١٠﴾

7. Dhe ata thanë: O ti të cilit i është zbritur ky Kuran, me të vërtetë je njeri i çmendur,

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿١١﴾

8. Përse nuk na sjell engjëjt, nëse je i vërtetë?

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَائِكَةِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٢﴾

9. A nuk e dinë ata se Ne nuk i dërgojmë engjëjt, por sipas nevojës reale, dhe kur Ne i dërgojmë ata, atëherë mosbesimtarëve nuk u jepet afat.

مَا نُنزِّلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنظَرِينَ ﴿١٣﴾

10. Vërtet, Ne e kemi zbritur këtë (Dhikr) Kuran, dhe Ne me të vërtetë do ta ruajmë atë.³

إِنَّا نَحْنُ نُزِّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٤﴾

11. Dhe Ne edhe para teje i kemi dërguar Profetë në mesin e popujve më të hershëm.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

12. Dhe ata talleshin me cilindo Profet që vinte tek ata.

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٦﴾

13. Kështu Ne e kemi gdhendur këtë hobi (tallje ndaj Profetëve) në zemrat e fajtorëve.

كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

14. Ata nuk e besojnë këtë (Kuran a Muhammed s.a.v.s.), kurse syneti i

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةٌ

³ Sipas këtij premtimi Zoti e ka ruajtur Kuranin në të gjitha kohërat dhe do ta ruajë deri në Kiamet.

Allahut (ligji i Allahut) ndaj popujve më të hershëm është i provuar (si u dënuan dhe u shkatëruan).

الْأُولَئِينَ ﴿١٤﴾

15. Dhe sadoqë Ne u hapnin atyre ndonjë derë qiellore dhe (të cilën duke e shfrytëzuar) ata ngjiteshin lart (që të shikonin me sytë e tyre ndonjë shenjë për vërtetimin e profetit)

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٥﴾

16. Prapë do të thoshin: Janë të lëbyrtë sytë tanë (me dehje), ose jemi të magjepsur.

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ مُسْحُورُونَ ﴿١٦﴾

17. Dhe Ne me të vërtetë kemi krijuar në qiell galaksione yjesh, dhe qiellin e kemi bërë të zbukuruar për shikuesit.

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَئِيهَا لِلنَّظِيرِينَ ﴿١٧﴾

18. Dhe Ne e kemi ruajtur atë nga çdo shejtan i mallkuar.⁴

وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١٨﴾

19. Por, nëse dikush dëgjon tinëzisht ndonjë pjesë të diktimit (vahjit) dhe e përhap duke e shtrembëruar atë, atë e ndjek një flakë e zjarrtë.⁵

إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ مُّسِينٌ ﴿١٩﴾

20. Dhe Ne e kemi shtruar tokën dhe në të i kemi vendosur malet e qëndrueshme dhe kemi mbjellë në të çdo bimë të nevojshme.⁶

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْرُونَ ﴿٢٠﴾

⁴ Fjala shejtan në këtë ajet është përdorur për ata mosbesimtarë të cilët tentojnë t'i shqetësojnë dhe t'i trazojnë besimtarët.

⁵ Vjedhja e Fjalës së Zotit nënkupton aktin mashtrues të atyre të cilët i mashtrojnë njerëzit duke e deformuar kuptimin e ndonjë ajeti të Kuranit. Po ashtu, fjala qiell në këto ajete përfaqëson sistemin shpirtëror e jo qiellin fizik, sepse vjedhja e fjalëve të Zotit nuk ka kurrfarë lidhje me qiellin fizik.

21. Dhe në tokë për ju Ne i kemi krijuar edhe mjetet e jetesës, gjithashtu edhe për ato krijesa të cilat ju nuk i furnizoni.

وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرِزْقِينَ ﴿١١﴾

22. Dhe nuk ka gjë, por Ne i posedojmë thesaret e saj, mirëpo Ne nuk zbresim ndryshe, vetëm sipas një mase të caktuar.

وَلَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِلُهَا إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿١٢﴾

23. Dhe Ne i lëshojmë erërat mbarësuese, me anën e të cilave Ne e lëshojmë ujin prej reve, mandej ne ju dhamë atë ujë ta pini, dhe ju vetë nuk jeni në gjendje ta rezervoni atë (por Ne e rezervojmë për ju).

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَاسْتَيْبَسُواهُ^٤ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ ﴿١٣﴾

24. Pa dyshim, Jemi Ne që ngjallim dhe shkaktojmë vdekje, dhe vetëm Ne do të jemi trashëgimtarë të çdo gjëje.

وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿١٤﴾

25. Dhe Ne i njohim ata të cilët ishin para jush dhe ashtu i njohim edhe ata që do të vijnë.

وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ ﴿١٥﴾

26. Vërtet, Zoti yt do t'i tubojë të gjithë ata. Vërtet, Ai është i Urtë dhe i Gjithëdijsëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ^٥ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

27. Dhe Ne, me të vërtetë, e krijuam njeriun nga balta tingëllonjëse, prej baltës së zezë, trajta e së cilës ishte ndryshuar.⁷

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿١٧﴾

⁶ Tokës i nevojtet ujë që të bëhet pjellore, prandaj Zoti i krijoi malet që janë burim ujërash.

28. Dhe më parë Ne i krijuam xhinët prej erës së nxehtë zjarri.⁸

وَأَنجَانٌ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ
السَّمُومِ ﴿٨﴾

29. Dhe kujtoje kohën kur Zoti yt engjëjve u tha: Unë jam duke krijuar një njeri prej baltës tingëllonjëse, prej baltës së zezë, trajta e së cilës është ndryshuar.

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا
مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٩﴾

30. Pra, kur ta përsos atë dhe të fryj në të Fjalën Time, atëherë ju të gjithë për hir të tij i bëni sexhde (Allahut).⁹

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي
فَقَعُوا لَهُ سُجَّدِينَ ﴿١٠﴾

31. Pra, të gjithë engjëjt ranë në sexhde,

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿١١﴾

32. Pos Iblisit. Ai refuzoi të jetë ndër ata që i bëjnë sexhde (që i binden vetëm Allahut).¹⁰

إِلَّا إِبْلِيسَ ۖ أَبَىٰ أَنْ يَّكُونَ مَعَ
السَّجِدِينَ ﴿١٢﴾

33. Allahu tha: O Iblis, çka ngjau me ty që nuk bëhesh ndër ata që i bëjnë sexhde (që i binden Allahut)?

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ
السَّجِدِينَ ﴿١٣﴾

34. Ai u përgjigj: Unë s'jam i atillë që të bëj sexhde për hir të atij njeriu, të cilin e

قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ

⁷ Krijimi i njeriut nga Salsali (balta tingëllonjëse) nënkupton se ai është krijuar me aftësinë e të folurit. Kjo do të thotë se njeriut i është dhuruar fuqi ta pranojë zërin qiellor, dhe kjo është ajo aftësi që e lartëson atë prej të gjitha krijesave. Ai është edhe Masnun (i derdhur në një trajtë të përsosur). Ajeti hedh dritë mbi procesin gradual të krijimit të njeriut.

⁸ Ajeti tregon se xhinët e kanë natyrën e zjarrtë e jo që janë të krijuar prej zjarrit.

⁹ Disa komentatorë e kanë përkthyer këtë ajet se i bëni sexhde Ademit. Një përkthim i tillë është kundër mësimëve të Kuranit. Ajeti do të thotë se si Ademi që e adhuron vetëm Një Zot, adhurojeni edhe ju Zotin dhe i bëni sexhde Atij. Sexhde nuk i bëhet askujt pos Allahut. Këtu fjala sexhde ka kuptimin e bindjes. Pra, ajeti do të thotë: binduni para Ademit, i parnoni këshillat dhe udhëzimet e tij.

¹⁰ Urdhëri për të bërë sexhde për hir të Ademit është për të gjitha krijesat e jo vetëm për engjëjt.

krijove prej baltës tingëllonjëse, baltës së zezë, së cilës i është ndryshuar trajta.

مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ ﴿٣٥﴾

35. Zoti tha: Nëse mendon kështu, atëherë dil nga ky vend, sepse ti je i mallkuar,¹¹

قَالَ فَاحْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٥﴾

36. Dhe mbaje mend se mallkimi im do të të përcjellë ty deri në Ditën e Kiametit.

وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٦﴾

37. Iblisi tha: O Zoti im, më jep afat deri në atë ditë kur do të ringjallen¹² ata të gjithë!

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٧﴾

38. Zoti tha: Ti je ndër ata të cilëve u është dhënë afat,

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٨﴾

39. Deri në ditën e caktuar (të përmendur lart).

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٩﴾

40. Iblisi tha: O Zoti im, meqenëse Ti më le të humbur, unë do t'ua zbukuroj paudhësinë njerëzve në botë, dhe unë me siguri do t'i devijoj ata nga rruga e drejtë,

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

41. Pos robëve Tu të sinqertë.

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤١﴾

42. Zoti tha: Kjo është detyra Ime t'u tregoj njerëzve rrugën e drejtë..

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤٢﴾

¹¹ Nga fjala xhenet nuk duhet kuptuar se është fjalë për xhenetin (Parajsë), sepse shejtani s'mund të hyjë në xhenet. Pra, kjo tregon vendin (që ishte i bukur) ku jetonte Ademi.

¹² D.m.th deri në ringjalljen e tyre shpirtërore.

43. Ti kurrë nuk do të kesh sukses kundër robëve të Mi të sinqertë, përveç atyre që do të pasojnë ty.

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ
إِلَّا مَن اتَّبَعَكَ مِنَ الْغٰوِيْنَ ﴿٤٣﴾

44. Dhe, vërtet, xhehenemi është vendbanimi i premtuar për të gjithë ata (që do të pasojnë ty).

وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٤﴾

45. Ai (xhehenemi) ka shtatë¹³ dyer dhe secila derë ka një pjesë të caktuar për mosbesimtarët.

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِّكُلِّ بَابٍ مِّنْهُمْ جُزْءٌ
مَّقْسُومٌ ﴿٤٥﴾

46. Vërtet, besimtarët e devotshëm do të vendosen në një vend plot kopshte e burime.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّٰتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٦﴾

47. Do t'u thuhet: Hyjni paqësisht e pa frikë në të.

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أٰمِنِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dhe Ne do të largojmë nga zemrat e tyre çfarëdo inati, e kështu ata duke u bërë vëllezër, do të rrinë ballë për ballë njëri-tjetrit nëpër fronet e xhenetit.¹⁴

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غِلٍّ إِخْوَانًا
عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٨﴾

49. Aty nuk do t'i mposhtë lodhja e as nuk do të dëbohen prej tij (xhenetit).

لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَ مَا هُمْ مِّنْهَا
بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٩﴾

50. O Profet, tregoju robëve të Mi se Unë jam shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm,

نَبِيٌّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٠﴾

¹³ Numri shtatë a shtatëdhjetë në gjuhën arabe nuk shpreh ndonjë numër specifik, por shpreh përsosmërinë e diçkaje.

¹⁴ Ajeti tregon se do të hynë në Xhenet vetëm ata persona që s'kanë inat e zili ndaj vëllezërve të tyre.

51. Dhe se edhe ndëshkimi Im është shumë i ashpër.

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥١﴾

52. Dhe tregoju rreth mysafirëve të Ibrahimit,

وَنَبِّئُهُمْ عَنْ صَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥٢﴾

53. Kur erdhën tek ai e i thanë: Qofsh Salam! E ai u tha: Ne po frikësohemi nga ardhja juaj.¹⁵

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجَلُونَ ﴿٥٣﴾

54. Ata thanë: Mos u frikëso, ne erdhëm të të japim ty një lajm të gëzuar rreth një djali të ditur.

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٥٤﴾

55. Ai tha: A më jepni mua këtë lajm të gëzuar me gjithë këtë fakt se pleqëria më ka rrethuar? Pra, më tregoni se në bazë të kujt po ma jepni këtë lajm të gëzuar!

قَالَ أَبَشَّرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَا تَبَشِّرُونَ ﴿٥٥﴾

56. Ata thanë: Ne, me të vërtetë, të kemi dhënë ty lajm të vërtetë, pra mos u dëshpro!

قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَاطِنِينَ ﴿٥٦﴾

57. Ai tha: (Si mund të dëshprohem unë) Askush s'mund të dëshprohet nga mëshira e Allahut të vet, pos të paudhëve!

قَالَ وَمَنْ يَفْنَأْ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّي إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٧﴾

58. Ai tha: Tani më tregoni qëllimin e vërtetë të ardhjes suaj, o ju mesazhsjellës!

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٨﴾

59. Ata thanë: Ne jemi dërguar te një

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٩﴾

¹⁵ Këta mysafirë ishin engjëjt e Zotit që erdhën t'i japin lajm rreth një katastrofe.

popull fajtor (që ta shkatërrojme atë).

60. Pos ndjekësve të Lutit. Do t'i shpëtojme të gjithë ata,

إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمَجُومُهُمُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٠﴾

61. Përveç gruas së tij. Ne kemi dekretuar që ajo të mbetet ndër të dënuarit.

إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرْنَا لَهَا لِمَنِ الْغَيْرِينَ ﴿٦١﴾

62. Dhe kur mesazhshjellësit erdhën te Luti dhe te ndjekësit e tij,

فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦٢﴾

63. Ai tha: Vërtet, ju jeni njerëz të huaj.

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُمَكَّرُونَ ﴿٦٣﴾

64. Ata thanë: Vërtet, ne kemi ardhur tek ti me atë lajm (rreth ndëshkimit) të cilin këta e shikonin me dyshim.

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٦٤﴾

65. Dhe ne të kemi sjellë ty lajm të sigurtë, dhe pa dyshim ne jemi të vërtetë.

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٥﴾

66. Pra, ik me gjithë familjen tënde në pjesën e fundit të natës dhe ti duhet të rrih mbrapa tyre, dhe askush nuk duhet të shikojë mbrapa dhe vazhdoni të ecni në atë drejtim për të cilin jeni të urdhëruar!

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٦﴾

67. Dhe Ne i kumtuam qartazi Lutit këtë dekret, se me të aguar dita do të këputen rrënjët e tyre.

وَقَصِينَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَؤُلَاءِ مَقْطُوعٌ مُصْحِحِينَ ﴿٦٧﴾

68. Dhe banorët e qytetit erdhën te Luti të gëzuar (se kanë zënë Lutin).

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٨﴾

69. Ai (Luti) tha: Këta janë mysafirët e mi, pra mos më turpëroni mua (duke i frikësuar ata)!

قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ۝٦٩

70. Dhe frikësoheni nga Allahu dhe mos më çnderoni mua!

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْرُؤْنَ ۝٧٠

71. Ata thanë: A nuk të kemi ndaluar ty që të mos i presësh të huajt?

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝٧١

72. Luti tha: Këto janë bijat e mia (të cilat janë garantim i mjaftueshëm), nëse jeni duke bërë diçka (kundër meje).

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَعِلِينَ ۝٧٢

73. Pasha jetën tënde, o Profet, këta (armiqt e tu) enden në dehjen e tyre.

لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝٧٣

74. Atëherë, ndëshkimi (i premtuar) i zuri ata fill pas agimit.

فَأَخَذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُشْرِقِينَ ۝٧٤

75. Ne e rrotulluam vendbanimin e tyre dhe lëshuam mbi ta shi gurësh.

فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ۝٧٥

76. Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për ata që e shfrytëzojnë mendjen e tyre (për kërkimtarët).

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّمُتَوَسِّمِينَ ۝٧٦

77. Dhe ai vendbanim gjendej buzë rrugës kryesore (nuk ishte ndonjë vendbanim i panjohur).¹⁶

وَأَنَّهَا لِبِسِّيْلٍ مُّقِيمٍ ۝٧٧

78. Vërtet, në këtë ngjarje ka një Shenjë për besimtarët.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمُؤْمِنِينَ ۝٧٨

¹⁶ Fjala është për rrugën që e lidh Arabinë me Sirinë. Edhe sot është në përdorim.

79. Po ashtu, edhe populli i Ejkses¹⁷
ishte mizor.

وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ﴿٧٩﴾

80. Pra, edhe atë e shkatërroam Ne. Dhe këto dy vende gjendeshin në një rrugë kryesore.¹⁸

فَأَنقَضْنَاهُنَّ وَأَنهَكْنَاهُمَا يَمَامٍ مُّبِينٍ ﴿٨٠﴾

81. Dhe populli i Hixhrit¹⁹ i përgënjeshtroi Profetët.

وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ الْحَجَرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨١﴾

82. Dhe Ne u kemi dhënë Shenjat Tona, mirëpo ata iu shmangen atyre.

وَأَنبِئُهُم بِآيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe ata i ndërtonin shtëpite duke gdhendur malet dhe jetonin në paqe.²⁰

وَكَانُوا يُحِتُّونَ مِنَ الْجِبَالِ مِيُوتًا أَمِينٍ ﴿٨٣﴾

84. Mirëpo, ndëshkimi i zuri ata herët në mëngjes.

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْحِينَ ﴿٨٤﴾

85. Dhe të gjitha pasuritë që i grumbullonin nuk u sollën kurrfarë dobie.

فَمَا آغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe Ne nuk i krijuam qiejt e tokën dhe gjithçka që ekziston në mes të këtyre të djave, veçse me urtësi. Dhe, pa dyshim, ai çast (i premtuar) do të vijë.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٦﴾

¹⁷ Populli i Ejkses është emri i dytë i popullit të Profetit Shuejb.

¹⁸ Rruga që e lidhte Azinë me Egjiptin nuk qarkullon më, por gjurmët e saj shihen edhe sot e kësaj dite.

¹⁹ Hixhri quhet ai vend ose kala rreth së cilës ka mur gurësh. Ky vend gjendej në mes të Tabukut e të Medinës. Këtu banonte fisi i Thamudit, tek i cili erdhi Profeti Salih. Siç duket ai ishte qytet i ndërtonuar prej mureve të gurit.

²⁰ Ajeti tregon se fisi i Thamudit qe i civilizuar, i fuqishëm dhe i pasur.

Pra, përmbahu mirë kundër teprimeve të tyre!

87. Vërtet, Zoti yt është Krijuesi i përkryer dhe i Gjithëdijshëm.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٥٧﴾

88. Dhe Ne, me të vërtetë, të kemi dhënë ty shtatë²¹ ajetet përsëritëse dhe Kuranin madhështor.

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَاكَ سَبْعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٥٨﴾

89. Mos e sheh me sy të hapur atë me çka Ne i pajisëm disa prej tyre e as mos u brengos për ata (për shkatërrimin e tyre), ndërsa ndaj besimtarëve tregohu i butë dhe i përlur.

لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٩﴾

90. Dhe thuaj: Unë jam vetëm një alarmues i hapët.

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٦٠﴾

91. Sepse Ne kemi dekretuar t'i ndëshkojmë ata, që janë ndarë në grupe.

كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٦١﴾

92. Ata që Kuranin e quajtën përmbledhje gënjeshtresh (e copëtuan Kuranin).

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٦٢﴾

93. Pra, pasha Zotin tënd, Ne me siguri do t'i pyesim të gjithë ata

فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٦٣﴾

94. Rreth asaj që bënin ata.

عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٤﴾

95. Pra, përcille haptazi atë (mesazh) për të cilin je urdhëruar, dhe largohu prej

فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَن

²¹ Fjala është për kaptinën e parë Al-Fatiha të Kuranit, sepse ajo lexohet shumë. Kjo ka shtatë ajete.

idhujtarëve.

المُشْرِكِينَ ﴿١٥﴾

96. Ne me të vërtetë do të të ruajmë ty nga sherri i atyre që tallen me Profetët.

إِنَّا كَفَيْتُكَ الْمُسَهِّرِينَ ﴿١٦﴾

97. Të cilët e krijuan një zot tjetër përveç Allahut. Mirëpo, së shpejti ata do ta shohin rezultatit e kësaj.

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۚ
فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

98. Dhe Ne, me të vërtetë, dimë se gjoksi yt ndien ngushtësi për shkak të asaj që thonë ata.

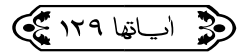
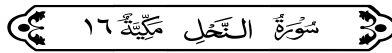
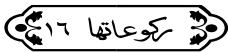
وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا
يَقُولُونَ ﴿١٨﴾

99. Pra, ti duke e lavdëruar Atë, duhet ta glorifikosh Allahun tënd dhe bëhu ndër ata që i binden Atij.

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٩﴾

100. Dhe vazhdo ta adhurosh Zotin tënd derisa të vjen ty vdekja (të kesh besim të sigurt).

يَسِّحْ ۖ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٢٠﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. (O ju mosbesimtarë) Dekreti i Allahut është gati të afrohet, pra mos kërkoni me ngutësi ardhjen e tij. I Shenjtë është Ai dhe është lart në krahasim të atij shirku (adhurimi i zotave falsë) që bëjnë ata.¹

أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْعَاجِلُوهُ ۗ سُبْحٰنَهُ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ①

3. Ai me urdhërin e Tij i dërgon engjëjt tek ata robë të Vet me Shpirtin e Shenjtë, të cilët i do Ai dhe u thotë: Alarmojeni popullin dhe tregojini se s'ka Zot tjetër pos Meje, pra frikësohuni vetëm prej Meje!²

يُنزِلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ
مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ ①

4. Ai i krijoi qiejt e tokën me urtësi.³ I Lartë është Ai mbi të gjithë ata (Zota), të cilët ia shoqërojnë Atij.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۗ تَعَالَىٰ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 129 ajete. Kjo ka vazhdimësinë e përbajtjeve të Sures së mëparshme. Në Sure Al-Hixhr mosbesimtarëve u ishte dhënë premtimi i ndëshkimit, kurse në këtë Sure tregohet se koha e ardhjes së atij ndëshkimi dhe e triumfit të vërtetësisë është afuar. Duke e përmendur bletën, Allahu na tregon se i tërë ky univers funksionon në bazë të Vahit (diktimit të Allahut) dhe se evolucioni moral e shpirtëror i njeriut nuk mund të realizohet pa Vahi e Ilham.

¹ Koha e ndëshkimit po u afrohet mosbesimtarëve.

² Fjala *Ruh* nënkupton shpirtin, qenien, diktimin hyjnor dhe Kuranin.

³ Kjo fjalë ka kuptime të thella dhe të zgjeruara. Ky është një ndër emrat e Allahut. Ajo që është e vërtetë, quhet *Al-Hak*. Po ashtu edhe ajo që është sipas rrethanave e sipas nevojës quhet *al-Hak*. *Al-Hak* do të thotë: Urtësi absolute. Siç është betimi i disa popujve: I promis to say the truth, the whole truth and nothing but the truth. Kjo do të thotë: Vërtetësi absolute. Prandaj, njeriu i ditur dhe i mençur kur thellohet dhe mendon për krijimin e gjithësisë, ai në të nuk e gjen ndonjë të metë dhe deklaron se është një vërtetësi absolute.

5. Ai e krijoi njeriun nga një pikë sperme, mirëpo shihni se si ai bëhet grindavec i hapët (rreth Meje)!⁴

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ
خَصِيمٌ مُّسِينٌ ﴿٥﴾

6. Po ashtu edhe Ai i krijoi kafshët, ju në to i gjeni mjetet e ngrohtësisë dhe dobi të tjera dhe hani edhe mishin e tyre.

وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ
وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٦﴾

7. Dhe në to për ju ka një hijeshi kur në mbrëmje i ktheni nga kullosat dhe kur në mëngjes i lëshoni (për kullosje).

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِيحُونَ وَحِينَ
تَسْرَحُونَ ﴿٧﴾

8. Dhe ato i bartin barrat tuaja nga një vend në vendin tjetër ku s'mund ta bartni barrën pa u munduar fare. Vërtet, Zoti juaj është shumë i Butë dhe i Mëshirshëm ndaj jush.

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا
بِلْغِيهِ إِلَّا بِشِقِّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ
لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٨﴾

9. Dhe Ai i krijoi kuajt dhe mushkat dhe gomarët që t'u hipni dhe si mjet zburimi. Dhe Ai do të krijojë (për ju) edhe në të ardhmen mjete të tjera transporti, të cilat ju ende s'i dini.⁵

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكَبُوهَا
وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾

10. Dhe është detyra e Allahut t'ju tregojë rrugë të drejtë, sepse ka disa rrugë që janë të drejta, dhe ka disa rrugë që janë të shtrembruara. Dhe sikur të zbatonte Allahu dëshirën e Tij, Ai do t'ju kishte treguar ju të gjithëve rrugë të drejtë.

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ
بِغٍ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٠﴾

⁴ Në vend që njeriu t'i shfrytëzojë ato aftësi që Zoti i fali, ai grindet e polemizon rreth ekzistencës së Tij.

⁵ Ajeti e mban me vete një paralajmërim se në të ardhmen do të krijohej mjete të ndryshme udhëtimi. Fjala është për zhvillimin e hovshëm të kësaj kohe.

11. Allahu është Ai i cili e zbriti ujin për ju prej reve, prej të cilit ju keni ujë të pishëm, dhe prej tij keni edhe bimë ku e kullotni bagëtinë tuaj.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١١﴾

12. Ai me anën e atij uji i mbin për të mirën tuaj të lashtat, ullirin, hurmën dhe rrushin dhe frute të llojllojshme. Vërtet, në këtë ka një Shenjë për ata të cilët mendojnë.

يُثْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٢﴾

13. Dhe Ai e vuri në shërbimin tuaj natën dhe ditën, dhe diellin e hënën, po ashtu edhe me urdhërin e Vet i vuri yjet në shërbimin tuaj. Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për popullin që mendon.

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٣﴾

14. Dhe Ai nëpër tokë krijoi për ju gjëra të ndryshme. Vërtet, në këtë ka një Shenjë për popullin që e pranon këshillën.

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٤﴾

15. Dhe Allahu është Ai i cili e vuri në shërbimin tuaj detin⁶ që të hani mish të freskët dhe të nxirrni stoli që i përdorni. Dhe ti i sheh anijet se si e çajnë ujin (ju udhëtoni me to), dhe që të kërkon mirësinë e Tij dhe që ta falënderoni Allahun.

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ وَلِيَبْتَلِغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٥﴾

16. Dhe Ai krijoi nëpër tokë male të rrasura me qëllim që të mos ju luhasin. Dhe Ai krijoi shumë lumenj dhe ca rrugë

وَأَلْفَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

⁶ Deti është burim mjaft i dobishëm për njeriun.

(në tokë) që ta gjeni lehtë rrugën e caktuar tuaj.⁷

17. Dhe Ai edhe vuri ca shenja të tjera (për udhëtim), dhe me anë të yjeve njerëzitet e gjejnë drejtimin.

وَعَلَّمَتْهُمُ الْوَسْمَاءَ وَالنَّجْمَ الَّذِي يَهْتَدُونَ ۝

18. Pra, tregoni se a mund të jetë Allahu që krijon, si ai (idhull) që s'krijon gjë? Prapë s'do ta pranoni këshillën!

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝

19. Dhe nëse përpiqeni t'i numëroni dhuntitë e Allahut (ta dini) se kurrë s'do t'i rrethoni ato. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا ۚ إِنَّ اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

20. Dhe Allahu e di mirë çka mbani të fshehtë dhe atë çka zbuloni ju.

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تَعْلَنُونَ ۝

21. Dhe ata (idhuj), të cilët i thërrasin këta në vend të Allahut, s'mund të krijojnë gjë, por ata vetë janë të krijuar.

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ۝

22. Ata janë të vdekur e jo të gjallë, dhe s'dinë se kur do të ringjallen.

أَمْوَاتٌ غَيْرٌ أَحْيَاءَ ۚ وَمَا يَسْعُرُونَ السُّعُورَ ۚ أَيْتَانَ يُبْعَثُونَ ۝

23. Zoti juaj (që meriton të adhurohet) është Zoti Një. Ata që nuk e besojnë Ahiretin, zemrat e tyre janë të zbrazëta nga vërtetësia dhe ata janë arrogantë.

إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ ۖ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ۝

24. Pa dyshim, Allahu e di çka e mbajnë të fshehtë dhe çka e zbulojnë. Vërtet, Allahu nuk i do arrogantët.

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا يُعْلِنُونَ ۚ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ۝

⁷ Studimet gjeologjike vërtetuan faktin se malet e sigurojnë tokën dhe e ruajnë prej tërmetejeve.

25. Dhe kur u thuhet: Sa i shkëlqyer është ai Kuran që Zoti juaj e ka zbritur? Ata thonë: Ky është vetëm një përmbledhje tregimesh të të parëve.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾

26. (Si rezultat i kësaj thënije) Ata në Ditën e Kiametit do t'i bartin barrërat e veta dhe barrën e atyre injorantëve, të cilët i devijuan këta. Dëgjoni, sa e keqe është ajo barrë që janë duke bartur!

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ
عَٰلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ ﴿١٦﴾

27. Edhe ata që ishin para tyre kanë kurdisur dredhi (Kundër Profetëve të kohës së tyre), por Allahu godinat e tyre me gjithë themelet i ktheu në rrënoja kur edhe pullazi u shemb mbi ta, dhe ndëshkimi u erdhi nga ai drejtim, për të cilin s'kanë menduar kurrë.

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَى اللَّهُ
بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ
مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٧﴾

28. Mandej, në Ditën e Kiametit Ai (Zoti) do t'i poshtërojë ata dhe do t'u thotë: Ku janë ata partnerë (idhuj) që Më shoqëroni Mua dhe për hir të të cilëve ju i kundërshtonit Profetët e Mi? Ata që zotërojnë dijen, do të thonë: Poshtërimi dhe mjerimi sot u takon mosbesimtarëve-

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ
أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ
فِيهِمْ قَالِ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ
الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكٰفِرِينَ ﴿١٨﴾

29. Të cilët kur engjëjt ua marrin shpirtin tamam në atë kohë kur ata janë duke bërë mizori ndaj vetes, duke e shprehur pajtim, thonë se ne nuk bënim ndonjë vepër të keqe. Përse jo (s'është ashtu siç thonë ata)! Vërtet, Allahu e di shumë mirë çka bënit ju.

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ
فَالْقَوْلُ السَّلَامُ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ
بَلَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

30. Pra, tani hyni në portat e xhehenemit, aty do të jetoni për një kohë shumë të gjatë. Sa vendbanim i keq është për arrogantët!

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٥٠﴾

31. Dhe besimtarëve të devotshëm do t'u thuhet: Ç'është ajo që Zoti juaj e zbriti (Kuran)? Ata do të thonë: I shkëlqyer (plot hirësie). Për ata të cilët bëjnë vepra të mira ka mirësi edhe në këtë botë dhe Shtëpia e Ahiretit do të jetë edhe shumë më e mirë. Sa i shkëlqyer është, pa dyshim, vendbanimi i besimtarëve të devotshëm!

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ
قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ
الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَكَدَارِ الْأُخْرَى خَيْرٌ
وَلِعَمَّ دَارَ الْمُتَّقِينَ ﴿٥١﴾

32. (Ajo Shtëpia e Ahiretit) Janë kopshte të amshueshme ku do të hynë ata dhe ku po rrjedhin lumenj. Ata në to do të kenë çdo gjë që do të dëshirojnë. Ashtu Allahu i shpërblen besimtarët e devotshëm,

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ
يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٥٢﴾

33. Shpirtin e të cilëve ua nxjerrin engjëjt mu në atë kohë kur janë të delirë e të pastër, dhe u thonë: Qofshit Salam! Hyni në xhenet për shkak të veprave tuaja të mira!

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ
يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

34. A, mos janë duke pritur (këta mosbesimtarë) diçka tjetër pos se t'u vijnë engjëjt (me ndëshkim qiellor), ose t'u vijë dekreti i Zotit tënd (për ndëshkim)? Ashtu patën vepruar ata që ishin para tyre. Pra, Allahu nuk u soll padrejtësisht ndaj tyre, por ata vetë u sollën padrejtësisht ndaj vetes.

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ
أَوْ يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٤﴾

35. Pra, konsekuencat e këqija të veprave të tyre i zunë ata, dhe ai (lajm ndëshkimi) me të cilin tallestin, i rrethoi ata.

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ
عِقَابٌ مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٥﴾

36. Dhe idhujtarët thonë: Sikur të kishte dashur Allahu, as ne e as të parët tanë nuk adhuronin askënd pos Tij, e as nuk do të bënim haram asgjë pa urdhërin e Tij. Pra, kështu kanë bërë edhe ata që ishin para tyre. A s'mendojnë fare se Profetët (Tanë) s'kanë detyrë tjetër pos ta përcjellin mesazhin e Zotit?

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا
آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ
كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ فَهَلْ
عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

37. Dhe Ne kemi dërguar tek te secili popull një Profet me këtë mësim: O njerëz, adhurojeni vetëm Allahun dhe shmanguni prej çdo njeriu rebel. Atëherë, disa prej tyre vepruan aq mirë sa që Allahu i përudhi ata, por disa prej tyre janë bërë pre shkatërrimi. Pra, udhëtoni nëpër tokë dhe shihni se si ishte përfundimi i atyre që i përgënjeshtroan Profetët!

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۗ
فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ
عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ ۗ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ
فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿١٧﴾

38. (O Profet) Nëse ke dëshirë të përflaktë që të përudhen ata të gjithë, atëherë ta dish se Allahu me të vërtetë nuk u tregon rrugën e drejtë atyre të cilët i devijojnë të tjerët. Dhe për të tillët s'ka ndonjë ndihmëtar.

إِنْ تَحَرَّصَ عَلَى هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي
مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ لُصْرِينَ ﴿١٨﴾

39. Dhe ata në emër të Allahut u betuan se Allahu nuk do ta ringjallë atë që vdes një herë. Jo, por, përkundrazi, Ai do t'i

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ ۗ لَا يَبْعَثُ
اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ ۗ بَلَىٰ وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا

ringjallë ata. Ky është një premtim i vërtetë, për plotësimin e të cilit është përgjegjes Ai, por shumica nuk e dinë (këtë fakt).

40. Ai me siguri do t'i ringjallë ata me qëllim që t'u bëjë të qartë atë (fakt) rreth të cilit përçaheshin dhe që të mund ta realizojnë mosbesimtarët se ata kenë qenë gënjeshtarë.

41. Puna Jonë kur vendosim të bëjmë diçka është vetëm t'i themi: Bëhu! Dhe fillon procesi i krijimit të saj.

42. Dhe atyre që imigruan për hir të Allahut, pasi u ballafaquan me tortura, Ne me siguri do t'u japim një vendbanim të mirë në këtë botë, ndërsa shpërblimi i Ahiretit do të jetë më i madh, sikur të kishin ditur (këta mosbesimtarë).

43. Ata që (me gjithë torturat) dalin të qëndrueshëm dhe që i mbështeten vetëm Zotit të tyre.

44. Dhe Ne edhe para teje nuk i kemi dërguar Profetë, por vetëm burra, të cilëve u dhamë Ne diktim, pra (o mosbesimtarë) pyesni ata, të cilët e zotërojnë Dhikr (Kuranin), nëse nuk e dini këtë fakt.

45. Ne i patëm dërguar me Shenja të qarta dhe me skripte (Hyjnore). Dhe Ne e kemi zbritur edhe tek ti këtë Dhikr

وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

لُبَّيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلَفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ
الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿١١﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ
عَلَيْهِ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿١٢﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
ظَلَمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَلَآجِرَ الْآخِرَةِ أَكْبَرَ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا
نُوْحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ
كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ ۗ وَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ
لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ

(Kuran) me qëllim që t'u sqarosh njerëzve ato direktiva që nëpër mes teje iu zbritën atyre, dhe që ta studiojnë mirë (Kuranin).

يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

46. Pra, a e ndiejnë veten të sigurt ata të cilët bëjnë plane të këqija (kundër teje) se Allahu nuk do t'i rrafshojë përdhe, apo nuk do t'u vijë ndëshkimi (i premtuar) nga ai drejtim për të cilin s'mendojnë?

أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ose Ai (Allahu) do t'i rrethojë ata kur do të jenë në udhëtim, pra (duhet të mbajnë në mend se) ata nuk do të jenë në gjendje ta pengojnë (Zotin) t'i plotësojë vendimet e Veta.

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٧﴾

48. Ose do t'i shkatërrojë ata duke i zvogëluar gradualisht? Zoti juaj me të vërtetë është shumë i Dhemshur dhe i Mëshirshëm.

أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ ۗ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٨﴾

49. A nuk e kanë observuar se hijet e çdo gjëje, të cilën Allahu e ka krijuar, herë kalojnë djathtas e herë majtas duke iu bindur Allahut (pra këshu do të rritet edhe një ditë hija e Profetit të Shenjtë),⁸ dhe ato gjithnjë shprehin përlulesinë.

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّؤُوا ظِلَّهِ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٩﴾

50. Dhe çdo gjallesë që ekziston në qiej e në tokë, dhe engjëjt të gjithë i bëjnë sexhde Allahut dhe nuk shprehin arrogancë.

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُسْتَكْبَرُونَ ﴿٥٠﴾

⁸ Ajeti tregon qartë se vjen koha kur hija (fuqia e influenza) e mosbesimtarëve do të zhduket dhe hija e Profetit të Shenjtë do të rritet e do të zgjatet.

51. Ata frikësohen prej Zotit të tyre që është mbi ata dhe i kryejnë vetëm ato vepra për të cilat ata urdhërohen.

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ
بِشَيْءٍ مَّا يُؤْمَرُونَ ﴿٥١﴾

52. Dhe Allahu i tha (secilit popull): Mos i merrni dy Zota për adhurim! Vërtet, ka vetëm një Zot. Pra, duhet që të frikësoheni vetëm prej Meje.

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا
هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِنِّي آتَى قَارِهُبُونَ ﴿٥٢﴾

53. Dhe Atij i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë dhe të bindurit është vetëm e drejta e Tij e përhershme. Pra, a do të frikësoheni prej qenieve të tjera përveç Allahut?

وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ
وَاصْبِطْ أَفْعَبِرَ اللَّهُ تَتَّقُونَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe çfarëdo bekimi që e keni ju është prej Allahut, dhe kur ballafaqoheni me ndonjë vuajtje, edhe atëherë i drejtoheni Atij me lutje.

وَمَا بِكُمْ مِّنْ نِّعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا
مَسَّكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْرَوْنَ ﴿٥٤﴾

55. Mandej, kur Ai e largon atë vuajtje nga ju, një grup prej jush fillon t'i shoqërojë partnerë Zotit të tyre!

ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ
مِّنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٥﴾

56. (Si rezultat i kësaj) Ata i mohojnë ato (bekime) që ua kemi dhuruar Ne. Pra, kënaquni pak se së shpejti do ta dini (konsekuencën e kësaj).

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَهُمْ ۖ فَتَمْتَعُوا ۖ فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿٥٦﴾

57. Dhe një pjesë të asaj që ua kemi dhuruar Ne, ata e ndajnë për Zota falsë, rreth të cilëve s'dinë gjë. Pasha Zotin, ju me siguri do të përgjigjeni një ditë rreth asaj që fabrikoni ju.

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مِّمَّا
رَزَقْنَاهُمْ ۖ تَاللَّهِ لَتَسْلَنَّ عَمَّا كُنتُمْ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe ata i përshkruajnë Allahut bijat.
(Mbani mend se) Ai është i Shenjtë,
kurse ata për vete dëshirojnë bijtë!

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَ ۗ وَلَهُمْ مَا
يَشْتَهُونَ ﴿٥٨﴾

59. Ndërsa kur njerit prej tyre i jepet
lajm rreth lindjes së një vajze, i errësohet
fytyra dhe pikëllohet pa masë;

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ
مُسْوَدًّا ۖ وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٩﴾

60. Ai përpiqet të fshihet prej njerëzve
për shkak të këtij lajmi që mori ai. Dhe
mendon se a duhet ta mbajë të gjallë atë,
megjithë poshtrimin, apo ta varrosë për
së gjalli!⁹ Dëgjoni! Sa i keq është
gjakimi i tyre!

يَوَارِي مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ ۗ
أَيُّسْكُهُ عَلَىٰ هُونٍ ۖ أَمْ يَدُسُّهُ فِي
الْتُّرَابِ ۗ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٦٠﴾

61. Atyre që nuk e besojnë Ahiretin u
takon shembëllesa më e keqe, ndërsa
shembëllesa më e bukur dhe më
madhështore i takon Allahut dhe Ai
është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوِّءِ ۗ
وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٦١﴾

62. Dhe (po të ishte ky synneti i Allahut)
sikur t'i dënonte Allahu njerëzit fill pas
mizorisë së tyre (dhe nuk u jepte afat për
pendim) nuk do linte nëpër tokë asnjë
gjallesë, por ai u jep një afat për një
kohë të caktuar (që të përmirësohen),
dhe kur vjen ai afat i tyre i caktuar (për
dënim), atëherë ata nuk mund t'i
largohen për asnjë çast e as nuk mund ta
tejkalojnë.

وَلَوْ يُوَاقِدُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا
تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ ۖ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ
لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً ۖ وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦٢﴾

⁹ Fjala është për atë zakon të vjetër të Arabisë, sipas të cilit kur i lindte dikujt vajzë, ai e varroshte atë për së gjalli ose nuk i jepnin të drejtat e saj. Kurani bëri emancipimin e grave dhe u dha një pozitë të lartë në shoqëri.

63. Dhe ata përshkruajnë për Allahun diçka që e urrejnë për vete, dhe gjuhët e tyre në mënyrë të guximshme shpifin gënjeshtren se atyre do t'u takojë mirësia. Pa dyshim, fati i tyre është zjarri dhe ata do të lihen pa përkrahje dhe pa ndihmë.

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ
لَا جَرَءَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٣﴾

64. Pasha Allahun, Ne me të vërtetë i kemi dërguar para teje Profetët tek të gjithë popujt, mirëpo shejtani ua zbukuroi veprat e tyre. Pra, sot ai (shejtani) është zoti i tyre dhe për ta ka një ndëshkim të pikëllueshëm.

تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ
فَرِيقًا لَّهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَلَهُمْ فَعُورًا
وَلِيَهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

65. Dhe Ne e kemi zbritur mbi ty këtë Libër (Kuran) me qëllim që t'u sqarosh atë çështje rreth së cilës u përçanë dhe se ky (Libër) është burim udhëzimi e mëshire për njerëzit besimtarë.

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
الَّذِي اختلفوا فِيهِ ۗ وَهُدًى وَرَحْمَةً
لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٥﴾

66. Dhe Allahu e zbriti ujin prej qiellit (prej reve) dhe me të e ringjalli tokën pas vdekjes së saj. Vërtet, në këtë ka një Shenjë për ata që dëgjojnë (fjalën e vërtetë dhe e pranojnë).

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْيَأ بِهِ
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٦﴾

67. Dhe për ju ka edhe mësim në kafshët. A nuk e shihni se Ne ju furnizojmë, prej asaj që është në barqet e tyre ndërmjet ushqimit të përpunuar dhe gjakut, me qumësht të pastër e të shijshëm për ata që e pinë.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۗ نُسَقِيكُمْ
مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِن بَيْنِ فَرْثٍ وَ دَمٍ
لَّبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٧﴾

68. Dhe prej fruteve të hurmës e të

وَمِن ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ

rrushit ju përgatitni pije dehëse dhe lëngje të pastra. Vërtet, në këtë ka një Shenjë për ata të cilët e shfrytëzojnë mendjen e tyre.

69. Dhe Zoti yt ia diktoi bletës:¹⁰ Bëjini hojet tuaja nëpër male e nëpër lisa dhe nëpër pjergullat që ngjiten lart,

70. Mandej, ha nga të gjitha llojet e frutave dhe ec me përkulje nëpër rrugët e shtruara e të mësuara nga Zoti yt. Nga barqet e tyre del një lëng (mjaltë)¹¹ ngjyra të ndryshme. Me të gjejnë shërim njerëzit. Vërtet, në këtë ka një Shenjë për njerëzit që mendojnë.

71. Dhe Allahu ju ka krijuar juve, mandej do t'ju japë vdekje; dhe në mesin tuaj ka edhe i atillë që shtyhet nga gjendja më e keqe e jetës (nga pleqëria), e kështu ai s'di gjë pasi ka qenë i ditur. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Plotfuqishëm.

72. Dhe Allahu u dha disave prej jush epërsi në furnizim ndaj disa të tjerëve. Por, ata të cilëve u është dhënë më shumë nuk ua kthejnë asnjë pjesë të atij furnizimi atyre të cilët i zotërojnë duart e

مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٩﴾

وَأَوْحَىٰ رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ
الْجِبَالِ بُيُوتًا ۖ وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا
يَعْرِشُونَ ﴿٧٠﴾

ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ
رَبِّكَ ذُلًّا ۗ يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ
مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِّلنَّاسِ ۗ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٧١﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَوَفِّقُكُمْ ۗ وَمِنْكُمْ مَّن
يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْدَلِ الْعُمَرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ
عِلْمِ سَيِّئًا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٢﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ ۗ
فَمَا الَّذِينَ فَضَّلُوا بَرَّادِي رِزْقِهِمْ عَلَىٰ
مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ ۗ

¹⁰ *Vahi* (diktim hyjnor) këtu nënkupton instinktin natyror që Zoti ua dhuroi të gjitha krijesave.

¹¹ Vështroni se si bleta e pajisur me një instinkt jashëzakonisht të çuditshëm, tubon nektarin e luleve e të pemëve të ndryshme dhe e shndërron atë në mjaltë, i cili është ushqyes dhe është ilaç për sëmundje të ndryshme

tyre të djathta (robëve) nga frika se mos të barazohen ata në atë mirësi të Allahut. A, pra, polemizohen (grinden) ata lidhur me mirësitë e Allahut?

أَفِينِعْمَةَ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿١٠﴾

73. Allahu ka krijuar për ju çifte nga vetë lloji juaj dhe prej grave tuaja ka krijuar fëmijë e nipa dhe ju furnizoi me ushqime të pastra. Pra, a do ta besojnë ata gënjeshtren (që i shkatërron) dhe do ta mohojnë favorin e Allahut?

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا
وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْزَالِكُمْ بَنِينَ
وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
أَفِيَابَاطِلٍ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ
هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿١١﴾

74. Dhe ata në vend të Allahut i adhurojnë ato (qenie) që s'kanë fuqi t'u sjellin asgjë prej qiejve e prej tokës, e as nuk mund të kenë një fuqi të tillë.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَهُمْ رِزْقًا مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيْئًا
وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿١٢﴾

75. Pra, mos fabrikoni shëmbëllesa për Allahun (o ju idhujtarë)! Vërtet, Allahu e di gjithçka dhe ju s'dini gjë.

فَلَا تَصْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
وَإِنَّكُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

76. Allahu paraqet për ju një shembull të një robi, i cili s'ka fuqi të bëjë diçka, dhe të një njeriu të lirë, të cilit i kemi dhuruar Ne një pasuri të mirë dhe ai prej asaj pasurie shpenzon fshehurazi dhe haptazi (në rrugën e Allahut). A janë të barabartë ata? (Jo, kurrsesi) Allahut i takon çdo lavdërim. Mirëpo, shumica prej tyre s'kuptojnë.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ
عَلَى شَيْءٍ وَ مِنْ رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا
فَهُوَ يَنْتَقِ مِنْهُ سِرًّا وَ جَهْرًا هَلْ
يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

77. Dhe Allahu paraqet edhe një shembull tjetër të dy personave - njëri prej tyre është memec që s'ka fuqi ndaj

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدَهُمَا
أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَ هُوَ كَلٌّ عَلَى

asgjëje, dhe ai është barrë për pronarin e tij, sepse ku e dërgon pronari i tij, ai nuk ia sjell ndonjë dobi. A mund të jetë i barabartë me atë që predikon për drejtësi dhe që vetë është në rrugë të drejtë?

مَوْلَاهُ ۙ أَيَّمَا يُوجِهُهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ ۗ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ ۙ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ ۙ وَهُوَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٧﴾

78. Dhe Allahut i takon dituria e fshehtësisë së qiejve e të tokës, dhe çështja e ardhjes së asaj Ore (Kiameti) është sa çel e mbyll sytë, jo, por edhe më afër. Vërtetë, Allahu ka fuqi të plotë ndaj çdo gjëje.

وَاللَّهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمَحٍ الْبَصْرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٨﴾

79. Dhe Allahu ju ka krijuar nga barqet e nënave tuaja në gjendje kur ju s'dinit gjë, dhe ju fali veshët dhe sytë dhe zemrat që të jeni mirënjohës.

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا ۗ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٩﴾

80. A, nuk i shohin zogjtë që fluturojnë në hapësirën e qiellit? Askush nuk i ndal (të mos rrëzohen mbi ju) përveç Allahut. Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për besimtarët.

أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوْوِ السَّمَاءِ ۗ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٠﴾

81. Dhe Allahu i ka bërë shtëpitë tuaja vendbanim qetësie për ju, dhe Ai gjithashtu i ka bërë për ju shtëpitë nga lëkurat e kafshëve, të cilat mund t'i bartni lehtë kur udhëtoni dhe kur qëndroni, kurse prej leshit të tyre (të deleve) dhe prej gëzofit të tyre (të deveve) dhe prej qimeve të tyre (të dhive) Ai ju furnizoi gjëra e artikuj të dobishëm, dhe u caktoi një afat që t'i shfrytëzoni.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا ۗ وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ ۙ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا ۗ إِنَّهَا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٨١﴾

82. Dhe Allahu i ka bërë për ju, prej atyre gjërave që i ka krijuar Ai, shumë gjëra hijedhënëse, dhe Ai ka bërë për ju vendstrehim rrëzë maleve, dhe Ai ka bërë për ju ato petka që ju mbrojnë nga nxehtësia, dhe petkat që ju mbrojnë në luftërat tuaja. Kështu Ai i plotëson për ju favorët e Veta që t'i bindeni tërësisht Atij.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ضَلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمْ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ ۚ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿١٧﴾

83. Pra, nëse (me gjithë këto dhuntitë) ata prapësohen (nga besimi), (ti nuk do të akuzohesh, o Profet) obligimi yt është vetëm t'u përcjellësh haptazi mesazhin.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٨﴾

84. Ata e njohin shumë mirë këtë favor të Allahut, prapë e mohojnë atë, dhe shumica prej tyre janë mosbesimtarë të vërtetë.

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا ۗ وَأَكْثَرُهُمُ الْكٰفِرُونَ ﴿١٩﴾

85. Dhe kujtojeni ditën kur prej secilit popull Ne do ta ngremë një dëshmitar, atëherë mosbesimtarëve nuk do t'u lejohet të paraqesin ndonjë arsyetim e as nuk do të pranohet preteksti i tyre.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤَدُّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٢٠﴾

86. Dhe kur ata që kanë bërë mizori ndaj vetes, do ta shohin ndëshkimin (e premtuar), ai nuk do t'u lehtësohet (ndëshkimi) e as nuk do t'u jepet afat.

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفِّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٢١﴾

87. Dhe kur ata që i kanë shoqëruar partnerë Allahut, do t'i shohin zota të tyre (idhujt), do të thonë: O Zoti ynë, këta janë zotat tanë, që i adhuronim ne

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ ۗ فَأَنْتَ إِلَهُهُمْ

në vend Tënd. Atëherë ata zota do t'ua kthejnë fjalët e tyre duke thënë: Vërtet, ju jeni gënjeshtarë.

الْقَوْلِ إِنكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٧﴾

88. Dhe atë ditë ata (mizorët) do ta shprehin bindjen e tyre para Allahut, dhe do të zhduket nga mendja e tyre gjithçka që fabrikonin ata.

وَأَنقُوا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَامَ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٨﴾

89. Atyre, të cilët vetë dolën mosbesimtarë dhe i pengonin njerëzit nga rruga e Allahut, Ne do t'i shtojmë në ndëshkim pas një ndëshkimi të madh, për shkak se bënëin çrregullim.

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٩﴾

90. Dhe kujtojeni ditën kur prej secilit popull Ne do ta ngremë kundër tyre një dëshmitar vetë nga mesi i tyre, dhe Ne do të të sjellim ty (o Muhammed) si një dëshmitar kundër të gjithë atyre. Dhe Ne e kemi zbritur tek ti këtë Libër për të shpjeguar çdo gjë dhe për t'i përudhur ata dhe për të bërë mëshirë ndaj tyre dhe për t'u dhënë lajm të gëzuar atyre që i binden Allahut.

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ ۗ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ ۗ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

91. Vërtet, Allahu ju urdhëron që ta ndani drejtësinë dhe të silleni mirë ndaj të afërmëve, dhe ju ndalon nga imoraliteti e nga çdo vepër e neveritshme e nga rebelizmi. Ai ju këshillon që të kuptoni ju.¹²

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۗ وَالْبَغْيِ ۗ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩١﴾

¹² Në këtë ajet Zoti na këshillon për tri vepra e na ndalon nga tri vepra, sepse këto aktet e veprat tona kanë lidhje të ngushtë me zhvillimin moral e shpirtëror të njeriut. Ai na këshillon të ndajmë drejtësinë në mes të njerëzve, të silllemi mirë ndaj të tjerëve dhe ndaj farefiseve, dhe na ndalon nga paturpësia, nga keqbërësia e nga rebelizmi.

92. Dhe duhet ta plotësoni konventën e bërë me Allahun, kur të bëni ndonjë konventë me Të, dhe mos i thyeni betimet tuaja, pasi i keni bërë me vendosmëri dhe nga ana tjetër Allahun e keni bërë dorëzan tuajin. Vërtet, Allahu e di çka bëni ju.

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَتَّقُوا
الْإِيمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ
عَلَيْكُمْ كَفِيلًا ۗ إِنَّ اللَّهَ يُعَلِّمُ مَا تُفْعَلُونَ ﴿١٧﴾

93. Dhe mos u bëni si ajo grua, e cila e bëri copa-copa pëlhurën e vet, pasi e torri fuqimisht. Ju i shfrytëzoni betimet tuaja si mjet mashtrimi ndërmjet jush nga frika se mos del i fuqishëm një popull në krahasim me një popull tjetër. Vërtet, Allahu vetëm po ju provon me anë të këtyre urdhërave, dhe në Ditën e Gjykimit Ai do t'ju zbulojë tërë realitetin rreth të cilit diferencoheni ju.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَصَتْ غَرْلَهَا مِنْ
بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا ۗ تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا
بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ ۗ
إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ ۗ وَلِيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٨﴾

94. Dhe sikur të dëshironte Allahu do t'ju kishte bërë një popull, por (Ai nuk bëri kështu) kush e do paudhësinë, atë e le të humbur, dhe kush e do hidajetin, atë e përudh Ai. Dhe ju me siguri do të përgjigjeni lidhur me ato vepra që bëni.

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يَبْضُلُ مِنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ
وَلِتَسَلَّنَّ عَلَيْكُمْ تَحْمِلُونَ ﴿١٩﴾

95. Dhe mos i bëni betimet tuaja mjet mashtrimi ndërmjet jush se mund të ndodhë që hapi juaj, pasi u stabilizua fuqimisht, do të rrëshqasë dhe do të pësoni një përfundim të keq për shkak se i pengonit njerëzit e tjerë nga rruga e Allahut, dhe ju do të keni një ndëshkim të vrazhdë.

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ
فَتَزِلَّ قَدَمُ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا
السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ
وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٠﴾

96. Dhe mos e shisni konventën e bërë me Allahun për një vlerë të vogël. Vërtet, çka është tek Allahu është më e mirë për ju, nëse e dini ju.

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ۗ إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٠٦﴾

97. Ç'është te ju do të mbarohet, por ç'është tek Allahu është e amshueshme. Dhe Ne me siguri do t'u japim atyre që janë të qëndrueshëm shpërblimin e tyre, sipas veprave të tyre të mira.

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ ۗ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٧﴾

98. Kush bën vepra të mira duke qenë besimtar, qoftë mashkull ose femër, Ne do ta ngjallim atë me anë të një jete të pastër; dhe Ne do t'u japim njerëzve shpërblimin e tyre, sipas veprave të tyre të mira.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً ۗ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

99. Dhe kur ta recitosh ti (o dëgjues) Kuranin, kërkoje mbrojtjen e Allahut nga sherri i shejtanit të mallkuar.

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿١٠٩﴾

100. Vërtet, ai (shejtani) s'ka fuqi kundër atyre që e pranojnë besimin dhe i mbështeten vetëm Zotit të tyre.

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١١٠﴾

101. Ai mbizotëron vetëm ndaj atyre, që e bëjnë mik të tyre dhe që i shoqërojnë partnerë Allahut.

إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١١١﴾

102. Dhe kur Ne e zëvendësojmë një Shenjë me një Shenjë tjetër, pa dyshim Allahu e di mirë nevojën e asaj që dikton Ai, atëherë ata (mosbesimtarë) thonë: Ti je vetëm një trillues, kurse e vërteta

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ ۗ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١١٢﴾

qëndron në faktin se shumica prej tyre s'dinë.

103. Thuaj: Shpirti i Shenjtë e ka sjellë këtë Kuran prej Zotit tënd me vërtetësi e me urtësi me qëllim që t'i përforcojë në besim ata që e kanë pranuar besimin dhe (e zbriti këtë Kuran) për t'u dhënë hidajet e lajm të gëzuar atyre të bindurve.

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٣﴾

104. Dhe, pa dyshim, Ne e dimë mirë se ata thonë se një njeri e mësoi (Muhammedin) këtë Kuran (D.m.th. ata mendojnë se Kurani nuk është diktimi i Allahut). Mirëpo ata s'kuptojnë se ai njeri, për të cilin flasin ata, është axhami, kurse kjo gjuhë e Kuranit është gjuha arabe, një gjuhë e qartë dhe e kuptueshme.

وَلَقَدْ نَعَلْنَا أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ
بَشَرٌ لِّسَانِ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَبُوا
وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٤﴾

105. Ata që nuk i besojnë Shenjat e Allahut, Allahu nuk do t'u tregojë rrugë të drejtë, dhe ata do të kenë një ndëshkim të dhembshur.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا
يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٥﴾

106. Gënjeshtren e trillojnë vetëm ata që nuk i besojnë Shenjat e Allahut, dhe të tillët janë gënjeshtarë të vërtetë.

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكُذِّبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ ۗ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكٰذِبُونَ ﴿١٠٦﴾

107. Ata që pasi e pranuan një herë besimin, do ta mohojnë Allahun, përveç atyre që detyrohen me dhunë ta mohojnë Allahun, por zemrat e tyre janë të bindura plotësisht ndaj besimit (nuk do të dënohen). Mirëpo ata të cilët ia hapin

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ
أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ
مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ
غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ ۗ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٧﴾

gjoksin e tyre mosbesimit, do të pësojnë zemërimin e Allahut, dhe për ta ka një ndëshkim të ashpër.

108. Kështu do të ndodhë për shkak se e kanë preferur këtë jetë në krahasim me Ahiretin, dhe se Allahu nuk u tregon rrugën e drejtë mosbesimtarëve.

109. Këta janë ata që Allahu u ka vulltosur zemrat, sytë dhe veshët e tyre. Dhe të tillë janë ata që janë të pakujdesshëm.

110. Pa dyshim, këta janë që do të pësojnë humbje në Ahiret.

111. Mandej, Zoti yt, me të vërtetë, do t'i falë shumë dhe do t'i mëshirojë ata që imigruan, pasi u torturuan, dhe që bënë xhihad në rrugën e Allahut dhe qëndruan besnikë.

112. Manifestimi i këtij shpërblimi do të bëhet në ditën kur secili njeri do të vijë, duke u argumentuar lidhur me qenien e tij, dhe çdo njeriu do t'i jepet shpërblimi i plotë, sipas veprave të tij, dhe atij nuk do t'i bëhet padrejtësia.

113. Dhe Allahu (për t'ju mësuar) e paraqet shembullin e një qyteti¹³ që ishte i sigurtë dhe i qetë, që i vinte furnizimi nga të gjitha anët me bollëk, mirëpo banorët e atij vendi shprehën

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
عَلٰى الْاٰخِرَةِ ۗ وَاِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠٨﴾

اُولٰٓئِكَ الَّذِيْنَ طَغٰ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوْبِهِمْ
وَسَمِعْتُمْ وَاَبْصَارِهِمْ ۗ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ
الْغٰفِلُوْنَ ﴿١٠٩﴾

لَا جَرَءَ اَنَّهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١١٠﴾

ثُمَّ اِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِيْنَ هٰجَرُوْا مِنْۢ بَعْدِ مَا
فُتِنُوْا ثُمَّ جٰهَدُوْا وَصَبَرُوْا ۗ اِنَّ رَبَّكَ
يَغْفِرُ مِنْۢ بَعْدِهَا لَغَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١١١﴾

يَوْمَ تَأْتِيْ كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا
وَتُوْفٰى كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهِيَ
لَا يٰظْلَمُوْنَ ﴿١١٢﴾

وَصَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ اٰمِنَةً
مُّظْمِنَةً يٰتِيْهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْۢ كُلِّ
مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِاَنْعَمِ اللّٰهِ فَاذَاقَهَا

mosmirënjohjen ndaj të mirave të Allahut, atëherë Allahu për shkak të veprave të tyre të urryera i mbuloi me petkun e urisë e të frikës.

114. Dhe, me të vërtetë, erdhi tek ata një Profet vetë nga mesi i tyre, por ata e përgënjeshtroan atë. Pra, ndëshkimi (Ynë) i zuri ata atëherë kur ishin duke bërë mizori.

115. Pra, hani prej atyre gjërave të lejueshme e të pastra me të cilët Allahu ju furnizoi, dhe bëhuni mirënjohjes ndaj dhuntive të Allahut, nëse e adhuroni vetëm Atë.

116. Ai (Zot) e bëri të palejueshme për ju vetëm cofëtinën, gjakun, mishin e derrit dhe atë që theret jo në emër të Allahut. Por, ai që detyrohet (të hajë njerën prej këtyre) duke mos qenë i pabindur e as duke mos e tejkaluar kufirin, duhet ta dijë se Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

117. Dhe për shkak të deklaratave të gënjeshtërtë të gjuhëve tuaja, mos thoni: Kjo është e lejueshme (hallall) dhe kjo është e palejueshme (haram), që të mos shpifni gënjeshtren kundër Allahut. Vërtet, ata që e trillojnë gënjeshtren kundër Allahut nuk do të korrin sukses.

اللَّهُ يَبَسُّ الْجُوعَ وَالْخَوْفَ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٥﴾

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿١١٥﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَلَحْمَ
الْخَنزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ۚ فَمَنِ
أَضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٦﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ
هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِيَتَفَتَرُوا عَلَى
اللَّهِ الْكَذِبَ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى
اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٧﴾

¹³ Fjala është për Mekkën.

118. (Ta dini se) Kjo jetë është vetëm një argëtim i shkurtër e mandej (për shkak të gënjeshtreve të tyre) ata do të kenë një ndëshkim të dhembshëm.

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ۖ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٨﴾

119. Edhe atyre që më parë ishin jehudë, Ne ua patëm ndaluar këto gjëra që të përmendëm ty më lart. Ne nuk kemi bërë mizori ndaj tyre (duke u dhënë këto urdhëra), por ata vetë kanë bërë mizori ndaj vetes (duke i shkelur ato urdhëra).

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا مَا كَصَحْنَا
عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۖ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٩﴾

120. Mandej (mbani mend), Zoti yt do të dalë shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm ndaj atyre që nga mosdija bëjnë ndonjë mëkat dhe pastaj pendohen dhe e përmirësojnë gabimin e tyre.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ
بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا
إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٢٠﴾

121. Vërtet, Ibrahim i ka qenë model i virtyteve të larta, gjithnjë i përlur para Allahut dhe përherë i anuar në drejtim të Allahut, dhe ai nuk ishte ndër ata që i shoqërojnë partnerë Allahut.

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا
وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢١﴾

122. Ai ishte mirënjohës ndaj të mirave të Tij. Allahu e zgjodhi atë dhe e udhëhoqi në drejtim të rrugës së drejtë.

شَاكِرًا لِأَنْعَمِهِ ۖ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢٢﴾

123. Dhe Ne i dhuruam sukses (të mirat) të madh në këtë botë, kurse në Ahiret ai do të jetë ndër fisnikët.

وَأَتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ۖ وَإِنَّهُ فِي
الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٣﴾

124. Dhe, o Profet, Ne të kemi urdhëruar ty me anë të diktimit: Ndiqe rrugën e Ibrahimit që përherë ishte i bindur para Allahut dhe që nuk ishte ndër idhujtarët.

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا ۖ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٤﴾

125. Vërtet, Sabti (ditë e shtunë, ditë e jehudëve) ishte bërë ditë sprovimi vetëm për ata të cilët u kundërshtuan rreth asaj. Dhe Zoti yt do të gjykojë në mes të tyre në Ditën e Kiametit, lidhur me atë çështje rreth së cilës diferencoheshin ata.

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٥﴾

126. Ti (O Profet) ftoi njerëzit në drejtim të rrugës së Zotit tënd me urtësi e me predikim të mirë dhe argumentohu me ta në mënyrë më të mirë. Vërtet, Zoti yt i njeh më mirë ata që u devijuan nga rruga e drejtë, po ashtu Ai i njeh mirë edhe ata që janë të përdhur.

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٦﴾

127. Dhe nëse doni t'i dënoni shtypësit, dënoni aq sa keni pësuar ju prej tyre, mirëpo nëse shprehni durimin, atëherë ta dini se kjo është më e mirë për durimtarët.

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٧﴾

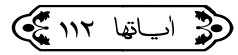
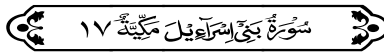
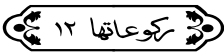
128. Dhe (o Profet) ji i durueshëm! Por, ta dish se durimin mund ta kesh vetëm me ndihmën e Allahut. Dhe mos u pikëllo për ata e as mos u brengos për shkak të planeve të tyre!

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَلَالٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٨﴾

129. Vërtet, Allahu është me ata që janë të devotshëm dhe me ata që bëjnë vepra të mira.¹⁴

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْهُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٩﴾

¹⁴ *Muttaki* është ai njeri që ka lidhje të forta me Zotin, njeri i devotshëm. Kurse *Mohsin* është ai që strehohet nën mbrojtjen e Allahut dhe mundohet t'u japë strehim edhe të tjerëve.

KAP XV

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2. I Shenjtë është Allahu (E lavdëroj atë Zot), i cili natën e çoi robin e Vet¹ nga Xhamia e Shenjtë deri në Xhaminë e Largët (Masxhidi Aksa),² rrethin e së cilës Ne e kemi bekuar, me qëllim që Ne t'ia tregojmë disa prej Shenjave Tona. Vërtet, Ai është Allah që dëgjon shumë (lutjet e njerëzve) dhe që sheh mirë (veprat e tyre).³

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا الَّذِي بَرَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ الْإِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢﴾

3. Dhe Ne i kemi dhënë Musait Librin

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 112 ajete. Kjo Sure ka edhe një emër tjetër: Sure Isra. Në Sure Al-Nahl ishte bërë profeci se ka ardhur koha e plotësismit të lajmëve të përgëzueshme të Kuranit, dhe se Islami do të triumfojë në beteje, që do të zhvillohet në mes Islamit e të mosbesimit. Po ashtu ishte përmendur se edhe çifutët, si idhujtarët, do ta kundërshtojnë ashpër Islamin. Mirëpo në këtë Sure përmendet se armiqësia e tyre do të fillojë nga Medina dhe do të marrë fund me disfatën e tyre, dhe së shpejti myslimanët do t'i marrin vendet e shenjta të çifutëve. Në këtë Sure duke i përmendur dy shkatërrime të çifutëve tregohet se edhe myslimanët do të kenë dy faza mjaft kritike. Mirëpo, pas këtyre dy fazave, Islami do të manifestohet me një shkëlqim të ri në botë.

¹ Disa komentatorë mendojnë se është fjala për Miraxhin (ngritja shpirtërore) e Profetit të Shenjtë. Mirëpo, ne jemi të mendimit se fjala është për Isra udhëtimi shpirtëror i natës që bëri Profeti i Shenjtë prej Mekkes në Jerushalem (Jeruzalem). Ky udhëtim që ishte një vizion (Keshf), u bë në vitin XI, ndërsa Miraxhi u bë në vitin V dhe është përmendur në kaptinën Al-Naxhm, ajete 8-18. Pra, Isra dhe Miraxhi janë dy ngjarje të ndryshme. Në të dyja rastet Profeti i Shenjtë nuk ka udhëtuar fizikisht, por ishin dy ëndrra (keshf) të pastra.

² Xhamia e Largët referon Tempullin e Profetit Sulejman në Jerushlam.

³ Ky vizion i tij (Isra) është një profeci që lajmëron se Islami do të përhapet e do të shpërndalet në të katër anët e botës.

(Tevratin) dhe Ne e kemi bërë (atë Libër) udhërrëfyes për Beni Israelin, (duke i urdhëruar) të mos merrni askënd si mbrojtës, përveç Meje.

لَبِئْسَ إِسْرَائِيلَ إِلَّا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي
وَكَيْلًا ۝

4. Këta ishin pasardhësit e tyre që i kemi ngarkuar në Arkë bashkë me Nuhin. Vërtet, ai (Nuhi) ishte një rob mirënjohës Yni (pra edhe ju duhet të jeni mirënjohës).

ذُرِّيَّةَ مَنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۗ إِنَّهُ كَانَ
عَبْدًا شَكُورًا ۝

5. Dhe Ne Bijëve të Israelit u kemi kumtuar qartazi në Libër: Ju me siguri do të bëni dy herë çrregullime të mëdha në vend, dhe ju me siguri do të dilni dorëgjatë, duke u bërë arrogantë.

وَقَصَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ
لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ
عُلُوًّا كَبِيرًا ۝

6. Pra, kur erdhi koha e plotësimit të premtimit të parë (prej atyre dy çrregullimeve), Ne i kemi ngritur kundër jush disa robë Tanët, të cilët zotëronin fuqi të madhe luftarake, dhe ata depërtuan në shtëpitë tuaja duke krijuar shkatërrim, dhe ky ishte një premtim i prerë.⁴

فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ
عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا
خِلَالَ الدِّيَارِ ۗ وَكَانَ وَعْدًا مَّفْعُولًا ۝

7. Mandej, Ne prapë ju kemi dhënë fuqi kundër tyre (armiqve) me anë të pasurive dhe të fëmijëve, dhe ju shtuam shumë në numër.⁵

ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكُرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ
بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ۝

⁴ Fjala është për sulmin e Nebukad Nezerit-mbreti i Babljonit- që duke sulmuar mbi Palestinën, e mposhti Sidkian dhe ia nxori sytë.

⁵ Fjala është për mbretin e Medit e të Farisit që duke sulmuar mbi Babilonin, e shkatërroi familjen e Nebukad Nezerit, dhe bëri një marrëveshje sekrete me Israelianët.

8. (Dëgjoni) Nëse do të bëni vepra të mira, do t'i bëni për dobinë tuaj; dhe nëse do të bëni vepra të këqija, do të bëni dëm për vete. Pra, kur do të vijë koha e plotësimit të premtimit të dytë,⁶ (ashtu do të ndodhë që Ne do të ngrisim ata njerëz që) do t'ju shëmtojnë fytyrat tuaja, dhe që do të hynë në Xhami siç hynë herën e parë dhe do t'i çrrënjosin plotësisht ata që i arrijnë.

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لِأَنْفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسُوءُوا وُجُوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَ لِيَتَّبِعُوا مَا عَرَّلُوا تَتْبِيرًا ۝

9. (Nuk është e pamundur ende se) Ndoshta Zoti juaj do t'ju mëshirojë, por nëse ktheheni prapë në drejtim të keqbërësisë, atëherë edhe Ne do të kthehemi nga ndëshkimi, dhe (ta dini se) Ne xhehenemin e kemi bërë burg për mosbesimtarët.

عَلَى رَبِّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ ۚ وَإِنْ عُدتُّمْ عَدْنَا ۖ وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ۝

10. Vërtet, ky Kuran udhëheq drejt asaj rruge që është më e drejtë dhe u jep atyre besimtarëve, të cilët bëjnë vepra të mira, këtë lajm të gëzuar se do të kenë një shpërblim të madh.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ۝

11. Ndërkaq, Ne e kemi përgatitur një ndëshkim të dhembshëm për ata që nuk e besojnë Ahiretin.

وَ أَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ آعَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

12. Dhe njeriu e thërret të keqen me atë vrull me të cilin Allahu e thërret nga e mira, dhe njeriu është shumë i ngutshëm.

وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ ۖ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا ۝

⁶ Premtimi i dytë i këtij shkatërrimi është plotësuar me sulmin e princit të Romës-Titus-i cili sulmoi mbi Palestinën për shkak se u informua se jehuditë janë duke bërë kryengritje kundër pushtetit romak. Kjo ndodhi 70 vjet pas ngjarjes së Kryqit (shifni Enciklopedia Britanike).

13. Dhe ditën e natën Ne i kemi bërë dy Shenja. Shenjën e natës Ne e shlyejmë, kurse Shenjën e ditës Ne e bëjmë dritëdhënëse me qëllim që të kërkonti bereqetin e Zotit tuaj, dhe që ta dini llogaritjen e viteve dhe ta dini hesapin. Dhe çdo gjë Ne e kemi shpjeguar në mënyrë të hollësishme.

وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَاتٍ فَمَحَوْنَا آيَةَ اللَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً لِّتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابِ ۗ وَكُلُّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلًا ﴿١٣﴾

14. Dhe secilit njeri Ne ia kemi lidhur në qafë dosjen e veprave të tij të bëra dhe Ne në Ditën e Kiametit do të paraqesim para tij një libër (ku do të jenë të shënuara veprat e tij), të cilin ai do ta gjejë të hapur.⁷

وَكُلُّ إِنْسَانٍ أَلزَمْنَاهُ طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ ۗ وَ نُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ﴿١٤﴾

15. (Dhe do t'i thuhet): Lexo librin tënd, qenia jote mjafton sot (si dëshmitar) për qërimin e hesapit kundër teje!

اقْرَأْ كِتَابَكَ ۗ كَفَىٰ بِفَسَاكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ﴿١٥﴾

16. (Mbani mend) Kush e pranon hidajetin, e pranon për të mirën e vet; dhe kush e hedh poshtë, pëson humbje për vete. Dhe asnjë bartës i barrës nuk do ta bartë barrën e tjetërkujt.⁸ Dhe Ne kurrë nuk dënojmë ndonjë popull derisa të mos e dërgojmë ndonjë Profet tek ai.⁹

مَن اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ نَبْعَثَ رَسُولًا ﴿١٦﴾

17. Dhe kur vendosim Ne ta

وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُهْلِكَ قَرْيَةً أَمْرًا

⁷ Fjala *Tair* (Zog) në gjuhën arabe përdoret edhe për atë vepër ose akt që është pjesë e natyrës së tij (Akrab). Ajeti do të thotë se veprat e njeriut nuk zhduken dhe ai s'mund të shpëtohet nga konsekuencat e tyre.

⁸ Secili njeri do ta bartë barrën e vet. Bamirësia e sakrifica e dikujt nuk i sjell dobi tjetërkujt.

⁹ Tërmetet, uria, thatësitrat, luftërat dhe katastrofat nuk vijnë në botë derisa të mos vijë ndonjë Profet a Reformator hyjnor.

shkatërrojmë ndonjë popull, Ne i urdhërojmë pasanikët e tyre të bëjnë çka dëshirojnë, por ata fillojnë të bëjnë kundërvajtje e çrregullime. Pra, fjala Jonë rreth ndëshkimit po plotësohet lidhur me atë popull dhe Ne e shkatërrojmë tërësisht.

18. (Në bazë të këtij ligji) Sa e sa gjenerata Ne i kemi shkatërruar pas Nuhit! Dhe Zoti yt mjafton t'i shikojë njerëzit dhe Ai është Shikues ndaj mëkateve të tyre.

19. Kush dëshiron jetën e kësaj bote, Ne i japim me ngutësi atë që e duam nga të mirat e kësaj bote, mandej ia caktojmë atij dënimin e xhehenemit, ku do të hyjë i akuzuar dhe i përbuzur.

20. Dhe kush e dëshiron jetën e Ahiretit dhe bën përpjekje maksimale për ta përfituar atë, me kusht që të jetë besimtar, ai le ta dijë se përpjekjet e tij do të çmohen e do të pranohen.

21. Ne atyre u japim ndihmë të gjithëve (fetarëve) dhe këtyre (materialistëve), dhe kjo ndihmë është ndër dhuntitë e Zotit tënd, dhe dhuntia e Zotit tënd s'mund të jetë e kufizuar (për ndonjë grup).

22. Vëreni, se si i kemi lartësuar (materialisht) disa prej tyre, ndërsa jeta

مُتَرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ
فَدَمَّرْنَا تَدْمِيرًا ﴿٧﴾

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ
وَكَفَى بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا
بَصِيرًا ﴿٨﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا
مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ
يَصْلَاهَا مَدْمُومًا مَدْحُورًا ﴿٩﴾

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ
مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٠﴾

كُلًّا نُمِدُّ هُوْلَاءِ وَ هُوْلَاءِ مِنْ عَطَاءِ
رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿١١﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ

e Ahiretit do të jetë më e mirë e më e madhe për nga rangjet dhe do të jetë më e shkëlqyer.

وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿١٥﴾

23. Pra, (o dëgjues) mos i shoqëro Allahut ndonjë zot tjetër, që mos të të ndodhë që ti të jesh i qortuar dhe i papërkrahur.

لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَقْعَدَ
عَرْشَ مَذْمُومًا مَّخْدُومًا ﴿١٦﴾

24. Dhe (o dëgjues) Zoti juaj ju urdhëron që të mos adhuroni askënd pos Tij dhe që të silleni butësisht ndaj prindërve. Nëse njëri (prind) ose të dy hyjnë në moshën e pleqërisë, mos u thoni as uf¹⁰ e as mos i qortoni ata, por gjithmonë duhet të flisni butësisht me ta dhe me fjalë të mira!

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا ۗ إِمَّا يَبُلُغَنَّ عِنْدَكَ
الْكِبَرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَيْهِمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا
أُفٍّ وَلَا تَنْهَرُهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿١٧﴾

25. Dhe në shenjë mëshire shtrije pranë tyre krahun e përulësisë e të nderit dhe thuaj (bëj lutje): O Zoti im, mëshiroji ata të dy, si ata më rriten mua kur isha fëmijë.¹¹

وَاخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ
وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيْنِي صَغِيرًا ﴿١٨﴾

26. Zoti juaj e di mirë atë që është në zemrat tuaja. Dhe nëse do të bëheni të dëlirë, atëherë (ta dini se) Ai i fal shumë ata që i drejtohen Atij.

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ ۗ إِن تَكُونُوا
صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّابِينَ غَفُورًا ﴿١٩﴾

27. Dhe jepi çdo të afërmi të drejtën e

وَاتِذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ

¹⁰ Uf do të thotë: të flasësh ashpër e në mënyrë të vrazhdë, kurse Nahr do të thotë: të sillësh ashpër.

¹¹ Ajeti na këshillon që të sillemi mirë ndaj prindërve dhe të kujdesemi për ta në pleqëri, si ata na kanë kujdesur në fëmijëri.

tij, edhe të varfërit dhe udhëtarit, dhe mos e shpenzo në mënyrë ekstravagante pasurinë tënde,

السَّيْلِ وَلَا تُبْذِرْ تَبْدِيرًا ﴿٧٧﴾

28. Vërtet, ata që shpenzojnë kot, janë vëllezërit e shejtanit dhe shejtani është mosmirënjohës ndaj Zotit të vet.

إِنَّ الْمُبَدِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا ﴿٧٨﴾

29. Dhe nëse ti detyrohesh të anosh prej të afërmve, megjithëse ti kërkon mëshirën e Allahut për të cilën shpreson ti nga Zoti yt, atëherë edhe në këtë rast duhet t'u thuash vetëm fjalë të mira.

وَأِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةٍ مِّنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَّهُمْ قَوْلًا مَّيْسُورًا ﴿٧٩﴾

30. Dhe nuk duhet që t'i lidhësh duart e tua me qafën tënde (mos u bë koprrac), e as t'i hapësh duke shpenzuar në mënyrë ekstravagante, se do të mbetesh i qortuar dhe i lodhur.

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُوبَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ
وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسِطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا
مَّحْسُورًا ﴿٨٠﴾

31. Vërtet, Zoti yt e furnizon me bollëk atë të cilin e do Ai, dhe ia kufizon atij për të cilin vendos Ai. Vërtet, Ai i njeh dhe i sheh mirë robët e Tij.

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ﴿٨١﴾

32. Dhe mos i vrisni fëmijët tuaj nga frika e varfërisë. Po jemi Ne që i ushqejmë ata dhe ju. Vërtet, vrasja e tyre është një mëkat i madh.¹²

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ ۗ
نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ ۗ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ
خِطَاءً كَبِيرًا ﴿٨٢﴾

33. Dhe mos iu afroni kurvërisë, se me të vërtetë kjo është një punë e fëlliqur

وَلَا تَقْرَبُوا الزَّوْنَىٰ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً ۗ

¹² Ajeti ka dy kuptime: 1) Mos i mbytni fëmijët duke mos u dhënë edukim e shkollim të nevojshëm dhe 2) Dështimi i foshnjës nga frika e varfërisë që inkurajohet sot në shoqërinë moderne.

dhe një rrugë e shëmtuar!

وَسَاءَ سَبِيلًا ۝

34. Dhe mos e vrisni atë qenie, vrasjen e së cilës e ndaloi Allahu, pos me ndonjë arsye të vërtetë. Dhe kush vritet mizorisht, Ne me të vërtetë i kemi dhënë autorizim trashëgimtarit të tij që të kërkojë gjakmarrje, mirëpo ai nuk duhet t'i kalojë kufijtë (e caktuar) lidhur me vrasjen e dorasit. Nëse ai do të rrijë brenda kufijve të caktuar, do të ndihmohet prej Nesh.¹³

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ۗ وَمَنْ قَتَلَ مَطْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيهِ سُلْطٰنًا فَلَا يُسْرِفُ فِي الْقَتْلِ ۗ إِنَّهُ كَانَ مُنْصُورًا ۝

35. Dhe mos iu afroni pasurisë së jetimit, përveç me qëllim të mirë, derisa ai e arrin pjekurinë e tij dhe plotësoni konventën¹⁴ tuaj, sepse për çdo konventë do të përgjegjeni (një ditë).¹⁵

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۗ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ ۗ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا ۝

36. Dhe matni plotësisht kur matni diçka (për t'i dhënë dikujt) dhe peshoni drejt me terezi! Kjo është më e mirë dhe e bukur për kah përfundimi!¹⁶

وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ۗ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ أَحْسَنُ تَأْوِيلًا ۝

37. Dhe mos ndiq atë për të cilën s'ke dije. Vërtet, rreth veshit e syrit dhe të

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۗ إِنَّ

¹³ Anëtarët e familjes së të vvarit kanë të drejtë që përmes gjyqit të kërkojnë hakmarrjen e dëmshpërblimin.

¹⁴ Pasi u përmend ligji i hakmarrjes, Kurani jep udhëzime lidhur me rritjen e me edukimin e jetimëve, sepse të dy, i vvari dhe vrasësi, pas dënimit me vdekje lënë jetima.

¹⁵ Këtu fjala konventë është përdorur për t'i dhënë rëndësi të veçantë kujdesit të jetimëve.

¹⁶ Sekretet i zhvillimit ekonomik dhe i progresit komercial është i fshehur në sjelljet korrekte ndaj marrëveshjeve komerciale.

¹⁷ Njeriu besimtar nuk ka drejtë të flasë a të shkruajë për atë për të cilën ai nuk ka dije dhe njohuri dhe për të cilën ai nuk ka bërë ndonjë hulumtim dhe hetim.

zembrës do të përgjegjesh ti.¹⁷

38. Dhe mos ec krenar nëpër tokë, sepse (me këtë mënyrë) ti as nuk mund ta çash tokën, e as nuk mund t'i kalosh lartësitë e maleve.

39. Pamja e shëmtuar (kundërvajtje) e çdo akti të këtyre urdhërave është e urryer në sy të Zotit tënd.

40. Ky (mësim i shkëlqyer) është pjesa e asaj urtësie që Zoti yt të ka diktuar ty. Dhe mos i shoqëro Allahut ndonjë Zot tjetër se do të hidhesh në xhehenem, i qortuar dhe i urryer.

41. Qysh! A ju dalloi Zoti juaj me anë të bijëve tuaj dhe për vete i zgjodhi engjëjt si bijat e Veta? Vërtet, ju po flisni një fjalë të madhe.

42. Dhe Ne e kemi sqaruar (çdo çështje) në këtë Kuran që të këshillohen njerëzit, mirëpo ky (Kuran) nuk u shton atyre tjetër vetëm të largohen me urrejtje.

43. Thuaj: Sikur të kishin zota të tjerë përveç Allahut, siç thonë ata, atëherë ata (idhujtarë) me siguri do të kërkonin rrugë për t'iu afruar Zotit të Fronit.¹⁸

السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ
كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا ﴿٣٨﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ
تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ
طُولًا ﴿٣٩﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٤٠﴾

ذَلِكَ مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ
وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى
فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا ﴿٤١﴾

أَفَأَصْفِكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِينَ وَالنَّحَدِّ مِنَ
عِزِّ الْمَلِكَةِ إِنَّا نَاطِقٌ إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَّكَّرُوا
وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤٣﴾

قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ آلِهَةٌ كَمَا يَقُولُونَ
إِذًا لَآتَبَعُوا إِلَى ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

¹⁸ Mushrikët dëshirojnë që me anë të idhujve të tyre t'i afrohen Zotit. Nëse një pohim i tillë është i drejtë, atëherë, përse, pra, nuk i afrohen Zotit?

44. I Shenjtë dhe i Lartë është Ai (Allah) prej çka thonë ata.

45. Qiejt e toka dhe çka ka në to të gjithë e lavdërojnë Allahun. Dhe nuk ka asnjë send që nuk e lavdëron Atë duke e glorifikuar, por ju nuk e kuptoni atë glorifikim të tyre. Allahu është i Butë dhe fal shumë.

46. Dhe kur ti reciton Kuranin, atëherë Ne vëmë një perde (të padukshme) në mes teje dhe atyre që nuk e besojnë Ahiretin.

47. Dhe i vëmë shumë perde në zemrat e tyre dhe shurdhësi në veshët e tyre që të mos kuptojnë atë (vërtetësinë). Dhe kur ti e përmend në Kuran Zotin tënd që është Një, ata largohen shpinazi me urrejtje.

48. Ne e dimë më së miri se çfarë dëshirojnë të dëgjojnë ata kur të dëgjojnë ty dhe kur angazhohen në biseda të fshehta, dhe kur mizorët thonë: Ju jeni duke pasuar vetëm një njeri të magjepsur!

49. Shih se si ata flasin për ty (je i marrë, poet dhe magjistar etj), e si rezultat i kësaj ata u devijuan nga rruga e drejtë dhe s'mund ta gjejnë rrugën e drejtë.

50. Dhe ata thanë: A do të ringjallemi

سُبْحٰنَهُ وَتَعَالٰى عَمَّا يُشْرِكُوْنَ عَلُوًّا كَبِيْرًا ﴿٤٤﴾
تَسْبِيْحٌ لِّهٖ السَّمٰوٰتُ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ وَمَنْ فِيْهِنَّ ۗ وَاِنْ مِنْ شَيْءٍ اِلَّا يَسْبِيْحُ بِحَمْدِهِ
وَلٰكِنْ لَا تَفْقَهُوْنَ تَسْبِيْحَهُمْ ۗ اِنَّهٗ
كَانَ حَلِيْمًا غَفُوْرًا ﴿٤٥﴾

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا
مَّسْتُورًا ﴿٤٦﴾

وَ جَعَلْنَا عَلَى قُلُوْبِهِمْ اَكِنَّةً اَنْ يَّفْقَهُوْهُ
وَفِيْ اٰذَانِهِمْ وَقْرًا ۗ وَاِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ
فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوَّاْ عَلَى اٰدْبَارِهِمْ
نُفُوْرًا ﴿٤٧﴾

نَحْنُ اَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُوْنَ بِهٖ اِذْ يَسْتَمِعُوْنَ
اِلَيْكَ وَاِذْ هُمْ نَجْوٰى اِذْ يَقُوْلُ الظَّالِمُوْنَ
اِنْ تَتَّبِعُوْنَ اِلَّا رَجُلًا مَّسْحُوْرًا ﴿٤٨﴾

اَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوْا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا
فَلَا يَسْتَطِيْعُوْنَ سَبِيْلًا ﴿٤٩﴾

وَقَالُوْا ءَا اِذَا كُنَّا عِظَامًا وَّ رُفَاتًا ءَا اِنَّا

në formë të një krijese të re, pasi të bëhemi eshtra të kalbura dhe pluhur!

لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٠﴾

51. Thuaju: Qoftë bëheni gurë a hekur,

قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا ﴿١١﴾

52. Ose ndonjë krijesë që ju duket më e fortë se kjo (prapë do të ringjalleni). Ata do të thonë: Kush do të na ringjallë neve?¹⁹ Thuaju: Ai (Allahu) që ju krijoi herën e parë! Dhe ata do t'ju drejtohen me çudi, e duke lëvizur kokën, do të thonë: Kur do të ndodhë kjo ringjallje? Thuaju: Ndoshta është afër koha e ringjalljes!

أَوْ خَلْقًا مِّمَّا يَكْبُرُ فِي صُدُورِكُمْ ۚ
فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا ۖ قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ
أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ فَسَيُنْخِضُونَ إِلَيْكَ رُءُوسَهُمْ
وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ ۖ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ
قَرِيبًا ﴿١٢﴾

53. Ky premtim do të plotësohet atë ditë kur Allahu juve do të ju thërrasë dhe ju do t'i përgjigjeni Atij duke e lavdëruar Atë, dhe juve do t'ju duket se keni qëndruar shumë pak në këtë botë.

يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظُنُّونَ
إِن لَّيْسَ لَكُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٣﴾

54. Dhe ti robëve të Mi thuaju: Le të thonë atë që është më e mira, sepse shejtani përpiqet të krijojë përçarjen në mes të tyre. Vërtet, shejtani është armiku i hapët i njeriut.

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ ۚ
إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمْ ۗ إِنَّ الشَّيْطَانَ
كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿١٤﴾

55. Zoti juaj e di më mirë gjendjen tuaj. Nëse dëshiron Ai, ju mëshiron, dhe nëse dëshiron Ai, do t'ju dënojë. Dhe ty, o Profet, nuk të kemi dërguar mbikëqyrës të tyre.

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ ۗ إِنَّ يَسَاءَ يَرْحَمَكُمُ أَوْ
إِنَّ يَسَاءَ يُعَذِّبُكُمْ ۗ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
وَكَيْلًا ﴿١٥﴾

56. Dhe Zoti juaj e di mirë gjendjen e

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ

¹⁹ Fjala është për shkatërrimin e kësaj bote.

çdo krijese që ekziston në qiej e në tokë. Ne i kemi lartësuar disa Profetë nga të tjerët, dhe Daudit i patëm dhënë Zaburin.²⁰

57. Thuaj: Ftoni për ndihmë ata të cilët i konsideroni Zota pos Allahut, do ta dini se ata nuk mund të largojnë asnjë mjerim prej jush e as nuk mund ta ndryshojnë gjendjen tuaj.

58. Të tillë janë ata, të cilët i adhurojnë (i thërrasin për ndihmë, pos Allahut) këta idhujtarë, që vetë do të kërkojnë mjetin për t'iu afruar Zotit se kush është prej tyre që meriton të jetë mjet afrimi (te Zoti) dhe ata do të shpresojnë mëshirën e Tij dhe do t'i frikësohen ndëshkimit të Tij. Vërtet, ndëshkimi i Zotit tënd është i tillë që t'i frikësohet.

59. Dhe nuk ka asnjë vendbanim nëpër tokë të cilin të mos e shkatërrojmë para Kiametit a të mos e dënojmë atë me një ndëshkim të ashpër. Kjo është e shkruar në Libër (dekretin hyjnor).²¹

60. Dhe asgjë nuk Na pengoi t'i dërgojmë Shenjat Tona, mirëpo të parët i patën përgënjeshtuar (nuk fituan dobi prej tyre). Dhe Ne i patëm dhënë Thamudit një deve si një Shenjë të

وَالْأَرْضِ ۖ وَلَقَدْ فَصَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ
عَلَىٰ بَعْضٍ وَأَتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿٢٠﴾

قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِي فَلَا
يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا ﴿٥٧﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ ۗ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ
مَحْدُورًا ﴿٥٨﴾

وَإِنْ مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوهَا قَبْلَ
يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مَعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا ۗ
كَانَ ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٩﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ
بِهَا الْأَوَّلُونَ ۗ وَآتَيْنَا ثَمُودَ النَّاقَةَ
مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا ۗ وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ

²⁰ Zaburi ishte një përmbledhje këshillash që Profeti Daud u pat dhënë njerëzve të asaj kohe.

²¹ Kjo është një profeci që flet qartë se në ditët e fundit të kësaj bote do të vijnë shumë katastrofa dhe njerëzit do të ndëshkohen.

ndritshme, mirëpo ata u sollën mizorisht ndaj saj (e refuzuan padrejtësisht këtë shenjë), dhe Ne nuk u tregojmë Shenjat njerëzve por vetëm me qëllim që ata të frikësohen (prej përfundimit të keq).

إِلَّا تَخَوِّفًا ۝

61. Dhe kujtoje kohën kur Ne të thamë: Zoti yt ka vendosur t'i shkatërrojë njerëzit (e prapë ata nuk fituan dobi), dhe ëndrën tënde që ta treguam ty, dhe pemën e mallkuar (të përmendur në Kuran)²² i bëmë sprovë për njerëzit. Dhe me gjithëkëtë fakt se Ne gradualisht i frikësojmë ata, alarmimi Ynë nuk u shton tjetër vetëm se rebelim të madh.²³

وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ ۚ
وَمَا جَعَلْنَا الرَّءْيَا الَّتِي آرَيْتُكَ إِلَّا فِتْنَةً
لِّلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ ۚ
وَنُخَوِّفُهُمْ ۗ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا
كَبِيرًا ۝

62. Dhe kujtoje kohën kur Ne u thamë engjëjve: I bëni sexhde Allahut për hir të Ademit! Dhe ata i bënë sexhde Atij, pos Iblisit. Ai tha: A të bëj sexhde për hir të këtij njeriu, të cilin e krijove nga balta?

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ ۖ قَالَ ءَأَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ
طِينًا ۝

63. Dhe ai tha: Më trego, o Zot, a, qenka ky të cilin e lartësove mbi mua? Nëse më fal afat deri në Ditën e Kiametit, unë, pasha Qenien Tënde, do t'i devijoj nga rruga e drejtë pasardhësit e tij, përveçqë disave!

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ
لَئِن آخَرْتَنِي إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَأَحْتَنِكَنَّ
ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًا ۝

²² Fjala *shaxher* (lis) përdoret edhe për familjen (Akrab). Pra, fjala është për ata jehudë të cilët u mallkuan.

²³ Fjala *Roja* (Keshf) e vërteton mendimin tonë se udhëtimi i Profetit të Shenjtë ishte një keshf.

64. Allahu tha: Largohu, se shpërblimi yt dhe atij që të pason ty është xhehenemi dhe ky do të jetë shpërblimi i plotë.

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ فَإِنَّ جَهَنَّمَ
جَزَاءُكُمْ جزَاءٌ مَوْفُورًا ﴿١٥﴾

65. Dhe Ne i thamë: Shko dhe me zërin tënd mashtroje atë që mundesh prej tyre dhe përdori kalorësit dhe këmbësorët tuaj kundër tyre, dhe bëhu pjesëtar i pasurive dhe i fëmijëve të tyre dhe bëji premtime të rrejshme me ta, dhe shejtani nuk u premtonte tjetër përveç mashtrimit.

وَاسْتَفْزِزْ مَنْ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمُ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكِهِمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ^ط وَمَا
يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرُورًا ﴿١٦﴾

66. Vërtet, ti nuk ke fuqi kundër robëve të Mi (t'i devijosh ata nga rruga e drejtë). O robi Im, ta dish se Allahu mjafton si mbrojtës për ty!

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ^ط
وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿١٧﴾

67. (O robët e Mi) Zoti juaj është Ai që për ju i lundron anije në det që të kërkoni mirësinë e Tij. Vërtet, Ai është shumë i Mëshirshëm ndaj jush.

رَبُّكُمْ الَّذِي يُرْجَىٰ لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
يَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ^ط إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿١٨﴾

68. Dhe kur ju vjen kohë e vështirë në det (vjen furtunë), i harroni ata (idhujt), të cilët i adhuroni në vend të Allahut, dhe e lutni vetëm Allahun, por kur Ai ju shpëton e ju sjell në tokë, ia ktheni shpinën. Vërtet, njeriu është shumë mosmirënjohës.

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ صَلَّ مَنْ
تَدْعُونَ إِلَّا إِلَاهًا^ه فَلَمَّا حَبَّخَكُمْ إِلَى الْبَرِّ
أَعْرَضْتُمْ^ط وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا ﴿١٩﴾

69. A mendoni ju se jeni të sigurt që Ai nuk do t'ju rrafshojë për tokë (pasi t'ju shpëtojë nga deti) ose nuk do t'ju lëshojë gurë dhe ju nuk do të keni

أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يُخْشِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ^ر أَوْ
يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ
وَكِيلًا ﴿٢٠﴾

ndihmëtar?

70. A mos jeni të sigurt se Ai nuk do t'ju kthejë prapë në det dhe nuk do t'ju lëshojë një furtunë të madhe dhe për shkak të mosmirënjohjeve tuaja do t'ju fundosë, dhe pastaj ju nuk do të gjeni ndihmëtar kundër Nesh!

71. Ne, me të vërtetë, i nderuam shumë Beni Ademin (Njerëzit), u dhuruam mjetet e udhëtimit tokësor e detar, dhe i furnizuam me ushqime të pastra, dhe i lartësuam mbi shumë krijesa që Ne i krijuam.

72. Dhe kujtojeni ditën kur do të thërrasim secilin grup, bashkë me prijësin e tyre. Pra, ata, të cilëve do t'u jepet libri (i veprave të tyre) nga ana e djathtë, do ta lexojnë me ëndje, dhe nuk do t'u bëhet aspak padrejtësi.

73. Dhe kush do të mbetet i verbër (shpirtërisht) në këtë botë, do të mbetet i verbër edhe në Ahiret dhe më i humbur nga rruga e drejtë.

74. Dhe ata ishin gati që, për shkak të asaj që Ne të diktuam ty, të të mundonin ty që të trilloje ndonjë fjalim tjetër nga çka të diktuam. Dhe nëse veproje ashtu, atëherë ata do të të bënin ty shok të ngushtë.

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى
فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرِّيحِ
فَيَغْرِقَكُم بِمَا كَفَرْتُمْ لَعَلَّكُمْ تَجِدُوا لَكُمْ
عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا ﴿٧٠﴾

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي
الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا
تَفْضِيلًا ﴿٧١﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمامِهِمْ ۚ فَمَنْ
أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَءُونَ
كُتُبَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ﴿٧٢﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
أَعْمَى وَأَصْلَلٌ سَبِيلًا ﴿٧٣﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَفْتِنُونَكَ عَنِ الَّذِينَ أُوْحِيَ
إِلَيْكَ لِتَفْتَرِيَ عَلَيْنَا غَيْرَهُ ۗ وَإِذَا
لَا تَخَذُوكَ حَلِيلًا ﴿٧٤﴾

75. Dhe sikur Ne të mos të të kishim përforcuar ty (me anë të Kuranit), ti pak a shumë do t'u anoheshe atyre.

وَلَوْلَا أَنْ بُبْتِنَكَ لَقَدِّ كِدْتَّ تَرَكْنُ
إِيَّاهُمْ شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٥﴾

76. Dhe atëherë (nëse ti trilloje diçka prej vetes siç mendojnë ata) Ne do të të shijonim ndëshkimin e dyfishtë të kësaj jete dhe të vdekjes, dhe ti nuk do të gjesh ndonjë ndihmëtar kundër Nesh,

إِذَا لَأَذَقْنَاكَ ضَعْفَ الْحَيَاةِ وَضَعْفَ
الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٦﴾

77. Dhe ata të shqetësojnë ty që të të dëbojnë nga vendi. E nëse ndodh ashtu, atëherë edhe ata (në këtë situatë) nuk do të mbeten pas teje (do të shkatërrohen shpejt).

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفْرِزُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ
لِيَخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبَثُونَ خَلْقَكَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٧٧﴾

78. Ashtu është ligji (syneti) Ynë, dhe ashtu do të ndodhë siç ndodhi me popujt e Profetëve Tanë të kaluar, dhe ti nuk do të gjesh ndonjë ndryshim në ligjin Tonë.

سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
﴿٧٨﴾ وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٩﴾

79. Fale Namazin kur dielli nisët nga gjysma e qiellit e deri në errësirën e natës (gjatë kësaj kohe në orë të ndryshme) dhe recitoje Kuranin në kohën e agimit. Vërtet, recitimi i Kuranit në kohën e agimit është një punë e pranueshme (që do të dëshmohet në oborrin e Allahut).

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ
الْأَيْلِ وَقُرْانَ الْفَجْرِ ۗ إِنَّ قُرْانَ الْفَجْرِ
كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٩﴾

80. Dhe recitoje atë në Namazin e Tahaxhudit. Kjo është një dhunti e Allahut. Ndoshta (me anë të Namazit të Tahaxhudit) Zoti yt do të të vendosë ty

وَمَنْ الْاَيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ ۗ عَسَى
أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا ﴿٨٠﴾

në një vend të lavdërueshëm.

81. Dhe thuaj: O Zoti im, më fut (prapë)²⁴ në vend (Mekka) në mënyrë të ndershme, dhe më nxirr në mënyrë të ndershme dhe nga ana Jote më dhuro ndonjë ndihmëtar të fuqishëm!²⁵

وَقُلْ رَبِّ اَدْخِلْنِيْ مُدْخَلَ صِدْقٍ
وَ اَخْرِجْنِيْ مُخْرَجَ صِدْقٍ وَ اجْعَلْ لِيْ
مِنْ لَّدُنْكَ سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٥٦﴾

82. Dhe thuaj: Erdhi e vërteta dhe u zhduk e pavërteta. Vërtet, e pavërteta gjithnjë zhduket.

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبٰطِلُ ۗ اِنَّ
الْبٰطِلَ كَانَ زَهُوْقًا ﴿٥٧﴾

83. Dhe Ne po shpallim dalëngadalë nga Kurani atë mësim që është ilaç e mëshirë për besimtarët, kurse mosbesimtarëve nuk u shton tjetër pos në shkatërrim.

وَ نُنزِّلُ مِنَ الْقُرْاٰنِ مَا هُوَ شِفَاۗءٌ وَ رَحْمَةٌ
لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ۗ وَلَا يَزِيْدُ الظَّٰلِمِيْنَ اِلَّا
خَسٰرًا ﴿٥٨﴾

84. Dhe kur Ne e begatojmë njeriun me të mira, ai prapësohet dhe largohet prej Nesh, por kur ballafaqohet me ndonjë të keqe, ai dëshpërohet.

وَ اِذَا اَنْعَمْنَا عَلٰى الْاِنْسٰنِ اَعْرَضَ
وَ اِذَا بٰجَانِهٖ ؕ وَ اِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يُّوْسًا ﴿٥٩﴾

85. Thuaj: Secili vepron sipas mënyrës së vet, e Zoti juaj e di më së miri se kush është në rrugë të drejtë.

قُلْ كُلٌّ يَّعْمَلُ عَلٰى شَاكِلَتِهٖ ۗ فَرَبُّكُمْ
ۙ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبِيْلًا ﴿٦٠﴾

86. Dhe ata të pyesin ty rreth shpirtit. Thuaj se shpirti u krijua me urdhërin e Zotit tim, dhe juve ju është dhënë shumë pak dije (rreth atij).

وَ يَسْئَلُوْنَكَ عَنِ الرُّوْحِ ۗ قُلِ الرُّوْحُ مِنْ
اَمْرِ رَبِّيْ وَ مَا اُوْتِيْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ اِلَّا
قَلِيْلًا ﴿٦١﴾

²⁴ Me këtë Zoti i dha ngushëllim Profetit të Shenjtë se ai do të hyjë prapë në Mekka. Ishte një profeci e madhe që u plotësua për bukuri.

²⁵ Fjala është për Ebu Bekrin.

87. Dhe sikur të dëshironim Ne e zhdukim (nga bota) këtë diktim (Kuran) që të dhamë ty, e ti nuk mund të gjeje ndonjë mbrojtës kundër Nesh.

وَلَيْنُ شُنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا ﴿٧٧﴾

88. Përveç mëshirës së Zotit tënd (që mund ta sjellë atë, por ky Kuran nuk do të zhduket kurrë). Vërtet, Zoti yt bëri mirësi të madhe ndaj teje.

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ ۗ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا ﴿٧٨﴾

89. Thuaj: Nëse tubohen të gjithë njerëzit e xhinët që të përpilojnë një Kuran si ky, ata nuk do ta përpilonjë kurrë edhe nëse e ndihmojnë njëri-tjetrin.

قُلْ لَّيْنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٧٩﴾

90. Ne në këtë Kuran kemi shpjeguar për njerëzit çdo gjë në mënyra të ndryshme, mirëpo shumica e njerëzve e refuzojnë dhe e mohojnë.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَى أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٨٠﴾

91. Dhe ata thonë: Nuk do të të besojmë ty përderisa të mos na nxjerrësh prej tokës ndonjë burim për ne.

وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا ﴿٨١﴾

92. Ose të kesh kopshte me hurma e me rrush dhe të krijosh në mes të tyre lumenj që rrjedhin,

أَوْ تَكُونُ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَجِيلٍ وَعَنْبٍ فَتَفْجُرَ الْأَنْهَارَ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا ﴿٨٢﴾

93. Ose të sjellësh mbi ne copat e qiellit ashtu siç mendon ti (se Zoti do t'na dënojë), ose t'na sjellësh Allahun dhe engjëjt pranë nesh,

أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتْ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِي بِلِلِّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا ﴿٨٣﴾

94. Ose të kesh një shtëpi prej ari, ose të

أَوْ يَكُونُ لَكَ بَيْتٌ مِنْ زُخْرَفٍ أَوْ تَرْفِي

ngjitesh lart në qiell, mirëpo ne nuk do ta besojmë ngjitjen tënde derisa të mos na sjellësh një libër, të cilin ne vetë e lexojmë? Thuaj: I Shenjtë është Allahu im (është larg prej këtyre të thënave të kota), unë jam vetëm një njeri dhe Profet (s'mund të shkoj nëpër qiell).²⁶

95. Dhe njerëzit nuk i pengoi asgjë ta pranojnë besimin, kur u erdhi hidajeti, pos se thonin: Vallë, a e dërgoi Allahu njeriun Profet!

96. Thuaj: Nëse ekzistonin engjëjt nëpër tokë që ecnin qetë në të, Ne do t'u dërgonim atyre nga qielli ndonjë engjëll duke e bërë Profet.

97. Thuaj: Allahu më mjafton si dëshmitar në mes meje dhe në mes jush. Ai i njeh dhe i sheh mirë robët e Vet.

98. Dhe ai, të cilin Allahu e përudh, është i përudhur, dhe për atë, të cilin Allahu e devijon nga rruga e drejtë, ti nuk mund të gjesh asnjë ndihmëtar përveç Atij. Dhe në Ditën e Kiametit Ne do t'i tubojmë së bashku të përmbysur, të verbër, memecë dhe të shurdhër

فِي السَّمَاءِ ۖ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيِّكَ حَتَّىٰ
نُنزِلَ عَلَيْكَ كِتَابًا تَقْرُوهُ ۗ قُلْ سُبْحَانَ
رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ۗ

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا
رَسُولًا ۗ

قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمُشُونَ
مُطْمَئِنِّينَ لَنَزَّلْنَا عَلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَلَكًا
رَسُولًا ۗ

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ ۗ
إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۗ

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۚ وَمَنْ يُضِلِلْ
فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ ۗ
وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَ
وَبُكْمًا ۖ وَصُمًّا ۖ مَا أَوْهَمُهُمْ جَهَنَّمَ ۗ كَلَّمَا

²⁶ Sipas këtij ajeti njeriu si qenie njerëzore, s'mund të shkojë në qiell. Çudi se si disa myslimanë besojnë se Profeti Isa ka shkuar nëpër qiell dhe ai është i gjallë dhe jeton në qiell me trupin e tij fizik! Ajeti do të thotë se të qenurit njeri dhe profet është pengesë për të shkuar në qiell. Dhe Zoti nuk vepron kundër ligjit të Vet. Askush nuk mund të shkojë në qiell e as të kthehet. Kur Zoti e paraqet një ligj si synnet të Vet, atëherë Ai kurrë nuk vepron kundër ligjit të vet. Mirëpo, nëse nuk ka ndonjë ligj të caktuar, atëherë Allahu mund të bëjë ndryshim në të dhe këtë e quajmë fuqi të Allahut.

(sipas nijeteve e qëllimeve të tyre).
Vendi i tyre do të jetë xhehenemi, sa
herë që të ftohet ai (zjarri i xhehenemit),
Ne do t'u shtojmë flakën e zjarrit.

حَبَّتْ زُرْدَانُهُمْ سَعِيرًا ﴿١٧﴾

99. Ky zjarr do të jetë shpërblimi i
veprave të tyre, ngase ata i mohuan
Shenjat Tona dhe thanë: A do të
ringjallemi ne, pasi të bëhemi eshtra dhe
pluhur!

ذَلِكَ جَزَاءُ هُمُ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا
وَقَالُوا إِذَا كُنَّا عِظَامًا وَرُفَاتًا إِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٩﴾

100. A nuk kuptuan ende se Allahu që i
krijoi qiejt e tokën është i Fuqishëm që
të krijojë njerëz si ata? Dhe, pa dyshim,
Allahu ka caktuar një afat për ata (për
vdekjen e për ringjalljen e tyre), mirëpo
mizorët e refuzuan (këtë fakt) duke u
bërë mosmirënjohës.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ ۗ فَأَبَى
الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا ﴿٢٠﴾

101. Thuaj: Sikur t'i zotëronit thesaret e
pakufishme të mëshirës së Zotit tim, ju
nga frika e sosjes së tyre do t'i frenoni
ato (do të dilni koprracë). Vërtet, njeriu
është koprrac i madh.

قُلْ لَوْ أَنَّهُمْ تَمَلَّكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ
رَبِّي إِذَا لَا مَسَكْتُمْ حَشِيَّةَ الْإِنْفَاقِ ۗ
وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَنُورًا ﴿٢١﴾

102. Dhe Ne i patëm dhënë Musait
nëntë Shenja të qarta. Pra, pyeti Beni
Israelët (rreth atyre ngjarjeve) kur u
erdhi Musai, dhe Faraoni i pat thënë: O
Musa, unë mendoj se ti je i magjepsur!

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ سَعَةَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَنَسَىٰ
بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ
إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَىٰ مَسْحُورًا ﴿٢٢﴾

103. Musai tha: Po ti e di se këto Shenja
i zbriti Zoti i qiejve dhe i tokës dhe Ai i
bëri ato dritëdhënëse, dhe unë besoj se
ti, o Faraon, je i shkatërruar!

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا أَنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا
رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ ۗ وَإِنِّي
لَأَظُنُّكَ إِفْرَعُونَ مُثْبُورًا ﴿٢٣﴾

104. Atëherë ai (Faraoni) vendosi t'i dëbojë (Musain dhe popullin e tij) nga vendi. Por, si rezultat i kësaj Ne i fundosëm ata të gjithë.

فَارَادَ أَنْ يَسْتَفْزِمَهُم مِّنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقْنَاهُ
وَمَنْ مَّعَهُ جَمِيعًا ﴿١٥﴾

105. Dhe pas fundosjes së tij, Ne u thamë Beni Israelëve: Jetoni qetë në këtë vend (të premtuar),²⁷ dhe kur vjen koha e plotësimit të premtimit të dytë, Ne do t'u sjellim ju të gjithë.²⁸

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِيَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا
الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا
بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٦﴾

106. Dhe Ne e kemi zbritur këtë Kuran me urtësi dhe me një qëllim të veçantë. Dhe ty nuk të kemi dërguar tjetër vetëm si përgëzues dhe alarmues.

وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَّلْ وَمَا
أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٧﴾

107. Dhe të dhamë ty Kuranin që e kemi bërë pjesë-pjesë (i ndarë në Sure) që t'ua recitosh njerëzve dalëngadalë, dhe Ne këtë Kuran e kemi zbritur me forcë dhe gradualisht.

وَقُرْآنًا فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى
مَكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا ﴿١٨﴾

108. Thuaj: E besoni ose nuk e besoni (është puna juaj). Ata, të cilëve u është dhënë dija (me anë të librave të Shenjtë të mëparshëm) para zbritjes së tij, kur atyre u recitohet (ky Kuran), hidhen me ballë (përdhe) duke shprehur bindjen e plotë.

قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ
أَوْتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ
يَخِرُّونَ لِلْآذْقَانِ سُجَّدًا ﴿١٩﴾

109. Dhe ata thonë: Zoti ynë është larg prej të gjitha të metave dhe premtimi i

وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا

²⁷ Fjala është për Palestinë.

²⁸ Kjo do të thotë se Ne do t'i fusim jehuditë herën e tretë në Palestinë.

Zotit tonë do të plotësohet.

لَمَفْعُولًا ﴿١٠﴾

110. Dhe kur hidhen përdhe me fytyra (për ballë - bëjnë sexhde) qajnë, dhe ky Kuran ua shton më shumë përruljen (ndaj Allahut).

وَيَخْرُونَ لِأَذْقَانٍ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴿١١﴾

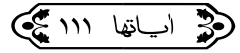
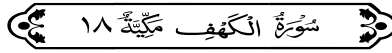
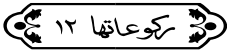
111. Thuaj: Thërrisni Zotin duke i thënë Allah, ose duke i thënë Ar-Rrahman (i Mëshirshëm),²⁹ me cilindo emër e thërrisni (mund ta thërrisni), sepse të gjithë emrat dhe atributet e bukura i takojnë vetëm Atij. Dhe mos ngri zërin në lutje e as mos e ul shumë, por merr rrugën e mesme!

قُلِ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١٢﴾

112. Dhe thuaj: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut i cili s'ka as fëmijë e as ndonjë partner në mbretërinë e Tij. E Ai kurrë nuk pati nevojë që dikush ta ndihmonte e të bëhej shoku i Tij, duke e gjetur të dobët e të pafuqishëm. Pra, madhëroje Atë duke e glorifikuar mirë e mirë!

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمَلِكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَاوِيٌّ مِنَ الذَّلِيلِ وَكَبِيرُهُ تَكْبِيرًا ﴿١٣﴾

²⁹ Fjala është për të krishterët, të cilët e mohojnë se Zoti është i Mëshirshëm. Pra, le të thërrasin Zotin duke thirrur: O Allah ose O Rahman (i Mëshirshëm).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili e ka zbritur (këtë) Libër mbi robin e Vet dhe në të nuk la asnjë shtrembërim.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوَجًا ①

3. Ai e bëri udhërrëfytes me plot vërtetësi, që njerëzve t'u japë vërejtje rreth ndëshkimit të rëndë që do të vijë prej Tij, dhe që t'u japë besimtarëve, të cilët bëjnë vepra të mira, lajm të gëzuar se ata do të kenë shpërblim të mirë (xhenet)-

قِيمًا لِّيُنذِرَ بَأْسًا شَدِيدًا مِّنْ لَّدُنْهُ
وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ①

4. Ku do të rrinë përgjithmonë.

مَا كَثِيرٌ فِيهِ آيَاتٌ ①

5. Dhe (e zbriti këtë Kuran) që t'u japë vërejtje atyre që thonë: Allahu e mori për vete një djalë.

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ①

6. Këta s'kanë kurrfarë dije rreth këtij

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 111 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur armiqësia e çifutëve kundër Islamit dhe rezultati i kësaj armiqësie. Ndërsa në këtë Sure bëhet fjala rreth grupit të dytë të Ummetit të H. Musait a.s., d.m.th. fjala është për historinë e fazës së parë të krishterizmit, dhe gjithashtu bëhet fjalë rreth ngatërresave dhe problemeve politiko-religjioze të krijuara e të shfaqura nga ana e Jaxhuxhëve, e Maxhuxhëve dhe nga ana e Daxhxhalit. Kurani tregon se këto ngatërresa e çrregullime do të marrin fund me anë të Zulkernenit të asaj kohe, Imam Mahdiu e Masihu i Premtuar. Profeti i Islamit, H. Muhammedi s.a.v., thotë se kush i lexon ajetet e para dhe të fundit të kësaj Sureje, do të ruhet nga ngatërresat e Daxhxhalit dhe të Jaxhuxho-Maxhuxhit.

pohimi, as të parët e tyre nuk dinin gjë. Sa e madhe është ajo fjalë që del nga goja e tyre. Ata s'flasin gjë pos gënjeshtres.

كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ ۗ إِنَّ يَتَقُولُونَ
إِلَّا كَذِبًا ۝

7. Pra, a thua, ti do ta shkatërrosh veten nga pikëllimi se nuk e besojnë këtë ligjërim (Kuran)?¹

فَلَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَّفْسَكَ عَلَىٰ آثَارِهِمْ ۗ إِنَّ
تَمُيُّومُهُمْ ۗ بِهَذَا الْحَدِيثِ ۗ أَسَفًا ۝

8. Vërtet, gjithçka që ekziston në tokë, Ne e kemi bërë mjet zbukurimi për të, që t'i provojmë (banorët e tokës) se cili prej tyre është më i miri përkah vepra.²

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا
لِنَبْلُوَهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۝

9. Dhe (një ditë) do ta shkatërrojme Ne gjithçka që ekziston në tokë, dhe atë do ta bëjmë një fushë të rrafshtë.³

وَأِنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ۝

10. A mendon ti se banorët e Shpellës e të Rakimit ishin një Shenjë e çuditshme prej Shenjave Tona?⁴

أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ
كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ۝

¹ Profetët e Zotit ndienin një simpati të rrallë ndaj njerëzve. Ata pikëlloheshin dhe shqetësoheshin kur i shihnin ata që nuk e pranonin besimin, sepse do të kenë dënim prej Zotit.

² Ajeti tregon se çdo gjë që e ka krijuar Zoti, është e dobishme dhe e nevojshme për jetën njerëzore, prandaj njeriu duhet të angazhohet me tërë qenien e tij për të zbuluar sekretet e mëdha të natyrës. Mandej, ato zbulime bëhen sprovë për të se si i shfrytëzon ato?

³ Ky ajet mban me vete një profeci se kombet katolike pasi të kenë fituar pasuri, fuqi dhe do të kenë bërë zbulime e inovacione, do ta mbushin tokën e Zotit me mëkat e me padrejtësi. Atëherë, sipas Tevratit, të Biblës e të Kuranit, do të vijë ndëshkimi i Allahut që do t'i shkatërrojë të gjitha përparimet, zbulimet dhe fuqitë e tyre.

⁴ *Kahfi* i thuhet shpellës dhe *Eshabël Kehf* do të thotë: banorët e shpellës. E fjala *Rekim* ishte ajo pllakë ku ishin të gdhendur emrat e banorëve të shpellës. Sipas disave Rakimi ishte emri i qytetit të tyre, kurse disa mendojnë se ishte emri i qenit të tyre. Disa mendojnë se ishte emri i shariatit të tyre e sipas disave ishte emri i bjeshtës ku gjendej ajo shpellë. Ajeti tregon qartë se ata (banorët e shpellës) nuk ishin krijesa mbinjerëzore. Nuk ekziston ndonjë argument që tregon se ata ishin të veçuar prej ligjeve të natyrës. Njerëzit kanë shkruar shumë trigime e

11. Kur ata të rinj u vendosën në Shpellë e lutën Zotin duke thënë: O Zoti ynë, na mëshiro dhe na jep udhëzim e urtësi në këtë çështje tonën!

إِذْ أَوْى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا
آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ هَيِّئْ لَنَا مِنْ
أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١١﴾

12. Pra, Ne i kemi mbajtur në Shpellë për disa vjet të numëruar, kështu që të mos marrin vesh se çka po ndodh jashtë.

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ
عَدَدًا ﴿١٢﴾

13. Mandej, Ne i kemi ngritur prapë që ta dimë Ne se gjatë asaj kohe (që qëndruan aty) cili grup prej atyre (dy grupeve të ndjekësve të Krishtit)⁵ meriton të ruhet më së miri.

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى
لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا ﴿١٣﴾

14. Tani Ne të rrëfejmë ty tregimin e tyre të vërtetë. Ata ishin disa të rinj të cilët e kishin besuar Zotin e tyre dhe Ne i shtuam më shumë në besim.

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ
فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى ﴿١٤﴾

15. Dhe i përforcaam zemrat e tyre kur

وَ رَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا

legjenda rreth tyre. Mirëpo, studimi historik dhe Kurani na tregojnë të vërtetën dhe me anë të ngjarjeve të banorëve të shpellës na japin mësimet e këshilla të mira. Vërtet, të krishterët e parë vuajtën mjaft prej persekutimeve dhe prej torturave të papërshtueshme nga duart e mbretërve e të sunduesve romakë, të cilët ishin ateistë dhe nuk i lejonin të krishterët ta adhuronin Zotin. Siç dihet Sunduesi Dekius i detyronte njerëzit t'i adhurojnë idhujt dhe të jenë ateistë. Ai e mbyste atë që e besonte Zotin dhe që bëhej monoteist. Atë kohë disa të rinj vendosën t'i mbeten besnikë besimit të tyre, andaj u larguan nga qyteti dhe shkuan në një shpellë, ku lirisht e adhuronin Zotin. Një ditë, kur dëgjoi sunduesi për ikjen e tyre, doli bashkë me ushtrinë e vet për t'i ndjekur dhe erdhi te hyrja e shpellës, por askush s'pati guxim të hyjë në të, andaj vendosën ta mbyllin hyrjen me gurë që të rinjtë të mbeten brenda e të vdesin urie. Ata në shpellë kanë banuar për disa vjet. Mandej, kur u përmirësua gjendja në qytet, dolën jashtë.

⁵ Fjala është për dy grupe të të krishterëve: a) Ata që i mbeten besnikë fesë së tyre dhe i duruan vuajtjet e torturimet, dhe b) Ata që u larguan nga feja e tyre dhe u bashkuan me mizorët dhe me tiranët.

u ngritën në këmbë (për ta braktisur vendin e tyre), dhe njëri-tjetrit i thanë: Zoti ynë është Ai Zot që është edhe Zoti i qiejve dhe i tokës. Ne kurrë nuk do të thërrasim ndonjë Zot tjetër pos Atij. Nëse do të bëjmë kështu, atëherë ne jemi, me të vërtetë, duke thënë fjalë jo të drejtë.

16. Këta, populli ynë, i kanë marrë për vete (për adhurim) zota të tjerë pos Allahut. Dhe përse nuk sjellin ndonjë argument të prerë për vërtetimin e pohimit të tyre? Dhe kush është më mizor se ai i cili trillon gënjeshtër kundër Allahut?

17. Dhe tani, kur u anuat prej tyre dhe prej atyre (idhujve), të cilët i adhuronin ata pos Allahut, strehohuni në Shpellë,⁶ se Zoti juaj do të përhapë për ju mëshirën e Tij dhe do të paraqesë për ju ndonjë lehtësim në këtë çështje tuaj.

18. Dhe ti (o dëgjues) e sheh diellin kur lind, kalon në anën e djathtë të Shpellës, dhe kur perëndon, kalon në anën e majtë të saj; dhe ata ishin në një vend të gjerë (të asaj Shpelle). Kjo është një ndër Shenjat e Allahut. Vetëm ai, të cilin Allahu e përudh, është i përudhur, kurse për atë, të cilin Allahu e le të humbur, nuk do të gjesh as ndihmëtar e as udhërrëfyes.⁷

رُبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ
مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا ۝

هَؤُلَاءِ قَوْمًا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا ۗ
لَوْ لَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيِّنٍ ۗ فَمَنْ
أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۗ

وَإِذِ اعْتَرَلْتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا
اللَّهَ فَأَوْا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ
مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَهَيِّئْ لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ
مَرْفَقًا ۝

وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَرُورُ عَنْ
كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرُّصُهُمْ
ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِنْهُ ۗ ذَلِكَ
مِنْ آيَاتِ اللَّهِ ۗ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ ۗ
وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تُجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ۝

⁶ Siç duket fjala është për katakombet e Romës.

19. Ti i konsideron të zgjuar, kurse ata janë në gjumë,⁸ dhe Ne i rrotullojmë herë djathtas e herë majtas. Edhe qeni i tyre rri bashkë me ta në prag të hyrjes, duke i shtrirë këmbët e veta ë para. Nëse ti informohesh rreth gjendjes së tyre, do të kthehesh prapa duke u trembur e duke u mbushur me frikë.⁹

20. Dhe kështu Ne i ngritëm prapë që ta pyesin njëri-tjetrin (se sa kanë ndenjur). Njeri prej tyre tha: Sa keni ndenjur këtu? Ata thanë: Ne kemi ndenjur një ditë ose një pjesë të ditës. Kurse disa të tjerë thanë: Zoti juaj e di më së miri se sa keni ndenjur. Tani dërgoni njërin prej jush me këto monedha argjendi në qytet që të shikojë se cili ushqim është më i mirë, të blejë për ju, dhe t'i zbulojë zgjueshëm sekretet e njerëzve, por të ketë kujdes që të mos i informojë dikujt rreth jush.¹⁰

21. Sepse ata janë të atillë që nëse do të

وَتَحْسِبُهُمْ آيِقَاطًا وَهُمْ رُقُودٌ ۗ وَنُقَلِّبُهُمْ
ذَاتَ الْأَيْمَنِ وَذَاتَ الشِّمَالِ ۖ وَكَلْبُهُمْ بَاسِطٌ
ذِرَاعَيْهِ بِالْوَصِيدِ ۗ لَوِاطَلَعْتَ عَلَيْهِمْ
لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَكَلِمَاتٍ مِنْهُمْ
رُعبًا ۝١٩

وَكَذَلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ ۗ قَالَ
قَائِلٌ مِّنْهُمْ كَمْ لَبِئْتُمْ ۗ قَالُوا لَبِئْنَا يَوْمًا
أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ۗ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِئْتُمْ ۗ فَابْعَثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرِقِكُمْ
هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلْيَنْظُرْ أَيُّهَا أَزْكَى
طَعَامًا فَلْيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِنْهُ وَلْيَتَلَطَّفْ
وَلَا يُسْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ۝٢٠

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ

⁷ Ajeti tregon se ajo shpellë gjendej në atë vend ku nuk e rrokte dielli dhe kalonte djathtas në mëngjes e në mbrëmje kalonte majtas.

⁸ Kjo ishte një profeci se të krishterët pas gjumit shekullor, do të zgjohen e do të përhapen në të katër anët e botës.

⁹ Këto fjalë paralajmërojnë se të krishterët do të kenë fuqi të madhe politike. Kurani para qindra vitesh lajmëroi rreth zhvillimit e progresit politik e ekonomik të të krishterëve, kur ata ishin të pafuqishëm dhe të dobët, dhe askush nuk mund të imagjinonte se ata do ta arrijnë kulmin e zhvillimit tekniko-shkencor dhe politiko-ekonomik. Po ashtu, nga fjala 'qen' dihet se të krishterët do t'i mbajnë qentë.

¹⁰ Ajeti flet për prirjen dhe shkathtësinë komerciale e politike të të krishterëve, dhe si depërtojnë në vende të ndryshme.

informohen rreth jush, do t'ju gurëzojnë ose do t'ju detyrojnë të ktheheni në fenë e tyre dhe atëherë ju kurrë nuk do të jeni të suksesshëm.

22. Dhe kështu Ne u treguam njerëzve rreth gjendjeve të tyre që ata ta dinë se premtimi i Allahut është i vërtetë dhe se s'ka dyshim që çasti i premtuar (i revolucionit) do të vijë patjetër. Dhe kujtojeni kohën kur ata bisedonin në mes veti rreth çështjes së tyre dhe njëri-tjetrit i thanë: Ndërtoni ndonjë godinë monumenti në vendbanimin e tyre. Zoti i tyre i dinte ata më së miri. Dhe ata të cilët dolën të fuqishëm në fjalë thanë: Ne aty do të ndërtojmë një xhami.¹¹

23. Ata (të cilët s'e dinë gjë rreth së vërtetës) do të thonë: Ata ishin tre, ndërsa i katërti ishte qeni i tyre;¹² dhe disa në bazë të hamendjes së tyre thonë: Ata ishin pesë e i gjashti ishte qeni i tyre. Dhe ashtu disa thonë: Ata ishin shtatë e i teti ishte qeni i tyre. Thuaju: Zoti im e di saktësisht numrin e tyre. Askush, pos Tij, s'di gjë për ta. Pra, mos u argumento (ti o Muhammed) lidhur me ta pos argumenteve të pathyeshme, dhe lidhur me ta mos pyet askënd.

أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا
أَبَدًا ۝

وَكَذَلِكَ أَغْتَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ
اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا ۚ
إِذِ يَتَنَزَّعُونَ مِنْهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا
عَلَيْهِمْ بُيُوتًا ۗ رَبُّهُمْ أَعْلَمُ بِهِمْ ۗ قَالَ
الَّذِينَ غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ
عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا ۝

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَابِعُهُمْ كُلبُهُمْ وَيَقُولُونَ
خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كُلبُهُمْ رَجْمًا بِالْغَيْبِ ۗ
وَيَقُولُونَ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كُلبُهُمْ ۗ قُلْ
رَبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ ۗ
فَلَا تَمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا ۗ وَلَا
تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۗ

¹¹ Këtu është përdorur fjala xhami për faltoren e të krishterëve. Pra, në hyrje të shpellës (katakombet e Romës) është ndërtuar një kishë.

¹² Kjo është gjendja e dhomave të ndryshme të asaj shpelle që tregon numrin e banorëve të një dhome. Në një dhomë banonin tre veta e në dhomën tjetër shtatë etj.

24. Dhe mos thuaj për ndonjë punë se unë do ta bëj nesër!¹³

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكِ
غَدًا ۝

25. Por, vetëm thuaj: Në dashtë Allahu (do ta bëj këtë punë). Dhe kujtoje Zotin tënd, kur të harrosh ti, dhe thuaj: Unë shpresoj se Zoti im do të më udhëheqë drejt asaj rruge që është rruga e drejtë.

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۗ وَادْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ
وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنِّي رَبِّي لِأَقْرَبٍ مِنْ
هَذَا رَشَدًا ۝

26. Dhe ata qëndruan në Shpellën e tyre treqind vjet dhe i shtuan edhe nëntë vjet (qëndrimin të tyre).¹⁴

وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِنِينَ
وَأُزْدَادُوا تِسْعًا ۝

27. Thuaj: Allahu e di mirë se sa kanë qëndruar ata. Atij i takojnë fshehtësitë e qiejve dhe të tokës. Sa Shikues dhe Dëgjues i Shkëlqyer është Ai! Ata s'kanë ndihmëtarë pos Atij, dhe Ai nuk e lejon askënd të përzihet në gjykimin e Tij.

قَالَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا ۗ لَهُ غَيْبُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ أَبْصُرُ بِهِ ۗ وَأَسْمِعُ ۗ مَا لَهُمْ مِّنْ
دُونِهِ مِنْ وَائِي ۗ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا ۝

28. Dhe recito çka të diktohet ty nga Libri i Zotit tënd. S'ka kush që mund t'i ndërrojë fjalët e Tij, dhe ti s'mund të gjesh asnjë strehim, pos strehimit të Tij.

وَآتِلْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ ۗ
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ ۗ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ۝

29. Edhe ti duhet të kesh durim bashkë

وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ

¹³ Ajeti tregon qartë se myslimanët s'mund t'i mposhtin kombet e krishtera me anë të mjeteve të tyre, por vetëm me anë të ndihmës së Allahut e me vullnetin e Tij, andaj mos thoni se ne do të bëjmë kështu e kështu, por duhet të thoni në dashtë Allahu, do të bëjmë kështu.

¹⁴ Disa thonë se banorët e Shpellës mbetën 309 vjet në atë shpellë. Historia na tregon se të krishterët e parë u torturuan dhe u persekutuan në kohë të ndryshme. Një herë u torturuan në Romë, e herën tjetër në Skenderia. Prandaj, u detyruan të rrinë të fshehur për një kohë të gjatë. Kohën e saktë të qëndrimin të tyre e di vetëm Zoti.

me ata të cilët e thërrasin Zotin e tyre në mëngjes e në mbrëmje duke kërkuar pëlqimin e Tij. Dhe nuk duhet që sytë e tu t'i lënë mbrapa (sakrificat e besimtarëve) dhe të kërkosht bukuritë e kësaj bote, dhe mos e ndiq atë, zemrën e të cilit e kemi lënë në harresë nga kujtimi Ynë, dhe që i ndjek epshet e veta, dhe puna e të cilit i ka kapërcyer të gjithë kufijtë.

30. Dhe thuaj: E vërteta është ajo që vjen prej Zotit tuaj, pra le ta përqafojë besimin ai që dëshiron, dhe le ta mohojë atë ai që dëshiron. (Por, ai duhet ta dijë se) Ne kemi përgatitur për mizorët një zjarr, muret (flakët) e të cilit do t'i rrethojnë ata. Dhe nëse ata klithin për të kërkuar ujë, do t'u jepet ujë që do të jetë si bakër i shkrirë që do t'i djegë fytyrat e tyre. Sa e tmerrshme do të jetë ajo pije dhe sa i keq është ai vendqëndrim (zjarr)!

31. Por, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira (do të shpërblehen mirë). Vërtet, Ne nuk e humbasim shpërblimin e atyre që bëjnë vepra të mira.

32. Të tillët janë ata të cilët do të kenë kopshte¹⁵ të amshueshme ku po rrjedhin lumenj. Ata do të kenë

بِالْعُدْوَةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ وَلَا
تَعُدُّ عَيْنُكَ عَنْهُمْ تَرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَلَا تُطِيعُ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَنِ
ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرْطًا ۝

وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ ۖ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِرْ
وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفُرْ ۗ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ
نَارًا ۗ لَا آحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا ۗ وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا
يُعَاثُوا بِمَاءٍ كَأَمْهِلِ يَشَوِي الْوُجُوهُ ۗ بِئْسَ
الشَّرَابُ ۗ وَسَاءَتْ مَرْتَفَعًا ۝

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا
نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا ۝

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يُجْلُونَ فِيهَا مِنْ آسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ

¹⁵ Këtu fjala kopshte tregon pasurinë shpirtërore dhe materiale që u është dhënë Israelitëve.

byzylykë ari dhe do të veshin rroba të gjelberta prej mëndafshi të hollë dhe të trashë. Do të jenë të ulur në ato kopshte duke u mbështetur me kanape. Sa shpërblim i bukur dhe sa vendqëndrim i shkëlqyer është ai!

33. Dhe paraqite para tyre rrëfimin e dy njerëzve, njerit prej atyre i dhamë Ne dy kopshte rrushi të rrethuara me hurma, e midis tyre ka bimë të tjera.¹⁶

34. Secili kopsht jepte frutin e tij me bollëk pa munguar gjë. Dhe në mes të atyre kopshteve Ne bëmë të rrjedhë një lumë.

35. Dhe ai zotëronte (plantacione frutash) frute me bollëk, andaj, duke u krenuar, shokut të vet i tha: Unë jam më i pasur se ti dhe grupi im është më i respektueshëm dhe i fuqishëm!¹⁷

36. Dhe (një ditë) ai, duke bërë mizori ndaj vetes, hyri në kopshtin e vet dhe tha: Unë s'mund të mendoj për asnjë çast që ky (një ditë) do të shkatërrohet.

37. Dhe unë s'besoj fare se Çasti i premtuar (Kiameti) do të vijë një ditë. Dhe nëse (supozoj) ndodh që të kthehem te Zoti im, edhe atje do të gjej një strehim më të mirë se ky.

وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِّنْ سُندُسٍ
وَاسْتَبْرَقٍ مُّتَكِينِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ
نِعْمَ الثَّوَابُ وَحَسُنَتْ مُرْتَفَقًا

وَأَصْرِبُ لَهُمْ مَثَلًا رَّجُلَيْنِ جَعَلْنَا
لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا
بِسُحُلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زُرْعًا

كَلَّمَا الْجَنَّتَيْنِ اتَتْ أُكْلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ
شَيْئًا وَفَجَّرْنَا خِلْفَهُمَا نَهْرًا

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ
يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعَزُّ
نَفَرًا

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ قَالَ
مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُودْتُ
إِلَىٰ رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِّمَّهَا مُنْقَلَبًا

¹⁶ Ajeti në formë të një rrëfimi flet rreth dy popujve, të krishterë e myslimanë.

¹⁷ Të krishterët do të kenë përparim të madh, andaj do t'u thonë myslimanëve me përbuzje.

38. Shoku i tij me të cilin bisedonte i tha: A e mohon ti Atë Qenie që të krijoi ty nga dheu, mandej prej një pike sperme e mandej ty të bëri njeri të përsosur?

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ
بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ سَوَّكَ رَجُلًا ۝

39. Por, përse më përket mua, unë besoj se Allahu është Zoti im, dhe unë nuk ia shoqëroj dikë tjetër Zotit tim.

لِكَيْتَا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي
أَحَدًا ۝

40. Dhe përse ti, kur hyre në kopshtin tënd nuk the: Do të ndodhë ashtu siç dëshiron Allahu, s'ka fuqi përveç fuqisë së Tij? Dhe nëse ti më konsideron mua më të ulët në pasuri e në fëmijë,

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتِكَ قُلْتَ مَا شَاءَ
اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ۚ إِنَّ تَرَنِّ أَنَا أَقَلُّ
مِنْكَ مَا آلاؤُا وَلَدَّا ۝

41. Atëherë mund të ndodhë që Zoti im të më falë një kopsht më të mirë se ai i yti, dhe mund të bjerë rufe prej qiellit mbi kopshtin tënd e ai do të shndërrohet në një fushë të shkretë.¹⁸

فَعَسَىٰ رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِّنْ جَنَّتِكَ
وَيُرْسِلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِّنَ السَّمَاءِ فَتُصْبِحُ
صَعِيدًا زَلَقًا ۝

42. Ose të thahet uji¹⁹ i tij (lumi) e ti me gjithë kërkimin nuk do ta gjesh atë.

أَوْ يُصْبِحَ مَاؤُهَا غَوْرًا فَلَنْ تَسْتَطِيعَ
لَهُ طَلَبًا ۝

43. Dhe me të vërtetë u shkatërruan frutat e tij dhe ai filloi të fërkojë duart e veta për shkak se kishte shpenzuar shumë (për atë kopsht), dhe i tërë kopshti ra mbi kulmet e veta. Dhe ai tha: Ah, sikur të mos i kisha shoqëruar askënd Zotit tim!

وَأَحِيطَ بِثَمَرِهِ فَأَصْبَحَ يُقَلِّبُ كَفَيْهِ عَلَىٰ
مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا
وَيَقُولُ لِيَأْتِنِي لِمَ أَشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ۝

¹⁸ Kjo është një profeci se Islami, sadoqë duket i dobët, do të ketë përparim të hovshëm dhe do të lulëzojë, kurse kopshti i të krishterëve e i jehudëve do të digjet nga zjarri qiellor.

¹⁹ Nga uji kuptohet ujë i diktimit hyjnor.

44. Dhe ai s'pati ndonjë grup që ta ndihmonte, përveç Allahut, e as nuk mundi të hakmerrej.

وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا ۝٤٤

45. Në rastin e tillë vjen në punë vetëm ndihma e Allahut, i cili është i adhuruari i vërtetë dhe që është shpërblyesi më i mirë dhe tek Ai është përfundimi më i mirë.

هُنَالِكَ الْوَلَايَةُ لِلَّهِ الْحَقِّ ۗ هُوَ خَيْرٌ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ عُقَابًا ۝٤٥

46. Dhe (ti, o Muhammed) paraqite haptazi para tyre shembullin e jetës së kësaj bote se ajo është si ujë, të cilin e lëshojmë Ne prej qiellit, dhe me të cilin rritet shumë bima e tokës, dhe në fund ajo (bimë) bëhet byk, të cilin e shpërndajnë erërat. Dhe Allahu ka fuqi të plotë mbi çdo gjë.

وَأَضْرَبَ لَهُمْ مَثَلِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا
أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ
الْأَرْضِ فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ ۗ
وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ۝٤٦

47. Pasuria dhe fëmijët janë stoli (mjet zbukurimi) e jetës së kësaj bote, ndërsa veprat e mira që do të mbeten janë më të mira në sy të Zotit përka shpërblimi dhe përka shpresa.

أَمْوَالٌ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْبَقِيَّةُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ أَمَلًا ۝٤٧

48. Dhe kujtojeni ditën kur Ne do t'i lëvizim malet (nga vendi i tyre) dhe ti do t'i shohësh tokën se do ta zbulojë brendësinë e saj, dhe Ne (gjatë kësaj katastrofe) do t'i tubojmë të gjithë ata pa përjashtim.

وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجِبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً ۗ
وَحَشْرُنَّهُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا ۝٤٨

49. Dhe ata do të prezantohen para Zotit tënd të rreshtuar, dhe do t'u thuhet: Tani keni ardhur te Ne ashtu siç Ne ju

وَعَرَضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا ۗ لَقَدْ جِئْتُمُونَا
كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۗ بَلْ زَعَمْتُمْ

krijuam herën e parë. Mirëpo ju patët menduar se Ne nuk do të caktojmë ndonjë kohë për plotësimin e premtimit Tonë (për ringjallje)!

50. Dhe libri (dosja) i veprave të tyre do të vihet para tyre, dhe ti do t'i shohësh fajtorët të frikësuar për shkak të asaj që do të jetë e shkruar në të, dhe do të thonë: Ah, vaj për ne! Ç'ndodhi me këtë libër që nuk lë gjë të vogël e as të madhe, pa e përfshirë atë! Dhe atë që kanë bërë ata, do ta gjejnë para vetes, dhe Zoti yt nuk sillet padrejtësisht ndaj askujt.

51. Dhe kujtojeni kohën kur engjëjve u thamë: I bëni sexhde Allahut për hir të Ademit! Dhe ata të gjithë ranë në sexhde, pos Iblisit. Ai ishte ndër xhinët dhe nuk dëgjoi urdhërin e Allahut të vet. Pra, (o robët e Mi) a do të merrni për shok atë dhe pasardhësit e tij në vend Timin, kurse ata janë armiqt tuaj? Sa shpërblim i keq është ai (Iblisi) për keqbërësit!

52. Unë nuk i kam bërë ata dëshmitarë në momentin e krijimit të qiejve e të tokës, e as në momentin e krijimit të vetë atyre, e as nuk jam i tillë që t'i bëj të paudhët ndihmëtarë për Vete.

53. Dhe kujtojeni ditën kur Ai (Allahu) do t'u thotë (idhujtarëve): Thirrini ata që

أَلَنْ نَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا ۝

وَوُضِعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يُوَيْلَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُعَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا ۚ وَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا ۗ وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا ۝

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ ۗ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ ۗ أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي ۚ وَهُمْ لَكُمْ عَدُوٌّ بِئْسَ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ۝

مَا أَشْهَدْتُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ ۗ وَمَا كُنْتُمْ مُتَّخَذِينَ الْمُضِلِّينَ عَضُدًا ۝

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ

i besonit partnerët e Mi! Atëherë ata do t'i thërrasin, mirëpo ata (idhujt) nuk do t'u përgjigjen. Dhe Ne do të vëmë një pengesë në mes të tyre (në mes të idhujve dhe të adhuresve).

زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا ﴿٥٧﴾

54. Dhe fajtorët do ta shohin zjarrin²⁰ dhe do ta realizojnë se do të hidhen në të. Dhe ata s'do të gjejnë ndonjë shtegdalje.

وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ
يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرَفًا ﴿٥٨﴾

55. Dhe, me të vërtetë, Ne në Kuran i kemi shpjeguar në mënyra të ndryshme çdo lloj shembulli për të mirën e njerëzimit, por njeriu është grindaveci më i madh prej të gjitha krijesave.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ
مِنْ كُلِّ مَثَلٍ ۗ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ
جَدَلًا ﴿٥٩﴾

56. Dhe kur njerëzve u erdhi hidajeti, asgjë nuk i pengoi ata ta pranojnë besimin e të kërkojnë falje prej Zotit të tyre, vetëm se dëshironin që t'u përsëritet historia e popujve të mëparshëm ose t'u vijë ndëshkimi që do t'i rrethojë.

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ
سُنَّةٌ الْأُولَىٰ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٦٠﴾

57. Dhe Ne nuk dërgojmë profetët, por vetëm si bartës të lajmeve të gëzuara dhe si alarmues. Dhe ata të cilët s'besuan, polemizojnë me anë të së pavërtetës që ta shlyejnë të vërtetën. Dhe ata i marrin për tallje Shenjat dhe vërejtjet e Mia.

وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ ۗ وَيَجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا
الْبُتَىٰ وَمَا أَنْذَرُوا هُرُورًا ﴿٦١﴾

²⁰ Mosbesimtarët përjetuan dy luftëra shkatërruese e tani do të shohin edhe një zjarr (luftë) prej të cilit s'kanë si të ikin.

58. Kush mund të jetë më mizor se ai i cili u predikua me anë të Shenjave të Zotit të tij e ai ua ktheu shpinën, dhe e harroi atë çka kishin dërguar përpara duart e tij! Ne kemi vënë mbi zemrat e tyre mbulesa të ndryshme, në mënyrë që të mos e kuptojnë vërtetësinë, dhe në veshët e tyre ka shurdhësi. Dhe nëse ti i thërret në drejtim të hidajetit, ata kurrë nuk do ta pranojnë (thirrjen tënde).

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسَىٰ مَا قَدَّمَتْ يَدُهُ ۗ إِنَّا
جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ
وَفِي أَذَانِهِمْ وَقْرًا ۗ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى
الهُدَىٰ فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٨﴾

59. Dhe Zoti yt është Ai që fal shumë dhe është Zoti i Mëshirshëm. Sikur të dëshironte Ai që t'i dënonte ata për shkak të asaj që kanë vepruar, atëherë, vërtet, Ai ua sillte shpejt dënimin. Mirëpo, ata kanë një afat të caktuar, e përtej atij nuk do të kenë strehim.

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ ۗ لَوْ يَوَّاخِذُهُمْ
بِمَا كَسَبُوا لَعَجَّلَ لَهُمُ الْعَذَابَ ۗ بَلْ لَهُمْ
مَوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْئِلًا ﴿٥٩﴾

60. Dhe këto janë ato vendbanime (vendbanime të mosbesimtarëve të Profetëve të mëparshëm), të cilat Ne i kemi shkatërruar kur u mbushën me padrejtësi. Dhe Ne e patëm caktuar kohën e shkatërrimit të tyre.

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْنَاهُمْ لَمَّا ظَلَمُوا
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِم مَّوْعِدًا ﴿٦٠﴾

61. Dhe kujtojeni kohën kur Musai i tha kolegut të ri:²¹ Unë nuk do ndalem së ecuri derisa të arrij në atë vend²² ku

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِنَتِّهِ لَا أBRُحُ حَتَّىٰ
أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦١﴾

²¹ Kolegu i ri do të thotë Krishti, që ishte bashkudhëtar i Musait.

²² Me këtë ajet fillon rrëfimi i Israsë së Musait a.s. Edhe Isra (udhëtimi i natës) e Musait ishte si ai i Profetit të Shenjtë. Ai ishte një vizion (keshf) me anën e të cilit Allahu e mësoi Musain me njohuri të shumta shpirtërore.

bashkohen dy dete, ose do të udhëtojnë
shekuj me radhë.²³

62. Por, kur ata arritën në atë vend ku
bashkohen dy dete,²⁴ e harruan peshkun
e tyre dhe ai (peshku) mori me vrap
rrugën e tij në det.²⁵

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نِسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٢٥﴾

63. Dhe kur ata kanë shkuar përtej atij
vendi, ai i tha kolegut të ri: Sillna sillën
tonë, meqë jemi të lodhur nga ky
udhëtimi ynë.²⁶

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِفَتَاهُ إِنِّي لَفِئْتُ
لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَصَبًا ﴿٢٦﴾

64. Ai iu përgjigj: A mban mend se kur
u ulëm mbi shkëmb²⁷ për t'u çlodhur, e
harrova peshkun dhe përveç shejtanit
askush nuk më harroi, dhe ai (peshku)
në mënyrë të çuditshme mori rrugën e
tij në det.

قَالَ أَرَءَيْتَ إِذْ أَوْينَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي
نَسِيتُ الْحُوتَ وَمَا أَنسِيئُهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ
أَنْ أَذْكَرُهُ ۚ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ
عَجَبًا ﴿٢٧﴾

65. Musa tha: Ky është ai vend, të cilin
kërkonim ne. Pra, ata të dy u kthyen
duke i parë gjurmët e këmbëve të tyre.²⁸

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبِغُ ۚ فَارْتَدَّا عَلَى
آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٢٨﴾

²³ Fjala është për mbarimin e kohës së Profetit Musa dhe për fillimin e kohës së Profetit të Shenjtë.

²⁴ Pra, kur koha e Masihut musajan iu bashkua kohës së Profetit të Shenjtë.

²⁵ Peshku sipas interpretimeve të ëndrrave do të thotë shtëpia e adhurimit të njerëzve të devotshëm (Tatir ul Anam). Kjo do të thotë se kur periudha Musajane iu bashkua periudhës Muhamedane, jehuditë e të krishterët e harruan qëllimin e faltoreve të tyre.

²⁶ Ky është vizioni (keshf) i Musait, ku e pa shërbëtorin e vet Masihun (Isanë) dhe Profetin Sheriatbartës-Muhammedin s.a.v.s.

²⁷ Shkëmbi në gjuhën e ëndrrave nënkupton jetën e mëkateve e të veseve. Pra, ajeti tregon se kur do të bashkohen dy dete, periudha e sheriatit të Musait merr fund dhe fillon periudha e Sheriatit të Muhammadit, jehuditë dhe të krishterët do të jenë të kredhur në mëkat e në padrejtësi.

66. Atëherë ata gjetën një rob prej robëve Tanë,²⁹ të cilit Ne vetë i kemi dhuruar mëshirë dhe të cilin Ne vetë i dhamë një dituri të veçantë.

فَوَجَدَا عَبْدًا مِّنْ عِبَادِنَا اتَيْنَاهُ رَحْمَةً
مِّنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٦﴾

67. Musa i tha atij: A mund të të ndjek ty me qëllim që ti të më mësosh rreth disa udhëzimeve e diturive me të cilat je i mësuar.

قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ اتَّبَعْتُكَ عَلَىٰ أَنْ
تُعَلِّمَنِي مِمَّا عَلَّمْتَ رُسُلَنَا ﴿٦٧﴾

68. Ai iu përgjigj: Ti s'mund të kesh durim me mua.

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٨﴾

69. Dhe si mund të kesh durim rreth asaj për të cilën s'ke njohuri të saktë?

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٦٩﴾

70. Ai tha: Ti do të më gjesh, në dashtë Allahu, një durimtar dhe unë nuk do të shkel asnjë nga urdhërat e tua.

قَالَ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا
أَعْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٧٠﴾

71. Ai tha: Mirë, nëse më shoqëron ti, atëherë mos më pyet për asgjë derisa unë vetë të mos të tregoj rreth asaj.

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ
شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧١﴾

72. Pra, ata të dy u nisën dhe kur hipën në një barkë, ai (i dituri) bëri një vrimë në të. Musai i tha: A e bëre këtë vrimë që t'i fundosësh ata që janë në të; vërtet ti e bëre një gjest të urryer!

فَانطَلَقَا حَتَّىٰ إِذَا رَكَبَا فِي السَّفِينَةِ
حَرَقَهَا قَالَ أَرَقَفْتَهَا بُعِرِقَ أَهْلَهَا
لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا ﴿٧٢﴾

73. Ai tha: A nuk të thashë ty se nuk mund të kesh durim me mua?

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
صَبْرًا ﴿٧٣﴾

²⁸ D.m.th i la disa profeci që paralajmëronin ardhjen e Profetit të Shenjtë.

²⁹ Fjala është për Profetin Muhammed s.a.s.

74. Musai tha: Mos më qorto për atë se e harrova (premtimin tim) dhe mos më dëno për këtë gabim timin.

قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي
مِنْ أَمْرِي غُصْرًا ﴿٧٤﴾

75. Pra, ata të dy vazhduan rrugën deri sa u takuan me një djalosh, ai (i dituri) e vrau atë.³⁰ Musa tha: Si e vrave një njeri të pafajshëm, i cili nuk kishte vrarë askënd! Vërtet, ti bëre një gjest të shëmtuar!

فَانطَلَقَا ^{٧٥}حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَا غُلَامًا فَقَتَلَهُ ۗ
قَالَ أَقْتَلْتَنِي نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَّقَدْ
جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا ﴿٧٥﴾

³⁰ Vrasja e një djaloshi nga dora e shërbëtorit të Zotit do të thotë se Islami kërkon që ndjekësit e tij t'i mbysin dëshirat e tyre të kota dhe pasionet e tyre materiale. Djaloshi sipas interpretimeve të ëndrrave do të thotë dëshira e pasione që i bëjnë dëm njeriut.

KAP XVI

76. Ai (i dituri) i tha: A nuk të thashë ty se s'do të mund të kesh durim me mua?

قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ
مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٦﴾

77. Musa tha: Nëse pas kësaj të pyes ty përsëri rreth diçkaje, mos më shoqëro, sepse, vërtet, ti ke duruar mjaft!

قَالَ إِنْ سَأَلْتِكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْ بَعْدِهَا
فَلَا تُصَحِّبْنِي ۚ قَدْ بَلَغْتَ مِن لَّدُنِّي عُذْرًا ﴿٧٧﴾

78. Pra, ata e vazhduan udhëtimin derisa kur arritën te banorët e një qyteti, ata kërkuan ushqim prej tyre,³¹ por ata refuzuan t'i pranojnë si mysafirë të tyre. Dhe ata gjetën atje një mur që ishte gati për t'u rrëzuar dhe ai e ndreqi atë. Musa tha: Sikur të kishe dashur, do të mund të kishe marrë pagesë për këtë.

فَانطَلَقَا ۗ حَتَّىٰ إِذَا آتَيَا أَهْلَ قَرْيَةٍ
اسْتَطْعَمَا أَهْلَهَا فَأَبَوْا أَن يُصَيِّفُوهُمَا
فَوَجَدَا فِيهَا جِدَارًا يُرِيدُ أَن يَنْقُضَ
فَأَقَامَهُ ۗ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَتَكَلَّهْتَ عَلَيْهِ
أَجْرًا ﴿٧٨﴾

79. Ai (i dituri) tha: Kjo është momenti i ndarjes në mes meje e teje. Tani po të tregoj ty shpjegimin e asaj për të cilën s'munde të kesh durim!

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ ۚ سَأُنَبِّئُكَ
بِأَوَّلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٧٩﴾

80. Përsa i përket barkës, ajo ishte pronë e disa të varfërve³² që punonin në det dhe unë vendosa ta dëmtoj, sepse mbrapa tyre ishte një mbret³³ që e rrëmbente me dhunë çdo barkë (pa të mete).

أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسْكِينٍ يَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَعِيبَهَا وَكَانَ
وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصْبًا ﴿٨٠﴾

³¹ Kjo do të thotë se Profeti Muhammed do t'u bëjë apel jehudëve e të krishterëve për bashkëpunim, por ata do ta hedhin poshtë këtë apel. Historia e Islamit e dëshmon këtë.

³² Fjala të varfërve i përfaqëson myslimanët. Ajeti tregon se Islami i këshillon myslimanët që janë të pasur (pronarë të barkës), të paguajnë Zakatin dhe të japin lëmoshat në rrugën e Allahut.

³³ Fjala është për Kejserin e për Kisranë, që nuk e sulmonin Arabinë, se ishte një vend i pabanuar dhe i varfër.

81. Dhe përsa i përket djaloshtit,³⁴ prindërit e tij kanë qenë besimtarë, dhe ne u frikësuan se mos ai bëhet barrë e ngarkesë për ata, duke bërë rebelizëm e duke e pranuar mosbesimin.

وَأَمَّا الْعُلَمَاءُ فَكَانَ آبَاؤُهُ مُؤْمِنِينَ فَحَسِبْنَا
أَنْ يُرْهِقَهَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا ۝

82. Pra, ne vendosëm që Zoti i tyre t'u falë, në vend të tij, një (djalë) tjetër më të mirë se ai për nga dëlirësia e për nga dashuria.

فَأَرَدْنَا أَنْ يُبَدِّلَهَا رَبُّهُمَا حَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً
وَأَقْرَبَ رُحْمًا ۝

83. Dhe përsa i përket murit,³⁵ ai u takonte dy fëmijëve jetimë të atij qyteti, dhe nën murin ishte një thesar³⁶ i tyre, dhe i ati i tyre ishte një njeri i dëlirë, pra Zoti yt dëshiroi që (jetimët) kur ta arrijnë moshën e tyre të pjekurisë, ta marrin thesarin e tyre. Kjo ishte mëshira (specifike) e Zotit tënd dhe unë nuk e bëra (këtë punë) me pëlqimin tim (por sipas urdhërit të Zotit).³⁷ Ky është shpjegimi i asaj për të cilën s'munde të kesh durim!³⁸

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ
أَبُوهُمَا صَالِحًا فَآرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا
أَشُدَّهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ
رَبِّكَ ۚ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ۗ ذَٰلِكَ تَأْوِيلُ
عَلَّمَ مَا لَمْ تَسْطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ۝

³⁴ Fjala *Gulam* (i riu), siç u tregua lart se në gjuhën e ëndrrave, do të thotë injoranca, fuqia dhe impulsi, kurse *prindërit e tyre* janë trupi dhe shpirti, sepse burojnë nga trupi e nga shpirti. E Islami na tregon se nëse njeriu nuk do t'i përdorë aftësitë e tij në rrugë të drejtë, do të shkatërrohet. Pra, Sheriati islamik i mbyti këto tri cilësi negative dhe ia tregoi njeriut rrugën e drejtë.

³⁵ Muri do të thotë: etërit e jehudëve e të krishterëve-Musai, Isai dhe Ibrahim i a.s.

³⁶ Thesari është ajo pasuri e dijes që e kishin ruajtur jehuditë dhe të krishterët, por u krijuan disa rrethana që e rrezikuan ruajtjen e saj. Pra, Profeti Muhammed e ruajti mirë atë thesar që ishte në Tevrat e në Inxhill, që kur të kthehen në vetëdije jehuditë e të krishterët, duke e shfrytëzuar atë ta pranojnë Profetin e Shenjtë.

³⁷ Domethënë e bëra sipas diktimit (vehit) të Allahut.

³⁸ Vizioni i Musait tregon qartë se bashkëpunimi ndërmjet jehudëve dhe myslimanëve është i pamundur.

84. Dhe ata të pyesin ty rreth Dhul-Kernenit.³⁹ Thuaj: Unë do t'ju rrëfej diçka rreth tij.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْقَرْيَيْنِ ^ط قُلْ سَأَتْلُوا عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ^{٤١}

85. Ne i kemi dhënë atij pushtet nëpër tokë dhe i kemi dhënë mundësi e mjete për të fituar çdo gjë.

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا ^{٤٢}

86. Atëherë ai u nis nëpër një rrugë.

فَاتَّبَعَ سَبَبًا ^{٤٣}

87. Derisa kur arriti në vendin e perëndimit të diellit,⁴⁰ e gjeti atë (diellin) sikur po perëndon në një pellg me ujë të përbaltur, dhe afër tij gjeti një popull. Ne i thamë: O Dhul-Kernen, t'i dënosh ose të sillësh mirësisht ndaj tyre (varet prej teje).

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَعْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ ^{٤٤} وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا الْقَرْيَيْنِ إِنَّمَا أَنْتَ تُعَدِّبُ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا ^{٤٥}

88. Ai tha, përse i përket atij që bën mizori, atë pa tjetër do ta dënojmë dhe ai më në fund do të kthehet te Zoti i tij, i cili do ta ndëshkojë me një dënim të tmerrshëm;

قَالَ أَمَا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَىٰ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُكْرًا ^{٤٦}

89. Por, përse i përket atij që e pranon besimin dhe bën vepra të mira, ai do të ketë shpërblim të mirë (prej Zotit të tij), edhe Ne me urdhërin Tonë do t'i themi fjalë të lehta!

وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءٌ الْحُسْنَىٰ ^{٤٧} وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا يُسْرًا ^{٤٨}

³⁹ *Dhulkernen* do të thotë: dybrirësh. Ky ishte emri i Mbretit të Medës e të Farisit. Ai quhej Dhulkernen për shkak se Profeti Daniel pa në ëndërr një dash dybrirësh që është në rrugë dhe një engjëll i tha se ky është mbreti i Medës e i Farisit (Dhjata e Vjetër 8:20-21). Fjala është për Cyrusin.

⁴⁰ Fjala është për Detin e Zi, ku pat shkuar Dhulkernen.

90. Atëherë ai u nis nëpër një rrugë tjetër.

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿١٠﴾

91. Derisa arriti në vendin e lindjes së diellit,⁴¹ ku ai e gjeti (diellin) duke aguar mbi një popull për të cilin Ne s'kemi bërë ndonjë strehim përtej diellit.⁴²

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ نَجْعَلْ لَهُم مِّن دُونِهَا سِتْرًا ﴿١١﴾

92. Pra, pa dyshim, ashtu ishte (kjo ngjarje). Vërtet, Ne e kemi ditur mirë gjendjen e tij.

كَذَٰلِكَ ۗ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ﴿١٢﴾

93. Mandej, ai u nis nëpër një rrugë tjetër.⁴³

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبِيلًا ﴿١٣﴾

94. Derisa kur arriti në një vend të hapur midis dy maleve, e gjeti një popull, i cili mezi kuptonte bisedën e tij.⁴⁴

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ﴿١٤﴾

95. Ata thanë: O Dhul-Kërmen, vërtetë, Jaxhuxhi e Maxhuxhi⁴⁵ po krijojnë çrregullime nëpër tokë; pra, a të

قَالُوا أَيُّذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ

⁴¹ Fjala është për Baloçistanin e për Afganistanin.

⁴² Ata ishin banorë të një vendi të rrafshët guror.

⁴³ Kurani në këto ajete i përmend tri udhëtime të Dhulkernenit, në perëndim, në lindje nga Afganistani e Baloçistani (një provincë në Pakistan) dhe udhëtimin e tretë e bëri në veri të Persisë nga Deti Kaspik e nga malet e Kaukazit.

⁴⁴ Populli i atij rajoni fliste një gjuhë, të cilën Cyrusi nuk e kuptonte. Mirëpo, duke jetuar në ta e duke pasur kontakte të pandërprera me ta, ai filloi ta kuptojë pak.

⁴⁵ Fjalët *Jaxhuxh* dhe *Maxhuxh* kanë dalë nga *exhxa* që do të thotë: që është i shpjetë në të ecurit; që u bë zjarr (Lane). Këto fjalë po ashtu përdoren për kombet e krishterë, sepse ato përparojnë shpejt dhe zjarrin e përdorin shumë. Edhe Bibla i përmend ata si fuqi të jashtëzakonshme. Pra, *Jaxhuxhi* dhe *Maxhuxhi* përfaqësojnë disa fuqi të mëdha të Perëndimit.

paguajmë ty haraç me kusht që të krijosh një pengesë midis nesh e atyre?

خَرَجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ

سَدًّا ۝

Mund të themi se fjala është për Shtetet e Bashkuara të Amerikës e për Rusinë me gjithë shtetet e Perëndimit. Fjala jaxhuxh dhe maxhuxh ka dalë nga fjala axhxa dhe maxhxa, që do të thotë zjarr. Kjo do të thotë se këto dy fjalë përdoren për ata popuj të fuqishëm që do të punojnë me zjarr. Do të prodhojnë aroplane, anije, bomba bërthamore dhe armë zjarri etj. Disa dijetarë kanë shkruar se këta janë njerëz të fytyrave të çuditshme. Faktikisht, Jaxhuxhi dhe maxhuxhi është një koncept që përmendet në Sure Al-Kahf dhe aty shpejgohen hollësisht. Fjala është për dy superfuqi të mëdha. Allahu xh.sh. thotë se këto superfuqi do të punojnë në dete e në male dhe në hapësirë dhe do t'i mposhtin shtete të ndryshme. Midis tyre është një mur. Çfarë muri është ky? Disa dijetarë mendojnë se është një mur aq i lartë që këta s'mund ta kapërcejnë atë. Mirëpo, këta po shkojnë në Hënë e si nuk mund ta kapërcejnë atë? Ky mur, me të vërtetë, është muri i shteteve islamike, të cilat e penguan Evropën t'i sulmonin shtetet islamike. Një mur ishte ai që myslimanët kishin ndërtuar deri në Spanjë, bile deri në Francë, e nga ana tjetër mbretëria Osmane turke që shkonte deri në Siri. Pra fjala është për këtë mur e jo për ndonjë mur material. Atëherë, shtetet e Perëndimit e nxitën sedrën e arabëve se kush është Turqia që t'ju qeverisë. Ju jeni rojtarë të Islamit. Ju e keni Medinën dhe Mekkën. Atëherë të gjithë së bashku e sulmuan Turqinë dhe kështu u rrënuar dhe u rrëzuar ai mur. Ashtu ndodhi me Spanjën. Dhe kur këto mure u rrëzuan, askush nuk mundi ta pengonte sulmin dhe vërshimën e shteteve të Perëndimit kundër shteteve islamike. Në anën tjetër ishte edhe muri kinez. Ai ishte një mur material, që ishte ndërtuar para Islamit. Kjo është bukuria dhe stili i hatashëm i Kuranit që e përmend murin e ndërtuar para Islamit dhe muret e së ardhmes. Tani, ato mure janë rrëzuar dhe askush nuk mund të shpëtojë nga sulmi i Jaxhuxhit dhe të Maxhuxhit. Ndërsa përsa i përket Daxhxhalit, ai është emri i mashtrimit religjioz. Hazret Muhammedi s.a.v. që e kuptonte Kuranin më së miri thotë: Nëse dëshironi të ruheni prej ndikimit të Daxhxhalit, atëherë para se fleni i recitoni 10 ajete të para dhe 10 të fundit të Sure Al-Kahfit. Çfarë teme dhe përmbajtje e kanë këto ajete? Dhjetë ajetet e para të kësaj Sureje flasin rreth Krishterizmit dhe rreth disa karakteristikave të tyre. Krishterizmi ai që ka marrë një rrugë të gabuar dhe të cilët duke e lënë anash Zotin Një, filluan t'i adhuronin shenjtët. Pra, Daxhxhali nuk është i tillë, siç mendojnë disa se do të jetë një njeri qorr me një sy, por fjala është për popujt e krishterë, që sipas Kuranit janë Dexhxhal. Ata e shkatërruan imazhin e vërtetë të Jesusit dhe atë e bënë atë që nuk ishte ai. Ata nga monoteizmi nisën në drejtim të idhujtarisë. Kjo është tema kryesore në këto 10 ajete të para. Ndërsa në 10 ajetet e fundit flitet për idhujtarinë e tyre dhe rreth zhvillimit dhe përparimit të tyre materiale. Daxhxhali do të jetë qorr me syrin e tij të djathtë, do të thotë se këta popuj do të jenë të verbër nga ana e religjionit, por shumë të shkathët e me sy të mprehtë nga ana materiale. Shikoni si plotësohen fjalët e Kuranit. Këta dolën industrialistë të hatashëm dhe kanë korrur suksese të mëdha në të gjitha fushat e industrisë. Pra, Kurani thotë se do të jenë të krishterë, por kundërshtarë të Jesusit, sepse Jesusin e vërtetë nuk e pranojnë. Duke lënë anash një profet aq të bukur e të dashur, e dashurojnë dhe e adhurojnë vetëm një imazh. Pra, Jaxhuxhi, Maxhuxhi dhe Daxhxhali i referojnë popujt e krishterë, superfuqitë apo kapitaistët dhe proletarët.

96. Ai (Dhul-Kerneni) tha: Fuqia që Zoti im më dhuroi mua (për punë të tillë), është më e mirë (se pajisjet e armikut tim), pra më ndihmoni me tërë mundësinë tuaj (fuqi punëtore) unë do të ndërtoj një pengesë midis jush e atyre.

قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي
بِقُوَّةِ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ﴿٥٦﴾

97. Sillmëni copat e hekurit (pra filloi ndërtimi i pengesës).⁴⁶ E kur e nivelizoi me vendin midis dy maleve, ai tha: Ndizni! Dhe kur u skuq e u bë si zjarr, ai tha: Sillmëni (tani) bakër të shkrirë që t'ia derdh atij!⁴⁷

أَتَوْنِي رُبَّرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَىٰ بَيْنَ
الصَّادِقَيْنِ قَالَ أَنْفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ
نَارًا قَالَ اتَّوْنِي أفرغ عَلَيْهِ قَطْرًا ﴿٥٧﴾

98. Pra, ata (Jaxhuxhi e Maxhuxhi) nuk mundën ta kapërcenin e as ta shponin.

فَمَا اسْتَطَاعُوا أَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا
لَهُ نَقَبًا ﴿٥٨﴾

99. Prandaj, ai tha: Kjo punë u krye nga mëshira e Zotit tim, dhe kur do të vijë koha e plotësimit të Premtimit (rreth katastrofës botërore) të Zotit tim, Ai (duke e bërë copë-copë) do ta rrafshojë për tokë. Dhe premtimi i Zotit tim (me të vërtetë) është i vërtetë.

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِنِّي فَإِذَا جَاءَ
وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ دَكَّاءَ ۚ وَكَانَ وَعْدُ رَبِّي
حَقًّا ﴿٥٩﴾

100. Dhe, në atë kohë, Ne do t'i lëshojmë disa prej tyre të luftojnë ashpër kundër njëri-tjetrit,⁴⁸ dhe kur do t'i fryhet Surit (trumbeta), Ne do t'i tubojmë të gjithë së bashku.

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ
وَوُفِّعَ فِي الصُّورِ فَجَمَعَهُمُ جَمْعًا ﴿٦٠﴾

⁴⁶ Për ndërtimin e pengesës (pendës) Cyrusi nga populli i atij rajoni kërkoi hekurin dhe bakrin e shkrirë.

⁴⁷ Penda u ndërtua në mes të Detit Kaspik e të malit Kaukaz.

⁴⁸ Kjo është një profeci se një ditë Jaxhuxhi dhe Maxhuxhi do të luftojnë mes veti.

101. Dhe atë ditë Ne do t'u prezantojmë faqe për faqe xhehenemin mosbesimtarve,

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ
عَرَضًا ۝

102. Sytë e të cilëve ishin të mbuluar nga përkujtimi Im (nga Kurani) dhe as nuk kishin mundësi të dëgjonin.

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي
﴿١٠٢﴾ وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيعُونَ سَمْعًا ۝

103. Pra, a mendojnë mosbesimtarët se ata në vend Tim do t'i marrin robët e Mi si mbrojtës? Vërtet, Ne e kemi përgatitur xhehenemin vendprirje për mosbesimtarët.

أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَّخِذُوا
عِبَادِي مِنْ دُونِي أَوْلِيَاءَ ۗ إِنَّا أَعْتَدْنَا
جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا ۝

104. Thuaju: A t'ju tregojmë Ne rreth atyre që janë më të humbur për kah veprat e tyre?

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ۝

105. Të tillët janë ata që të gjitha përpjekjet e tyre shkuan kot në kërkim të botës materiale dhe megjithëkëtë ata mendojnë se janë duke bërë vepra të mira!

الَّذِينَ صَلَّى سَعِيهِمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا ۝

106. Dhe të tillë janë ata të cilët i mohuan Shenjat e Zotit të tyre dhe takimin e Tij. Pra, veprat e tyre shkuan kot, dhe në Ditën e Kiametit Ne nuk do t'u japin kurrfarë vlere.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ
فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَزَنًا ۝

107. Ky xhehenem është shpërblimi i tyre, sepse e përqafuan mosbesimin, dhe bënë tallje me Shenjat e Mia dhe me Profetët e Mi.

ذَٰلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا
آلِهَتِي وَرُسُلِي هُرُوقًا ۝

108. Vërtet, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë kopshtet e Firdosit si vendprirje.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٠٨﴾

109. Aty do të jetojnë përgjithmonë dhe nuk do të dëshirojnë të largohen prej tyre.

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حَوْلًا ﴿١٠٩﴾

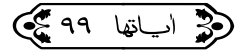
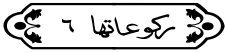
110. Thuaju: Nëse çdo oqean bëhet bojë (ngjyrëshkrimi) për të shkruar fjalët e Zotit tim, vërtet, oqeani do të shterej para se të përfundojnë fjalët e Zotit tim, edhe sikur t'ia sillnim Ne oqeane të tjera (boje) si shtesë.⁴⁹

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لَّكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا ﴿١١٠﴾

111. Thuaju: Unë jam vetëm një njeri si ju; mirëpo më diktohet mua se Zoti juaj është vetëm Zoti Një, pra, le të bëjë vepra të mira ai që shpreson takimin e Zotit të vet, dhe të mos i shoqërojë askënd Zotit të tij në adhurimin e Tij.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١١١﴾

⁴⁹ Ajeti tregon se fshehtësitë e Zotit janë të pakufishme dhe s'kanë të sosur, dhe zbulimet e sotme të popujve të krishterë janë vetëm një pikë nga oqeani i pakufishëm i diturisë së Zotit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Kaf, Ha, Ja, Ejn, Sadë.¹

كَاهِجَصَّ ①

3. Në këtë Sure po flitet rreth asaj mëshire të Zotit tënd që e bëri ndaj robit të Tij, Zakariait,

ذَكَرُ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّا ①

4. Kur ai e thirri Zotin e vet me një zë të ulët.

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا ①

5. Ai tha: O Zoti im, vërtet, m'u dobësuan eshtrat dhe m'u mbush koka me thinja, por, o Zoti im, kurrë nuk kam dështuar duke Të lutur ty;

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظْمُ مِنِّي
وَأَسْتَعَلُّ الرَّأْسَ شَيْبًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ
رَبِّ شَقِيًّا ①

6. Dhe unë frikësohem nga (sjelljet e) pasardhësit e mi pas meje, dhe gruaja ime është shterpë, pra dhurom prej vetes një djalë,²

وَأِنِّي خِفْتُ الْمَوَالِيَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ
أُمْرَاتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 99 ajete. Në Sure Al-Kahf është përmendur historia e fazës fillestare të Krishterizmit dhe përdundimi i tyre. Ndërsa në këtë Sure flitet se megjithëse zanafillën e ka te Zoti, aty kanë hyrë ato dogma që biejnë ndesh me atributet e Zotit. Pra duke i përmendur profetët e mëparshëm, paraqitet fakti se ata të gjithë kanë qenë qenie njerëzore dhe se Masihu (Krishti) nuk gëzonte ndonjë veçanëti që të konsiderohet Zot apo biri i Zotit. Në fund të Sures u është dhënë vërejtje të krishterëve se ata duke pasur epërsinë politike dhe duke u kredhur në kënaqësitë materiale, e mohojnë jetën e Ahiretit dhe janë duke përhapur dogma të gabuara në botë. Mirëpo, vjen koha kur këto dogma të tyre të gabuara dhe madhështia e shkëlqimi i popujve të krishterë do të zhduket e do të eliminohet nga bota.

¹ O Zoti i Gjithëdijshëm, i Vërtetë dhe Udhërrëfyes e i Mjaftueshëm!

² Lutja e Zakariait i mban në vete të gjitha cilësitë e karakteristikat e një lutjeje të mbarë e të pranueshme.

7. Që ai të jetë trashëgimtari im dhe i bekimeve të familjes së Jakubit. Dhe bëje atë, O Zoti im, të vyeshëm (të dashur në sytë e Tu)!

يَرِثُنِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ ۖ وَاجْعَلْهُ رَبِّ رَضِيًّا ۝

8. Zoti tha: O Zakaria, Ne të japim ty lajm të gëzuar rreth një djali i cili do të pagëzohet me emrin Jahja. Ne para tij s'kemi pagëzuar askënd me këtë emër.

إِزْكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَىٰ لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا ۝

9. Ai tha: O Zoti im, si do të kem unë djalë kur gruaja ime është shterpë, edhe unë kam arritur pleqërinë më të thellë?

قَالَ رَبِّ آلِي يَكُونُ لِي عُلْمٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ عِتِيًّا ۝

10. Ai (engjëlli që e barti dikimin) tha: Ashtu është puna. Zoti yt thotë: Kjo për mua është lehtë; unë të krijova ty më parë, kur nuk ishe asgjë!

قَالَ كَذَلِكَ ۚ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنٍ ۝ وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا ۝

11. Zakaria tha: O Zoti im, më jep ndonjë shenjë (urdhër)! Zoti tha: Shenja për ty është se nuk duhet të flasësh me njerezit tri ditë e tri netë me radhë.

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً ۗ قَالَ آيَتُكَ أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ۝

12. Atëherë, ai i doli popullit të vet nga oda (adhurimi) dhe ja u bëri me shenjë: lavdërojeni Zotin tuaj mëngjesve e mbrëmjeve.

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ إِلَيْهِمْ أَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ۝

13. Zoti tha: O Jahja, kape fuqimisht Librin (Hyjnor), dhe Ne ia dhamë urtësinë kur ende ishte fëmijë,

يُحْيِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ ۗ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَ صَبِيًّا ۝

14. Dhe zemërbutësinë nga ana Jonë dhe dëlirësinë, dhe ai ishte i përshpirtshëm,

وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً ۗ وَكَانَ تَقِيًّا ۝

15. Dhe i bindshëm ndaj prindërve të tij. Dhe ai nuk ishte kryelart dhe i padëgjueshëm.

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَّارًا عَصِيًّا ١٥

16. Dhe salam (paqe) qoftë mbi të ditën kur u lind dhe ditën kur vdes, dhe paqe do të jetë mbi të ditën kur do të ringjallet.

وَسَلَّمَ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدَ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُرْجَىٰ
يَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ١٦

17. Dhe përmende Merjemen (rrëfimin e përmendur në këtë Libër) kur ajo duke u shmangur prej anëtarëve të familjes së vet shkoi në një vend në anën lindore.

وَأذْكَرُ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرِيفًا ١٧

18. Dhe u fsheh prej tyre, atëherë Ne e dërguam tek ajo engjëllin Tonë (Xhibrailin) dhe ai iu paraqit asaj në formën e një njeriu të shëndoshë.³

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ١٨

19. Ajo tha, unë kërkoj strehimin e Zotit të Mëshirshëm prej teje, nëse i frikësohesh atij.

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ١٩

20. Engjëlli tha, unë jam vetëm mesazhbartës i Zoti tënd, erdha që ty të të jap një djalë të dëlirë (ty të jap lajm të gëzuar rreth një djali).

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لِكَ عُلْمًا زَكِيًّا ٢٠

21. Ajo tha: Si do të kem unë fëmijë kur s'më ka prekur asnjë njeri e as s'kam qenë moralisht e papastër?⁴

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَعْثِيًّا ٢١

³ I erdhi në ëndërr një engjëll në formën e një njeriu të shëndoshë dhe ai ia përcolli Merjemes mesazhin hyjnor rreth lindjes së një djali.

22. Engjëlli tha: Ashtu është puna (siç the ti), por Zoti yt thotë: Është e lehtë kjo për Mua; dhe Ne do ta krijojmë djalin kështu që ta bëjmë atë një Shenjë për njerëzit dhe një mëshirë prej Nesh, dhe kjo është një vendim i prerë.⁵

قَالَ كَذَلِكَ ۚ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَٰؤُلَاءِ
وَلَيَجْعَلُنَّ آيَةً لِّلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِّنَّا ۚ وَكَانَ
أَمْرًا مَّقْضِيًّا ﴿٢٢﴾

23. Pra, kur mbeti me barrë,⁶ shkoi në një vend të largët.⁷

فَحَمَلَتْهُ فَانْتَبَدَّتْ بِهِ مَكَانًا قَاصِيًّا ﴿٢٣﴾

24. Dhe dhembjet e lindjes e detyruan të shkojë të një trung hurme. Ajo tha: Ah, sikur të kisha vdekur qysh moti dhe isha harruar tërësisht!

فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جِذْعِ النَّخْلَةِ ۖ قَالَتْ
لِيَتَّيَمُنِي مِثُّ قَبْلِ هَٰذَا وَكُنْتُ نَسِيًّا مِّنْ نِّسْبًا ﴿٢٤﴾

25. Atëherë engjëlli e thirri nga ana e poshtme duke thënë: Mos u pikëllo, Zoti yt bëri që pranë teje të rrjedhë një burim.

فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَّا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ
رَبُّكَ لِي مَخْرَجًا سَرِيًّا ﴿٢٥﴾

26. Dhe shkunde degën e hurmës që është afër teje, se ajo do të lëshojë mbi ty hurma të pjekura e të freskëta.⁸

وَهَرَّتْ لِيكَ إِلَيْكَ جِذْعُ النَّخْلَةِ ۖ نَسِطَ عَلَيْكَ
رُطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٦﴾

27. Pra ha dhe pi dhe qetësohu! Dhe

فَكُلِي وَاشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا ۚ فَمَا تَرَيْنَ

⁴ Edhe medicina bashkëkohore e vërteton faktin se në disa rrethana një virgjëreshë mund të lindë fëmijë. Pra, ka disa raste, të shënuara në librat e medicinës, kur u lind ndonjë fëmijë të ndonjë virgjëreshë.

⁵ Lindja e Isait (Krishtit) pa babë qe një Shenjë për njerëzit.

⁶ Si u bë shtatëzëne pa pasur marrëdhënie me burrë? Ky është, pa dyshim, një sekret hyjnor që është jashtë intelektit njerëzor. Njeriu nuk është në gjendje t'i kuptojë të gjitha fshehtësitë hyjnore. Ai (Zoti) i cili mund ta krijojë tërë universin vetëm me një dekret "bëhu", mund të krijojë njeriun pa babë si e krijojë më parë njeriun e parë pa prindërit.

⁷ *Vendi* i largët e referon Bejtul Mukkades.

⁸ Sipas këtij ajeti Isai lindi në kohën kur hurmat ishin të pjekura, d.m.th në muajin e gushtit që është sezoni i hurmave.

nëse ti sheh ndonjë njeri, thuaj: Unë kam bërë be për hir të Zotit të Mëshirshëm se do të agjëroj një ditë, prandaj sot nuk do të flas me askënd.

28. Mandej, e solli atë (fëmijë) te (familja) populli i vet. O Merjem, i thanë ata: Vërtet, ti ke bërë një punë të ndytë!

29. O motra e Harunit,⁹ babai yt s'ka qenë njeri i keq, as nëna jote s'ka qenë grua e prishur!

30. Ajo bëri shenjë nga ai fëmijë. Ata thanë: Si të flasim ne me një fëmijë në djep?¹⁰

31. (Biri i Merjemes) Isai tha, unë jam robi i Allahut. Ai mua më ka dhënë Librin, dhe mua më bëri Profet.

32. Dhe Ai më ka bërë të bekuar kudo që të jem, dhe më ka urdhëruar të fal Namazin e të paguaj Zakatin derisa jam gjallë;

33. Dhe Ai mua më ka bërë të bindur ndaj nënës sime, dhe s'më ka bërë mua të vrazhdë a as zemërgur.

مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا ۖ فَقَوْلِي إِنِّي نَذَرْتُ
لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أَكْلِمَ الْيَوْمَ أَنسِيًّا ۝

فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ ۗ قَالُوا يَمْرَأَةٌ لَقَدْ
جِئَتْ سَيِّئًا فَرِيًّا ۝

يَأْخُذُ هُرُونًا مَا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا
وَمَا كَانَتْ أُمُّكَ بَغِيًّا ۝

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ ۗ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ
فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا ۝

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ ۗ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ۝

وَجَعَلَنِي مُبْرَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ ۖ وَأَوْصَانِي
بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ۝

وَبَرًّا بِوَالِدَتِي ۖ وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَّارًا شَقِيًّا ۝

⁹ Haruni këtu nuk është ai Harun që ishte vëllai i Musait dhe qe Profet i Zotit, por ky është vëllai i Merjemes.

¹⁰ Ajeti flet qartë se nëse Merjem e mbronte veten nga akuzat e jehudëve, askush nuk e besonte, prandaj ajo bëri shenjë nga biri i vet se shikoni ky djalë që u bë Profet i Zotit dhe është djalë i dëlirë dhe i pastër, a mund të jetë ky rezultat i imoralitetit? Vërtet, virtytet e larta të tij dhe dija e tij më vete janë justifikim i mjaftueshëm për pafajsinë e saj.

34. Dhe paqja është me mua që ditën kur kam lindur dhe ditën kur do të vdes, por edhe ditën kur do të ringjallem unë.

وَالسَّلْمُ عَلَيَّ يَوْمَ وُلِدْتُ وَيَوْمَ أَمُوتُ
وَيَوْمَ أُبْعَثُ حَيًّا ۝

35. Ai ishte Isai, i biri i Merjemes. Kjo është ngjarja e tij e vërtetë rreth së cilës dyshojnë ata.¹¹

ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ ۚ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي
فِيهِ يَمْتَرُونَ ۝

36. Kjo është kundër madhështisë së Allahut që të ketë për vete një djalë. I shenjtë është Ai, kur vendos të bëjë diçka, i thotë vetëm: "Bëhu", dhe ajo bëhet (fillon procesi i krijimit të saj).

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِنْ وُدِّ سُبْحَانَهُ ۗ
إِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝

37. Isa tha: Vërtet, Allahu është edhe Zoti im dhe i juaj, pra adhurojeni vetëm Atë, se kjo është rruga e drejtë.

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ هَذَا
صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ۝

38. Por, grupet (e ndryshme) u diferencuan ndërmjet tyre (rreth vërtetësisë). Mandaj do të ndëshkohen ata të cilët e mohuan takimin e një dite të madhe.

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ ۚ قَوْلًا
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّشْهَدٍ يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

39. Ditën kur do të Na prezantohen Neve, sa mirë do të dëgjojnë e sa mirë do të shohin. Mirëpo, sot, keqbërësit janë në një paudhësi të hapët.

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصُرْ ۗ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ
الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

40. Dhe tërhiq vërejtjen për atë ditë (për Kiametin), kur dëshprimi do të jetë i hapur dhe kur do të marrë fund

وَأَنْذَرَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ
وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

¹¹ Ndoshta s'ka njeri tjetër në botë për të cilin ekzistojnë aq shumë diferenca sa për Krishtin. Jehuditë, të krishterët dhe myslimanët të gjithë mbajnë pikëpamje të ndryshme rreth lindjes, jetës dhe vdekjes së tij.

çështja. Por, tani ata janë në gjendje pakujdesie dhe nuk interesohen ta pranojnë besimin.

41. Ne do të jemi trashëgimtarë të tokës dhe të asaj që është në të, dhe te Ne do të kthehen ata të gjithë.¹²

إِنَّا نَحْنُ نَرِثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا
يُرْجَعُونَ ﴿١١﴾

42. Dhe trego rrëfimin e Ibrahimit, siç është rrëfyer në Libër. Ai ishte njeri i vërtetë dhe Profet (i Zotit).¹³

وَأذْكَرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ
صِدِّيقًا نَبِيًّا ﴿١٢﴾

43. Kur babait të vet i tha: O ati im, përse e adhuron atë që s'dëgjon e s'sheh fare, dhe që s'mund të jetë i dobishëm për ty?

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ
وَلَا يَبْصُرُ وَلَا يَعْنِي عَنْكَ شَيْئًا ﴿١٣﴾

44. O ati im: Mua më është dhënë një dituri e veçantë, çka nuk të është dhënë ty, prandaj ndiqmë, unë do të të udhëheq ty në drejtim të rrugës së drejtë.

يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ
يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿١٤﴾

45. O ati im, mos e adhuro shejtanin, sepse, vërtet, shejtani është i padëgjueshëm ndaj Zotit të Mëshirshëm.

يَا أَبَتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿١٥﴾

46. O ati im, pa dyshim unë frikësohem se mos të godet ndonjë dënim prej Zotit të Mëshirshëm dhe ti (në atë kohë) të dalësh shok i shejtanit.

يَا أَبَتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابٌ مِّنْ
الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿١٦﴾

¹² Ajeti mban në vete një paralajmërim se vjen dita kur besimtarët e vërtetë e të devotshëm do ta trashëgojnë tërë tokën.

¹³ Kuran. Sepse Kurani rrëfen në mënyrë të saktë.

47. Ai (babai) i tha: A ti (O Ibrahim) i urren zotat e mi? Nëse nuk do të heqësh dorë ti (së fyeri ndaj idhujve të mi), unë do të të gurëzoj ty, dhe (është më mirë) të largohesh nga sytë e mi për një kohë (që të mos bëj diçka kundër teje nga hidhërimi).

قَالَ أَرَأَيْبْتَ أَنْتَ عَنِ الْهَيْتِ يَا إِبْرَاهِيمَ ۚ
لَيْنِ لَمْ تَنْتَهَ لِأَرْجَمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي
مَلِيًّا ۝٧٧

48. Ibrahim i tha: Qoftë paqe mbi ty (unë po ndahem prej teje). Unë për ty do të kërkoj falje prej Zotit tim. Ai me të vërtetë është shumë i Mëshirshëm ndaj meje;

قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ ۚ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي ۖ إِنَّهُ
كَانَ فِي حَفِيًّا ۝٧٨

49. Dhe unë do të largohem prej jush e prej atyre (idhujve) të cilët i adhuron në vend të Allahut, dhe do ta lus vetëm Zotin tim. Pa dyshim, unë nuk do të dal fatzi duke e lutur Zotin tim!

وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَأَدْعُوا رَبِّي ۗ عَسَىٰ آلَا أَكُونُ بِدَعَاءِ رَبِّي
شَقِيًّا ۝٧٩

50. Pra, kur ai (Ibrahimi) u largua prej tyre e prej atyre (idhujve), të cilët i adhuronin në vend të Allahut, Ne ia falëm Is-hakun e Jakubin dhe secilin prej tyre e kemi bërë Profet.

فَلَمَّا اعْتَزَلَهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۙ
وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۗ وَكُلًّا جَعَلْنَا
نَبِيًّا ۝٨٠

51. Dhe Ne u dhamë (me bollëk) nga mëshira Jonë; dhe Ne kemi lënë për ta një famë të mirë e të përhershme.

وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ
صِدْقٍ عَلِيمًا ۝٨١

52. Dhe përmende rrëfimin e Musait ashtu siç është rrëfyer në Libër. Ai, pa dyshim, ishte njeri i zgjedhur (Yni) dhe ai ishte një Mesazhbartës dhe një Profet.

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ ۗ إِنَّهُ كَانَ مُخَلَّصًا
وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ۝٨٢

53. Dhe Ne e thirrëm atë nga ana e majtë e Malit Tur dhe Ne e afruam pranë Nesh për komunikim special.

وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ
نَجِيًّا ۝٣٧

54. Dhe Ne me anë të mëshirës Sonë, ia dhamë vëllain e tij Harunin, të cilin Ne e kemi bërë një Profet.

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ۝٣٨

55. Dhe rrëfe tregimin e Ismailit ashtu siç është përmendur në Libër. Ai, pa dyshim, ishte njeri i premtimeve të vërteta. Dhe ai ka qenë Mesazhbartës dhe Profet (i Zotit).

وَأذْكَرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ ۚ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ
الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ۝٣٩

56. Ai e këshillonte familjen e tij që të falin Namazin dhe të paguajnë Zakatin. Dhe ai ishte shumë i dashur ndaj Zotit të vet.

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ ۖ وَكَانَ
عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ۝٤٠

57. Dhe përmende rrëfimin e Idrisit ashtu siç është përmendur në Libër. Ai ishte njeri i vërtetë dhe Profet i Zotit.

وَ أَذْكَرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ ۚ إِنَّهُ كَانَ
صِدْقًا نَبِيًّا ۝٤١

58. Dhe Ne e ngritëm në një vend të lartë.¹⁴

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ۝٤٢

59. Këta të gjithë janë ata njerëz, të cilëve Allahu u dhuroi bekimet e Veta, ata ishin prej Profetëve dhe prej pasardhësve të Ademit, dhe prej pasardhësve të atyre që i kemi ngarkuar

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
مِن ذُرِّيَّةِ آدَمَ ۖ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ ۚ
وَمِن ذُرِّيَّةِ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ ۚ وَمِمَّنْ

¹⁴ Ç'mendojnë ata hoxhallarë dhe dijetarë që janë të mendimit se Hazreti Isain a.s. Allahu e ngriti në qiell me gjithë trupin e tij fizik, kur e lexojnë këtë ajet ku Allahu xh.sh. me fjalë shumë të qarta thotë se e ngrita Idrizin a.s. në një vend të lartë? A beson dikush se Hazreti Idriz a.s. është në qiell me trupin e tij fizik.

bashkë me Nuhin në Arkë, dhe prej pasardhësve të Ibrahimt e të Jakubit, dhe prej atyre që u kemi dhënë hidajet dhe të cilët i kemi zgjedhur. Kur u recitoheshin ajetet e Zotit të Mëshirshëm, binin në sexhde duke qarë.

هَدِيًّا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُ
الرَّحْمَنِ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا ﴿١٦﴾

60. Mandej, erdhi pas tyre një gjeneratë (e keqe) e cila e la pas dore Namazin, dhe u dha pas dëshirave të veta të këqija. Pra, ata pa tjetër do t'i shohin konsekuencat (pasojat) e degjenerimit të vet.¹⁵

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا
الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ
عَذَابًا ﴿١٦﴾

61. Pos atyre, të cilët do të pendohen dhe do të pranojnë besimin dhe do të bëjnë vepra të mira. Të tillë do të hyjnë në xhenet dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا ﴿١٧﴾

62. (Do të hyjnë në) Kopshtet e Amshueshme për të cilat Allahu i Mëshirshëm u pat premtuar robëve të Tij, atëherë kur ato akoma ishin të fshehta. Vërtet, premtimi i Tij patjetër do të plotësohet.

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ ۗ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا ﴿١٧﴾

63. Ata nuk do të dëgjojnë aty fjalë boshe, pos fjalëve të përhëndetjeve e të paqes; aty do t'u jepet ushqimi i tyre në mëngjes e në mbrëmje.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا ۗ وَلَهُمْ
رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ﴿١٧﴾

64. Ky është ai xhenet që do t'ua

تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا

¹⁵ Ata që nuk falin Namazin dhe ndjekin motivet dhe epshet e tyre, largohen nga rruga e Allahut dhe e shkatërrojnë veten.

trashëgojmë atyre robëve Tanë, të cilët janë të devotshëm.

مَنْ كَانَ تَقِيًّا ١٥

65. Dhe engjëjt do t'u thonë: Ne nuk zbresim veçse me urdhërin e Zotit tënd. Atij i takon gjithçka që është para nesh e që është prapa nesh dhe që është në mes të tyre; dhe Zoti yt nuk është i tillë që harron.

وَمَا نَنْزِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ ١٥ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ ١٥ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ١٥

66. Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që është në mes të tyre. Pra, adhuroje Atë dhe bëhu i qëndrueshëm në adhurimin e Tij. A e njeh ti dikë si adashin e Tij (që ka atributet si ka Zoti)?

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ ١٦ وَأَصْطِرْ لِعِبَادَتِهِ ١٦ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ١٦

67. Dhe njeriu thotë: Qysh, a do të ringjallem unë, pasi të vdes një herë?¹⁶

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ ۖ إِذَا مَاتَ لَسَوْفَ أُخْرَجُ حَيًّا ١٧

68. A nuk i kujtohet njeriut se Ne e kemi krijuar më parë, kur ai s'ishte gjë!

أَوْ لَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ ١٨ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا ١٨

69. Dhe pasha Zotin tënd, Ne patjetër do t'i tubojmë ata bashkë me shejtanët, atëherë Ne me siguri do t'i tubojmë rreth xhehenemit, të gjunjzuar.

فَوَرَبِّكَ لَنَحْضُرَنَّهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ١٩ ثُمَّ لَنُحْضِرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ١٩

70. Atëherë prej secilit grup Ne, me të vërtetë, do t'i veçojmë ata të cilët ishin më të ashpër në mosbindjen ndaj Zotit të Mëshirshëm.

ثُمَّ لَنَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِيًّا ٢٠

¹⁶ Fjala është për një klasë të veçantë njerëzish, mosbesimtarë.

71. Dhe me të vërtetë Jemi Ne që e dimë më mirë se kush janë ata që meritojnë më shumë të digjen në xhehenem.

ثُمَّ نَحْنُ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صِلِيًّا ۝١٧

72. Dhe s'ka kush (prej mizorëve) që të mos e shijojë ndëshkimin e xhehenemit.¹⁷ Ky është një dekret absolut i Zotit tënd.

وَإِنْ مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ۝١٨

73. Mandej, Ne do t'i shpëtojmë besimtarët e vërtetë dhe do t'i lëmë keqbërësit aty të gjunjëzuar.

ثُمَّ نُنَجِّي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَ نَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ۝١٩

74. Dhe kur u lexohen atyre shenjat Tona të hapura, mosbesimtarët u thonë besimtarëve: Na tregoni cili grup (prej nesh) është më i mirë për nga pozita dhe është më impresiv për nga kuvendi?

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بِبَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَا آتَىٰ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَ أَحْسَنُ نَدِيًّا ۝٢٠

75. Dhe sa e sa gjenerata i kemi shkatërruar para tyre, të cilat ishin më të mira se këta për nga pasuria dhe që dukeshin më madhështore.

وَ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أَثَانًا وَ وَرِيًّا ۝٢١

76. Thuaj: Atyre, të cilët janë të humbur, Zoti i Mëshirshëm u jep afat për një kohë, përderisa do të shohin ndëshkimin e premtuar (dënim në këtë jetë) ose Orën finale (shkatërrimi kombëtar), ata do të realizojnë se kush është më i keq për nga pozita dhe më i dobët për nga fuqia!

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدَدًا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ إِمَّا الْعَذَابَ وَ إِمَّا السَّاعَةَ ۚ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَكَانًا وَ أَضْعَفُ جُنْدًا ۝٢٢

¹⁷ Ajeti nuk do të thotë se edhe besimtarët do të hynë në xhehenem, sepse ata përjetojnë vuajtje të ndryshme nga duart e mosbesimtarëve. Sipas Kuranit besimtarët kurrë nuk do të hyjnë në xhehenem.

77. Dhe Allahu ua shton besimin atyre që janë të përudhur. Veprat e mira që do të mbeten, janë më të mira në sytë e Zotit tënd për nga shpërblimi e për nga përfundimi.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَقِيَّةُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ
مَرَدًّا ﴿٧٧﴾

78. A nuk ke menduar rreth gjendjes së atij personi, i cili i mohon shenjat Tona dhe thotë: Unë me siguri do të dhurohem me pasuri dhe me fëmijë.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتِيَنَّ
مَالًا وَأَوْلَدًا ﴿٧٨﴾

79. A thua ka marrë dijen e së padukshmes, a mos ka marrë ndonjë premtim prej Zotit të Mëshirshëm?

أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٩﴾

80. Pa dyshim, jo! Ne do ta shkruajmë atë çka thotë ai dhe do t'ia zgjasim ndëshkimin.

كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّهُ مِنْ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٨٠﴾

81. Dhe Ne do ta trashëgojmë atë (pasuri e fëmijë) dhe ai do të vijë te Ne i vetmuar.¹⁸

وَوَرِثَهُ مَا يَكْفُلُ وَآيَاتِنَا فَارِدًّا ﴿٨١﴾

82. Dhe ata pranuan Zota të tjerë pos Allahut me shpresë se ata do të bëhen për ta burim nderi e fuqie.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا
لَهُمْ عِزًّا ﴿٨٢﴾

83. Jo, kurrsesi! Ata (Zota) do ta mohojnë adhurimin e tyre dhe do të bëhen kundërshtarë të tyre.

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ
عَلَيْهِمْ ضِدًّا ﴿٨٣﴾

84. A s'e di ti se Ne i kemi angazhuar shejtanët kundër mosbesimtarëve që t'i

أَلَمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ

¹⁸ Edhe në këtë ajet Zoti paralajmëron ngadhënjimin e Islamit.

nxisin ata (mosbesimtarët) të shfaqin mosbindjen?

تَوَلَّوهُمْ أَزْوَاجًا ۝١٥

85. Pra, mos u ngut kundër tyre, se Ne jemi duke numëruar çdo çast të tyre (ditët e shkatërrimit të tyre).

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ ۝١٥ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَدَدًا ۝١٥

86. Kujtojeni ditën kur do t'i tubojmë besimtarët para Zotit të Mëshirshëm si mysafirë të nderuar;

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفْدًا ۝١٦

87. Dhe fajtorët do t'u grahim në një drejtim të xhehenemit si një kope devesh të etshme.

وَأَسْوَقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَرِدًّا ۝١٧

88. Atë ditë, askush nuk do të ketë fuqi ndërmjetësimi pos atij që ka marrë një premtim prej Zotit të Mëshirshëm.

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ۝١٨

89. Dhe ata thonë: Zoti i Mëshirshëm ka marrë për vete një djalë.

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا ۝١٩

90. Sigurisht, ju keni thënë diçka shumë të shëmtuar.

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا ۝٢٠

91. Mund të ndodhë që (nga thënia juaj) të copëtohen qiejt, të çahet toka dhe të shemben malet,

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطْنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُّ الْأَرْضُ وَتَخِرُّ الْجِبَالُ هَدًّا ۝٢١

92. Sepse caktojnë një djalë për Zotin e Mëshirshëm.

أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا ۝٢٢

93. Kjo është kundër madhështisë së Zotit të Mëshirshëm që ai të adoptojë për vete një djalë.¹⁹

وَمَا يُبَغَىٰ لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا ۝٢٣

94. Seseçili që ekziton në qiej e në tokë do të vijë te Zoti i Mëshirshëm si rob.

إِنَّ كُلَّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتِي
الرَّحْمَنِ عَبْدًا ١٩

95. Ai (Zoti) i ka përfshirë dhe i ka numëruar ata.

لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا ٢٠

96. Dhe secili prej tyre në Ditën e Kiametit do të paraqitet në oborrin e Zotit, i vetmuar.

وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرْدًا ٢١

97. Vërtet, ata të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Zoti i Mëshirshëm do të krijojë për ta dashuri të thellë.²⁰

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ
لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا ٢٢

98. Pra, Ne e kemi bërë Kuranin të lehtë në gjuhën tënde që ti me anë të këtij Kurani t'u japësh fisnikëve lajm të gëzuar dhe ta alarmosh popullin grindavec.

فَلَمَّا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ
وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا ٢٣

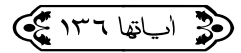
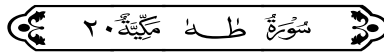
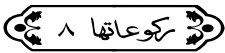
99. Dhe sa e sa gjenerata Ne i kemi shkatërruar para tyre! A e përjeton ti njërën prej tyre, ose a dëgjon bile zërin më të lehtë të çapave të tyre?²¹

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ
تُحِسُّ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ
رِكْزًا ٢٤

¹⁹ Kjo Sure i hedh poshtë kategorikisht doktrinën e krishterimit, e veçanërisht doktrinën se Krishti është biri i Zotit, sepse një besim i tillë është kundër atributëve të Zotit të Mëshirshëm.

²⁰ Fjala *vud* përdoret për atë dashuri që gdhendet e ngulet në zemër si ngulet gozhda. Ajeti tregon se Allahu do të ketë dashuri të rrallë ndaj fisnikëve ose do të krijojë dashuri të rrallë në zemrat e fisnikëve.

²¹ Kjo është një vërejtje e alarmim për kombet e krishtere që krenohen sot për progresin dhe për zhvillimin e tyre.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Ta-Ha.¹

طه ۝

3. Ne s'të kemi zbritur ty Kuranin që të mundohesh ti;

مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۝

4. Por si këshillë e udhërrëfim për atë që frikësohet prej Zotit;

إِلَّا تَذَكَّرَ لِمَنْ يَخْشَى ۝

5. Dhe është diktim prej Atij që ka krijuar tokën dhe qiejt e lartë.

تَنْزِيلًا مِمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَوَاتِ
الْعُلَى ۝

6. Ai është Zot i Mëshirshëm i cili e vendosi fuqimisht veten mbi Fron.

الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى ۝

7. Atij i takon gjithçka që është në qiej e gjithçka që është në tokë, dhe gjithçka që është nën dhe.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرَى ۝

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 136 ajete. Në Sure Merjem duke e përmendur historinë zanafilëse të Krishterizmit, është folur se qëllimi i ardhjes së Masihut (Krishtit) ishte që të përhapet Tohidi (Allahu është Një), mirëpo të krishterët e bënë atë mjet idhujtarie. Në këtë Sure duke i përmendur rrëfimet e H. Muasit a.s. dhe të Bijëve të Israilit, bëhet fjalë rreth faktit se Lëvizja e H. Muasit a.s. qëndronte mbi Sheriatin hyjnor dhe mbi Tohidin. Krishterizmi meqë është një degë e asaj Lëvizjeje, andaj nuk duhet që dega të shkojë në kundërshtim të Tohidit e as nuk duhet që Sheriatin ta konsiderojë mallkim. Kjo Sure hedh dritë mbi faktin se popujt e krishterë të Perëndimit njëmijë vjet pas zbritjes së Kuranit do ta arrijnë kulmin e zhvillimit dhe të përparimit material, por meqë do të jenë larg vlerave morale e shpirtërore, këto përparime dhe zhvillime do të krijojnë mjete të shkatërrimit të tyre.

¹ Ta-Ha është bashkimi, i ta-së dhe i ha-së që është një fjalë e që do të thotë: O i dashuri im, ose O njeri i përsosur (Fat-hul Bajjan). Fjala është për Profetin Muhammed që ishte njeri i përsosur nga të gjitha aspektet.

8. Dhe nëse ti flet me zë të lartë, Ai (Zoti) e dëgjon atë dhe nëse flet me zë të ulët, Ai e dëgjon edhe këtë, sepse Ai e di të fshehtën dhe atë që është edhe më e fshehtë.

وَإِنْ تَجَهَّرَ بِأَقْوَالٍ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ
وَآخْفَى ①

9. Allahu është Ai - s'ka Zot tjetër pos Tij. Ai ka emra më të bukur (Atribute të bukura).

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ①

10. Dhe a ke dëgjuar ti rreth jetëshkrimit të Musait?

وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ①

11. Kur ai pa një zjarr,² dhe i tha familjes së tij: Pritni, pashë një zjarr, ndoshta mund ta sjellë për ju një shkëndijë ose do të gjej te zjarri (për vete) ndonjë udhëzim (hidajet).

إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي
أَنْسْتُ نَارًا تَلْعَلْ أْتِيكُمْ مِنْهَا بِقَبَسٍ أَوْ
أَجْدَعٍ عَلَى النَّارِ هُدًى ①

12. Dhe kur iu afrua Zjarrit, ai u thirr: O Musa!

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ يَمُوسَى ①

13. Vërtet, Unë jam Allah, s'ka Zot tjetër përveç Meje, pra zbathi këpucët e tua,³ sepse ti je në Luginën e Shenjtë Tuva;

إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ ② إِنَّكَ بِالْوَادِ
الْمُقَدَّسِ طَوًى ①

14. Dhe unë vetë të kam zgjedhur ty; pra dëgjo çka të diktohet ty;

وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى ①

² Fjala një zjarr tregon qartë se ai ishte një keshf i Musait, sepse po të ishte ai ndonjë zjarr i zakonshëm, nuk thoshte një zjarr, por do të thoshte zjarrin.

³ Këpucë në gjuhën e ëndrrave do të thotë marrëdhëniet e kësaj bote ose sendet materiale. Musai u urdhërua të largohet nga dëshirat e veta materiale dhe të anohet nga Krijuesi i Vet.

15. Vërtet, unë jam Allah; s'ka Zot tjetër përveç Meje, pra adhurom vetëm Mua dhe fale Namazin për përkujtimin Tim;

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي
وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي ⑩

16. Vërtet, Ora (Kiameti) pa tjetër do të vijë dhe është e mundur që Unë ta mbaj të fshehtë, (por një ditë do ta manifestoj atë) që çdo shpirt të shpërblehet sipas asaj që ai ka bërë.

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أُخْفِيهَا لِيَجْزِيَ كُلَّ
نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ⑪

17. Pra, nuk duhet që ai i cili nuk e beson (Kiametin) dhe i ndjek dëshirat e veta të ulta, të të pengojë ty (t'i plotësosh obligimet e tua), se në këtë rast do të shkatërrohesh ti.

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَّا يُؤْمِنُ بِهَا
وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى ⑫

18. Dhe çka është në dorën tënde të djathtë, O Musa?

وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى ⑬

19. Musa tha, ky është shkopi im, unë mbështetem në të dhe me të i shkund gjethet për delet e mia dhe më nevojitet edhe për qëllime të tjera.

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ
بِهَا عَلَى غَنَبِي وَلِي فِيهَا مَارِبٌ أُخْرَى ⑭

20. Zoti tha, Hidhe atë poshtë, O Musa.

قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَى ⑮

21. Pra, ai e hodhi poshtë, dhe ja, ai pa se është një gjarpër që lëviz.⁴

فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى ⑯

22. Zoti tha, kape atë me dorë dhe mos u frikëso. Ne do ta kthejmë atë në gjendjen e mëparshme.

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سَعِيدَهَا سِيرَتَهَا
الْأُولَى ⑰

⁴ Për këtë mrekulli ne kemi shkruar më parë. Fjala *jad* (dorë) do të thotë: fuqi, favor, ndihmë, mbrojtje, popull a komunitet. Ajeti tregon se Musa u urdhërua ta mbajë popullin e vet afër vetes e nën mbrojtjen e vet.

23. Dhe fute dorën tënde nën sqetull,
kur do ta nxjerrësh, ajo do të jetë
shumë e bardhë pa ndonjë sëmundje -
kjo është një Shenjë tjetër;

وَأَضْمُمُ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجُ
بَيَاضًا مِنْ غَيْرِ سَوْءٍ آيَةً أُخْرَى ﴿٢٣﴾

24. Që Ne të të tregojmë ty (edhe në të
ardhmen) disa Shenja Tonat më të
mëdha.

لِنُرِيكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٤﴾

25. Shko te Faraoni, se ai, pa dyshim, i
ka kaluar të gjithë kufijtë.

يَعِزُّ إِذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٥﴾

26. Musa tha: O Zoti im, hape gjoksin
tim për mua;

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٦﴾

27. Dhe lehtëso punën time për mua;

وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي ﴿٢٧﴾

28. Dhe zgjidhe nyjen e gjuhës sime!

وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِنْ لِسَانِي ﴿٢٨﴾

29. Që njerëzit të kuptojnë ligjëratën
time;

يَفْقَهُوا قَوْلِي ﴿٢٩﴾

30. Dhe më jep një ndihmëtar prej
familjes sime

وَاجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي ﴿٣٠﴾

31. Harunin, vëllain tim;

هُرُونَ أَخِي ﴿٣١﴾

32. Shtoje fuqinë time me anë të tij;

أَسْدُدْ بِهِ أَزْرِي ﴿٣٢﴾

33. Dhe bëje atë pjesëtar në detyrën
time;

وَأَشْرِكْهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٣﴾

34. Që ne të të glorifikojmë shumë Ty;

كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا ﴿٣٤﴾

35. Dhe të të përkujtojmë shumë Ty;

وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا ﴿٣٥﴾

36. Ti, me të vërtetë, përherë je mbikëqyrësi ynë.

إِنَّكَ كُنْتَ بِنَا بَصِيرًا ﴿٣٦﴾

37. Zoti tha: Ta dhurova atë që kërkove ti, O Musa!

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ﴿٣٧﴾

38. Dhe Ne, pa dyshim, edhe një herë më parë kemi qenë mirënjohjës ndaj teje;

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٨﴾

39. Kur Ne i diktuam nënës sate atë çka ishte e domosdoshme për t'i diktuar:

إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّكَ مَا يُوحَىٰ ﴿٣٩﴾

40. Vëre (Musain) në një tabut dhe hidhe atë në lumë, mandej lumi e çon deri te bregu e do ta marrë një njeri, i cili është armiku Im dhe i tij. Dhe nga ana ime është shfaqur një dashuri ndaj teje që të rritesh para syve Tanë.

إِنِ افْتَدِيهِ فِي التَّابُوتِ فَأَقْذِفْهُ فِي الْيَمِّ
فَلْيُلْقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذْهُ عَدُوٌّ
وَعَدُوٌّ لَهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِّنِّي
وَلِنُصِّعَ عَلَىٰ عَيْنِي ﴿٤٠﴾

41. (Imagjino) Kur motra jote ecte (ta përcillte) bashkë me të dhe thoshte: A t'ju tregoj unë rreth asaj që do të kujedeset për të? Pra, kështu të kemi kthyer ty te nëna jote që të ftohen sytë e saj e të mos pikëllohet. Dhe ti (O Musa) pate vrarë një njeri, por Ne të shpëtuan ty nga brenga. Mandej, ty të kemi provuar me anë të sprovave të ndryshne. Dhe ti ke jetuar për disa vjet ndër banorët e Medjenit. Kështu arrite, O Musa, deri te mosha e kërkuar (për punën Tonë si profet).

إِذْ نَمَشِيَّ أَحْتَكِ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ
مَنْ يَكْفُلُهُ ۖ فَرَجَعْنَاكَ إِلَىٰ أُمِّكَ كَيْ تَقَرَّ
عَيْنُهَا وَلَا تَحْزَنَ ۗ وَكَلَّمْنَا نَفْسًا فَجَعَلْنَاكَ
مِنَ الْعَرَمِ ۖ وَفَتَلْنَاكَ فُتُونًا ۗ فَلَمِثْتَ سَيْنِينَ ۖ فِي
أَهْلِ مَدْيَنَ ۗ ثُمَّ جِئْتَ عَلَىٰ قَدَرٍ يَا مُوسَىٰ ﴿٤١﴾

42. Dhe unë të kam zgjedhur ty për veten time.

وَاصْطَنَعْنَاكَ لِنَفْسِي ﴿٤٢﴾

43. Shko ti dhe vëllai yt me Shenjat e Mia, dhe mos u bëni të pakujdesshëm ndaj përkujtimit Tim.

إِذْهَبْ أَنْتَ وَأَخُوكَ بِآيَاتِي وَلَا تَنِيَا فِي
ذِكْرِي ﴿٢٧﴾

44. Shkoni ju të dy te Faraoni, sepse ai i ka kaluar të gjithë kufijtë;

إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٢٨﴾

45. Por i thoni fjalë të buta, ndoshta ai e pranon këshillën ose ndoshta fillon të frikësohet (prej Nesh).

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ
أَوْ يَخْشَىٰ ﴿٢٩﴾

46. Ata të dy thanë: O Zoti ynë, ne kemi frikë që ai do ta teprojë ndaj nesh ose do të na ndëshkojë!

قَالَا رَبَّنَا إِنَّا نَخَافُ أَنْ يُفْرِطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ
يَطَّغَىٰ ﴿٣٠﴾

47. Zoti tha: Mos u frikësoni, sepse unë jam me ju të dy. Unë dëgjoj dhe shoh!

قَالَ لَا تَخَافَا إِنِّي مَعَكُمْ أَسْمِعُ وَأَرَىٰ ﴿٣١﴾

48. Pra, shkoni ju të dy tek ai dhe i thoni: Ne të dy jemi të dërguarit e Zotit tënd, pra i lejo Bijtë e Israelit që të vijnë me ne, dhe mos i torturo! Ne, pa dyshm, kemi ardhur te ti duke sjellë një Shenjë të madhe prej Zotit tënd; dhe do të ketë paqe ai i cili do ta ndjekë udhëzimin (e dhënë prej nesh);

فَأْتِيهِ فَقُولَا إِنَّا رَسُولَا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا
بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ ۖ قَدْ جِئْنَاكَ بِآيَةٍ
مِّنْ رَبِّكَ ۖ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿٣٢﴾

49. Neve na është diktuar se do të këtë ndëshkim ai i cili gënjen (e refuzon mesazhin e Zotit) dhe ia kthen shpinën (besimit).

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَنْ كَذَّبَ
وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٣﴾

50. Faraoni tha: Kush është, pra, Zoti i ju të dyve, O Musa?

قَالَ فَمَنْ رَبُّكُمَا يُمُوسَىٰ ﴿٣٤﴾

51. Musa tha, Zoti ynë është Ai i cili ia dha çdo krijese formën e vet të duhur dhe mandej e udhëzoi atë.⁵

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ
ثُمَّ هَدَىٰ ۝٥١

52. Faraoni tha: çfarë është fati i popujve të mëparshëm?

قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ۝٥٢

53. Musa tha: Dija rreth tyre është ruajtur në një Libër te Zoti im. Zoti im nuk gabon e as nuk harron;

قَالَ عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي
وَلَا يَنْسَىٰ ۝٥٣

54. Zoti është Ai që tokën e bëri shtrat për ju dhe në të krijoi rrugë për ju; dhe që lëshoi shi prej qiellit e prej tij krijoi çifte bimësh të llojeve të ndryshme.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَوَسَّلَكَ
لَكُم فِيهَا سُبُلًا وَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهَا زُرُوعًا مِنْ ثَبَاتٍ شَتَّىٰ ۝٥٤

55. Hani ju vetë dhe kullosni kafshët tuaja. Vërtet, në këtë ka Shenja për ata të cilët kanë mendje të shëndoshë.

كُلُّوا وَارْعَوْا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يُؤْتُونَ

56. Nga kjo tokë Ne ju kemi krijuar, dhe do t'ju kthejmë prapë në të dhe nga kjo do t'ju nxjerrim edhe një herë.

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا
نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ۝٥٥

57. Dhe Ne ia treguam (Faraonit) Shenjat Tona të të gjitha llojeve, por ai i përgënjeshtroi dhe refuzoi të pranojë besimin.

وَلَقَدْ آرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَىٰ ۝٥٦

58. Ai (Faraoni) tha: A ke ardhur te ne, O Musa, që me magjinë tënde të na dëbosh neve nga vendi ynë?

قَالَ اجْتَنَّا لِنُخْرِجَنَّا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ
يَمُوسَىٰ ۝٥٨

⁵ Ajeti tregon se Allahu i fali njeriut të gjitha aftësitë e duhura që i nevojten për zhillimin e tij moral e shpirtëror.

59. Por edhe ne me siguri do të sjellim para teje një magji si kjo; pra cakto një orar takimi të cilit nuk do t'i shmangemi ne e as ju.

فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرِ مِثْلِهِ فَأَجْعَلْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَّا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ
مَكَانًا سَوِيًّا ۝٥٩

60. Musa tha: Koha e takimit tonë le të jetë dita e festës (suaj) dhe duhet që të tubohen njerëzit pas agimit të diellit.

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْتَةِ وَأَنْ يُحْشَرَ
النَّاسُ صُحًى ۝٦٠

61. Atëherë Faraoni u kthye dhe i mblodhi planet e veta dhe mandej erdhi në vendin e caktuar.

فَتَوَلَّى فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَى ۝٦١

62. Musa u tha atyre (magjistarëve): Vaj për ju, mos shpifni kundër Allahut ndonjë gënjeshtër se do t'ju shkatërrojë me anë të ndëshkimit dhe, vërtet ai që trillon gënjeshtren kundër Allahut dështon.⁶

قَالَ لَهُمُ مُوسَىٰ وَيْلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَيَّ
اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْحِتَكُمْ بِعَذَابٍ ۚ وَقَدْ خَابَ
مَنْ أَفْتَرَىٰ ۝٦٢

63. Atëherë, ata (magjistarët dhe Faraoni) filluan të grinden në mes të tyre dhe bisedonin fshehurazi.

فَتَنَازَعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ وَأَسْرَأُوا النَّجْوَىٰ ۝٦٣

64. Ata thanë: Pa dyshim, këta të dy (Haruni e Musai) janë magjistarë të cilët dëshirojnë t'ju dëbojnë nga vendi juaj me anë të magjisë së tyre dhe t'i shkatërrojnë traditat (ritet) tuaja më të mira.

قَالُوا إِنْ هَذَا مِنْ لَسَانِ سِحْرٍ لَّا يُرِيدُنَا أَنْ
يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا
وَيَذْهَبَ بِأَبْصَارِكُمْ الْمِثْلَىٰ ۝٦٤

65. Pra, bëni sinqerisht planin tuaj, dhe

فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ أَنْتُوا صَفًّا ۚ وَقَدْ

⁶ Ajeti e paraqet një kriter për ta verifikuar vërtetësinë e ndonjë Profeti ose të ndonjë Reformatori Hyjnor, se Zoti e shkatërron atë që trillon gënjeshttra në emër të Allahut.

mandej dilni të radhitur. Dhe, vërtet, kush do të triumfojë sot, do të korrë sukses.

أَفَلَحَ الْيَوْمَ مَنْ اسْتَعْلَى ٥٥

66. Ata thanë: O Musa, a do të hedhesh ti i pari apo të hedhemi ne?

قَالُوا يَمُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقَى وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ
أَوَّلَ مَنْ أَلْقَى ٥٦

67. Musai tha: Jo, Ju duhet të hidhni të parët. Atëherë (Musait) iu duk se nga magjia e tyre litarët dhe shkopinjtë e tyre po lëvizin (sikur të ishin gjarpërinj).

قَالَ بَلْ أُلْقُوا ٥٧ فَإِذَا جِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ
يُحَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنهَاتَسْعَى ٥٨

68. Dhe Musai ndieu në vetvete një farë frike.⁷

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى ٥٩

69. Ne i thamë: Mos u frikëso, se ti do të jesh ngadhënjimtar!

قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ٦٠

70. Dhe hidhe atë që është në dorën tënde të djathtë; ajo do ta gëlltisë atë që kanë paraqitur, sepse çka kanë paraqitur ata është vetëm një dredhi magjistari. Dhe magjistari nuk mund të korrë sukses, ngado që të vijë!⁸

وَأَلْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفَ مَا صَنَعُوا ٦١
إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٌ ٦٢ وَلَا يُفْلِحُ
السَّاحِرُ حَيْثُ أَلَى ٦٣

71. Atëherë manifestimi i së vërtetës i detyroi magjistarët të hidhen në sexhde dhe thanë: Ne e besojnë Zotin e Harunit e të Musait.

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سَجْدًا قَالُوا أَمَّا رَبٌّ
هُرُونَ وَمُوسَى ٦٤

⁷ U frikësua vetëm se mos do të humbasë populli i tij rrugën e drejtë nga magjitë e magjistarëve.

⁸ Shkopi nënkupton forcën shpirtërore të Profetit Musa.

72. Faraoni tha: A e besoni atë para se t'ju jap unë leje? Ai (Musai) patjetër është prijësi juaj i cili ju ka mësuar magjinë. Prandaj, unë me siguri do t'ju pres duart dhe këmbët tuaja (për shkak se mua më kundërshtuat) dhe unë me siguri do t'ju kryqëzoj duke ju varur mbi trungjet e hurmave, dhe atëherë do ta dini se cili prej nesh mund të japë ndëshkim të ashpër dhe të vazhdueshëm.

قَالَ امْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنَى لَكُمْ إِنَّهُ
لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ
فَلَا قِطْعَانَ أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلِكُمْ مِّنْ
خِلَافٍ وَلَا وَصَلِيَّتَكُمْ فِي جُدُوعِ النَّخْلِ
وَلَعَلَّكُمْ إِنِّي أَشَدُّ عَذَابًا وَأَبْقَى ٧٢

73. Ata (magjistarët e Faraonit) thanë: Ne s'do të të japin ty epërsi ndaj këtyre shenjave të hapura,⁹ të cilat erdhën te ne (prej Zotit), as ndaj Atij (Zoti) i cili na krijoi neve. Pra, bëj ti çka dëshiron të bësh, ti mund t'i japësh fund vetëm jetës së kësaj bote;

قَالُوا لَنْ نُؤْتِيكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ
الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ
قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ٧٣

74. Vërtet, Ne e kemi besuar Zotin tonë që Ai t'na falë mëkatet tona dhe ta falë magjinë tonë për të cilën na detyrove ti me forcë. Dhe Allahu është më i Miri dhe më i Qëndrueshmi.

إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيُعْفِرَ لَنَا خَطِيئَتَنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا
عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى ٧٤

75. Vërtet, ai i cili vjen te Zoti i tij si fajtor, do të ketë për vete xhehenemin ku ai nuk do të vdesë e as nuk do të jetë i gjallë.¹⁰

إِنَّهُ مَن يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ
لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ٧٥

⁹ Ky është, në realitet, ndikimi i fuqishëm i një relegjioni të vërtetë se ata magjistarë lakmues, të cilët pak më parë kërkonin shpërblim nga Faraoni, e përqaftuan realitetin dhe për hir të së vërtetës e përqaftuan edhe vdekjen.

¹⁰ Vdekja e liron njeriun nga dhembja e nga vuajtja, andaj mëkatet nuk do të vdesin në xhehenem e vazhdimisht do ta shijojnë dënimin.

76. Ndërsa, ai i cili vjen te Zoti si besimtar, duke bërë vepra të mira, të tillët janë ata për të cilët ka grada më të larta.

وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَٰئِكَ
لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ٧٦

77. (Ato grada janë) Kopshtet e Amshueshme ku po rrjedhin lumenj, aty do të jetojnë përgjithmonë. Dhe ky është shpërblimi i atyre të cilët e mbajnë veten të dëlirë.

جَنَّاتٍ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا ۗ وَذَٰلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ٧٧

78. Dhe Ne i diktuaam Musait: Merri me vete robët e Mi dhe nisu në errësirën e natës, dhe tregoju një udhë të terur në det, dhe nuk duhet të frikësoheni se dikush do t'ju rrethojë nga mbrapa e as nuk duhet të frikësoheni prej detit (fundosjes).

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي
فَأَصْرَبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبَسًا ۗ لَا
تَخَفْ دَرَكًا وَلَا يَخْشَى ٧٨

79. Atëherë Faraoni i ndoqi ata me ushtritë e veta, dhe e mbuloi diçka nga deti, që i mbuloi edhe këta.

فَاتَّبَعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشِيَهُمْ مِنَ الْيَمِّ
مَا غَشِيَهُمْ ٧٩

80. Dhe Faraoni e devijoi popullin e tij nga rruga e drejtë dhe nuk e udhëhoqi në rrugë të drejtë.

وَأَصَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ٨٠

81. O Bijtë e Israelit, Ne ju shpëtuam nga armiku, dhe Ne kemi bërë një premtim me ju në anën e djathtë të Malit-Tur, dhe kemi zbritur për ju Manna dhe Salva.

يٰۤاِبْنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ
وَوَعَدْنَاكَ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا
عَلَيْكَ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى ٨١

82. Dhe ju thamë: Hani ushqime të pastra nga ato që Ne ju furnizuaam, dhe

كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغَوْا

mos e teproni lidhur me këtë (furnizim) që të mos ju godasë zemërimi Im, dhe ai të cilin e zë zemërimi Im shkatërrohet.

فِيهِ فَيَجِلُّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي ۚ وَمَنْ يَجِلْ
عَلَيْهِ غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ۝

83. Por, me të vërtetë, unë e fal atë, i cili kërkon falje (bën metani) dhe e pranon besimin dhe bën vepra të mira dhe del i paluhatshëm në përdhësi;

وَإِنِّي لَعَفَّارٌ لِّمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
ثُمَّ اهْتَدَى ۝

84. Dhe Ne i thamë Musait (kur ai erdhi për t'u takuar me Zotin): Ç'të shtyri të vije me ngut duke e lënë popullin tënd, O Musa?

وَمَا آعَجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَمُوسَى ۝

85. Ai tha: Ata janë duke ardhur pas gjurmëve të mia dhe unë u nguta të vij tek Ti, O Zoti im, që të gëzohesh Ti.

قَالَ هُمْ أَوْلَاءِ عَلَىٰ آثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِتَرْضَىٰ ۝

86. Zoti tha: O Musa, Ne e sprovuam popullin tënd në mungesën tënde dhe Samëriu i devijoi ata.¹¹

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَصَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ ۝

87. Pra, u kthye Musai te populli i vet i zemëruar dhe i brengosur, dhe popullit të vet i tha: O populli im, Zoti juaj a nuk kishte bërë me ju një premtin të bukur? A ju dukej kohë e gjatë për plotësimin e atij premtimi apo ju dëshiruat që t'ju godasë zemërimi nga Zoti juaj? Pra, ju keni vepruar kundër asaj bese që bëtë me mua?

فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا
قَالَ يَقَوْمِ أَلَمْ يَعِدْكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدًّا حَسًّا
أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ
عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَخْلَفْتُم
مَّوْعِدِي ۝

¹¹ Samiri mund të jetë emri i një fisi të israelit ose i një sekti judud. Ata i detyruan israelitët ta adhurojnë vëçin.

88. Ata thanë: Ne nuk e kemi thyer qëllimisht besën tënde me dëshirën tonë, por ne e kemi hedhur poshtë atë barrë stolish të popullit me të cilën ishim të ngarkuar ne, e gjithashtu edhe Samiriu e hodhi poshtë.

قَالُوا مَا أَخْلَفْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا
حَمَلْنَا آوَارًا مِنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا
فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ ۝

89. Mandej ai (Samiriu) përgatiti një viç, që ishte vetëm një trup që nxirrte një zë të pakuptueshëm (nuk qe viçi i vërtetë). Pastaj ai dhe shokët e tij thanë: Ky është Zoti juaj dhe Zoti i Musait, ai (Musa) e ka harruar (dhe e ka lënë mbrapa).

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عَجَلًا جَدًّا لَهُ خَوَارٌ فَقَالُوا
هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَىٰ فَانصَبُوا ۝

90. A nuk e shikonin ata vetë se ai viç nuk u kthen kurrfarë përgjigje, dhe as nuk ka fuqi t'u sjellë ndonjë dëm e as dobi?

أَفَلَا يَرَوْنَ إِلَّا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا
يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۝

91. Ndërsa më parë edhe Haruni u kishte thënë atyre (para kthimit të Musait): O populli im, ju u sprovuat me anë të viçit. Dhe, vërtet, Zoti i Mëshirshëm është Zoti juaj, ndaj më ndiqni mua dhe dëgjojeni udhërin tim (se mos bëni shirk).

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونُ مِنْ قَبْلُ يَقَوْمِ إِنَّمَا
فُتِنْتُمْ بِهِ ۚ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي
وَاطِيعُوا أَمْرِي ۝

92. Ata iu përgjigjën, Ne nuk do t'i ndahemi adhurimit të tij, derisa nuk kthehet Musai te ne.

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ
إِلَيْنَا مُوسَىٰ ۝

93. Musai tha (kur ai u kthye): O Harun, çka të pengoi ty (që t'u jepje vërejtje lidhur me këtë faj), kur i ke parë ata se

قَالَ لِهَارُونَ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ۝

janë larguar-

94. Që të më ndiqnin? A mos e shkele edhe ti porosinë time?

أَلَا تَتَّبِعُنِ أَفْعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿١٤﴾

95. Haruni tha: O biri i nënës sime, mos më kap as për mjekre e as për flokësh, sepse unë u frikësova se mos thuash: Ti e krijove një ndasi midis Bijëve të Israelit, dhe nuk ke treguar kujdes ndaj porosisë sime.

قَالَ يَبْنَؤُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي ۚ
إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقُبْ قَوْلِي ﴿١٥﴾

96. Musai tha, ç'ke ti për të thënë, O Samëri?

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ إِسْمَاعِيلِيُّ ﴿١٦﴾

97. Ai tha: Unë e mora vesh atë të cilën këta nuk e kuptuan. Unë e adaptova vetëm një pjesë të mesimit të Profetit (Musa), ndërsa një pjesë nuk e pranova, por (kur pata rast) e hodha poshtë edhe atë (pjesë) të adoptuar. Kështu më urdhëroi mua mendja ime (më paraqiti të zbukuruar mendja ime).

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ
قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ
سَوَّيْتُ لِي نَفْسِي ﴿١٧﴾

98. Musai tha: Ik, pra, ti! Sepse derisa do të jesh gjallë, ke për të thënë (secilit): Mos më prek!¹² Dhe për ty është e caktuar një kohë (ndëshkimi), të cilën s'mund ta largosh. Tani, shikoje zotin tënd, të cilin e adhuroje bindshëm. Ne, me siguri, do ta djegim e mandej do ta hedhim (hirin e tij) në det;

قَالَ فَاذْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ
تَقُولَ لَا مِسَاسَ ۚ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ
تُخْلَفُهُ ۚ وَانْظُرْ إِلَى إِلْهِكَ الَّذِي ظَلْتَ
عَلَيْهِ عَاكِفًا ۚ لَنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْسِفَنَّهُ فِي
الْبَحْرِ نَسْفًا ﴿١٨﴾

¹² Fjalët *mos më prekni* nënkuptojnë se a) Samiriu u dënua me bojkotin social se i udhëhoqi israelitët nga adhurimi i viçit, b) ai u sëmurë nga një sëmundje lëkure, kështu njerëzit largoheshin prej tij.

99. Zoti juaj është vetëm Allahu, s'ka zot tjetër pos Tij. Ai e di shumë mirë çdo gjë.

إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ وَسِعَ
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٩﴾

100. Kështu Ne të tregojmë ty lajmet e ndodhive të popujve të kaluar. Dhe Ne të kemi dhënë ty nga ana Jonë një Dhikr (përkujtues-Kuran).

كَذَلِكَ نُنَقِّصُ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ
وَكَذَلِكَ نُنَبِّئُكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿١٠٠﴾

101. Kush largohet nga ai (Kurani), me siguri do ta bartë në Ditën e Kiametit një barrë të rëndë,

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وِزْرًا ﴿١٠١﴾

102. Do të qëndrojnë në këtë gjendje për një kohë të gjatë dhe kjo barrë do të jetë shumë e rëndë në Ditën e Kiametit.

خُلِدِينَ فِيهِ ۗ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿١٠٢﴾

103. Ditën kur do t'i fryhet Surit (trumbeti). Dhe atë Ditë Ne do t'i tubojmë fajtorët sykaltër,¹³

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ
يَوْمَئِذٍ زُرْقًا ﴿١٠٣﴾

104. Ata do të pëshpërisin me njëri-tjetrin: Ju keni qëndruar vetëm dhjetë ditë.

يَبْحَا فُتُونًا بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٤﴾

105. Ne e dimë mirë çka do të thonë ata kur njeriu më besnik i fesë së tyre do të thotë: Ju keni qëndruar vetëm një ditë.¹⁴

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ
طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٥﴾

¹³ Fjala është për popujt evropianë që kanë sy të kaltër dhe janë shpirtërisht të verbër. Këto ajete aplikohen për këtë botë dhe njëkohësisht edhe për Ahiretin. Fitorja që do t'i jepet Islamit në ditët e fundit, do t'i jepet vetëm me urdhërin e Allahut, e jo me anë të përpjekjeve njerëzore. Allahu xh.sh. flet se superfuqi do të copëtohen dhe do të shkatërrohen.

¹⁴ Kur vjen ndëshkimi, njeriut i duket e shkurtër koha e komoditetit dhe e rehatisë.

106. Dhe ata të pyesin ty rreth maleve.
Thuaju: Zoti im do t'i bëjë hi e pluhur.

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي
نَسْفًا ۝١٠٦

107. Dhe Ai do t'i shndërrojë ato në një
fushë të shkretuar,

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ۝١٠٧

108. Ku s'do të shohësh as ndonjë
kthesë e as ndonjë lartësirë.

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ۝١٠٨

109. Atë ditë ata (njerëzit) do të ecin
pas Thirrësit, në mësimin e të cilit nuk
ka shtrembërim; dhe të gjithë zërat do të
fundosen para (zërit) të Zotit të
Mëshirshëm dhe ti s'do të dëgjosh pos
pëshpëritjes.¹⁵

يَوْمَئِذٍ يَتَّبِعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ
وَخَشَعَتِ الْأَصْوَاتُ لِلرَّحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ
إِلَّا هَمْسًا ۝١٠٩

110. Atë ditë nuk do t'i sjellë dobi askujt
intervenimi i dikujt, pos intervenimit të
atij të cilit Zoti i Mëshirshëm i jep leje
dhe në favor të të cilit Ai do të pëlqejë
intervenimin.¹⁶

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ
لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ۝١١٠

111. Ai e di gjithçka që është para tyre
dhe atë që ka kaluar mbas tyre, dhe ata
s'mund ta rrethojnë Zotin me anë të
dijes së tyre.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يَحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ۝١١١

112. Dhe atë Ditë të gjithë njerëzit e
mëdhenj do të përuken para Zotit të
Gjallë, Vetekzistues dhe Gjithëmbajtës.

وَعَسَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ ۝ وَقَدْ خَابَ
مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ۝١١٢

¹⁵ Nga frika do të ulet zëri i njerëzve.

¹⁶ Ajeti hedh poshtë besimin e të krishterëve se Krishti do të jetë intervenues në oborin e Zotit. Ajeti tregon qartë se vetëm ai mund të intervenojë te Zoti, të cilit Allahut vetë i jep leje.

Dhe, pa dyshim, do të jetë i dështuar ai që do ta mbajë barrën e ndonjë padrejtësie.

113. Mirëpo, kush bëri vepra të mira dhe do të jetë edhe besimtar, ai s'do të frikësohet nga tirania e dikujt e as nga padrejtësia.

114. Dhe kështu Ne e kemi zbritur këtë Kuran në një gjuhë të pasur e të begatshme (në gjuhën arabe) dhe Ne kemi shpjeguar në të çdo lloj alarmimi, në mënyrë që ata të frikësohen prej Zotit (të ruhen prej mëkatave), ose ky (Kuran) t'u sjellë mjetet e përkujtimit të Zotit.

115. Pra, Allahu është Mbreti i vërtetë dhe i Madhërishëm. Dhe mos u ngut lidhur me këtë (Kuran) para se të zbresë diktimi Hyjnor, por duhet të thuash vetëm: O Zoti im, shtojë diturinë time!

116. Dhe vërtet, Ne edhe më parë e kemi shkruar një konventë me Ademin, por ai e harroi. Mirëpo, Ne s'gjetëm te ai vendosmëri (për thyerjen e konventës Sonë).¹⁷

117. Dhe kujtojeni kohën kur Ne u thamë engjëjve: I bëni sexhde (Allahut, në shenjë mirënjohjeje se Ai e ka krijuar

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَا يَخُفُّ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٣﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَوَصَرَفْنَا
فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ أَوْ يُحَدِّثُ
لَهُمْ ذِكْرًا ﴿١١٤﴾

فَتَحَلَّى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُفْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ
وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٥﴾

وَلَقَدْ عَاهَدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَى وَلَمْ
يَجِدْ لَهُ عَزْمًا ﴿١١٦﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ طُأَبِي ﴿١١٧﴾

¹⁷ Ajeti tregon qartë se Ademi nuk bëri gabim me qëllim.

Ademin), dhe ata të gjithë ranë në sexhde pos Iblis i cili refuzoi të bëjë sexhde.

118. Mandej Ne i thamë (Ademit): O Adem! Ky (Iblis) është armiku yt dhe i shokëve të tu, pra mos ndodhtë që ai t'ju dëbojë juve nga parajsja dhe si pasojë e kësaj të hyni në vështirësi (do të bëheni fatzi).

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ
فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَى ﴿١١٨﴾

119. Është dekretuar për ty që të mos rrish në të (parajsë) i uritur e as i zhveshur-¹⁸

إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى ﴿١١٩﴾

120. Dhe as i etshëm e as të rish në vapë.

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْحَى ﴿١٢٠﴾

121. Por, shejtani e ngacmoi duke i thënë: O Adem, a të tregoj ty rreth pemës së amshueshmërisë dhe rreth një mbretërie të pazhdukshme?

فَوَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ
أَدْرَاكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَّا
يَبْلَى ﴿١٢١﴾

122. Pra, ata të dy (Ademi dhe bashkëshortja e tij) e kanë shijuar atë pemë, si rezultat i kësaj u zbulua lakuriqësia e të dyve, dhe ata filluan të mbulonin veten me gjethet e kopështit (me anë të veprave të mira). Dhe Ademi nuk e respektoi urdhërin e Zotit të tij, prandaj ai u largua nga rruga e drejtë.

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لُهُمَا سَوَاتِحُهُمَا وَظَفِقَا
يَخْضِفَنِ عَلَيْهِمَا مِنْ وُرْقِ الْجَنَّةِ وَعَصَى
آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَى ﴿١٢٢﴾

¹⁸ Ky ishte mësimi i parë që i është dhënë Ademit se ligji i sundimit tënd duhet të jetë kështu që askush nuk duhet të mbetet i uritur dhe pa petka.

123. Pastaj, Zoti i tij e zgjodhi atë dhe iu drejtua me mëshirë dhe i tregoi rrugë të drejtë, duke e pranuar pendimin e tij.

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿٣٧﴾

124. Zoti tha: Dilni ju të dy nga kjo parajsë, disa prej jush do të dalin armiq të të tjerëve. Pra, nëse vjen te ju hidajeti (udhëzim) prej Meje, atëherë kush e ndjek hidajetin Tim, ai nuk do të devijohet kurrë e as nuk do të shkatërrohet;

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ ۗ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى لِّمَنِ اتَّبَعَ ۚ هُدًىٰ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿٣٨﴾

125. Mirëpo, kush ia kthen shpinën udhëzimit Tim, megjithëse i kujtohet, ai do të ketë një jetë të mjerueshme, dhe ditën e Kiametit Ne do ta ringjallim të verbër.

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ۖ ضَنْكًا ۚ وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ ﴿٣٩﴾

126. Ai do të thotë: O Zoti im, përse më ringjalle të verbër, kurse unë isha me sy? ¹⁹

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿٤٠﴾

127. Zoti do të thotë: Ashtu do të ndodhë, vinin tek ti Shenjat Tona, por ti i harroje. Pra, je harruar sot (ashtu siç i harroje Shenjat Tona).

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيْتَهَا ۚ وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسىٰ ﴿٤١﴾

128. Dhe kështu Ne e shpërblejmë atë i cili i kapërcen kufijtë e ligjit Hyjnor (bën mëkat) dhe nuk i beson shenjat e Zotit të vet; dhe ndëshkimi i Ahiretit do të jetë më i rëndë se ky dhe më i qëndrueshëm.

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ ۗ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ﴿٤٢﴾

¹⁹ Ai që shpirtërisht është i verbër në këtë botë, do të ringjallet shpirtërisht i verbër edhe në Ahiret.

129. A nuk e morën hidajetin (udhëzimin) ata nga kjo e vërtetë që sa gjenerata (popuj) të kohërave të ndryshme Ne i kemi shkatërruar para tyre, në vendbanimet e të cilëve tani ecin këta? Në këtë ka shumë shenja për ata të cilët kanë mendje të shëndoshë.

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ
الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِنِهِمْ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ ۝

130. Dhe po të mos ishte kaluar vendimi i Zotit tënd²⁰ e të mos ishte caktuar afati, ndëshkimi i tyre do të bëhej i përhershëm.

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزِمَامًا
وَاجِلٌ مُّسَيِّئًا ۝

131. Pra, ki durim për atë çka thonë këta, dhe glorifikoje Zotin tënd duke e lavdëruar Atë para lindjes së diellit e para perëndimit të tij, dhe glorifikoje Atë në orët e natës dhe në të gjitha pjesët e ditës që ta gjesh lumturinë e vërtetë (duke e gjetur bekimin e Zotit).

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا ۚ
وَمِنْ أَنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ۝

132. Dhe mos ia ngul sytë e tu bukurive të kësaj jete me të cilat i kemi pajisur disa, sepse Ne u kemi dhënë këtë pajisje (materiale) disave me qëllim që t'i provojmë ata. Dhe bereqeti i Zotit tënd është më i mirë dhe është i përgjeshëm.

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا
مِّنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ ۗ
وَرِزْقَ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۝

133. Dhe këshillo familjen tënde që ata të falin Namazin dhe ti vetë duhet të jesh i qëndrueshëm ndaj Namazit! Ne nuk kërkojmë ushqim prej teje, por, përkundrazi, Ne të furnizojmë ty me

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا ۗ لَا
سَأَلْنَاكَ رِزْقًا ۗ نَحْنُ نَرْزُقُكَ ۗ وَالْعَاقِبَةُ
لِللَّهِ ۝

²⁰ Mëshira Ime përfshin çdo gjë.

ushqim. Dhe përfundimi i mirë u takon atyre që ruhen (prej mëkateve).

134. Dhe ata thonë: Përse ai nuk na sjell ndonjë Shenjë prej Zotit të vet? A nuk u erdhi Shenja e qartë që është përmendur në Librat e mëparshëm?!

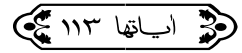
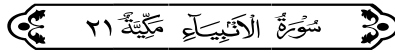
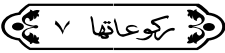
وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِّن رَّبِّهِ ۗ أَوَلَمْ
تَأْتِهِمُ بَيِّنَةٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ﴿١٣٤﴾

135. Dhe sikur t'i kishim shkatërruar ata para ardhjes së ndonjë Profeti, ata do të thoshin me siguri: O Zoti ynë, përse nuk na dërgove ndonjë Profet që të ndiqnim urdhërat e Tua, para se të poshtroheshim e të çnderoheshim?

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِّن قَبْلِهِ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ
مِن قَبْلِ أَنْ نُنذَلَ وَنُحْزَىٰ ﴿١٣٥﴾

136. Thuaj: Secili pret (përfundimin e tij), pritni edhe ju (përfundimin tuaj) dhe së shpejti do ta kuptoni se cili është ai që ecën në rrugën e drejtë dhe është i përudhur (e cili jo).

قُلْ كُلٌّ مُّتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا ۚ فَسَتَعْلَمُونَ
مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَىٰ ﴿١٣٦﴾

KAP XVII

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. U është afruar njerëzve koha e llogarisë së tyre, prapë ata i shmangen (përgatitjes së saj) duke e treguar veten të pakujdesshëm.

إِقْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ②

3. Atyre nuk u vjen ndonjë këshillë e re prej Zotit të tyre, por duke e dëgjuar atë tallen me të.

مَا يَأْتِيهِمْ مِّنْ ذِكْرٍ مِّن رَّبِّهِمْ مُّحَدَّثٍ إِلَّا
أَسْمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ③

4. Dhe zemrat e tyre janë në pakujdesi. Dhe ata që kanë bërë mizori, i mbajnë të fshehta konsultimet e tyre sekrete: A nuk është ky (Muhammed) njeriu i vdekshëm si ju? Pra, a përparoni në dejtim të magjisë, sadoqë e kuptoni mirë?

لَاهِيَةً قُلُوبُهُمْ ④ وَأَسْرُوا النَّجْوَى ⑤
الَّذِينَ ظَلَمُوا ⑥ هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُكُمْ ⑦ أَفَتَأْتُونَ السِّحْرَ وَأَنْتُمْ
تُبْصِرُونَ ⑧

5. Duke dëgjuar këto fjalë Profeti (Muhammed) tha: Zoti im e di çdo fjalë që thuhet në qiell e në tokë. Dhe Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Gjithëdëgjueshëm.

قُلْ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ⑨
وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ⑩

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 113 ajete. Në Sure të mëparshme përmendet fakti se mosbesimtarët do të ndëshkohen patjetër, prandaj besimtarët duhet të kenë durim dhe t'i përballojnë me qëndresë dredhitë dhe armiqësinë e tyre. Në këtë Sure bëhet fjala rreth ardhjes së ndëshkimit, por njerëzit, prapë, rrinë në pakujdesinë. Po ashtu flitet se këto janë sjellje të mosbesimtarëve, mirëpo përfundimisht profetët e Zotit triumfojnë.

6. Përkundrazi, ata (mosbesimtarët) thanë: Këto (mësimet e predikimet e Kuranit) janë ëndrra boshe. Madje thanë: Ai (Muhammedi) i ka trilluar vetë, ai në realitet është vetëm një poet. Pra, le të na sjelle ndonjë Shenjë ashtu siç sollën Profetët e mëparshëm.¹

بَلْ قَالُوا أَضْغَاثٌ أَحْلَامٍ بَلِ افْتَرَاهُ بَلْ
هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَةٍ كَمَا أُرْسِلَ
الْأَوَّلُونَ ﴿١﴾

7. Asnjë qytet, para tyre, të cilin Ne e kemi shkatërruar, nuk e pranoi besimin. Pra, a do ta pranojnë këta?

مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا
أَفَهُمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٢﴾

8. Dhe Ne edhe para teje i kemi dërguar Profetët prej burrave, të cilëve u dhamë diktim (Vahi). Pra, pyetni njerëzit e Librit, nëse nuk e dini ju (këtë realitet).

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي
إِلَيْهِمْ فَسَلُّوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

9. Dhe Ne nuk i kemi bërë Profetët që të mos hanë ushqim e as nuk i kemi bërë të pavdekshëm.²

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا لَا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ
وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٤﴾

10. Mandej, Ne e kemi plotësuar premtimin Tonë që Ne u kemi dhënë atyre, dhe Ne i kemi shpëtuar dhe ata të cilët i deshëm Ne, ndërsa Ne i kemi shkatërruar fajtorët.

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ
وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٥﴾

11. Vërtet, Ne ju kemi dhënë Librin në të cilin gjendet shkëlqimi juaj (mjetet e

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ
فَلَا تَعْفَلُوْنَ ﴿٦﴾

¹ Në këtë u përmenden tri akuza të mosbesimtarëve që u ngritën kundër Kuranit dhe ato janë: 1) se Kurani është një përmbledhje ëndrrash të kota, b) se e ka trilluar vetë Profeti dhe c) është ligjërim i një poeti. Mirëpo, ata s'kanë ndonjë argument që i vërteton akuzat e tyre.

² Çudi se në një anë mosbesimtarët thonë se Profetët e Zotit janë njerëz të vdekshëm si ne, e në anën tjetër çuditën kur i shohin duke ngrënë e duke pirë!

lartësisë suaj)? Prapë nuk veproni me mend!

12. Dhe sa vendbanime që bënë mizori, të cilat i kemi shkatërruar Ne, dhe pas tyre Ne sollëm një popull tjetër!

وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً
وَإِنَّا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١٧﴾

13. Dhe kur ata e hetuan ndëshkimin Tonë, vërenire, ata (për t'u shpëtuar) filluan të iknin.

فَلَمَّا أَحْسَبُوا أَنَّنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ ﴿١٨﴾

14. Atëherë Ne u thamë: Mos ikni, por kthehuni në drejtim të atij vendi ku keni të mirat dhe mjetet e kënaqësisë, dhe në drejtim të vendbanimeve tuaja që të përgjigjeni rreth veprave tuaja.

لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَىٰ مَا أُتْرِفْتُمْ فِيهِ
وَمَسْكِنِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَسْأَلُونَ ﴿١٩﴾

15. Ata thanë: Vaj për ne! Ne me të vërtetë kemi qenë fajtorë!

قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٠﴾

16. Dhe ashtu mbeti klithja e tyre, derisa Ne i kemi bërë ata si një arë të kositur dhe të shkatërruar.

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ
حَصِيدًا خَمِدِينَ ﴿٢١﴾

17. Dhe Ne nuk e kemi krijuar qiellin e tokën dhe gjithçka që ekziston në mes të tyre për lojë e dëfrim.³

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لِالْعِبَادِ ﴿٢٢﴾

18. Sikur të kishim dashur Ne të gjenim ndonjë dëfrim, Ne me siguri do të kishim bërë më vete, sikur të kishim ndërmend të bënim një gjë të tillë.

لَوْ أَرَدْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهْوًا لَّاتَّخَذْتَهُ مِنْ
لَدُنَّا ۗ إِنْ كُنَّا فَعَالِينَ ﴿٢٣﴾

³ Ajeti tregon qartë se kur Zoti e ka krijuar këtë univers me një qëllim të lartë, atëherë sigurisht edhe e ka krijuar njeriun për një qëllim të veçantë, dhe ai qëllim, sipas Kuranit, është që njeriu ta adhurojë Zotin.

19. Por, Ne e hedhim të vërtetën mbi të pavërtetën dhe ajo (e vërteta) thyen kokën e saj, dhe ajo (e pavërteta) zhduket. Dhe vaj për ju (o ju mosbesimtarë) për shkak të asaj që thoni ju.

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ
فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا
تَصِفُونَ ﴿١٩﴾

20. Allahut i takon çdo gjë që është në qiej e në tokë. Dhe ata që rrinë pranë Tij nuk sillen me arrogancë ndaj adhurimit të Tij dhe as nuk lodhen së adhuruari.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَمَنْ
عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ ۗ وَلَا
يَسْتَحْسِرُونَ ﴿٢٠﴾

21. Ata e glorifikojnë Allahun ditë e natë dhe ata nuk tregojnë përtacinë (për adhurimin e Zotit).

يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢١﴾

22. A mos kanë adoptuar zota në tokë, të cilët krijojnë (krijesa)?⁴

أَمْ اتَّخَذُوا إِلَهًا مِّنَ الْأَرْضِ هُمْ
يُنشِرُونَ ﴿٢٢﴾

23. Po të ekzistonin në to (në qiell e në tokë) zota të tjerë pos Allahut, atëherë në këtë rast të dyja (qielli dhe toka) do të shkatërroheshin.⁵ Pra, i Shenjtë është Allahu - Zoti i Fronit, dhe Ai është larg asaj që thonë (idhujtarët) rreth Tij.

لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا
فَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٣﴾

24. Ai nuk pyetet rreth asaj çka bëjnë Ai, por, përkundrazi, ata (njerëzit) do të pyeten.

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ ﴿٢٤﴾

⁴ Të krijosh ndonjë njeri a ta ringjallësh atë është vetëm atributi i Zotit. Askush, pos Tij, s'mund të krijojë e as ta ringjallë dikë, pos ngjalljes shpirtërore që është detyra dhe puna e Profetëve.

⁵ Sistemi i përsosur i universit i bind edhe ateistët ta pranojë faktin se s'ka Zot tjetër, përveç Allahut që e kontrollon tërë universin, sepse po të ishin Zota të tjerë, pos Allahut Një, do të shkatërrohej bota.

25. A i kanë adoptuar zota të tjerë pos Allahut? Thuaju: Sillni, pra, argumentin tuaj të prerë. Ky (Kuran) është burim nderi për ata që janë me mua, dhe për ata që ishin para meje. Por, shumica prej tyre nuk e njohin të vërtetën dhe për këtë arsye i shmangen këtij (Kurani).

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ إِلَهًا ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ ۗ هَذَا ذِكْرٌ مَنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَنْ قَبْلِي ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٥﴾

26. Dhe Ne nuk kemi dërguar asnjë Profet para teje, por Ne e diktuam atë: S'ka Zot tjetër pos Meje, pra Më adhuroni vetëm Mua!

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿٢٦﴾

27. Dhe ata thonë: Zoti i Mëshirshëm adoptoi për Vete një djalë! I Shenjtë është Ai! Ata, të cilët i konsiderojnë djalë të Zotit, janë vetëm disa robë të ndershëm të Tij.

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ ۗ بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٧﴾

28. Ata nuk flasin asnjë fjalë para se t'u flasë Zoti, dhe ata vetëm veprojnë sipas urdhërave të Tij,⁶

لَا يَسْقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Allahu e di çka do të ndodhë me ta në të ardhmen dhe çka ngjau në të kaluarën, dhe ata nuk intervenojnë për askënd, përveç atij për të cilin dëshiron vetë Allahu, dhe ata dridhen nga frika e Allahut.

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنَ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ ﴿٢٩﴾

30. Dhe kush prej tyre thotë: Unë jam zot pos Allahut, Ne do ta hedhim atë në

وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ

⁶ Fjala është për Profetët e Zotit, të cilët janë të pafajshëm dhe janë të bindur para Allahut.

xhehenem. Kështu Ne i shpërblejmë mizorët.⁷

فَذٰلِكَ نَجْزِيْهِ جَهَنَّمَ ۗ كَذٰلِكَ نَجْزِي ۙ
ٱلظَّٰلِمِيْنَ ۝۷

31. A nuk e kanë parë ata që dolën mosbesimtarë se qiejt e toka kanë qenë të mbyllur fuqimisht, mandej Ne i kemi hapur dhe i kemi ndarë? Dhe me anë të ujit Ne kemi krijuar çdo gjë. Prapë, ata nuk do ta pranojnë besimin!⁸

اَوَلَمْ يَرَ ٱلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنَّ ٱلسَّمٰوٰتِ
وَٱلْاَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنٰهُمَا ۗ وَجَعَلْنَا
مِنَ ٱلْمَآءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ ۗ اَفَلَا يُؤْمِنُوْنَ ۝۸

32. Dhe Ne i kemi vendosur malet në tokë që të mos lëkundet toka bashkë me banorët e saj, dhe Ne i kemi bërë rrugë të gjera që me anë të tyre të mund të orientohen njerëzit.⁹

وَجَعَلْنَا فِي ٱلْاَرْضِ رَوَاسِيْۙ اَنْ
تَمِيْدَ بِهِمْ ۗ وَجَعَلْنَا فِيْهَا فِجَاجًا سُبُلًا
لَّعَلَّهُمْ يَهْتَدُوْنَ ۝۹

33. Dhe Ne e kemi bërë qiellin një kulm (mjet mbrojtjeje), prapë ata i mohojnë Shenjat e Tij (qiellore)!

وَجَعَلْنَا ٱلسَّمَآءَ سَقْفًا مَّحْفُوْطًا ۗ وَهُمْ
عَنِ ٱيَّهَا مُعْرِضُوْنَ ۝۱۰

34. Dhe Allahu është Ai i cili e krijoi natën dhe ditën, dhe diellin dhe hënën, dhe secili (planet prej tyre) lëviz pa pengesë në orbitën e vet.¹⁰

وَهُوَ ٱلَّذِيْ خَلَقَ ٱلَّيْلَ وَٱلنَّهَارَ وَٱلشَّمْسَ
وَٱلْقَمَرَ ۗ كُلٌّ فِيْ فَلَكٍ يَّسْبَحُوْنَ ۝۱۱

⁷ Nga ky ajetë del qartë se njeriu i cili pohon se ai është Zot, do të ketë dënim në Ahiret, ndërsa ai që pohon se ai është Profet i Zotit, por në realitet ai nuk është i dërguari i Zotit, do të dënohet në këtë botë.

⁸ Derisa Zoti nuk zbriti diktimin e Tij (vehi), bota s'kishte ndonjë mjet udhëzimi, andaj kur Zoti e zbriti diktimin e Tij dhe e zbriti Librin, ne u udhëzuam.

⁹ Ajeti paraqet një realitet shkencor se malet e ruajnë tokën nga tërmetet. Këtë e vërteton edhe shkenca gjeologjike.

¹⁰ Nata, dita, dielli dhe hëna, të gjitha këto u krijuan prej Allahut dhe këto i plotësojnë nevojat e njerëzve dhe janë të domosdoshme për ekzistencën e njeriut.

35. Ne nuk i kemi dhënë askujt para teje (o Muhammed) jetë të amshueshme. Pra, nëse ti vdes, a do të jetojnë ata përgjithmonë?¹¹

وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرٍ مِّن قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنَّ
مِتَّ فَهُمْ الْخُلْدُونَ ﴿٣٥﴾

36. Çdo gjallesë do ta shijojë vdekjen, dhe Ne do t'jua provojmë me anë të rrethanave të këqija e të mira. Dhe te Ne do të ktheheni ju të gjithë.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ۗ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ۗ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

37. Dhe kur mosbesimtarët të shohin ty, ata tallen me ty duke thënë: A ky është ai që i përmend të metat e idhujve tuaj? Ndërsa, të tillët janë ata që e mohojnë përkujtimin e Zotit të Mëshirshëm.

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ
إِلَّا هُزُوعًا ۗ أَلَمْ يَذْكُرُوا الْهَيْكَمَةَ
وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

38. Njeriu për nga natyra e tij është i ngutshëm.¹² Unë (Zoti) me siguri do t'ju tregoj Shenjat e Mia (të ndëshkimit). Pra, mos kërkonin me ngut!

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ ۗ سَأُورِيكُمْ آيَاتِي
فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٨﴾

39. Dhe ata thonë: Kur do të plotësohet ky premtim, nëse jeni të vërtetë?

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

40. Ah, sikur ta dinin këta mosbsimtarë (pamundësinë e tyre) se s'do të jenë në gjendje ta largojnë zjarrin¹³ nga fytyrat e as nga shpinat e tyre, dhe as nuk do të ndihmohen fare.

لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونِ
عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ
وَلَا هُمْ يُبْصَرُونَ ﴿٤٠﴾

41. Jo, por ndëshkimi do t'u vijë befasi

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَبَهُمُ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ

¹¹ Edhe ky ajet tregon qartë se Hazret Isai a.s. ka vdekur.

¹² Është krijuar nga tharmi i ngutësisë.

¹³ Këtu fjala *zjarr* referon luftën.

dhe do t'i trondisë ata, dhe ata nuk do të kenë mundësi ta prapësojnë atë, as nuk do t'u jepet afat.

رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١١﴾

42. Pa dyshim, edhe para teje janë bërë tallje me Profetët, por ato fjalë përqeshjeje me të cilat ata i talleshin profetët, i rrethuan ata.

وَلَقَدْ اسْتَهْزَأُوا بِرُسُلِهِمْ مِنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٢﴾

43. Thuaj: Kush mund t'ju mbrojë ditën ose natën nga (ndëshkimi i Zotit) Zoti i Mëshirshëm? Prapë ata shmangen nga përkujtimi i Zotit të tyre!

قُلْ مَنْ يَكْلُؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ
الرَّحْمَنِ ۗ بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ
مُعْرِضُونَ ﴿١٣﴾

44. A kanë zota (të vërtetë) që mund t'i mbrojnë ata nga ndëshkimi Ynë? Ata nuk kanë mundësi ta ndihmojnë as veten e as nuk do të ndihmohen prej Nesh.

أَمْ لَهُمُ الْهَيْئَةُ تَمَنَّهُمْ مِنَ دُونِنَا لَا
يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا
يُصْحَبُونَ ﴿١٤﴾

45. Por, në realitet, Ne u kemi dhuruar atyre dhe të parëve të tyre disa gjëra të mira të kësaj bote derisa iu zgjat jeta. Pra, a nuk e vërejnë ata se Ne jemi duke e zvogëluar tokën nga anët e saj? A prapë mund të dalin ngadhënjimtarë!¹⁴

بَلْ مَتَّعْنَا هَؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَتَّى طَالَ
عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ ۗ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي
الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا ۗ أَفَهُمُ
الْغَالِبُونَ ﴿١٥﴾

46. Thuaj: Unë vetëm po ju alarmoj, sipas diktimit hyjnor. Mirëpo, të shurdhët (shpirtërisht) nuk mund ta dëgjojnë thirrjen, edhe kur alarmohen ata.

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ ۗ وَلَا يَسْمَعُ
الصُّمُّ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿١٦﴾

¹⁴ Ajeti i alarmon ata (mosbesimtarë) që krenohen për progresin e tyre material dhe mendojnë se ai kurrë nuk do të marrë fund e as nuk do të shkatërrohet, se Islami është duke gjetur vend në vendet e tyre dhe një ditë do të depërtojë në to.

47. Dhe nëse do t'i godasë ata vetëm një frymë e ndëshkimit të Zotit tënd, ata me siguri do të klithin: Vaj për ne! Ne me të vërtetë kemi qenë fajtorë!

وَلَيْنَ مَسَّتْهُمُ نَفْحَةٌ مِّنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لَيَقُولُنَّ يُوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dhe Ne për hir të Ditës së Kiametit do të vëmë peshoret e drejtësisë Pra, asnjë shpirti nuk do t'i bëhet padrejtësia. Dhe nëse do të jetë ndonjë vepër sa një kokërr meli (sinapi), Ne do ta sjellim përpara. Dhe Ne jemi të mjaftueshëm për qërimin e hesapit.

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ
فَلَا تَظْلُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ
حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدَلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَىٰ بِنَا
حٰسِبِينَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe Ne i patëm dhënë Musait Furkanin (dallues ndërmjet të vërtetës e të pavërtetës) dhe një dritë dhe një dhikr (këshillë) për njerëzit e devotshëm-

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ
وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

50. Të cilët i frikësohen fshehtazi Zotit, edhe pse nuk e shohin Atë, dhe që tremben nga momenti i Gjykimit.

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِّن
السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dhe Ky (Kuran) që e kemi zbritur Ne është vetëm një këshillë (që mban me vete të gjitha atributet e një libri hyjnor). Pra, a e refuzoni atë!

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبْرَكٌ أَنزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ
مُكْرَمُونَ ﴿٥١﴾

52. Vërtet, Ne edhe para kësaj i patëm dhënë Ibrahimit pjekuri e aftësi, dhe Ne e dinim shumë mirë (brendinë e tij).

وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِن قَبْلُ
وَكُنَّا بِهِ عَلِيمِينَ ﴿٥٢﴾

53. Kur ai të atit dhe popullit të tij u tha: Çfarë pozite kanë këta idhuj, për hir të të cilëve jeni të dedikuar?

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ
الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ ﴿٥٣﴾

54. Ata thanë: Ashtu i kemi gjetur të parët tanë duke i adhruar.

قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عٰبِدِينَ ﴿٥٤﴾

55. Ibrahim i tha: Atëherë ju edhe të parët tuaj me të vërtetë keni qenë në një gabim të dukshëm.

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ اَنْتُمْ وَاٰبَاؤَكُمْ فِي ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٥٥﴾

56. Ata thanë: A, me të vërtetë, ti na solle ndonjë vërtetësi apo je duke bërë tallje me ne?

قَالُوا اَجِئْتَنَا بِالْحَقِّ اَمْ اَنْتَ مِنَ اللّٰعِيْنِ ﴿٥٦﴾

57. Ibrahim i tha: Vërtet, Zoti juaj është Zoti i qiejve dhe i tokës, i cili i krijoi ato, dhe unë jam ndër ata që dëshmojnë për këtë.

قَالَ بَلْ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمٰوٰتِ وَاَلْاَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ ۗ وَاَنَا عَلٰى ذٰلِكُمْ مِنَ الشّٰهِيْدِيْنَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe ai tha: Pasha Zotin, unë me siguri do të bëj ndonjë plan kundër idhujve tuaj, kur do të ktheni shpinazi.

وَ تَاللّٰهِ لَآ كَيْدَنَّ اَصْنَامَكُمْ بَعْدَ اَنْ تُوَلُّوْا مُدْبِرِيْنَ ﴿٥٨﴾

59. Pra, Ibrahim i copëtoi të gjithë (idhujt) pos të madhit të tyre, që ata të vijnë edhe një herë tek ai.

فَجَعَلَهُمْ جُذُا ۗ اِلَّا كَبِيْرًا تَهْمُ لَعَلَّهُمْ اِلَيْهِ يَرْجِعُوْنَ ﴿٥٩﴾

60. Ata thanë: Kush bëri kështu me zotat tanë? Vërtet, ai është njeri mizor.

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هٰذَا بِاِلٰهِيْنَا اِنَّهٗ لَمِنَ الظّٰلِمِيْنَ ﴿٦٠﴾

61. Disa të tjerë thanë: Ne kemi dëgjuar një të ri që quhet Ibrahim dhe që fliste për idhujt tanë.

قَالُوا سَمِعْنَا فَوَيْ يَدْرُكُهُمْ يُقَالُ لَهٗ اِبْرٰهِيْمُ ﴿٦١﴾

62. Ata thanë: Atëherë (nëse është ashtu) silleni para syve të njerëzve që ta gjykojnë ata.¹⁵

قَالُوا فَاْتُوْا بِهٖ عَلٰى اَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشْهَدُوْنَ ﴿٦٢﴾

63. Ata i thanë (Ibrahimit): A bëre ti kështu me zotat tanë, o Ibrahim?

قَالُوا ءَأَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَيْتَا
يَا إِبْرَاهِيمَ ۝٣٧

64. Ai tha: Dikush me të vërtetë e bëri këtë punë. Këtu qëndron idhulli më i madh prej tyre, pra pyeteni këtë idhull, nëse ky dhe të tjerë mund të flasin.¹⁶

قَالَ بَلْ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَسَلُّوهُمْ
إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ ۝٣٨

65. Atëherë, ata iu drejtuan parisë së tyre dhe thanë: Vërtet, ju vetë jeni mizorë.

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ
الظَّالِمُونَ ۝٣٩

66. Mandej, ata ranë për kokë (iu mbyll goja e tyre), dhe thanë: Ti e di se këta nuk flasin.

ثُمَّ نَكِسُوا عَلَىٰ رُءُوسِهِمْ ۚ لَقَدْ عَلِمْتُمَا
هُؤُلَاءِ يَنْطِقُونَ ۝٤٠

67. Ai tha: Atëherë, a e adhuroni atë, pos Allahut, që nuk ju sjell as dobi e as nuk bën dëm?

قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا
يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ۝٤١

68. Vaj për ju e për atë (idhull), të cilin e adhuroni ju në vend të Allahut. A nuk mund të kuptoni?

أَفِ لَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ۝٤٢

69. Ata thanë: Digjeni këtë (Ibrahimin) dhe jepuni ndihmë zotave tuaj, nëse keni vendosur të bëni diçka.

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
فَاعِلِينَ ۝٤٣

70. Atëherë, Ne thamë: O zjarr, bëhu i ftohtë e paqedhënës për Ibrahimin!

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ۝٤٤

¹⁵ Që njerëzit të japin dëshmi se Ibrahim i fliste për idhujt e tyre dhe që të caktojnë ndonjë dënim për të.

¹⁶ Ibrahim i me këtë përgjigje dëshiroi t'u japë mesim atyre idhujtarëve se idhujt të cilët i adhuroni ju nuk janë të aftë të ruajnë e të mbrojnë veten, e as nuk janë në gjendje të flasin e as të dëgjojnë lutjet e njerëzve, si, pra, do t'ju mbrojnë dhe do t'ju ndihmojnë?

71. Dhe ata tentuan të bënin ndonjë plan të keq kundër tij, por Ne i kemi bërë ata të dështuar.

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧١﴾

72. Dhe Ne e kemi shpëtuar atë (Ibrahimin) dhe Lutin dhe i kemi çuar në një vend, të cilin e kishim bërë të bekuar për të gjithë njerëzit (e asaj kohe).

وَنَجَّيْنَاهُ وَ لُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧٢﴾

73. Dhe Ne ia kemi dhuruar atij Is-hakun dhe nipin, Jakub, dhe të gjithë këta Ne i kemi bërë fisnikë.

وَ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ ط وَ يَعْقُوبَ نَافِلَةً ط وَكُلًّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe Ne i kemi bërë ata Imam (prijës) të cilët i udhëheqnin njerëzit sipas urdhërit Tonë, dhe Ne u diktonim, duke i urdhëruar të bëjnë vepra të mira e të falin Namazin dhe të paguajnë Zakatin. Dhe ata ishin vetëm adhuresit Tanë të sinqertë.

وَ جَعَلْنَاهُمْ أَيْمَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ ﴿٧٤﴾

75. Dhe i dhamë Lutit mençuri dhe urtësi. Dhe e shpëtua atë nga qyteti që bënte (banorët e tij) vepra të këqija të paturpshme. Vërtet, ata kanë qenë një popull shpirtkeq dhe i padëgjueshëm.

وَ لُوطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَ عِلْمًا وَ نَجَّيْنَاهُ مِنَ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْخَبِيثَ ط إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوْءٍ فَسَقِينَ ﴿٧٥﴾

76. Dhe Ne e kemi strehuar Lutin nën mëshirën Tonë. Vërtet, ai ishte ndër fisnikët.

فَعَجَّ وَادْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٦﴾

77. Dhe kujtojeni Nuhin kur ai Na thirri Neve para kësaj (ngjarjeje të Ibrahimit), dhe Ne e kemi dëgjuar thirrjen e tij dhe

وَ نُوحًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلُ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٧﴾

e kemi shpëtuar atë dhe familjen e tij nga shqetësimi i madh,¹⁷

78. Dhe Ne e kemi ndihmuar atë kundër popullit që i përgënjeshtroi Shenjat Tona. Ai, me të vërtetë, ishte një popull shpirtkeq, andaj Ne i kemi përmbytur të gjithë ata.

وَنَصَرْنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوِيًّا فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٧٨﴾

79. Dhe kujtojeni Daudin dhe Sulejmanin kur ata të dy ishin duke gjykuar lidhur me një arë, kur banorët fqinj¹⁸ (hajdutët) e kishin dëmtuar natën, dhe Ne ishim dëshmitarë të gjykimit të tyre.

وَدَاوُدَ وَ سُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمُونَ فِي الْحَرْثِ
إِذْ نَفَسَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ ۖ وَكُنَّا لِحَكْمِهِمْ
شَاهِدِينَ ﴿٧٩﴾

80. Ne ia mësuam Sulejmanit tërë çështjen, dhe secilit Ne i kemi dhënë mençuri e dituri. Dhe Ne i kemi nënshtruar malet¹⁹ dhe zogjtë, që së bashku me Daudin e lavdëronin Zotin. Dhe Ne ishim të fuqishëm ta bënim këtë.

فَفَهَّمْنَاهَا سُلَيْمَانَ ۖ وَكَلَّمَا آتَيْنَا حُكْمًا
وَعِلْمًا ۚ وَ سَحَرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ
يُسِّحِنَ وَالظَّيْرَ ۗ وَكُنَّا فَاعِلِينَ ﴿٨٠﴾

81. Dhe Ne i kemi mësuar Daudit mbarimin e rrobave (të hekurta) për ju,

وَعَلَّمْنَاهُ صَعَةَ بُرُوسٍ لَكُمْ لِيُخْصِنَكُمْ
مِّنْ بَأْسِكُمْ ۚ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ ﴿٨١﴾

¹⁷ Duket e rëndësishme të përmendet këtu se kjo Sure përmend ato vuajtje, torturime dhe sprova me të cilat përballoheshin Profetët e Zotit dhe po ashtu përmend se si Zoti ndihmonte ata dhe i ruante nga sulmet e armiqve.

¹⁸ Fjalën *Ganam* e kanë përkthyer disa komentatorë në këtë mënyrë: delet e atij populli, mirëpo në gjuhën arabe *Ganamul kome* do të thotë: banorë fqinj, të cilët u bënin dëm njerëzve të Daudit e të Sulejmanit. Fjala është për hajdutët.

¹⁹ Fjalët male (njerëz të mëdhenj), zogi (njerëz shpirtëror) dhe fjalë të tjera siç janë: diell, hënë, yje, ditë, natë, det, lumë, erë dhe re janë përdorur në Kuran edhe për njerëz të ndryshëm.

që ato (rroba) t'ju mbrojnë nga lufta.
Pra, a do të bëheni mirënjohës?²⁰

82. Dhe Ne kemi nënshtruar për Sulejmanin erën e tërbuar, e cila frynte sipas urdhërit të tij në drejtim të atij vendi, të cilin e kishim bekuar Ne. Dhe Ne jemi të Gjithëdijshëm.

وَأَسْلَمْنَا مَنْ الرِّيحِ عَاصِفَةً تَجْرِي بِأَمْرِهٖ
إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا ۗ وَكُنَّا بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمِينَ ﴿٧٧﴾

83. Dhe Ne ia kemi nënshtruar disa zhytës²¹ që zhyteshin për të, dhe bënin punë të tjera, kurse Ne i ruanim.

وَمِنَ الشَّيْطَانِ مَنْ يُعْوِضُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ
عَمَلًا دُونَ ذَلِكَ ۗ وَكُنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ ﴿٧٨﴾

84. Dhe kujtojeni Ejjubin kur ai e thirri Zotin e tij: O Zoti im, dhembja më zuri mua, dhe Ti je Më i Mëshirshëm prej të gjithë atyre që mëshirojnë!

وَإِيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الضُّرُّ
وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿٧٩﴾

85. Pra, Ne e kemi dëgjuar lutjen e tij dhe e larguam prej tij dhembjen e tij. Dhe Ne ia kemi kthyer nga mëshira Jonë familjen e tij dhe të tjerë, dhe këtë (ngjarje) e kemi bërë këshillë për adhuresit e devotshëm.

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ فَكَشَفْنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٍّ وَآتَيْنَاهُ
أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا
وَذِكْرًا لِلْعَبِيدِينَ ﴿٨٠﴾

86. Dhe kujtojeni Ismailin dhe Idrisin dhe Zulkiflin. Të gjithë këta ishin të durueshëm.

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ ۗ كُلٌّ
مِّنَ الصَّابِرِينَ ﴿٨١﴾

87. Dhe Ne i kemi vendosur nën mëshirën Tonë. Vërtet, ata kanë qenë ndër fisnikët.

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا ۗ إِنَّهُمْ مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٢﴾

²⁰ Fjala është për forcën ushtarake të Daudit.

²¹ Fjala *shajatinë*, që është shumësi i fjalës *shejtan*, përdoret për njerëz rebelë e të pabindur.

88. Dhe kujtojeni Zen-Nunin (Junusin, njeriu i peshkut)) kur ai shkoi me zemërim dhe kishte besim të plotë se Ne nuk do ta trazojmë, dhe ai Na thirri kur ishte i rrethuar me vuajtje: S'ka Zot pos Teje, I Shenjtë je Ti. Unë me të vërtetë kam bërë padrejtësi ndaj vetes.²²

وَ ذَا التُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُخَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ
نَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٨٨﴾

89. Pra, Ne e kemi pranuar lutjen e tij dhe e shpëtuam nga brenga e tij. Dhe kështu Ne i shpëtojmë besimtarët e vërtetë.

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمِّ ط وَكَذَلِكَ
نُنَجِّي الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٩﴾

90. Dhe kujtojeni Zakarian kur e thirri Zotin e tij: O Zoti im, mos më le të vetmuar dhe Ti je më i miri prej të gjithë trashëgimtarëve.

وَ زَكَرِيَّا إِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا
وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٩٠﴾

91. Pra, Ne e kemi pranuar lutjen e tij dhe ia kemi falur Jahjen dhe për hir të tij e shëruam bashkëshorten e tij. Ata përpiqeshin për të bërë punë të mira dhe ata Na luteshin Neve me shpresë e me frikë, dhe ata për hirin Tonë e kalonin jetën me përulësi.

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَصَلَحْنَا
لَهُ زَوْجَهُ ط إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي
الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا ط وَكَانُوا
لَنَا خَشِيعِينَ ﴿٩١﴾

92 Dhe kujtojeni atë (grua), e cila e ruajtji nderin e saj, pra Ne ia zbritëm Fjalën Tonë asaj dhe Ne e kemi bërë atë dhe birin e saj një Shenjë për tërë njerëzimin.

وَآتَى أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهَا مِنْ
رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٩٢﴾

²² Junusi e dinte mirë se me anë të këtyre vuajtjeve e të sprovave Zoti nuk dëshiron ta shqetësojë, por Ai do ta nderojë e do ta lartësojë.

93. Vërtet, ky komuniteti juaj është një komunitet i vetëm dhe Unë jam Zoti juaj, pra Më adhuron vetëm Mua!

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ
فَاعْبُدُونِ ﴿١٧﴾

94. Mirëpo, më vonë ata e kanë ndarë çështjen e fesë së tyre në mes veti, dhe (një ditë) ata të gjithë do të kthehen te Ne.

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلًّا مِنَّا
لِيُرجِعُونَ ﴿١٨﴾

95. Pra, kush do të bëjë vepra të mira dhe do të jetë besimtar, përpjekja e tij nuk do të nënçmohet, dhe Ne me siguri do ta shënojmë atë në favor të tij.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا
كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ ۗ وَإِنَّا لَهُ كَنُوبُونَ ﴿١٩﴾

96. Dhe ky është një vendim i pacenueshëm për banorët e një qyteti, të cilët Ne i shkatërrojmë një herë, ata nuk do të kthehen më (në këtë botë).²³

وَحَرَمٌ عَلَى قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿٢٠﴾

97. Derisa kur do t'u hapet dera Jaxhuxhëve e Maxhuxhëve dhe ata do të përhapen në botë duke kapërcyer nga çdo bregore e nga çdo valë deti.²⁴

حَتَّىٰ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ
مِن كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٢١﴾

98. Dhe kur koha e plotësimit të premtimit të Zotit do të afrohet, atëherë sytë e mosbesimtarëve do të mbeten të shtangët dhe ata do të thonë: Të mjerët ne, vërtet ne kemi qenë të pakujdesshëm rreth kësaj dite, por ne kemi qenë edhe mizorë!²⁵

وَأَقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاخِصَةٌ
أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ يَوِيلْنَا قَدْ كُنَّا فِي
غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٢﴾

²³ Ajeti paraqet një ligj se njeriu pasi vdes një herë, nuk kthehet në këtë botë.

²⁴ Ajeti do të thotë se kur do të sundojnë dhe do të dominojnë në botë Jaxhuxhi dhe Maxhuxhi, atëherë kombe të vdekura do të fillojnë të ngriten e të zgjohen.

²⁵ Jaxhuxhi dhe Maxhuxhi do të shkatërrohen me anë të katastrofave të tmerrshme.

99. (Atë moment do t'u thuhet) Vërtet, ju dhe ata që i adhuronit, pos Allahut, do të jenë lëndë djegëse e xhehenemit. Ju të gjithë do të hyni në të.

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ
جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَرَدُونَ ﴿٩٩﴾

100. Po të ishin, në realitet, këta zota (siç pohoni ju), ata nuk do të hynin në të, dhe të gjithë do të jetojnë në të për një kohë të gjatë.

لَوْ كَانَهُمْ وَاوِيَاءَ إِلَهًا مَا وَرَدُوهَا وَكُلٌّ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٠﴾

101. Aty do të kenë rënkim e klithje dhe aty nuk do të dëgjojnë asgjë.

لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠١﴾

102. Por, përse u përket atyre, për të cilët Ne kemi premtuar se do të shpërblehen mirë, do të mbeten larg atij (xhehenemi).

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ
عَنَّا مُبْعَدُونَ ﴿١٠٢﴾

103. Ata nuk do ta dëgjojnë as zërin e tij (xhehenemit) dhe do të jenë përgjithmonë në atë gjendje që dëshironin zemrat e tyre.

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا ۗ وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ
أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾

104. As tmerri i madh nuk do t'i pikëllojë ata, dhe engjëjt do të takohen me ta duke u thënë: Kjo është dita juaj që ju premtuhej.

لَا يَحْزَنُهُمُ الْفَرَعُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَقَّاهُمُ
الْمَلَائِكَةُ ۗ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿١٠٤﴾

105. Atë ditë kur Ne do ta palosim qiellin²⁶ sikurse palosen fletat e librave. Dhe Ne siç e filluam herën e parë krijimin tuaj, ashtu do ta përsërisim atë. Ky është obligimi Ynë i domosdoshëm dhe Ne me siguri do të bëjmë kështu.

يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السِّجِلِّ لِلْكُتُبِ ۗ
كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ ۗ وَعَدْنَا
عَلَيْنَا ۗ إِنَّا كُنَّا فَعَلِينَ ﴿١٠٥﴾

²⁶ Kjo do të thotë se fuqi të mëdha do të zhduken.

106. Dhe gjithashtu, pas disa këshillave, Ne kemi shkruar në Zabur se robët e Mi të vërtetë do ta trashëgojnë tokën.²⁷

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ
الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ ﴿٢٧﴾

107. Vërtet, në këtë ka një mesazh për atë popull që e adhuron Zotin.

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَعًا لِقَوْمٍ عُذِبِنَ ﴿٢٨﴾

108. Dhe Ne s'të kemi dërguar ty ndryshe por vetëm si mëshirë për të gjitha botërat.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

109. Thuaj: Vërtet, mua më diktohet se Zoti juaj është vetëm një Zot. Pra, a do ta pranoni këtë (a do t'i bindeni apo Jo)?

قُلْ إِنَّمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ
فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٣٠﴾

110. Por, nëse ata kthehen mbrapa, thuaju: (besimtarëve e mosbesimtarëve) Unë ju alarmova të gjithë juve dhe se unë nuk e di se a është afër ose është larg ajo që ju premtohet juve.

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ آذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ
وَإِنْ أَدْرِي أَقْرِبُ أَمْ بَعِيدٌ مَّا تُوْعَدُونَ ﴿٣١﴾

111. Vërtet, Ai (Allahu) e di atë që zbuloni ju, dhe e di edhe atë që e fshihni ju.

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
تَكْتُمُونَ ﴿٣٢﴾

112. Dhe unë nuk e di se ndoshta ai (premtimi i përmendur më lart) të jetë një sprovë për ju, dhe se a do të fitoni dobi (prej tij) për një kohë të shkurtër (ose për një kohë të gjatë).

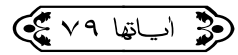
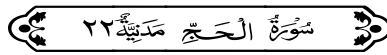
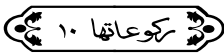
وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةٌ لَّكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ
حِينٍ ﴿٣٣﴾

²⁷ Këtu fjala tokë e referon Palestinën. Kjo është një profeci se një ditë myslimanët do ta marrin prapë Palastinën. Ky është dekreti i Zotit dhe askush s'mund ta pengojë. mirëpo, me kusht që ata të dalin besimtarë të singertë dhe të devotshëm.

113. Dhe Profeti (Muhmmmed) tha: O Zoti im, gjyko me vërtetësi (në mes meje e gënjeshtarëve). Zoti ynë është Zoti i Mëshirshëm prej të cilit kërkohet ndihmë kundër asaj që thoni ju (o ju mosbesimtarë).²⁸

قُلْ رَبِّ احْكُم بِالْحَقِّ ۗ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصِفُونَ ﴿١١٣﴾

²⁸ Ne jemi të sigurt se lutja e Profetit të Shenjtë kurrë nuk do të shkojë kot. Ajo do të pranohet në favor të myslimanëve, por me kusht që edhe myslimanët të kërkojnë ndihmë prej Allahut duke u lutur e duke vepruar sipas mësimëve të Kuranit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O ju njerëz, frikësohuni prej Zotit tuaj, sepse Ora e tërmetit të premtuar¹ me të vërtetë do të jetë diçka e tmerrshme!

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ
السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ ②

3. Atë ditë kur do të shihni se çdo gjidhënëse do ta harrojë foshnjen dhe secila grua shtatzëne do ta hedhë barrën e saj, dhe ti do t'i shohësh njerëzit si të dehur, kurse në realitet ata nuk do të jenë të dehur, por ndëshkimi i Allahut do të jetë i ashpër.²

يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلَّ مَرْصِعَةٍ ۚ عَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا
وَتَرَى النَّاسَ سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ
وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ③

4. Dhe ka disa sosh prej këtyre njerëzve që grinden rreth Allahut pa kurrfarë dije dhe ndjekin çdo shejtan rebel,

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَ يَتَّبِعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ④

5. Megjithëse është dekretuar për atë që miqësohet me ata (rebelët) se do ta

كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّاهُ فَأَنَّهُ يُضِلَّهُ

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 79 ajete. Në Sure Al-Enbija është përmendur se koha e ndëshkimit të Allahut u është afruar mosbesimtarëve, dhe në ajetin e fundit përmendet lutja e Resulullaha H. Muhammedit s.a.v. ku ai kërkon prej Allahut të gjykojë me vërtetësi. Në këtë Sure jepet përgjigja e asaj lutjeje dhe u është dhënë vërejtje mosbesimtarëve që të veprojnë me dëlirësi e t'i frikësohen Allahut, sepse *Zelzelatus Sa'at* (tërmeti i Çastit) është diçka shumë e rëndë. Po ashtu përmendet se H. Muhammedi s.a.v. gëzon përkrahjen qiellore dhe ai me të gjitha kundërshtimet do të triumfojë. Në këtë Sure për herë të parë u është dhënë leje myslimanëve të luftojnë në mbrojtjen e vet.

¹ Çasti ose Ora e tërmetit do të thotë: Kiamet, katastrofë kombëtare a dita e Gjykimit.

² Ajeti tregon ashpërsinë e asaj katastrofe dhe krijon tmerr ndaj saj.

devijojnë edhe atë nga rruga e drejtë dhe do ta çojnë atë drejt ndëshkimit të zjarrit flakërues.

6. O njerëz! Nëse dyshoni rreth Ringjalljes, atëherë mbani mend se Ne pa dyshim ju kemi krijuar nga dheu, mandej nga sperma, mandej nga embrioni (piks gjaku), mandej nga një copë mishi-pjesërisht i formuar dhe pjesërisht i paformuar, me qëllim që t'juja zbulojmë sekretet e krijimit. Ndërsa e mbajmë në mitër, çka dëshirojmë Ne deri në një afat të caktuar, mandej Ne ju nxjerrim juve në formë të një foshnjeje, mandej ne ju zhvillojmë që ju ta arrini pjekurinë tuaj. Dhe disa prej jush vdesin në moshën e tyre të natyrshme, kurse disa të tjerë e mbërrijnë moshën më të madhe të pleqërisë që të mbetet i paditur pasi ka qenë i ditur. Dhe ti e sheh tokën se nganjëherë e humbet gjallërinë e saj, por kur në të Ne lëshojmë shiun, ajo merr hov dhe fillon të lulëzojë dhe mbijnë çifte jeshile të çdo lloj bime të bukur.³

7. Kështu ndodh që të dihet se Allahu është Vetëekzistues dhe Gjithëpërmbytës, dhe se Ai është që ringjall të vdekurin, dhe Ai ka fuqi për çdo gjë.

وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ۝

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ
فَأِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن تَرَابٍ ثُمَّ مِّن نُطْفَةٍ
ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ
وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ ۗ وَنُقِرُّ فِي
الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَدَّدٍ ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِّتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ۚ
وَمِنْكُمْ مَّن يُّتَوَكَّلُ وَمِنْكُمْ مَّن يُّرَدُّ إِلَىٰ
أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ
شَيْئًا ۗ وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَاذًا أَنْزَلْنَا
عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَرَّتْ وَرَبَتْ وَأُنْبِتتْ مِن
كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ۝

ذٰلِكَ بِاَنَّ اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ وَاَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتٰى
وَاَنَّهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝

³ Krijimi i njeriut dhe rritja e tij fizike dhe e çuditshme e mban me vete një argument të pamohueshëm se Krijuesi i njeriut e zotëron fuqinë t'i japë një jetë të re.

8. Dhe se koha e caktuar (për çdo gjë, Kiameti) do të vijë pa tjetër, s'ka dyshim rreth saj dhe se Allahu do t'i ringjallë ata të cilët janë në varre.

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا ۗ وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٨﴾

9. Dhe prej njerëzve ka edhe ai prej që grindet rreth Allahut pa kurrfarë dije dhe pa udhëzim dhe pa ndonjë libër të ndritshëm,

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٩﴾

10. Ai e shtrembëron qafën e tij (me arrogancë), që të devijojë larg nga rruga e Allahut. Atij do t'i takojë poshtërimi në këtë botë, dhe në Ditën e Kiametit Ne do ta shijojmë ndëshkimin e zjarrit.

ثَانِي عَظْفِهِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَنَذِيقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾

11. Kjo do të ndodhë për shkak të asaj që kanë bërë duart e tua. Dhe Allahu nuk sillet padrejtësisht ndaj robëve të Tij.

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ يَدَكَ ۗ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١١﴾

12. Dhe ka prej tyre edhe ai që e adhuron Allahun duke mos e dashur fare. Atëherë, nëse i del atij ndonjë dobi, gëzohet e qetësohet; dhe nëse i del diçka e pakëndshme, kthehet nga e mëparshmjia. Ai pëson humbje në këtë botë e në Ahiret. Kjo është një humbje e hapur.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ ۚ فَإِن أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ ۚ وَإِن أَصَابَتْهُ فَتْنَةٌ اِنْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ ۗ خَسِرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾

13. Ai në vend të Allahut e thërret atë që s'mund t'i bëjë dëm e as s'mund t'i sjellë dobi. Kjo është një paudhësi e hapur.

يَدْعُوا مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْصُرُهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ۗ ذَلِكَ هُوَ الصَّلُّ الْبَعِيدُ ﴿١٣﴾

14. Ai e thërret atë që mund t'i sjellë më shumë dëm se sa dobi. Sa ndihmëtar i keq është ai dhe sa shok i keq është ai!

يَدْعُوا لِمَنْ ضَرَّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ ۗ لَيْسَ
الْمَوْلَىٰ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٥﴾

15. Vërtet, Allahu do t'i fusë ata, të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, në ato kopshte ku po rrjedhin lumenj. Vërtet, Allahu vepron ashtu siç dëshiron Ai.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٥﴾

16. Kush mendon se Allahu nuk do ta ndihmojë atë (Profetin e Shenjtë) në këtë botë e në Ahiret, ai duhet të gjejë një rrugë (ndonjë mjet) për t'u ngjitur deri në qiell e mandej duhet ta këpusë atë (lidhje që ka Profeti me Allahun), e të shikojë se plani i tij a mund ta zhdukë atë (ndihmën qiellore) që e mllëfos atë.⁴

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ تَنْ يُنْصِرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ
لْيَقْطَعْ فَلْيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا
يَغِيظُ ﴿١٦﴾

17. Dhe kështu Ne e kemi zbritur edhe Kuranin në formë të Shenjave të hapura, dhe vërtet Allahu e përudh atë, që do Ai.

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۗ وَآَنَّ اللَّهَ
يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٧﴾

18. Vërtet, Allahu do të gjykojë në Ditën e Kiametit në mes të atyre të cilët e pranuan besimin dhe të atyre që u bënë jehudë, sabi, të krishterë, mexhusë (që e adhurojnë zjarrin) dhe idhujtarë. Vërtet, Allahu është mbikëqyrës i çdo gjëje.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ
وَالنَّصَارَىٰ وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا
إِنَّ اللَّهَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٨﴾

⁴ Ky ajet deklaron haptazi se nëse mosbesimtarët kanë mundësi ta ndërpresin e ta këpusin lidhjen qiellore të Profetit, le të bëjnë çka dëshirojnë ata. Mirëpo, ata duhet ta dinë se suksesin, progresin dhe ndihmën e Islamit s'mund ta pengojë askush.

19. (O kundërshtar i Islamit) A nuk e sheh ti se Allahut i bindet çdokush që është në qiej e që është në tokë; edhe dielli, edhe hëna, edhe malet, edhe lisat, edhe kafshët dhe shumica prej njerëzve! Por, shumë janë ata që meritojnë dënimin. Dhe atë që e poshtëron Allahu, askush s'mund t'ia japë nderin. Vërtet, Allahu vepron ashtu siç dëshiron Ai.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُّ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ ۗ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ
الْعَذَابُ ۗ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ
مُكْرِمٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٩﴾

20. Këto janë dy grupe⁵ që zihen rreth Zotit të tyre. Pra, do t'u thurren rroba prej zjarri atyre që i mohojnë atributet (e përmendura) e Zotit, dhe do të derdhet ujë i valuar mbi kokat e tyre,

هَذَانِ حَصْمِينِ اِخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ ۗ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهُمْ شِيَابٌ مِّنْ
نَّارٍ ۗ يَصُبُّ مِنْ فَوْقِ رُءُوسِهِمْ
الْحَمِيمُ ﴿٢٠﴾

21. Derisa me anë të atij uji do të shkrihet gjithçka që ka në barqet e tyre dhe do të shkrihen edhe lëkurat e tyre.

يُصْهِرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ ﴿٢١﴾

22. Dhe për ndëshkimin e tyre do të jenë çekiçet e hekurtë.

وَلَهُمْ مَّقَامِعٌ مِنْ حَديدٍ ﴿٢٢﴾

23. Kurdoherë do të përpiqen të dalin nga ndëshkimi, për shkak të vuajtjeve të padurueshme, ata do të kthehen prapë në të, dhe do t'u thuhet: Shijojeni ndëshkimin e zjarrit!

كَلَّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمٍّ
أُعِيدُوا فِيهَا ۗ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٣﴾

24. Por, Allahu do t'i fusë ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira në ato kopshte ku po rrjedhin lumenj. Aty ata do të stolisen me rrathë

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

⁵ Besimtarët e mosbesimtarët.

të artë e me margaritarë; dhe aty petkat e tyre do të jenë prej mëndafshit.

الْأَنْهَارُ يُجَلُونَ فِيهَا مِنْ آسَورٍ مِنْ ذَهَبٍ
وَلَوْلُؤًا ۖ وَ لِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿١٤﴾

25. Dhe ata do të udhëhiqen drejt bisedës së pastër dhe do të udhëhiqen drejt rrugës së lavdishme.

وَهَدُّوْا إِلَى الطَّيِّبِ مِنَ الْقَوْلِ ۖ وَهَدُّوْا
إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ ﴿١٥﴾

26. Atyre që janë mosbesimtarë dhe që i pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut e nga Xhamia e Shenjtë, të cilën Ne kemi dedikuar për tërë njerëzimin - për ata që janë vendës dhe për ata që janë të ardhur, po edhe atij që në mënyrë të padrejtë dëshiron të bëjë shtrembërime në të, do t'u japim të gjithë këtyre një ndëshkim të dhembshëm.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ
سَوَاءً ۗ لَعَاكُفٌ فِيهِ وَالْبَادِ ۖ وَمَنْ يُّرِدْ
فِيهِ بِالْحَادِ ۖ يُظْلَمِ تُذِقْهُ مِنْ عَذَابِ
عِ الْجِ ۖ ﴿١٦﴾

27. Dhe kujtoje kohën kur Ne i dhamë strehim Ibrahimit në vendin e Shtëpisë së Shenjtë⁶ dhe i thamë: Mos e shoqëro askënd me Mua dhe mbaje të pastër Shtëpinë Time për ata që do ta vizitojnë dhe për ata që bëjnë ibadet duke qëndruar në këmbë dhe që përulen (bëjnë reku para Allahut) dhe bëjnë sexhde,⁷

وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لَا
تُشْرِكْ بِي شَيْئًا ۖ وَطَهَّرَ بَيْتِي لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿١٧﴾

28. Dhe proklamoju njerëzve që ata të vijnë tek ti për të bërë Haxhillëk. Ata do

وَإِذْ نُن فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا

⁶ Ajeti tregon qartë se Kaba qe ndërtuar në kohën e Ademit. Ibrahim i kishte rindërtuar atë. Kjo ishte shtëpia e parë për adhurimin e Allahut. Kaba në Kuran është përmendur me emra të ndryshëm: Shtëpia Ime (2:126, 12:27), Shtëpia e Shenjtë (14:38), Xhamia e Shenjtë (2:151), Shtëpia (2:128, 159; 3:98; 8:36; 22:27), Shtëpia antike (22:30, 34), etj.

⁷ Ky ajet shërben si hyrje në përmbajtjen e Haxhillëkut, që është temë kryesore e kësaj Sureje.

të vijnë tek ti në këmbë edhe me deve të raskapitura e do të vijnë nga largësitë e thella,⁸

29. Që t'i shohin ato dobi që janë të caktuara për ta dhe që ta kujtojnë gjatë disa ditëve të caktuara emrin e Allahut, për shkak të atyre bekimeve që Ne ua kemi dhënë në formë kafshësh. Pra, hani prej tyre dhe t'i ushqeni edhe të varfërit e nevojtarët.⁹

30. Mandej, ata duhet ta lajnë ndyrësirën e (mëkateve) tyre dhe t'i plotësojnë betimet e tyre dhe t'i bëjnë vizitë Shtëpisë së vjetër!

31. Pra, është e vërtetë se kush e nderon atë vend, të cilin Allahu e bëri të Shenjtë, ky akt i tij është shumë i dobishëm ndaj Zotit të vet. Dhe (o ju besimtarë) ju lejohen të gjitha kafshët pos atyre të cilat i përmend Kurani. Pra, shmanguni prej papastërtisë së idhujtarisë, dhe shmanguni prej fjalëve shpifëse (të flasësh gënjeshtrenë)!

32. Dhe largohuni prej rrenës duke qenë të sinqertë në adhurimin dhe në bindjen e Allahut, dhe duke mos i shoqëruar askënd Atij. Dhe kush i shoqëron

وَعَلَىٰ كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ ﴿٢٨﴾

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَةٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ ۖ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا أَوَّلَ الْأَنْعَامِ ۗ ﴿٢٩﴾

ثُمَّ لِيُقْضَىٰ لَهُمْ تَتَمَّتْ وَلِيُؤْفُوا نَذْرَهُمْ وَيُطِئُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٠﴾

ذَٰلِكَ ۗ وَمَنْ يُعْظَمْ حُرْمَتِ اللَّهِ فَهُوَ حَبِيبٌ ۗ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ۗ وَأُحِلَّتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ إِلَّا مَا يُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣١﴾

حَفَاءَ لِلَّهِ غَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ ۗ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ

⁸ Haxhillëku është ai institucion që e zuri zanafillën e vet në kohën e Ibrahimit.

⁹ Një ndër dobitë e Haxhillëkut është se krijon bashkim e vëllazërim ndërmjet popujve dhe kombësive të ndryshme.

partnerë Allahut, gjendja e tij i ngjan gjendjes së atij që rrëzohet nga lartësia (qielli) dhe të cilin e rrëmbejnë shpendët ose era e stuhishme e hedh atë në një vend të largët.

سَجِّيقٍ ۝

33. Është e vërtetë se kush do t'i nderojë Shenjat e Shenjta të Allahut, ky akt i tij do të konsiderohet si devotshmëria e zemrave.

ذٰلِكَ ۞ وَمَنْ يُعْظَمْ شَعَايِرَ اللّٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ
تَقْوٰى الْقُلُوْبِ ۝

34. Mbani mend se ju mund t'i shfrytëzoni kafshët e kurbanit për një kohë të caktuar dhe mandej duhet t'i çoni (për kurban) deri te Shtëpia e Lashtë (e Zotit).¹⁰

لَكُمْ فِيْهَا مَنَافِعٌ اِلٰى اَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
مَحِلُّهَا اِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيْقِ ۝

35. Dhe për çdo popull Ne kemi caktuar ritin e kurbanit¹¹ që ta përmendin emrin e Allahut mbi kafshët që Ai u fali atyre. Pra, Zoti juaj është Zoti Një, ndaj binduni vetëm para Tij. Dhe ti u jep lajm të gëzuar atyre të cilët tregojnë përulje.

وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسْكَ لِيُذَكَّرُوْا
اِسْمَ اللّٰهِ عَلٰى مَا رَزَقَهُمْ مِنْۢ بَهِيمَةٍ
الْاَنْعَامِ ۗ فَالْحُكْمُ اِلٰهُ وَاَحَدٌ فَلَا اَسْلَمُوْا
وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِيْنَ ۝

36. Dhe ata që kur u përmendet emri i Allahut, ju dridhet zemra e tyre, dhe që shprehin durim ndaj fatkeqësive që i godasin, dhe që falin Namazin dhe shpenzojnë (në rrugën Tonë) prej asaj (pasurie) që u kemi dhënë Ne.

الَّذِيْنَ اِذَا ذُكِرَ اللّٰهُ وَجِلَتْ قُلُوْبُهُمْ
وَالصّٰبِرِيْنَ عَلٰى مَا اَصَابَهُمْ وَالْمُؤْمِنِيْنَ
الصّٰلُوْةِ ۗ وَمِمَّا رَزَقْنٰهُمْ يُنْفِقُوْنَ ۝

37. Edhe devet e kurbanit Ne i kemi

¹⁰ Kafshët e kurbanit mund të shfrytëzohen, para kurbanit, për qëllime të tjera.

¹¹ Me këtë fillon subjekti i kurbanit-njëra prej atyre tri temave kryesore që përmenden në këtë Sure. Dy tema të tjera janë: Haxhillëku dhe xhihadi.

shënuar ndër sendet e Shenjta të Allahut. Ju keni dobi prej tyre, prandaj kur radhiten për therje, u përmendni emrin e Allahut, dhe kur rrëzohen poshtë (prehen), hani ju nga mishi i tyre dhe ushqeni të varfërin që rri i qetë në varfërinë e vet, dhe atë që shqetësohet nga varfëria e tij dhe lyp. Ashtu i kemi krijuar kafshët për dobinë e për shërbim tuaj që të bëheni mirënjohës.

38. Mbani mend se te Allahu nuk arrin as mishi e as gjaku i tyre, por tek ai arrin vetëm devotshmëria dhe motivacioni i zemrës suaj.¹² Kështu Ai i vuri (kurbanet) në shërbimin tuaj që ta glorifikoni Allahun, për shkak se Ai ju përudhi juve. Dhe u jep lajm të gëzuar atyre të cilët u binden tërësisht mësimëve të Islamit.

39. Vërtet, Allahu i mbron ata të cilët e pranojnë besimin. Vërtet, Allahu nuk do njeri tradhtar dhe mosmirënjohës.

40. U lejohej atyre, kundër të cilëve bëhet lufta, që të marrin armë (për mbrojtje),¹³ sepse atyre u bëhet mizori. Dhe Allahu, me të vërtetë, ka fuqi t'i

وَابْتَدَنَّ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ ۗ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ ۚ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِعُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ ۗ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَآؤَهَا وَلَكِنَّ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ ۗ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَيْكُمْ ۗ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٨﴾

إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَظَهِيرٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاهَلُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٩﴾

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتَلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

¹² Ajeti hedh dritë mbi esencën dhe mbi realitetin e qëllimit të kurbanit (të sakrificës). Ai na e bën të qartë se kurbanit ose sakrificës nuk i sjell kënaqësi Zotit, por shpirti dhe motivacioni i zemrës që vepron pas këtij akti të kurbanit, i sjell gëzim e kënaqësi, dhe kurbanit e sakrificës vlerësohet sipas atij motivacioni. Vërtet, Zotit nuk i nevojitet as mishi e as gjaku i tyre, por Ai do vetëm vullnetin dhe dëshirën e zemrave tuaja.

¹³ Me këtë ajet fillon subjekti i Xhihadit. Tema e sakrificës është si impuls për xhihad.

ndihmojë ata,¹⁴

41. Që u dëbuan padrejtësisht nga shtëpitë e tyre vetëm se thanë: Zoti ynë është Allahu! Dhe nëse Allahu nuk i ndalonte disa (mosbesimtarë) me anë të disave të tjerë, atëherë do të ishin shembur deri në themel manastiret, kishat, sinagogat dhe xhamitë, ku përkujtohet shumë emri i Allahut. Dhe Allahu, sigurisht, do ta ndihmojë atë që e ndihmon Atë (fenë e Tij). Pa dyshim, Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Fortë.¹⁵

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَنْ يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَهَدِمَتْ صَوَامِعُ وَبِيَعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا ۗ وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٤١﴾

42. Këta (muhaxhirë) janë ata që nëse u mundësojmë të stabilizohen nëpër tokë, do të falin Namazin dhe do ta paguajnë Zakatin, dhe ata i këshillojnë njerëzit të bëjnë vepra të mira dhe i largojnë nga ato të këqijat. Dhe përfundimi i të gjitha çështjeve është në dorën e Allahut.

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ ۗ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٤٢﴾

43. Dhe nëse ata të përgënjeshtrojnë ty (s'është puna e madhe), se edhe para teje populli i Nuhit dhe i Adit dhe i Thamudit i patën përgënjeshtruar (Profetët e tyre),

وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿٤٣﴾

44. Dhe ashtu kanë vepruar edhe populli

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿٤٤﴾

¹⁴ Ky është ajeti i parë që u lejoi besimtarëve të marrin armë në dorë për vetëmbrojtjen e tyre. Fjala është për luftëra mbrojtëse e jo që besimtarëve t'u lejohet të luftojnë kundër kujt të duan.

¹⁵ Ky ajeti i Kuranit i përmend disa arsye për shkak të të cilave u ishte dhënë leje besimtarëve për luftë, dhe po ashtu i përmend disa qëllime të luftërave të Islamit.

i Ibrahimit dhe i Lutit,

45. Dhe banorët e Medjenit, dhe u përgënjeshtroa edhe Musai. Por, unë u pata dhënë afat mosbesimtarëve, mandej Unë i zura ata. Pra, sa i tmerrshëm ishte mohimi Im!

وَاصْحَابُ مَدْيَنَ ۚ وَكُذِّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْتُ
لِلْكَافِرِينَ ۚ ثُمَّ آخَذْتَهُمُ ۚ فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ۝٤٥

46. Dhe sa janë ato vendbanime që i kemi shaktërruar Ne, për shkak se vepronin padrejtësisht. Pra, tani ato janë të rrënuara mbi kulmet e tyre; dhe sa janë ato puse që mbetën të shkreta dhe sa kështjella madhështore që u rrënuan tërësisht!

فَكَانَ مِنَ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَبُرُّ مَعْطَلَةٌ
وَقَصِيرٌ مَّشِيدٌ ۝٤٦

47. A, nuk udhëtojnë nëpër tokë që të përfitonin ato zemra të cilat e kuptonin këtë, ose të përfitonin ata veshë me të cilët dëgjonin? Sepse këta sy (fizikë) nuk verbohën, por verbohën zemrat që janë ne krahëror.¹⁶

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ
قُلُوبٌ يَّعْقِلُونَ ۚ بَهَا أَوْ آذَانَ يَّسْمَعُونَ
بَهَا ۚ فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارَ وَلَكِنْ
تَعْمَى الْقُلُوبَ الَّتِي فِي الصُّدُورِ ۝٤٧

48. Dhe ata kërkojnë ngutësisht prej teje ndëshkimin, mirëpo (ata duhet të mbajnë mend se) Allahu kurrë nuk do të veprojë kundër premtimit të Vet. Vërtet, ka edhe një ditë të atillë te Zoti yt, e cila barazohet me një mijë vjet, sipas llogarisë së viteve tuaja.

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ
وَعْدَهُ ۗ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَلْفِ سَنَةٍ
مِّمَّا تَعُدُّونَ ۝٤٨

49. Dhe sa ishin ato vendbanime të cilave, megjithëse vepronin

وَكَانَ مِنَ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ

¹⁶ Këta mbiemra në Kuran përdoren për ata njerëz që shpirtërisht janë të verbër, të shurdhër dhe të vdekur.

padrejtësisht, u pata dhënë afat. Mandej, Unë i zura dhe te Unë do të kthehen të gjithë.

50. Thuaj: O ju njerëz, Unë kam ardhur te ju të gjithë vetëm si një alarmues i hapët.

51. Pra, ata të cilët do ta pranojnë besimin dhe do të bëjnë vepra të mira, do të kenë falje dhe një furnizim të ndershëm.

52. Ndërsa ata të cilët mundohen kundër Shenjave Tona duke dëshiruar që t'na pengojnë, do të jenë banorët e zjarrit.

53. Dhe Ne kurrë nuk kemi dërguar para teje asnjë mesazhbartës ose Profet, por kurdoherë ai shprehu ndonjë dëshirë, shejtani përzjeu diçka në dëshirën e tij (krijon pengesa në rrugën e tij). Por, Allahu i zhduk ato pengesa të krijuara prej shejtanit dhe i fuqizon Shenjat e Veta. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.¹⁷

54. (Ai vepron në këtë mënyrë) Me qëllim që ato pengesa që i krijon shejtani, të bëhen sprovë për ata njerëz, në zemrat e të cilëve është një sëmundje

ثُمَّ أَخَذْتُهُمْ وَإِلَى الْمَصِيرِ ﴿١٧﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥١﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ وَلَا
نَبِيِّ إِلَّا إِذَا تَمَكَّى أَلْقَى الشَّيْطَانُ فِي
أَمْنِيَّتِهِ ۚ فَيَسْخُ اللَّهُ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ
ثُمَّ يُجِزُّكُمْ اللَّهُ أَيُّهُ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٣﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِلَّذِينَ
فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ
وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٤﴾

¹⁷ Ajeti tregon se kur ndonjë Profet i Zotit dëshiron ta përhapë mesazhin e Allahut, njerëz djallëzorë mundohen dhe përpiqen të krijojnë pengesa në rrugën e tij. Mirëpo, Allahu i prish planet e tyre dhe përpreket e tyre shkojnë kot.

(hipokrizi)¹⁸ dhe për ata që kanë zemra guri. Vërtet, mizorët gjithnjë rrinë në një kundërshtim të ashpër.

55. Dhe që ata që janë të ditur, ta dinë se (Kurani) është një vërtetësi absolute prej Zotit tënd, dhe që ata t'i besojnë (Kurani) dhe që zemrat e tyre të binden para Tij. Dhe, vërtet, Allahu i shpie besimtarët drejt rrugës së drejtë.

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ
مِّن رَّبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ^ط
وَإِنَّ اللَّهَ لَهَادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٥﴾

56. Dhe mosbesimtarët do të mbeten në dyshim rreth këtij (Kurani) derisa t'u vijë befasi ajo Orë (e revolucionit),¹⁹ ose t'u vijë ndëshkimi i një dite shkatërruese.

وَلَا يَرَأِ الْذِينَ كَفَرُوا فِي مَرِيَّةٍ مِّنْهُ
حَتَّى تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أَوْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ يَوْمٍ عَقِيمٍ ﴿٥٦﴾

57. Atë ditë Mbretëria do t'i takojë Allahut. Ai do të gjykojë në mes tyre. Pra, ata të cilët e pranuan besimin dhe kanë bërë vepra të mira, do të banojnë në xhenetet e bekimeve;

أَتَمَلِكُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ^ط يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ^ط
فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ
النَّعِيمِ ﴿٥٧﴾

58. Por, ata që nuk e pranojnë besimin dhe përgënjeshtrojnë Shenjat Tona, do të kenë një ndëshkim poshtërues.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَٰئِكَ
لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٥٨﴾

59. Dhe ata që i braktisin shtëpitë e tyre (emigrojnë) për hir të Allahut, dhe mandej vriten ose vdesin, Allahu, me siguri, do t'u japë shpërblim më të mirë. Dhe, vërtet, Allahu është më i Miri prej

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا
أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَّهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا^ط
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّزُقِينَ ﴿٥٩﴾

¹⁸ Në bazë të atyre pengesave ata që kanë sëmundje (hipokrizi), devijohen nga rruga e drejtë.

¹⁹ Ora e referon triumfin final të Islamit.

të gjithë shpërblimdhënësve.²⁰

60. Ai (Allahu) me siguri do t'i vendosë ata në atë vend, të cilin do ta pëlqejnë ata. Dhe, pa dyshim, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Përmbajtur.

لَيُدْخِلَنَّهُمْ مُدْخَلًا يَرْضَوْنَ^ط وَإِنَّ اللَّهَ
لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ^{٥٠}

61. Pa dyshim, kështu do të ndodhë. Dhe kush e dënon fizikisht tjetrin aq sa u dëmtua ai vetë, e mandej (si rezultat i kësaj) ai përsëri sillet ashpër, atëherë Allahu me siguri do ta ndihmojë atë (të shtypurin). Allahu, pa dyshim, është shlyes i mëkateve dhe i fal shumë (mëkatet).

ذَلِكَ^ج وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عُوِقِبَ بِهِ
ثُمَّ بَغَىٰ عَلَيْهِ لَيُنصِرْهُ اللَّهُ^ط إِنَّ اللَّهَ لَحَفُوفٌ
عَفُورٌ^{٥١}

62. Ky sistem (i shpërblimit e i ndëshkimit) operon me qëllim që të vërtetohet se Allahu e fut natën në ditë²¹ dhe ditën në natë dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُوَلِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ
النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ^{٥٢}

63. Dhe ky (procesi i të dëgjuarit dhe i të vështruarit e të observuarit) është për shkak se Allahu është i vërtetë, dhe se ai (idhulli apo sendi) të cilin e thërrasin ata në vend të Allahut, është i remë dhe se Allahu është i Lartë dhe i Madh.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ
دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ^{٥٣}

64. A, nuk sheh ti se Allahu lëshon²² ujë prej qiellit, me anën e të cilit

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً^{٥٤}

²⁰ Muxhahidinë janë ata që i lanë shtëpitë e tyre dhe e kaluan jetën e tyre vetëm e vetëm për hir të Allahut e në Shërbim të Tij.

²¹ Nahar (ditë) në këtë ajet përfaqëson fuqinë dhe prosperitetin, ndërsa Lejl (natë) e përfaqëson humbjen e fuqisë dhe degradimin nacional.

gjelbërohet toka? Pa dyshim, Allahu është shumë Largpamës dhe është i Lavdërueshëm.

فَقَضَىٰ الْأَرْضَ مَخْضَرَةً ۖ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ
حَيِّرٌ ۝١٤

65. Atij (Allahut) i takon gjithçka që është në qiej e që është në tokë. Dhe, vërtet, Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdëureshëm.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنَّ
اللَّهَ لَهُ الْغَنَى الْحَمِيدُ ۝١٥

66. A nuk e sheh ti se Allahu ka nënshtruar për ju gjithçka që ekziston në tokë, dhe edhe anijet që lundrojnë në det nën urdhërin e Tij? Dhe Ai është duke e mbajtur qiellin të mos rrëzohet në tokë, pos urdhërit të Tij. Vërtet, Allahu sillet butësisht dhe është i Mëshirshëm ndaj njerëzve.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي الْأَرْضِ
وَإِنَّا لَنَكْفُرُ بِمَن يَدِينُهُ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَآتِي
بِالَّذِينَ كَفَرُوا بِرُءُوفٍ رَّحِيمٍ ۝١٦

67. Dhe Allahu është Ai i cili ju ngjalli, mandej do t'ju sjellë vdekjen, mandej Ai prapë do t'ju ringjallë. Vërtet, njeriu është shumë mosmirënjohës.²³

وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ۖ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ ۗ إِنَّ الْإِنسَانَ لَكَفُورٌ ۝١٧

68. Për çdo popull Ne kemi caktuar mënyrën e Kurbanit, sipas së cilës ata bëjnë kurban; pra nuk duhet që ata të grinden me ty rreth kësaj (mënyrës së adhurimit të Islamit); dhe ti duhet t'i ftosh ata në drejtim të Zotit tënd, sepse, vërtet, ti je në rrugën e drejtë.

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا ۖ هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا
يُبَازِعُونَكَ فِي الْأَمْرِ ۖ وَادْعُ إِلَىٰ رَبِّكَ ۗ إِنَّكَ
لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٍ ۝١٨

²² Ajeti do të tregojë se shiu hyjnor (vahi) ka rënë mbi tokën shterpe e shpirtërisht të vdekur të Arabisë dhe ajo u lulëzua dhe Islami ka marrë një hov.

²³ Fenomeni i jetës dhe i vdekjes funksionojnë njëkohësisht. Çdo vdekje ndiqet me një jetë të re. Vdekja e disa besimtarëve në betejën e Badrit e të Ohudit shkaktoi ngjalljen shpirtërore të mijëra njerëzve të Arabisë.

69. Dhe nëse ata grinden me ty, thuaju: Allahu i di mirë veprat tuaja.

وَإِنْ جَدَلُوكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦٩﴾

70. Allahu do të gjykojë midis jush e meje në Ditën e Kiametit, lidhur me ato çështje për të cilat diferencoheni ju.

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿٧٠﴾

71. A nuk e di ti (O Muhammed) se Allahu e di çka ekziston në qiell e në tokë? Vërtet, e gjithë kjo është ruajtur në një libër, dhe një punë e tillë është e lehtë për Allahun.

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ ۖ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧١﴾

72. Dhe ata i adhurojnë ata (idhuj ose sende) për të cilat Allahu nuk zbriti ndonjë autorizim a argument të prerë, dhe për të cilat ata s'kanë kurrfarë dije. Dhe për mizorët s'do të kenë ndonjë ndihmëtar.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ سُلْطَانًا ۖ وَ مَا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ ۖ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ ﴿٧٢﴾

73. Dhe kur u recitohen atyre ajetet Tona të qarta, ti sheh shenja të urrejtjes mbi fytyrat e mosbesimtarëve. Ata gati u vërsulen atyre që u recitojnë ajetet Tona. Thuaju: A t'ju tregoj për një gjendje më të keqe se kjo? Ai është zjarri që Allahu e ka përgatitur për mosbesimtarët, dhe sa vendbanim i keq është ai!

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ ۖ يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتْلُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا ۖ قُلْ أَفَأَنْتُمْ كُفْرًا مِنْكُمْ ۖ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٧٣﴾

74. O ju njerëz, po ju tregohet një shembull, pra dëgjojeni me vëmendje! Vërtet, ata (idhujt) të cilët i adhuroni ju në vend të Allahut, s'mund ta krijojnë as ndonjë mizë, edhe nëse të gjithë ata

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاستَمِعُوا لَهُ ۖ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ ۖ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ

tubohen për këtë punë. Dhe nëse një mizë ju rrëmben diçka, ata s'mund ta lirojnë atë prej saj. Pa dyshim, sa i dobët është lutësi dhe ai i luturi.²⁴

75. Ata nuk e kanë krijuar konceptin e vërtetë të attributeve të Allahut. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe Ngadhënjimtar.²⁵

76. Allahu i zgjedh Profetët e Tij nga mesi i engjëjve dhe i njerëzve. Vërtet, Allahu është i Gjithëdhëgjueshën dhe Gjithëshikues.

77. Allahu e di çka janë duke bërë dhe çka kanë bërë më parë, dhe tek Allahu drejtohen të gjitha çështjet për gjykim.

78. O ju besimtarë! Bëni reku dhe sexhde dhe adhurojeni vetë Zotin tuaj, dhe bëni vepra të mira që të ngadhënjeni.

79. Dhe bëni përpjekje të plotë (xhihad)²⁶ në rrugën e Allahut, sepse Allahu ju zgjodhi juve dhe s'la për ju ndonjë vështirësi në mësimin e fesë; pra ndiqni fenë e atit tuaj Ibrahimit; Allahu

الدُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنْقِذُوهُ مِنْهُ ط صَعَفَ
الظَّالِبِ وَالْمَطْلُوبِ ﴿٢٤﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ط إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ
عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾

اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَ مِنْ
النَّاسِ ط إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٦﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ ط وَإِلَى
اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا
وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿٢٨﴾

وَجَاهِدُوا فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ ط هُوَ
اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ
حَرَجٍ ط مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ ط هُوَ

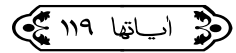
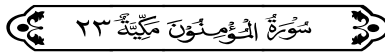
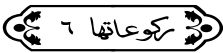
²⁴ Ajeti flet rreth dobësisë e të pamundësisë së idhujve, të cilët i adhurojnë idhujtarët.

²⁵ Pa dyshim, politeizmi dhe idhujtaria burojnë nga koncepti se Zoti ka fuqi e attribute të kufizuara.

²⁶ Xhihad, sipas mësimave të Islamit, ka dy lloje: 1. Xhihad kundër dëshirave të këqija dhe 2. Xhihad kundër armiqve të vërtetësisë. Këtu bën pjesë edhe lufta mbrojtëse.

ju ka pagëzuar me emrin mysliman në këtë Libër e në Librat e mëparshëm, që Profeti të jetë dëshmitar mbi ju, dhe që të jeni ju dëshmitarë mbi tërë njerëzimin. Prandaj, faleni Namazin dhe paguani Zakatin, dhe lidhuni fuqimisht me Allahun. Ai është mbrojtësi juaj. Pra, sa i shkëlqyer është Ai Mbrojtës dhe sa ndihmëtar i shkëlqyer është Ai!

سَمُّكُمْ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا
 لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا
 شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا
 الزَّكَاةَ وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ
 فِئْتَمَّةً الْمَوَالِي وَنِعْمَ التَّصْوِيرُ ﴿٧٩﴾

KAP XVIII

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Pa dyshim, ngadhënjënjë besimtarët e vërtetë,¹

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ①

3. Të cilët shprehin përvulësinë në Namazet e tyre,²

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خِشْعُونَ ①

4. Dhe të cilët u shmangen fjalëve të kota,

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ①

5. Dhe të cilët e paguajnë rregullisht Zakatin,

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ①

6. Dhe të cilët i ruajnë organet e fshehta të tyre,

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَفْئِدَتِهِمْ حَافِظُونَ ①

7. Pos prej grave ose prej atyre robëreshave që janë në pronësinë e tyre,

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ

Kjo Sure është një ndër Suret e fundit që zbritën në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 119 ajete. Në fund të Sures Al-Haxh, njerëzit këshillohen që t'i drejtohen Zotit e të binden para Tij. Nëse do të veproni në këtë mënyrë, ngadhënjimi juaj do të jetë i sigurt. Në këtë Sure bëhet fjala se besimtarët me siguri do të korrin sukses dhe së shpejti ata do të kenë edhe triumfe materiale. Po ashtu përmenden disa karakteristika të besimtarëve shembullorë, të cilat i dallojnë ata prej të tjerëve.

¹ Ajeti flet për besimtarët e shkallës së lartë shpirtërore dhe i përmend disa veçori e karakteristika të tyre. Besimtarët e tillë do të fitojnë *Falah* (sukses), që është grada më e lartë se *Nexhati* (shpëtim).

² Në këtë ajet e në ajete vijuese po përshkruhen disa kushte për të fituar gradën e *Falahut* (suksesi dhe shpëtimi).

sepe të këtillë nuk do të akuzohen,

فَالَهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٧﴾

8. Por, ata të cilët kërkojnë diçka tjetër pos kësaj, e teprojnë.

فَمَنِ ابْتغَىٰ وَرَاءَ ذٰلِكَ فَأُولٰٓئِكَ هُمُ
الْعٰدُونَ ﴿٨﴾

9. Dhe të cilët janë të kujdesshëm ndaj amaneteve të tyre dhe ndaj besave të tyre,

وَالَّذِينَ هُمْ لِآمٰتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رٰعُونَ ﴿٩﴾

10. Dhe të cilët janë të përpiktë ndaj Namazeve të tyre,

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلٰوةِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١٠﴾

11. Të tillët janë trashëgimtarë të denjë,

أُولٰٓئِكَ هُمُ الْوٰرِثُونَ ﴿١١﴾

12. Që do ta trashëgojnë Firdosin (xhenetin), ku do të banojnë përgjithmonë.³

الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا
خٰلِدُونَ ﴿١٢﴾

13. Vërtet, Ne e kemi krijuar njeriun nga ekstrakti i baltës,⁴

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِنْ سَلٰةٍ مِنْ طِينٍ ﴿١٣﴾

14. Mandej, Ne e kemi vendosur atë si një pikë sperme në një vend të sigurt (mitër),

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٤﴾

15. Mandej, Ne e kemi trajtuar (spermën) në pikës gjaku; mandej atë pikës gjaku e kemi trajtuar në një copë

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْمًا فَكَسَوْنَا

³ Meqë besimtarët e pranuan një vdekje për hir të Zotit, Ai do t'u japë një jetë të amshueshme në xhenet.

⁴ Pasi u përmenden gjendje të ndryshme të evolucionit shpirtëror të njeriut, Kurani vazhdon t'i përmendë gjendje të ndryshme të evolucionit fizik të tij. Kështu krijon një krahasim e ngjashmëri ndërmyjet këtyre dy gjendjeve. Edhe shkencë biologjike e vërteton Kuranin lidhur me krijimin biologjik të njeriut.

mishi; mandej Ne e kemi shndërruar atë copë mishi në eshtra dhe mandej eshtrave u veshëm mishin, mandej atë e kemi trajtuar në një krijesë tjetër (u bë njeri). Pra, I Bekuar është ai Allah që është Krijuesi më i mirë.

الْعِظَمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأَهُ خَلْقًا آخَرَ ط
فَتَبَرَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ⑤

16. Mandej, pas kësaj (krijese) ju do të vdisni me siguri.

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ط

17. Mandej, në Ditën e Kiametit ju do të ringjalleni.⁵

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ⑥

18. Dhe Ne kemi krijuar mbi ju shtatë rrugë (shpirtërore), dhe Ne kurrë nuk jemi të pakujdesshëm ndaj krijesave Tona.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقٍ ۗ وَمَا كُنَّا
عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ⑦

19. Dhe Ne e kemi lëshuar me masë ujin nga qielli, dhe Ne e mundësuar të qëndrojnë në tokë, dhe vërtet Ne kemi fuqi ta zhdukim atë.⁶

وَ أَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنَتْهُ
فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِنَّا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ لَقَادِرُونَ ⑧

20. Dhe, mandej, Ne (me anë të atij ujë) kemi prodhuar për ju kopshte hurmash e rrushi ku keni pemë me bollëk dhe ju hani prej tyre.

فَأَنشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ
لَّكُمْ فِيهَا فَوَاحِشٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ⑨

21. Dhe (Ne e krijuam për ju edhe) një lis,⁷ që del nga Mali Sina, që jep vaj

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْثُرُ

⁵ Njeriu pas vdekjes do të ringjallet që të vazhdojë progresin shpirtëror në jetën e Ahiretit, që do të jetë një jetë e amshueshme.

⁶ Ajeti tregon qartë se si Zoti ia plotëson nevojat fizike e shpirtërore njeriut. Tërë jeta e tij varet prej ujit që vjen prej qiellit me anë të shiut, të borës e të breshërit, ashtu Zoti zbret ujë shpirtëror në formën e diktimit hyjnor, pa të cilin s'ka jetë shpirtërore.

dhe salcë për ngrënësit.

بِالدُّمْنِ وَصَبِغٍ لِلْأَكْلَيْنِ ﴿٢١﴾

22. Dhe për ju ka mësim edhe në kafshët. Ne ju japim për të pirë atë lëng (qumësht) që është në barqet e tyre, dhe ju prej tyre keni shumë dobi të tjera, edhe nga mishi i disave ju hani.

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً ۖ نَسْتَقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٢٢﴾

23. Dhe mbi to dhe mbi anijet ju barteni.

عَلَىٰ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفَالِكِ لِيُحَمِّلُونَ ﴿٢٣﴾

24. Dhe Ne me të vërtetë e kemi dërguar Nuhin në drejtim të popullit të tij, dhe ai tha: O populli im, adhurojeni vetëm Allahun. Ju nuk keni ndonjë Zot tjetër pos Atij. Pra, a nuk do t'i frikësoheni Atij?

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ ۖ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٤﴾

25. Dhe paria e popullit të tij, që nuk e pranuan besimin, thanë: Ky është vetëm një njeri i vdekshëm si ju dhe që dëshiron të ketë superioritet mbi ju. Dhe po të dëshironte Allahu (të dërgonte ndonjë Profet), Ai me siguri do t'i dërgonte engjëjt. Ne nuk kemi dëgjuar për një rast të tillë as prej të parëve tanë!

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ ۗ لَا يُرِيدُ أَنْ يَفْضَلَ عَلَيْكُمْ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً ۚ مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾

26. Ai është vetëm një njeri i çmendur, prandaj prisni pak për ta parë përfundimin e tij.

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فُتِّرَ بَصُؤَاهُ ۚ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٢٦﴾

27. Nuhi tha: O Zoti im, më ndihmo, sepse ata po më përgënjeshtrojnë.

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونِ ﴿٢٧﴾

[/] Fjala është për ullirin.

28. Pra, Ne iu drejtuam atij me diktim: Ndërtoje Arkën para syve Tanë (nën mbikëqyrjen Tonë) dhe sipas diktimit Tonë. Dhe kur do të vijë urdhëri Ynë dhe do të shpërthejnë burimet e tokës, ngarko në të prej secilit lloj nga një çift kafshësh (për të cilat Ne të urdhërojmë ty) dhe familjen tënde, me përjashtim të atij (djalit) ndaj të cilit ka marrë fund vendimi Ynë, dhe mos flit me Mua lidhur me ata që e tepruan, se ata me siguri do të mbyten.

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا
وَوْحَيْنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُّورُ
فَأَسْلَكَ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ
وَلَا تَخَاطَبُنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ
مُغْرَقُونَ ﴿٢٨﴾

29. Dhe kur të vendoseni mirë në Arkë, ti dhe ata që janë me ty, thuaj: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili na shpëtoi neve nga populli tiran.

فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ
فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَّيْنَا مِنَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٩﴾

30. Dhe (kur do të zbritni nga Arka) thuaj: O Zoti im, zbritmë në një vend të bekuar, sepse Ti je më i miri prej atyre që e vendosin popullin në ndonjë vend!

وَقُلْ رَبِّ أَنْزِلْنِي مُنْزَلًا مُبْرَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْمُنْزِلِينَ ﴿٣٠﴾

31. Vërtet, në këtë (ngjarje) ka shumë Shenja. Dhe vërtet Ne i sprovovjmë njerëzit.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣١﴾

32. Mandej, pas tyre Ne ngritëm një popull tjetër.

ثُمَّ أَنْشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe Ne e kemi dërguar një Profet vetë nga mesi i tyre, duke ia dhënë këtë mesazh: Adhurojeni vetëm Allahun, ju nuk keni ndonjë Zot tjetër pos Atij. Pra, a nuk doni të shpëtoni?

فَأَرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا
اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ آلِهَ غَيْرِهِ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe paria e popullit të tij, që nuk e kanë pranuar besimin dhe e mohuan takimin e Ahiretit (me Zotin e tyre), dhe të cilëve Ne u patëm dhënë rehati e komoditet në këtë jetë, thanë: Ky është vetëm një njeri i vdekshëm si ju e që ushqehet me ato ushqime me të cilat ushqeheni ju dhe pi nga ato pije që i përdorni edhe ju!

وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
وَكَذَّبُوا بِلِقَاءِ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفْنَاهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ لَا يَأْكُلُ مِمَّا
تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe nëse do t'i bindeni një njeriu si ju, atëherë ju me siguri do të pësoni humbje.

وَلَيْنَ اطَّعْتُمْ بِشَرًّا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا
لَخَسِرُونَ ﴿٣٥﴾

36. A ju frikëson se kur do të vdisni ju dhe do të bëheni pluhur e eshtra, prapë ju do të ringjallen!

إِن يَعِدُّكُمْ أَنْتُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا
وَ عِظَامًا أَنْتُمْ مُّخْرَجُونَ ﴿٣٦﴾

37. Është shumë larg realitetit ai premtim që bëhet me ju.

هِيَ هَاتِ هَيْهَاتَ لِمَا تُوعَدُونَ ﴿٣٧﴾

38. S'ka jetë tjetër pos kësaj jete tonë të tanishme; ne herë jemi të gjallë e herë të vdekur, por kurrë nuk do të ringjallemi!

إِنَّ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا
نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٨﴾

39. Ai është vetëm një njeri i cili ka trilluar gënjeshtër kundër Allahut, dhe ne nuk do t'i besojmë kurrë.

إِنَّ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

40. Ai tha: O Zoti im, më ndihmo, sepse ata po më përgënjeshtrojnë!

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كَذَّبُونَ ﴿٤٠﴾

41. Allahu tha: Ata së shpejti do të turpërohen!

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْحَبَنَّ نَدِمِينَ ﴿٤١﴾

42. Atëherë ndëshkimi i zuri ata, siç ishte lajmëruar më parë dhe Ne i kemi bërë si mbeturina. Mallkimi qoftë për popullin mizor!

فَأَخَذْتُمُ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ فَعَلَّيْتُمْ غِيَاءً
فَبُعِدَ اللَّقَوْمُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٢﴾

43. Mandej, pas tyre, Ne kemi ngritur një gjeneratë (popull) tjetër.

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرُونًا آخَرِينَ ﴿٤٣﴾

44. Asnjë popull s'mund ta tejkalojë afatin e tij të caktuar (të shkatërrimit), as nuk mund të shpëtojë duke mbetur mbrapa.

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ ﴿٤٤﴾

45. Pastaj, Ne i kemi dërguar Profetët Tanë njëri pas tjetrit. Kurdoherë që erdhi ndonjë Profet te një popull, ata e përgënjeshtroan. Pra, Ne e kemi shkatërruar njërin pas tjetrit dhe Ne i kemi bërë vetëm mite të së kaluarës. Qoftë mallkimi, pra, për popullin mosbesimtar!

ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا ۖ كُلَّمَا جَاءَ أُمَّةً
رَسُولَهَا كَذَّبُونَهُ فَاتَّبَعْنَا بَعْضَهُمْ بَعْضًا
وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ ۖ فَبُعِدَ لِقَوْمٍ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٤٥﴾

46. Mandej, Ne e kemi dërguar Musain dhe vëllain e tij Harunin bashkë me Shenjat Tona e me një autoritet të hapët,

ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ وَ أَخَاهُ هَارُونَ ۙ بِالْبَيِّنَاتِ
وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٤٦﴾

47. Te Faraoni e te paria e tij, por ata u sollën ndaj tyre me arrogancë dhe ata ishin një popull rebel.

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dhe ata thanë: A t'u besojmë dy njerëzve që janë si ne, kurse populli i këtyre të dyve është nën robërinë tonë!

فَقَالُوا أَنُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا
لَنَا عِبْدُونَ ﴿٤٨﴾

49. Pra, ata i përgënjeshtroan ata të dy, dhe u bënë popull shkatërrues.

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٩﴾

50. Dhe Ne i kemi dhënë Musait Librin, që ata ta gjejnë rrugën e drejtë.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dhe birin e Merjemes dhe nënën e tij e kemi bërë një Shenjë, dhe u kemi dhënë strehim në një vend të lartë me plot lugina e burime me ujë të rrjedhshëm.⁸

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى رَبْوَةٍ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥١﴾

52. (Ne thamë) O ju Profetë, hani prej gjërave të pastra dhe bëni vepra të mira. Vërtet, Unë gjithnjë jam në dijëni ndaj asaj që bëni ju.⁹

يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ كُلُّوَا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾

53. Dhe ta dini se ky komunitet i juaj (i Profetëve) është i vetmi komunitet, dhe Unë jam Zoti juaj. Pra, Më pranoi Mua si mbrojtësin tuaj!¹⁰

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ ﴿٥٣﴾

54. Por ata e kanë copëtuar Sheriatin dhe u ndanë në grupe, dhe secili grup

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٥٤﴾

⁸ Jeta dhe vdekja e Isait a.s. është bërë një temë që u diskutua në shekujt e kaluar e po diskutohet edhe sot e kësaj dite. Kurani flet me një gjuhë të qartë e të kuptueshme se ai as nuk ka vdekur mbi kryq e as nuk ka vdekur në një moshë të re, por ai u shpëtua nga vdekja e kryqit dhe mandej shkoi në një vend të lartë malor me plot lugina e ujëvara. Ky vend, siç na tregon historia, është Kashmiri në Indi. Këtë e vërteton Bibla, dhe historia e jehudëve dhe e hindusve. Themeluesi i Xhematit Mysliman Ahmadija ka shkruar një libër me titull *Masihu në Indi*, ku ai hedh dritë me argumente të pathyeshme rreth udhëtimit të Isait a.s. për në Indi e rreth vdekjes së tij në atë vend ku gjendet edhe varri i tij. Po ashtu edhe një udhëtar rus, Nikolla Notoviçi, i cili i bëri vizitë Lindjes së Largët në 1877, në librin e tij *Jeta e panjohur e Krishtit* shkruan se Krishti erdhi në Kashmir. Libri *Masihu në Indi* ka dalë në gjuhën shqipe, andaj i këshilloj lexuesit dhe kërkimtarët e vërtetësisë që ta studiojnë librin në fjalë.

⁹ Ajeti paraqet një fakt se ushqimi ka ndikim të thellë në veprat e njeriut. Këtë e vërteton edhe medicina bashkëkohore. Prandaj, Islami na këshillon të hamë gjëra të pastra.

¹⁰ Të gjithë Profetët formojnë një komunitet, sepse ata vijnë prej Zotit Një dhe me mësim e predikim të njëjtë.

krenohej me atë që kishte marrë për vete.¹¹

55. Pra, lërinia ata për një kohë në ngatërrimin e tyre.

فَدَّرَهُمْ فِي غَمَرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٥﴾

56. A mendojnë ata se Ne me atë që u japim nga pasuria dhe nga fëmijët,

أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَنِينَ ﴿٥٦﴾

57. I nxitojmë në drejtim të hirësive? Jo, ata s'e kuptojnë realitetin.

نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ ۗ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٧﴾

58. Vërtet, ata të cilët dridhen nga frika e Zotit të tyre,¹²

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ ﴿٥٨﴾

59. Dhe ata të cilët u besojnë Shenjave të Zotit të tyre,

وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

60. Dhe ata të cilët nuk i shoqërojnë partnerë Zotit,

وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ ﴿٦٠﴾

61. Dhe ata të cilët shpenzojnë pasurinë e tyre (në rrugën e Allahut) që u është dhënë, dhe zemrat e të cilëve dridhen nga frika se një ditë do të kthehen te Zoti i tyre,

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ ۚ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ ﴿٦١﴾

62. Të tillët janë ata që nguten të bëjnë vepra të mira dhe përpiqen të dalin përpara njëri-tjetrit në bamirësi.

أُولَٰئِكَ يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ ﴿٦٢﴾

¹¹ Pas vdekjes së Profetit, ndjekësit e tij ndahen në grupe e në sekte.

¹² Ajeti tregon se kur u recitohet Kurani mosbesimtarëve, ata shmangen dhe largohen me arrogancë e duke e nënçmuar atë.

63. Dhe Ne nuk e ngarkojmë ndonjëri ndryshe, por sipas kapacitetit të tij; dhe te Ne ka një libër që flet të vërtetën, dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ
يَبْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٣﴾

64. Por zemrat e tyre (mosbesimtarëve) janë në pakujdesi ndaj këtij mësimi, dhe, përveç kësaj, kanë edhe vepra të tjera të këqija që janë duke bërë ata,

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ
مِنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَمَلُونَ ﴿٦٤﴾

65. Derisa kur Ne i zëmë me dënim pasanikët e tyre, ata menjëherë fillojnë të bëjnë lutje me britmë.

حَتَّىٰ إِذَا أَحَدْنَا مُتَرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ
يَجْرُونَ ﴿٦٥﴾

66. Atëherë Ne u themi: Mos bërtitni sot për ndihmë, ju nuk do të keni ndihmë prej Nesh!

لَا تَجْرُوا الْيَوْمَ ۚ إِنَّكُمْ مِنَّا لَا تُنصَرُونَ ﴿٦٦﴾

67. Vërtet, ajetet e Mia juve ju recitoheshin, por ju ktheheshit mbrapa duke iu shmangur.

قَدْ كَانَتْ آيَاتِنَا تُنزلُ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَيَّ
أَعْقَابِكُمْ تَنْصِرُونَ ﴿٦٧﴾

68. E duke shprehur arrogancë dhe duke i mbajtur kuvendime natën ku flisnit vetëm dokrra.

مُسْتَكْبِرِينَ ۚ بِهِ سِمِرًا تَهْجُرُونَ ﴿٦٨﴾

69. A s'kanë menduar thellë, pra, rreth Fjalës Hyjnore (Kuranit), apo mos u erdhi atyre ndonjë premtim që nuk u pat ardhur të parëve të tyre?

أَفَلَمْ يَدَّبَّرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ
يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٩﴾

70. Ose a nuk e kanë njohur Profetin e tyre që e përgënjeshtronjë atë?

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُكْرُونَ ﴿٧٠﴾

71. Ose a thonë: Ky është njeri i

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ ۚ بَلْ جَاءَهُمُ بِالْحَقِّ

çmendur! Jo, por ai ua ka sjellë të vërtetën, dhe shumica prej tyre e urrejnë të vërtetën.

وَكَثُرَهُمُ لِلْحَقِّ كِرْهُونَ ﴿٧٠﴾

72. Dhe sikur t'i pasonte e vërteta dëshirat e tyre, do të shkatërroheshin qielli e toka dhe gjithçka që ekziston në të. Jo, Ne u kemi sjellë atyre burimin e nderit të tyre (Kurani që i lartëson moralisht, ekonomikisht, politikisht, shpirtërisht dhe fizikisht ndjekësit e vet), mirëpo ata po largohen vetë nga burimi i nderit të tyre.

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ ۗ بَلْ أَنْتَهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٢﴾

73. Ose a kërkon ti prej tyre ndonjë shpërblim? Por, shpërblimi i Zotit tënd është më i miri, dhe Ai është më i miri prej të gjithë furnizuesve.

أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجُ رَبِّكَ خَيْرٌ ۗ
وَهُوَ خَيْرُ الرَّزُقِينَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe ti me të vërtetë i fton ata në drejtim të rrugës së drejtë.

﴿٧٤﴾ وَاتِّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٤﴾

75. Dhe ata të cilët nuk e besojnë Ahiretin, devijohen nga rruga e drejtë.

وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ
الصِّرَاطِ لَنُكِبُونَ ﴿٧٥﴾

76. Dhe nëse Ne i mëshirojmë ata dhe u a largojmë mjerimin, ata (mosbesimtarë) pa tjetër do të hynin më thellë në rebelizmin e tyre.

وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٍّ لَلَجُّوا
فِي طُعْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٦﴾

77. Vërtet, Ne i kemi zënë ata me një ndëshkim të ashpër, por prapë ata nuk u përulën para Zotit të tyre, as nuk iu drejtuan me lutje.

وَلَقَدْ أَحَدْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكْبَرُوا
لِرَبِّهِمْ وَمَا يَنْصُرُهُونَ ﴿٧٧﴾

78. Derisa kur Ne ua hapëm një derë të ndëshkimit të ashpër, atëherë ata mbetën të dëshpruar.

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ
إِذَا هُمْ فِيهِ مُبَسُوتُونَ ﴿٧٨﴾

79. Dhe Allahu është ai që i ka krijuar për ju veshët dhe zemrat, por shumë pak janë ata që dalin mirënjohës.¹³

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ
وَالْأَفْئِدَةَ ۗ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٩﴾

80. Dhe Ai është Zoti i cili ju shpërndan nëpër tokë, dhe te Ai do të tuboheni ju.

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ
تُخْشَرُونَ ﴿٨٠﴾

81. Dhe Ai është Zoti që ju jep jetë dhe vdekje,¹⁴ dhe ndërrimi i natës e i ditës është nën kontrollin e Tij. Pra, a nuk kuptoni ju?

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ ۗ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨١﴾

82. Por, ata thanë ashtu siç thoshin të parët e tyre.

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨٢﴾

83. Ata thoshin: Qysh! Kur do të vdesim ne dhe do të bëhemi vetëm pluhur e eshtra, a me të vërtetë do të ringjallemi?

قَالُوا ۗ إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّ عِطَافًا
ۗ إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٣﴾

84. Ky është ai premtim që më parë na është dhënë neve dhe të parëve tanë. Ky s'është gjë tjetër pos miteve të të parëve.

لَقَدْ وَعَدْنَا نَحْنُ وَاَبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ ۗ إِن
هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٨٤﴾

¹³ Një ndër kuptimet e fjalës *Shukr* (falënderim) është të përdorësh në mënyrë të drejtë ndonjë dhuratë a mirësi. Ajeti na tregon se Zoti na fali sytë, veshët dhe zemrat, andaj ne duhet t'i përdorim në mënyrë të drejtë e duhet që me anë të tyre të fitojmë dobi materiale e shpirtërore. Kjo është mënyra më e drejtë edhe më e përshtatshme për ta falënderuar Zotin.

¹⁴ Fjala është për rrënimin e për ngritjen e popujve e kombeve të ndryshme.

85. Thuaju: Tregoni se kujt i takon toka dhe gjithçka që ekziston në të, nëse e dini ju?

قُلْ لِّمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٥﴾

86. Ata do të thonë: Allahut. Thuaju: Përse pra nuk e pranoni këshillën?

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٨٦﴾

87. Thuaju: Kush është Zoti i shtatë qiejve dhe Zoti i Fronit të madh?

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٨٧﴾

88. Ata do të thonë: Allahu. Thuaju: Përse pra nuk e merrni Atë si mbrojtës tuajin?

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٨٨﴾

89. Thuaju: Në dorën e kujt është mbretëria e të gjitha gjërave dhe kush është Ai që u jep strehim të gjithëve, por askush nuk mund të sigurojë strehim kundër ndëshkimit të Tij, tregoni nëse e dini ju?

قُلْ مَنْ بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٩﴾

90. Ata do të thonë: Allahu. Thuaju: Pra si po mashtroheni ju!

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٩٠﴾

91. Pa dyshim, Ne e kemi sjellë për ta të vërtetën, mirëpo ata e përgënjeshtrojnë.

بَلْ أَنْتَهُمُ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٩١﴾

92. Allahu nuk ka marrë për Vete ndonjë djalë, as s'ka ndonjë Zot tjetër bashkë me Të. (Sikur të ishte ndonjë zot tjetër) Secili Zot do të largohet me atë që ka krijuar ai, dhe disa prej tyre me

مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا أَذْنَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٩٢﴾

¹⁵ Ajeti e hedh poshtë kategorikisht dogmën krishtere se Krishti është Zot a biri i Zotit. Zotit nuk i nevojitet të ketë djalë, sepse Ai është Krijues, i Plotfuqishëm dhe i Pavarur.

siguri do të sundonin mbi disa të tjerë. I Pastër dhe i Shenjtë është Allahu dhe është larg asaj që e përshkruajnë.¹⁵

93. Ai e di të padukshmen dhe të dukshmen. Ai është shumë i Lartë mbi të gjithë ata të cilët i konsiderojnë partnerë të Zotit.¹⁶

عَلَّمَ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٧﴾

94. Thuaju: O Zoti im, nëse Ti do të më tregosh (në jetën time) atë që u premtohet atyre (atëherë kjo është vetëm një kërkesë),

قُلْ رَبِّ إِمَّا تُرِيئِي مَا يُوعَدُونَ ﴿٣٨﴾

95. O Zoti im, atëherë mos më bëj ndër mizorët (mos më dëno me ta)!

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

96. Dhe me të vërtetë Ne Jemi të Fuqishëm që të të tregojmë ty atë që u kemi premtuar atyre.

وَأِنَّا عَلَىٰ أَنْ نُبْرِكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَدِيرُونَ ﴿٤٠﴾

97. Lufto kundër së keqës me të mirën. Ne e dimë shumë mirë atë çka flasin ata.¹⁷

إِذْفَعُ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَا يَصِفُونَ ﴿٤١﴾

98. Dhe thuaj: O Zoti im, unë kërkoj strehimin Tënd nga nxitjet e shejtanëve!

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿٤٢﴾

99. Dhe unë kërkoj strehimin Tënd, O Zoti im, që ata (Shejtanë) të më afrohen)!

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿٤٣﴾

¹⁶ Në këtë ajet Zoti paraqet një atribut të vet se Ai e di të padukshmen dhe kështu e hedh poshtë dogmën se Krishti është Zot, sepse Krishti nuk e dinte të padukshmen.

¹⁷ Profeti i Shenjtë këshillohet se ai derisa është në Mekke, duhet ta përballojë me durim e me këmbëngulje torturën nga ana e mosbesimtarëve.

100. Dhe kur i afrohet vdekja njerit prej tyre, ai thotë: O Zoti im, kthemë prapë (në këtë botë),

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
ارْجِعُونِي ۝١٠٠

101. Që të bëj vepra të mira në botë, të cilën e lashë. Kurrë s'do të ndodhë kështu. Kjo është vetëm një fjalë boshe që del nga goja e tij. Dhe mbas tyre do të jetë një pengesë¹⁸ deri në atë ditë kur ata do të ringjallen prapë.

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا ۝
إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ
إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ۝١٠١

102. Dhe kur do t'i fryhet Surit, atë ditë nuk do të mbeten kurrfarë marrëdhënie familjare ndërmjet tyre, as do të pyesin për njëri-tjetrin.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ
يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ ۝١٠٢

103. Atëherë ata, peshoja e të cilëve (peshoja e veprave) do të jetë e rëndë, do të jenë të shpëtuar.

فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ۝١٠٣

104. Ndërsa ata, peshoja e të cilëve do të jetë e lehtë, janë ata që e shkatërruan veten dhe do të jetojnë në xhehenem për një kohë të gjatë.

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَٰئِكَ الَّذِينَ
خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ۝١٠٤

105. Zjarri (i xhehenemit) do t'i djegë fytyrat e tyre dhe ku ata do të ngërdheshen (për shkak të djegjes së fytyrave).

تَلْفَحُ وُجُوهَهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ۝١٠٥

106. Atyre do t'u thuhet: A nuk u recituan para jush ajetet e Mia dhe ju i përgënjeshtrojit?

أَلَمْ تَكُنْ أَلْبِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا
تُكْذِبُونَ ۝١٠٦

¹⁸ Fjala *berzekeh* do të thotë: pengesë, perde a një send që ndërhyr në mes të dy sendeve. Në terminologjinë religjioze përdoret për gjendjen pas vdekjes e deri te ringjallja.

107. Ata do të thonë: O Zoti ynë, fatkeqësia jonë na mposhti neve, dhe ne kemi qenë nje popull i humbur.

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٧﴾

108. O Zoti ynë, nxirrna nga ky zjarr, dhe nëse do t'i përsërisim ato mëkate, atëherë me të vërtetë do të jemi njerëz mizorë!

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِن عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٨﴾

109. Allahu do të thotë: Largohuni dhe hyni në xhehenem dhe mos flisni me Mua!

قَالَ احْسَبُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٩﴾

110. Faktikisht, ka pasur një grup prej robëve të Mi, të cilët thonin: O Zoti ynë, ne e pranojmë besimin, prandaj fali mëkatet tona dhe mëshirona, sepse Ti je më i miri prej të gjithë atyre që mëshirojnë!

إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٠﴾

111. Mirëpo ju i keni përqeshur ata (besimtarë) saqë përqeshjet tuaja shlyen nga mendja juaj përkujtimin Tim, ndërsa ju keni vazhduar t'i përqeshni.

فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِحْرِيًّا حَتَّى أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَضْحَكُونَ ﴿١١١﴾

112. Unë do t'u jap atyre shpërblim të përshtatshëm për shkak të durimit të tyre, dhe ata, pa dyshim, janë ngadhënjimtarë.

إِنِّي جَزَيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا إِنَّهُمْ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿١١٢﴾

113. Atëherë Allahu do t'i pyesë: Sa vjet keni qëndruar në tokë?

قُلْ كَمْ لَبِئْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٣﴾

114. Ata do të thonë: Ne kemi qëndruar një ditë ose vetëm një pjesë të ditës. Pra pyeti ata që dinë të llogarisin.

قَالُوا لَيْشْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَسَلِ الْعَادِينَ ﴿١١٤﴾

115. Allahu do të thotë: Keni qëndruar vetëm pak, sikur ta kishit ditur!

قُلْ إِنْ لِمِئْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا نَّوْ أَنْكُمْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿١١٥﴾

116. Çfarë! A keni menduar se Ne ju kemi krijuar pa ndonjë qëllim, dhe se ju nuk do të ktheheni prapë te ne?¹⁹

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا
لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٦﴾

117. I Madhërishëm është Allahu, Mbret i Vërtetë. S'ka Zot tjetër pos Atij, Zoti i Fronit të Madhërishëm.

فَتَحَلَّى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٧﴾

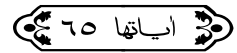
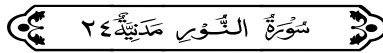
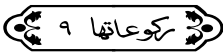
118. Dhe ai që në vend të Allahut thërret ndonjë Zot tjetër për të cilin ai s'ka argument, do të përgjigjet para Zotit të tij. Vërtet, mosbesimtarët kurrë nuk dalin ngadhënjimtarë.

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ
بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ ﴿١١٨﴾

119. Dhe ti thuaj: O Zoti im, falmë dhe mëshirom, sepse Ti je më i miri prej të gjithë atyre që mëshirojnë!

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ
رَبِّ الرَّحِيمِينَ ﴿١١٩﴾

¹⁹ Jeta e njeriut ka një qëllim të lartë që ai të ketë marrëdhënie me Krijuesin e vet dhe që të kalojë jetën sipas predikimeve të Tij.

1. Në emer të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

2. Kjo është një Sure të cilën Ne e kemi zbritur dhe mësimet e së cilës Ne i kemi bërë të obliguara; dhe Ne i kemi diktuar në të urdhërat e qarta me qëllim që të këshilloheni.¹

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

3. Laviren dhe kurvarin t'i rrihni secilin prej tyre me nga njëqind kamxhikë, dhe në zbatimin e urdhërit të Allahut, mos shprehni mëshirë ndaj këtyre të dyve, nëse e besoni Allahun dhe Ditën e Fundit. Dhe gjatë zbatimit të dënimit le të jetë prezant një grup besimtarësh që ta shohin dënimin.²

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ۗ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ
الْمُؤْمِنِينَ

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 65 ajete. Në fund të Sures Al-Mominun flitet se do të dalin disa myslimanë të tillë që duke përparuar në fushën shpirtërore, do të gëzojnë përkrahjen e Allahut. Në këtë Sure përmenden ato rrugë dhe ato shtigje që na shpiejnë drejtë përkrahjes së Allahut. Duke e përmendur ngjarjen e Ifkut, përmenden me hollësi ato çështje që i japin një hov dhe një përparim sistemit familjar dhe shoqëror të një populli, dhe me anën e të cilave mund të përfitohet zhvillimi kërkues moral dhe shpirtëror. Mirëpo për ta arritur këtë qëllim duhet që populli të ketë sistemin e Kilafetit.

¹ Prej të gjitha kaptinave të Kuranit vetëm kjo kaptinë në mënyrë specifike u quajt Sure dhe kjo signifikon se si fjala Sure referon gradën a dinjitetin, kështu myslimanët duke vepruar sipas dispozitave të kësaj Sureje mund të fitojnë respekt e dinjitet të madh.

² Dëlirësia si virtyti moral zë një vend të rëndësishëm në kodin ligjor të Islamit. Kjo Sure bën fjalë rreth disa dispozitave mjaft të rëndësishme që e ruajnë dëlirësinë. Përkundër kësaj, Kurani ka paraparë masa të rrepta ndëshkuese kundër atyre që bëjnë kurvëri, sepse kurvëria është një prej veseve më të shëmtuara që bren në themel civilizmin dhe lumturinë e një shoqërie njerëzore. Sipas Kuranit, duhet të rrihen me një qind kamxhikë si laviri ashtu edhe lavirja, kundër të cilëve vërtetohet fajti. Kjo masë e rreptë jepet me qëllim që t'u jepet mësim atyre edhe

4. Kurvari s'mund të martohet pos vetëm me laviren a me ndonjë idhujtare, dhe një lavire s'mund të martohet pos vetëm me kurvarin a me ndonjë idhujtar. Një gjë e tillë është e ndaluar për besimtarët.³

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً
وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ
وَحَرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ①

5. Dhe ata që shpifin për gratë e ndershme dhe nuk paraqesin katër dëshmitarë, duhet të rrihen me nga tetëdhjetë kamxhikë dhe asnjëherë mos e pranoni dëshminë e tyre, sepse njerëzit e tillë janë të prishur.⁴

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا
بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً
وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا ② وَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ③

6. Pos atyre, të cilët pas kësaj pendohen dhe e përmirësojnë veten, sepse Allahu fal shumë dhe mëshiron shumë.⁵

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا ④
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ⑤

7. Dhe përsa u përket atyre, që i akuzojnë gratë e tyre (për kurvëri) dhe s'kanë dëshmitarë pos vetes së tyre,

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ
شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ

njerëzve të tjerë që të largohen nga imoraliteti që e rrënon familjen dhe shoqërinë e tyre, dhe me qëllim që njerëzit të kenë morale të larta që e përbëjnë një shoqëri të lumtur e të ndershme. Sipas këtij ajeti del qartë se dënimi me gurëzim nuk është në praktikë për këtë akt penal.

³ Fjala *nikah* zakonisht përdoret për deklaratën e martesës ligjore. Mirëpo në gjuhën arabe kjo fjalë përdoret edhe për marrëdhëniet seksuale ndërmjet mashkullit e të femrës. Këtu është fjala për marrëdhënie intime seksuale.

⁴ Vepra tjetër që, pas kurvërisë, është mjaftë e rrezikshme për një shoqëri dhe që e bren vitalisht shoqërinë e shëndoshë, është shpifja kundër njerëzve të pafajshëm. Islami dëshiron ta çrrënjësojë këtë akt të ndytë, andaj merr masa të rrepta kundër atyre që u shpifin meshkujve e grave të ndershme e të pastra. Sipas këtij ajeti akuzuesi duhet të sjellë katër dëshmitarë që japin dëshmi që e kanë parë vetë të akuzuarin duke bërë kurvëri. Por, nëse ai nuk sjell katër dëshmitarë, atëherë akuza e tij do të konsiderohet si shpifje dhe ai duhet të dënohet ashpër dhe nuk do të pranohet kurrë dëshmia e tij.

⁵ Nëse akuzuesi (shpifës) pendohet, atëherë pas përmirësimit të tij mund të pranohet dëshmia e tij, mirëpo dënimi i parë patjetër zbatohet kundër tij.

atëherë në këtë rast secili prej tyre duhet të betohet katër herë në emër të Allahut se ai flet të vërtetën.

أَرْبَعٌ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

8. Dhe herën e pestë ai duhet të thotë se mallkimi i Allahut qoftë mbi të, nëse ai gënjen.

وَالْحَامِسَةَ ۗ أَنْ لَعَنَتَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٨﴾

9. Dhe ajo (grua e akuzuar prej burrit) mund ta largojë dënimin prej vetes, duke u betuar katër herë në emër të Allahut se ai (burri) është ndër gënjeshtarët,

وَيَدْرُؤُا عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعٌ شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٩﴾

10. Dhe herën e pestë ajo duhet të thotë se zemërimi i Allahut do ta godasë atë (grua), nëse ai flet të vërtetën.

وَالْحَامِسَةَ ۗ أَنْ غَضَبَ اللَّهُ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠﴾

11. Dhe sikur të mos ishte hirësia dhe mëshira e Zotit ndaj jush, dhe sikur të mos ishte Allahu tobepranues dhe i Urtë (do të shkatërroheshit ju).

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ يَغْفِرَ اللَّهُ تَوَابًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

12. Vërtet, ata që e kanë trilluar shpifjen e madhe,⁶ janë një grup prej jush. Mos e konsideroni këtë incident si diçka të keqe për ju, por, përkundrazi, është në dobinë tuaj (sepse për shkak të këtij

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِّنْكُمْ ۗ لَا تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَّكُم ۗ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ ﴿١٢﴾

⁶ Fjala është për atë shpifje që hipokritët e disa besimtarë e ngritën kundër bashkëshortes së Profetit të Shenjtë, Ajshe. Në një udhëtim lufte kundër fisit Beni Mustalik në vitin V, Profeti i Shenjtë e kishte marrë me vete Ajshen. Gjatë udhëtimit në një vend pushimi, ajo shkoi për nevojë vetjake, por kur u kthye vërejti se e kishte humbur qafören, andaj kthehet ta kërkojë. Pra, kur ajo u kthye karvani kishte marrë rrugën dhe ajo mbeti atje. Pas pak kohe Hazrat Safvani që ishte në prapavijë erdhi, ai e njohu dhe e hipi në deve dhe vetë ishte në këmbë. Kur iu bashkuan karvanit, hipokritët shfrytëzuan rastin dhe filluan të përhapnin shpifje të ndryshme. Atëherë Allahu e shpalli këtë ajet dhe e liroi Ajshen nga shpifjet e tyre.

incidenti ju morët një mësim të mirë). Secili prej tyre do të ketë dënim sipas pjesëmarrjes në mëkat, kurse ai që ka luajtur rolin kryesor (në këtë shpifje),⁷ do të ketë një ndëshkim të madh.

13. E përse besimtarët dhe besimtare, kur kanë dëgjuar këtë (shpifje), nuk kanë menduar mirë për popullin e vet dhe përse s'kanë thënë: Kjo është një shpifje e hapët?

14. Përse s'kanë sjellë katër dëshmitarë ata të cilët e fabrikuan këtë shpifje? Dhe kur ata, sipas ligjtit të Zotit, s'kanë sjellë dëshmitarë, atherë ata janë gënjeshtarë në sy të Allahut.

15. Po të mos ishte mirësia dhe mëshira e Allahut ndaj jush, në këtë botë e në Ahiret, një ndëshkim i madh do t'ju kishte rrethuar për shkak të kësaj shpifjeje në të cilën u hodhët ju.

16. Sepse ju keni filluar ta mësoni këtë shpifje nga gjuha e njëri-tjetrit dhe keni filluar të thoni nga gojët tuaja atë, për të cilën ju s'keni pasur dije, dhe ju e keni konsideruar të parëndësishme, kurse tek Allahu kjo (shpifje) ishte një gjë mjaft e rëndë.

17. Dhe përse, kur e keni dëgjuar këtë,

وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

لَوْ لَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنْفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

لَوْ لَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَقَوْلُكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٤﴾

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِأَلْسِنَتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّئًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

وَلَوْ لَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا

⁷ Fjala është për Abdullah bin Ubej bin Selulin, që e trilloi këtë shpifje.

nuk thatë: Neve nuk na ka hije të flasim rreth asaj (shpifjeje). I Shenjtë je Ti, O Zot, kjo është shpifje e rëndë.

أَنْ تَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٠﴾

18. Allahu ju këshillon që një gjë e tillë mos e përsërisni kurrë, nëse jeni besimtarë të vërtetë.

يَعْظُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبَدًا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾

19. Dhe Allahu i shpjegon për ju urdhërat e Tij, dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

وَيَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٢﴾

20. Vërtet, ata të cilët dëshirojnë që në mesin e besimtarëve të përhapet imoraliteti, do të kenë një ndëshkim të ashpër në këtë botë dhe në Ahiret. Dhe Allahu e di e ju nuk e dini.⁸

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

21. Dhe po të mos ishte mirësia dhe mëshira e Allahut ndaj jush (ju do të shkatërroheshit), Vërtet, Allahu është i Butë dhe i Mëshirshëm.

وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾

22. O ju besimtarë! Mos ecni në gjurmët e shejtanit; dhe kush ecën në gjurmët e shejtanit duhet ta dijë se ai (shejtani) këshillon për vepra të turpshme e të ndyta. Dhe po të mos ishte mirësia dhe mëshira e Zotit ndaj jush, asnjë prej jush kurrë nuk do të bëhej i dëlirë; por Allahu e bën të dëlirë atë, të cilin e do Ai. Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوتِ الشَّيْطَانِ ۖ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۖ وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا ۗ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُرِيدُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

⁸ Islami e ndalon në mënyrë të ashpër që të përhapet imoraliteti, ndytësia shpirtërore dhe papastërtia në një shoqëri të shëndoshë.

23. Dhe nuk duhet që të ndershmit dhe pasanikët brenda jush të betohen se nuk do t'u japin ndihmë të afërmve dhe të varfërve dhe atyre të cilët për hir të Allahut imigruan. Por, duhet që t'ua falin gabimet e tyre dhe të sillen butësisht ndaj tyre. A nuk dëshironi ju që Allahu t'ju falë juve? Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

وَلَا يَأْتَلِ أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ
 أَنْ يُؤْتُوا أَوْلِيَ الْقُرْبَىٰ وَالْمَسْكِينِ
 وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۗ وَلِيَعْفُوا
 وَيُصْفَحُوا ۗ أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
 لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٦﴾

24. Vërtet, ata të cilët i akuzojnë gratë e ndershme, të pakujdesshme (nga sherri i sherrxhinjve) dhe besimtare, do të mallkohen në këtë botë e në Ahiret. Dhe për ta do të jetë një ndëshkim i pikëllueshëm.⁹

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغُفْلَاتِ
 الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنُوا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۗ وَلَهُمْ
 عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٧﴾

25. Atë ditë kur gjuhët e tyre dhe duart e tyre dhe këmbët e tyre do të japin dëshmi kundër veprave të tyre që i bënin ata,

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ
 وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦٨﴾

26. Po atë ditë Allahu do t'ua japë shpërblimin e tyre të plotë, dhe do të marrin vesh se vetëm Allahu është Vërtetësia e qartë (absolute).

يَوْمَئِذٍ يُؤْفِكُهُمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقِّ
 وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ ﴿٦٩﴾

27. Të këqijat¹⁰ (fjalë a vepra ose gra) janë karakteristika e njerëzve të këqij, dhe njerëzit e këqij janë për të këqijat. Kurse të mirat (fjalë a vepra ose burra) janë karakteristikat e njerëzve të mirë.

الْحَيِّثُ لِلْحَيِّثِينَ وَالْحَيُّونَ لِلْحَيِّثَاتِ
 وَالظَّالِمَاتُ لِلظَّالِمِينَ وَالظَّالِمُونَ لِلظَّالِمَاتِ
 وَأُولَٰئِكَ مَبَرَّءُونَ مِمَّا يَفْعَلُونَ ۗ لَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ﴿٧٠﴾

⁹ Fjala *Gafilat* referon pafajsinë e Ajshes.

¹⁰ Fjala është për vepra e për biseda të ndyta e të kota.

Këta janë të pafajshëm prej të gjitha akuzave (të armiqve). Për njerëzit e tillë është shkruar falje dhe furnizim i ndershëm.

28. O ju besimtarë, mos hyni në shtëpi të huaja pa kërkuar leje dhe pa i përshëndetur banorët e tyre. Kjo do të jetë e dobishme për ju dhe (si rezultat i kësaj) do të pranoni këshillën (do të bëni vepra të mira).

29. Mirëpo, nëse ju nuk gjeni aty ndonjë person, atëherë mos hyni në to derisa t'ju jepet leje, e nëse ju thuhet kthehuni, atëherë kthehuni, se kjo është më mirë për ju. Allahu e di mirë çka vepron ju.

30. Nuk është mëkat për ju, nëse hyni në shtëpi të pabanuara dhe në to i keni gjërat tuaja. Allahu e di mirë atë që e zbuloni dhe që e mbani të fshehtë.

31. Thuaju besimtarëve që t'i frenojnë sytë e tyre dhe t'i ruajnë organet sekrete të tyre! Një hobi e tillë do t'u sjellë dëlirësi, dhe çka bëjnë ata, Allahu e di mirë.

32. Dhe thuaju besimtareve që edhe ato t'i frenojnë sytë e tyre dhe t'i ruajnë organet sekrete të tyre, dhe nuk duhet t'i reklamojnë bukuritë e tyre, përveç atyre bukurive që manifestohen vetvetiu

وَرَزَقَ كَرِيمًا ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا
غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتُسَلِّمُوا
عَلَىٰ أَهْلِهَا ۗ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾

فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا
حَتَّىٰ يُؤْذَنَ لَكُمْ ۗ وَإِن قِيلَ لَكُمُ ارْجِعُوا
فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٢٩﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٣٠﴾

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَعْضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ
وَ يَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ۗ ذَٰلِكَ أَزْكَىٰ لَهُمْ ۗ
إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿٣١﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَعْضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ
وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ
إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ

(shtati, hollësia e trashësia); dhe duhet ta mbajnë shaminë e tyre në mënyrë që të mbulohet gjoksi dhe koka. Ato nuk duhet t'ia reklamojnë bukuritë e tyre askujt pos burrave të tyre, etërve të tyre, etërve të burrave të tyre, bijëve të tyre, bijëve të burrave të tyre, vëllezërve të tyre, bijëve të vëllezërve të tyre, bijëve të motrave të tyre, shoqeve të tyre, robërshave të tyre që i kanë në pronësinë e tyre, djemve të paaftë për marrëdhënie (seksuale), fëmijëve, të cilët ende nuk dinë rreth organeve sekrete të femrave. Dhe nuk duhet që ato t'i përplasim këmbët e tyre nëpër tokë me qëllim që të zbulohen zbukurimet e tyre. Dhe drejtohuni Allahut, o ju të gjithë besimtarë, që të ngadhënjoni ju!¹¹

33. Dhe martoni vejushkat tuaja dhe robërit e ndershëm e robërshat tuaja të ndershme. Nëse janë të varfër, Allahu do t'i begatojë me anë të mirësisë së vet, Allahu është shumë Bujar dhe i Gjithëdijshëm.¹²

34. Dhe duhet që ata të cilët s'kanë mundësi martese të përmbahen derisa Allahu t'i begatojë nga mirësia e vet. Dhe ata që janë në pronësinë tuaj, kërkojnë prej jush të lirohen në bazë të

عَلَىٰ جُيُوبِهِمْ ۖ وَلَا يُدِينَنَّ زَيْنَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ الشَّجَرَةَ غَيْرَ أُولِي الْأَرْبَابَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوَاتِ النِّسَاءِ ۖ وَلَا يُضْرَبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ ۗ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهُ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾

وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ ۗ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُعْزِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾

وَلَيْسَتَعْفِيفُ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُعْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَالَّذِينَ يَبْتِغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

¹¹ Në këtë ajet është përmendur filozofia islamike e ferexhes. Për këtë ne kemi bërë një diskutim të hollësishëm në librin *Filozofia e Mësimeve të Islamit* në gjuhën shqipe.

¹² *Ajama* është shumësi i fjalës *Ajim* që do të thotë: grua pa burrë, vejushkë, grua e pamartuar dhe virgjëreshë (Lane)

kompensimit, atëhëre i lironi duke shkruar marrëveshje, nëse dini se janë të besueshëm. Dhe nëse ata s'kanë pasuri, jepuni nga pasuria që Allahu ju dhuroi juve. Dhe mos i detyroni robëreshat tuaja të bëjnë kurvëri me qëllim që ju të fitoni ndonjë dobi të kësaj bote, nëse dëshirojnë të jenë të ndershme. E kush i detyron ato të bëjnë kurvëri, Allahu i fal ato, se e di shtrëngimin e tyre. Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

35. Dhe Ne për ju kemi zbritur Shenjat e qarta, dhe i kemi rrëfyer para jush ndodhitë e atyre që kanë kaluar para jush, ku ka këshillë për ata që i frikësohen Allahut.

36. Allahu është Drita (Nur)¹³ e qiejve dhe e tokës. Shembulli i dritës së Tij është si një kamare ku ka një llampë.¹⁴ Ajo llampë është brenda një globi qelqi. Dhe ai glob duket si një yll i ndritur. Ajo llampë ndizet prej vajit të një peme të bekuar, Ullirit, që s'është as i Lindjes e as i Perëndimit,¹⁵ vaji i të cilit ndizet megjithëse zjarri nuk e prek atë. Kjo

فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا ۗ وَ
أَتَوْهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ ۗ وَلَا
تُكْرِهُوا فَتِيحَتَكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ ۚ إِنَّ أَرْدَنْ
تَحَصَّنًا لِيَبْتَغُوا ۚ عَرَضَ الْحَيَوةِ الدُّنْيَا ۗ
وَمَنْ يُكْرِهَهُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ
إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَ مَثَلًا
مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَ مَوْعِظَةً
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ مَثَلُ نُورِهِ
كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ ۗ الْمِصْبَاحُ فِي
زُجَاجَةٍ ۗ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ
يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُّبْرَكَةٍ ۗ زَيْتُونَةٍ ۗ لَا
شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ ۗ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ
وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ ۗ نُورٌ عَلَى نُورٍ ۗ

¹³ Fjala *Nur* do të thotë: dritë, d.m.th. jeta e njeriut mund të jetë e ndritshme vetëm me anë të Allahut. Pra njeriu duhet të ketë lidhje me Allahun.

¹⁴ Mund të përdoret edhe për Kuranin, e ajeti do të thotë se drita e Kuranit është shumë e ndritshme, që e ndriçon rrethin e tij. Po ashtu është fjala për Profetin Muhammad s.a.s., se ai me vete ka atë dritë të ndritshme që e ndriçon zemrën e mendjen e njeriut.

¹⁵ Kjo do të thotë se mësimet e Kuranit nuk janë apostafat për banorët e lindjes, e as për ata të perëndimit, por për të gjithë njerëzit e rruzullit tokësor.

llampë është përmbledhje dritash. Allahu e drejton nga drita e Tij atë të cilin e do Ai. Dhe Allahu i shpjegon për njerëzit të gjithë shembujt e nevojshëm, dhe Allahu e di shumë mirë çdo gjë.

37. Këto llampa po ndizen në ato shtëpi për të cilat Allahu urdhëroi të lartësohen dhe ku përmendet emri i Tij, dhe nëpër ato shtëpi ku lavdërohet e glorifikohet Allahu në mbrëmje e në mëngjes.¹⁶

38. Këta që e përkujtojnë Allahun janë ata që nuk i pengon as tregtia e as shitblerja nga përkujtimi i Allahut, nga Namazi e nga pagimi i Zakatit. Ata i frikësohen ditës kur do të tronditen e turbullohen zemrat dhe sytë.

39. Si rezultat i kësaj Allahu do t'u japë shpërblimin më të mirë për shkak të veprave të tyre dhe do t'i falë më shumë nga mirësia e Tij. Dhe Allahu i dhuron pamasë atij të cilin e do Ai.

40. Dhe veprat e atyre të cilët nuk e kanë pranuar besimin janë si vegimi në një shkretëtirë, të cilin i etshmi e konsideron ujë, por kur i afrohet s'gjen asgjë, por aty e gjen Allahun, I cili, pra, ia jep plotësisht llogarinë e tij; dhe Allahu është i shpejtë në llogaritje.

يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ^ط وَيَضْرِبُ اللَّهُ
الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ^ط وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ^{١٦}

فِي بُيُوتٍ آذَنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا
اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ^{١٧}

رَجَالٌ لَا تُلَاهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ
ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ^{١٨}
يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ
وَالْأَبْصَارُ^{١٩}

لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمُ
مِّنْ فَضْلِهِ^ط وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِعَزِ
حِسابٍ^{٢٠}

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ بِقِيَعَةٍ
يَّحْسَبُهُ الظَّمَانُ مَاءً^ط حَتَّى إِذَا جَاءَهُ لَمْ
يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَفَّاهُ
حِسَابَهُ^ط وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ^{٢١}

¹⁶ Banorët e atyre shtëpive ku do të jetë drita e Kuranit, do të nderohen në botë e do të ngriten lart.

41. Ose veprat e tyre janë si errësirat në një det të thellë, të cilin e mbulon valë mbi valë dhe mbi ato valët janë retë e dendura, pra janë errësira mbi errësirat, saqë kur njeriu e nxjerr dorën e vet, s'mund ta shohë atë. Ai të cilit Allahu nuk i jep dritë, nuk gjen dritë.

42. A nuk e sheh ti se Allahu është Ai të cilin e lavdërojnë të gjithë që ekzistojnë në qiej¹⁷ e në tokë,¹⁸ dhe zogjtë me rreshta? Secili prej tyre e di metodën e tij të faljes e të lavdërimit. Dhe Allahu e di mirë çka bëjnë ata.¹⁹

43. Dhe Allahut i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. dhe tek Allahu do të kthehem i në të gjithë.

44. A, nuk e ke parë ti se Allahu i nget dalëngadalë retë, mandej i bashkon ato, mandej i grumbullon shtresë pas shtresë dhe ti e sheh shiun se si po bie? Dhe Ai i lëshon nga qielli (retë) gjëra të mëdha si breshëri dhe i çon deri tek ai komb, të cilin e do Ai, dhe i largon prej atij që e do Ai. Nuk është e pamundur që ndriçimi i vetëtimes gati t'i verbojë sytë.

45. Allahu e rrotullon natën e ditën. Në

أَوْ كَظَلَمْتِ فِي جُرْحِ الْجَحِي يَعْتَشُهُ مَوْجٌ
مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ
ظَلَمْتِ بَعْضَهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ
يَدَهُ لَمْ يَكِدْ يَرِبَهَا وَمَنْ لَّمْ يَجْعَلِ اللَّهُ
لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ ﴿١٧﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْخِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرِ صَفَّتِ كُلُّ قَدِّ عِلْمٍ
صَلَاتُهُ وَتَسْبِيحُهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا
يَفْعَلُونَ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ
الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُرْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤَلِّفُ
بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ
جِبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرِفُهُ عَنِ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ
يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٢٠﴾

يَقْلِبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً

¹⁷ Engjëjt.

¹⁸ Banorët e tokës dhe krijesat e planetet e saj.

¹⁹ Persona të shkallës së lartë shpirtërore.

këtë sigurisht ka një mësim për ata që kanë mendje të shëndoshë.

لَاُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٥﴾

46. Dhe Allahu e ka krijuar çdo gjallesë nga uji. Disa prej tyre janë ata që ecin barkazi, dhe ka disa që ecin mbi të dy këmbët e tyre, dhe ka disa që ecin mbi të katër këmbët e tyre. Allahu krijon çka dëshiron Ai. Vërtet, Allahu ka fuqi të bëjë gjithçka që dëshiron Ai.

وَاللَّهُ خَالِقُ كُلِّ دَابَّةٍ مِّن مَّاءٍ ۚ فَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَىٰ رِجْلَيْنِ ۚ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَىٰ أَرْبَعٍ ۗ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٥﴾

47. Ne, me të vërtetë, i kemi zbritur Shenja të qarta. Dhe Allahu u tregon rrugë të drejtë atyre të cilët i do Ai.

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ ۖ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

48. Dhe ata thonë: Ne e besojmë Allahun dhe Profetët e Tij dhe ne kemi premtuar se do të jemi të bindur e mandej, pas këtij premtimi, disa prej tyre u zbrapsën. Këta s'janë besimtarë.

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّىٰ فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّن بَعْدِ ذَلِكَ ۖ وَمَا أُولَٰئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧﴾

49. Dhe kur thirren ata tek Allahu e tek Profeti i Tij, që të gjykojë midis tyre, (vëreni) një grup prej tyre shmanget e largohet.

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿١٨﴾

50. Dhe nëse ata e dinë se e drejta (në gjykim) shkon në favorin e tyre, ata vijnë tek ai me vrapë dhe me bindje të plotë.

وَإِن يَكُن لَّهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ ﴿١٩﴾

51. A mos ka ndonjë sëmundje në zemrat e tyre, apo janë në dyshim, ose mos frikësohen se Allahu dhe Profeti i Tij do të sillen padrejtësisht me ta? Jo,

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولَهُ ۗ بَلْ أُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٠﴾

por ata vetë sillen padrejtësisht ndaj vetes.

52. Përgjigja e besimtarëve, kur thirren në drejtim të Allahut dhe të Profetit të Tij, që ai të gjykojë midis tyre, është vetëm se thonë: Ne kemi dëgjuar dhe ne u bindëm. Dhe të tillët janë ata që do të korrin sukses.

53. Dhe ata që e ndjekin Allahun dhe Profetin e Tij, dhe frikësohen prej Allahut, dhe e pranojnë Atë si strehim sigurimi, do të dalin ngadhënjimtarë.

54. Dhe ata u betuan me betime të forta në emër të Allaut që nëse ti i urdhëron, ata do të dalin nga shtëpitë e tyre për luftë. Thuaju: Mos u betoni! Çka kërkohet prej jush është bindja e sinqertë. Vërtet, Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

55. Thuaj: Dëgjojeni Allahun dhe dëgjojeni Profetin. Por, nëse ktheheni mbrapa, ta dini se atij (Profetit) i takon vetëm aq përgjegjësi me çka është i ngarkuar, ndërsa ju jeni përgjegjës për atë me çka jeni të ngarkuar. Dhe nëse do ta dëgjoni atë, atëherë do të gjeni rrugë të drejtë. Dhe Profeti nuk ka obligim tjetër, veçse ta përcjellë mesazhin.

56. Allahu u ka premtuar atyre prej

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ
وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ
وَيَتَّقِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٣﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ
أَمَرْتَهُمْ لَيَخْرُجْنَ ۗ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةَ
مَعْرُوفَةٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّوْا
فَأِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا
حُمِّلْتُمْ ۗ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا ۗ وَمَا عَلَى
الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٥٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا

jush, të cilët janë besimtarë dhe që bëjnë vepra të mira se Ai, me siguri, do t'i bëjë kalifë (Pasardhësit) nëpër tokë, siç i bëri pasardhës ata që ishin para tyre; dhe se Ai, me siguri, do ta forcojë fenë e tyre të cilën Ai e zgjodhi për ta; dhe se Ai, me siguri, do ta ndërrojë gjendjen e tyre të frikës në paqe e në siguri. Ata do të më adhurojnë Mua, dhe ata nuk do t'më shoqërojnë Mua askënd. Dhe ata të cilët edhe pas kësaj do të mohojnë, do të jenë të padëgjueshëm.²⁰

57. Dhe ju të gjithë duhet të falni Namazin dhe të paguani Zakatin dhe ta dëgjoni Profetin, që të mëshiroheni.

58. Mos mendoni se ata që janë mosbesimtarë mund t'i prishin planet Tona nëpër tokë, vendbanimi i tyre është Xhehenemi, dhe, pa dyshim, ai është një vendbanim i keq.

59. O ju besimtarë! Duhet që ata nga ju që i keni nën pronësinë tuaj, dhe ata të cilët ende s'kanë mbërritur moshën e tyre të pubertetit, të kërkojnë leje (për të hyrë në dhomat tuaja) në tri kohë: Para Namazit të mëngjesit, dhe në kohën e drekës (kur i hiqni rrobat tuaja për të pushuar) dhe pas Namazit të jacisë. Këto janë tri kohë tuaja sekrete. Pos

الصَّلَاتِ لِيَسْخَلِفَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا
اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ وَلَيُمَكِّنَنَّ
لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ
مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا ۗ يَعْبُدُونَنِي لَا
يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ۗ وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٧﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا
الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٨﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي
الْأَرْضِ ۗ وَمَأْوَهُمُ النَّارُ ۖ وَلَيْسَ
بِالْمَصِيرِ ﴿٥٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ ۗ الَّذِينَ
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ
مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ۗ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ
وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ
وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ۗ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ ۗ
لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ ۗ

²⁰ Ky ajet hedh dritë mbi institucionin e Kalifatit në Islam. Në këtë ajet Zot u premtion besimtarëve se do të bëjë Kalifa në mesin tuaj që do t'ju udhëheqin rrugës së drejtë.

këtyre kohëve, s'ka mëkat (të hyjnë brenda pa marrë leje) për ju e as për ata, sepse disa prej jush sipas nevojës i bëjnë vizitë njëri-tjetrit. Kështu Allahu i sqaron Shenjat për ju; dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

60. Dhe kur fëmijët tuaj të mbërrijnë moshën e pubertetit të tyre, duhet që të kërkojnë leje, ashtu siç kërkonin leje të rriturit para tyre. Kështu Allahu i sqaron urdhërat e veta; dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Mençur.

61. Dhe gratë e moshuara,²¹ të cilat e kanë kaluar moshën e martesës, s'kane mëkat nëse e heqin ferexhen e tyre, pa shfaqur bukurinë e tyre. Mirëpo, është mirë për to nëse ruhen. Dhe Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

62. S'ka mëkat për të verbërin, as për të çalin dhe as për të sëmurin dhe as për ju që të hani nga shtëpitë tuaja, nga shtëpitë e etërve tuaj, nga shtëpitë e nënave tuaja, nga shtëpitë e vëllezërve tuaj, nga shtëpitë e motrave tuaja, nga shtëpitë e axhave tuaj, nga shtëpitë e hallave tuaja, nga shtëpitë e dajave tuaj, nga shtëpitë e tezeve tuaja, nga shtëpitë e atyre të cilat janë nën kujdesin tuaj, nga shtëpitë e shokëve tuaj. As s'ka

طُوفُونَ عَلَيْكُمْ بِبَعْضِ
كَذَلِكَ يبينُ اللهُ لكم آياتِهِ وَاللهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَلِكَ يبينُ اللهُ لكم آيَتِهِ وَاللهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾

وَالنِّسَاءِ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرِجُونَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
ثِيَابَهُنَّ عَيْرٍ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ
يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى
الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ مِوَاتِكُمْ
أَوْ مِوَاتِ آبَائِكُمْ أَوْ مِوَاتِ أُمَّهَاتِكُمْ
أَوْ مِوَاتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ مِوَاتِ أَخَوَاتِكُمْ
أَوْ مِوَاتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ مِوَاتِ عَمَّاتِكُمْ
أَوْ مِوَاتِ أَخَوَاتِكُمْ أَوْ مِوَاتِ خَالَاتِكُمْ

²¹ Fjala *Kavaid* që është shumësi i fjalës *Kaid*, do të thotë: grua shterpe, grua që nuk i vjen menstruacioni, që s'ka burrë e plakë (Lane).

mëkat për ju të hani bashkërisht ose veç e veç. Por, kur të hyni në shtëpi, i përshëndetni banorët e tyre, kjo (përshëndetje) nga Zoti juaj është një lutje bekimdhënëse edhe e pastër, kështu Allahu i sqaron për ju urdhërat e Veta që të merrni vesh.²²

63. Vetëm ata janë besimtarë të vërtetë që e besojnë Allahun dhe Profetin e Tij dhe që kur ulen bashkë me atë (Profetin) për të diskutuar lidhur me ndonjë çështje me karakter kombëtar, nuk largohen nga mbledhja pa i kërkuar leje atij. Vërtet, vetëm ata të cilët kërkojnë leje prej teje janë besimtarë të vërtetë, që e besojnë sinqerisht Allahun dhe Profetin e Tij. Pra, kur ata kërkojnë leje prej teje për ndonjë punë të tyre të rëndësishme, lejo kë të duash dhe për ta kërko falje prej Zotit. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

64. O ju besimtarë! Mos mendoni se thirrja e Profetit është sikurse e thërrisni ju njërin-tjetrit. Pa dyshim, Allahu i njeh ata prej jush, të cilët ikin tinëzisht nga mbledhja. Pra, duhet që ata të cilët veprojnë kundër urdhërit të Tij, të frikësohen se mos do t'i zërë ndonjë fatkeqësi a do t'i godasë ndëshkim i pikëllueshëm.

أَوْ مَا مَلَكَتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ ۗ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا ۗ
فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ
تَحِيَّةً مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ ۗ كَذَلِكَ
يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

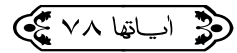
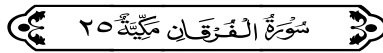
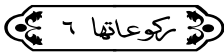
إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَىٰ أَمْرٍ جَامِعٍ لَّمْ يَذْهَبُوا
حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوهُ ۗ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ فَإِذَا
اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَأْنِهِمْ فَأَذَنْ لِّمَنْ
شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٦٤﴾

لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا ۗ قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَسْتَلْلُونَ مِنْكُمْ لِيُؤْذِنَهُمْ أَوْ يُعَذِّبَهُمْ ۗ فَهُمْ
يَخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ
أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٥﴾

²² Ajeti i hedh poshtë disa tradita të arabëve, sipas të cilave njeriu i çalë, i verbër dhe i varfër s'kishte të drejtë të hajë duke u ulur me njerëzit e shëndoshë e të pasur.

65. Dëgjoni! Allahut i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë. Ai e di se në çfarë pozite jeni ju (a jeni besimtarë ose hipokritë). Dhe atë ditë kur ata do të kthehen te Ai, Ai do t'i informojë rreth asaj që bënin ata. Dhe Allahu e di mirë çdo gjë.

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
 قَدْ يَعْلَمُ مَا اَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ
 اِلَيْهِ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ
 شَيْءٍ عَلِيْمٌ

1. Në ëmër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. I Bekuar është Ai (Allah) i cili e zbriti Furkanin¹ mbi robin e Tij, që ai të jetë alarmues për të gjitha botërat.

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ
لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ①

3. Allahu është Ai të cilit i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. Dhe Ai nuk ka adoptuar për vete ndonjë djalë, dhe Ai s'ka asnjë partner në Mbretërinë e Tij, dhe Ai ka krijuar çdo gjë dhe e ka trajtuar në një formë të përshtatshme.

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدَرَهُ تَقْدِيرًا ①

4. Prapë ata (idhujtarë) i kanë marrë në vend të Allahut Zota të tjerë të cilët nuk krijojnë asgjë, kurse ata vetë janë të krijuar, dhe që s'kanë mundësi t'i bëjnë dëm a t'i sjellin dobi vetvetes së tyre, as nuk janë pronarë të vdekjes, të jetës dhe të Ringjalljes.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَ هُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا ①

5. Dhe ata që janë mosbesimtarë, thonë: Ky (Kurani) s'është tjetër, veçse gënjeshtër që e fabrikoi ai

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا آفْكٌ أُفْكُتْ لَهُ وَاعَانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ

Kjo Sure është zbritur në fazën e fundit të Mekkës. Bashkë me Bismillahun ka 78 ajete. Në Sure Al-Nur është përmendur fakti se bashkë me rregullimin e gjendjeve morale e sociale të kombit, nëse kombi ka edhe rendin publik të fuqishëm dhe solid, atëherë përmirësohen dhe korrigjohen edhe dogmat dhe ideologjitë. E njëjta temë vazhdon të përmendet edhe në këtë Sure. Po ashtu në këtë Sure përmenden karakteristikat e robëve të Zotit të Mëshirshëm.

¹ *Furkani* do të thotë ai mësim që dallon të vërtetën nga e pavërteta.

(Muhammedi) dhe një popull e ndihmoi atë. Pa dyshim, ata kanë bërë një padrejtësi të madhe dhe një shpifje të madhe, duke thënë kështu.

جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا ۝

6. Dhe ata thonë: Ky (Kuran) është përmbledhje legjendash të të parëve që ai (Muhammedi) kërkoi të shkruhen, dhe atij i lexohen në mëngjes e në mbrëmje (që të shkruajë mirë).

وَقَالُوا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اُكْتَتَبَهَا فَهِيَ
تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ۝

7. Thuaj: Atë e diktoi Ai (Allah) i cili e di çdo fshehtësi të qiejve dhe të tokës. Vërtet, Ai fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ۝

8. Dhe ata thonë: Ç'ndodhi me këtë Profet se ha ushqim dhe ecën nëpër rrugë? Përse nuk u zbrit ndonjë engjëll tek ai që duke qëndruar bashkë me të t'i alarmonte njerëzit?

وَقَالُوا مَا لِي هَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ
وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ ۗ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ
مَلَكٌ فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ۝

9. Ose t'i dhurohej një thesar atij, apo të kishte ndonjë kopsht prej ku ushqehej ai? Dhe mizorët thanë: Ju nuk ndiqni askënd tjetër, veçse njeriun e magjepsur.²

أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ
يَأْكُلُ مِنْهَا ۗ وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا
رَجُلًا مَسْحُورًا ۝

10. Vështro! Si ata trillojnë shembujt rreth teje! Ata janë të humbur dhe s'mund ta gjejnë rrugën e drejtë.

أَنْظُرْ كَيْفَ صَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا
بَعْضٌ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ۝

11. I Bekuar është Ai Allah i cili, po të

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا

² Fjala *Mes-hur* në këtë ajet do të thotë njeriu të cilit i jepet ushqim

dëshironte, mund të krijonte për ty kopshte më të mira se ato që i përshkruajnë. Kopshte ku rrjedhin lumenj, dhe mund të krijonte për ty edhe shumë pallate madhështore.³

مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا ⑩

12. Jo, por e vërteta qëndron në faktin se ata e mohuan fare Kiametin, dhe për ata që e mohojnë Kiametin, Ne kemi përgatitur një Zjarr flakërues.

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ ۖ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ
بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ⑪

13. Kur ai (zjarri) do t'i shikojë ata prej së largu, ata (mohuesit e Kiametit) do ta dëgjojnë gjëmimin⁴ dhe ushtimën e tij (xhehenemit).

إِذَا رَأَوْهُمْ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا
تَغَيُّطًا وَزَفِيرًا ⑫

14. Dhe ata kur do të hidhen të lidhur me zinxhira në një vend të ngushtë të xhehenemit, do të bëjnë lutje për shaktërrimin e vet.

وَإِذَا أُلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقًا مُقَرَّرِينَ
دَعَا هُنَالِكَ ثُبُورًا ⑬

15. Atëherë engjëjt e Zotit do t'i thonë: Sot mos bëni lutje për një vdekje, por shumë herë e kërkoni vdekjen (shaktërrimin).

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا
ثُبُورًا كَثِيرًا ⑭

16. Thuaj: A është më i mirë ky (ndëshkim) apo Kopshti i amshueshëm që u është premtuar besimtarëve? Ky (xheneti) do të jetë shpërblimi i tyre dhe vendbanim i tyre i fundit.

قُلْ أَدْلِكُمْ خَيْرٌ أَمْ جَنَّةُ الْخُلْدِ الَّتِي وُعِدَ
الْمُتَّقُونَ ۗ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا ⑮

³ Ajeti tregon se mosbesimtarët janë të pavetëdijshëm ndaj qëllimit të ardhjes së Profetëve. Ata vijnë që t'i përuddhin njerëzit dhe t'u japin predikim e mësim me anën e të cilit mund të krijohet një shoqëri reale njerëzore, e jo që të fitojnë pasuri e ta ndjekin rrugën e materializmit.

⁴ Fjala *Zefir* në fjalorin e gjuhës arabe do të thotë: fatkeqësi, katastrofë etj.

17. Ata do të kenë në atë (Kopsht) gjithçka që do të dëshirojnë, dhe aty do të jetojnë përgjithmonë. Ky është një premtim, plotësimi i të cilit është detyra e Zotit tënd.

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ ۗ كَانَ عَلَىٰ
رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٧﴾

18. Atë ditë kur Ai (Allah) do t'i tubojë ata dhe idhujt e tyre të gënjeshtërt, të cilët i adhuronin në vend të Allahut, dhe do t'u thotë: A ishit ju që i keni devijuar robët e Mi, apo ata vetë u devijuan nga rruga e drejtë?

وَيَوْمَ يُحْشِرُهُمُ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ فَيَقُولُ أَأَنْتُمْ أَضَلَلْتُمْ عِبَادِي هَؤُلَاءِ
أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٨﴾

19. Ata do të thonë: I shenjtë je Ti! Ne s'kemi pasur të drejtë që t'i marrim mbrojtësit e tjerë pos Teje, por Ti u ke dhënë atyre dhe stërgjyshëve të tyre të mirat e kësaj jete, kështu që e kanë lënë mënjanë këshillën Tënde dhe u bënë një popull i shkatërruar.

قَالُوا سُبْحٰنَكَ مَا كَانَ يُنْبِغِي لَنَا أَنْ نَتَّخِذَ
مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ
وَآبَاءَهُمْ حَتَّىٰ نَسُوا الذِّكْرَ ۗ وَكَانُوا قَوْمًا
بُورًا ﴿١٩﴾

20. (Atëherë do t'u thuhet mosbesimtarëve): Këta (idhujt) e kanë përgënjeshtuar deklaratën tuaj, pra sot ju s'mund ta largoni prej vetes ndëshkimin, as s'mund të keni ndihmë. Dhe kush prej jush bën padrejtësi, Ne do t'i japim një ndëshkim të rëndë.

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ ۗ فَمَا تَسْتَطِيعُونَ
صَرْفًا وَلَا نَصْرًا ۗ وَمَنْ يَظْلِمِ مِّنْكُمْ
نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾

21. Dhe Ne s'kemi dërguar para teje Profetët, por, vërtet, ata hanin ushqim dhe ecnin nëpër rrugë. Dhe Ne i kemi bërë disa prej jush mjet sprove për të tjerët, me qëllim që të shikojmë se a do të dilni të qëndrueshëm (durimtarë)? Dhe Zoti yt është Gjithëshikues.

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا الْأَنْهَامُ
لِيَأْكُلُوا الطَّعَامَ وَيَمْشُوا فِي الْأَسْوَاقِ
وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً ۗ أَنْ تَصْبِرُونَ ۗ
ۚ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٢١﴾

KAP XIX

22. Dhe ata që nuk shpresojnë në takimin Tonë, thanë: Përse nuk zbritën engjëjt te ne, ose përse ne nuk e shohin Zotin tonë? Vërtet, ata e konsiderojnë veten kryelartë dhe zhyten shumë në padëgjueshmërinë e tyre.

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا
أُنزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رَبَّنَا لَقَدِ
اسْتَكْبَرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾

23. Atë ditë kur do t'i shohin engjëjt, fajtorët nuk do të kenë asnjë lajm të gëzuar; dhe ata (engjëjve të ndëshkimit) do t'u thonë: Ah, sikurse të kishte një ndarje të pakapërcyeshme midis nesh e jush (do të ishte mirë)!

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا بُشْرَىٰ يَوْمَئِذٍ
لِّلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٢٣﴾

24. Dhe Ne do të marshojmë në drejtim të çdo vepre të tyre dhe (veprën e tyre) Ne do ta shpërndajmë (në ajer) si grimcat e pluhurit.

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ
هَبَاءً مَّنْثُورًا ﴿٢٤﴾

25. Atë ditë banorët e xhenetit do të jenë më të mirë përkaq vendbanimi i tyre, dhe do të kenë pushimore shumë të këndshme.

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُّسْتَقَرًّا وَ
أَحْسَنُ مَقِيلًا ﴿٢٥﴾

26. Dhe kujtojeni ditën kur do të pëlçasë qielli dhe retë do të fluturojnë mbi kokat, dhe engjëjt do të zbriten në një numër shumë të madh.

وَيَوْمَ تَشْقَى السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَنَزَّلَ
الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٢٦﴾

27. Atë ditë⁵ Mbretëria e vërtetë do t'i takojë Allahut të Mëshirshëm, dhe ajo

الْمَلِكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِلرَّحْمَنِ ۗ وَكَانَ

⁵ Dita e Badrit me të vërtetë ishte e rëndë për mosbesimtarët. Kjo ishte ajo ditë kur u vunë themelet e fesë Islame.

ditë do të jetë e vështirë dhe e rëndë për mosbesimtarët.

يَوْمًا عَلَى الْكٰفِرِيْنَ عَسِيْرًا ﴿٣١﴾

28. Atë ditë njeriu mizor do të kafshojë duart e veta dhe do të thotë: Ah, sikur të kisha zgjedhur rrugën e Profetit!

وَيَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلَى يَدَيْهِ يَقُوْلُ
لِيَلَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُوْلِ سَبِيْلًا ﴿٣٢﴾

29. Ah, vaj për mua! Sikur të mos e kisha bërë filanin shok!

يٰوَيْلَتِي لِيَلَيْتَنِي لَمْ اَتَّخِذْ فُلَانًا حَلِيْلًا ﴿٣٣﴾

30. Ai më largoi nga adhurimi i Allahut kur ajo (porosia e adhurimit) erdhi tek unë (nëpër mes Profetit). Dhe shejtani gjithmonë e devijon njeriun dhe e le të vetmuar e të papërkrahur.

لَقَدْ اَصَلْنِيْ عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ اِذْ جَاءَنِيْ^ط
وَكَانَ الشَّيْطٰنُ لِلْاِنْسٰنِ حٰدُوْلًا ﴿٣٤﴾

31. Dhe Profeti do të thotë: O Zoti im, populli im, me të vërtetë, e ka hedhur Kuranin mbas shpinës!⁶

وَ قَالَ الرَّسُوْلُ يٰرَبِّ اِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوْا
هٰذَا الْقُرْاٰنَ مَهْجُوْرًا ﴿٣٥﴾

32. Dhe kështu për çdo Profet Ne kemi bërë armiq prej fajtorëve; dhe Zoti yt mjafton si udhërrëfyes dhe si Ndihmëtar.

وَ كَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِّنَ
الْمُجْرِمِيْنَ^ط وَ كَفٰى بِرَبِّكَ هٰدِيًّا
وَ نَصِيْرًا ﴿٣٦﴾

33. Dhe ata të cilët janë mosbesimtarë, thonë: Përse nuk iu diktua Kurani përnjëherë? Ne e kemi diktuar në këtë mënyrë (pjesë-pjesë) që me anë të tij të përforcojmë zemrën tënde. Dhe Ne e kemi trajtuar në formën më të mirë (solid dhe i kuptueshëm).

وَ قَالَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لَوْلَا نَزَّلَ عَلَيْهِ
الْقُرْاٰنُ جُمْلَةً وَّ اَحَدَةً^ط كَذٰلِكَ لِنُنمِّتْ بِهٖ
قُوٰدَكَ وَ رَتَّلْنٰهُ تَرْتِيْلًا ﴿٣٧﴾

⁶ Fjala është për atë vërejtjen e Profetit të Shenjtë që ai u dha myslimanëve: Do të vijë koha për ummetin tim kur Islamit nuk do t'i mbetet asgjë pos emrit të tij dhe Kuranit pos fjalëve të tij (Bukhari). Kjo do të thotë se vjen koha (besoj se ka ardhur ajo kohë) kur myslimanët nuk do ta nderojnë fenë e tyre dhe nuk do të veprojnë sipas mësimëve të Kuranit.

34. Dhe ata nuk sjellin ndonjë argument kundër teje por Ne (për të hedhur poshtë argumentin e tyre) të japim ty një argument të vërtetë dhe një shpjegim të bukur (të asaj fjale).⁷

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ
وَ أَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٧﴾

35. Ata të cilët do të tubohen në xhehenem, të përmbysur me fytyrat e tyre, bashkë me paritë e tyre, të tillët do të jenë më të këqinj për nga pozita dhe më të humbur për nga rruga.

الَّذِينَ يُحْشَرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَىٰ
جَهَنَّمَ ۗ أُولَٰئِكَ شَرٌّ مَكَانًا ۖ وَأَضَلُّ
سَبِيلًا ﴿٨﴾

36. Dhe Ne ia patëm dhënë Musait Librin, dhe e kemi dërguar vëllain e tij Harunin si ndihmës të tij.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ
أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا ﴿٩﴾

37. Dhe Ne u kemi thënë atyre: Shkoni ju të dy tek ai popull që i përgënjeshtroi Shenjat Tona: Mandej (kur ia përcollën Mesazhin) Ne i shkatërruam tërësisht ata (mosbesimtarët).

فَقُلْنَا أَذْهَبَ إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَدَمَّرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا ﴿١٠﴾

38. Dhe popullin e Nuhit kur i refuzuan Profetët, Ne e përmbytëm, dhe Ne i kemi bërë ata një Shenjë për njerëzimin. Dhe Ne e kemi përgatitur një ndëshkim të dhimbshëm për mizorët.

وَقَوْمٍ نُوحٍ لَمَّا كَذَّبُوا الرَّسُولَ أَعْرَقْنَاهُمْ
وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً ۖ وَاعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١١﴾

39. Dhe Ne e kemi shkatërruar edhe Adin dhe Thamudin dhe popullin e Pusit,⁸ dhe shumë popuj të tjerë midis tyre,

وَ عَادًا وَ ثَمُودًا وَ أَصْحَابَ الرَّسِّ
وَ قُرُونًا بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿١٢﴾

⁷ Kjo është veçoria specifike e Kuranit se kur pohon diçka jep edhe argumente të prera për vërtetimin e pohimit të vet.

40. Dhe për secilin (popull) prej tyre Ne kemi paraqitur shembuj (që të nxjerrin mësim) dhe (kur nuk e pranuan) secilin Ne e kemi shkatërruar tërësisht.

وَكُلًّا ضَرَبْنَا لَهُ الْأَمْثَالَ ۖ وَكُلًّا تَبَّرْنَا تَتْبِيرًا ﴿٤٠﴾

41. Dhe këta (mosbesimtarët e Mekkes) disa herë e kanë vizituar atë qytet mbi të cilin Ne e kemi lëshuar një shi të kobshëm. A nuk i shikojnë gjurmët e atij? Jo, por ata në realitet nuk shpresojnë se do të ringjallen pas vdekjes.

وَلَقَدْ آتَوْنَا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي آمُطْرَتْ
مَطَرًا سَوِيًّا ۖ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرُونَهَا بَلْ
كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤١﴾

42. Dhe kur të shohin ty, të konsiderojnë si diçka për tallje, dhe thanë: Qysh! A, qenka ky të cilin Allahu e dërgoi si Profet?

وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُزُوعًا
أَهَذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤٢﴾

43. Sikur të mos qëndronim besnikë ndaj idhujve tanë, ky (Profeti) me të vërtetë do t'na kishte larguar prej tyre. Dhe ata do ta realizojnë të vërtetën, kur do ta shohin ndëshkimin, se kush ishte më i devijuar nga rruga e drejtë.

إِن كَادَ لَيُضِلَّنَا عَنِ الْهَيْتَا لَوْلَا أَن صَبَرْنَا
عَلَيْهَا ۖ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرُونِ
الْعَذَابَ مَنْ أَصْلَ سَبِيلًا ﴿٤٣﴾

44. A, ke menduar ti (O Profet) rreth atij personi i cili dëshirat e veta të ulëta i bëri Zot për vete? A mund të bëhesh ti dorëzanë i tij (që ta ndalësh me dhunë nga paudhësia)?

أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ ۖ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا ﴿٤٤﴾

45. A mendon ti se shumica prej tyre

أَمْ تَحْسَبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ

⁸ Ka mendime të ndryshme rreth popullit të Pusit. Sipas disave *Pusi* ishte një fshat ku banonte populli i Thamudit, ndërsa disa mendojnë se ishte popull që u quajt kështu se e kishin gjuajtur Profetin e tyre në pus.

dëgjojnë apo kuptojnë? Ata janë si kafshët, bile edhe më të këqij se ato (përkah sjelljet e tyre).⁹

يَعْقِلُونَ ۗ إِنَّ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
عَنْ أَضَلِّ سَبِيلًا ﴿٩﴾

46. A nuk e di ti (o lexuesi i Kuranit) se si Zoti yt e zgjat hijen? Dhe sikur të kishte dashur Ai, do ta bënte të palëvizshme. Mandej Ne e kemi bërë diellin një dëshmitar për të.¹⁰

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ ۚ وَلَوْ
شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ۚ ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسُ
عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿١٠﴾

47. Mandej Ne e tërheqim (atë hije) dalëngadalë nga ana Jonë.¹¹

ثُمَّ قَبَضْنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا ﴿١١﴾

48. Dhe Ai është (Allah) i cili natën¹² e bëri petk për ju, dhe i cili e bëri gjumin mjet pushimi, dhe ditën për t'u ngritur e për të punuar.

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ لَيَالٍ وَنَوْمًا
وَسُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿١٢﴾

49. Dhe Ai i fryn erërat për të dhënë lajm të gëzuar para mëshirës së Tij (shiut), dhe Ne kemi lëshuar nga retë ujë të pastër.

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ
يَدَيْ رَحْمَتِهِ ۚ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
طَهُورًا ﴿١٣﴾

50. Që Ne, me anë të tij, t'i japim jetë tokës së vdekur (shterpe) dhe t'u furnizojmë me ujë të pishëm krijesave Tona, kafshëve dhe njerëzve të shumtë.

لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَا
أَنْعَامًا وَأَنَاسِيًا كَثِيرًا ﴿١٤﴾

⁹ Kur njeriu nuk i çmon ato aftësi e cilësi që Zoti i ka dhuruar, dhe nuk i përdor në vendin e në momentin e duhur, ai bëhet si shtazë, sepse shtazëve Zoti nuk u fali ato aftësi që i fali njeriut.

¹⁰ Ajeti flet rreth ngritjes, progresit dhe fuqisë së Islamit, dhe e ilustron këtë fakt, duke ia drejtuar vëmendjen tonë fenomenit natyror. Si zgjatet hija e diellit, ashtu do të zgjatet hija e Islamit, sepse Zoti që është burim jetëdhënës qëndron mbas tij.

¹¹ Fjala është për degradimin e rrënimin e Islamit.

¹² Nata e referon periudhën e errët shpirtërore para ardhjes së Reformatorit Hyjnor, ndërsa dita referon agimin shpirtëror, kur do të vijë Reformatori Hyjnor (Masihu i Premtuar).

51. Dhe Ne e kemi shpërndarë mirë këtë ujë (Kuranin) ndër njerëzit, që ata mund të marrin këshilla, por shumica nuk pajtohen me asgjë, përveç mosbesimit.

وَلَقَدْ صَرَّفْنَاهُ بَيْنَهُمْ لِيَذَّكَّرُوا فَأَبَى
أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ۝

52. Sikur të kishim dashur Ne, do të kishim dërguar në çdo qytet një Alarmues (i dërguari).

وَلَوْ شِئْنَا لَبَعَثْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ تَذِيرًا ۝

53. Pra, mos i ndiq mosbesimtarët dhe zhvillo një luftë (bëj një xhihad)¹³ të madhe kundër tyre me anë të Kuranit.

فَلَا تَطْعَمُ الْكُفْرَيْنِ وَجَاهِدْهُمْ بِهِ جِهَادًا
كَبِيرًا ۝

¹³ *Xhihadi* i vërtetë dhe më i madh është të përpiqesh e të angazhohesh në përhapjen e Mesazhit të Islamit me anë të përpjekjeve paqësore e intelektuale, e jo me anë të pushkës e me anë të shpatës e me dhunë. Koncepti i xhihadit gjithashtu është bërë pikëgrindjeje midis nesh e disa myslimanëve të tjerë, që ditë e natë e akuzojnë themeluesin e Xhematit Mysliman Ahmadi dhe Xhematin e tij se gjoja nuk e beson xhihadin dhe e anulon në tërësi. Jo vetëm kaq, por për shkak të kësaj akuze, shumë kundërshtarë dhe armiq të Xhematit Mysliman Ahmadi e përjashtojnë këtë Xhemat nga rrethi i Islamit dhe na konsiderojnë jobesimtarë "kafirë". Sipas tyre xhihadi do të thotë të marrësh armë në dorë dhe të ngresh shpatën kundër atij që nuk e pranon fenë Islame dhe që nuk pajtohet me idetë, dogmat, zakonet dhe interpretimet e tyre.

Është mjaft i çuditshëm fakti se ata dijetarë, hoxhallarë dhe prijësit e sekteve të ndryshme në Islam, që ditë e natë i nxisin ithtarët e tyre të përdorin në emër të xhihadit dhunën dhe armën dhe të shprehin intolerancën ndaj popujve të ndryshëm, bile më shumë ndaj njëri-tjetrit, kurrë nuk e lexojnë me vëmendje Kuranin dhe Hadithët (të thënat e Hazret Muhammatit s.a.v.s.).

Nga një anë po vriten njerëz të pafajshëm, gratë dhe fëmijët, ndërsa anën tjetër feja Islame pëson dëme të mëdha dhe kritikohet ashpër prej njerëzve të civilizimit bashkëkohor. Irani në emër të xhihadit ka luftuar 8 vjet me radhë kundër Irakut; Arabia Saudite, po ashtu në emër të xhihadit, e sulmoi Irakun me ndihmën e shteteve të Perëndimit dhe të Amerikës. Përveç kësaj, është tragjik dhe mjaft i vajtueshëm fakti se sekte të ndryshme myslimane janë duke treguar urrejtje dhe intolerancën ndaj njëri-tjetrit dhe në shumë vende janë duke luftuar me njeri-tjetrin. Eksplozohen bomba nëpër xhami, vriten besimtarët gjatë Namazit në xhami të ndryshme. Vaj! Kjo gjithçka bëhet dhe ndodh në emër të xhihadit. A lejon feja Islame gjakderdhjen, vrasjen masive të njerëzve të pafajshëm dhe një intolerancë të tillë? A na mëson Profeti i Islamit Hazret Muhammatit s.a.v.s. që t'i vrasim vëllezërit tanë dhe t'i djegim shtëpitë e tyre ose t'i vrasim njerëz të feve të tjera dhe t'i varrosim për së gjalli?

Ulematë dhe hoxhallarët e sotëm nxisin masën që t'i rrënojnë xhamitë e një grupi të vogël. Veprat e padrejta dhe aktet e shëmtuara të cilat i pat hedhur poshtë dhe të cilat i pat ndaluar

54. Dhe Ai është (Allahu) i cili i bëri dy dete¹⁴ të rrjedhin, njëri është i shijshëm dhe i ëmbël, ndërsa tjetri është i njelmët dhe i idhët; dhe midis tyre Ai e krijoi një pengesë dhe një ndarje të pakapërcyeshme.

وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٤﴾

përgjithmonë Profeti Hazret Muhammadi s.a.v., po përsëriten tamam në emër të atij Profeti! A nuk e kanë lexuar porosinë e Allahut në Kuran ku urdhërohet të mos e rrenojmë Kishën, as Sinagogën e as Tempujt?

Ka edhe disa liderë religjiozë që s'kanë dashamirësi, dhembshuri, mëshirë, devocion dhe tolerancë. Them të vërtetën se ata janë hipokritë me epshe për pushtet dhe mizoria është pasioni i tyre mbizotërues. Do të jetë një gabim fatal të lidhësh religjionin me veprat e këqija të njerëzve të tillë. E vërteta qëndron në faktin se Allahu, burim kryesor i mëshirës, nuk i lejon ndjekësit e një religjioni që t'i shtypin njerëzit e Tij.

Është fare e qartë se përdorimi i forcës është ndaluar në mënyrë të prerë. Ata ithtarë që erdhën më vonë pas profetëve dhe predikojnë me dhunë e me shtrëngim tregojnë një religjion të korruptuar nga koha ose vetë janë të korruptuar. Ata përdorin forcën dhe dhunën në emër të religjionit të tyre, edhe pse vetë religjioni i tyre e kundërshton forcën dhe ndalon rreptësisht përdorimin e dhunës në çështje të fesë. Prandaj, Hazret Muhammadi s.a.v.s. pat paralajmëruar se dikur në kohën e fundit myslimanët do të largohen nga mësimet origjinale të Islamit dhe do të kenë dogma dhe koncepte të gabuara e të deformuara. Atëherë Allahu xh.sh. do të dërgojë në Ummetin e Muhammadit s.a.v.s. Imam Mahdiun dhe Masihun që do t'i korrigjojë ato koncepte, besime dhe dogma të deformuara.

Pra, themeluesi i Xhematit Musliman Ahmadi që deklaroi se është ai Imam Mahdiu dhe Masihu, ardhja e të cilit pritej prej të gjithëve, sipas parashikimit të Hazret Muhammadit s.a.v.s., e paraqiti konceptin e vërtetë të Xhihadit.

Lexues të dashur! Fjala "xhihad" buron nga fjala "xhahada" e gjuhës arabe që do të thotë: Të bësh përpjekje; të orvatësh; të mundohësh për të përfiturur diçka, të luftosh kundër epsheve, emocioneve të këqija dhe kundër veprave të ndyta e të shëmtuara; të sakrifikosh në rrugën e Allahut familjen, pasurinë dhe aftësitë e tua fizike dhe shpirtërore.

Duke u kthyer nga një betejë, Hazret Muhammadi s.a.v.s. tha: *U kthym nga xhihadi i vogël në drejtim të xhihadit të madh.*

Kjo do të thotë se lufta, qoftë është defencive, është një xhihad i vogël, ndërsa të arsimohesh, të edukohesh, të pastrohesh e të largohesh nga epsheet dhe emocionet e këqija është xhihadi i madh.

Pra, Islami nuk na urdhëron të bëjmë gjakderdhje dhe të luftojmë kundër popujve të religjioneve dhe të qeverive të huaja, por, përkundrazi, ai na urdhëron të jetojmë me paqe, duke i respektuar të gjithë njerëzit e të gjitha religjioneve dhe duke i respektuar ligjet e atij shteti ku ne banojmë a jetojmë. Edhe vetë emri i Islamit është një dëshmi e mjaftueshme për këtë pohim, që do të thotë *paqe dhe bindje e plotë para urdhërave dhe porosive të Allahut*. Myslimani i vërtetë dhe i sinqertë është ai që nuk e trazon askënd as me dorë e as me gjuhë.

55. Dhe Ai është (Allahu) i cili e ka krijur njeriun nga uji,¹⁵ dhe e lidhi atë në marrëdhënie farefisnore, në farefisni të rrjedhshme (prej babait) dhe në farefisni që krijohet me anë të martesës (prej familjes së gruas), dhe Zoti yt është i Plotfuqishëm.

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ
نَسَبًا وَصِهْرًا ۗ وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا ﴿٥٥﴾

Ne duhet të dalim mirënjohës ndaj atij shteti që na siguron strehimin dhe nuk na pengon ta adhurojmë Allahun dhe t'i kryejmë ceremonitë dhe ritet tona fetare. Hazret Muhammedi s.a.v.s. thotë: *Ai që nuk del mirënjohës ndaj qenieve njerëzore, nuk del mirënjohës ndaj Allahut.*

Aty jetojnë miliona myslimanë në Angli, në Gjermani dhe në shumë shtete të Perëndimit. A kanë të drejtë të luftojnë (të bëjnë xhihad) kundër atyre qeverive, kur ata kanë të drejtë dhe liri absolute ta adhurojnë Allahun, të agjërojnë në muajin e Ramazanit dhe ta zbatojnë dhe ta praktikojnë fenë e tyre në një atmosferë qetësie e paqeje?! Nëse përgjigja juaj është "po", atëherë jo vetëm që ne por edhe mësimet e Kuranit dhe të Hazret Muhammedi s.a.v. nuk do të pajtohen me ju, por nëse përgjigja juaj është "jo", atëherë koncepti juaj i xhihadit nuk dallohet prej konceptit të xhihadit të paraqitur nga themeluesi i Xhematit Mysliman Ahmadija, për shkak të cilit ju e përjashtoni nga rrethi i Islamit.

Fjala "xhihad" në Kuran është përdorur në shumë vende dhe në të gjitha vendet është përdorur në këto kuptime të lartpërmendura. Përsa i përket xhihadit (luftë me armë e me shpatë), Kurani haptazi na mëson se ne nuk kemi të drejtë të luftojmë ose të përdorim shpatën kundër atij populli ose qeverie që nuk na trazon, nuk na pengon ta adhurojmë Allahun dhe që nuk krijon pengesa për ne që ta zbatojmë fenë tonë. Sipas Kuranit ne mund të bëjmë xhihad kundër atij populli që na sulmon me armë dhe që na dëbon me dhunë nga atdheu ynë.

Koncepti i xhihadit më vete është një temë shumë e gjerë që ka nevojë të sqarohet e të shpjegohet. Ky ka aspekte të ndryshme, siç p.sh. xhihadi i shpatës ose i armës, xhihadi i sakrificës së kohës, xhihadi i predikimit dhe xhihadi i pastrimit të qenies (nësit) etj. Tani duhet të shikojmë se themeluesi i Xhematit Musliman Ahmadija cilin xhihad e anuloi? A e anulon konceptin e xhihadit në tërësinë e vet ose konceptin e deformuar të xhihadit që ishte përhapur te muslimanët dhe që sot e kësaj dite është përhapur? Le të hedhim një shikim mbi shkrimin e themeluesit të këtij xhemeti. Ai duke e përmendur kritikën e një armiku të Islamit, që e sulmoi ashpër konceptin e xhihadit të Islamit, shkruan: "Ky kritik që e përmend Xhihadin e Islamit dhe mendon se Kurani pa ndonjë kusht i ngacmon dhe i nxit njerëzit për xhihad, nuk ka gënjeshtër dhe akuzë më e madhe se kjo, nëse ka kush që mendon. Pra, duhet ta dini se Kurani nuk urdhëron për luftë, pa ndonjë arsye, por vetëm urdhëron të luftosh kundër atyre që të sulmojnë ty dhe që i pengojnë robët e Allahut ta besojnë Atë, që të hyjnë në fenë e Tij, që i pengojnë që të respektojnë urdhërat e Allahut dhe ta adhurojnë Atë. Ai urdhëron të luftosh kundër atyre që pa ndonjë arsye luftojnë kundër myslimanëve dhe që i dëbojnë besimtarët nga shtëpitë dhe nga atdheu i tyre, kundër atyre që i shtrëngojnë robët e Allahut që të hyjnë në fenë e tyre dhe që dëshirojnë ta çrrënjosin Islamin dhe që i pengojnë njerëzit të bëhen mysliman. Të tillët janë ata që pësojnë zemërimin e Allahut, dhe besimtarët detyrohen të luftojnë kundër tyre, nëse nuk ndalen."

56. Dhe ata (mosbesimtarët) në vend të Allahut i adhurojnë ata (idhujt) që s'mund t'u sjellin kurrfarë dobie e as dëmi. Dhe mosbesimtari përherë vepron kundër planeve të Zotit të vet.

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَا يَضُرُّهُمْ ۗ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِ
ظَهِيرًا ﴿٥٦﴾

57. Dhe Ne s'të kemi dërguar ty por vetëm si bartës i lajmeve të gëzueshme dhe si një alarmues.

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥٧﴾

58. Thuaju: Unë nuk kërkoj prej jush shpagim për këtë punë (për të përcjellë Mesazhin e Zotit). Po, nëse dëshiron dikush ta zgjedhë atë rrugë që e shpie atë në drejtim të Zotit të tij (ky do të jetë shpërblimi im).¹⁶

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ
شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٥٨﴾

Ky citat i tij tregon qartë se ai nuk e hodhi poshtë konceptin e xhihadit e as nuk e anulon, por i hodhi poshtë ato koncepte të deformuara të xhihadit që ishin rrezik për fenë Islame. Sipas Kuranit dhe sipas Hadithit, xhihadi i vërtetë është që ne të angazhohemi me tërë aftësitë tona fizike dhe shpirtërore për arsimin dhe edukimin tonë dhe të brezave tona, dhe të mundohemi me tërë fuqinë tonë të luftojmë kundër epshve, emocioneve dhe kundër dëshirave tona të këqija, dhe të jemi të gatshëm në rrugën e Allahut që me gjithë vullnetin tonë të sakrifikojmë kohën, pasurinë, diturinë, familjen. Po ashtu xhihadi i vërtetë, sipas këtij ajeti të Kuranit, është që të angazhohemi ta përhapim mesazhin e Islamit e të Kurtanit në të katër anët e botës. Lexues të dashur! Për më shumë hollësira lidhur me temën e xhihadit, lexoni librezën "Xhemati Mysliman Ahmadi dhe Xhihadi"

¹⁴ Dy dete i përfaqësojnë dy fe, fenë e vërtetë dhe atë të pavërtetën. Ajeti do të thotë se një fe ka mësim të mira, kurse fe të tjera s'kanë. Shembulli i këtyre feve është si dy dete, njëri prej tyre është i ëmbël, kurse tjetri i njelmët dhe i idhët. Këto dy ujëra përfaqësojnë ujin e detit dhe ujin e lumit. I pari është i idhët dhe i njelmët, kurse i dyti është i ëmbël. Kur uji i lumit derdhet në det, ai bëhet i idhët. Uji i lumit është dhe mbetet i ëmbël sepse vjen direkt nga qielli, ndërsa detet kanë male kripësh në thellësitë e tyre, andaj uji i tyre bëhet i idhët. Pra, në të njëjtën mënyrë mësimet, që vijnë direkt prej Zotit, janë të ëmbla e të dobishme për njerëzit, ndërsa ato mësimet që mbeten për një kohë të gjatë nën thellësinë e harresës e jashtë përdorimit, shndërrohen në kripë dhe bëhen të idhëta e të padobishme për njerëzit.

¹⁵ Nga sperma.

59. Dhe duhet të kesh mbështetje vetëm në Atë Zot që është i Gjallë dhe nuk vdes kurrë, dhe lavdroje Atë duke e madhëruar. Dhe Ai mjafton t'i shikojë mirë mëkatet e robëve të vet,

وَتَوَكَّلْ عَلَىٰ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ
وَسَبِّحْ بِحَمْدِهِ ۗ وَكُفَىٰ بِهِ يَدُنُوبِ عِبَادِهِ
خَيْرًا ﴿٥٩﴾

60. Ai (Allah) i cili i ka krijuar qiejt dhe tokën dhe gjithçka që është në mes të tyre në gjashtë ditë (periudha), pastaj Ai u vendos fuqimisht mbi Fron. Ai është Zoti i Mëshirshëm. Pra, pyete, lidhur me Të, të diturin¹⁷ (Muhammedin).

الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ ۗ الرَّحْمَنُ فَسَلِّ بِهِ خَيْرًا ﴿٦٠﴾

61. Dhe kur u thuhet atyre: 1 bëni sexhde Allahut të Mëshirshëm, ata thonë: Kush është Allahu i Mëshirshëm? A t'i bëjmë sexhde atij për të cilin ti na urdhëron? Dhe ky (urdhër) e shtoi më tepër urrejtjen e tyre.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا
وَمَا الرَّحْمَنُ أَنَسْجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا وَ
زَادَهُمْ نُفُورًا ﴿٦١﴾

62. Pra, I Bekuar doli vetëm Ai i cili krijoi në qiell kështjella (galaksione yjesh) dhe vendosi në të një llampë¹⁸ dritëdhënëse (diellin) dhe një hënë ndriçuese.

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٦٢﴾

63. Dhe Ai bëri natën dhe ditën, secila ndjek njëra-tjetrën për dobi të atij i cili

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خُلْفَةً

¹⁶ Ajeti e hedh poshtë kategorikisht akuzën se Islami u përhap me dhunë e me shpatë.

¹⁷ Fjala është për Profetin Muhammed, të cilit Zoti ia tregoi me anë të vehit (diktimit) atributet e Tij.

¹⁸ Llampa këtu referon diellin që ka dritën e vet. Në botën shpirtërore, Hëna referon Imam Mahdiun, sepse ajo nuk e ka dritën e vet por e merr dritën prej diellit, ndërsa dielli referon Hazret Muhamadin s.a.v.s. që ka dritën e vet.

dëshiron ta pranojë këshillën ose dëshiron të bëhet rob mirënjohes.

لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَدَّكُرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿١٧﴾

64. Dhe robët e vërtetë të Zotit të Mëshirshëm janë ata që ecin nëpër tokë të përvuajtur dhe kur të paditurit u drejtohen atyre (me fjalë të ndyta) nuk grinden, por kalojnë të qetë duke u thënë: Paçit salam (paqe)!¹⁹

وَعِبَادَ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿١٨﴾

65. Dhe të cilët e kalojnë natën duke i bërë sexhde Zotit të tyre dhe duke qëndruar në këmbë para Tij (në Namaz),

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿١٩﴾

66. Dhe që thonë: O Zoti ynë, largoje prej nesh ndëshkimin e xhehenemit, sepse ndëshkimi i tij është një mundim i rreptë,

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا ﴿٢٠﴾

67. Ai (xhehenemi) me të vërtetë është vendqëndrim (vendi i përkohshëm) dhe vendbanim (vendi i përhershëm) i keq.

إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٢١﴾

68. Dhe ata që kur shpenzojnë s'janë ekstravagantë (dorëlëshuar) e as koprracë, por e zbatojnë rrugën e mesme.

وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ﴿٢٢﴾

69. Dhe ata janë të tillë që nuk thërrasin ndonjë Zot tjetër, përveç Allahut, dhe që nuk vrasin ndonjë person, vrasjen e të cilit Allahu e bëri të ndaluar, veçse kur e

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ

¹⁹ Në këto ajete po përmenden disa cilësi e karakteristika të besimtarëve të devotshëm.

kërkon e drejta ligjore, dhe nuk bëjnë kurvëri, dhe kush bën këtë akt, do ta shijojë ndëshkimin e mëkatit të vet,²⁰

أَتَمَّا ۞

70. Dhe për të do të shumëzohet ndëshkimi në Ditën e Kiametit, dhe ai do të jetojë në të me poshtërim

يُضَعَفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا ۞

71. Pos atyre të cilët bëjnë tobe (pendohen), e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira. Përsa u përket këtyre, Allahu do t'i shndërojë veprat e tyre të këqija në vepra të mira, dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۖ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

72. Dhe ai i cili bën tobe (metani) dhe bën vepra të mira, vërtet i drejtohet Allahut me pendesë e me motivacion të vërtetë;

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۞

73. Dhe ata që nuk japin dëshmi të gënjeshtërt, dhe të cilët kur kalojnë pranë llomotitjeve, kalojnë me dinjitet;

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ ۖ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا ۞

74. Dhe ata që kur u kujtohen Shenjat e Zotit të tyre, nuk sillen ndaj tyre si të shurdhër e të verbër.

وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوْا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ۞

75. Dhe ata që thonë: O Zoti ynë, falna dhe na dhuro gëzim e qetësi nga ana e bashkëshortëve tona (burrë e grua) e

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَرْوَاجِنَا وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ ۖ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ

²⁰ Idhujtaria, kurvëria dhe vrasja janë tri mëkate kryesore që e rrënojnë shoqërinë njerëzore, dhe shkaktojnë imoralitetin social e seksual.

nga ana e fëmijëve tanë, dhe na bëj
(shembull) për njerëzit e dëlirë.

إِمَامًا ﴿٥٠﴾

76. Të këtitillë janë ata të cilëve do t'u
jepen oda madhështore në Parajsë,
sepse kanë dalë të qëndrueshëm në
rrugën e bamirësisë dhe ata do të priten
me përshëndetje e me nderim,

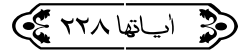
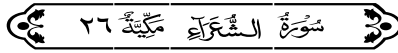
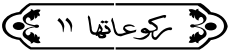
أُولَٰئِكَ يُجْرَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلَقَّوْنَ فِيهَا تَحِيَّةً وَسَلَامًا ﴿٥١﴾

77. Do të jetojnë në të. Ajo Parajsë
është vend i shkëlqyer për banim të
përkohshëm dhe për banim të
përhershëm.

خَالِدِينَ فِيهَا ۗ حَسَنَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ﴿٥٢﴾

78. (O Profet) Thuaju mosbesimtarëve:
Zoti im s'mërzitet aspak për ju, nëse
s'bëni lutje e s'kërkoni falje. Por,
meqenëse e keni përgënjeshtruar
Mesazhin e Tij, ndëshkimi i Tij, pa
tjetër, do t'ju rrethojë.

قُلْ مَا يَعْجَبُوكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ
فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ﴿٥٣﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ta, Sinë, Mimë.¹

تَوَّابًا ①

3. Këto janë ajetet e Librit të hapët (që i sqaron përmbledhjet e veta).

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

4. A do ta shkatërrosh veten ti (O Muhammed) nga brenga se ata nuk e pranojnë besimin?

لَعَلَّكَ بَاخِعٌ مُّقِرٌّ ①
أَلَّا يَكُونُوا ①
مُؤْمِنِينَ ①

5. Nëse dëshirojmë Ne, mund ta zbresim për ta një Shenjë nga qielli, sa që qafat e tyre do të mbeten të perkulura para saj.

إِنْ نَشَاءُ نُنزِلْ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً ①
فَطَلَّتْ أَعْنَاقَهُمْ لَهَا خِضَعِينَ ①

6. Dhe nuk vjen prej Zotit të Mëshirshëm ndonjë mesim i ri, e ata të mos e hedhin poshtë.²

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرِ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ ①
إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ ①

7. Ata, pa dyshim, i përgënjeshtroan

فَقَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهَا ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 228 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur karakteristikat e robëve të Allahut të Mëshirshëm, ndërsa në këtë Sure flitet se fjala dhe deklarata e besimtarit përputhet tërësisht me praktikën e tij. Jo si poetë që pohojnë dhe flasin shumë, por nuk tregojnë praktikën. Për këtë arsye, poetët nuk mund të krijojnë ndonjë revolucion në jetën e tyre apo në nivel të kombit. Përveç kësaj, në këtë Sure hudhet poshtë akuza se profetët janë poetë. Ata i praktikojnë ato mësimet, për të cilat predikojnë. Prandaj, krijojnë tek populli një zgjim dhe revolucion shpirtëror.

¹ E zbriti këtë Kuran Allahu i Pastër, i Dëgjueshëm dhe i Madhërueshëm. Kjo Sure i përmend ato mjete me anën e të cilave fitohet pastërtia e zemrës, pranohen lutjet dhe përfitohet dinjiteti.

² Ky është një realitet absolut se secili Profet e mësimi i tij përgënjeshtrohet e refuzohet.

(çdo Shenjë e re të Zotit), por së shpejti ata do të shohin realitetin e talljeve të tyre.

يَسْهَرُونَ ﴿١٠﴾

8. A nuk e shohin tokën, se sa shumë lloje bimësh të dobishme Ne i kemi mbirë në të?

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمَا أُبْتِنَّا فِيهَا
مِنْ كُلِّ رَوْحٍ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

9. Pa dyshim, në këtë ka një Shenjë, por shumica prej tyre nuk e pranojnë besimin.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٢﴾

10. Dhe, vërtet, Zoti yt është Ai Allah që është i Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

بَلَّغْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٣﴾

11. Dhe kujtoje kohën kur Zoti yt e thirri Musain dhe iu drejtua me këto fjalë: Shko te populli mizor!

وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَىٰ إِنِ أَنْتَ الْقَوْمُ
الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾

12. Te populli i Faraonit dhe thuaji: A nuk do t'i frikësoheni Zotit?

قَوْمَ فِرْعَوْنَ ۖ أَلَا يَتَّقُونَ ﴿١٥﴾

13. Ai (Musai) tha: O Zoti im, unë kam frikë se ata do të më përgënjeshtrojnë mua;

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَدِّبُونِ ﴿١٦﴾

14. Dhe gjoksi im po e ndien shtrëngimin dhe gjuha ime nuk është e rrjedhshme në të folur; pra bëje Harunin profet (bashkë me mua),³

وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي
فَأَرْسِلْ إِلَىٰ هَارُونَ ﴿١٧﴾

15. Dhe, përveç kësaj, ata kanë një

وَلَهُمْ عَلَيَّ ذَنْبٌ فَأَخَافُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٨﴾

³ Musai ndjeu se ai nuk është i aftë për këtë detyrë të rëndësishme.

akuzë kundër meje, pra unë kam frikë se mos po më vrasin mua.⁴

16. Zoti tha: Jo, kurrresi! Shkoni ju të dy bashkë me Shenjat Tona; Ne jemi me ju dhe do të dëgjojmë lutjet tuaja.

قَالَ كَلَّا ۖ فَاذْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ ﴿١٦﴾

17. Pra, shkoni te Faraoni dhe i thoni: Ne jemi Profetët e Zotit të botërave

فَأْتِيَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

18. Me urdhër që t'i lejosh Bijtë e Israelit që të vijnë me ne!

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٨﴾

19. Faraoni tha: O Musa, nuk të kemi rritur ty ne kur ende ishe fëmijë dhe ti kalove shumë vjet në mesin tonë?

قَالَ أَلَمْ نُرَبِّكَ فِينَا وَلِيدًا وَوَلَدْنَاكَ فِينَا مِنْ عُمَرِكَ سِنِينَ ﴿١٩﴾

20. Dhe ti e ke kryer atë vepër,⁵ të cilën e ke kryer ti, dhe ti je një ndër mosmirënjohësit.

وَفَعَلْتَ فَعَلْتِكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٠﴾

21. Musai tha: Unë e bëra atë vepër atëherë kur ende s'e dija realitetin;

قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢١﴾

22.. Prandaj, unë ika dhe u largova prej jush, kur ndieva frikë prej jush. Atëherë Zoti im më dhuroi mua gjykimin e drejtë (urtësinë) dhe më bëri mua një ndër Profetët.⁶

فَفَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٢﴾

⁴ Siç na tregon Kurani, Musai u akuzua për vrasjen e një personi. Ajeti tregon se ai nuk e vrau me qëllim.

⁵ Fjala është për vrasjen që e bëri Musai.

23. Dhe kjo mirënjohje⁷ (jote se më rrite mua në fëmijëri, të cilën tani e përmend ti) a mund të vihet para kësaj vepre që i ke bërë robë Bijtë e Israelit?

وَتِلْكَ نِعْمَةٌ تَمَّتْهَا عَلَيَّ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۝٧

24. Faraoni tha: Dhe kush është ky Zoti i botërave?⁸

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝٨

25. Musai tha: Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që ekziston në mes të tyre, (do të ishte mirë) të bindeni!

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝٩ إِنَّكُمْ مَوْقِنِينَ ۝١٠

26. Faraoni atyre që ishin përreth tij u tha: A s'dëgjoni (çka thotë Musai)?

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ أَلَا تَسْمَعُونَ ۝١١

27. Musai tha: Ai që është Zoti juaj dhe Zoti i të parëve tuaj.

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ ۝١٢

28. Faraoni tha: Sigurisht, ky Profeti juaj që është dërguar te ju është i çmendur!

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ۝١٣

29. Musai tha, Ai që është Zoti i lindjes dhe i perëndimit dhe i gjithçkaje që është ndërmjet tyre, poqese kuptoni!

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۝١٤ إِنَّكُمْ تَعْمَلُونَ ۝١٥

30. Faraoni tha (me zemërim): Unë me

قَالَ لَئِنِ اتَّخَذتَ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَّكَ

⁶ Që është argument e dëshmi e plotë se unë isha i pafajshëm, përndryshe Zoti s'më bënte Profet.

⁷ Kjo do të thotë se a mund të ketë ndonjë peshë mirënjohja jote që bërë ndaj meje, para këtij realiteti se i ke bërë robë gjenerata të tëra?

⁸ Përgjigja e Musait dhënë Faraonit e bëri të hutuar dhe e turpëroi, andaj Faraoni e ndërroi bisedën.

të vërtetë do të të burgos ty, nëse ti
beson ndonjë Zot tjetër pos meje!

مِنَ الْمَسْجُونِينَ ﴿١٠﴾

31. Musai tha: Qysh, edhe në qoftë se
do të paraqes ndonjë argument të qartë?

قَالَ أَوَلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

32. Faraoni tha: Sille, pra, nëse je duke
folur të vërtetën.

قَالَ فَآتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِيْنَ ﴿١٢﴾

33. Pra, Musa e hodhi shkopin e tij dhe
çudi se ai u shndërrua në një gjarpër të
vërtetë.

فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

34. Dhe ai (Musa) e nxori dorën e tij
(nga nënsqetulla) dhe vëreni (të gjithë e
panë) ajo u duk e bardhë në sytë e
spektatorëve.

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنّٰظِرِيْنَ ﴿١٤﴾

35. Faraoni i tha parisë që ishin përreth
tij: Ky me të vërtetë qenka një magjistar
i aftë!

قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ إِنَّ هَٰذَا لَسِحْرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥﴾

36. Ky dëshiron që me anë të magjisë së
tij t'ju dëbojë nga vendi juaj. Pra, tani,
ç'më këshilloni?

يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ
بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١٦﴾

37. Ata thanë: Jepi atij dhe vëllait të tij
një afat dhe dërgoji nëpër qytete
thirrësit,

قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَبْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ
حٰشِرِيْنَ ﴿١٧﴾

38. Të cilët duhet të sjellin para teje çdo
magjistar dinak e të aftë.

يَأْتُوكَ بِكُلِّ سِحَارٍ عَلِيمٍ ﴿١٨﴾

39. Pra, u tubuan të gjithë magjistarët
në një ditë të caktuar,

فَجُمِعَ السّٰحِرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مّٰعْلُومٍ ﴿١٩﴾

40. Dhe njerëzve u është thënë! A do të tuboheni edhe ju të gjithë?

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُّجْتَمِعُونَ ﴿٤٠﴾

41. Që ne të mund t'i pasojmë magjistarët, nëse ata dalin fitues?

لَعَلَّنَا نَتَّبِعَ السَّحْرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ
الْغَالِبِينَ ﴿٤١﴾

42. Dhe kur erdhën magjistarët, ata i thanë Faraonit: A do të meritojmë shpërblim, nëse triumfojmë?

فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرَةَ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَيِّ
نَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿٤٢﴾

43. Faraoni tha: Po, sigurisht, në këtë rast ju do të jeni ndër personat më të favorshëm në oborrin tim.

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لِمِنَ الْمُفْرَبِينَ ﴿٤٣﴾

44. Atëherë, Musai u tha: Paraqitni magjinë (planin) tuaj, ç' dëshironi ju.

قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّلقُونَ ﴿٤٤﴾

45. Pra, ata i kanë hedhur litarët dhe shkopinjtë e tyre dhe thanë: Pasha nderin e Faraonit, ne me siguri do të dalim ngadhënjimtarë.

فَأَلْقُوا جِبَاهَهُمْ وَعَصِيَّهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ
فِرْعَوْنَ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ ﴿٤٥﴾

46. Atëherë edhe Musai e hodhi shkopin e tij, i cili filloi ta gëlltisë gjithë atë që e kishin trilluar.

فَأَلْفَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿٤٦﴾

47. Atëherë magjistarët u detyruan të bien në sexhde (para Zotit);

فَأَلْقَى السَّحْرَةَ سُجُودًا ﴿٤٧﴾

48. Duke thënë: Ne e besojnë Zotin e botërave,

قَالُوا أَمَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٨﴾

49. Zotin e Musit e të Harunit.

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿٤٩﴾

50. Faraoni tha: A e keni besuar atë para se t'ju lejoja? Ky (Musai) është, më të vërtetë, prijësi juaj që ju ka mësuar magjinë. Por, ju do ta dini përfundimin tuaj. Unë me siguri do t'jua pres duart dhe këmbët tuaja për shkak të mosbesimit tuaj (ndaj meje) dhe unë me siguri do t'ju gozhdoj.

قَالَ امْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ أَدْنِ لَكُمْ ۖ إِنَّهُ
لَكَبِيرٌ مِّنَ الَّذِينَ عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ ۖ
فَلَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ۗ لَا قِطْعَنَ أَيْدِيكُمْ
وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ ۖ وَلَا وَصَلِبَتَكُمْ
أَجْمَعِينَ ۖ

51. Ata (magjishtarët) thanë: Ne nuk mërztemi. Ne do të kthehemi te Zoti ynë.

قَالُوا لَا ضَيْرَ ۗ إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ۖ

52. Ne shpresojmë se Zoti ynë do të na i falë mëkatet tona, meqë ne jemi besimtarët e parë.

إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا ۚ إِنَّ
أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ۖ

53. Dhe Ne i diktuaam Musait: Merri robët e Mi natën dhe nisu, ju me siguri do të ndiqeni (prej Faraonit),

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي
إِنكُمْ مُّتَّبِعُونَ ۗ

54. Dhe Faraoni i dërgoi thirrësit nëpër qytete duke deklaruar;

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنُ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ۖ

55. Këta (Bijtë e Israelit) janë një parti e vogël,

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ۖ

56. Megjithatë ata na ofenduan neve;

وَأِنَّهُمْ لَنَا لَغَائِظُونَ ۖ

57. Dhe ne jemi një parti e madhe dhe vigjilentë.

وَأِنَّا لَجَمِيعٌ حٰذِرُونَ ۖ

58. Pra, Ne i dëbuam ata (Faraonin dhe ndjekësit e tij) nga vendi i kopshteve dhe i burimeve,

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِّنْ جَنَّتٍ وَعَيْوُنٍ ۖ

59. Dhe nga vendi i thesareve dhe i nderit

وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٥٩﴾

60. Kështu ngjau; dhe Ne i kemi bërë Bijtë e Israelit trashëgimtarë të atyre (bekimeve).

كَذَلِكَ ۖ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٦٠﴾

61. Dhe ata (Faraoni dhe ushtarët e tij) dolën për t'i ndjekur (Bijtë e Israelit) në kohën e agimit.

فَاتَّبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ ﴿٦١﴾

62. Dhe kur u takuan ballë për ballë, kolegët e Musait thanë: Ne me siguri u zëmë.

فَلَمَّا تَرَاءَ الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى
إِنَّا لَمُدْرِكُونَ ﴿٦٢﴾

63. Musai tha: Kurrsesi, Zot im është me mua, Ai do t'më udhëheqë drejt rrugës së ngadhënjimit.

قَالَ كَلَّا ۗ إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٣﴾

64. Atëherë Ne ia diktuaam Musait: Godite detin me shkopin tënd. Me këtë ai (deti) u nda në dy pjesë dhe secila pjesë dukej si një kodër e madhe.⁹

فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ اصْرِبْ لِيِصْصَاكَ
الْبَحْرَ ۖ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالظَّوْدِ
الْعَظِيمِ ﴿٦٤﴾

65. Dhe të tjerët (ushtarët e Faraonit) Ne i kemi sjellë afër.

وَأَزَلَفْنَا لِمِ الْأَخْرِيِّينَ ﴿٦٥﴾

66. Dhe Ne e kemi shpëtuar Musain dhe ata që ishin bashkë me të.

وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٦﴾

67. Mandej, Ne i kemi përmytur (ushtarët e Faraonit).

ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْأَخْرِيِّينَ ﴿٦٧﴾

⁹ Mund të ndodhë që dikur është shpërthyer vullkani dhe janë ngritur valët e detit, kështu që Musai a.s. dhe ithtarët e tij mbetën në atë anë, kurse Faraoni me gjithë ushtrinë e vet u mbytën.

68. Ne këtë incident, me të vërtetë, ka një Shenjë, mirëpo shumica prej tyre (mosbesimtarëve) s'besojnë.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٨﴾

69. Dhe, vërtet, Zoti yt është i Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٩﴾

70. Dhe lexoje para tyre rrëfimin e Ibrahimit,

وَاقْبَلْ بِرَأْسِهِ رَأْسًا عَلَى رَأْسِهِمَا مِنْ آبَائِهِمْ ۖ وَإِنَّا لَنَرَاهُ فِئْتَنًا عَظِيمًا ﴿٧٠﴾

71. Kur të atit dhe popullit të vet i tha: Kë adhuron ju?

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧١﴾

72. Ata thanë: Ne i adhurojmë idhujt, dhe ne vazhdimisht do të rrimë të devotshëm ndaj tyre.

قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَامًا فَنَظَّلُهَا عَلَيْنَا نَارًا ﴿٧٢﴾

73. Ai tha: A e dëgjojnë thirrjen tuaj, kur i thërrisni ju.

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُم إِذْ تَدْعُونَ ۗ ﴿٧٣﴾

74. Ose, a ju sjellin dobi apo dëm juve?

أَوْ يَنْفَعُونَكُم أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٤﴾

75. Ata thanë: Nuk është kështu, por ne i kemi gjetur të parët tanë duke vepruar kështu.

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٥﴾

76. Ibrahimit tha: A e dini ju se ata që po i adhuron,

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ۗ ﴿٧٦﴾

77. Ju dhe të parët tuaj para jush,

أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٧﴾

78. Të gjithë ata janë armiqtë e mi, pos Zotit të botërave,

فَأِنَّهُمْ عَدُوٌّ لِّي إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿٧٨﴾

79. Që më krijoi mua dhe që më tregon

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ﴿٧٩﴾

mua rrugën e drejtë;

80. Dhe që më ushqen dhe më jep për të pirë;

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِ ﴿٨٠﴾

81. Dhe kur sëmurem unë, Ai më shëron,¹⁰

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨١﴾

82. Dhe që më jep vdekjen dhe do të më ringjallë prapë;

وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ ﴿٨٢﴾

83. Dhe që, unë shpresoj, do të falë gabimet e mia në Ditën e Gjykimit.

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ
الدِّينِ ﴿٨٣﴾

84. O Zoti im, më dhuro dijen e vërtetë, dhe më bashko mua me fisnikët!

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَوَالْحَقِّينِ
بِالصَّالِحِينَ ﴿٨٤﴾

85. Dhe më fal reputacion të mirë për pasardhësit e mëvonshëm.

وَاجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe më bën një ndër trashëgimtarët e Kopshteve të Bekuara (Parajsë).

وَاجْعَلْنِي مِنْ وَرَثَةِ جَنَّةِ النَّعِيمِ ﴿٨٦﴾

87. Dhe fale babain tim, vërtet ai ishte njëri prej rrugëhumburve;

وَاعْفِرْ لِآبَائِي إِنَّهُ كَانَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٧﴾

88. Dhe mos më poshtëro mua atë ditë, kur do të ringjallen njerëzit.

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٨﴾

89. Atë ditë kur nuk do të sjellë dobi as pasuria, e as fëmijët.

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٨٩﴾

¹⁰ Nga ky ajet del qartë se sëmundjet e fatkeqësirat vijnë si rezultat i gabimeve të njeriut, kurse ilaçi dhe mirësia vjen prej Allahut.

90. Pos atij i cili do të vijë para Allahut me një zemër të bindur (do të ketë dobi).

إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿١٠﴾

91. Dhe xheneti do t'u afrohet besimtarëve të vërtetë.

وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١١﴾

92. Dhe për keqbërësit do të zbulohet qartë xhehenemi.

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَوَّينَ ﴿١٢﴾

93. Dhe atyre do t'u thuhet: Ku janë ata të cilët i adhuronit-

وَقِيلَ لَهُمْ أَيَّمَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿١٣﴾

94. Në vend të Allahut? A mund t'ju ndihmojnë apo mund t'i japin ndihmë vetvetes?

مَنْ دُونِ اللَّهِ ۗ هَلْ يَنْصُرُونَكُمۡ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿١٤﴾

95. Atëherë ata do të hidhen në xhehenem, të përmbysur; dhe po ashtu edhe të pabindurit (idhujt dhe rrugëhumburit),

فَكَبِبُوا فِيهَا هُمْ وَالْعَاوِنَ ﴿١٥﴾

96. Dhe ushtritë e Iblisit, të gjithë së bashku.

وَجُودُ إبْلِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿١٦﴾

97. Ata kur do të grinden në mes veti (në xhehenem), do të thonë:

قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿١٧﴾

98. Pasha Zotin, ne kemi qenë në gabim të hapur,

تَاللَّهِ إِن كُنَّا لَنِفْيُ صَلِّ مُبِينٍ ﴿١٨﴾

99. Kur ne ju (idhuj) kemi barazuar me zotin e botërave,

إِذْ نُسَوِّيكُم بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩﴾

100. Dhe askush s'na devijoi, përveç fajtorëve,

وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ ﴿٢٠﴾

101. Dhe (sot) ne s'kemi asnjë ndërmjetës,

فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ ﴿١٠١﴾

102. As ndonjë shok të përzemërt.

وَلَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ ﴿١٠٢﴾

103. Ah, sikur të kishim mundësi të ktheheshim prapë në botë, do të bëheshim besimtarë!

فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

104. Në këtë ngjarje ka një shenjë, por shumica prej tyre nuk e pranojnë besimin.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

105. Dhe me të vërtetë Zoti yt është i Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٥﴾

106. Po ashtu, edhe populli i Nuhit i përgënjeshtroi Profetët e tyre,

كَذَّبَتْ قَوْمَ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٠٦﴾

107. Kur vëllai i tyre Nuhi u tha atyre: A nuk i frikësoheni Zotit?

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٠٧﴾

108. Vërtet, Unë erdha te ju si një Profet besnik,

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٠٨﴾

109. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni mua;

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٠٩﴾

110. Dhe unë për këtë (predikim) nuk kërkoj kurrfarë shpërblimi prej jush. Shpërblimi im është vetëm te Zoti i botërave;

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١١٠﴾

111. Prandaj, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni mua.

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١١١﴾

112. Ata thanë: A, ne të besojmë ty, kurse ata që të ndjekin ty janë më të ulët?

قَالُوا أَنْتُمْ لَكُمْ وَاتَّبَعَكَ الْأَرْذَلُونَ ۖ ط

113. Ai tha: Ku ta di unë se çfarë janë veprat e tyre të brendshme?

قَالَ وَمَا عَلَيَّ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۗ ج

114. Hesapi i tyre është vetëm te Zoti im; nëse e dini ju;

إِنْ حَسَابُهُمْ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ ۗ ح

115. Kjo s'është detyra ime që unë t'i përzë ata që vijnë duke e pranuar besimin.

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ۗ ح

116. Unë jam vetëm një alarmues i hapët.

إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۗ ط

117. Ata thanë: Nëse nuk do të heqësh dorë ti, o Nuh, ti me siguri do të gurëzohesh.

قَالُوا لَئِن لَّمْ تَنْتَهَ يَوْحَ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ۗ ط

118. Ai tha: O Zoti im, populli im më përgënjeshtroi mua.

قَالَ رَبِّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ ۗ ع

119. Prandaj, gjyko Ti vendosmërisht midis meje e tyre, dhe shpëtom mua si dhe besimtarët të cilët janë me mua.

فَأَفْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتْحًا وَ نَجِّنِي
وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۗ ح

120. Pra, Ne e shpëtuam atë dhe ata që ishin bashkë me të në Arkën e mbushur plot.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَمَنْ مَّعَهُ فِي الْفُلِّ الْمَشْحُونِ ۗ ح

121. Mandej, Ne i kemi mbytur ata që mbetën mbrapa.

ثُمَّ أَعْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ ۗ ط

122. Në këtë ngjarje, me të vërtetë, ka një Shenjë, por shumica prej tyre s'e pranojnë besimin.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

123. Dhe vërtet Zoti yt është i Plotëfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٣﴾

124. Po ashtu, edhe populli i Adit i përgënjeshtroi Profetët,

كَذَّبَتْ عَادٌ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٤﴾

125. Kur vëllai i tyre Hudi u tha atyre: A nuk i frikësoheni Allahut?

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٥﴾

126. Me të vërtetë, unë erdha te ju si një Profet besnik;

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٦﴾

127. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni mua;

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿١٢٧﴾

128. Dhe unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për këtë (predikim). Shpërblimi im është vetëm te Zoti i botërave.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ
إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٨﴾

129. A ndërtoni ju mbi çdo bregore monumente të madhështisë suaj, duke kërkuar lavdërim të kotë?

أَتَبْنُونَ بِكُلِّ رِيعٍ آيَةً تَعْبَثُونَ ﴿١٢٩﴾

130. Dhe i ngrini pallatet, sikur do të jetoni përgjithmonë?

وَتَتَّخِذُونَ مَصَانِعَ لَعَلَّكُمْ تَخْلَدُونَ ﴿١٣٠﴾

131. Dhe kur zini dikë, e zini tiranisht.

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣١﴾

132. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni mua;

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿١٣٢﴾

133. Dhe frikësohuni prej Atij, që ju ndihmoi me anë të të gjitha atyre sendeve të cilat i dini ju;

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ ﴿١٣٣﴾

134. Ai ju ndihmoi duke ju dhënë bagëti e bijtë,

أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ ﴿١٣٤﴾

135. E duke ju dhënë kopshtet dhe burimet.

وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٥﴾

136. Pa dyshim, unë kam frikë se mos do t'ju godasë ndëshkimi i një dite të tmerrshme.

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٦﴾

137. Ata thanë: Është njësoj për ne, si t'na predikosh ose të mos na predikosh;

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَضْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ
مِّنَ الْوَاعِظِينَ ﴿١٣٧﴾

138. Sepse çka besojmë ne është religjioni i të parëve,

إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٨﴾

139. Dhe ne nuk do të ndëshkohemi kurrë.

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿١٣٩﴾

140. Pra, ata e refuzuan atë, dhe Ne i shkatërruam ata. Në këtë ngjarje ka një Shenjë, por shumica prej tyre nuk e pranojnë besimin.

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكْنَاهُمْ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَةً ۗ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤٠﴾

141. Dhe vërtet Zoti yt është i Plotëfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤١﴾

142. Po ashtu, edhe fiset e Thamudit i refuzuan Profetët,

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤٢﴾

143. Kur vëllai i tyre Salihu u tha atyre:

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ صَالِحٌ أَلَا

A nuk i frikësoheni Allahut?

تَتَّقُونَ ﴿١٤٤﴾

144. Vërtet, unë erdha te ju si një Profet besnik;

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٤٤﴾

145. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni,

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

146. Dhe unë nuk kërkoj prej jush për këtë (predikim) ndonjë shpërblim. Shpërblimi im është vetëm te Zoti i botërave.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٤٦﴾

147. A mendoni ju se do të liheni paqësisht në këtë botë në mes të atyre gjërave që i keni ju,

أَتَذَرُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ ﴿١٤٧﴾

148. Në mes të kopshteve e të burimeve,

فِي جَبْتٍ وَعَيْون ﴿١٤٨﴾

149. Dhe të arave të lulëzuara, dhe të plantacioneve të hurmave, frutat e të cilave po shkëputen për shkak të peshës së tyre?

وَزُرُوعٍ وَخَلِّ طَلْعَهَا هَٰضِمًا ﴿١٤٩﴾

150. Dhe duke gdhendur nëpër male ndërtoni shtëpitë, duke u krenuar!

وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا فَرِهِينَ ﴿١٥٠﴾

151. Pra, frikësohuni prej Allahut, dhe më dëgjoni mua,

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

152. Dhe mos i ndiqni ata që i kanë kapërcyer kufijtë,

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥٢﴾

153. Të cilët krijojnë çrregullim nëpër

الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا

tokë; dhe nuk krijonjë paqe e sigurim.

يُصْلِحُونَ ﴿١٥٣﴾

154. Ata thanë: Ti je një ndër të magjepsurit.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمَسْحُورِينَ ﴿١٥٤﴾

155. Ti je vetëm një person i vdekshëm si ne. Pra, paraqite ndonjë mrekulli (shenjë), nëse je njeri i vërtetë.

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأْتِ بِآيَةٍ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٥﴾

156. Ai tha: Kjo është deveja dhe ajo ka radhën e caktuar për të pirë ujë, dhe ju e keni radhën tuaj të caktuar për të marrë ujë;

قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَهَا شِرْبٌ وَلَكُمْ شِرْبُ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٥٦﴾

157. Dhe mos i bëni dëm kësaj, se do t'ju godasë ndëshkimi i një dite të tmerrshme.

وَلَا تَسُوْهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذَكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٧﴾

158. Mirëpo, ata i kanë prerë këmbët e saj, dhe, mandej, u penduan.

فَعَقَرُوهَا فَاصْبَحُوا نَدِيمِينَ ﴿١٥٨﴾

159. Pra, ndëshkimi (i premtuar) i zuri ata. Në këtë incident me të vërtetë ka një Shenjë, por shumica prej tyre nuk e pranojnë besimin.

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۖ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٩﴾

160. Dhe, vërtet, Zoti yt është i Plotëfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٦٠﴾

161. Edhe Populli i Lutit i refuzoi Profetët,

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦١﴾

162. Kur vëllai i tyre Luti u tha atyre: A nuk i frikësoheni Allahut?

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦٢﴾

163. Vërtet, unë erdha te ju si një Profet i besueshëm.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٦٣﴾

164. Pra, frikësohuni prej Allahut, dhe më dëgjoni mua!

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا

165. Dhe për këtë (predikim) unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim. Shpërblimi im është vetëm te Zoti i botërave.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۚ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾

166. A, prej të gjitha krijesave ju i keni zgjedhur meshkujt (për marrëdhënie seksuale)?

أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٦﴾

167. Dhe i lini anash gratë tuaja të cilat Zoti juaj i ka krijuar për ju? Jo, por ju jeni njerëz që i kanë kaluar të gjithë kufijtë (e natyrës njerëzore).

وَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ ۗ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٧﴾

168. Ata thanë: O Lut, nëse nuk do të heqësh dorë (nga predikim i tillë), ti me siguri do të jesh i dëbuar.

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَلُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٨﴾

169. Ai tha: Me të vërtetë, unë e urrej praktikën tuaj.

قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنَ الْقَالِينَ ﴿١٦٩﴾

170. O Zoti im, më shpëto mua edhe familjen time nga kjo praktikë e tyre.

رَبِّ نَجِّنِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٧٠﴾

171. Pra, Ne e kemi shpëtuar atë dhe familjen e tij, të gjithë ata,

فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧١﴾

172. Pos një plake që ishte ndër ata të cilët mbeten mbrapa.

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿١٧٢﴾

173. Mandej, Ne i kemi shkatërruar të tjerët.

ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ ﴿١٧٣﴾

174. Dhe Ne kemi lëshuar mbi ata një shi (guri), dhe ai shi që ra mbi ata që ishin alarmuar ishte i keq.

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ۖ فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنذَرِينَ ﴿١٧٤﴾

175. Në Këtë ngjarje, me të vërtetë, ka një Shenjë, por shumica prej tyre nuk e pranojnë besimin.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً ۗ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٥﴾

176. Dhe vërtet, Zoti yt është i Plotëfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

﴿١٧٦﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

177. Populli i (Ejkës) gjithashtu i ka refuzuar Profetët,¹¹

كَذَّبَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٧﴾

178. Kur Shuejbi u tha atyre: A nuk i frikësoheni Allahut?

إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعَيْبٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٧٨﴾

179. Vërtet, unë erdha te ju si një Profet i besueshëm.

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٧٩﴾

180. Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më dëgjoni.

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَاطِيعُونَ ﴿١٨٠﴾

181. Dhe për këtë nuk kërkoj ndonjë shpërblim prej jush. Shpërblimi im është te Zoti i botërave.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨١﴾

182. Jepuni njerëzve gjërat duke i matur saktësisht dhe mos u bëni ndër ata që u bëjnë dëm të tjerëve,

أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨٢﴾

¹¹ Populli i pyllit është emri i dytë i popullit të Shuejbit.

183. Dhe matni me peshore të saktë,
 وَلَا تَزْنُوا بِالْقِسْطِ الْمُسْتَقِيمِ ﴿٧٧﴾
184. Dhe mos ua jepni mangut njerëzve
 gjërat e tyre, as mos ecni nëpër tokë
 duke krijuar çrregullim.
 وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتُوا
 فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٧٨﴾
185. Dhe frikësohuni Atij që ju ka
 krijuar dhe të parët.
 وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْجِيلَ
 الْأَوَّلِينَ ﴿٧٩﴾
186. Ata thanë: Ti je vetëm një njeri i
 magjepsur,
 قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسْحَرِينَ ﴿٨٠﴾
187. Dhe ti je vetëm një person i
 vdekshëm si ne, dhe ne të konsiderojmë
 ty si një gënjeshtar.
 وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَإِنْ نَطَّئِكَ لِمَنْ
 الْكَاذِبِينَ ﴿٨١﴾
188. Pra, lëshoje një pjesë të qiellit mbi
 ne, nëse je i vërtetë.¹²
 فَاسْقِطْ عَلَيْنَا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
 مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٨٢﴾
189. Ai tha: Zoti im e di mirë çka bëni
 ju.
 قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٨٣﴾
190. Pra, ata e refuzuan atë. Atëherë
 ndëshkimi i ditës së reve të dendura i
 zuri ata. Pa dyshim, ai ishte ndëshkimi i
 një dite të tmerrshme.
 فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلَّةِ
 إِنَّهُ كَانَ عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٨٤﴾
191. Në këtë ngjarje, me të vërtetë, ka
 një Shenjë (mësim), por shumica prej
 tyre nuk e pranojnë besimin.
 إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
 مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾
192. Dhe, vërtet, Zoti yt është i
 Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm.
 وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٨٦﴾

¹² Shprehja një pjesë e qiellit referon ndëshkimin qiellor.

193. Dhe me të vërtetë ky Kuran është zbritur prej Zotit të të gjitha botërave.

وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝١٧

194. Atë e zbriti Shpirti i Besueshëm (xhibraili).¹³

نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ۝١٨

195. Mbi zemrën tënde që të jesh një alarmues,

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ۝١٩

196. Në gjuhën e qartë arabe.

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ۝٢٠

197. Dhe ky (Kurani), më të vërtetë, është përmendur edhe në Skriptet e popujve të parë.¹⁴

وَإِنَّهُ لَفِي زُبُرِ الْأَوَّلِينَ ۝٢١

198. A nuk është e mjaftueshme kjo Shenjë që edhe dijetarët prej Bijëve të Israelit e kuptojnë (se ky Kuran erdhi sipas Profecive të Biblës)?

أَوَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَةٌ أَنْ يَعْلَمَهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ ۝٢٢

199. Dhe po ta zbrisnim Ne këtë (Kuran) mbi një axhami (jo arab),

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ ۝٢٣

200. Dhe ai u recitonte atyre, prapë ta kurrsesi nuk do ta kishin pranuar.¹⁵

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ ۝٢٤

201. Kështu Ne e kemi ngulitur mosbesimin në zemrat e fajtorëve.

كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ۝٢٥

202. Ata nuk do ta besojnë, derisa të

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ

¹³ Fjala *Ruh* (shpirt) në këtë ajet e referon engjëllin, Xhibrailin, që e solli diktimin e Kuranit.

¹⁴ Se e kuptojnë edhe dijetarë jehudë këtë realitet që Profeti Muhammed dhe Kurani janë sipas profecive të dhëna në Tevrat.

¹⁵ D.m.th ne jemi arabë e ky është axhami, andaj s'mund ta pranojmë.

shohin ndëshkimin e tmerrshëm,

الْأَلِيمَ ﴿٣٠﴾

203. Pra, ai ndëshkim do t'u vijë befaz kur ata do të jenë të pakujdesshëm ndaj tij.

فَيَأْتِيَهُمْ بَعْتَةٌ وَهُمْ لَا يُشْعُرُونَ ﴿٣١﴾

204. Dhe ata do të thonë: A do të na jepet afat?

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ ﴿٣٢﴾

205. Si! A, këta e kërkonin me ngut ndëshkiminTonë?

أَفِعْدَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٣٣﴾

206. A nuk beson ti se nëse u lejojmë të kënaqen vite ne radhë;

أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ﴿٣٤﴾

207. Mandej, t'u vijë ndëshkimi rreth të cilit u alarmuan.

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٣٥﴾

208. Atëherë gjithçka që u kemi dhënë atyre, s'mund ta largojë ndëshkimin (prej tyre).

مَا آغَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَمْتَنِعُونَ ﴿٣٦﴾

209. Dhe Ne kurrë nuk i kemi shkatërruar banorët e një vendi, e të mos kishin ardhur tek ata alarmues (profetët).

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ ﴿٣٧﴾

210. Kjo është vetëm një këshillë dhe Ne aspak nuk jemi të padrejtë.

ذِكْرِي فَسْوَ مَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣٨﴾

211. Dhe djajtë nuk e kanë zbritur këtë Kuran.

وَمَا تَنْزَلَتْ بِهِ الشَّاطِئِينَ ﴿٣٩﴾

212. As kjo nuk është e mundshme për ta e as s'kanë fuqi ta përpilojnë atë.

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٠﴾

213. Vërtet, ata janë të penguar që ta dëgjojnë (Fjalën Hyjnore)

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْرُؤُونَ ﴿٣٧﴾

214. Pra, mos thirr asnjë Zot përveç Allahut, përndryshe do të bëhesh njëri prej të dënuarve,

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ﴿٣٨﴾

215. Dhe alarmoju farefiset e të afërmit.

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٣٩﴾

216. Dhe uli krahët tënd të mëshirës për ata besimtarë të cilët të ndjekin ty.

وَاحْفَظْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٠﴾

217. Pra, nëse ata të kundërshtojnë ty, thuaju: Unë jam larg prej veprave tuaja.

فَإِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

218. Dhe duhet të kesh mbështetje vetëm në Qenien e Fuqishme e të Mëshirshme (Allah).

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٤٢﴾

219. Që të sheh ty kur qëndron ti (i vetëmuar) për t'u falur,

الَّذِي يَرَبُّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٣﴾

220. Dhe që e sheh edhe shqetësimin tënd në mesin e atyre që bëjnë sexhde (para Allahut).¹⁶

وَتَقَلَّبَكَ فِي السُّجُودِ ﴿٤٤﴾

221. Ai (Allah), pa dyshim, është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshtëm.

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤٥﴾

222. A t'ju informoj unë se mbi kë po zbresin djajtë?

هَلْ أَنْبَيْتُكُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلَ الشَّيْطَانُ ﴿٤٦﴾

223. Ata po zbresin mbi çdo mëkatar

نَزَّلَ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿٤٧﴾

¹⁶ Fjala është për es-habët e Profetit të Shenjtë.

gënjeshtar.

224. Ata i vënë veshët e tyre për t'i dëgjuar, dhe shumica prej tyre janë gënjeshtarë.

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثُرُهُمْ كَذِبُونَ ۝١٢٤

225. Dhe përsa u përket poetëve, ata ndiqen prej njerëzve të humbur.

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ۝١٢٥

226. A nuk sheh ti se ata po bredhin pa qëllim në çdo luginë,

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ۝١٢٦

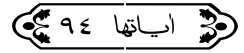
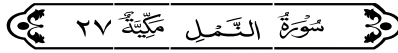
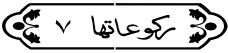
227. Dhe çka thonë ata, nuk e praktikojnë atë?¹⁷

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ۝١٢٧

228. Pos atyre (poetëve) të cilët e kanë pranuar besimin dhe bëjnë vepra të mira, dhe e kujtojnë shumë Allahun (në vargjet e tyre), dhe e mbrojnë veten pasi sillen padrejtësisht. Dhe mizorët së shpejti do të marrin vesh se në ç'vendi do të kthehen ata.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا ظَلَمُوا ۝
وَسَيَعْلَمَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ
سَيَقْبَلُونَ ۝١٢٨

¹⁷ Kjo është një karakteristikë e poetëve, se ata nuk veprojnë sipas asaj që thonë, mirëpo Profeti i Shenjtë s'është poet. Ai vepron ashtu siç thotë ai.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ta, Sinë. Këto janë ajetet e Kuranit dhe Librit të qartë,¹

طَسَّ تَلَّكَ آيَاتِ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُبِينٍ ①

3. Këto ajete janë udhërrëfyese dhe lajm i gëzueshëm për besimtarët,

هُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ①

4. Të cilët falin Namazin dhe e paguajnë Zakatin dhe kanë besim të fortë në Ahiret (e në ndodhitë e së ardhmes).

الَّذِينَ يُؤْتُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ①

5. Përsa u përket atyre, që nuk e besojnë Ahiretin, Ne ua kemi zbukuruar veprat e tyre, pra ata po bredhin verbërisht.²

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ زَيَّاتٌ لَهُمْ أَعْمَالُهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ ①

6. Këta janë ata që do të kenë një ndëshkim të pikëllueshëm, dhe do të pësojnë humbje të mëdha në Ahiret.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْآخْسَرُونَ ①

7. Vërtet, ti e merr Kuranin nga Zoti i

وَإِنَّكَ لَتَلْقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 94 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur fakti se mësimet e poetëve nuk sjellin rezultate. Në këtë Sure flitet se Kurani nuk është një përmbledhje poetike, por, përkundrazi, është një manifest i sukseseve dhe i përparimit moral e shpirtëror të njeriut, dhe me anën e të cilit mund të krijohet revolucioni i madh, nëse ndiqet ai. Po ashtu bëhet fjala se një ditë besimtarët e vërtetë do të triumfojnë.

¹ Zoti i Pastër dhe i Dëgjueshëm e zbriti këtë Kuran.

² Ajeti nuk do të thotë se Allahu ua zbukuron veprat e tyre të këqija, por kjo do të thotë se kur njeriu e ndjek rrugën e shëmtuar, atëherë i jep ngushëllim vetes duke thënë se kjo është rruga e mirë dhe e bukur. Ky është rezultat i veprave të njeriut.

Urtë dhe i Ditur.

عَلِيمٌ ①

8. Kujtojeni (kohën) kur Musai i tha familjes së vet: Unë pashë një zjarr³ dhe nga ai do të sjell një lajm të rëndësishëm për ju, ose do ta sjell për ju një prush të ndezur që të ngrohni.

إِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِأَهْلِهِ إِنِّي آنَسْتُ نَارًا ٥
سَاتِيكُمْ مِنْهَا بِخَبَرٍ أَوْ بَأْتِكُمْ بِسَهَابٍ
قَبَسٍ لَّعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ ①

9. Pra, kur ai (Musa) iu afrua (atij zjarri), ai u thirr: I Bekuar është Ai që është në zjarr, dhe gjithashtu ai që është përreth tij, dhe Allahu, Zoti i botërave, është i Lavdrueshëm dhe i pastër,⁴

فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي
النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ①

10. O Musa, me të vërtetë, unë jam Allah i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

يُمُوسَىٰ إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

11. Hidhe shkopin tënd! Dhe kur ai e pa se po lëvizte sikur të ishte një gjarpër, ai (nga frika) u kthye dhe nuk shikoi mbrapa, atëherë Ne i thamë: O Musa, mos u frikëso! Vërtet, unë jam Ai në praninë e të cilit nuk frikësohen Profetët;

وَأَنقِ عَصَاكَ ٦ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا
جَانٌّ وَلى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ ٧ يُمُوسَىٰ
لَا تَخَفْ ٨ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَىٰ
الْمُرْسَلِينَ ①

12. Mirëpo kush bën padrejtësi dhe pastaj e zëvendëson atë me të mirën, ta dijë se Unë i fal shumë mëkatet dhe Jam i Mëshirshëm.

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حَسَنًا بَعْدَ سُوءٍ ٩
فَالِي غَفُورٍ رَحِيمٍ ①

13. Dhe fute dorën tënde në xhepin

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بَيْضًا ١٠

³ Fjala është për atë vizion (keshf) që e pa Musai gjatë udhëtimit. Zjarri këtu simbolizon dashurinë e Zotit.

⁴ Edhe kjo tregon se ai ishte një vizion, sepse Zoti nuk është ajo qenie që kufizohet e të jetë në zjarr.

tënd, ajo do të dalë e bardhë pa ndonjë sëmundje. Kjo është një ndër ato nëntë shenjat⁵ që u shfaqen para Faraonit e para popullit të tij, sepse ata janë një popull rebel.

مَنْ غَيْرِ سَوْءٍ ^{تد} فِي تَسْعِ آيَاتِ إِلَى فِرْعَوْنَ
وَقَوْمِهِ ^ط اَلْهَمَّ كَانُوا قَوْمًا فَسِقِينَ ﴿٥﴾

14. Por ata, kur u erdhen Shenjat Tona dritëdhënëse, thanë: Kjo është magjia e hapët.

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾

15. Dhe ata i përgënjeshtroan padrejtësisht dhe me arrogancë, kurse zemrat e tyre e realizonin vërtetësinë e tyre (se janë prej Zotit). Vëreni, pra, sa i keq ishte përfundimi i atyre, të cilët ishin të korruptuar!

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَ عُلُوًّا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٧﴾

16. Dhe Ne i kemi dhënë dije Daudit⁶ dhe Sulejmanit, dhe ata thanë: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut i cili na lartësoi neve mbi shumë robë të Tij besimtarë.

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا ^ع وَقَالَا
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ
عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

17. Dhe Sulejmani u bë trashëgimtar i Daudit. Dhe ai tha: O ju njerëz, neve na është mësuar gjuha e zogjve,⁷ dhe na janë dhuruar gjitha gjërat e nevojshme. Kjo është, pa dyshim, mirësia e hapur e Zotit.

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
عَلَّمْنَا مَطَقَ الطَّيْرِ وَأَوْتَيْنَا مِنْ كُلِّ
شَيْءٍ ^ط إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ ﴿٩﴾

⁵ Nëntë shenjat (mrekullitë) e Musait janë: 1. Shenja e shkopit; 2. e dorës së bardhë; 3. e morrave; 4. e bretkocave; 5. e karkalecave; 6. e gjakut; 7. e detit ku u mbyt Faraoni dhe paria e tij; 8. e thatësirës dhe 9. e shkatërrimit të pemëve.

⁶ Daudi ka qenë luftëtar i madh dhe burrështeti. Ai ishte themeluesi i mbretërisë hibrike.

⁷ Ne edhe më parë kemi shkruar se fjala *Zog* në Kuran përdoret edhe për persona të devotshëm, të dëlirë e të përshpirtshëm. Po ashtu mund të themi se ai i përdorte zogitë për të përcjellë ndonjë mesazh nga një vend në vendin tjetër, ashtu si bënin njerëzit në të kaluarën. Jetëshkrimi

18. Dhe një herë u tubuan rreshtazi para Sulejmanit ushtritë e tij të përbëra prej Xhinëve,⁸ prej njerëzve dhe prej zogjve (dhe u urdhëruan të marshojnë).

وَحِشْرَ لِسَالِمِينَ جُودُهُ مِنَ الْجِنَّ
وَالْإِنْسِ وَالطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿١٨﴾

i Hazret Sulejmanit a.s. i përmendur në Kuran hedh dritë mbi disa fakte e vërtetësi. Mirëpo, shumë komentatorë dhe dijetarë e shndërruan atë në mite dhe në fikcione. Kurani e përdor një terminologji shumë të thjeshtë, që njerëzit të kuptojnë të vërtetën. Hazret Sulejmani a.s. ishte një sundimtar i fuqishëm dhe kishte një ushtri të fortë. Po ashtu kishte prodhuar barka dhe anije të shpejta që lundronin me forcën e erës, prandaj Kurani thotë se ne ia kishim nënshtruar erën. Disa komentatorë e kanë paraqitur një pikturë të tmerrshme dhe ata Kurani e kanë shndërruar në një përmbledhje tregimesh fëmijënore. Ata thonë se H.Sulejmani fliste gjuhën e zogjve dhe disa zogj punonin në mbretërinë e tij. Kishte një qilim që fluturonte në hapësirë etj. Shtrohet pyetja se nëse H. Sulejmani dinte gjuhën e zogjve a të insekteve, atëherë a dinin edhe zogjtë gjuhën e njerëzve? Nëse themi se po, atëherë çfarë dallimi mbeti midis profetit dhe zogut apo insektit? Po edhe buburreca (Naml) foli: Hyjni në vendbanimet tuaja! Vetë fjala vendbanim tregon qartë se fjala është për njerëzit e jo për buburrecat, sepse për buburrecat nuk përdoret fjala vendbanim. Kjo do të thotë se H. Sulejmani e dinte edhe gjuhën e insekteve! Mbani mend se fjala *Tair* (Zog) përdoret për njerëzit e devotshëm e të përshpirtshëm; fjala xhin përdoret për malësorët e për njerëz të fuqishëm e të mëdhenj, ndërsa Naml (bubërrec) ishte emri i një kabile që banonte në rrugë Damaskus-Hixhaz. Përsa i përket fjalës *Hud-Hud* (është një zog i vogël dhe i brishtë), ky ishte një emër i zakonshëm dhe ishte i përhapur te bijtë e Ismailit. Përdoret edhe sot. Ky ishte një emër i një gjenerali i një brigade në ushtrinë e H. Sulejmanit a.s. (Shikoni Enciklopedik Çifut) Edhe në kohën tonë disa brigada pagëzohen me emra të zogjve dhe të shtazëve, siç p.sh. Shqiponjë, Huti e Elefanti etj. Pra, kjo është një dukuri e përgjithshme në botë. Historia e dëshmon dhe e vërteton këtë. Fatkeqësisht, njerëzit këta emra i morën në dukje dhe trilluan tregime e fikcione.

Ne e kemi përmendur këtë fakt se Hazret Sulejmani a.s. kishte formuar një ushtri të fortë. Hud-Hudi ishte një gjeneral i një brigade a batalioni që ishte shumë i shpejtë dhe i shkathët. Pra, ai shkoi në periferi për të mbledhur informata. Por kur nuk erdhi në kohë, H. Sulejmani u shqetësua se mos është zënë prej armiqve. Atë moment doli ai dhe i tregoi H. Sulejmanit se e ka zbuluar një shtet, të cilin e qeveris një femër. Kurani e ruan historinë e H. Daudit a.s. dhe H. Sulejmanit a.s., prandaj nuk ka nevojë të trillohen tregime dhe përralla për t'i shpjeguar ajetet e Kuranit. Pa dyshim, Kurani vetë e komenton veten, vetëm se ka nevojë ta studiosh mirë Kurani. Sipas Kuranit, xhinët nuk janë ndonjë krijesë e padukshme, por janë njerëz të kategorive të ndryshme. Kurani në shumë vende flet me një gjuhë alegorike dhe me parabola, që i japin një stil dhe një bukuri të rrallë. Shumë komentuesë kanë shkruar se ushtarët e H.Sulejmanit a.s. ia sollën atij sa çel e mbyll sytë fronin e saj. Ata shkuan larg qëllimit të Kuranit. Hazret Sulejmani ishte një profet i Zotit dhe ua përcillte mesazhin dhe predikimin se Allahu është Një. Kur ai mori vesh se mbretëresha Saba është idhujtare - e adhuronte diellin, H. Sulejmani për t'i dhënë asaj një argument për ekzistencën e Zotit Një porositi të ndërtohet një fron si ai i Sabasë. Mirëpo, dyshemen e pallatit e shtroi me pllaka qelqi dhe nën to rridhte ujë. E thirri mbretëreshën Saba dhe kur ajo hyri në pallat, dyshemen e konsideroi ujin dhe filloi ta mbledhë fustanin nga kërcinjtë e saj. Ajo krenohej për fronin e vet se është unik. Hazret

19. Derisa kur arritën ata deri te Lugina e Namlit,⁹ një namlase tha: O banorët e Namlit, hyni në shtëpitë tuaja, që të mos ju shkelë nga padija Sulejmani dhe ushtritë e tij.¹⁰

حَتَّىٰ إِذَا آتَوَا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ ۖ قَالَتْ
نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسْكِنَكُمْ ۚ لَا
يَحْطَمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ ۖ وَهُمْ لَا
يَشْعُرُونَ ﴿١٩﴾

20. Dhe Sulejmani duke dëgjuar fjalët e saj, buzëqeshi, dhe tha: O Zoti im, më mundëso që të të falënderoj Ty për shkak të asaj mirësie që bëre Ti ndaj meje e ndaj prindërve të mi dhe që të bëj ato vepra të mira të cilat i pëlqen Ti, dhe me mëshirën Tënde më fut në mesin e robëve Tu të vërtetë!

فَتَبَسَّمْ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ
أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي
أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ
صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي
عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٠﴾

Sulejmani a.s. i dha një mësim se unik është vetë Zoti. Ai i tregoi se siç je mashtruar duke mos menduar se janë pllaka qelqi nën të cilave rrjedh ujë, ashtu kur njeriu vrapon mbas fenomeneve të dukshme dhe nuk thellohet në brendinë e tyre, ai kurrë nuk mund të gjejë të vërtetën dhe realitetin. Pra, edhe mbas diellit është fshëhur ajo qenie që është Krijuesi absolut dhe që e kontrollon diellin. Atëherë mbretëresha e kuptoi realitetin dhe u bind dhe tha: E besoj Zotin Një. Hazreti Sulejmani nuk ishte një mbret tiran dhe mizor. Ai as nuk lakmonte pasurinë as pushtetin. Po çfarë të drejte ka një profet i Zotit t'i invadojë popuj të tjerë? Hazreti Sulejmani nuk e pranoi dhuratën e mbretëreshës Saba, sepse ai nuk ishte si mbretërit e tjerë që i lakmojnë paratë. As ai nuk i kërcënoi se do ta invadojë pushtetin tënd. E vërteta qëndron në faktin se rebelët pas vdekjes së Hazret Daudit a.s. u ngritën këmbë dhe krijuan çrregullime në rajon. Hazret Sulejmani filloi të ndërtojë paqen në tërë atë territor. Kur është gjendje lufte dhe rebelët u japin ndihmë armiqve, atëherë mbytja dhe dënimi i tyre bëhet i domosdoshëm. Ashtu veproi Hazret Sulejmani a.s. Ai ishte territori i babait të tij, andej ai filloi t'i invadojë rebelët. Pra, ai i dërgoi një mesazh mbretëreshës se unë nuk dua të derdh gjak, por me anë të një marrëveshjeje të paqes kërkoj vetëm dorëzimin për krijimin e paqes në atë territor.

⁸ *Xhinët* (xhindët) këtu referojnë fiset malore e të egra. Këto tri fjalë - xhinë, insë dhe tair (zog), përfaqësojnë tri degë të ushtrisë së Sulejmanit. Fjala *tair* mund të aplikohet edhe për kuajt e Sulejmanit (Lane dhe Lisan).

⁹ *Namal* është një luginë që gjendet në bregdetin e Jerusalemit, nja një qind mile poshtë Shamit. Populli që banonte aty. Nuk është fjala për buburrecat, siç mendojnë disa komentatorë. Po të ishte fjala për buburrecat, Kurani nuk përdorte fjalën *hyni* që përdoret vetëm për njerëz, e as fjalën *shtëpi* që gjithashtu përdoret për njerëz. Në kohën e Sulejmanit ky vend ishte vendbanimi i arabëve dhe arabët, sipas traditave të tyre, i pagëzonin fiset e tyre me emra të kafshëve si Benu Esad (luan), Benu Kelb (qen), Beni Namal (buburrecë) etj.

¹⁰ Ajeti tregon se Sulejmani dhe ushtarët e tij patën një famë e një emër të mirë.

21. Dhe ai u bëri inspektim zogjve dhe tha: Çka kam që s'e shoh Hud-hudin? A mungon ai qëllimisht?¹¹

وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى
الهُدَّ هَدًّا ۗ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ ﴿١١﴾

22. Unë me siguri do ta dënoj atë me një ndëshkim të ashpër. Ose unë do ta ther atë, ose ai duhet të më sjellë ndonjë arsye të qartë (për mungesën e tij),

لَا عَذَابَ لَهُ عَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَأَذْبَحَهُ أَوْ
لِيَأْتِيَنِّي بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾

23. Ai (Sulejmani) nuk qëndroi gjatë kur erdhi ai (Hud-hudi) dhe tha: Unë e zbulova diçka që nuk e dini ju dhe unë të kam sjellë ty një lajm të sigurt nga Sabai,¹²

فَمَكَتْ عَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ
تَحِطُ بِهِ ۗ وَجِئْتُكَ مِنْ سَبَإٍ بِنَبَأٍ يَقِينٍ ﴿١٣﴾

24. Vërtet, unë e pashë një grua, e cila qeveris mbi tërë popullin e Sabait,¹³ dhe e cila është dhuruar me të gjitha gjërat e nevojshme dhe e cila ka një fron të fuqishëm;

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيَتْ
مِنْ كُلِّ شَيْءٍ ۗ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

25. Unë e pashë atë dhe popullin e saj duke i bërë sexhde diellit,¹⁴ në vend të Allahut, dhe Shejtani ua kishte zbukuruar veprat e tyre, dhe kështu i pengoi ata nga rruga e drejtë, prandaj ata nuk i drejtohen rrugës së drejtë,

وَجَدْتُهُمَا وَقَوْمَهُمَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ
دُونِ اللَّهِ ۗ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

¹¹ Sulejmani kur u bëri inspektim ushtarëve të tij, mungonte Hud-Hudin, një oficer shteti. Hud-Hudi ishte emër i zakonshëm në atë kohë. Ky është edhe emri i një zogu, andaj shumë komentatorë kanë menduar se është fjalë për atë zog. Historia na tregon se disa mbretër kanë pasur këtë emër. Edhe djali i Ismailit ka pasur këtë emër. Po ashtu edhe konteksti na tregon qartazi se fjala është për ndonjë oficer a personalitet të shquar e jo për zog, sepse është e pabesueshme që Sulejmani, sundimtar i fuqishëm, të zemërohet aq shumë me një zog të vogël sa të bëjë përgatitje për t'i dhënë dënim.

¹² Edhe ky ajet tregon se Hud-Hudi ishte një oficer i dërguar për një mision special.

¹³ Fjala është për mbretëreshën e Sibës, Belkisë.

26. Dhe (shejtani i ngacmoi) të mos i bëjnë sexhde Allahut, kurse Allahu është Ai që paraqet në dritë atë që është e fshehur në qiej e në tokë, dhe që e di çka fshihni ju (prej planeve tuaja) dhe çka zbuloni ju.

أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَاءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُحْمُونَ وَمَا
تُعْلِنُونَ ﴿١٦﴾

27. Allahu është Ai, s'ka Zot tjetër përveç Atij. Ai është Zoti i Fronit të Madhërishëm.

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ﴿١٧﴾

28. Sulejmani tha: Ne do ta shohim se a ke folur të vërtetën ose je ndër gënjeshtarët;

قَالَ سَنْنَظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنتَ مِنَ
الْكَذِبِينَ ﴿١٨﴾

29. Shko ti me këtë letrën time dhe paraqit tek ata, mandej rri larg tyre dhe shiko se çfarë përgjigje do të japin ata.

إِذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهْ إِلَيْهِمْ ثُمَّ
تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿١٩﴾

30. (Duke e parë atë letër) Mbretëresha tha: O oborrtarët e mi! Më erdhi një letër e ndershme;

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْا إِنِّي أُلْقِيَ إِلَيَّ كِتَابٌ
كَرِيمٌ ﴿٢٠﴾

31. Kjo është nga ana e Sulejmanit dhe ka këtë përmbajtje: Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim,

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ ﴿٢١﴾

32. Mos u sillni tiranisht ndaj meje dhe ejani tek unë me bindje të plotë!

أَلَّا تَعْلَمُوا عَلَيَّ وَأُتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٢٢﴾

33. Ajo tha: O oborrtarë! Këshillomëni lidhur me këtë çështje timen, sepse unë kurrë nuk vendos lidhur me ndonjë çështje, derisa të mos më këshilloni ju!

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُوْا أَفْتُونِي فِي أَمْرِي
مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّى تَشْهَدُونِ ﴿٢٣﴾

¹⁴ Banorët e Sibës adhuronin diellin dhe yjet.

34. Ata iu përgjigjën: Ne jemi të fuqishëm dhe luftëtarë të rreptë, por puna është në dorën tënde, pra mendo ti se çfarë urdhëri do të na japësh neve!

قَالُوا نَحْنُ أَوْلُوا قُوَّةً وَأَوْلُوا بِأَيِّ شَيْدٍ
وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَانظُرِي مَاذَا تَأْمُرِينَ ﴿٤١﴾

35. Ajo tha: Vërtet, sundimtarët kur hynë në ndonjë vend, e shkatërrojnë atë dhe i çnderojnë njerëzit e ndershëm të atij vendi. Dhe kështu ata veprojnë.

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً
أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذِلَّةً
وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٤٢﴾

36. Dhe unë kam vendosur që t'u dërgoj një dhuratë dhe mandej do të pres se çfarë përgjigje do të sjellin dhuratëpërcjellësit (e mi).¹⁵

وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنْظُرْهُ بِمَا
يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ ﴿٤٣﴾

37. Pra, kur (i dërguari i Mbretëreshës) erdhi te Sulejmani, ai (Sulejmani) tha: A doni të më ndihmoni mua me pasurinë tuaj? Ta dini se çka më ka dhuruar Allahu është më e mirë se ajo që Ai ju ka dhuruar juve. Jo, sa duket, ju po krenoheni me dhuratën tuaj,¹⁶

فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدُّونَ بِمَالٍ
فَمَا آتَىٰ اللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا آتَيْتُمْ ۚ بَلْ أَنْتُمْ
بِهَدِيَّتِكُمْ تُفْرِحُونَ ﴿٤٤﴾

38. Kthehu (O Hud-Hud) tek ata, dhe ne me siguri do të vijmë tek ata me ato ushtri, të cilave ata nuk do të mund t'u bëjnë ballë e as rezistencë, dhe ne do t'i dëbojmë ata nga vendi i tyre, të nënshtruar e të poshtëruar!

ارْجِعْ إِلَيْهِمْ فَلَنَأْتِيَنَّهُمْ بِجُودٍ لَا قِبَلَ
لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذِلَّةً وَهُمْ
صَغِيرُونَ ﴿٤٥﴾

39. Ai (Sulejmani) tha: O oborrtarë, cili prej jush do ta sjellë para meje fronin e

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأَ أَيْتُكُمْ يَأْتِينِي بَعْرَشَهَا

¹⁵ Aso kohe ishte zakon që mbretërit u dërgonin dhurata si ryshfët mbretërve të fuqishëm.

¹⁶ Sulejmani, me sa duket, u ofendua shumë nga sjelljet e Belkisës dhe ai mendoi se ajo e konsideroi një njeri të pamoralshëm.

saj, para se të vijnë ata tek unë të bindur?

قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٣٠﴾

40. Një kryetar i fuqishëm prej popujve malorë tha: Unë do ta sjell atë para teje, para se të lëvizni nga ky vend; dhe pa dyshim unë për këtë e zotëroj fuqinë dhe unë jam i besueshëm.

قَالَ عِفْرِيَّتٌ مِّنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ
أَنْ تَقُومَ مِنْ مَّقَامِكَ ۖ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوِيٌّ
أَمِينٌ ﴿٣٠﴾

41. Ai njeri që e kishte dijen e Librit (Hyjnor) tha: Unë do ta sjell para teje, para se të kthehet tek ti pararoja jote. Dhe kur ai (Sulejman) e pa atë para vetes, tha: Kjo erdhi nga mirësia e Zotit tim, që Ai të më provojë se a do të jem mirënjohës ose mosmirënjohës. Dhe kush falenderon (del mirënjohës) e falënderon për të mirën e vet, por kush del mosmirënjohës, vërtet, Zoti im është i Vetëmjaftueshëm dhe i Njerëzishëm.

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا
آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ ۚ
فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقَرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ
فَضْلِ رَبِّي ۖ لِيَبْلُوَنِي ۖ أَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ ۚ
وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

42. Ai (Sulejmani) tha: Përgatisni një fron aq të bukur sa që para atij t'i duket asaj i thjeshtë dhe i rëndomtë froni i saj, që të shohim ne se a e ndjek rrugën e drejtë apo bëhet ndër ata të cilët nuk e ndjekin rrugën e drejtë.¹⁷

قَالَ نَكْرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَنْظُرْ أَتَهْتَدِي
أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾

43. Dhe kur erdhi ajo, asaj i thanë: A froni yt i ngjan këtij? Ajo u përgjigj: Me sa duket është si ky, dhe neve na është dhënë dija para kësaj, dhe ne gjithashtu jemi të bindur.

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَرْشُكَ ۚ
قَالَتْ كَأَنَّهُ هُوَ ۖ وَأُوْتِينَا الْعِلْمَ مِنْ
قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٣٣﴾

¹⁷ Sulejmani dha urdhër të ndërtohet një fron shumë më i bukur se ai i Belkisës që ajo ta kuptojë suprioritetin tonë dhe ta kuptojë fuqinë e Sulejmanit.

44. Dhe ai (Sulejmani) e ndaloi atë (Mbretëreshë) të adhurojë dikë tjetër pos Allahut; sepse ajo ishte prej popullit mosbesimtar.

وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ
إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٤٤﴾

45. Asaj iu tha: Hyn në pallat. Dhe kur ajo e pa atë pallat, e konsideroi atë si ujë të thellë dhe e përvollti fustanin nga kërcinjt.¹⁸ Atëherë Sulejmani tha: Ky është një pallat i shtruar me pllaka qelqi. Ajo tha: O Zoti im, unë, pa dyshim, e kam tepruar ndaj vetes sime dhe unë bashkë me Sulejmanin i bindem Allahut, Zotit të botërave.

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ ۖ فَلَمَّا رَأَتْهُ
حَسِبَتْهُ لُجَّةً ۖ وَكَفَفَتْ عَنْ سَاقِهَا ۗ قَالَ
إِنَّهُ صَرْحٌ مُّمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرَ ۗ قَالَتْ
رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ۖ وَأَسْلَمْتُ مَعَ
سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

46. Dhe te populli Thamud Ne kemi dërguar vëllain e tyre Salihun i cili tha: Adhurojeni Allahun. Dhe ata menjëherë pas dëgjimit u ndanë në dy grupe që grindeshin në mes veti.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا
أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ ۖ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَيْنِ
يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ai (Salihu) tha: O populli im, përse po e kërkon me ngutësi të keqen para se të vijë e mira? Përse nuk po kërkon falje prej Allahut që të mëshiroheni ju?

قَالَ يَقَوْمٍ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ
الْحَسَنَةِ ۗ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٧﴾

48. Ata thanë: O Salih, sa kemi

قَالُوا اظْهَرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ ۗ قَالَ

¹⁸ *Kashaf en sakejha* është idomë e njohur në gjuhën arabe që do të thotë: të bësh përgatitje për t'u ballafaqur me vështirësi. *Kashafa en sakejha* do të thotë: 1. Ai i zhveshi kërcinjt e saj, 2. Ai u bë gati për t'u ballafaqur me situatën (Lane dhe Lisan). Sulejmani donte që ajo të largohet nga adhurimi i idhujve dhe të pranojë fenë e vërtetë e të ketë besim në një Zot. Për këtë Sulejmani ndërtoi një pallat të bukur e në hyrje të tij ai shtroi pllaka qelqi poshtë të cilave rridhte ujë. Dhe kur e thirri Belkisën në atë pallat, ajo me të hyrë brenda i zhveshi kërcinjtë se qelqin e konsideroi ujë. Qëllimi i kësaj ishte që ai t'i tregojë asaj se mbas planeve qiellorë, të cilët i adhuronte ajo, qëndron ekzistenca e Zotit që i kontrollon ata. Mbretëresha e kuptoi realitetin dhe iu bind Allahut.

menduar ne, ty dhe ndjekësit e tu i konsiderojmë ogurzi. Ai tha: Shkaku i vërtetë i fatkeqësisë suaj është tek Allahu, por ju jeni një popull që jeni futur në sprovë.

ظَلِمْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ
تُفْتَنُونَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe në qytetin (e tij) ishte një grup i përbërë prej nëntë personave të cilët bënëin çrregulime nëpër vend dhe nuk bënëin reforma.

وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ
فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

50. Ata thanë: Përbetohuni në emër të Allahut se ne doemos do ta sulmojmë atë dhe familjen e tij natën, dhe mandej trashëgimtarëve të tij do t'u themi: Ne nuk jemi dëshmitarë të shkatërrimit të familjes së tij dhe pa dyshim ne jemi të vërtetë.

قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَهُ وَآهْلَهُ ثُمَّ
لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ
وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٥٠﴾

51. Dhe ata kanë bërë një plan, dhe edhe Ne kemi bërë një plan, mirëpo ata s'e dinin.

وَمَكَرُوا مَكْرًا وَوَكَّرْنَا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥١﴾

52. Pra, vështro si ishte përfundimi i planit të tyre! Vërtet, Ne i kemi shkatërruar tërësisht të gjithë ata dhe popullin e tyre.

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ ۗ إِنَّا
دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٢﴾

53. Më tutje, vështro, këto janë shtëpitë e tyre që janë të rrënuara për shkak të mizorisë së tyre. Në këtë ngjarje, me të vërtetë, ka një Shenjë për njerëzit e ditur.

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةً بِمَا ظَلَمُوا ۗ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe Ne i kemi shpëtuar ata që e

وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٤﴾

kanë pranuar besimin dhe që i frikësoheshin Zotit.

55. Dhe Ne e kemi dërguar Lutin si një Profet, kur ai i tha popullit të vet: A bëni ju vepra të ndyta, kurse ju e dini (se është një vepër e turpshme)?

وَلَوْظًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ
وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٢٥﴾

56. A shkoni për marrëdhënie seksuale te meshkujt në vend të grave? Vërtet ju jeni një popull injorant.

أَيُّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ
النِّسَاءِ ۗ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿٢٦﴾

57. Mirëpo, e vetmja përgjigje e popullit të tij ishte se ata thanë: O popull, dëbojeni familjen e Lutit prej qytetit tuaj, sepse këta e konsiderojnë veten të dëlirë.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ ۚ إِنَّهُمْ
أُنَاسٌ يَّتَطَهَّرُونَ ﴿٢٧﴾

58. Pra, Ne e kemi shpëtuar atë dhe familjen e tij, pos gruas së tij; Ne e kemi vendosur që të mbetet ndër të dënuarit.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۗ قَدَرْنَاهَا
مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٢٨﴾

59. Dhe Ne e kemi lëshuar mbi ta një shi. Pra, sa i keq është ai shi që lëshohet mbi ata të cilëve u jepet vërejtje!

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا ۖ فَسَاءَ مَطَرُ
الْمُنذِرِينَ ﴿٢٩﴾

60. Thuaj: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, dhe qoftë paqe mbi ata robët e Tij, të cilët Ai i ka zgjedhur. A është më i mirë Allahu apo ata (idhujt) të cilët ata i shoqërojnë Atij?

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ
أَصْطَفَىٰ ۗ اللَّهُ خَيْرٌ مَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٠﴾

KAP XX

61. (Ose tregoni) Kush i ka krijuar qiejt e tokën dhe kush e zbriti për ju ujin nga retë, mandej me anë të këtij uji Ne kemi lulëzur pemishte të bukura? Ju s'mund t'i mbini pemët e atyre kopshteve. A ka ndonjë Zot tjetër përveç Allahut? Jo, por këta (mosbesimtarët) janë ai popull që i shoqërojnë partnerë Allahut.¹⁹

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ
لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ حَدَائِقَ
ذَاتَ بَهْجَةٍ ۚ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُشْبِتُوا
شَجَرَهَا ۗ إِنَّ إِلَهًا مَعَ اللَّهِ ۗ بَلْ هُمْ قَوْمٌ
يَعْدُونَ ﴿١٩﴾

62. (Ose tregoni) Kush e bëri tokën vend qëndrimi, dhe nëpër të bëri të rrjedhin lumenjt dhe i krijoi malet për ta përforcuar atë, dhe e bëri një pengesë midis dy deteve (njëri është i ëmbël dhe tjetri është i njelmët)! A ka ndonjë Zot tjetër përveç Allahut? Jo, por shumica prej tyre nuk e kuptojnë.

أَمْ مَنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيَ وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا ۗ إِنَّ إِلَهًا مَعَ اللَّهِ ۗ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾

63. (Ose tregoni) Kush i jep përgjigje thirrjes së personit të mjerë kur ai e thërret Atë, dhe i largon prej tij (mjerimin), dhe ju (lutësit) bën juve pasardhës nëpër tokë? A ka ndonjë Zot tjetër pos Allahut? Mirëpo, ju aspak s'këshilloheni.

أَمْ مَنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ
وَ يَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ
الْأَرْضِ ۗ إِنَّ إِلَهًا مَعَ اللَّهِ ۗ قَلِيلًا مَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢١﴾

64. (Ose tregoni) Kush ju drejton në errësirat e thella të tokës e të detit, dhe

أَمْ مَنْ يَهْدِيكُمْ فِي ظُلْمَتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ

¹⁹ Këtu jepen disa argumente të pathyeshme rreth ekzistencës së Zotit.

²⁰ Fjala *Rih* (erë) kur përdoret në numrin shumës, referon bekimet hyjnore, dhe kur përdoret në numrin njëjës, referon ndëshkimin hyjnor (17:70; 54:20; 69:7).

Kush dërgon erërat²⁰ si lajm i gëzuar para mëshirës (shiut) së Tij? Pra, a ka ndonjë Zot pos Allahut? I Lartë është Allahu mbi ata, të cilët i shoqërojnë Atij.

رَحْمَتِهِ ۗ ءِ إِلَهِ مَعَ اللَّهِ ۗ تَعَلَى اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

65. (Ose tregoni) Kush e fillon krijimin, dhe mandej e vazhdon atë proces, dhe kush ju furnizon nga qiejt e nga toka? Pra, a ka ndonjë Zot tjetër pos Allahut? Thuaju: Paraqiteni argumentin tuaj të prerë, nëse jeni të vërtetë!

أَمَّنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ ءِ إِلَهِ مَعَ اللَّهِ ۗ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٥﴾

66. Thuaj: Askush prej krijesave që ekzistojnë në qiell e në tokë, s'e di të fshehtën përveç Allahut; dhe askush prej tyre s'e di se kur do të ringjallen?

قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ۗ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٦﴾

67. Por, në realitet, dija e tyre rreth Ahiretit ka marrë fund, bile ata janë në dyshim rreth tij; bile janë të verbër lidhur me të (Ahiretin).

بَلِ ادْرَاكِ عِلْمِهِمْ فِي الْآخِرَةِ ۗ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهَا ۗ بَلْ هُمْ سَاهُونَ ﴿٦٧﴾

68. Dhe mosbesimtarët thanë: Qysh! kur ne dhe etërit tanë do të bëhemi pluhur, a thua do të ringjallemi prapë!

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ إِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاءُنَا آيَاتًا لِّمُخْرَجُونَ ﴿٦٨﴾

69. Ne, me të vërtetë, u premtuam edhe më parë, ne dhe etërit tanë! Këto janë vetëm tregime të të parëve (që kurrë nuk do të realizohen).

لَقَدْ وَعَدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ ۗ إِنْ هَذَا إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٩﴾

70. Thuaju: Udhëtoni nëpër tokë dhe vëreni se sa i keq ishte përfundimi i fajtorëve!

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٧٠﴾

71. Dhe ti mos u pikëllo aspak për ta, as mos e ngushto veten për shkak të planeve të tyre.

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ
مِّمَّا يَمْكُرُونَ ﴿٧١﴾

72. Dhe ata thanë: Kur do të plotësohet ky premtim, nëse jeni të vërtetë?

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٧٢﴾

73. Thuaju: Mund të ndodhë që një pjesë e atij ndëshkimi, për të cilin ju po nguteni, është duke ju rrethuar.

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ
الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe, vërtet, Zoti yt është i Mëshirshëm ndaj njerëzimit, mirëpo shumica prej tyre nuk dalin mirënjohës.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَٰكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٤﴾

75. Dhe, vërtet, Zoti yt e di atë çka e mbajnë të fshehtë në krahërorët e tyre dhe atë që e zbulojnë.

وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٥﴾

76. Dhe asgjë nuk është e fshehur në qiej e në tokë që të mos jetë e shkruar në një Libër të qartë.

وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٧٦﴾

77. Vërtet, Ky Kuran u shpjegon Bijëve të Israelit ato gjëra për të cilat ata diferencohen.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصِّصُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٧٧﴾

78. Dhe, vërtet, ai është një udhërrëfyes dhe një mëshirë për besimtarët.

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

79. Vërtet, Zoti yt do të gjykojë midis tyre (Israelianëve) me anë të urtësisë së Vet (me anë të Kuranit), dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Gjithëdijshëm.

إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُم بِحُكْمِهِ ۗ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٧٩﴾

80. Pra, duhet të kesh mbështetje vetëm në Allah. Vërtet, ti je në realitet të hapët.

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۖ إِنَّكَ عَلَىٰ الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٨٠﴾

81. Vërtet, ti s'mund ta bësh të mundshme për të vdekurit që të dëgjojnë e as për të shurdhët që ta dëgjojnë thirrjen tënde, sidomos kur ata të kthejnë shpinën.

إِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمَعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَتَوْا مُدْبِرِينَ ﴿٨١﴾

82. Dhe ti s'mund t'i përudhësh të verbërit, duke i nxjerrë nga paudhësia e tyre. Ti vetëm mund të bësh të mundshme për ata besimtarë që i besojnë Shenjat Tona, dhe që edhe praktikisht janë të bindur.

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمْيٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ ۖ إِنَّ تَسْمَعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe kur do të plotësohet profecia rreth shkatërrimit të tyre, Ne do ta nxjerrim nga toka një insekt (Murtaja, Hivsi etj.) që do t'i kafshojë ata, për shkak se njerëzit nuk i besonin Shenjat Tona.

وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ ۗ أَنَّ النَّاسَ لَغٰٓكٰٓفُوٓا۟ بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٣﴾

84. Dhe kujtojeni ditën kur Ne do të tubojmë një grup prej çdo populli që i përgënjeshtroi Shenjat Tona, dhe mandej ata do të rreshtohen veç e veç (Për llogaritje).

وَ يَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكٰٔدِبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٤﴾

85. Derisa, kur ata do të prezantohen para Tij, Ai (Zoti) do t'u thotë: A i keni përgënjeshtruar Shenjat e Mia duke mos i kuptuar e i ditur, apo tregoni se çfarë plane bënit ju (kundër Islamit)?

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُو قَالَ أَكٰٔذِبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِطُوا بِهَا عِلْمًا ۗ أَمَا ذٰٓكُمْتُمْ نَعْمٰٓؤُنَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe do të plotësohet paralajmërimi i bërë kundër tyre për shkak të mizorive të tyre, dhe ata s'do të flasin fare.²¹

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٢١﴾

87. A nuk e kanë vërejtur se Ne e kemi bërë natën që të pushojnë ata, dhe ditën e kemi bërë dritëdhënëse? Në këtë, me të vërtetë, ka shumë Shenja për besimtarët.

أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيْلَ لَيْسَكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٢﴾

88. Dhe kujtojeni ditën kur do t'i fryhet Surit (trumbetit) dhe çdokush që është në qiej e në tokë do të trembet,²² pos atij për të cilin dëshiron Allahu (nuk çohet me tmerr). Dhe të gjithë do të vijnë të bindur para Zotit.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۗ وَكُلٌّ أَتَوْهُ دُخْرِينَ ﴿٢٣﴾

89. Dhe ti i sheh malet si të palëvizshme e të qëndruara në një vend, kurse ato po lëvizin si retë. Kjo është vepër e Allahut, i cili çdo gjë e ka krijuar të përsosur. Vërtet, Ai është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.²³

وَتَرَى الْجِبَالَ تَحْسَبُهَا جَامِدًا وَهِيَ تَمْرٌ مَّرَّ السَّحَابِ ۗ صُنِعَ اللَّهُ الَّذِي آتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ ۗ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٤﴾

90. Kush bën ndonjë vepër të mirë, do të ketë shpërblim më të mirë se ajo, dhe njerëzit e tillë do të ruhen nga tmerrri (që u përmend më lart) i asaj dite.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا ۗ وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ أَمُونَ ﴿٢٥﴾

91. Dhe ata që do të paraqiten para Zotit

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ

²¹ Nuk do të jenë në gjendje të paraqesin ndonjë argument në favor të tyre.

²² Kur do të vijë Kiameti.

²³ Ajeti tregon se toka sillet, e jo dielli, siç mendojnë disa. Këtë pohim të Kuranit sot e vërteton edhe shkenca moderne.

me vepra të këqija, fytyrat e tyre do të hidhen në Zjarr, dhe do t'u thuhet: A nuk u shpërblyet ju, sipas veprave tuaja?

فِي النَّارِ ۗ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

92. Thuaju: Unë jam urdhëruar vetëm ta adhuroj Zotin e këtij Qyteti (Mekkë), të cilin Ai e bëri të shenjtë, dhe çdo gjë i takon Atij; dhe unë jam urdhëruar të jem ndër ata që binden para Zotit,

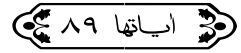
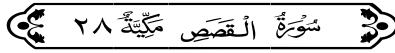
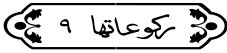
إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدَةِ
الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ ۗ وَأُمِرْتُ أَنْ
أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٢﴾

93. Dhe ta recitoj Kuranin. Pra, kush e gjen hidajetin duke e dëgjuar, ai e gjen hidajetin për të mirën e vet; dhe kush largohet nga rruga e drejtë duke e dëgjuar atë, thuaji atij: Unë jam vetëm një alarmues.

وَأَنْ أَتْلُوا الْقُرْآنَ ۚ فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا
يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا
مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٣﴾

94. Dhe thuaju: Të gjitha Lavdërimet i takojnë Allahut. Ai së shpejti do t'ju tregojë Shenjat e Tij, kështu që do t'i kuptoni. Dhe Zoti juaj aspak nuk është i pavetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ فَتَعْرِفُونَهَا ۚ
وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ta, Sinë, Mimë.¹

طَسَمَ ①

3. Këto janë ajetet e Librit të qartë.

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

4. Ne për dobi të besimtarëve, do të rrëfejme para teje jetëshkrimin e vërtetë të Musait e të Faraonit

تَتْلُوا عَلَيْكَ مِنْ نَبِّائِ مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ①

5. Vërtet, Faraoni u soll me arrogancë në vend dhe i ndau njerëzit në grupe; ai u mundua ta dobësojë një grup prej tyre, duke i vrarë bijtë e tyre dhe duke i mbajtur të gjallë gratë e tyre. Me të vërtetë, ai ishte njeri prej ngatërrestarëve.²

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيَعًا يَسْتَضَعِفُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُدَبِّحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ ① إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ①

6. Dhe Ne patëm dëshiruar që t'ua tregojmë favorin atyre, të cilët konsideroheshin të dobët në vend, dhe t'i bëjnë udëheqës dhe trashëgimtarë (të favoreve Tona),

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 89 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur premtimi për të shfaqur shenja hyjnore. Në këtë Sure duke i përmendur disa nga ato shenja, jepet sqarimi i tyre, siç p.sh. përmendet kthimi i sërishëm i H. Muhamedit s.a.v. në Mekka, prej ku ai emigroi, për shkak të persekutimeve të banorëve të Mekkës.

¹ Zoti i Pastër, i Dëgjueshëm dhe i Madhëruar e zbriti këtë Kuran.

² Faraoni ndiqte politikën përçaj e sundo.

7. Dhe t'i stabilizojmë ata në vend, dhe t'u tregojmë të dyve, Faraonit dhe Hamanit, dhe ushtrive të tyre të dyve atë për të cilën kanë pasur frikë.

وَنُمَكِّنْ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ
وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا
يَحْذَرُونَ ﴿٧﴾

8. Dhe Ne iu drejtuam nënës së Musait me këtë diktim: Jepi gji atij (Musait) dhe kur të kesh frikë lidhur me të, atëherë hidhe atë në lumë dhe mos u frikëso, as mos u pikëllo, sepse Ne do ta kthejmë atë tek ti, dhe do ta bëjmë një ndër Profetët. (Pra, nëna e Musait sipas këtij diktimi e hodhi Musain në lumë).

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ ۖ
فَإِذَا خِفْتِ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا
تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي ۖ إِنَّا رَأَيْنَاهُ إِلَيْكَ
وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨﴾

9. Pra, një familje e Faraonit (sipas planit të Zotit) e mori atë që të bëhet armik i tyre dhe shkak i brengës (për ta). Vërtet, Faraoni dhe Hamani dhe ushtritë e tyre kanë qenë në gabim.³

فَالْتَقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا
وَحَرَزَانًا ۚ إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا
كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٩﴾

10. Dhe një grua⁴ e familjes së Faraonit tha: Ky (një ditë) do të bëhet shkak i lumturisë për ne dhe do të jetë ftohësia e syve të mi dhe të tu. Mos e mbytni, ndoshta një ditë ai do të bëhet i dobishëm për ne, ose ne do ta adoptojmë për djalë. Dhe ata nuk e dinin realitetin.⁵

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنِي ۖ
وَلَكَ ۗ لَا تَقْتُلُوهُ ۗ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠﴾

11. Dhe zemra e nënës së Musait u lirua

وَأَصْبَحَ قُودًا أُمِّ مُوسَىٰ فِرْعَانًا ۚ إِنَّ

³ Hamani ishte anëtar i oborrit të Faraonit. Ai ka qenë drejtor i thesarit të Faraonit dhe udhëheqës suprem i ushtrisë së tij.

⁴ Thuhet se ajo ishte bija e Faraonit.

⁵ S'dinin realitetin se Zoti e vendosi atë djalë në shtëpinë e tyre për shkatërrimin e Faraonit e të popullit të tij.

nga brenga, dhe ajo ishte gati ta zbulonte tërë realitetin, po të mos ia përforconim Ne zemrën asaj. Dhe këtë e kemi bërë që ajo të jetë ndër besimtare.

12. Dhe ajo (nëna e Musait) i tha motrës së tij: Gjurmoje atë. Pra, ajo e shikonte prej së largu, dhe ata (njerëzit e Faraonit) kanë qenë të pavetëdijshëm (ndaj kësaj).

13. Dhe Ne edhe më parë e kishim ndaluar për të dadot, pra ajo (motra e Musait që vinte mbrapa) tha: A t'ju tregoj rreth një familjeje që do të kujdeset për të dhe që për të do të dalin dashamirë të vërtetë?⁶

14. Kështu Ne e kemi kthyer atë te nëna e tij që të ftohen sytë e saj dhe që të mos pikëllohet ajo, dhe që të kuptojë ajo se premtimi i Allahut është i vërtetë. Por, shumica (prej mosbesimtarëve) nuk e kuptojnë.

15. Dhe kur ai arriti në moshën e tij të pjekurisë dhe u përforcua, Ne i dhamë urtësi dhe dituri dhe kështu Ne i shpërblejmë ata, të cilët bëjnë vepra të mira.

كَادَتْ لَتَبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَّبَّنَا عَلَي قَلْبِهَا
لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِّيهِ ۖ فَبَصَّرَتْ بِهِ عَنْ
جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَحَرَّمْنَا عَلَيْهِ الْمَرَاصِعَ مِنْ قَبْلُ فَقَالَتْ
هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ
لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ ﴿١٣﴾

فَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ أُمِّهِ كَىٰ تَقَرَّ عَيْنُهَا وَلَا
تَحْزَنَ ۚ وَلِنَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۚ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَكَمَا بَلَغَ أَشُدَّهُ ۖ وَاسْتَوَىٰ ۖ آتَيْنَاهُ حُكْمًا
وَإِعْلَامًا ۗ وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

⁶ Si duket koshi ku ishte vendosur Musai, iu ndal bregut dhe motra e tij vinte mbrapa me kujdes. E bija e Faraonit i thirri dadot, por ai (Musa) nuk e pranoi gjirin e tyre, e Zoti bëri plan që ai të kthehet te nëna e vet.

16. Dhe një ditë ai hyri në qytet kur banorët e qytetit ishin të pakujdesshëm (ishin duke fjetur në shtëpitë e tyre, në kohën e pasdrekës ose në mesnatë) dhe ai pa dy njerëz që ziheshin, njëri i takonte fisit të tij, ndërsa tjetri fisit armik. Dhe ai i cili i takonte fisit tij, e thirri atë për ndihmë kundër atij që i takonte fisit armik. Pra, Musai i dha grusht dhe i shkaktoi vdekjen. Mandej, Musai tha: Kjo është vepra e Shejtanit. Vërtet, ai (shejtani) është armiku (i besimtarëve) dhe devijuesi i hapët.⁷

17. Pastaj, Musai bëri këtë lutje: O Zoti im, unë kam bërë keq ndaj vetes sime, pra Ti më fal mua! Pra, Ai (Zoti) e fali, Ai fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

18. Ai (Musa) tha: O Zoti im, për shkak se Ti bëre favor ndaj meje, unë kurrë nuk do t'i ndihmoj fajtorët.

19. Mandej, në kohën e mëngjesit ai nga frika e armiqve doli duke vështruar përreth, kur pa se ai që i kishte kërkuar dje ndihmën e tij, e thërret atë (Musain) për ndihmë. Musai i tha: Me të vërtetë ti qenke njeri ngatërrestar i hapët!

20. Dhe kur ai (Musa) tentoi ta zërë atë njeri që ishte armiku i të dyve, ai tha: O

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينٍ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَذَا مِنْ شِيعَتِهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتِغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شِيعَتِهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ^٧ فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ^٨ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُّضِلٌّ مُّبِينٌ^٩

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ^{١٠} إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ^{١١}

قَالَ رَبِّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ^{١٢}

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَنْصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِحُهُ^{١٣} قَالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَغَوِيٌّ مُّبِينٌ^{١٤}

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ

⁷ Duke qenë i virtytshëm dhe i sjellshëm ndaj shokëve, ai rrinte i gatshëm t'u ndihmonte njerëzve të dobët e të shtypur. Pra, kur e pa një israeli të varfër që kërkonte ndihmë prej tij, ai u bë gati ta ndihmonte atë.

Musa, a dëshiron ti t'më vrasësh, ashtu siç e ke vrarë dje një person? Ti nuk dëshiron tjetër vetëm të jesh tiran në vend, dhe ti nuk dëshiron të jesh ndër përmirësuesit!

21. Atë kohë nga pjesa e largët e qytetit erdhi një njeri duke vrapuar dhe tha: O Musa, me të vërtetë udhëheqësit e vendit po bëjnë komplot kundër teje që të të vrasin ty. Prandaj, dil nga qyteti, vërtet, unë jam dashamir yti.

22. Pra, ai duke u frikësuar e duke u kujdesur doli nga ai vend. Atëherë ai e bëri këtë lutje: O Zoti im, shpëtom nga populli mizor!

23. Dhe kur ai u nis në drejtim të qytetit Medjen, ai tha: Unë shpresoj se Zoti im do të më udhëheqë drejt rrugës së drejtë!

24. Dhe kur ai mbërriti te burimi i Medjenit, aty gjeti një parti njerëzish që i jepnin bagëtisë ujë dhe pak më larg gjeti dy vajza që qëndronin larg. Musai u tha: Si është puna juaj? Ato iu përgjigjen: Ne s'mund t'u japin ujë kopeve tona, përderisa të largohen barinjte e tjerë, dhe ati ynë është plak (prandaj s'erdhi me ne).

25. Pra, ai u dha ujë kopeve të tyre. Mandej ai iu drejtua një hijeje (ku u ul)

لَهُمَا قَالَ يُمُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا
قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ ۗ إِنَّ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ
تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ
تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ۝

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ يَسْعَى ۗ قَالَ
يُمُوسَى إِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَتَمَرُونُ بِكَ لِيَقْتُلُوكَ
فَاخْرُجْ إِلَيَّ لِكَ مِنَ الصُّحُبِينَ ۝

فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ ۗ قَالَ رَبِّ
نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ۝

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي
أَنْ يَهْدِيَني سَوَاءَ السَّبِيلِ ۝

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ
النَّاسِ يَسْقُونَ ۗ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمُ
امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ ۗ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا ۗ قَالَتَا
لَا نَسْتَعِي حَتَّى يُصْدِرَ الرِّعَاءَ ۗ وَأَبُونَا
شَيْخٌ كَبِيرٌ ۝

فَسَفَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ

dhe tha: O Zoti im, unë jam nevojtar për çfarëdo të mire që Ti do të më japësh!

رَبِّ إِيَّيْ لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿٢٥﴾

26. Dhe pak më vonë, një vajzë prej atyre të djajave erdhi e turpëruar tek ai. Ajo i tha (Musait): Ati im po të thërret ty që të të shpërblejë, se ti për hir tonë u dhe ujë kopeve tona. Pra, kur ai (Musa) erdhi tek ati i atyre, ia tregoi tërë ngjarjen e tij, ai tha: Mos u frikëso, ti je i shpëtuar nga populli mizor.

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ ۗ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا ۗ فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ ۗ قَالَ لَا تَخَفْ ۗ نَجَّيْتَهُ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٢٦﴾

27. Atëherë, njëra prej atyre dy vajzave, tha: O ati im, merre këtë si shërbëtor, sepse njeriu më i mirë të cilin ti mund ta marrësh është ai që është i fuqishëm dhe i besueshëm.

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ ۗ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٢٧﴾

28. Babai i tyre i tha Musait: Unë dëshiroj të të martoj ty me njëren prej këtyre dy bijave të mia me kusht që ti të kalosh tetë vjet në shërbimin tim. Por nëse ti i plotëson dhjetë vjet, kjo do të jetë mirënjohja jote. Dhe unë nuk do të të ngarkoj ty me ndonjë mundim dhe ti do të më gjesh mua, në dashtë Allahu, njeri ndër fisnikët.

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَي هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرَنِي ثَمَنِي حَجَجٍ ۚ فَإِنْ أَتَمَمْتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ ۚ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أَسْفُقَ عَلَيْكَ ۗ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٨﴾

29. Musai tha: Kjo u vendos midis meje e teje. Cilindo afat prej këtyre afateve ta plotësoj unë, nuk duhet të sillem padrejtësisht; dhe Allahu është dëshmitar për atë që themi ne.

قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ ۗ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَيَّ ۗ وَاللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٢٩﴾

30. Dhe kur Musai e plotësoi afatin dhe

فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ

u nis duke marrë me vete familjen e tij, ai e pa një zjarr në drejtim të Malit Tur. Ai i tha familjes së tij: prisni, unë e pashë një zjarr, ndoshta do të sjell ndonjë lajm nga zjarri ose ndonjë prush nga zjarri që të ngrohemi ju.

31. Dhe kur ai iu afrua atij zjarri, nga ana e djathtë e luginës së bekuar dhe afër një peme u thirr: O Musa, vërtet unë jam Allah, Zoti i botërave;

32. Dhe hidhe shkopin tënd! Dhe kur ai e pa (atë shkop) se lëvizte sikurse është një gjarpër, ai u kthye që të ikte dhe nuk shikoi më mbrapa. Atëherë iu tha: O Musa, dil përpara dhe mos u frikëso; vërtet, ti je ndër ata të cilët janë të siguruar,

33. Fute dorën tënde në xhepin tënd, ajo do të dalë e bardhë pa ndonjë sëmundje, dhe shtrëngoje për vete krahun tënd nga frika. Pra, këto janë dy argumente (pos argumenteve të tjera) të cilat janë prej Zotit tënd për Faraonin dhe për udhëheqësit e tij. Vërtet, ata janë një popull rebel.

34. Musai tha: O Zoti im, unë kam vrarë një person të popullit të tij (Faraonit), dhe unë kam frikë se ata do të më vrasin.

أَنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ
امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِّي آتِيكُمْ مِنْهَا
بَخَبْرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ
تَصْطَلُونَ ﴿٣١﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيَ مِنْ شَاطِئِ الْأَيْمَنِ
فِي الْبُقْعَةِ الْمُبْرَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ
يُوسَىٰ إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَأَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَلَمَّا رَاهَا تَهْتَزُّ
كَأَنهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ
يُوسَىٰ أَقْبَلَ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ
الْأَمِينِينَ ﴿٣٣﴾

أَسْلَمْتَ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجُ بَيِّنَاتٍ
مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَأَصْمَمُ إِلَيْكَ جَنَاحُكَ
مِنَ الرَّهْبِ فَذُنُوبُكَ بَرَهَانٍ مِنْ رَبِّكَ إِلَى
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ
أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿٣٥﴾

35. Dhe vëllai im, Haruni, është më orator se unë, ndaj dërgoje atë me mua si një ndihmëtar që ai të verifikojë vërtetësinë time. Unë kam frikë se ata do të më përgënjeshtrojnë,

وَآخِي هَارُونَ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا
فَأَرْسَلَهُ مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي ۗ إِنِّي أَخَافُ
أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿٣٥﴾

36. Zoti tha: Ne do ta përforcojmë krahun tënd me anë të vëllait tënd dhe Ne do t'ju japim fuqi (shenjë) ju të dyve. Pra, me anë të shenjave Tona, ata të dy (Faraoni dhe ushtritë e tij) nuk do të mund t'ju afrohen. Ju të dy dhe ata që do t'ju ndjekin do të dalin ngadhënjimtarë.

قَالَ سَنَشُدُّ عَضُدَكَ بِأَخِيكَ وَنَجْعَلُ
لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصُبُّونَ إِلَيْكُمَا ۖ بَأْتِنَاهُ
أَنَّمَا وَمِنَ اتَّبَعَكُمَا الْعُلَبَّاءُونَ ﴿٣٦﴾

37. Dhe kur Musai erdhi te ata me Shenjat Tona të qarta, ata thanë: Kjo s'është gjë tjetër, pos një magji e trilluar, dhe ne kurrë s'kemi dëgjuar një gjë të tillë prej stërgjyshërve tanë.

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا
هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّقْتَرَىٰ وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا
فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٧﴾

38. Musai tha: Zoti im e njeh shumë mirë atë që e sjell hidajetin prej Tij, dhe atë që do të ketë përfundim të shkëlqyer. Vërtet, mizorët kurrë nuk ngadhënjajnë.

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ
بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ
عَاقِبَةُ الدَّارِ ۗ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe Faraoni tha: O oborrtarë, unë nuk e njoh për ju ndonjë Zot tjetër pos vetes sime, O Haman, m'i piq tullat dhe ndërtoje për mua një kullë⁸ që ta shoh Zotin e Musait, sepse unë e konsideroj

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ
مِنْ إِلَهِ غَيْرِي ۚ فَأَوْقِدْ لِي يَا هَامَانَ عَلَى
الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلِّي أَطَّلِعُ إِلَىٰ

⁸ Ajeti tregon se ata punonin në furrë tullash. Në Egjipt sundonte besimi se shpirtërat qiellorë zbrisnin mbi godina të larta, andaj ata ndërtonin godina të larta. Dhe për këtë arsye Faraoni dha urdhër të ndërtohet një observator i lartë që ta shohë Zotin e Musait.

atë ndër gënjeshtarët.

إِلَهُ مُوسَىٰ ۗ وَإِنِّي لَا أَظُنُّهُ مِنَ الْكٰذِبِينَ ﴿٣٥﴾

40. Dhe ai dhe ushtritë e tija u sollën me arrogancë në vend pa ndonjë justifikim. Dhe ata kanë menduar se kurrë nuk do të kthehen te Ne.

وَأَسْتَكْبَرُوا هُوَ وَجُوْدُهُ فِي الْأَرْضِ بِعَٰغِرٍ
الْحَقِّ وَظَنُّوْا أَنَّهُمْ آتَيْنَا لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣٦﴾

41. Pra, Ne i kemi zënë atë dhe ushtritë e tij dhe i kemi hedhur në det. Shihni, pra, se çfarë ishte përfundimi i mizorëve!

فَأَخَذْنَاهُ وَجُوْدُهُ فَجَبَدْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ۚ
فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ الظَّٰلِمِينَ ﴿٣٧﴾

42. Dhe Ne i kemi bërë ata (ndjekësit e Faraonit) udhëheqës, që i ftonin njerëzit në drejtim të zjarrit, dhe në Ditën e Kiametit ata nuk do të ndihmohen.

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَّذْعُونَ إِلَى الْتَارِ ۗ وَيَوْمَ
الْقِيَٰمَةِ لَا يُنصَرُونَ ﴿٣٨﴾

43. Dhe Ne e kemi shkruar mallkim për ta në këtë botë, ndërsa në Ditën e Kiametit ata do të jenë të përbuzur.

وَاتَّبَعْنَاهُمْ فِي هٰذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً ۗ وَيَوْمَ
الْقِيَٰمَةِ هُمْ مِنَ الْمَقْبُوْحِيْنَ ﴿٣٩﴾

44. E pasi kemi shkatërruar popujt e mëparshëm, i dhamë Musait librin, mësimi i të cilit qe dritëdhënës për njerëzit dhe qe udhëzim e mëshirë që të këshillohen.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتٰبَ مِنْ بَعْدِ مَا
أَهْلَكْنَا الْقُرُوْنَ الْأُوْلَىٰ بَصَآئِرٍ لِّلنَّاسِ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٠﴾

45. Dhe ti nuk ke qenë në anën perëndimore të Malit Tur, kur e ngarkuam Musain me detyrën e Profetizmit, as s'ke qenë ndër dëshmitarët.

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغُرِّيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَى
مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّٰهِدِينَ ﴿٤١﴾

46. Por Ne (pas Musait) i kemi krijuar shumë popuj, dhe iu zgjatë jeta (i kanë

وَلِكَيْتَا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَوَّلَ عَلَيْهِمْ

harruar profetët dhe profecitë e tyre). Dhe ti nuk banoje midis njerëzve të Medjanit, që t'u recitoje atyre Ajetet Tona, por jemi Ne që i dërgojmë Profetët.

47. Dhe as s'ke qenë (me Musain) pranë Malit Tur, kur Ne e kemi thirrur dhe i kemi diktuar profecinë Tonë lidhur me ty.⁹ Por, Ne të kemi dërguar ty si një mëshirë prej Zotit tënd, që ti ta alarmosh atë popull tek i cili para teje s'kishte ardhur asnjë alarmues, që të këshillohen ata.

48. Dhe mos të ndodhtë që ata, kur për shkak të veprave të tyre t'i godasë ndonjë fatkeqësi e papritur, të thonë: O Zoti ynë, përse Ti s'ke dërguar ndonjë Profet te ne që t'i pasonim urdhërat e Tua dhe të bëheshim besimtarë?

49. Por tani, kur u erdhi e vërteta prej Nesh, ata thanë: Pse nuk i është dhënë (Muhammedit) mësim si i ishte dhënë Musait? A nuk e kanë refuzuar atë mësim, që më parë i ishte dhënë Musait? Ata patën thënë: Këta, Haruni dhe Musai, janë dy magjistarë që i japin ndihmë njëri-tjetrit. Dhe ata patën thënë: Ne e mohojmë pohimin e secilit prej atyre të dyve.

الْعُمَرُ ۚ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيًا فِيْ اَهْلِ مَدْيَنَ
تَتْلُوْا عَلَيْهِمْ اٰتِيْنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِيْنَ ﴿٥٧﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّوْرِ اِذْ نَادَيْنَا وَلٰكِنْ
رَّحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا اٰتٰهُمْ مِّنْ
نَّذِيْرٍ مِّنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُوْنَ ﴿٥٨﴾

وَلَوْ لَا اَنْ تُصِيْبَهُمْ مُّصِيْبَةٌۭۙ بِمَا قَدَّمْت
اَيْدِيَهُمْ فَيَقُوْلُوْا رَبَّنَا لَوْلَا اَرْسَلْتَ اِلَيْنَا
رَسُوْلًا فَنَتَّبِعَ اٰتِيْكَ وَنَكُوْنَ مِنَ
الْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٥٩﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوْا
لَوْلَا اُوْتِيَٓ مِثْلَ مَا اُوْتِيَٓ مُوْسٰى ۗ اَوْ لَمْ
يَكْفُرُوْا بِمَا اُوْتِيَٓ مُوْسٰى مِنْ قَبْلُ ۗ قَالُوْا
سِحْرٰنِ تَظْهَرٰ ۗ وَقَالُوْا اِنَّا بِكُلِّ
كٰفِرُوْنَ ﴿٦٠﴾

⁹ Këtu i ishte dhënë Muasit profecia e njohur rreth ardhjes së Profetit Muhammad s.a.v.

50. Thuaju: Nëse jeni të vërtetë, atëherë sillni një Libër prej Allahut që do të jetë udhërrëfyes më i mirë se këta dy Libra, Tevrat e Kurani, unë do ta ndjek atë,¹⁰

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٥٠﴾

51. Por, nëse ata s'të japin ty përgjigje, atëherë ta dish se ata i ndjekin vetëm dëshirat e tyre të këqija. Dhe kush është më i humbur se ai i cili, duke e lënë mbrapa hidajetin e Allahut, i ndjek dëshirat e veta të këqija. Me të vërtetë Allahu nuk i tregon rrugë të drejtë popullit mizor.

فَإِن لَّمْ يَسْتَجِيبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ^ط وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنِ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ^ط إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ لِّالَّذِينَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥١﴾

52. Dhe Ne, me të vërtetë, ua kemi përcjellë shumë mirë mesazhin, që të këshillohen.

وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٢﴾

53. Ata, që Ne u kemi dhënë Librin para Kuranit, e besojnë këtë (Kuran).¹¹

أَلَّذِينَ اتَّبَعَتْهُمْ إِكْتَبَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

54. Dhe kur u recitohet (Kurani) atyre, ata thonë: Ne e besojmë atë. Vërtet, kjo është vërtetësia prej Zotit tonë. Pa dyshim, ne edhe para tij kemi qenë të bindur (myslimanë).

وَإِذَا يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ﴿٥٤﴾

55. Atyre do t'u jepet dy herë¹² shpërblimi i tyre, sepse ata treguan qëndrim dhe se ata luftonin me bamirësi kundër së keqes, dhe shpenzonin prej asaj që u kemi dhënë Ne.

أُولَٰئِكَ يُؤْتَوْنَ أَجْرَهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا وَ يَذَرُوهُنَّ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ وَ مَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٥٥﴾

¹⁰ Këtu përmendet pozita e lartë e Kuranit dhe e Tevratit.

¹¹ Libri referon Tevratin ose çdo Libër hyjnor.

¹² Herën e parë në këtë botë e tjetrën herë në Ahiret.

56. Dhe kur e dëgjojnë ndonjë bisedë të plogësht (pallavra), ata largohen prej saj duke thënë: Ne kemi veprat tona dhe ju tuajat. Qoftë paqe mbi ju, ne s'kemi kurrfarë lidhjeje me injorantët.

وَإِذَا سَمِعُوا اللَّغْوَ أَعْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا
لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ ﴿٥٦﴾

57. Me të vërtetë, ti s'mund t'i tregosh rrugë të drejtë atij, të cilin e do ti. Por Allahu i tregon rrugë të drejtë atij të cilin e do Ai, dhe Ai i njeh mirë ata që meritojnë të përdihen.

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ
اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe ata thanë: Nëse ne do ta ndjekim këtë rrugën tënde të drejtë, ne do dëbohem nga vendi ynë.¹³ Thuaju: A nuk i kemi stabilizuar ata në vend të sigurtë e të Shenjtë ku sillen frutet e të gjitha llojeve si furnizim prej Nesh? Por, shumica prej tyre nuk e dinë.

وَقَالُوا إِنْ تَتَّبِعِ الْهُدَى مَعَكَ تَخْطِفُ
مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا
أَمِنًا يُجْبَى إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِّنْ
لَّدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾

¹³ Ky është një fenomen universal që aplikohet për ithtarët e Hazret Muhammedit s.a.v., për ithtarët e të gjithë profetëve të mëparshëm dhe për ithtarët e Imam Mahdiut në këtë kohë. Të gjithë ata që e pranojnë profetin e kohës dhe Reformatorin apo Imamin e kohës bëhen pre të kundërshtimit, të xhelozisë dhe të armiqësisë. Kundërshtarët e këtyre profetëve dhe të Imamëve i dëbojnë ata dhe përcjellësit e tyre nga shtëpitë dhe nga vendlindja e tyre. Ashtu ngjau me të gjithë profetët e mëparshëm dhe me ithtarët e tyre dhe ashtu ngjau dhe po ndodh me ithtarët e Imam Mahdiut në këtë kohë. Si e kundërshtojnë Xhematin Ahmadia dhe si i kanë djegur shtëpitë e tyre, si i kanë nxjerrë prej varreve kufomat e tyre, si janë plaçkitur pasuritë e tyre dhe si janë vlarë dhe po vriten fëmijët e tyre, në emër të profetit Muhammed, të cilin Allahu bëri mëshirë për tërë njerëzimin. Këto tortura dhe vrasje është në vete një argument i fuqishëm dhe i pathyeshëm se Imam Mahdiu, i cili deklaroi për vete se është ai Imam, për ardhjen e të cilit pat paralajmëruar H. Muhammedi s.a.v.s., është i vërtetë.

Pa dyshim, kur vjen ndonjë profet a Imam, shoqëria njerëzore ndahet në dy grupe. Një grup e pranon atë, kurse grupi tjetër e mohon. Allahu xh.sh. na tregon lidhur me sjelljet e këtyre dy grupeve. Ata, që e pranojnë profetin dhe Imamin, persekutohen, kundërshtohen, shahen, kundër tyre ngrehen akuza false, vriten, digjen shtëpitë e tyre dhe bëhen pre të bojkotimit social. Mirëpo, këta dalin durimtarë, të paluhatshëm dhe besnikë në rrugën e Allahut. Ndërsa grupi tjetër që nuk e pranon profetin dhe Imamin e kohës bëjnë të gjitha këto krime, tirani dhe padrejtësi në emër të Zotit dhe në emër të fesë. Le të gjykojë secili prej nesh se cilit grup i takon ai?

59. Sa janë ato vendbanime që i kemi shkatërruar Ne, të cilat krenoheshin për ekonominë e tyre! Pra, vështro, këto janë vendbanimet e tyre të cilat mbeten të pabanuara, përveç një pjese të vogël. Dhe vërtet Jemi Ne që u bëmë trashëgimtarë të tyre.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ بَطَرَتْ مَعِيشَتَهَا
فَتِلْكَ مَسْكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ بَعْدِهِمْ
إِلَّا قَلِيلًا ۗ وَكُنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٩﴾

60. Dhe Zoti yt nuk i shkatërron vendbanimet, derisa të mos e dërgojë në mesin e tyre ndonjë Profet që u reciton ajetet Tona atyre, dhe as Ne nuk i shkatërrojmë vendbanimet, pos se kur banorët e tyre bëhen mizorë.

وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ
فِي أُمَّهَا رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْهِمُ الْآيَاتِ ۗ وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ ﴿٦٠﴾

61. Dhe çdo gjë që ju jepet juve është një mjet i përkohshëm kënaqësie i kësaj jete dhe është zbukurimi i saj; dhe çka është tek Allahu është më e mirë dhe e amshueshme. Pra, a nuk do të punoni me mend?

وَمَا أَوْتِيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَزِينَتُهَا ۗ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ۗ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٦١﴾

62. Pra, ai, të cilit i kemi dhënë Ne një premtim të mirë (premtimi i suksesit në jetën e paskësajme) dhe këtë premtim ai do ta gjejë të plotësuar, mund të jetë si ai të cilit i kemi dhënë vetëm të mirat e kësaj bote, dhe në Ditën e Kiametit do të jetë ndër ata që do të prezantohen para Zotit për të dhënë hesapin e veprave të tyre?

أَفَمَنْ وَعَدْنَاهُ وَعَدًّا حَسَنًا فَهُوَ لَا يَأْتِيهِ كَمَنْ
مَتَّعْنَاهُ مَتَاعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦٢﴾

63. Dhe kujtojeni ditën kur Ai (Zoti) do t'i thërrasë dhe do t'u thotë: Ku janë ata (idhujt), të cilët i shoqëronit me Mua?

يَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآئِي
الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٣﴾

64. Atëherë ata, kundër të cilëve do të jetë i plotësuar paralajmërimi i ndëshkimit, do të thonë: O Zoti ynë, këta janë ata, të cilët ne i devijuam, ashtu siç ne e devijuam veten. Ne, sot, ndahemi prej tyre dhe Ty të drejtohem ne. Ata nuk na adhuronin neve (por i adhuronin idetë e tyre).

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ
الَّذِينَ آغْوَيْنَا^٤ آغْوَيْنَهُمْ كَمَا غَوَيْنَا^٥
تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ^٦ مَا كَانُوا إِلَّا نَايِبِينَ^٧ يَعْبُدُونَ^٨

65. Dhe (idhujtarëve) do t'u thuhet: Thërrisni të ashtuqajturit Zotat tuaj. Dhe ata do t'i thërrasin (idhujt e tyre), por ata s'do t'u përgjigjen. Dhe ata të gjithë do ta shohin ndëshkimin. Ah, sikur ta kishin pranuar hidajetin!

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ
يَسْتَجِيبُوا لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ^٩ لَوْ أَنَّهُمْ
كَانُوا يَهْتَدُونَ^{١٠}

66. Dhe kutojeni ditën kur Allahu do t'i thërrasë ata dhe do t'u thotë: Çfarë përgjigje u keni dhënë ju Profetëve?

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ
الْمُرْسَلِينَ^{١١}

67. Pra, atë ditë ata do të harrojnë të gjitha arsyetimet dhe ata s'do të mund të konsultohen në mes të tyre.

فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ^{١٢} يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا
يَتَسَاءَلُونَ^{١٣}

68. Por ai që do të pendohet (do të bëjë metani)¹⁴ dhe do të pranojë besimin dhe do të bëjë vepra të mira, mund të jetë ndër të shpëtuarit.

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَى
أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ^{١٤}

69. Dhe Zoti yt e krijon çka dëshiron Ai, dhe e zgjedh atë kënd e do Ai. Ata s'kanë të drejtë ta zgjedhin. I Pastër është Allahu dhe është larg prej idhujve të tyre.

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ^{١٥} مَا كَانَ
لَهُمُ الْخَبِيرَةُ^{١٦} سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى عَمَّا
يُشْرِكُونَ^{١٧}

¹⁴ Sipas Islamit dera e pranimit të pendimit (metanisë) rri e hapur deri në vdekje.

70. Dhe Zoti yt e di atë që e mbajnë të fshehtë në kraharorë) e tyre, dhe edhe atë që e zbulojnë.

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٠﴾

71. Dhe me të vërtetë Allahu është Ai, s'ka Zot tjetër pos Tij. Atij i takojnë të gjitha lavdërimet në fillim e do t'i takojnë edhe në Ahiret. Atij i takon edhe tërë mbretëria, dhe ju të gjithë do të ktheheni tek Ai.

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ لَهُ الْחَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٧١﴾

72. Thuaju: Tregomëni, nëse Allahu e zgjat natën për ju deri në Ditën e Kiametit, cili është ai zot, pos Allahut, që mund t'jua sjellë dritën? A nuk do të dëgjoni?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّيْلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ ۗ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٧٢﴾

73. Thuaju: Tregomëni nëse Allahu e zgjat për ju ditën deri në Ditën e Kiametit, atëherë cili është ai zot, pos Allahut, që mund t'jua sjellë natën që të pushoni? A, pra, nuk do të veproni me mend?¹⁵

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ تَسْكُنُونَ فِيهِ ۗ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٧٣﴾

74. Dhe kjo është mëshira e Tij që Ai e bëri për ju natën dhe ditën, që të pushoni natën dhe ditën ta kërkoni bereqetin e Tij, dhe që të jeni mirënjohës.

وَمِنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمْ النَّيْلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَ لِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَلِعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧٤﴾

75. Dhe atë ditë Ai do t'i thërrasë ata dhe do t'u thotë: Ku janë ata që i shoqëronit si partnerë të Mi?

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَاءِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُرْعَمُونَ ﴿٧٥﴾

¹⁵ Pa dyshim, puna e pandërprerë dhe pushimi i pandërprerë janë të dëmshme për shëndetin e njeriut.

76. Atëherë, Ne prej çdo populli (idhujtar) do ta nxjerrim një dëshmitar dhe Ne do t'u themi: Sillni argumentet tuaja (në bazë të të cilave e justifikonit ju idhujtarinë)! Atëherë do të marrin vesh se e vërteta i takon vetëm Allahut. Dhe çka trillionin ata do të humbasë prej tyre.

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٧٦﴾

77. Vërtet, Karuni¹⁶ ishte nga populli i Musait, por u soll tiranisht ndaj tyre. Dhe Ne i patëm dhënë aq shumë thesare sa që ishte vështirë që çelësat e tyre t'i barte një grup njerëzish të fuqishëm. Kujtojeni (kohën) kur populli i tij i tha: Mos u kreno aq shumë, vërtet Allahu nuk i do ata të cilët krenohen;

إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسَى فَبَغَى عَلَيْهِمْ ۖ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُوءُ بِالْعُصْبَةِ أُولِي الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ ﴿٧٧﴾

78. Dhe kërko prej asaj që Allahu të ka dhuruar ty, shtëpinë e Ahiretit, dhe mos e le pas dore pjesën tënde të kësaj bote (shfrytëzo deri në një kufi mjetet e kësaj bote), dhe sillu mirë ndaj të tjerëve ashtu siç u soll mirë Zoti ndaj teje, dhe mos dëshiro çrregullim nëpër tokë. Vërtet, Allahu nuk i do ata që krijojnë çrregullime.

وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٨﴾

79. Ai (Karuni) tha: Kjo gjithçka që më është dhuruar mua, është vetëm për shkak të dijes që e zotëroj unë. A nuk e di ai se Allahu edhe para tij i ka

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي ۗ أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ قُوَّةً

¹⁶ Karuni qe njeri shumë i pasur. Ai ka qenë ministër i financave në pushtetin e Faraonit. Ai kishte miniera ari.

shkatërruar shumë gjenerata, të cilat kanë qenë më të fuqishme dhe më të pasura se ai? Dhe fajtorët (kur u jepet ndëshkim atyre) nuk pyeten rreth mëkateve të tyre.

80. Pra, një ditë ai doli para popullit të tij me madhështinë e tij. Atëherë ata që dëshironin vetëm mjetet e kësaj bote, thanë: Ah, sikur të na kishin dhuruar edhe ne, ashtu siç i është dhuruar Karunit! Me të vërtetë ai është njeri shumë fatbardhë!

81. Mirëpo, ata që u ishte dhënë dija, thanë: Vaj për ju! Shpërblimi i Allahut është më i mirë për ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira; dhe ky shpërblim nuk i jepet askujt, pos atyre që janë durimtarë.

82. Mandej, Ne atë dhe shtëpinë e tij e rrafshuam për tokë, kurse ai nuk pati ndonjë grup që ta mbronte kundër Allahut dhe as vetë nuk kishte mundësi të hakmerrej.

83. Dhe ata që deri dje lakmonin pozitën dhe pasurinë të tij, u gdhinë në gjendje që thoshin: Vaj! Pa dyshim, Allahu i jep begati e furnizim në bollëk atij të cilin e do Ai dhe ia ngushton atij për të cilin vendos Ai. Po të mos sillej Allahu me mëshirë ndaj nesh, do t'na rrafshonte bashkë me të. Vaj! Mosbesimtarët kurrë nuk gadhënjëjnë!

وَ أَكْثَرَ جَمْعًا ۖ وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٠﴾

فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ ۖ قَالَ
الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لِيَلْتَن
لَنَا مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ ۗ إِنَّهُ لَكُوْحٌ
عَظِيمٌ ﴿٨١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلَكُمْ ثَوَابُ
اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ۖ وَلَا
يُلْقِيهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٢﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ ۗ فَمَا كَانَ
لَهُ مِنْ فِئَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۗ
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُتَصَرِّينَ ﴿٨٣﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَتَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ
يَقُولُونَ وَيَكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ ۗ لَوْلَا أَنْ مَنَّ
اللَّهُ عَلَيْنَا لَخَسَفَ بِنَا ۖ وَيَكَانَهُ لَا يُفْلِحُ
الْكٰفِرُونَ ﴿٨٤﴾

84. Kjo është shtëpia e Ahiretit (xheneti), Ne u japim atyre, të cilët nuk dëshirojnë shtypjen e as korrupsionin nëpër tokë. Dhe përfundimi i mirë u takon bamirësve.

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا
يُرِيدُونَ عَمَلًا فِي الْأَرْضِ وَلَا فِسَادًا
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٤﴾

85. Dhe cili bën ndonjë vepër të mirë, do të ketë një shpërblim më të mirë se ajo; dhe kush bën një vepër të keqe, atëherë do t'i jepet dënim aq sa e ka merituar (sipas veprave të veta).

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا وَمَنْ
جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا
السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

86. Ai Zot që e bëri obligim për ty këtë Kuran, me siguri do të të kthejë ty në atë vend,¹⁷ në drejtim të të cilit kthehen njerëzit (Mekke). Thuaj: Zoti im e njeh mirë atë që është në rrugë të drejtë dhe dhe atë që është në gabim të hapët.

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ
إِلَىٰ مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ
بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٦﴾

87. Dhe ti nuk dëshiroje që të të jepej ndonjë Libër, por kjo ndodhi vetëm nga mëshira e Zotit tënd, pra kurrë mos u bë ndihmëtar i mosbesimtarëve.

وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَنْ يُلْقَىٰ إِلَيْكَ الْكِتَابُ
إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَهِيرًا
لِّلْكَافِرِينَ ﴿٥٧﴾

88. Dhe nuk duhet që ata të të largojnë ty nga ajetet e Allahut, pasi u zbritën tek ti, dhe thirri njerëzit në drejtim të Zotit tënd, dhe mos u bë ndër ata që i shoqërojnë partnerë Allahut.

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ
أَنْزَلْتُ إِلَيْكَ وَأَنْذَعُ إِلَىٰ رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٥٨﴾

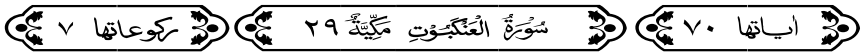
89. Dhe, o lexues, mos e thirr asnjë Zot tjetër pos Allahut. S'ka Zot tjetër, pos

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا
هُوَ ۚ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ۗ لَهُ

¹⁷ Fjala është për Mekken. Ky ajet u diktua kur Profeti i Shenjtë ishte në rrugë Mekke-Medinë, dhe mban me vete një profeci, se një ditë ai do të kthehet prapë në Mekke.

Atij. Çdo gjë është e zhdukshme (është e vdekshme) pos Atij. Atij i takon gjykimi, dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

الْقَائِلُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٨﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Alif, Lamë, Mimë.¹

الْمِمْ ②

3. A mendojnë njerëzit se do të jetë i mjaftueshëm vetëm pohimi i tyre se ne e pranuan besimin dhe të mos vihen në sprovë?

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا
آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ ③

4. Kurse Ne i kemi provuar ata që kanë qenë para tyre. Pra, Allahu, me siguri, do t'i dallojë ata që janë të vërtetë dhe do t'i veçojë edhe ata të cilët janë gënjeshtarë.²

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ
اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكٰذِبِينَ ④

5. A mos mendojnë ata që bëjnë vepra të këqija se do të shpëtojnë nga ndëshkimi ynë? Sa i shëmtuar është gjykimi i tyre!

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ
يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ⑤

6. Kush shpreson takimin e Allahut (le

مَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 70 ajete. Në fund të Sures Al-Keses ishte përmendur parashikimi se banorët e Mekkës do të krijohjën disa rrethan të tilla, që H. Muhammedi s.a.v. do të detyrohet të emigrojë, por Allahu xh.sh. do ta sjellë prapë në Mekkë me tërë madhështinë ngadhënjimtare. Në këtë Sure u jepet vërejtja mosbesimtarëve se ata së shpejti do të bëhen pre e ndëshkimit të Allahut. Po ashtu në këtë Sure përmendet fakti se dogmat e idhujtarëve e të mosbesimtarëve janë aq të dobëta e të brishta sa rrjeti i marimangës, dhe se ato nuk mund të qëndrojnë para Tohidit (Zoti është Një) dhe para udhëzimit Hyjnor.

¹ Unë jam Allah që di më së miri.

² Ky ajet do të thotë se Allahu do t'i dallojë njerëzit e vërtetë nga gënjeshtarët, sepse Ilm (dije) ka edhe kuptimin e dallimit midis dy gjërave.

të bëjë përgatitje për të), ta dijë se afati i caktuar i Allahut, me siguri, do të vijë. Dhe Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

7. Dhe kush bën xhihad (mundohet ta gjejë Zotin), mundohet për vete; vërtet, Allahu është i Pavarur prej të gjitha krijesave të Tij.

8. Dhe përsa u përket atyre, që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Ne, me siguri, do t'i eliminojmë mëkatet e tyre, dhe Ne, me siguri, do t'u japim shpërblim më të mirë për shkak të veprave të tyre.

9. Dhe Ne e kemi urdhëruar njeriun të sillet mirë ndaj prindërve të tij, por nëse ata grinden me ty që ti të Më shoqërosh partner Mua, për të cilin ti s'ke kurrfarë dije, atëherë mos i dëgjo ata. Tek Unë do të ktheheni ju të gjithë, dhe Unë do t'ju informoj rreth veprave tuaja.

10. Dhe ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Ne, me siguri, do t'i radhisim ndër fisnikët.

11. Dhe ka disa sosh të cilët thonë: Ne e besojmë Allahun, por kur për hir të Allahut ballafaqohen me vuajtje, (persekutohen) ata torturimin e njerëzve e konsiderojnë si ndëshkim të Allahut. Dhe nëse të vjen ndihmë prej Zotit tënd,

لَا تِٰهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا ۚ وَإِن جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا ۗ إِلَىٰ رَبِّكَ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ۝

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ ۗ وَلَئِن جَاءَ نَصْرٌ مِّن رَّبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ ۗ أَوَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي

ata thonë: Me të vërtetë edhe ne kemi qenë me ju! A nuk e di mirë Allahu atë që është e fshehtë në zemrat e të gjitha krijesave të botës.³

صُدُورِ الْعَالَمِينَ ﴿١٠﴾

12. Dhe Allahu, me siguri, do t'i zbulojë ata që janë besimtarë, dhe Ai, me siguri, do t'i veçojë hipokritët (nga besimtarët).

وَلْيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلْيَعْلَمَنَّ الْمُنْفِقِينَ ﴿١١﴾

13. Dhe ata të cilët janë mosbesimtarë, u thonë besimtarëve: Ndiqni rrugën tonë, dhe ne, me siguri, do ta bartim barrën e mëkateve tuaja. Por ata nuk do ta bartin fare barrën e tyre. Ata, me të vërtetë, janë gënjeshtarë.⁴

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطِيئَتَكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطِيئَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٢﴾

14. Por ata me siguri do të bartin edhe barrët e veta dhe të të tjerëve. Dhe ata me siguri do të pyeten në Ditën e Kiametit rreth asaj që e trillonin ata.

وَلْيَحْمِلْنَ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَعَ أَثْقَالِهِمْ ۖ وَيَسْأَلَنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣﴾

15. Dhe Ne, me të vërtetë, e kemi dërguar Nuhin tek populli i tij, dhe ai kaloi në mes të tyre një mijë pa pesëdhjetë⁵ vjet. Mandej i zuri stuhia se ata ishin mizorë.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٤﴾

³ Besimtarët duhet të provohen që të dihet se sa besnikë janë. Allahu nuk dëshiron që njeriu të vuajë, por për ta përforcuar besimin e tij, e vë në sprovë.

⁴ Ata mundohen e përpiqen t'i devijojnë besimtarët nga rruga e drejtë.

⁵ Kjo nuk është mosha e Nuhit, por është periudha e profetizimit të tij. Disa komentatorë kanë shkruar se Hazret Nuh i ka jetuar 950 vjet. Nëse një pohim i tillë është i vërtetë, atëherë nuk ishte e mundur që të vinin aq shumë profetë deri te Hazret Ibrahim a.s. Hazret Ibrahim a.s. është pararqitur 900 vjet pas H. Nuhit a.s. Kjo do të thotë se H. Nuh i akoma ishte i gjallë kur erdhi H. Ibrahim a.s. Kurani thotë se H. Ibrahim a.s. ishte nga fisi i H. Nuhit a.s. Përveç kësaj, populli i H. Ibrahimit a.s. ishte idhujtar dhe e përgënjeshtroi atë. Nëse H. Nuh i a.s. ishte i

16. Por Ne e kemi shpëtuar atë dhe ata që kanë qenë bashkë me të në Arkë; dhe Ne e kemi bërë këtë ngjarje një Shenjë për të gjithë popujt e botës.

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

17. Dhe Ne e kemi dërguar Ibrahimin kur ai i tha popullit të Vet: Adhurojeni Allahun dhe frikësohuni prej Tij, se kjo është mirë për ju, nëse kuptoni ju.

وَأِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

18. Ju, në vend të Allahut, i adhuroni vetëm idhujt dhe trilloni besime të rrejshme (rreth fesë). Ata që i adhuroni ju në vend të Allahut, s'kanë mundësi t'ju furnizojnë. Pra, kërkojeni furnizimin tuaj prej Allahut, dhe adhurojeni Atë, dhe bëhuni mirënjohës ndaj Tij se një ditë ju të gjithë do të ktheheni tek Ai.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ ۗ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٨﴾

19. Nëse e refuzoni këshillën time, (kjo s'është ndonjë gjë e re) sepse gjeneratat para jush po ashtu i kanë përgënjeshtuar Profetët. Dhe Profeti është përgjegjës vetëm për ta përcjellë qartazi Mesazhin (nuk i detyrojnë me dhunë njerëzit ta pranojnë Mesazhin e Zotit).

وَإِنْ تَكْفُرُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ عَنْ قَبْلِكُمْ ۗ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٩﴾

20. A, nuk vështrojnë ata se si Allahu e

أَوْ لَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ

gjallë, a e pranoi H. Ibrahimin a.s.? Pra, këtu përmendet periudha e Sheriatit ose periudha e profetizmit të H. Nuhit a.s. Profeti Hazret Muhammedi s.a.v. do të mbetet i gjallë deri në ditën e Kiametit. Mirëpo, kjo nuk do të thotë se fizikisht do të jetë i gjallë, por kuptohet se fjala është për Sheriatin dhe fenë e tij. Pra, periudha ka dy kuptime: Epoka e një profeti dhe Sheriati. Pas mbarimit të epokës së H. Nuhit a.s., kur populli i tij ishte bërë idhujtar, atëherë Allahu e dërgoi H. Ibrahimin a.s. dhe mu atëherë filloi epoka e H. Ibrahimit a.s.

krijon krijesën, mandej e përsërit atë?
Një punë e tillë, sigurisht, është e lehtë
për Allahun.⁶

ثُمَّ يَعِيدُهُ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٦﴾

21. Thuaj: Udhëtoni nëper tokë, dhe
vështroni se si Ai filloi krijesën.
Mandej, si e ringjall atë pas vdekjes!
Vërtet, Allahu ka fuqi për çdo gjë,⁷

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ ۗ
إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧﴾

22. Ai e ndëshkon atë, kë do Ai, dhe
mëshiron atë të cilin e do Ai; dhe tek Ai
do të ktheheni ju të gjithë,⁸

يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَإِلَيْهِ
تُقَلَّبُونَ ﴿٨﴾

23. Dhe ju as nëpër tokë e as nëpër qiell
s' mund ta bëni të paaftë Zotin të
veprojë sipas dëshirës së Tij, dhe ju
s'keni asnjë shok e as ndihmëtar pos
Allahut.

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَّلِيٍّ
ۗ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٩﴾

24. Ata që i mohojnë Shenjat e Allahut
dhe takimin me Të, janë të atillë të cilët
u dëshpëruan nga mëshira Ime. Dhe ata
do të kenë një ndëshkim të
pikëllueshëm.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَٰئِكَ
يَئِسُّوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٠﴾

25. Dhe e vetmja përgjigje e popullit të
tij (Ibrahimit) ishte: Vriteni (Ibrahimin)
ose digjeni. Por, Allahu e shpëtoi nga
zjarri.⁹ Në këtë, me të vërtetë, ka
Shenja për popullin besimtar.

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
اقْتُلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ ۗ
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

⁶ Se si Allahu i fal jetë një populli dhe e rrënon!

⁷ Edhe ky ajet tregon se si Allahu i ngjall popujt e si i rrënon në këtë botë.

⁸ Zoti nuk e dënon askënd (asnjë popull) pa arsye, por për shkak të veprave të tyre.

⁹ Këtu fjala zjarr përfaqëson vuajtjen dhe torturimin shpirtëror.

26. Dhe Ibrahim i tha: Vërtet, ju i keni adoptuar për vete idhujt në vend të Allahut, për shkak të dashurisë reciproke të kësaj bote, ndërsa në Ditën e Kiametit, ju do të mohoni njëri-tjetrin dhe do të mallkoni njëri-tjetrin. Dhe vendbanimi juaj do të jetë zjarri dhe ju nuk do të keni asnjë ndihmëtar.

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَ يَلْعَنُ
بَعْضُكُم بَعْضًا وَ مَا وُكِّمَ الثَّارُ وَ مَا
لَكُمْ مِّن نُّصْرِينَ ﴿٢٦﴾

27. Dhe Luti e besoi atë (Ibrahimin), dhe Ibrahim i tha: Unë po imigroj në drejtim të Zotit tim; Ai, me të vërtetë, është i Fuqishëm dhe i Urtë.

فَأَمَّنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى
رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٧﴾

28. Dhe Ne ia kemi falur Is-hakun dhe Jakubin dhe pasardhësve të tyre Ne ua kemi dhuruar Profetizimin dhe Librin, dhe Ne ia kemi dhënë shpërblimin e tij në këtë jetë dhe në Ahiret. Ai, me siguri, do të jetë ndër fisnikët.

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي
ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَأَتَيْنَاهُ أَجْرَهُ فِي
الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لِمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٢٨﴾

29. Dhe kujtojeni Lutin kur ai popullit të vet i tha: Ju praktikoni një vepër aq të urrejtshme saqë para jush askush prej tërë njerizimit nuk e praktikoi një vepër të tillë.

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ
الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّن
الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

30. Qysh! A u afroheni meshkujve për marrëdhënie në vend të grave, dhe bëni plaçkitje nëpër rrugë, dhe bëni gjeste të këqija në mbledhjet tuaja? Por, përgjigja e vetme e popullit të tij ishte se ata thanë: Sille për ne ndëshkimin e Allahut, nëse je njeri i vërtetë.¹⁰

إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْضُونَ
السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا
كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتِنَا
بِعَذَابِ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٣٠﴾

31. Ai tha: Ndihmom, O Zoti im, kundër popullit të prishur!

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٣١﴾

32. Dhe kur mesazhbartësit tanë i kanë sjellë Ibrahimit lajm të gëzuar, ata i thanë: Ne jemi gati t'i shkatërrojmë banorët e këtij qyteti; Vërtet, banorët e tij janë mizorë!

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَىٰ
قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ ۚ إِنَّ
أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. Ai (Ibrahimi) tha: Aty rri edhe Luti! Ata thanë: Ne e dimë mirë se kush banon në të. Ne, me të vërtetë, do ta shpëtojmë atë dhe familjen e tij, pos gruas së tij, e cila është ndër ata që mbeten mbrapa (do të dënohen).

قَالَ إِنَّ فِيهَا لُوطًا ۗ قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ
بِمَنْ فِيهَا لَنَنْجِيئَهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ ۗ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe kur mesazhbartësit Tanë erdhën te Luti, ai u pikëllua me ardhjen e tyre dhe u ngushtua.¹¹ Ata (kur e panë Lutin në këtë gjendje) i thanë Lutit: Mos u frikëso, as mos u pikëlllo, ne kemi ardhur vetëm të të lajmërojmë ty se Ne, me siguri, do të të shpëtojmë ty dhe familjen tënde, pos gruas sate, e cila është ndër ata që mbeten mbrapa,

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيءَ بِهِمْ
وَوَضَّاعًا بِهِمْ ذُرْعًا ۖ وَقَالُوا لَا تَخَفْ وَلَا
تَحْزَنْ ۗ إِنَّا مُنَجِّجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا
امْرَأَتَكَ ۗ كَانَ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe Ne, me të vërtetë, jemi duke sjellë për banorët e këtij qyteti një ndëshkim prej qiellit, sepse ata bëjnë vepra të ndyta.

إِنَّا مُنَزِّلُونَ عَلَىٰ أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا
مِّنَ السَّمَاءِ ۚ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٣٥﴾

¹⁰ Tri vese të shëmtuara të popullit të tij po përmenden këtu: 1. vesi jo i natyrshëm, 2. bënin plaçkitje dhe 3. krime.

¹¹ Për këtë kam shkruar më parë.

36. Dhe Ne, me anë të kësaj ngjarjeje, e kemi lënë një Shenjë të qartë për njerëzit e ditur.

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٦﴾

37. Dhe nga Medjani Ne e kemi dërguar vëllain e tyre Shuejbin, i cili tha: O populli im, adhurojeni Allahun dhe mbani mend Ditën e Fundit dhe mos i bëni padrejtësitë nëpër tokë duke bërë çrregullim.

وَإِلَىٰ مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا ۖ فَقَالَ يٰقَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا تَعْتُوا
فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٧﴾

38. Por, ata e përgënjeshtroan. Pra, një tërmet i fuqishëm i zuri ata, dhe ata mbetem të rrafshuar për tokë, në shtëpitë e tyre.

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا
فِي دَارِهِمْ جُثَّةٍ ﴿٣٨﴾

39. Dhe Ne e kemi shkatërruar Adin dhe Thamudin dhe kjo është evidente nga vendbanimet e tyre. Dhe Shejtani ua zbukuroi veprat e tyre dhe i largoi ata nga rruga e drejtë (e Zotit),¹² kurse ata e kuptonin mirë.

وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِّنْ
مَّسْكِنِهِمْ ۗ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطٰنُ
أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا
مُتَّبِعِينَ ﴿٣٩﴾

40. Dhe Ne e kemi shkatërruar edhe Karunin dhe Faraonin dhe Hamanin. Dhe Musai ka ardhur tek ata me Shenjat e hapura, mirëpo ata u sollën me arrogancë në vend, pra nuk shpëtuan nga ndëshkimi ynë.

وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ ۖ وَلَقَدْ
جَاءَهُمُ مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا فِي
الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سٰقِينَ ﴿٤٠﴾

41. Pra, secilin prej tyre Ne e kemi zënë për shkak të mëkatit të tij; disa prej tyre Ne i shkatërruam me anë të shiut (të

فَكُلًّا أَخَذْنَا بِذُنُوبِهِ ۗ فَمِنْهُمْ
مَّنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا ۗ وَ مِنْهُمْ
مَّنْ أَخَذَتْهُ

¹² Kjo shprehje e Kuranit ka këto kuptime: 1. Ata e dinin mirë se e kanë adoptuar rrugën e gabuar dhe 2. ata e kanë adoptuar rrugën e gabuar duke ditur mirë përfundimin e këtij akti.

gurëve), dhe disa prej tyre i zuri një katastrofë me krismë, dhe disa prej tyre i kemi rrafshur për tokë, dhe disa prej atyre Ne i kem përmbytur. Dhe Allahu s'bëri mizori ndaj tyre, por ata vetë kanë bërë mizori ndaj vetes së tyre.

الصَّيْحَةَ^{٤٢} وَ مِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ
الْأَرْضَ^{٤٣} وَ مِنْهُمْ مَنْ أَعْرَقْنَا^{٤٤} وَ مَا كَانَ
اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ
يُظْلِمُونَ^{٤٥}

42. Shembulli i atyre që kanë pranuar shokë të tjerë pos Allahut, është si shembulli i marimangës që thuri për vete një shtëpi, por, sikur ta dinin ata, shtëpia më e brishtë prej të gjitha shtëpive është ajo e marimangës.¹³

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ
كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ^{٤٦} اتَّخَذَتْ بَيْتًا^{٤٧} وَإِنَّ
أَوَّهْنَ^{٤٨} الْبُيُوتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ
كَانُوا يَعْلَمُونَ^{٤٩}

43. Vërtet, Allahu e di çdo gjë, të cilën e thërrasin ata në vend të Allahut, dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ
شَيْءٍ^{٥٠} وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ^{٥١}

44. Dhe këta janë shembujt të cilët i kemi shpjeguar për njerëzimin, por i kuptojnë vetëm ata që zotërojnë dije.

وَ تِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ^{٥٢} وَ مَا
يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ^{٥٣}

45. Allahu i ka krijuar qiejt e tokën për një qëllim të caktuar.¹⁴ Në to (planetet), me të vërtetë, ka një Shenjë shumë të madhe për besimtarët.

خَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ^{٥٤} وَالْأَرْضَ^{٥٥} بِالْحَقِّ^{٥٦}
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً^{٥٧} لِلْمُؤْمِنِينَ^{٥٨}

¹³ Tema se Zoti është Një është pika kryesore e kësaj kaptine, që mbyllet me një ilustrim shumë të bukur, që ua mbyll gojën politeistëve.

¹⁴ Shprehja *bil-hake* tregon se Zoti i ka krijuar qiejt e tokën me një qëllim të vërtetë.

KAP XXI

46. Recitoje¹⁵ atë (para njerëzve) që të diktohet ty prej Librit (Kuranit), dhe fale Namazin. Me të vërtetë, Namazi (që falet me të gjitha kushtet) e frenon njeriun nga paturpshmëria e nga të gjitha veprat e këqija; dhe të kujtuarit e Allahut është, pa dyshim, një punë më e madhe (prej të gjitha punëve). Dhe Allahu e di çka veproni ju.¹⁶

47. Dhe mos polemizo me njerëzit e Librit, por me argumentin më të bukur e më të fuqishëm, pos atyre, të cilët janë mizorë. Dhe thuaju: Ne e besojmë atë që na u diktua neve dhe atë që ju është diktuar juve; dhe Zoti ynë dhe Zoti juaj është Një, dhe Atij i bindemi ne.

48. Dhe ashtu Ne e kemi zbritur mbi ty këtë Libër (Kuran), pra ata që u kemi dhënë dijen e vërtetë të Librit (Tevratit) e besojnë (Kuranin); edhe prej këtyre (banorëve të Mekkës) e besojnë (Kuranin). Dhe askush, përveç mosbesimtarëve, nuk i përgënjeshtroi ajetet Tona.

49. Dhe ti, para zbritjes së Kuranit, nuk

لَقَدْ آتَيْنَا مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ
وَأَقِمِ الصَّلَاةَ ۗ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ ۗ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ۗ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ
أَحْسَنُ ۗ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقَوْلُوا
أَمَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَأُنزِلَ إِلَيْكُمْ
وَالهٰنَا وَالهٰكُمْ وَاحِدٌ وَ نَحْنُ لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿٤٧﴾

وَكَذٰلِكَ اَنْزَلْنَا اِلَيْكَ الْكِتٰبَ ۗ فَالَّذِيْنَ
اَتٰهُمْ الْكِتٰبَ يُوْمِنُوْنَ بِهٖ ۚ وَ مِنْ هٰؤُلَاءِ
مَنْ يُّؤْمِنُ بِهٖ ۗ وَ مَا يَجْحَدُ بِآيٰتِنَا اِلَّا
الْكٰفِرُوْنَ ﴿٤٨﴾

وَمَا كُنْتَ تَتْلُوْا مِنْ قَبْلِهٖ مِنْ كِتٰبٍ

¹⁵ *Utlu* do të thotë: deklaro, prediko, recito, lexo e ndiqe (Lane)

¹⁶ Tri këshilla të dobishme janë të përmendura në këtë ajet: të recitosh Kuranin, të falësh Namazin dhe të përkujtosh Zotin. Ajeti do të thotë se me anë të këtyre këshillave, nëse praktikohen, njeriu mund të lirohet nga robëria e mëkateve dhe mund të ngritet e të lartësohet moralisht e shpirtërisht.

lexoje asnjë libër, e as nuk shkruaje me dorën tënde të djathtë, sepse në këtë rast (po të ishte ashtu) do të dyshonin përgënjeshtresit.

50. Jo, por ky (Kurani) është një përmbledhje ajetesh (Shenjash) që janë (të gdhendura) në zemrat e atyre,¹⁷ të cilëve u është dhënë dije.¹⁸ Dhe askush, përveç mizorëve, nuk i mohon ajetet (Shenjat) Tona.

51. Dhe ata thonë: Përse nuk iu zbrit atij ndonjë Shenjë prej Zotit të tij? Thuaj: Shenjat burojnë vetëm nga Allahu, (kur dëshiron Ai, i zbret), kurse unë jam vetëm një alarmues i hapët.

52. A nuk është e mjaftueshme (kjo Shenjë) për ta se Ne kemi zbritur mbi ty një Libër të përkryer që u lexohet atyre? Vërtet, në këtë ka një mëshirë të madhe dhe një këshillë për popullin besimtar.

53. Thuaj: Allahu mjafton si Dëshmitar midis meje e jush. Ai di gjithçka që është në qiej e në tokë. Dhe ata, që e besojnë gënjeshtren dhe nuk e besojnë Allahun, do të pësojnë humbje.

54. Ata nguten në kërkimin e ndëshkimit,¹⁹ dhe sikur të mos ishte një

وَلَا تَخْطُهُ يَمِينِكَ إِذَا لَارْتَابَ
الْمُبْطُونَ ﴿٥٠﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ ۖ وَمَا يُجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٥١﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِّن رَّبِّهِ
قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِندَ اللَّهِ ۖ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٥٢﴾

أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ
يَتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَرَحْمَةً وَذِكْرَىٰ
لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيِّنًا وَبَيِّنَاتٍ شَٰهِدًا
يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَالَّذِينَ
آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُونَ ﴿٥٤﴾

وَيَسْعَجُلُونَكَ بِالْعَذَابِ ۖ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَيَّ

¹⁷ Kjo do të thotë se zemrat e tyre e besojnë këtë (Kurani).

¹⁸ Myslimanë prej jehudëve.

afat i caktuar, atyre do t'u kishte ardhur ndëshkimi. Dhe ai, me të vërtetë, do t'u vijë papritmas, kështu që ata s'do ta hetojnë fare.

لَجَاءَهُمُ الْعَذَابُ^ط وَلِيَأْتِيَهُمْ بَعْتَةٌ^{وَهُمْ}
لَا يَشْعُرُونَ^{٥١}

55. Ata kërkojnë prej teje që t'u vijë shpejt ndëshkimi,²⁰ por xhehenemi, me siguri, do t'i rrethojë mosbesimtarët;

يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ^ط وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ^{بِ}
بِالْكَافِرِينَ^{٥٢}

56. Atë ditë (kur do të dënohen mosbesimtarët), ndëshkimi (i Zotit) do t'i rrethojë prej së larti e prej së poshti, nën këmbët e tyre, dhe Ai (Zoti) do t'u thotë: Shijoni frytet e veprave tuaja.

يَوْمَ يَعْشَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ^{وَمِنْ}
تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ^{٥٣}

57. O robët e Mi besimtarë! Vërtet, toka ime është e gjerë, pra adhuromëni vetëm Mua.

يُعِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ^{فَأَيَّ}
فَاعْبُدُونِ^{٥٤}

58. Secili nefs do ta shijojë vdekjen, atëherë te Ne do të ktheheni ju të gjithë.

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ^{فَإِنَّمَا} إِلَيْنَا
تُرْجَعُونَ^{٥٥}

59. Dhe ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, Ne me siguri do t'i vendosim në pallatet e larta të Parajsës, nën hijen e së cilës po rrjedhin lumenj. Aty do të jetojnë përgjithmonë. I shkëlqyer është shpërblimi i atyre që bëjnë vepra të mira;

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوِّئَنَّهُمْ
مِنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا^ط يُعْمَرُ^{بِ} أَجْرَ الْعَمَلِينَ^{٥٦}

60. Këta janë ata që janë të qëndrueshëm (në rrugën e besimit) dhe që kanë besim në Zotin e tyre.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ^{٥٧}

¹⁹ Fjala është për ndëshkimin e kësaj bote.

²⁰ Këtu është fjalë për ndëshkimin e Ahiretit.

61. Dhe sa gjallesa janë në tokë, të cilat s'kanë mundësi të sigurojnë për vete ushqimin, por Allahu u jep (ushqim) atyre dhe juve. Dhe Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

وَكَائِنٌ مِّنْ دَابَّةٍ لَّا تَحْمِلُ رِزْقَهَا ۗ اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١﴾

62. Dhe nëse ti i pyet ata: Kush i krijoi qiejt e tokën dhe i angazhoi diellin e hënën në shërbim (të njeriut)? Ata, me siguri, do të thonë: Allahu. Si, pra, ata po i shmangen vërtetësisë?

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولَنَّ اللَّهُ ۗ فَاَلَىٰ يُوَفُّوْنَ ﴿١٢﴾

63. Allahu i jep furnizim me bollëk atij të cilin e do Ai dhe ia ngushton atij për të cilin vendos Ai. Vërtet, Allahu e di shumë mirë çdo gjë.

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٣﴾

64. Dhe nëse ti i pyet ata: Kush lëshoi ujë prej reve dhe mandej me të e ngjalli tokën pas vdekjes së saj, ata, me siguri, do të thonë: Allahu. Thuaj: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut. Por, shumica prej tyre s'marrin vesh.

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لِيَقُولَنَّ اللَّهُ ۗ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ ۗ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

65. Dhe jeta e kësaj bote s'është gjë tjetër, veçse një dëfrim dhe një lojë; dhe Shtëpia e Ahiretit është, pa dyshim, jeta e vërtetë. Ah, sikur ta dinin ata!

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوٌّ وَلَعِبٌ ۗ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهِيَ الْحَيَوَانُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

66. Dhe kur hipin në ndonjë anije, ata e thërrasin Allahun duke e besuar sinqerisht Atë. Por, kur Ai (Zoti) i shpëton ata dhe kur arrijnë në tokë, vëreni se si ata fillojnë të bëjnë shirk (i adhurojnë idhujt)!

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۗ فَلَمَّا نَجَّوهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿١٦﴾

67. (Allahu i shpëton) Që t'i mohojnë mirënjohjet Tona që Ne kemi bërë ndaj tyre, dhe që të kënaqen për një kohë të caktuar. Mirëpo, ata së shpejti do t'i shohin konsekuencat (pasojat) e veprave të tyre.

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فِيهَا وَلِيَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٧﴾

68. A nuk e dinë ata se (Mekkën e Shenjte) Ne e kemi bërë vend të paqes,²¹ kurse njerëzit përreth tij (Mekkës) po rrëmbehen (plaçkiten). Pra, a besojnë gënjeshtrën dhe mohojnë mirësinë e Allahut?

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مِّنَّا وَيَتَحَفَّضُوا
النَّاسَ مِنْ حَوْلِهِمْ ۗ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ
وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكْفُرُونَ ﴿٧٨﴾

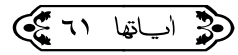
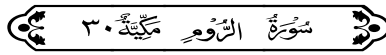
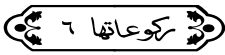
69. Dhe kush mund të jetë më i padrejtë se ai që e fabrikon gënjeshtrën lidhur me Allahun, ose e përgënjeshtron vërtetësinë, kur ajo vjen tek ai? A nuk ka vend për mosbesimtarët në xhehenem?

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ
مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٧٩﴾

70. Dhe ata që përpiqen dhe mundohen (bëjnë xhihad) për të Na takuar Neve, Ne me siguri do t'i udhëzojmë drejt rrugëve Tona. Dhe Allahu, me të vërtetë, është me ata të cilët bëjnë vepra të mira.

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾

²¹Në kohën e ardhjes së Hazret Muhammadit s.a.v. në Arabi dhe përreth Kabës ka pasur shumë luftëra, grindje dhe gjakderdhje. Allahu xh.sh. e ruajti Kabën prej çdo sulmi dhe ky ishte Favor i madh i Allahut. Pasataj, me anë të Hazret Muhammadit s.a.v. Arabinë dhe tërë tokën Allahu e bëri harem (vend paqe) për tërë njerëzimin. Për këtë arsye feja Islame quhet Islam, se u siguron të gjithëve paqe e siguri.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Alif, Lamë, Mimë.¹

الْم ۞

3. U mposhtën rumët (Bizantinët),²

عُلِبَتِ الرُّومُ ۞

4. Në vendin e afërt,³ dhe ata, pas disfatës së tyre, do të triumfojnë prapë;

فِي آدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ

سَيَعْلَبُونَ ۞

5. Brenda disa vitesh (3 deri 9 vjet) Sundimi i takon vetëm Allahut, para dhe pas kësaj (ngjarjeje), dhe atë ditë besimtarët do të gëzohen (për shkak të fitoreve të tyre).

فِي بَضْعِ سِنِينَ ۗ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ

بَعْدُ ۗ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ ۞

6. (Ato fitore do të vijnë) Me ndihmën e Allahut. Ai e ndihmon kë do Ai, dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm.

بَصَرِ اللَّهِ ۗ يُصْرُ مَنْ يُشَاءُ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الرَّحِيمُ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 61 ajete. Në fund të Sures Al-Ankabut është përmendur se ata që do të orvaten dhe do të përpiqen në rrugët Tona, njerëzit e tillë Ne i shpiejmë drejt rrugëve Tona. Në këtë Sure u jepet besimtarëve myzhde se Allahu për shkak të qëndresës dhe të sakrificave të tyre, do t'u dhurojë një fitore kundër mosbesimtarëve. Këtu bëhet fjala edhe për fitoren e Romëve kundër iranianëve. Kur do të realizohet kjo fitorje, ajo do të jetë koha e fitoreve të besimtarëve.

¹ Unë jam Allah që di më së miri.

² Fjala është për disfatën e rumunëve, e mandej për fitoren e tyre. Pra, u plotësua kjo profeci kur rumunët pësuan disfatën prej persianëve, mandej ata i mposhtën persianët.

³ Palestinë.

7. Mbani mend premtimin e Allahut! Allahu nuk vepron kundër premtimit të Tij, por shumica nuk e kuptojnë.

وَعَدَ اللَّهُ^ط لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَ لَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

8. Ata e kuptojnë mirë pjesën e dukshme të jetës së kësaj bote, ndërsa janë tërësisht të pakujdesshëm ndaj jetës së Ahiretit.

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا^ط وَهُمْ
عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَفْلُونَ ﴿٨﴾

9. A, nuk kanë menduar në zemrat e tyre se Allahu nuk i ka krijuar qiejt e tokën dhe gjithçka që gjendet ndërmjet tyre, por vetëm me vërtetësi absolute (me një qëllim të veçantë) dhe për një kohë të caktuar? Por shumica prej njerëzve nuk kanë besim në takimin e Zotit të tyre.

أَوْلَمْ يَتَفَكَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ^ت مَا خَلَقَ اللَّهُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
وَاجِلٍ مُّسِي^ط وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ
بِلِقَائِي رَبِّهِمْ لَكْفُرُونَ ﴿٩﴾

10. A s'kanë udhëtuar nëpër tokë dhe s'kanë parë se sa i keq ishte përfundimi i atyre, të cilët kanë qenë para tyre! Ata për nga fuqia kanë qenë më të fuqishëm se këta, dhe ata e kishin lëvruar tokën më shumë dhe e kishin populluar më shumë e më mirë se sa e kanë populluar këta. Dhe Profetët e tyre erdhën tek ata me Shenjat e hapura. Dhe Allahu nuk bëri keq ndaj tyre, por ata vetë kanë bërë keq ndaj vetvetes së tyre.

أَوْلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ^ط كَانُوا أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَ آثَارُوا الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا
أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ^ط فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٠﴾

11. Mandej, i keq ishte përfundimi i atyre, të cilët kanë bërë vepra të këqija, sepse ata i kanë përgënjeshtuar Shenjat e Allahut dhe u tallen me to.

ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ آسَأَوْا السُّوَاىَ أَنْ
كُذِّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١١﴾

12. Allahu fillon krijimin, mandej Ai e

اللَّهُ يَبْدُوُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ

përsërit këtë dhe më në fund tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

تُرْجَعُونَ ﴿١٠﴾

13. Dhe atë ditë kur Ora (Kiameti) do të vijë, atëherë fajtorët do të dëshpërohen.

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٣﴾

14. Dhe ata nuk do të kenë asnjë ndërmjetues prej atyre të cilët i shoqëronin partnerë Allahut, dhe ata do t'i mohojnë ata që i kishin bërë ortakë me Të.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءٌ
وَكَانُوا بِشُرَكَائِهِمْ كُفْرِينَ ﴿١٤﴾

15. Dhe atë ditë kur Ora (Kiameti) do të arrijë, ata të gjithë do të ndahen prej njëri-tjetrit.

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفِرُونَ ﴿١٥﴾

16. Atëherë ata që janë besimtarë dhe bëjnë vepra të mira, do të nderohen dhe do t'u jepen mjetet e lumturisë në një kopsht madhështor.

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ
فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٦﴾

17. Por, përsa u përket atyre që janë mosbesimtarë dhe i përgënjeshtroan Shenjat Tona dhe e mohuan takimin e Ahiretit, ata do të ballafaqohen me ndëshkim.

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ لِقَاءِ
الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿١٧﴾

18. Pra, glorifikojeni Allahun në mbrëmje e në mëngjes.

فَسُبْحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ
تُصْبِحُونَ ﴿١٨﴾

19. Dhe Atij i takojnë të gjitha lavdërimet në qiej e në tokë, dhe glorifikojeni Atë në kohën e muzgut dhe në mesdite.

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا
وَ حِينَ تَضَاهُونَ ﴿١٩﴾

20. Ai e nxjerr të gjallin prej të vdekurit dhe të vdekurin prej të gjallit. Dhe Ai e ringjall tokën pas vdekjes së saj. Dhe në të njëjtën mënyrë edhe ju do të nxirreni (prej varrezave).

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ
مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ
وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿٢٠﴾

21. Dhe prej Shenjave të Tij është edhe kjo Shenjë se Ai ju ka krijuar prej dheut, mandej u bëtë njerëz dhe u shpërndatë nëpër tokë.

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا
أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ﴿٢١﴾

22. Dhe prej Shenjave të Tij është edhe kjo Shenjë se Ai i ka krijuar gratë për ju vetë nga gjinia juaj me qëllim që me anë të tyre të përjetoni qetësinë, dhe Ai e ka krijuar në mes jush dashurinë dhe butësinë. Në këtë, me të vërtetë, ka Shenja për njerëzit e ditur.

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ
مَوَدَّةً وَرَحْمَةً ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾

23. Dhe prej Shenjave të Tij është krijimi i qiejve e i tokës dhe ndryshimi i gjuhëve e ngjyrave tuaja. Në këtë, me të vërtetë, ka Shenja për njerëzit e ditur.

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاجْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَالْوَأْنِكُمْ ۗ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

24. Dhe prej Shenjave të Tij është të fjeturit tuaj natën e ditën, dhe të kërkuarit tuaj për mirësinë e Tij. Në këtë, sigurisht, ka Shenja për njerëzit e dëgjueshëm.

وَمِنَ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
وَابْتِغَاؤُكُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٢٤﴾

25. Dhe prej Shenjave të Tij është kjo se Ai ju tregon vetëtimën për të krijuar frikë dhe shpresë, dhe se Ai lëshon ujë prej reve dhe me të e ringjall tokën pas vdekjes së saj. Në këtë, sigurisht, ka Shenja për njerëzit e kuptueshëm.

وَمِنَ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبُرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا
وَيَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحْيِي بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٢٥﴾

26. Dhe prej Shenjave të Tij është edhe se qiejt e toka, me anë të urdhërit të Tij, qëndrojnë (pa shtylla). Mandej, (do të shfaqet edhe kjo shenja e Tij) kur Ai do t'ju thërrasë që të dilni prej tokës, vëreni, ju menjëherë do të filloni të dilni jashtë.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ ﴿٢٦﴾

27. Dhe Atij i takojnë të gjitha (qeniet) që ekzistojnë në qiej e në tokë. Të gjitha i binden Atij.

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلِّ لَهٍ قُتُبُونَ ﴿٢٧﴾

28. Dhe (Zoti) është Ai që fillon krijimin, mandej e përsërit, dhe një punë e tillë është shumë e lehtë për Të. Ai ka pozitën më madhështore në qiej e në tokë; dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

وَهُوَ الَّذِي بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٨﴾

29. Ai e ilustron një shembull (që të kuptoni lehtë) nga vetë gjendja juaj: A i konsideroni pjesëtarë të barabartë ata që janë në zotërimin tuaj (shërbëtorët tuaj) në atë pasuri që Ne ju dhuruam juve dhe të jeni të barabartë në mënyrë që të frikësoheni prej tyre ashtu siç frikësoheni ju prej njëri-tjetrit (frika se të mos dalin ata (skllavë) kompetentë në atë pasuri). Kështu Ne i shpjegojmë qartazi Shenjat Tona për njerëzit e kuptueshëm.⁴

ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِّنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِّنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَا رَزَقْتُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢٩﴾

⁴ Si nuk keni besim në skllavët e si nuk i konsideroni ata të barabartë në pasurinë e në pronësinë tuaj, atëherë përse mendoni se Zoti që është krijues i tërë universit, të ketë partner a ortak në krijimin e universit?

30. Jo, por e vërteta qëndron në faktin se ata që janë të padrejtë, i ndjekin pa ditur dëshirat e tyre të ulëta. Pra, kush mund ta përuddhë atë, që Allahu e devijon? Dhe ata nuk do të kenë asnjë ndihmëtar.

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ
عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ
مِنْ نَصِيرِينَ ﴿٣٠﴾

31. Pra, përqëndrohu në shërbim të fesë me përkushtim (kështu që të mos krijohet degjenerim në ty). Kjo është Natyra⁵ e Allahut sipas së cilës Ai i krijoi njerëzit. S'ka ndryshim në krijimin e Allahut. Ky është religjioni i qëndrueshëm, por shumica nuk e kuptojnë.

فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا ۗ فِطْرَتَ اللَّهِ
الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا ۗ لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ
اللَّهِ ۗ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ ۗ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣١﴾

32. Pra ju të gjithë (lexuesit e Kuranit) i drejtoheni Atij, dhe kërkojeni mbrojtjen e Tij dhe faleni Namazin, dhe mos u bëni ndër ata të cilët i shoqërojnë partnerë Allahut.

مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ ۚ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٣٢﴾

33. (As mos u bëni) Prej atyre të cilët e kanë përçarë religjionin e tyre dhe u ndanë në sekte të ndryshme, dhe secili sekt gëzohej për atë pjesë që e ka pranuar për vete.⁶

مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا ۗ كُلُّ
حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe kur njerëzit i prek ndonjë fatkeqësi (vuajtje), ata e thërrasin Zotin e tyre duke iu gjuhëzuar sinqerisht Atij, dhe kur Ai u fal mëshirën e Tij, atëherë,

وَإِذَا مَسَّ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ
مُنِيبِينَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا آذَاهُمْ مِنْهُ رَحْمَةٌ
إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٣٤﴾

⁵ Natyrën e njeriut askush s'mund ta ndërrojë.

⁶ Siç veprojnë hoxhallarët e sekteve të ndryshme në vendet islamike.

vëreni, një grup prej tyre fillon t'i shoqërojë partnerë Zotit të tyre;

35. Si rezultat i kësaj, ata fillojnë ta mohojnë atë që Ne ua kemi dhuruar. Pra, (u thuhet atyre se) kënaquni pak, por së shpejti do ta shihni përfundimin tuaj.

36. A kemi zbritur tek ata ndonjë argument që flet në favor të atij pohimi, në bazë të të cilit i shoqërojnë partnerë Allahut.

37. Dhe kur Ne sillemi me mëshirë ndaj njerëzve, ata gëzohen e krenohen për atë, por kur i godet ndonjë fatkeqësi, për shkak të veprave të tyre të bëra më parë, atëherë, vëreni, ata dëshpërohen.

38. A nuk keni parë se Allahu ia zgjeron furnizim atij, kë do Ai dhe e ngushton për atë kë do Ai? Në këtë, me të vërtetë, ka shumë Shenja për njerëzit besimtarë.

39. Pra, (duhet kur Zoti e zgjeron furnizimin tënd, o lexuesi i Kuranit) jepua të drejtën e tyre të afërmëve edhe nevojtarit dhe udhëtarit! Kjo praktikë është më e dobishme për ata që dëshirojnë ta kërkojnë pëlqimin e Allahut. Të tillë janë ata që do të ngadhënjëjnë.

40. Dhe të hollat që i jepni për ta fituar

لِيُخْفَرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ^ط فَتَمَتَّعُوا^{نقطة} فَسَوْفَ
تَعْلَمُونَ[⊖]

أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا فَهَوَىٰ يَتَكَلَّمُ بِمَا
كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ[⊖]

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا^ط وَإِن
نُصِبْهُمْ سَيِّئًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ
يَقْتَضُونَ[⊖]

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن
يَشَاءُ وَيَقْدِرُ^ط إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ[⊖]

فَاتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ^ط ذَلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِينَ يُرِيدُونَ وَجْهَ
اللَّهِ^ن وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ[⊖]

وَمَا آتَيْتُم مِّن رَّبًّا لَّيْرُبُوا فِي أَمْوَالِ

kamatën me qëllim që të rritet në pasurinë e njerëzve, ta dini se ajo nuk rritet në sy të Allahut; por çka jepni në formë Zakati për ta kërkuar pëlqimin e Allahut (ajo shtohet) Vërtet, njerëzit e tillë e shumëfishojnë atë.⁷

41. Allahu është Ai që ju ka krijuar juve, mandej Ai ju ka furnizuar, mandej do të shkaktojë vdekjen për ju, dhe pastaj Ai do t'ju ringjallë prapë. A ka ndonjë Zot prej të ashtuquajturve Zotat tuaj, i cili mund të bëjë një vepër prej këtyre veprave? I lavdëruar është Ai dhe është larg prej atyre që i shoqërojnë Atij.

42. Korrupcioni ishte shpërndarë nëpër tokë e nëpër det për shkak të veprave të njerëzve, si rezultat i kësaj Allahu do t'i detyrojë ta shijojnë ndëshkimin e disa veprave të tyre, me qëllimi që ata të kthehen në rrugën e drejtë.⁸

43. Thuaju: Udhëtoni nëpër tokë dhe vështroni se sa i keq ishte përfundimi i atyre që kanë qenë para jush. Shumica prej tyre kanë qenë idhujtarë.

44. Pra, drejtohu me tërë qenien tënde në shërbim të fesë së drejtë, para se të vijë ajo ditë që, sipas planit të Allahut,

النَّاسِ فَلَا يَرْبُؤُوا عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَمَا آتَيْتُم مِّنْ
زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ
الْمُضْعِفُونَ ﴿٥١﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ
ثُمَّ يُحْيِيكُمْ ۗ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَّنْ يَّفْعَلُ
مِنْ ذُنُوبِكُمْ مِّنْ شَيْءٍ ۗ سُبْحٰنَهُ وَتَعٰلٰى عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٥٢﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا
أَعْلَاهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ ۗ كَانَ
أَكْثَرُهُمْ مُّشْرِكِينَ ﴿٥٤﴾

فَاقِمِ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَدِيمِ ۗ مِنْ قَبْلِ
أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ

⁷ Ajeti e hedh poshtë përdorimin e kamatës.

⁸ Tema kryesore e këtyre ajeteve është të përhapet besimi i vërtetë ndaj Zotit Një, dhe të zhduket idhujtaria.

s'mund të mënjanohet. Atë ditë besimtarët dhe mosbesimtarët do të ndahen prej njëri-tjetrit.

يَصَّدَعُونَ ﴿٤٠﴾

45. Ata që janë mosbesimtarë, do t'i bartin konsekuencat e mosbesimit të tyre, dhe ata që bëjnë vepra të mira, bëjnë përgatitje për të mirën e vet,

مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا
فَلَا نَفْسَهُمْ يَمْهَدُونَ ﴿٤١﴾

46. Me qëllim që Zoti nga mirësia e Tij t'u japë shpërblim bamirësve. Vërtet, Ai nuk i do mosbesimtarët.

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ
فَضْلِهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

47. Dhe prej Shenjave të Tij është edhe kjo se Ai i dërgon erërat si bartëse të lajmeve të gëzueshme me qëllim që t'ju mundësojë të shijoni nga mëshira e Tij (shiu) dhe që mund të lundrojnë anijet me urdhërin e Tij dhe që ta kërkonin mirësinë e Tij e të bëheni mirënjohës.

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ
وَّ لِيَذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ
الْأَنْفُكُ بِأَمْرِهِ وَتَلْتَبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٣﴾

48. Dhe, vërtet, Ne edhe para tij kemi dërguar Profetë tek popujt e tyre, dhe ata erdhën me Shenja të hapura. Mandej Ne i kemi dënuar ata të cilët kanë qenë fajtorë. Dhe, me të vërtetë, është detyra Jonë që t'i ndihmojmë besimtarët.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ
أَجْرَمُوا ۗ وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

49. Allahu është Ai i cili i fryn erërat, të cilat e ngrejnë avullin në formë të resë. Mandej, Ai e shpërndan nëpër qiell siç do Ai, dhe mandej Ai e bën copa-copa, dhe ti e sheh se si shiu pikon prej resë. Dhe kur Ai lëshon shi mbi ata robë të Tij, që i do Ai, atëherë, vëreni, ata fillojnë të gëzohen-

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا
فَيُبْسِطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ
كِسْفًا فَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ ۚ
فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا
هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٥﴾

50. Edhe pse para kësaj, para shiut, ata ishin të dëshpëruar.

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ
مِّن قَبْلِهِ لَمُبْسِلِينَ ۝

51. Vështro, pra, o lexues, gjurmët e mëshirës së Allahut, se si Ai e ringjall tokën pas vdekjes së saj. Vërtet, ky është Allah që do t'i ringjallë (në ditën e Kiametit) të vdekurit, sepse Ai ka fuqi të bëjë çdo gjë.⁹

فَانظُرْ إِلَىٰ آثِرِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحِي
الْمَوْتَىٰ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

52. Dhe nëse Ne e fryjmë ndonjë erë, që të mbjellat e veta t'i shohin të verdha, ata, me siguri, pas kësaj (në vend që të këshillohen) fillojnë t'i mohojnë mirësitë Tona.

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًّا
لَّظَلُّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ۝

53. (Le të bëjnë kështu) Sepse ti s'mund t'ua bësh të mundshme të vdekurve të dëgjojnë, as s'mund t'ua bësh të mundshme të shurdhërve që të dëgjojnë thirrjen tënde, kur ata kthejnë shpinën,

فَأِنَّكَ لَا تَسْمَعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تَسْمَعُ الصُّمَّ
الدُّعَاءَ إِذَا وَوُؤُوا مُدْبِرِينَ ۝

54. As s'mund t'i përdhësh të verbërit, duke i larguar ata nga paudhësia e tyre. Ti nuk mund t'i bësh të mundshëm që të dëgjojnë, pos atyre që i besojnë Shenjat Tona dhe janë të bindur.¹⁰

وَمَا أَنْتَ بِهَادِ الْعَمَىٰ عَنِ صَلَاتِهِمْ ۗ إِنَّ
تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْلِمُونَ ۝

55. Allahu është Ai i cili ju ka krijuar në një gjendje dobësisë,¹¹ dhe pas

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ

⁹ Si Allahu e ngjall tokën e vdekur duke lëshuar shi mbi të, ashtu Ai e ngjall ndonjë popull, shpirtërisht të vdekur, me anë të Profetëve dhe të Reformatorëve.

¹⁰ Asnjë Profet s'mund ta përdhësh njeriun derisa ai (njeri) vetë nuk interesohet për ta dëgjuar vërtetësinë.

dobësisë Ai ju fali fuqinë. Mandej, pas fuqisë, ju fali dobësi e pleqëri. Ai e krijon çka dëshiron. Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Gjithëfuqishëm.

مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةٌ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ
قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً ۖ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۚ وَهُوَ
الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٥﴾

56. Dhe ditën kur do të vijë Ora e caktuar (Kiameti), fajtorët do të betohen se ata s'kanë qëndruar (në botë), por vetëm për një çast të shkurtër. Kështu kanë qenë të devijuar (edhe më parë).

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ
مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ ۗ كَذَلِكَ كَانُوا
يُؤْفَكُونَ ﴿٥٦﴾

57. Por ata, të cilëve u është dhënë dija dhe besimi, do të thonë: Ju, pa dyshim, keni qëndruar, sipas llogarisë së Allahut, deri në Ditën e Rilindjes.¹² Dhe kjo është, me të vërtetë, Dita e Ringjalljes, por ju s'kuptoni.

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ
لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ ۖ
فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

58. Pra, atë ditë arsyetimet e mizorëve nuk do t'u sjellin kurrfarë dobie, as nuk do të lejohen të justifikohen.

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعذِرَتُهُمْ
وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٨﴾

59. Dhe, vërtet, Ne në këtë Kuran kemi shkruar qartazi për njerëzit, vërtetësitë e çdo lloji, dhe, pa dyshim, nëse ti paraqet para tyre ndonjë Shenjë, mosbesimtarët, me siguri, do të thonë: Ju jeni vetëm gënjeshtarë?

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ
كُلِّ مَثَلٍ ۖ وَلَئِنْ جِئْتَهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولُنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٩﴾

60. Kështu Allahu i vulos zemrat e

كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ

¹¹ Fjala *Dof* (dobësi) është përmendur tri herë në këtë ajet dhe referon tri gjendje të dobësisë së njeriut: gjendjen e tij të embrionit, të fëmijërisë dhe të pleqërisë.

¹² Dita e Rilindjes këtu nuk nënkupton Rilindjen pas vdekjes, por Rilindjen e Islamit me ardhjen e një Reformatori Hyjnor.

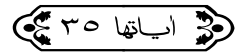
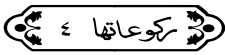
njerëzve të paditur.¹³

لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

61. Pra, (o lexues i Kuranit) rri i qëndrueshëm (ndaj besimit tënd). Vërtet, premtimi i Allahut është i vërtetë dhe nuk duhet që ata që s'besojnë të të konsiderojnë ty pa peshë.

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ
 الْإِنِّ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ ﴿١١﴾

¹³ Ky është rezultat i veprave të njeriut.

1 . Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Alif, Lamë, Mimë.¹

الْمِمْ

3. Këto janë ajetet e Librit të përsosur me plot urtësi,²

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ۞

4. (Është) udhërrëfyes dhe mëshirë për ata që bëjnë vepra të mira,

هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ۞

5. Të cilët falin Namazin dhe paguajnë Zakatin dhe të cilët kanë besim të fortë ndaj Ahiretit.

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۞

6. Këta janë ata që janë të qëndrueshëm ndaj hidajetit të ardhur prej Zotit të tyre, dhe këta janë ata që do të ngadhënjëjnë (në çdo betejë).

أُولَٰئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 35 ajete. Në fund të Sures Al-Rumë është përmendur se Kurani i mban me vete ato mësimë që janë të nevojshme për përparimin shpirtëror të njeriut, mirëpo mosbesimtarët nuk janë në gjendje t'i njohin këto fakte dhe ata megjithëse i shohin shenjat dhe mrekullitë për vërtetimin e profetit H. Muhamadit s.a.v., prapë e konsiderojnë gënjeshtar dhe pohues fals. Kjo Sure vazhdon të hedhë dritë mbi këtë çështje dhe deklaron se ky Kuran është prej Zotit të Urtë dhe është i mbushur me urtësi, filozofi dhe me dituri. Përveç kësaj, këtu janë dhënë ato mësimë morale që janë të nevojshme dhe që kanë një rëndësi bazore për zhvillimin dhe përparimin e një populli.

¹ Unë jam Allah që di më së miri.

² Kurani me të vërtetë është një Libër i çuditshëm dhe i mrekullueshëm që nuk la pa përmendur asnjë mësim, princip e predikim të nevojshëm, e as nuk ka kontradiktë me shkencën e me natyrën.

7. Dhe ka disa prej njerëzve, të cilët e këmbajnë hidajetin me anë të fjalëve të kota, me qëllim që pa pasur dije t'i devijojnë njerëzit nga rruga e Allahut, dhe që ta marrin (rrugën e Allahut) si tallje. Këta janë ata që do të kenë ndëshkimin poshtues.

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ
يُضِلُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ﴿٧﴾

8. Dhe kur i recitohen ajetet Tona atij, ai e kthen shpinën me arrogancë, sikurse ai nuk i ka dëgjuar fare dhe sikurse ka shurdhësi në veshët e tij. Pra, jepja atij lajmin e një ndëshkimi të dhembshëm.

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَتُوِيٰ مُسْتَكْبِرًا
كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا كَأَنَّ فِئ أُذُنَيْهِ وَقْرًا ۗ
فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨﴾

9. Vërtet, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë kopshitet e begatisë,

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَزَاءٌ تَعِيمٌ ﴿٩﴾

10. Ku do të rrinë përgjithëmonë. Ky është premtimi i vërtetë i Allahut; dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿١٠﴾

11. Ai i ka krijuar qiejt pa shtylla, siç i shihni ju, dhe nëpër tokë Ai i ka vendosur fortë malet që të mos dridhet bashkë me ju, dhe Ai i ka shpërndarë në të gjallesat e të gjitha llojeve,³ dhe Ne e kemi zbritur ujin prej reve, dhe mandej Ne kemi mbirë në të (tokë) bimë të të gjitha llojeve të dobishme.

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَّرَوٰنَهَا وَأَلْقٰى فِي
الْاَرْضِ رَوٰسِي ۙ اَنْ تَمِيْدِيْكُمْ وَبَتَّ فِيْهَا
مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ ۗ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمٰوٰتِ مَآءً
فَاَنْبَتْنَا فِيْهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيْمٍ ﴿١١﴾

12. Kjo është krijesa e Allahut, Tani

هٰذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِيْنَ

³ Fjala palë (çift) është përdorur edhe për kafshë e për bimë. Gjë që vërtetohet nga shkenca.

tregomëni se çka kanë krijuar ata të cilët i besoni Zota, pos Allahut (asgjë). Por, në realitet, mizorët (idhujtarët) janë në gabim të hapur.

13. Dhe Ne i patëm dhënë Lukmanit urtësinë dhe i thamë: Falënderoje Allahun, sepse kush e falenderon, e falënderon për të mirën e vet. Dhe kush del mosmirënjohës, le ta dijë ai se Allahu është i Vetëmjaftueshëm e i Lavdrueshëm.

14. Dhe kujto kur Lukmani⁴ duke e këshilluar djalin e vet i tha: O djali im i dashur! Mos e shoqëro askënd me Allahun!⁵ Vërtet, idhujtaria (shirk) është një gabim fatal.

15. Dhe Ne e kemi urdhëruar njeriun duke thënë se ai duhet të sillet mirë ndaj prindëreve të tij, (ai duhet të mbajë mend se), nëna e tij e ka mbajtur nga një periudhë në një periudhë tjetër të dobësisë, dhe periudha e zvjerdhjes është dy vjet, dhe iu tha: Të jesh mirënjohës ndaj Meje e ndaj prindërve tu. Mbaje mend se tek unë do të kthehesh ti;

16. Dhe nëse ata (prindërit e tu) grinden me ty që të Më shoqërosh Mua partner, për të cilin ti s'ke dije, atëherë mos i

يَعْمَلُونَ مِنْ دُونِهِ طَبَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ ط
وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ۝

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بَنِيَّ
لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ ۚ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ۝

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ ۚ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ
وَهُنَّاءٌ عَلَىٰ وَهْنٍ وَفِصْلُهُ فِي تَامَيْنِ أَنْ
اشْكُرْ لِي وَوَالِدَيْكَ ۚ إِلَىٰ الْمَصِيرِ ۝

وَإِنْ جَاهَدَكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ ۖ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهَا

⁴ Lukmani ishte (siç duket) një Profet i Zotit.

⁵ Mësimi fundamental i të gjitha feve është se Zoti është Një.

dëgjo ata, mirëpo duhet të sillesh mirë ndaj tyre për çështje të tjera të botës (sipas traditave shoqërore), dhe ndiqe rrugën e atij që Më përkulet Mua. Ta dish se tek Unë do të ktheheni ju të gjithë dhe Unë do t'ju informojë rreth asaj që bënit ju,⁶

17. O djali im i dashur, sado e rëndë sa kokrra e lirit (sinapit) të jetë një vepër, dhe të jetë e fshehur nën një shkëmb, ose në qiejt ose në tokë, Allahu, me siguri, do ta zbulojë atë. Vërtet, Allahu është i Ditur ndaj sekreteve më të fshehta, dhe është i Gjithëdijshëm;

18. O djali im i dashur, fale Namazin dhe predikoj (njerëzit) për vepra të mira dhe ndaloji (njerëzit) nga veprat e këqija, dhe përballoje me durim çdo fatkeqësi që del para teje. Me të vërtetë, ky (durimi) është një vepër prej veprave më të zgjedhura.

19. Dhe mos i fry faqet e tua me zemërim para njerëzve, as mos ec nëpër tokë kryelartë, vërtet Allahu nuk e do njeriun arrogant e vetëlavdëronjës.

20. Dhe duhet të ecësh me hapa të matur, dhe ule zërin tënd. Vërtet, zëri më i urryer prej të gjitha zërave është ai i pëllitjes së gomarit.

فِي الدُّنْيَا مَعْرُوفًا ۖ وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ
أَنَابَ إِلَيَّ ۚ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

يُيَسِّرُ إِلَيْهَا إِن تَكُ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ
حَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَوَاتِ
أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿١٨﴾

يُيَسِّرُ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْدِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۗ إِنَّ
ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿١٩﴾

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي
الْأَرْضِ مَرَحًا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ
فَخُورٍ ﴿٢٠﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَاعْظُضْ مِّنْ
صَوْتِكَ ۗ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتُ
الْحَمِيرِ ﴿٢١﴾

⁶ Njeriu këshillohet që të sillet mirë ndaj prindërve të vet, por nëse ata i japin mësim a predikim kundër Zotit, ai nuk duhet t'i dëgjojë ata.

21. A, nuk e keni parë ju se Allahu e vuri në shërbimin tuaj gjithçka që është në qiej e në tokë, dhe i përsosi për ju mirësitë e Tij të dukshme e ato të padukshme? Dhe ka disa prej atyre njerëzve, të cilët lidhur me Allahun grinden pa pasur dije ose pa hidajet, ose pa ndonjë Libër të ndritshëm.

أَلَمْ تَرَوْا أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ نِعْمَهُ
ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً ۗ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ
فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ
مُنِيرٍ ﴿١١﴾

22. Dhe kur u thuhet atyre: Ndiqni atë që Allahu ka diktuar, ata thanë: Jo, ne do ta ndjekim atë të cilën e ndiqnin të parët tanë. Si! (a prapë do të bëjnë) Edhe pse shejtani i udhëheq drejt ndëshkimit të zjarrit flakërues!⁷

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا ۗ أَوْ لَوْ كَانَ
الشَّيْطَانُ يَدْعُوهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

23. Dhe kush i drejtohet sinqerisht Allahut, dhe është bamirës, ai, me siguri, e ka kapur fuqimisht dorëzën më të sigurtë. Dhe tek Allahu drejtohen të gjitha çështjet.

وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ ۗ وَإِلَى اللَّهِ
عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١٣﴾

24. Ty mos të brengosë mosbesimi i atyre, të cilët nuk e pranojnë besimin. (Fundi i fundit) Ata do të kthehen te Ne, atëherë Ne do t'u tregojmë se çka bënin ata. Vërtet, Allahu e di shumë mirë atë çka është në zemrat e tyre.

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ۗ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِدَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٤﴾

25. Ne do t'u mundësojmë të gëzohen për një afat të shkurtër, mandej Ne do t'i tërheqim në drejtim të një ndëshkimi të rëndë.

نُمَتِّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْرِبَُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابٍ
عَلِيمٍ ﴿١٥﴾

⁷ Vërtet, është vështirë që njeriu të largohet nga besimet e vjetra të të parëve të vet.

26. Dhe nëse ti i pyet ata se kush i ka krijuar qiejt e tokën? Ata me siguri do të përgjigjen: Allahu. Thuaju: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut. Mirëpo, shumica prej tyre s'e kuptojnë.

وَلَيْنُ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٦﴾

27. Allahut i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë. Vërtet, Allahu është i Vëtëmjaftueshëm dhe i Lavdërueshëm.

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٧﴾

28. Dhe nëse të gjitha lisat që janë nëpër tokë bëhen kalamë, ndërsa deti, edhe nëse i shtohen shtatë dete, bëhet bojë, prapë fjalët e Allahut nuk do të mbarohen. Vërtet, Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ
وَ الْبَحْرِ يَمْدُهُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا
نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾

29. Krijimi juaj dhe ringjallja juaj është si krijimi e ringjallja e një qenieje të vetme. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

مَا خَلَقْتُمْ وَلَا بَعُثْتُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ
وَاحِدَةً إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢٩﴾

30. A, nuk e sheh ti se Allahu natën e shndërron në ditë dhe ditën e shndërron në natë, dhe Ai i nënshtroi diellin e hënën në shërbimin tuaj; secili prej tyre e ndjek rrugën e vet për një kohë të caktuar dhe se Allahu gjithnjë është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju?

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَ يُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَ سَخَّرَ الشَّمْسَ
وَ الْقَمَرَ كُلَّهُ يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَ أَنَّ
اللَّهِ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣٠﴾

31. Kjo gjithçka vërteton se Allahu është Ai që është Zoti i vërtetë, dhe se ata që i thërrasin në vend të Allahut janë gënjeshtarë dhe të vdekshëm, dhe se Allahu është Ai që është shumë i Lartë dhe i Madh.

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَ أَنَّ مَا يَدْعُونَ
مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ﴿٣١﴾

32. A, nuk e sheh ti se anijet po lundrojnë në det me anë të favorit të Allahut, që Ai t'ju tregojë Shenjat e Veta? Në këtë ka shumë Shenja për çdo person shumë të durueshëm dhe shumë mirënjohës.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ
اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ ۚ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٢﴾

33. Dhe kur ndonjë valë i përpin ata si hija, ata e thërrasin Allahun me besim të sinqertë e të plotë; por kur Ai duke i shpëtuar, i çon nëpër tokë, atëherë disa prej tyre ecin rrugës së drejtë (kurse të tjerët vazhdojnë ta ndjekin rrugën e idhujtarisë). Dhe askush nuk i mohon Shenjat Tona pos atij që është i pabesë dhe është mosmirënjohës.

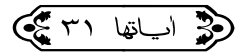
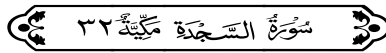
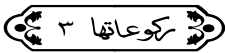
وَإِذَا عَشِيَهُمْ مَوْجٌ كَالظَّلِيلِ دَعَاؤُا اللَّهِ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ۚ فَلَمَّا نَجَّهُمْ إِلَى
الْبَرِّ فَمَهُم مُّقْتَصِدًا وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا
إِلَّا كَلَّ خِتَارٍ كَفُورٍ ﴿٣٣﴾

34. O ju njerëz, kërkojeni mbrojtjen e Zotit tuaj dhe frikësohuni prej ditës kur i ati nuk do t'ia sjellë kurrfarë dobie të birin të vet, as i biri nuk do t'i sjellë dobi të atit të vet. Premtimi i Allahut, me siguri, do të dalë i vërtetë. Pra, nuk duhet që jeta e kësaj bote t'ju mashtrojë, as nuk duhet që mashtruesi (Shejtani) t'ju mashtrojë lidhur me Allahun.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ وَاخْشَوْا يَوْمًا
لَّا يَجْزِي وَالِدٌ عَنْ وَاٰلِدِهِ ۚ وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ
جَازٍ عَنْ وَالِدِهِ شَيْئًا ۚ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ
فَلَا تُغْرِبْكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۗ وَلَا يُغْرِبْكُمْ
بِاللَّهِ الْعُرُورُ ﴿٣٤﴾

35. Vërtet, vetëm Allahu e ka dijeninë rreth Kiametit. Dhe Ai lëshon shi, dhe Ai e di çka është në mitrat. Dhe asnjë njeri nuk e di se çka do të bëjë nesër, dhe askush s'e di se në cilin vend do të vdesë ai. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe gjithnjë i Vetëdijshëm.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ ۚ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ ۚ
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ ۚ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا ۚ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ
أَرْضٍ تَمُوتُ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٥﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Alif, Lamë, Mimë.¹

الْمِمْ

3. Diktimi i këtij Libri, s'ka dyshim se është prej Zotit të botërave.

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ۝

4. A thonë ata: Ai (Muhammedi) e ka përpiluar vetë? Jo, nuk është ashtu, por ky është Libri i vërtetë që është zbritur prej Zotit tënd, që ta alarmosh atë popull ku para teje s'ka ardhur asnjë alarmues, që të përudhen ata.

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۗ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أْتَهُمْ مِنْ نَذِيرٍ ۚ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ۝

5. Allahu është Ai i cili i ka krijuar qiejt e tokën dhe çka është në mes të tyre në gjashtë ditë (periudha), mandej Ai u vendos mbi Fron.² Ju s'keni asnjë

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ ۗ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 31 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur fakti se Allahu e di rreth zhvillimit dhe të shkatërrimit të një populli dhe se Ai krijon mjete për zhvillimin dhe progresin moral dhe shpirtëror të njeriut. Kjo Sure tregon se Allahu që është Zot i botërave i mban në dorën e Vet shkaqet dhe mjetet e përparimit apo të degradimit të një populli. Duke e përmendur Jomul Fet-he (Ditën e Fitores), jepet myzhde për një ardhmëri të shndërritshme të Islamit dhe për disfatën dhe shkatërrimin e mosbesimit.

¹ Unë jam Allah që di më së miri.

² Allahu e ka krijuar këtë univers në gjashtë faza të ndryshme. E krijoi në formë topi të mbyllur, shndërroi në tym, është krijuar Galaktika e parë, Galaktika ka marrë trajtën e vet të re, marrëdhënie ndërvartësie e Galaktikës me Galaktika të tjera dhe mandej krijimi i sistemit tonë solar. Allahu i krijoi miliarda e miliarda engjëj që e kontrollojnë sistemin e universit. Gjithë kjo qeveriset prej Zotit dhe i tërë kontrolli i universit është në dorën e Allahut, dhe ky është kuptimi i ajetit: Ai u vendos mbi Arsh (Fron).

ndihmëtar dhe ndërmjetësues pos Tij.
Prapë s'këshilloheni ju.

شَفِيعٌ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥﴾

6. Ai me anë të planit të vet e vendos dekretin e Tij prej qiellit e deri te toka, mandej ajo (feja Islame) do të ngrihet tek Ai në një ditë, që sipas llogarisë suaj është sa një mijë vjet.³

يَدِيرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ
يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ أَلْفَ
سَنَةٍ مِّمَّا تَعُدُّونَ ﴿٦﴾

7. Ky është (Zoti) që e di të padukshmen e të dukshmen, i Plotfuqishëm dhe i Mëshirshëm;

ذَلِكَ عِلْمَ الْعَالَمِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ
الرَّحِيمِ ﴿٧﴾

8. Ai e krijoi çdo gjë në mënyrë të përsosur e në formë të përshtatshme. Dhe filloi ta krijojë njeriun prej baltës.

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَبَدَأَ خَلْقَ
الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٨﴾

9. Mandej i krijoi pasardhësit e tij prej ekstraktit të një lëngu të pavlefshëm (sperme);

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٩﴾

10. Mandej, Ai ia dhuroi (njeriut) aftësitë e përsosura dhe në të e futi

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُّوحِهِ وَجَعَلَ
لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا

³ Ajeti i referon krizat më serioze me të cilat do të ballafaqohet Islami gjatë shekujve. Profeti i Shenjtë ka thënë se tre shekujt e parë të Islamit do të jetë epoka e përparimit dhe e lulëzimit të Islamit. Pra, Islami filloi të dobësohej pas tre shekujve të parë dhe sipas këtij ajeti rrënimi i Islamit do të vazhdojë deri në një mijë vjet. Kjo do të thotë se në shek.XIII, Islami do të jetë fe e rrënuar dhe e degraduar. Vërtet, ashtu ngjau me Islamin. Atë kohë, sipas Islamit, do të vijë një Masih e Mahdi i Premtuar që Islamit do t'i japë një jetë e hov të ri. Pra, tamam në shek.XIV të Islamit, u paraqit një Reformator i cili deklaroi se është ai Masih dhe Imam Mahdi, për ardhjen e të cilit Kuarni paralajmëron në mënyrë indirekte, kurse profeti i Islamit Hazret Muhammedi s.a.v. paralajmëron në mënyrë direkte. Ai themeloi një Xhemat të ri në Islam që quhet Xhemati Mysliman Ahmadija, që mundohet e përpiket ta përhapë fenë Islame në të gjitha anët e botës. Shumë komentuesë dhe dijetarë dhe teologë të famshëm të fesë Islame gjatë shekujve të kaluar kanë shkruar dhe kanë paraqitur të njëjtin koncept dhe komentim. Pra, lexoni librat e atyre teologëve, të botuar në Egjipt, Arabinë Saudite dhe në vende të ndryshme islamike.

shpirtin e Tij. Dhe Ai i bëri për ju veshët, sytë dhe zemrat, por ju shumë pak e falënderoni Atë.

مَا تَشْكُرُونَ ﴿١٠﴾

11. Dhe ata thonë: Si! kur ne do të zhdukemi nën dhe, a prapë do të ringjallemi në formën e një krijese të re? E vërteta qëndron në faktin se e mohojnë fare takimin me Zotin e tyre!

وَقَالُوا ۖ إِذَا ضَلَلْنَا فِي الْأَرْضِ ۖ أَإِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ۗ بَلْ هُمْ بِلِقَائِ رَبِّهِمْ لَكٰفِرُونَ ﴿١١﴾

12. Thuaju: Engjëlli i vdekjes, i cili është caktuar për ju, do t'ju shkaktojë vdekjen; mandej ju të gjithë do të silleni te Zoti juaj.

قُلْ يَتَوَفَّكُم مَّلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ بِكُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٢﴾

13. Dhe sikur ta dije ti (atë gjendje)) kur fajtorët duke përkulur kokat e tyre do të prezantohen para Zotit të tyre dhe do të thonë: O Zoti ynë, tani ne pamë dhe dëgjuam, ndaj kthena prapë në këtë botë që të bëjmë vepra të mira, sipas urdhërit Tënd, sepse tani ne e kemi kuptuar atë vërtetësi që na është thënë neve!

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُوا رُءُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا فَارْجِعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٣﴾

14. Dhe po të dëshironim Ne, do t'ia kishim falur çdo njeriu hidajetin e tij, por fjala Ime u vërtetua, se Unë do ta mbush Xhehenemin së bashku me xhinët e me njerëzit.⁴

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰ وَلٰكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٤﴾

15. Pra, shijojeni ndëshkimin, sepse ju e kishit harruar takimin tuaj të kësaj dite! Mbani mend se edhe Ne ju kemi harruar

فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هٰذَا ۗ إِنَّا نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا

⁴ Fjala është për ata që e pasojnë rrugën e shejtanit

sot. Dhe shijojeni ndëshkimin e qëndrueshëm për shkak të veprave tuaja të këqija.

كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٠﴾

16. Shenjat Tona i besojnë vetëm ata të cilët bëjnë sexhde dhe e lavdërojnë Zotin e tyre kur ata këshillohen me anë të ajeteve Tona, dhe e lavdërojnë (Zotin) me gjithë glorifikimin e Tij dhe nuk krenohen.

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا
خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٥١﴾

17. Anët e atyre (besimtarëve) largohen prej shtretërve të tyre (çohen herët dhe falin Namazin e Tahaxhxhodit); dhe e thërrasin Zotin e tyre me frikë e me shpresë, dhe shpenzojnë (në rrugën e Allahut) prej asaj që Ne u kemi falur.

تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا ۚ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٥٢﴾

18. Dhe askush me të vërtetë s'di për ato kënaqësi e gëzime që janë të fshehura për besimtarët, si shpërblim për veprat e tyre të mira.

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ
أَعْيُنٍ ۚ جَزَاءً لِّبِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٣﴾

19. Ai që është besimtar a mund të jetë si ai që është i padëgjueshëm? Jo, s'mund të jenë të barabartë.

أَفَمَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا ۗ لَا
يَسْتَوُونَ ﴿٥٤﴾

20. Përsa u përket atyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë si mikpritje kopshte për banim të përherëshëm, për shkak të veprave të tyre.

أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَىٰ نُزُلًا ۖ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

21. Dhe përsa u përket atyre që janë të padëgjueshëm, vendbanimi i tyre do të

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ ۗ كُلَّمَا

jetë zjarri. Sa herë që ata do të tentojnë të dalin jashtë prej tij, do të kthehen prapë në të, dhe do t'u thuhet: Shijojeni ndëshkimin e zjarrit, të cilin ju e përgënjeshtrojit.

أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابِ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكذِّبُونَ ﴿٢١﴾

22. Dhe Ne, me siguri, para ndëshkimit të madh, do t'u shijojmë ndëshkim të vogël në këtë botë, që ata të pendohen e të drejtohen te Ne (që të shpëtojnë nga ndëshkimi i Ahiretit).⁵

وَلَنَذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٢﴾

23. Dhe kush është më i padrejtë se ai të cilin i kujtohen ajetet (Shenjat) e Zotit të tij dhe ai prapë shmanget prej tyre? Ne, me siguri, do të hakmerremi kundër fajtorëve.

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ ﴿٢٣﴾

24. Dhe Ne, pa dyshim, i kemi dhënë Musait Librin, pra mos dysho rreth takimit me Allahun, dhe Ne e kemi bërë atë Libër si udhërrëfyes për Bijtë e Israelit.

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لِقَائِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٤﴾

25. Pra, Ne prej atyre vetë kemi bërë prijës (imamë), të cilët i udhëhiqnin njerëzit me anë të urdhërit Tonë, sepse ata kanë qenë të qëndrueshëm (në rrugën e besimit) dhe kishin besim të fortë ndaj Shenjave Tona,

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ إِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ ﴿٢٥﴾

26. Vërtet, Zoti yt do të gjykojë midis

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا

⁵ Ndëshkimi i madh referon ndëshkimin e Ahiretit, kurse ndëshkimi i vogël referon vuajtjet e kësaj jete.

tyre (midis besimtarëve e mosbesimtarëve) në Ditën e Kiametit lidhur me çdo çështje rreth së cilës ata diferencoheshin.

كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٣١﴾

27. A, nuk u dha hidajet fakti se sa popuj Ne i kemi shkatërruar para tyre, dhe tani këta po ecin në vendbanimet e tyre? Në këtë, me të vërtetë, ka shumë Shenja, mirëpo a nuk dëgjojnë ata?

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ
الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدِهِمْ ^ط إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ ^ط أَفَلَا يَسْمَعُونَ ﴿٣٢﴾

28. A s'e kanë parë ata se Ne e shpiem ujin (retë) nga toka e thatë dhe me anë të atij prodhojmë bimë, prej të cilave ushqehen kafshët e tyre dhe ushqehen edhe vetë ata? Pra, a nuk e shikojnë ata?

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرْزِ فَنَخْرِجُ بِهِ زَرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ ^ط وَأَنْفُسُهُمْ ^ط أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٣٣﴾

29. Dhe ata thonë: Tregonani se kur do të vijë ky triumf, nëse jeni të vërtetë? ⁶

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

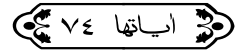
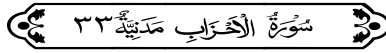
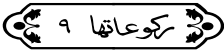
30. Thuaju: Në ditën e triumfit besimi i mosbesimtarëve nuk do t'u sjellë kurrfarë dobie, as nuk do t'u jepet afat.

قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٣٥﴾

31. Pra, anohu prej tyre, dhe prit (për përfundimin e tyre), edhe ata janë duke pritur diçka.

فَاعْرُضْ عَنْهُمْ وَأَنْتَظِرُ ^ط وَأَنْتَظِرُ ^ط إِنَّهُمْ
مُّنْتَظِرُونَ ﴿٣٦﴾

⁶ Triumfi këtu do të thotë: shkatërrimi i mosbesimtarëve.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. O ti Profet! Kërko mbrojtjen e Allahut, dhe mos i ndiq dëshirat e mosbesimtarëve e të hipokritëve. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ
وَالْمُنَافِقِينَ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ٢

3. Dhe ndiqe atë që t'u diktua ty prej Zotit tënd. Vërtet, Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

وَاتَّبِعْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ ۗ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ٣

4. Dhe duhet të kesh mbështetje vetëm në Allah, dhe Allahu mjafton si Kujdestar.

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ٤

5. Allahu nuk i ka krijuar dy zemra në gjoksin e ndojë njeriu, as nuk i ka bërë nënat tuaja, ato gratë tuaja, që i keni bërë haram për vete duke i thirrur nënë, as nuk i ka bërë për ju bijtë tuaj realë ata, që i adoptoni ju. Të gjitha këto janë fjalët e gojës suaj, por vetëm Allahu thotë të vërtetën, dhe vetëm Ai e

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ ٥
وَمَا جَعَلَ أَرْوَاجَكُمْ إِلَّاءِ تَطْهَرُونَ مِنْهُنَّ
أُمَّهَاتِكُمْ ۗ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ۗ
ذُرِّيَّتِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَقُولُ
الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ ٥

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 74 ajete. Në disa Sure të mëparshme po përmendej tema që Islami dita më ditë do të korrë sukses dhe vjen një ditë kur e tërë Arabia do ta përqafojë Islamin dhe idhujtaria do të zhduket përgjithmonë nga ky vend. Në Sure Al-Sexhde ishte përmendur në veçanëti paralajmërimi për fitoren dhe për përhapjen e Islamit, ndërsa mosbesimtarët pyetnin se kur vjen kjo kohë? Në këtë Sure, duke u dhënë përgjigje, u thuhet se shikoni se Islami është bërë një fuqi dhe si myslimanët triumfuan kundër idhujtarëve, çifutëve dhe kundër hipokritëve. Me që ishte stabilizuar pushteti i myslimanëve, tani u jepen këshilla rreth çështjeve shumë të rëndësishme politiko-sociale.

udhëheq njeriun drejt rrugës së drejtë.¹

6. Thërrisni ata (të adoptuarit) në emër të etërve të tyre. Kjo është më e drejtë në sy të Allahut. Por, nëse ju s'i njoftoni etërit e tyre, atëherë ata janë vëllezërit dhe të afërmit tuaj në fe. Mirëpo, për ju s'ka faj për atë gabim që keni bërë pa qëllim, por do të përgjigjeni për atë gabim të cilin e bëjnë qëllimisht zemrat tuaja. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

7. Profeti është më i afërt ndaj besimtarëve sesa ata ndaj vetvetes së tyre, dhe gratë e tij janë në vend të nënave të tyre. Dhe të afërmit nga gjaku, sipas Librit të Allahut, janë më afër njëri-tjetrit se besimtarët e muhaxhirët (që s'janë farefis) pos se të silleni mirë ndaj shokëve tuaj. Kjo gjithashtu është shkruar në Libër (Kuran).

8. Dhe kujtojeni kohën kur prej Profeteve Ne morëm besën (konventën),² edhe prej teje, dhe prej

أَدْعُوهُمْ لِأَبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ
فَإِنْ لَّمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَاِخْوَانُكُمْ فِي
الدِّينِ وَمَوَالِيكُمْ^ط وَنَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
فِيمَا أَخْطَأْتُمْ بِهِ^ل وَلَكِنْ مَّا تَعَدَّتْ
قُلُوبُكُمْ^ط وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا^١

الَّتِي أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ
وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ^ط وَأُولُوا الْأَرْحَامِ بَعْضُهُمْ
أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَفْعَلُوا إِلَىٰ أَوْلِيَائِكُمْ
مَعْرُوفًا^ط كَانَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا^١

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ
وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَى ابْنِ

¹ *Dhihar* është termi fetar që do të thotë: ndarja e burrit prej gruas duke i thënë nënë. Ajeti e hedh poshtë këtë zakon të arabëve.

² Ç'është *Mithaku*? Allahu xh.sh. ka marrë një konventë prej të gjithë profetëve. Po ashtu edhe prej Hazret Muhammadit s.a.v. Kjo quhet Mithakun Nabijin (konventa e profetëve) dhe është përmendur në Sure Al-Ahzab. Çfarë përmbajtjeje ka kjo konventë? Allahu thotë se prej të gjithë profetëve kemi marrë këtë konventë se kur jepet një Sheriat dhe urtësi, e mandej të vijë ndonjë profet që e përhap atë dhe predikon në bazë të tij, atëherë ju duhet ta pranoni atë. Profeti Hazret Muhammedi s.a.v. nuk përjashtohet nga kjo, sepse Allahu thotë: Va minka (edhe

Nuhit, dhe prej Ibrahimit dhe prej Musait e prej Isait - birit të Merjemes, dhe Ne, me të vërtetë, e kemi marrë një besë të fortë.

مَرِيَمَ ۖ وَآخِذْنَا مِنْهُم مِّثَاقًا غَلِيظًا ۝

9. Që Allahu t'i pyesë të vërtetët rreth vërtetësisë së tyre. Dhe për mosbesimtarët Ai e ka përgatitur një ndëshkim të dhembshëm.

يَسْأَلُ الصَّٰدِقِينَ ۖ عَنْ صِدْقِهِمْ ۚ وَأَعَدَّ ۖ لِلْكَٰفِرِينَ ۖ عَذَابًا أَلِيمًا ۝

10. O ju besimtarë! Kujtojeni të mirën e Allahut që e bëri ndaj jush kur kundër jush u tubuan ushtritë,³ dhe Ne e kemi dërguar një erë kundër tyre dhe ushtri të tilla, të cilat ju s'i shihni. Dhe Allahu e sheh shumë mirë atë që bëni ju.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَتْكُمْ جُودًا فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجُودًا لَّمْ تَرَوْهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ۝

11. (Po kujtojeni kohën) Kur (kundërshtarët tuaj) erdhën nga lart (nga ana malore) e nga poshtë (nga fusha), dhe kur sytë tuaj mbeten të shtangët dhe kur zemrat tuaja erdhën deri te fytyrat (nga frika) dhe ju keni pasur mendime të ndryshme rreth Allahut.⁴

إِذْ جَاءَكُمْ مِنْ قَوْكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظُنُّونَ بِاللَّهِ الظُّنُونًا ۝

prej teje po marrim këtë konventë). Të gjithë profetët e pranuan profetin pasardhës dhe i dhanë ndihmë në shumë aspekte. Si p.sh. Allahu e mori një konventë prej H. Nuhit që do t'i japë ndihmë profetit vijues (H. Ibrahimit a.s., që erdhi 900 vjet pas H. Nuhit a.s.). Hazret Musai a.s. paralajmëroi për ardhjen e H. Isait dhe H. Muhammadit s.a.v. Hazret Isai a.s. paralajmëroi për ardhjen e Hazret Muhammadit s.a.v. Po ashtu, sipas konventës, Hazret Muhammadi s.a.v. paralajmëroi për ardhjen e Imam Mahdiut a.s. dhe e ndihmoi atë duke bërë porosi që ne patjetër ta pranojmë atë, qoftë për këtë të kemi nevojë t'i kalojmë bjeshkët plot dëborë. Gjithashtu na porosit të bëjmë Bejt në dorën e tij dhe t'i çojmë selamin e H. Muhammadit s.a.v. Le të mendojë ai që ka zemër të singertë dhe që i frikësohet Allahut!

³ Fjala është për betejën e Ahzabit, kur fryu një erë e tërbuar dhe u shuan zjarret e armiqve, gjë që e konsideronin arabët të kobshme dhe ata ikën mbrapa.

⁴ Këto fjalë referojnë hipokritët e jo myslimanët e vërtetë.

12. Atëherë besimtarët u futen në një provë dhe u tronditën mirë e mirë.

هٰذَاكَ ابْتِئَى الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزِلُوا زِلْزَالًا
شَدِيدًا ⑩

13. Dhe kujtojeni kohën kur hipokritët dhe ata në zemrat e të cilëve ishte një sëmundje (hipokrizi), thanë: Allahu dhe Profeti i Tij nuk na kanë premtuar tjetër, pos mashtrimit,

وَإِذْ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَّرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ⑪

14. Dhe kur një grup prej tyre filloi të thotë: O banorët e Jethrebit,⁵ Ju s'keni mundësi të qëndroni kundër armikut, prandaj kthehuni (prej Islamit) në religjionin tuaj të mëparshëm. Edhe një grup prej tyre filloi të kërkonte lejen prej Profetit, duke thënë: Shtëpitë tona janë të pambrojtura, kurse në realitet nuk ishin të pambrojtura. Ata vetëm tentuan të iknin.

وَإِذْ قَالَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرِبَ
لَا مَقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُوا ⑫ وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ
مِنْهُمْ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّ بُيُوتَنَا عَوْرَةٌ ⑬
وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ ⑭ إِنَّهُمْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا ⑮

15. Nëse do të futeshin ushtritë në Qytet (Medina) nga të gjitha anët e saj dhe mandej të kërkohej prej tyre (mosbesimtarëve) që të bashkoheshin në tradhti kundër myslimanëve, ata⁶ me siguri do ta kishin pranuar këtë kërkesë të tyre dhe nuk do të ngurronin aspak.⁷

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سَأَلُوا
الْفِتْنَةَ لَأَنتَوَّهَا وَمَا تَلَبَّتُوا بِهَا إِلَّا بَيْسَرًا ⑯

16. Dhe me të vërtetë ata (hipokritët) e kishin lidhur konventën me Allahun se

وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُوْثِقُونَ

⁵ Ky ishte emri i vjetër i Medinës.

⁶ Fjala është për hipokritët.

⁷ Kjo do të thotë se sadoqë hipokritët e lëshojnë fenë Islame, prapë ata (mosbesimtarë) nuk do t'i falin, se ata kanë zili kundër çdo myslimani, qoftë është hipokrit.

kurrë nuk do të kthehen prapa. Dhe ata patjetër do të përgjigjen lidhur me konventën e bërë me Allahun.

17. Thuaju: Nëse do të ikni prej vdekjes ose prej vrasjes, ikja juaj nuk do t'ju sjellë kurrfarë dobie, dhe në këtë rast do të fitoni, por vetëm pak.

18. Thuaju: Kush është ai që mund t'ju mbrojë prej Allahut nëse Ai dëshiron t'ju zëjë, ose mund ta ndalë mëshirën e Tij, nëse Ai dëshiron t'ju mëshirojë? Dhe ata s'do të gjejnë për vete asnjë shok e asnjë ndihmëtar pos Allahut.

19. Vërtet, Allahu i njej mirë ata që i pengojnë të tjerët për të bërë xhihad, dhe ata që u thonë vëllezërve të tyre: Ejani nga ne (dhe mos bëni xhihad)! Dhe ata edhe vetë s'vijjnë të luftojnë kundër armikut, përveç disave.

20. Ata janë koprracë ndaj jush (nuk dëshirojnë që të keni ndonjë të mirë). Por, kur u vjen koha e frikës, ti i sheh ata se të shikojnë ty kështu që sytë e tyre rrotullohen si sytë e atij, të cilit i ka rënë të fikët para vdekjes. Por, kur largohet gjendja e frikës, ata ju shpojnë me gjuhë prerëse si shpata, duke shprehur koprracinë ndaj mirësisë. Vërtet, të tillët janë ata që nuk e kishin pranuar besimin, andaj Allahu i asgjësoi veprat e tyre (të bëra kundër Islamit).

الْأَذْبَارُ ۖ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ۝

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تَمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُم مِّنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادِكُمْ رَحْمَةً ۖ وَلَا يَجِدُونَ لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ۝

قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوِّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا ۚ وَلَا يَأْتُونَ الْبَاسَ إِلَّا قَلِيلًا ۝

أَشْحَةً عَلَيْكُمْ ۖ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفَ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ كَالَّذِي يُغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ۚ فَإِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِالْأَسِنَّةِ حِدَادٍ أَشْحَةً عَلَى الْخَيْرِ ۚ أُولَٰئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ ۖ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۝

Dhe një punë e tillë është shumë e lehtë për Allahun.⁸

21. Ata mendonin (shpresojnë) se ushtritë akoma nuk kanë shkuar, dhe nëse ushtritë (ushtarë mosbesimtarë) kthehen edhe njëherë, ata (në vend që të gëzoheshin) do të kishin dëshiruar të jetonin në mesin e beduinëve (larg vendbanimeve) dhe të pyesnin rreth jush (a jeni të gjallë ose jeni të shkatërruar). Dhe nëse ata jetonin bashkë me ju, prapë s'do të luftonin nga ana juaj, përveç disave.

22. Vërtet, ka një model të shkëlqyer në qenien e Profetit të Allahut për çdo person që shpreson takimin me Allahun e me Ditën e Fundit dhe që e përkujton shumë Allahun.

23. Dhe kur besimtarët i kanë parë ushtritë, ata thanë: Këto janë ato ushtri për të cilat Allahu dhe Profeti i Tij kanë premtuar me ne;⁹ dhe Allahu e Profeti i Tij kanë thënë të vërtetën. Dhe kjo ngjarje ua shtoi atyre besimin e bindjen.¹⁰

24. Ka disa burra prej besimtarëve, që e

يَحْسَبُونَ الْأَحْرَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ
الْأَحْرَابُ يَوَدُّوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي
الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ^ط وَلَوْ كَانُوا
عِنْدَ ٱللَّهِ لَفَقَدُوا مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ۝

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ
لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۝

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْرَابَ قَالُوا هَذَا
مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَ
تَسْلِيمًا ۝

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا

⁸ Hipokritët janë koprracë dhe nuk dëshirojnë t'u japin ndihmë myslimanëve.

⁹ Kurani kishte lajmëruar më parë për betejën e Ahzabit.

¹⁰ Ajeti tregon qëndrimin e paluhatshëm, sinqeritetin dhe besnikërinë e besimtarëve të Profetit të Shenjtë.

vërtetuan atë konventë të cilën e kishin bërë me Allahun. Pra, disa prej tyre e kanë plotësuar betimin e tyre dhe ka disa të tjerë prej tyre që janë duke pritur (ta plotësojnë betimin e tyre) dhe ata s'kanë treguar ndonjë luhatje në vendosmërinë e tyre.

25. Si rezultat i kësaj Allahu do t'u japë shpërblim besimtarëve të vërtetë, dhe do t'i ndëshkojë hipokritët po qe se dëshiron Ai, ose do t'i mëshirojë ata. Vërtet, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

26. Dhe, me të vërtetë, Allahu i ktheu (nga Medina) mosbesimtarët me gjithë zemërimin e tyre dhe ata s'kanë fituar kurrfarë dobie. Dhe mjaftoi Allahu në luftë, në favor të besimtarëve. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe Ngadhënjes.

27. Dhe Ai (Allahu) i nxori prej kështjellave të veta ata nga Populli i Librit, të cilët i ndihmuan sulmuesit idhujtarë, dhe shkaktoi tmerr në zemrat e tyre, kështu që një grup e mbytnit, kurse tjetrin e robëronit.

28. Dhe Ai ju bëri trashëgimtarë të tokave,¹¹ të shtëpive dhe të pasurive të tyre, dhe gjithashtu trashëgimtarë të asaj

عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٣١﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣٢﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا ۗ وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا ﴿٣٣﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٣٤﴾

وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَصُوهَا ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ

¹¹ Fjala është për tokën e Khejberit.

toke të cilën ju akoma s'e keni shkelur.
Dhe Allahu ka fuqi mbi çdo gjë.

شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿١٩﴾

29. O Profet, thuaju grave të tua: Nëse ju dëshironi jetën e kësaj bote dhe stolitë e saj, atëherë ejani se unë ju përcjell në mënyrë të hijshme, duke ju dhënë disa furnizime materiale.¹²

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ إِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا فَتَعَالَيْنَ أُمَتِّعْكُنَّ وَأَسْرِحُكُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٢٠﴾

30. Por nëse e doni Allahun dhe Profetin e Tij dhe shtëpinë e Ahiretit, atëherë, me të vërtetë, Allahu ka përgatitur një shpërblim të madh për ato (që dalin besnike ndaj Islamit), të cilat bëjnë vepra të mira.

وَأِن كُنْتُنَّ تُرِدْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالذَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢١﴾

31. O gratë e Profetit! nëse dikush prej jush bën një akt të pandershëm, ajo do të ketë ndëshkim të dyfishtë. Dhe kjo është e lehtë për Allahun.¹³

يُنْسَاءُ النَّبِيِّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَفُ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ ۗ وَكَانَ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٢٢﴾

¹² Ajeti do të thotë se gratë e Profetëve duhet të kenë morale e virtyte të larta e të kenë një jetë të pastër.

¹³ Fjala është për ndonjë akt që është kundër mësimave të larta të Islamit.

KAP XXII

32. Dhe cila prej jush do të jetë e bindur para Allahut dhe të Profetit të Tij dhe do të bëjë punë të mira, Ne dy herë do t'i japim shpërblimin asaj; dhe Ne kemi përgatitur për të një furnizim të ndershëm.

وَمَنْ يَفْعَلْ وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ
وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ
وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٣٢﴾

33. O gratë e Profetit! ju nuk jeni si gratë e tjera me kusht që të dilni të dëlira (nëse e kuptoni pozitën tuaj). Pra mos flisni me naze, që të mos ndodhë që ai, që ka një sëmundje në zemrën e tij, të ketë lakmi (për ju), dhe gjithnjë thoni fjalë të mira.¹⁴

يُنِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنَّ
أَقْبَبْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ
الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا
مَعْرُوفًا ﴿٣٣﴾

34. Dhe rrini në shtëpitë tuaja me dinjitet, dhe mos e zbuloni bukurinë tuaj si në zakonet e periudhës së injorancës, dhe faleni Namazin, dhe paguani Zakatin dhe dëgjojeni Allahun dhe Profetin e Tij. (O anëtarët e Familjes!) Vërtet, Allahu dëshiron t'i eliminojë prej jush të gjitha papastërtitë dhe t'ju pastrojë në mënyrë të përsosur.¹⁵

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ
الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ
اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُطَهِّرَكُمُ تَطْهِيرًا ﴿٣٤﴾

35. Dhe mbani mend çka recitohet në shtëpitë tuaja prej ajeteve të Allahut dhe fjalëve të urta. Vërtet, Allahu është shumë i Dhembshur dhe i Vetëdijshëm.

وَأذْكُرَنَّ مَا يُلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ
وَالحِكْمَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٥﴾

¹⁴ Gratë e Profetit të Shenjtë këshillohen që ta ruajnë dinjitetin e nderin e tyre.

¹⁵ Ajeti tregon se sfera e aktiviteteve të grave është shtëpia e tyre. Kjo nuk do të thotë se ato s'kanë të drejtë të dalin jashtë, por ajeti tregon qartë se detyra primare e tyre është t'i kryejnë obligimet shtëpiake, si rritja e edukimi i fëmijëve, respekti ndaj burrit, përgatitja e ushqimit, pastërtia e shtëpisë etj. Gratë e Profetit këshillohen të rrinë në shtëpi, sepse gratë e tjera myslimane u bëjnë vizitë atyre për të mësuar diçka.

36. Vërtet, meshkujt e bindur (para Allahut) dhe gratë e bindura, dhe besimtarët dhe besimtare, dhe meshkujt e dëgjueshëm dhe gratë e dëgjueshme, dhe meshkujt e vërtetë dhe gratë e vërteta, dhe durimtarët dhe durimtare, dhe meshkujt e përrulshëm dhe gratë e përrulshme, dhe meshkujt që japin lëmoshat dhe gratë që japin lëmoshat, dhe meshkujt që agjërojnë dhe gratë që agjërojnë, dhe meshkujt që i ruajnë pjesët e turpshme të tyre dhe gratë që i ruajnë pjesët e turpshme të tyre, dhe meshkujt që e përkujtojnë shumë Allahun dhe gratë që e përkujtojnë shumë Allahun - për të gjithë këta Allahu ka përgatitur falje dhe një shpërblim të madh.

37. Dhe nuk është e hijshme për ndonjë besimtar e as për ndonjë besimtare, kur Allahu dhe Profeti i Tij japin gjykimin e tyre lidhur me ndonjë çështjeje, që të gjykojnë vetë sipas dëshirës së tyre. Dhe kush nuk e dëgjon Allahun dhe Profetin e Tij, vërtet, humbet në errësirën e thellë.¹⁶

38. Dhe o Profet, (Kujtoje kohën kur ti i pate thënë atij, të cilit Allahu i kishte dhuruar favorin e Tij dhe edhe ti i kishte dhuruar favorin tënd: Mbaje gruan tënde

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنَاتِينَ وَالْقَنَاتِ
وَالصِّدِّقَاتِ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشَّهِيدَاتِ وَالشَّهِيدِينَ
وَالْحَشِيعَاتِ وَالْحَشِيعِينَ وَالصَّامِئِينَ
وَالصَّامِئَاتِ وَالْحَفِظِينَ وَالْحَفِظَاتِ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَفِظَاتِ وَالذَّكِرَاتِ إِنَّا اللَّهُ كَثِيرًا
وَالذَّكِرَاتِ ۝١٦
أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ۝١٧

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى
اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ
الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ۝١٧

وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ
عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ
وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ

¹⁶ Ky ajet zbriti atëherë kur Zenebe (çikë halle e Profetit të Shenjtë) shfaqti ngurrim të martohet me Zejdin - rob i tij i liruar. Mirëpo me gjithë ngurrimin e vet, ajo u martua me të. Pra, ajeti do të thotë se kur Allahu dhe Profeti i Tij japin vendimin e tyre, atëherë njeriu (besimtari) s'ka të drejtë të gjykojë sipas dëshirës së vet. Zejdi ishte rob i Hatixhes dhe ishte i pari (prej robërve) që pranoi fenë Islame. Profeti i Shenjtë e kishte adoptuar për djalë, para se të ndalohej adoptimi në Islam.

(dhe mos i jep divorc) dhe frikësohu prej Allahut, dhe ti e mbaje të fshehtë në zemrën tënde atë të cilën Allahu donte ta nxirrte në dritë, dhe ti frikësoheshe prej njerëzve, kurse Allahu ka më shumë të drejtë që të frikësohesh prej Tij. Mandej kur Zejdi e plotësoi dëshirën e tij lidhur me të (kur ai i dha divorc asaj), Ne të kurorëzuam ty me atë me qëllim që besimtarët të mos kenë ndonjë vështirësi për t'u martuar me gratë e bijëve të tyre të adoptuar, pasi shkurorëzohen ato. Dhe dekreti i Allahut medoemos duhet të plotësohet.¹⁷

39. Profeti nuk duhet të akuzohet për atë çështje të cilën Allahu e bëri obligim për të, sipas atij syneti (tradita) të Allahut që ishte në praktikë edhe në mesin e të parëve, dhe dekreti i Allahut është një dekret i përshtatshëm.

40. (I njëjti synet ishte në praktikë lidhur me ata) Të cilët u përcillnin Mesazhin e Allahut njerëzve, dhe të cilët frikësoheshin prej Allahut, dhe ata nuk frikësoheshin prej askujt pos Allahut. Dhe Allahu është i mjaftueshëm për ta marrë hesapin.

وَتَخْشَى النَّاسَ ۗ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ ۗ
فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا
لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي
أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا ۗ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ۝

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ
اللَّهُ لَهُ ۗ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۗ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَفْدُورًا ۝

الَّذِينَ يَبْلِغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ
وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
حَسِيبًا ۝

¹⁷ Zenebe ishte e pasur dhe gëzonte një status të lartë social, ndërsa Zejdi ishte rob i liruar. Me pëlqimin e Profetit të Shenjtë u martuan, por për shkak të diferencave sociale, martesë e tyre nuk doli fatlume. Vërtet, Profeti i Shenjtë donte të zhdukej dallimi klasor dhe ky vendim i tij që Zenebe të martohet me Zejdin, bëri një jehonë të madhe dhe e demonstroi praktikisht idealin e lartë të Islamit. Profeti i Shenjtë e dinte fare mirë se martesë e tyre nuk do të kurorëzohet me sukses, mirëpo kjo u hapi rrugë të tjerëve që donin të martoheshin me njerëz të varfër e me robërit. Dhe kur Zejdi i dha divorc Zenebes, Profeti i Shenjtë u martua me të me qëllim që t'u japë mësim njerëzve se djali i adoptuar nuk është si djali i vërtetë. Kështu ai theu zakonet e vjetër të arabëve, sipas të cilit ishte e papëlqyeshme që njeriu të martohet me gruan e djalit të adoptuar.

41. Muhammedi s'është babai i askujt prej burrave tuaj, por ai është Profeti i Allahut dhe vulë¹⁸ e të gjithë Profetëve, dhe Allahu e di shumë mirë çdo gjë.

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ
وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ
اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤١﴾

42. O ju besimtarë, përkujtojeni shumë Allahun,

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا
كَثِيرًا ﴿٤٢﴾

43. Dhe lavdërojeni Atë mëngjesve e mbrëmjeve.

وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٣﴾

44. Allahu është Ai i cili zbret mbi ju bekimet e Tij, dhe engjëjt e Tij po lusin për ju, që Allahu t'ju qesë në dritë duke ju nxjerrë prej të gjitha llojeve të errësirës. Dhe Ai është i Mëshirshëm ndaj besimtarëve.

هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ
يُخْرِجُكُمْ مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَكَانَ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٤﴾

¹⁸Fjala *Khatëm* (vulë) ka dalë prej fjalës *Khatama* që do të thotë: ai e vulosi diçka, ai arriti në fund të një gjëje, e mbuloi diçka a e mbrojti ndonjë shkrim duke e vulosur, ose ka kuptimin e thjeshtë të vulës. *Khatam* do të thotë, unazë, vulë, shenjë, fund ose pjesa e fundit. Pra, fjalët *Khatemën Nabijin* do të thotë: vula e Profetëve, më i miri e më i përsosuri prej të gjithëve, zburim a stoli e Profetëve. Këtu Zoti do ta mbyllë gojën e atyre, të cilët thoshin se Profeti i Shenjtë u martua me gruan e djalit të vet, Zejdit. Edhe të atyre armiqve që thoshin se Profeti i Shenjtë është abtar (njeri që s'ka fëmijë), e thoshin se pas vdekjes së Profetit feja e tij do të zhduket, sepse ai nuk ka djalë që do ta vazhdojë punën e tij. Zoti thotë se ai megjithëse nuk është babai e askujt prej jush, është Profeti i Zotit e bile edhe më i miri e më i madhi prej të gjithë Profetëve. Kjo do të thotë se ai do të ketë ndjekës të panumërt e të gjithë besimtarët e vërtetë janë si bijtë e tij. Kurse armiqtë e tij do të shkatërrohen e do të mbeten vetë abtarë (pa pasardhës). Sipas Islamit, do të vijnë reformatorë dhe njerëz të devotshëm pas vdekjes së Hazret Muhammedit s.a.v. që do të vazhdojnë ta kryejnë misionin e tij fisnik, dhe në ditët e fundit do të paraqitet një Imam me titull: Imam Mahdi dhe Masih i cili do t'i japë Islamit një jetë të re dhe do të bëjë një renesancë të Islamit. Këta të gjithë Muxhedinë (Reformatorë) dhe Imam Mahdiu dhe Masihu janë bijtë shpirtërorë të Hazret Muhammedit s.a.v. *Khatëmen Nabijin* do të thotë sa askush nuk mund ta arrijë pozitën e Profetit, për derisa ai nuk e pranon Hazretin Muhammad s.a.v. dhe nuk e vërteton atë si *Khatëmen Nabijin*. Për këtë arsye Hazreti Muhammedi s.a.v. thotë se unë kam qenë *Khatëmen Nabijin* edhe atëherë kur akoma nuk ishte lindur Ademi. Pra, *Khatëmen Nabijin* do të thotë profeti mi mirë, më i përsosur dhe më madhështor prej të gjithë profetëve.

45. Atë ditë kur do të takohen me Allahun, do të urohen me Salam (paqe). Dhe Ai ka përgatitur për ta një shpërblim të ndershëm.

تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ ۖ وَأَعَدَّ لَهُمْ
أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٥﴾

46. O Profet! me të vërtetë, Ne të kemi dërguar ty si një dëshmitar dhe si bartës i lajmeve të gëzueshme dhe si një alarmues,

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا
وَوَظِيرًا ﴿٤٦﴾

47. Dhe si një thirrës që t'i thërrasësh njerëzit në drejtim të Allahut, me urdhërin e Tij, dhe si dielli i shndritshëm.¹⁹

وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٧﴾

48. Dhe jepu besimtarëve lajm të gëzueshëm se ky (Muhammedi dhe Kurani) për ju është një bekim i madh prej Allahut!

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا
كَبِيرًا ﴿٤٨﴾

49. Dhe mos i dëgjo (ndiq) aspak mosbesimtarët dhe hipokritët, dhe mos u vëre veshin sjelljeve të tyre të bezdishme ndaj teje dhe duhet të kesh mbështetje vetëm në Allah, sepse Allahu mjafton si kujdestar.

وَلَا تَطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ
أَذْيَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
وَكِيلًا ﴿٤٩﴾

50. O ju besimtarë! Kur (fejoheni) me gratë besimtare dhe u jepni divorc para se t'i prekni ato, atëherë ju s'keni të drejtë të kërkonit prej tyre periudhën e pritjes (idetit). Pra, duhet t'i përcillni në mënyrë të njerëzishme duke u dhënë ca gjëra të mira materiale.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ
تَمَّ طَلَقُكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا
لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ
وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿٥٠﴾

¹⁹ Si dielli ka një pozitë qenësore në universin fizik, ashtu Profeti i Shenjtë ka një pozitë qenësore në universin shpirtëror.

51. O Profet! Ne i kemi bërë hallal për ty ato gratë e tua, të cilave u ke dhënë ti prikat e tyre, dhe ato të cilat i zotëron dora jote e djathtë, prej atyre të cilat Allahu të fali ty gjatë luftës, po ashtu edhe bijat e axhës tënd, dhe bijat e halleve tua, dhe bijat e dajave, dhe bijat e tezeve të tua, të cilat emigruan bashkë me ty dhe ato dhe ndonjë grua tjetër besimtare, nëse ajo vetë paraqitet për t'u martuar me Profetin, me kusht që edhe Profeti të shprehë dëshirë për t'u martuar me të. Kjo leje është apostafat për ty e jo për besimtarët e tjerë. Ne e dimë atë çka i kemi këshilluar ata (besimtarët) lidhur me gratë e tyre dhe lidhur me ato të cilat i zotërojnë duart e tyre të djathta (janë në pronësinë e tyre), me qëllim që të mos kesh ndonjë vështirësi (për ta shpjeguar Sheriatin) dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

52. Ti mund ta lëshosh atë kë do ti prej tyre (grave) dhe mund ta mbash për vete kë do ti, dhe nëse dëshiron ta marrësh prapë njëren prej tyre të cilën e ke lëshuar, nuk do të kesh faj. Kjo është më afër kësaj që ato të qetësohen shpirtërisht dhe të mos pikëllohen dhe të gjitha ato të jenë të kënaqura për atë që ti ua dhuron. Allahu e di çka është në zemrat tuaja dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Përmbajtur.

53. Qysh tani e më tutje nuk të lejohen ty

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ
الَّتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ
مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَلَيتِ عَمَلِكِ
وَبَلَيتِ عَمَلِكِ وَبَلَيتِ خَالِكَ وَبَلَيتِ خَلِيَّتِكَ
الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَأَمْرًا مُمُؤِنَةً
إِنْ وَهَبْتَ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ
يَسْتَنْكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ
الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي
أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا
يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ۝

تُرْجَى مِنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُؤْتَى إِلَيْكَ مَنْ
تَشَاءُ ۝ وَمِنْ ابْتِغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ
وَلَا يَحْرَنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلَّهُنَّ ۝
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ ۝ وَكَانَ اللَّهُ
عَلِيمًا حَلِيمًا ۝

لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدُ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ

më gra, as nuk është e lejueshme për ty që në vend të këtyre grave, të martohesh me ndonjë grua tjetër, sadoqë të mahnit bukuria e tyre, pos atyre (grave) të cilat i zotëron ti. Dhe Allahu është përcjellës (mbikëqyrës) i çdo gjëje.

54. O ju besimtarë! Mos hyni në shtëpitë e Profetit derisa nuk jeni të thirrur për bukë, e jo në mënyrë që prisni përgatitjen e bukës. Por hyni kur jeni të ftuar, dhe pasiqë të mbaroni bukën, shpërndahuni pa u angazhuar në bisedë. Kjo (ulja për bisedë ose shkuarja para kohës) e mundon Profetin dhe ai turpërohet t'ju thotë që të shkoni, por Allahu nuk turpërohet të thotë të vërtetën. Dhe kur kërkon diçka prej grave të Profetit, kërkonie mbas perdës. Ky (gjest) është më i pastër për zemrat tuaja e për zemrat e tyre. Dhe nuk është e përshtatshme për ju që ta shqetësoni Profetin e Allahut, as nuk duhet që të martoheni me gratë e tij, pas vdekjes së tij. Ky, pa dyshim, është një akt i urryer në sy të Allahut.²⁰

55. Nëse zbuloni diçka ose e fshihni atë, Allahu e di mirë (çdo gjë).

56. S'kanë pengesë (mëkat) ato (gratë e Profetit) të dalin para etërve të tyre, para bijëve të vet, para vëllezërve të vet, para bijëve të motrave të vet, para grave

بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَ لَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ
إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ ۗ وَ كَانَ اللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ رَاقِبًا ۙ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَىٰ طَعَامٍ غَيْرٍ نَظِيرِ
إِنَّهُ ۗ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْسِنِينَ لِحَدِيثِ ۗ
إِنَّ ذُنُوبَكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ
وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ ۗ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ
مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذُنُوبَكُمْ
أَظْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبُهُنَّ وَمَا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا
أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا ۗ إِنَّ ذُنُوبَكُمْ كَانَ عِنْدَ
اللَّهِ عَظِيمًا ۙ

إِنْ تُبْدُوا سَيِّئًا أَوْ تُخْفُوهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۙ

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ
وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ
أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ

²⁰Martesa me gratë (vejushka) e Profetit është mëkat, sepse ato janë nënat e besimtarëve.

besimtare, ose para robëreshave të tyre. Dhe frikësohuni prej Allahut, o gratë e Profetit. Vërtet, Allahu është dëshmitar ndaj çdo gjëje.

إِيمَانُهُمْ^ج وَالتَّحِيْنَ لِلَّهِ^ط إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا^{٥١}

57. Allahu dhe engjëjt e Tij e bekojnë Profetin. Pra, o ju besimtarë, bekojeni edhe ju dhe kërkoni paqe për të.²¹

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ^ط
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا^{٥٧}

58. Vërtet, Allahu do t'i mallkojë në këtë botë e në Ahiret ata që e trazojnë Allahun dhe Profetin e Tij, dhe Allahu ka përgatitur për ta një ndëshkim poshtërues.

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ
اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا
مُّهِينًا^{٥٨}

59. Dhe ata që i shqetësojnë besimtarët dhe besimtarët pa ndonjë faj, ngarkojnë mbi vete barrën e shpifjes dhe të mëkatit të madh.

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا
كَبِيرًا^{٥٩}

60. O Profet, thua ju bashkëshorteve të tua dhe bijave të tua dhe grave besimtare se (kur ato dalin jashtë) ato duhet të mbulohen me çarçafin (shaminë) e tyre. Kjo është më e përshtatshme që të njihen (janë besimtare) dhe të mos shqetësohen. Dhe Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِرُؤُوسِكُمْ وَنِسَائِكُمْ
الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ^ط
ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ^ط وَكَانَ
اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا^{٦٠}

61. Nëse hipokritët dhe ata që kanë një sëmundje në zemrat e tyre, dhe ata që përhapin gënjeshtër (lajme rreme) në Medinë, dhe nuk heqin dorë (nga këto

لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ
لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا

²¹ Sipas këtij ajeti besimtarët gjithnjë duhet t'i dërgojnë salam dhe Durud Hazretit Muhammedit s.a.v.

dukuri), Ne, me siguri, do të të ngremë ty kundër tyre që t'i ndëshkosh, atëherë ata nuk do të banojnë në fqinjësinë tuaj (në këtë qytet) por vetëm për një kohë të shkurtër.²²

إِلَّا قَلِيلًا ﴿٣١﴾

62. Ata janë të mallkuar. Duhet të kapen dhe të vriten, kudo që t'i gjeni!

مَلْعُونِينَ ۗ أَيَّمَاُ أَفْئِدَةٍ أَخَذُوا وَقَتَّلُوا ۗ تَقْتِيلًا ﴿٣٢﴾

63. Ashtu ishte syneti i Allahut ndaj atyre, të cilët kanë jetuar para jush, dhe ti kurrë nuk do të shohësh ndonjë ndryshim në synetin (ligjin) e Allahut.

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ ۗ وَكَانَ تَجَدُّ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٣٣﴾

64. Njerëzit të pyesin ty lidhur me Orën (Kiametin). Thuaju: Vetëm Allahu di rreth Kiametit. Dhe çka të bind ty se, ndoshta, ajo Orë është afër!

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ ۗ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٣٤﴾

65. Allahu, me të vërtetë, i ka mallkuar mosbesimtarët dhe ka përgatitur për ta një zjarr flakërues;

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٣٥﴾

66. Ku (ata) do të banojnë për një kohë shumë të gjatë. Aty nuk do të gjejnë ndonjë shok dhe as ndonjë ndihmëtar!

خُلِدِينَ فِيهَا ۗ أَبَدًا ۗ لَا يُجِدُونَ وِلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٣٦﴾

67. Atë ditë kur të mëdhenjtë e tyre do të rrotullohen nëpër zjarr, ata do të thonë: Ah, sikur ta kishim dëgjuar Allahun dhe Profetin e Tij!

يَوْمَ تَقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يٰلَيْتَنَا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٣٧﴾

²² Hipokritët dhe jehuditë e Medinës u orvaten që të krijonin pengesa të ndryshme në rrugën e Islamit, më së shumti duke përhapur lajme të rreme e duke shpifur për besimtarët e besimtare.

68. Dhe ata do të thonë: O Zoti ynë, ne i dëgjuan (i ndoqëm) të mëdhenjtë tanë dhe udhëheqësit tanë dhe ata na kanë devijuar nga rruga e drejtë,

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا
فَأَصَلُّونَا السَّبِيلَا ﴿٦٨﴾

69. O Zoti ynë, jepu ndëshkim të dyfishtë dhe mallkoi ata me mallkim të madh!

رَبَّنَا أَنْتَهُمْ ضَعُفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَهُمْ
عَجَبًا كَبِيرًا ﴿٦٩﴾

70. O ju besimtarë! mos u bëni si ata, të cilët e shqetësuan Musain, por Allahu e liroi (pastroi) atë nga të thënat e tyre. Dhe ai (Musa) ka një pozitë të lartë në sy të Allahut.²³

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا
مُوسَىٰ فَبَرَّاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ
وَجِيهًا ﴿٧٠﴾

71. O ju besimtarë, frikësohuni prej Allahut dhe thoni fjalë të vërteta (e të drejta).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا
سَدِيدًا ﴿٧١﴾

72. (Nëse do të veproni kështu) Allahu do t'i rregullojë për ju veprat (çështjet) tuaja. Dhe kush e dëgjon Allahun dhe Profetin e Tij, me siguri, do të korrë një sukses të madh.

يُصَلِّحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا
عَظِيمًا ﴿٧٢﴾

73. Vërtet, Ne u kemi ofruar amanetin (Sheriatin)²⁴ qiejve, tokës dhe bjeshkëve,

إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ

²³ Musain e trazuan dhe e shqetësuan shumë njerëzit e asaj kohe.

²⁴ *Al-Amanat* do të thotë Sheriati (Kurani). Kurani është amanet dhe Profeti është i ndershëm dhe i beueshëm ndaj këtij amaneti. Prandaj, ai mundohet dhe përpiqet që t'ua përcjellë amanetin e Allahut njerëzve. Fjala *Xhibal* (male) referon njerëz të mëdhenj e të fuqishëm. Kjo fjalë është përdorur me këtë kuptim në shumë vende të Kuranit. Kurani është vetë mësuës dhe sqaron vetë kuptimet e veta. Po ashtu në lidhje me Hazret Daudin a.s. fjala *xhibal* dhe *zogj* referon njerëzit e fuqishëm, malësorë, të egër, të përsipirtshëm etj. Në këtë ajet fjala *amanet* ka të bëjë me qeniet njerëzore. *Xhibal* do të thotë njerëz të mëdhenj e të ndershëm, dhe fjala *Ard* (tokë) referon njerëz të varfër dhe të dobët. Peshën e këtij amaneti e mbajti njeriu, d.m.th. njeriu i përsosur, Hazreti Muhammedi s.a.v.s.

por ato refuzuan ta ngarkojnë atë dhe u frikësuan prej tij. Por, njeriu i përsosur e mori përsipër. Pa dyshim, ai u bë mizor²⁵ (ndaj vetes) dhe doli i pakujdesshëm (ndaj konsekuencave).

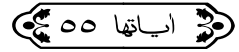
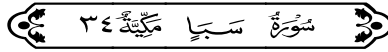
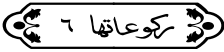
مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا
جَهُولًا ﴿٣٣﴾

74. Si rezultat i kësaj Allahu i ndëshkoi hipokritët dhe hipokritet, idhujtarët dhe idhujtare, ndërsa Allahu i mëshiroi besimtarët dhe besimtare, Allahu fal shumë dhe është i Mëshirshëm.

لِيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٣٤﴾

²⁵ Fjala *zalum* është shkalla sipore e *zalim*-it (mizor), që ka dalë prej fjalës *zalama* që do të thotë: ai e vuri një send në vendin e gabuar.

Fjala *xhahul* është shkalla sipore e fjalës *xhahil* që do të thotë: mendjetrashë, budall, i pakujdesshëm (Lane). Njeriut i janë dhuruar kapacitete dhe fuqi të mëdha që të asimilojnë në qenien e tij atributet Hyjnore dhe të bëhet shembëlltë e Krijuesit të tij. Ky, pa dyshim, është një amanet i madh, të cilin e ngarkoi njeriu përsipër vetes në univers, kështu qenie të tjera dhe planetet të mëdha si engjëjt, qiejt, toka dhe malet nuk barazohen me të, sepse ata refuzuan ta bartin amanetin e Zotit (Sheriatin). Njeriu e mori këtë përgjegjësi, sepse vetëm ai mund të jetë *zalim* (i padrejtë) dhe *xhahil* (i pakujdesshëm ndaj vetes). Pra, kush e pranon, e respekton dhe e zbaton atë amanet (Sheriat) në jetën e tij, korr sukses dhe del ngadhënjimtar, ndërsa ai që nuk e respekton dhe nuk e zbaton në jetën e tij, do të dënohet prej Zotit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, të cilit i takon gjithçka që ekziston në qiejt e në tokë. Dhe sikurse i takon lavdërimi në këtë botë ashtu Atij i takon lavdërimi edhe në Ahiret; dhe Ai është i Urtë dhe i Ditur.

أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ
وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ ①

3. Ai e di çka hyn nën tokë dhe atë çka del prej saj; dhe atë çka zbret prej qiellit e çka ngrihet në të dhe Ai është i Mëshirshëm dhe mëkatfalës.

يَعْلَمُ مَا يَلْبِغُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا
وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا
وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ ①

4. Dhe mosbesimtarët thonë: Kohën (Orën) e shkatërrimit të kombit tonë ne kurrë nuk do ta shohim. Thuaj: Pasha Zotin tim, që e di të padukshmen, do të vijë patjetër (ajo kohë). Dhe asgjë sa një grimcë e vogël në qiejt e në tokë ose diçka më e vogël a më e madhe se ajo nuk është fshehur prej Tij (Zotit), por gjithçka është e shënuar në një libër të qartë.¹

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ
قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتَأْتِيَنَّكُمْ ۗ عِلْمِ الْغَيْبِ
لَا يَعْرُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ
وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ
وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 55 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur fakti se dredhitë dhe komplotet e përbashkëta të idhujtarëve, të çifutëve dhe të hipokritëve dështuan dhe Allahu i dhuroi Islamit një triumf dhe fitore të madhe. Në këtë Sure besimtarët këshillohen që të mos i harrojnë mësimet e Zotit dhe të Profetit të Tij, pasi që morën pushtet dhe gëzuan lumturi e rehati, siç populli i Sabaut dhe Bijtë e Israilit pas H. Sulejmnait, i kishin larë duart nga vlerat shiptërore dhe morale, atëherë Allahu e rrëmbeu pushtetin e tyre dhe i privoi nga dobitë dhe shpërblimet materiale.

¹ Secili akt i njeriut, i keq apo i mirë, shkruhet te Zoti, e sipas atyre ai do të shpërblehet.

5. (Ajo kohë do të vijë) Me qëllim që Ai (Zoti) t'u japë shpërblim atyre, të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira. Këta janë të atillë që do të kenë (prej Zotit të tyre) falje dhe një furnizim të ndershëm.

يَجْزِي الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ٥

6. Por përsa u përket atyre që u pëpoqën të Na mposhtin lidhur me Shenjat Tona, do të kenë një ndëshkim të dhembshëm.

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعْجِزِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزِ آيَةٍ ٦

7. Dhe ata, të cilëve u është dhënë dije, e shohin të vërtetën atë (mësim) që u zbrit tek ti prej Zotit tënd dhe e dinë se (ai mësim) e udhëheq njeriun drejt Zotit të Plotfuqishëm dhe të Lavdërueshëm.

وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ٧

8. Dhe ata që janë mosbesimtarë, thonë: A t'ju informojmë, O ju njerëz, rreth atij njeriu i cili ju informon se pas vdekjes, kur do të jeni të copëtuar tërësisht, do të shhdërroheni në një krijesë të re?

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدُلُّكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مَرِّقْتُمْ كُلَّ مَمْرَقٍ ۗ إِنَّكُمْ لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ ٨

9. A e trillon gënjeshtren kundër Allahut ose vuan nga çmenduria? Jo, por ata që nuk e besojnë Ahiretin, vuajnë nga ndëshkimi dhe janë në humbje të pambarim.

أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ ۗ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ٩

10. A nuk i shohin ato Shenja që shfaqen në qiejt e në tokë dhe që janë para tyre dhe që kanë kaluar edhe më parë?² Po të

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ إِن نَّشَأُ

² Fjala është për Shenja të ndryshme tokësore e ato qiellore, siç janë: tërmete, fatkeqësi, sëmundje e katastrofa të ndryshme tokësore dhe qiellore.

dëshirojmë Ne, mund t'i rrafshojmë për tokë ose të lëshojmë një pjesë të qiellit mbi ta. Vërtet, në këtë ka një Shenjë shumë të madhe për çdo njeri që i përkulet Allahut.

نَخْسِفُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نَسُفُّنَا عَلَيْهِمْ
كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً
لِّكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ ﴿١٠﴾

11. Dhe, vërtet, Ne nga ana Jonë i kemi dhuruar Daudit mirësinë, kur thamë: O ju male (malësorë)³ dhe o ju zogj (njerëz të devotshëm), përkuluni (Allahut) bashkë me të! Dhe Ne ia zbutëm hekurin atij:

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِنَّا فَضْلًا ۗ يُجِبَالٌ
أَوْبَىٰ مَعَهُ وَالظَّيْرُ ۗ وَأَلْنَا لَهُ الْحَدِيدَ ﴿١١﴾

12. Dhe i thamë (Daudit): Bëji këmisha të gjata hekuri dhe rrathët e tyre t'i bëni të ngushta. Dhe (o ndjekësit e Daudit) bëni vepra të mira se Unë e shoh mirë atë që bëni ju!

إِنِ اعْمَلْ سَابِغَاتٍ ۖ وَقَدِّرْ فِي السَّرْدِ
وَاعْمَلُوا صَالِحًا ۗ إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٢﴾

13. Dhe Ne ia kemi nënshtruar Sulejmanit erën,⁴ qarkullimi i saj i mëngjesit ishte sa një muaj dhe qarkullimi i mbrëmjes po ashtu ishte sa një muaj. Dhe Ne e kemi shkrirë për të një burim bakri.⁵ Dhe Ne ia kishim nënshtruar një grup prej xhindëve (malsorë) që punonte pranë tij nën komandën e zotit të tij. Dhe Ne u thamë: Kush prej tyre do t'i shmanget urdhërit Tonë, Ne do ta dënojmë me ndëshkimin e zjarrit flakërues.

وَأَسْلَمْنَا لَهُ الْفِطْرَ ۗ
وَمِنَ الْجِنَّةِ مَن يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ
رَبِّهِ ۗ وَمَن يَزِغْ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقْهُ
مِنَ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٣﴾

14. Ata (malësorët dhe njerëzit e egër)

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَّحَارِبٍ ۖ وَتَمَاثِيلَ

³ Fjala *xhibal* (male) këtu referon banorët e vendeve malore, ndërsa fjala *Zogj* referon njerëz të përshtirshëm.

⁴ Kjo tregon fuqinë detare të Sulejmanit. Anijet e tij lundronin mirë.

⁵ Kishte fabrika bakri.

ndërtonin për të çka dëshironte, si kështjella të mëdha, statuja dhe legenët si rezervuarë, dhe kazanet e mëdha që përherë rrinin nëpër zjarr. Dhe Ne u thamë: O ju anëtarët e familjes së Daudit, veproni duke shprehur falënderim (ndaj Zotit)! Por shumë pak prej robëve të Mi dalin mirënjohës.

15. Dhe kur Ne ia dekretuam vdekjen atij (Sulejmanit), atëherë nuk i tregoi ata (malësorët dhe të egrit rreth vdekjes së tij, përveç një krimbi tokësor⁶ (djali i tij i padëgjueshëm) që e brejti shkopin (pushtetin) e tij. Pra, kur ai (pushteti) u rrëzua, atëherë xhinët e realizuan se po të dinin të padukshmen, nuk do të kishin

وَجِفَانِ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٍ رَّسِيلَاتٍ
إِغْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ
عِبَادِيَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٥﴾

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى
مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنسَاتِهِ
فَلَمَّا حَرَئِبَتِ الْجِنُّ أَن لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ
الْغَيْبِ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٥﴾

⁶Gjithashtu, edhe për vdekjen e H. Sulejmanit a.s. disa komentatorë kanë trilluar tregime qesharake, që jo vetëm se nuk mund të pranohen nga një person që ka një logjikë të venitur, por që e nënçmojnë dhe e poshtërojnë një profet të Zotit. Ky ajlet komentohej se kur vdiq H. Sulejmani a.s., nga rreziku se të mos ngriten rebelët, Allahu kufomën e tij e la të mbështetur me një shtagë, që njerëzit të mendojnë se Sulejmani është i gjallë. Pas disa viteve, një insekt filloi ta brejti shtagën dhe kur e brejti të tërin, Sulejmani u rrëzua dhe rebelët morën vesh se ka vdekur ai. Çfarë pikturë të tmerrshme e kanë paraqitur! Është blasfemia e hapët ndaj një profeti të Zotit dhe nënçmim ndaj kufomës së tij. Profetët e Zotit kanë një pozitë shumë të lartë dhe kanë një dinjitet madhështor. Hazret Sulejmani ishte mbreti më i fuqishëm dhe profet i ndershëm i asaj kohe. A nuk mendojnë këta se si ai mbeti i varur në shtagë për disa vjet dhe askush nuk hetoi se ka vdekur ai? H. Sulejmani a.s. jetonte në pallat dhe qindra shërbëtorë dhe anëtarë të familjes banonin aty, prapë askush nuk mendoi se ai nuk flet, nuk han, nuk flet dhe as nuk kryen detyrat e përditshme? Çfarë komentime qesharake janë këto që poshtërojnë Kurandin dhe profetët e Zotit! *Asa* (shtaga) është simbol i fuqisë dhe *Dabbatul Ard* e referon pasardhësin e tij, për të cilin Kurani thotë se është vetëm një trup i pavlefshëm. Allahu xh.sh. i pat lajmëruar Sulejmanit se pasardhësi i tij nuk do të dalë i ndershëm, besnik dhe i dobishëm. Prandaj, Sulejmani bëri këtë lutje në oborrin e Zotit: O Zot! Më fal një pushtet të tillë që të mos ketë nevojë për ndonjë pasardhës! Zakonisht profetët bëjnë lutje për fëmijët e tyre, mirëpo këtu Allahu i tregoi Sulejmanit se pasardhësi i tij nuk do të jetë i dobishëm a i ndershëm, atëherë Sulejmani bëri lutje kundër tij. Pra, historia na tregon se në kohën e djalit të Sulejmanit filloi të degradohet dhe të dobësohet pushteti i tij, derisa u ngritën rebelët që e shkatërruan atë dhe e ndajtën atë në shumë pjesë. Kjo është që shpjegohet nga Kurani dhe të cilën e vërteton edhe historia. Djali i tij ishte ai krimb që e brejti pushtetin dhe fuqinë e H. Sulejmanit a.s.

ndenjur në gjendjen e një ndëshkimi poshtërues.⁷

16. Pa dyshim populli Saba⁸ pati një Shenjë në vendin e vet, ajo ishte në formë të dy kopshteve. Njëri gjendej në anën e djathtë e tjetri në anën e majtë. Dhe Ne u kemi thënë: Hani nga furnizimi i Zotit tuaj dhe falënderojeni Atë. Qyteti juaj është një qytet i bekuar dhe Zoti juaj është shumë Mëkatfalës.

17. Mirëpo, ata u larguan nga e vërteta dhe Ne e lëshuam kundër tyre një vërshim që e shkatërronte çdo gjë. Dhe dy kopshtet e tyre të shkëlqyera Ne i shndërruam në dy kopshte me fruta të hidhura ku kishte edhe kaçuba e groshëza.

18. Këtë shpërblim u dhamë për shkak se dolën mosmirënjohës dhe Ne ashtu i dënojmë mosmirënjohësit.

19. Dhe në mes të tyre dhe mes atyre vendbanimeve të bekuara⁹ (Palestinë) kemi vendosur vendbanime të tjera që ishin pëballë njëri-tjetrit. Dhe Ne kemi bërë udhëtim të shkurtër midis tyre dhe u thamë: Udhëtoni të sigurt nëpër to natën e ditën!

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةٌ ۖ جَنَّتَيْنِ
عَنْ يَمِينٍ وَ شِمَالٍ ۚ كُلُوا مِنْ رِزْقِ
رَبِّكُمْ وَ اشْكُرُوا لَهُ ۗ بَلَدَةٌ طَيِّبَةٌ وَ رَبُّ
غَفُورٌ ﴿١٦﴾

فَاعْرَضُوا فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَ بَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ
خَمْطٍ وَ أَثْلٍ وَ شَىءٍ مِّن سِدْرٍ قَلِيلٍ ﴿١٧﴾

ذَلِكَ جَزَائُهُمْ بِمَا كَفَرُوا ۗ وَ هَلْ نُجَازِي
إِلَّا الْكَفُورَ ﴿١٨﴾

وَ جَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الْقُرَى الَّتِي بَرَكْنَا
فِيهَا قُرَى ظَاهِرَةً وَ قَدَرْنَا فِيهَا السَّيْرَ ۗ
سَيْرُوا فِيهَا لَيْالِي وَ أَيَّامًا آمِنِينَ ﴿١٩﴾

⁷ Pasardhësi i tij ishte krimbi i tokës. Kjo do të thotë se ai nuk ishte njeri i mirë. Pas Sulejmanit, njerëzit u mërzhitën nga sjelljet e tij të këqija, andaj filluan të bënin kryengritje kundër tij.

⁸ Saba ishte një qytet i Jemenit.

⁹ Fjala është për vendbanimet e Palestinës.

20. Por (në vend që ta falënderonin Allahun) ata thanë: O Zoti ynë, zgjati distancat e udhëtimeve tona! Ata e tepruan ndaj vetvetes së tyre, pra Ne i shkatërruam ata dhe i kemi bërë tregim të së kaluarës. Në këtë, me të vërtetë, ka Shenja të mëdha për çdo njeri të duruar dhe mirënjohës.

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا
 أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ وَمَزَّقْنَاهُمْ كُلَّ
 مُمَرِّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ
 شَكُورٍ ۝

21. Dhe Iblisi, me të vërtetë, e vërtetoi gjykimin e tij lidhur me ta, dhe të gjithë ata, përveç një grupi besimtarësh, e dëgjuan atë.¹⁰

وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعُوهُ
 إِلَّا فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝

22. Dhe ai (Iblisi) s'kishte kurrfarë fuqie ndaj tyre, por kjo ndodhi vetëm që t'i dallojmë ata të cilët e besojnë Ahiretin prej atyre që kanë dyshim lidhur me të. Dhe Zoti yt është përcjellës ndaj çdo gjëje.

وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِيَعْلَمَ
 مَنْ يَوْمَئِذٍ بِالْأُحْزَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا فِي
 نَجْدٍ ۚ وَرَبُّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ۝

23. Thuaj: Thirrini (për ndihmë) ata që i konsideroni Zota pos Allahut! Ata nuk zotërojnë asgjë as sa një grimcë në qiej e as në tokë. E as s'kanë ndonjë pjesë në pronësinë e tyre, e as s'kanë ndonjë ndihmëtar prej tyre.¹¹

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۚ
 لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا
 فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهَا مِنْ شَرِكٍ وَمَا
 لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ ۝

24. Dhe ndërmjetësimi i askujt nuk bën dobi tek Ai (Zoti), përveç të atij¹² të cilit Ai i jep leje. Dhe kur do t'u largohet frika

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ
 لَهُ ۚ حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا

¹⁰ Për shkak të veprave të tyre të shëmtuara, Shejtani mendoi se është lehtë për të t'i devijojë ata nga rruga e drejtë.

¹¹ Mosbesimtarët po ftohen që ata t'i thërrasin zota të tyre për ndihmë që ta pengojnë e ta ndalin përparimin e Islamit.

¹² Profeti i Shenjtë.

nga zemrat e tyre, ata do t'u thonë (ndërmjetësve): Çka ju tha Zoti juaj? Ata¹³ do të përgjigjen: Të vërtetën, dhe Ai është i Lartë dhe i Madh.

25. Thuaj: Kush ju furnizon nga qiejt e nga toka? Thuaj: Allahu. Atëherë, Ne ose ju jeni në rrugë të drejtë, ose në paudhësi të hapët.

26. Thuaj: (Nëse sipas mendimit tuaj jemi fajtorë) Ju nuk do të jeni përgjegjës për mëkatet tona, as ne nuk do të jemi përgjegjës për veprat tuaja.

27. Thuaj: Zoti ynë do të na tubojë neve e juve, atëherë Ai do të gjykojë me drejtësi në mes nesh, se Ai është Gjykatës më i mirë dhe i Gjithëdijshëm.

28. Thuaj: Tregomëni rreth atyre (idhujve) të cilët i shoqëroni Allahut! Jo, nuk është e udhës që t'i shoqëroni partnerë Atij, sepse Ai është Allah i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

29. Dhe Ne nuk të kemi dërguar ty veçse si bartës i lajmeve të gëzueshme dhe si alarmues për tërë njerëzimin. Mirëpo, shumica nuk e kuptojnë këtë realitet.

30. Dhe ata (mosbesimatrë) thonë: Kur do të plotësohet ky premtim (i përhapjes së fesë Islame), nëse jeni të vërtetë?

قَالَ رَبُّكُمْ ط قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْكَبِيرُ ﴿٢٥﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ط
قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢٦﴾

قُلْ لَا تَسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمْنَا وَلَا نَسْأَلُ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٧﴾

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا
بِالْحَقِّ ط وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ ﴿٢٨﴾

قُلْ أَرُونِي الَّذِينَ أَلْحَقْتُمْ بِهِ شُرَكَاءَ كَلَّا ط
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا
وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

¹³ Mëkatarët.

31. Thuaj: Për ju është i caktuar afati i një dite prej së cilës nuk do të mbeteni mbrapa për asnjë çast e as s'mund të shkoni përpara.

قُلْ لَكُمْ مِيعَادٌ يَوْمَ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ
الْمُفَصَّلُ ٦٤ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ٦٥

32. Dhe ata që janë mosbesimtarë, thonë: Ne nuk e besojmë këtë Kuran e as ato paralajmërime që janë bërë më parë në të kaluarën. Dhe sikur t'i shikoje se kur ata mizorë do të prezantohen para Zotit të tyre duke e fajësuar njëri-tjetrin, dhe ata të cilët ishin bërë të dobët, do t'u thonë arrogantëve: Po të mos ishit ju, ne do të kishim pranuar besimin!

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ ٦٦ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ٦٧ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْ لَا أَنْتُمْ لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ ٦٨

33. Atëherë, ata, arrogantët, do t'u thonë atyre që ishin bërë të dobët: A, ne ju penguan ta pranoni hidajetin? Jo, ju vetë keni qenë fajtorë.

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنَحْنُ صَدَدْنَاكُمْ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ ٦٩

34. Dhe ata që ishin bërë të dobët, atyre që ishin arrogantë do t'u thonë: Jo, por kjo ishte dredhia juaj që e bën ditë e natë, kur na urdhëronit që ta mohojmë Allahun dhe t'i shoqërojmë partnerë Atij. Dhe ata do të fillojnë ta fshehin turpin e tyre, kur do të shohin një ndëshkim të dhembshëm. Dhe Ne do t'u vëmë prangat në qafat e atyre që janë mosbesimtarë. Dhe ata nuk do të dënohen për asgjë tjetër, pos për shkak të veprave të veta.

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَنَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُ أَندَادًا ٧٠ وَأَسْرُوا التَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ ٧١ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا ٧٢ هَلْ يُجْرُونَ ٧٣ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ٧٤

35. Dhe Ne nuk e kemi dërguar në asnjë vendbanim ndonjë alarmues (Profet) e që pasanikët e tij të mos i patën thënë: Ne

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ٧٥

kategorikisht e hedhim poshtë atë mesazh me të cilin jeni dërguar ju.

36. Dhe ata thoshin: Ne kemi më shumë pasuri e fëmijë dhe ne kurrë nuk do të ndëshkohemi.

وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٦﴾

37. Thuaj: Vërtet, Zoti im ia shumëzoi begatinë atij të cilin e do Ai, dhe ia ngushtoi atij kënd e do Ai. Mirëpo, pjesa dërrmuese e njerëzve s'e kupton.

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

38. Nuk janë në gjendje as pasuritë e as fëmijët tuaj t'ju afrojnë pranë Nesh, por vetëm ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë shpërblim të dyfishtë për shkak të veprave të tyre. Dhe ata do të jetojnë paqësisht në pallate madhështore.¹⁴

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ ۗ عِنْدَنَا رُزْقِي إِلَّا مَنَ أَمْنٌ وَعَمَلٌ صَالِحًا ۗ فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الصَّحْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ آمِنُونَ ﴿٣٨﴾

39. Ndërsa ata që përpiqen ta mposhtin qëllimin e Shenjave Tona, do të paraqiten para ndëshkimit.

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي آلِبَتَا مُعْجِرِينَ ۗ أُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ ﴿٣٩﴾

40. Thuaj: Vërtet, Zoti im ia zmadhonte begatinë atij prej robëve të Tij, të cilin e do Ai; dhe ia ngushtoi atij kë do Ai. Dhe çka shpenzoni ju, Ai do të nxjerrë rezultatit e atij shpenzimi, dhe Ai është më i mirë prej të gjithë dhuruesve.

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ ۗ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ ۗ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٤٠﴾

41. Dhe kujtojeni ditën kur Ai do t'i tubojë

وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَكَةِ

¹⁴ Ajeti tregon qartë se as pasuria e as pozita e njeriut nuk janë ato mjete me anën e të cilave ai i afrohet Allahut, por janë vetëm besimi dhe veprat e mira që i japin njeriut një pozitë në oborrin e Allahut.

të gjithë ata dhe mandej engjëjve do t'u thotë: A këta ju adhuronin?

أَهْوَاءَ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٥١﴾

42. Ata (engjëjt) do të thonë: I shenjtë je Ti. Ti je Mbrojtësi ynë kundër tyre! Por, me të vërtetë, ata (mosbesimtarë) i adhuronin xhinët (qeniet e imagjinuara), dhe shumica prej tyre u besonin atyre.

قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَرَبُّنَا مِنْ دُونِهِمْ ۗ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ ۗ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾

43. Pra, do t'u thuhet (mosbesimtarëve): Sot s'do të keni mundësi t'i sillni dobi njëri-tjetrit e as t'i bëni dëm. Dhe Ne mizorëve do t'u themi: Shijojeni ndëshkimin e zjarrit që e mohonit ju.

قَالِيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا ۗ وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ﴿٥٣﴾

44. Dhe kur para tyre recitohen ajetet Tona të qarta, ata thonë: Ky nuk është tjetër, por vetëm një njeri i cili dëshiron t'ju largojë nga adhurimi i atyre qenieve, të cilat i adhuronin stërgjyshët tuaj. Dhe ata thonë se Ky (Kuran) nuk është tjetër, por vetëm një gënjeshtër e madhe që është trilluar. Dhe kur u vjen e vërteta mosbesimtarëve, ata thonë: Kjo (vërtetësia, feja Islame) nuk është tjetër, por vetëm një magji e hapët!

وَإِذَا تُلِيٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بِبَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدَّكُمْ عَمَّا كَانُ يَعْبُدُ آبَاؤَكُمْ ۗ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا أِفْكَ مُفْتَرَىٰ ۗ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ ۗ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٤﴾

45. Dhe Ne nuk u kemi dhënë atyre libra (hyjnorë), që t'i studiojnë (dhe të predikojnë në bazë të tyre), e as nuk kemi dërguar te ata ndonjë alarmues (Profet) para teje.

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كِتَابٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ ﴿٥٥﴾

46. Po ashtu edhe ata që kanë qenë para tyre, e patën përgënjeshtuar vërtetësinë,

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ وَمَا بَلَّغُوا

dhe këta nuk kanë as një të dhjetën e asaj (fuqie) që Ne u patëm dhënë të parëve të tyre. Mirëpo, edhe këta (megjithëse e kanë parë ndëshkimin e të parëve) i përgënjeshtroan Profetët e Mi. Pra, ata do të shohin se sa i tmerrshëm do të jetë rezultati i mosbesimit Tim.

47. Thuaj: Unë ju këshilloj vetëm se duhet të qëndroni për hir të Allahut dy nga dy dhe një nga një, e pastaj të mendoni thellë (do të realizoni se), ky koleg juaj (Profeti juaj) nuk është i çmendur. Ai është vetëm një alarmues që ju alramon nga një ndëshkim i rëndë.

48. Thuaj: Unë nuk kam kërkuar ndonjë shpërblim prej jush (për predikimet e mia), nëse kam kërkuar, e kam kërkuar për hir tuaj. Shpërblimi im është vetëm tek Allahu, dhe Ai është dëshmitar për çdo gjë.

49. Thuaj: Vërtet, Zoti im me anë të së vërtetës e copëton gënjeshtren. Dhe Ai e di shumë mirë të padukshmen.

50. Thuaj: Erdhi e vërteta e përsosur dhe gënjeshttra nuk ka fuqi të krijojë e as ta përsërisë atë (s'mund të krijojë asgjë, e as nuk e ringjallë atë).

51. Thuaj: Nëse jam në gabim, atëherë e keqja e gabimit tim është në dëmin tim; dhe nëse jam i përudhur, atëherë jam

مُعْشَارَ مَا آتَيْنَهُمْ فَكَذَّبُوا رَسُولِي^{٥٧}
 ۞ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ^{٥٨}

قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا
 لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفِرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا^{٥٧} مَا
 بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ^{٥٨} إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ
 لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ^{٥٩}

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ^{٥٧} إِنْ
 أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ^{٥٨} وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
 شَهِيدٌ^{٥٩}

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْفُذُ بِالْحَقِّ^{٥٧} عِلْمًا
 الْغُيُوبِ^{٥٨}

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَاطِلَ وَمَا
 يُعِيدُ^{٥٩}

قُلْ إِنْ ضَلَلْتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي^{٥٧}
 وَإِنِ اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحَىٰ إِلَيَّ رَبِّي^{٥٨} إِنَّهُ

vetëm për shkak të atij diktimi që Zoti im më dikton mua. Vërtet Ai është i Gjithdëgjueshëm dhe i Afërt!

سَمِيعٌ قَرِيبٌ ﴿٥١﴾

52. Sikur të shikoje atë gjendje kur këta do të tremben (nga frika e ndëshkimit të Zotit) dhe nuk do të kenë rrugë shpëtimi dhe do të kapen prej një vendi të afërt (do të zihen së shpejti dhe ti do të shohësh se sa frikacakë janë ata).

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فَرَغُوا فَلَا قُوَّةَ وَأَخَذُوا
مِّنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥٢﴾

53. Dhe do të thonë: Ne e besojmë këtë (Kuranin)! Po si mund ta përqafojnë besimin prej së largu (pasi janë larguar shumë nga besimi)?

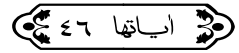
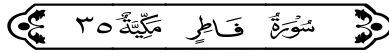
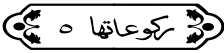
وَقَالُوا آمَنَّا بِهِ ۗ وَاللَّيْلُ لَهُمُ التَّنَاطُوشُ مِنْ
مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

54. Kurse më parë e kishin mohuar këtë dhe duke u ulur larg (vërtetësisë) thoshin me hamendje lidhur me të padukshmen (përringjallje).

وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ ۗ وَيَقْذِفُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٤﴾

55. Dhe do të vihet një pengesë ndërmjet tyre dhe ndërmjet dëshirave të tyre ashtu siç ngjau më parë ndaj atyre që ishin të ngjashëm me këta. Ata gjithnjë kanë qenë në një dyshim trishtues (po ashtu edhe këta).

وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فَعَلَ
بِأَشْيَاعِهِمْ مِّنْ قَبْلُ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ
مِّنْ مُّرِيبٍ ﴿٥٥﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut që është Krijuesi i qiejve dhe i tokës, i cili dërgon engjëjt duke i bërë mesazhbartës me nga dy, tre e katër krahë. Ai shton krijesën e tyre (engjëjve) sa të dojë. Vërtet, Allahu ka fuqi ndaj çdo gjëje.¹

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
جَاعِلِ الْمَلَائِكَةَ رُسُلًا أُولَىٰ أَجْنِحَةٍ
مَّثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبْعًا ۗ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا
يَشَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

3. Çfarëdo mirësie² ua dhuron Allahu njerëzve, nuk ka kush që ta pengojë atë, dhe atë mirësi që e ndal Ai, nuk ka kush që mund ta dhurojë përveç Atij, dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Mençur.

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا
مُمْسِكَ لَهَا ۗ وَمَا يُمْسِكُ ۗ فَلَا يُرْسِلُ لَهُ
مِنْ بَعْدِهِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

4. O ju njerëz, kujtojeni favorin e Allahut që ju dhuroi Ai. A ka ndonjë krijues (Zot) tjetër pos Allahut që ju furnizon juve nga qielli e nga toka? S'ka Zot tjetër që të adhurohet, por vetëm Ai. Pra, ku jeni duke bredhur?

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۗ
هَلْ مِنْ خَالِقِ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ۗ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ فَآلَىٰ
تُؤْفَكُونَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 46 ajete. Në Sure të mëparshme u ishte thënë myslimanëve se Allahu së shpejti do t'u dhurojë pushtet dhe bekime e shpërblime materiale, mirëpo ata nuk duhet t'i harrojnë mësimet e Kuranit dhe nuk duhet që të kredhen e angazhohen vetëm në dëfrime e në kënaqsi të kësaj bote, se do të kenë të njëjtin fat e përfundim, siç patën Bijtë e Israilit. Në këtë Sure u premtohet myslimanëve se nëse ata do t'i respektojnë dhe do t'i zbatojnë mësimet dhe këshillat e Kuranit, atëherë Allahu do t'u shpërblejë edhe më shumë. Mirëpo, ata duhet të mbajnë mend se Allahu është Gani (i pavarur), nëse ata nuk do ta respektojnë dhe nuk do ta zbatojnë Kuranin, do të privohen nga ndihma dhe nga përkrahja e Allahut.

¹ Kjo do të thotë se do të zbresin disa engjëj me attribute të ndryshme të Zotit. Fjala *Axhniha* (krahë) është simbol i fuqisë e i attributeve Hyjnore.

² Fjala është për udhëzimin e Zotit.

5. Dhe nëse të përgënjeshtrojnë ty, vërtet edhe para teje u përgënjeshtruan Profetët e Zotit. Dhe tek Allahu do të kthehen të gjitha çështjet për gjykim.

وَأِنْ يَكْذِبُواكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رَسُولٌ مِنْ قَبْلِكَ ۖ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝

6. O ju njerëz! Pa dyshim, premtimi i Allahut është i vërtetë. Pra, nuk duhet t'ju mashtrojë jeta e kësaj bote dhe as t'ju mashtrojë ndonjë mashtrues (shejtan) lidhur me Allahun.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمْ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ۖ وَلَا يَغُرَّكُمْ بِاللَّهِ الْعُرُورُ ۝

7. Vërtet, shejtani është armiku juaj, pra edhe ju duhet ta konsideroni atë armik. Ai i thërret ndjekësit e vet vetëm që ata të bëhen banorë të zjarrit.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا ۗ إِنَّمَا يَدْعُوا حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ۝

8. Ata që nuk e kanë pranuar besimin, do të kenë një ndëshkim të ashpër. Kurse ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira do të kenë falje dhe një shpërblim të madh.

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۗ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ۝

9. A mund të përudhet ai të cilit i është hijesuar keqbërësia e tij dhe e sheh si të mirë? Vërtet, Allahu e devijon nga rruga e drejtë atë kë do Ai, dhe e përudh atë kë do Ai. Pra, mos e shkatërro veten nga pikëllimi, Allahu e di shumë mirë atë që bëjnë ata.³

أَفَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا ۗ فَإِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ فَلَا تَذْهَبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ۝

10. Dhe Allahu është Ai që i dërgon erërat që i bartin retë dhe Ne i shpiem në një drejtim të një toke të thatë (shterpe), dhe

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا ۗ فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلَدٍ مَمِيَّتٍ فَلَحِيبِنَا بِهِ الْأَرْضُ

³ Ajeti flet rreth shqetësimit e brengës së Profetit që ushqen ai për shkak se njerëzit nuk e pranojnë besimin e vërtetë.

me anë të tyre e ngjallim tokën pas vdekjes së saj. Ja, kështu është ligji i Ringjalljes (njerëzore).⁴

11. Kush dëshiron (kërkon) nderin, le ta dijë ai se të gjitha nderet burojnë prej Allahut (Pra, duhet të kërkojë prej Tij). Tek Ai ngrihet fjala e mirë, dhe veprimi sipas besimit e lartëson atë. Ndërsa ata që bëjnë plane të këqija (kundër jush), do të kenë një ndëshkim të ashpër dhe planet e tyre do të shkatërrohen (e jo ju).

12. Dhe Allahu ju krijoi juve prej dheu, mandej prej sperme e mandej ju bëri çift. Dhe asnjë femër nuk mbetet shtatzënë e as nuk lind fëmijë, por sipas dijes së Allahut. Dhe askujt nuk i jepet jetë të gjatë e as nuk i shkurtohet jeta, por sipas një ligji. Kjo me të vërtetë është e lehtë për Allahun.⁵

13. Dhe s'mund të jenë të njëjtë dy dete: ⁶ njëri është i ëmbël e që ka ujë të pishëm, kurse tjetri është i njelmët dhe i idhët që e djeg (fytin). Mirëpo, megjithë këtë ju prej secilit hani mish të freskët dhe nxirrni stoli që i përdorni ju; dhe i shihni anijet se si lundrojnë duke i çarë valet e detit që të

بَعْدَ مَوْتِهَا ۖ كَذَلِكَ النُّشُورُ ۝

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا ۖ
إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ
الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ ۗ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ
لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۖ وَمَكْرُ أُولَٰئِكَ هُوَ
يَبُورُ ۝

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا ۗ وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ
وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۗ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ
وَلَا يُنْقَضُ مِنْ عُمْرِهِ إِلَّا فِي كِتَابٍ ۗ إِنَّ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ ۗ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٍ
سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ ۗ وَمِنْ كُلِّ
تَاكُونٍ لَحْمًا طَرِيًّا ۗ وَتَسْتَخْرِجُونَ حَلِيَّةً
تَلْبَسُونَهَا ۗ وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَازِرَ

⁴ Ringjallja këtu referon ringjalljen e një populli nga gjendja e tyre e degraduar.

⁵ Ajeti mban në vetvete një profeci se si një pikë sperme shndërrohet e zhvillohet në një qenie njerëzore, ashtu myslimanë të dobët e të varfër një ditë do të shndërrohen në një shoqëri të fuqishme.

⁶ Me dy dete kuptohen dy religjione, i vërtetë dhe ai që nuk është i vërtetë. Më hollësisht kemi shkruar në faqet e kaluara.

kërkoni dhuntitë e Allahut e që të bëheni mirënjohës.

لَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٧﴾

14. Allahu është Ai që e fut natën në ditë⁷ dhe ditën në natë. Ai i ka nënshtruar diellin dhe hënën në shërbim të njerëzimit, dhe secili prej tyre lëviz për një kohë të caktuar. Ky është Allah, Zoti juaj. Atij i takon tërë mbretëria, dhe ata që i thërrisni ju në vend të Allahut, nuk zotërojnë as pa një cipë e farës së hurmës,⁸

يُؤَيِّجُ التَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَيِّجُ النَّهَارَ فِي التَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلًّا يَجْرِئُ
لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ
الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا
يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿٨﴾

15. Nëse i thërrisni ju, ata nuk do ta dëgjojnë thirrjen tuaj; po nëse e dëgjojnë, prapë s'mund t'ju përgjigjen. Dhe në ditën e Kiametit ata do të mohojnë adhurimin tuaj ndaj tyre. Dhe askush s'mund të të informojë ty më mirë se ai që është i ditur (Allah e Muhammadi).

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ
سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلَا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ
خَيْرٍ ﴿٩﴾

16. O ju njerëz! Ju keni nevojë për Allahun dhe Allahu nuk ka nevojë për ju (ju jeni të varur prej Allahut). Ai është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdërueshëm.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ
هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿١٠﴾

17. Nëse dëshiron Ai, mund t'ju shkatërrojë të gjithë juve dhe të sjellë një krijesë të re.

إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١١﴾

18. Dhe një punë e tillë nuk është aspak e vështirë për Allahun.

وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿١٢﴾

⁷ Dita e përfaqëson fuqinë dhe prosperitetin, ndërsa nata rrënimin dhe degradimin.

⁸ Fjala *Kitmir* do të thotë: vija e hollë në mes të farës së hurmës ose cipa e farës së hurmës.

19. Dhe asnjë mëkatar nuk do të bartë mëkatin e tjetrit, dhe nëse njeri i shtypur nga mëkatet thërret dikë që ta bartë barrën e tij, ai nuk do ta bartë fare, edhe pse ai do të jetë i afërmi i tij. Ti i alarmon vetëm ata, të cilët i frikësohen fshehurazi Zotit të tyre dhe falin Namazin. Dhe kush e pastron veten e pastron veten dhe vetëm për të mirën e vet, dhe tek Allahu do të kthehen të gjithë.

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ وَإِن تَدْعُ مُثْقَلَةٌ إِلَىٰ جِلْهَا لَا يَحْمِلُ مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۗ إِنَّمَا تُنذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۗ وَمَن تَزَكَّىٰ فَإِنَّمَا يَتَزَكَّىٰ لِنَفْسِهِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

20. I verbëri dhe ai me sy s'mund të jenë të barabartë,

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

21. As errësira dhe drita,

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢١﴾

22. As hija dhe vapa,

وَلَا الظُّلُّ وَلَا الْحَرُورُ ﴿٢٢﴾

23. E as s'mund të jenë të barabartë i gjalli dhe i vdekuri. Vërtet, Allahu i mudëson atij të dëgjojë, kënd e do Ai. Dhe ti s'mund t'u mundësosh të dëgjojnë atyre që janë në varre.⁹

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا أَنتَ بِمُسْمِعٍ مَّن فِي الْقُبُورِ ﴿٢٣﴾

24. Ti je vetëm një alarmues i hapët.

إِن أَنتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾

25. Ne të kemi dërguar ty me vërtetësi absolute dhe si bartës i lajmeve të gëzueshme dhe si një alarmues. Dhe s'ka kaluar asnjë popull që s'pati ndonjë alarmues.

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا ۗ وَإِن مِّن أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٥﴾

⁹ Besimtarët u quajtën të gjallë, sepse ata duke e pranuar vërtetësinë, e morën një jetë të re, ndërsa mosbesimtarët u quajtën të vdekur, sepse duke e hedhur poshtë vërtetësinë, e pranuan për vete vdekjen shpirtërore.

26. Dhe nëse të përgënjeshtrojnë ty (nuk është gjë e çuditshme), se ata që ishin para tyre i përgënjeshturuan edhe Profetët e tyre. Ata u erdhën me Shenja të hapura dhe me disa Skripte e me një Libër të ndritshëm.

وَأِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ ۖ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
وَالزُّبُرِ وَالكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿٢٦﴾

27. Mandej (pasi i refuzuan), i shkatërrova ata që ishin mosbesimtarë, dhe sa i tmerrshëm ishte rezultati i mohimit Tim!

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِي ﴿٢٧﴾

28. A nuk e sheh ti se Allahu lëshon ujë prej qiellit (resë), dhe me anë të tij Ne nxjerrim frute me ngjyra të llojllojshme, dhe ka edhe male me ngjyra të ndryshme, të bardha e të kuqe, dhe ka edhe të atilla që janë të zeza!¹⁰

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهَا وَمِنَ
الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهَا
وَغَرَائِبٌ سُودٌ ﴿٢٨﴾

29. Po edhe nga njerëzit e nga insektet e nga kafshët ka të ngjyrave të ndryshme. Por, prej robëve të Allahut vetëm ata i frikësohen Allahut, të cilët janë dijetarë. Vërtet, Allahu është i Plotfuqishëm dhe Mëkatfalës.

وَمِنَ النَّاسِ وَالذَّوَابِّ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ
أَلْوَانُهُ كَذَلِكَ ۗ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ
الْعُلَمَاءُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿٢٩﴾

30. Vërtet, ata që e lexojnë Librin e Allahut dhe falin Namazin dhe shpenzojnë fshehurazi dhe haptazi prej asaj që Ne u kemi dhuruar, e kërkojnë një tregti që kurrë nuk do të falimentojë.¹¹

إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ
تِجَارَةً تَنْتَبَهُونَ ﴿٣٠﴾

¹⁰ Ajeti tregon se kur bie shi mbi tokën e thatë ajo mbin frute ngjyrash e shijesh të ndryshme. Ujë i shiut është një, por jep rezultate të ndryshme. Ashtu është puna me ujin qiellor, diktimi hyjnor, të cilin Kurani e pagëzon me emrin ujë. Kur vjen diktimi hyjnor, njerëzit fitojnë dobi në mënyra të ndryshme, sipas tokës së zemrave e sipas metodës së pranimit të tij.

¹¹ Këto janë atributet e atyre dijetarëve që u përmenden në ajetin e kaluar

31. Me qëllim që Allahu t'u japë shpërblimin e plotë të tyre edhe do t'u shtojë nga mirësia e Tij. Vërtet, Ai është shumë Mëkatfalës dhe Çmues (e çmon bamirësin).

لِيُوَفِّيَهُمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّن فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣١﴾

32. Dhe ajo që Ne të kemi diktuar ty nga Kurani është e vërtetë dhe do të vërtetohet dhe vërteton atë (diktim) që erdhi para tij. Vërtet, Allahu është i Gjithdijshëm ndaj robëve të Tij dhe i sheh veprat e tyre.

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٣٢﴾

33. Pastaj Ne i kemi bërë trashëgimtarë të Librit ata prej robëve Tanë, të cilët i kemi zgjedhur Ne. Pra, ka disa prej tyre të cilët bëjnë mizori ndaj vetvetes, dhe disa prej tyre janë të atillë që e ndjekin (zgjedhin) rrugën e mesme; kurse disa prej tyre janë ata që me lejen e Allahut dalin të parët për vepra të mira, e kjo është, pa dyshim, dhuntia e madhe (e Allahut).¹²

ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ مُّقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ إِذِنَ اللَّهُ لَهُ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٣٣﴾

34. Shpërblimi i kësaj pozite do të jenë kopshtet e amshueshme, ku do të hyjnë ata e ku do të stolisen me byzylykë ari e margaritari dhe ku petkat e tyre do të jenë prej mëndafshi.

جَنَّاتٍ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجَلِّونَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٣٤﴾

35. Dhe ata do të thonë: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili e largoi prej nesh brengën tonë. Vërtet, Zoti ynë fal shumë dhe çmon shumë (bamirësin).

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزْنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٣٥﴾

¹² Një besimtar gjatë zhvillimit të tij shpirtëror kalon nëpër faza të ndryshme. Në fazën e parë ai bën një luftë kundër epsheve të veta dhe e mbron veten nga veprat e këqija. Në fazën e dytë ai përparon gradualisht nga caku i tij, kurse në fazën e tretë progresi dhe evolucioni i tij merr një hov të shpejtë e të çuditshëm.

36. Ai (Allahu) nga mirësia e Tij na vendosi në vendbanimin e amshueshëm, ku s'kemi kurrfarë mundimi e as lodhje.

الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ ۗ لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نُصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا لُغُوبٌ ﴿٣٦﴾

37. Por ata që nuk besuan, do t'i djegë zjarri i xhehenemit. Nuk do të dekretohet për ta që të vdesin e as nuk do t'u lehtësohet ndëshkimi. Kështu Ne e ndëshkojmë çdo njeri mosmirënjohës.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ ۗ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفَ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا ۗ كَذَٰلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿٣٧﴾

38. Dhe ata do të klithin (në Xhehenem): O Zoti ynë, nxirrna prej xhehenemit se ne do të bëjmë vepra të mira, ndryshe nga ajo që ne bënim (në jetën e mëparshme)! Allahu do t'u thotë: A, nuk ju dhamë jetë aq të gjatë saqë kush donte e pranonte këshillën, ta pranonte atë? Po ashtu erdhën edhe te ju Alarmues. Pra, shijojeni ndëshkimin, se për mizorët s'ka ndihmëtar!

وَهُمْ يَصْطَرِحُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ ۗ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ ۗ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَاصِرٍ ﴿٣٨﴾

39. Vërtet, Allahu e di të fshehtën e qiejve e të tokës dhe Ai e di mirë edhe atë që është në zemrat (e njerëzve).

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٩﴾

40. Allahu është Ai që ju bëri pasardhësit e të parëve në Tokë. Pra ai që nuk e pranon besimin do të pësojë konsekuencën e mosbesimit të vet. Mosbesimi i mosbesimtarëve nuk u shton në sy të Zotit të tyre vetëm se zemërimin, dhe mosbesimi i tyre nuk u shton atyre vetëm në humbje.

هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ ۗ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ ۗ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتًا ۗ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرَهُمْ إِلَّا خَسَارًا ﴿٤٠﴾

41. Thuaj: Më tregoni rreth Zotave tuaj, të

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ

cilët i adhuroni në vend të Allahut? E nëse nuk shihen ata, atëherë më tregoni se çfarë kanë krijuar ata në tokë? Ose a mos kanë pjesë ata në krijimin e qiejve, ose mos u kemi dhënë atyre ndonjë libër që të kenë ndonjë argument në të? Jo, por mizorët nuk i premtojnë njëri-tjetrit diçka tjetër, përveç mashtrimit.

42. Vërtet, Allahu i mban qiejt e tokën që të mos devijohen nga pozita e tyre. Dhe nëse devijohen, s'ka kush, pos Atij, që mund t'i mbajë. Ai është shumë i përmbajtur dhe fal shumë.¹³

43. Dhe ata përbetohen fort në emër të Allahut se nëse u vjen ndonjë alarmues, do ta ndjekin hidajetin më mirë se çdo popull tjetër. Por kur u erdhi një alarmues, ardhja e tij nuk u shtoi atyre pos urrejtje.

44. Sepse ata dëshironin të bëheshin krenarë nëpër tokë dhe bënë plane të këqija. Por plani i keq nuk godet askënd tjetër pos atyre që e kurdisin. Pra, a mos janë duke pritur sjelljen (e Zotit) që u shfaq ndaj të parëve (u dënuan). Dhe ti kurrë nuk do të shohësh ndryshim në ligjin e Zotit e as nuk do të shohësh ndonjë devijim në të.

45. A nuk kanë bredhur nëpër tokë (që të shihnin) se sa i tmerrshëm ishte

مَنْ دُونِ اللَّهِ ۗ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ
الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ ۚ أَمْ
آتَيْنَهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَاتٍ مِّنْهُ ۚ بَلْ
إِن يَّعِدُّ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا ۝٤١

إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ
تَزُولَا ۗ وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ
مِّنْ بَعْدِهِ ۗ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ۝٤٢

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن جَاءَهُمْ
نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنْ أَحَدَى الْأُمَمِ ۚ
فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ۝٤٣

اسْتَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ ۗ وَلَا
يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ ۗ فَهَلْ
يَنْظُرُونَ إِلَّا سُنَّتَ الْأَوَّلِينَ ۚ فَلَنْ تَجِدَ
لِسُنَّتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۗ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّتِ اللَّهِ
تَحْوِيلًا ۝٤٤

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ

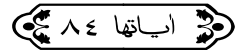
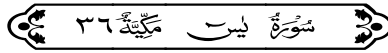
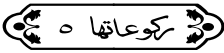
¹³ Të dyja sistemet, qiellor dhe ai tokësor, funksionojnë me harmoni plotë e pa u devijuar fare. Kjo harmoni argumenton ekzistencën e Zotit, që është i denjë të adhurohet.

përfundimi i atyre, që ishin para tyre, megjithëse ata kanë qenë më të fuqishëm se këta. Asgjë në qiej e në tokë nuk mund ta mposhtë Allahun të kryejë punën e Tij. Vërtet, Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Gjithëfuqishëm.

46. Dhe nëse Allahu dëshironte t'i zërë njerëzit sipas veprave të tyre të këqija, nuk do ta linte mbi faqen e dheut asnjë gjallesë, por Ai u jep afat deri në një kohë të caktuar, dhe kur vjen afati i tyre i caktuar, vërtetohet se Allahu i sheh mirë robët e Tij.

كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ
شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ
عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿٥٦﴾

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ
عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَ لَكِنْ يُؤَخَّرُهُمْ
إِلَىٰ آجَلٍ مُّسَمًّى ۚ فَاِذَا جَاءَ آجَلُهُمْ فَانَ
عَالِمٌ بِاللَّهِ كَانَ عِبَادَهُ بَصِيرَاتٍ ﴿٥٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Ja Sinë (o njeri i përsosur)!¹

يَسَّ ۝

3. E paraqesim për dëshmi Kuranin plot urtësi (se je njeri i përsosur).²

وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ۝

4. Se ti, pa dyshim, (o Muhammad) je prej Profetëve.

إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝

5. Dhe je në rrugë të drejtë.³

عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝

6. Ky Kuran është zbritur prej Zotit të Fuqishëm dhe të Mëshirshëm.

تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ۝

7. Me qëllim që t'i alarmosh ata, stërgjyshët e të cilëve nuk u alarmuan, dhe për këtë arsye ata rrinë të pakujdesshëm.

لِتُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤَهُمْ فَهُمْ

غٰفِلُونَ ۝

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 84 ajete. Në Sure të mëparshme është thënë se Allahu që është Krijuesi i universit i plotëson, përveç nevojave materiale të njeriut, edhe nevojat dhe kërkesat e tij morale dhe shpirtërore. Për këtë qëllim Ai i zgjedh robët e Vet në çdo popull dhe i ngarkon me diktim Hyjnor. Në këtë Sure Allahu i drejtohet H. Muhammedit s.a.v. duke e quajtur *Ja Sinë* (Njeriu i përsosur) dhe atë e bëri profet për tërë njerëzimin. Duke i përmendur H. Musain a.s. dhe H. Isain a.s., lajmërohet se në të ardhmen kur bota do ta mohojë Vahin (diktimin e Allahut), atëherë një reformator do të paraqitet dhe do t'i ftojë njerëzit në drejtim të Allahut dhe të Profetit të Tij, H. Muhammedit s.a.v.s.

¹ O njeri i përsosur! Fjala është për Profetin e Shenjtë s.a.v.s.

² Argumenti më i mirë dhe më efektiv për vërtetimin e misionit të Profetit të Shenjtë është vetë Kurani.

³ Rruga e Profetit të Shenjtë është ajo rrugë e vetme që e shpie njeriun drejt Zotit.

8. Vërtet, pohimi ynë kundër shumicës së tyre u vërtetua, andaj ata nuk do ta pranojnë besimin.

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٨﴾

9. Ne u kemi vënë në qafat e tyre prangat që u arrinin deri në mjekërat (gushat) e tyre, kështu ata (për t'u liruar nga dhembja) i mbajnë lart kokat e tyre.⁴

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُّقْمَحُونَ ﴿٩﴾

10. Dhe Ne e kemi vënë një pengesë para tyre dhe një pengesë mbrapa tyre dhe Ne i kemi mbuluar ata, pra s'mund të shohin.⁵

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنُهُم فَهُمْ لَا يَبْصُرُونَ ﴿١٠﴾

11. Është e njëjtë për ta qoftë t'i alarmosh ose të mos i alarmosh, ata nuk do ta pranojnë besimin.

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

12. Ti mund ta alarmosh vetëm atë, që e pranon këshillën dhe që i frikësohet Zotit të Mëshirshëm, kur është vetëm (në vetmi). Pra, jepi lajm të gëzueshëm atij për falje dhe për një shpërblim të mirë.

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ ﴿١٢﴾ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ ﴿١٣﴾

13. Vërtet, Ne i ngjallim të vdekurit dhe i shkruajmë veprat e tyre që i bëjnë dhe gjurmët e tyre dhe çdo gjë Ne e kemi shkruar në një Libër të hapët.⁶

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ ۚ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٤﴾

⁴ Ajeti tregon se derisa nuk vjen ndonjë Sheriat, njerëzit jetojnë nën barrën e prangave të zakoneve e të kostumeve të vetëfabrikuara dhe kridhen aq shumë në to, saqë nuk u duket asgjë dhe nuk janë në gjendje ta realizojnë të vërtetën.

⁵ Janë të rrethuar nga të gjitha anët me zakone e tradita të rënda të shoqërisë, dhe s'janë në gjendje të mendojnë.

⁶ Fjala Imam do të thotë: lider, udhëheqës, model a një shembull, skript religjioz e rrugë etj (Lane).

14. Përmendu atyre gjendjen e banorëve të një fshati,⁷ kur atyre u erdhën Profetët.

وَأُصْرِبَ لَهُمْ مَثَلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ
جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٧﴾

15. Kur Ne kemi dërguar tek ata dy Profetë,⁸ mirëpo ata i përgënjeshtuan që të dy. Atëherë, Ne i përforcuam me një të tretë⁹ dhe ata u thanë: Ne jemi të dërguar te ju si Profet.

إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزْنَا
بِثَالِثٍ فَقَالُوا إِنَّا إِلَيْكُمْ مُّرْسَلُونَ ﴿٨﴾

16. Ata u përgjigjën: Ju nuk jeni tjetër veçse njerëz si ne dhe Zoti i Mëshirshëm nuk ju ka diktuar asgjë, ju vetëm po gënjeni.

قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ
الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ لَّ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا
تَكْذِبُونَ ﴿٩﴾

17. Ata thanë: Zoti ynë e di se ne me të vërtetë jemi të dërguar te ju.

قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ ﴿١٠﴾

18. Dhe detyra jonë është vetëm t'ju përcjellim haptazi mesazhin.

وَمَا عَلَيْنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾

19. Mosbesimtarët thanë: Vërtet, ne e shohim të kobshme (ogurzi) ardhjen tuaj te ne, dhe nëse nuk do të tërhiqeni ju, ne do t'ju gurëzojmë dhe do të përjetoni një ndëshkim të dhembshëm prej duarve tona.

قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَ إِنْ لَمْ تَنْتَهُوا
لَنَرْجِمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُم مِّنَّا عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٢﴾

20. Ata (Profetët) thanë: Ogurzi juaj është me ju (kudo që të jeni ju do të përjetoni rezultatit e asaj). A do ta mohoni, edhe

قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ ط إِنْ ذُكِّرْتُمْ
بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿١٣﴾

⁷ Fjala *kerja* do të thotë: fshat a qytet. Përdoret edhe për botën. Ose referon Mekken.

⁸ Musai e Isai ose Ibrahim i Ismaili.

⁹ Profet Muhammed s.a.v.s.

pse këshilloheni mirë? Jo, por ju jeni një popull keqbërës që i ka kaluar të gjithë kufijtë.

21. Dhe nga ana e largët¹⁰ e qytetit erdhi një njeri¹¹ duke vrapuar dhe tha: O populli im, ndiqni Profetët!¹²

وَجَاءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ
يَقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ ﴿١١﴾

22. Ndiqni ata të cilët nuk kërkojnë prej jush ndonjë shpërblim dhe që janë të përudhur!

اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ
مُهْتَدُونَ ﴿١٢﴾

¹⁰ Fjalët *nga ana e largët e qytetit* referojnë një vend të largët prej Qendrës së Islamit

¹¹ *Një njeri* referon Masihun e Premtuar, për ardhjen e të cilit ka lajmëruar Profeti i Shenjtë.

¹² Kjo tregon se ai Masihu i Premtuar do ta përhapë fenë Islame me një hov të ri.

KAP XXIII

23. E ç'kam unë që të mos e adhuroj Atë, i cili më krijoi mua dhe te i cili do të ktheheni (edhe) ju të gjithë.

وَمَا لِي لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٢٣﴾

24. A mund të zgjedh zota të tjerë pos Atij? Nëse Zoti i Mëshirshëm do të më godasë me ndonjë të keqe, atëherë ndërmjetësimi i tyre (zotava të gënjeshtërt) nuk do të më sjellë ndonjë dobi, e as s'do të mund të më shpëtojë.

ءَأَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْ يُرِدَّنِي الرَّحْمَنُ
بُصْرًا لَأَتَّعِنَ عَنِّي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا وَلَا
يُنْقِذُونِ ﴿٢٤﴾

25. Nëse veproj kështu, atëherë unë me siguri do të jem në një gabim të hapët.

إِنِّي إِذَا لَفِئْتُ صَلًّا مُبِينٍ ﴿٢٥﴾

26. Unë e besova Zotin tuaj, pra më dëgjoni mua!

إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمِعُونِي ﴿٢٦﴾

27. Atij i është thënë: Hyr në Parajsë! Ai tha: Ah, sikur ta dinte populli im (përfundimin tim)!

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ ۗ قَالَ يَلَيْتَ قَوْمِي
يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

28. Se si Zoti im më fali mua dhe më bëri mua prej të nderuarve!

بِمَا غَفَرَنِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ
الْمُكْرَمِينَ ﴿٢٨﴾

29. Dhe Ne, pas tij, nuk kemi zbritur ndonjë ushtri nga qielli kundër popullit të tij, e as që do të zbresim ndonjë ushtri të tillë.

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ
مِنَ السَّمَاءِ ۖ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿٢٩﴾

30. Por, u erdhi një ndëshkim i tmerrshëm në formë të një britme dhe u bënë të shuar (si hiri).

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
خُمِدُونَ ﴿٣٠﴾

31. Vaj për njerëzit! Nuk u vjen ndonjë profet, por ata fillojnë të tallen me të dhe e nënçmojnë atë!

يَحْسِرَةٌ عَلَى الْعِبَادِ ۚ مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٣١﴾

32. A nuk e kanë parë ata se sa popuj i kemi shkatërruar Ne para tyre, dhe ata nuk u kthyen më!

أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe të gjithë ata do të prezantohen para Nesh.

وَأَنْ كُلُّ لَمَّا جَمِيعٌ ۖ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe toka e vdekur është një Shenjë për mosbesimtarët. Ne e ringjallëm atë tokë dhe nxorëm prej saj drith nga i cili hanë ata.

وَآيَةٌ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ ۚ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe në të kemi mbjellë kopshte hurmash e rrushi dhe në të kemi shpërthyer burime të rrjedhshme.

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجْرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٥﴾

36. Që ata të mund të hanë nga frutat e saj, dhe duart e tyre nuk i kanë mbjellë ato kopshte, por jemi Ne që i kemi mbjellë. Pra, a nuk do të jenë mirënjohës?

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ ۚ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ ۖ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

37. I Shenjtë është Ai (Allah) i cili krijoi çifte nga të gjitha llojet, nga çka mbin toka e nga vetë ata dhe prej asaj çka nuk e dinë ata.

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُثْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe për ta është një Shenjë edhe nata prej së cilës e nxjerrim ditën, pas së cilës ata kridhen në errësi.

وَآيَةٌ لَهُمُ اللَّيْلُ ۚ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe dielli udhëton në vendin e tij të caktuar. Ky është dekreti i Zotit të Fuqishëm dhe të Gjithëdijshëm.

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ۗ ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ۝٣٩

40. Edhe hënës Ne i kemi caktuar fazat, derisa kthehet në trajtën e një dege të vjetër hurme.¹³

وَالْقَمَرَ قَدْرَهُ ۗ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ۝٤٠

41. As dielli nuk mund ta arrijë hënën e as nata s'mund ta arrijë ditën. Po secili udhëton në orbitën e caktuar.

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ ۗ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ۝٤١

42. Dhe për ta është edhe kjo një Shenjë se Ne pasardhësit e tyre i bartim në anije të mbushura plot.

وَآيَةٌ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَسْجُونِ ۝٤٢

43. Dhe Ne do të krijojmë për ta mjete të tjera udhëtimi.¹⁴

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ۝٤٣

44. Dhe po të dëshirojmë Ne, mund t'i përmbytim ata, atëherë askush s'do ta dëgjojë lutjen e tyre e as nuk do të shpëtohen.

وَإِنْ لَشَاءُنَا نُغْرِقُهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُونَ ۝٤٤

45. Pos mëshirës Sonë, dhe ata do të kënaqen (në këtë botë) për një kohë të caktuar.

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ۝٤٥

46. Dhe kur u thuhet atyre: Mbani frikën e Zotit në ato çështje që janë para

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا

¹³ Kur del hëna e re, ajo duket si dega e një palme.

¹⁴ Kjo ishte një profeci e dhënë para 1400 vjetësh, e që u plotësua sot. Në të kaluarën njeriu udhëtonte me deve, me gomarë e me kafshë të tjerë, por sot doli treni, avioni dhe mjete të tjera udhëtimi.

jush dhe që janë mbrapa jush që të mëshiroheni (mirëpo ata nuk u vënë veshin këshillave).¹⁵

خَلَّفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥﴾

47. Dhe kurdoherë që u vjen ndonjë Shenjë prej Shenjave të Zotit të tyre, ata ia kthejnë shpinën.

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٧﴾

48. Dhe kur u thuhet atyre: Shpenzoni prej asaj (pasurie) që Allahu ju fali, ata që janë mosbesimtarë, besimtarëve u thonë: A t'i ushqejmë ata të cilët, sikur të donte Allahu, do t'i ushqente Ai vetë? Ju jeni në gabim të hapur.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ نُويسَاءُ اللَّهِ أَطْعَمَهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٨﴾

49. Dhe ata thonë: Tregona se kur do të plotësohet premtimi (ndëshkimit), po që se jeni të vërtetë.

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٩﴾

50. Ata janë duke pritur vetëm një britmë (ndëshkim) të papritur që do t'i zëjë ata kur do të jenë të zënë në grindje (polemikë).¹⁶

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٥٠﴾

51. Atëherë ata nuk do të jenë në gjendje të shkruajnë testamentin e as nuk do të kthehen në familjet e tyre.

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥١﴾

52. Dhe do t'i fryhet Surit (trumbetit) dhe ata duke dalë prej varreve do të prezantohen me vrap para Zotit të tyre.

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥٢﴾

¹⁵ Duhet të pendoheni për të kaluarën e të bëni lutje për të ardhmen.

¹⁶ Ndëshkimi vjen me aq shpejtësi e befasi sa që nuk do të kenë kohë ta shprehin dëshirën e tyre të fundit.

53. Do t'i thonë (njëri-tjetrit): Të mjerët ne! Kush na ngrii nga varret tona? Ky është ai premtim që Zoti i Mëshirshëm pat bërë me ne, dhe po ashtu edhe Profetët kanë thënë të vërtetën.

قَالُوا يُولَيْنَا مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۗ هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٣﴾

54. Kjo do të jetë vetëm një britmë dhe (si rezultat i kësaj) të gjithë ata befas do të paraqiten para nesh.

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُحْضَرُونَ ﴿٥٤﴾

55. Atë ditë askujt nuk do t'i bëhet e padrejtë dhe ju do të shpërbleheni vetëm sipas veprave tuaja.

فَالْيَوْمَ لَا تُظَلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْرَمُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾

56. Vërtet, atë ditë banorët e xhenetit do të kënaqen nga aktivitetet e tyre (do të jenë të angazhuar atë ditë në përkujtimin e Allahut)

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فُكَّهُونَ ﴿٥٦﴾

57. Ata dhe shoqet e tyre do të jenë nën hijet e këndshme (të mëshirës së Zotit), duke u mbështetur në kolltukë.

هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرَآئِكِ مُتَكِنُونَ ﴿٥٧﴾

58. Aty (në xhenet) do të kenë pemë dhe ç'do të dëshirojnë.

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٥٨﴾

59. Ata do të kenë selam, përshëndetje, prej Zotit të Mëshirshëm.

سَلَامٌ قَوْلًا مِّن رَّبِّ رَحِيمٍ ﴿٥٩﴾

60. Dhe Zoti do të thotë: O ju fajtorë, ndahuni ju sot prej besimtarëve.

وَأَمَّا زُورَ الْيَوْمِ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٦٠﴾

61. O ju bijtë e Ademit, a nuk ju këshillova që të mos adhuronit shejtanin se ai, me të vërtetë, është armiku juaj i hapët.

أَلَمْ أَعْهَدْ لَكُمْ يَبْنَىٰ أَدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ ۗ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦١﴾

62. Dhe që të Më adhuronit vetëm Mua, se kjo është rruga e drejtë.

وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

63. Vërtet, ai (Shejtani) i ka shkatërruar shumë njerëz para jush. Përse, pra, ju nuk kuptoni.

وَلَقَدْ أَصَلَّ مِنْكُمْ جِبَلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

64. Vështroni, ky është ai xhehenem që ju premtuhej.

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٤﴾

65. Hyni sot në të, për shkak se ju mohoni çdo realitet.

إِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٥﴾

66. Sot, Ne do t'i vulosim gojët e tyre dhe duart e tyre do të flasin me Ne dhe këmbët e tyre do të dëshmojnë kundër veprave të tyre.

الْيَوْمَ نَخِمْ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٦﴾

67. Dhe po të dëshironim Ne, mund t'i verbonim sytë e tyre, mandej ata do të ecin verbërisht në kërkimin e një rruge. Mirëpo si mund të shohin në këtë gjendje rrugën e vërtetë.

وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَأَلَىٰ يُبْصِرُونَ ﴿٦٧﴾

68. Dhe po të dëshironim Ne, do t'i shkatërronim në vendin e tyre, mandej ata nuk do të kishin mundësi të shkonin përpara e as mbrapa.

وَلَوْ نَشَاءُ لَمَسَخْنَاهُمْ عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ فَمَا عَسَاطَعُوا مُضِيًِّّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٨﴾

69. Dhe atij të cilit Ne ia zgjasim jetën, ia zvogëlojmë gradualisht aftësitë e tij fizike. A nuk marrin vesh?

وَمَنْ تُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٩﴾

70. Ne nuk ia mësuam atij (Muhammadit) krijimtarinë poetike e as

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ

që i ka hije të jetë poet. Ky (Kurani) është vetëm një këshillë dhe është një libër shumë i lexueshëm, që flet me argumente të qarta.¹⁷

إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُّيمِنٌ ﴿١٧﴾

71. Që ta alarmojë atë që është i gjallë¹⁸ dhe që të plotësohet dekreti i Allahut lidhur me mosbesimtarët.

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿١٧﴾

72. A nuk shohin se ndër krijesat Tona, që për hir të tyre i kanë krijuar Duart Tona, janë edhe bagëti, të cilave këta u bëhen pronarë!

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلَتْ أَيْدِينَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ ﴿١٧﴾

73. Dhe Ne i kemi nënshtruar për ta ato (kafshë), pra disa pre tyre përdoren për hipje, ndërsa prej disave hanë ata.

وَذَلَّلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُفُونَ ﴿١٧﴾

74. Dhe ato kanë edhe dobi të tjera dhe pije (japin qumësht). A, prapë, nuk do të dalin mirënjohës!

وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ وَمَشَارِبٌ ۖ أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿١٧﴾

75. Por ata i kanë marrë për vete Zota të tjerë, në vend të Allahut, me shpresë se do të ndihmohen prej tyre.

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ إِلَهَةً لَعَلَّهُمْ يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

76. Por ata (Zota) nuk janë në gjendje t'i ndihmojnë. Përkundrazi, ata të gjithë së bashku, duke u bërë një ushtri, do të dëshmojnë kundër tyre.

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ ۖ وَهُمْ لَهُمْ جُودٌ مُّحْضَرُونَ ﴿١٧﴾

¹⁷ Profetët e Zotit nuk janë poetë, sepse poetët ëndërrojnë dhe ndërtojnë kështjella ajri, ndërsa Profetët e Zotit kanë para tyre një qëllim e një ideologji të lartë. Mirëpo, kjo nuk do të thotë se çdo poet ose çdo lloj poezie është e keqe dhe e paqëllimtë.

¹⁸ Shpirtërisht i gjallë.

77. Pra ty mos të brengosin thëniet e tyre. Vërtet, Ne dimë çka mbajnë ata të fshehtë dhe çka zbulojnë.

فَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يَسْرُونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾

78. A nuk e di njeriu se Ne e kemi krijuar atë prej një pikë uji (sperme)! Por, kur lind ai, bëhet grindavec i rreptë.

أَوَلَمْ يَرَ الْإِنْسَانَ أَنَّا خَلَقْنَاهُ مِنْ نُطْفَةٍ
فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٧٨﴾

79. Dhe fillon të fabrikojë shembuj rreth Qenies Sonë dhe e harron krijimin e vet. Ai fillon të thotë: Kush mund t'i ringjallë eshtrat, kur do të kalben ato?

وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَوَسَّى خَلْقَهُ ۗ قَالَ
مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٩﴾

80. Thuaj: I ringjall Ai që i krijoi herën e parë; dhe Ai e di mirë gjendjen e çdo krijese.

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ۗ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٨٠﴾

81. Ai (Zot) që e prodhoi për ju zjarrin prej drurit të gjelbër dhe ju prej tij ndizni (zjarrin).

الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا
فَإِذَا أَنْتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨١﴾

82. A nuk ka fuqi Ai (Zot), i cili i ka krijuar qiejt e tokën, të krijojë krijesa si ato? Po. Dhe Ai, pa dyshim, është Krijuesi madhështor dhe i Gjithëdijshëm.

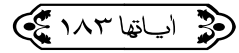
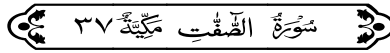
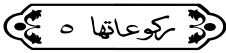
أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ ۚ بَلَىٰ ۚ وَهُوَ
الْخَلْقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٢﴾

83. Vërtet, kur dëshiron dhe vendos të bëjë diçka, urdhëri i Tij është vetëm t'i thotë: Bëhu, dhe ajo bëhet (fillon procesi i krijimi të saj).

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ
فَيَكُونُ ﴿٨٣﴾

84. Pra, I Shenjtë është Ai në dorën e të cilit është sundimi i të gjitha gjërave dhe te Ai do të ktheheni ju të gjithë.

فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ
وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٤﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Unë i paraqes për dëshmi ata (sehaba ose ushtri) të radhitur (kundër armiqve të Islamit).¹

وَالصَّفَّاتِ صَفًّا ①

3. Që i qortojnë ashpër keqbërësit,

فَالزُّجَرِيتِ زَجْرًا ①

4. Dhe që e recitojnë përkujtuesin Kuranin,

فَالثَّلَاثِيتِ ذِكْرًا ①

5. Vërtet, Zoti juaj është vetëm Një

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ①

6. Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që është në mes të tyre dhe është Zoti i të gjitha lindjeve (i vendeve dritëdhënëse).

رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَسَارِقِ ①

7. Vërtet, Ne e kemi stolitur qiellin e kësaj bote me anë të yjeve.

إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِرِيَّةٍ الْكَوَاكِبِ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 183 ajete. Në Sure të mëparshme Allahu duke e quajtur Muhammedin Njeri të përsosur, deklaroi se i është dhënë atij Kurani, mësimet e përsosura të të cilit vlejnë për tërë njerëzimin deri në Ditën e Kiametit. Në fillim të kësaj Sureje bëhet fjala se ky njeri i përsosur (H. Muhammedi s.a.v.) me anë të mësimëve dhe me anë të praktikës së vet do të korrë sukses në formimin e një Xhemati anëtarësh të devotshëm, të cilët me hov dhe me vullnet të vetëmohueshëm do ta përhapin fenë Islame, duke e flijuar jetën e tyre dhe duke bërë sakrifica të mëdha financiare. Po kështu përmendet jetëshkrimi i shumë profetëve, që na tregojnë se të gjithë profetët gëzuan përkrahjen dhe ndihmën e Zotit, kurse dështuan kundërshtarët e tyre. Ashtu edhe profeti H. Muhammedi s.a.v. do të triumfojë dhe armiqet e ti do të dështojnë.

¹ Fjala është për es-habët e Profetët të Shenjtë

8. Dhe Ne e kemi ruajtur prej çdo shejtani rebel.

وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ۝٨

9. Ata (Shejtanë rebelë) s'do të mund të dëgjojnë fjalën e qenieve të larta² dhe ata nga çdo anë qëllohen me gurë (goditen me ndëshkim)-³

لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَاِ الْأَعْلَىٰ وَيُقَذَّفُونَ
مِّنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝٩

10. Me kamxhikë dhe për ta ka një ndëshkim të përhershëm.

دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۝١٠

11. Përveç atij që e rrëmben vjedhurazi diçka, atë e ndjek një flakë.

إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ
ثَاقِبٌ ۝١١

12. Pra, pyeti ata se a është vështirë krijimi i tyre ose krijimi i planeteve? Ne i kemi krijuar ata prej një balte ngjitëse.

فَأَسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مِّنْ خَلْقًا ۗ إِنَّا
خَلَقْنَاهُمْ مِّنْ طِينٍ لَّازِبٍ ۝١٢

13. E vërteta qëndron në faktin se ti gëzohet pa masë (për krijimin Tonë), ndërsa ata tallen.

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ۝١٣

14. Dhe kur këshillohen, ata nuk e pranojnë këshillën

وَإِذَا دُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۝١٤

15. E kur shohin ndonjë mrekulli (shenjë), fillojnë ta përqeshin

وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ۝١٥

16. Dhe thonë: Ky nuk është gjë tjetër, veçse një magji e hapët.

وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۝١٦

17. Qysh! A do të ringjallemi ne, kur do

ءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظَامًا ۗ إِنَّا

² Fjala është për engjëjt.

³ Nuk e kuptojnë realitetin.

të vdesim dhe do të bëhemi pluhur e
eshtra?

لَمَبْعُوثُونَ ﴿١٧﴾

18. Edhe të parët tanë?

أَوِ آبَائِنَا الْأَوَّلُونَ ﴿١٨﴾

19. Thuaj: Po (do të ringjalleni) në
gjendje poshtërimi.

قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ﴿١٩﴾

20. Ai çast do të jetë një qortim i rreptë,
e ata (fill pas qortimit) do të mbeten
duke shikuar.

فَالَمَّا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ
يَنْظُرُونَ ﴿٢٠﴾

21. Dhe do të thonë: Vaj për ne, kjo
është dita e gjykimit!

وَقَالُوا يُوَيْلَنَا هَذَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿٢١﴾

22. (Allahu do të thotë) Kjo është ajo
Ditë e Gjykimit të cilën ju e
përgënjeshtroini.

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ
تُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾

23. (Ne do t'u themi engjëjve): Tuboni
ata, të cilët kanë bërë mizori dhe kolegët
e tyre dhe ata të cilët i adhuroni,

أَحْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا
كَانُوا يَعْبُدُونَ ﴿٢٣﴾

24. Pos Allahut, dhe shpjerini ata drejt
Xhehenemit,

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ
الْجَحِيمِ ﴿٢٤﴾

25. Pra, i ndalini pak, sepse do të
pyeten.

وَقِفُّهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ﴿٢٥﴾

26. (Atë ditë do të pyeten) Çfarë keni
sot që nuk po ndihmoni njëri- tjetrin?

مَا لَكُمْ لَا تَنصَرُونَ ﴿٢٦﴾

27. Ata (në vend që të ndihmojnë
njëri-tjetrin) do të dorëzohen tërësisht
(do të pranojnë çdo krim).

بَلْ هُمْ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ﴿٢٧﴾

28. Dhe disa prej tyre do të polemizojnë me disa të tjerë (dhe do t'u thonë):

وَأَقْبَل بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Vërtet, ju ishit që na vinit nga ana e djathtë (në drejtim të fesë).⁴

قَالُوا إِنَّا كُنْتُمْ نَأْتُونَنَا عِنَ الْيَمِينِ ﴿٢٩﴾

30. (Idhujt e tyre) Do të përgjigjen: Jo, por ju vetë nuk ishit në gjendje ta pranoni besimin.

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٣٠﴾

31. Dhe ne nuk kemi pasur fuqi në bazë të ndonjë argumenti ndaj jush, por ju vetë keni qenë popull rebel.

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ﴿٣١﴾

32. Pra, sot u plotësua lidhur me ne thënia e Zotit tonë dhe ne të gjithë do ta shijojmë ndëshkimin.

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَٰلِقُونَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe është e vërtetë se ne ju kemi devijuar, sepse edhe ne vetë kemi qenë të devijuar.⁵

فَأَعْوَبْنٰكُمْ إِنَّا كُنَّا غٰوِينَ ﴿٣٣﴾

34. Pra (si rezultat i kësaj) atë ditë, ata të gjithë do të jenë pjesëtarë të barabartë në ndëshkim.

فَأَنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٤﴾

35. Kështu sillemi Ne me fajtorët.

إِنَّا كَذٰلِكَ نَفْعَلُ بِالْمَجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾

36. Kurdoherë që t'u thuhej atyre: S'ka Zot tjetër përveç Allahut, ata silleshin me arrogancë,

إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ۙ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٦﴾

⁴ Ana e djathtë referon fenë. Kjo do të thotë se ju gjithnjë na mashtroni me anë të fesë ose në çështje të fesë.

⁵ Paria e mosbesimtarëve do t'u thotë ndjekësve të vet: Ju vetë na keni zgjedhur, ne nuk ju detyruam t'na bindeni.

37. Dhe thoshin: A, i lëshojmë Zotat tanë për hir të predikimit të një poeti të çmendur?

وَيَقُولُونَ إِنَّا لَنَرِيكَوَا إِلَهِنَا شَاعِرٍ
مَّجْنُونٍ ﴿٣٧﴾

38. Jo, por, në realitet, ai u ka sjellë vetëm vërtetësinë dhe e verifikonte vërtetësinë e të gjithë profetëve të mëparshëm.

بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٨﴾

39. O ju mosbesimtarë! Ju me siguri do ta shijoni ndëshkimin e dhembshëm.

إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٣٩﴾

40. Dhe ju do të shpërbleheni vetëm sipas veprave tuaja,

وَمَا تُجْرَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٠﴾

41. Pos robëve të zgjedhur të Allahut.

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخَاصِينَ ﴿٤١﴾

42. Ata do të kenë furnizim të dalluar -

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤٢﴾

43. Pemë të llojlojshme, dhe ata do të nderohen shumë,

فَوَاكِهَ ۚ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Në kopshtet e bekuara (xhenet).

فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٤٤﴾

45. Do të ulen të mbështetur në kolltukë përballë njëri-tjetrit.

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٥﴾

46. Do të shërbehen me kupa të mbushura me ujë burimi të rrjedhshëm-

لِيُطَافَ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ﴿٤٦﴾

47. (Ato kupa) Do të jenë të bardha xixëlluese dhe të shijshme për ata që do të pinë.

بَيضَاءَ لَذَّةٍ لِلشَّرِيبِينَ ﴿٤٧﴾

48. Me anën e atyre (pijeve) ata nuk do

لَا فِيهَا عَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ﴿٤٨﴾

të kenë dhembje koke e as nuk do të dehen.

49. Dhe pranë tyre do të jenë gra symëdha me shikim të përlulur.

وَعِنْدَهُمْ قُصِرَتِ الْأَعْيُنُ عَيْنًا ۝٤٩

50. Sikurse janë vezë të mbuluara.

كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكُونٌ ۝٥٠

51. Atëherë disa prej tyre do t'u drejtohen disa të tjerëve duke bërë pyetje.

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ۝٥١

52. Njëri prej tyre do të thotë: Unë kam pasur një mik-

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ۝٥٢

53. Që thoshte: A, edhe ti je ndër ata që e besojnë (Ringjalljen)?

يَقُولُ أَأَيْتَكَ لِمَنِ الْمُصَدِّقِينَ ۝٥٣

54. Nëse është ashtu, atëherë tregomë se kur do të vdesim ne dhe do të bëhemi pluhur e eshtra, a do të shpërblehemi për veprat tona?

إِنَّا إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا ۖ إِنَّا كَامِدِينَ ۝٥٤

55. Atëherë ai (besimtari) do t'u thotë (njerëzve përreth): A mund të shikoni (ku është miku im)?

قَالَ هَلْ أُنْتُمْ مُّطَّلِعُونَ ۝٥٥

56. Mandej, ai vetë e sheh mikun e vet në mes të xhehenemit.

فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ ۝٥٦

57. Dhe do t'i thotë: Pasha Allahun, ti edhe mua më kishe shkatërruar.

قَالَ تَاللَّهِ إِن كُذِّبْتُ لَأَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝٥٧

58. Dhe sikur të mos ishte mëshira e Zotit tim, unë, me siguri, do të isha ndër

وَلَوْ لَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝٥٨

banorët e xhehenemit.

المُخَضَّرِينَ ﴿٥٨﴾

59. Trego (o banor i Xhehenemit), a nuk ishim ne të vdekshëm?

أَفَمَا نَحْنُ بِمَمِيَّتِينَ ﴿٥٩﴾

60. Pos vdekjes sonë të parë dhe nuk do të ndëshkohemi edhe ne? (në mënyrë ironike i thuhet fajtorit)

إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٦٠﴾

61. Vërtet, ky është sukses i madh (gjendja e besimtarit).⁶

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٦١﴾

62. Dhe për një shpërblim të këtyllë duhet të veprojnë vepruesit!

لِعْمَلٍ هَذَا فَلَيعْمَلِ الْعَمَلُونَ ﴿٦٢﴾

63. A është më e mirë kjo pritje, ose pema e Zakumit (Kaktusit)?⁷

أَذَلِكَ خَيْرٌ تُزَلَّأَمَ شَجَرَةَ الرَّقُومِ ﴿٦٣﴾

64. Vërtet, Ne këtë e kemi bërë sprovë për mizorët.

إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٤﴾

65. Kjo është ajo pemë që mbin në fund të xhehenemit.

إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٥﴾

66. Fruti i saj është sikurse koka e gjarpërinjve (shejtanit).

طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رِئُوسُ الشَّيْطَانِ ﴿٦٦﴾

67. Dhe ata do ta hanë dhe prej saj do të mbushin barqet e tyre.

فَأَنَّهُمْ لَا يَكُونُونَ مِنْهَا فَمَا يَكُونُونَ مِنْهَا
الْبُطُونَ ﴿٦٧﴾

⁶ Suksesi më i madh për njeriun është ta fitojë jetën e amshueshme dhe të ketë progresin shpirtëror.

⁷ Zakkumi (kaktusi) është pema e mosbesimit. Kurani besimin e vërtetë e krahason me pemën e mirë, ndërsa mosbesimin me pemën e Zakkumit, që është tepër e hidhur.

68. Pastaj, ata do të kenë ujë të valuar për të pirë.

ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿١٧﴾

69. Mandej, të gjithë ata (mosbesimtarët) do të kthehen nga xhehenemi.

ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

70. Ata i kanë gjetur të devijuar stërgjyshët e tyre.

إِنَّهُمْ أَفْوُوا أَبَاءَهُمْ صَالِينَ ﴿١٩﴾

71. Po edhe këta shkojnë me vrap pas hapave të tyre.

فَهُمْ عَلَىٰ أَثَرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٢٠﴾

72. Po edhe para këtyre shumë popuj kanë qenë të humbur.

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢١﴾

73. Dhe Ne i patëm dërguar tek ata alarmuesit.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنذِرِينَ ﴿٢٢﴾

74. Vërejini, pra, se si ishte përfundimi i atyre që ishin alarmur

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ ﴿٢٣﴾

75. Pos robëve të Allahut të zgjedhur.

﴿٢٤﴾ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٢٤﴾

76. Dhe edhe Nuhi (prej Profetëve) Na pati thirrur, dhe shikoni! Sa përgjigjës të shkëlqyer jemi Ne!

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ ﴿٢٥﴾

77. Dhe Ne e shpëtuan atë dhe familjen e tij nga shqetësimi i madh.

وَنَجَّيْنَاهُ وَآهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٢٦﴾

78. Dhe pasardhësit e tij i lamë që të jetojnë.

وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ ﴿٢٧﴾

79. Dhe Ne kemi lënë një përkujtim të mirë ndër popujt e ardhshëm.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٢٨﴾

80. Selam i qoftë Nuhit në të gjitha botërat!

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

81. Kështu, pra, Ne i shpërblejmë bamirësit.

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٨١﴾

82. Ai (Nuhi) me të vërtetë ishte njeri ndër robët Tanë besimtarë.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe të tjerët i kemi përmbytur në ujë.

ثُمَّ أَعْرَقْنَا الْأَخْرَبِينَ ﴿٨٣﴾

84. Dhe, vërtet, edhe Ibrahimimi ishte i grupit të tij.

وَأَنَّ مِنْ شَيْعَتِهِ لِإِبْرَاهِيمَ ﴿٨٤﴾

85. Kur ai erdhi te Zoti i vet me një zemër të pastër e të bindur.

أُذْجَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٥﴾

86. Kur ai e pyeti të atin e tij dhe popullin e tij: Kë e adhuroni ju?

أَذْكَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ ﴿٨٦﴾

87. A gënjeshtren - Zota të trilluar në vend të Allahut!

أَبْغَاكُمُ إِلَهَاءَ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ ﴿٨٧﴾

88. Pra, tregoni se çka mendoni ju rreth Zotit të botërave?

فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٨﴾

89. Mandej, hodhi një shikim mbi yjet-

فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ ﴿٨٩﴾

90. Dhe tha: Unë veten e ndiej të sëmur!⁸

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٩٠﴾

⁸ Sipas popullit të tij, që nxjerrnin fall nga yjet, ai do të sëmurej, por Ibrahimimi flet me ironi, se shikoni unë jam shëndosh e mirë. Ibrahimimi mendohej t'i bindë ata se duhet të largohen nga adhurimi i objekteve të ndryshme dhe të kthehen në drejtim të Zotit Një.

91. Pra, ata u larguan duke e lënë atë.

فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ ①

92. Ai iu drejtua Zotave të tyre dhe u tha: A nuk hani ju?

فَرَاغَ إِلَى إِلِهِتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ②

93. Çka keni ju që s'po flisni?⁹

مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ ③

94. Mandej, iu afrua atyre dhe i mëshoi me të djathën.¹⁰

فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ ④

95. Por kur njerëzit e morën vesh, iu drejtuan atij me vrap.

فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ ⑤

96. Ai (Ibrahim!) tha: A i adhuroni ata (idhujt), të cilët i gdhendni ju vetë.

قَالَ أَعْبُدُونَ مَا تَحْتُونَ ⑥

97. Kurse Allahu ju krijoi juve dhe atë që krijoni ju.

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ⑦

98. Ata thanë: Ndërtoni një parg rreth tij dhe (në të ndezni zjarr) hidheni Ibrahimin në atë zjarr.

قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُيُوتًا فَأَلْقُوهُ فِي الْجَحِيمِ ⑧

99. Ashtu ata kanë bërë një plan të keq kundër tij, mirëpo Ne i kemi poshtëruar ata.

فَارَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَسْفَلِينَ ⑨

100. Ibrahimimi tha: Unë i drejtohem Zotit tim, Ai me siguri do të më tregojë rrugën e suksesit.

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ ⑩

101. Ai tha: O Zoti im, dhurom një djalë fisnik!

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ⑪

⁹ Argumenti më i fuqishëm i ekzistencës së Zotit është se Ai flet me robët e Tij të vërtetë e të devotshëm. Ai i dëgjon lutjet e tyre dhe u jep përgjigje.

¹⁰ Dora e djathtë është simbol i fuqisë.

102. Pra, Ne i dhamë lajm të gëzueshëm rreth një djali zemërgjerë.

فَبَشِّرْهُ بِعَلِيمٍ حَلِيمٍ ﴿١٠٢﴾

103. Dhe kur ai (djale) u bë i aftë për të ecur bashkë me të atin, ai (Ibrahimi) i tha: O djali im, unë kam parë në ëndërr¹¹ se unë të flijoj ty. Pra, çka mendon ti? Ai tha: O babai im, vepro ashtu siç je urdhëruar, ti do të më gjesh mua, në dashtë Allahu, të qëndrueshëm e të durueshëm.

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يُمِّيَّ إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى ۗ قَالَ يَا بَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٣﴾

104. Dhe kur ata të dy u binden para dëshirës së Allahut dhe Ibrahimi e shtriu në ballë (që ta presë),

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٤﴾

105. Ne e thirrëm atë: O Ibrahim!

وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ ﴿١٠٥﴾

106. Ti me të vërtetë e plotësove ëndërrën. Ne kështu i shpërblejmë bamirësit.

قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا ۗ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٦﴾

107. Vërtet, kjo ishte një sprovë e hapët.

إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٧﴾

108. Dhe Ne e shpaguam këtë me një kurban të madh.

وَقَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٨﴾

109. Dhe Ne i lamë një përkujtim të

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٩﴾

¹¹ Kuptimi i kësaj ëndërrë ishte se Ibrahimi i tha birit të vetë Ismailit se unë do të të vendos ty në një vend të pabanuar e të shkretë. Një vendim i tillë është baras me vrasje. Ashtu ngjau në realitet, dhe ai nuk e preu të birin me thikë. Ajeti do të thotë se Zoti kërkoi një sakrificë prej Ibrahimit që ta provojë besimin e tij. Pra, Ibrahimi doli i sukseshëm në këtë sprovë dhe në emër të Allahut i la djalin dhe Haxhiren në një vend të shkretë. Me anë të kësaj ngjarjeje Zoti na këshillon që ne përherë duhet të jemi të gatshëm për të bërë sakrifica të mëdha në rrugën e Allahut. Andaj prehet kurban në ditën e bajramit, që të kujtohet sakrifica e Ibrahimit dhe të frymëzohemi nga ajo.

mirë ndër popujt e ardhshëm.¹²

110. Selam i goftë Ibrahimit!

سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ۝

111. Ashtu Ne i shpërblejmë bamirësit.

كَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝

112. Vërtet, ai ishte prej robëve Tanë besimtarë.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ۝

113. Dhe Ne i dhamë lajm të gëzueshëm rreth Is-hakut si një Profet dhe ai ka qenë ndër bamirësit.

وَبَشِّرْهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّٰلِحِينَ ۝

114. Dhe Ne i kemi dhuruar bekimet atij (Ibrahimit) dhe Is-hakut. Dhe disa prej pasardhësve të tyre kanë qenë bamirës, ndërsa disa kanë bërë mizori ndaj vetvetes së tyre.

وَبَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ ۖ وَ مِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ ۝

115. Vërtet, Ne i kemi bërë mirënjohjet edhe ndaj Musait dhe Harunit.

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۝

116. I kemi shpëtuar ata të dy dhe popullin e tyre nga pikëllimi i madh.

وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ۝

117. Dhe Ne i ndihmuam ata, kështu që ata ngadhënjyen.

وَنَصَّرْنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ ۝

118. Dhe Ne u kemi dhënë atyre një Libër dritëdhënës.

وَأَتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

119. Dhe të dy ata i përudhëm.

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ۝

¹² Edhe kjo që një profeci se Ibrahim do të ketë një nam të përjetshëm, që u plotësua për bukuri.

120. Dhe për të dy ata Ne kemi lënë një përkujtim të mirë ndër popujt e ardhshëm.

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْأَخْرَيْنِ ۝١٢٠

121. Qofshin selam Musai e Haruni! .

سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ۝١٢١

122. Kështu, me të vërtetë, Ne i shpërblejmë bamirësit.

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝١٢٢

123. Vërtet, ata të dy ishin prej robëve Tanë besimtarë.

إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْأُمُومِينَ ۝١٢٣

124. Dhe, me të vërtetë, edhe Iljasi ishte prej Profetëve Tanë.¹³

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ۝١٢٤

125. Kur popullit të vet i tha: A nuk frikësoheni prej Allahut?

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ ۝١٢٥

126. A e thërrisni Balën¹⁴ dhe e lini adhurimin e atij që është Krijuesi më i mirë, Allahu,

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَ تَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ۝١٢٦

127. Që është Zoti juaj dhe Zoti i të parëve tuaj?

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَ رَبَّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ۝١٢٧

128. Mirëpo, ata e përgënjeshtroan dhe ata patjetër do të paraqiten (për dënim).

فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ مُحْضَرُونَ ۝١٢٨

129. Pos robëve të zgjedhur të Allahut (ata nuk do të dënohen).

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۝١٢٩

130. Dhe Ne e kemi lënë për të (Iljasin) një përkujtim të mirë ndër popujt e

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْأَخْرَيْنِ ۝١٣٠

¹³ Profeti Iljas ka jetuar nja 900 vjet para Krishtit.

¹⁴ Balë ishte emri i një idhulli që i përkiste popullit të Profetit Iljas.

ardhshëm.

131. Qoftë salam Iljasini!

سَلِّمْ عَلَيَّ أَلْ يَاسِينَ ﴿٣١﴾

132. Kështu, me të vërtetë. Ne i shpërblejmë bamirësit.

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٢﴾

133. Vërtet, ai ishte prej robëve Tanë besimtarë.

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٣﴾

134. Dhe me të vërtetë edhe Luti ishte prej Profetëve.

وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٣٤﴾

135. Pra, kujtojeni kohën kur Ne e shpëtuam atë dhe tërë familjen e tij.

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٣٥﴾

136. Përveç një plake që mbeti mbrapa.

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ﴿٣٦﴾

137. Pastaj, Ne i kemi shkatërruar të tjerët.

ثُمَّ دَمَّرْنَا الْآخَرِينَ ﴿٣٧﴾

138. Dhe ju (o banorët e Mekkes) po kaloni pranë vendit të tyre në mëngjes-

وَإِنَّكُمْ تَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ ﴿٣٨﴾

139. Dhe në mbrëmje. Pra, a nuk merrni vesh?¹⁵

عَظِيمًا ﴿٣٩﴾ وَإِلَّا تَعْقِلُونَ ﴿٤٠﴾

140. Vërtet, edhe Junusi ishte prej Profetëve.¹⁶

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٤١﴾

141. Kujtojeni, kur shkoi me vrap në drejtim të barkës që ishte e mbushur plot (me udhëtarë).

إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلِّ الْمُسْحُونِ ﴿٤٢﴾

¹⁵ Fjala është për vendin e Lutit ku ai përhap mesazhin e tij.

¹⁶ Junusi ka qenë një Profet Israelian dhe ka jetuar në shek.IX para Krishtit.

142. Ata shortuan dhe ai e humbi shortin dhe u bë ndër ata që u hodhën në det.

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤٢﴾

143. Dhe atë e gëlltiti një peshk i madh kur ai ishte duke e qortuar veten.

فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٣﴾

144. E sikur të mos ishte ai ndër lavdronjësit e Zotit-

فَلَوْ لَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ ﴿١٤٤﴾

145. Do të mbetet me siguri në barkun e tij deri ne Ditën e Ringjalljes.

لَكَيْتَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٥﴾

146. Mandej Ne e hodhëm atë në një fushë të hapët, kurse ai ishte i sëmurë,¹⁷

فَسَبَدْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٦﴾

147. Dhe Ne kemi mbirë pranë tij një bimë kungulli.

وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٧﴾

148. Dhe Ne e dërguam atë si Profet te njëqindmijë njerëz e më shumë.

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٨﴾

149. Dhe ata të gjithë e pranuan besimin dhe Ne ua mundësuam atyre të kënaqen nga jeta për një kohë të gjatë.

فَامُوا فَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٤٩﴾

150. Pra pyeti ata (ti o Muhammed) se a ka Zoti bija dhe ata vetë kanë bijtë?

فَأَسْتَفْتِهِمْ أَلِرَبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبُيُوتُ ﴿١٥٠﴾

151. A Ne i kemi krijuar engjëjt femra dhe a janë dëshmitar për këtë?

أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥١﴾

¹⁷ Peshku ka vjellë dhe e qiti jashtë.

152. Dëgjoni! Ata në bazë të trillimeve të tyre, thonë:

أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ أَفْكَهْمَ يَقُولُونَ ﴿١٥٢﴾

153. Se Allahu ka lindur djalë. Pa dyshim, ata janë gënjeshtarë.

وَلَدَ اللَّهُ ۗ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٥٣﴾

154. A u dha epërsi bijave në vend të bijëve-

أَصْطَفَى الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ ﴿١٥٤﴾

155. Çfarë keni ju, si po gjykoni?

مَا لَكُمْ تَدَّكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

156. A nuk e pranoni këshillën?

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٦﴾

157. A keni ndonjë argument të prerë?

أَمْ لَكُمْ سُلْطٰنٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٧﴾

158. Pra, silleni librin tuaj (ku është shkruar ashtu), nëse jeni të vërtetë.

فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صٰدِقِينَ ﴿١٥٨﴾

159. Dhe ata krijuan një lidhshmëri farefisnore midis Zotit dhe xhinëve, kurse xhinët e dinë mirë se edhe ata do të prezantohen para Zotit (nëse nuk dalin besnikë në rrugën e fesë).

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجِنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ﴿١٥٩﴾

160. I Shenjtë është Allahu dhe Ai është larg prej të thënave të tyre (se Zoti i ka zgjedhur bijat për vete).

سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٦٠﴾

161. Mirëpo, robët e zgjedhur të Allahut nuk veprojnë kështu.

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٦١﴾

162. Vërtet, ju e as ata të cilët i adhuroni ju-

فَأَنْتُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦٢﴾

163. S'mund të nxitni askënd kundër Allahut.

مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفِتْنِينَ ﴿١٦٣﴾

164. Përveç atij fatkeq që është i gjykuar për xhehenem.

إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٤﴾

165. (Ata që do të hyjnë në xhehenem do të thonë) Dhe secili prej nesh do të ketë një vend të caktuar.

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ ﴿١٦٥﴾

166. Dhe ne të gjithë do të jemi të rreshtuar para Zotit.¹⁸

وَأِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ ﴿١٦٦﴾

167. Dhe ne të gjithë do ta lavdërojmë Allahun.

وَأِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ ﴿١٦٧﴾

168. Ndërsa ata thoshin:

وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ ﴿١٦٨﴾

169. Sikur t'na arrinte ndonjë libër siç patën marrë popujt e kaluar,

لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٩﴾

170. Do të bëheshim edhe ne ndër robët e zgjedhur të Allahut.

لَكِنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٧٠﴾

171. (Mirëpo kur u erdhi Profeti) Ata e refuzuan Allahun dhe ata së shpejti do ta kuptojnë përfundimin e tyre.

فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧١﴾

172. Dhe, vërtet, dekreti Ynë ka kaluar më parë lidhur me robët Tanë të zgjedhur.

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٢﴾

173. Se ata patjetër do të ndihmohen,

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٣﴾

174. Dhe se ushtria Jonë (besimtarët) do të triumfojë patjetër.

وَإِنْ جُنَدَنَا لَهُمُ الْعَلِيُّونَ ﴿١٧٤﴾

¹⁸ Profeti i Shenjtë dhe besimtarët e tij.

175. Pra, anohu prej tyre (ti O Muhammed) për një kohë.

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٧٥﴾

176. Dhe vështroji ata se ata së shpejti do ta shohin (përfundimin e tyre).

وَأَبْصَرَهُمْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿٧٦﴾

177. A, mos po nguten ata për ndëshkimin Tonë?

أَفِعْدَابِنَا يَسْعَجِلُونَ ﴿٧٧﴾

178. Dhe kur do të zbresë ai ndëshkim në oborrin e tyre, atëherë sa i tmerrshëm do të jetë mëngjesi i atyre, të cilët janë të alarmuar!

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ ﴿٧٨﴾

179. Pra, anohu për një kohë prej tyre!

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٧٩﴾

180. Dhe vështroji ata se së shpejti do ta shohin përfundimin e tyre

وَأَبْصَرَ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿٨٠﴾

181. I Shenjtë është Zoti yt, I cili është i Fuqishëm, dhe është larg asaj që i përshkruajnë.

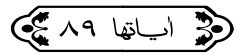
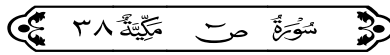
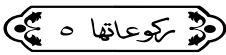
سُبْحٰنَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨١﴾

182. Qoftë selam gjithmonë për Profetët!

وَسَلَّمَ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٢﴾

183. Dhe të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut që është Zoti i të gjitha botërave!

عَلَىٰ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٣﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Sad,¹ Ne e paraqesim për dëshmi këtë Kuran për vërtetimin e këtij pohimi (se kjo është Fjala Jonë e diktuar).

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ①

3. Por ata të cilët janë mosbesimtarë, janë të kredhur në kryelartësinë e tyre (të gënjeshtërt) dhe në armiqësi.²

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ ②

4. Sa gjenerata para tyre i kemi shkatërruar Ne! Dhe ata u lutën për ndihmë, atëherë kur nuk u mbeti asnjë rrugë shpëtimi.

كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنٍ فَنَادَوا
وَأَلَاتٍ حِينِ مَنَاصٍ ③

5. Ata po çuditen se u erdhi alarmuesi (Profeti) vetë nga mesi i tyre, dhe mosbesimtarët thanë: Ky është një magjistar dhe gënjeshtër i madh.

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ ۗ وَقَالَ
الْكَافِرُونَ هَذَا سِحْرٌ كَذَّابٌ ④

6. Qysh! Shumë Zota ai i bëri një Zot?

أَجْعَلِ الْأِلَهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا ۗ إِنَّ هَذَا

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 89 ajete. Në Sure të mëparshme është bërë fjala se ndëshkimi i Zotit do të zbresë në oborret e kundërshtarëve të Islamit. Në fillim të kësaj Sureje deklarohet se dekreti dhe vendimi i Allahut është i pashmangshëm dhe se së shpejti ata do të shkatërrohen, ndërsa besimtarët e vërtetë do të kenë përparime materiale dhe fetare. Duke i përmendur dredhitë dhe komplotet e armiqve në kohën e zhvillimeve dhe të arritjeve të H. Daudit a.s. dhe të H. Sulejmanit a.s., u jepet vërejtja myslimanëve që të kenë kujdes dhe të jenë vigjilent nga xhelozia e armiqve të tyre në kohën e sundimit të vet.

¹ Shkronja Sad referon Zotin e vërtetë, ose Zoti flet të vërtetën ose Zoti i vërtetë e Zbriti Kurandin.

² Rrënja e të gjitha mëkateve është arroganca.

Kjo, me të vërtetë, është një gjë e çuditshme.

لَشَىءٍ عَجَابٍ ۝

7. Dhe paria e tyre u largua duke thënë: Shkoni dhe vazhdoni me qendresë t'i adhuroni idhujt tuaj. Vërtet, ky (predikim i Kuranit) është një plan i kurdisur.

وَأَنْطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنْ امشُوا
وَاصْبِرُوا عَلَى الْهَيْكُمِ ۚ إِنَّ هَذَا لَشَىءٍ
يُرَادُ ۝

8. Ne nuk e kemi dëgjuar diçka të tillë në asnjë popull të kaluar. Ky nuk është tjetër, pos një trillim!

مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمَلَّةِ الْآخِرَةِ ۚ إِنَّ
هَذَا إِلَّا خَيْلَاقٌ ۝

9. A, vetëm këtij prej ne të gjithëve iu zbrit përkujtuesi (Kurani)? Jo, por ata, në realitet, dyshojnë lidhur me Përkujtuesin Tim. Jo (që dyshojnë lidhur me Kuranin) por, në realitet, ata ende nuk e kanë shijuar ndëshkimin.

ءَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا ۗ بَلْ هُمْ
فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي ۚ بَلْ لَمَّا يَدُوْقُوا
عَذَابٍ ۝

10. A i zotërojnë thesaret e mëshirës së Zotit tënd që është i Fuqishëm dhe Dhuronjësi i madh?

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ
الْوَهَّابِ ۝

11. A mos u takon atyre Mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe e gjithçkaje që ekziston në mes të tyre? Nëse është ashtu, atëherë le të hipin lart (deri në qiell) me anë të mjeteve që janë në dispozicionin e tyre.³

أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا ۗ فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ ۝

12. Po lajmërojmë Ne rreth një ushtrie të organizuar (që do ta sulmojë

جُنْدًا مَّا هُنَالِكَ مَهْرُومٍ مِّنَ الْأَحْزَابِ ۝

³ Le të shfrytëzojnë mosbesimtarët mjetet dhe burimet e tyre kundër Profetit të Shenjtë.

Muhammedin), e cila (fundi i fundit) do të prapset.⁴

13. Po edhe para tyre, populli i Nuhit e i Adit dhe i Faraonit që ishte i fuqishëm, i përgënjeshtroan (Profetët).

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ
ذُو الْأَوْتَادِ ۗ

14. Po ashtu edhe fiset e Thamudit, populli i Lutit dhe banorët e Ejkes (i përgënjeshtroan profetët e Zotit), të gjithë këta kanë qenë grupazhe të organizuara.

وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَ أَصْحَابُ لَيْكَةِ
أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ ۝

15. Secili prej tyre i përgënjeshtroi Profetët e tij, ndaj i zuri ata ndëshkimi Im.

يَعْلَمُ إِنَّ كُلَّ إِلَّا كَذَّبَ الرَّسُلَ فَحَقَّ عِقَابِ ۝

16. Dhe këta nuk janë duke pritur tjetër vetëm një ushtimë që nuk do të vonohet

وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً
مَأَلَمًا مِنْ فَوَاقِ ۝

17. Dhe thanë: O Zoti ynë! Na jep neve së më shpejt (me ngut) pjesën tonë të ndëshkimit, para Ditës së Hesapit.

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْنَا قَبْلَ يَوْمِ
الْحِسَابِ ۝

18. Ki durim ndaj asaj që thonë ata dhe përkujtoje robin Tonë Daudin, njeriu i fuqisë, vërtet ai gjithnjë i drejtohej Allahut.

إِصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُدَ
ذَا الْأَيْدِ ۗ إِنَّهُ أَوَّابٌ ۝

19. Ne ia nënshtruam malësorët dhe ata e lavdëronin (Zotin) në mbrëmje e në mëngjes.

إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ
وَالْإِشْرَاقِ ۝

⁴ Fjala është për betejën e Ahzabit.

20. Dhe Ne ia nënshtruam edhe zogjtë (njerëz fluturues lart), të gjithë ata i drejtoheshin Allahut.

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَّهُ أَوَّابٌ ﴿٢٠﴾

21. Dhe Ne atij ia forcuam pushtetin dhe i dhamë mençuri dhe aftësinë e të gjykuarit.

وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ
الْخِطَابِ ﴿٢١﴾

22. A të ka arritur lajmi i atyre grindavecëve, kur ata duke e kapërcyer murin e pallatit hynë në dhomën e tij?

وَهَلْ آتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ ﴿٢٢﴾

23. Kur erdhën para Daudit, ai për shkak të tyre u shqetësua. Ata i thanë: Mos u frikëso, ne jemi dy palë grindavecësh - njëri prej nesh bën padrejtësi ndaj tjetrit, andaj gjyko me drejtësi midis nesh dhe mos u sill padrejtësisht dhe na udhëzo në rrugën e drejtë.

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا
لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَى بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ
فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشِطُّ وَاهِدِنَا
إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٣﴾

24. Vërtet, ky vëllai im i ka nëntëdhjetë e nëntë dele, ndërsa unë e kam vetëm një dhe prapë ky më thotë: Ma jep mua edhe atë, dhe më shtyp me fjalë.⁵

إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً
وَلِي نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا
وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٤﴾

⁵ Komentatorët kanë shkruar tregime dhe përralla në bazë të tregimeve të jehudëve. Ata kanë shkruar se H. Daudi kishte 99 gra dhe vendosi të bëjë njëqind. Kishte rënë në dashuri me një grua të një gjenerali të ushtrisë së vet. Për ta përfutuar gruan e tij, ai e dërgoi në një mision të rrezikshëm, që të vritet e ky të marrë gruan e tij. Këto janë komentime qesharake, poshtëruese dhe të pa pranueshme. Kjo nuk është pozita e një profeti të Zotit, që të veprojë në këtë mënyrë. Komentimet e tilla janë blasfemi absolute. Hazret Daudi a.s. jo vetëm që ishte një profet, por ishte një mbret i madh i kohës së vet. Ai kishte një pushtet të madh. I posedonte 99 shtete apo republika dhe vendosi ta okupojë edhe një, atëherë Allahu xh.sh. me anë të vizionit e mësoi se është një mbret dhe të mos tentojë për zgjerimin e pushtetit të vet. Këtu është fjala për vizionin e tij e jo që në realitet dy persona duke i kapërcyer muret e larta të pallatit në prezencën e rojës të hynin brenda. E pse erdhën ata natën? Në realitet, ai pa në ëndërr dy persona (mund të jenë

25. Daudi tha: Ky bëri padrejtësi ndaj teje duke kërkuar prej teje delen tënde që ta fusë atë në delet e veta. Është e vërtetë se shumica pjesëtarë (ortakë) i bëjnë padrejtësi njëri-tjetrit, përveç atyre të cilët janë besimtarë dhe bëjnë vepra të mira, por të tillët janë shumë pak. Dhe Daudi mendoi se Ne e kemi vënë atë në sprovë, andaj kërkoi falje prej Zotit të vet dhe ra në sexhde duke iu bindur dhe duke iu drejtuar Allahut.

26. Pra, Ne e kemi falur këtë gabim të tij. Vërtet, ai ka një pozitë afërie te Ne dhe një pozitë të shkëlqyer pranë Nesh.⁶

27. Mandej Ne i thamë atij: O Daud, Ne të kemi bërë ty kalif (sundimtar) nëpër tokë, pra gjyko me drejtësi midis njerëzve dhe mos e ndiq dëshirën tënde se ajo të shmang ty nga rruga e Allahut. Vërtet, ata që largohen nga rruga e Allahut, do të kenë një ndëshkim të ashpër, për shkak se e harruan Ditën e Hesapit.

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجْتِكَ إِلَى
نِعَاجِهِ ۗ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا
فَتَنَاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا
وَأَنَابَ ﴿٥٦﴾

فَعَفَرْنَا لَهُ ذَلِك ۗ وَإِنَّ لَهُ عِندَنَا لَزُلْفَىٰ
وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿٥٧﴾

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ
فَا حْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ
الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنَّ الَّذِينَ
يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ
﴿٥٨﴾ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٥٩﴾

engjëj) erdhën te ai. Njëri prej tyre i tha: Ky është vëllai im dhe ka 99 dele, kurse unë kam vetëm një dhe ky kërkon prej meje edhe timen dele. Hazret Daudi a.s. menjëherë e kuptoi qëllimin e Zotit dhe ai ra në sexhde. Kjo është pozita e një profeti. Po të ishte fjalë për gratë, atëherë kjo do të thotë se ai i plotësoi për vete 100 gra, kurse bashkëpuntorin e privoi nga gruaja e tij. A është kjo drejtësi? A një profet mund të bëjë padrejtësi?! Kur u zgjat koha e sundimit të Daudit, armiqtë filluan të ngriheshin kundër tij. Dhe një ditë erdhën në oborrin e tij, por kur e gjetën Daudin vigjilent, u frikësuan dhe aty për aty e trilluan këtë tregim, që do të thotë se ti je një sundimtar i fuqishëm dhe shtyp kabile të tjera të vogla. Mirëpo, pushteti i Daudit ishte i vogël.

⁶ Po si ishte e mundur që ai (Daudi) t'i rrëmbente gratë e të tjerëve dhe të sillej mizorisht ndaj njerëzve e të bëhej robi ynë i dashur!

28. Dhe Ne nuk i kemi krijuar kot qiejt e tokën dhe çdo gjë që ekziston në mes të tyre. Ky është vetëm mendim i atyre që nuk e pranojnë besimin. Pra, shkatërrimi i Zjarrit qoftë për mosbesimtarët!

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
بَاطِلًا ۗ ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا ۗ فَوَيْلٌ
لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ ۗ

29. A i konsiderojmë ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, si ata që krijojnë çrregullim nëpër tokë, dhe i konsiderojnë fisnikët si ata ngatërrestarët?

أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ ۗ أَمْ نَجْعَلُ
الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ ۗ

30. Ky është ai Libër që të kemi diktuar ty dhe që përfshin të gjitha atributet, me qëllim që njerëzit t'i studiojnë ajetet e tij dhe me qëllim që njerëzit e ditur ta pranojnë këshillën.

كُتِبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكًا لِّيَذَّبَ رُوحًا
إِلَيْهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ ۗ

31. Dhe Daudit Ne ia falëm Sulejmanin. Sa rob i shkëlqyer qe ai! Vërtet, ai gjithnjë ishte shumë përkulës ndaj Allahut.

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ ۗ نِعَمَ الْعَبْدِ
إِنَّهُ أَوَّابٌ ۗ

32. Dhe (kujtoje kohën) kur në mbrëmje atij iu paraqitën kuajt të shpejtë,

إِذْ عَرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصُّفُفُ الْجِيَادِ ۗ

33. Ai tha: Unë i dua gjërat e bukura të kësaj bote, se ato më përkujtojnë mua Zotin tim, derisa u fshehen ata kuajt.⁷

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ
رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ۗ

34. Ai tha: Sillmëni prapë ata kuajt. Dhe

رُدُّوهَا عَلَيَّ ۗ فَطَفِقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ

⁷ Këto fjalë tregojnë se ai i kishte blerë kuajt për hir të Zotit, për të bërë xhihad në rrugën e Allahut.

(kur iu paraqiten) ai filloi t'i ledhatojë mbi kërcinjt e mbi qafat e tyre.

وَالْأَعْنَاقِ ①

35. Vërtet, Ne e sprovuam Sulejmanin dhe vendosëm që ta ulim një trup⁸ (pa mend e pa vetëdije) mbi fronin e tij. Atëherë (kur e pa këtë vizion) iu drejtua Allahut.

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ ②

36. Ai (Sulejmani) tha: O Zoti im, më fal mua (m'i mbulo dobësitë e mia) dhe më dhuro asi mbretërie të cilën nuk e trashëgon askush pas meje, vërtet Ti je Dhuruesi më i madh.

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي ③ أَنْتَ الْوَهَّابُ ④

37. Dhe Ne ia nënshtroam erën që, sipas urdhërit të tij, frynte lehtë në drejtim të dëshiruar.

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ أَصَابَ ⑤

38. Dhe kështu ia nënshtroam të gjithë djajtë (rebelët) dhe inxhinierët dhe zhytësit,

وَالشَّيْطِينَ كُلَّ بَنَّاءٍ وَعَوَّاصٍ ⑥

39. Dhe disa të tjerë të lidhur me pranga.⁹

وَآخَرِينَ مَقْرَرِينَ فِي الْأَصْفَادِ ⑦

40. Kjo është dhurata Jonë e pakufishme, pra shprehje mirënjohje (e t'i lirosh) ose t'i frenosh (sillu butësisht ndaj skllave ose me ashpërsi, sipas rrethanave).

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِعَبْرِ ⑧ حِسَابٍ ⑨

⁸ Ky ajet flet qartë se fjala është për pasardhësin e tij (për djalin e tij) që e shkatërroi mbretërinë dhe pushtetin e Hazret Sulejmanit a.s.

⁹ Në kohën e lashtë robërit që punonin në det lidheshin me hekura që të mos ikin.

41. Vërtet, ai (Sulejmani) ka një pozitë afërie tek Ne dhe ka një vendbanim të shkëlqyer.

وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ ﴿١١﴾

42. Dhe kujtoje robin Tonë, Ejjubin, kur ai e thirri Zotin duke thënë: O Zot, shejtani më ka sëkëlldisur mua me mundim e me dhembje!¹⁰

وَإِذْ كُرَّ عِبْدَنَا أَيُّوبَ ۖ إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ﴿١٢﴾

43. Ne i thamë: Mëshoi me këmbë kalit (ik shpejt). Këtu afër është uji i ftohtë dhe i pastër për t'u larë e për të pirë.

أَرْكُضْ بِرِجْلِكَ ۖ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ ﴿١٣﴾

44. Dhe Ne nga mëshira Jonë ia dhuruam familjen e tij dhe shumë të tjerë si ata, dhe (kjo ndodhi) është një këshillë (mësim) për dijetarët.

وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُم مَّعَهُمْ رَحْمَةً مِّنَّا وَذِكْرَىٰ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٤﴾

45. Dhe e urdhëruam: Merre me dorën tënde një degë të thatë¹¹ hurme dhe mëshoi¹² (kalit) me të, dhe mos e thyej betimin.¹³ Pa dyshim, Ne e gjetëm të durueshëm. Sa rob i shkëlqyer ishte ai! Vërtet, ai i drejtohej shumë Allahut me përlulësi.

وَخُذْ بِيَدِكَ ضِعْفًا فَإُضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنُطْ ۗ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا ۗ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٥﴾

46. Dhe kujtoji robët Tanë Ibrahimin,

وَإِذْ كُرَّ عِبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ ۖ وَإِسْحَاقَ ۖ وَيَعْقُوبَ

¹⁰ Fjala *nosb* do të thotë: lodhje, mundim, vuajtje shpirtërore, sëmundje, shkatërrim (Lane).

¹¹ Këto janë shprehje me kuptim të figurshëm. Siç duket Profeti Ejub jetonte në një vend ku sundonte një sundimtar tiran, i cili u bë kundërshtar i Ejubit për shkak të predikimeve të tij që bënte kundër idhujtarisë. Me këtë ai u urdhërua ta braktisë vendin e të largohet. Vetë fjala *Daraba* në fjalor do të thotë: udhëtoi (Akrab).

¹² Mëshoi kalit që të vrapojë shpejt e kështu largohu nga ky vend.

¹³ Kjo do të thotë se mos bën ndonjë kompromis me mosbesimtarët dhe rri besnik ndaj besimit tënd.

Is-hakun dhe Jakubin, të cilët ishin të fuqishëm dhe largpamës.

أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤١﴾

47. Ne i zgjodhëm ata për një detyrë të veçantë, që ta përkujtonin vendbanimin e Ahiretit.

إِنَّا أَحْضَيْنَهُمْ بِحَاصَّةٍ ذُكِّرَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

48. Dhe ata të gjithë ishin të zgjedhur në sytë Tanë dhe të zbukuruar me cilësi të shumta.

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٣﴾

49. Dhe kujtoje Ismailin dhe Jasain dhe Dhul-kiflin, të gjithë këta ishin prej të zgjedhurve.

وَأذْكَرَ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ ﴿٤٤﴾ وَكُلٌّ مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٥﴾

50. Ky përkujtim i tyre është një këshillë për të ecur në gjurmët e tyre. Dhe besimtarët e vërtetë do të kenë me siguri një vendbanim të shkëlqyer

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ ﴿٤٦﴾

51. (d.m.th.) Kopshtet e Amshueshme. Dyert e të cilave për hir të tyre gjithnjë do të jenë të hapura.

جَبَّتْ عَدْنٌ مُّتَّحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ ﴿٤٧﴾

52. Aty do të jenë të ulur duke u mbështetur me kolltukë dhe do të kërkojnë pemë e pije të llojlojshme.

مُتَّكِنِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٤٨﴾ وَشَرَابٍ ﴿٤٩﴾

53. Dhe do të kenë pranë vetes femra sypërlula dhe të një moshe

وَعِنْدَهُمْ قَصِرَاتُ الظَّرْفِ أَرْبَابٌ ﴿٥٠﴾

54. Ky është ai (shpërblim) që ju premtohet për Ditën e Hesapit.

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥١﴾

55. Vërtet, Ky është furnizimi Ynë, i cili nuk do të soset kurrë.

إِنَّ هَذَا لِرِزْقِنَا مَا لَهُ مِنْ تَفَادٍ ﴿٥٢﴾

56. Kjo është dhurata e premtuar për besimtarët. Dhe për rebelët (mosbesimtarë) do të jetë një vendbanim i keq -

هَذَا وَإِنَّ لِلظَّالِمِينَ كَثْرًا مَّابٍ ۝٥٦

57. Xhehenemi, ku do të futen ata. Sa vendbanim i shëmtuar është ai!

جَهَنَّمَ ۚ يَصْلَوْنَهَا فَيَسَّسَ الْمِهَادِ ۝٥٧

58. Kjo është dhurata e premtuar për mosbesimtarët. Pra duhet të shijojnë nga uji i valuar dhe nga qelbësira,

هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٍ ۝٥٨

59. Dhe aty do të jenë grupe të tjera të ngjajshme me këta (veprat e të cilëve do t'u përngjajnë veprave të tyre).

وَآخَرَ مِنْ شَكْلَةٍ أَرْوَاحٍ ۝٥٩

60. (Një grup prej tyre do t'i thotë grupit të parë): Ky është një grup që do të hyjë (në xhehenem) bashkë me ju, dhe askush nuk do t'i presë ata (nuk do të bëhet ndonjë pritje për ta). Ata do të digjen në Zjarr.

هَذَا فَوْجٌ مُّقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ ۚ لَا مَرْحَبًا
بِهِمْ ۗ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ۝٦٠

61. Ata (të cilëve u është thënë kështu) do të thonë: Mos flisni kështu për ne, se edhe juve nuk do t'u presë askush. Ju jeni ata që e keni përgatitur për ne këtë xhehenem. Sa vendbanim i shëmtuar është ai!

قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ ۚ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ ۗ أَنْتُمْ
قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا ۚ فَيَسَّسَ الْقَرَارِ ۝٦١

62. Ata po ashtu do të thonë: O Zoti ynë, atij që na futi në xhehenem, jepia dyfish dënimin e zjarrit!

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزِدْهُ عَذَابًا
ضِعْفًا فِي النَّارِ ۝٦٢

63. Atëherë banorët e xhehenemit do të

وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ

thonë: Çka na ndodhi neve që nuk i shohim ata të cilët i konsideronim ne sherrxhinj!

مِنَ الْأَشْرَارِ ۝١٣

64. A i konsideronim të pavlerë apo ishte gabimi i syve tanë (që nuk i njoftuam)?

أَتَّخَذْنَهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمْ
الْأَبْصَارُ ۝١٤

65. Vërtet, kjo grindja e banorëve te xhehenemit është një realitet dhe ashtu do të ndodhë.

إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقُّ تَخَاصُّمِ أَهْلِ النَّارِ ۝١٥

66. Thuaju: Unë jam vetëm një alarmues, dhe s'ka Zot përveç Allahut. Ai është Një dhe i Plotfuqishëm

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ ۚ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ
الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ۝١٦

67. Ai është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që ekziston në mes të tyre dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe Mëkatfalës.

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ
الْعَفَّارُ ۝١٧

68. Thuaj: Ky është një lajm i madh,¹⁴

قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ ۝١٨

69. Të cilit ju ia ktheni shpinën.

أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ۝١٩

70. Unë nuk kam pasur dije për engjëjt kur ata diskutonin (se kush meriton të jetë Profet),

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِأَمْثَلِ الْأَعْلَىٰ إِذْ
يَخْتَصِمُونَ ۝٢٠

71. Po më diktohet mua vetëm se jam një alarmues i hapët.

إِنْ يُؤْحَىٰ إِلَيَّ إِلَّا أَنْمَأَ أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝٢١

72. Kujtoje (kohën) kur Zoti yt u tha

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا

¹⁴ Fjala *naba* do të thotë: informatë, lajm i rëndësishëm, mesazh (Lane).

engjëjve: Unë jam duke krijuar një njeri prej baltës.

مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾

73. Pra, kur e përsos atë dhe e qes në të shpirtin Tim, i bëni atij sexhde (i bëni sexhde Allahut për hir të tij, d.m.th. t'i bindeni)!

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٢﴾

74. Të gjithë engjëjt së bashku iu binden.

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

75. Përveç Iblisit, që shprehu kryelartësinë dhe që ishte ndër mosbesimtarët.

إِلَّا الْإِبْلِيسَ ۖ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

76. Zoti tha: O Iblis, çka të pengoi ty që të mos i bësh sexhde atij (t'i bindesh atij), të cilin e krijova unë me dy duart e Mia?¹⁵ A e konsideron veten kryelartë ose larg dëgjueshmërisë Sime!

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي ۖ اسْتَكْبَرْتَ ۖ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ ﴿٧٥﴾

77. Ai (Iblisi) tha: Unë jam më i mirë se ai. Ti (O Zot) mua më ke krijuar prej zjarrit dhe atë e krijove prej baltës.¹⁶

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ ۖ خَلَقْتَنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٦﴾

78. Zoti tha: Dil, pra, prej këtu, sepse je i mallkuar;

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَٰجِعٌ ﴿٧٧﴾

79. Dhe do të të përcjellë ty mallkimi Im deri në Ditën e Gjykimit.

وَأِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي ۖ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

¹⁵ Me dy duart e Mia do të thotë: me të gjitha atributet e fuqitë e mia.

¹⁶ Kundërshtarët e një Profeti e konsiderojnë veten më të mirë, më të fuqishëm dhe më madhështor se Profeti e besimtarët e tij.

80. Ai tha: O Zoti im, më jep afat deri në Ditën e Ringjalljes!

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٨٠﴾

81. Zoti tha: Pa dyshim, ty të është dhënë afati,

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨١﴾

82. Deri në Ditën e caktuar.

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨٢﴾

83. Ai tha: Pasha nderin Tënd, unë me siguri do t'i devijoj nga rruga e drejtë të gjithë njerëzit,

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٣﴾

84. Pos robëve Tu të sinqertë.

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلِصِينَ ﴿٨٤﴾

85. Zoti tha: Vërtet, edhe unë po flas vetëm të vërtetën se:

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ ﴿٨٥﴾

86. Unë do ta mbush xhehenemin me ty dhe me të gjithë ata që do të të ndjekin ty.¹⁷

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَتَّبَعُ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٦﴾

87. Thuaj: Unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim për këtë predikim, e as nuk jam ndër ata që flasin me ngurrim.

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَ مَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٨٧﴾

88. Ky (Kuran) nuk është gjë tjetër, veçse një këshillë për tërë njerëzimin.

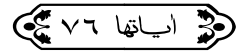
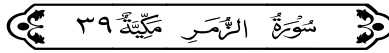
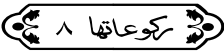
إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٨٨﴾

89. Dhe ju me siguri pas pak kohe do ta kuptoni vërtetësinë e tij.¹⁸

وَلَتَعْلَمَنَّ بَأَهْ بَعْدَ حِينٍ ﴿٨٩﴾

¹⁷ Ky dialog midis Zotit e Shejtanit është një metaforë që flet për gjendjen e asaj kohe kur vjen ndonjë Profet.

¹⁸ Se pas pak kohe do të plotësohen profecitë e tij.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Diktimi i këtij Libri është prej Allahut të Fuqishëm dhe të Urtë.

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

3. Vërtet, Jemi Ne që të diktuaam ty librin me të gjitha vërtetësitë, pra adhuroje Allahun duke shprehur sinqerisht dëgjueshmërinë ndaj Tij.

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ
مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ①

4. Dëgjoni, bindja e plotë (feja e vërtetë) i takon vetëm Allahut. Ndërsa ata që në vend të Allahut i adhurojnë qenie të tjera duke thënë: Ne i adhurojmë ata vetëm me qëllim që ata, duke na i afruar më shumë Allahut, do të na çojnë në pozitën më të lartë afrimi. Vërtet, Allahu do të gjykojë në mes të tyre lidhur me ato çështje rreth të cilave diferencohen ata. Pa dyshim, Allahu nuk i tregon rrugë të drejtë çdo gënjeshtari dhe mosmirënjohësi.

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ ۗ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا
مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۗ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا
لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى ۗ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ
بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَذِبٌ كَفَّارٌ ①

5. Sikur të kishte dashur Allahu të ketë fëmijë për vete, Ai do ta zgjedhte atë që

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَى

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 76 ajete. Në gjashtë Sure të mëparshme bëhej fjalë rreth Vahit, Ilhamit dhe Tohidit të Zotit. Në këtë Sure është treguar se duke menduar rreth krijimit të universit e të njeriut, del në shesh fakti se ekziston një qenie që është Krijuesi i tyre. Mirëpo njeriu në vend që t'i drejtohet Zotit Një, ai i anohet më shumë idhujtarisë (Shirkut) dhe i adhuron ata idhuj, të cilët i trason ai vetë. Shirku më i madh është t'ia përcaktosh Allahut një djalë.

dëshironte nga krijesa e Tij. I pastër është Ai (nga çdo e metë). Ai është Allahu vetëm Një dhe i Fuqishëm.

مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ ۗ سُبْحٰنَهُ ۗ هُوَ اللّٰهُ
الْوٰحِدُ الْقَهَّارُ ﴿١٠﴾

6. Ai i ka krijuar qiejt e tokën me një qëllim të caktuar. Ai e mundëson natën ta mbulojë ditën, dhe ditën ta mbulojë natën. Ai i nënshtroi diellin dhe hënën. Secili prej tyre për një afat të caktuar ecën rrugës së vet. Dëgjoni! Ky është Allahu i Fuqishëm dhe Mëkatfalës.

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ بِالْحَقِّ ۗ يَكُوْرُ
النَّيْلَ عَلٰى النَّهَارِ وَيَكُوْرُ النَّهَارَ عَلٰى النَّيْلِ
وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ ۗ كُلٌّ يَجْرِي
لِاَجَلٍ مُّسَدَّدٍ ۗ اَلَا هُوَ الْعَزِيْزُ الْعَقَّارُ ﴿١١﴾

7. Ai ju krijoi prej një nefsi,¹ mandej krijoi palën e tij; dhe Ai krijoi për ju tetë palë nga kafshët. Ai ju krijon në mitrat e nënave tuaja - krijim pas krijimi duke ju kaluar në tri errësira.² Ky është

خَلَقَكُمْ مِّنْ نَّفْسٍ وَّاٰحَدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا
زَوْجَهَا وَاَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ الْاَنْعَامِ ثَمَنِيَّةً
اَزْوَاجًا ۗ يَخْلُقُكُمْ فِيْ بُطُوْنٍ اُمَّهَاتِكُمْ خَلَقًا

¹ Allahu xh.sh. së pari krijoi një femër, prej së cilës dolën dhe janë krijuar meshkuj dhe femra. Nefsi vahida e referon zanafillën. Pra, nuk është ashtu siç mendojnë disa se Havën e krijoj Allahu prej brijve të Ademit. Kurani qartazi tregon se pikënisja dhe origjina e njeriut është prej një femre. Ajo i krijoi të tjerët dhe mandej ka ardhur koha kur janë krijuar çifte. Po ashtu edhe në Sure Al-Nisa Allahu thotë se prej atyre çifteve dolën shumë meshkuj dhe femra. Jeta e njeriut në formë çifte rrjedh prej kohës. Shkencëtarët kanë vërtetuar se njeriu ka jetuar edhe para 200 mijë viteve. Mirëpo, zanafillën e ka pasur prej një femre, ashtu siç lindi H. Merjeme a.s. pa pasur kontakt me mashkullin. Historia e evolucionit dëshmon se çiftet janë krijuar më vonë. Prandaj, Allahu thotë: Minha d.m.th. prej një femre. Kjo ngjau para miliona vitesh në epokën e Evolucionit të Shtazëve. Teoria se Hava është krijuar prej Ademit është një teori jokuranike, joshkencore dhe është teori absolutisht jo e drejtë. Në kohën e Ademit në tokë jetonin miliona njerëz. Njerëzit kanë dëgjuar tregime dhe përralla prej stërgjyshëve të tyre dhe dëshirojnë t'u dalin besnikë atyre, duke e hedhur poshtë Kuranin, diturinë dhe shkencën, për të cilën Allahu të bën porosi që të merresh me shkencë dhe ditë e natë ta studiosh!

² Embrioni i njeriut kalon në tri errësira apo mund të themi në tri faza kritike, ku ka më shumë gjasa që të dështohet embrioni. Cilat janë tri errësitat? E para, mbulesa e Mitrës. E dyta, cipa e mitrës dhe e treta është placenta. Foshnja rrin në tri mbulesa të mitrës. Këto janë tri faza të errësirës ku ka rrezik për jetën e foshnjës. Mitra e nënës e mban në vete një makineri mekanike aq të hollë dhe delikate që nuk mund të shpjegohet. Pa dyshim mitra vetë është një errësirë. Brenda mitrës gjithnjë është një betejë e zhvilluar për shkak të sulmeve të vazhdueshme nga kundërtrupthat (Antibodies), dhe nëse Allahu vetë nuk e ruan, asnjë fëmijë s'mund të lindë.

Allahu - Zoti juaj. Atij i takon Mbretëria. S'ka Zot tjetër pos Atij. Pra, ku jeni duke bredhur!³

8. Nëse dilni mosbesimtarë (mosmirënjohës), atëherë ta dini se Allahu nuk është nevojtar për ju dhe Ai nuk e do mosbesimin për robët e Tij. Por, nëse dilni mirënjohës, Ai e pëlqen atë për ju. Dhe asnjë bartës nuk do ta bartë barrën e dikujt tjetër. Pastaj do të ktheheni ju të gjithë te Zoti juaj dhe Ai do t'ju informojë rreth asaj që keni bërë (në këtë botë). Vërtet, Ai i di shumë mirë fshehtësitë e zemrave tuaja.

9. Dhe kur e godit njeriun ndonjë e keqe, ai e lut Zotin duke iu drejtuar sinqerisht Atij. Mirëpo, kur Ai nga ana e Vet i jep ndonjë favor, ai e harron atë qëllim për të cilin e luste më parë Allahun dhe fillon t'i përshkruajë

مِّنْ بَعْدِ خَلْقِي فِي ظُلْمَتٍ ثَلَاثٍ ۗ ذِكْرُ اللَّهِ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ ۗ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ فَآتَىٰ
تُصْرَفُونَ ﴿٧﴾

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ ۖ وَلَا
يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ ۗ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ
لَكُمْ ۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ
إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ
تَعْمَلُونَ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٨﴾

وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا
إِلَيْهِ ۗ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ
يَدْعُوًا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ ۖ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا
يُضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ

Allahu i jep forcë dhe rezistencë mitrës që e mbron veten nga sulmet e kundërtrupthave. Kjo është errësira e dytë. Errësira e tretë është kur placenta lidhet e ngjitet me mitrën. Kjo është një fazë mjaft e rrezikshme për foshnjën, po edhe për nënën. Ky ajet mund të ketë edhe interpretimin shpirtëror. Faza apo errësira e parë është kur njeriu nuk e kupton qëllimin e jetës së vet. Errësira e dytë apo faza e dytë është kur shejtani mund ta devijojë nga rruga e Zotit, duke i thënë se krijimi i botës dhe i njeriut është i rastsishëm. Ai e ngacmon njeriun dhe fshehet. Errësira apo faza e tretë është kur vjen ndonjë profet dhe ai sjell me vete një dritë, atëherë disa njerëz nuk e pranojnë këtë lindje të re dhe mbeten të vdekur, ashtu siç nganjëherë embrioni mbetet i vdekur në mitër. Prandaj, edhe Kurani njerëzit e tillë i quan të vdekur. Pra faza e tretë është mohimi i një profeti.

³ Tri gjendje të errësirës referojnë tri faza të zhvillimit të embrionit- *Nutfa* (spermë), *Alaka* (piks gjaku), dhe *Mudgah* (tog mishi); ose i referon tri faza kritike të shtatzënisë: 1. nga muaj i dytë e deri në muajin e tretë, 2. nga muaj i tretë e deri në muajin e pestë dhe 3. fillimi i muajit të tetë.

partnerë Atij, që t'i devijojë njerëzit nga rruga e Tij. Thuaj: Kënaqu për pak kohë me mosbesimin tënd, se në fund ti me siguri do të jesh ndër banorët e zjarrit.

10. (A mund të jetë mosbesimtari si ai) Që falet dhe e lut Zotin me plot bindje në çastet e natës duke bërë sexhde e duke qëndruar në këmbë dhe që i frikësohet Ahiretit dhe shpreson në mëshirën e Zotit të vet? Thuaj: A janë të barabartë ata që janë të ditur dhe ata që janë të paditur? Vërtet, vetëm ata që janë të ditur e pranojnë këshillën.

11. Thuaj: O robët e Mi besimtarë, frikësohuni prej Zotit tuaj. Ata, të cilët bëjnë vepra të mira, (sipas mësimave të Sheriatit) do të kenë shpërblim të mirë në këtë jetë. Dhe toka e Allahut është shumë e gjerë. Vërtet, durimtarëve do t'u jepet pa masë shpërblimi i tyre.⁴

12. Thuaj: Vërtet, unë jam i urdhëruar ta adhuroj Allahun me devotshmëri të vërtetë.

13. Dhe unë jam i urdhëruar të jem i pari prej të gjithë të bindurve.

14. Thuaj: Unë i frikësohem ndëshkimit të një dite të madhe, nëse nuk e dëgjoj Zotin tim.

قَلِيلًا ۙ إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ ۝

أَمَّنْ هُوَ قَانِتٌ آنَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا
يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُوا رَحْمَةَ رَبِّهِ ۗ قُلْ
هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ
لَا يَعْلَمُونَ ۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ۝

قُلْ لِعِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ ۗ لِلَّذِينَ
أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ ۗ وَأَرْضُ
اللَّهِ وَاسِعَةٌ ۗ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ
بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝

قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ
الَّذِينَ ۝

وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۝

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ۝

⁴ Ajeti tregon se besimtarët do të sprovohen e do të detyrohen të emigrojnë.

15. Thuaj: Unë vetëm Allahun e adhuroj duke ia kushtuar vetëm Atij bindjen time.

قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي ﴿١٥﴾

16. E përsa u përket juve, adhurojeni kë doni pos Allahut. Dhe thuaj: Të dështuarit e vërtetë do të jenë ata të cilët në Ditën e Kiametit e futën në humbje veten dhe familjen e tyre. Vini re, ky është, me të vërtetë, dështimi i hapët.

فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ ۗ قُلِ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١٦﴾

17. Të tillët do të kenë mbi veten hijet e zjarrit dhe përfund do të kenë hijet e zjarrit (zjarri do t'i rrethojë nga të gjitha anët). Kjo është ajo gjë prej së cilës Allahu i frikëson robët e Tij (duke u thënë): O robët e Mi, frikësohuni prej Meje!

لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ۗ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ عِبَادَهُ ۗ يُعْبَادُ فَاتَّقُونِ ﴿١٧﴾

18. Ndërsa ata që ruhen nga adhurimi i idhujve dhe i drejtohen Allahut, do të kenë gëzim të madh. Pra, jepu ti lajme të gëzueshme robëve të Mi-

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ ۗ فَبَشِّرْ عِبَادِ ﴿١٨﴾

19. Që e dëgjojnë Fjalën Tonë dhe pasojnë më të bukurën prej tyre. Të tillët janë ata që Allahu i përudhi dhe të tillët janë ata të cilët janë të mençur.

الَّذِينَ يَسْمَعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۗ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَٰئِكَ هُمُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿١٩﴾

20. A mund të shpëtojë ai për të cilin është plotësuar paralajmërimi i dënimit dhe a mund ta shpëtosh ti atë që është hidhur në zjarr?

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ ۗ أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ ﴿٢٠﴾

21. Mirëpo, ata që i frikësohen Zotit të

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ عُرفٌ مِّنْ

tyre, do të kenë dhoma të larta të ndërtuara njëra mbi tjetrën në mes të tyre po rrjedhin lumenj. Ky është premtimi i Allahut dhe Allahu nuk e thyen premtimin e Tij.

22. A nuk e sheh ti se Allahu lëshon ujë nga qielli (prej reve) dhe e bëri të rrjedhë nëpër tokë në formë burimesh, mandej me të mbijnë bimë me ngjyra të llojllojshme. Mandej, ato piqen dhe ti i sheh të zverdhura dhe pastaj i bën ato kashtë. Vërtet, në këtë ka një këshillë për njerëzit e ditur.

23. A mund të jetë ai që ia ka hapur Allahu gjoksin e tij për ta pranuar Islamin dhe që e zotëron një dritë prej Zotit të vet, si ai që nuk është i tillë? Vaj për ata, zemrat e të cilëve janë bërë gurë nga përkujtimi i Allahut, të tillët janë në një gabim të hapët!

24. Allahu është Ai që e ka zbritur Fjalën (Sheriatin) më të mirë, ajetet e të cilit janë të ngjashme (ka disa ajete që janë të përmendura në Tevrat e në Inxhil dhe ka nga ato të rejtat) dhe përmbajtjet e të cilit janë shumë të madhërishme. Ata, që i frikësohen Zotit të tyre, atyre u rrënoqethen lëkurat nga recitimi i tij (këtij Sheriati), dhe mandej lëkurat dhe zemrat e tyre duke u zbutur anohen nga Allahu. Ky (Sheriati) është udhëzim i Allahut. Ai me anë të tij e përudh atë të

فَوْقَهَا عُرْفٌ مُّبِينَةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ
الْمِيعَادَ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ
يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا
مُخْتَلِفًا أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهَيِّجُ فَتْرَهُ مُمْصَفًا
ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآيَاتِ ۝

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ
عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ
مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا
مَّثَانِيًّا تَقْشَعُرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَىٰ
ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَىٰ اللَّهُ يَهْدِي بِهِ
مَنْ يَشَاءُ ۝ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ هَادٍ ۝

cilin e do Ai, dhe atë që e devijon Ai, askush s'mund ta përudhë.⁵

25. E ai që fytyrën e vet do ta bëjë mbrojtje nga dënimi i tmerrshëm i Ditës së Kiametit, a mund të jetë si ai që është i shpëtuar? Dhe do t'u thuhet mizorëve: Shijojeni shpërblimin e veprave tuaja, që ju bënit!⁶

26. Edhe ata që kanë qenë para tyre, i përgënjeshtroan (Profetët Tanë), po (si rezultat i kësaj) u erdhi ndëshkimi andej nga nuk e mendonin fare.

27. Pra, Allahu u bëri të përjetojnë në këtë jetë ndëshkimin poshtërues, ndërsa ndëshkimi i Ahiretit, nëse e kuptojnë ata, do të jetë shumë më i madh.

28. Dhe, pa dyshim, Ne u kemi sjellë njerëzve në këtë Kuran shembuj nga të gjitha lëmitë, që ata ta pranojnë këshillën.⁷

29. Ne e kemi diktuar Kuranin në gjuhën arabe, ku s'ka kundërthënie, me qëllim që të ruhen ata (nga rruga e gabuar).

أَفَمَنْ يَتَّبِعُ يَوْجَهُهُ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٢٥﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

فَأَذَقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٨﴾

قُرْآنًا عَرَبِيًّا عَيْرَ ذِي عِوَجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٢٩﴾

⁵ Kurani u quajt Mathani që do të thotë se ai i përmend në mënyrë përsëritëse besimet, principet dhe mësimet e veta fundamentale.

⁶ Ajeti flet për ashpërsinë e ndëshkimit të Ditës së Kiametit. Fajtorët do të habiten aq shumë nga tmerrri saqë vetë do t'i fusin fytyrat e tyre në zjarr.

⁷ Ajeti tregon qartë se Kurani është një libër i përsosur.

30. Allahu e paraqet për mësim shembullin e atij njeriu, i cili ka shumë pronarë dhe që grinden në mes veti, dhe shembullin e një njeriu i cili ka vetëm një pronar. A mund të jenë të barabartë këta të dy? Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, por shumica prej tyre s'e kuptojnë.⁸

صَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ
مُتَشَكِّسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ
يَسْتَوِينَ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٠﴾

31. Vërtet, edhe ti do të vdesësh një ditë, e edhe ata do të vdesin.

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٣١﴾

32. Atëherë, në Ditën e Kiametit ju të gjithë do të polemizoni me njëri-tjetrin pranë Zotit.

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
تَخْتَصِمُونَ ﴿٣٢﴾

⁸ Me këtë shembull Zoti dëshiron të sqarojë pozitën e një politeisti dhe të një monoteisti.

KAP XXIV

33. Pra, kush mund të jetë më mizor se ai i cili flet të pavërtetën ndaj Allahut dhe se ai që kur i vjen vërtetësia (prej Zotit të tij) e përgënjeshton? A nuk është xhehenemi vendbanim i mosbesimtarëve?

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ
وَكَذَبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ ۗ أَلَيْسَ فِي
جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe kushdo që e sjell mësimin e vërtetë (prej Zotit) dhe kushdo që e vërteton atë, këta janë njerëz të devotshëm.

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ ۗ أُولَٰئِكَ
هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٤﴾

35. Gjithçka që do të dëshirojnë ata, do ta gjejnë te Zoti i tyre; i tillë është shpërblimi i atyre që bëjnë vepra të mira.

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِندَ رَبِّهِمْ ۗ ذَٰلِكَ جَزَاؤُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٥﴾

36. Me qëllim që Allahu t'i fshijë konsekuencat më negative të veprave të tyre të këqija dhe t'u jepet shpërblimi sipas veprave të tyre më të mira.

يُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا
وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٣٦﴾

37. A nuk mjafton Allahu për robin e vet? Dhe a të frikësojnë (idhujtarë dhe mosbesimtarë) ty prej atyre (idhujve) pos Allahut. Dhe atë që e devijon Allahu, s'ka kush që ta përudhë.

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ ۗ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ هَادٍ ﴿٣٧﴾

38. Dhe atë që e përudh Allahu, s'ka kush që mund ta devijojë. A nuk është Allahu i Gjithëfuqishëm dhe Zoti i hakmarrjes?

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّضِلٍّ ۗ أَلَيْسَ
اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَابٍ ﴿٣٨﴾

39. Dhe nëse ti i pyet ata se kush i ka krijuar qiejt e tokën, me siguri do të thonë: Allahu. Thuaju: Mendoni pak se kë po thërrisni ju pos Allahut? Nëse vendos Allahu të më godasë mua me ndonjë të keqe, a mund ta largojnë atë të keqe ata që i adhuronin në vend të Allahut? Ose, nëse Allahu vendos të më dhurojë ndonjë hirësi, a mund ta pengojnë hirësinë e Tij? Thuaju: Allahu më mjafton mua. Besimtarët e vërtetë kanë mbështetje vetëm në Të.

40. Thuaj: O populli im, veproni si të doni ju, edhe unë do të veproj ashtu siç dëshiroj unë; së shpejti do ta dini se-⁹

41. Te kush vjen ai ndëshkim që do ta poshtërojë atë dhe te kush vjen një dënim i qëndrueshëm?

42. Vërtet, Ne të kemi diktuar ty Librin që mban në vete të gjitha vërtetësitë për të gjithë njerëzit. Pra, kush e pranon hidajetin e pranon për të mirën e qenies së vet, ndërsa kush devijon, i bën dëm vetës.¹⁰ Dhe ti nuk je mbikëqyrës ndaj tyre.

43. Allahu e merr shpirtin e çdo njeriu kur i vjen koha e vdekjes, po ashtu edhe shpirtin e atij që është në gjumë e nuk

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ ط قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ
بُضْرٍ هَلْ هُنَّ كُشِفَتْ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي
بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسَكَةٌ رَحْمَتِهِ ط قُلْ
حَسْبِيَ اللَّهُ ط عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٩﴾

قُلْ يَقَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي
عَامِلٌ ۚ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُجْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ ۚ
فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ ۚ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا
يُضِلُّ عَلَيْهِ ۚ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤٢﴾

اللَّهُ يَتَوَكَّلُ الْإِنْسَانَ حِينَ مَوْتِهِ وَالَّتِي
لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا ۚ فَيُمْسِكُ الَّتِي قَضَىٰ

⁹ Ajeti u jep vërejtje mosbesimtarëve se përpjekjet e tyre kundër Islamit do të shkojnë kot.

¹⁰ Njeriu vetë është arkitekt i fatit të vet.

është i vdekur. Mandej shpirtin e atij që i është caktuar vdekja, e mban (ai vdes), ndërsa ia kthen atij, të cilit akoma nuk i është caktuar vdekja, për një afat të caktuar. Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për një popull mendimtar.

44. A mos kanë zgjedhur ndërmjetës përveç Allahut? Thuaj: A megjithëkëtë fakt ata nuk zotërojnë gjë e as nuk kanë vetëdije!

45. Thuaj: E drejta e intervenimit i takon vetëm Allahut. Atij i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. Dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

46. Dhe kur atyre u predikohet rreth Allahut se është Një, atëherë zemrat e atyre që nuk kanë besim në botën vijuese, mbushen me urrejtje (nga ai predikim), por kur u përmenden ata (idhujt), që i adhurojnë pos Allahut, fillojnë të gëzohen.

47. Thuaj: O Allah, krijues i qiejve dhe i tokës - Njohës i të padukshmes dhe i të dukshmes, Ti je që gjykon në mes të robëve Tu, lidhur me ato çështje rreth të cilave diferencohen ata.

48. Dhe sikur të zotëronin mizorët gjithçka që ekziston nëpër tokë e edhe njëherë aq, ata me siguri do të jepnin kompensim për t'u shpëtuar nga

عَلَيْهَا الْمَوْتُ وَيُرْسِلُ الْآخِرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَيِّئٍ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَّتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ ۗ قُلْ أَوْلُوا كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٥﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا ۗ لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ۗ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٦﴾

وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ ۗ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٤٧﴾

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ عَلِمَ الْعَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٨﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَوَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ

ndëshkimi i tmerrshëm i Ditës së Kiametit. Mirëpo, do t'u manifestohet prej Allahut diçka që nuk e mendonin fare.

49. Dhe konsekuencat e këqija të veprave të tyre do t'u zbulohen dhe ndëshkimi me të cilin talleshin do t'i rrethojë ata nga të gjitha anët.

50. Dhe kur e godit njeriun ndonjë e keqe, ai Na lut Neve. Por, kur nga ana Jonë i falim ndonjë mirësi, ai thotë: Kjo më është dhuruar në bazë të dijes sime. Jo, ajo është vetëm një sprovë, por shumica prej tyre s'e kuptojnë.¹¹

51. Ashtu patën thënë edhe ata që ishin para tyre, prapë veprat e tyre nuk u sollën kurrfarë dobie.

52. Pra, konsekuencat e këqija të veprave të tyre i kanë zënë ata; dhe ata që dalin mizorë prej këtyre njerëzve, do t'i rrethojnë konsekuencat e këqija të veprave të tyre dhe ata s'do të mund ta pengojnë Zotin të bëjë kështu.

53. A nuk e dinë ata se Allahu ia zgjeron furnizimin atij që do Ai, dhe ia ngushton atij që do Ai? Vërtet, në këtë ka shumë Shenja për njerëzit besimtarë.

مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿٤٩﴾

وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٥٠﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا
خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّثْلًا قَالِ إِنَّمَا أُوتِيْتُهُ عَلَى
عِلْمٍ ۗ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

قَدْ قَالُوا لِلَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا آغَى
عَنَّهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا ۗ وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا
كَسَبُوا ۗ وَمَاهُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾

¹¹ Kjo është natyra e njeriut që kur vuan prej ndonjë të keqe, e lut Zotin dhe i drejtohet ditë e natë, por kur është në një gjendje të mirë, mendon se çdo mirësi e fitoi me anë të dijes e të përpjekjeve të veta.

54. Thuaj: O robët e Mi, të cilët e kanë tepruar ndaj vetes së tyre, mos u dëshproni nga mëshira e Allahut, sepse Allahu, me të vërtetë, mund t'i falë të gjitha mëkatet. Vërtet, Ai është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm!

قُلْ لِعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ
لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
الدُّنُوبَ جَمِيعًا ۗ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

55. Dhe i drejtoheni Zotit tuaj dhe i përujeni Atij para se t'ju vijë ndëshkimi, sepse në atë moment nuk do t'ju ndihmojë kush.

وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ مِن قَبْلِ
أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ۗ ثُمَّ لَا تُصْرَفُونَ ﴿٥٥﴾

56. Dhe ndiqeni mësimin më të mirë që ju është diktuar juve prej Zotit tuaj para se t'ju vijë papritmas ndëshkimi dhe ju të mos e hetoni.

وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ
مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَعَثَةً
وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

57. Që të mos thotë dikush: Ah, i mjeri unë se e shpreha qëndrimin e pakujdesshëm ndaj obligimit tim lidhur me Allahun! Vërtet, unë kam qenë prej atyre që e përbuznin (diktimin e Allahut).

أَن تَقُولَ نَفْسٌ يُحْضِرُنِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ
فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِن كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ ﴿٥٧﴾

58. Ose të mos thotë: Ah, sikur të më kishte përudhur Allahu, unë me siguri do të kisha qenë prej atyre që janë të devotshëm.

أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ
الْمُتَّقِينَ ﴿٥٨﴾

59. Ose kur ta shohë dënimin, të mos thotë: Sikur të kisha edhe një herë rastin e kthimit (në këtë botë), do të isha bërë prej atyre që bëjnë vepra të mira.

أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَىٰ الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً
فَأَكُونُ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٩﴾

60. Jo, s'mund të ndodhë kështu. Ty të

بَلَىٰ ۗ قَدْ جَاءَ تِلْكَ الْبَيْتَ فَكَذَّبَتْ بِهَا

patën ardhur shenjat e Mia, por ti i përgënjeshtrove ato dhe u solle me arrogancë dhe ke qenë ndër mosbesimtarët.¹²

وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكٰفِرِيْنَ ﴿١٠﴾

61. Dhe ti në Ditën e Kiametit do t'i shohësh ata të cilët gënjenin kundër Allahut në gjendje se fytyrat e tyre do të jenë të nxira. A nuk është xhehenemi vendbanim i arrogantëve?

وَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَبُوْا عَلٰى اللّٰهِ
وُجُوْهُهُمْ مُّسْوَدَّةٌ ۗ اَلَيْسَ فِيْ جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّ
الْمُتَكَبِّرِيْنَ ﴿١١﴾

62. Ndërsa Allahu do t'i shpëtojë bamirësit dhe do t'u japë sukses, sipas pozitës së tyre. E keqja nuk do t'u prekë fare e as nuk do të pikëllohen (për gabimet e së kaluarës).

وَ يَجِيّٓ اِلٰى اللّٰهِ الَّذِيْنَ اٰتَقُوا بِمَقٰرِبَتِهِمْ
لَا يَمَسُّهُمْ السُّوْءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿١٢﴾

63. Allahu është Krijues i të gjitha gjërave dhe Ai është mbikëqyrës i çdo gjëje.

اَللّٰهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۗ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ
وَڪٰوِنٌ ﴿١٣﴾

64. Tek Allahu janë çelësat¹³ e qiejve dhe të tokës, dhe ata që nuk i besojnë Shenjat e Allahut, këta janë ata që pësojnë humbje.

لَهُ مَقٰلِيْدُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ وَالَّذِيْنَ
كَفَرُوْا بِآيٰتِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿١٤﴾

¹² Njeriut i jepen shumë shanse që të përmirësohet e ta pranojë vërtetësinë.

¹³ Ky ajet hedh dritë mbi tërë universin. Sa sekrete dhe fshehtësi mbeten të mbyllura, derisa ti nuk i zbulon me sy të hapur dhe me tru të zgjuar. Në anën tjetër duhet të mbani mend se nëse do të lidheni me Zotin, atëherë çelësat e këtyre sekretëve i mban Allahu dhe Ai vetë do t'ju shpiejë në ato rrugë ku hiqet perdia nga këto sekretet. Pra, sa më shumë do të thelloheni në Kuran dhe sa më shumë do të studioni Kuranin aq më shumë do t'i zbuloni fshehtësitë e universit. Allahu në një vend tjetër thotë se Ne i posedojmë thesaret dhe visaret e çdo gjëje dhe Ne e lëshojmë diçka prej tyre, sipas nevojës e në sasi të caktuar. Shkencëtarët e kësaj epoke përditë zbulojnë diçka të re. Pra, ky univers është një përmbledhje çudirash apo mund të themi se është një minierë thesaresh. Pra, kush mundohet dhe bën përpjekje, pasurohet dhe zbulon për vete dobi të mëdha.

65. Thuaj: O ju injorantë, a më urdhëroni mua ta adhuroj dikë tjetër përveç Allahut?

قُلْ أَفَعَيَّرَ اللَّهُ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا
الْجَاهِلُونَ ﴿٦٥﴾

66. Dhe, vërtet, ty të është diktuar siç u është diktuar atyre që ishin para teje: Nëse i bën partner Allahut, të gjitha veprat e tua do të asgjësohen dhe ti, me siguri, do të jesh prej të humburve.

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ
لَإِنْ أَشْرَكَتَ لَيَجْبُطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ
مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

67. Pra, mos vepro kështu dhe adhuroje vetëm Allahun dhe bëhu ndër ata që dalin mirënjohës!

بَلِ اللَّهِ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٧﴾

68. Dhe ata nuk kanë formuar konceptin e vërtetë rrethtributeve të Allahut, kurse tërë toka është pronë e Tij dhe në Ditën e Kiametit toka dhe qiejt do të jenë të mbështjellë në dorën e Tij të djathtë (nën kontrollin e Tij). I Shenjtë është Ai dhe është i Lartë nga besimet e tyre të idhujtarisë (shirkut).

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۗ وَالْأَرْضُ
جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ
مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ ۗ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

69. Dhe do t'i fryhet Surit, atëherë çdo kush që ekziston në qiej e në tokë do të alivanoset, përveç atij të cilin Allahu do (ta shpëtojë). Pastaj, do t'i fryhet herën tjetër, atëherë të gjithë ata do të ngriten duke shikuar (gjykimin e Allahut).

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ۗ ثُمَّ
نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ
يَنْظُرُونَ ﴿٦٩﴾

70. Dhe toka do të ndriçohet me dritën e Zotit të vet, dhe libri (i veprave) do të vihet para tyre dhe do të sillen Profetët dhe dëshmitarët dhe do të gjykohet me

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ
الْكِتَابُ وَجَاءَتْ بِالرَّبِّينَ وَالشَّهَادَةِ
وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

drejtësi në mes të njerëzve dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

71. Dhe secili njeri do të shpërblehet sipas asaj që ka vepruar, dhe Ai (Zoti) e di shumë mirë çka bëjnë ata.

72. Dhe mosbesimtarët do të sillen tufa-tufa në drejtim të xhehenemit dhe kur do të arrijnë tek ai, dyert e tij do të hapen dhe rojtarët e tij (xhehenemit) do t'u thonë: A nuk patën ardhur te ju Profetët vetë nga populli juaj që i recitonin para jush ajetet e Zotit tuaj dhe që ju alarmonin rreth kësaj Dite? Ata do të thonë: Po (na kishin ardhur), mirëpo paralajmërimi i ndëshkimit lidhur me mosbesimtarët është plotësuar.

73. Do t'u thuhet: Hyni nëpër dyert e xhehenemit, se aty do të jetoni për një kohë të gjatë. Sa vendbanim i keq është për arrogantët!

74. Dhe ata që ishin të devotshëm ndaj Zotit të tyre, do të sillen tufa-tufa në drejtim të xhenetit dhe kur do të arrijnë aty, dyert e tij do të hapen për ta dhe rojtarët e tij do t'u thonë: Qofshit salam, keni fituar një gjendje shumë të mirë, pra hyni në të e aty do të jetoni përgjithmonë.

75. Dhe ata (banorët e xhenetit) do të

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

وَسَيَقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۗ
حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ
لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ
يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ
لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِن
حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧٢﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ
فَسَاءَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٣﴾

وَسَيَقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَىٰ الْجَنَّةِ
زُمَرًا ۗ حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا
وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ
فَادْخُلُوا خَالِدِينَ ﴿٧٤﴾

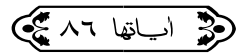
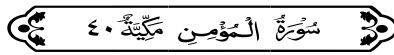
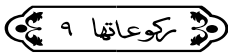
وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعَدَهُ

thonë: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, i cili premtimin e vet e bëri realitet ndaj nesh dhe na bëri trashëgimtarë të tokës, dhe ne mund të krijojmë vendbanim në xhenet, kudo që të dëshirojmë. Sa i shkëlqyer është shpërblimi i bamirësve!

76. Dhe (atë ditë) do t'i shohësh engjëjt të rreshtuar përreth Fronit (Arshit) duke e glorifikuar me lavdërim Zotin e tyre. Dhe do të gjykohet me drejtësi në mes të njerëzve dhe do të thuhet: Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut që është Zoti i të gjitha botërave!

وَأُورِثْنَا الْأَرْضَ نَتَّبِعُوا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ
نَشَاءُ ۚ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَمِلِينَ ﴿٥٠﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِّينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ ۗ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ
الْحَقُّ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥١﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

حَمْرٌ ①

3. Ky Libër është prej Allahut të Fuqishëm dhe të Ditur-

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ①

4. I cili fal mëkatin dhe pranon pendimin dhe që është ndëshkues i Ashpër dhe është Zoti mirënjohës dhe bekimdhënës i madh. S'ka Zot tjetër pos Atij dhe tek Ai do të kthehen të gjithë.

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ الثَّوَابِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ ① لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ① إِلَيْهِ الْمَصِيرُ ①

5. Rreth ajeteve të Zotit nuk grindet kush, pos atyre që janë mosbesimtarë. Pra, nuk duhet të të mashtrojë ty bredhja e tyre nëpër vende të ndryshme (sepse veprat e tyre do t'i shkatërrojnë ata vetë).²

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا ① فَلَا يَعْرُوكُ تَقْلُبُهُمْ فِي الْبِلَادِ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 86 ajete. Nga kjo Sure fillojnë ato shtatë Sure që fillojnë me fjalën Ha Mimë dhe të gjitha këta Sure kanë të njëjtën temë: zbritja e Kuranit. Dhe këto Sure janë zbritur në atë kohë kur armiqësia dhe kundërshtimi kishte arritur në kulm. Në fund të Sures së mëparshme ishte përmendur se së shpejti do të gjykohet midis H. Muhammedit s.a.v. dhe kundërshtarëve të tij, dhe se idhujtaria do të zhduket tërësisht. Kjo Sure tregon se Islami do të triumfojë dhe kundërshtarët e Islamit do të kenë të njëjtin fat siç patën kundërshtarët e H. Nuhit as. dhe të H. Muasit a.s.

¹ Shkurtesat *Ha Mimë* referojnë atributet e Allahut-Hamid e Maxhid (I Lavdërueshëm dhe i Shenjtë).

² Këshillohen besimtarët që të mos mashtrohen e të mahniten nga pasuria, fuqia dhe nga përparimi i mosbesimtarëve se do të shkatërrohen shpejt.

6. Po ashtu edhe para tyre populli i Nuhit dhe pas tyre grupazhe të tjera i patën përgënjeshtruar (Profetët e tyre) dhe secili popull u përpoq ta zërë Profetin e vet dhe të polemizojë me të me argumente false që ta zhdukën të vërtetën. Mirëpo, Unë i zura ata dhe sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im!

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ
بَعْدِهِمْ^ص وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ
لِيَأْخُذُوهُ وَجَدَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ
الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ^{تف} فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ①

7. Po ashtu u plotësua Premtimi i Zotit tënd kundër mosbesimtarëve sepse ata janë banorë të Zjarrit.

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ②

8. Ndërsa ata³ që janë duke e bartur Fronin (e Allahut) dhe ata që janë rreth tij, e glorifikojnë me lavdërim Zotin e tyre dhe e besojnë atë dhe kërkojnë falje për besimtarët dhe thonë: O Zoti ynë, Ti me anë të mëshirës dhe të dijes Sate përfshin çdo gjë, andaj fali ata që pendohen (bëjnë metani) dhe që pasojnë rrugën Tënde dhe ruaji ata nga ndëshkimi i xhehenemit!

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ
يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَوْمُئِذٍ بِهِ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ
كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ
تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ
الْجَحِيمِ ③

9. O Zoti ynë, shtini në xhenetin e amshueshëm ata me të cilët ke premtuar edhe ata që janë bamirës nga etërit e tyre, gratë e tyre dhe nga pasardhësit e tyre. Vërtetë, Ti je i Fuqishëm dhe i Mençur!

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ
وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَرْوَاجِهِمْ
وَدَّرِيئَتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ④

10. Dhe ruaji ata prej të gjitha të këqijave, sepse atë ditë kë e mbron Ti prej të këqijave, vërtet e ke mëshiruar

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ^ط وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ
بُحٌّ فَقَدْ رَحِمْتَهُ^ط وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ⑤

³ Është fjala për engjëjt e Zotit

atë dhe ky është një sukses i madh.

11. Dhe mosbesimtarëve (pas vdekjes) me siguri do t'u thuhet: Zemërimi i Allahut (ndaj jush) sot është më e madhe se zemërimi juaj ndaj vetes suaj. Kujtojuni kur ju ftoheshit ta pranoni besimin, ju e mohoni besimin.⁴

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُبَادُونَ لَمَقَّتْ اللَّهُ أَكْبَرَ
مَنْ مَقَّتْكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى
الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١١﴾

12. Ata do të thonë: O Zoti ynë, Ti na bërë të vdesim dy herë dhe na ngjalle dy herë,⁵ tani po i pranojmë mëkatet tona, pra tregona a ka ndonjë rrugë shpëtimi?

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَلْمِثِينَ وَأَحْيَيْنَا الْمُتَمِّتِينَ
فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِّنْ
سَبِيلٍ ﴿١٢﴾

13. Ky dënim është për shkak se kur ju thirrej ta besoni Allahun Një, ju e mohoni dhe kur i shoqëroheshin Atij partnerë, ju i besoni. Pra, u vërtetua sot se i tërë Pushteti i takon vetëm Allahut të Lartë dhe të Madhërueshëm.

ذِكْرُكُمْ بَأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ
وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ
الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٣﴾

14. Allahu është Ai që ju tregon Shenjat

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّل لَكُمْ مِّنْ

⁴ Kjo është natyra e njeriut që kur i sheh konsekuencat e këqija të veprave të veta, e mallkon veten.

⁵ Mosbesimtarët mendojnë se ka vetëm një jetë dhe një vdekje. Allahu xh.sh. thotë se ka dy vdekje dhe dy ngjallje. Njeriu nga asgjëja (nga vdekja) është krijuar dhe do të vdesë një ditë, mandej prapë do të ringjallet. edhe universi do të shkatërrohet dhe prapë do të krijohet. Sikurse Allahu xh.sh. thotë se ne siç e kemi krijuar, ashtu do ta përsërisim. Shkencëtarët e quajnë Heat Death of the Universe. (Bashkimi i dy tempratuave, temperatura e sipërme po bie poshtë dhe temperatura e poshtëme shkon lart). Uneversi ishte si një top konkret dhe në një formë të mbyllur. Ishte Black Hole apo Big Ben. Allahu thotë se ne e kemi hapur dhe kështu është krijuar universi. Prapë një ditë do t'i japë vdekjen. Pra, Kurani e paraqet një koncept shkencor dhe të gjitha zbulimet dhe rezultatet e përpjekjeve dhe hulumtimeve të shkencëtarëve e vërtetojnë Kurandin dhe ekzistencën e Zotit. Gjendja para lindjes është një vdekje dhe mbarimi i kësaj jete është vdekja e dytë. Ashtu lindja nga barku i nëns dhe Rilindja në Ditën e Kiametit janë dy jetë.

e Tij dhe ju sjell furnizim nga qielli, por askush nuk e pranon këshillën, përveç atij që i drejtohet Allahut.

السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مِنْ يُنذِرُ ﴿١١﴾

15. Pra, thirrreni Allahun duke ia kushtuar Atij bindjen tuaj, edhe pse mosbesimtarët e urrejnë atë (adhurim).

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٥﴾

16. Ai (Allahu) është i atributeve të larta dhe Zoti i Fronit (Arshit). Ai me urdhërin e vet i shpall diktimin atij që e do Ai nga robët e Tij, që ai (person) t'i alarmojë njerëzit për Ditën e Takimit (Kiametit)-

رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ ۚ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٦﴾

17. Dita kur ata do të prezantohen të gjithë para Zotit dhe kur nuk i fshehet Allahut asgjë lidhur me ta. E kujt do të jetë sot Mbretëria? Allahut që është Një dhe është Fuqiplotë.

يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ ۗ لِمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ۗ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ ﴿١٧﴾

18. Atë ditë do të shpërblehet secili njeri sipas asaj që ka vepruar. Sot, askujt nuk do t'i bëhet padrejtësia. Vërtet, Allahu është shumë shpejt në qërimin e hesapit.

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ ۗ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٨﴾

19. Dhe alarmoji ata prej asaj dite që u afrohet shpejt, kur për shkak të frikës dhe të brengës zemrat do të arrijnë në fyt. Mizorët nuk do të kenë as mik e as ndërmjetësues që do t'i pranohet fjala.

وَأَنْذَرُهُمْ يَوْمَ الْأَرْفَةِ إِذَا الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظْمِينَ ۗ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ ﴿١٩﴾

20. Allahu e di mirë tradhtinë e syve dhe atë që zemrat e mbajnë të fshehtë.

يَعْلَمُ خَائِبَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿٢٠﴾

21. Dhe Allahu gjithnjë gjykon me drejtësi, ndërsa ata që i thërrasin ata (idhuj) pos Allahut, s'mund të gjykojnë aspak. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

وَاللَّهُ يَفْضِي بِالْحَقِّ ۖ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢١﴾

22. A nuk udhëtuan nëpër tokë që të shikonin se si ishte përfundimi i atyre që ishin para tyre? Ata ishin më të fuqishëm se këta dhe kanë lënë gjurmë të thella nëpër tokë. Mirëpo, Allahu për shkak të mëkateve të tyre i asgjësoi, dhe ata nuk gjetën njeri që t'i shpëtonte prej dënimit të Allahut.

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ ۗ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢٢﴾

23. Kjo (pamundësia e tyre) ishte për arsye se ata i mohonin Shenjat e qarta që ua sillnin Profetët e tyre, andaj Allahu i shkatërroi ata. Vërtet, Ai është i Fuqishëm dhe Ndëshkues i Ashpër.

ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٣﴾

24. Vërtet, Ne e kemi dërguar Musain me Shenjat Tona e me autoritet të hapët-

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٢٤﴾

25. Te Faraoni dhe te Hamani dhe te Karuni, mirëpo ata thanë: Ky (Musai) është një magjistar dhe gënjeshtar i madh.

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سِحْرٌ كَذَّابٌ ﴿٢٥﴾

26. Pra kur ai (Musai) ua solli të vërtetën nga ana Jonë, ata thanë: Vrisni bijtë e atyre që duke e pranuar besimin iu bashkuan atij dhe lërimi të gjallë gratë e tyre. Mirëpo, plani i mosbesimtarëve nuk vlen dhe dështohet.

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ ۗ وَمَا كَيْدُ الْكٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿٢٦﴾

27. Faraoni tha: Më lini mua ta vras Musain dhe ai le ta thërrasë Zotin e vet, sepse unë kam frikë se ai mos e ndërron fenë tuaj ose mos krijon çrregullim nëpër tokë.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى
وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ
أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿٧٧﴾

28. Musai tha: Unë kërkoj strehimin e Zotit tim e tuajit nga sherri i çdo arroganti, që nuk e beson Ditën e Hesapit.⁶

وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ
عَنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٧٨﴾

29. Dhe një njeri besimtar nga familja e Faraonit, që e fshihte besimin e vet, tha: A doni ta vrisni një njeri vetëm se thotë: Zoti im është Allahu, kurse ju ka sjellë prej Zotit tuaj argumente të qarta? Dhe nëse ai është gënjeshtar, do të pësojë vetë dëmin e gënjeshtres së tij, por nëse ai është i vërtetë, atëherë do të plotësohen dhe do t'ju zënë me siguri disa prej paralajmërimeve alarmuese që ai bën lidhur me ju. Vërtet, Allahu nuk udhëzon në rrugë të drejtë atë që i tejkalon kufijtë dhe që është shumë gënjeshtar.

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ
رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ
رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ
وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي
يَعِدُّكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
كَذَّابٌ ﴿٧٩﴾

30. O populli im, sot e keni ju në dorë pushtetin dhe jeni sundues nëpër vend, por tregomëni se kush do t'na shpëtojë neve nga ndëshkimi i Allahut, nëse na zë ai? Faraoni tha: Unë ju tregoj vetëm atë që e sheh të vërtetë dhe ju udhëzoj vetëm nga rruga e drejtë.

يَوْمَ لَكُمْ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَهَرِينَ فِي
الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنْ بَأْسِ اللَّهِ إِنْ
جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا
أَرَى وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٨٠﴾

⁶ Zoti është strehimi i Profetëve dhe besimtarëve të devotshëm, andaj e trokasin derën e Tij, kur rrethohen nga ndonjë vështirësi, vuajtje a errësirë dhe kur persekutohen.

31. Dhe ai i cili e kishte pranuar besimin tha: O populli im, unë kam frikë se do të shkatërroheni ju ashtu siç u shkatërruan në të kaluarën popujt e mëdhenj.

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ ﴿٣١﴾

32. Siç ngjau me popullin e Nuhit dhe të Adit e të Thamudit dhe me ata (popujt) që erdhën pas tyre. Dhe Allahu nuk dëshiron të bëjë padrejtësi ndaj robëve të Tij.

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَ عَادٍ وَ ثَمُودَ
وَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ ۗ وَ مَا اللَّهُ يُرِيدُ
ظُلْمًا لِلْعِبَادِ ﴿٣٢﴾

33. Dhe O populli im, unë kam frikë për ju nga ajo ditë, kur njerëzit do të thërrasin njëri-tjetrin.

وَ يَقَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٣﴾

34. Atë Ditë kur do të ikni shpinazi dhe nuk do të jetë askush që t'ju shpëtojë nga zemërimi Allahut. Dhe kë e devijon Allahu, s'ka asnjë që mund t'i tregojë rrugë të drejtë.

يَوْمَ تُوْتُونَ مُدْبِرِينَ ۚ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ
مِنْ عَاصِمٍ ۚ وَ مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ
هُدًى ﴿٣٤﴾

35. Dhe, pa dyshim, edhe Jusufi pat ardhur te ju me argumente të qarta, por ju gjithnjë ishit në dyshim rreth asaj që ju pat sjellë, derisa kur ai vdiq, ju patët thënë: Allahu nuk do të dërgojë më pas tij ndonjë Profet! Ashtu Allahu e devijon çdokënd që tejkalon kufijtë dhe që është dyshues.⁷

وَ لَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْبَابِ
فَمَا زُتُّمْ فِي شَيْءٍ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ ۗ حَتَّى
إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ نَبْعَثَ اللَّهَ مِنْ بَعْدِهِ
رَسُولًا ۗ كَذَلِكَ يَضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ
مُرْتَابٌ ﴿٣٥﴾

36. Ata që duke mos pasur ndonjë

الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ

⁷ Ky është syneti i Zotit se Ai i dërgon Profetët e tij, kur ka nevojë, por kur vjen ndonjë Profet, ithtarët e tij, pas vdekjes së tij, thonë: Zoti më kurrë nuk do të dërgojë Profet tjetër.

argument të ardhur prej Allahut, polemizojnë rreth argumenteve të Allahut, duhet ta dinë se një gjest i tillë është shumë i neveritshëm në sytë e Allahut e në sytë e besimtarëve. Po kështu vulos Allahu zemrën e çdo arroganti dhe mizori.

37. Dhe Faraoni tha: O Haman, ndërto për mua një pirg (kullë të lartë) që t'i gjiej ato rrugë,

38. Që janë rrugët e qiejve, me qëllim që ta shoh Zotin e Musait, dhe unë, me të vërtetë, e konsideroj atë gënjeshtar. Dhe kështu Faraonit iu paraqiten të bukura veprat e tij të këqija dhe për këtë arsye ai u pengua nga rruga e drejtë, dhe plani i Faraonit nuk vlente gjë dhe dështoi.

39. Dhe ai i cili e kishte pranuar besimin tha: O populli im, ejani pas meje, se ju udhëzoi në rrugën e drejtë,

40. O populli im, kjo jetë e kësaj bote nuk është tjetër por vetëm një argëtim i shkurtër, kurse Ahireti është vendbanimi i përhershëm.

41. Kush bën ndonjë vepër të keqe, do të shpërblehet sipas asaj që ka bërë, por kush bën ndonjë vepër të mirë, qoftë mashkull ose femër, dhe është besimtar i vërtetë, këta do të hyjnë në xhenet, ku

أَتَاهُمْ^ط كَبْرًا مَّقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ
آمَنُوا^ط كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى كُلِّ قَلْبٍ
مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِ لِي صَرْحًا لَعَلِّي
أَبْلُغُ^ط الْأَسْبَابَ ﴿٣٨﴾

أَسْبَابَ السَّمَوَاتِ فَأَصْلَحَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى
وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ كَاذِبًا^ط وَكَذَلِكَ زُيِّنَ
لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصَدَّ عَنِ السَّبِيلِ^ط
﴿٣٩﴾ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا^ط نَبِيَّكُمْ
سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٤١﴾

يَقَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ
الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٤٢﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا^ط مِثْلَهَا
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ
مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْقَوْنَ

do të shpërblehen pamasë.

فِيهَا يُغَيَّرُ حِسَابٌ ﴿٤١﴾

42. Dhe O populli im, çudi se unë ju thërras nga shpëtimi dhe ju më thërrisni në drejtim të zjarrit!

وَيَقُومُ مَائِي أَدْعُوكُمْ إِلَى التَّجْوَةِ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤٢﴾

43. Ju më ftoni ta mohoj Allahun dhe Atij t'i shoqëroj partnerë, për të cilët s'kam dije, ndërsa unë ju thërras në drejtim të Atij (Zoti) që është i Fuqishëm dhe Mëkatfalës.

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى
الْعَرِيزِ الْعَقَّارِ ﴿٤٣﴾

44. Pa dyshim, ju më thërrisni nga ajo qenie që s'ka zë (impresiv) në këtë botë e as në botën tjetër, dhe është e vërtetë se ne të gjithë do të kthehemi (një ditë) tek Allahu dhe se mizorët do të jenë banorë të zjarrit.

لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ
فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدَّنَا إِلَى
اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ﴿٤٤﴾

45. Pra, shpejt do t'ju bjerë ndërmend çka po ju them. Dhe çështjen time ia besoj Allahut. Vërtet, Allahu është kujdestar ndaj robëve të vet.

فَسَتَذْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفِئُوضُ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٤٥﴾

46. Pra, Allahu e shpëtoi atë (besimtarin) nga planet dhe dredhitë e këqija të tyre (mosbesimtarëve), kurse një ndëshkim i tmerrshëm e zuri popullin e Faraonit.

فَوَقَّعَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ
فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

47. (Domethënë) Zjarri, para të cilit rreshtohen mëngjes e mbrëmje, dhe atë ditë kur vjen Ora e caktuar (Kiameti), do t'u thuhet engjëjve: Futeni popullin e Faraonit në dënimin më të rëndë!⁸

النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ
أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٧﴾

48. Dhe (kujtojeni kohën) kur (miqtë e Faraonit) duke qenë në zjarr, do të grinden në mes veti dhe të dobëtit do t'u thonë arrogantëve: Ne kemi qenë ndjekësit tuaj, a, pra, mund t'na largoni ndonjë pjesë nga dënimi i Zjarrit?

وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّحَفَاؤُا
لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ
أَنْتُمْ مُّخْضَوْنَ عَنَّا نَصِيًّا مِنَ النَّارِ ﴿٨٨﴾

49. Ata, arrogantët, do të thonë: Ne të gjithë jemi në këtë zjarr! Allahu e ka shpallur gjykimin e Tij në mes të njerëzve.

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا ۗ إِنَّ
اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ ﴿٨٩﴾

50. Dhe ata, banorët e zjarrit, do t'u thonë rojtarëve të xhehenemit: Luteni Zotin tuaj që t'na lehtësojë ndëshkimin, bile t'na lehtësojë ndëshkimin e një dite!

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا
رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ الْعَذَابِ ﴿٩٠﴾

51. Rojtarët do t'u thonë: A nuk ju patën ardhur Profetët tuaj me Shenja të hapura? Ata do të përgjigjen: Po! Pra, luteni Allahun sa të doni (u thonë rojtarët). Mirëpo, lutja e mosbesimtarëve nuk vlen, veçse shkon kot.⁹

قَالُوا أَوَلَمْ نَكُ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَىٰ قَالُوا فَادْعُوا ۗ وَمَا
يُجْعَلُ دَعْوَا الْكٰفِرِينَ إِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿٩١﴾

52. Ne me të vërtetë do t'i ndihmojmë Profetët Tanë dhe besimtarët në këtë jetë dhe në ditën kur do të paraqiten dëshmitarët.

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ ﴿٩٢﴾

53. Ditën kur mizorëve nuk do t'u sjellë

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمْ

⁸ Këto fjalë referojnë gjendjen e Berzekut (Purgatorit), kurse manifestimi i plotë i xhenetit dhe i xhehenemit do të bëhet në Ditën e Gjykimit.

⁹ Zoti i dëgjon lutjet e besimtarëve dhe të mosbesimtarëve, mirëpo lutja e mosbesimtarëve kundër Profetët të Vet nuk pranohet dhe shkon kot.

dobi arsyetimi i tyre dhe do të mallkohen (prej Zotit) dhe do të kenë vendbanim të keq.

اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٦﴾

54. Dhe, pa dyshim, Ne i dhamë Musait hidajetin, dhe Bijtë e Israelit i kemi bërë trashëgimtarë të librit (Tevratit),

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَىٰ وَأَوْرَثْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ ﴿٥٧﴾

55. Që ishte udhërrëfyes dhe këshillë për dijetarët.

هُدًى وَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٨﴾

56. Pra, ki durim, se premtimi i Allahut është i vërtetë. Dhe kërko falje për ata (që e kanë tepruar ndaj teje) dhe glorifikojë Zotin tënd me gjithë lavdërimin e Tij në mbrëmje e në mëngjes.¹⁰

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذُنُوبِكُمْ وَسِجِّ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعِشِيِّ وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٩﴾

57. Ata që grinden lidhur me Shenjat e Allahut pa pasur ndonjë argument të ardhur prej Allahut, nuk kanë tjetër në zemrat e tyre vetëm se arrogancën (dëshira të mëdha),¹¹ me të cilën kurrë nuk do t'ia arrijnë qëllimit. Pra, kërko vazhdimisht strehimin e Allahut. Vërtet, Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ ۗ إِن فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ ۗ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٦٠﴾

¹⁰ Kur është çështja e *Istigfarit* (të kërkuarit falje e mbrojtje prej Zotit) të njerëzve, kjo do të thotë se ata kërkojnë strehim e mbrojtje nga mëkatet eventuale të së ardhmes e nga konsekuencat e këqija të veprave të tyre të së kaluarës, ndërsa kur është çështja e *Istigfarit* të Profetëve, kjo do të thotë se ata dëshirojnë që të zhduken e të eliminoen dobësitë e njerëzve që krijojnë pengesë në zhvillimin e në përparimin e tyre shpirtëror e moral.

¹¹ Fjala *Kibr* do të thotë: dëshirë e madhe, ambicie për t'u bërë i madh dhe plane të mëdha (Lane).

58. Vërtet, krijimi i qiejve dhe i tokës është një punë shumë më e madhe se krijimi i njerëzve, por shumica e njerëzve s'e dinë.

59. Dhe i verbëri dhe ai me sy s'mund të jenë të barabartë, e as ata që janë besimtarë dhe bëjnë vepra të mira s'mund të jenë të barabartë me ata që janë imoralë, mirëpo ju s'po këshilloheni fare.

60. Ora e ndëshkimit me siguri do të vijë, s'ka dyshim në të, mirëpo shumica nuk e pranojnë besimin.

61. Dhe Zoti juaj thotë: Më thërrisni Mua, Unë ju përgjigjem. Por ata që sillen me arrogancë ndaj adhurimit Tim, do të hyjnë në xhehenem, të poshtëruar.

62. Allahu është Ai i cili e krijoi për ju natën që të pushoni në të, kurse ditën e bëri të ndritshme e dritëdhënëse (që të punoni). Vërtet, Allahu është Bekimdhënës ndaj njerëzve, por shumica e njerëzve nuk e falënderojnë.

63. Ky është Allahu - Zoti juaj - Krijues i çdo gjëje. S'ka Zot tjetër pos Tij. Pra, ku po bredheni ju?

64. Kështu shmangen dhe largohen nga besimi ata që i mohojnë Shenjat e Allahut.

لَخَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرَ مِنْ
خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ۗ وَالَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمَسِيءُ ۗ
قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٩﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأْتِيَةٌ ۗ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ
أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ ۗ إِنَّ
الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دُخْرِينَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ اللَّيْلَ لَتَسْكُنُوا فِيهِ
وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا ۗ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى
النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ ۗ لَآ إِلَهَ
إِلَّا هُوَ ۗ قَالِي تُوَفَّقُونَ ﴿٦٣﴾

كَذَلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
يَجْحَدُونَ ﴿٦٤﴾

65. Allahu është Ai që tokën e bëri vendbanim për ju dhe qiellin kulm, dhe Ai ju dhuroi aftësi të ndryshme dhe mandej ato aftësi i bëri më të përshtatshme dhe ju pajisi me furnizim të pastër. Ky është Allahu, Zoti juaj. Pra, shumë bekimdhënës është Allahu, Zoti i botërave.

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَوَوَّرَكُمُ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ
وَرَزَقَكُمُ مِنَ الظَّيْبِ ۗ ذَلِكُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمُ ۗ فَتَبَرَّكَ اللَّهُ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝

66. Ai është i Gjallë, S'ka Zot tjetër pos Tij. Pra, adhurojeni Atë me adhurim të singertë. Të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut, Zotit të botërave.

هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ ۗ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

67. Thuaj: Unë jam ndaluar t'i adhuroj ata (idhujt), të cilët ju i thërrisni, pos Allahut, pasi që më kanë ardhur argumente të qarta prej Zotit të botërave.

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي
وَأَمَرْتُ أَنْ أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

68. Allahu është Ai që ju krijoi (në etapën e parë) prej dheu, mandej (në etapën e dytë) prej një pike sperme, pastaj prej një piks gjaku mandej ju bëri foshnjë, mandej Ai ju zhvillon dhe arrini moshën e pjekurisë suaj e pastaj plakeni. Dhe ka prej jush që vdesin (para pleqërisë) dhe Ai e bën kështu që të arrini afatin e caktuar dhe (ky afat ju jepet) që të veproni me mend.

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ
ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ
لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا
وَمِنْكُمْ مَنْ يُوَفِّي مِنْ قَبْلِ وَلِتَبْلُغُوا
أَجَلًا مُّسَمًّى ۗ وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ۝

69. Allahu është Ai që fal jetën dhe sjell vdekjen. Dhe kur vendos të krijojë diçka, Ai vetëm i thotë: Bëhu, dhe ajo fillon të bëhet.

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ ۗ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا
يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ۝

70. A nuk i sheh ata që grinden lidhur me ajetet e Allahut? Ku janë duke bredhur?

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ
الَّتِي بُرِّهَتُوا ۖ

71. Ata janë të atillë që e përgënjeshtrojnë Librin (Kuranin) dhe atë (Mesazh) që kanë sjellë Profetët Tanë. Por, së shpejti, ata do ta shohin përfundimin e tyre.

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَمَا أَرْسَلْنَا بِهِ
رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ۖ

72. Kur do t'u vihen në qafat e tyre qaforet e hekurta dhe prangat (në këmbë), dhe ata do të tërhiqen zvarrë-

إِذِ الْأَعْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلْسُلُ
يُسْحَبُونَ ۖ

73. Në drejtim të ujit të valuar, e mandej do të digjen në Zjarr.

فِي الْحَمِيمِ ۖ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ۖ

74. Mandej, do t'u thuhet: Ku janë ata (idhujt) që i adhuronit ju,

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ آيِنَ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ۖ

75. Pos Allahut? Ata do të thonë: Sot, u zhdukën prej nesh, dhe (thonë) jo, por në realitet ne kurrë nuk kemi adhuruar askënd pos Allahut. Kështu Allahu i devijon mosbesimtarët.

مِنْ دُونِ اللَّهِ ۖ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ
نَكُنْ نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ شَيْئًا ۖ كَذَلِكَ يَضِلُّ
اللَّهُ الْكٰفِرِينَ ۖ

76. Ky është ai realitet për shkak të të cilit kënaqeshit pa arsye në botë dhe për shkak të të cilit krenoheshit ju (në botë).

ذِكْرِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ۖ

77. Hyni në dyert e xhehenemit se aty do të jetoni. Dhe sa i shëmtuar është vendbanimi i arrogantëve!

أَدْخَلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۖ فَبِئْسَ
مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ۖ

78. Pra, ki durim. Premtimi i Allahut me

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ فَأِمَّا نُرِيَنَّكَ

siguri do të plotësohet. Dhe nëse Ne dëshirojmë të mundësojmë ty të shohësh disa prej paralajmërimeve që u premtanim atyre, ose ta marrim shpirtin tënd (mos u mërzit se do të plotësohen disa paralajmërime edhe pas vdekjes sate), dhe fundi i fundit ata do të kthehen te Ne (do ta shohin përfundimin e tyre).¹²

79. Vërtet, Ne kemi dërguar shumë Profetë edhe para teje, disa prej tyre i kemi përmendur para teje, kurse disa të tjerë Ne nuk i kemi përmendur. Dhe nuk është e mundur për ndonjë Profet të sjellë ndonjë Shenjë, por vetëm me urdhërin e Allahut. Dhe kur vjen dekreti i Allahut, zbatohet gjykimi me drejtësi, e atëherë gënjeshtarët do të pësojnë humbje.

80. Allahu është Ai që krijoi për ju kafshët, që disa kafshëve t'u hipni e disave t'u hani mishin.

81. Dhe në to ju keni edhe shumë dobi të tjera dhe që me anë të tyre i plotësoni nevojat tuaja që i mbani në gjokset tuaja dhe u hipni atyre (kafshëve) dhe anijeve (udhëtoni).

82. Dhe Ai (Allahu) ju tregon Shenjat e

بَعْضَ الَّذِي نَعُدُّهُمْ أَوْ تَوَقَّيْتِكَ فَأَيْنَا
يُرْجَعُونَ ﴿٧٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن
قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ ۗ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ
إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۚ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ قُضِيَ
بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٨٠﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا
مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٨١﴾

وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَتُبَلِّغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلِّ
تُحْمَلُونَ ﴿٨٢﴾

وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ ۚ فَآيَ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ ﴿٨٣﴾

¹² Ajeti tregon se disa profeci janë të kushtëzuara që të shtyhen ose anulohen kur ata, rreth të cilëve janë bërë ato profeci, pendohen dhe e përmirësojnë veten.

Veta, pra cilën e cilën prej Shenjave të Allahut e mohoni ju?

83. A nuk udhëtuan nëpër tokë që të shihnin se si ishte përfundimi i atyre që ishin para tyre? Ata ishin më shumë dhe më të fuqishëm dhe kishin lënë gjurmë të thella nëpër tokë (kanë qenë të aftë në arkitekturë e në ndërtim), mirëpo veprat e tyre nuk u sollën dobi.

84. Dhe kur u erdhën Profetët e tyre me Shenja të qarta, ata filluan të krenoheshin për shkak të asaj diturie të paktë që kishin ata.

85. Dhe kur e panë ndëshkimin Tonë, thanë: Ne besojmë se Allahu është vetëm Një dhe i mohojmë ata (partnerë), të cilët i shoqëronim Atij.

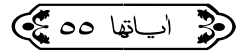
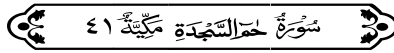
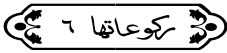
86. Por, besimi i tyre nuk mundi t'u sillte dobi, kur e panë ndëshkimin Tonë. Ky është ligji (syneti i përhershëm) i Allahut lidhur me robët e Tij. Dhe kështu mosbesimtarët pësuan humbje të madhe.

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ كَانُوا
أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَ أَثَارًا فِي
الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا
عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا
بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحْدَهُ
وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ ﴿٨٥﴾

فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا
بَأْسَنَا ۗ سُنَّتَ اللَّهُ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي
عِبَادِهِ ۗ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكٰفِرُونَ ﴿٨٦﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha Mimë.¹

حَمْرٌ ②

3. Ky Kuran është zbritur prej Zotit të Mëshirshëm dhe Hirplotë.

تَنْزِيلٌ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ③

4. Ky është ai Libër, ajetet e të cilit janë të shkoqitura në formë të një Kurani, kuptimisht të pasur e të begatshëm, që u sjell dobi njerëzve të ditur.

كِتَابٌ فَصَّلْتَ آيَتَهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ④

5. Si dhënës i lajmeve të gëzueshme (për bamirësit) dhe alarmues (për keqbërësit). Pra, shumica e njerëzve ia kthejnë shpinën, andej nuk e pranojnë këshillën.

بَشِيرًا وَنَذِيرًا ⑤ فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ⑥

6. Dhe ata thonë: Zemrat tona janë të mbyllura nga ajo (ftesë) për të cilën ti na thërret, dhe në veshët tanë ka shurdhësi (prandaj s'mund të të dëgjojmë ty),² dhe kështu midis nesh e teje ekziston një

وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ وَمِنْ بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّا نَعْمَلُونَ ⑦

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 55 ajete. Në fund të Sures së mëparshme mosbesimtarëve u ishte tërhequr vërejtja se kur do të vijë ndëshkimi i Allahut, atëherë pranimi i besimit nuk do t'u sjellë kurrfarë dobie. Në fillim të kësaj Sureje thuhet se të tillët janë ata që i kanë mbyllur veshët, sytë dhe zemrat e tyre, nga se t'i dëgjojnë mësimet e Kuranit dhe t'i kuptojnë Shenjat e Zotit. Pra, njerëzit e tillë meritojnë ndëshkimin. Përveç kësaj, ata këshillohen që të nxjerrin një leksion nga përfundimi i popujve të Adit e të Thamudit.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e zbriti këtë Kuran.

² Shurdhësia do të thotë se nuk i drejtohen me zemër thirrjes së Zotit.

perde. Prandej, ti vepro sipas besimit tënd e ne sipas tonit.

7. Thuaj: Unë jam vetëm një njeri si ju. Më diktohet mua se Zoti juaj është vetëm Zoti Një, pra tregoni një qëndrim të paluhatshtëm ndaj Tij, dhe kërkoni falje prej Tij. Mbani mend se shkatërrimi është fati i idhujtarëve,

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَىٰ أَنَّمَا
إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ
وَاسْتَغْفِرُوهُ ۗ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ ۗ

8. Të cilët nuk e japin Zakatin dhe e mohojnë Ahiretin.

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ
هُمْ كَفِرُونَ ۝

9. Kurse ata të cilët e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira do të kenë, me siguri, shpërblim të pasosur.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
عِجْرٌ غَيْرٌ مَّمْنُونٍ ۝

10. Thuaj: A e mohoni Atë Zot, i cili e krijoi tokën gjatë dy ditëve (epokave) dhe a i shoqëroni Atij partnerë, kurse Ai është Zoti i botërave?

قُلْ أَبِئْسَمَ الَّذِي أَحْتَدِثُ
الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ
أندَادًا ۗ ذَٰلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۝

11. Ai ka vendosur në të (tokë), në sipërfaqet e saj të larta, male të forta dhe e bëri të bekuar, ndërsa banorët e saj i furnizoi me ushqim me sasi të caktuar. Këtë e bëri në katër ditë (faza), në mënyrë që këto janë të njëjlojtë për të gjithë kërkimtarët.³

وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِّنْ فَوْقِهَا وَبَرَكَ فِيهَا
وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ ۗ
سَوَاءً لِّلسَّالِئِلِينَ ۝

12. Mandej Ai iu drejtua qiellit, ndërsa ai ishte vetëm si tymi (mjegullë) dhe Ai

ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ

³ Ajeti flet qartë se çështja e ushqimit nuk do të ketë ndonjë krizë. Zoti e krijoi tokën, kështu që do t'i furnizojë banorët e botës me ushqim.

atij e tokës i tha: Ejani duke u bindur me dëshirë ose pa dëshirë. Ato të dyja thanë: Po bindemi me dëshirë.

13. Mandej, Ai krijoi shtatë qiej brenda dy ditëve (fazave) dhe secilit qiell ia dhuroi funksionin e tij. Dhe Ne e kemi stolitur qiellin e botës me drita (yje) dhe me mjetet e mbrojtjes. Ky është dekreti i Zotit të Plotfuqishëm dhe të Gjithëdijshëm.

14. Por, nëse ata shmangen (nga e vërteta), thuaju: Unë ju alarموj për ndëshkimin katastrofal si ai që i përfshiu Adin e Thamudin.

15. Kur atyre u erdhën Profetët në mënyrë të panderprerë duke i këshilluar: Mos e adhuroni askënd pos Allahut! Ata thanë: Sikur të kishte dëshiruar Zoti ynë (ta dëgjoni), do të dërgonte te ne engjëjt, pra e mohojmë këtë (mësim) me çka jeni dërguar ju.

16. Përsa i përket Adit, ata pa pasur ndonjë të drejtë u sollën me arrogancë ndaj njerëzve dhe thanë: Kush është më i fuqishëm se ne? A nuk vërejtën ata se Allahu, që i krijoi ata, është më i fuqishëm se ata? Prapë i mohonin vazhdimisht Shenjat Tona.

17. Andaj Ne kundër tyre lëshuam një erë të tërbuar gjatë ditëve të kobshme,

لَهَا وَ لِلْأَرْضِ انْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ ﴿١٧﴾

فَقَضَيْنَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَ أَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَ حَفِظْنَا ذَلِكَ تَقْدِيرٌ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١٧﴾

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صُحُفَةً مِّثْلَ صُحُفَةِ عَادٍ وَ ثَمُودَ ﴿١٤﴾

إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿١٥﴾

فَأَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِعَيْرِ الْحَقِّ وَ قَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَ كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ ﴿١٦﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَّحْسَاتٍ لِنَنْذِقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي

që t'ua japim ndëshkimin poshtërues në jetën e kësaj bote, ndërsa ndëshkimi i Ahiretit do të jetë më poshtërues e ata nuk do të ndihmohen fare.

18. Përsa i përket Thamudit, Ne u patëm treguar rrugën e drejtë, mirëpo ata e deshën më shumë paudhësinë në vend të hidajetit, andaj i zuri ndëshkimi poshtërues, për shkak të veprave të tyre.

19. Kurse i shpëtuan ata që e pranuan besimin dhe bënë vepra të mira.

20. Dhe ditën kur armiqtë e Allahut do të tërhiqen zvarrë në drejtim të zjarrit, ata do të ndahen në grupe.

21. Derisa kur do t'i afrohen atij (zjarri), veshët dhe sytë dhe lëkurat e tyre do të dëshmojnë vetë kundër tyre për shkak të veprave të tyre.

22. Dhe lëkurave të veta do t'u thonë: Përse dëshmuat kundër nesh? Ato do të thonë: Allahu që i fali çdo sendi të folurin, na e bëri të mundshme të flasim edhe ne, dhe Ai është që ju krijoi juve herën e parë dhe tek Ai do të ktheheni.

23. Dhe ju nuk mund të fshiheshit (nga fakti) se mos do të dëshmojë kundër jush të dëgjuarit tuaj, të pamurit tuaj dhe as lëkurat tuaja. Por, ju patët menduar se Allahu nuk e di rreth veprave tuaja.

الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۗ وَلِعَذَابِ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ
وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ ﴿١٧﴾

وَأَمَّا نُمُودَ فَعَدَيْتَهُمْ فَمَا سَجِدُوا إِلَّا
عَلَىٰ أُنْهُدَىٰ ۖ فَأَخَذَتُهُمْ صُحُفَةٌ
الْحُورِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٨﴾

وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ
يُوزَعُونَ ﴿٢٠﴾

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

وَقَالُوا الْيَلُودِ لَهُمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا
أَنْطَقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٢﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَتِرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ
سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ
وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا
مِمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٢٣﴾

24. Dhe ky mendimi juaji që kishit ndaj Zotit tuaj, ju shkatërroi juve dhe kështu jeni bërë ndër ata që pësuan humbje.

وَذِكْرُكُمْ ظَنُّكُمْ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ
أَرَدْنَكُمْ فَاصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٤﴾

25. Nëse shfaqin durim (do të shohin se) zjarri është vendbanim i tyre, dhe nëse dëshirojnë të arsyetojnë në oborrin e Zotit, atëherë ta dinë se dëshira e tyre nuk do të realizohet.⁴

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ۚ وَإِنْ
يَسْتَعْتَبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ ﴿٢٥﴾

26. Dhe Ne u kemi caktuar disa shokë që ua paraqitën të zbukuruar atë që ishte pranë dhe para tyre. Pra, u zbatua ndaj tyre i njëjti dekret që u zbatua kundër popujve të mëparshëm nga xhinët e nga njerëzit. Vërtet, ata ishin ndër ata popuj që pësuan humbje.

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
فِي أَمْرِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنَّةِ
وَٱلْإِنْسِ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ ﴿٢٦﴾

27. Dhe mosbesimtarët thonë: Mos e dëgjoni këtë Kuran dhe kur të lexohet, bëni zhurmë që të triumfoni ju.⁵

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا
ٱلْقُرْءَانِ وَٱلْعَوَىٰ فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَبُونَ ﴿٢٧﴾

28. Dhe Ne, me siguri, do t'u japim mosbesimtarëve një ndëshkim të ashpër dhe, me siguri, do t'i shpërblejmë për shkak të veprave të tyre më të këqija.

فَلَنَذِقَنَ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا ۗ
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَأَ ٱلَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ashtu do të ndodhë. Shpërblimi i armiqve të Allahut është zjarri ku do të kenë një vendbanim të përhershëm (për

ذَٰلِكَ جَزَاءُ ٱلَّذِينَ ٱللهُ ٱلنَّارُ ۗ لَهُمْ فِيهَا
دَارُ ٱلْخُلْدِ ۗ جَزَاءُ ٱلَّذِينَ كَانُوا يَأْتُونَ

⁴ Mëkatet e krimet e mosbesimtarëve do të jenë aq të rënda e të urrejtshme sa që nuk do t'u lejohet t'i afrohen Fronit të Zotit.

⁵ Adhuresit e errësirës gjithmonë përpiqen ta pengojnë zërin e vërtetësisë dhe bëjnë zhurmë kundër saj, që të ngatërrohet mendja e njeriut.

një kohë të gjatë). Ky është shpërblimi i atyre që i mohonin Shenjat Tona.

يَجْحَدُونَ ﴿١٩﴾

30. Dhe mosbesimtarët do të thonë: O Zoti ynë, tregona ata të dy prej xhinëve e prej njerëzve që na devijuan neve, që ne t'i shkelim ata nën këmbët tona e kështu të poshtërohen ata!

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ
أَصَلْنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجَعَلَهُمَا
تَحْتِ أقدامِنَا يَكُونُونَ مِنَ الْأَسْفَلِينَ ﴿٢٠﴾

31. Atyre që thonë se Zoti ynë është Allahu dhe mandej qëndrojnë të paluhatshëm ndaj këtij besimi, do t'u zbriten engjëjt duke u thënë: Mos u frikësoni e as mos u pikëlloni dhe gëzohuni për këtë xhenet që ju premtohet,⁶

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا
تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا
تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٢١﴾

32. Ne jemi shokët tuaj në këtë jetë dhe do të jemi shokët tuaj edhe në Ahiret, dhe ju në këtë xhenet do të keni atë që do të dëshironi dhe do t'ju jepet çka do të kërkonti

نَحْنُ أَوْلِيُّكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ ۗ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى أَنْفُسُكُمْ
وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ ﴿٢٢﴾

33. Si një pritje nga Zoti mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

يُنزِّلُ مِنَ غَفُورٍ رَحِيمٍ ﴿٢٣﴾

34. Dhe kush mund të jetë më i mirë për nga Fjala se ai që i fton njerëzit në drejtim të Allahut dhe që bën vepra të mira dhe thotë: Unë jam ndër të bindurit?

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٢٤﴾

35. Nuk është e barabartë e mira dhe e

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ۗ ادْفَعْ

⁶ Engjëjt u japin lajm të gëzuar atyre besimtarëve, që dalin besnikë dhe të paluhatshëm në prova e në vuajtje shpirtërore.

keqja. Andej, ktheja së keqes me të mirën. Si rezultat i kësaj do të shohësh se ai me të cilin ke njëfarë armiqësie, do të bëhet ndihmëtar dhe miku yt i ngushtë.⁷

36. Mirëpo kjo pozitë nuk i jepet askujt, përveç atyre që shfaqin durimin, dhe kjo pozitë nuk i jepet askujt, përveç atij që është shumë fatbardh.

37. Dhe nëse ty të ngacmon shejtani (njeriu i djallëzuar), kërko strehimin e Allahut (mos u nxit për të marrë hak). Vërtet, Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

38. Dhe prej Shenjave të Tij (Allahut) janë edhe nata dhe dita dhe dielli dhe hëna. Mos i bëni sexhde diellit e as hënës, por i bëni sexhde vetëm Allahut i cili i ka krijuar, nëse e adhuron vetëm Atë!

39. Po nëse këta (mosbesimtarë) sillen me arrogancë (le të bëjnë siç dëshirojnë), ndërsa ata që janë afër Zotit, e glorifikojnë Atë natën e ditën dhe nuk lodhen kurrë (nga adhurimi i Tij).

40. Dhe ndër Shenjat e Tij është edhe

بِأْتَىٰ هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا
إِلَّا ذُو حِطِّ عَظِيمٍ ﴿٣٦﴾

وَأَمَّا يَنْزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ
بِاللَّهِ ۗ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٧﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْيَلُّ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ ۗ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ
تَعْبُدُونَ ﴿٣٨﴾

فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ
لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً

⁷ Në këtë besimtarët po këshillohen që të sillen mirë ndaj njerëzve të tjerë, sepse kjo është metoda më e mirë për ta fituar zemrën e dikujt.

kjo se ti (nganjëherë) e sheh tokën të shkretë, por kur mbi të zbresim ujë, ajo gjallërohet dhe lulëzohet. Vërtet, Ai Allah i cili e ringjalli atë tokë, do t'i ringjallë të vdekurit. Pa dyshim, Ai ka fuqi për çdo gjë.

41. Vërtet, ata të cilët nxjerrin kuptime të gabuara duke shtrembëruar ajetet Tona, nuk janë të fshehur prej Nesh. Pra, a është më i miri ai i cili do të hidhet në zjarr, apo ai që në Ditën e Kiametit do të vijë (te Ne) i sigurt në gjendje paqeje? Pra, veproni si të doni ju, Allahu i sheh mirë veprimtaritë tuaja.

42. Ata që e mohojnë këtë Përkujtuesin (Kuranin) kur u erdhi, kurse ai është një Libër madhështor (e shkatërrojnë veten).

43. Gënjeshtria s'mund të qëndrojë as para tij e as mbrapa tij. Ky (Kuran) është zbritur prej Zotit të Urtë e të Lavdërueshëm.⁸

44. Ty nuk të thuhet tjetër, përveç asaj që u është thënë Profetëve para teje. Vërtet, Zoti yt fal shumë dhe ndëshkon ashpër.

فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ
 إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِ الْمَوْتِ إِنَّهُ عَلَى
 كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفُونَ
 عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ
 يَأْتِيَنَا مِنْكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ
 إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ
 وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبٌ عَازِلُونَ ﴿٤٣﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ
 خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٤﴾

مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ
 قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ
 أَلِيمٍ ﴿٤٥﴾

⁸ Kurani është ai libër para të cilit s'mund të qëndrojë e pavërteta. Atë e zbriti Zoti i Lavdërueshëm dhe i Urtë.

45. Dhe sikur ta kishim bërë Kuranin në gjuhë të huaj (pos arabishtes), ata do të thonin: Përse ajetet e tij nuk janë të qarta dhe të kuptueshme? Qysh, një gjuhë axhami dhe një Profet arab (a mund të jenë të ngjajshëm)! Thuaj: Ky (Kuran) është udhërrëfyes dhe mjet shërimi për besimtarët. E ata që nuk e pranojnë besimin e kanë shurdhësinë në veshët e tyre, prandaj ajo (e vërteta) rri e fshehtë prej tyre. Të tillët janë sikurse thirren prej një vendi të largët (e nuk dëgjojnë).⁹

46. Dhe, pa dyshim, Ne edhe Musait i kemi dhënë Librin, lidhur me të cilin u krijuan diferenca, e sikur të mos ishte vendimi¹⁰ prej Zotit tënd, do të kishte mbaruar çështja në mes të tyre. Ata lidhur me Kuranin janë në një dyshim trishtues.

47. Kush bën vepra të mira, do të ketë për vete (dobinë e tyre), e kush bën vepra të këqija, do të ketë për vete (dëmin e tyre). Dhe Zoti yt nuk bën aspak padrejtësi ndaj robëve të Tij.

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَجْمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَءَعْجَبِي وَيَعْرَبِي ۗ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً ۗ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى ۗ أُولَٰئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٤٥﴾

قرء - حفص - يسهول
الهمزة القائيه

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاحْتَلَفَ فِيهِ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مِرْيَبٍ ﴿٤٦﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۖ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ۗ وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

⁹ Kur njeriu është larg dhe i verbër, atëherë vështirë është ta përudhë dikush.

¹⁰ Është fjala për dekretin e Zotit: Mëshira Ime përfshin çdo gjë (7:157).

KAP XXV

48. Vetëm Atij i drejtohet dija e Kiametit. Dhe asnjë frut nuk del nga lëvozhga e vet dhe asnjë femër nuk bart (në mitrën e saj) e as nuk lind, por Allahu e di. Dhe ditën kur Ai do t'i thërrasë ata (idhujtarët) dhe do t'u thotë: Ku janë ata që M'i bënit partnerë? Ata do të thonë: Ne Të informojmë Ty qartazi se askush prej nesh nuk është dëshmitar për këtë.¹¹

49. Dhe ata (idhujt) që i adhuronin më parë, do të zhduken prej tyre, dhe ata do të binden se s'kanë shpëtim.

50. Njeriu kurrë nuk lodhet nga kërkimi i gjërave të mira, por kur e godit ndonjë e keqe, ai (duke e harruar gjendjen e mëparshme) dëshpërohet dhe bëhet pesimist.

51. Dhe nëse pas të këqijave që e goditën atë, Ne i japim të mirat nga ana Jonë, atëherë ai thotë: Kjo është e drejta ime dhe unë e di bindshëm se Kiameti nuk do të vijë. Por, nëse më bën të kthehem te Zoti im, unë edhe te Ai do të kem të mirat më të larta (se ato të kësaj bote). Ne patjetër do t'i njoftojmë mosbesimtarët rreth veprave të tyre dhe

إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ ۗ وَمَا تَخْرُجُ
مِنْ ثَمَرَاتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ
مِنْ أُنثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ ۗ وَيَوْمَ
يُنَادِيهِمْ أَيُّنَ شُرَكَاءِ ۚ قَالُوا أَدْنَاكَ ۚ
مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ ۝

وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِن قَبْلُ
وَوَدَّوْا مَا لَهُم مِّن مَّحِيصٍ ۝

لَا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دَعَاءِ الْخَيْرِ ۗ وَإِن
مَّسَّهُ الشَّرُّ فَيُوسِسْ قَنُوطٌ ۝

وَلَئِن أَدْقَنَهُ رَحْمَةً مِّنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ
مَّسَّهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي ۚ وَمَا أَطُنُّ
السَّاعَةَ قَائِمَةً ۚ وَلَئِن رُّجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي
إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْبَىٰ ۚ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا ۗ وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنْ
عَذَابٍ غَلِيظٍ ۝

¹¹ Vetëm Allahu e di se çfarë fare ka mbjellë Profeti Muhammed në tokën e Arabisë dhe çfarë frytësh do të japë ajo.

do t'u japim një ndëshkim të ashpër.

52. Dhe Ne kur e begatojmë njeriun, ai e kthen fytyrën (nuk Na falënderon) dhe largohet, por kur e godit e keqja, ai fillon të Na bëjë lutje të gjata.

وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ ۗ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَائٍ عَرِيضٍ ۝٥٢

53. Thuaju: Më tregoni, nëse ky (Kuran) është prej Allahut dhe ju propë e mohoni atë, kush është, pra, më i kredhur në armiqësi të thellë?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثَمَرٌ كَفَرْتُمْ بِهِ مِنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۝٥٣

54. Ne do t'u bëjmë atyre të mundshme që të shohin Shenjat Tona¹² në të gjitha horizontet si edhe në vetveten e tyre (në familjet e tyre) derisa t'u bëhet e qartë se ky Kuran është i vërtetë. A nuk mjafton që Zoti yt është Mbikëqyrës ndaj çdo gjëje?¹³

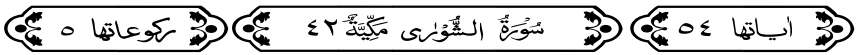
سَرِيهِمْ أَيْنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَّبِعِنَ لَهُمُ اللَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝٥٤

55. Dëgjoni! Këta janë në dyshim lidhur me takimin e Zotit të tyre. Dëgjoni! Allahu rrethon çdo gjë (dhe Ai është i Fuqishëm ta shkatërrojë atë)!

أَلَا إِنَّهُمْ فِي مَرِيَّةٍ مِنَ لِقَاءِ رَبِّهِمْ ۗ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ ۝٥٥

¹² Ky ajet është një argument i fuqishëm rreth ekzistencës së Zotit. Nga të gjitha anët e horizontit po shfaqen dhe zbulohen argumente dhe shenja të mrekullueshme dhe nga ana tjetër në çdo qelizë të qenies njerëzore ekzistojnë shenja dhe argumente për ekzistencën e Zotit. Allahu xh.sh. së pari e përmendi horizontin e universit dhe mandej mikrouniversin (qenien njerëzore). Si shkencëtarët dita në ditë shkojnë në hapësirë dhe bëjnë hulumtime, dhe si studiohen male, dete, lumenj, fusha, oaza dhe shkretëtira dhe dalin dituri dhe shenja të ndryshme shtresë pas shtrese. Sikur qepa kur qërohet dalin cipa pas cipe. Mirëpo, qepa është e vogël dhe e kufishme, kurse universi është i madh dhe i pakufishëm. Shkencëtari i famshëm Njuteni, i cili ishte i krishterë, duke bërë hulumtime në fushën e shkencës, arriti në këtë konkludim se pa dyshim ekziston një Zot që e kontrollon dhe e qeveris tërë këtë univers plot mrekulli.

¹³ Ajeti paralajmëron se një ditë Islami do të përhapet në të katër anët e botës

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

حَاءٌ ①

3. Ajn, Sinë, Kaf.²

عَسَقٌ ①

4. Kështu Allahu të dikton ty dhe u diktoi edhe atyre që ishin para teje. Ai është i Plotfuqishëm dhe i Gjithëdijshëm.

كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ ۗ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

5. Vetëm Atij i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë, dhe Ai është i Lartë dhe i Madhërueshëm.

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ①

6. Le të pëlcastin qiejt nga ana e sipërme e tyre (me urdhërin e Zotit) dhe engjëjt le ta madhërojnë dhe ta glorifikojnë Zotin e tyre dhe të kërkojnë falje për banorët e tokës (prapë Allahu nuk do ta ndalë ndëshkimin e Tij). Dëgjoni!

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْقَطِرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ ۗ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ ۗ إِلَّا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë dhe bashkë me Bismillahun ka 54 ajete. Në fund të Sures së mëparshme ishte thënë se ai që nuk i zbaton mësimet dhe principet e Kuranit i sjell dëm vetes. Kjo Sure flet qartë se Kurani është Fjala e Zotit dhe është zbritur prej Tij. Pra, nëse idhujtarët nuk do ta pranojnë, do t'i sjellin dëm vetes. Mandaj, duke i përmendur atributet e Allahut, Gafur dhe Rahim, thuhet se këtotribute të Allahut kërkonin që të zbritej Kurani për udhëzimin e tërë njerëzimit. Në këtë Sure Allahu i përmend forma të ndryshme të të folurit e të biseduarit me qeniet njerëzore.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e zbriti këtë libër.

² I Gjithëdijshëm, i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëfuqishëm, Zoti i këtyretributeve e zbriti këtë.

Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

7. Allahu i ka ruajtur veprat e atyre, që i adhurojnë Zota të tjerë pos Tij. Pra ti (O Profet) nuk je kujdestar ndaj tyre (Allahu është mbikëqyres).

8. Kështu Ne të kemi diktuar ty Kuranin në gjuhën arabe që t'i alarmosh banorët e nënës së qyteteve (Mekës) dhe ata përreth tij, dhe që t'i alarmosh ata nga dita e tubimit (Kiameti), rreth ardhjes së të cilës nuk ka dyshim. Atë Ditë një grup do të jetë në xhenet dhe grupi tjetër në zjarrin flakërues.

9. Dhe sikur të dëshironte Allahu, Ai do t'i bënte ata (njerëzit) një popull, por kë do Ai e fut në mëshirën e Vet, kurse mizorët s'kanë as mbrojtës e as ndihmës.

10. A i kanë marrë për vete mbrojtësit e tjerë pos Allahut? Le ta dinë se vetëm Allahu është mbrojtës i vërtetë dhe Ai i ngjall të vdekurit dhe ka fuqi për çdo gjë.

11. Dhe gjykimi final lidhur me çdo çështje për të cilën diferencoheni, është në dorën e Allahut. Ky është Allahu juaj dhe është edhe Zoti im, dhe vetëm Atij i mbështetem dhe i drejtohem vetëm Atij.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ
حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ ۖ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۝

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ
أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ
لَا رَيْبَ فِيهِ ۖ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي
السَّعِيرِ ۝

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً ۗ وَلَكِنْ
يُذْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ ۗ وَالظَّالِمُونَ
مَا لَهُمْ مِنْ وَّالِيٍّ ۖ وَلَا نَصِيرٍ ۝

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۗ قَالَ اللَّهُ هُوَ
الْوَالِيُّ ۖ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ ۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَىٰ
اللَّهِ ۗ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ۖ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ۝

12. Ai është Krijues i qiejve dhe i tokës nga asgjëja. Ai nga lloji juaj krijoi për ju bashkëshorte, dhe edhe nga kafshët krijoi çifte. Ashtu ju shumëzon nëpër tokë. Askush nuk i shembëllet Atij dhe Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.

13. Atij i takojnë çelësat e qiejve dhe të tokës. Ai jep me bollëk furnizim atij të cilin do Ai, dhe i ngushton atij që do Ai. Vërtet, Ai e di shumë mirë çdo gjë.

14. Allahu lëshoi për ju në fenë tuaj ato porosi (urdhëra) që i pat lëshuar për Nuhin, dhe atë që Ne të diktuaam ty dhe atë që i patëm dhënë Ibrahimit, Musait dhe Isait, duke i porositur: Qëndroni këmbëngulës në bindje para Allahut (në fe) dhe mos krijoni përçarje lidhur me fenë. Për idhujtarët është i rëndë ky mësim tek i cili ti i fton ata. Allahu zgjedh për këtë mësim (Sheriat) atë që e do Ai, dhe e përu dh atë që i drejtohet Atij.

15. Dhe ata, pasi u erdhi dija (e vërteta), nuk u përçanë (për shkak të ndonjë argumenti), por vetëm për shkak të zilisë reciproke. Dhe sikur të mos ishte lëshuar për ta dekreti i Zotit tënd për një afat të caktuar, do të kryhej gjykimi në mes të tyre (do të ishin shkatërruar). Vërtet, ata të cilët pas tyre i kemi bërë trashëgimtarë të Librit, janë në një dyshim shqetësues ndaj tij.

فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا ۗ وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا ۗ يَذُرُّكُمْ فِيهِ ۗ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١٧﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۗ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ ۗ إِلَيْهِ ۗ اللَّهُ يَجْتَبِي ۗ إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي ۗ إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٧﴾

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ ۗ بَعِيًا بَيْنَهُمْ ۗ وَلَوْ لَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَيِّئٍ لَّفَقَضَ بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوْرْتُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْهُ مُرِيبٍ ﴿١٧﴾

16. Pra, në bazë të kësaj duhet që t'i ftosh, dhe të qëndrosh këmbëngulës ndaj besimit tënd, siç të urdhërohet ty dhe mos i ndiq dëshirat e tyre të këqija dhe thuaj: Unë e besoj atë (mësim) që Allahu e ka zbritur nga Libri i Vet, dhe unë jam urdhëruar të gjykoj me drejtësi në mes jush. Allahu është Zoti ynë dhe Zoti juaj. Veprat tona janë për ne, kurse veprat tuaja për ju. S'ka grindje në mes nesh dhe jush (nuk sjell kurrfarë dobie kjo grindja jonë). Allahu (një ditë) do të na tubojë neve dhe tek Ai do të kthehemi ne të gjithë (Ai do të gjykojë midis nesh).

17. Ata që grinden (polemizojnë) rreth Allahut, pasi një numër i madh njerëzish e ka pranuar ekzistencën e Tij, argumenti i tyre është i thyeshëm (i gënjeshtërt) në sy të Allahut, dhe ata do të pësojnë zemërimin e Allahut dhe për ta është caktuar një ndëshkim i rëndë.

18. Allahu është Ai që e zbriti Librin me vërtetësi (Kuranin) dhe me drejtësi. Dhe çka të bind ty se çasti (i shkatërrimit - Kiameti) është afër?

19. Ata që nuk e besojnë (Kiametin), e kërkojnë me ngutje, ndërsa ata që e besojnë, frikësohen prej tij dhe e dinë se ai (Kiameti) është një realitet absolut. Dëgjoni! Ata që dyshojnë lidhur me Kiametin, janë në një gabim të thellë.

فَلذَلِكَ فَادِعٌ ۖ وَاسْتَقَمُّ كَمَا أُمِرْتُ ۖ وَلَا
تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ ۖ وَقُلْ أَمِنْتُ بِمَا أَنْزَلَ
اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ ۖ وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ ۖ
اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ ۖ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلكُمْ
أَعْمَالُكُمْ ۖ لَا حِجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ ۖ اللَّهُ
يَجْمَعُ بَيْنَنَا ۖ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ۝

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
اسْتَجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةً عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ
وَمَا يَذُرُّكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ۝

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا ۖ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا ۖ وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ ۖ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يَمَارُونَ فِي
السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ۝

20. Allahu i njeh mirë fshehtësitë e robëve të Tij (ose Allahu sillet butësisht ndaj robëve të Tij). Ai e begaton atë që e do Ai, dhe Ai është i Fuqishëm dhe Ngadhënjyes.

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ ۚ وَهُوَ
بِالْقَوِي الْعَزِيزِ ﴿٢٠﴾

21. Kush dëshiron të korrat (fitimin) e Ahiretit, Ne do t'ia shtojmë të korrat e tij, dhe kush dëshiron të korrat (fitimin) e kësaj bote, Ne do t'ia japim, por në Ahiret ai nuk do të ketë kurrfarë pjese.

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي
حَرْثِهِ ۚ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢١﴾

22. A mos kanë ata disa partnerë të cilët për hir të tyre lëshuan ato porosi fetare për të cilat Allahu nuk i urdhëroi? Dhe sikur të mos ishte vendimi i prerë (prej Allahut), do të gjykohej në mes të tyre (do të shkatërroheshin). Vërtet, mizorët do të kenë ndëshkim të dhembshëm.

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ
مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ
لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٢٢﴾

23. Ti do t'i shohësh mizorët të frikësuar për shkak të veprave të tyre, por ai (ndëshkimi i premtuar) do t'i rrethojë patjetër. Kurse ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, do të jenë në kopshte të bukura (të xhenetit). Dhe ata do të kenë te Zoti i tyre gjithçka që do të dëshirojnë. Kjo është dhuntia e madhe.

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ
وَأَقْبَعُ بِهِمْ ۗ وَاللَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَةٍ أَلْبَنَةٍ ۚ لَهُمْ مَا
يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ
الْكَبِيرُ ﴿٢٣﴾

24. Kjo është ajo (dhunti) për të cilën Allahu vazhdimisht u jepte myzhde robëve të Tij, që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira. Thuaj: Unë nuk

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ
أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ ۗ وَمَنْ يَقْتَرِفْ

kërkoj prej jush ndonjë shpërblim³ për predikimin tim, veçse dashuri që bëhet me farefisët dhe në bazë të kësaj ju ftoj në drejtim të Zotit. Dhe kush e ngjall një bamirësi (të asgjësuar), Ne ia shumëfishojmë të mirat. Vërtet, Allahu fal shumë dhe çmon shumë (bamirësinë e njeriut).

25. A mos thonë ata se ky (Muhammedi) shpifi gënjeshtren ndaj Allahut? Po, nëse dëshironte Allahu do ta vuloste zemrën tënde. Allahu e eliminon gënjeshtren dhe e përforcon të vërtetën me anë të Fjalëve (shenjave) të Tij. Vërtet, Ai i di mirë fshehtësitë e zemrave (tuaja).

26. Allahu është Ai që e pranon pendimin e robëve të Tij dhe i fal mëkatet e tyre dhe Ai e di çka veproni ju.

27. Ai i pranon lutjet e atyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, dhe Ai me anë të mirësisë (hirësisë) së Vet ua shton të mirat. Ndërsa mosbesimtarët do të kenë ndëshkim të ashpër.

28. Sikur Allahu t'ua zgjeronte furnizimin robëve të Tij, ata do të

حَسَنَةً نَّزِدُ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
شَكُورٌ ﴿٢٥﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ
يَشَاءَ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ
الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِدَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ
وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٧﴾

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
وَالْكُفْرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٨﴾

وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي
الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ

³ Kjo do të thotë se unë nuk kërkoj prej jush ndonjë shpërblim, pos se dëshiroj që të më doni si i doni farefisët tuaja. Unë ju ftoj në drejtim të Zotit, se e ndiej një dashuri farefisnore për ju.

shfaqnin rebelizëm nëpër tokë, por Ai e zbret atë sipas një mase (çka dëshiron). Ai i njeh dhe i sheh mirë gjendjet e robëve të Tij.

بِعِبَادِهِ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿٢٨﴾

29. Dhe Allahu është Ai që lëshon shi, pasi e kishin humbur shpresën, dhe e shpërndan mëshirën e Tij, dhe Ai është Mbrotjtësi i vërtetë dhe është i Lavdërueshëm.

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ ۗ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٩﴾

30. Dhe prej Shenjave të Tij është edhe krijimi i qiejve dhe i tokës dhe i gjallesave që i ka shpërndarë në to. Dhe Ai ka fuqi t'i bashkojë (këto krijesa), kur do të dëshirojë Ai.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٣٠﴾

31. Dhe çfarëdo e keqe që ju godit, është pasojë e veprave tuaja, ndërsa Allahu i fal shumë mëkatet tuaja.

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣١﴾

32. Dhe ju s'mund ta mposhtni Allahun nëpër tokë, dhe përveç Allahut ju as nuk keni ndonjë mbrotjtës e as ndihmës.

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ ۗ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣٢﴾

33. Dhe prej Shenjave të Tij janë edhe anijet lundruese si malet në det (anije të mëdha).

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٣﴾

34. Nëse do Allahu, mund ta ndalë erën dhe kështu ato (anijet) mbeten të palëvizshme mbi sipërfaqen e detit. Në këtë ka shenja për çdo person të durueshëm dhe mirënjohës.

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ ۗ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٤﴾

35. Ose nëse do Ai mund t'i përmytë ata (që janë në ato anije) për shkak të veprave të tyre, mirëpo Ai fal shumë.⁴

أَوْ يُؤَيِّدَهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٥﴾

36. Që ta dinë ata që grinden, lidhur me Shenjat Tona, se s'kanë shpëtim.

وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّجِيصٍ ﴿٣٦﴾

37. Dhe çka ju është dhënë juve është kënaqësia e përkohshme e kësaj bote, e ajo që është tek Allahu është më e mirë dhe më e qëndrueshme për ata që e pranojnë besimin dhe i mbështeten vetëm Zotit të tyre.

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ۗ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe ata të cilët ruhen prej mëkateve të mëdha e prej veprave të turpshme dhe kur zemërohen, ata falin.

وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe ata që e dëgjojnë thirrjen e Zotit të tyre dhe e falin Namazin dhe e rregullojnë çdo çështje të tyre me konsultime reciproke, dhe që shpenzojnë prej asaj që Ne u japim,

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ ۗ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ ۖ وَهُمْ رَزَقَهُمْ يَنْفِقُونَ ﴿٣٩﴾

40. Dhe që kur sillen padrejtësisht, e mbrojnë veten (hakmerren por e dinë se),

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ ﴿٤٠﴾

41. Dëmshtëpërblimi i së keqes është aq sa është e keqja, por kush e fal (fajtorin) me qëllim që të përmirësohet ai, do të shpërblehet prej Allahut. Vërtet, Ai nuk i do mizorët.

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِثْلُهَا ۗ فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ ۗ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

⁴ Fjala është për pronarët dhe për udhëtarët e anijeve.

42. Dhe s'kanë faj ata që hakmerren, pasi u është bërë padrejtësia.

وَلَمَنِ اتَّصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ ۝٤٢

43. Fajin e kanë vetëm ata që u bëjnë padrejtësi njerëzve dhe që paarsye bëjnë çrregullime nëpër tokë. Të tillët do të kenë ndëshkim të dhembshëm.

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ ۗ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝٤٣

44. Dhe kush shprehu durimin dhe fali (fajtorin), ky gjest i tij është virtyti i lartë.

وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ لِمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ۝٤٤

45. Dhe kënd e devijon Allahu, ai nuk ka ndihmtar, përveç Allahut. Dhe ti do t'i shohësh mizorët, kur do të ballafaqohen me ndëshkimin, se thonë: A ka ndonjë rrugë shpëtimi (nga ky ndëshkim)?

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَائِيٍّ ۗ مِنْ بَعْدِهِ ۗ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ۝٤٥

46. Dhe ti do t'i shohësh ata kur do të dalin para ndëshkimit, që do të shikojnë me bisht të syrit duke i ulur kokat e tyre nga poshtërimi. Dhe besimtarët do të thonë: Pa dyshim të humburit e vërtetë janë ata që në Ditën e Kiametit e shkatërruan veten dhe familjet e tyre. Dëgjoni! Mizorët do të kenë një ndëshkim të përhershëm.

وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ الدُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفِ حَنِيٍّ ۗ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخٰسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۗ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ ۝٤٦

47. Dhe ata nuk do të kenë asnjë mbrojtës që mund t'i ndihmojë, përveç Allahut, dhe atë të cilin e devijon Allahu, s'mund ta përudhë askush.

وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ۝٤٧

48. Dëgjojeni thirrjen e Allahut tuaj para se të vijë ajo ditë, të cilën askush nuk mund ta ndalë. Ky është një vendim i prerë i Allahut. Atë ditë ju s'do të keni ndonjë strehim e as nuk do ta mohoni (mosbindjen tuaj).

اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ
لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَا
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ ﴿٤٨﴾

49. Por, nëse ata, megjithëketë, shmangen, atëherë ta dish se Ne nuk të kemi dërguar ty mbikëqyrës të tyre. Detyra jote është vetëm t'u përcjellësh mesazhin (Tonë). Vërtet, kur Ne i dhurojmë njeriut nga ana Jonë ndonjë mirësi, ai gëzohet për të, dhe kur e godet ndonjë e keqe përshkak të veprave të tij, atëherë ai bëhet mosmirënjohës.

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
حَفِظًا إِلَّا ابْتِغَاءً وَانْتَاءً إِذَا
أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ
تَصَبَّهُمْ سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ
الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٩﴾

50. Allahut i takon Mbretëria e qiejve dhe e tokës. Ai krijon çka dëshiron. Ai i fal vetëm vajza atij që do Ai; dhe i fal vetëm djem atij që do Ai,

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يُخَلِّقُ مَا
يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ اِنَاثًا وَيَهَبُ لِمَنْ
يَشَاءُ الذُّكُوْرَ ﴿٥٠﴾

51. Ose i fal, të përzier, të dy (vajza e djem), dhe e lë shterpe (pafëmijë) atë që do Ai. Vërtet, Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Fuqishëm.

أَوْ يَرْوِجُهُمْ ذُكْرَانًا وَاِنَاثًا ۚ وَيَجْعَلُ مَنْ
يَشَاءُ عَقِيْمًا ۗ اِنَّهٗ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ﴿٥١﴾

52. Dhe nuk është merita e njeriut që Allahu të bisedojë me të ndryshe, por vetëm me anë të diktimit ose mbas perdes, ose duke e dërguar (te ai) ndonjë engjëll që me urdhërin i Tij ia përcjellë mesazhin e Tij. Vërtet, Ai është i Lartë dhe i Urtë.⁵

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُكَلِّمَهٗ اللّٰهُ اِلَّا وَحْيًا
اَوْ مِنْ وَّرَآئِ حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُوْلًا
فَيُوحِىْ بِاِذْنِهٖ مَا يَشَاءُ ۗ اِنَّهٗ عَلِيٌّ
حَكِيْمٌ ﴿٥٢﴾

53. Dhe kështu me urdhërin Tonë Ne të kemi diktuar ty Fjalën jetëdhënëse (Kuranin). Ti nuk ke ditur se ç'është Libri e as se ç'është besimi, por Ne këtë (diktim) e kemi bërë dritë (nur) me anën e së cilës i përudhim ata prej robëve Tanë, të cilët i duam Ne. Vërtet, ti i përudh njerëzit në rrugën e drejtë -⁶

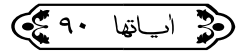
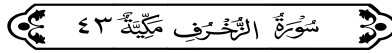
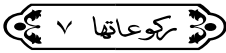
وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا
مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ
وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَنْ نَّشَاءُ
مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٣﴾

54. Në drejtim të rrugës së atij Allahu, që i takon gjithçka që ekziston në qiej e në tokë. Ta dini se tek Allahu kthehen të gjitha çështjet (për gjykim).

صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا
فِي الْاَرْضِ ط اَلَا اِلَى اللّٰهِ تَصِيْرُ الْاُمُوْرِ ﴿٥٤﴾

⁵ Ajeti përmend tri rrugë (mënyra) me anën e të cilave Zoti flet me robët e Tij të devotshëm: a) Ai u mundëson të shohin ndonjë vizion (keshf) ose të dëgjojnë ndonjë fjalë a fjalim kur s'janë në gjumë, b) ai flet direkt me ta pa ndonjë ndërmjetës dhe c) ai e dërgon ndonjë engjell që ua përcjell mesazhin e Tij.

⁶ Kurani u quajt *Ruh* (shpirt), sepse me anë të tij ngjallen shpirtërisht e moralisht të vdekurit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

هَـ حَمِّٓ ①

3. Pasha këtë Libër (Kuranin) që i sqaron përmbajtjet e veta.

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

4. Ne e kemi bërë këtë Libër (Kuran shumë të lexueshëm) në një gjuhë shumë të pasur (gjuhën arabe) që ta kuptoni lehtë.

إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَّعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ①

5. Vërtet, Kurani është Nëna² e Librave dhe ndaj Nesh është Libri madhështor dhe me plot urtësi.

وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِّ حَكِيمٌ ①

6. A, thua të ndërpresim së recituari Kuranin para jush vetëm se jeni popull i shfrenuar?!

أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ ①

7. Dhe sa Profetë Ne kemi dërguar te popujt e mëparshëm!

وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ①

8. Mirëpo, kur u vinte ndonjë Profet,

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 90 ajete. Në fund të Sures së mëparshme ishte thënë se diktimi i Allahut (Vahi) i mban me vete disa sekrete. kjo Sure tregon qartë se Kurani është zbritur në fjalë të qarta dhe mësimet e tij janë të kuptueshme. Pra, me gjithë ato fshehtësi dhe sekrete, askush nuk ka ndonjë arsyetim të mos e pranojë atë.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e zbriti këtë libër.

² Nëna e librave referon Kuranin.

ata talleshin me të.

يَسْهَرُونَ ﴿٨﴾

9. Andaj, Ne i kemi shkatërruar ata të cilët ishin më të fuqishëm se këta, dhe ka kaluar shembulli i të parëve.

فَأَهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَ مَضَىٰ مَثَلُ

الْأَوَّلِينَ ﴿٩﴾

10. Dhe nëse ti i pyet ata se kush i krijoi qiejt dhe tokën, ata me siguri do të thonë: Zoti i Fuqishëm dhe i Githëdijshëm i krijoi.

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ

الْعَلِيمُ ﴿١٠﴾

11. Ai Zot që tokën e bëri djep për ju dhe ju mundësoi të keni udhë nëpër të, që të përudheni ju.

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَ جَعَلَ

لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١١﴾

12. Dhe Ai lëshon nga qielli (retë) ujë në një masë. Ne me anë të këtij uji e kemi ringjallur një tokë të vdekur. Ja, kështu do të ringjalleni edhe ju.

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ

فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٢﴾

13. Dhe Ai i krijoi çifte të çdo lloji, dhe i krijoi për ju anijet dhe kafshët që të udhëtoni me to.

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَ جَعَلَ لَكُمُ

مِّنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿١٣﴾

14. Kur të uleni mbi to, atëherë duhet ta përkujtoni mirësinë e Zotit tuaj dhe të thoni: I Shenjtë është Ai Zot, i cili i vuri ato nën kontrollin tonë, sepse ne nuk mund t'i nënshtronim për vete!

لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ

رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَ تَقُولُوا سُبْحَانَ

الَّذِي سَخَّرَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ

مُقْرِنِينَ ﴿١٤﴾

15. Dhe Ne me siguri do të kthehemi (një ditë) te Zoti ynë.

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿١٥﴾

16. Mirëpo, megjithatë, ata i përshkruan

وَ جَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ

Allahut një pjesë prej robëve të Tij (se janë bijat e Tij). Vërtet, njeriu është mosmirënjohës i hapët.³

﴿الْإِنْسَانَ لَكَفُورًا مُّبِينًا﴾

17. Mos Ai nga krijesat e veta i zgjodhi për vete vajzat, kurse juve ju lartësoi me djem?

أَمْ اتَّخَذَ إِيمَانًا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُمْ
بِالْبَنِينَ ﴿٧﴾

18. Dhe kur ndonjërit prej jush i jepet lajmi rreth lindjes së vajzës, të cilën ai ia përshkruan Zotit të Mëshirëshëm, i nxihet fytyra dhe mbushet me zemërim.

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ
مَثَلًا ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨﴾

19. A ia përshkruajnë Allahut atë (vajzë) që rritet në stoli⁴ dhe që është e paaftë ta shprehë qartë mendimin e saj në diskutim!

أَوْ مَن يُنَشِّئُوا فِي الْجِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ
غَيْرُ مُبِينٍ ﴿٩﴾

20. Dhe ata krijojnë konceptin se engjëjt që janë robët e Zotit të Mëshirshëm, janë femra. A kanë qenë të pranishëm në kohën e krijimit të tyre? Nëse është ashtu, atëherë do të shënohet dëshmia e tyre dhe ata do të merren në pyetje (në Ditën e Kiametit).

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ
إِنَاثًا أَشْهَدُوا خَلَقَهُمْ سَكَّتَبُ شَهَادَتِهِمْ
وَيُسْأَلُونَ ﴿١٠﴾

21. Dhe ata thonë: Sikur të kishte dashur Allahu i Mëshirshëm, ne kurrë nuk do t'i adhuronim ata (idhujt). Për këtë ata s'kanë dije, ata vetëm po flasim me hamendje.

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ^ط مَا
لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ^٥ إِنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ ﴿١١﴾

³ Është fjala për dogmën e të krishterëve se Krishti është djali i Zotit.

⁴ Fjala është edhe për idhujt që zbukuroheshin me stoli e me ornamente.

22. A, mos u kemi dhënë atyre ndonjë Libër para këtij Kurani me të cilin argumentohen ata?⁵

أَمْ أَنْتُمْ مِمَّنْ قَبْلَهُ فَهَمُّ بِهِ
مُسْتَمْسِكُونَ ﴿٢٢﴾

23. Jo, por, në realitet, ata thonë: Ne i kemi gjetur të parët tanë në këtë rrugë dhe edhe ne po ecim gjurmëve të tyre.

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا
عَلَىٰ آثَرِهِمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kështu (O Profet), Ne nuk kemi dërguar para teje ndonjë alarmues (Profet) në ndonjë vendbanim dhe të mos kishin thënë pasanikët e tij: Ne i gjetëm të parët tanë në këtë rrugë (fe) dhe ne po ecim në gjurmët e tyre.

وَكَذٰلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ
مِّنْ تَذٰوِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهُآ إِنَّا وَجَدْنَا
آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَرِهِمْ
مُّفْتَدُونَ ﴿٢٤﴾

25. Profeti tha: Qysh! Edhe nëse ju sjell një mësim më të mirë se sa e kishin të parët tuaj? Ata thanë: Vërtet, ne e mohojmë atë (mësim) me çka ju jeni të dërguar!

قُلْ أَوْ لَوْ جِئْتُمْ بِآهْدَىٰ مِنَّا وَجَدْتُمْ
عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ
كٰفِرُونَ ﴿٢٥﴾

26. Pra, Ne u hakmorëm ndaj tyre. Shih se çfarë ishte përfundimi i atyre, të cilët i përgënjeshtroan (Profetët)!

فَأَنْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٢٦﴾

27. Dhe kujtoje kohën kur Ibrahim i babait të vet dhe popullit të tij i tha: Unë po largohem prej idhujve të cilët i adhuroni ju-

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي
بِرَأْيٍ مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٢٧﴾

28. Pos Allahut që më krijoi mua dhe Ai me siguri do të më tregojë rrugë të drejtë.

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿٢٨﴾

⁵ Idhujtarët s'kanë ndonjë argument për vërtetimin e doktrinave të tyre.

29. Dhe ai (Ibrahimi) e la të përjetshme në mesin e pasardhësve të tij këtë mësim që të largohen nga idhujtaria e që të përudhen.

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٢٩﴾

30. Vërtet, unë u dhashë mundësi këtyre dhe të parëve të tyre të kënaqen përkohësisht, derisa u erdhi e vërteta dhe një Profet i cili ua shpjegoi qartazi mesazhin e Tij.

بَلْ مَنَعْتُ هَؤُلَاءِ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ
الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٣٠﴾

31. Por, kur u erdhi e vërteta, ata thanë: Kjo është vetëm një magji dhe ne e mohojmë këtë.

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا
بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣١﴾

32. Dhe thanë: Përse nuk iu zbrit ky Kuran një njeriu të madh prej dy qyteteve të mëdha?⁶

وَقَالُوا لَوْلَا نَزَلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ
مِّنَ الْقُرَيْتَيْنِ عَظِيمٍ ﴿٣٢﴾

33. A thua ata po e ndajnë mëshirën e Zotit tënd? Po jemi Ne që i kemi ndarë ndër ata mjetet e jetës në këtë botë, dhe Ne i kemi lartësuar disa në shkallë mbi të tjerët, si rezultat i kësaj disa i nënçmojnë të tjerët. Kurse mëshira e Zotit tënd është shumë më e mirë se ajo që grumbullojnë ata.

أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ ۗ نَحْنُ
قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ
يَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سَخِرِيًّا ۗ وَرَحْمَتُ
رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe sikur të mos ishte frika se të gjithë njerëzit do të bëheshin popull i një besimi, Ne atyre që nuk e besojnë Zotin e Mëshirshëm, do t'ua bënim

وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً
لَّجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ
سُقْفًا مِّنْ فَضَّةٍ وَ مَعَارِجَ عَلَيْهَا

⁶ Fjala është për Mekkën e për Taifin. Këto ishin dy qendra me rëndësi në jetën sociale e politike të kohës së Profetit të Shenjtë.

pullazat e shtëpive të tyre prej argjendi si edhe shkallët mbi të cilat po ngjiten ata,

يُظْهِرُونَ^{٤٤}

35. Dhe dyert e shtëpive të tyre si dhe kolltukët mbi të cilat mbështeten ata (prej argjendi),

وَلِبِوَاتِيهِمْ أَبْوَابًا وَ سُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكُونَ^{٤٥}

36. Bile edhe prej arit, Por, gjithëcka kjo nuk është tjetër veçse kënaqësia e jetës së kësaj bote, kurse kënaqësia e Ahiretit do të jetë vetëm për besimtarët e devotshëm.

وَرُحْرُقًا وَإِنْ كُنْ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ^{٤٦}

37. Dhe kush shmanget prej të kujtuarit të Zotit të Mëshirshëm, Ne atij ia caktojmë një djall që i bëhet shok intim.

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِيضْ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ^{٤٧}

38. Dhe, vërtet, këta (djajt) i shmangin (mosbesimtarët) nga rruga e Allahut, por ata mendojnë se janë në rrugë të drejtë.

وَأَنَّهُمْ لَيَصَّدُونَ عَنْ السَّبِيلِ وَ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ^{٤٨}

39. Mirëpo, (kështu ndodh deri sa njeriu është i gjallë) Kur vjen te Ne, ai thotë: Ah, sikur të ishte mes meje e teje (o djall) largësia sa është në mes të lindjes e të perëndimit! Pra, sa shok i keq është ai (djall)!

حَتَّى إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَلَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بَعْدَ الْمُشْرِقَيْنِ فَيَسَّ الْقَرِينَ^{٤٩}

40. Mirëpo, sot kjo thënia juaj nuk do t'ju sjellë kurrfarë dobie juve e as shokëve tuaj, meqë ju të gjithë së bashku do jeni në ndëshkim.

وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنْكُمُ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ^{٥٠}

41. Pra a mund t'i bësh të mundshme të dëgjojë i shurdhëri, apo ta përudhësh të verbërin, apo atë që është zhytur në humbje të thellë?

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْىَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٤١﴾

42. E nëse Ne të largojmë ty nga kjo botë (të marrim shpirtin), prapë Ne do të hakmerremi ndaj atyre.

فَأَمَّا نُدْهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤٢﴾

43. Ose, Ne do të të tregojmë ty atë (dënim) që atyre u premtuam, meqë Ne kemi fuqi kundër tyre.

أَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ ﴿٤٣﴾

44. Pra, përmbaju atij (mësim) që ty të është diktuar, se, vërtet, ti je në rrugën e drejtë.

فَأَسْمِسْكَ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ ۚ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٤﴾

45. Dhe ky Kuran, me të vërtetë, është burim madhështie për ty e për popullin tënd dhe ju me siguri do të pyeteni (rreth veprave tuaja).

وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ ۚ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٥﴾

46. Dhe pyeti ata Profetë, që i kemi dërguar para teje: A kemi përmendur Zota të tjerë, pos Allahut të Mëshirshëm, që të adhurohen?

وَسَأَلَ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِلَهًا ۚ يُعْبَدُونَ ﴿٤٦﴾

47. Dhe, pa dyshim, Ne e patëm dërguar Musain me Shenjat Tona në drejtim të Faraonit dhe nga paria e tij, dhe ai tha: Unë jam i dërguari i Zotit të të gjitha botërave.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

48. Mirëpo, kur erdhi tek ata me Shenjat Tona, vëreni, ata u tallën me to!

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَاهُمْ مِنْهَا يَصْحَكُونَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe çfarëdo Shenje që u tregonim, ishte më e madhe se ajo e mëparshme, dhe Ne i kemi zënë ata me ndëshkim që të largohen nga veprat e këqija.

وَمَا نُرِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ
أَخْتِهَا ۗ وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ
يَرْجِعُونَ ﴿٤٩﴾

50. Mirëpo ata vetëm thoshin: Ti o magjistar, lute Zotin tënd për ne në bazë të atyre premtimeve që Ai bëri me ty (nëse Ai e largon ndëshkimin), vërtet, ne do të jemi të përdhur.

وَقَالُوا يَا أَيُّهُ السَّحْرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا
عِهْدَ عِنْدَكَ ۗ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٥٠﴾

51. Por, kur e larguam ndëshkimin prej tyre, ata e thyen besën.

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ
يَنْكُثُونَ ﴿٥١﴾

52. Dhe Faraoni para popullit të vet shpalli: O populli im, a nuk më takon mua mbretëria e Egjiptit dhe këta lumenj që po rrjedhin nën kontrollin tim? A nuk po shihni ju?

وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ
أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ
تَجْرِي مِن تَحْتِي ۗ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥٢﴾

53. Unë jam më i mirë se ky njeri i përbuzur që mezi flet.

أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ ۗ وَلَا
يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٣﴾

54. (Nëse ai është më i mirë se unë) Përse nuk i janë zbritur byzylykët prej ari, ose përse nuk erdhën engjëjt bashkë me të që ta ruajnin?

فَلَوْلَا أُلْقِيَ عَلَيْهِ أَسْوِرَةٌ مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ
جَاءَ مَعَهُ الْمَلِكَةُ مُقْتَرِنِينَ ﴿٥٤﴾

55. Kështu ai (Faraoni) e mashtroi popullin e tij dhe ata e dëgjuan atë. Pa dyshim, ata ishin një popull besëshkalë.

فَاسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَاطَاعُوهُ ۗ إِنَّهُمْ كَانُوا
قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٥﴾

56. Pra, kur Na zemëruan neve, Ne u hakmorëm kundër tyre dhe i përmbytëm ata të gjithë.

فَلَمَّا أَسْفُونَا ائْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٥٦﴾

57. Dhe Ne i bëmë ata një precedent dhe një shembull për gjenerata vijuese.

فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَثَلًا لِلْآخِرِينَ ﴿٥٧﴾

58. Dhe kur përmendet (në Kuran) ngjarja e birit të Merjemes, atëherë populli yt fillon të bëjë zhurmë.

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ ﴿٥٨﴾

59. Dhe thonë: A janë më të mirë Zotat tanë apo ai (Isa)? Ata flasin kështu që të grinden me ty, Vërtet, ata janë një popull grindavec.

وَقَالُوا ءِالِهَتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ ۚ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَلًا ۚ بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ ﴿٥٩﴾

60. Me të vërtetë, ai (Isai që jep shenja për Orën e Kiametit) ishte vetëm një rob (yni) të cilit ia dhuruam favorin Tonë dhe e bëmë mësim (model) për Bijtë e Izraelit.

إِنَّ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٦٠﴾

61. Dhe sikur të donim Ne, do t'i kishim bërë disa prej jush engjëj që do t'ju trashëgonin në tokë.

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ ﴿٦١﴾

62. Dhe ai (Isai) do të jetë parashenjë e Çastit të Revolucionit.⁷ Pra, mos dyshoni në të dhe (o njerëz) ndiqmëni se kjo është rruga e drejtë.

وَإِنَّهُ لَعَلَّمَ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُون ۚ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٢﴾

⁷ Kurani flet qartë dhe jep shumë shenja dhe parashikime për kohën e fundit të botës. Në këtë ajet bëhet fjalë rreth ardhjes së dytë të Masihut. Dhe Sa'a (Ora) do të thotë se do të bëhet një revolucion i madh. Hazret Muhammedi s.a.v.s. tha se Masihu do të paraqitet para Sa'atit. Disa dijetarë mendojnë se Sa'a është Kiameti, kurse kjo fjalë është përdorur edhe për Hazret Muhammedin s.a.v.s. (Sure Al-Kamar, 2). Pra, Sa'a ka kuptimin e Revolucionit të madh shpirtëror. Të gjithë dijetarët janë të mendimit se ardhja e Masihut është ardhja e dytë e Muhammedit s.a.v.s. Të thënat e H. Muhammedit s.a.v.s. (Hadithe) tregojnë qartë se Sa'a ka të bëjë me Masihun e jo me Kiametin, sepse Kiameti do të vijë kur bota do të mbushet me njerëz të prishur, me sherrxhinj dhe kur nuk do të adhurohet Zoti.

63. Dhe nuk duhet që shejtani (djalli) t'ju pengojë (nga rruga e drejtë). Vërtet, ai është armiku juaj i hapët.

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٦٣﴾

64. Dhe kur Isai do të vijë (herën e dytë) me shenja të qarta, do të thotë: Vërtet, unë erdha te ju me urtësi dhe që t'ju sqaroj disa çështje rreth të cilave po diferencoheni ju.⁸ Pra, frikësohuni prej Allahut dhe më ndiqni mua!

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَالْبَيِّنَاتِ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَخْتَلَفُونَ فِيهِ ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ۝ ﴿٦٤﴾

65. Vërtet, Allahu është Zoti im dhe zoti juaj, andaj adhurojeni Atë se kjo është rruga e drejtë.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ ۗ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٥﴾

66. Por (duke dëgjuar këtë) grupe opozitare u përçanë në mes veti. Pra, mizorët do të kenë ndëshkim të një dite të tmerrshme.

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ ۚ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ إِلِيمٍ ﴿٦٦﴾

67. Ata nuk janë duke pritur diçka tjetër pos se do t'u vijë befaz As'Saa, dhe ata të mos e hetojnë fare.⁹

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٧﴾

68. Atë ditë shumë shokë të ngushtë do të jenë armiq të njëri-tjetrit, pos bamirësve.

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٦٨﴾

69. Allahu do t'u thotë: O robët e Mi, sot s'ka frikë për ju e as nuk do të jeni të pikëlluar!

إِعْبَادِ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

⁸ Sipas të thënave të Hazret Muhammedit s.a.v.s. Imam Mahdiu dhe Masihu, kur do të paraqitet në ummetin e Hazret Muhammedit s.a.v.s., do t'i korrigjojë dogmat dhe besimet e deformuara të sekteve të ndryshme në Islam (Sahih Buhari)

⁹ Kjo do të thotë se Kurani paralajmëron disa katastrofa e shkatërrime të kombeve të ndryshme.

70. (Robët e Mi) Të cilët besuan Shenjat Tona dhe të cilët u binden para Nesh

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ﴿٧٠﴾

71. Hyni në xhenet - ju dhe gratë tuaja me respekt e me gëzim!

أَدْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَآرْوَاكُمْ
تُحَبَّرُونَ ﴿٧١﴾

72. Atyre do t'u sillen tepsi e kupa prej ari; aty do të kenë gjithçka që do të dëshirojnë, e çka do të pëlqejnë sytë e tyre. Ju do të rrii aty përgjithmonë.

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصُحُفٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَ
أَكْوَابٍ^{٧٢} وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ
الْأَعْيُنُ^{٧٣} وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧٢﴾

73. Dhe i tillë do të jetë ai xhenet të cilin do ta trashëgoni për shkak të veprave tuaja.

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧٣﴾

74. Aty do të keni shumë pemë prej të cilave do të hani.

لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٤﴾

75. Ndërsa fajtorët do të mbeten për një kohë shumë të gjatë në ndëshkimin e xhehenemit.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ
خَالِدُونَ ﴿٧٥﴾

76. Atyre nuk do t'u lehtësohet (dënimi) dhe do të dëshpërohen në xhehenem.

لَا يُفَقَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ ﴿٧٦﴾

77. Dhe Ne nuk u bëmë padrejtësi, por ata vetë e kanë tepruar ndaj vetes.

وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ ﴿٧٧﴾

78. Dhe ata do të thërrasin: O malik¹⁰ (rojtar i xhehenemit), duhet që Zoti yt t'na marrë shpirtin! Ai do të thotë: Ju do të rrii këtu për një kohë shumë të gjatë.

وَنَادُوا لِمَالِكٍ لِّيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ^{٧٨} قَالَ
إِنَّكُمْ مُكْتَبُونَ ﴿٧٨﴾

¹⁰ Malik përdoret për rojen e xhehenemit.

79. Allahu do të thotë: Ne jua patëm sjellë të vërtetën, por shumica prej jush e urrenit të vërtetën.

لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ
لِلْحَقِّ كَرِهُونَ ﴿٧٩﴾

80. A mos kanë bërë ata ndonjë plan (për shkatërrimin e Muhammedit), nëse është ashtu atëherë edhe Ne kemi bërë plan t'i shkatërrojmë ata?

أَمْ أَبْرِمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ ﴿٨٠﴾

81. A mendojnë se Ne nuk dëgjojmë bisedën dhe konsultimet e tyre të fshehta? Po, e dëgjojmë dhe engjëjt Tanë duke u ulur pranë tyre e shkruajnë çdo gjë.

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ ۗ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ
يَكْتُبُونَ ﴿٨١﴾

82. Thuaj: Sikur të kishte Allahu i Mëshirshëm një djalë, unë do të isha i pari që e adhuroja atë.¹¹

قُلْ إِن كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ
الْعَابِدِينَ ﴿٨٢﴾

83. I shenjtë është Allahu - Zoti i qiejve dhe i tokës, Zoti i Fronit që është larg atyre atributeve që i përshkruajnë (idhujtarët).

سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٣﴾

84. Pra, lëri ata të flasin dokrra e të argëtohen derisa ta arrijnë Ditën që u është premtuar.

فَذَرَهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا
يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٨٤﴾

85. Allahu është Ai që është në qiell e në tokë dhe Ai është i Urtë dhe i Gjithëdijshëm.

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ
إِلَهٌ ۗ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٥﴾

86. Ai është Bekimdhënës. Atij i takon

وَتَبَرَّكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ

¹¹ Meqenëse nuk ekziston asnjë argument rreth djalit të Zotit, unë nuk e adhuroj.

mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe gjithçka që ekziston në mes të tyre, dhe vetëm Ai e zotëron dijen e Kiametit, dhe tek Ai ju të gjithë do të ktheheni.

وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ
السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٧﴾

87. Dhe ata që i adhurojnë, pos Allahut, nuk zotërojnë të drejtën e ndërmjtësimit, përveç atyre¹² që dëshmojnë të vërtetën dhe janë të ditur.

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ
يَعْلَمُونَ ﴿٨٧﴾

88. Po nëse ti i pyet ata: Kush i krijoi ata? Ata, me siguri, do të thonë: Allahu! E si, pra, shmangen ata.

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولَنَّ اللَّهُ
فَأَلَى يَوْمَئِذٍ يَؤُفَكُونَ ﴿٨٨﴾

89. Dhe Ne do ta paraqesim për dëshmi thënien e Profetit, kur ai tha: O Zoti im, këta janë ai popull që në asnjë mënyrë nuk do ta pranojë besimin.

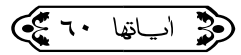
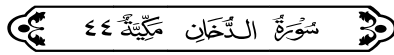
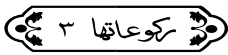
وَقِيلَ يَا أُولَئِكَ مَا كُنْتُمْ لَكُمْ
عِبَادًا لِيَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ
دُخَانًا مُدْمِنًا ﴿٨٩﴾

90. Pra, (Ne iu përgjigjëm) anohu prej tyre dhe thuaju: Qofshit salam (paqe), sepse ata së shpejti do ta kuptojnë (të vërtetën)!¹³

فَأَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ
يَعْلَمُونَ ﴿٩٠﴾

¹² Profeti i Shenjtë.

¹³ Profeti i Shenjtë u alarmua se ai do të trazohet shumë, mirëpo së shpejti vjen koha kur ata (mosbesimtarë) do ta pranojnë besimin.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

هـ ح ①

3. E paraqes për dëshmi këtë Libër të qartë e sqarues.

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ①

4. Vërtet, Ne e kemi zbritur (këtë Kuran) në një natë të bekuar.² Vërtet, Ne gjithnjë Jemi alarmuas (kundër së keqes).

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُبْرَكَةٍ إِنَّا كُنَّا

مُنذِرِينَ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 60 ajete. Në fund të Sures së mëparshme lidhur me ankesën e H. Muhammedit s.a.v. se populli i tij, përkundër të gjitha përpjekjeve, nuk e pranon besimin i është thënë se t'i falë ata. Kjo Sure tregon se Kurani është zbritur në një natë shpirtërisht të errësuar dhe se me zbritjen e Kuranit do të shënohen fatet e popujve dhe vendimet e tyre të së ardhmes. Po flitet edhe për përhapjen e Islamit e për fitoret dhe arritjet e besimtarëve.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e zbriti këtë libër.

² Kohën e fundit janë përhapur shumë tradita dhe zakone të llojllojshme në disa shoqëri islamike. Shumë dijetarë, duke bërë predikime të gabueshme, i largojnë myslimanët nga mësimet fundamentale dhe esenciale të Islamit dhe i angazhojnë në ato praktika dhe tradita që nuk kanë të bëjnë me synetin e Hazret Muhammedit s.a.v.s. dhe që nuk përputhen as me mësimet e Kuranit. Një ndër ato tradita dhe praktika është edhe festimi i Natës së Madhe. Në jetën e Hazret Muhammedit s.a.v. dhe të es-habëve të tij kjo nuk ekzistonte fare, që tani është bërë pjesë e pandashme e kulturës islamike. Në shumë vende Nata e Madhe festohet me fishekzjarr e në mënyra të nduarnduarta.

Ajeti i Kuranit (i Sures Al-Duhhan), të cilin e marrin si bazë për festimin e Natës së Madhe, në realitet nuk ka kurrfarë lidhjeje me Natën e Madhe. Ai ajete lidhet ngushtë me Sure Al-Kadrin. Çdo vjet, më 15 të muajit Shaban, konsiderohet Nata e Madhe. Sipas tyre në këtë natë Allahu vendos dhe shënon fatin e njeriut dhe engjëjt urdhërohen ta zbatojnë atë. Atë natë shkruhet fati i individëve, i popujve, i shteteve dhe i çdo çështjeje, siç mendojnë ata. P.sh. Gjermania do të bëjë këtë e këtë, Franca këtë dhe Amerika e Anglia këto punë do t'i bëjnë. Kjo do të thotë se për të gjitha padrejtësitë, tiranitë dhe mizoritë që bëhen dhe shfaqen prej fuqive të mëdha në

5. Atë natë kur të gjitha çështjet e urta vendosen-³

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ ﴿٥﴾

6. Me anë të urdhërit Tonë. Vërtet, Jemi Ne që dërgojmë Profetët-

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٦﴾

7. Si një Shenjë mëshire prej Zotit tënd. Vërtet, Ai është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ ۗ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧﴾

8. Që është edhe Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që ekziston në mes të tyre, nëse realisht jeni të interesuar për ta pranuar besimin.

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ۚ إِنَّكُمْ لَمُوقِنِينَ ﴿٨﴾

botë, nuk vendoset në Amerikë e në Gjermani e në Angli, por vendoset prej Zotit! Ata thonë se në këtë natë Zoti zbret poshtë dhe i fal të gjitha mëkatet e njerëzve, prandaj kjo Natë quhet edhe Nata e Faljes (Lejlatul Barra). Shikoni Enciklopedia Religjioze, botuar në Karaçi-Pakistan. Avokatët e mendimit për festimin e Natës së madhe mbështetën mbi një Hadith (e thënë e Profetit H. Muhammedit s.a.v.s.), që është në Kenzul Ummal, një përmbledhje e të thënave të H. Muhammedit s.a.v. e shkruar 200 vjet pas vdekjes së tij. Shumë studiues dhe dijetarë mjaft eminentë në fushën e studimit të Haditheve kanë shkruar se personi i cili e rrëfeu këtë hadith nuk është i besueshëm, ai kishte një kujtesë shumë të dobët dhe i ka trilluar shumë hadithe prej vetes. Çudi se përse këta nuk kuptojnë se kur Profeti Hazret Muhammedi s.a.v. dhe es-habët e tij nuk e praktikuan as nuk festonin, atëherë kush jemi ne që të krijojmë një bidat dhe një risi në Islam dhe në emër të H. Muhammedit s.a.v.s.! Këta dijetarë dhe hoxhallarë a dëshirojnë të dalin më myslimanë dhe më besimtarë se Hazret Muhammedi s.a.v.s.? Allahu xh.sh. na urdhëron ta ndjekim vetëm rrugën e Muhammedit s.a.v.s., dhe çka na urdhëron ai ne duhet ta pranojmë atë dhe prej çka na ndalon duhet të largohemi prej saj. Një mysliman dhe besimtar i vërtetë nuk kënaqet vetëm me adhurimin e një nate, por ai gjatë tërë vitit rrin i kredhur në adhurimin e Allahut. Këtu ndryshe është puna. Gjatë tërë vitit njerëzit bëjnë mëkate, padrejtësi, tirani, krime të mëdha dhe nuk falin Namazin e as nuk agjërojnë në muajin e Ramazanit, por vetëm e festojnë Natën e Madhe me shpresë dhe me bindje të plotë (siç u premtojnë hoxhallarët) se të gjitha mëkatet, krimet dhe gabimet e tyre do të falen dhe do të shlyhen, nëse do të festojnë Natën e Madhe. Një mendim dhe besim i tillë është kundër ligjit të Zotit, sepse Zoti thotë: Unë nuk krijoj ndonjë ndryshim në një popull, përderisa ai vetë nuk krijon një ndryshim në vete. Pra, pa Namaz, pa Ramazan, pa Zakat dhe pa bërë mundim e përpjekje në rrugën e Zotit dhe pa e përmirësuar veten të kesh dëshirë që Zoti të shkruajë për ty një fat të mirë e të mbarë, është baraz të kërkosh ujë në mirazhet e shkretëtirës.

³ Domethënë ajo natë kur vjen Profeti dhe ua përcjell njerëzve mesazhin e Zotit.

9. S'ka Zot tjetër pos Atij. Ai jep jetë dhe vdekje. Ai është Zoti juaj dhe Zoti i të parëve tuaj.

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ
أَبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٩﴾

10. Mirëpo, ata duke u kredhur në dyshim po luajnë.

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ ﴿١٠﴾

11. Pra, prite ditën kur do të manifestohet nëpër qiell një tym i qartë.⁴

فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

12. Që do t'i mbulojë të gjithë njerëzit. Ky do të jetë një ndëshkim i dhembshëm.

يَغْشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٢﴾

13. (Me të parë atë) Njerëzit do të thonë: O Zoti ynë, largoje prej nesh këtë ndëshkim, ne do ta pranojmë besimin.

رَبَّنَا اكشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

14. Si do të kenë atë ditë mundësi ta pranojnë besimin, kurse më parë u pat ardhur një Profet me argument të qartë.

أَلَمْ يَأْتِهِمُ الذِّكْرُى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ
مُّبِينٌ ﴿١٤﴾

15. Dhe ia kthyen shpinën atij (Profeti) dhe i thanë: I mësuar (është ky) prej dikujt dhe është i çmendur.

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٥﴾

16. Ne do t'ju largojmë dënimin për pak kohë, por ju do të ktheheni në gjendjen tuaj të mëparshme.⁵

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٦﴾

⁴ Këtu është përmendur profecia e bombës atomike dhe e bombave të tjera bërthamore.

⁵ Fjala është për atë thatësi që e përfshiu Arabinë në kohën e Profetit të Shenjtë dhe që u zhduk me ndikimin e lutjes së Profetit të Shenjtë.

17. Ditën kur Ne do t'ju kapim me një rrëmbim të ashpër. Vërtet, Ne Jemi hakmarrës.

يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَىٰ ؕ إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ﴿١٧﴾

18. Dhe Ne para tyre e sprovuam popullin e Faraonit dhe u pat ardhur një Profet i ndershëm.

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٨﴾

19. I cili u pat thënë: M'i dorëzoni robët e Allahut. Vërtet, unë jam i dërguar te ju si një Profet besnik.

أَنْ أَدِّوْا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ ۗ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٩﴾

20. Që t'ju predikoj që të mos e teproni ndaj urdhërit të Allahut, dhe unë erdha te ju me një argument të qartë.

وَ أَنْ لَا تَعْلَوْا عَلَى اللَّهِ ۗ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَنِ مُّبِينٍ ﴿٢٠﴾

21. Dhe unë kërkoj strehimin e Zotit tim e të Zotit tuaj nga (kërcënimi) që t'më gurëzoni.

وَإِنِّي عِدْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ ﴿٢١﴾

22. Dhe nëse nuk më besoni mua, atëherë lërmëni të vetëm!

وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَأَعَزُّوْنِ ﴿٢٢﴾

23. Atëherë, Musai e luti Zotin e tij e i tha: Këta janë një popull fajtor.

فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هُوَ لَآءِ قَوْمٍ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٣﴾

24. Allahu tha: Merri robët e Mi e dilni natën, se do të jeni të ndjekur (nga Faraoni).

فَأَسْرِعْ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ ﴿٢٤﴾

25. Dhe lëre detin mbrapa duke e kaluar kur është i qetë, se ata (populli i Faraonit) janë ushtri që do të përmytet.⁶

وَآتُرِكَ الْبَحْرَ رَهَوًا ۗ إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّعْرَقُونَ ﴿٢٥﴾

26. Sa kopshte e burime i kanë lënë mbrapa!

كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّتٍ وَعَيُْونٍ ۝٦٦

27. Edhe ara dhe vendbanime të këndshme,

وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ۝٦٧

28. Dhe të rehatshme e luksoze ku rronin të gëzuar.

وَنَعْمَةٍ كَانُوا فِيهَا فُكِهَيْنٍ ۝٦٨

29. Kështu ngjau, dhe Ne e kemi bërë një popull tjetër trashëgimtar të këtyre gjërave.

كَذَلِكَ ۝٦٩ وَأَوْرَثُهَا قَوْمًا آخَرِينَ ۝٧٠

30. Dhe nuk derdhën lotë për ta as qielli e as toka dhe nuk u dha atyre afat.

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ ۝٧١

31. Ndërsa Ne i shpëtuam Bijtë e Israelit nga ndëshkimi poshtërues,

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ۝٧٢

32. I dhënë prej Faraonit. Ai, me të vërtetë, ishte kryelartë dhe mizor i pakufishëm.

مِنْ فِرْعَوْنَ ۝٧٣ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ ۝٧٤

33. Dhe Ne i patëm lartësuar ata (Bijtë e Israelit), në bazë të një dijeje, ndër njerëzit e asaj kohe.

وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ۝٧٥

34. Dhe Ne u dhamë disa Shenja prej Shenjave, ku ishte një provë për ta.

وَأَتَيْنَاهُم مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاغٌ مُّبِينٌ ۝٧٦

35. Këta patjetër do të thonë:

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ ۝٧٧

⁶ Kur Musai dhe israelitët iu afruan detit (Deti i Kuq) ishte koha e zbatcës dhe ata e kapërcyen detin, por kur erdhën Faraoni dhe ushtarët e tij e arritën në mes, erdhi baticia dhe u fundosën.

36. S'ka vdekje tjetër, veçse kjo vdekja jonë e parë dhe ne nuk do të ringjallemi.

إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتَنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ ﴿٣٦﴾

37. Ringjallini, pra, të parët tanë, nëse jeni të vërtetë (në bazë të pohimit tuaj se ka ringjallje)!

فَأْتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

38. A janë më të mirë e më të fortë këta (mosbesimtarë) apo populli i Tubbait⁷ dhe ata që ishin para tyre? Ne i shkatërruam ata, sepse ishin fajtorë.

أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ ۗ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe Ne nuk i krijuam qiejt e tokën e çka ka ndërmjet tyre pa ndonjë qëllim.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِعَيْنٍ ﴿٣٩﴾

40. Ne i krijuam të dyja me vërtetësinë absolute (me një qëllim të përhershëm), por shumica prej tyre s'kuptojnë.

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

41. Vërtet, Dita e Gjykimit është koha e caktuar për të gjithë.

إِنَّ يَوْمَ الْفُصْلِ مِيقَاتِهِمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤١﴾

42. Atë ditë asnjë shok nuk do t'i sjellë dobi shokut tjetër, as nuk do të ndihmohen.

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَىٰ عَنْ مَوْلَىٰ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٢﴾

43. Pos atyre, të cilët i mëshiron Allahu. Vërtet, Ai është Ngadhënjyes i Plotë dhe i Mëshirshëm.

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٣﴾

44. Vërtet, pema e Zekumit (kaktusit)

إِنَّ شَجَرَتَ الزَّقُّومِ ﴿٤٤﴾

⁷ Tubba ishte titull mbretëror në Jemen.

45. Do të jetë ushqimi i mëkatarëve.

طَعَامُ الْأَثِيمِ ﴿٤٥﴾

46. (I hidhur) Si bakri i shkrirë që do të valojë në barqet e tyre.

كَأْمُهْلِ يُغْلَى فِي الْبُطُونِ ﴿٤٦﴾

47. Si valon uji i nxehtë.

كَغَلِي الْحَمِيمِ ﴿٤٧﴾

48. Do t'u thuhet engjëjve: Rrëmbejeni dhe e çoni atë duke e tërhequr zvarrë në mes të xhehenemit.

حُدُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٨﴾

49. Mandej, derdhni mbi kokën e tij ujë të valuar.

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ﴿٤٩﴾

50. Dhe Ne do t'i themi: Shijoje (këtë ndëshkim), se e konsideroje veten të fuqishëm dhe të ndershëm.⁸

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٥٠﴾

51. Dhe ky është ai realitet rreth të cilit dyshonit ju.

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥١﴾

52. Vërtet, bamirësit do të jenë në një vend të paqes-

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥٢﴾

53. Në kopshte e në vendin e burimeve

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٣﴾

54. Të veshur me petka mëndafshi e kadifeje dhe të ulur ballë për ballë.

يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٥٤﴾

55. Kështu do të ndodhë. Ne do t'ua japim bashkëshorte symëdha e syzeza.

كَذَلِكَ نَرْوِيهِمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٥﴾

56. Aty do të kërkojnë çdo lloj peme

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ أَمِينٍ ﴿٥٦﴾

⁸ Flitet me ironi.

dhe do të rrojnë në paqe.

57. Aty nuk do të përjetojnë vdekjen, pos vdekjes së parë. Allahu do t'i shpëtojë nga ndëshkimi i zjarrit flakërues.

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ ۖ وَوَقَّهُمُ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٧﴾

58. Kjo do të ndodhë nga mëshira e Zotit tënd. Dhe kjo është me të vërtetë një mbërritje e madhe.⁹

فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ۗ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٥٨﴾

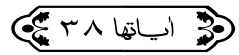
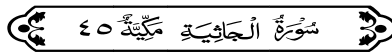
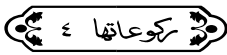
59. Dhe Ne ua bëmë të lehtë atë (Kuranin) në gjuhën tënde që të marrin mësim.

فَالَمَّا يَسَّرْنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٩﴾

60. Pra, prit ti, edhe ata do ta presin (përfundimin).

فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُّرْتَقِبُونَ ﴿٦٠﴾

⁹ Shpëtimi i vërtetë varet prej mëshirës së Zotit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

حَمِّ ①

3. Ky Libër është zbritur prej Allahut të Plotfuqishëm dhe të Urtë.

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

4. Vërtet, për besimtarët ka shumë Shenja në qiej e në tokë.

إِنَّ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ
لِّلْمُؤْمِنِينَ ①

5. Po ashtu edhe në krijimin tuaj dhe në krijimin e shtazëve që i shpërndau Ai nëpër tokë ka shumë Shenja për ata që binden.

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبْتُكُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ①

6. Edhe në ndërrimin e natës e të ditës, dhe në atë furnizim që Allahu zbret prej qiellit (reve) me anën e të cilit Ai e ngjall tokën pasi të jetë e vdekur, dhe në qarkullimin e erërave ka shumë Shenja për një popull që punon me mend.

وَإِخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَضْرِيفِ الرِّيحِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ①

7. Këto janë ajetet e Allahut që Ne i recitojmë para teje me vërtetësi. Pra,

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِآيٍ

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 38 ajete. Në Sure të mëparshme ishte thënë se me anë të mësimëve të Kuranit populli i vdekur arab (shpirtërisht) do të ringjallet. Kjo Sure tregon se në krijimin e qiejve, të tokës, të natës e të ditës dhe të gjallesave ka shumë Shenja të Allahut, dhe siç shiu e ringjall tokën e vdekur, ashtu diktimi i Allahut që u jepet profetëve i ringjall popuj shpirtërisht të vdekur. Dhe Allahu kurrë nuk i jep sukses e përkrahje Reformatorit e pohuesit fals dhe gënjeshtar.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e zbriti këtë libër.

tregoni, cilës fjalë, përveç Fjalës së Allahut dhe ajeteve (Shenjave) të Tij, do t'i besoni?

حَدِيثٌ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَةٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

8. Shkatërimi qoftë për çdo shpifës dhe për çdo gënjeshtar të madh,

وَيَلَّكُلْ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ ﴿١١﴾

9. I cili i dëgjon ajetet e Allahut, të cilat i recitohen, e mandej me mendjemadhësi insiston në mosbesim, kinse nuk i ka dëgjuar fare. Pra, lajmëroje për një ndëshkim të dhembshëm.

يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَىٰ عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ
مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا ۚ فَبَشِّرْهُ
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿١٢﴾

10. Dhe kur mëson diçka prej ajeteve Tona, ai fillon të tallet me të. Të tillët do të kenë një ndëshkim poshtërues.

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوًا
أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٣﴾

11. Përtej tyre është xhehenemi, ndërsa veprat e tyre nuk do t'u bëjnë dobi e as ata (idhujt) të cilët i adhuronin në vend të Allahut. Ata do të kenë një ndëshkim të madh.

مَنْ وَّرَاهُمْ جَهَنَّمَ ۚ وَلَا يَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا
كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
اللَّهِ أَوْلِيَاءَ ۚ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

12. Ky (Kurani) është një udhëzim i vërtetë, dhe ata që nuk i pranuan ajetet e Allahut të tyre, do të kenë një ndëshkim të dhembshëm.

هَذَا هُدًى ۚ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ
ۚ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزِ أَلِيمٍ ﴿١٥﴾

13. Allahu është Ai që e nënshtroi për ju detin që me urdhërin e Tij të lundrojnë anije në të, dhe ta kërkoni begatinë e Tij e që të jeni mirënjohës.

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ
الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٦﴾

14. Dhe për ju nënshtroi edhe gjithçka

وَسَخَّرَ لَكُم مَّا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

që ka në qiej e në tokë dhe gjithçka që ekziston në to. Në këtë (fakt) ka shumë Shenja për njerëzit e logjikshëm.

15. Thuaju besimtarëve: Le t'u falin atyre që nuk i frikësohen dënimit² të Allahut, sepse ashtu Allahu Vetë do ta dënojë një popull të tillë për shkak të veprave të tyre.

16. Kush bën vepra të mira, fiton dobi për vete; dhe kush bën vepra të këqija, pëson dëm për vete, mandej (një ditë) do të ktheheni te Zoti juaj.

17. Vërtet, Ne u patëm dhënë Bijëve të Israelit Librin dhe pushtetin dhe profetizimin, dhe i patëm furnizuar me gjëra të mira e të pastra dhe i patëm lartësuar mbi popujt e asaj kohe.

18. Dhe u patëm dhënë edhe mësimet qarta të Sheriatit, mirëpo ata për shkak të zilisë reciproke u përçanë tamam atëherë kur u kishte ardhur dija e përsosur (Kurani). Vërtet, Zoti yt në Ditën e Kiametit do të gjykojë midis tyre lidhur me ato çështje rreth të cilave diferencohen ata.

19. Mandej, Ne të vumë ty në një rrugë të lartë të Sheriatit, pra ndiqe atë dhe mos i ndiq dëshirat e kota të njerëzve të paditur.

جَمِيعًا مِنْهُ ۗ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٥﴾

قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا
يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿١٦﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ ۗ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ
وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ السَّمَاوَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٨﴾

وَأَنبِئُهُم بِبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ ۗ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ لَبِئْسَ بَيْنَهُمْ
إِن رَّبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا
وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٠﴾

² *Ajjamallah* nënkupton favorin a ndëshkimin e Zotit (Taxh).

20. Vërtet, ata s'mund të të sjellin kurrfarë dobie kundër Allahut. Mizorët janë përkrahës të njëri-tjetrit, kurse Allahu është miku i besimtarëve të dovotshëm.

إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۗ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۗ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ ۝

21. Ky (Kuran) është përmbledhja e këshillave të urta për njerëzit e bindur, sikurse edhe është udhërrëfytes dhe mëshirë për besimtarët.

هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ ۝

22. A mendojnë ata që bënë vepra të këqija se Ne do t'u japim të njëjtën gradë që do t'u japim atyre që e pranuan besimin dhe bënë vepra të mira dhe se jetën dhe vdekjen e tyre do t'i bëjmë të barabartë? Sa i shëmtuar është gjykimi i tyre!

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ۗ سَوَاءٌ مَّجْيَاهُمْ وَمَمَّائِهِمْ ۗ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ۝

23. Dhe Allahu i krijoi qiejt e tokën sipas një ligji të amshueshëm (me vërtetësi), me qëllim që çdo shpirti t'i jepet shpërblim i plotë, sipas veprave të tij, dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

وَحَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ ۗ وَلِيُجْزِيَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝

24. A ke menduar rreth atij personi i cili dëshirën e vet e bëri Zot të vet, ndërsa Allahu në bazë të dijes së Tij e devijoi atë dhe ia vulosi veshët e zemrën e tij dhe vuri perde mbi sytë e tij. Pra, kush mund ta përdhë atë pos Allahut? A, prapë nuk do ta pranoni këshillën?

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ ۖ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ ۖ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً ۖ فَمَنْ يَهْدِيهِ ۖ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ ۗ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝

25. Dhe ata thonë: Nuk ka jetë tjetër pos kësaj jetës sonë prezente. Ne edhe

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ

vdesimi dhe lindemi, dhe kush mund të na shkatërrojë, pos kohës.³ Mirëpo, në realitet ata nuk e dinë gjë dhe flasin vetëm me hamendje.

26. Dhe kur u recitohen ajetet Tona të qarta, ata nuk kanë argument tjetër, veçse thonë: Na i sillni prapë të parët tanë, nëse jeni të vërtetë!

27. Thuaj: Allahu është Ai që ju jep jetën dhe vdekjen, mandej Ai do t'ju tubojë në Ditën e Kiametit, për ardhjen e të cilit nuk ka dyshim. Mirëpo, shumica nuk e dinë (realitetin e Kiametit).

28. Dhe Allahut i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës, dhe ditën kur do të vijë Kiameti, gënjeshtarët do të pësojnë humbje.

29. Dhe ti do ta shohësh çdo popull të gjunjëzuar. Secili popull do të thirret nga libri i tij dhe do t'u thuhet: Sot do të shpërbleheni ju sipas veprave tuaja.⁴

30. Ky është Libri⁵ Ynë që do të flasë me ju me vërtetësi. Ne shënonim çdo vepër që bënit ju.

وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ ۗ وَمَا لَهُمْ
بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ ۗ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٢٥﴾

وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ
حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتُّوْنَا بِآبَائِنَا إِنْ
كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٦﴾

قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
ۗ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَيَوْمَ
تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْحَسِرُ الْمُبْطِلُونَ ﴿٢٨﴾

وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً ۗ كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى
إِلَى كِتَابِهَا ۗ الْيَوْمَ تُجْرَوْنَ مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾

هَذَا كِتَابُنَا يُنطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ ۗ إِنَّا كُنَّا
نَسْتَسْمِعُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾

³ *Dahr* do të thotë: Koha prej fillimit e deri te mbarimi i botës; periudhë, fati, epokë dhe katastrofë (Lane).

⁴ Secili popull do të gjykohet sipas Sheriatit të tij, sepse ai e mohon Sheriatin e popullit tjetër.

⁵ Libri (regjister) ku janë të shkruara veprat e njeriut.

31. Pra, përsa u përket atyre që besuan dhe bënë vepra të mira, Zoti i tyre do t'i vendosë ata nën hijen e mëshirës së Tij. Ky me të vërtetë është një sukses i hapët.

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ۗ ذَلِكَ هُوَ
الْفَوْزُ الْمُبِينُ ﴿٣١﴾

32. Por, përsa u përket atyre që nuk besuan, do t'u thuhet: A nuk jua patën lexuar ajetet e Mia? Prapë ju u sollët ndaj tyre me arrogancë dhe jeni bërë një popull fajtor!

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا ۖ أَفَلَمْ تَكُنْ آيَتِي
تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا
مُّجْرِمِينَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe kur u thuhet se premtimi i Allahut është i vërtetë dhe s'ka dyshim se do të vijë Ora (Kiameti), ata thonë: Ne nuk dimë se ç'është Ora (Kiameti), ne s'kemi besim ndaj asaj pos hamendjes.

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ وَالسَّاعَةُ
لَأَرْبَبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ ۗ
إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا ۖ وَ مَا نَحْنُ
بِمُسْتَقِينٍ ﴿٣٣﴾

34. Dhe konsekuencat e këqija të vepave të tyre do të manifestohen për ta; dhe ajo gjë me të cilën talleshin, do t'i rrethojë ata.

وَبَدَأَهُمْ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا
كَانُوا بِهِ يَسْتَهْرِءُونَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe do t'u thuhet: Sot, Ne do t'ju lëmë të harruar, ashtu siç ju e kishit harruar takimin e kësaj dite. Dhe xhehenemi do të jetë vendbanimi juaj dhe ju nuk do të keni asnjë ndihmëtar.

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِكُمْ كَمَا نَسَيْتُمْ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَعِكُمُ الثَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِّنْ نَّصِيرِينَ ﴿٣٥﴾

36. Kështu do të ndodhë për shkak se ju u tallët me ajetet e Allahut, dhe se jeta e kësaj bote ju mashtroi juve. Sot, pra, ata nuk do të nxirren prej zjarrit e as nuk do të pranohet asnjë arsyetim i juaj.

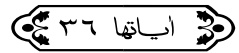
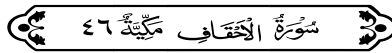
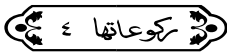
ذِكْرِكُمْ بِآيَاتِكُمْ الَّتِي كُنْتُمْ تُتْلَوْنَ
وَأَعْرَبْتُمْ الصُّورَ الدُّنْيَا ۗ فَالْيَوْمَ لَا
يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْعَعَبُونَ ﴿٣٦﴾

37. Pra, të gjitha lavdërimet i takojnë Allahut që është Zoti i qiejve dhe Zoti i tokës dhe Ai është edhe Zoti i të gjitha botërave.

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

38. Vetëm Atij i takon madhështia në qiej e në tokë dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٨﴾

KAP XXVI

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ha, Mimë.¹

ح ١ م ٢

3. Ky Libër është zbritur prej Allahut të Plotfuqishëm dhe të Urtë.

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

4. Ne nuk i krijuam qiejt e tokën dhe gjithçka që ekziston ndërmjet tyre por me një vërtetësi absolute dhe për një afat të caktuar. Mirëpo, ata që e përqaftuan mosbesimin u shmangen vërejtjeve.

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى ٥ وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أَنْذَرُوا مُعْرِضُونَ ①

5. Pyeti: A i keni parë ata që i adhuronin pos Allahut? Tregomëni se çka kanë krijuar nëpër tokë, apo kanë vetëm pjesëmarrje në krijimin e qiejve? Nëse thoni të vërtetën, sillmëni ndonjë Libër të diktuar para këtij ose ndonjë

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ ٦ إِيْتُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَرَةٍ مِّنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 36 ajete. Në fillim të kësaj Sure Allahu i përmend dy atributet e Veta, Al-Aziz dhe Al-Hakim, dhe i vërteton këtotribute me anë të argumenteve të pathyeshme. Allahu është Hakim (i Urtë), sepse mësimet e Kuranit janë shumë të përshtatshme me logjikën, eksperiencën njerëzore dhe me arsyetimin. Dhe Allahu është Aziz (i Plotëfuqishëm), pra ai popull që i respekton dhe i zbaton ligjet dhe principet e Tij korr sukses në këtë botë dhe botën e Ahiretit. Ndërsa idhujtarinë nuk e përkrah asnjë libër Hyjnor e as logjika dhe arsyetimi i shëndosh i njeriut nuk e pranon. Në fund u tërhiqet vërejtja mosbesimtarëve se nëse ata do ta mohojnë të vërtetën, do të kenë të njëjtin përfundim siç pati populli i Adit.

¹ Zoti i Lavdërueshëm dhe i Shenjtë e ka zbritur këtë libër.

argument të logjikshëm.

6. Dhe kush mund të jetë më i humbur se ai i cili pos Allahut i lut ata (idhujt) që deri në ditën e Kiametit s'mund ta pranojnë lutjen e tij, ngase ata janë të pavetëdijshëm ndaj lutjes së tyre.²

7. Dhe kur do të ringjallen njerëzit (pas vdekjes), ata (idhujt) do të jenë armiq të tyre (adhuruesve) dhe do ta mohojnë adhurimin e tyre.

8. Dhe kur u recitohen ajetet Tona të qarta, ata që janë mosbesimtarë, duke dëgjuar të vërtetën, thonë: Kjo është magji e hapët!

9. A thonë ata se ai (Muhammedi) e trilloi vetë (Kuranin)! Thuaju: Nëse unë e pata trilluar atë, atëherë ju s'mund të më mbroni prej (ndëshkimit të) Allahut. Ai e di shumë mirë bisedën tuaj të djallëzuar. Ai mjafton si dëshmitar ndërmjet meje e jush. Ai është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

10. Thuaj: Unë nuk jam i pari profet në botë (kanë kaluar shumë profetë para meje), dhe nuk e di se çka do të ndodhë me mua e me ju. Unë nuk ndjek tjetër por vetëm atë që më diktohet mua, dhe

صٰدِقِيْنَ ۝

وَمَنْ اٰضَلٌ مِّمَّنْ يَدْعُوْا مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
مَنْ لَّا يَسْتَجِيْبُ لَهٗ اِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ
وَهُمْ عَنِ دَعْوٰتِهِمْ غٰفِلُوْنَ ۝

وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ اَعْدَاءً وَكَانُوا
بِعِبَادَتِهِمْ كٰفِرِيْنَ ۝

وَإِذَا تَتَلٰٓى عَلَيْهِمْ اٰيٰتُنَا بَيِّنٰتٍ قَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لِلْحَقِّ لَمَّا جَآءَهُمْ هٰذَا سِحْرٌ
مُّبِيْنٌ ۝

اَمْ يَقُوْلُوْنَ افْتَرٰهُ ۗ قُلْ اِنْ افْتَرَيْتُهُ
فَلَا تَمْلِكُوْنَ لِيْ مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا ۗ هُوَ اَعْلَمُ
بِمَا تَقِيْصُوْنَ فِيْهِ ۗ كَفٰى بِهٖ شَهِيدًا بَيِّنٰتٍ
وَبَيْنٰكُمْ ۗ وَهُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَاۤىِٔ الرُّسُلِ وَمَا اَدْرِى
مَا يُفْعَلُ بِيْ وَلَا بِكُمْ ۗ اِنْ اَتَّبِعُ اِلَّا
مَا يُوْحٰى اِلَيَّ وَمَا اَنَا اِلَّا نَذِيْرٌ مُّبِيْنٌ ۝

² Islami e prezanton para botës konceptin e një Zoti të Gjallë, i cili i dëgjon dhe i pranon lutjet dhe thirrjet e robëve të Vet.

unë nuk jam tjetër pos një alarmues i hapët.

11. Thuaj: Më tregoni se a keni menduar (rreth konsekuencave të kësaj) se nëse ky (Kurani) është prej Allahut dhe ju e mohoni atë, sadoqë një dëshmitar³ prej Bijëve të Israelit (Musai) pat dëshmuar se do të vijë një Profet si ai (atëherë si do të jetë puna juaj)! A nuk është çudi që ai i cili ishte para jush, e besoi dhe ju (në kohën e të cilit erdhi ai Profet i Premtuar) po silleni ndaj tij me arrogancë. Vërtet, Allahu nuk i tregon rrugë të drejtë popullit mizor.

12. Dhe ata që janë mosbesimtarë, u thonë besimtarëve: Sikur të ishte ai (Kuran) një mësim i mirë, atëherë këta (besimtarë) nuk do ta pranonin para nesh. Dhe ata, meqenëse dështuan të përudhen, do të thonë: Ky është një trillim i vjetër.

13. Dhe para kësaj ka kaluar edhe Libri i Musait - një udhërrëfyes dhe mëshirë, dhe ky (Kurani) është një libër në një gjuhë shumë të pasur (arabisht) që i vërteton librat e mëparshëm, që t'i alarmojë ata njerëz që vepruan mizorisht dhe që t'u japë lajm të gëzueshëm atyre të cilët bëjnë vepra të mira.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ
عَلَىٰ أَنْ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ
خَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ ۖ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ
فَسَيَقُولُونَ هَذَا آفَاكٌ قَدِيمٌ ﴿١٢﴾

وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابُ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً ۗ
وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدِّقٌ لِّسَانًا عَرَبِيًّا لِّيُنذِرَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا ۗ وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

³ Dëshmitar prej Bijëve të Israelit është Profeti Musa, sepse ai kishte paralajmëruar se do të vijë një Profet i madh.

14. Vërtet, ata që thonë se Allahu është Zoti ynë dhe mandej qëndrojnë besnikë në këtë pohim, nuk do të kenë frikë e as nuk do të pikëllohen.

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٤﴾

15. Të tillët janë banorë të xhenetit, aty do të jetojnë përgjithmonë. Këtë do të kenë si shpërblim për veprat e tyre.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

16. Dhe Ne e këshilluam njeriun të sillet mirë ndaj prindërve të vet. Nëna e tij e barti atë me mundim dhe e lindi me dhembje. Ndërsa bartja dhe gjidhënia e tij zgjat tridhjetë muaj, derisa ai arrin pjekurinë e tij dhe i mbush dyzet vjet, ai thotë: O Zoti im, më mundëso të Të falenderoj ty për të mirën Tënde që më dhurove mua dhe prindërve të mi, dhe të bëj vepra të mira të cilat i do Ti, dhe vëre bazën e bamirësisë në pasardhësit e mi. Unë drejtohem tek Ti; dhe vërtet unë jam ndër të bindurit.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَفِضْلُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي ۗ إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦﴾

17. Të tillët janë ata prej të cilëve i pranojmë veprat e tyre të mira dhe i falin mëkatet e tyre. Ata do të jenë banorë të xhenetit. Ky është një premtim i vërtetë që u bëhej besimtarëve.

أُولَئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَنَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ ۗ وَعَدَ الصِّدْقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿١٧﴾

18. Dhe ai njeri që u tha prindërve të vet: Vaj për ju, a më frikësoni mua se do të ringjallet kur sa e sa gjenerata kanë kaluar para meje (e askush prej tyre nuk u ringjall)? E ata të dy duke e

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أُفٍّ لَّكُمَا اتَّعِدْنِي أَنْ أُحْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي ۗ وَهُمَا يَسْتَخِفِّينِ اللَّهَ وَيَلْكَ

lutur Allahun i thonë (djalit): Vaj për ty! Pranoje besimin, se premtimi i Allahut është i vërtetë. Mirëpo ai thotë: Kjo nuk është gjë tjetër, veçse legjendë e të parëve.

19. Të tillët janë ata kundër të cilëve ka marrë fund dekreti (se do të futen në xhehenem), siç qe dekretuar për ata popuj prej komuniteteve të xhinëve ose të njerëzve që kanë kaluar para tyre. Pa dyshim, të gjithë këta pësuan humbje.

20. Dhe të gjithë do të marrin grada, sipas veprave të tyre, dhe kështu do të ndodhë që Allahu t'u japë plotësisht shpërblimin e veprave të tyre dhe ata nuk do të sillen padrejtësisht.

21. Dhe kujtoje ditën kur mosbesimtarët do të paraqiten para zjarrit dhe do t'u thuhet: Ju i përjetuat të gjitha të mirat në jetën e kësaj bote dhe i shfrytëzuat të gjitha mjetet e jetesës, pra, sot, do të dënoheni me një ndëshkim poshtërues, për shkak se u sollët me arrogancë në tokë, pa kurrfarë justifikimi, dhe për shkak se krijonit çrregullim.

22. Dhe kujtojeni vëllain e Adit (Hudin) kur popullin e vet e alarmoi në Ahkaf (Sop rëre), kurse para e pas tij patën kaluar shumë alarmuesë. Dhe secili prej tyre predikoi: Mos e adhuronit askënd pos Allahut, se unë frikësohem për ju

أَمِنَ ۚ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ ۖ فَيَقُولُ مَا هَذَا
إِلَّا آسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ
قَدَخَلْتَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِبِّ وَالْإِنْسِ ۖ
إِنَّهُمْ كَانُوا خَسِرِينَ ﴿٢٠﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِّمَّا عَمِلُوا ۖ وَلِيُوقَفِيهِمْ
أَعْمَالُهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢١﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ
أَذْهَبْتُمْ طَيْبَاتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا
وَأَسْمَعْتُمْ بِهَا ۖ فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ
الْحُوتِ بِمَا كُنتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٢٢﴾

وَأذْكَرُ أَخَا عَادٍ ۖ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ
بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النَّذْرُ مِنْ بَيْنِ
يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ ۖ إِلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ
إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٢٣﴾

nga ndëshkimi i një dite të madhe.

23. Ata thanë: A, erdhe të na largosh neve prej Zotave tanë? Nëse je i vërtetë në pohimin tënd, na sill atë me çka na frikëson ti!

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِكَنَا عَنِ الْهِتَانِ فَاتِنَا بِمَا
تَعْدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ ﴿٣٧﴾

24. Ai tha: Vetëm Allahu e di atë, ndërsa unë vetëm po ju përcjell atë (mësim) për çka jam i detyruar ta përcjell, por unë po ju shoh se jeni një popull injorant.

قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ ۗ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا
أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرٰكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ ﴿٣٨﴾

25. Pra, kur e panë ndëshkimin në formë të një reje të ardhur nga luginat e tyre, ata thanë: Kjo re do të na japë shi. Ne thamë: Jo, kjo është ajo që kërkonit sa më shpejt - është një erë ku është i fshehur një ndëshkim i dhembshëm.

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُّسْتَقْبِلَ أُوْدِيَّتِهِمْ
قَالُوا هٰذَا عَارِضٌ مُّمْطِرُنَا ۗ بَلْ هُوَ مَا
اسْتَجَلْتُمْ بِهِ ۗ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ ۗ أَلِيمٌ ﴿٣٩﴾

26. Kjo (erë) me urdhërin e Zotit të vet do të shkatërrojë çdo gjë. Pra, u gdhinë ashtu që nuk shihej më tjetër gjë, përveç banesave të tyre. Ashtu, Ne e ndëshkojmë popullin fajtor.

تُدَمِّرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا
لَا يُرٰى إِلَّا مَسٰكِنُهُمْ ۗ كَذٰلِكَ نَجْزِى
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِیْنَ ﴿٤٠﴾

27. Dhe Ne u patëm dhënë aq fuqi sa që nuk ju është dhënë juve, dhe Ne u patëm dhënë atyre ashtu si edhe juve veshët, sytë dhe zemrat, por veshët, sytë dhe zemrat e tyre nuk u dhanë dobi, sepse ata i mohonin Shenjat e Allahut, andej i përfshiu ai (ndëshkim) me të cilin talleshin.

وَلَقَدْ مَكَّنَّهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَّنٰكُمْ فِيهِ
وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَآبْصَارًا وَأَفْئِدَةً ۗ فَمَا
أَعْنٰى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا
أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ ۗ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ
بِآيٰتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٤١﴾

28. Dhe Ne i zhdukëm edhe disa vendbanime përreth jush. Dhe Ne i shpjegojmë argumentet Tona në mënyra të ndryshme që ata të drejtohen nga Ne.

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَى
وَصَرَفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢٨﴾

29. Pra, përse ata zota, të cilët këta i adhuronin në vend të Allahut, nuk i ndihmuan këta? Por, përkundrazi, ata u zhduken para syve të tyre. Dhe ky ishte rezultat i gënjeshtërs dhe trillimit të tyre.

فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
اللَّهِ قُرْبَانًا إِلَهًا ۗ بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ ۗ
وَذَلِكَ أَفْكَهُمُ وَمَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٩﴾

30. Dhe kujtoje kohën kur një grup prej xhinëve i sollëm tek ti që të dëgjonin Kuranin. Pra, kur erdhën dhe e dëgjuan, i thanë njëri-tjetrit: Heshtni! Dhe kur u mbarua së lexuari, ata u kthyen te populli i tyre duke e alarmuar.⁴

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْعَجِيزِ
يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ ۖ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا
أَصْبَحُوا ۖ فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُنذِرِينَ ﴿٣٠﴾

31. Ata thanë: O populli ynë, ne kemi dëgjuar një libër që është zbritur pas Musait dhe që i vërteton ata libra që ishin para tij dhe që e udhëzon (njeriun) nga e vërteta dhe nga rruga e drejtë.

قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي
إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣١﴾

32. O populli ynë, pranojeni thirrjen e Allahut dhe besojeni Atë. (sepse në këtë rast) Ai do t'ju falë mëkatet tuaja dhe do t'ju mbrojë nga ndëshkimi i dhembshëm,

يَقَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ
يَعْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِنْ
عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٢﴾

33. Dhe kush nuk e pranon thirrjen e

وَ مَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ

⁴ Ajeti referon një delegacion çifut që erdhi nga Iraku për t'u takuar me Profetin Muhammed. Ata erdhën fshehurazi që të mos i hetojë askush nga kombi i tyre.

atij thirrësi që thërret në drejtim të Allahut, ai s'mund ta mposhtë Atë nëpër tokë, dhe pos Atij ai nuk ka mbrojtës. Të tillët janë në një gabim të dukshëm.

34. A nuk shohin ata se Allahu i cili i krijoi qiejt e tokën dhe nuk u lodh nga krijimi i tyre ka fuqi t'i ngjallë të vdekurit? Po, vërtet, Ai ka fuqi për çdo gjë.

35. Dhe ditën kur mosbesimtarët do të paraqiten para zjarrit, do t'u thuhet: A nuk është kjo e vërtetë? Ata do të thonë: Po, pasha Zotin tonë, kjo është e vërtetë. Zoti do të thotë: Shijojeni, pra, ndëshkimin për shkak se ju e mohoni (këtë ditë).

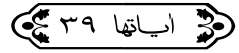
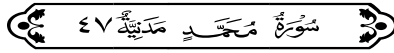
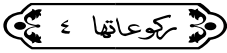
36. Ti (o Muhammed) ki durim, ashtu siç duruan profetët e vendosur para teje dhe mos u ngut në kërkimin e dënimit për ta, se ditën kur do ta shohin ndëshkimin e tyre të premtuar, gjendja e tyre do të jetë sikurse kanë jetuar në këtë botë për vetëm një çast. Kjo është vetëm një këshillë për ata (mosbesimtarët). Pra, a mund të shkatërrohet ndonjë popull tjetër pos popullit të padëgjueshëm?

بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ
أَوْلِيَاءُ ۗ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٤﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزِبْ بِخَلْقِهِنَّ بِقَدْرِ عَلَىٰ
أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ۗ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٣٥﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ ۗ
أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ ۗ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا ۗ
قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعُرْمِ مِنَ الرُّسُلِ
وَلَا تَسْعَجِ لَهُمْ ۗ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ
مَا يُوعَدُونَ ۗ لَمْ يَلْبُثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ
نَّهَارٍ ۗ بَلَّغْ ۗ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٣٧﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Allahu do t'i asgjësojë veprat e atyre të cilët vetë nuk e pranojnë besimin dhe i pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut.¹

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ①

3. Kurse Allahu do t'ua shlyejë mëkatet dhe do t'ua përmirësojë gjendjen e tyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira dhe e besojnë atë që iu diktua Muhammedit se ajo është një e vërtetë absolute prej Zotit të tyre.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا
بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ
رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ
بَالَهُمْ ①

4. Kështu do të ndodhë, sepse ata që nuk e pranuan besimin, ndoqën të pavërtetën, kurse besimtarët ndoqën të vërtetën të ardhur prej Zotit të tyre. Kështu Allahu ua paraqet njerëzve pozitën (shembujt) e tyre të vërtetë.

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ
وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ
رَبِّهِمْ ۗ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ
أَمْثَالَهُمْ ①

5. Pra, kur të kacafyteni (në fushë

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 39 ajete. Në fund të Sures së mëparshme i është këshilluar H. Muhammedit s.a.v. që të ketë durim, siç duruan profetët e mëdhenj, sepse populli mosbesimtar do të shkatërrohet shpejt. Në fillim të kësaj Sureje u është thënë mosbesimtarëve se përpjekjet e tyre kundër Islamit do të shkojnë huq, dhe me që e ngritën shpatën kundër Islamit, do të dënohen me shpatë. Në këtë Sure u është dhënë leje myslimanëve ta ngrisin shpatën në mbrojtjen e tyre dhe nëse do t'i binden tërësisht profetit H. Muhammedit s.a.v. dhe do të luftojnë vetëm për hir të Allahut, do të triumfojnë dhe do të dalin gjithnjë ngadhënjimtarë.

¹ Orvatjet dhe planet e mosbesimtarëve kundër progresit të Islamit do të shkojnë kot.

beteje) me mosbesimtarët, duhet t'u mëshoni qafave të tyre dhe kur t'i zini ata, lidhni fort me pranga, pastaj ose t'i lironi falas ose duke kërkuar dëmshpërblim, derisa të mbarojë lufta. Kjo është sipas rrethanave. Dhe sikur të dëshironte Allahu, Ai vetë do të hakmerrej ndaj tyre, por Ai dëshiron t'ju sprovojë me anë të njëri-tjetrit. Dhe ata që trazohen në rrugën e Allahut, Allahu kurrë nuk do t'i asgjësojë veprat e tyre.

6. Ai do t'i përdhë ata dhe do të përmirësojë gjendjen e tyre.

7. Dhe do t'i fusë në atë xhenet, të cilin Ai për hir të tyre e bëri të shkëlqyer.

8. O ju besimtarë, nëse ndihmoni Allahun (fenë e Allahut), Ai do t'ju ndihmojë dhe do të përforcojë hapat tuaja.²

9. Dhe shkatërrimi do të jetë fati i atyre që nuk besuan dhe Allahu do t'i asgjësojë veprat e tyre.

10. Sepse ata e urrejtën atë mësim të cilin Allahu e zbriti, prandaj edhe Allahu i asgjësoi veprat e tyre.

11. A nuk udhëtuan ata nëpër tokë që të shikonin se si ishte përfundimi i atyre

الرِّقَابِ ۗ حَتَّىٰ إِذَا أَخْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا
الْوَتَاكَ ۗ فَمَا مَثًّا بَعْدَ وَإِنَّمَا فِدَاءً ۗ حَتَّىٰ
تَصْعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ۗ ذَٰلِكَ ۗ وَلَوْ
يَشَاءُ اللَّهُ لَآتَنَصَرَ مِنْهُمْ وَلَكِن لِّيَبْلُوَ
بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ ۗ وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ ۝

سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بِأَلْحَمِ ۝

وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ
يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ۝

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ
أَعْمَالَهُمْ ۝

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ
أَعْمَالَهُمْ ۝

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ دَمَّرَ

² Ajeti do të thotë: ta ndihmosh fenë e Zotit.

që ishin para tyre? Allahu i shkatërroi tërësisht dhe mosbesimtarët (e sotëm) do të kenë të njëjtin fat.

12. Kështu do të ndodhë sepse Allahu është mbrojtësi i besimtarëve, kurse mosbesimtarët s'kanë mbrojtës.

13. Vërtet, Allahu do t'i fusë ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira në ato xhenete ku rrjedhin lumenj, kurse ata që nuk e pranojnë besimin, do të argëtohen nga kjo jetë dhe ata hanë si hanë shtazët dhe zjarri do të jetë vendbanimi i tyre.³

14. Dhe sa vendbanime kanë qenë më të forta se qyteti yt nga ku të dëbuan ty, por Ne i kemi shkatërruar dhe askush nuk mundi të dalë në ndihmë të tyre.⁴

15. Pra, ai që qëndron mbi një argument të qartë prej Zotit të tij, a mund të jetë si ai të cilit i janë hijeshuar veprat e tij të këqija dhe që ndjek epshet e veta?

16. Përshkrimi i xhenetit që u është premtuar besimtarëve, është se në të ka lumenj me ujë të paprishur dhe ka lumenj qumështi me shije të paprishur dhe rrëke nga vera⁵ e shijshme për ata

اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۖ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا ۝

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ
لِلْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ ۝

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا
تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ ۝

وَكَانَ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ
قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْتَهُمْ ۖ فَلَا
نَاصِرَ لَهُمْ ۝

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُرِّي
لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ۝

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ ۖ فِيهَا أَنْهَارٌ
مِنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ ۖ وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ
لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ ۖ وَأَنْهَارٌ مِنْ حَمِيمٍ لَدَدَةٍ

³ Besimtarët hanë e pinë që t'i kryejnë obligimet e tyre ndaj Zotit e ndaj njerëzve të tjerë, kurse mosbesimtarët hanë pa ndonjë qëllim. Jeta e tyre i ngjan jetës së shtazëve.

⁴ Ky ajat u zbrit atëherë kur Profeti i Shenjtë ishte në rrugën Mekka-Medina, kur u dëbua nga vendlindja e tij.

që do ta pinë, dhe lumenj mjalti të kulluar. Ata do të kenë aty gjithfarë lloj pemësh dhe falje prej Zotit të tyre. A mund të jenë këta (banorë të xhenetit) si ata që do të rrinë për një kohë të gjatë në zjarr dhe të cilëve do t'u jepet ujë i valuar për të pirë, që do t'i çjerrë zorrët e tyre!

17. Prej tyre ka asish që në dukje të dëgjojnë ty, por kur largohen prej teje, atyre që kanë dije u thonë: Çka fliste ai (Muhammedi) më parë?' Të tillët janë ata, zemrat e të cilëve i ka vulosur Allahu dhe që ndjekin epshet e tyre.

18. Mirëpo, ata që ndjekin rrugën e drejtë, Allahu u shton edhe më tepër udhëzimin dhe u ofron devotshmërinë (sipas gjendjes së tyre).

19. Ata (mosbesimtarë) janë duke pritur vetë Orën (Kiametin) që t'u vijë befaz, kurse parashenjat e tij tashmë kanë ardhur. Dhe çfarë dobie do t'u sjellë pranimi i këshillës, kur vjen ai (Kiamet)?

20. Ta dish se s'ka Zot tjetër pos Allahu dhe kërko falje për mëkatet e njerëzve të bëra ndaj teje. Po ashtu edhe për besimtarët e për besimtare. Dhe Allahu e di vendqëndrimin tuaj të përhershëm dhe vendqëndrimin tuaj të përkohshëm..

لِّلشَّرِيبِۙ وَأَنْهَرٍۙ مِنْ عَسَلٍۙ مُّصَفًّۙ
وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌۙ مِنْ
رَّبِّهِمْ ۗ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا
مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ ۝

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۗ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا
مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا
قَالَ أَنفَاۗءُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ
قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ۝

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًىٰ وَوَسَّعَتْ
لَهُمْ سُبُلَهُمْ ۝

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ
بَغْتَةً ۗ فَتَدْجَأَ أَسْرَاطُهَا ۗ فَأَلْهَىٰ لَهُمُ إِذَا
جَاءَهُمْ ذِكْرُهُمْ ۝

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ
لذُنُوبِكَ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مَتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ ۝

⁵ Vera e xhenetit është vera e dashurisë së Zotit.

21. Dhe ata që besuan thonë: Përse nuk po shpallet ndonjë Sure (që na obligon luftën)? Mirëpo, kur shpallet një Sure e prerë ku përmendet lufta, ti i sheh ata që kanë një sëmundje (hipokrizi) në zemrat e tyre, se të shohin ty si ai njeri që është në agoni të vdekjes. Pra, vaj për ata!

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۚ
فَإِذَا أَنْزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا
النِّقَالُ ۚ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشَىٰ عَلَيْهِ مِنْ
الْمَوْتِ ۖ فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ ۞

22. (Sjellja e tyre kërkonte vetëm të thoshin) Detyra jonë është vetëm të bindemi dhe t'u themi fjalë të mira njerëzve. Dhe kur vendoset puna (bëhet lufta), do të ishte më mirë për ata të dilnin besnikë ndaj Allahut.

طَاعَةٌ وَ قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ ۚ فَإِذَا عَزَمَ
الْأَمْرَ ۚ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا
لَّهُمْ ۞

23. A është e mundshme për ju që, nëse merrni pushtet (autorizim), të krijoni çregullim nëpër tokë dhe t'i këpusni lidhjet farefisnore?

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي
الْأَرْضِ وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ ۗ

24. Të tillët janë ata të cilët Allahu i mallkoi dhe i bëri të shurdhët dhe ua verbëroi sytë.

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ
وَأَعَمَّىٰ أَبْصَارَهُمْ ۗ

25. A nuk e studiojnë me vëmendje Kuranin, apo zemrat e tyre janë të mbyllura me drye?⁶

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ
أَقْفَالٌ ۗ

26. Vërtet, ata që kthehen prapa (nga besimi në mosbesim), pasi u është sqaruar rruga e drejtë, djalli ua hijeshoi veprat e tyre të këqija dhe u premtoi shpresa të kota.

إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِنْ بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ
لَهُمْ ۖ وَأَمَلَىٰ لَهُمْ ۗ

⁶ Veprat e tyre të këqija i mbyllën zemrat e tyre.

27. Kështu ngjau për shkak se ata që e urrejtën mësimin e zbritur prej Allahut, u thanë: Ne do t'ju bindemi në disa çështje! Dhe Allahu i di shumë mirë fshehtësitë e tyre.⁷

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوْا لِلَّذِيْنَ كَرِهُوْا مَا نَزَّلَ
اللّٰهُ سَطِيْعًاۙ فِيْ بَعْضِ الْاَمْرِۙ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ اَسْرَارَهُمْ ﴿٧٧﴾

28. E si do të jetë puna e tyre kur engjëjt do t'ua marrin shpirtrat e tyre duke i rrahur (me kamxhik) në fytyrat dhe në shpinën e tyre?

فَكَيْفَ اِذَا تَوَفَّيْتَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ يَضْرِبُوْنَ
وُجُوْهَهُمْ وَاَدْبَارَهُمْ ﴿٧٨﴾

29. Kështu do të ndodhë për shkak se e ndoqën atë (rrugë, mësim), të cilën Allahu nuk e pëlqen, dhe e urrejtën pëlqimin e Allahut. Pra, edhe Zoti i asgjësoi veprat e tyre.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اتَّبَعُوْا مَا اَسْخَطَ اللّٰهُ
وَكَرِهُوْا رِضْوَانَهٗ فَاَحْبَطَ اَعْمَالَهُمْ ﴿٧٩﴾

30. A mendojnë ata - në zemrat e të cilëve ka një sëmundje - se Allahu nuk do ta zbulojë mllëfin e tyre?

اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ
لَّنْ يُخْرِجَ اللّٰهُ اَصْغَانَهُمْ ﴿٨٠﴾

31. Dhe sikur të dëshirojmë Ne, do të të tregojmë ty realitetin e qenieve të tyre, dhe ti do t'i njoftosh me anë të fytyrave të tyre. Dhe ti do t'i njohësh ata me anë të të folurit të tyre. Allahu i di mirë veprat tuaja.⁸

وَلَوْ نَشَاءُ لَّارٰيَنَهُمْ فَلََعَرَفْتَهُمْ
بِسِيْمَتِهِمْ ۗ وَلَتَعْرَفَنَّهُمْ فِيْ نَحْنِ الْقَوْلِ
وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿٨١﴾

32. Dhe Ne do t'ju sprovojmë me siguri, derisa t'i dallojmë ata prej jush, që bëjnë xhihad në rrugën e Allahut dhe janë durimtarë. Dhe Ne, me siguri, do t'i sprovojmë veprat tuaja.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى نَعْلَمَ الْمُجٰهِدِيْنَ مِنْكُمْ
وَالصّٰبِرِيْنَ ۗ وَنَبْلُوْا اٰخٰبَارَكُمْ ﴿٨٢﴾

⁷ Fjala është për hipokritët që besimtarëve u japin përkrahje deri në një kufi.

⁸ Hipokriti kurrë nuk flet drejt. Ai përdor fjalë dykuptimshe.

33. Ata që nuk e pranojnë besimin dhe i pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut dhe e kundërshtojnë Profetin, pasi u është sqaruar rruga e drejtë, s'mund t'i bëjnë dëm Allahut dhe Ai do t'ua asgjësojë veprat e tyre.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ
الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ
أَعْمَالُهُمْ ۝

34. O ju besimtarë, binduni para Allahut dhe binduni para Profetit, dhe mos i dëmtoni veprat tuaja.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ ۝

35. Vërtet, ata që nuk e pranojnë besimin dhe pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut dhe vdesin në gjendje mosbesimi, Allahu kurrë nuk do t'i falë.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ
لَهُمْ ۝

36. Pra, mos tregoni dobësi dhe t'i ftoni në drejtim të pajtimit, meqë ju do të jeni ngadhënjyes. Dhe Allahu është me ju dhe nuk do ta pakësojë shpërblimin e veprave tuaja!⁹

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ ۗ وَأَنْتُمْ
الْأَعْلَوْنَ ۗ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَكُمْ
أَعْمَالَكُمْ ۝

37. Vërtet, jeta e kësaj bote është vetëm lojë e dëfrim (që ju largon nga qëllimi fisnik i krijimit tuaj), dhe nëse do të besoni dhe do të bëni vepra të mira, Allahu do t'ju japë shpërblimin tuaj dhe Ai nuk do të kërkojë prej jush pasuritë tuaja.

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَهُوَ ۗ وَإِنْ
تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا
يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ ۝

38. Nëse Ai kërkon prej jush (pasuritë tuaja) dhe Ai insiston të kërkojë prej

إِنْ يَسْأَلْكُمْوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخُلُوا
وَيُخْرِجْ أَضْعَانَكُمْ ۝

⁹ Këshillohen myslimanët që të mos dalin frikacakë dhe nuk duhet t'i anohen paqes nga frika e armikut. Ata duhet të luftojnë trimërisht deri në fund.

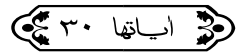
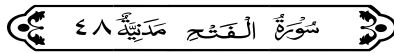
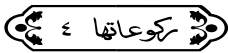
jush, a do të dilni koprracë, atëherë Ai do ta nxjerrë në shesh mllefin tuaj!

39. Dëgjoni! Ju jeni ata që ftoheni me qëllim që të shpenzoni në rrugën e Allahut, por ka sosh prej jush që dalin koprracë.¹⁰ Dhe kush e shpreh koprracinë, ai e shpreh kundër vetes. Dhe Allahu është i Pasur dhe ju jeni të varfër. Dhe nëse ia ktheni shpinën, Ai do t'ju zëvendësojë me një popull tjetër që nuk do të jetë si ju.¹¹

هَٰأَنْتُمْ هَٰؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ ۚ فَمِمَّنْكُمْ مَّنْ يَبْخُلُ ۚ وَمَنْ يَبْخُلْ
 فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَن نَّفْسِهِ ۗ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ
 وَأَنْتُمْ الْفُقَرَاءُ ۚ وَإِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ
 بَعْضُ قَوْمٍ غَيْرِكُمْ ۗ لَئِمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالِكُمْ ۝

¹⁰ Koprracia është një sëmundje morale që i bren moralet shpirtërore të njeriut.

¹¹ Fjala është për ithtarët e Masihut të Premtuar.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Vërtet, Ne ty të kemi dhënë një fitore të sigurt.¹

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا ①

3. Që Allahu t'i shlyejë lajthitjet² e tua, të mëparshme e të ardhme; dhe që Ai ta plotësojë favorin e Tij ndaj teje e të udhëheqë ty në rrugën e drejtë.³

لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ①

4. Dhe që Allahu do të të ndihmojë ty me një ndihmë madhështore.⁴

وَيُضْرِكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا ①

5. Ai është Allahu që e zbriti qetësinë në zemrat e besimtarëve që ata t'ia shtojmë besimin atij besimi që kanë. Dhe Allahu i takojnë ushtritë e qiejve dhe të tokës, dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ①
وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ① وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë, gjatë kthimit nga Hudejbia. Bashkë me Bismillahun ka 30 ajete. Në Sure të mëparshme u është premtuar myslimanëve se ata gjithnjë do të dalin ngadhënjimtarë, nëse do të jenë besimtarë të vërtetë dhe do ta ndjekin rrugën e H. Muhamedit s.a.v. Në këtë Sure i është thënë H. Muhamedit s.a.v. se Marrëveshja e Hudejbiasë është një fitore e tij politike që do të jetë burim i fitoreve në të ardhmen.

¹ Është fjala për marrëveshjen e Hudebijës, kur shumë kabile bënë marrëveshje me Profetin e Shenjtë, andaj ai këshillohet t'i falë armiqet e vet.

² Ajeti do të thotë se Allahu do t'ua falë mëkatet atyre që kanë bërë ndaj teje e jo mëkatet e Profetit, sepse ai është i pafajshëm.

³ Këto fjalë nënkuptojnë se të gjitha akuzat e ngritura kundër Profetit të Shenjtë në të kaluarën e që do të ngrehen në të ardhmen, do të zhduken e do të justifikohen.

⁴ Ndhima e Allahut erdhi në formë të përhapjes së Islamit në Arabi.

6. (Ai ua shton besimin) Që Ai t'i fusë besimtarët dhe besimtare të ato xhenete ku po rrjedhin lumenj dhe ku do të rrojnë përgjithmonë, dhe që Ai t'ua shlyejë të keqijat e tyre - kjo është një sukses shumë i madh në sy të Allahut.

يُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ ۖ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ
اللَّهِ قُوْرًا عَظِيْمًا ۝

7. Dhe që Ai t'i ndëshkojë hipokritët dhe hipokritet dhe idhujtarët e idhujtare të cilët mendojnë keq për Allahun. Atyre u bie e keqja dhe zemërimi i Allahut. Ai i mallkon ata dhe Ai e ka përgatitur për ta xhehenimin, që është një vendbanim i keq.

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ
وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءَ ۖ
عَلَيْهِمْ دَآئِرَةُ السَّوْءِ ۗ وَعَصَبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ ۖ
وَسَاءَتْ مَصِيْرًا ۝

8. Dhe Allahut i takojnë ushtritë e qiejve dhe të tokës dhe Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَكَانَ
اللَّهُ عَزِيْرًا حَكِيْمًا ۝

9. Ne të dërguam ty si dëshmitar (për atributet Tona) dhe si bartës të lajmeve të gëzueshme dhe si një alarmues.

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَآهِدًا وَ مَبَشِّرًا وَ نَذِيْرًا ۝

10. Që t'i besoni Allahut dhe Profetit të Tij dhe që ta ndihmoni Atë (fenë e Tij) e ta nderoni, dhe ta glorifikoni Allahun mëngjeseve e mbrëmjeve!

لِيُتَوَكَّلُوا بِاللَّهِ وَرَسُوْلِهِ وَتُعَزَّرُوْهُ
وَتُوَقِّرُوْهُ ۖ وَتُسَبِّحُوْهُ بُكْرَةً وَأَصِيْلًا ۝

11. Vërtet, ata që bëjnë be⁵ besnikërie me ty, në realitet i bëjnë be Allahut. Dora e Allahut është mbi duart e tyre. Pra, kush e thyen benë e tij, ai e thyen vetëm në dëm të vetes, kurse kush e

إِنَّ الَّذِينَ يَبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ ۖ
يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ ۗ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا
يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ ۗ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ

⁵ Fjala është për *Bejte ridvan* (besëlidhjen) në dorën e Profetit të Shenjtë nën hijen e një lisi në Hudejbija.

zbaton atë që i është bërë Allahut, Ai do t'i japë shpërblim të madh.

12. Ata beduinë që mbetën mbrapa (nuk morën pjesë në luftë),⁶ do të thonë: Neve na penguan pasuritë dhe familjet tona, andej ti kërko falje për ne! Ata flasin me gjuhët e veta atë që nuk është në zemrat e tyre. Thuaj: Kush mund të bëjë diçka kundër dëshirës së Allahut, nëse Ai vendos t'ju bëjë dëm, ose nëse dëshiron t'ju sjellë ndonjë dobi? Jo, por Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që vepron ju.

13. Në realitet ju menduat se Profeti dhe besimtarët kurrë nuk do të kthehen te familjet e veta dhe ky mendim i juaj iu duk i mirë zemërave tuaja, dhe ju menduat keq dhe ju vetë jeni bërë një popull i shkatërruar.⁷

14. Dhe ata që nuk e besojnë Allahun dhe Profetin e Tij, Ne, me të vërtetë, kemi përgatitur një zjarr flakërues për mosbesimtarët.

15. Dhe Allahut i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës. Ai fal kë të dojë, dhe ndëshkon kë të dojë. Allahu është

عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٠﴾

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَعَلْنَاْ أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا
يَقُولُونَ بِأَلْسِنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ
قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ
أَرَادَكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَكُمْ نَفْعًا
بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١١﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ نَخْلَبَ الرَّسُولُ
وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَ زَيْنَ
ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَنْتُمْ ظَنَ السَّوْءِ
وَ كُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا ﴿١٢﴾

وَمَنْ لَّمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا
أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٣﴾

وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعْزِزُ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ

⁶ Fjala është për ato fise që mbetën mbrapa në betejën e Tebukut.

⁷ Kurdoherë që Profeti i Shenjtë i ftoi besimtarët të marrin pjesë në luftë, hipokritët menduan se besimtarët më kurrë nuk do të kthehen te familjet e tyre, andaj bënin hile e arsyetime që të mos merrnin pjesë në luftë. Mirëpo, ky mendimi i tyre nuk doli i vërtetë, sepse çdo herë myslimanët u kthyen të suksesshëm nga çdo luftë.

shumë Mëkatfalës dhe përherë i Mëshirshëm.

غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٥﴾

16. Kur do të shkoni për të mbledhur plaçkat e luftës,⁸ ata që janë lënë mbrapa do të thonë: Na lejoni të vijmë me ju! Ata dëshirojnë ta ndërrojnë dekretin e Allahut. Thuaj: Kurrsesi, ju s'mund të vini me ne. Kështu ka dekretuar Allahu. Ata do të thonë: Jo, por ju na keni zili. Jo, nuk është ashtu, por ata s'kuptojnë fare.

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَائِمٍ
تَأْخُذُوهَا ذُرُوعًا وَنَبْتِغُكُمْ^٤ يُرِيدُونَ أَنْ
يُبَدِّلُوا كَلِمَ اللَّهِ^٥ قُلْ لَنْ نَبْتِعُونَ كَذِبِكُمْ
قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلِ^٦ فَسَيَقُولُونَ بَلْ
تَحْسُدُونََنَا^٧ بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿١٥﴾

17. Atyre beduinëve që ngelën mbrapa, thuaju: Ju së shpejti do të ftoheni të luftoni kundër një populli të fuqishëm e luftarak.⁹ Ju do të luftoni kundër tyre derisa të dorëzohen. Pra, nëse do ta dëgjoni thirrjen e Allahut, Ai do t'ju japë një shpërblim të mirë, por nëse do t'i shmangeni thirrjes së Tij siç u shmangët më parë, Ai do t'ju ndëshkojë me një ndëshkim të dhembshëm.

قُلْ لِّلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ
إِلَى قَوْمٍ أُولِي^٨ بَأْسٍ شَدِيدٍ ثَقَاتُوا نَهْمَهُمْ
أَوْ يُسْلَمُونَ^٩ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ
أَجْرًا حَسَنًا^{١٠} وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ
قَبْلِ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦﴾

18. Nuk është mëkat për të verbërin, e as për të çalin e as për të sëmurin (nëse nuk marrin pjesë në luftë). Dhe kush e dëgjon Allahun dhe Profetin e Tij, Ai do ta fusë atë në ato xhenete ku po rrjedhin lumenj, ndërsa atë që do t'i shmanget urdhërit të Allahut, do ta ndëshkojë me një ndëshkim të dhembshëm.

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى
الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ^{١١}
وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ^{١٢} وَمَنْ يَتَوَلَّ
الْمُشْرِكِينَ^{١٣} يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٧﴾

⁸ Është fjala për plaçkat e luftës së Tabukut ose të Kejberit.

⁹ Kjo referon forcat bizantinase e persiane.

19. Vërtet, Allahu u gëzua me besimtarët kur ata nën hijen e lisit të zotoheshin ty, dhe Ai e dinte mirë ç'kishte në zemrat e tyre, andej Ai u dhuroi qetësi dhe u dhuroi një fitore¹⁰ e afërt (në të ardhmen e afërt),¹¹

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ
فَتْحًا قَرِيبًا ۝

20. Dhe shumë plaçka lufte që i merrnin ata. Allahu është i Gjithfuqishëm dhe i Urtë.

وَ مَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَ كَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ۝

21. Allahu ju premtoi juve për shumë plaçka lufte që do t'i merrni, dhe këto (plaçkat e luftës së khejberit) Ai ua dhuroi shpejt, dhe i pengoi duart e njerëzve kundër jush që këto ngjarje të jenë një Shenjë për besimtarët e që t'ju udhëheqë në rrugën e drejtë.

وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَغَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا
فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَ كَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ
عَنكُمْ ۚ وَ لَتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَ يَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ۝

22. Dhe pos kësaj fitoreje ka edhe fitore të tjera që ju ende nuk e keni marrë, por Allahu ka vendosur për ato fitore. Allahu ka fuqi për çdo gjë.

وَ أُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ
بَهَا ۚ وَ كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ۝

23. Dhe nëse mosbesimtarët do të luftojmë me ju, ata do të kthehen mbrapa, atëherë nuk do të gjejnë as mbrojtës e as ndihmtar.

وَ لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبَارَ
ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وِلِيًّا وَ لَا نَصِيرًا ۝

24. I tillë është ligji (syneti) i Allahut që ka kaluar edhe më parë, dhe ti nuk do të gjesh ndonjë ndryshim në ligjin e Allahut.

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ ۗ وَ لَنْ
تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ۝

¹⁰ Është fjala për fitoren e Khejberit.

¹¹ Fjala është për besëlidhjen (Bejte Ridvan) e besimtarëve.

25. Dhe Allahu është Ai që i pengoi duart e tyre prej jush dhe duart tuaja prej tyre në luginën e Mekkes. Mandej Ai ju dha fitoren. Allahu e sheh mirë atë që bëni ju.

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ
أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٢٥﴾

26. Të tillët janë që nuk e pranuan besimin dhe të cilët ju penguan t'i bëni vizitë Xhamisë së Shenjtë, po ashtu edhe Kurbanet e dedikuara për Mekkën i ndaluan të arrinin në vendin e vet. Dhe sikur të mos kishte (në Mekkë) burra besimtarë dhe gra besimtare që ju nuk i dinit, e t'i sulmonit, duke mos ditur, dhe me mbytjen e ndonjerit nga ata ju do të pësonit dëm prej tyre (Ai do t'ju lejonte të luftoni, por Ai ju frenoi). Dhe kjo ndodhi, që Allahu ta strehojë nën mëshirën e Tij kë të dojë. Dhe sikur të ishin ndarë ata (besimtarë të fshehtë prej mosbesimtarëve), Ne do t'i dënonim mosbesimtarët me një ndëshkim të dhembshëm.

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَالْهُدَىٰ مَعَكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَحَلَّهُ ۗ
وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُّؤْمِنَاتٌ
لَّمَّ تَعَلَّمُوهُمْ أَنْ تَطَّوَّهُمْ فِتْنَيْكُمْ مِنْهُمْ
مَّعْرَةً ۖ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۗ لِيَدْخُلَ اللَّهُ فِي
رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٢٦﴾

27. Kujtojeni kohën kur mosbesimtarët ndezën në zemrat e veta frymën e indinjatës (zemërimi) dhe e kryelartësisë si në ditët e injorancës. Atëherë, Allahu zbriti qetësinë mbi Profetin e Tij dhe mbi besimtarët dhe i përforcoi hapat e tyre në rrugën e devotshmërisë, sepse ata e meritonin këtë dhe ishin të përshtatshëm për të. Allahu e di mirë çdo gjë.

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ
الْحَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَىٰ الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ
كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ۗ
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٢٧﴾

28. Allahu ëndrrën e Profetit të Vet e bëri të vërtetë se vetëm me vullnetin e Allahut do të hyni në Xhaminë e Shenjtë, të siguar, me koka të rruara apo me flokë të qethura e pa u frikësuar prej askujt. Pra, Allahu e ka ditur atë që ju nuk e dinit. Ai, përveç kësaj, ka shkruar për ju një fitore tjetër.¹²

29. Allahu është Ai që e dërgoi Profetin e Tij me udhëzim e me fenë e vërtetë që të triumfojë mbi të gjitha fetë. Dhe Allahu mjafton si dëshmitar.¹³

30. Muhammedi është Profet i Allahut, dhe ata të cilët janë bashkë me të janë të ashpër ndaj mosbesimtarëve, por shumë të butë e të mëshirshëm ndërmjet tyre.¹⁴ Kur ti i sheh ata, i gjen të gjunjëzuar para Allahut dhe duke i bërë sexhde, të zënë në kërkimin e mëshirës e të pëlqimit të Allahut. Ata njihen me shenjat e sexhdeve që shihen në fytyrat e tyre.¹⁵ Ky është përshkrimi i tyre i

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۗ
لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
أَوْسَيْنِ ۗ أَمْحِطِينَ رُءُوسَكُمْ وَمَقَصِّرِينَ ۗ
لَا تَخَافُونَ ۗ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ
دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ۝

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ ۗ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ
شَهِيدًا ۝

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ۗ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ
عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا
سُجَّدًا يُبْتِغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا ۗ
سِيَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ۗ
ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ ۗ وَمَثَلُهُمْ فِي
الْإِنْجِيلِ ۗ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ

¹² Profeti i Shenjtë e kishte parë në ëndërr se ai i bën vizitë Kabës, andaj për ta plotësuar këtë ëndërr ai u nis për në Mekë, por u ndal në Hudejbija. Mosbesimtarët i luten atij që sivjet të mos i bëjë vizitë, e në vitin e ardhshëm ne do t'i lejojmë. Pra, sipas marrëveshjes ai atë vjet nuk i bëri vizitë Kabës, por vitin tjetër myslimanët hynë në Mekë dhe i bënë vizitë Kabës. Kështu u plotësua ëndrra e Profetit të Shenjtë.

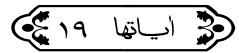
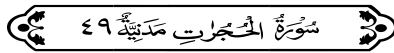
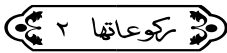
¹³ Faktikisht, nuk ka dallim midis *Nebiu*t (Profet) dhe *Resulit* (pejgamber apo mesazhbartës). Ai që është Nebi është njëkohësisht edhe Resul. Për Hazret Muhammedin s.a.v.s. thuhet *Khtaman Nebijin* e jo *Khatamar Resul*. Mund të themi se *Nebi* iu drejtohet njerëzve me anë të profecive e të parashikimeve, kurse Resul sjell ndonjë Sheriat të ri apo paraqitet si i varur prej Sheriatit të mëparshëm. Allahu xh.sh. në Kuran i drejtohet Hazret Muhammedit s.a.v.s. me këto fjalë: *o Resul dhe herë o Nebi*.

¹⁴ Këto janë dy karakteristika esenciale për progresin e për përforcimin e një populli.

përmendur në Tevrat, ndërsa përshkrimi i tyre në Inxhil është se ata janë si ara që lëshon filizin e vet, mandej e përforcon atë, mandej bëhet i trash dhe qëndron fort mbi kërcyellin e saj derisa të bëhet e mahnitshme tek mbjellësit. Si rezultat i kësaj do të xhelozohen mosbesimtarët. Allahu u ka premtuar falje dhe shpërblim të madh atyre që janë besimtarë dhe bëjnë vepra të mira.

فَاسْتَعْلَظْ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ
الرُّزَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ ۗ وَعَدَ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ
عَ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٥٦﴾

¹⁵ Ka myslimanë që mendojnë se besimtari sipas këtij ajeti duhet të ketë një shenjë në ballin e vet, si simbol i besimit dhe i imanit. Mirëpo, kuptimi i vërtetë i ajetit është se besimtari njihet me anë të tipareve të veta d.m.th. me anë të sjelljeve dhe me anë të moraleve dhe praktikave të veta.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O ju besimtarë, mos flisni me fjalë të mëdha para Allahut e para Profetit të Tij, dhe frikësohuni Allahut. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe i Gjithëdijshëm.¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ
اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ①

3. O ju besimtarë, mos ngrini zërin tuaj mbi zërin e Profetit e as mos flisni me të me zë të lartë si flisni ju me njëri-tjetrin, se mos ndodhë që veprat tuaja të shkojnë kot e ju nuk hetoheni.²

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ
فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ
كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ
وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ②

4. Vërtet, ata që ulin zërin e tyre para Profetit të Allahut, zemrat e tyre Allahu i ka përshtatur për devotshmëri. Ata do të kenë falje dhe shpërblim të madh.

إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولٍ
اللَّهُ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
لِلتَّقْوَى ۗ لَهُم مَّغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ③

Kjo Sure është zbritur në Medinë, pas Fitores së Mekkës. Bashkë me Bismillahun ka 19 ajete. Me që pas Fitores së Mekkës njerëzit kanë filluar ta përfaqonin tufa-tufa fenë Islame, prandaj për edukimin e tyre ishte e nevojshme që t'u mësohen etiketat e shoqërisë islame dhe për ta mbajtur të shëndosh shoqërinë njerëzore duhej që të çrrënjosen vese të këqija sociale. Përveç kësaj ishte e nevojshme që myslimanët e rinj ta kuptojnë pozitën e profetit të shenjtë H. Muhammedit s.a.v. dhe t'i pranojnë me gjithë zemër gjykimet dhe vendimet e tij. Kishte ardhur koha që u stabilizua pushteti islamik së pari në Arabi dhe mandaj në shumë vende të ndryshme të botës, andaj janë dhënë disa mësimet për të krijuar pajtim midis dy shteteve islamike dhe për t'i eliminuar mosmarrëveshje eventuale.

¹ Myslimanët këshillohen që gjithnjë ta shfaqin bindjen e tyre dhe nuk duhet të flasin shumë lidhur me vendimin a urdhërin e Allahut e të Profetit të tij.

² Këshillohen myslimanët që të mos flasin me zë të lartë në praninë e Profetit.

5. Ata që të thërrasin ty përtej mureve të shtëpive, shumica e tyre janë të paditur.

إِنَّ الَّذِينَ يَأْتُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ٥

6. Dhe do të ishte mirë për ta sikur të prisnin pak derisa të kishe dalë ti vetë. Dhe Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ
لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ٦ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ٧

7. O ju besimtarë, nëse ndonjë person i padrejtë ju sjell ndonjë lajm, vërtetoheni atë mirë e mirë, ashtu që të mos ndodhë që ta dëmtoni një popull pa e ditur realitetin, e pastaj të pendoheni për atë që keni bërë.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ
فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ
فَتُصِيبُوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ٧

8. Dhe ta dini se Profeti i Allahut është në mesin tuaj. Nëse ai ju dëgjon juve në shumë çështje tuaja, ju me siguri do të shqetësoheni, por Allahu e bëri të dashur besimin në sytë tuaj dhe të bukur në zemrat tuaja, kurse mosbesimin, shfrenimin dhe padëgjueshmërinë e bëri të urrejtshëm për ju. Të tillët janë ata që janë të përudhur.

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ ٨ لَوْ
يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ
وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ
وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ
وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ ٩ أُولَئِكَ هُمُ
الرُّشْدُونَ ٩

9. Kjo është vetëm nga mëshira e nga mirësia e Allahut. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

فَضَّلَا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَ اللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ٩

10. Dhe nëse dy grupe besimtarësh grinden ndërmjet veti, ju duhet t'i pajtoni ata, por nëse (pas pajtimit) ndonjëri prej tyre e sulmon tjerin, atëherë ju të gjithë duhet të luftoni

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا
فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا ١٠ فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا
عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى

kundër atij (grupi) që e teproi, derisa të kthehet nga urdhëri i Allahut. Dhe nëse ai (grup) kthehet, krijoni pajtim me drejtësi ndërmjet tyre. Dhe gjithnjë ndani drejtësinë, se vërtet Allahu i do ata që e ndajnë drejtësinë.³

11. Vërtet, të gjithë besimtarët janë vëllezër. Pra, krijoni pajtim ndërmjet vëllezërve tuaj dhe i frikësohuni Allahut që të mëshiroheni.⁴

12. O ju besimtarë, nuk duhet që një popull ta përqeshë popullin tjetër, se ndoshta të përqeshurit mund të jenë më të mirë se ata që përqeshin, e as nuk duhet që një grup grash ta përqeshë grupin tjetër, se mund të ndodhë që ato të përqeshurat mund të jenë më të mira se ato që përqeshin. Dhe nuk duhet të shpifni njëri-tjetrin e as ta thërrisni njëri-tjetrin me emra përqeshës, sepse, pas besimit, vepra më e shëmtuar është të thërrasësh dikë me një emër të keq. Dhe ata që nuk pendohen, janë mizorë.

13. O ju besimtarë, ruajuni prej dyshimit, se disa dyshime shndërrohen në mëkat. Dhe mos përgjoni njëri-tjetrin e mos shpifni njëri-tjetrin, se a dëshiron

تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِن فَاءَتْ
فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ
الَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَر قَوْمٌ مِّن
قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا
نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ
وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَرُوا
بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْقُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّن
الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا

³ Ajeti flet qartë se i kërcënohet rreziku i sigurimit dhe i solidaritetit të një shteti Islamik nga grindjet e nga mospajtimet e grupeve të ndryshme të myslimanëve. Andaj, myslimanët duhet të jenë vigilentë e syhapur.

⁴ Ajeti tregon qartë se myslimanët janë vëllezër në mes të tyre, andaj nuk duhet të grinden në mes të tyre.

dikush prej jush ta hajë mishin e vëllait të vet të vdekur? Vërtet, ju e urreni atë. Dhe frikësohuni prej Allahut. Vërtet, Allahu e pranon shumë metaninë (pendimin) dhe është i Mëshirshëm.⁵

14. O ju njerëz, Ne ju krijuam juve prej një mashkulli dhe një femre dhe ju ndamë në popuj e në fise që të njiheni ndërmjet veti. Vërtet, më i ndershmi prej jush në sy të Allahut është ai i cili është më i devotshëm. Dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Vetëdijshëm.

15. Beduinët thanë: Ne kemi besuar (jemi bërë ominë). Thuaj: Ju akoma nuk keni besuar (jemi bërë myslimanë), por duhet të thoni: Ne u bindëm, sepse besimi i vërtetë ende s'ka hyrë në zemrat tuaja. Por, o besimtarë, nëse dëgjoni Allahun dhe Profetin e Tij, Ai nuk do të pakësojë asgjë nga verprat tuaja, se Allahu është shumë mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

16. Besimtarët e vërtetë janë vetëm ata të cilët e besojnë Allahun dhe Profetin e Tij, e mandej nuk hynë në dyshim dhe për hir të Allahut bëjnë xhihad në rrugën e Tij me anë të pasurisë dhe me anë të jetës së tyre. Të tillët janë të vërtetë.

وَلَا يُغْتَبَبُ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ أَجِبٌ أَحَدُكُمْ
أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ
وَ أَنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ
لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ
أَتْقَىٰ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٩﴾

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا
وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ
الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ ﴿١٧﴾

⁵ Tema kryesore e kësaj Sureje është të përfordhet uniteti, vëllazërimi dhe bashkëpunimi i individëve myslimanë ose i grupeve myslimane. Ky ajet u jep myslimanëve disa predikime, udhëzime e principe fundamentale e esenciale që janë të domosdoshme për krijimin e një shoqërie të shëndoshë.

17. Thuaj: A, ju ia bëni të ditur Allahut besimin tuaj, kurse Allahu e di atë që ka në qiej dhe atë që ka në tokë, dhe Allahu e di mirë çdo gjë.

قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ ط وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ط وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

18. Ata (beduinët) e shprehin mirënjohje ndaj teje se e kanë pranuar fenë Islame. Thuaj: Mos e konsideroni këtë mirënjohje ndaj meje meqë e keni pranuar fenë Islame, por, përkundrazi, Allahu bëri mirënjohje ndaj jush duke ju përudhur, nëse jeni të vërtetë (në pohimin tuaj).

يَمْتُونُ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا ط قُلْ لَا تَمْتُونُوا
عَلَيَّ إِسْلَامَكُمْ ء بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ
أَنْ هَدَيْتُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨﴾

19. Vërtet, Allahu i di fshehtësitë e qiejve dhe të tokës. Dhe Allahu e sheh atë që bëni ju.

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ط
وَإِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ①

2. Kaf,¹ Ne e paraqesim këtë Kuran të Shenjtë për dëshmi (se Kiameti do të vijë).

قَدْ نُنزِّلُ الْقُرْآنَ الْمَجِیْدَ ①

3. Por, këta po çuditen që u erdhi një alarmues nga vetë mesi i tyre. Dhe mosbesimtarët thonë: Kjo është diçka e çuditshme!

بَلْ عَجِبُوْا اَنْ جَاءَهُمْ مُّنْذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكٰفِرُوْنَ هٰذَا شَیْءٌ عَجِیْبٌ ①

4. Qysh! A, pasi të vdesim ne e do të bëhemi dhe, do të ringjallemi!? Ky kthim është larg mendjes.

ءَاِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ؕ ذٰلِكَ رَجْعٌ بَعِیْدٌ ①

5. Ne e dimë se ç'pakëson toka prej tyre (dhe çka rrit ajo). Te Ne ka një Libër që ruan çdo gjë.

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْاَرْضُ مِنْهُمْ ۗ وَعِنْدَنَا كِتٰبٌ حَفِیْظٌ ①

6. Por, ata e përgënjeshtroan të vërtetën kur ajo u erdhi, andaj ata janë në një gjendje pështjellimi (të trazuar e të hutuar).

بَلْ كَذَّبُوْا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِيْ اَمْرٍ مَّرِیْجٍ ①

7. A nuk e shohin mbi vete qiellin se si

اَفَلَمْ يَنْظُرُوْا اِلَى السَّمَآءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ

Kjo Sure është zbritur në fazën fillestare të Mekkes. Bashkë me Bismillahun ka 46 ajete. Në dy Sure të mëparshme është bërë fjala për një ardhmëri të shndritshme të Islamit. Duke vazhduar këtë temë, kjo Sure tregon se Allahu me anë të mësimëve të Kuranit do t'i shndërojë arabët e përçarë në një popull të fuqishëm dhe do të krijojë një revolucion të madh në botë. Mosbesimtarët do të dështohen ashtu siç janë dështuar kundërshtarët e profetëve të mëparshëm.

¹ Shkronja Kaf referon atributin e Zotit kadir - i Plotfuqishëm. Kjo do të thotë se Zoti i Plotfuqishëm e zbriti këtë Sure.

e kemi ndërtuar dhe e kemi zbukuruar
dhe ai s'ka ndonjë të mete?!

بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٧﴾

8. Dhe tokën se si e kemi shtrirë e si në
të kemi vendosur male dhe kemi bërë në
të gjithfarë çiftesh të bukura drithi!

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ ﴿٨﴾

9. Për t'i hapur sytë dhe në këtë ka
mësim e këshillë për secilin njeri që i
drejtohet Allahut.

تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٩﴾

10. Dhe Ne prej reve lëshuam shiun
bekimdhënës, dhe me të Ne kultivojmë
kopshtet dhe farat e drithërave që
korren,

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبْرَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ
جِبْتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ ﴿١٠﴾

11. Dhe mbijmë trungje të gjatë
hurماش me fruta të palosura njëri mbi
tjetrin.

وَالنَّخْلَ لِسَفْتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ ﴿١١﴾

12. Si një furnizim për robët Tanë; dhe
Ne me anë të shiut e ringjallim tokën e
vdekur e kështu do të jetë Ringjallja (në
ditën e Kiametit).

رِزْقًا لِلْعِبَادِ ۗ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا
كَذَلِكَ الْخُرُوجُ ﴿١٢﴾

13. Po ashtu edhe para tyre e patën
përgënjeshtuar të vërtetën populli i
Nuhit dhe populli i Pusit dhe fiset e
Thamudit,

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ
وَشَمُودُ ﴿١٣﴾

14. Dhe fiset e Adit dhe populli i
Faraonit dhe vëllezërit e Lutit,

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ ﴿١٤﴾

15. Dhe banorët e Ejkes dhe populli i
Tubbait. Të gjithë i përgënjeshtuan

وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمِ تُبَّعٍ ۗ كُلٌّ كَذَّبَ

Profetët. Si rezultat i kësaj merituan ndëshkimin Tim (sipas paralajmërimit).

الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدِ ﴿١٥﴾

16. A u lodhëm Ne nga krijimi² i parë? Jo, por ata janë të ngatërruar rreth një krijimi të ri.

أَفَعَيِينَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ ۗ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ
مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٦﴾

17. Vërtet, Ne e kemi krijuar njeriun dhe e dimë mirë se çka pëshpërit ai në vete dhe Ne jemi më afër tij se damari i qafës së tij.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُ مَا تَوَسَّوَسُ
بِهِ نَفْسَهُ ۗ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ
الْوَرِيدِ ﴿١٧﴾

18. Dhe kur dy engjëjt të ulur në të djathtë dhe në të majtë shënojnë çdo akt të tij.³

إِذْ يَتَلَفَّى الْمُتَلَقِينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ
الشَّمَالِ قَعِيدٌ ﴿١٨﴾

19. Dhe njeriu s'flet ndonjë fjalë pa pasur ndonjë përcjellës pranë vetes.

مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ
عَتِيدٌ ﴿١٩﴾

20. Dhe agonia e vdekjes do të vijë, atëherë do t'i themi (njeriut të pakujdesshëm): Ky është ai çast prej të cilit përpiqeshe të ikje.

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ مَا
كُنْتُمْ مِنْهُ تَحِيذٌ ﴿٢٠﴾

21. Dhe do t'i fryhet Surit e ajo do të jetë Dita e Premtuar (për ndëshkim).

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ۗ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢١﴾

22. Dhe secili njeri do të vijë kështu që bashkë me të vjen edhe grahësi (një engjëll) dhe një dëshmitar (një engjëll).⁴

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَاقِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢٢﴾

² Fjala krijim në të gjitha këto ajete pos kuptimit të saj të zakonshëm, nënkupton edhe zgjimin shpirtëror ose revolucionin që sjell një Profet në mesin e popullit të tij.

³ Sipas disa komentatorëve, engjëlli i anës së djathtë shënon vepra të mira, kurse ai i anës së majtë shënon vepra të këqija të njeriut.

23. (Do të themi) Ti ishe i pakujdesshëm ndaj kësaj Dite, pra Ne e kemi hequr perden tënde, e sot shikimi yt është shumë i mprehtë.⁵

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا
عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿١٧﴾

24. Dhe shoku i tij⁶ (dëshmitar) do të thotë: Shikoje këtë (Libër veprash) që e bëra gati.

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾

25. Mandej të dyve (dëshmitar e grahës) do t'u themi: Hidheni në xhehenem çdo mohues e armik të vërtetësisë,

أَلْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ ﴿١٩﴾

26. Çdo pengues të bamirësisë, mizor dhe dyshues,

مِّنَاجٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيْبٍ ﴿٢٠﴾

27. I cili i shoqëroi Allahut Zot tjetër, pra hidheni atë në ndëshkim të rëndë!

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي
الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٢١﴾

28. Dhe shoku i tij do të thotë: O Zoti ynë, unë nuk e nxitova të bëjë rebelizëm, por ai vetë ka qenë në një gabim të hapët.

قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ
فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٢٢﴾

29. Allahu do të thotë: Mos u grindni para Meje, se unë edhe më parë ju pata alarmuar.

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُمْ إِلَيَّكُمْ
بِالْوَعِيدِ ﴿٢٣﴾

30. E tek unë s'mund të ndryshohet fjala

مَا يَبْدُلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ

⁴ Fjala *Saik* (tërheqës, grahës) e referon engjëllin e anës së majtë, që do ta grahë njeriun drejt xhehenemit, kurse fjala *Shahid* (dëshmitar) referon engjëllin e anës së djathtë që do të japë dëshmi rreth veprave të mira të njeriut.

⁵ Atë ditë ai do t'i shohë mirë konsekuencat e veprave të tij.

⁶ Engjëlli që shënon veprat e tij.

dhe unë nuk jam i padrejtë ndaj robëve të Mi.⁷

لِّلْعَبِيدِ ﴿٧﴾

31. Atë ditë do t'i themi xhehenemit: A, je mbushur? Dhe ai do të thotë: A, ka edhe më?

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ
هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ ﴿٣١﴾

32. Ndërsa xheneti do t'u afrohet besimtarëve shumë afër.

وَ أُرْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِّلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ ﴿٣٢﴾

33. Dhe do të thuhet: Kjo është ajo që i premtohet secilit prej jush që përkulej para Allahut dhe që e ruante Sheriatin,

هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٣﴾

34. I cili i frikësohej Allahut të Mëshirshëm në vetmi dhe i drejtohej Atij me një zemër të sinqertë.

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ
مُّنِيبٍ ﴿٣٤﴾

35. (Ne do të themi) Hyni në të (xhenet) të siguruar, Kjo është dita e amshueshme.

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ؕ ذَٰلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ ﴿٣٥﴾

36. Aty do të kenë çfarë do të dëshirojnë dhe te Ne ka edhe më shumë për t'u dhënë.

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٦﴾

37. Dhe sa e sa gjenerata para tyre i kemi shkatërruar dhe që ishin më të forta se këta. Mirëpo, kur erdhi ndëshkimi ynë, ata ndërtuan tunele (që t'i ikin vdekjes). Por, a gjetën ndonjë rrugë shpëtimi?

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ
مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ ؕ هَلْ مِنْ
مَّجِيسٍ ﴿٣٧﴾

⁷ Engjëjt dhe organet e trupit të njeriut do të japin dëshmi të vërtetë e të saktë.

38. Në këtë (ngjarje) ka predikim e mësime për secilin njeri që ka mendje të shëndoshë dhe që vë veshin për të dëgjuar dhe që është në gjendje të shikojë.

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ
أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٨﴾

39. Vërtet, Ne i kemi krijuar qiejt dhe tokën dhe gjithçka që ka ndërmjet tyre gjatë gjashtë ditëve (periudhave) dhe Ne aspak nuk u lodhëm.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ۗ وَمَا مَسَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٩﴾

40. Pra, ti (o Muhammed) ki durim ndaj asaj që thonë ata, dhe lavdëroje Zotin tënd para agimit e para perëndimit të diellit.

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿٤٠﴾

41. Dhe madhëroje Atë në pjesë të natës dhe pas sexhdeve (pas Namazit).

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ ﴿٤١﴾

42. Dëgjo (o Profet), se një ditë do të thërrasë një thirrës nga ndonjë vend i afërt.⁸

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ
قَرِيبٍ ﴿٤٢﴾

43. Ditën kur njerëzit do ta dëgjojnë një krismë të vërtetë (të një ndëshkimi të vërtetë), ajo do të jetë dita e ringjalljes.

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ۗ ذَٰلِكَ يَوْمُ
الْخُرُوجِ ﴿٤٣﴾

44. Vërtet, Jemi Ne që japim jetë dhe vdekje, dhe te Ne do të ktheheni ju të gjithë.

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ ۗ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿٤٤﴾

45. Ditën kur toka do të çahet për shkak

يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ۗ ذَٰلِكَ

⁸ Ajeti tregon se për t'i alarmuar myslimanët, Allahu do t'i ngrrejë disa këshilltarë edhe pas vdekjes së Profetit të Shenjtë, që besimtarëve do t'u japin zemër e inkurajim.

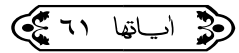
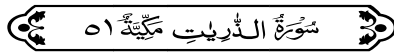
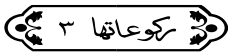
të veprave të tyre të këqija e ata do të nguten të dalin jashtë saj. Kjo është Ringjallja e madhe që është e lehtë për Ne.⁹

حَسْرَةً عَلَيْنَا يَسِيرًا ﴿٤٥﴾

46. Ne e dimë më së miri çka thonë ata, kurse ti ndaj tyre nuk je ndonjë (dhunues) tiran. Pra, detyra jote është që me anë të Kuranit ta këshillosh vetëm atë që frikësohet prej vërejtjeve të Mia (të ndëshkimit).

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِجَبَّارٍ قَبِيحٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ
فَعِيدَهُ ﴿٤٦﴾

⁹ Kur do të vijë ndëshkimi, ata do të vrapojnë andej e këndeje, por nuk do të gjejnë vend shpëtimi.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Ne i paraqesim për dëshmi ato erëra që i mbajnë e shpërndajnë mirë (retë)!¹

وَالذَّرِيَّتِ ذُرُورًا ٢

3. Dhe i paraqesim për dëshmi ato (retë) që mbajnë peshën (e shiut),

فَالْحَمِلَتِ وِقْرًا ٣

4. Dhe ato (qenie) që ecin lehtë,

فَالْجَرِيَّتِ يُسْرًا ٤

5. Dhe ata (engjëj) që e ndajnë autoritet me urdhërin Tonë (ose që e shpërndajnë shiun (me urdhërin Tonë)

فَأَلْمَقِمَتِ أَمْرًا ٥

6. Pa dyshim, ajo që ju premtohet është e vërtetë.

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٌ ٦

7. Dita e Gjykimit patjetër do të manifestohet.

وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ ٧

Kjo është një ndër Suret e para të zbritura në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 61 ajete. Në Sure Kaf ishte përmendur revolucioni shpirtëror i krijuar nga ndikimi i Kuranit. Në këtë Sure paralajmërohet se me anë të këtij revolucioni shpirtëror do të krijohet një Xhemat anëtarësh të devotshëm, të cilët si retë do t'i vaditin toka të pabanuara dhe shterpe dhe asnjë fuqi nuk do të krijojë pengesë në rrugën e tyre. Ringjallja e këtyre popujve të vdekur prej shekujsh tregon dhe vërteton se ka edhe një jetë pas vdekjes, ku njeriu do të përgjigjet për veprat e veta. Në fund të Sures, duke e përmendur përfundimin e tmerrshëm të kundërshtarëve të disa profetëve, u tërhiqet vërejtja kundërshtarëve të H. Muhammedit s.a.v. se do të kenë të njëjtin përfundim.

¹ Në këto ajete bëhet fjalë rreth përpjekjeve të besimtarëve të Profetit të Shenjtë për përhapjen e fesë Islame. Ajeti tregon se si era i çon retë në vende të ndryshme dhe ato retë lëshojnë shi mbi tokën shterpe, e cila lulëzohet, ashtu besimtarët e Profetit të Shenjtë (es-habë) do ta shpërndajnë mësimin e Islamit në të katër anët e botës. E ashtu ngjau në realitet.

8. E paraqesim për dëshmi atë qiell që është i mbushur me rrugë.²

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ ۝٨

9. Vërtet, ju jeni të ngatërruar me hamendje (i mbani pikëpamje të ndryshme).

إِنكُمْ لَنِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ ۝٩

10. Do të largohet nga e vërteta vetëm ai për të cilin dekretohet (që meriton të devijohet).

يُؤْفِكُ عَنْهُ مَنْ أَفَكَ ۝١٠

11. U shkatërroun gënjeshtarët (qoftë mallkimi mbi ata që punojnë me hamendje),

قَتَلَ الْخَرَّصُونَ ۝١١

12. Të cilët bredhen të shkujdesur.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ ۝١٢

13. Ata pyesin se kur do të vijë Dita e Gjykimit?

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمِ الدِّينِ ۝١٣

14. Thuaj: Ajo vjen kur ata do të digjen në zjarr.

يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ ۝١٤

15. Do t'u thuhet: Shijojeni ndëshkimin e ngatërresave tuaja. Ky është ai (ndëshkim) që ju e kërkonit shpejt.

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ ۗ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْعَجِلُونَ ۝١٥

16. Kurse besimtarët e devotshëm do të jenë në mes të kopshteve e të burimeve,

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ۝١٦

17. Duke e pranuar prej Zotit të tyre atë

أَخَذِينَ مَا أَلَّهُمْ رَبَّهُمْ ۗ لَهُمْ كَانُوا قَبْلَ

² Shtigjet apo vijat e qiellit janë orbitët e planeteve qiellore. Pas një realiteti të qartë, prapë filozofët e astronomët nuk e besojnë Fjalën e Zotit.

që Ai do t'ua dhurojë, se më parë ata
bënin vepra të mira.

ذٰلِكَ مُّحْسِنٰٓيْنَ ﴿١٧﴾

18. Ata flenin pak natën,

كَانُوْا قَلِيْلًا مِّنَ الَّيْلِ مَا يَهْجَعُوْنَ ﴿١٨﴾

19. Dhe në agim kërkonin falje,

وَ بِالْاَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿١٩﴾

20. Dhe në pasurinë e tyre kanë pasur
pjesë ata që lypin (ndihmë), edhe ata që
janë skamnorrë.³

وَ فِيْ اَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّالِيْلِ وَالْمُحْرَمُوْمِ ﴿٢٠﴾

21. Dhe ka shumë Shenja nëpër tokë për
ata që kanë besim të sigurtë.

وَ فِي الْاَرْضِ اٰيٰتٍ لِّلْمُوقِنِيْنَ ﴿٢١﴾

22. Po edhe në veten tuaj. A nuk shihni
ju?

وَ فِيْ اَنْفُسِكُمْ اَفَلَا تُبْصِرُوْنَ ﴿٢٢﴾

23. Dhe në qiell është furnizimi juaj dhe
ajo që ju premtohet.

وَ فِي السَّمَآءِ رِزْقِكُمْ وَمَا تُوْعَدُوْنَ ﴿٢٣﴾

24. Dhe pasha Zotin e qiellit e të tokës,
do të vërtetohet (kur do të plotësohen
këto paralajmërime) se ky (Kuran) është
i vërtetë ashtu siç ju flisni me
njëri-tjetrin.

فَو رَبِّ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ اِنَّهُ لَحَقُّ
مِثْلِ مَا اَنْتُمْ تَنْطِقُوْنَ ﴿٢٤﴾

25. A të ka arritur lajmi rreth mysafirëve
të ndershëm të Ibrahimit?

هَلْ اَنْتَ حَدِيْثٌ صٰٓيِفٍ اِبْرٰهِيْمَ
الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٥﴾

26. Kur erdhën tek ai dhe thanë: Të
përsëndesim ty me paqe! Ai tha:
Qofshit të përsëndetur edhe ju me

اِذْ دَخَلُوْا عَلَيْهِ فَقَالُوْا سَلٰمًا ۗ قَالَ سَلٰمٌ
قَوْمٍ مُّسْكِرُوْنَ ﴿٢٦﴾

³ Në pasurinë e një myslimani pasanik, sipas Islamit, ka pjesë edhe për ata që kërkojnë ndihmë dhe janë nevojtar.

paqe! E në vete tha se këta janë njerëz të huaj.

27. Dhe ai shkoi heshtazi te familja e tij dhe solli një viç të pjekur.

فَرَأَىٰ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ ۗ

28. Dhe atë ua afroi atyre dhe tha: A nuk do ta hani?.

فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ۙ

29. Dhe ndjeu njëfarë frike prej tyre. Ata thanë: Mos u frikëso! Mandej, ata i dhanë lajm të gëzuar për një djalë të ditur.

فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً ۗ قَالُوا لَا تَخَفْ ۗ
وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ۙ

30. Atë kohë gruaja e tij erdhi e turpëruar dhe i ra me shuplaka fytyrës së vet dhe tha: Unë jam një plakë shterpe.

فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَٰةٍ فَصَكَتْ وَجْهَهَا
وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ ۙ

31. Ata thanë: Kështu do të ndodhë siç thotë Zoti yt. Vërtet, Ai është i Urtë dhe i Gjithëdijshëm.

قَالُوا كَذٰلِكَ ۗ قَالَ رَبُّكَ ۗ إِنَّهُ ۗ هُوَ الْحَكِيمُ
الْعَلِيمُ ۙ

KAP XXVII

32. Ibrahimimi tha: Ç'është detyra juaj, o ju të dërguar?

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٣٢﴾

33. Ata thanë: Ne jemi të dërguar te një popull fajtor,

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٣٣﴾

34. Që të hedhim mbi ta gurë argjile,

لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ ﴿٣٤﴾

35. Të shënuar prej Zotit tënd, për ata që i kaluan kufijt e mëkatave.

مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٣٥﴾

36. Dhe Ne i nxorëm nga ai vendbanim të gjithë besimtarët.

فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٦﴾

37. Dhe nuk gjetëm aty pos një shtëpi të të bindurve.

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe Ne kemi lënë aty një Shenjë për ata që i frikësohen ndëshkimit të dhembshëm.

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٣٨﴾

39. Dhe Ne e kemi lënë një Shenjë edhe në ngjarjen e Musait kur Ne e dërguam te Faraoni me një argument të prerë.

وَ فِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطٰنٍ مُّبِينٍ ﴿٣٩﴾

40. Por ai (Faraoni) bashkë me prijësit e vet u largua dhe tha: Ky (Musai) është vetëm një magjistari ose është njeri i çmendur!

فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ مَجْنُونٌ ﴿٤٠﴾

41. Pra, Ne e kemi zënë atë dhe ushtrinë e tij dhe e hodhëm në det. Vërtet, ai e meritonte mallkimin.

فَأَخَذْنَاهُ وَجُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿٤١﴾

42. Dhe Ne kemi lënë Shenjë edhe në ngjarjen e Adit, kur Ne dërguam kundër tyre një erë rrënuese,

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ
الْعَاقِمَةَ ۝٢١

43. E cila ku kalonte e shndërronte çdo gjë në eshtra të kalbura.

مَا تَذَرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ
كَالرَّمِيمِ ۝٢٢

44. Edhe në ngjarjen e Thamudit ka Shenja, kur atyre u pat thënë: Kënaquni deri në një kohë të caktuar!

وَفِي ثَمُودَ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَنَّوْا حَتَّىٰ حِينٍ ۝٢٣

45. Mirëpo, ata nuk e respektuan urdhërin e Zotit të tyre, andaj i përfshiu rrufeja dhe ata mbetën syngulur.

فَعَنَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةُ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ۝٢٤

46. Dhe ata s'mundën as të ngriteshin e as nuk patën mundësi të hakmerreshin.

فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَ مَا كَانُوا
مُتَنَصِّرِينَ ۝٢٥

47. Dhe aty ka Shenja edhe në ngjarjen e popullit të Nuhit. Vërtet, ata ishin një popull i prishur.

وَقَوْمٌ نُوحٍ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا
فَاسِقِينَ ۝٢٦

48. Dhe Ne e ndërtuam qiellin me duart Tona (me fuqinë Tonë),⁴ dhe Ne, pa dyshim, zotërojmë fuqi të mëdha.

وَالسَّمَاءَ بَنَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۝٢٧

49. Dhe tokën Ne e kemi shtruar, sa shtrues të mirë jemi Ne!

وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمُهَدُّونَ ۝٢٨

50. Dhe Ne krijuam prej çdo sendi çiftin (mashkull e femër) që të këshilloheni!⁵

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ
تَذَكَّرُونَ ۝٢٩

⁴ Fjala Jed (dorë) nënkupton 1) favorin 2) fuqinë e dinjitetin 3) mbrojtjen 4) pasurinë 5) dorën (Akreb).

⁵ Zoti e ka krijuar çdo gjë në formë çifti.

51. Pra, vraponi në drejtim të Allahut. Vërtet, unë prej Tij jam vetëm një alarmues i hapët për ju.

فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ ۗ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

52. Dhe mos i shoqëroni Allahut ndonjë Zot tjetër. Vërtet, unë prej Tij jam një alarmues i hapët.

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ ۗ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٢﴾

53. Po ashtu edhe atyre nuk u erdhi para tyre ndonjë Profet e që nuk i thanë: Ky është vetëm një magjistari ose është njeri i çmendur.

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجُنٌّ ﴿٥٣﴾

54. A mos ia porositin njëri-tjetrit këtë? Jo, por ata janë një popull rebel.

أَتَوَصَّوهُمْ بِمَا بَلَّ هُم قَوْمٌ طَآغُوتٌ ﴿٥٤﴾

55. Prandaj, ti (O Profet) anohu prej tyre se ti nuk do të akuzohesh për shkak të veprave të tyre.

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ ﴿٥٥﴾

56. Pra, detyra jote është vetëm të këshillosh. Vërtet, të këshilluarit gjithnjë u sjell dobi besimtarëve.

وَذِكْرٌ فَإِنَّ الذِّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٦﴾

57. Dhe Unë nuk i kam krijuar xhinët e njerëzit vetëm që të Më adhurojnë Mua.⁶

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٧﴾

58. Unë nuk kërkoj prej tyre ndonjë furnizim, e as nuk dëshiroj të më ushqejnë mua.

مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونِ ﴿٥٨﴾

⁶ Qëllimi i jetës së njeriut është ta adhurojë Zotin, i cili e krijoi dhe i dhuroi të gjitha aftësitë fizike e shpirtërore.

59. Vërtet, Allahu është furnizues i të gjithëve dhe është i Fuqishëm.

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٩﴾

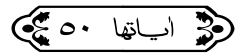
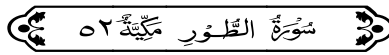
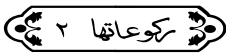
60. Dhe fati i atyre që bëjnë vepra të këqija,⁷ do të jetë si fati i shokëve të tyre, andaj nuk duhet të nguten në kërkimin e ndëshkimit nga ana Ime.

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِّثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٦٠﴾

61. Vaj për ata që nuk e pranojnë besimin! Ata do të kenë ndëshkim ditën që u premtohet.

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٦١﴾

⁷ Fjala *Dhanab* do të thotë: fat, pjesë dhe dëmshpërblim (Lane)

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim! بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
2. E paraqes për dëshmi Malin Tur. وَ الطُّورِ ①
3. Edhe këtë Libër të shkruar.¹ وَ كِتَابٍ مَّسْطُورٍ ①
4. Mbi pergamentin e hapur.² فِي رَقٍّ مَّنشُورٍ ①
5. Dhe shtëpinë (Kaben) e banuar.³ وَ الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ①
6. Dhe kulmin e ngritur.⁴ وَ السَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ①
7. Dhe detin e furishëm.⁵ وَ الْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ①
8. Vërtet, dënimi i Zotit tënd do të zbresë patjetër. إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ①
9. Nuk ka njeri që mund ta pengojë- مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ①

Kjo Sure është zbritur në fazën e parë të Mekës. Bashkë me Bismillahun ka 50 ajete. Në Sure të mëparshme ishte thënë se njerëzit duke e harruar Krijuesin e tyre të vërtetë, janë bërë të pamoralshëm, prandaj kishte nevojë që të vinte një profet madhështor dhe një mësim i ri. Në këtë Sure duke i përmendur parashikimet e librave të mëparshëm, përmendet ardhja e Kuranit dhe e H. Muhammedit s.a.v., dhe u jepet vërejtja kundërshtarëve. Nëse nuk do të heqin dorë nga sjelljet e veta, do të kenë një përfundim të tmerrshëm. Ndërsa besimtarëve të vërtetë u premtohet sukses dhe bekime të panumërta të kësaj bote dhe të Ahiretit.

¹ Kurani që e verifikon pohimin e Profetit të Shenjtë.

² Kurani duhet të lexohet shumë dhe të veprohet sipas mësimëve të tij.

³ Është fjala për Kaben.

⁴ Fjala është për Kaben.

⁵ Fjala është për Detin e Kuq, ku u përmyt Faraoni. Po ashtu Kurani dituritë shpirtërore i simbolizon me det, pra me det i furishëm kuptohen dituritë shpirtërore të Kuranit.

10. Ditën kur qielli do të gufojë në mënyrë të tmerrshme (ose kur do të lëkundet qielli ose kur retë do të valojnë).⁶

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ۝١٠

11. Dhe malet do të lëvizin me lëvizje të tmerrshme.⁷

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ۝١١

12. Atë ditë do të ndëshkohen përgënjeshtresit e vërtetësisë,

فَوَيْلٌ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝١٢

13. Që luanin me biseda të kota.

الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ ۝١٣

14. Ditën kur do të shtyhen me rrëmbim në zjarrin e xhehenemit.

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعًّا ۝١٤

15. Dhe do t'u thuhet: Ky është ai zjarr që ju e mohoni.

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ ۝١٥

16. A, ishte kjo vetëm magji, ose nuk sillleshit me mend?

أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ۝١٦

17. Hyni në të! Për ju është njësoj si të bëni durim ose të mos bëni durim. Ju po shpërbleheni vetëm me atë që e merituat për shkak të veprave tuaja.

إِصْلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ ۝١٧
إِنَّمَا تُجْرَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝١٨

18. Vërtet, besimtarët e devotshëm do të jenë në xhenete e pranë bekimeve.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعَيْمٍ ۝١٨

19. Të gëzuar për atë që do t'u japë Zoti

فَكَهَيْنَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ ۝١٩ وَوَقَّاهُمْ

⁶ Fjala *Sama* (qiell) përdoret edhe për retë.

⁷ Kjo do të thotë se kur do të shpërndahen dituritë hyjnore, të gjithë njerëzit e mëdhenj do të zhduken para tyre.

i tyre dhe Zoti i tyre do t'i shpëtojë nga ndëshkimi i Zjarrit.

رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٣﴾

20. Dhe Ai do t'u thotë: Hani dhe pini të gëzuar, për shkak të veprave tuaja!

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٠﴾

21. Atë ditë ata do të jenë të mbështetur në kolltukë të renditur dhe Ne do t'u japim për shoqe çupa symëdha e syzeza.⁸

مُتَّكِنِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَاجِهِمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢١﴾

22. Dhe ata që e pranojnë besimin dhe pasardhësit e tyre i pasojnë në besim, Ne do t'i mundësojmë që të bashkohen me pasardhësit e tyre dhe asgjë nuk do t'u pakësojmë nga veprat e tyre. Secili njeri është peng i asaj që ka vepruar .

وَ الَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿٢٢﴾

23. Dhe Ne atyre do t'u dhurojmë pemë të llojlojshme dhe mish, sipas dëshirave të tyre.

وَ أَمَدَدْنَاهُمْ بِفَاكِهَةٍ وَ لَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢٣﴾

24. Aty ata do t'ia zgjasin gotën njëri-tjetrit, dhe aty nuk ka fjalë të kota e as mëkat.

يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَا لَا لَعْوَ فِيهَا وَلَا تَأْتِيْمٌ ﴿٢٤﴾

25. Dhe atyre do t'u shërbejnë shërbëtorë të rinj, gjoja janë si margaritarë të ruajtur.

وَ يُطَوَّفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ ﴿٢٥﴾

26. Dhe duke iu drejtuar njëri-tjetrit do të pyesin.

وَ أَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٦﴾

⁸ Jeta pas vdekjes është vetëm një manifestim i kësaj jete dhe shpërblimi e ndëshkimi i botës vijuese do të jetë vetëm përfytyrim i aksioneve të njeriut. Xheneti e xhehenemi nuk janë botë materiale, por ato janë vetëm mishërime të fakteve shpirtërore të kësaj jete.

27. E do të thonë: Ne edhe më parë kur ishim në mesin e farefiseve tona, i frikësoheshim Allahut.

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ ﴿٢٧﴾

28. Por, Allahu na bëri mirënjohje dhe na shpëtoi prej dënimit të flakëve përvëluese.

فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَّنَا عَذَابَ السُّومِ ﴿٢٨﴾

29. Ne edhe më parë e thërrisnim këtë Zot. Vërtet, Ai është shumë Mirëbërës dhe i Mëshirshëm.

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ ۗ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ
الْحَمِيدُ ﴿٢٩﴾

30. Pra, vazhdo ti (o Profet) t'i këshillosh njerëzit, sepse ti me anë të mëshirës së Zotit tënd nuk je as falltar e as i çmendur.

فَذَكِّرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ
وَلَا مَجْنُونٍ ﴿٣٠﴾

31. A, thonë ata: Ky është një poet dhe ne jemi duke pritur kohën e shkatërrimit të tij!

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ
الْمُنُونِ ﴿٣١﴾

32. Thuaj: Prisni se edhe unë jam duke pritur me ju.

قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٣٢﴾

33. A, mendja e tyre ua mëson këtë apo janë një popull rebel?

أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ
طَاغُونَ ﴿٣٣﴾

34. A thonë ata: Ai (Muhammedi) e trilloi vetë (Kuranin)? Jo, por ata nuk kanë besim (ndaj diktimit hyjnor).

أَمْ يَقُولُونَ نَقُولُهُ ۗ بَلْ لَّا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٤﴾

35. Pra, le të sjellin një ligjërim të tillë, nëse flasin të vërtetën.⁹

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ ۗ إِن كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٥﴾

⁹ Mosbesimtarët ngrinin akuzën se Profeti i Shenjtë e ka përpiluar prej vetes këtë Kuran, andaj ata ftohen që të mundohen dhe të përpiqen të sjellin një libër si Kurani.

36. A, janë të krijuar pa asgjë apo vetë janë krijues të vetes?

أَمْ خَلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ
الْخَالِقُونَ ۝٣٦

37. A, i krijuan qiejt e tokën? Jo, por ata s'kanë besim ndaj Krijuesit (Zotit).

أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ ۚ بَلْ لَا
يُوقِنُونَ ۝٣٧

38. A i zotërojnë thesaret e Zotit tënd, apo janë rojtarë të tyre?

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَبِّكَ أَمْ هُمْ
الْمُصَيِّرُونَ ۝٣٨

39. A kanë ndonjë shkallë me anën e së cilës përgjojnë fjalët (e Allahut)? Pra, përgjuesi i tyre le të sjellë ndonjë argument të prerë (si solli Muhammedi).

أَمْ لَهُمْ سُلَّمٌ يَسْتَمِعُونَ فِيهِ ۚ فَلْيَأْتِ
مُسْتَمِعَهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ ۝٣٩

40. A mos Zoti ka vajzat, kurse ju keni bijtë!

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبُيُوتُ ۝٤٠

41. A mos kërkon ti ndonjë shpërblim prej tyre sa që shtypen ata nën barrën e këtij tagri?

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ
مُقْتَلُونَ ۝٤١

42. A mos zotërojnë dijen e së padukshmes të cilën e shkruajnë?

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ۝٤٢

43. A mos tentojnë të bëjnë ndonjë komplot kundër teje? Mirëpo, le ta dinë ata se ata vetë do të jenë viktima të komplotit të tyre.

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا ۚ فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ
الْمَكِيدُونَ ۝٤٣

44. A mos kanë ndonjë Zot tjetër pos Allahut? Allahu është më i Lartë se ai që ata i shoqërojnë.

أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ۝٤٤

45. Dhe nëse e shohin ndonjë copë (re)

وَإِنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا

që u bie nga qielli, ata thonë: Eshtë një re e dendur!

يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿٤٥﴾

46. Pra, lëri ata derisa do të ballafaqohen me ditën e tyre të premtuar, kur do të shtangen (nga frika).

فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٦﴾

47. Ditën kur dredhia e tyre nuk do t'u sjellë dobi e as nuk do të ndihmohen.

يَوْمَ لَا يُعْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٧﴾

48. Vërtet, ata që janë mizorë do të kenë edhe ndëshkime të tjera. Por, shumica e tyre nuk e kuptojnë.

وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾

49. Pra, duro për hir të urdhërit të Zotit tënd. Vërtet, ti je nën kujdesin Tonë, dhe duhet që kur të qëndrosh (për Namaz), lavdëroje Zotin tënd.¹⁰

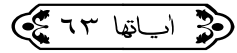
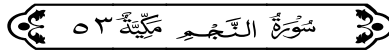
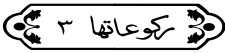
وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٩﴾

50. Edhe natën adhuroje Atë dhe ashtu kur perëndojnë yjet.¹¹

بِغٍ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٥٠﴾

¹⁰ Je nën rojën Tonë

¹¹ Në pjesën e fundit të natës - para agimit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Pasha yllin kur bie posht (e paraqes yllin për dëshmi).¹

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ①

3. Se shoku juaj as nuk e ka humbur rrugën e as nuk u devijua (nga rruga e drejtë).²

مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ ②

4. Dhe Ai nuk flet nga dëshira e tij personale.

وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ ③

5. Ai (Kurani i tij) nuk është tjetër pos diktimit të Zotit.

إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ ④

6. Atë ia mësoi Zoti i fuqive të mëdha.

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑤

7. Fuqitë e të cilit manifestohen panderprerë dhe Ai u vendos mbi Fronin e Vet.

ذُورِ مَرَّةٍ فَاسْتَوَىٰ ⑥

Kjo Sure është zbritur fill pas emigrimit nga Habsha në vitin V të pejgamberllëkut. Bashkë me Bismillahun ka 63 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur parashikimet e Biblës dhe ligjet e Natyrës, kurse në këtë Sure vazhdon e njëjta temë dhe thuhet se H. Muhammediti s.a.v.s. është njeriu më i dashur dhe më i afër te Zoti prej të gjithë njerëzve të universit, dhe ai është udhërrëfyes dhe udhëheqës për tërë njerëzimin deri në Ditën e Kiametit. Në fund të Sures u jepet vërejtja mosbesimtarëve rreth përfundimit të tyre të shëmtuar.

¹ *Naxhm* do të thotë yll, por kur përdoret si emër veçues e nënkupton Plejadën. Sipas disa dijetarëve kjo referon Profetin e Shenjtë. Mirëpo, kjo referon atë paralajmërim të Profetit të Shenjtë: Nëse do të shkojë imani nëpër yllin (Plejadë), një njeri nga familja persiane do ta sjellë prapë në tokë. Këtu është fjala për Masihun e Premtuar, ardhjen e të cilit janë duke e pritur të gjithë.

² Idetë dhe principet e paraqitura prej Profetit të Shenjtë janë të vlefshme dhe nuk i devijojnë njerëzit nga rruga e drejtë.

8. Kur Ai ishte në Horizontin më të lartë.³

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى ۝٨

9. Mandej ai (Muhammedi) iu afrua Allahut, e nga ana tjetër edhe Allahu zbriti poshtë të takohet me të.⁴

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى ۝٩

10. Kështu ata të dy u shndërruan në formën e diametrit të përbashkët të dy harqeve, bile edhe më afër.⁵

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى ۝١٠

11. Atëherë Allahu ia diktoi robit të Vet atë që kishte vendosur t'i diktojë.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ۝١١

12. Zemra⁶ (e Profetit të Shenjtë) nuk gënjeu për atë që pa.

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ۝١٢

13. Pra a grindeni ju rreth asaj që ka parë ai.

أَفْتُمِرُونَ عَلَىٰ مَا يُرَىٰ ۝١٣

³ Profeti i Shenjtë kishte fituar pikën më të lartë të ngritjes shpirtërore. Po ashtu ajeti do të thotë se drita e Islamit do të vendoset mbi vendin më të lartë prej nga ajo do ta ndriçojë tërë botën.

⁴ Fjala *Dalla al-Dalv* do të thotë: ai hodhi kovën në pus; ai e nxori kovën prej pusit. Tadalla do të thotë: ai iu afrua, i dashuri erdhi poshtë (Lane dhe Lissan). Ajeti do të thotë se Profeti i Shenjtë iu afrua Allahut dhe Allahu iu afrua atij. Po ashtu ky ajet tregon qartë se Miraxhi i Profetit të Shenjtë u bë dy herë. Një herë në formë të *Danait*, kurse herën tjetër në formë të Tadallait.

⁵ Ajeti do të thotë se Profeti i Shenjtë vazhdoi ta fitojë ngritjen më të lartë shpirtërore dhe u mundua t'i afrohej Allahut. Proverbi i përdorur në këtë ajet është një kostum i vjetër i arbëve, sipas të cilit dy persona kur lidheshin në mes të tyre me marrëdhënie miqësore, ata i bashkonin harqet e tyre në mënyrë që ata dukeshin një. Kjo do të thotë se Profeti i Shenjtë iu afrua aq shumë Allahut sa që u bënë një. Këtu është fjalë për Miraxhin e Profetit të Shenjtë, kurse në Sure Beni Israel ishte fjala për Isranë e tij.

⁶ Ky ajet evidenton fuqishëm se Miraxhi ishte një ndodhi me karakter shpirtëror e jo fizik. *Zemra e Hazret Muhammedit s.a.v.s. nuk gënjen* tregon qartë se fjala është për një vizion. Përndryshe, Allahu do të thoshte se syri i tij nuk gënjen. Përveç kësaj, edhe bashkëshortja e Muhammedit s.a.v.s. dëshmon se ai ishte duke fjetur kur e pa Miraxhin. Shikoni Sahi Buhari!

14. Kurse ai e kishte parë në një gjendje tjetër.

وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى ۙ ﴿١٤﴾

15. Afër sidratul Muntaha.⁷

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى ۙ ﴿١٥﴾

16. Aty afër është edhe xheneti i përhershëm.

عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَى ۙ ﴿١٦﴾

17. (E pa atë vizion) Kur e mbuloi Sidrën ai që e mbulon në kohë të tilla - manifestimi Hyjnor.

إِذْ يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى ۙ ﴿١٧﴾

18. Shikimi (i Muhammedit) nuk u devijua e as nuk tejkaloi.

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى ۙ ﴿١٨﴾

19. Ai (Muhammedi), vërtet, pa një Shenjë të madhe nga Shenjat më të mëdha të Zotit të vet.

لَقَدْ رَأَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى ۙ ﴿١٩﴾

20. Pra, a i keni parë Latin dhe Uzain,

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ۙ ﴿٢٠﴾

21. Dhe të tretin Manatin - Zota të tjerë.

وَمَنْوَةَ الثَّالِثَةِ الْآخْرَى ۙ ﴿٢١﴾

22. Qysh! A mendoni se bijtë janë tuajtë, dhe të Zotit janë femrat!

أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَى ۙ ﴿٢٢﴾

23. Kjo, me të vërtetë, është një ndarje e padrejtë.

تِلْكَ إِذَا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ ۙ ﴿٢٣﴾

24. Këta (që i adhuroni) janë vetëm disa emra që ju dhe të parët tuaj i emërtuat. Allahu nuk ka zbritur për ta ndonjë autorizim. Por ata (idhujtarët) nuk

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمِيَّتُوهَا أَنْتُمْ
وَأَبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۗ
إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَىٰ

⁷ Sidra është një bimë mjekësore. Kjo do të thotë se Profetit Muhammed i është dhënë ai mësim që nuk kalbet dhe që është ilaç për të gjitha sëmundjet fizike, morale e shpirtërore.

ndjekin tjetër përveç hamendjes dhe epsheve të tyre personale, megjithëqë u erdhi udhëzimi prej Zotit të tyre.

الْأَنْفُسَ ۚ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
الْهُدَىٰ ۝١٤

25. A mund të fitojë njeriu gjithçka që dëshiron ai?

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمْتَلَىٰ ۝١٥

26. Jo, por vetëm Allahut i takon Ahireti (mbarimi i çdo gjëje) dhe nisma (e saj).

بَلَىٰ ۚ فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ۝١٦

27. E, sa engjëj ka në qiej, ndërmjetësimi i të cilëve nuk i sjell dobi askujt, po vetëm atëherë kur Allahu i jep leje atij që do Ai dhe që e dashuron.

وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي
شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ
اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ ۝١٧

28. Ata që nuk e besojnë Ahiretin, i pagëzojnë engjëjt me emra femrash.

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمُؤُونَ
الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَىٰ ۝١٨

29. Ndërsa ata s'kanë dije lidhur me këtë. Ata nuk ndjekin tjetër përveç hamendjes, kurse hamendja nuk sjell dobi kundër së vërtetës.

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ ۗ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ ۚ وَ إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ
شَيْئًا ۝١٩

30. Andej, largohu ti prej atij i cili i shmanget Kuranit dhe që nuk do tjetër, vetëm jetën e kësaj bote!

فَاعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ
يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝٢٠

31. Kjo është kulmi i ditorisë së tyre. Vërtet, Zoti yt e njeh mirë atë që largohet nga rruga e Tij, dhe Ai e njeh mirë edhe atë që është në rrugën e drejtë.

ذَٰلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ ۗ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ ۗ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِمَنِ اهْتَدَىٰ ۝٢١

32. Dhe Allahut i takon gjithçka që

وَاللَّهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ

ekziston në qiej e në toke. Ai i shpërblen ata që bëjnë vepra të këqija (me të keqen) dhe i shpërblen ata që bëjnë vepra të mira (me të mirën) -

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ
الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ ﴿٣٧﴾

33. Dhe që përpiqen të ruhen prej mëkateve të mëdha e prej veprave të turpshme, pos gabimeve të vogla (pas të cilave pendohen).⁸ Vërtet, Zoti yt fal shumë. Ai ju njeh mirë qysh prej asaj kohe kur ju krijoi nga toka dhe kur ishit të fshehur në barqet e nënave tuaja. Pra, mos e konsideroni veten të pastër, Ai e di mirë se kush është më i ruajtur (dhe më i delirë).

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْأَثْمِ وَالْفَوَاحِشِ
إِلَّا اللَّمَمَ ۗ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ ۗ هُوَ
أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ
أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ ۗ فَلَا
تَزْكُوا أَنْفُسَكُمْ ۗ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَىٰ ﴿٣٨﴾

34. A ke menduar rreth atij personi që u zmbraj (prej fesë)-

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّىٰ ﴿٣٩﴾

35. Që dha pak (në rrugën e Allahut) dhe pastaj e ndërpreu?

وَأَعْطَىٰ قَلِيلًا وَأَكْدَىٰ ﴿٤٠﴾

36. A mos zotëron dijen e së padukshmes dhe në bazë të së cilës e sheh vetë përfundimin e tij?

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَىٰ ﴿٤١﴾

37. A nuk u informua rreth asaj që është në librat e Musait.

أَمْ لَمْ يُنَبَّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَىٰ ﴿٤٢﴾

38. Dhe të Ibrahimit besnik?⁹

وَأِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّىٰ ﴿٤٣﴾

39. Se askush nuk do të bartë barrën e tjetrit.

أَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ﴿٤٤﴾

⁸ Fjala është për ato mëkate e gabime që bëhen pa qëllim.

⁹ Ai që plotësoi besnikërisht urdhërat hyjnore.

40. Dhe se njeriut nuk do t'i takojë asgjë tjetër përveç fryteve të përpjekjeve të tij.

وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٤٠﴾

41. Dhe se njeriu do ta shohë rezultatin e përpjekjeve të veta,

وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى ﴿٤١﴾

42. Dhe do të shpërblehet plotësisht,

ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى ﴿٤٢﴾

43. Dhe se Gjykimi final është në dorën e Zotit tënd.¹⁰

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنْتَهَىٰ ﴿٤٣﴾

44. Dhe se Ai (Zoti) i bën njerëzit të qeshin dhe i bën ata të qajnë.

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى ﴿٤٤﴾

45. Dhe se është Ai që jep vdekje dhe jep jetë.

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ﴿٤٥﴾

46. Dhe se është Ai që krijoi çifte - mashkull e femër,

وَأَنَّهُ خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٦﴾

47. Prej një pike sperme që hidhet në mitër,

مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ ﴿٤٧﴾

48. Dhe se Atij i takon të ringjallë herën tjetër,

وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشَأَ الْأُخْرَىٰ ﴿٤٨﴾

49. Dhe se është Ai që e pasuron dhe e varfëron (njeriun).

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْنَىٰ وَأَقْنَىٰ ﴿٤٩﴾

50. Dhe se Ai është Zoti i yllit Shira,¹¹

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ السَّعْرَىٰ ﴿٥٠﴾

51. Dhe se Ai së pari e shkatërroi popullin e Adit,

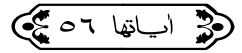
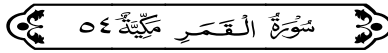
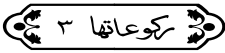
وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ ﴿٥١﴾

¹⁰ Tërë sistemi i shkakut e i efektit përfundon te Zoti.

52. Dhe popullin e Thamudit kështu që
dënimi nuk la gjë, وَتَمُودًا فَمَا أَبْقَى ٥٧
53. Dhe para tyre edhe popullin e Nuhit,
ata ishin mizorë dhe rebelë وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ
أُظْلَمَ وَأَظْغَى ٥٨
54. Dhe i përmbyti qytete të rrënuara të
Lutit, وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى ٥٩
55. Dhe ata i përfshiu ajo që përfshin
(ndëshkimi) فَعَشَهَا مَا عَشَى ٦٠
56. Pra lidhur me cilat e cilat bekime të
Zotit tënd, ti o njeri, do të grindesh? فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَى ٦١
57. Ky (Muhammedi) është një
alarmues si alarmuesit e mëparshëm. هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذِيرِ الْأُولَى ٦٢
58. Çasti i gjykimit u afrua.¹² أَزِفَتِ الْأَزْفَةَ ٦٣
59. Askush, pos Alluhut, s'mund ta
pengojë. لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ٦٤
60. A po çuditeni ju për këtë deklaratë? أَفَمِن هَذَا الْحَدِيثِ تَعَجِبُونَ ٦٥
61. E po qeshni dhe nuk po qani? وَتَصْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ٦٦
62. Dhe rrini të shkujdesur! وَأَنْتُمْ سِمْدُونَ ٦٧
63. Pra, i bëni sexhde Allahut dhe
adhurojeni Atë. فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَعِبُدُوا ٦٨

¹¹ Arabët e adhuronin yllin-Sirius, sepse e konsideronin si burimin më të madh të mirësisë e të fatkeqësisë së tyre.

¹² *Azifa* do të thotë: Çasti i Gjykimit, Kiameti, ndodhi e rëndë dhe vdekje (Lane)

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Momenti (i katastrofës së Arabisë) është afruar dhe hëna u ça (në dysh).¹

اِقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَأُنشِقَ الْقَمَرُ ①

3. Po ata kur shohin ndonjë shenjë, zbrapsen dhe thonë: Kjo është një magji e rrjedhshme.

وَأِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ ②

4. Dhe ata përgënjeshtroan vërtetësinë dhe ndoqën dëshirat e veta (dhe u ngutën). Mirëpo çdo çështje ka një kohë të caktuar.

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ ③

5. Dhe atyre u erdhën aso lajmesh (të popujve të mëparshëm) ku ka shumë vërejtje,

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ④

6. Po ashtu edhe mësimet urtësie impulsive, mirëpo vërejtjet nuk u sollën kurrfarë dobie.

حِكْمَةٌ بِالْغَاةِ فَمَا تُغْنِ التَّذَرُّرُ ⑤

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 56 ajete. Në këtë Sure alarmohen mosbesimtarët se koha e gjykimit është afruar. Në shtatë Sure të mëparshme përmenden dogmat fundamentale të Islamit: Tohidi (Allahu është Një), ekzistenca e Zotit, ringjallja pas vdekjes, dhe është vërtetuar zbritja e Vahit, sipas ligjeve të Natyrës, të instinktit njerëzor dhe duke i përmendur jetëshkrimet e profetëve të mëparshëm.

¹ Sipas arabëve hëna ishte simbol i pushtetit. Edhe jehuditë kanë pasur këtë besim. Thuhet se Hazrat Sefia që ishte bija e një sundimtari jehud e më vonë u bë grua e Profetit të Shenjtë, pa në ëndërr se hëna ra në prehrin e saj. Nëna e saj duke e interpretuar këtë ëndërr, i tha se ti do të martohesh me mbretin e kohës. Pra, fjalët *është çarë hëna* tregojnë se momenti i shkatërrimit të Arabisë u afrua dhe u rrënu pushteti i Arabisë. Mund ta pranojmë faktin që të ketë shfaqur një mrekulli të tillë që hëna u nda më dysh, dhe shumë njerëz e panë këtë mrekulli.

7. Pra, largohu prej tyre dhe prit për ditën kur thirrësi do t'i thërrasë për një gjë të papëlqyeshme (te ndëshkimi).

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ
تُكْرِهٖ ۝٧

8. Kur sytë e tyre do të jenë të përlulur dhe ata do të dalin prej varreve si karkaleca të shpërndarë,

خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ
كَآلِهِمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرَةٌ ۝٨

9. Duke vrapiuar drejt thirrësit, dhe mosbesimtarët do të thonë: Kjo është një ditë e rëndë.

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ ۖ يَقُولُ الْكٰفِرُونَ هٰذَا
يَوْمٌ عَسِرٌ ۝٩

10. Po edhe më parë populli i Nuhit e përgënjeshtroi vërtetësinë dhe robin Tonë (Nuhin) dhe tha: Ky është një njeri i çmendur dhe i mallkuar (prej idhujve tanë).

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا
وَقَالُوا مَجْنُونٌ ۖ وَازْدُجِرَ ۝١٠

11. Pra, ai e luti Zotin e vet: Unë jam i mundur, prandaj më ndihmo!

فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرَ ۝١١

12. Atëherë, Ne me anë të një shiu të vrullshëm i hapëm dyert e qiellit

فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِرٍ ۝١٢

13. Dhe e zbërthyem tokën me burime uji, pra dy ujëra - uji i shiut dhe ai i tokës- u bashkuan për një qëllim të caktuar.

وَ فَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ
عَلَىٰ أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ ۝١٣

14. Dhe Ne e bartëm Nuhin në Arkën e ndërtuar prej dërrasash dhe gozhdat.

وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ الْأَوْجِ ۖ وَدَسَّرْنَاهُ ۝١٤

15. Që lundronte nën mbikëqyrjen Tonë. Ky ishte shpërblim i atij i cili u përgënjeshtroi.

تَجَرَّىٰ بِأَعْيُنِنَا ۖ جَزَاءً لِّمَن كَانَ كُفِرَ ۝١٥

16. Dhe këtë ngjarje Ne e lamë si një Shenjë për gjenerata vijuese, mirëpo a ka njeri që e pranon këshillën?

وَلَقَدْ تَرَكْنَهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مَّذْكِرٍ ﴿١٦﴾

17. Vëreni! Sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im dhe sa i vërtetë ishte kërcënimi Im !

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿١٧﴾

18. Pa dyshim, për hir të këshillës, Ne e kemi bërë Kuranin të lehtë. Pra, a ka njeri që e pranon këshillën?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذْكِرٍ ﴿١٨﴾

19. Po edhe populli i Adit e përgënjeshtroi vërtetësinë. Pra, vëreni, sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im dhe sa i vërtetë ishte kërcënimi Im?

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿١٩﴾

20. Ne dërguam kundër tyre një erë të tërbuar në një ditë të kobshme.

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ ﴿٢٠﴾

21. I shkulte njerëzit sikur të ishin trungje hurmash të shkultura.

تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ ﴿٢١﴾

22. Vëreni! Sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im dhe sa i vërtetë ishte kërcënimi Im?

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٢٢﴾

23. Pa dyshim, për hir të këshillës, Ne e kemi bërë Kuranin të lehtë. Pra, a ka njeri që e pranon këshillën?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذْكِرٍ ﴿٢٣﴾

24. Edhe populli i Thamudit i përgënjeshtroi alarmuesit.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٤﴾

25. Ata thanë : Qysh, a mund të ndjekim

فَقَالُوا أَبَشَرًا مِّمَّا وَاحِدًا تَتَّبِعُهُ إِنَّا إِدَا

34. Po ashtu edhe populli i Lutit i përgënjeshtroi alarmuesit (Profetë).

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ بِالَّذِينَ ﴿٢٤﴾

35. Ne atyre u lëshuam një erë që solli gurë mbi ta dhe i shkatërroi të gjithë ata, pos familjes së Lutit, të cilën Ne e shpëtuan në kohën e agimit.

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ ۗ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ ﴿٢٥﴾

36. Kjo ishte një mirësi nga ana Jonë. Kështu Ne e shpërblejmë atë që falenderon.

تُعَمَّةً ۖ مِن عِنْدِنَا ۗ كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ ﴿٢٦﴾

37. Pa dyshim, Luti i pat alarmuar ata rreth dënimit Tonë, mirëpo ata fjaloseshin me alarmuesit Tanë.

وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالَّذِينَ ﴿٢٧﴾

38. Dhe ata tentuan ta nxisin atë kundër mysafirëve të tij. Pra, Ne ua verbuam sytë atyre dhe u thamë: Shijojeni ndëshkimin Tim dhe alarmimin Tim!

وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَن صَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٢٨﴾

39. E herët në mëngjes u erdhi ndëshkimi i qëndrueshëm.

وَلَقَدْ صَبَّحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقِرٌّ ﴿٢٩﴾

40. Pra, shijojeni ndëshkimin Tim dhe alarmimin Tim!

فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرِي ﴿٣٠﴾

41. Pa dyshim, për hir të këshillës, Ne e kemi bërë Kuranin të lehtë. Pra, a ka njeri që e pranon këshillën?

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ ﴿٣١﴾

42. Po edhe te populli i Faraonit patën ardhur alarmuesit.

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ ﴿٣٢﴾

43. Mirëpo, ata i përgënjeshtruan të

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَحَدْنَاهُمْ أَحَدًا عَزِيزٍ

gjitha Shenjat Tona, prandaj Ne i zëmë
ata me një ndëshkim, si zë një
ngadhënjyes dhe një fuqplotë.

مُقْتَدِرٌ ﴿١٧﴾

44. A, mosbesimtarët e kohës suaj janë
më të vlefshëm se të parët tuaj, ose për
lirimin tuaj a keni ndonjë garanci në
skriptat e mëparshëm?²

أَكْفَارُكُمْ حَيْرٌ مِّنْ أَوْلَادِكُمْ أَمْ لَكُمْ
بَرَآءَةٌ فِي الرَّبِّرِيِّ ﴿١٨﴾

45. A, mos thonë: Ne jemi një rrëmet
hakmarrës.

أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّتْتَصِرُونَ ﴿١٩﴾

46. Por ky rrëmet do të pësojë disfatë
dhe do të kthehet mbrapa.³

سَيَهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الذُّبُرَ ﴿٢٠﴾

47. Por u është premtuar Ora (e
Revolucionit) dhe ajo Orë (Çast) do të
jetë edhe më e rëndë dhe më e hidhur.

بَلِ السَّاعَةِ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةِ أَذَى
وَأَمْرٌ ﴿٢١﴾

48. Vërtet, fajtorët do të jenë në
shkatërrim dhe në gjendje çmendurie.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَ سَعْرٍ ﴿٢٢﴾

49. Ditën kur do të tërhiqen zvarrë në
zjarr bashkë me paritë e tyre dhe do t'u
thuhet: Shijojeni ndëshkimin e
xhehenemit!⁴

يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ
ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ ﴿٢٣﴾

50. Vërtet, Ne e krijuam çdo gjë sipas
një mase të caktuar.

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٢٤﴾

² Ajeti u tërheq vërejtje paganëve kurejshë, duke ua përmendur përfundimin e tmerrshëm të popujve të Nuhit, të Hudit, të Lutit etj. Dhe kjo vërejtje vlen deri në ditën e fundit të botës.

³ Profecia e luftës së Ahzabit, që është një shenjë madhështore për vërtetësinë e Islamit.

⁴ Disfata e mosbesimtarëve në Ditën e Badrit që një fatkeqësi e madhe për kurejshët

51. Dhe urdhëri ynë plotësohet sa çel e mbyll sytë.

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥١﴾

52. Pa dyshim, Ne i shkatërroam më parë edhe ata popuj që kanë pasur të njëjtat sjellje siç kenë ju, pra, a ka njeri që e pranon këshillën?

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٥٢﴾

53. Dhe çdo vepër që e bëjnë, shënohet në libra (dosje).⁵

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٣﴾

54. Dhe çdo vepër, qoftë e vogël ose e madhe, është shënuar.

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَنْزَرٌ ﴿٥٤﴾

55. Vërtet, bamirësit do të jenë në mes të kopshteve e të bekimeve.⁶

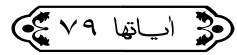
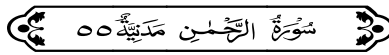
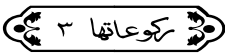
إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٥﴾

56. Në një vend të amshueshëm e të ndershëm pranë Mbretit të Plotfuqishëm (Allahu).

فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٥٦﴾

⁵ Vepra më e vogël e njeriut, qoftë e mirë ose e keqe, sjell rezultatin sipas ligjit të natyrës.

⁶ Fjala *nahar*, pos kuptimit të parë lumë a rrëke, ka edhe kuptimin e dritës (Akreb).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim! بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①
2. Ai është Zoti i Mëshirshëm, الرَّحْمَنُ ②
3. I cili ia mësoi Kuranin. عَلَّمَ الْقُرْآنَ ③
4. Ai e krijoi njeriun,¹ خَلَقَ الْإِنْسَانَ ④
5. Dhe ia mësoi të folurit. عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ⑤
6. Dielli dhe hëna po udhëtojnë sipas një llogarie të caktuar. الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ⑥
7. Edhe bimët (fidane) dhe lisat i përulen Allahut.² وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ ⑦
8. Ai e ngriti qiellin dhe rregulloi kriterin e të maturit.³ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ⑧

Kjo Sure është zbritur në fazën e parë të Mekës. Bashkë me Bismillahun ka 79 ajete. Po ashtu edhe në këtë Sure, si në Sure të mëparshme, përmendet ekzistenca e Zotit, atributet e Tij, ringjallja pas vdekjes, Vahi, Ilham dhe nevoja e zbritjes së Kuranit. Veçanërisht përmendet atributi i Tij Rahmaniet që është bërë shkak për krijimin e universit. Allahu siç i ka krijuar mjete të ndryshme për jetën materiale të njeriut, ashtu i ka krijuar bekime të Vahit dhe të Ilhamit dhe krijoj një vazhdimësi të profetëve dhe të të dërguarëve. Ata që do t'i çmojnë dhe do t'i vlerësojnë bekimet e Zotit të Mëshirshëm, do të kenë shpërblime të mëdha të Xhenetit në këtë botë dhe në botën e Ahiretit, kurse ata që do t'i mohojnë dhe do t'i nënçmojnë, do të privohen nga të mirat e kësaj bote dhe të Ahiretit.

¹ Fjala njeri, pos kuptimit të saj të përgjithshëm, nënkupton njeriun perfekt, Profetin e Shenjtë, i cili është i pajisur me të gjitha virtytet e larta.

² Ajeti lexohet bashkë me ajetin e kaluar dhe tregon se planetet e mëdha qiellore dhe bimë të imëta tokësore po funksionojnë sipas ligjit natyror dhe e kryejnë detyrën e tyre.

³ Allahu ka paraqitur disa ligje që e rregullojnë tërë universin.

9. Që te mos kaloni kufirin në të maturit.⁴

أَلَّا تَطَّعُوا فِي الْمِيزَانِ ①

10. Pra, peshoni me drejtësi dhe mos lini mangut në peshojë.

وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ②

11. Ai e krijoi tokën në dobi të të gjithë krijesave.

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنَامِ ③

12. Në të ka pemë të llojllojshme dhe hurma të mbështjella.

فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ④

13. Edhe drithi me kashtën e tij dhe lule aromatike (livandë).

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ⑤

14. Pra, tregoni (o ju njerëz e xhinë) cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni ju.⁵

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكْفُرُوا بِالَّذِينَ آمَنُوا مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ أَتَمَّ التَّذَلُّمَاتِ ⑥

15. Ai (Zoti) e krijoi njeriun nga balta kumbonjëse, si enë balte e pjekur.⁶

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ⑦

16. Dhe Ai i krijoi xhinët⁷ nga flaka e zjarrit.

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّن نَّارٍ ⑧

⁴ Njeriu këshillohet që ta mbajë drejtësinë e barazinë ndërmjet njerëzve dhe ai duhet t'i japë secilit të drejtat e tij.

⁵ Fjala është për njerëzit e për xhinët, ose për besimtarët e mosbesimtarët, apo për liderët e për ndjekësit e tyre, apo për pasanikët e për të varfërit, apo për njerëzit e racës së bardhë e për ata të racës së zezë.

⁶ Pasi u përmend krijimi i planeteve qiellore dhe i tokës, ajeti flet rreth krijimit të njeriut. Sipas Kuranit njeriu është krijuar prej *salsal*-it (baltë kumbonjëse). Kjo tregon se njeriu ka aftësinë e të folurit ashtu si kumbon ena e krijuar nga balta. Ajeti do të thotë se njeriu është ajo qenie e vetme që ka aftësi ta pranojë thirrjen Hyjnore.

⁷ Fjala *xhin* përdoret për dy grupe: Buzhva dhe proletariat; kapitalistët dhe socialistët. Këtu

17. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni ju?

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُذِّبُوا ۖ

18. Ai është Zoti i dy lindjeve dhe Zoti i dy perëndimeve.⁸

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ۗ

19. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni ju?

فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُذِّبُوا ۖ

20. Ai do t'i bashkojë dy dete,⁹ kështu që një ditë do të bashkohen.

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ۚ

21. Ndërmjet tyre tani për tani është një pengesë për shkak të së cilës ato s'mund të bashkohen.

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَا يَبْغِيَانِ ۚ

është fjala për liderët e këtyre grupeve. Xhin dhe Ins tregojnë dy ndarje të njerëzve. Ata dëshirojnë t'i kalojnë kufijtë e qiejve. Allahu xh.sh. thotë se një dëshirë e tillë nuk është e realizueshme. Zjarri do t'ju djegë dhe nuk do të jeni në gjendje t'i kaloni kufijtë e qiejve. Allahu nuk tha se nuk mund t'i tejkaloji kufijtë e tokës, sepse kufijtë e tokës janë të kufishëm. Nëse njeriu do të arrijë në qiellin e parë, atij i duhen 20 miliarda vjet me shpejtësi të rrymës elektrike. Mirëpo, gjatë kësaj kohe edhe gjithësia do të zgjerohet, sepse Allahu xh.sh. thotë se Ne jemi duke e zgjeruar universin. Pra, një gjë e tillë nuk është e mundur.

⁸ Kjo tregon se bota është e rrumbullakët, andaj ka dy lindje e dy perëndime-Lindja e afërt dhe ajo e Largët dhe Evropa e Amerika. Ajeti do të thotë se drita e Kuranit do ndriçojë së pari Lindjen e mandej Perëndimin.

⁹ Dy dete referojnë Detin e Kuq dhe Detin e Bardhë, ose Atlantikun dhe Pasefikun. Ajeti e mban me vete një profeci që u plotësua me ndërtimin e kanalit Suez dhe Panama-i pari lidh dy detet e para, ndërsa i dyti dy detet e fundit. Në këtë ajet ka pasur dy profeci të mëdha që u plotësuan në kohën tonë. Dy Oqeane që janë ndarë njëri me tjetrin, por një ditë do të bashkohen. Me anë të Kanalit Panama janë bashkuar dy Oqeane, Atlantiku dhe Oqeani Paqesor. Po ashtu janë bashkuar Deti i Kuq me Detin Mesdhe, me anë të Kanalit Suez. Shiko, si Profeti Hazret Muhammedi s.a.v. bëri një profeci që u plotësua në këtë kohë. E tërë kjo Sure Al-Rahman është një argument i fuqishëm i ekzistencës së Zotit, i vërtetimit të Islamit e të H. Muhammedit s.a.v.

Çudi, një det është i ëmbël, kurse një është i idhët e i kripur, por peshku i këtij deti është i ëmbël si është peshku i liqenit. Kjo është fuqia e Zotit. Sa Krijues i mrekullueshëm është Ai!

22. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

﴿فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَذِبًا﴾

23. Prej atyre të dy deteve nxirren margaritarë dhe merxhanë.

﴿يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ﴾

24. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

﴿فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَذِبًا﴾

25 Dhe Atij i takojnë barkat e anijet e mëdha që lundrojnë si malet.¹⁰

﴿وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ﴾

26. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

﴿فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَذِبًا﴾

27. Çdo gjë që ekziston në tokë, është e zhdukshme (e vdekshme).

﴿كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ﴾

28. E do të mbetet përgjithmonë vetëm Zoti yt që është i Madhëruar dhe i Nderuar.

﴿وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ﴾

29. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

﴿فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَذِبًا﴾

30. Çdo gjë që ekziston në qiej e në tokë e lut Atë. Ai çdo ditë paraqitet në një formë të re.¹¹

﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

31. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

﴿فَيَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَذِبًا﴾

¹⁰ Ajeti flet rreth progresit dhe përparimit të popujve të Perëndimit.

¹¹ Kjo do të thotë se atributet e Zoti janë të pakufishme e të pandryshueshme. Ai nuk pëson ndryshime, por atributet e Tij marrin forma të ndryshme, sipas veprave të njeriut.

32. Ne së shpejti do të angazhohemi për ju (do t'ju drejtohem), o ju dy superfuqi!¹²

سَنَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَ الثَّقَلَيْنِ ﴿٣٢﴾

33. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٣٣﴾

34. O turmë e xhinëve¹³ dhe e njerëzve, nëse keni mundësi të dilni përtej kufijve të qiejve e të tokës,¹⁴ dilni pra, po, mbani mend, ju s'mund të dilni veçse me argument.¹⁵

يَمَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا ۗ لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَنِ ﴿٣٤﴾

35. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

36. Do të derdhen mbi ju flakët zjarri¹⁶ dhe një lloj tymi, dhe ju nuk do të keni mundësi të mbroheni.¹⁷

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ ۖ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرْنَ ﴿٣٦﴾

37. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾

38. Dhe kur do të çahet qielli dhe do të bëhet i kuq si lëkura e kuqe.¹⁸

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ ﴿٣٨﴾

¹² Amerikë dhe Bashkimi Sovjetik.

¹³ Nga Xhinë e Insë kuptohen pasanikët e të varfërit ose kapitalistët e proletariatët.

¹⁴ Ata s'mund të arrijnë në qiell, por vetëm deri te ndonjë planet që shihet nga toka.

¹⁵ Kjo do të thotë se ata s'kanë mundësi e as fuqi ta kundërshtojnë mësimin qiellor dhe ta zhdukin atë.

¹⁶ Fjala është për rreze kozmike.

¹⁷ Bomba atomike etj.

¹⁸ Fjala është për luftën nukleare.

39. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكَمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٣٩﴾

40. Atë ditë nuk do të pyetet rreth mëkateve të tij as njeriu e as xhini.¹⁹

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٤٠﴾

41. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكَمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤١﴾

42. Fajtorët do të njihen me anë të tipareve të fytyrave të tyre, andaj me rrëmbim do të kapen nga balluket dhe nga këmbët e tyre.

يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْذَ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ ﴿٤٢﴾

43. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكَمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٣﴾

44. Dhe atyre do t'u thuhet: Ky është xhehenemi, të cilin e mohonin fajtorët.

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٤٤﴾

45. Ata (kur do të hyjnë në të) do të sillen vërdallë në mes të tij dhe të ujit të valuar.²⁰

يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ إِنِ ﴿٤٥﴾

46. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكَمَا تُكَذِّبِينَ ﴿٤٦﴾

47. Dhe për atë, i cili frikësohet nga madhështia e Zotit të vet, ka dy xhenete (në këtë botë e në Ahiret).²¹

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَيْنِ ﴿٤٧﴾

¹⁹ Ajo do të jetë dita e ndëshkimit e jo e gjykimit.

²⁰ Fuqitë e mëdha do të rrethohen me probleme e me fatkeqësi.

²¹ Dy kopshte nënkuptojnë: a) paqen e qetësinë mendore e shpirtërore dhe b) qetësinë e paqen e mjedisit.

48. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكُمَْا تُكَدِّبِينَ ﴿٤٨﴾

49. Ato xhenete do të jenë me degë shumë të dendura.

ذَوَاتَا أَفْئَانٍ ﴿٤٩﴾

50. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكُمَْا تُكَدِّبِينَ ﴿٥٠﴾

51. Në të dyja do të rrjedhin dy burime.²²

فِيهِمَا عَيْنَيْنِ تَجْرَيْنِ ﴿٥١﴾

52. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكُمَْا تُكَدِّبِينَ ﴿٥٢﴾

53. Në to do të jenë çifte prej të gjitha llojeve të pemëve.²³

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَأِكِهَةٍ زَوْجِنِ ﴿٥٣﴾

54. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكُمَْا تُكَدِّبِينَ ﴿٥٤﴾

55. Banorët e atyre xheneteve do të jenë të mbështetur në kolltukë që kanë mbulesa prej mëndafshit. Dhe pemët e pjekura të atyre dy xheneteve do të jenë të kapshme.

مُتَّكِبِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَّأْنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ ۗ
وَجَنَا الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ﴿٥٥﴾

56. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فَيَايَ الْآءِ رَبِّكُمَْا تُكَدِّبِينَ ﴿٥٦﴾

57. Aty ka virgjëresha²⁴ të pastra me

فِيهِنَّ قُصِرَاتُ الصَّرَفِ ۗ لَمْ يَظْمِئْنَ

²² Dy burime nënkuptojnë a) Hakul Ibad- të drejtat e njerëzve, dhe b) Hakul Allah- të drejtat e Zotit.

²³ Janë frute shpirtërore.

²⁴ Mund të jenë gratë e kësaj bote, të cilave do t'u jepet më shumë bukuri.

shikime të përlura. Ato nuk i ka prekur askush, as prej njerëzve e as prej xhinëve.

إِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ۝

58. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

59. Ato janë sikurse rubina dhe xhevahiri.

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ ۝

60. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

61. A mund të jetë shpërblimi i së mirës diçka tjetër pos së mirës?

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ۝

62. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

63. Dhe pos këtyre do të jenë edhe dy xhenete.

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَيْنِ ۝

64. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

65. Me ngjyrë të gjelber të mbyllët.

مُدَّهَا مَّتْنٍ ۝

66. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

67. Aty do të jenë dy burime që rrjedhin furishëm.

فِيَهُمَا عَيْنَيْنِ تَصَّاحَتَيْنِ ۝

68. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمَْا تَكْذِبِينَ ۝

69. Aty në të dyja ka pemë edhe hurma e shegë.

فِيهِمَا فَاكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ ﴿٦٩﴾

70. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٧٠﴾

71. Aty do të jenë virgjëresha të ndershme e të bukura.

فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حِسَانٌ ﴿٧١﴾

72. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٧٢﴾

73. Gra me sy të bukura e të zeza të vendosura në çadra.

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ ﴿٧٣﴾

74. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٧٤﴾

75. Ato nuk i ka prekur më parë askush as prej njerëzve e as prej xhinëve.

لَمْ يَطْمِئْتُهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ ﴿٧٥﴾

76. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٧٦﴾

77. Aty do të rrinë (banorët e xhenetit) të mbështetur në kolltukë të shtruar, mbi qilime të gjelberta e të bukura.

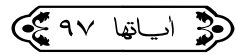
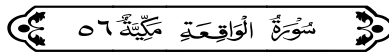
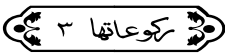
مُتَّكِنِينَ عَلَى رَفْرَفٍ خُضْرٍ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٍ ﴿٧٧﴾

78. Pra, tregoni se cilën e cilën prej të mirave të Zotit tuaj do ta mohoni?

فِيَايِ الْآءِ رَبِّكُمْ تَكْذِبِينَ ﴿٧٨﴾

79. I bekuar është emri i Zotit tënd- Zoti i Madhëruar dhe i Ndershëm.

تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٧٩﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Kur do të vijë çasti i pashmangshëm (Kiameti)!¹

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ١

3. Nuk ka kush që do të mund ta përgënjeshtrojë atë.

لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ ٢

4. Ai do t'i ulë disa (do t'i poshtërojë), kurse disa do t'i lartësojë.²

خَافِضَةٌ رَّافِعَةٌ ٣

5. Kur toka do të tundet me dridhje të forta.

إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ٤

6. E malet do të bëhen copë-copë.

وَوَبَّتِ الْجِبَالُ بَسًا ٥

7. Do të bëhen si grimcat e pluhurit të shpërndara në ajër,

فَكَانَتْ هَبَاءً مُتَّبِنًا ٦

8. Dhe ju do të jeni të ndarë në tri grupe-

وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ٧

Kjo Sure është zbritur në fazën e parë të Mekkës. Bashkë me Bismillahun ka 97 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur tri grupe njerëzish: Të afërmit e Zotit, besimtarët dhe mosbesimtarët. Në këtë Sure përmenden hollësisht këto tri grupe. Përveç kësaj, duke e shpjeguar temën e ringjalljes pas vdekjes dhe zbritjen e Vahit, hudhet poshtë idhujtaria. Në këtë Sure dhe në gjashtë Sure të mëparshme janë përmendur disa parashikime rreth ardhmërisë së Islamit, të cilat u plotësuan më vonë.

¹ Kiameti, zhdukja e idhujtarisë nga Arabia dhe Rilindja fetare.

² Fjala është për një revolucion të madh që do të bëhet në jetën e njerëzve. Jobsimtarët do të mposhten dhe besimtarët do të ngadhënjë.

9. E ata të djathtit - dhe çfarë di ti se kush janë ata? فَاصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۚ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۙ
10. Dhe ata të majtit - dhe çfarë di ti se kush janë ata? وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۚ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۙ
11. Dhe një grup bamirësish që do të rrinë përpara të gjithëve. وَالسَّيِّئُونَ السُّيُوءُونَ ۙ
12. Ata do të jenë afër Zotit. أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ۙ
13. Do të jenë në xhenetet e bekimit. فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ۙ
14. Një grup i madh (shumë) prej besimtarëve të parë, ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ۙ
15. Ndërsa një grup i vogël (pak) prej të mëvonshëmve. وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ۙ
16. Do të vendosen në kanapet e qëndisura me ar, عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ۙ
17. Të mbështetur në to e të ulur përballë njëri-tjetrit. مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ ۙ
18. Atyre do t'u shërbejnë djelmosha të dëlirë, يُطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ۙ
19. Me kupa qelqi, me shtëmba dhe me gota të mbushura prej burimeve të rrjedhshme. بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِّنْ مَّعِينٍ ۙ
20. Duke i pirë ato (kupa) ata as nuk do të dehen e as nuk do të flasin kot. لَا يَصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنزِفُونَ ۙ

21. Dhe u jepen pemë sipas dëshirës së tyre. وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿١١﴾
22. Edhe mish të atyre shpezëve, të cilat i duan ata. وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿١٢﴾
23. Dhe aty do të jenë virgjëresha symëdha وَحُورٍ عِينٍ ﴿١٣﴾
24. Si margjitarë shumë mirë të ruajtur e të fshehur. كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿١٤﴾
25. Do t'u jepen (banorëve të xhenetit), si shpërblim i veprave të tyre. جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾
26. Aty nuk do të dëgjojnë fjalë të kota e as fjalë mëkati. لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهَا لَٰ
27. Pos përshëndetjes - selam pas selami. إِلَّا قِيلًا سَلَامًا ﴿١٦﴾
28. E përsa u përket atyre të djathtëve - çfarë di ti për ata të djathtëit? وَأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿١٧﴾ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿١٨﴾
29. Ata do të jenë nën hijen e pemëve sidra (pa gjemba)- فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿١٩﴾
30. Në kopshte të bananeve palë-palë. وَوَظِلِّجٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٠﴾
31. Dhe nën hijen e zgjatur- وَوَظِلِّ مَّمْدُودٍ ﴿٢١﴾
32. Pranë ujit të rrjedhshëm. وَوَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٢٢﴾
33. Dhe në mes të pemëve të shumta, وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٢٣﴾

34. Që as nuk sosen e as nuk do të jenë të ndaluara.

لَا مَمْنُوعَةَ وَلَا مَمْنُوعَةً ۝

35. Mbi kolltukët e shtruar lart. (Ata do të kenë bashkëshorte fisnike).

وَأُفْرُشٍ مَّرْمُوعَةٍ ۝

36. Vërtet, Ne i krijuam ato në një krijesë të bukur

إِنَّا أَنشَأْنَهُنَّ إِنشَاءً ۝

37. Dhe i kemi bërë virgjëresha të pashoqe,

فَجَعَلْنَهُنَّ أَبْكَارًا ۝

38. Shumë të dashura e të një moshe (për burrat e vet)

عُرَبًا أْتْرَابًا ۝

39. (Të krijuara) Për ata të djathtit.

لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝

40. Njerëz të tillë do të jenë shumë nga besimtarët e parë

ثُلَّةٌ مِنَ الْأَوَّلِينَ ۝

41. Po ashtu shumë ndër të mëvonshmit.

وَأُثُلَّةٌ مِنَ الْآخِرِينَ ۝

42. E ata të majtit - çfarë di ti se kush janë ata?

وَأَصْحَابِ الشِّمَالِ ۝ مَا أَصْحَابُ الشِّمَالِ ۝

43. Ata do të vendosen në mes të erërave përcëllonjëse dhe të ujit të përvëluar.

فِي سَمُورٍ وَحَمِيمٍ ۝

44. Dhe nën hijen e tymit.

وَأُظِلُّوا مِنْ يَحْمُورٍ ۝

45. (Ajo hije) As nuk do të jetë e ftohtë e as e këndshme.

لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ۝

46. Ata para kësaj jetonin në komoditet
(në këtë botë)

إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٦﴾

47. Dhe insistonin të bënin mëkate të
mëdha.

وَكَانُوا يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٧﴾

48. Dhe thoshin: Qysh, pasi të vdesim
dhe të bëhemi pluhur dhe eshtra të
kalbura, a do të ringjallemi?³

وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَإِعْظَامًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe etërit tanë të hershëm?

أَوِ آبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٩﴾

50. Thuaj: Po, edhe të parët dhe ata të
mëvonshmit.

قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٥٠﴾

51. Pa tjetër do të tubohen të gjithë në
një ditë të caktuar.

لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥١﴾

52. Pastaj, ju, O të humbur dhe
përgënjeshtresit e vërtetësisë,

ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكْذِبُونَ ﴿٥٢﴾

53. Do të ushqeheni nga pema e
zekumit (kaktusit).

لَا كُفُونَ مِنْ شَجَرٍ مِنْ زَقُّومٍ ﴿٥٣﴾

54. Keni për t'i mbushur me të barqet
tuaja.

فَمَا لُؤُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٤﴾

55. E pas do të pini ujë të valuar,

فَشَرِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٥﴾

56. Si pinë devet shumë të etshme.

فَشَرِبُونَ شُرْبَ الْهَيْمِ ﴿٥٦﴾

57. Kjo do të jetë gostia e tyre në Ditën
e Gjykimit.

هَذَا نُزُلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٧﴾

³ Mohimi i kiametit dhe i Ditës së gjykimit është rrënja e të gjitha mëkateve dhe e krimeve në botë.

58. Ne ju kemi krijuar juve, përse, pra, nuk e pranoni të vërtetën (se ka ringjallje)?

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٨﴾

59. Tregoni realitetin e asaj sperme që e derdhni në mitrën e gruas?

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٩﴾

60. A ju e krijoni atë, apo jemi Ne që e krijojmë?

ءَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ ﴿٦٠﴾

61. Ne e kemi vendosur rrjedhën e vdekjes në mesin tuaj dhe Ne nuk mund të pengohemi.

نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦١﴾

62. Duke e shndërruar trajtën tuaj të pranishme dhe do t'ju ngremë në atë formë që nuk e dini ju.⁴

عَلَىٰ أَنْ تُبَدِّلَ أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾

63. Dhe ju, me siguri, e keni kuptuar krijimin e parë, përse, pra, nuk e pranoni këshillën?

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٣﴾

64. A, nuk e shihni atë që e mbillni ju?

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٤﴾

65. A, jeni ju që e mbini, apo jemi Ne që e mbijmë?

ءَأَنْتُمْ تَرْزَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الرَّزَّاعُونَ ﴿٦٥﴾

66. Po të dëshironim Ne, do ta kishim bërë sanë të djegur e mandej do të flisnit se-

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلْتُمْ تَمَكَّهُوْنَ ﴿٦٦﴾

67. Ne, me të vërtetë, u falimentuam.

إِنَّا لَمُعْرِمُونَ ﴿٦٧﴾

⁴ Kjo do të thotë se njeriut pas vdekjes do t'i jepet një trup tjetër, dhe se jeta e tij nuk merr fund me vdekjen e tij, por ajo vazhdon edhe pas vdekjes.

68. Jo, por ne u privuam tërësisht nga fryti i përpjekjeve tona.

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿١٨﴾

69. A keni menduar rreth ujit që pini ju.

أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿١٩﴾

70. A ju e keni lëshuar atë prej reve, apo jemi Ne që e lëshojmë?

ءَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٢٠﴾

71. Po të dëshironim Ne, do ta kishim bërë të hidhur, përse, pra, nuk falenderoni?

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٢١﴾

72. Tregoni rreth zjarrit që e ndizni ju!⁵

أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٢٢﴾

73. A ju e krijoni drurin (flakën) e tij, ose jemi Ne që e krijojmë?

ءَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٢٣﴾

74. Ne e kemi bërë atë një mjet këshille dhe dobi për udhëtarët.

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَ مَتَاعًا لِلْمُقْوِينَ ﴿٢٤﴾

75. Pra, glorifikojë emrin e Zotit tënd të Madhërishtëm.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٢٥﴾

76. Pra, unë me të vërtetë e paraqes për dëshmi thyerjen e yjeve,⁶

فَلَا أَقْسِمُ بِمَوْقِعِ النُّجُومِ ﴿٢٦﴾

77. Dhe, pa dyshim kjo është një dëshmi e madhe, nëse e kuptoni ju.

وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَّو تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٢٧﴾

⁵ Zjarri luan një rol mjaft të rëndësishëm në jetën e njeriut. Pa dyshim, jeta e tij varet prej zjarrit. Ajeti tregon se druri i lagshët s'digjet kollaj, por Allahu bën që të thahet ai dhe të digjet mirë. Kështu është puna me popuj të ndryshëm. Në një kohë disa popuj janë të fuqishëm dhe të përparuar, kurse në një kohë tjetër ata zhduken e shkatërrohen.

⁶ Kjo është një profeci se në kohën e ardhjes së Masihut të Premtuar do të bienë shumë yje, si ngjau me ardhjen e Profetit të Shenjtë.

78. Ky është me të vërtetë Kurani i madhëruar.

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٨﴾

79. Në një Libër të ruajtur mirë.⁷

فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٩﴾

80. Atë nuk e prek (kupton) kush, pos atyre që janë të dëlirë.

لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٨٠﴾

81. Është zbritur prej Zotit të botërave.

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨١﴾

82. A do të silleni ndaj këtij ligjërimi (Kurani) me hipokrizi?

أَفِهَذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨٢﴾

83. Dhe siguroni furnizimin tuaj në bazë të kësaj që e përgënjeshtroni.

وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنَّكُمْ تُكَذِّبُونَ ﴿٨٣﴾

84. Përse, pra, kur shpirti arriti në fyt (vjen vdekja),

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٤﴾

85. Ju në atë moment keni filluar të shihni në të katër anët (që të shpëtoheni).

وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٥﴾

86. Dhe Ne jemi më afër atij (të cilit i vjen vdekje se ju e farefisët tuaj), por ju nuk e kuptoni.

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٦﴾

87. Pra, nëse nuk jeni ata që do të paraqiteni për qerimin e hesapit,

فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٧﴾

88. Atëherë, përse nuk mund ta ktheni atë shpirt (këtë gjendje agonie), nëse jeni të vërtetë?

تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٨﴾

⁷ Vetëm atyre të cilët janë të dëlirë dhe që kanë zemër të pastër u jepet dituria e vërtetë e Kuranit, dhe njerëz të tillë mund ta kuptojnë mirë Kurantin.

89. Pra, nëse ai (i vdekuri) është prej të afërmëve (të Zotit)

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ۝٨٩

90. Do të ketë komoditet, mjedise aromatike dhe një xhenet bekimesh të mëdha.

فَرُوحٌ وَرِيحَانٌ ۖ وَجَنَّاتٍ نَعِيمٍ ۝٩٠

91. Dhe nëse ai (i vdekuri) është nga të djathtit,

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝٩١

92. Atij i thuhet: Selam, O ti i të djathtëve!

فَسَلِّمْ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ۝٩٢

93. Dhe nëse ai është prej përgënjeshtresve e prej të humburve,

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الصَّالِينَ ۝٩٣

94. Ai do të gostitet me ujë të valuar

فَنُزِّلَ مِنْ حَمِيمٍ ۝٩٤

95. Dhe ai do të piqet në zjarrin e xhehenemit.

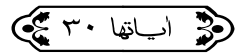
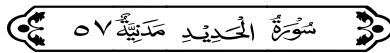
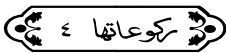
وَتَصْلِيَةٌ جَهِيمٍ ۝٩٥

96. Vërtet, ky është një realitet absolut.

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ۝٩٦

97. Pra, glorifikoje emrin e Zotit tënd të Madhruar.

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ۝٩٧

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë, e glorifikon Allahun, dhe Ai është i Fuqishëm dhe i Urtë.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

3. Atij i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës. Ai jep jetë dhe jep vdekje, dhe Ai ka fuqi të bëjë çdo gjë.

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ يُحْيِي
وَيُمِيتُ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

4. Ai është i Pari dhe i Fundi, dhe i Dukshmi dhe i Padukshmi dhe Ai ka dijen e plotë rreth çdo gjëje.¹

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ ۗ
وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ①

5. Ai i krijoi qiejt e tokën gjatë gjashtë ditëve (periudhave), mandej Ai u vendos mbi Fron. Ai e di çka hyn në tokë dhe çka del prej saj dhe çka zbrit prej qiellit dhe çka ngjitet në të,² dhe Ai rri me ju kudo jeni ju. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që vepron.

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ
يَعْلَمُ مَا يَلْجِ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ
مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ
فِيهَا ۗ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۗ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 30 ajete. Duke i përmendur atributet Al-Aziz dhe Al-Hakim të Allahut, hudhet dritë mbi faktin se mësimet e Kuranit janë prej Zotit të këtyretributeve, prandaj këto mësimet u përshtaten ligjeve të Natyrës dhe instinktit njerëzor.

¹ Zoti është shkaku i parë i të gjitha gjërave dhe shkaku i fundit.

² Kjo do të thotë se vetëm Zoti e di mirë se kur ka nevojë për ndonjë mësim të veçantë e për ndonjë popull të ri.

6. Atij i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës dhe te Allahu do të kthehen të gjitha çështjet (për gjykim).

لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَ إِلَى اللَّهِ
تُرْجَعُ الْأُمُورُ ①

7. Ai natën e shndërron në ditë dhe ditën në natë, dhe Ai e di mirë të gjitha fshehtësitë e zemrave tuaja.

يُؤَيِّجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَيِّجُ النَّهَارَ فِي
الَّيْلِ ۗ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ②

8. O njerëz ! Besojeni Allahun dhe Profetin e Tij, dhe shpenzoni në rrugën e Allahut nga ajo (pasuri) që Ai ju bëri trashëgimtarë. Dhe atyre prej jush, që janë besimtarë dhe shpenzojnë në rrugën e Allahut, do t'u jepet shpërblim të madh.

أَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ
مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ ۗ فَالَّذِينَ أَمِنُوا مِنْكُمْ
وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ③

9. Ç'keni ju që nuk e besoni Allahun, kurse Profeti i Tij ju thërret që ta besoni Zotin tuaj, dhe se Allahu ka marrë besën prej jush (se do ta besoni Zotin), nëse jeni të vërtetë ?

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَالرَّسُولُ
يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ
مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ④

10. Ai është Allahu që i zbrit robit të vet Shenja të hapura, që duke ju nxjerrë prej errësirave, t'ju çojë në dritë. Dhe, vërtet, Allahu është i Dhimbshëm dhe i Mëshirshëm ndaj jush.

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَإِنَّ
اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ⑤

11. Ç'keni ju që nuk shpenzoni në rrugën e Allahut, kur e dini se Allahut i takon trashëgimia e qiejve dhe e tokës? Ata prej jush që shpenzuan dhe luftuan në rrugën e Allahut para fitores, nuk mund të jenë të barabartë me ata që shpenzuan dhe luftuan pas fitores. Sepse ata që shpenzuan dhe luftuan para

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ
مِيرَاثُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ لَا يَسْتَوِي
مَنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ
أُولِيكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ
أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَتَلُوا ۗ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ

fitores, kanë gradë më të lartë se ata që shpenzuan dhe luftuan pas fitores. Dhe të gjithëve Allahu u premtoi të mirat. Dhe Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.³

12. Kush është ai që i jep Allahut një hua të mirë? Allahu do t'ia shumëfishojë atë dhe ai do të ketë një shpërblim të ndershëm.

13. Dhe kujtoje ditën kur do t'i shohësh besimtarët dhe besimtare se drita e tyre do të vrapojë përpara tyre dhe në anën e tyre të djathtë. Dhe engjëjt do t'u thonë: Sot, gëzuar për ju ato xhenete ku po rrjedhin lumenj, e aty do të banoni përgjithëmonë! Vërtet, ky është një sukses i madh.

14. Atë ditë kur hipokritët dhe hipokritet do t'u thonë besimtarëve: Na hidhni një shikim që të përfitojmë pak dobi nga drita juaj!⁴ Atëherë, do t'u thuhet: Kthehuni mbrapa⁵ e kërkoni dritë! Atëherë, do të vihet ndërmjet tyre një mur⁶ me një derë. Brenda murit do të jetë mëshira (e Allahut), kurse përjashta ndëshkimi.

لَا يَخْفَىٰ عَلَى اللَّهِ سِرٌّ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيضَعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٢﴾

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى
نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ
بُشْرَاكُمْ يَوْمَ جَاءَتْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٣﴾

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنْفِقُونَ وَالْمُنْفِقَاتُ لِلَّذِينَ
آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ ۗ قِيلَ
ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا
فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ
فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ﴿١٤﴾

³ Njeriu do ta lërë në këtë botë çdo gjë materiale dhe Zoti do ta marrë atë.

⁴ Drita juaj do të thotë drita e besimit dhe e veprave tuaja.

⁵ Në këtë botë.

⁶ Fjala është për murin e Islamit a të Kuranit. Ku do të shkojnë besimtarët, aty do ta gjejnë mëshirën e Zoti, e ku do të shkojnë mosbesimtarët, aty do ta gjejnë ndëshkimin.

15. Hipokritët do t'i thërrasin besimtarët duke u thënë: A nuk kemi qenë bashkë me ju? Besimtarët do të përgjigjen: Po, por ju vetë e keni shkatërruar veten tuaj dhe mbetët duke pritur dhe keni shprehur ngurrim e dyshim, dhe dëshirat tuaja të kota ju mashtruan derisa ju erdhi dekreti (ndëshkimi) i Allahut, ndërsa shejtani ju mashtroi juve lidhur me Allahun.

16. Pra, sot nuk do të pranohet prej jush ndonjë kompensim e as prej atyre që janë mosbesimtarë. Vendbanimi juaj final është zjarri. Ai (zjarri) është shoku juaj, dhe sa i keq është ky vendbanim!

17. A akoma nuk ka ardhur koha për ata, që janë besimtarë, që zemrat e tyre të bienë duke u çarë nga përkujtimi i Allahut dhe nga e vërteta që zbriti tek ata? Dhe duhet që besimtarët të mos bëhen si ata, të cilëve më parë u ishte dhënë Libri. Pra, kur atyre u zgjat periudha e bekimeve të Zotit, u ashpërsuan zemrat e tyre dhe shumica prej tyre dolën besëthyes

18. Ta dini se Allahu pa tjetër e ngjall tokën pas vdekjes së saj. Ne ua kemi shpjeguar qartë argumentet që të punoni me mend.

19. Vërtet, ata meshkuj që japin lëmoshë dhe ato gra që japin lëmoshë,

يَأْتُوهُمْ آلَمَ نَكُنْ مَعَكُمْ ط قَالُوا بَلَىٰ
وَلَكِنَّا كَفَرْنَا فَنَنْتُمْ أَنفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ
وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ
أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٥﴾

قَالِيَوْمَ لَا يُؤَخُّذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ
الَّذِينَ كَفَرُوا ط مَا أُولَئِكَ التَّارُطُ هِيَ
مَوْلَاكُمْ ط وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ
لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ط وَلَا يَكُونُوا
كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ
عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ط وَكَثِيرٌ
مِنْهُمْ فَسِقُونَ ﴿١٧﴾

إِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ط
قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّ الْمَصَدِّقِينَ وَالْمَصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا

dhe ata që ia japin Allahut një hua të mirë, do t'u shumëfishohet dhe do të kenë një shpërblim të ndershëm.

20. Dhe ata që e besojnë Allahun dhe Profetët e Tij, të tillët janë ata që konsiderohen të vërtetë dhe shahidë (dëshmorë) në sy të Allahut të tyre. Ata do të kenë shpërblimin e tyre të plotë dhe do të kenë Nur (dritën e tyre). Ndërsa ata që janë mosbesimtarë dhe që i kanë përgënjeshtruar Shenjat Tona, janë banorë të xhehenemit.

21. Ta dini se jeta e kësaj bote nuk është tjetër vetëm se lojë e dëfrim dhe zbukurim dhe mjet i krenarisë në mes jush dhe është shkaku i rivalitetit në shtimin e pasurisë dhe të fëmijëve. Dhe jeta kësaj bote është si shiu që e lulëzon tokën dhe i mahnit bujqit, e pastaj ajo thahet dhe ti e sheh të verdhë, mandej bëhet sanë e djegur. Dhe në Ahiret ka ndëshkim të rëndë për ata që janë dhënë pas botës materiale, po edhe aty ka falje dhe kënaqësia e Allahut për bamirësit. Dhe jeta e kësaj bote nuk është tjetër veçse një argëtim i përkohshëm mashtrues.

22. O njerëz, marshoni në drejtim të faljes së Zotit tuaj e në drejtim të xhenetit, vlera e të cilit është sa vlera e qiellit dhe e tokës, që është përgatitur për ata që e besuan Allahun dhe Profetët

اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا يُضَعْفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّٰدِقُونَ ۖ وَالشَّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا ۖ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ۖ ﴿٢٠﴾

إِعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ ۖ وَ لَهُمْ وَ زِينَةٌ ۖ وَ تَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ ۖ وَ تَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ ۖ وَالْأَوْلَادِ ۖ كَمَثَلِ غَيْثٍ ۖ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهِيْجُ فَتَرَاهُ مُمْصِرًا ۖ ثُمَّ يَكُوْنُ حُطَّامًا ۖ وَ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيْدٌ ۖ وَ مَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانٌ ۖ وَ مَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ الْغُرُوْرُ ﴿٢١﴾

سَابِقُوْا اِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّنَ رَبِّكُمْ وَ جَنَّةٍ ۖ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَآءِ وَالْاَرْضِ ۗ اَعَدْتُمْ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ ذٰلِكَ

e Tij. Kjo është dhurata e Allahut Ai ia jep atij kë e do Ai, dhe Allahu është Dhuruesi më i Madh.

فَضَّلَ اللَّهُ يَوْمِيهِ مَنْ شَاءَ ۗ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٣٧﴾

23. Nuk ndodh ndonjë fatkeqësi në tokë e as në qeniet tuaja që të mos jetë e shënuar në një libër, para se ta shfaqim atë. Vërtet, kjo është shumë e lehtë për Allahun.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا ۗ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٣٨﴾

24. (Mbani mend se ky është dekreti i Allahut) Që të mos pikëlloheni për atë që keni humbur, e as të mos gëzoheni shumë për atë që Ai ju dhuron. Dhe Allahu nuk e do çdo arrogant hundëmadh dhe mburravec-

لِكَيْلَا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا
بِمَا آتَاكُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ
فَخُورٍ ﴿٣٩﴾

25. (D.m.th.) Ata që vetë shfaqin koprracinë dhe i predikojnë edhe të tjerët për koprraci. Dhe kush largohet nga kjo këshillë, le ta dijë ai se Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdërueshëm.

الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ ۗ
وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٤٠﴾

26. Vërtet, Ne i dërguam Profetët Tanë me Shenja të hapura dhe Ne zbritëm bashkë me ta Librin dhe Mizanin⁷ që njerëzit të veprojnë me drejtësi. Dhe Ne e kemi zbritur edhe hekurin⁸ ku ka material për mjetet e luftës së ashpër

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ
الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۗ
وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ
لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ

⁷ *Al-Mizanë* (drejtësi) do të thotë: a) Principet e drejtësisë b) kriter me anën e të cilit maten e gjykohen aksionet e njerëzve, c) Praktika e Profetit të Shenjtë në bazë të dritës së Kuranit.

⁸ *Al-Hadid* (hekur) është metal i rëndësishëm që luan rol në teknikë e në industri e që është simbol i fuqisë e i përparimit të një populli. Kur përdoret fjala *Nazala* (zbritja e diçkaje) nuk do të thotë sa ajo zbret prej qiellit; p.sh. Allahu xh.sh. thotë: Ne e kemi zbritur hekurin, bagëtinë,

dhe dobi të tjera për tërë njerëzimin, që Allahu ta dijë se kush e ndihmon Atë (fenë e Tij) dhe Profetët e Tij, megjithëse nuk e shohin Atë. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe Ngadhënjyes.

بِالْغَيْبِ ۗ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿١٧﴾

27. Dhe, pa dyshim, Ne dërguam Nuhin dhe Ibrahimin dhe pasardhësve të tyre ua dhamë profetizmin dhe librin. Pra, disa prej tyre ndoqën hidajetin, kurse shumica prej tyre dolën të humbur.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُّهُدًى
وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٧﴾

28. Mandej, Ne i dërguam profetët tanë

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا

ujin, librin apo profetin. Tani, kush e ka parë hekurin duke zbritur prej qiellit? Ai del prej tokës. Po bagëtinë? Të gjitha bagëtitë, shtazët dhe shpendët lindin në tokë e jo që zbriten prej qiellit. Shumë dijetarë fjalët e Kuranit i marrin fjalë për fjalë dhe u japim kuptimin e parë të atyre fjalëve, pa e shikuar fare kontekstin. Duhet të mbani mend se kudo kjo fjalë në Kuran është përdorur për krijesat e Zotit, është përdorur për të treguar se këto krijesa janë më të mira, më të dobishme prej gjithë klasës së vet. P.sh. Për Hazret Muhammedin s.a.v. është përdorur fjala Nazala që do të thotë se Allahu e zbriti. Miëpo, ne të gjithë e dimë se H. Muhammedi s.a.v. është lindur në Mekkë. Faktikisht fjala Nazala tregon se H. Muhammedi s.a.v. është profet me pozitë të veçantë dhe madhështor. Për Kuranin Allahu thotë se e kemi zbritur. Mirëpo, si libër nuk është zbritur. Vetëm diktimi por edhe Tevrati dhe Inxhilli dhe libra të tjerë janë diktuar, dhe për asnjërin prej tyre nuk thuhet se është zbritur, përveç Kuranit. Meqë Kurani është libri më mdhështor, më me rëndësi dhe më i dobishëm prej të gjithë librave hyjnorë. Po ashtu prej kafshëve që u dha më së shumti ndihmë dhe dobi njerëzve është bagëtia. Prandaj, Allahu e ka përdorur fjalën Nazala për bagëtinë e jo për ndonjë kafshë a shtazë tjetër. Bagëtia na jep ndihmë në bujqësi e në agrikulturë. Na jep qumësht, kos, lesh dhe dobi të tjera. Nëse dëbohet bagëtia nga shoqëria jonë, atëherë do të mbetemi shumë primitivë dhe kurrfarë dobie nuk do të kemi. Pra, për çdo send që është shumë dhe tepër i dobishëm për ne, Allahu e ka përdorur fjalën Nazala se gjoja e ka zbritur prej qiellit. Uji që është burim kryesor për ekzistencën tonë, Allahu thotë Ne e kemi zbritur. Por të gjithë ne e dimë se uji del nga toka. Mandej duke u bërë avull shndërrohet në re dhe prapë bie në tokë. Po ashtu Allahu e përmendi hekurin se Ne e kemi zbritur hekurin (prej qiellit), por kush nuk e din se hekuri del nga toka. Ka shumë xehe në tokë, mirëpo Allahu e përmendi vetëm hekurin. Pse? Sepse hekuri luan një rol esencial në përparimin dhe zhvillimin shkencor. Ai nuk tha se e kemi zbritur arin, argjendin apo bakrin etj. Pra, Kurani, siç thashë edhe më parë, e komenton veten dhe nuk ka nevojë të trillojmë fikcione, tregime apo interpretime të palogjikshme dhe të papranueshme.

pas gjurmëve të Nuhit e të Ibrahimit. Ne pas tyre i dërguam Isain - birin e Merjemes dhe ia dhamë Inxhilin. Dhe zemrat e ithtarëve të tij i mbushëm me butësi e me mëshirë. Ata vetë e adoptuan murgërinë (Monakizëm), Ne nuk i urdhëruam për këtë. Mirëpo, edhe pse e adoptuan për të fituar pëlqimin e Allahut, ata nuk iu përmbajtën shpirtit të tij të vërtetë, ashtu si duhej. Pra, atyre që besuan, Ne u dhamë shpërblimin e tyre të merituar. Mirëpo, shumica prej tyre ishin keqbërës.

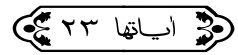
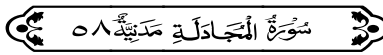
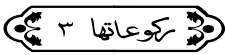
29. O ju besimtarë, frikësohuni prej Allahut dhe besojeni profetin e Tij, se Ai do t'ju japë dyfish nga mëshira e Tij dhe do t'ju sigurojë dritën me anën e së cilës do të ecni ju, dhe Ai do të falë mëkatet tuaja. Vërtetë Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

30. Që të mos mendojnë Populli i Librit se këta besimtarë nuk kanë mundësi për vete që ta fitojnë mirësinë e Allahut, ndërsa e tërë mirësia është në dorën e Allahut, Ai ia jep atij kë e do Ai. Dhe Allahu është Dhuruesi më i madh.

بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ
وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً
وَرَحْمَةً ۗ وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا
حَقَّ رِعَايَتِهَا ۚ فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ
أَجْرَهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا
بِرَسُولِهِ ۖ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ
وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٣٠﴾

ثُمَّ لَّا يَعْزِمُ أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا يَفْدِرُونَ عَلَىٰ
شَيْءٍ ۖ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ
يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ
الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾

KAP. XXVIII

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2. Vërtet, Allahu e dëgjoi fjalën e asaj, e cila polemizonte me ty lidhur me burrin e vet dhe që ankohej para Allahut, ndërsa Allahu ishte duke dëgjuar bisedën e ju të dyve. Vërtet, Allahu është i Gjithëdëgjueshëm dhe Gjithëshikues.¹

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا ۗ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ta dini se ata prej jush, të cilët grave të veta u thonë nënë, ato s'bëhen nënat e tyre. Nënat e tyre janë vetëm ato të cilat i kanë lindur ata. Ata janë duke thënë fjalë të këqija dhe gënjeshtra. Vërtet, Allahu është Mëkatfalës.

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتُهُمْ ۗ إِنَّ أُمَّهَاتَهُمْ إِلَّا الَّتِي وَلَدْنَهُمْ ۗ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌ غَفُورٌ ﴿٣﴾

4. Ata që grave të veta u thonë nënë,

وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 23 ajete. Në Sure të mëparshme u ishte thënë Bijëve të Israilit se me që ata i mohuan profetët e Zotit dhe i kundërshtuan, tani kjo vazhdimësi e bekimesh shpirtërore u jepen Bijëve të Ismailit. Në këtë Sure myslimanëve u jepet vërejtja se ata duhet të jenë vigjilentë e të kujdesshëm, sepse njerëzit e librit dhe hipokritët do të kenë inat dhe xheloz, duke i shikuar progreset dhe arritjet e tyre. Po ashtu besimtarët këshillohen që ta pastrojnë shoqërinë e tyre nga traditat dhe zakonet e kohës së injorancës, që të krijohet një shoqëri e shëndoshë besimtarësh dhe që të kenë aftësi dhe mundësi t'i mbajnë përsipër përgjegjësit e së ardhmes.

¹ Arabët kanë pasur zakon që burri ndahej prej gruas duke i thënë se ti për mua je si nëna ime. Ky sipas terminologjisë fetare quhet *Dhihar*. Ashtu ndodhi me gruan e Aus bin Samitit, e cila erdhi te Profeti i Shenjtë dhe u ankua para tij. Ajeti e hedh poshtë këtë zakon dhe tregon qartë se askush s'mund të bëhet nëna e dikujt me fjalë goje.

mandej e kthejnë atë që thanë, duhet të lirojnë një skllav, para se të kenë marrëdhënie ndërmjet veti. Kjo është ajo dispozitë me të cilën porositeni. Dhe Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.²

5. Por, kush nuk ka mundësi ta lirojë skllavin, le të agjërojë dy muaj rresht, para se të kenë marrëdhënie ndërmjet veti. Dhe kush nuk ka mundësi të agjërojë, le t'i ushqejë gjashtëdhjetë persona të varfër. Kjo dispozitë ju jepet që të përfitoni kënaqësinë prej Allahut e prej profetit të Tij. Këta janë kufijtë e Allahut. Dhe mosbesimtarët do të kenë dënim të rëndë.

6. Vërtet, ata që i kundërvihen Allahut dhe Profetit të Tij, do të poshtërohen ashtu siç u poshtëruan njerëzit para tyre. Ne u kemi dhënë dispozita të qarta, dhe mosbesimtarët do të kenë një ndëshkim poshtërues.³

7. Atë ditë kur Allahu do t'i ringjallë të gjithë ata, e Ai do t'i informojë rreth veprave të tyre, të cilat Allahu i ka ruajtur, kurse ata i kanë harruar. Dhe Allahu është Mbikëqyrës ndaj çdo gjëje.

8. A nuk e ke vërejtur se Allahu e di

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّنْ
قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ۗ ذِكْرُكُمْ تُوَعِّظُونَ بِهِ ۗ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝

فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ
مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ۗ فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ
فَاطْعَامَ سِتِّينَ مِسْكِينًا ۗ ذَلِكَ لِيَتُؤْمِنُوا
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۗ
وَاللَّكْفِيرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُتِبُوا
كَمَا كُتِبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ
أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۗ وَاللَّكْفِيرِينَ عَذَابٌ
مُّهِينٌ ۝

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا ۗ أَحْصَاهُ اللَّهُ وَسُوهُ ۗ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا

² Nëse ata përsërisin këtë gabim.

³ T'i thuash gruas nënë do të thotë se i shkel urdhërat e Allahut.

gjithçka që ekziston në qiej e në tokë? Nuk bëhet ndonjë bisedë e fshehtë në mes të tri vetave e aty të mos jetë Allahu i katërti, e as në mes të pesë vetave e të mos jetë Ai i gjashti; e as në mes të më pak vetave dhe as në mes të më shumë vetave e të mos jetë Ai me ta. Ai rri me ta, kudo që të jenë ata. Pastaj, në Ditën e Kiametit Ai do t'i informojë rreth veprave të tyre. Vërtet, Allahu e ka përfshirë çdo gjë në dijen e vet.

9. A nuk i ke parë ata që u ndaluan të bënin biseda të fshehta,⁴ dhe ata prapë filluan të bënin atë që u ndalohej dhe bisedojnë e konsultohen rreth asaj që është mëkat e që është kundërvajtje dhe rreth mosbindjes ndaj Profetit? Dhe kur vijnë tek ti, të përshëndesin⁵ ty me atë fjalë me të cilën Allahu nuk të përshëndeti ty, dhe në vetvete thonë: Përse Allahu nuk na ndëshkon neve për këtë që po themi ne? Do të mjaftojë për ta xhehenemi ku do të hidhen. Pra, sa vend i shëmtuar është ai!

10. O ju besimtarë! Kur konsultoheni në mes veti fshehurazi, mos u konsultoni për atë që është mëkat, armiqësi dhe mosbindje ndaj Profetit, por,

فِي الْأَرْضِ^ط مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا حَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا آدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ آيِنَ مَا كَانُوا^ح ثُمَّ يَنْتَهِمُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ^ط إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ^٥

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَبَّجُونَ بِالْأُثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ^٥ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ بِهِ اللَّهُ^٥ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ^ط حَسْبُهُمْ جَهَنَّمُ^ج يَصْلَوْنَهَا^ج فَبِئْسَ الْمَصِيرُ^٥

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَتَّجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَبَّجُوا بِالْأُثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَتَّجُوا بِالْبِرِّ وَالْتَّقْوَى^ط وَاتَّقُوا

⁴ Ajeti referon komplotet e fshehta të bëra prej jehudëve e prej hipokritëve të Medinës kundër Islamit.

⁵ Fjala është për atë praktikë të jehudëve që kur takoheshin me Profetin e Shenjtë i thoshin: As sam Alejkum (Qofsh i mallkuar), në vend që të thonë As-Salam Alejkum (Qoftë paqe për ju).

përkundrazi, konsultohuni për bamirësinë dhe për dëlirësinë. Dhe frikësohuni prej Allahut tek i cili do të tuboheni ju të gjithë.

11. Mbajtja e mbledhjeve sekrete për qëllime të këqija është punë e djallit, që t'i shqetësojë besimtarët, por ajo s'mund t'u sjellë kurrfarë dëmi pa lejen e Allahut, andaj besimtarët duhet të kenë mbështetje vetëm në Allah.

12. O ju besimtarë, kur t'ju thuhet: U bëni vend (për të tjerë) në mbledhjet tuaja, zgjerohuni, se Allahu do të krijojë zgjerim për ju. Dhe kur t'ju thuhet: Ngrihuni! Atëherë ngrihuni. Allahu do t'i lartësojë në shkallë ata që janë besimtarë dhe janë të ditur. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

13. O ju besimtarë, kur dëshironi të bisedoni në vetmi me Profetin, jepni sadaka (dhoratë) para bisedës suaj. Kjo do të jetë më mirë për ju dhe do të jetë mjet dëlirësie. E nëse nuk keni çka t'i jepni, mos u mërzitni se Allahu është shumë Falës dhe i Mëshirshëm.

14. A u frikësuat të jepni sadaka në prag të bisedës (private dhe personale). Pra, kur nuk keni mundësi të jepni sadaka, atëherë me që Allahu e pranoi pendimin tuaj, ju duhet të falni Namazin dhe të paguani Zakatin dhe të tregoni bindjen e

اللَّهُ الَّذِي آتَىٰ إِبْرَاهِيمَ مَخْرُوجًا ۝

إِنَّمَا التَّجْوِي مِنْ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَكَيْسَ بِصَارِهِمْ سَيِّئًا إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَسَبَّحُوا
فِي الْمَجَالِسِ فَاسْبَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ ۗ
وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ ۗ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ
فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ۗ
ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَظْهَرٌ ۗ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

ءَ أَشْفَقْتُمْ أَن تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ
صَدَقَتْ ۗ فَإِذ لَّمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ
فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَاطِيعُوا اللَّهَ
عَ وَرَسُولَهُ ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ۝

plotë ndaj Allahut dhe Profetit të Tij. Mbani mend se Allahu është i vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

15. A nuk i sheh ata që e kanë lidhur miqësinë me një popull që u bë pre e zemërimit të Allahut ? Ata nuk janë as prej jush e as prej atyre, dhe ata me vetëdije betohen në mënyrë të gënjeshtërt, duke e ditur se gënjejnë

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ ۗ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ ۗ
وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

16. Allahu e ka përgatitur për ta një ndëshkim të vrazhdë. Vërtet, veprat e tyre janë shumë të këqija.

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

17. Ata betimet e veta i kanë bërë si mbrojtje dhe me anë të atyre betimeve pengojnë të tjerët nga rruga e Allahut, andaj ata i pret një ndëshkim poshtërues.⁶

إِذْ خَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٧﴾

18. As pasuritë e tyre e as fëmijët e tyre nuk do t'u sjellin kurrfarë dobie kundër Allahut. Ata janë banorët e zjarrit, ku do të banojnë për një kohë të gjatë.

لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ
مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٨﴾

19. Ditën kur Allahu do t'i ringjallë ata të gjithë, ata do të betohen para Tij ashtu siç betohen para jush, dhe do të mendojnë se gjoja qëndrojnë mbi principe të shëndosha. Dëgjoni, ata me të gjitha betimet e veta janë gënjeshtarë!

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ
كََمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى
شَيْءٍ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٩﴾

⁶ Hipokritët protestojnë me zë se besimi i tyre është i vërtetë dhe përbetohen që kjo t'u besohet.

20. Ata i ka nënshtruar djalli (shejtani) dhe i ka lënë në harresë nga përkujtimi i Allahut. Ata janë rrëmeti i djallit. Dëgjoni, rrëmeti i djallit, më në fund, do të pësojë humbje!

اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَهُمْ ذِكْرَ
اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۗ أَلَا إِنَّ
حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٢٠﴾

21. Vërtet, ata që e kundërshtojnë Allahun dhe Profetin e Tij, janë ndër më të poshtëruarit.

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ
فِي الْأَدْلَىٰ ۗ ﴿٢١﴾

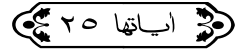
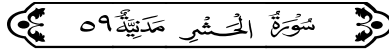
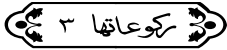
22. Allahu ka dekretuar: Unë dhe Profetët e Mi do të dalim gjithnjë ngadhënjimtarë. Vërtet, Allahu është i Fuqishëm dhe Ngadhënjyes.

كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي ۗ إِنَّ اللَّهَ
قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٢﴾

23. Ti s'do të gjesh asnjë popull, i cili duke e besuar Allahun dhe Ditën e Ahiretit, të ketë miqësi me ata që janë armiq të Allahut dhe të profetit të Tij, qofshin ata etërit e tyre, djemtë e tyre ose vëllezërit e tyre apo njerëzit e fisit të tyre. Të tillët janë ata në zemrat e të cilëve Allahu e ka gdhendur besimin, dhe Ai i ndihmon ata me anë të Shpirtit të Shenjtë, dhe Ai do t'i fusë ata në ato xhenete ku rrjedhin lumenj dhe aty do të banojnë përgjithmonë. Allahu u kënaq me ta dhe ata u kënaqën me Allahun. Ky është grupi i Allahut. Dëgjoni, se vetëm grupi i Allahut do të korrë sukses!⁷

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ
إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ۗ أُولَٰئِكَ كَتَبَ فِي
قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ
وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ
حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٣﴾

⁷ Fjala është për ata që luftojnë kundër myslimanëve dhe që përpiqen e mundohen ta pengojnë përparimin e fesë Islame.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë e lavdëron Allahun dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

سَمِحٌ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ٢
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ②

3. Ai është që në luftën e parë i dëboi mosbesimtarët prej popullit të Librit nga shtëpitë e tyre. Ju nuk menduat se ata do te dalin, kurse ata mendonin se kështjellat e tyre do t'i mbronin nga ndëshkimi i Allahut. Mirëpo, Allahu u erdhi atyre nga nuk e prisnin dhe u shkaktoi tmerr në zemrat e tyre. Ata i prishnin shtëpitë e tyre me duart e veta e me duart e besimtarëve. Pra, merrni mësim, o ju të diturit!¹

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ ٣ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا ٤ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ ٥ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ③

4. Dhe po të mos kishte caktuar Allahu dëbimin e tyre, Ai do t'i ndëshkonte në këtë jetë, ndërsa në Ahiret do të kenë pa tjetër ndëshkimin e zjarrit.²

وَلَوْ لَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا ٦ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ ثَارٍ ④

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 25 ajete. Në Sure të mëparshme myslimanët janë alarmuar rreth dredhive dhe kompleteve të hipokriteve dhe të çifutëve. Në këtë Sure përmenden arsyet e dëbimit të fiseve çifutë nga Medina, dhe alarmohen myslimanët që të jenë vigjilentë ndaj çifutëve.

¹ Në Medinë banonin tri kabile të jehudëve - Benu Kenka, Benu Nadir dhe Benu Kurejza. Këtu është fjala për luftën që u zhvillua kundër Benu Nadirit, që e tradhtuan marrëveshjen e bërë me myslimanët. Prijësi i tyre Kab bin Eshref shkoi në Mekë që t'u japë ndihmë kurejshëve dhe paganëve të tjerë dhe bëri orvatje për t'i dëbuar myslimanët nga Medina. Tamam atëherë Profeti i Shenjtë mori një aksion kundër tyre dhe kështu ata u detyruan të largohen nga Medina.

5. Kjo është për shkak se ata e kundërshtuan Allahun dhe Profetin e Tij. Dhe kush e kundërshton Allahun, le ta dijë se Allahu është ndëshkimdhënës i ashpër.

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ شَاقُّوا اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ ۗ وَمَنْ
يُّشَاقِقِ اللّٰهَ فَاِنَّ اللّٰهَ شَدِيْدُ الْعِقَابِ ۝

6. Ju nuk e keni këputur asnjë rrënjë të hurmës ose e keni lënë të ngritur mbi rrënjën e vet, por vetëm me urdhërin e Allahut dhe kjo ngjau me qëllim që Ai t'i poshtërojë ngatërrestarët.³

مَا قَطَعْتُمْ مِّن لِّيْنَةٍ اَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً
عَلٰى اَصْوْلِهَا فَاِذِنِ اللّٰهُ وَ لِيُخْرِزِ
الْفٰسِقِيْنَ ۝

7. Dhe çka i fali Allahu Profetit të Tij prej plaçkave të luftës është dhuratë e Allahut. Ju për të nuk i keni ngarë as kuajt e as devet tuaja, por Allahu u jep autorizim e fuqi Profetëve të Tij kundër kujt e do Ai. Allahu ka fuqi mbi çdo gjë.⁴

وَمَا اَفَاءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهِ مِنْهُمْ فَمَا
اَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَّ لَا رِكَابٍ
وَ لَكِنَّ اللّٰهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلٰى مَنْ يَّشَآءُ ۗ
وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ۝

8. Pasuria që Allahu i dhuroi Profetit të Tij prej plaçkave⁵ të banorëve të vendbanimeve, i takon Allahut, Profetit të Tij, të afërmëve, jetimëve, të varfërve dhe udhëtarëve me qëllim që ajo (pasuri) të mos rrotullohet vetëm ndërmjet pasanikëve tuaj. Dhe çka ju

مَا اَفَاءَ اللّٰهُ عَلٰى رَسُوْلِهِ مِنْ اَهْلِ الْقُرٰى
فَلِلّٰهِ وَ لِلرَّسُوْلِ وَاِلٰى الْقُرْبٰى وَاِلٰى
وَالْمَسْكِيْنَ وَاِبْنِ السَّبِيْلِ ۗ كٰى لَا يَكُوْنَ
دُوْلَةً بَيْنَ الْاَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ ۗ وَمَا اٰتٰكُمْ
الرَّسُوْلُ فَخُذُوْهُ ۗ وَمَا نَهٰكُمْ عَنْهُ

² Dëbimi i Benu Nadirit nga Medina qe një dënim i vogël, ndërsa ata meritonin një dënim më të rëndë se ky.

³ Edhe ky ajet referon Benu Nadirin, hurmat e të cilëve u çrrënjosën me urdhërin e Profetit të Shenjtë.

⁴ Edhe këtu është fjala për plaçkat e Benu Nadirit, që së pari e tradhtuan Profetin e Shenjtë e mandej e braktisën Medinën.

⁵ Fjala është për plaçkat e Khejberit, që ishte ndarë në vendbanime të vogla.

jep (urdhëron) Profeti, merreni, e çka ju ndalon, përbahuni. Dhe frikësohuni prej Allahut se vërtet Allahu është ndëshkues i ashpër.⁶

9. (Kjo pusuri) U takon muhaxhirëve të varfër, që u dëbuan prej shtëpive të tyre dhe prej pasurisë së tyre. Ata kërkojnë mirësinë dhe pëlqimin e Tij, dhe e ndihmojnë Allahun dhe Profetin e Tij. Këta janë besimtarë të vërtetë.

10. (Ajo pusuri) U takon edhe atyre, të cilët banonin në Medinë dhe e kishin pranuar besimin para ardhjes së muhaxhirëve dhe i dashuronin ata që erdhën tek ata duke u shpërngulur dhe nuk ndiejnin në zemrat e tyre ndonjë dëshirë për atë pasuri që u është dhënë. Ata, sadoqë vetë ishin nevojtarë, u jepnin përparësi të tjerëve (muhaxhirëve) para vetes. Ata që janë të ruajtur nga lakmia (koprracia) e qenies së tyre, do të jenë të sukseshëm.⁷

11. Dhe ata që erdhën pas tyre, thonë: O Zoti ynë, na fal dhe vëllezërit tanë, që e pranuan besimin para nesh dhe mos lejo që në zemrat tona të krijohet mllëfi ndaj besimtarëve. O Zoti ynë, Ti me të

فَأَنْتَهُمْ^٦ وَاتَّقُوا اللَّهَ^٧ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ^٨

وقد اذاع

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَجِرِينَ الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنْ
دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ
اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيُصِرُونَ^٩ اللَّهُ وَرَسُولَهُ^{١٠}
أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ^{١١}

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ
قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا
يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا
وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ
خَصَاصَةٌ^{١٢} وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْمُفْلِحُونَ^{١٣}

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا
بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ

⁶ Këtu përmendet mësimi i shpërndarjes së plaçkave. Shihni se si Islami nuk lejon që pasuria të sillet e të grumbullohet vetëm në disa duar, por ai do që ajo të qarkullojë vazhdimisht në duart e të gjithëve!

⁷ Ajeti na jep një mësim të bukur për vetësakrificën, mikpritjen dhe për bashkëpunimin reciprok.

vërtetë je i Butë dhe i Mëshirshëm!⁸

12. A nuk i ke parë ata hipokritë që vëllezerëve të tyre mosbesimtarë të Popullit të Librit u thonë: Nëse ju dëboheni (nga Medina), edhe ne do të dalim bashkë me ju, dhe kurrë nuk do t'i bindemi askujt në ndonjë çështje kundër jush, dhe nëse do të luftohet me ju, ne do t'ju ndihmojmë. Allahu dëshmon se ata janë gënjeshtarë.⁹

13. Nëse do të dëbohen ata (Populli i Librit), këta (hipokritë) kurrë nuk do të dalin me ta, e nëse do të luftohet me ta, këta nuk do t'i ndihmojnë, po edhe nëse i ndihmojnë, do të kthehen prapa (fill pas fillimit të luftës), e ata do të mbeten pa ndihmën e tyre.

14. Ata (hipokritë) frikësohen më shumë prej jush se sa prej Allahut. Kjo vjen për shkak se ata janë një popull i paditur.

15. Ata kurrë nuk do të luftojnë kundër jush, vetëm kur gjenden në fortifikata ose pas mureve. Luftimi i tyre ndërmjet vetes është i ashpër. Ti mendon se ata janë të bashkuar, e në realitet zemrat e tyre janë të përçara, sepse janë njerëz që s'kanë vetëdije.¹⁰

﴿ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنصُرَنَّكُمْ ۗ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٠﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ ۗ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ ۗ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولِيَنَّ الْأَدْبَارَ ۗ ثُمَّ لَا يُصَرُّونَ ﴿١١﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢﴾

لَا يَخَافُوكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَرْيٍ مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ ۗ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ ۗ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ۗ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٣﴾

⁸ Kurani na mëson që ne duhet t'i respektojmë të parët tanë besimtarë dhe nuk duhet të kemi zili ose inat kundër tyre.

⁹ Hipokritët i nxisinin jehudët e Medinës të mos e dëgjojnë Profetin e Shenjtë dhe ta prishin marrëveshjen e bërë me të.

16. Gjendja e tyre (hipokritëve) i ngjan gjendjes së atij populli që kaloi pak më parë. Ata i shijuan konsekuencat e këqija të veprave të tyre dhe pësuan një ndëshkim të rëndë.¹¹

17. Ose i ngjan gjendjes së djallit, kur i thotë njeriut: Refuzo besimin! E kur ai e refuzon, ai (djalli) tërhiqet e i thotë: Unë s'kam lidhje me ty, unë i frikësohem Allahut, Zotit të botërave.

18. Pra, përfundimi i atyre të dyve është zjarri, ku do të jetojnë. I tillë është shpërblimi i mizorëve.

19. O ju besimtarë, frikësohuni prej Allahut dhe duhet që çdo njeri të ketë parasysh se çka ka dërguar ai për të nesërmen. Dhe frikësohuni prej Allahut. Vërtet, Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

20. E mos u bëni si ata që e harruan Allahun, pra edhe Allahu i la në harresë nga përkujtimi i Vet. Të tillët janë ata që janë të prishur.

21. Nuk janë të barabartë banorët e xhehenemit e ata të xhenetit. Banorët e xhenetit janë ata që do të dalin ngadhënjimtarë.

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا
وَبَالَ أَمْرِهِمْ^ع وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^ج

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلنَّاسِ اكْفُرْ^ع
فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ^ج

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ
عَ فِيهَا^ط وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ^ج

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنْظُرْ نَفْسٍ
مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ^ج وَاتَّقُوا اللَّهَ^ط إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ^ج

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَهُمْ
أَنفُسَهُمْ^ط أُولَئِكَ هُمُ الْفٰسِقُونَ^ج

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ^ط
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفٰقِرُونَ^ج

¹⁰ Ajeti tregon se mosbesimtarët, jehuditë dhe hipokritët e Medinës shfaqin një unitet e solidaritet kur bashkohen kundër Islamit, por në realitet ata vetë janë të përçarë ndërmjet veti, andaj uniteti i tyre s'ka vlerë a peshë.

¹¹ Fjala është për kurejshët e Mekkës, që pësuan disfatën në betejën e Badrit.

22. Sikur ta zbrisnim Ne këtë Kuran mbi ndonjë mal, ti, me siguri, do ta shihje atë të përlur (në shenjë nderimi) dhe do të bëhej copa-copa nga frika e Allahut. Këta janë shembuj që ua shkoqitëm njerëzve që të mendojnë.¹²

لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ
خَاشِعًا مُّصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۗ وَتِلْكَ
الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٢﴾

23. Ai është Allahu, nuk ka zot tjetër pos Atij. Ai e di të padukshmen e të dukshmen. Ai është i Mëshirshëm dhe Hirplotë.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ عِلْمُ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٣﴾

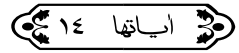
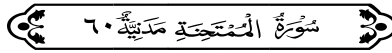
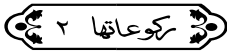
24. Ai është Allahu, s'ka Zot tjetër pos Atij. Ai është Sovran absolut, I Pastër (e i pastron të tjerët), Burim i paqes, Sigurimdhënës, Kujdestar i të gjithëve, I Plotëfuqishëm, Pushtues dhe i Madhërishëm. Më i Lartë është Ai prej atyre partnerëve që i shoqërojnë Atij.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ الْمَلِكُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۗ سُبْحَانَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٤﴾

25. Ai është Allahu që me të vërtetë është Krijuesi (i përsosur), Shpikësi dhe Trajtëdhënësi. Ai ka emra të bukur. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë e lavdëron Atë, dhe Ai është i Plotëfuqishëm dhe i Urtë!

هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۗ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٥﴾

¹² Nga fjala *male* e këtij ajeti kuptohen ata persona që janë si male në popullin e tyre - paria e një kombi. Ajeti do të thotë se njerëzit më të mëdhenj e të fuqishëm zbuten e përlulen para Allahut, kur e lexojnë dhe e studiojnë thellë Kuranin.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

2. O ju besimtarë, mos e lidhni miqësinë me armiqtë e Mi e tuaj ! A e shprehni dashurinë ndaj tyre, edhe pse ata e refuzuan atë vërtetësi që erdhi te ju. Ata ju dëbojnë edhe Profetin nga shtëpitë tuaja vetëm se e besoni Allahun se Ai është Zoti juaj. Nëse keni dalë në xhihad për hirin Tim dhe për të kërkuar pëlqimin Tim, dhe njëkohësisht ua dërgoni fshehurazi mesazhin e dashurisë (kjo sjellja juaj është e dëmshme për ju), sepse Unë (Zoti) e di mirë atë që e fshihni ju dhe atë që e zbuloni ju. Dhe cili prej jush që vepron në këtë mënyrë, le ta dijë se është devijuar nga rruga e drejtë.¹

3. Kudo që ata ju gjejnë, do të mbeten

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ ۗ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي ۗ تُسْرِرُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ ۗ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ①

إِنْ يَتَّفِقُواكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 14 ajete. Në këtë Sure myslimanët këshillohen të mos kenë lidhje intime me fuqitë kundërshtare, qoftë ata janë të afërmit e tyre. Por mund të kenë lidhje me ata mosbesimtarë me të cilët kanë shkruar ndonjë marrëveshje.

¹ Ajeti u jep myslimanëve këshillë që të mos kenë miqësi me ata që orvaten dhe mundohen ta pengojnë përparimin e fesë Islame, dhe as me ata që e dëbuan Profetin e Shenjtë dhe besimtarët. Shkaku i zbritjes së këtij ajeti qëndron në faktin se Hatib bin Ebi Beltahut u dërgoi një letër të fshehtë banorëve të Mekës duke i informuar rreth marshimit të Profetit të Shenjtë në drejtim të Mekës. Allahu e informoi Profetin me anë të diktimit (vahjit). Profeti i Shenjtë e dërgoi Aliun, Zubejrin dhe Midadin që ta gjejnë bartësin e kësaj letre. Ata e gjetën atë te një grua rrugës për në Mekë dhe e sollën atë letër në Medinë. Hatibi meritonte një dënim të ashpër, mirëpo ai e pranoi gabimin e vet dhe shprehu pendimin, andaj edhe Profeti e fali atë.

armiqi tuaj, dhe do të përpiqen që me anë të duarve e të gjuhës së vet t'ju trazojnë, që të bëheni edhe ju mosbesimtarë.

4. Farefisët tuaja e as fëmijët tuaj s'mund t'ua sjellin kurrfarë dobie në Ditën e Kiametit, kur Allahu do të gjykojë në mes tuaj. Dhe Allahu e sheh atë që bëni ju.

5. Vërtet, ju e keni një model të mirë tek Ibrahim i dhe tek ata që ishin me të, kur i thanë popullit të vet: Ne nuk kemi lidhje me ju e me ata idhujt që i adhuron pos Allahut. Ne nuk i pranojmë besimet tuaja, dhe ndërmjet nesh e jush është shfaqur armiqësia dhe mllefi (inati) i përhershëm, derisa nuk e besoni Allahun Një! Po, me përjashtim të fjalës së Ibrahimit që ai i tha të atit: Unë pa tjetër do të kërkoj falje për ty, sadoqë s'kam fuqi të bëj diçka për ty kundër Allahut. Dhe ai tha : O Zoti ynë, ne kemi mbështetje vetëm në Ty dhe të drejtohem i Ty dhe tek Ti do të kthehem i ne!

6. O Zoti ynë, mos na bëj neve shkak sprove për mosbesimtarët, dhe falna o Zoti ynë, sepse Ti je i Plotfuqishëm dhe i Urtë !

7. Vërtet, tek ata (tek Ibrahim i dhe besimtarët e tij) ka një model

وَيَسْطُورًا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَسْئَلَهُمْ
بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْلَا يُكَفِّرُونَ ۝

لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ يُفْصَلُ بَيْنَكُمْ ۝ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ۝

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَالَّذِينَ مَعَهُ ۚ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا
بُرِّئُوا مِنْكُمْ وَبِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ كُفْرَانًا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
وَحْدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ
لَا تُسْغِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ
اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۚ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ
أَتَيْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۝

رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا
وَاعْفِرْنَا رَبَّنَا ۚ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ

(shembull) të mirë për ju dhe për ata të gjithë, të cilët shpresojnë se do të takohen me Allahun e me Ditën e Ahiretit. Dhe kush i shmanget, le ta dijë se Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Lavdëruar.

8. Mund të ndodhë që Allahu të krijojë dashuri ndërmjet jush e atyre, kundër të cilëve ushqehenit një armiqësi reciproke, se Allahu është i Fuqishëm dhe Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.²

9. Allahu nuk ju ndalon të silleni mirë e me drejtësi ndaj atyre, që nuk luftuan kundër jush për shkak të fesë, dhe të cilët nuk ju dëbuan nga shtëpitë tuaja. Vërtet, Allahu i do ata që janë të drejtë.

10. Allahu ju ndalon vetëm se të lidhni miqësinë me ata që luftuan kundër jush për shkak të fesë dhe ju dëbuan nga shtëpitë tuaja ose u dhanë ndihmë armiqve tuaj për t'ju dëbuar, dhe kush miqësohet me ta, këta janë mizorë.

11. O ju besimtarë, kur t'ju vijnë gratë besimtare e të shpërngulura, provoni besnikërinë e tyre. Allahu e di mirë besimin e tyre. Pra, nëse i gjeni besimtarët e vërteta, mos i ktheni ato te

كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ ۖ وَمَنْ
يَتَّبِعِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ۝

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ
عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوَدَّةً ۖ وَاللَّهُ قَدِيرٌ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

لَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ
فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ
أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ۝

إِنَّمَا يَنْهَى اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ
فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ
وَوَظَّهُرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ ۗ
وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ
مُهَاجِرَاتٍ فَأَمْتِحُوهُنَّ ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ
بِإِيمَانِهِنَّ ۗ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ

² Ajeti e mbante një profeci sepse po vjen koha kur këta armiq të Islamit do ta përqafojnë fenë Islame dhe do të bëhen vëllezër me ju në fe.

mosbesimtarët. Këto s'janë të lejuara për ata mosbesimtarë e as ata nuk janë të lejuar për to. Dhe ju duhet t'u jepni mosbesimtarëve atë që kanë shpenzuar për to.³ Mandej, ju nuk keni mëkat që të martoheni me to, pasi t'ua jepni prikat e tyre. Dhe mos i mbani në duart tuaja marrëveshjet martesore të grave mosbesimtare, por nëse ato kthehen te mosbesimtarët, kërkoni prej tyre atë që keni shpenzuar për to, po edhe nëse gratë e mosbesimtarëve vijnë te besimtarët, atëherë ata mosbesimtarë mund të kërkojnë⁴ prej besimtarëve atë që kanë shpenzuar për to. Këto janë dispozitat e Allahut. Ai gjykon ndërmjet jush, dhe Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

12. Dhe nëse ndonjë grua prej grave tuaja shkon te mosbesimtarët, dhe ju e keni marrë dëmshpërblimin, atëherë atyre besimtarëve që u kanë ikur gratë, jepuni aq sa kanë shpenzuar për to (për martesë). Dhe frikësohuni prej Allahut, të cillin e besoni ju.⁵

13. O Profet, kur të vijnë tek ti besimtarët dhe të shprehin dëshirë për të bërë Bejtin se nuk do t'i shoqëronjë

فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ ۚ لَأَهِنَّ جَلٍّ
لَهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۗ وَأَتَوْهُنَّ مَا
أَنْفَقُوا ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ
إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ ۗ وَلَا تُمْسِكُوا
بِعَصْمِ الْكُوفِرِ ۗ وَسَأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ
وَلَيْسَ لَكُمْ أَنْفَقُوا ۗ ذِكْرُكُمْ اللَّهُ ۗ
يُحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَأِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى
الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَانكِحُوا الَّذِينَ زَهَبَتْ
أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ
الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ
يُبَايِعْنَكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا

³ Njëpërmjet shtetit.

⁴ Edhe mosbesimtarët mund të kërkojnë shpenzimet njëpërmjet shtetit.

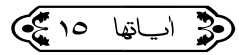
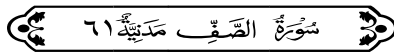
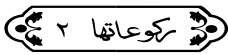
⁵ Shteti ka për detyrë t'u japë kompensim atyre, gratë e të cilëve shkojnë, ikin a bëhen robëresha.

Allahut asnjë send (nuk do të bëjnë shirk); se nuk do të bëjnë vjedhje; se nuk do të bëjnë kurvëri; se nuk do të mbysin fëmijët e tyre; se nuk do ta ngarkojnë asnjërin me shpifje; se nuk do të kundërshtojnë në urdhëra të drejta, pranoje Bejtin e tyre dhe kërko falje për to. Vërtet, Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

14. O ju besimtarë, mos lidhni miqësinë me atë popull kundër të cilit Allahu e ka shprehur zemërimin e Tij. Ata janë të dëshpruar nga Ahireti, siç u dëshpruan mosbesimtarët nga të vdekurit në varre (se nuk ringjallen)!

يَسْرِقْنَ وَلَا يَزِينْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ
وَلَا يَأْتِينَ بِمُهْتَمٍ يَقْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ
وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ
فَبَايِعَهُنَّ وَاسْتَغْفِرُ لَهُنَّ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَبْسُوْا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا
تَبْسُوْنَ مِنَ الْبُورِ ۗ ﴿١٤﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë e lavdëron Allahun, dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ٢
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

3. O ju besimtarë, përse thoni atë që nuk e praktikoni?¹

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ①

4. Është shumë e urryer në sy të Allahut ta thoni atë që nuk e praktikoni.

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ①

5. Vërtet, Allahu i do ata që luftojnë të rreshtuar në rrugën e Tij sikurse janë një mur i ndërtuar nga plumbi i shkrirë.²

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ ①

6. Dhe kujtojeni kohën kur Musai i tha popullit të vet: O populli im, përse po më shqetësoni, kur ju e dini se unë jam Profet i Allahut? Pra, kur u devijuan nga

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ لِقَوْمٍ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ٦
وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ ٧
فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاعَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ٨

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 15 ajete. Në dy Sure të mëparshme përmenden ato rezultete që dalin nga lufta me mosbesimtarët dhe përmenden ato probleme sociale që burojnë nga ajo luftë. Në këtë Sure këshillohen besimtarët se të mos kenë kontradiktë në fjalën e në praktikën e tyre. Kjo është kërkesa bazore e besimit, sepse me anë të kësaj dukurie do të korrigjohen dhe do të rregullohen problemet e tyre shoqërore. Përveç kësaj ata këshillohen që ta ndjekin pa kusht H. Muhammedin s.a.v. dhe të qëndrojnë të paluhatshëm si mur i ndërtuar prej bakrit të shkrirë kundër armiqve.

¹ Kjo është një karakteristikë mjaft e rëndësishme e një besimtari të devotshëm, sepse ai vepron sipas asaj që thotë.

² Ajeti kërkon prej myslimanëve që ata të tregojnë e të demonstrojnë një solidaritet e një bashkim të pathyeshëm kundër forcave negative.

rruga e drejtë, atëherë edhe Allahu i shtrëmbëroi zemrat e tyre, sepse Allahu nuk i përdh ata që janë rebelë (të padëgjueshëm).³

7. Dhe kujtojeni kohën kur Isai, biri i Merjemes, tha: O Bijtë e Israelit, unë jam Profet i Allahut, erdha te ju, jam vërtetues i profecive të shkruara para meje në Tevrat dhe unë jap lajm të gëzuar rreth një Profeti që do të vijë pas meje, emri i të cilit do të jetë Ahmad.⁴

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦١﴾

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ

³ Asnjë Profet, sipas mendimit tim, nuk u trazua e as nuk u mundua aq sa u trazua Profeti Musa dhe Hazret Muhammedi s.a.v.

⁴ Tevrat e paralajmëron ardhjen e një profeti me emrin Muhammad, ndërsa Inxhilli (Bibla) e paralajmëron ardhjen e Ahmadit. Këta janë dy emra të profetit Hazret Muhammedit s.a.v., që e mbajnë një profeci se Hazret Muhammedi s.a.v. do të paraqitet dy herë në botë. Njëherë me pozitën e Muhammedit, që tregon fazën më madhështore dhe më të fuqishme të jetës së tij, kurse herën e dytë ai do të manifestohet me anë të shërbëtorit të tij, i cili me anë të dashurisë, të simpatisë dhe me anë të argumeteve do t'i japë Islamit një lulëzim dhe hov të ri. Prandaj, H. Muhammedi s.a.v.s. tha: *S'ka profet midis meje dhe atij*. Në një vend ai tha: Pasha Zotin, ai do të paraqitet si Imami i juaj vetë nga mesi juaj. Për hollësi duhet të lexoni Buharin (përmbledhje e të thënave të H. Muhammedit s.a.v.s.)

Shtrohet pyetja se përse H. Muasi e paralajmëroi ardhjen e Muhammedit, kurse H. Isai paralajmëroi ardhjen e Ahmadit? Kjo është një pikë mjaft me interes, që i çel rugët e së ardhmes. Këtu fshehet një filozofi se H. Musai a.s. e pat sjellë Sheriatin, ndaj e pagëzoi profetin vijues Sheriatbartës me emrin Muhammed, që tregon fuqinë, madhështinë dhe ngadhnijmin e atij profeti, ndërsa H. Isai a.s. meqë nuk solli ndonjë Sheriat të ri dhe nuk ishte një profet aq madhështor dhe i fuqishëm sa ishte H. Musai a.s., andaj paralajmëroi ardhjen e një profeti me emër Ahmad. H. Muhammedi s.a.v. paralajmëron ardhjen e një Masihu në ummetin e vet, siç Isai a.s. ishte Masih në ummetin e H. Musait a.s. Për këtë arsye, Hazret Muhammedi s.a.v.s. në mënyrë përsëritëse ummetin e vet e krahason me ummetin e H. Musait a.s. Në një vend ai tha: Dikur ummeti im do t'u ngajë jehudëve, ashut si i ngjan një këpucë këpucës tjetër. Në epokën e fundit të Musait a.s., njerëzit kanë bërë krime të mëdha e të tmerrshme. Pra, edhe në ummetin e H. Muhammedit s.a.v. njerëzit do të bëjnë dhe janë duke bërë krime të njëjta. Prandaj, kur krime do jenë të njëjta, atëherë edhe ilaçi do të jetë i njëjtë. Nëse aty erdhi Masihu për edukimin dhe për kurimin e tyre, edhe këtu do të vijë Masihu me një qëllim të përbashkët. Profecia tregon se Ahmadi do të vijë. Kjo do të thotë se kur ai që do të paraqitet, do të paraqitet vetë nga ummeti i Muhammedit dhe në emër të tij. Ai, Masihu, nuk do

Dhe kur ai u erdhi me argumente të qarta, ata thanë: Kjo është magjia e hapët.⁵

مُؤَيِّنٌ ﴿٧﴾

8. Dhe kush është më mizor se ai që për Allahun shpif gënjeshtren, ndërsa ai thirret në drejtim të Islamit?⁶ Allahu nuk i përudh ata që janë mizorë.⁷

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَىٰ إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

9. Ata dëshirojnë ta shuajnë dritën e

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ

të sjellë as fe e as Sheriat të ri. Ai vetëm do të paraqitet ta përhapë dritën e H. Muhammedit s.a.v., ashtu sikurse hëna nuk e ka dritën e vet, por ajo e reflekton dhe shpërndan vetëm e vetëm dritën e diellit. Pra, sipas Kuranit, H. Muhammedi s.a.v. është dielli i ndriçueshëm dhe dritëdhënës, dhe kur vjen shërbëtori i tij, ai do të ndriçohet nga drita e diellit dhe atë dritë do ta shpërndajë në botë. Pra, si mund të jetë ai kundërshtar i H. Muhammedit s.a.v., i cili nuk sjell prej vetes asgjë, por e lartëson dhe e mbiçmon H. Muhammedin s.a.v. dhe deklaron se unë jam vetëm një rob dhe shërbyes i tij? Prandaj, ardhja e tij konsiderohet si ardhja e H. Muhammedit s.a.v. Të gjithë teologët, komentatorët dhe dijetarët me reputacion të mirë dhe mjaft eminentë kanë qenë të një mendimi. Pra, i verbër mund të jetë ai që nuk mund t'i shohë këto fakte.

⁵ Në këtë ajet është dhënë Profecia rreth ardhjes së Profetit të Shenjtë, i cili pati dy emra: Ahmad dhe Muhammed.

⁶ Ky ajet qartazi aplikohet për këtë kohë, kur myslimanët do ta konsiderojnë jashtë Islamit atë që do të deklarojë se është i dërguari i Zotit. Në këtë ajet Allahu xh.sh. na tregon dhe na alarmon se ardhja e dytë e Hazret Muhammedit s.a.v., në formë të një shërbëtori të tij, do të përgënjeshtrohet duke i thënë atij se je jashtë rrethit të Islamit dhe duke i thënë se eja në fenë Islame, ndërsa ai i fton njerëzit në drejtim të Islamit të Hazret Muhammedit s.a.v. Këtu bëhet fjalë për ardhjen e një Reformatori të madh në ummetin e H. Muhammedit s.a.v., ardhja e të cilit është e pashmangshme në bazë të Kuranit e të H. Muhammedit s.a.v. Ky ajet nuk aplikohet për Hazret Muhammedin s.a.v.s., sepse Hazret Muhammedi s.a.v. i fton njerëzit në drejtim të Islamit dhe askush nuk e ftoi atë ta përqafojë fenë Islame. Duhet mbajtur mend se Allahu xh.sh. premtun në Kuran se pohuesin fals dhe gënjeshtarin Ai do ta shkatërrojë vetë, ndaj nëse dikush pohon se është prej Zotit dhe Zoti jo vetëm që nuk e shkatërron, sipas premtimit të tij, por, përkundrazi, tregon dhe shfaq shumë shenja dhe mrrekulli në favor të tij e për vërtetimin e tij e përveç kësaj pohuesi i tillë thirret në drejtim të Islamit, atëherë nuk mbetet dyshim se ky ajet aplikohet për të. Në këtë ka një shenjë shumë të madhe për atë që ka zemër të sinqertë dhe që i frikësohet Allahut!

⁷ Në këtë ajet është dhënë profecia rreth ardhjes së Imam Mahdiut e të Masihut të Premtuar - një Reformator Hyjnor dhe shërbëtor i Profetit të Shenjtë. Ajeti paralajmëron se kur vjen ai

Allahut me gojët e tyre, por Allahu ka vendosur ta përhapë dritën e vet, edhe pse e urrejnë mosbesimtarët.

10. Allahu është Ai që e dërgoi Profetin e Tij me udhëzime e me fe të vërtetë që ta mbizotërojë atë (fenë Islame) mbi të gjitha fetë, edhe pse idhujtarët nuk e pëlqejnë (e urrejnë këtë).⁸

11. O ju besimtarë, a t'ju tregoj për një tregti, e cila do t'ju shpëtojë nga një ndëshkim i dhembshëm?

12. (Ajo është) Ta besoni Allahun dhe Profetin e Tij dhe të bëni xhihad në rrugën e Allahut me anë të pasurive e të jetës suaj. Kjo është më e dobishme për ju, nëse e kuptoni.

13. Allahu do të falë mëkatet tuaja (nëse do të veproni kështu) dhe do t'ju fusë në ato xhenete ku po rrjedhin lumenj dhe do t'ju vendosë në vendbanime të pastra e të këndshme dhe në xhenete të amshueshme. Ky është me të vërtetë një sukses i madh.

وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿١٠﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظَاهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿١١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُحِبُّونَ مِنْ عَدَابِ آلِ يَسْرٍ ﴿١٢﴾

تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

يُغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَ أَدْخِلَكُمْ فِي جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكِ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

Masih, njerëzit do të ngrihen kundër tij dhe do ta konsiderojnë si jomysliman dhe do të mundohen ta përjashtojnë nga rrethi i Islamit, andaj do ta ftojnë atë ta pranojë fenë Islame. Profetin e Shenjtë nuk e ftoi askush ta pranojë fenë Islam, por, përkundrazi, ai i ftoi njerëzit ta pranojnë fenë Islame. Kjo eidenton se fjala është për Masihun e Premtuar, për ardhjen e të cilit lajmëron Kurani dhe Profeti i Shenjtë s.a.v.s.

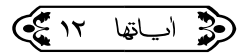
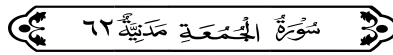
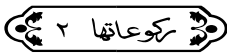
⁸ Edhe ky ajët paralajmëron se Islami do të ketë një triumf në kohën e ardhjes së Masihut të Premtuar.

14. Dhe Ai do t'ju falë edhe një myzhde (favor) që e doni shumë: ndihmën e Allahut dhe një fitore e afërt. Pra, jepu besimtarëve lajm të gëzuar (rreth një fitore të afërt).

وَ أُخْرَى تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ
قَرِيبٌ ۖ وَبَشِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

15. O ju besimtarë, bëhuni ndihmëtarë të Allahut, siç Isai, biri i Merjemes, besimtarëve të vet u pat thënë: Kush është ndihmëtar i im në rrugën e Allahut? Ata (besimtarët e tij) thanë: Ne jemi ndihmëtarë në rrugën e Allahut. Pra, një grup prej Bijëve të Israelit e pranoi besimin, kurse një grup tjetër e refuzoi atë. Atëherë, Ne u dhamë atyre që besuan përkrahje kundër armikut të tyre dhe ata u bënë ngadhënjimtarë.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا
قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لَلْحَوَارِيِّينَ مَنْ
أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۖ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ
أَنْصَارُ اللَّهِ فَأَمَّا طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ ۚ فَأَيَّدْنَا
الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَاصْبَحُوا
ظَاهِرِينَ ﴿١٥﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë e lavdëron Allahun Sovran, të Shenjtë, të Plotfuqishëm dhe të Urtë.

مَسِّحٌ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ①

3. Allahu është Ai që në mesin e arabëve të pashkolluar e dërgoi një Profet nga mesi i tyre, që u recitonte ajetet e Allahut dhe i pastronte ata dhe ua mësonte librin dhe urtësinë, edhe pse ata më parë ishin në një gabim të hapët.

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِنْهُمْ
يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ
الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ
لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ①

4. Dhe Ai do të dërgojë (Profetin e Tij) te një popull tjetër që akoma nuk iu bashkuan. Allahu është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.¹

وَأَخْرَجْنَا مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ① وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 12 ajete. Në Sure Al-Seff ishte përmendur profecia e dhënë nga H. Isai bin Merjemes a.s., lidhur me ardhjen e një profeti me emrin Ahmad. Në këtë Sure përmendet fakti se kjo profeci është plotësuar me ardhjen e H. Muhammedit s.a.v. në mesin e arabëve të pashkolluar, i cili me anë të mësimit të përkryer të Kuranit dhe me anë të praktikës dhe lutjeve të veta i pastroi ata dhe i bëri të delirë. Ky popull i pashkolluar së shpejti do të bëhet shkak i përhapjes së diturisë në mbarë botën. Po ashtu në këtë Sure është paralajmëruar ardhja e një zëvendësi të H. Muhammedit s.a.v. dhe me ardhjen e tij bota edhe një herë do të përjetojë një revolucion të atillë. Renesanca e Islamit do të manifestohet në atë mënyrë, siç ngjau në fazën e parë të Islamit. Përmenden edhe çifutët e Medinës, të cilët duke i ditur parashikimet e librit të tyre, i përgënjeshtroan Shenjat e Allahut.

¹ Ky ajet mban në vete një profeci se Imam Mahdiu dhe Xhemati i tij do të paraqiten shumë vonë pas Hazret Muhammedit s.a.v. Prandaj, Allahu xh.sh. e ka përdorur fjalën *Va Aherinë*. Të gjithë dijetarët dhe teologët kanë bërë debate dhe polemika të gjera lidhur me këtë temë dhe të gjithë janë të mendimit se në kohën e fundit Allahu do të dërgojë një Reformator që do të jetë Imam Mahdi dhe do të titullohet Al-Masih. Teologët, komentatorët, dijetarët dhe muhadithinët më të famshëm dhe më eminentë të shekujve të kaluar kanë shkruar se pozita e Imam Mahdiut,

5. Kjo është mirësia e Allahut. Ai ia fal atij kë e do Ai, dhe Allahu është Zoti i mirësisë së pakufishme.

ذٰلِكَ فَضَّلَ اللّٰهُ يُوْتِيهِ مَن يَّشَاءُ ۗ وَاللّٰهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ۝

6. Shembulli i atyre që u ngarkuan me përgjegjësinë e Tevrat, por e mbajtën këtë përgjegjësi (si duhej), është si shembull i gomarit që bart libra (por s'di gjë). I keq është shembulli i atyre që i refuzojnë urdhërat e Allahut. Dhe Allahu nuk u tregon rrugë të drejtë mizorëve.

مَثَلُ الَّذِيْنَ حَمَلُوْا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ
يَحْمِلُوْهَا كَمَثَلِ الْجَمَّارِ يَحْمِلُ اَسْفَارًا ۗ
بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيَاتِ اللّٰهِ
وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِيْنَ ۝

7. Thuaj: O ju jehudë, nëse pohoni se vetëm ju jeni shokë të Allahut prej të gjithë popujve, atëherë kërkojeni vdekjen, po që se jeni të vërtetë (në pohimin tuaj).²

قُلْ يَا۟ يٰٓأَيُّهَا الَّذِيْنَ هَادَوْا اِنْ زَعَمْتُمْ اَنَّكُمْ
اَوْلِيَآءُ لِلّٰهِ مِنْ دُوْنِ النَّاسِ فَمَتَّوْا
الْمَوْتَ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ۝

kur ai do të vijë, do të jetë më e madhe se disa profetë të mëparshëm që kanë qenë para Hazret Muhammadit s.a.v.s. Ky është mendimi i tyre e jo i Xhematit Ahmadia. Themeluesi i Xhematit Mysliman Ahmadia deklaroi se ai është Imam i kësaj kohe dhe paraqiti argumente solide për vërtetimin e pohimit të vet. Nga ana tjetër, edhe Allahu xh.sh. shfaqti shumë shenja dhe mrekulli në favor të tij dhe e vulosi pohimin e tij. Kontributi vetëmohues dhe sakrifica të mëdha e të papërshkrueshme të es-habëve të tij janë në vete një dëshmi për vërtetimin e tij. Pra, kush do, le ta pranojë, e kush do, le të mohojë. Nesër do të tubohemi ne të gjithë para Allahut, atëherë Ai do të gjykojë midis nesh! Po ashtu edhe ky ajet tregon qartë se me ardhjen e Masihut të Premtuar njerëzit do të pastrohen shpirtërisht e moralisht dhe ai do të formojë një komunitet besimtarësh të devotshëm. Vetë Hadithi i Hazret Muhammadit s.a.v. vërteton dhe dëshmon se ky ajet ka të bëjë me ardhjen e dytë të H. Muhammadit s.a.v. në kohën e fundit, prandaj Allahu xh.sh. thotë: *Va Ahirina Minhum* d.m.th. në një popull të mëvonshëm. H. Ebu Hurejrah rrëfen se një ditë ne ishim të ulur bashkë me Hazret Resulullahun s.a.v, kur iu zbrit Sure Xhuma. Unë e pyeta se O Resulullah, kush janë ata, për të cilët janë përdorur fjalët *Va Ahirina Minhum*, dhe në mesin tonë ishte ulur edhe Selman Faresiu r.e. Kur e pyeta disa herë profetin s.a.v., ai e vuri dorën e tij mbi supët e Selman Faresiut dhe tha: Nëse Imani (feja) do të shkojë në yllin Pleiad (feja do të zhduket dhe do të venitet), atëherë një njeri prej tyre do ta sjellë atë. (Buhari) Ky Hadith tregon qartë se Reformatori me titull Imam Mahdi dhe Masih do të ketë prejardhjen persiane.

² Themeluesi i xhematit Mysliman Ahmadia i ftoi të ashtuqjturit Ulema dhe kundlrshhtarët e

8. Por, ata kurrë nuk do të dëshirojnë (vdekjen) për shkak të veprave të tyre të bëra. Dhe Allahu i njeh shumë mirë mizorët.

وَلَا يَسْتَمْتُونَ آدَبًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَهُمْ^ط
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ^٥

9. Thuaju: Pa dyshim, se vdekja prej së cilës po ikni, do t'ju rrethojë një ditë. Mandej, do të ktheheni te Zoti që e di të padukshmen dhe të dukshmen, dhe Ai do t'ju informojë rreth veprave tuaja.

قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلْفِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ ۖ وَالشَّهَادَةِ فَيُنبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ^٥

10. O ju besimtarë, kur ju thirreni për Namaz në ditën e xhumasë,³ ngutuni për të përkujtuar Allahun, dhe lëreni shitblerjen. Kjo është shumë e dobishme për ju, nëse kuptoni.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ^ط ذِكْرٌ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ^٥

11. Dhe kur të kryhet Namazi (i xhumasë), shpërndahuni nëpër tokë dhe kërkonti mirësitë e Allahut, dhe përkujtojeni shumë Allahun që të korrni sukses.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ^٥

12. Por, kur ata shohin ndonjë tregti ose ndonjë dëfrim shkojnë nga ai, kurse ty

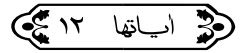
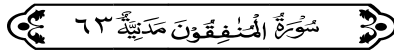
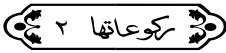
وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا

vet që e përgënjeshtrojnë pohimin e tij, të bëjnë Mubahila me të (të bëjnë lutje individuale ose kolektive) që Allahu ta mallkojë gënjeshtarin dhe ta shkatërrojë atë. Kjo sfidë për Mubahila qëndron në fuqi edhe sot e kësaj dite. A ka kush që mund ta pranojë këtë?

³ Myslimanët këshillohen që ta ruajnë Namazin e Xhumasë e të kenë kujdes ndaj atij dhe të mos bëhen si jehudë që nuk e respektuan ditën e Sabtit dhe e fituan zemërimin e Allahut. Shkaku i zbritjes së këtyre ajeteve është se një ditë xhumaje, kur Profeti i Shenjtë ishte duke dhënë predikim (hutba), erdhi një karvan prej Shamit me mallra tregtie dhe me të dëgjuar zërin e ardhjes së tyre, disa myslimanë (hipokritë) e lanë Profetin dhe shkuan tek ajo tregti. Zoti me anë të këtyre ajeteve do t'u tregojë se furnizuesi më i mirë është Allahu e jo njerëzit, andaj keni kujdes ndaj urdhërave të Tij.

të lënë në këmbë. Thuaju: Ajo që është tek Allahu, është më e mirë se dëfrimi e tregtia. Dhe Allahu është Furnizuesi më i mirë!

إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۗ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ
 خَيْرٌ مِّنَ اللَّهِو وَمِنَ التِّجَارَةِ ۗ وَاللَّهُ
 خَيْرُ الرَّزُقِينَ ۝٧

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Kur vijnë hipokritët tek ti, ata thonë: Ne dëshmojmë se ti je me të vërtetë Profet i Allahut. Dhe Allahu e di se ti, me të vërtetë, je Profet i Allahut, prapë Allahu dëshmon se hipokritët janë gënjeshtarë.

إِذَا جَاءَكَ الْمُنْفِقُونَ قَالُوا لَوْ شَهِدْنَا لَكُ لَرَسُولُ اللَّهِ ①

وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ ①

وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَكَاذِبُونَ ①

3. Ata betimet e veta i bëjnë për t'u mbrojtur (për të shpëtuar prej teje), dhe pengojnë njerëzit nga rruga e Allahut. Vërtet, shumë keq është që ata e bëjnë.

إِتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ

اللَّهِ ① إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ①

4. Kështu veprojnë ngase ata e pranuan një herë besimin, e mandej e refuzuan. Prandaj, u është vënë vulë zemrave të tyre dhe ata s'kuptojnë.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَوَّعَ عَلَى

قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ①

5. E kur ti i sheh ata, trupat e tyre të fortë (pamja e tyre fizike) të mahnisin ty, dhe kur flasin (mbajnë ligjërat), ti e dëgjon fjalën e tyre. Ata ulen në kuvendime ashtu sikur të jenë trarët të mbështetur me mur. Çdo britmë rufeje

وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ① وَإِنْ

يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ ① كَالَّذِينَ حُشِبَ

مُسْتَدَةً ① يَحْسِبُونَ كُلَّ صِيحَةٍ عَلَيْهِمْ ①

هُمُ الْعُدُو فَاحْذَرَهُمْ ① قَاتِلَهُمُ اللَّهُ ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 12 ajete. Në këtë Sure përmenden armiqtë e tjerë të Islamit, përveç çifutëve. Fjala është për hipokritët që në dukje e pranojnë Islamit dhe bëjnë betime të mëdha në favor të Islamit, por ata as nuk e njohin pozitën shpirtërore të profetit të Islamit, H. Muhammedi s.a.v., e as nuk e njohin besnikërinë dhe devotshmërinë e Es-habëve të H. Muhammedit s.a.v.s., dhe kurdoherë e gjejnë ndonjë rast, i sjellin dëm Islamit. Pra, myslimanët do të ruhen prej tyre. Në fund këshillohen besimtarët që të shpenzojnë pasuritë e tyre në rrugën e Zotit.

e konsiderojnë ndëshkim për vete (kur përmendet ndonjë lajm ndëshkimi, ata mendojnë se është për ta). Ata janë armiqtë e vërtetë, prandaj ruaju prej (sherri i) tyre. Mallkimi i Allahut qoftë mbi ta! Ku janë duke endur!

أَلَيْ يُوَفِّكُونَ ۝

6. Dhe kur u thuhet: Ejani që Profeti i Allahut të kërkojë falje për ju, ata tundin kokat e tyre (në shenjë mohimi) dhe ti i sheh ata se si i pengojnë njerëzit nga rruga e drejtë dhe si shprehin arrogancën.

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا اسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّارًا وَّوَسْهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ۝

7. Për ata është njësoj qoftë të kërkosh falje (për ta) ose të mos kërkosh, sepse Allahu kurrë nuk do t'i falë ata. Vërtet, Allahu nuk u tregon rrugë të drejtë njerëzve rebelë (të padëgjueshëm).

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ۝

8. Të tillë janë ata që thonë: Mos shpenzoni për ata që janë me Profetin e Allahut, derisa ata të ikin (nga feja). Kurse thesaret e qiejve dhe të tokës i takojnë vetëm Allahut, por hipokritët nuk e kuptojnë fare këtë.

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُوا ۗ وَاللَّهُ خَرَّابِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ۝

9. Ata thonë: Nëse kthehemi në Medinë, atëherë njeriu më i ndershëm (Abdullah bin Ebi Ibn Seluli) pa tjetër do ta dëbojë atë më të poshtërin (Muhammedin).¹

يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ ۗ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنْفِقِينَ

¹ Prijësi i hipokritëve, Abdullah bin Ebi Seluli, kishte thënë ashtu në betejën e Mustalekut. Mirëpo djali i tij që ishte një besimtar i devotshëm e mori vesh këtë dhe shkoi me vrap te dera e Medinës. E nxori shpatën dhe të atit të vet i tha: Zbrit poshtë prej deveve dhe thuaj me zë të lartë në praninë e të gjithëve se njeriu më i ndershëm i Medinës është Muhammedi dhe më i poshtëri

Ndërsa nderi i vërtetë i takon Allahut e Profetit të Tij dhe besimtarëve, por hipokritët s'e kuptojnë.

﴿لَا يَعْلَمُونَ﴾

10. O ju besimtarë, nuk duhet që pasuritë tuaja dhe fëmijët tuaj t'ju shmangin prej përkujtimit (adhurimit) të Allahut. Dhe kush bën kështu, ata do të pësojnë humbje.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ
وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠﴾

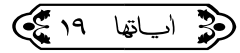
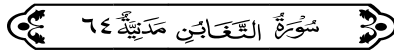
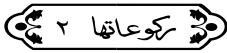
11. O ju besimtarë, shpenzoni prej asaj që Ne ju kemi dhënë juve, para se ndonjerit prej jush t'i vijë vdekja, e ai të thotë: O Zoti im, përse nuk më dhe edhe pak afat të jepja lëmoshë e të bëhesha fisnik.

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
أَحَدَكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْ لَا
أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ ۗ فَأَصَّدَقَ
وَأَكُنُّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١﴾

12. Mirëpo, Allahu nuk i jep afat askujt kur atij i vjen vdekja. Dhe Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا ۗ
وَإِلَّا اللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

jam unë. O ati im, kurrë s'ke për të hyrë në Medina, derisa të mos thuash kështu! E nëse tenton të hysh në Medinë, do të të vrasë ty. Abdullahu u frikësua dhe në praninë e të gjithëve tha kështu. Kjo thënia e tij ishte më të vërtetë një blasfemi e madhe ndaj Hazret Muhamedit s.a.v.s.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Gjithçka që ekziston në qiej e në tokë e lavdëron Allahun. Atij i takon mbretëria dhe Atij i takon lavdërimi, dhe Ai ka fuqi mbi çdo gjë.¹

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ٢
لَهُ الْمُلْكُ وَهُوَ الْحَمْدُ ٣ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ①

3. Allahu është Ai i cili ju krijoi juve. Pra disa prej jush janë bërë mosbesimtarë e disa besimtarë. Dhe Allahu i sheh mirë veprat tuaja.²

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ ٤ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ②

4. Ai i ka krijuar qiejt e tokën me një vërtetësi absolute (për një qëllim të caktuar) dhe Ai ju dha trajtën, dhe trajtën tuaj e bëri të shkëlqyer, dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ ٥ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ③

5. Ai e di se çka ka në qiej e çka ka në

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 19 ajete. Në Sure të mëparshme janë këshilluar besimtarët që të shpenzojnë në rrugën e Allahut, para se t'u vijë vdekja. Vazhdon e njëjta temë edhe në këtë Sure. Dita e Kiametit do të jetë dita e hesapit dhe e llogaritjes, ku do të llogaritet dhe do të vlerësohet sakrifica e njeriut që ai kishte bërë në këtë jetë, qoftë me anë të jetës apo me anë të pasurisë së vet. Pra besimtari duhet të jetë i gatshëm të sakrifikojë jetën dhe pasurinë e tij në rrugën e Zotit dhe dashuria ndaj gruas e ndaj fëmijëve nuk duhet të jetë pengesë në këtë rrugë.

¹ Çdo krijesë e kryen rregullisht detyrën e saj dhe lajmëron se Zoti është i Pastër dhe pa të meta.

² Allahu u dhuroi njerëzve fuqi të mëdha natyrore dhe u mundësoi të përparojnë në të gjitha sferat morale, fizike e shpirtërore. Mirëpo, disa sosh i hedhin poshtë ato aftësi duke mos i përdorur në mënyrë të drejtë dhe kështu e mohojnë favorin e Allahut, ndërsa disa të tjerë i mbiçmojnë ato aftësi dhe i përdorin në kohë e në mënyrë të drejtë, andaj dalin mirënjohës ndaj Allahut. Ky është kuptimi i vërtetë i fjalës besimtar dhe mosbesimtar.

tokë. Dhe Ai e di çka fshihni ju e çka zbuloni ju. Dhe Allahu i di mirë fshehtësitë e zemrave tuaja.³

6. A nuk ju erdhi lajmi i atyre mosbesimtarëve që ishin para jush? Ata i shijuan konsekuencat e këqija të veprave të tyre, dhe për ta ka edhe një ndëshkim të dhembshëm.

7. Kështu ndodhi për shkak se u vinin Profetët e tyre me argumente të qarta, e ata thonin: A njeriu i vdekshëm do t'na udhëzojë? Pra, ata nuk besuan dhe u zbrapsën, por edhe Allahu nuk kishte nevojë për ta dhe Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe është i Denjë për lavdërim.

8. Ata që janë mosbesimtarë mendojnë se kurrë nuk do të ringjallen. Thuaj: Po, pasha Zotin tim, ju patjetër do të ringjalleni dhe do të informoheni rreth asaj që ju bënit, dhe kjo është shumë e lehtë për Allahun!

9. Besojeni, pra, Allahun dhe Profetin e Tij, dhe dritën që e zbritëm Ne. Allahu është i Vetëdijshëm ndaj asaj që bëni ju.

10. Ditën (e Kiametit) kur Ai do t'ju tubojë të gjithëve, ajo do të jetë dita e dallimit ndërmjet të humburve e të

تَسِرُونَ وَمَا تَعْلَمُونَ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ۝

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبُؤُا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ ۗ
فَدَأَوْا وَقَالُوا وَمَا لَنَا مِنْكُمْ أَعْدَابُ
أَلَيْمٌ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ
فَقَالُوا أَأَبْشَرُ يَهُودُنَا ۗ فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا
وَاسْتَعْنَى اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ عَنِ حَمِيدٍ ۝

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا ۗ قُلْ
بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا
عَمِلْتُمْ ۗ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝

فَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنَّوْرَ الَّذِي
أَنْزَلْنَا ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ
التَّعَابِنِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَحْمِلْ صَالِحًا

³ Allahu e krijoi çdo gjë dhe Ai e kontrollon çdo gjë, andaj nuk i mbetet Atij diçka e fshehtë. Ai i di edhe mendimet e idetë më të fshehta të njeriut.

fituesve. Dhe kush e beson Allhun dhe vepron sipas besimit, Allahu do t'i shlyjë lajthitjet e tij dhe atë e fut në ato xhenete ku po rrjedhin lumenj e aty do të jetojë ai përgjithmonë. Ky është, me të vërtetë, suksemi i madh.⁴

11. Por, ata që nuk e pranojnë besimin dhe i përgënjeshtrojnë Shenjat Tona, do të jenë banorë të xhehenemit, aty do të banojnë për një kohë të gjatë. Sa vendbanim i tmerrshëm është ai!

12. Nuk ju godit ndonjë e keqe pos me urdhërin e Allahut; dhe kush e beson Allahun, Ai e udhëzon zemrën e tij drejt rrugës së suksesit. Dhe Allahu e di mirë çdo gjë.

13. Pra, binduni para Allahut e profetët të Tij, por nëse ktheheni, atëherë Profeti ynë ka për detyrë vetëm ta përcjellë qartazi mesazhin e Allahut.

14. Allahu është Ai që s'ka Zot tjetër pos Atij, prandaj besimtarët duhet të kenë besim vetëm në Të.

يُكَفِّرُ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ الْخَالِدِينَ فِيهَا ۖ وَيَسْ
أَلَّ اللَّهُ عَلَيْهِمُ ۖ

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ
وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلْغُ الْمُبِينُ ﴿١٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۗ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

⁴ E tërë kjo Sure ka të bëjë me kohën tonë dhe me Ahiretin. Fjala *ditë* kur përdoret ka kuptimin e periudhës. Do të vijë një kohë kur një pjesë dërrmuese njerëzish do ta përqafojë fenë Islame dhe do të deklarojë vërtetësinë e Hazret Muhammedit s.a.v., sepse nuk ka kuptim që dikush ta pranojë besimin pas vdekjes. Pra ajeti tregon qartë se pranimi i besimit lidhet me këtë botë e nëpër tokë. Ata që do të pranojnë besimin dhe do t'i pranojnë profetët, do të shkojnë në xhenet, ndërsa ata që do ta mohojnë besimin dhe do t'i përgënjeshtrojnë profetët, do të shkojnë në xhehenem. Pas vdekjes nuk ka provim a sprovë, por ka vetëm shpërbllim. Fjala *tagabun* do të thotë: Fitorje dhe disfatë. Atë ditë disa do të kenë fitoren, kurse disa të tjerë disfatën.

15. O ju besimtarë, disa prej bashkëshorteve tuaja dhe prej fëmijëve tuaj janë armiq tuaj, andaj kini kujdes prej tyre. Dhe nëse i falni dhe nuk i dënoni dhe i fshihni mëkatet e tyre, atëherë ta dini se Allahu është shumë mëkatfalës dhe përherë i Mëshirshëm.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ
وَأَوْلَادِكُمْ وَعَدُوِّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ ۗ
وَإِنْ تَعَفَوْا وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

16. Vërtet, pasuritë tuaja dhe fëmijët tuaj janë vetëm sprovë, ndërsa ajo që është tek Allahu është një shpërblim i madh.

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۗ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

17. Pra, frikësohuni prej Allahut sa keni mundësi dhe dëgjoni (Fjalën e Tij) dhe binduni para Tij, dhe shpenzoni në rrugën e Tij, se kjo do të jetë e mirë për ju. Dhe kush i ruhet koprracisë së zemrës së vet, të tillët janë ata që do të korrin sukses.

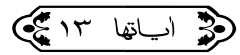
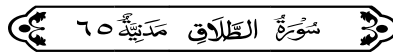
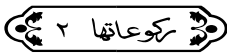
فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ
نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٧﴾

18. Nëse ia jepni Allahut një hua të mirë, Ai do t'jua kthejë duke e shumëfishuar atë dhe do t'ju falë. Dhe Allahu është shumë Mirënjohës dhe i Përmbajtur.

إِنْ تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضْعِفْهُ لَكُمْ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٨﴾

19. Ai e zotëron dijen e amshueshme të së padukshmes e të së dukshmes dhe është i Fuqishëm e i Urtë.

يَعْلَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٩﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O Profet,¹ kur t'u jepjani grave divorc, jepni sipas kohës së caktuar dhe llogariteni kohën, dhe frikësohuni prej Allahut që është Zoti juaj. Dhe mos i dëboni prej shtëpive të tyre, e edhe ato të mos dalin ndryshe veçse nëse bëjnë ndonjë vepër të turpshme të hapur. Këta janë kufij të e Allahut, dhe kush i tejkalon kufijtë e Allahut, ai i bën dëm vetes. Ti nuk e di (o divorcdhënës) se ndoshta Allahu pas kësaj mund të sjellë ndonjë vendim të ri.²

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ
لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ
رَبَّكُمْ ۚ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا
يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ ۗ
وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ
اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۗ لَا تَدْرِي لَعَلَّ
اللَّهُ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ①

3. Mandej, kur t'i afrohen ato mbarimit të periudhës së caktuar, atëherë i mbani në mënyrë të përshtatshme ose i largoni në mënyrë të përshtatshme, dhe këtë duhet ta dëshmojnë dy dëshmitarë të

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى
عَدْلٍ مِّنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۗ ذَٰلِكُمْ

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 13 ajete. Në Sure të mëparshme janë këshilluar besimtarët që të mos pengohen në bindje të plotë ndaj Profetit për shkak të dashurisë së gruas apo të fëmijëve. Në këtë Sure përmenden ato shkaqe në bazë të cilave njeriu duhet t'i japë divorc gruas. Po ashtu përmenden të drejtat e grave të divorcuara. Njëkohësisht këshillohen besimtarët që të kenë frikën e Zotit në lidhje me këto çështje.

¹ Këtu po predikohet Profeti, por në realitet fjala është për ndjekësit e tij.

² Islami nuk pëlqen që të shfrytëzohet e drejta e divorcit, andaj Profeti i Shenjtë ka thënë: Gjëja më e urryer prej gjërave të lejuara në Islam është divorci. Sipas mësimëve të Kuranit njeriu duhet t'i japë divorc gruas së tij, atëherë kur nuk është i zemëruar e kur gruaja e tij nuk ka menstruacion. Mirëpo, nëse burri i jep divorc gruas, ajo duhet të rrijë aty derisa të kalojë "ideti", periudha e caktuar për divorc, sepse mund të ndodhë që gjatë asaj kohe ata pajtohen dhe rregullohet jeta e tyre familjare.

drejtë nga mesi juaj. Dhe duhet që të jepni dëshmi të vërtetë për hir të Allahut. Ashtu këshillohet ai që e beson Allahun dhe Ditën e Ahiretit. Dhe ai që i frikësohet Allahut, Allahu do të gjejë për të ndonjë rrugëdalje,

4. Dhe do ta furnizojë atë prej andej nga s'e pret fare. Dhe kush mbështetet vetëm në Allah, le ta dijë se Allahu mjafton për të. Allahu gjithnjë e plotëson vendimin e Tij. Për çdo gjë Allahu ka hartuar një plan.

5. Nëse jeni në dyshim rreth caktimit të periudhës së atyre grave, të cilave u është ndërprerë menstruacioni,³ ta dini se periudha e pritjes së tyre është tre muaj, po edhe të atyre që nuk kanë menstruacion. Ndërkaq, periudha e pritjes së grave shtatzënë është derisa të lindin. Dhe kush i frikësohet Allahut, Ai me anë të urdhërit të Vet atij ia lehtëson punën.

6. Ky është urdhëri i Allahut që e zbriti për ju. Dhe kush i frikësohet Allahut Ai ia shlyen atij mëkatet dhe ia shton shpërblimin.⁴

7. (O myslimanë) Vendosini sipas

يُوعِظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ۗ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ
مَخْرَجًا ۝

وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۗ وَمَنْ
يَتَّوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
بَالِغُ أَمْرِهِ ۗ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قَدْرًا ۝

وَالَّذِي يَبْتَسِنُ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ
ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ ۗ وَالَّذِي لَمْ
يَحِضْ ۗ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ
يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۗ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ
لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ۝

ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ ۗ وَمَنْ يَتَّقِ
اللَّهَ يَكْفِرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ۝

أَسْكُتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَتْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ

³ Ndonjëherë ndërprehen menstruacionet për shkak të çrregullimit të brendshëm, ose dikujt nuk i vijnë fare menstruacionet.

⁴ Në çështjen e divorcit njerëzit zakonisht sillen me padrejtësi dhe nuk u japin grave të drejtat e tyre, andaj Allahu i këshillon që të kenë frikë prej Tij.

mundësisë suaj gratë e divorcuara në ato shtëpi ku banoni ju vetë, dhe mos i trazoni që për to të ngushtoni jetën. Dhe nëse ato janë shtatzëna, atëherë shpenzoni për to derisa të lirohen nga barra e vet. Dhe nëse ato u japin gji fëmijëve tuaj, jepuni harxhime të përshtatshme, të cilat i caktoni me konsultim reciprok, por nëse lidhur me këtë hasni me ndonjë pengesë, atëherë duhet të kërkonti ndonjë gjidhënëse tjetër.⁵

8. Duhet që njeriu i pasur të shpenzojë sipas mundësisë së tij (për atë gjidhënëse), dhe ai që nuk është i pasur, le të shpenzojë sipas mundësisë që Allahu i ka dhënë. Allahu nuk e ngarkon askënd jashtë asaj që Ai ia ka dhuruar. Allahu pa tjetër krijon një lehtësi pas çdo ngushtësie.

9. Dhe sa ishin ato vendbanime që refuzuan urdhërin e Zotit të tyre edhe i refuzuan Profetët e Tij, Ne e kemi larë hesapin me ta dhe i dënuam me një ndëshkim të tmerrshëm!⁶

10. Pra, ata i kanë shijuar konsekuencat e këqija të veprave të tyre dhe

وَلَا تَصْأَرُوهُنَّ يَتَّخِطُّوا عَلَيْنَّ ط وَإِنْ كُنَّ
أُولَاتٍ حَمَلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ
حَمْلَهُنَّ ۚ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ
أَجُورَهُنَّ ۚ وَاتَّمَرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ ۚ
وَإِنْ تَعَاسَرْتُم فَاسْتَرْضِعْ لَهُ أُخْرَىٰ ۗ

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ط وَمَنْ قَدِرَ
عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ط
لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ
اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ۙ

وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا
وَأُرْسِلَتْ فَحَاسَبُنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا ۙ
وَعَدَبُنَهَا عَذَابًا نُكْرًا ۙ

فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا

⁵ Gjatë periudhës së idetit burri duhet të kujdeset për gruan, ashtu si kujdesej kur ishte gruaja e tij.

⁶ Pas shpjegimit të ligjeve të divorcit, Allahu tregon rëndësinë e shenjtërinë e urdhërave hyjnore dhe na paraqet shembullin e atyre popujve që u dënuan dhe që u shkatërruan, meqë nuk i respektuan kufijtë e Allahut.

përfundimi i tyre që shkatërrimi.

حُسْرًا ۝

11. Allahu u ka përgatitur një ndëshkim të rëndë. Pra, o ju besimtarë të ditur, frikësohuni prej Allahut. Allahu e ka zbritur për ju një mjet nderi-

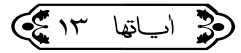
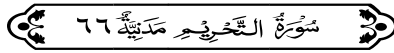
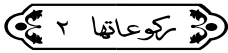
أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۚ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا ۚ قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ۝

12. Profetin që reciton para jush ajetet e Allahut, që t'i nxjerrë prej errësirave dhe t'i fusë në dritë ata që e pranuan besimin dhe bënë vepra të mira. Dhe kush e beson Allahun dhe bën vepra të mira, Allahu do ta fusë atë në ato xhenete ku po rrjedhin lumenj, aty do të banojë përgjithmonë. Për çdo person që bën vepra të mira, Allahu ka përgatitur një furnizim shumë të mirë.

رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۚ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ۝

13. Allahu është Ai që i krijoi shtatë qiejt e tokat si ata. Urdhëri i Tij zbatohet në to, ta dini se Allahu ka fuqi për çdo gjë dhe se Allahu rrethon çdo gjë me dijen e Vet.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَ مِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ ۗ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِنَعْلَمَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۗ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ۝

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O Profet, përse ia ndalon (bën haram) vetes atë që Allahu të lejoi (të bëri hallall)? A kërkon pëlqimin e grave të tua? Dhe Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.¹

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ ۚ
تَبَتَّغَىٰ مَرْصَاتٍ أَرْوَاجِكَ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَّحِيمٌ ①

3. Allahu ju lejon zgjidhjen e betimeve tuaja (të kota që krijojnë çrregullim). Allahu është shoku juaj dhe Ai është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ ۚ
وَاللَّهُ مُؤْتِكُمْ ۚ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ①

4. Dhe kujtojeni kohën kur Profeti ndërës prej grave të veta i kumtoi një lajm të fshehtë, dhe kur ajo e përhapi atë lajm, Allahu informoi Profetin rreth kësaj; ai i tregoi gruas një pjesë të atij lajmi dhe pjesën tjetër e mbajti të fshehtë. Mandej, kur ai i tregoi gruas, ajo tha: kush të informoi ty? Ai tha: Zoti i Gjithëdijshëm dhe i Vetëdijshëm më informoi mua.

وَإِذْ أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاجِهِ حَدِيثًا ۚ
فَلَمَّا بَيَّنَّاتُ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ
بَعْضَهُ ۚ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ ۚ فَلَمَّا بَيَّنَّاتُ
بِهِ قَالَتْ مَنْ أَبْأَكَ هَذَا ۚ قَالَ بَيَّنَّاتُ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 13 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur çështje të divorcit, kurse në këtë Sure duke i përmendur ato përplasje dhe grindje që krijohen mes burrit e gruas, këshillohen besimtarët se në situata të tilla të mos i marrin hapa ekstremë. Po ashtu këshillohen gratë e Profetit H. Muhammedi s.a.v. që të mos kërkojnë diçka që i kundërvihet misionit dhe pozitës së tij.

¹ Shkaku i zbritjes së këtij ajeti është se një ditë Profeti i Shenjtë shkoi te njëra grua e tij që e kishte radhën, dhe ajo i dha një sherbet mjalti, të cilin ai e pëlqen fort, dhe u ndal aty deri vonë. Gratë e tjera nuk pëlqyen që Profeti të qëndrojë aty gjatë, andaj i thanë se po vjen erë nga goja jote. Profeti i Shenjtë me të dëgjuar këtë vendosi të mos e përdorë më mjaltin. Allahu e zbriti këtë ajet dhe i tha se përse e ndalon atë (majaltin), që Allahu e bëri hallall.

5. Mandej, ai të dyja grave² u tha: Nëse ju të dyja pendoheni tek Allahu (do të jetë e mirë për ju), sepse zemrat tuaja edhe janë të gatshme (për t'u penduar dhe për të kërkuar falje). Por, nëse qëndroni kundër tij (profetit), atëherë ta dini se Allahu është shoku i Profetit, po ashtu edhe Xhibraili dhe besimtarët fisnikë dhe engjëjt janë me të.

إِنْ تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا ۖ
وَأَنْ تَظْهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ
وَ جِبْرِيْلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ ۗ وَالْمَلَائِكَةُ
بَعْدُ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ۝

6. Nëse ai (Profeti) ju jep divorc- Zoti i tij ka mundësi t'i japë gra më të mira se ju, të cilat do të jenë myslimane, besimtare, të bindshme, penduese, adhuruese, agjëruese, vejushka dhe virgjëresha.

عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَنَّ أَنْ يُبْدِلَهُ
أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ
قَاتِلَاتٍ يَبْلُغْنَ الْعِلْمَ لَمَّ يَتَبَدَّدْنَ
وَأَبْكَارًا ۝

7. O ju besimtarë, ruajeni veten dhe familjen tuaj prej zjarrit, lëndëdjegëse e të cilit do të jenë njerëzit dhe gurët (idhujt). Atë (zjarrin) e ruajnë engjëjt e rreptë e të ashpër, të cilët nuk e kundërshtojnë urdhërin e Allahut dhe veprojnë ashtu siç urdhërohen.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ
نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا
مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا
أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ۝

8. O ju mosbesimtarë, sot mos arsyetoni. Ju do të shpërbleheni sipas veprave tuaja.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ ۗ
إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ۝

9. O ju besimtarë, drejtohuni Allahut me pendesë të sinqertë. S'është çudi që Zoti juaj t'i shlyejë mëkatet tuaja dhe t'ju fusë në ato xhenete ku po rrjedhin lumenj.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً
صَوْحًا ۗ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ

² Fjala është për Ajeshën dhe Hafsën - bijat e Ebu Bekrit e Omerit.

Ditën kur Allahu nuk do ta poshtërojë Profetin e Tij e as ata që e kanë pranuar besimin bashkë me të; drita e tyre do të ecë para tyre dhe në të djathtë të tyre, dhe ata do të thonë: O Zoti ynë, përsose dritën tonë në dobinë tonë dhe falna, vërtet, Ti ke fuqi mbi çdo gjë!³

تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ ۗ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ۗ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ ۖ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا آتِنَا
لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۗ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٣﴾

10. O Profet, lufto⁴ kundër mosbesimtarëve e hipokritëve dhe qëndro ashpër kundër tyre, vendi i tyre është xhehenemi dhe sa vend i shëmtuar është ai!

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَاعْلُظْ عَلَيْهِمْ ۗ وَمَا لَهُمْ جَهَنَّمَ
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾

11. Allahu për mosbesimtarët paraqet shembullin e gruas së Nuhit e të Lutit. Ato të dyja ishin në kurorë të dy robëve fisnikë prej robëve Tanë, por ato të dyja i tradhtuan, dhe ata të dy (Nuhi dhe Luti) nuk i ndihmuan ato kundër ndëshkimit të Allahut dhe atyre të dyjave u thuhet: Hyni në zjarr bashkë me ata të cilët hynë në të.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ
نُوحَ وَامْرَأَتَ لُوطَ ۗ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ
مِنْ عِبَادِنَا صَالِحَيْنِ فَخَانَتُهُمَا فَأَكَرْمَ يُعِينَا
عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۗ وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١١﴾

12. Dhe për besimtarët paraqet shembullin e gruas së Faraonit, kur ajo tha: O Zoti im, ndërto për mua një

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَتَ
فِرْعَوْنَ ۗ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا

³ Lutja e besimtarëve në xhenet tregon qartë se jeta e njeriut nuk soset me vdekjen e tij, por vazhdon edhe pas saj. Po ashtu, besimtarët do ta kërkojnë *magfirah* në xhenet. Gjë që tregon se ata nuk do të kënaqen me një gjendje, por dëshirojnë të kenë pozita më të larta shpirtërore.

⁴ Nga fjala xhihad nuk duhet kuptuar luftë me shtatë e me armë, por xhihad i vërtetë në rrugën e Allahut është të luftosh me argumente e me dije për të përhapur fenë Islame. Vetë jeta e Profetit të Shenjtë dëshmon dhe e vërteton këtë se ai kurrë nuk e ngriti shtatën për ta përhapur me dhunë fenë Islame.

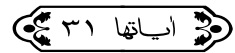
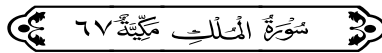
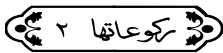
shtëpi afër Teje në xhenet, dhe shpëtom nga Faraoni e nga veprat e tij të ndyta dhe më shpëto prej popullit mizor.

فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ
وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

13. Dhe paraqet shembullin e Merjemes- bijës së Imranit, e cila e ruajti për bukuri nderin e vet. Pra, Ne frymë në të (në foshnjë) diçka nga Shpirti Ynë dhe ajo (nëna e foshnjës) i vërtetoi Fjalët dhe Librat e Zotit të saj. Vërtet, ajo ishte e devotshme (ndër të bindurve).⁵

وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَانَتْ
فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقِسْمَيْنِ ﴿١٨﴾

⁵ Ajeti tregon qartë se secili njeri do ta bartë barrën e vet. Edhe Profetët nuk do ta bartin barrën e përgjegjësisë të grave të tyre. Ai që bën vepra të mira, do të shpërblehet sipas asaj, e ai që bën vepra të këqija, do të dënohet sipas asaj.

KAP. XXIX

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

2. I Bekuar është Ai Allah në duart (fuqinë) e të cilit është gjithë mbretëria dhe Ai ka fuqi mbi çdo gjë.

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ ۖ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ai është që krijoi vdekjen dhe jetën me qëllim që t'ju provojë se cili prej jush është më bamirës, dhe Ai është i Plotfuqishëm dhe Mëkatfalës.

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ﴿٣﴾

4. Ai është që i ka krijuar shtatë qiejt shtresë pas shtrese. Ti s'mund të shohësh asnjë mungesë harmonie (kontradiktë) në krijimin e Zotit të Mëshirshëm, andaj, vështro prapë mirë e mirë (krijimin e Zotit) se a sheh ndonjë të metë?

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۗ مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفْوُتٍ ۗ فَارْجِعِ الْبَصَرَ ۗ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٤﴾

5. Mandej, vështro dhe vështro edhe herën e dytë, shikimi yt do të kthehet te ti i hutuar dhe i lodhur (por ti s'do të

تُمْرِجِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقَلِبُ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٥﴾

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 31 ajete. Tema e përgjithshme e Sureve mekki është Tohidi, ekzistenca e Zotit, atributet e Tij, Vahi dhe Ilhami, jeta pas vdekjes dhe parashikime rreth ardhmërisë së Islamit. Në këtë Sure duke e përmendur krijimin e njeriut, të universit dhe sistemin e vdekjes dhe të ringjalljes, përmendet se prej atomit e deri te planetet e mëdha qiellore ky sistem është aq i fortë, i qëndrueshëm, sa që nuk mund të gjesh dot ndonjë të metë në të. Ky është argumenti mjaft i fuqishëm se ekziston një Qenie që e posedon fuqinë absolute dhe diturin e plotë.

gjesh ndonjë të metë në krijimin e Allahut).¹

6. Dhe, vërtet, Ne qiellin e poshtëm e kemi zbukuar me kandila dhe atë e kemi bërë edhe mjet për t'i përzënë djajt (shejtanët) dhe për ta kemi përgatitur edhe ndëshkimin e zjarrit flakërues.

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ①

7. Dhe për ata që nuk e besojnë Zotin e tyre, është ndëshkimi i xhehenemit dhe ai është një vendkthim i shëmtuar.

وَاللَّذِينَ كَفَرُوا يَرَبُّهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ ②
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ①

8. Kur do të hidhen në xhehenem, do të dëgjojnë në të një ushtimë sikurse vlon (xhehenemi),

إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهيقًا وَ هِيَ تَفُورُ ③

9. Gati të pëlçasë (ai xhehenem) nga zemërimi. Kurdo që të hidhet në të ndonjë grup, roja i pyet ata: A nuk ju erdhi ndonjë alarmues (Profet)?

تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ ④ كَلَّمَآ أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ①

10. Ata do të thonë: Po, pa dyshim, na erdhi Profeti, mirëpo ne e përgënjeshtroam dhe ne i thamë: Allahu nuk të ka diktuar ty asgjë, dhe ti je vetëm në një gabim të hapët.

قَالُوا بَلَى قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ ⑤ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ②

11. Dhe ata do të thonë: Sikur të kishim dëgjuar e të kishim punuar me mend, s'do të ishim ndër banorët e zjarrit.

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ③

¹ E çuditshme është, me të vërtetë, puna e krijimit të Zotit. Ky sistemi ynë solar është një ndër miliona sisteme të krijuara prej Allahut. Disa prej tyre janë më të mëdha se ky yni. Të gjitha këto planete kanë një harmoni të çuditshme ndërmjet tyre. Syri i njeriut s'mund t'i shohë e as t'i zbërthejë.

12. Pra, i pranojnë fajet e tyre. Mallkimi qoftë mbi banorët e zjarrit!

فَاعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ ۗ فَسْحَقًا لِأَصْحَابِ
السَّعِيرِ ۝١٧

13. Vërtet, ata që i frikësohen në vetmi Zotit të tyre, megjithëse Ai është i fshehur prej tyre, do të kenë falje dhe një shpërblim të madh.

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝١٨

14. Dhe qoftë ta fshihni bisedën tuaj apo ta zbuloni, Allahu e di mirë çka është në zemrat tuaja.

وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ
بِذَاتِ الصُّدُورِ ۝١٩

15. A është e mundur që Ai i cili ju krijoi të mos e dijë atë? Kurse Ai i di mirë sekretet më të fshehta dhe është gjithnjë i vetëdijshëm.

أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ ۗ وَهُوَ اللَّطِيفُ
الْخَبِيرُ ۝٢٠

16. Allahu është Ai që tokën e nënshtroi për ju (e bëri të përshtatshme), pra ecni nëpër rrugët e saj² (ku të doni), dhe hani nga begatitë e Allahut. Dhe tek Ai do të ktheheni ju të gjithë.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذَلُولًا فَامْشُوا
فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ۗ وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ ۝٢١

17. A e ndieni veten të sigurtë prej Zotit, që është në qiell, që të mos ju rrafshojë për tokë? Pra, vështroni se si dridhet ajo (afrohet ndëshkimi)!

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُنْزِلَ بِكُمْ
الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورٌ ۝٢٢

18. A ndieni të sigurtë prej Zotit që është në qiell që të mos lëshojë kundër jush ndonjë stuhi gurësh? Atëherë, do të kuptoni se sa i tmerrshëm është kërcënimi Im!

أَمْ أَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ
حَاصِبًا ۗ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٌ ۝٢٣

² Udhëtimi nëpër vende të ndryshme është metoda më e mirë për të pasuruar dijen.

19. Vërtet, edhe ata që ishin para tyre i përgënjeshtroan Profetët e Mi. Pra, sa i tmerrshëm ishte ndëshkimi Im!

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ
نَكِيرِ ①

20. A nuk i shohin ata shpezët³ kur fluturojnë përmbi ta krahëhapur e kur i palojnë krahët, askush nuk i mban përveç Allahut të Mëshirshëm. Ai e sheh mirë çdo gjë.

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَّتٍ وَ
يَقِضْنَ ② مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ ③ إِنَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ④

21. Kush janë këta që duke u bërë ushtria juaj t'ju ndihmojnë kundër Allahut të Mëshirshëm? Vërtet, mosbesimtarët janë bërë viktima të vetëmashtimit.

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصَرُّكُمْ
مَنْ دُونِ الرَّحْمَنِ ① إِنَّ الْكُفْرَانَ إِلَّا فِي
عُرُورٍ ②

22. Apo çfarë janë këta që t'ju furnizojnë, nëse Allahu e ndërpret furnizimin e Vet? Por ata vazhdojnë të marshojnë përpara në rebelizëm e në urrejtje.⁴

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ
رِزْقَهُ ③ بَلْ لَجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ④

23. Qysh ! Ai që ecën i përmbysur me fytyrë, mund të jetë si ai që ecën drejt dhe është i përudhur!⁵

أَمَّنْ يَمْشِي مَكْبًا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى
أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ①

24. Thuaj: Ai është Allahu që ju krijoi dhe i krijoi për ju veshët, sytë dhe zemrat, mirëpo pak e falënderoni.

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمْ السَّمْعَ
وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ① قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ②

³ Zogjtë grabitqarë e mishngrënës fluturojnë mbi kokat tuaja, me qëllim që të ushqehen me kufomat tuaja, kur ju vjen ndëshkimi.

⁴ Fjala është për atë thatësisë që e mbuloi vite me radhë Mekkën dhe që u zhduk me lutjen e Profetit të Shenjtë.

⁵ Mosbesimtarët ecin në rrugë të gabuar e në errësirat e dyshimit e të mosbesimit, ndërsa besimtarët ecin drejt e në rrugë të drejtë nën dritën e besimit.

25. Thuaj: Allahu është Ai që ju krijoi e ju shumoi në tokë dhe (një ditë) do të tuboheni te Ai.

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٥﴾

26. Dhe ata thonë: Kur do të plotësohet ky premtim, po qe se jeni të vërtetë?

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٢٦﴾

27. Thuaj: Vetëm Allahu e di, unë jam vetëm një alarmues i hapët.

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٢٧﴾

28. Por, kur do ta shohin atë (ndëshkim të premtuar) se po u afrohet, fytyrat e atyre që nuk besuan do të shëmtohen dhe atyre do t'u thuhet: ky është ai ndëshkim që kërkonit me ngutje.

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ
تَدْعُونَ ﴿٢٨﴾

29. Thuaj: Më tregoni, nëse Allahu më shkatërron mua dhe ata që janë me mua, ose na mëshiron, kush, pra, do t'i mbrojnë mosbesimtarët prej një dënimi të mundimshëm?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكِنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ
أَوْ رَحِمَنَا ۚ فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ
عَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٩﴾

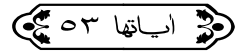
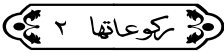
30 Thuaj: Ai është Zoti i Mëshirshëm, ne e besuam dhe kemi mbështetje vetëm në Të, pra ju së shpejti do ta kuptoni se kush është në gabim të hapët.⁶

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا
فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

31. Thuaj: Më tregoni, nëse uji juaj zhduket në thellësitë e tokës, kush, pra, do t'ju sjellë ujë burimesh?

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا
فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣١﴾

⁶ Jeta e njeriut - fizike apo shpirtërore - varet prej ujit. E para prej shiut, kurse e dyta prej diktimit hyjnor (vahji).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ne duke e paraqitur për dëshmi kalamën dhe kallamarin edhe atë që shkruhet prej tyre, themi:¹

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ②

3. Ti (o Muhammed) me mëshirën e Zotit tënd nuk je i çmendur.

مَا أَنْتَ بِمَجْنُونٍ ③

4. Dhe ti do të kesh (prej Zotit) një shpërblim që s'ka të sosur.²

وَأَنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ④

5. Vërtet, ti zotëron virtyte më të larta morali.³

وَأَنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ ⑤

6. Pra, së shpejti do të shohësh dhe ata do të shohin se-

فَسَبِّحْهُ وَيُبْصِرُونَ ⑥

7. Cili prej jush është i çmendur?⁴

يَا أَيُّكُمْ الْمَقْتُولُ ⑦

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 53 ajete. Këtu përmenden argumente të pathyeshme rreth pohimit dhe të vërtetësisë së Profetit të shenjtë s.a.v., dhe përmendet përfundimi i keq i kundërshtarëve dhe përgënjeshtresve të së vërtetës. Po ashtu këshillohen besimtarët që të dalin durimtarë dhe këmbëngulës.

¹ Zoti i përdor disa sende për të dëshmuar diçka. Edhe këtu përdor kalamën dhe kallamarin për të treguar se të gjitha dituritë që shkruhen me anë të tyre, dëshmojnë se Profeti i Shenjtë nuk është i marrë.

² Ajeti tregon se aksionet e një njeriu të çmendur nuk japin ndonjë rezultat të këndshëm, ndërsa Profeti i Shenjtë e kryen me sukses misionin e tij dhe bëri një revolucion të madh moral e shpirtëror në jetën e miliona e miliona njerëzve.

³ Dëshmia e tretë se Profeti i Shenjtë nuk është ndonjë njeri i çmendur jepet në këtë ajet. I çmenduri flet kot e pa lidhje, kurse Profeti i Shenjtë zotëron virtyte të larta morali.

⁴ Përfundimi i Profetit të Shenjtë dëshmon vetë se ai nuk ishte njeri i çmendur, por ishte i dashuri i Zotit.

8. Vërtet, Zoti yt i njeh mirë ata që devijuan nga rruga e Tij, dhe Ai i njeh mirë edhe ata që janë të përdhur.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٨﴾

9. Pra, mos i dëgjo përgënjeshtuesit.

فَلَا تَطْعَمِ الْمُكْذِبِينَ ﴿٩﴾

10. Ata dëshirojnë që nëse ti do të dalësh i përkulshëm (i lëkundshëm d.m.th. të bësh kompromis), atëherë edhe ata do të dalin të lëkundshëm (në fe).

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿١٠﴾

11. Mos e ndiq çdo njeri të poshtër që betohet,

وَلَا تَطْعَمْ كُلَّ حَلْفٍ مَّهِينٍ ﴿١١﴾

12. Dhe është përfolës dhe shpifës,

هَمَّازٍ مَّشَاءٍ بَيِّنٍ ﴿١٢﴾

13. Që i pengon njerëzit të bëjnë vepra të mira dhe që është i pafrenueshëm dhe mëkatar i madh

مَنَاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٣﴾

14. I vrazhdë (i pasjellëshëm) e mandej edhe kopil.⁵

عُتْلٍ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيءٍ ﴿١٤﴾

15. (krenohet) Vetëm se ka shumë pasuri e shumë fëmijë.

أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَوَبَيْنَ ﴿١٥﴾

16. Kur i recitohen ajetet Tona, ai thotë: këto janë tregimet e të parëve.

إِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ
الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾

17. Ne do ta damkosin atë në turi (në hundë).

سَنَسِمُهُ عَلَى الْخُرطومِ ﴿١٧﴾

⁵ Zanim quhet ai njeri që nuk i takon një kombi, por e lidh veten me të. Duke qenë njeri i Zotit, ai e lidh veten me Shejtanin.

18. Ne i vumë në sprovë ashtu siç i patëm vënë në sprovë pronarët e kopshtit, kur i thanë njëri-tjetrit duke u betuar se do ta vjelin atë herët në agim.⁶

إِنَّا بَلَوْنَهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ
إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْحِحِينَ ۝١٨

19. E nuk thanë: Në dashtë Allahu!

وَلَا يَسْتَنْوُونَ ۝١٩

20. Pra, natën kur ishin duke fjetur, e goditi atë (kopsht) një tajfun nga Zoti yt.

فَطَافَ عَلَيْهَا طَآئِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ۝٢٠

21. Dhe kur e panë në mëngjes, ishte i vjelë (i kositur).

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ۝٢١

22. Pra, me të gdhirë thirrën njëri-tjetrin.

فَتَنَادُوا مُصْحِحِينَ ۝٢٢

23. Duke thënë: shkoni tani te kopshti, nëse doni ta vilni!

أَنْ ائْتُوا عَلَىٰ حَرِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَٰرِمِينَ ۝٢٣

24. Dhe ata shkuan dhe pëshpëritnin në mes veti.

فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَخَافُونَ ۝٢٤

25. Mos të hyjë sot në kopsht asnjë njeri i varfër kundër jush.

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مِّسْكِينٌ ۝٢٥

26. Dhe herët në mëngjes vendosën të bëhen koprracë.

وَعَدُوا عَلَىٰ حَرْدٍ قٰدِرِينَ ۝٢٦

27. Mirëpo, kur e panë atë, thanë: s'ka dyshim, ne kemi humbur rrugën.

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَّالُّونٌ ۝٢٧

⁶ Kjo do të thotë se përfundimi i mosbesimtarëve do të jetë si i atyre pronarëve të kopshtit të cilët kur erdhen në mëngjes te kopshti i tyre, e gjetën të rrënuar.

28. Jo, por, në realitet, ne jemi të privjuar për çdo gjë!

بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ndërsa, më i maturi prej tyre tha: A nuk ju thashë se përse nuk e lavdëroni Zotin?

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْ لَا
تُسَبِّحُونَ ﴿٢٩﴾

30. Atëherë, ata thanë: I Shenjtë është Zoti ynë, ne ishim të padrejtë.

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣٠﴾

31. Mandej, iu drejtuan njëri-tjetrit duke e qortuar.

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَوْمُونَ ﴿٣١﴾

32. Ata thanë: Vaj për ne! Ne, me të vërtetë, ishim rebelë (të pabindur)!

قَالُوا يَٰوَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَٰغِينَ ﴿٣٢﴾

33. Ndoshta, nëse pendohe mi dhe i drejtohe mi Allahut, Zoti ynë do t'na falë një kopsht më të mirë se ky.

عَسَىٰ رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا حَيْرًا مِّمَّهَا إِنَّا إِلَىٰ
رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٣﴾

34. Ja, kështu zbret dënimi në këtë botë, ndërsa dënimi i Ahiretit do të jetë më i rëndë. Ah, sikur ta dinin!

كَذٰلِكَ الْعَذَابُ ۗ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ
اَكْبَرُ ۗ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

35. Vërtet, për të devotshmit ka kopshte bekimesh te Zoti i tyre.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٣٥﴾

36. A t'i bëjmë të bindurit të barabartë me fajtorët?

أَفَجَعَلْنَا الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ۗ ﴿٣٦﴾

37. Ç'keni ju, si po gjykoni ju?

مَا لَكُمْ فَتَنًا كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٧﴾

38. A mos keni ndonjë libër, ku e lexoni (këtë)?-

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٨﴾

39. Se ju do të keni atë çka dëshironi?

إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخِيرُونَ ﴿٣٩﴾

40. Ose a mos keni lidhur ndonjë marrëveshje të përbetuar me Ne që Na detyron deri në Ditën e Kiametit t'ju japim të drejtë të bëni çka dëshironi?⁷

أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْآخِرَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٤٠﴾

41. Pyeti ata se cili prej tyre është dorëzan për këtë?

سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمًا ﴿٤١﴾

42. Ose, a i kanë ortakë (Zota) të tjerë që u garantojnë? Pra, le t'i paraqesin ortakët e vet, nëse janë të vërtetë?

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلَْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ
كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤٢﴾

43. Ditën kur do të ballafaqohen me një shqetësim të madh, ata do të thirren për të bërë sexhde, por ata s'do të kenë mundësi ta bëjnë.⁸

يَوْمَ يُكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَ يُدْعَوْنَ إِلَى
السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٣﴾

44. Shikimet e tyre do të jenë të përlura nga turpi, dhe poshtërimi do të pikojë nga fytyrat e tyre; ishte një kohë kur thirreshin për të bërë sexhde e ata ishin të shëndoshë (por nuk bënin sexhde).

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذِلَّةٌ وَ قَدْ
كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٤٤﴾

45. Pra, më le Mua dhe ata që e mohojnë këtë (Kuran). Ne vetë do t'ua afrojmë dalëngadalë dënimin prej nga nuk e presin.

فَذَرْنِي وَ مَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ
سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

⁷ Ajeti do të thotë se a kanë bërë ndonjë marrëveshje me Allahun sipas së cilës ata do të kenë fuqi deri në Kiamet dhe nuk do të ndëshkohen për shkak të veprave të tyre të këqija.

⁸ Ajeti flet rreth ashpërsisë e vrazhdësisë së Ditës së Kiametit.

46. Dhe Unë do t'u jap afat (mos u ngut për dënimin e tyre), sepse plani Im është shumë i fortë.

وَأْمَلِي لَهُمْ إِن كِيدِي مَتِينٌ ﴿٤٦﴾

47. A mos kërkon ti prej tyre ndonjë shpërblim se janë të shtypur nga barra e tij?

أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَّغْرَمٍ
مُتَقَلَّبُونَ ﴿٤٧﴾

48. A mos kanë dije për të padukshmen që janë duke e shkruar?

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٨﴾

49. Pra, qëndro i durueshëm ndaj urdhërit të Zotit tënd, dhe mos u bë si ai i peshkut,⁹ kur e thirri Zotin e vet dhe ai ishte i kredhur në brengë.

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ
الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٩﴾

50. Sikur të mos e kishte shpëtuar atë mëshira e Allahut, ai do të hidhej në shkretëtirë, ashtu që edhe bota do ta fajësonte (e qortonte) atë.

لَوْلَا أَنْ تَدْرَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَكُنَدَ
بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٥٠﴾

51. Mirëpo, Zoti i tij e zgjodhi dhe e futi ndër besimtarët fisnikë.

فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥١﴾

52. Dhe nuk është larg prej mosbesimtarëve që të përpiqen të të shkulin ty nga pozita jote me anë të shikimeve të tyre plot zemërimi, kur e dëgjojnë Dhikr (Kurani). Dhe ata thonë: Ky është një i çmendur.

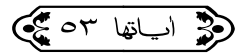
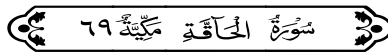
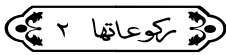
وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُرِيَقُونَكَ
بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ
إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

53. Kurse, Ky (Kurani) nuk është diçka tjetër, veçse këshillë (burim nderi) për tërë njerëzimin.¹⁰

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٣﴾

⁹ Mos u bë si Junusi që kërkonte përfundimin e shpejtë të kombit të vet.

¹⁰ Si është e mundur që një libër (Kurani) të jetë aq madhështor sa u jep nder të gjithë atyre që e lexojnë dhe e adoptojnë në jetën e tyre, ndërsa bartësi i tij të jetë njeri i çmendur!

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Momenti i Pashmangshëm (që e përmend Kurani). ¹

الْحَاقَّةُ ①

3. Ç'është ai Moment i Pashmangshëm?

مَا الْحَاقَّةُ ①

4. Dhe çka të mëson ty se ç'është ai Momenti i Pashmangshëm?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ①

5. Thamudi dhe Adi e patën përgënjeshtuar ndëshkimin tronditës.

كَذَّبَتْ ثَمُودٌ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ①

6. Pra, përse i përket Thamudit, ata u shkatërruan me një krismë të tmerrshme,

فَأَمَّا ثَمُودُ فَأُهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ①

7. Ndërsa populli i Adit u shkatërrua me një erë të furishme,

وَأَمَّا عَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ
عَاتِيَةٍ ①

8. Të cilën e lëshoi Allahu shtatë netë dhe tetë ditë rresht për shkatërrimin e tyre. Pra, ti i sheh ata të kositur ashtu

سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَثَمَنِيَةَ أَيَّامٍ ①
حُسُومًا ① فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 53 ajete. Në këtë Sure jeta e pasvdjekjes paraqitet si një realitet absolut. Po ashtu përmendet se Profeti i Islamit H. Muhammedi s.a.v. dhe Es-habët e tij do të triumfojnë, sadoqë të jenë të rrethuar me kundërshtime dhe me rrethana jo të volitshme. Kjo Sure gjithashtu flet qartë se ky Kuran nuk është fjala e ndonjë poeti apo magjistari, dhe se çdo ai person që trillon diçka dhe atë e quan diktim apo fjalë të Zotit, nuk mund të shpëtohet nga ndëshkimi i Allahut.

¹ Fjala është për një katastrofë që do të vijë. Kjo nuk do të jetë një katastrofë e rëndomtë, por fjala është për një katastrofë shumë tronditëse dhe mund të themi se fjala është për bombat atomike dhe bomba me neutron etj.

sikur të jenë trungje hurmash të zgavëruara.

كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ خُلٍ حَاوِيَةٍ ۝٨

9. A e sheh ndonjë gjurmë të tyre?

فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ①

10. U paraqit edhe Faraoni dhe ata që ishin para tij dhe ato vendbanime që u përmbytën, për shkak të një mëkati të madh.

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَتِ
بِالْخَاطِئَةِ ②

11. Ata e kundërshtuan Profetin e Zotit të tyre, prandaj Ai i zuri ata me një ndëshkim të tmerrshëm.

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخَذَةً
رَابِيَةً ③

12. Vërtet, Ne ju bartëm në anije, pasi u ngrit uji (në kohën e Nuhit).

إِنَّا لَمَّا طَعَا الْمَاءُ حَمَلُكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ④

13. Që ta bëjmë atë (ngjarje) një Shenjë të shënueshme për ju dhe që ta dëgjojnë atë (mbajnë mend) ata që dëshirojnë ta dëgjojnë.

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أَدْنَى
وَأَعْيَتٌ ⑤

14. Dhe kur i fryhet Surit me një frymë të fortë.²

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْحَةٌ وَاحِدَةٌ ⑥

15. Dhe do të ngrihen toka e malet nga vendi i tyre dhe do të copëtohen me një goditje.³

وَ حُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً
وَاحِدَةً ⑦

16. Atë ditë pa tjetër do të paraqitet ajo ndodhi (Katastrofë).

فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ⑧

² Fjala është për hyrjen e papritur të Profetit të Shenjtë në Mekka, ose është për ditën e Kiametit.

⁴ *Al-Ard* (toka) nënkupton njerëzit, kurse *Al-xhibal* (male) prijësit e tyre.

17. Dhe qielli do të çahet dhe do të shihej i brishtë.

وَأَنشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٧﴾

18. Dhe engjëjt do të rrinë të qëndruar përreth tij dhe atë ditë Fronin e Zotit tënd do ta bartin tetë engjëj.⁴

وَأَمَلَكْتَ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا ۖ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿١٨﴾

19. Atë ditë ju do të prezantoheni para Zotit dhe asnjë sekret juaji s'do të mbetet i fshehtë.

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَىٰ مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٩﴾

20. Pra, kujt do t'i jepet libri i veprave (dosje) nga ana e djathtë e tij, ai do t'u thotë të tjerëve: Ejani, merreni dhe lexojeni dosjen time.⁵

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۖ فَقُولُ هَٰؤُلَاءِ أَقْرَأُوا كِتَابِيَةَ ﴿٢٠﴾

21. Vërtet, unë kam pasur bindjen se një ditë do ta shoh hesapin tim.

إِنِّي طَنَنْتُ اتِّي مُلْقٍ حِسَابِيَةَ ﴿٢١﴾

22. Pra, ai do të ketë një jetë të kënaqshme,

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٢٢﴾

23. Në xhenetin e lartë-

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٣﴾

24. Pemët e të cilit do të jenë të përulura (nga pesha e tyre).

قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٤﴾

25. Atyre do t'u thuhet: Hani e pini të gëzuar për shkak të atyre veprave të mira që i bënit në të kaluarën!

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَمْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْحَالِيَةِ ﴿٢٥﴾

⁴ Fjala *Arsh* (Fron) përfaqëson atributet e jashtëzakonshme të Zotit mbi të cilat qëndron Arshi i Allahut. Këto janë: *Rab*, *Rahman*, *Rahim* dhe *Malik*. Në ditën e Kiametit këto attribute do të dyfishohen.

⁵ Dora e djathtë është simbol i hirësisë e të bekimit, andaj ai do të realizojë se u bë i suksesshëm.

26. Ndërsa, kujt i jepet dosje në dorën e tij të majtë, ai do të thotë: Ah, sikur të mos më ishte dhënë mua dosja ime!

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يُلَيِّنُنِي
لَمْ أُوتِ كِتَابِيَةَ ۝

27. E të mos dija fare se cili është hesapi im!

وَلَمْ أَدْرِمَا حِسَابِيَةَ ۝

28. Ah, sikur vdekja ime të më kishte mbaruar krejt!

يَأْتِيَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ۝

29. Pasuria ime sot nuk më solli kurrfarë dobie.

مَا أَعْنَى عَنِّي مَالِيَةَ ۝

30. U zhduk çdo kompetencë imja.

هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَةَ ۝

31. (Do t'u thuhet engjëjve:) Kapeni dhe lidheni me pranga!

خُذُوهُ فَعَلَّوهُ ۝

32. Mandej, çojeni në xhehenem.

ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلَّوهُ ۝

33. Mandej, lidheni me një zinxhir të gjatë shtatëdhjetë kutë.⁶

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا
فَأَسْلُكُوهُ ۝

34. Vërtet, ai nuk e besoi Allahun e Madhërueshëm,

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ۝

35. Dhe nuk i nxiste për t'i ushqyer të varfërit.

وَلَا يَحْضُّ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ۝

36. Atë ditë, pra, ai nuk do të ketë ndonjë mik të ngushtë.

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُمْنًا حَمِيمٌ ۝

⁶ Kjo do të thotë se ai është aq i lidhur me prangat (vepra të këqija) sa që s'mund t'i drejtohet bamirësisë.

37. As nuk do të ketë ushqim tjetër pos qelbit.

وَلَا طَعَامَ إِلَّا مِنْ غَسَلِينَ ۝٣٧

38. Askush nuk e ha atë pos mëkatarëve.

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ۝٣٨

39. Dëgjoni! Unë paraqes për dëshmi atë që e shihni ju,⁷

فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ۝٣٩

40. Dhe atë që nuk e shihni.⁸

وَمَا لَا تَبْصِرُونَ ۝٤٠

41. Se ky (Kuran), me të vërtetë është ligjërimit i një Profeti të ndershëm.

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۝٤١

42. Dhe nuk është ligjërimit i ndonjë poeti, mirëpo pak janë ata që e besojnë.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ ۝٤٢ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ۝٤٣

43. As nuk është ligjërimit i ndonjë fallxhiu, mirëpo nuk këshilloheni, veçse pak!

وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ ۝٤٤ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ۝٤٥

44. Ky është diktimit i zbritur prej Zotit të universit.

تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ۝٤٦

45. Dhe sikur ta trillonte ai (Muhammedi) ndonje diktimit prej vetes,

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ۝٤٧

46. Ne, me siguri, do ta kapnim me dorën e djathtë.

لَا حَذَنَّا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ۝٤٨

47. E pastaj do t'ia këputnim arterien qafës.

ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ۝٤٩

⁷ Faktet e argumentet e dukshme.

⁸ Mendimet e fshehta të njeriut.

48. E askush prej jush nuk do të mund ta shpëtonte nga ndëshkimi i Zotit.⁹ ﴿فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ﴾^(٤٨)

49. Vërtet, ky Kuran është këshillë për besimtarët fisnikë, ﴿وَإِنَّهُ لَتَذِكْرٌ لِّلْمُتَّقِينَ﴾^(٤٩)

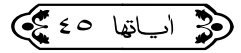
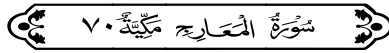
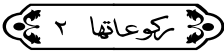
50. Vërtet, Ne e dimë se prej jush ka që e përgënjeshtrojnë. ﴿وَإِنَّا نَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ﴾^(٥٠)

51. Dhe, vërtet, ky është mjet dëshpërimi për mosbesimtarët. ﴿وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكٰفِرِينَ﴾^(٥١)

52. Dhe është një e vërtetë absolute. ﴿وَإِنَّهُ لِحَقِّ الْيَقِينِ﴾^(٥٢)

53. Pra, glorifikoje Zotin me emrin e Tij të madh. ﴿فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ﴾^(٥٣)

⁹ Në këto ajete Zoti paraqet një princip se kush trillon gënjeshtër në emër të Allahut, Ai (Allah) do ta shkatërrojë e do ta zhdukë nga bota. Kjo do të thotë se nëse ngrihet ndonjë njeri që pohon se është i dërguari i Zotit dhe që deklaron se Zoti flet me të, por në realitet nuk është ashtu e ai vetëm trillon gënjeshtër, atëherë nuk është detyra jonë që ta vrasim a të shqetësohemi, sepse është detyra e Zotit ta shkatërrojë atë. Allahu premton dhe deklaron qartë se njeriun e tillë Ai do ta shkatërrojë Vetë në jetën e tij dhe në këtë botë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Një kërkimtar kërkon sqarimin lidhur me ndëshkimin e pashmangshëm-¹

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ٢

3. Për mosbesimtarët. Atë (ndëshkim) s'ka kush që mund ta ndalë.

لِّلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ٣

4. Ai ndëshkim do të vijë nga Allahu - Zoti i të gjitha lartësive.²

مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ٤

5. Engjëjt dhe Shpirti (Xhibraili) ngjiten tek Ai Zot në një ditë që zgjat pesëdhjetë mijë vjet.³

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ
كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ٥

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 45 ajete. Në Sure të mëparshme u është dhënë vërejtja mosbesimtarëve se nëse ata nuk do ta pranojnë të vërtetën, do t'i rrethojë Al-Hakka (Krishtë e madhe). Lidhur me pyetjen e mosbesimtarëve se kur vjen ndëshkimi është thënë se ka ardhur koha e ndëshkimit dhe do të jetë aq i tmerrshëm sa që njeriu nuk do të ngurrojë t'i sakrifikojë gruan, fëmijët dhe motrat dhe vëllezërit e vet. Atë ditë do të turpërohen mosbesimtarët dhe do ta pranojnë dështimin e tyre.

¹ Fjala është për të gjithë mosbesimtarët.

² Zoti që e zhvillon gradualisht çdo gjë.

³ Kurani e përmend Ditën (Jom) në dy vende. Një mijë vjetët e njerëzimit barazohen me një ditë të Zotit. Këtu Allahu xh.sh. ditën e barazon me 50 mijë vjet. Pra, këtu përmendet jeta e universit. Kur njeriu krijon diçka në botë, e shënon një datë mbarimi a e kalimit të afatit. Ashtu Allahu xh.sh. e ka caktuar një datë mbarimi të universit që quhet Exheli Musemma. Këtu Allahu xh.sh. e përmend moshën e universit. Një ditë barazohet me një mijë vjet dhe kështu një vjet barazohet me 365000 vjet, dhe, sipas këtij ajeti, 50 mijë vjet do të thotë gati 18,25 miliarda vjet. Shkencëtarët më eminentë të kësaj kohe, duke bërë një studim, kanë konstatuar se universit i kanë kaluar 16 a 17 miliarda vjet. Kjo do të thotë se mbetën 2,5 miliarda vjet në mbarim të universit. Ky është një cikël jetësor. Përveç këtij cikli, Kurani flet edhe për një cikël tjetër që ka një afat kohor prej 7 mijë vitesh (një javë ka shtatë ditë). Kjo do të thotë se, sipas Kuranit, pas çdo 7 mijë viteve apo këtij cikli fillon një cikël i ri. Pra, cikli 50 mijë vitesh (të

6. Pra, ti duro me një durim të mirë. فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٦﴾
7. Atyre u duket larg (ajo ditë). إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٧﴾
8. Por, Ne e shohim afër. وَأَنزَلْنَاهُ قَرِيبًا ﴿٨﴾
9. Atë ditë qielli do të bëhet si bakri i shkrirë. يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ﴿٩﴾
10. Dhe malet si fjolla leshi të lënurur.⁴ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿١٠﴾
11. Atë ditë asnjë shok nuk do të pyesë për shokun tjetër. وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١١﴾
12. Sepse do t'i tregohet gjendja e shokut të tij. Fajtori do të dëshirojë ta lirojë veten nga ndëshkimi i asaj ditë duke i sakrifikuar edhe bijtë e tij, يُبْصِرُ وَيَصْرُخُ يَوْمَئِذٍ فَتَسْمَعُهُ أُولُو الْقُرْبَىٰ مِنْ حَيْثُ وَجَدُوهٗ يَوْمَئِذٍ ﴿١٢﴾
13. Dhe gruan dhe vëllain e tij, وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهٖ ﴿١٣﴾
14. Dhe fisin e tij ku ai strehohej. وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ﴿١٤﴾
15. Dhe duke ofruar krejt çka ka në tokë. وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ۗ ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٥﴾
16. Dëgjoni! Ky ndëshkim është një flakë zjarri, كَلَّا إِنَّهَا لَأُظْفَىٰ ﴿١٦﴾

Zotit është në operim e sipër. Hazret Ademi a.s. është lindur para 6 mijë viteve. Kjo nuk do të thotë se ai ishte njeri i parë. Por, për ta plotësuar javën (ciklin 7 mijë vitesh) gjatë së cilës do të lindte Hazret Muhammedi s.a.v., ai erdhi në krye të kësaj jave (këtij cikli). Ky cikël që filloi me Ademin do të mbarojë pas 7 mijë viteve. Profeti Hazret Muhammedi s.a.v. thotë se mandej njerëzit do të largohen prej Zotit dhe do të paraqiten njerëz sherrxhinj e të korruptuar. Pra, pas mbarimit të këtyre ciklave, fillon një cikël i ri.

⁴ Kjo do të thotë se do të zbulohen bomba atomike, që do t'i copëtojnë malet.

17. Shkulës i lëkurës deri në kockë,

تَرَاعَةَ لِّلشَّوَى ﴿١٧﴾

18. Ajo (flakë) thërret çdo person që u largua dhe u shmang (nga e vërteta)

تَدْعُوا مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ﴿١٨﴾

19. Dhe që tuboi (pasuri) dhe e grumbulloi.

وَجَمَعَ فَأَوْغَى ﴿١٩﴾

20. Vërtet, njeriu është i prirur të jetë i padurueshëm dhe i pangopur.

إِنَّ الْإِنْسَانَ حُنُوقًا هَلُوعًا ﴿٢٠﴾

21. Kur e godit ndonjë e keqe, ai vajton e ankohet,

إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢١﴾

22. Por, kur i vjen ndonjë e mirë, ai bëhet koprrac.

وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢٢﴾

23. Pos atyre që falin Namazin,

إِلَّا الْمَصَلِّينَ ﴿٢٣﴾

24. Të cilët janë të rregullt në Namazet e tyre.

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٤﴾

25. Dhe ata në pasurinë e të cilëve ka një pjesë të caktuar -

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٥﴾

26. Për lypësin dhe për ata që nuk mund të lypin.⁵

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٦﴾

27. Dhe ata që e besojnë dhe e vërtetojnë Ditën e Gjykimit.

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٧﴾

28. Dhe ata të cilët i frikësohen ndëshkimit të Zotit të tyre.

وَالَّذِينَ هُمْ مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ

مُشْفِقُونَ ﴿٢٨﴾

⁵ Siç janë zogjtë dhe kafshë etj.

29. Vërtet ndëshkimi i Zotit të tyre është i tillë që nuk i shpëtohet dot.

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٩﴾

30. Edhe ata që i ruajnë organet e tyre sekrete-

وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٣٠﴾

31. Pos prej grave të veta dhe prej robëreshave që i kanë në posedim, të tillët nuk do të akuzohen.

إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣١﴾

32. Por, ata që përpiqen të dalin përtej këtij kufiri, të tillët janë kundërvajtës.

فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣٢﴾

33. Dhe ata që i ruajnë amanetet që u janë besuar dhe janë besnikë ndaj besës së dhënë.

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٣٣﴾

34. Dhe ata që qëndrojnë ndaj dëshmive të tyre.

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٤﴾

35. Dhe ata që janë të kujdesshëm ndaj Namazit të tyre.

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٥﴾

36. Të tillët do të vendosen me nderim në xhenete.

﴿٣٦﴾ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٦﴾

37. Mirëpo, ç'ndodhi me ata që nuk e besuan se vinin në drejtim tënd me vrapë?

فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٧﴾

38. Nga ana e djathtë e nga ana e majtë dhe grupe-grupe.⁶

عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عَرِيْنَ ﴿٣٨﴾

⁶ Këto ajete po flasin qartë rreth triumfit të Islamit.

39. A dëshiron secili prej tyre të hyjë në xhenetin e bekimeve?

أَيُّطَمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةً
نَّعِيمٍ ۗ

40. Kurrresi! Ne i krijuam ata nga ajo (spermë), të cilën e dinë ata.

كَلَّا ۗ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِمَّا يَعْلَمُونَ ۝٤٠

41. Pra, e paraqes për dëshmi Zotin e lindjeve dhe të perëndimeve, se Ne kemi fuqi të plotë

فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِنَّا
لَقَدِرُونَ ۝٤١

42. Që t'i zëvendësojmë me një popull më të mirë (duke e shkatërruar këtë). Dhe askush s'mund t'na pengojë.

عَلَىٰ أَنْ تُبَدَّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ ۗ وَمَا نَحْنُ
بِمَسْبُوقِينَ ۝٤٢

43. Pra, lëri ata ta përbaltojnë të vërtetën dhe të argëtohen derisa të ballafaqohen me atë ditë të tyre që u premtohet.

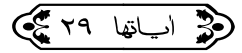
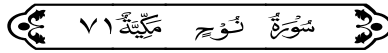
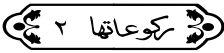
فَدَرَاهُمْ يَحْضُؤُونَ وَيَلْعَبُونَ حَتَّىٰ يُلَاقُوا
يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوْعَدُونَ ۝٤٣

44. Atë ditë kur do të dalin me ngut prej varreve të tyre, sikurse vrapojnë në drejtim të altarëve.

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا
كَأَنَّهُمْ إِلَىٰ نُصَبٍ يُّوفُونَ ۝٤٤

45. Shikimet e tyre do të jenë të përulura nga turpi, dhe poshtërimi do të pikojë nga fytyrat e tyre. E tillë do të jetë ajo ditë që u premtohet.

خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ ۗ ذَٰلِكَ
يَوْمَ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ۝٤٥

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Vërtet, Ne e dërguam Nuhin te populli i tij me këtë urdhër: Alarmoje popullin tënd para se t'u vijë ndonjë ndëshkim i dhembshëm.

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝

3. Ai tha: O populli im, vërtet, unë jam vetëm një alarmues për ju,

قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝

4. Dhe ju këshilloj që ta adhuroni vetëm Allahun dhe t'i frikësoheni Atij, dhe mua më dëgjoni,

إِنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ هُمْ وَأَطِيعُوا ۝

5. (Nëse do të veproni në këtë mënyrë) Allahu do t'i falë mëkatet tuaja dhe do t'ju japë një afat deri në një kohë të caktuar. Vërtet, kur do të vijë afati i caktuar prej Allahut, ai nuk do të mund të shtyhet për më vonë. Ah, sikur ta dinit ju.

يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ ۚ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝

6. Mandej Ai i tha Allahut: O Zoti im, unë e thirra popullin tim ditën e natën.

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ۝

7. Por, thirrja ime nuk i bëri pos të largohen edhe më shumë,

فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ۝

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 29 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur fakti se kundërshtarët e një profet rinë aktivë deri në frymën e fundit, mirëpo pësojnë një përfundim të hidhur. Në këtë Sure përmendet jetëshkrimi i H. Nuhit a.s. Qëllimi i kësaj është të alarmohen kundërshtarët e H. Muhamedit s.a.v.

8. Dhe sa herë që i thirra ata që ta pranojnë besimin dhe (Ti o Zot) t'i falësh mëkatet e tyre, ata i vunë gishtat e tyre në veshët e tyre dhe e mbuluan veten me teshat e tyre dhe insistuan në mosbesim dhe u sollën me arrogancë.¹

وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا
أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ
وَأَصْرُوا وَأَسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا ﴿٨﴾

9. Mandej, unë i thirra haptazi me zë të lartë.

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا ﴿٩﴾

10. Pastaj, unë i thirra publikisht e fshehurazi.²

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ
إِسْرَارًا ﴿١٠﴾

11. Dhe unë u thashë: Kërkoni faljen e Zotit tuaj, se Ai, me të vërtetë, fal shumë.

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ
غَفَّارًا ﴿١١﴾

12. Ai do t'ju lëshojë nga qielli re shisjellëse,

يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١٢﴾

13. Dhe Ai do t'ju ndihmojë me anë të pasurisë e të fëmijëve dhe do të mbjellë kopshte dhe do të shpërthejë lumenj për ju.

وَيُؤَدِّدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلْ
لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٣﴾

14. Ç'është me ju që nuk i përshkruani dinjitetin Allahut?

مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٤﴾

15. Kurse Ai ju krijoi në faza të ndryshme.

وَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٥﴾

¹ Kjo është një shprehje metaforike, që do të thotë se ata e hodhën poshtë Mesazhin hyjnor dhe refuzuan ta dëgjojnë atë.

² Nuhi i ka përdorur të gjitha mjetet që i kishte në dispozicion, me qëllim që populli i tij ta dëgjojë Mesazhin hyjnor.

16. A nuk e keni observuar se si Allahu krijoi shtatë qiej shtresë pas shtrese (në harmoni të plotë)?

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَوَاتٍ
طَبَاقًا ۝١٦

17. Dhe hënën e bëri mjet drite dhe diellin e bëri si një llampë të ndritshme?

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ
سِرَاجًا ۝١٧

18. Dhe Allahu ju mbiu nga toka si vegjetacioni!

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ۝١٨

19. Pastaj juve do t'u kthejë prapë në të (në tokë) dhe një ditë sërish do t'ju nxjerrë prej saj në një mënyrë të re.

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ۝١٩

20. Dhe Allahu tokën e bëri për ju të rrafshët,

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ۝٢٠

21. Që të udhëtoni nëpër rrugët e saj të gjera.

لِيَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ۝٢١

22. Pastaj Nuhi tha: O Zoti im, këta më refuzuan mua dhe i ndoqën atë (paskanik), të cilin pasuria dhe fëmijët e tij e shtuan më shumë në humbje.

قَالَ نُوحٌ رَّبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَاتَّبَعُوا
مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا ۝٢٢

23. Dhe ata bënë dredhi të mëdha kundër meje.

وَمَكَرُوا مَكْرًا كَبِيرًا ۝٢٣

24. Dhe i thanë popullit: Në asnjë mënyrë, mos i lëshoni Zotat tuaj dhe mos e lëshoni as Veddën e as Suvanë e as Jeguthin dhe Jaukën e as Nesren.³

وَقَالُوا لَا تَدْرِنَ الْهَتَكُمْ وَلَا تَدْرِنَ وَدًّا
وَلَا سَوَاعًا ۝٢٤ وَلَا يَعُوْثَ وَيَعُوْقَ وَنَسْرًا ۝٢٤

³ *Vadda* qe një idhull të cilin e adhuronin anëtarët e kabiles Benu Kalbit. *Suva* qe idhull i Benu Hudhejlit. *Jaguthi* qe idhull i fisit Murada. *Jauka* i takonte fisit Hamadan, kurse *Nasra* qe idhull i fisit Dhul Kilan.

25. Dhe ata e devijuan pjesën dërrmuese nga rruga e drejtë, pra O Zot, mos i shto mizorët por vetëm në humbje!

وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا ۗ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا
صَلَلا ۝

26. Ata për shkak të mëkateve të tyre u përmytën dhe u hodhën në zjarr. Dhe ata, përveç Allahut, s'gjetën ndihmëtarë.

مِمَّا خَطَبْتَهُمْ أُغْرِقُوا فَأَدْخَلُوا نَارًا ۗ فَلَمْ
يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ۝

27. Dhe Nuhi tha: O Zoti im, mos lë nëpër tokë asnjë vendbanim të mosbesimtarëve!

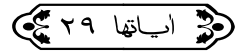
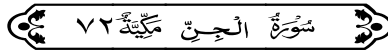
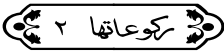
وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ
مِنَ الْكٰفِرِينَ دَيَّارًا ۝

28. Sepse, nëse Ti i lë ata, do t'i devijojnë robët e Tu nga rruga e drejtë dhe ata nuk do të lindin tjetër, veçse mëkatarë e mosmirënjohës.

إِنَّكَ إِن تَذَرْهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَلَا
يَلِدُوا إِلَّا فٰجِرًا كَفَّارًا ۝

29. O Zoti im, më fal mua dhe prindërit e mi dhe ata që hynë në shtëpinë time si besimtarë dhe fal besimtarët edhe besimtarët, ndërsa mosbesimtarëve mos u shto gjë tjetër, vetëm shkatërrim.

رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي
مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۗ وَلَا تَزِدِ
الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ۝

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Thuaj: Mua më është diktuar se një grup prej xhinëve e dëgjoji Kuranin dhe (kur u kthyen te populli i tyre) thanë: Vërtet, ne kemi dëgjuar një Kuran të mrekullueshëm e të mahnitshëm,¹

قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ إِنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ
فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ۝

3. Që udhëzon në rrugën e drejtë, andaj ne e besuam dhe ne nuk do t'i shoqërojmë partnerë Zotit tonë.

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۖ وَكُنْ لَّشِرِكٍ
رَبِّتَنَا أَحَدًا ۝

4. Është e vërtetë se Zoti ynë është shumë i Madhërueshëm - Ai s'ka as grua e as fëmijë.

وَإِنَّهُ تَعَلَىٰ جَدِّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا
وَلَدًا ۝

5. Dhe është e vërtetë se mendjelehtit midis nesh flisnin të pavërtetën ndaj Allahut.

وَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَفِيهُمًا عَلَى اللَّهِ
شَطَطًا ۝

6. Ndërsa ne ishim të mendimit se njerëzit e xhinët s'mund të flasin të pavërtetën ndaj Allahut.

وَ أَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّنْ نَقُولَ الْإِنْسَ وَالْجِنِّ
عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 29 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur jetëshkrimi i H. Nuhit a.s., ndërsa në këtë Sure bëhet fjala për jetën e H. Muhammedit s.a.v. që i ngjante shumë H. Nuhit a.s., por që mori një kahje tjetër kur popuj të panjohur (Xhindët) filluan ta përqaфонin fenë Islame. Në fund të Sures përmendet fakti se i dërguari i vërtetë i Allahut merr shumë lajme të së ardhmes. Derisa ato nuk realizohen, engjëjt e Zotit i ruajnë ato.

¹ Fjala është për një grup të jehudëve të Nasbinit. Ata erdhën te Profeti i Shenjtë për ta dëgjuar Kuranin. Ngaqë i frikësoheshin kombit, erdhën fshehurazi dhe shkuan heshtazi, andaj u quajtën xhinë - krijesë e fshehtë.

7. Dhe, pa dyshim, ka pasur disa sosh të thjeshtë që kërkonin ndihmë prej xhinëve (prej njerëzve të mëdhenj) dhe ashtu ata ua shtonin më shumë imoralitetin dhe injorancën.

وَ أَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنْسِ يَعُوذُونَ
بِرِجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝

8. Dhe ata (xhinë) kanë menduar siç keni menduar edhe ju se Allahu kurrë nuk do ta dërgojë askënd si Profet.

وَ أَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ
اللَّهُ أَحَدًا ۝

9. Vërtet, ne u përpoqëm të bëjmë një huluntim rreth qiellit, por atë e gjetëm plot e përplot roje të forta dhe me meteorë.²

وَ أَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا مُلْتَأَةً حَرَاسًا
شَدِيدًا وَ شُهَبًا ۝

10. Dhe ne më parë uleshim në pritë për të dëgjuar fjalë hyjnore, por tani kush tenton të dëgjojë, ai has në pusinë e vet një shkëndijë flakëruese.³

وَ أَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلسَّمْعِ ۖ فَمَنْ
يَسْمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ۝

11. Dhe ne nuk e dimë se a ka vendosur Zoti t'i ndëshkojë ata që banojnë nëpër tokë ose Zoti i tyre ka vendosur t'i përrudhë ata?

وَ أَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي
الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝

12. Vërtet, disa prej nesh kanë qenë fisnikë dhe disa të tjerë jo - dhe ne kemi qenë të ndarë në rrugë (meslek) të ndryshme.

وَ أَنَّا مِنَّا الصَّالِحُونَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ ۖ كُنَّا
طَرَائِقَ قَدَدًا ۝

13. Dhe ne me siguri kemi menduar se ne s'do të mund ta pengojmë Allahun

وَ أَنَّا ظَنَنَّا أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ

² Kjo do të thotë se u përpoqëm t'i njohim e t'i zbulojmë fshehtësitë e dituritë qiellore.

³ Allahu do ta shkatërrojë atë që tenton t'i deformojë besimet dhe mësimet e vërteta të Islamit.

nëpër tokë e as s'do të mund ta mposhtin Atë, duke vrapuar.

وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا ۝١٧

14. Dhe ne, kur e dëgjuam fjalën e udhëzimit, e besuam. Dhe ai që e beson Zotin e tij, nuk i frikësohet ndonjë dëmtimi e as ndonjë padrejtësie.

وَإِنَّا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ ۗ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَّوَلَا رَهَقًا ۝١٨

15. Vërtet, disa prej nesh kanë qenë të bindur para Allahut, ndërsa disa të tjerë kanë qenë të devijuar nga rruga e drejtë. Dhe ata që shprehin bindjen para Allahut, të tillët janë ata që e kërkojnë rrugën e drejtë.

وَإِنَّا مِنَّا الْمُسْلِمُونَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ ۗ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ۝١٩

16. Dhe ata që kanë qenë mizorë, janë bërë lëndë djegëse e xhehenemit.

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ۝٢٠

17. (O Profet) Sikur ta adoptonin këta (banorët e Mekkes) rrugën e drejtë, Ne do t'u furnizonim me bollëk, me ujë të pishëm.

وَإِن لَّوِ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِيَهُمْ مَّاءً غَدَقًا ۝٢١

18. Që me anë të tij t'i sprovovjmë. Dhe kush i shmanget përkujtimit të Zotit të tij, Ai (Zoti) e shpie atë në rrugën e atij ndëshkimi që rritet vazhdimisht.

لِنُقْتِبَهُمْ فِيهِ ۗ وَمَنْ يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۝٢٢

19. Dhe Ne kemi vendosur se të gjitha xhamitë i takojnë vetëm Allahut, pra mos adhuronin në to askënd tjetër pos Allahut.

وَإِنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۝٢٣

20. Dhe Ne e dimë se kur robi i Allahut (Muhammedi) ngrihet ta adhurojë

وَإِنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا

Allahun, ata (idhujtarët) e rrethojnë (që ta dënojnë me vdekje).

يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ۝

21. Thuaj: Unë do ta thërras vetëm Zotin tim dhe Atij nuk do t'i shoqëroj askënd.

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُوا رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ۝

22. Thuaj: Unë s'kam fuqi t'ju bëj dëm e as t'ju sjell dobi.

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ۝

23. Thuaj: Vërtet, askush nuk mund të më mbrojë prej ndëshkimit të Allahut (nëse Ai vendos t'më ndëshkojë), e as s'mund të gjej vend strehimi pos Tij.

قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ۝

24. Detyra ime është vetëm ta përcjell atë mesazh që Allahu më diktoi mua. Dhe për ata që e kundërshtojnë Allahun dhe Profetin e Tij, ka zjarr xhehenemi, ku do të banojnë për një kohë të gjatë.

إِلَّا بَلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرِسَالَةً ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ۝

25. Po, kur do ta shohin atë ndëshkim që u premtohet, do të kuptojnë se kush është më i dobët për nga ndihmëtarët dhe kush është më i vogël për nga numri.

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضَعُفٌ نَّاصِرًا ۖ وَأَقَلُّ عَدَدًا ۝

26. Thuaj: Unë nuk e di a është afër ajo kohë që ju premtohet, apo Zoti im do ta vonojë për një afat?

قُلْ إِنْ أَدْرِيٓ أَقْرَبُٓ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّيٓ أَمَدًا ۝

27. Se Ai (Zoti) e di të padukshmen, dhe fshehetësinë (Gejbin) e Vet nuk ia zbulon askujt-

عَلِمَ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ۝

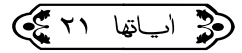
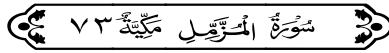
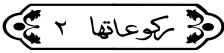
28. Pos Profetit të Tij, të cilin e zgjedh Ai Vetë. Dhe madhështia e atij Profeti qëndron në faktin se garda engjëjsh ecën në anën e djathtë e mbrapa tij.⁴

إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٨﴾

29. Që ta dijë Allahu se ata (Profetët) qartazi ua kanë përcjellë njerëzve Mesazhin e Zotit të tyre. Dhe Ai e përfshin atë që e kanë ata dhe e llogarit çdo gjë.

يَعْلَمَ أَنَّ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَ رَبِّهِمْ
وَاحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ
عَدَدًا ﴿٢٩﴾

⁴ Allahu vetëm Profetëve të Tij u jep dijen e së padukshmes dhe i informon ata rreth sekreteve të së ardhmes.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. O ti i mbështjellë në pelerinë (duke pritur mëshirën e Allahut)!¹

يَا أَيُّهَا الْمَرْمِلُ ۞

3. Ngrihu për Namaz natën, përveç një pjese të vogël (falu më shumë dhe fli pak)!

قُمِ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ۞

4. Gjysmën e saj ose më pak se gjysmën,

تُصَفِّهَآ أَوْ أَنْقُصَ مِنْهُ قَلِيلًا ۞

5. Ose shto diçka prej saj dhe recitoje Kuranin me recitim të këndshëm.

أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ۞

6. Vërtet, Ne jemi duke zbritur mbi ty një fjalë me peshë.²

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ۞

7. Vërtet, të ngriturit natën për falje është mjeti më i fuqishëm për ta mposhtur nefsin (epshin) dhe ata (që

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ

قِيلًا ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 21 ajete. Në Sure të mëparshme është thënë se engjëjt e Zotit e ruajnë atë diktim që u jepet profetëve. Kjo Sure flet se njeriu dëshiron të ketë ndihmën dhe përkrahjen e Zotit dhe të ketë engjëjt pranë vetes, ai duhet të dalë durimtarë dhe adhurues i vërtetë i Zotit, sepse adhurimi i natës i fal njeriut këmbëngulje dhe arsyetim të pjekur. Në këtë Sure duke e krahsuar H. Muhammedin s.a.v. me H. Musain a.s. u jepet vërejtja kundërshtarëve të tij se nëse ata do të ecin gjurmëve të Faraonit, do të kenë të njëjtin përfundim, siç pati Faraoni.

¹ *Tazammala e Izammala* do të thotë: ai e mbështolli veten, ai e mbajti një barrë. *Muzammil* quhet ai njeri që është i mbështjellë me diçka; njeri i ngarkuar me ndonjë përgjegjësi të rëndë (Akrab)

² Kjo do të thotë se përgjegjësia e Kuranit është shumë e rëndë.

ngrihen natën për falje) flasin gjithnjë të vërtetën.³

8. Ti, me të vërtetë, gjatë ditës ke detyra të shumta.

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلًا ۝

9. Pra, duhet që t'i përmendësh atributet e Zotit tënd dhe përkushtoj plotësisht Atij.

وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا ۝

10. Ai është Zoti i lindjes dhe i perëndimit. S'ka Zot tjetër por vetëm Ai. Pra merre Atë për shok e mbështetje.

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ۝

11. Dhe përballo me durim atë që thonë (kundërshtarët e tu), dhe largohu prej tyre në mënyrë të sjellshme.

وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ۝

12. Dhe Më lër Mua dhe ata pasanikët mosbesimtarë të rritur në naze e në komoditet, dhe jepu pak afat (ti mos u mërzit, unë do t'i shkatërroj).

وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعَةِ وَمَهْلِهِمْ قَلِيلًا ۝

13. Vërtet, te Ne ka shumë mjete (për t'i shkatërruar) dhe xhehenem.

إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ۝

14. Dhe ushqim që mbetet në fyt dhe një ndëshkim të rëndë.

وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ۝

15. Atë ditë kur toka dhe malet do të dridhen dhe malet do të bëhen sopa (kodra) rëre të thërrmuara.

يَوْمَ تَرُجَّفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيرًا مَّهِيلًا ۝

³ Falja e Namazit të Tehaxhudit e mundëson njeriun të largohet e të ruhet prej veprave të këqija dhe të flasë gjithnjë të vërtetën.

16. Vërtet, Ne dërguam te ju një Profet i cili është dëshmitar ndaj jush, ashtu siç patëm dërguar një Profet te Faraoni.

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا^١ شَاهِدًا عَلَيْكُمْ
كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا^٢

17. Mirëpo, Faraoni e kundërshtoi Profetin, andaj Ne e kemi zënë atë me një ndëshkim të tmerrshëm.

فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا
وَوَيْلًا^٣

18. Pra, nëse edhe ju do të dilni mosbesimtarë, atëherë si të do të mbroheni nga ajo ditë që të rinjtë do t'i bëjë pleq (do t'i zbardhë flokët e fëmijëve)?

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ
الْوِلْدَانَ شِيبًا^٤

19. Atë ditë qielli do të çahet dhe premtimi i Allahut do të realizohet.⁴

السَّمَاءِ مَنفُطَرًا^٥ بِهِ^٦ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا^٧

20. Vërtet, ky (Kurani) është vetëm një këshillë, pra kush të dojë le ta zgjedhë rrugën që e shpie te Zoti i tij.

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ^٨ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا^٩

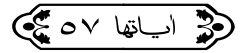
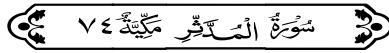
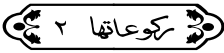
21. Vërtet, Zoti yt e di se ti dhe një grup i atyre që janë me ty, qëndroni për falje gati më pak se dy e treta e natës ose gjysmën e saj ose një të tretën e natës. Dhe Allahu e zvogëlon dhe zmadhon ditën e natën. Dhe Allahu e di se ju kurrsesi s'mund të mbani mirë në praktikë këtë metodë (Namazit), prandaj Ai u drejtua te ju me mëshirë. Recitoheni Kuranin sa mundeni. Ai e di se ka disa prej jush që janë të sëmurë dhe disa janë në udhëtim për të kërkuar

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي
الَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَآئِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ
مَعَكَ^{١٠} وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ^{١١} عَلِمَ
أَنْ لَّنْ نُّحْصِيَهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا
مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ^{١٢} عَلِمَ أَنْ سَيُؤْتُونَ
مِنْكُمْ مَّرْضًى^{١٣} وَأَخْرُونَ^{١٤} يُضْرِبُونَ فِي
الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ^{١٥}
وَأَخْرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ^{١٦}

⁴ Fjala është për rrënimin e Mekkes.

mirësinë e Allahut, dhe disa të tjerë dalin për të bërë xhihad në rrugën e Allahut. Pra, recitojeni Kuranin sa keni mundësi dhe falni Namazin (me kushtet e tij) dhe paguani Zakatin dhe jepini Allahut një hua të mirë. Dhe çka përgatitni për veten tuaj prej të mirave, atë do ta gjeni tek Allahu. Ai e nxjerr rezultatit më të mirë të veprave tuaja dhe është shpërblimdhënësi më i madh. Dhe kërkoni falje prej Allahut. Vërtet, Allahu është shumë Mëkatfalës dhe i Mëshirshëm.

فَأَقْرَهُوْا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۗ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَأَتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۗ
وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ
عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا ۗ وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۗ
وَاسْتَغْفِرُوا لِلَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٩﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O ti i mbështjellë në xhokë!¹

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ①

3. Ngrihu dhe tërhiqu vërejtjen njerëzve!

قُمْ فَأَنْذِرْ ①

4. Dhe lavdëroje Zotin tënd,

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ①

5. Dhe përsa u përket ndjekësve të tu,² dëlirësoji ata,

وَشِيبَانَكَ فَطَهِّرْ ①

6. Dhe përsa i përket idhujtarisë, largohu prej saj,

وَالرُّجْزَ فَاهْجِرْ ①

7. Dhe mos bëj mirënjohje (ndaj dikujt) me qëllim që të përfitosh më shumë (edhe ai të bëjë më shumë ndaj teje),

وَلَا تَمُنْ تَسْتَكْثِرُ ①

8. Dhe për hir të Zotit tënd duro!

وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 57 ajete. Në Sure të mëparshme ne jemi të këshilluar që për t'i mbajtur përgjegjësitë tone, ne duhet të bëjmë lutje në çastet e vona të natës dhe të tregojmë paluhatshmërinë tonë. Në këtë Sure i është thënë H. Muhamedit s.a.v.s. që t'i përkushtohet detyrës së tabligit (predikim), dhe duke u dhënë vërejtje kundërshtarëve thuhet se ky Kuran është vetëm një këshillë, kush e pranon, e pranon për dobi të vet.

¹ *Tadethara* a *Idethara* do të thotë: ai u mbështoll me pelerinë, ai u bë i gatshëm për të kryer ndonjë punë. Ajeti do të thotë: O ti që je i gatshëm për t'u ngarkuar me detyra e me përgjegjësi të rënda.

² Fjala *thiab* mund të ketë kuptimin e zemrës, ndërsa letrarisht do të thotë rroba dhe veshmbathje. Në këtë kontekst kjo fjalë do të thotë ndjekësit, ithëtarët dhe besimtarët e një profeti.

9. Dhe kur do t'i fryhet Surit, فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ ۝٩
10. Ajo ditë do të jetë një ditë e vështirë,³ فَذَلِكَ يَوْمٍ مَّيِّدٍ يَوْمَ عَسِيرٍ ۝١٠
11. Nuk do të jetë e lehtë për mosbesimtarët. عَلَى الْكٰفِرِيْنَ غَيْرٌ يَّسِيْرٍ ۝١١
12. (O Profet) Ti Më lë Mua ta dënoj atë që e krijova të vetmuar.⁴ ذَرْنِيْ وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيْدًا ۝١٢
13. Dhe i dhashë pasuri të madhe, وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْدُوْدًا ۝١٣
14. Dhe i dhurova fëmijë që jetonin pranë syve të tij, وَبَنِيْنَ شُهُوْدًا ۝١٤
15. Dhe e pajisa atë me të gjitha aftësitë, وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيْدًا ۝١٥
16. E ai prapë lakmon që t'i jap edhe më shumë: ثُمَّ يَظْمَعُ اَنْ اَزِيْدَ ۝١٦
17. Kurrsesi jo. Vërtet, Ai ishte mohuesi i Shenjave Tona. كَلَّا اِنَّهٗ كَانَ لِاِيْتِنَا عَنِيْدًا ۝١٧
18. Pra, Unë pa tjetër do ta rrethoj atë me një ndëshkim që rritet e shtohet. سَاَرْهُقُهُ صَعُوْدًا ۝١٨
19. Vërtet, edhe ai mendoi thellë dhe llogariti, اِنَّهٗ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ۝١٩
20. Qoftë i shkatërruar ai! Si i llogariti! فَقَمِيْلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۝٢٠

³ Fjala është për Kiametin ose për triumfin e Islamit.

⁴ Fjala është për Valid bin Mugira, që kishte pasuri të madhe dhe shumë fëmijë.

21. Prapë, qoftë i shkatërruar ai! Si llogariti!⁵

ثُمَّ قَتِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ۝١١

22. Mandej, e hodhi shikimin,

ثُمَّ نَظَرَ ۝١٢

23. Dhe u mrrol dhe ngërtheu vetulla,⁶

ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ۝١٣

24. Mandej, kthehu shpinën dhe shprehu arrogancën,

ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ۝١٤

25. Dhe tha: Ky (Kuran) nuk është tjetër vetëm një magji që trashëgohet.

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ ۝١٥

26. Ky nuk është tjetër vetëm se një fjalë njeriu.

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ۝١٦

27. Unë së shpejti do ta hedh atë në Saker (xhehenem).

سَأَصْلِيهِ سَقَرًا ۝١٧

28. Dhe çka di ti se ç'është Sakeri?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرًا ۝١٨

29. Ai (Sakeri) nuk lë send pa e ndëshkuar,

لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ۝١٩

30. Ai e djeg lëkurën.

لَوَاحَةٌ لِلْبَشَرِ ۝٢٠

31. Ka nëntëmbëdhjetë rojtare

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ۝٢١

32. Dhe askënd Ne nuk e kemi bërë rojtar të xhehenemit pos engjëjve dhe Ne nuk e kemi caktuar numrin e tyre,

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً
وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمُ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ

⁵ Tre djemtë e tij e përqaftuan fenë Islame, kurse të tjerët u shkatërruan para syve të tij dhe ai vetë pësoi humbje të mëdha ekonomike dhe vdiq në varfëri e në mjerim të papërshkrueshëm.

⁶ Kur iu recitua Kurani, i ngrysi vetullat dhe u largua me zemërim.

por vetëm për t'i sprovuar mosbesimtarët me qëllim që ata, të cilëve u është dhënë Libri, ta fitojnë besimin dhe atyre që besuan, do t'u shtohet besimi, dhe besimtarët dhe ata të cilëve u është dhënë Libri, të mos kenë dyshim, dhe që ata që kanë sëmundje (hipokrizi) në zemrat e tyre, dhe mosbesimtarët do të thonë: Çfarë dëshiron Allahu me këtë ilustrim? Ai e devijon nga rruga e drejtë atë që do, dhe e përuhd atë kë e do Ai. Dhe ushtritë e Zotit tënd askush nuk i njeh pos Atij. Dhe Ky (Kurani) nuk është diçka tjetër, veçse një këshillë për njeriun.

كَفَرُوا ۚ لَيْسَتَيْنِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَيَزِدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ وَلَيَقُولُ
الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ
مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۗ كَذَلِكَ يُضِلُّ
اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا
يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ۗ وَمَا هِيَ إِلَّا
بِذِكْرِي لِلْبَشَرِ ﴿٣٧﴾

33. Dëgjoni! Ne e paraqesim hënën për dëshmi,

كَلَّا وَالْقَمَرَ ﴿٣٧﴾

34. Dhe natën kur struket,

وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٨﴾

35. Dhe mëngjesin kur agon,

وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٩﴾

36. Vërtet, ai çast (i katastrofës) është një ndër ndodhitë e mëdha,

إِنَّهَا لِأَحَدَى الْكُبْرَى ﴿٤٠﴾

37. Alarmues për njeriun,

نَذِيرًا لِلْبَشَرِ ﴿٤١﴾

38. Që të përparojë ai prej jush që do të përparojë dhe të mbetet mbrapa ai që do të mbetet mbrapa.

لَمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ ﴿٤٢﴾

39. Secili njeri është peng i veprave të veta.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ ﴿٤٣﴾

40. Përveç atyre të të djathtëve. إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٤٠﴾
41. Ata do të jenë në xhenete duke e pyetur njëri-tjetrin lidhur me- فِي جَنَّاتٍ يُتَسَاءَلُونَ ﴿٤١﴾
42. Fajtorët. عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٢﴾
43. Çka ju solli në Sakar? مَا سَأَلَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٣﴾
44. Ata thonë: Ne nuk faleshim (Namaz). قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمَصَلِّينَ ﴿٤٤﴾
45. As nuk i ushqenim të varfërit, وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِينَ ﴿٤٥﴾
46. Dhe flisnim dokërra duke u shoqëruar me ata që flisnin dokërra. وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٦﴾
47. Dhe e mohonim Ditën e Gjykimit. وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٤٧﴾
48. Derisa na zuri vdekja. حَتَّىٰ آتَانَا الْيَقِينَ ﴿٤٨﴾
49. Pra, nuk do t'u sjellë kurrfarë dobie ndërmjetësimi i ndërmjetësve. فَمَا تَتَّعِبُهُمْ شِفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٩﴾
50. Ç'ndodhi me ata që u shmangeshin këshillave (të Kuranit) فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٥٠﴾
51. (do të duken atë ditë) Sikurse janë gomarë të trembur- كَأَنَّهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥١﴾
52. Që (nga frika) ikin prej luanit. فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥٢﴾
53. Jo, por, në realitet, secili prej tyre dëshironte t'i jepeshin skripte të botuara بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنشَرَةً ﴿٥٣﴾

në bollëk (në favor të pikëpamjeve të veta).⁷

54. Jo, por ata nuk i frikësohen Ahiretit.

كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ۝٥٤

55. Dëgjoni, Ky (Kurani) është një këshillë (e mjaftueshme).

كَلَّا إِنَّهُ تَذَكُّرَةٌ ۝٥٥

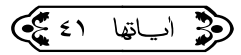
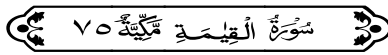
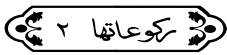
56. Pra, le të këshillohet ai që dëshiron.

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝٥٦

57. Por, mosbesimtarët nuk do të marrin këshillë derisa të mos dëshirojë Allahu. Ai e bën njeriun të dëlirë dhe Ai është që e fal atë.

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۝٥٧ هُوَ أَهْلُ
التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ۝٥٨

⁷ Fjala është për atë kërkesë të mosbesimtarëve që është përmendur në Kuran (17:94).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Unë e paraqes për dëshmi Ditën e Kiametit.

لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ۞

3. Dhe e paraqes edhe nefse lavvamen - shpirtin qortues.¹

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ۞

4. A mendon njeriu se Ne nuk do t'i tubojmë eshtrat e tij?

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ نَجْمَعَ عِظَامَهُ ۞

5. Po, me të vërtetë, Ne jemi të fuqishëm ta rikrijojmë secilën gjymtyrë të trupit të tij.

بَلَىٰ قَدْرَيْنَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ۞

6. Mirëpo njeriu dëshiron të vazhdojë të bëjë mëkat para Tij.

بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ۞

7. Dhe vazdimisht pyet: Kur do të vijë Dita e Kiametit?

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 41 ajete. Në fund të Sures së mëparshme ishte thënë se me anë të Kuranit do të krijohet një revolucion i madh shpirtëror dhe do të shënohet fati i popujve. Në këtë Sure flitet rreth Ditës së Kijametit ku njeriu do të përgjigjet për veprat e veta të bëra. Po ashtu paraqitet fakti se Zoti i cili e krijoi njeriun pa tjetër do ta ringjallë atë.

¹ Kurani ka përmendur tri faza të zhvillimit shpirtëror të njeriut. Faza e parë quhet Nefs Ammarah, shpirti që e nxit njeriun për të bërë vepra të këqija. Faza e dytë quhet Nefs Levvammah, shpirti që e qorton njeriun kur ai bën ndonjë mëkat a gabim. Faza e tretë quhet Nefs Mutmainnah, shpirti që e qetëson njeriun dhe i jep rehati. Në këtë fazë njeriu lidhet ngusht me Krijuesin e vet dhe largohet prej veprave të këqija dhe prej epsheve të tij. Për hollësinë e kësaj teme lexoni librin *Filozofia e Mësimeve të Islamit* në shqip.

8. Pra kur do të hutohet syri, فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ^٨
9. Dhe kur do të errësohet hëna. وَحَسَفَ الْقَمَرُ^٩
10. Dhe dielli e hëna do të bashkohen
(do të eklipsohen së bashku).² وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ^{١٠}
11. Atë ditë njeriu do të thotë: Ku është
rruga e shpëtimit? يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُجُ^{١١}
12. Dëgjoni! Sot, s'ka vend shpëtimi! كَلَّا لَا وَزَرَ^{١٢}
13. Por vetëm te Zoti yt do të jetë
strehimi. إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ^{١٣}
14. Atë ditë njeriut do të informohet
rreth asaj që ai dërgoi përpara dhe që la
mbrapa. يُنَبِّئُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ^{١٤}
15. Vërtet, njeriu është plotësisht i
vetëdijshëm ndaj vetvetes. بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ^{١٥}
16. Sadoqë t'i paraqesë arsyetimet e
veta وَلَوْ أَنَّهُ لَآتَىٰ مَعَاذِيرَهُ^{١٦}
17. O Profet, gjatë recitimit të Kuranit,
mos lëviz me shpejtësi gjuhën tënde që
shpejt e shpejt ta mësosh përmendësh!³ لَا تُحْرِكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ^{١٧}

² Fjala është për atë profeci të përmendur edhe në Hadith, sipas së cilës në kohën e paraqitjes së Masihut të Premtuar do të errësohen hëna dhe dielli në të njëjtin muaj të Ramazanit. Kjo profeci u plotësua letrarisht në vitin 1894, kur themeluesi i Xhematit Ahmadi - Hazrat Mirza Ghulam Ahmadi, pat deklaruar se ai është Masihu dhe Mahdiu i Premtuar, ardhjen e të cilit e lajmëron Kurani dhe Profeti i Shenjtë.

³ Ti mos u ngut për zbritjen e shpejtë të Kuranit, sepse ai do të zbresë sipas kohës e rastit dhe Allahu ka dekretuar për zbritjen e tij.

18. Sepse Ne e kemi për detyrë tubimin dhe recitimim e tij إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ﴿١٨﴾
19. E, pra, kur Ne mbarojmë së recituari, atëherë përcille recitimim! فَإِذَا قَرَأَهُ فَأَتَّبِعْ قُرْآنَهُ ﴿١٩﴾
20. Mandej, është detyra Jonë ta shkoqitim atë. ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿٢٠﴾
21. Dëgjoni! Ju e doni jetën e kësaj bote. كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢١﴾
22. Dhe e lini pas Ahiretin. وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢٢﴾
23. Atë ditë disa fytyra do të jenë të ndritshme, وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٣﴾
24. Duke e shikuar Zotin e tyre; إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٤﴾
25. Dhe atë ditë disa fytyra do të jenë të shëmtuara. وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ ﴿٢٥﴾
26. Ata do të binden se do të sillen në atë mënyrë që i thyen vertebrat e kurrizit të tyre. تَظُنُّونَ أَنَّ يُعْمَلُ بِهَا فَأَقْرَعَةٌ ﴿٢٦﴾
27. Dëgjoni! Kur të arrijë shpirti në fyt- كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٧﴾
28. Dhe do t'i thuhet: Kush është ai magjistari që e shëron atë?⁴ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٨﴾
29. Dhe ai bindet se ka ardhur koha e ndarjes وَوَضَّعَتْ أَلْفَاقَهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٩﴾

⁴ A ka ndonjë që mund ta shpëtojë njeriun, kur i vjen agonia e vdekjes?

30. Dhe do të fërkohet kofsha me kofshë,⁵

وَأَتَفَتِ السَّاقُ بِالسَّاقِ ۝

31. Atë ditë vetëm te Zoti yt do të shkohet.

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ۝

32. Pra, përse ai nuk vërtetoi e as nuk fali Namaz

فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى ۝

33. Dhe e përgënjeshtroi të vërtetën dhe ktheu shpinën.

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ۝

34. Mandej, shkoi me arrogancë te familja e tij.

ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ آهْلِهِ يَمْتَطِي ۝

35. Vaj për ty e prapë vaj për ty!

أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ۝

36. Prapë të themi ty: Vaj për ty e vaj për ty!

ثُمَّ أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ۝

37. A mendon njeriu se do të lihet i shfrenuar?

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ۝

38. A nuk ishte ai vetëm një pikë sperme që ishte vënë në vendin e saj të duhur?.

أَلَمْ يَكْ نُطْفَةً مِنْ مَنِيٍّ يُمْنَىٰ ۝

39. Mandej, u bë embrion, pastaj Allahu e trajtoi dhe e përsosi atë.

ثُمَّ كَانَ عَاقَتَهُ فِخْخًا فَسَوَىٰ ۝

40. Dhe prej tij krijoi dy lloje: mashkullin dhe femrën.

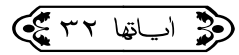
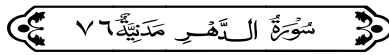
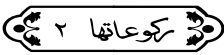
فَجَعَلَ مِنْهُ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝

⁵ Kjo do të thotë se vjen agonia e vdekjes.

41. A nuk është i fuqishëm Zoti i tillë
që t'i ringjallë të vdekurit?⁶

يَسْأَلُكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِمَ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِعَذَابِهِمُ الْغَلِيظِ قُلِ اللَّهُ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

⁶ Zoti që e krijoi njeriun nga një pikë sperme, mund ta ringjallë atë edhe pas vdekjes.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. A i erdhi njeriut ndonjë çast kur ai ishte i pavlefshëm dhe askush nuk i përmendte veprat e tij?

هَلْ أُلِي عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ
يَكُنْ سَيِّئًا مَّذْكُورًا ①

3. Ne e krijuam njeriun prej një pike sperme të përzier (me aftësi të ndryshme) që e trajtojmë në forma të ndryshme, mandej e bëmë atë të dëgjojë e të shohë.¹

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ
فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ①

4. Vërtet, Ne ia treguam rrugën e drejtë e tash varet prej tij të bëhet mirënjohës (duke ecur rrugës së drejtë), ose të bëhet mosmirënjohës.

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَ إِمَّا
كَفُورًا ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 32 ajete. Në sure të mëparshme ishte thënë se krijimi i njeriut ka një qëllim, dhe se Krijuesi i tij është një Qenie e Fuqishme dhe e ditur, e cila ka fuqi ta ringjallë njeriun edhe pas vdekjes. Në këtë Sure paraqitet fakti se Allahu xh.sh. ia dhuroi dhe i fali ato aftësi, që nëse njeriu i përshtat sipas kërkesës së Zotit, ai mund t'u arrijë majave më të larta shpirtërore. Po ashtu kjo Sure i këshillon besimtarët që të bëjnë lutje në orët e fundit të natës e të kërkojnë ndihmën e Allahut për t'u dalë faqebardhë në kryerjen e përgjegjësive të tyre.

¹ Allahu xh.sh. thotë se foshnja së pari fillon të dëgjojë (bile edhe në mitrën e nënës), ndërsa më vonë fillon të shikojë. Shkencëtarët pas një studimi e hulumtimi dekadash, arritën në këtë konkludim të cilin Kurani e paraqiti para 1400 vjetësh. Këtu fshehet një urtësi e filozofi e thellë. Të dëgjuarit është mjeti më i madh dhe më efektiv për të mësuar diçka. Një njeri i verbër mund të arsimohet dhe mund të kryejë fakultetin dhe mund të mësojë Kuranin përmendësh. Mirëpo, njeriu i shurdhër nuk mund të bëjë asgjë. Pra, të dëgjuarit është porta kryesore për të fituar dituritë dhe shkencat e të gjitha llojeve. Këto janë dy kualitete të cilat Allahu i dhuroi njeriut dhe që e dallojnë atë. Fuqia e parë që në evolucionin e jetës njerëzore i është dhënë njeriut apo ndonjë gjallesë është të dëgjuarit. Kjo renditje e këtyre aftësive të njeriut në Kuran, me të vërtet, është një mrekulli dhe është argument i fuqishëm rreth ekzistencës së Zotit.

5. Vërtet, Ne kemi përgatitur për mosbesimtarët zinxhira e pranga hekuri dhe një zjarr flakërues.²

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَ
سَعِيرًا ۝

6. Kurse, njerëzit e devotshëm do të pinë nga kupa që do të ketë shijen (karakterin) e kamforit.³

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا
كَافُورًا ۝

7. Ai (Kamfori) do të jetë një burim prej të cilit do të pinë robët e Allahut dhe të cilin ata do ta zgjerojnë duke e shpërthyer.⁴

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا
تَفْجِيرًا ۝

8. Ata i plotësojnë zotimet e tyre dhe frikësohen prej asaj dite, e keqja e së cilës përfshin tërë botën.⁵

يُوقُونَ بِاللَّيْلِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ
مُسْتَضِيرًا ۝

9. Ata për hir të dashurisë së Zotit, i ushqejnë të varfërit, jetimët dhe të robëruarit - duke thënë,

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَ
يَتِيمًا وَأَسِيرًا ۝

10. Ne ju ushqejmë vetëm që ta fitojmë pëlqimin e Allahut dhe ne nuk kërkojmë prej jush ndonjë shpërblim e as falënderim.

إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ
جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ۝

11. Vërtet, ne i frikësohemi Zotit tonë

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا

² Çdo akt i njeriut ndiqet prej një akti të Zotit. Dëshirat dhe lakmia ndaj botës materiale janë si pranga.

³ *Kafuri* (kamfor) ka dalë nga *kafara* që do të thotë: e mbuloi, e mposhti dhe e shtypi. Ajeti do të thotë se pija e përzier me kamfor i shuan, i mbulon dhe i mposht pasionet shtazarake dhe epshet e njeriut.

⁴ Veprat e mira të besimtarëve do të shndërrohen në një krua prej ku do të pinë ata.

⁵ Ata i kryejnë obligimet e tyre ndaj Zotit.

nga dita kur fytyrat e njerëzve do të jenë të zymta dhe të mrrohuara.

﴿قَمَطِرًا﴾ ⑩

12. Pra, Allahu i shpëtoi ata nga sherri i asaj dite dhe u dhuroi shkëlqim e lumturi.

﴿فَوَقَّهْمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّهْمُ نَصْرَةً
وَأَسْرُورًا﴾ ⑪

13. Dhe për shkak të qëndrimit të tyre ndaj veprave të mira, Ai do t'i shpërblejë me xhenet (për të banuar) dhe me mëndafsh (për t'u veshur).

﴿وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا﴾ ⑫

14. Dhe ata do të ulen aty të mbështetur në kolltukë, dhe aty nuk do të shohin as diell (vapë) e as të ftohtë.

﴿مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا﴾ ⑬

15. Dhe hijet e atij xheneti do të jenë mbi ta, dhe do t'u afrohen pemët e tij.

﴿وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا
تَذِيلًا﴾ ⑭

16. Dhe u bëhet shërbim me enë argjendi dhe me kupa qelqi.

﴿وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِيَّةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ
كَانَتْ قَوَارِيرًا﴾ ⑮

17. Këto enë të shndëritshme do të jenë prej argjendi, të cilat do të jenë të prodhuara me një mjeshtëri të veçantë.

﴿قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا﴾ ⑯

18. Dhe u jepet të pinë gota të përziera me zanzhebilë.⁶

﴿وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا﴾ ⑰

19. Nga burimi i ashtuquajtur Selsabil.

﴿عَيْنًا فِيهَا تُسْقَى سَلْسَبِيلًا﴾ ⑱

⁶ Fjala *zanzhebil* është përbërë prej fjalës *zena* (të ngjiturit) dhe *xhebel* (mal), dhe nënkupton se ai iu ngjit malit. *Zanzhebili* është një bimë mjaft e dobishme. Ajo i jep forcë e nxehtësi trupit. Me anë të këtyre fjalëve Zoti flet rreth dy gjendjeve të ndryshme të zhvillimit shpirtëror të njeriut. Në gjendjen e parë mposhten e shuhen epshet e pasionet e këqija të njeriut, kurse në të dytën ngriten aftësitë e tij dhe ai u ngjit lartësive shpirtërore.

20. Dhe djelmosha do t'u sillen vazhdimisht (për shërbimin e tyre). Kur do t'i shohësh ata (djelmosha), të duken si margaritarë të shpërndara.

وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّحَلَّدُونَ إِذَا
رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنشُورًا ﴿٢٠﴾

21. Dhe kur do të shohësh përreth, do të shohësh aty një bekim e një mbretëri të madhe.

وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَ مَلَكًا
كَبِيرًا ﴿٢١﴾

22. Të veshur me petka mëndafshi të hollë e të gjelberta dhe ata do të jenë të stolisur me byzylekë të argjendtë, dhe Zoti i tyre do t'u japë pije të pastra.⁷

عَلَيْهِمْ شِيَابٌ سُنْدُسٍ خُضْرٌ وَإِسْتَبْرَقٌ
وَ حُلُوعًا أَسَاوِرٌ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رَبُّهُمْ
شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢٢﴾

23. Do t'u thuhet: Ky është shpërblimi juaj, sepse përpjekja juaj inkurajohet.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَ كَانَ سَعِيكُمْ
مَشْكُورًا ﴿٢٣﴾

24. Vërtet, Ne Kuranin ta kemi diktuar ty pjesë-pjesë në mënyrë të madhërishtme.⁸

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٤﴾

25. Andaj, qëndro i durueshëm ndaj urdhërit të Zotit tënd dhe mos e dëgjo as njeriun mëkatar e as mosmirënjohësin!

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا
أَوْ كَفُورًا ﴿٢٥﴾

26. Dhe përkujtoje Zotin tënd në mëngjes e në mbrëmje.

وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٦﴾

27. Dhe në kohën e natës i bën sexhde

وَ مِنْ أَلَيْلٍ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا

⁷ Besimtarëve të devotshëm do t'u jepen tri pije. E para e përzier me kamfor që do t'i mposhtë epshet e tyre, e dyta me *zenxhebil* që do t'i stimulojë aftësitë e tyre për të përparuar drejt dashurisë së Zotit, dhe e treta nga çeshmja e Selsabilit, që do t'i udhëzojë drejt rrugës së Zotit.

⁸ Kurani iu diktua Muhammedit gradualisht e copa-copa. Diktimi i tij kap një periudhë prej 23 vjetësh.

dhe glorifikojë Atë tërë natën.

طَوِيلًا ﴿٧٧﴾

28. Vërtet, këta e dashurojnë këtë jetë të pranishme dhe e harrojnë pas vetes një ditë të vështirë.

إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذْرُونَ
وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٧٨﴾

29. Ne i krijuam ata dhe e përsosëm krijimin e tyre dhe kur do të dëshirojmë Ne, do t'i shndërrojmë tërësisht pamjet e tyre.

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ ۗ وَإِذَا
شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٧٩﴾

30. Vërtet, Ky (Kurani) është një këshillë mjaftë mësimdhënëse. Pra, kush dëshiron, le ta marrë për vete atë rrugë që shpie te Zoti i tij.

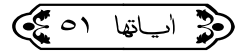
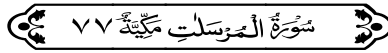
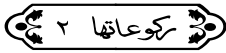
إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ۗ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ﴿٨٠﴾

31. Mirëpo, ju s'mund të dëshironi asgjë (që të ndodhë ashtu), përveç se Zoti dëshiron. Vërtet, Allahu është i Gjithëdijshëm dhe i Urtë.

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٨١﴾

32. Atë që e do Ai, e shtien në mëshirën e Vet. Dhe përse u përket mizorëve, Ai ka përgatitur për ta një ndëshkim të dhembshëm.

يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ ۗ وَالظَّالِمِينَ
يَعِدُّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٨٢﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Unë i paraqes për dëshmi ato qenie që së pari ecin ngadalë.¹

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ٢

3. Mandej ecin shumë shpejt.

فَالْعَصِيفَاتِ عَصْفًا ٣

4. Dhe i paraqes për dëshmi ato qenie që mesazhin e vërtetësisë e përhapin në botë.

وَالنَّشِيرَاتِ شَرًّا ٤

5. Dhe që e dallojnë të vërtetën nga e pavërteta.

فَالْفُرْقَاتِ فَرَقًا ٥

6. Dhe ato qenie që ua recitojnë Fjalën e Zotit (Kuranin) njerëzve,

فَالْمُكَلِّمَاتِ ذِكْرًا ٦

7. Si argument dhe si vërejtje.

عُدْرًا أَوْ نُذْرًا ٧

8. Vërtet, do të plotësohet ai premtim që ju bëhet (rreth Kiametit)

إِنَّمَا تُوْعَدُونَ لَوَاقِعٍ ٨

9. Pra, kur yjet do të zymtohen,²

فَإِذَا التُّجُومُ طُمِسَتْ ٩

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 51 ajete. Si Sure të tjera të zbritura në Mekkë, ashtu edhe kjo Sure e shtjellon temën e jetës pasvdekjes, dhe paraqitet fakti se revolucioni që është krijuar me anë të mësimëve të Kuranit dhe të inspiracionit të H. Muhammedit s.a.v. që e ringjalli popullin e vdekur arab, është argument i vërtetë i ringjalljes pasvdekjes.

¹ Fjala është për es-habët e Profetët të Shenjtë, të cilët Zoti do t'i shpërndajë në të katër anët e botës.

² Kur do të prishen dijetarët e fesë dhe hoxhallarët, ose kur do të vijnë fatkeqësira e katastrofa të ndryshme.

10. Dhe kur do të çahet qielli (do të bëhen vrima në të),³

وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ۝

11. Dhe kur do të shkulen malet nga rrënjët,⁴

وَإِذَا الْجِبَالُ سُفَّتْ ۝

12. Dhe kur të gjithë Profetët do të dërgohen në kohën e tyre të caktuar.⁵

وَإِذَا الرُّسُلُ أُقِتَتْ ۝

13. E kur do t'u thuhet njerëzve: Për cilën ditë është caktuar ky lajmërim?

لَا إِلَهَ إِلَّا يَوْمِ أُجِّلَتْ ۝

14. Për ditën e Gjykimit.

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ۝

15. Dhe çka e di ti se ç'është dita e Gjykimit?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمِ الْفَصْلِ ۝

16. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

17. A nuk i kemi shkatërruar edhe popujt e mëparshëm?

أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ۝

18. Pra, a nuk i sollëm Ne popujt pasardhës në gjurmë të tyre (do t'i shkatërrojmë edhe ata)?

ثُمَّ نَتَّبِعُهُمُ الْآخَرِينَ ۝

19. Ashtu sillemi Ne me fajtorët.

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ۝

20. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën!

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ۝

³ Kur hapet dera e vahjit.

⁴ Kur do të shkatërrohen edhe mbretër të mëdhenj.

⁵ Kur do të vijë Masihu i Premtuar e ai do të pagëzohet me emra të të gjithë Profetëve.

21. A nuk ju kemi krijuar Ne nga një lëng i pavlefshëm (spermë)?

أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿١١﴾

22. Dhe e kemi vendosur atë në një vend të sigurt.

فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٢﴾

23. Për një kohë të caktuar.

إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿١٣﴾

24. Dhe Ne e kemi caktuar një afat (për krijimin e njeriut). Pra, sa përcaktues të shkëlqyer jemi Ne!

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿١٤﴾

25. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾

26. A nuk e krijuam Ne tokën që i mban në gjirin e saj-

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿١٦﴾

27. Të gjallët e të vdekurit?

أَحْيَاءَ وَ أَمْوَاتًا ﴿١٧﴾

28. Dhe në të kemi krijuar male të larta dhe ju kemi dhënë ujë të pishëm.

وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شِمَاطٍ وَأَسْقَيْنَكُم مَّاءً قُرَاتًا ﴿١٨﴾

29. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën!

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

30. Dhe do t'u themi: Shkoni në drejtim të atij (xhehenemi) të cilin e përgënjeshtroanit ju!

انْطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنتُمْ بِهِ تَكْذِبُونَ ﴿٢٠﴾

31. Në drejtim të asaj hije trikëndëshe

انْطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٢١﴾

32. Që nuk bën as hije, e as nuk mbron nga flaka zjarri.

لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُعْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٢٢﴾

33. Por, përkundrazi, ai (xhehenemi) hedh flakë të mëdha sikur të jenë kështjella,

أَلَمْ تَرَ مِمَّا يَشْرِرُ كَأَنفَصِرًا ۝٣٣

34. Sikur të jenë devet e kuqërremta.

كَأَنَّهُ جُمَلَتِ صُفْرًا ۝٣٤

35. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën!

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۝٣٥

36. Ajo do të jetë dita kur fajtorët nuk do të mund të flasin,

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ۝٣٦

37. As nuk do t'u lejohet të arsyetohen.

وَلَا يُؤَدُّنَ لَهُمْ فِعْزَ ذُرِّوٰنٍ ۝٣٧

38. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۝٣٨

39. Ajo do të jetë dita e Gjykimit, kur Ne do t'ju tubojmë juve dhe të gjithë popujt e mëparshëm.

هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنٰكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ۝٣٩

40. Dhe nëse keni ndonjë taktikë, atëherë e përdorni kundër meje:

فَإِن كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ۝٤٠

41. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۝٤١

42. Vërtet, besimtarët e devotshëm do të jenë në mes të hijeve e të burimeve,

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ۝٤٢

43. Dhe në mes të pemëve që do të dëshirojnë.

وَفَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ ۝٤٣

44. Dhe do t'u thuhet: Hani e pini nga pemët e shijshme - ky është shpërblim i

كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝٤٤

veprave tuaja.

45. Kështu Ne i shpërblejmë bamirësit.

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٥﴾

46. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٦﴾

47. Hani dhe kënaquni për një kohë të shkurtër, o ju fajtorë, sepse e përgënjeshtroat të vërtetën!

كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُجْرِمُونَ ﴿٤٧﴾

48. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën.

وَيَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٨﴾

49. Dhe kur u thuhet: Përujeni para Allahut! Ata nuk përuhen.

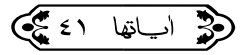
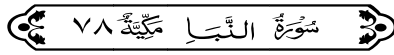
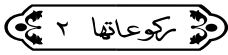
وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٩﴾

50. Atë ditë, shkatërrimi qoftë për ata që e përgënjeshtroan të vërtetën!

وَيَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٥٠﴾

51. Pra, cilin Libër (ligjërim), pos këtij Kurani, do ta besojnë ata?

يَعْتَبِرُ أَيُّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥١﴾

KAP. XXX

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Rreth së cilës gjë ata i bëjnë pyetje njëri-tjetrit?

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ②

3. Reth lajmit të madh,

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ③

4. Rreht të cilit ata diferenohen në mes të tyre.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ④

5. Le të dëgjojnë mirë se së shpejti ata do të marrin vesh.

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑤

6. Prapë themi se pa tjetër do të marrin vesh.

ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ⑥

7. (Le të mendojnë pak) A nuk e kemi bërë tokën shtrojë.

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهْدًا ⑦

8. Dhe malet i rrasëm si gozhda!

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ⑧

9. Dhe ju krijuam në çifte.

وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا ⑨

10. Dhe gjumin tuaj e bëmë mjet rehatie.

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ⑩

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 41 ajete. Në Sure të mëparshme H. Muhammedi s.a.v. është quajtur *Jomul Fesl* (Dita e vendimit). Kjo Sure gjithashtu hedh dritë mbi këtë temë dhe këtë e quan *Naba Azim* (Lajmë i madh). Ky lajmë i madh ka të bëjë me fitoren e Islamit dhe me dështimin e mosbesimtarëve.

11. Dhe natën e bëmë mbulesë (si rrobat). وَجَعَلْنَا آيَاتٍ لِّبَاسًا ۝١١
12. Dhe ditën e bëmë për të punuar. وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ۝١٢
13. Dhe Ne i kemi ndërtuar mbi ju shtatë qiej të fortë. وَبَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شَدِيدًا ۝١٣
14. Dhe Ne e kemi bërë një diell të ndritshëm. وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ۝١٤
15. Dhe Ne kemi lëshuar ujë të rrjedhshëm prej reve të dendura. وَ أَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ۝١٥
16. Që me anë të tij të rrisim drithëra e bimë, لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ۝١٦
17. Edhe kopshte të dendura, وَجَبَّتِ الْعَاقَا ۝١٧
18. Vërtet, Dita e Gjykimit është një kohë e caktuar. إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا ۝١٨
19. Atë ditë¹ kur do të fryhet Surit e ju do të vini te Ne tufa-tufa. يَوْمَ يُفْعُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ۝١٩
20. Dhe qielli do të hapet e do të bëhet me shumë dyer.² وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ۝٢٠
21. Dhe malet³ do të shkulen dhe do të bëhen si vegjma.⁴ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ۝٢١

¹ Ditën e Gjykimit.

² Shenja të mëdha qiellore do të shfaqen në botë.

³ Fuqitë dhe influenza e mosbesimtarëve.

⁴ Mbretëria do t'u duket njerëzve si vegim.

22. Vërtet, xhehenemi është në pritë (të tyre),
 إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢٢﴾
23. Është vendbanim i rebelëve.
 لِلظَّالِمِينَ مَا بَأْسًا ﴿٢٣﴾
24. Aty do të banojnë shekuj me radhë.
 لِيُثْبِتْنَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٤﴾
25. Ata nuk do të shijojnë aty as freskun e as ndonjë pije,
 لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٥﴾
26. Pos ujit të valuar dhe qelpit të plagëve.
 إِلَّا حَمِيمًا وَعَسَاقًا ﴿٢٦﴾
27. Ashtu do të shpërblehen për shkak të veprave të tyre.
 جَزَاءً وَفَاقًا ﴿٢٧﴾
28. Ata, me të vërtetë, nuk shpresonin qërimin e hesapit.
 إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٨﴾
29. Dhe i përgënjeshtrojnë ashpër argumentet Tona.
 وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٩﴾
30. Dhe çdo gjë Ne e kemi shënuar në një Libër.
 وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٣٠﴾
31. Shijojeni, pra, ndëshkimin (sipas veprave tuaja) dhe Ne nuk do t'ju shtojmë tjetër, veçse në ndëshkim.
 فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣١﴾
32. Vërtet, besimtarët e devotshëm do të kenë një sukses-
 إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣٢﴾
33. (D.m.th) Kopshte e vreshta rrushi.
 حَدَائِقٍ وَأَعْنَابًا ﴿٣٣﴾
34. Edhe virgjëresha moshatare.
 وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٤﴾

35. Edhe gota të mbushura (nga vera e dashurisë së Zotit).

وَكَاَسًا دِهَاقًا ۝

36. Aty nuk do të dëgjojnë as fjalë të kota e as ndonjë fjalë të vogël gënjeshitre.

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لُعَاوًا وَلَا كِبَابًا ۝

37. Si shpërblim prej Zotit tënd. Një shpërblim i matur!

جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ۝

38. Prej atij Zoti që është Zoti i qiejve dhe i tokës dhe i gjithçkaje që ekziston në mes të tyre, që është Zot i Mëshirshëm. Ata nuk do të kenë mundësi të flasin para Allahut.

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
الرَّحْمَنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ۝

39. Atë ditë kur Shpirti i Shenjtë⁵ dhe engjëjt do të qëndrojnë të rreshtuar dhe ata s'do të flasin, pos atij, të cilit Zoti i Mëshirshëm do t'i japë leje dhe ai do të flasë vetëm të vërtetën e në mënyrë korrekte.

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا
لَّا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ
وَقَالَ صَوَابًا ۝

40. Ajo është ditë e vërtetë absolute. Pra, kush dëshiron le të sigurojë strehim te Zoti i tij.

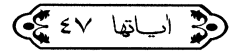
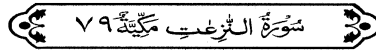
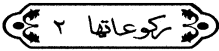
ذَلِكَ الْيَوْمِ الْحَقِّ ۚ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ
رَبِّهِ مَآبًا ۝

41. Vërtet, Ne ju alarmuam mirë rreth një ndëshkimi vijues në të ardhmën e afërt. Atë ditë njeriu do ta shohë atë çka kanë dërguar përpara duart e tij. Dhe mosbesimtari do të thotë: Ah, sikur të isha dhe!⁶

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا ۗ يَوْمَ يَنْظُرُ
الْمُرءُ مَا قَدَّمَتْ يَدُهُ وَيَقُولُ الْكٰفِرُ
يٰلَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ۝

⁵ Shpirti këtu referon Profetin e Shenjtë.

⁶ Mosbesimtarët do të flasin ashtu me ankth (hasret).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Unë i paraqes për dëshmi ato qenie, të cilat i adoptojnë me tërë fuqinë dituritë shpirtërore dhe i thërrasin njerëzit në drejtim të vërtetësisë.¹

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ①

3. Dhe ato qenie që lëvizin shpejtë nëpër vende.²

وَاللَّسِطَاتِ نَسْطًا ①

4. Dhe ato që dalin larg e larg në dete (ato që notojnë shumë mirë).³

وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ①

5. Mandej, dalin përpara njëri-tjetrit.⁴

فَالسَّابِقَاتِ سَبْقًا ①

6. Mandej, ato që angazhohen në hartimin dhe në kryerjen e planeve të një çështjeje të rëndësishme.⁵

فَالْمُدَبِّرَاتِ أَمْرًا ①

وقد لا يرى

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 47 ajete. Në Sure të mëparshme kur bëhej fjala rreth një lajmi të madh, kundërshtarët, duke shikuar se myslimanët janë në pakicë, nuk ishin në gjendje ta kuptonin se një ditë kjo pakicë do të ngadhënjëjë. Në këtë Sure eliminohet ky dyshim i tyre, sepse kuantiteti dhe mjete materiale nuk vlejnë gjë. Por ata triumfuan dhe ngadhënjyen në bazë të atyre kualiteteve të larta morale e shpirtërore që u ringjallën tek Es-habët e H. Muhammedit s.a.v. dhe për shkak të përkrahjes dhe providencës së posaçme të Zotit.

¹ Fjala është për es-habët e Profetit të Shenjtë.

² I afrohen Zotit dhe lidhen fuqimisht me Të.

³ Që shkojnë në vende të largëta për ta përhapur Mesazhin e Islamit.

⁴ Ata bëjnë gara në bamirësi dhe përherë mundohen të bëjnë vepra të mira.

⁵ T'i edukojnë e t'i udhëzojnë njerëzit.

7. (Kjo do të ndodhë) Ditën kur (toka) e dridhshme do të dridhet fortë.⁶

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ۝٧

8. Dhe pos kësaj do të vijë edhe një çast tjetër.⁷

تَتَّبِعَهَا الرّادِقَةُ ۝٨

9. Atë ditë zemrat e disave do të dridhen,⁸

قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝٩

10. Dhe shikimet e tyre do të jenë të përulura (nga frika),

أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ۝١٠

11. Dhe ata do të thonë: A do të kthehemi ne në gjendjen tonë të mëparshme?⁹

يَقُولُونَ ءِإِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ۝١١

12. Edhe pasi të jemi bërë eshtra të kalbura?

ءِإِذَا كُنَّا عِظَامًا نَخِرَةً ۝١٢

13. Ata do të thonë: Nëse do të ndodhë kështu, atëherë ky kthim do të jetë i dëmshëm!

قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ۝١٣

14. Mbani mend se ky lajm i luftës është vetëm një qortim,

فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ۝١٤

15. Dhe, pas këtij, ata do të hidhen në fushë të hapët.

فَإِذَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝١٥

16. A të ka ardhur ty rrëfimi i Musait?

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝١٦

⁶ Kur myslimanët do të detyrohen të bëjnë luftë për mbrojtjen e tyre.

⁷ Myslmanët do të luftojnë deri në fitore.

⁸ Do të frikësohen e do të tremben mosbesimtarët.

⁹ A, do ta shohim ndëshkimin në Ahiret ashtu siç e pësuam disfatën këtu.

17. Kur Zoti i tij e pat thirrur në luginën e Shenjtë Tuva,

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ۝١٧

18. Dhe i tha: Shko te Faraoni se vërtet ai rebelon.

أَذْهَبْ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝١٨

19. Dhe thuaji atij: A dëshiron ti të dëlirësohesh?

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَىٰ أَنْ تَزْكَىٰ ۝١٩

20. Dhe unë të të udhëzoj ty në drejtim të Zotit tënd që t'i frikësohesh?

وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَبِّكَ فَتُخْشَىٰ ۝٢٠

21. Mandej, ai ia tregoi një Shenjë të madhe.¹⁰

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَىٰ ۝٢١

22. Mirëpo, ai, Faraoni, e përgënjeshtroi dhe e kundërshtoi.

فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ۝٢٢

23. Mandej, ktheu shpinën me ngut.

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَىٰ ۝٢٣

24. Dhe i tuboi të gjithë dhe shpalli:

فَحَشَرَ فَنَادَىٰ ۝٢٤

25. Unë jam Zoti juaj më i lartë.

فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ۝٢٥

26. Pra, Allahu e zuri atë për t'i dhënë atij ndëshkimin e Ahiretit dhe të kësaj bote.

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ۝٢٦

27. Në këtë ngjarje ka një mësim për atë që i frikësohet Zotit të tij.

إِنِّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةٌ لِّمَن يَخْشَىٰ ۝٢٧

28. Mendoni pak! A është më i vështirë krijimi juaj ose krijimi i qiellit, të cilin Allahu e krijoi?

ءَأَنْتُمْ أَشَدُّ حَلْفًا أَمِ السَّمَاءُ ۝٢٨

¹⁰ Shenjë e madhe është Shenja e shkopot që Musai u tregoi Faraonit e ithtarëve të tij.

29. Dhe e ngriti kupën e tij dhe e bëri pa të meta.

رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّبَهَا ۝

30. Dhe natën e tij e bëri të errët, kurse ditën të shndritshme.

وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ۝

31. Dhe pastaj e shtroi tokën.

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ۝

32. Dhe prej saj nxori ujin dhe kullosat.

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعُومَهَا ۝

33. Dhe i rrsi në të male.

وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ۝

34. Gjithçka kjo është një furnizim për ju e për bagëtinë tuaj.

مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ۝

35. Por, kur do të vijë ajo fatkeqësi më e madhe

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَةُ الْكُبْرَى ۝

36. Atë ditë kur njeriu do ta përkujojë veprimtarinë e tij.

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۝

37. Dhe atij do t'i manifestohet xhehenemi të cilin tani e sheh vetëm me sy të mendjes (imagjinon).

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ۝

38. Atëherë, përsa i përket atij që rebeloi,

فَأَمَّا مَنْ طَغَى ۝

39. Dhe i dha përparësi jetës së kësaj bote,

وَأَثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝

40. Vërtet, Xhehenemi do të jetë vendstrehimi i tij.

فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ۝

41. Por, përsa i përket atij, që iu

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ

frikësua pozitës së Zotit të tij dhe e
frenoi veten prej epsheve,

عَنِ الْهَوَىٰ ۝٤١

42. Xheneti do të jetë vendstrehimi i tij.

فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ۝٤٢

43. Ata të pyesin ty rreth atij çasti
(Kiametit) se kur do të vijë?

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ۝٤٣

44. Ç'mendon ti lidhur me ardhjen e saj?

فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرِهَا ۝٤٤

45. Dija e sigurtë rreth ardhjes së saj
është te Zoti yt.

إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ۝٤٥

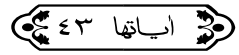
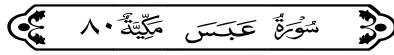
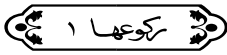
46. Ti je vetëm një alarmues për atë që i
frikësohet atij.

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا ۝٤٦

47. Atë ditë kur do ta shohin atë, do t'u
duket sikurse nuk kanë jetuar më shumë
se një mbrëmje ose një mëngjes të kësaj
bote.¹¹

كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرُونَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً
أَوْ ضُحَاهَا ۝٤٧

¹¹ Ajeti do të thotë se ndëshkimi a katastrofa do të vijë befás, kështu që mosbesimtarëve do t'u duket shumë e shkurtër periudha e lulëzimit dhe e prosperitetit të tyre.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Ai ngërtheu vetulat (në shenjë mospëlqimi) dhe u anua,¹

عَبَسَ وَتَوَلَّى ٢

3. Ngase i erdhi një njeri i verbër

أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ٣

4. Dhe çka të bind ty se ndoshta ai do të dëlirësohej,

وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّيِّتِي ٤

5. Apo të mendonte rreth këshillës dhe ajo i sillte dobi.

أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ٥

6. A është e mundur që atij, i cili i shmanget vërtetësisë,

أَمَّا مَنْ اسْتَعْلَى ٦

7. Ti t'i drejtohesh me vëmendje?

فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ٧

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 43 ajete. Në fund të sures së mëparshme i është thënë H. Muhammedit s.a.v. se alarmimi i tij do t'u sjellë dobi vetëm atyre që i frikësohen Zotit. Në këtë Sure tregohet fakti se njerëzit e pasur, të mëdhenj dhe personalitete të shquar posedojnë më pak përlësinë dhe frikën e Zotit, prandaj duhet t'u drejtohem më shumë të varfërve, njerëzve modestë dhe të përlulur, sepse me anë të tyre Islami do të ketë përparimin e vet. Po ashtu paralajmërohet që Kurani do të mbetet i tillë deri në Ditën e Kiametit dhe e tërë bota do të pranojë madhësinë e tij.

¹ Disa komentatorë kanë shkruar se një ditë Profeti i Shenjtë ka qenë i zënë në bisedë me disa prijës idhujtarë kurejshë. Tamam në atë moment erdhi Ibni Mektumi, djali i dajës së Hatixhës, që ishte i verbër, dhe iu drejtua Profetit të Shenjtë. Ai gjest dhe ardhja e tij në atë kuvendim nuk i pëlqeu Profetit, andaj nuk ia vuri veshin. Mirëpo një shpjegim i tillë nuk është i drejtë dhe është kundër natyrës së Profetit të Shenjtë. Ai Profet që ishte në një pozitë shumë të lartë morali e që kishte etiketa e virtyte të larta ndaj njerëzve, s'mund të sillej ashtu ndaj një besimtari. Faktikisht, Profeti i Shenjtë ka qenë i zënë në bisedë me disa prijës të kurejshëve, kur erdhi Ibni Mektumi dhe me të parë atë, ata u ngrysen dhe e nënçmuan atë duke thënë se sa i pavlefshëm qenka ky Profet te cili po vijnë edhe të verbërit.

8. Kurse ti nuk ke përgjegjësi, nëse ai nuk dëlirësohet.²

وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ۝٨

9. Ndërsa, ai që erdhi tek ti me nxitim,

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝٩

10. Dhe i frikësohej Zotit,

وَهُوَ يَخْشَى ۝١٠

11. Ti nuk i vure veshin atij.

فَأَنْتَ عَنْهُ تَأْتِي ۝١١

12. Dëgjoni! Kjo është një këshillë e madhe,³

كَلَّا إِنَّهَا تَذِكْرَةٌ ۝١٢

13. Pra, le ta pranojë këshillën ai që do.

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝١٣

14. Ky (Kurani) është në Libra të nderuar,⁴

فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۝١٤

15. Të madhërishëm dhe të pastër.

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٥

16. Në duart e shkrimtarëve e të atyre që udhëtojnë larg e larg,⁵

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٦

17. Të cilët janë të ndershëm e të dëlirë.⁶

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٧

18. Vaj për njeriun! Sa mosmirënjohës qenka ai!⁷

قَتَلَ الْإِنْسَانَ مَا أَكْفَرَهُ ۝١٨

² Edhe ky ajet dëshmon se detyra e Profetit është vetëm t'ua përcjellë njerëzve Mesazhin e Zotit.

³ Kurani është vetëm një këshillë e udhëzimit. S'ka zbritur ndonjë shpatë me të që i detyron njerëzit me dhunë ta pranojnë atë.

⁴ Mësimet e bukura të Skripteve të mëparshme janë të përmendura edhe në Kuran.

⁵ Besimtarët do ta përhapin Kuranin anembanë botës.

⁶ Ndjekësit e Kuranit do të nderohen.

⁷ Mosbesimtari që nuk e çmoi mirësinë e Allahut.

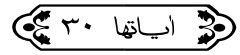
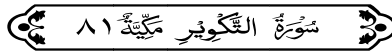
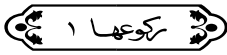
19. Le të mendojë ai se prej cilës gjë
Zoti e krijoi atë? مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۗ ﴿١٩﴾
20. Atë e krijoi prej një pike sperme dhe
e harmonizoi atë. مِنْ نُّطْفَةٍ طَخَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۗ ﴿٢٠﴾
21. Mandej, rrugën ia bëri shumë të
lehtë,⁸ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ۗ ﴿٢١﴾
22. Mandej, pas jetës së natyrshme, e
bëri të vdekur dhe e vuri në varrin (e
premtuar). ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ۗ ﴿٢٢﴾
23. Mandej, kur do të dëshirojë Allahu,
do ta ringjallë atë. ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنشَرَهُ ۗ ﴿٢٣﴾
24. Jo! njeriu nuk e zbatoi ende atë që
Zoti e urdhëroi.⁹ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ۗ ﴿٢٤﴾
25. Pra, le të shikojë ushqimin e tij, فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۗ ﴿٢٥﴾
26. E të shikojë se si e kemi lëshuar ujin
prej reve! أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ۗ ﴿٢٦﴾
27. Mandej, e kemi çarë tokën (për
bimë). ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۗ ﴿٢٧﴾
28. Dhe e bëmë që në të mbijnë
drithëra, فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۗ ﴿٢٨﴾
29. Edhe rrush dhe perime, وَعِنَبًا وَقَصْبًا ۗ ﴿٢٩﴾

⁸ Rrugën e evolucionit të tij shpirtëror e bëri të lehtë Kurani.

⁹ Ju mendoni se s'ka jetë pas vdekjes. Pse jo, ai duhet të përgjigjet për veprat e veta.

30. Edhe ullinj e hurma, وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٣٠﴾
31. Dhe kopshte të dendura, وَحَدَاقٍ عُلبًا ﴿٣١﴾
32. Edhe pemë e kullosa, وَوَافِكِهَاتٍ وَأَبَابًا ﴿٣٢﴾
33. Në dobinë tuaj e të bagëtive tuaja. مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾
34. Pra, duhet të mendoni se kur do të vijë krisma e Kiametit, فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعَةُ ﴿٣٤﴾
35. Ditën kur njeriu do të ikë edhe prej vëllait të vet, يَوْمَ يَقْرَأُ الْمُرءُ مِنْ أَحِيهِ ﴿٣٥﴾
36. Ashtu prej nënës e prej të atit të vet. وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ﴿٣٦﴾
37. Po ashtu edhe prej bashkëshortës dhe prej fëmijëve të vet. وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ﴿٣٧﴾
38. Atë ditë secili njeri do të ketë parasysh vetëm gjendjen e tij,¹⁰ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٨﴾
39. Atë ditë disa fytyra do të jenë të shndritshme, وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿٣٩﴾
40. Të buzëqeshura e të gëzuara, صَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٤٠﴾
41. Ndërsa, disa fytyra do të jenë të pluhurosura, وَوُجُوهُ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ﴿٤١﴾
- found.
42. Të mbuluara me errësirë. تَرَهَقَّتْهَا قَتَرَةٌ ﴿٤٢﴾
- found.
43. E të tillët do të jenë mosbesimtarët dhe mëkatarët. أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٣﴾

¹⁰ Kur vjen ndonjë katastrofë, njeriu i harron farefiset e vet dhe shqetësohet vetëm për veten.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝

2. Kur do të paloset dielli,¹

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۝

3. Dhe kur do të errësohen yjet,²

وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۝

4. Dhe kur do t'u grihen malet,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۝

5. Dhe kur devet, dhjetë muaj shtatzëne, do të lëshohen,³

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۝

6. Dhe kur do të bashkohen egërsirat,⁴

وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۝

Kjo Sure është Zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 30 ajete. Në këtë Sure të mëparshme është përmendur në mënyrë përsëritëse tema e triumfit të Islamit dhe e Kiametit. Triumfi dhe ngadhënjimi i Islamit parashikohej dy herë. Herën e parë, ky ngadhënjim është manifestuar madhërisht në jetën e H. Muahmmedit s.a.v., kurse në këtë Sure thuhet se pas ngadhënjimit të parë të Islamit, do të paraqitet degradimi dhe rrënia shpirtërore dhe materiale e myslimanëve; do të krijohen ndryshime të mëdha në botë dhe me anë të zbulimeve të reja të mrekullueshme të revistave dhe të botimeve do të krijohet mundësia dhe mjetet për t'u përcjellë mesazhin e Islamit të gjithë individëve, atëherë do të paraqitet Imam Mahdiu dhe ngadhënjimi i Islamit do të manifestohet.

¹ Kjo flet rreth rrënimit të përkohshëm të fesë Islame dhe tregon se do të vijë koha kur errësira shpirtërore do ta mbulojë botën e drita e Profetit të Islamit do të dobësohet e do të venitet. Ose fjala është për atë Profeci, sipas së cilës në kohën e ardhjes së Imam Mahdiut do të errësohen hëna dhe dielli (eklipsi i tyre). Vërtet, ashtu ka ngjarë në vitin 1894, kur u dëgjua deklarata e një njeriu të devotshëm se është Imami i kohës.

² *Al-nuxhum* (yjet) nënkuptojnë ullema (dijetarët e fesë). Ashtu kishte thënë Profeti i Shenjtë: Es-habët e mi janë si yje, kë do ta pasoni do të gjeni rrugë të drejtë (Bahki). Në këto ajete po shënohen disa profeci rreth epokës sonë të tanishme. Ajeti do të thotë se vjen koha kur do të korruptohen dijetarët e fesë.

³ Do të zbulohen mjete të ndryshme udhëtimi e do të lihen pas dore devet.

⁴ Do të përhapen kudo kopshte zoologjike.

7. Dhe kur do të kanalizohen detet,⁵

وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۝٧

8. Dhe kur do të bashkohen popuj të ndryshëm,⁶

وَإِذَا التُّفُوسُ زُوِّجَتْ ۝٨

9. Dhe kur do të pyeten vajza të varrosura për së gjalli,⁷

وَإِذَا الْمَوْدَّةُ سُئِلَتْ ۝٩

10. Për çfarë krimi u mbytën?

بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۝١٠

11. Dhe kur do të shpërndahen libra,⁸

وَإِذَا الصُّحُفُ نُسِرَتْ ۝١١

12. Dhe kur do të zhvishet qielli,⁹

وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۝١٢

13. Dhe kur do të flakërohet zjarri i xhehenemit,¹⁰

وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ۝١٣

14. Dhe kur do të jetë afruar xheneti,¹¹

وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ۝١٤

15. Atë ditë çdo njeri do ta dijë atë çka ka ofruar (çfarë veprash ka bërë ai).

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ۝١٥

16. Dëgjoni! Unë i paraqes për dëshmi ato që bëjnë aktivitete të fshehta e kthehen mbrapa.¹²

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخَنَسِ ۝١٦

⁵ Do të kanalizohen dete e lumenj.

⁶ Kur do të bashkohen pjesëtarë të kombeve e të kombësive të ndryshme.

⁷ Kur do të ndërpritet vrasja e vajzave të gjalla, si ishte zakoni në Arabinë e lashtë.

⁸ Kur do të përhapen shumë shtypshkronja.

⁹ Do të zbulohen dituri e shkenca të reja.

¹⁰ Do të përhapen aq shumë mëkate sa xhehenemi do t'u afrohet mëkatarëve.

¹¹ Edhe feja do të bëhet aq e lehtë dhe do t'u afrohet xheneti bamirësve.

¹² Kjo është shenja e atij populli që shkatërrohet se në kohën e rrezikut kthehen mbrapa dhe se marrin guxim pa menduar fare dhe se rrinë në shtëpitë e tyre.

17. Ato anije (nëndetëse) që struken në vende të fshehta.

الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٧﴾

18. Dhe e paraqes për dëshmi natën kur do të vijë e do të zprapsset.

وَأَنْبِئِ إِذَا عَسَّسَ ﴿١٨﴾

19. Dhe ditën kur fillon të agojë.¹³

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٩﴾

20. Vërtet, Ky (Kurani) është ligjërimi i një Profeti të ndershëm,

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٢٠﴾

21. Të fuqishëm dhe që ka një pozitë të lartë në oborrin e Zotit të Fronit,

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢١﴾

22. Ai meriton më së miri të ndiqet, dhe (në oborrin e Zotit) është shumë i ndershëm.

مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢٢﴾

23. Dhe nuk është i çmendur shoku juaj (Muhammedi).

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٣﴾

24. Ai, me të vërtetë, e pa të padukshmen në horizontin e qartë.

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ﴿٢٤﴾

25. Dhe ai nuk është koprrac në të treguar lajme të së padukshmes.

وَمَا هُوَ عَلَى الْعَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٥﴾

26. As ai (Kurani) nuk është thënie e djallit të mallkuar.

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٢٦﴾

27. Pra, ku jeni duke shkuar?

فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٧﴾

28. Ky (Kurani) është vetëm një këshillë

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٨﴾

¹³ Pas rrënimit të fesë Islame vjen edhe agimi i saj i dytë (Me ardhjen e Imam Mahdiut).

(e madhe) për tërë njerëzimin.

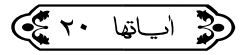
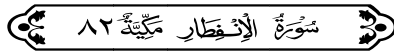
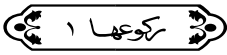
29. Veçanërisht për atë prej jush që dëshiron të ecë rrugës së drejtë.

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ۝١٩

30. Por, ju nuk mund të dëshironi, por me dëshirën e Allahut - Zoti i të gjitha botërave.¹⁴

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ۝٢٠

¹⁴ Zoti i tregon rrugë të drejtë vetëm atij që përpiqet e mundohet të gjejë rrugë të drejtë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Kur do to pëlçasë qielli,¹

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ①

3. Dhe kur do të shkapërderdhen yjet,²

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ②

4. Dhe kur do të bashkohen detet,³

وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ③

5. Dhe kur do të hapen varret,⁴

وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثَتْ ④

6. Atëherë çdo njeri do ta kuptojë se çka ka dërguar përpara e çka ka lënë mbrapa.⁵

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ⑤

7. O njeri! Çka të mashtroi ty lidhur me Zotin tënd të Ndershëm,

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ⑥

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 20 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur Renesanca e dytë e Islamit dhe mjetet e saj, kurse në këtë Sure paraqitet fakti se bota në kohën e fundit, me anë të përparimeve dhe të zhvillimeve të botës krishtere, do të pësojë ndikime të mëdha. Mirëpo kjo do të jetë zhvillimi dhe përparimi i fundit i Krishterizmit. Atëherë me ardhjen e Imam Mahdiut do të fillojë Renesanca e dytë e Islamit e me thyrjen e Kryqit do të fillojë degradimi i fesë krishtere dhe do të paloset dogma e Tethlithit (Zota janë tre), dogma se Masihu (Krishti) është biri i Zotit dhe besimi i Shëlbesës (Krishte duke e dhënë jetën e tij në Kryq i lau mëkatet e ihtarëve të vet).

¹ Edhe kjo Sure i përmend disa shenja rreth epokës sonë të tanishme dhe që kanë të bëjnë me ardhjen e Imam Mahdiut të Premtuar. Ajeti do të thotë se idhujtaria dhe keqëbërsia do të përhapen aq shumë në botë sa Zoti do të vendosë ta shkatërrojë botën.

² Dijetarë të fesë do të prishen.

³ Do të kanalizohen dete - si është kanali Suez dhe ai i Panamasë.

⁴ Varret e Faraonëve janë gërmuar dhe ruhen kufomat e tyre (në Muzeun).

⁵ Nga fjala nefs e këtij ajeti kuptohet Krishterizmi.

8. I cili të krijoi ty e mandej të përsosi,
dhe ty të fali aftësi të përshtatshme.

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّبَكَ فَعَدَّكَ ۞

9. Dhe të krijoi ty në atë formë që e
deshi Ai.

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ۞

10. Jo! Nuk është ashtu siç mendoni,
por ju e mohoni Ditën e Gjykimit.

كَلَّا بَلْ تُكَدِّبُونَ بِالذِّينِ ۞

11. Vërtet, ndaj jush janë përcjellësit;

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ۞

12. Të ndershëm e shënues (çdo gjë e
shënojnë),

كِرَامًا كَاتِبِينَ ۞

13. Ata e dinë atë që bëni ju.

يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ۞

14. Vërtet, njerëzit e devotshëm do të
jenë në xhenetin e bekimeve,

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ۞

15. Kurse mëkatarët në xhehenem-

وَإِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ۞

16. Aty do të futen në Ditën e Gjykimit,

يَصْلَوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ ۞

17. Dhe s'do të kenë mundësi të
shpëtohen prej tij.

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ۞

18. Dhe çfarë të tregoi ty se ç'është Dita
e Gjykimit.

وَمَا آذَرَبَكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۞

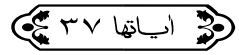
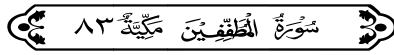
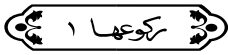
19. Prapë të themi ty se çka të tregoi ty
se ç'është Dita e Gjykimit!

ثُمَّ مَا آذَرَبَكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ۞

20. Ajo është dita kur asnjë shpirt s'do
të ketë mundësi t'i sjellë dobi shpirtit
tjetër! Dhe e drejta absolute e gjykimit
do të jetë në dorën e Allahut.

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۞

وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ۞

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Shkatërrimi qoftë për ata që bëjnë padrejtësi në të peshuarit e në të maturit!¹

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ①

3. Që kur matin për vete, matin plot,

الَّذِينَ إِذَا أَكْتَلُوا عَلَى النَّاسِ يَسْوِفُونَ ①

4. Por, kur u matin të tjerëve ose u peshojnë, e lënë mangut.

وَإِذَا كَانُوا لَهُمْ أَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ①

5. A nuk mendojnë njerëzit e tillë se (një ditë) patjetër do të ringjallen!

أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ①

6. Për ta parë gjykimin e asaj dite të madhe?

لَيَوْمٍ عَظِيمٍ ①

7. Atë ditë kur njerëzit do të qëndrojnë para Zotit të botërave (për të dëgjuar gjykimin).

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ①

8. Dëgjoni! Dosja e veprave të mëkatarëve është në Sixxhin (në një Libër të përhershëm).

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينٍ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 37 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur se njeriu do të përgjigjet për ato vepra që kanë lidhje me Zotin, ndërsa në këtë Sure bëhet fjala se njeriu do të përgjigjet për ato vepra që kanë lidhje me njerëzit. Po ashtu në Sure të mëparshme ishin përmendur dogma të gabuara të Krishterizmit, ndërsa në këtë Sure përmenden ato padrejtësi të tyre, që i bëjnë ndaj popujve të varfër dhe jo të krishterë, dhe përmendet fakti se rezultati i këtyre padrejtësive nuk do të jetë ndryshe, veçse shkatërrimi i tyre.

¹ Kjo Sure u tërheq vërejtje atyre, që nuk i frikësohen ditës së Kiametit dhe që i mashtrojnë njerëzit në masë e në peshojë.

9. Dhe çfarë di ti se ç'është Sixhxhini?²

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِخِّينٌ ۝٩

10. Është një libër i shkruar.

كُتِبَ مَرْقُومٌ ۝١٠

11. Atë ditë do të shkatërrohen ata që e përgënjeshtroan-

وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ۝١١

12. Ditën e Gjykimit.

الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الدِّينِ ۝١٢

13. Dhe atë nuk e përgënjeshton kush përveç atij që është kundërvajtës dhe mëkatar i madh.

وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ۝١٣

14. I cili kur i recitohen ajetet Tona, thotë: Legjendat e të parëve.

إِذَا تَتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ۝١٤

15. Dëgjoni! Nuk është ashtu siç thonë ata, por veprat e këqija që i bënë ata, i ndryshkën zemrat e tyre.

كَلَّا بَلْ سَاءَ مَا قُلُوبِهِم مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝١٥

16. Dëgjoni! Ata do të ngelen në perde kështu që nuk do të mund ta shikonin Zotin e tyre.

كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَّحْجُوبُونَ ۝١٦

17. Pastaj, ata do të hyjnë në xhehenem,

ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ۝١٧

18. Dhe do t'u thuhet: Ky është ai (premtim), të cilin e përgënjeshtronit ju.

ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝١٨

19. Dëgjoni! Dosja e veprave të mira të bamirësve është në Illijin.³

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ۝١٩

² Fjala *Sixhxhin* do të thotë: i fortë, i ashpër dhe i amshueshëm. Kjo do të thotë se ndëshkimi i mosbesimtarëve do të jetë i ashpër. Po ashtu është emri i dosjes ku është shkruar realiteti i veprave të tyre.

20. Dhe ku e di ti se ç'është Illijini? وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٧﴾
21. Ai është një libër i shkruar. كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿١٨﴾
22. Të cilin do ta shohin vetë robët e zgjedhur. يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١٩﴾
23. Vërtet, bamirësit e vërtetë do të jenë në xhenet, إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٠﴾
24. Të mbështetur në kolltukë duke vështruar gjithçka. عَلَى الْأَرَآئِكِ يُنظَرُونَ ﴿٢١﴾
25. Ti (nëse i sheh ata) do të shohësh mbi fytyrat e tyre freskinë e bekimit. تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٢﴾
26. Atyre do t'u jepet të pinë pije të pastra e të vulosura. يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْمُومٍ ﴿٢٣﴾
27. Që në fund do të ketë (shijen) miskun. Pra, për një shpërblim të tillë, duhet të bëjnë gara ata që që dëshirojnë këtë! خَمِيمُهُ مِسْكٌَ ﴿٢٤﴾ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٥﴾
28. Dhe ajo pije do të jetë e përzier me ujin e Tesnimit-⁴ وَمِرَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٦﴾
29. Burimi prej nga do të pinë vetëm robët e zgjedhur të Allahut. عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٧﴾

³ Fjala *Illijin* ka dalë nga ala (i, e lartë) dhe tregon vendin ku do të vendosen besimtarët e devotshëm.

⁴ *Tesnim* do të thotë: i lartë ose madhështor. Kjo do të thotë se besimtarëve do t'u jepet një pije e përzier me tesnim, që do t'i lartësojë ata dhe do t'i bëjë madhështorë.

30. Ata që janë fajtorë i përqeshnin besimtarët.⁵

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَصْحَكُونَ ﴿٥٠﴾

31. Dhe kur ata kalonin pranë tyre, ia bënëin me sy njëri-tjetrit.

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامِرُونَ ﴿٥١﴾

32. Dhe kur ktheheshin (mosbesimtarët) te familjet e tyre ktheheshin duke folur shumë (kundër besimtarëve),

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٥٢﴾

33. Dhe ata kur i shihnin besimtarët, thoshin se këta janë të humbur.

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٥٣﴾

34. Kurse Ne nuk i caktuam ata si roje të besimtarëve.

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٥٤﴾

35. Pra, sot ata (besimtarët) do të tallen me mosbesimtarët.

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَصْحَكُونَ ﴿٥٥﴾

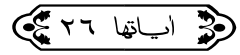
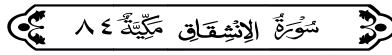
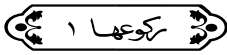
36. Duke u ulur mbi kolltukë, do t'i vështrojnë,

عَلَىٰ الْأَرَآئِكِ لَا يَنْظُرُونَ ﴿٥٦﴾

37. Dhe do t'i thonë njëri-tjetrit: A nuk u shpërblyen plotësisht mosbesimtarët për atë që bënëin?

﴿٥٧﴾ هَلْ نُؤْتِبَ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٥٧﴾

⁵ Atë ditë mosbesimtarët do ta shohin rezultatin e talljeve të tyre, që bënëin në këtë botë ndaj besimtarëve.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Kur do të pëlçasë qielli,¹

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ①

3. Dhe do të vërë veshin për ta dëgjuar fjalën e Zotit të tij - dhe ky është obligimi i tij.²

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ①

4. Dhe kur toka do të shtrihet,³

وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ①

5. Dhe do të nxjerrë çka ka në të dhe do të zbrazet,⁴

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ①

6. Dhe do të vërë veshin për ta dëgjuar fjalën e Zotit të saj - dhe ky është obligimi i saj

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ①

7. O njeri! Vërtet ti duhet të bësh përpjekje të mëdha në rrugën e Zotit tënd që ta gjesh Atë (Allahun)!⁵

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ
كَدْحًا فَلْمَلِكِيِّهِ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 26 ajete. Në Sure të mëparshme shprehja *qielli do të çahet* kishte kuptim se dikur dogmat idhujtarie të të krishterëve do të dominojnë, ndërsa në këtë Sure kjo shprehje do të thotë zbulimi i diturive hyjnore e qiellore, zbritja dhe zbulimi i të cilave parashikohej në kohën e fundit të botës, dhe të cilat bota do t'i pranojë dhe njeriut do t'i jepet një jetë e re shpirtërore dhe dominimi i fesë krishtere do të marrë fund.

¹ Ajeti tregon se vjen koha kur do të zbresin shumë shenja qiellore (mrekullitë).

² Kështu që dijetarë më të mëdhenj do t'u vënë veshin fjalëve të Zotit.

³ Do të zbulohet se disa planete janë pjesët e tokës.

⁴ Toka do të nxjerrë jashtë pasuritë e saj dhe do të bëhen zbulime të reja në fushën e gjeologjisë.

8. Pra, përsa i përket atij, të cilit do t'i jepet dosja e vet në dorën e tij të djathtë,

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ۝٨

9. Atij i merret një hesap i lehtë

فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ۝٩

10. Dhe ai do të kthehet te familja e vet i lumtur.

وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝١٠

11. Por, përsa i përket atij, të cilit do t'i jepet dosja e tij pas shpinës,⁶

وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وِرَاءَ ظَهْرِهِ ۝١١

12. Ai pa tjetër do të bëjë lutje për shkatërrimin e vet,

فَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا ۝١٢

13. Dhe do të hidhet në zjarr flakërues.

وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ۝١٣

14. Vërtet, para kësaj ai ka qenë i lumtur në familjen e vet,⁷

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ۝١٤

15. Dhe ai ishte i mendimit se kurrë nuk do të ringjallet,

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ۝١٥

16. Përse jo! (kjo është e domosdoshme) Sepse Zoti i tij gjithnjë e shikonte mirë.

بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ۝١٦

17. Pra, për vërtetimin e gabimit të tyre, unë paraqes për dëshmi kuqërrimin e mbrëmjes.⁸

فَلَا أَقْسِمُ بِالْشَّفَقِ ۝١٧

⁵ Zotin mund ta gjejë njeriu me ibadetin e me mundimin e tërë jetës.

⁶ Mosbesimtarët dhe hipokritët e gjuanin Sheriatin pas shpinave, andaj do t'u jepet dosja e veprave të tyre mbas shpinës.

⁷ Ai u soll me arrogancë ndaj mësimëve të Kuranit.

18. Dhe natën dhe atë të cilën e mbulon ajo,

وَأَيُّلٍ وَمَا وَسَقَى ۝

19. Dhe hënën kur është e plotë.⁹

وَالْقَمَرَ إِذَا انَّسَقَى ۝

20. Ju patjetër do të kaloni nga një gjendje në gjendje tjetër (do të përparoni gradualisht).

لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ ۝

21. Pra, ç'ndodhi me këta mosbesimtarë që nuk e pranojnë besimin?

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

22. Dhe kur u recitohet Kurani, nuk bien në sexhde.

وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝

23. Përkundrazi, ata që janë mosbesimtarë e përgënjeshtrojnë atë (Kuranin).

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ ۝

24. Dhe Allahu e di shumë mirë atë që janë duke grumbulluar ata.

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ۝

25. Pra, jepu lajm të një ndëshkimi të tmerrshëm!

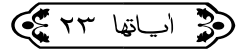
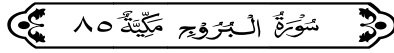
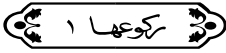
فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝

26. Por, përse u përket atyre që janë besimtarë dhe bëjnë vepra të mira, do të kenë një shpërblim të pakëputshëm.

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

⁸ Si është e vogël koha e mugëtirës së mëngjesit, ashtu do të jetë koha e perëndimit të diellit të Islamit dhe mandej do të agojë dita e re e tij.

⁹ Kjo do të thotë se nga shekulli XIII fillon zhvillimi gradual i Islamit.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. E paraqes për dëshmi qiellin me plot yje (kështjella),¹

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۞

3. Dhe Ditën e Premtuar,²

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۞

4. Dhe dëshmitarin (e premtuar) dhe atë që dëshmohet.³

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ۞

5. Do të shkatërrohen ata të zotët e hendeqeve!⁴

قَتَلَ أَصْحَابِ الْأَخْذُودِ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 23 ajete. Në këtë Sure qielli i kështjellave është paraqitur për dëshmi. Këto kështjella janë ata 12 Muxhededë (Reformatorë) të ummetit të H. Muhammedit s.a.v. që janë paraqitur në krye të çdo shekulli. Pastaj është përmendur *Jomi Maud* (ditë e premtuar) kur do të paraqitet Imam Mahdiu, ardhja e të cilit përmendet në ajetin 19 të Sures së mëparshme ku Hënën e plotë Allahu xh.sh. e paraqiti për dëshmi, e cila do ta ndriçojë botën, duke i abzorvuar plotësisht dritat e H. Muhammedit s.a.v. Në këtë Sure duke i përmendur Es-habët Ukdudë, rrëfhet se ithtarët e Imam Mahdiut do të ballafaqohen me kundërshtime e me persekutime nga ana e kundërshtarëve të tij.

¹ Fjala është për ata Reformatorë (Muxhededinë) për të cilët Profeti i Shenjtë kishte lajmëruar me këto fjalë: Allahu në krye të çdo shekulli do të dërgojë një Muxhedid (Reformator).

² Dita e Premtuar është ajo ditë kur vjen Masihu i Premtuar, ardhja e të cilit është e domosdoshme për rilindjen e Islamit.

³ Çdo Profet a Reformator Hyjnor është *Shahid* (dëshmitar), sepse ai është dëshmi e gjallë rreth ekzistencës së Zotit, dhe në anën tjetër ai është edhe Mashhud (për të cilin është dhënë dëshmia), sepse Zoti jep dëshmi për vërtetësinë e tij. Po mund të themi se *Shahidi* është Masihu i Premtuar, sepse ai dëshmon se Profeti i Shenjtë s.a.v. është i vërtetë, dhe *Mashhudi* është Profeti i Shenjtë, sepse ai dha dëshmi rreth ardhjes së tij e rreth punës revolucionare të tij, që do të bëjë për fenë Islame.

⁴ Fjala është për ata persona, të cilët në kohën e çdo Reformatori Hyjnor e kundërshtojnë atë dhe mundohen t'i shkatërrojnë ithtarët e tij. Mirëpo, ata vetë shkatërrohen dhe nuk u bëjnë dëm robëve të Zotit.

6. Ndezësit e zjarrit me lëndë djegëse,⁵

التَّارِذَاتِ الْوَقُودِ ۝٦

7. Kur do të ulen rreth tij,

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝٧

8. Dhe Zemra e tyre do të dëshmojë rreth asaj që do të bëjnë me besimtarët,⁶

وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝٨

9. Dhe mosbesimtarët nuk i urrejnë besimtarët, por vetëm se e besojnë Allahun - Zoti i Plotfuqishëm dhe i Lavdëruar-

وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝٩

10. Të cilit i takon mbretëria e qiejve dhe e tokës, dhe Allahu është dëshmitar i çdo sendi.

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۝ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝١٠

11. Ata të cilët i trazuan (i persekutuan) besimtarët dhe besimtare dhe nuk u penduan për atë që kanë bërë, do të kenë ndëshkimin e xhehenemit dhe do të kenë edhe ndëshkimin djegës.

إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ۝ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝١١

12. Por, ata të cilët e pranuan besimin dhe bënë vepra të mira, do të kenë ato xhenete ku po rrjedhin lumenj. Vërtet, ky është një suksesi i madh.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۝ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝١٢

13. Vërtet, të zënët e Zotit tënd është i ashpër.

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝١٣

14. Ai është që fillon të japë

إِنَّهُ هُوَ بَدِئُ وَيَعِيدُ ۝١٤

⁵ Fjala është për zjarrin e armiqtësisë që ndizet herë pas here kundër besimtarëve të vërtetë.

⁶ Armiqtë e vërtetësisë e dinë mirë se janë duke bërë vepra të ndyta dhe padrejtësi ndaj besimtarëve.

ndëshkimin dhe e përsërit (nëse populli nuk e përmirëson veten).

15. Po edhe është shumë Mëkatfalës dhe i Dashur.

وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ ﴿١٥﴾

16. Zoti i Fronit të nderuar,

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٦﴾

17. Vepron çka dëshiron.

فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٧﴾

18. A nuk erdhi tek ti lajmi i ushtrive?

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٨﴾

19. Të Faraonit e të Thamudit?

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٩﴾

20. Por, në realitet, mosbesimtarët e mohojnë me këmbëngulje vërtetësinë,

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿٢٠﴾

21. Kurse Allahu i ka rrethuar ata nga mbrapa.

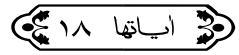
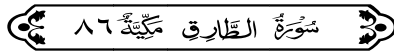
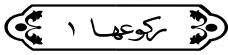
وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢١﴾

22. Vërtet, Ky është një Kuran madhështor

بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢٢﴾

23. Në një pllakë shkrimi të ruajtur mirë.

عَلَىٰ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٣﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Unë e paraqes për dëshmi qiellin dhe yllin e agimit,¹

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ①

3. E ku e di ti se çka është ylli i agimit?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ①

4. Ai është yll i ndritshëm.

النَّجْمِ الثَّاقِبِ ①

5. S'ka njeri që ai të mos ketë ndonjë percjellës,²

إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ①

6. Pra le të shikojë ai se prej së cilës gjë është krijuar ai!

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ①

7. Ai është krijuar prej nje uji që brufullon fuqishëm,³

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ①

8. I cili del nga kurrizi dhe nga eshtrat e gjoksit.⁴

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 18 ajete. Në Sure Buruxh duke i përmendur 12 muxhededë (Reformatorë), është lajmëruar ardhja dhe shfaqja e një Hëne të plotë (shërbyes i vërtetë i H. Muhammedit s.a.v.s. Në këtë Sure, pozita e tij përshkruhet si një *Tarik* (Ylli i agimit), që e sjell këtë myzhde se errësira e natës është duke marrë fund dhe agimi i mëngjesit të ri është për të paraqitur. Ardhja e Imam Mahdiut është myzhde për ngadhënjimin botëror të Islamit dhe për ardhëmërinë e shndërritshme të tij.

¹ Fjala është për zëvendësin e Profetit të Shenjtë - Imam Mahdiu, ardhja e të cilit është si ylli i mëngjesit që lajmëron agimin e Islamit. Kjo do të thotë se kur vjen Imam Mahdiu, do të agojë dita e triumfit të Islamit.

² Zoti vetë do ta ruajë atë yll.

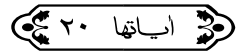
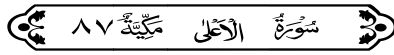
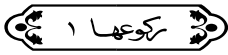
³ Prej sperme.

9. Vërtet, Allahu ka fuqi ta kthejë atë. إِنَّهُ عَلَىٰ رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٩﴾
10. Atë ditë kur do të zbulohen fshehtësitë. يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿١٠﴾
11. Dhe njeriu nuk do të ketë fuqi (ta shpëtojë veten) e as ndihmëtar. فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١١﴾
12. E paraqes për dëshmi qiellin plot me re shiu të furishëm.⁵ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١٢﴾
13. Dhe tokën që hapet (për bimë). وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٣﴾
14. Vërtet, Ky Kuran është fjalim vendimtar, إِنَّهُ لَقَوْلٌ فَصْلٌ ﴿١٤﴾
15. Dhe nuk është ndonjë fjalim i kotë.⁶ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٥﴾
16. Vërtet, ata do të bëjnë dredhi kundër Kuranit, إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٦﴾
17. Por edhe Unë do të bëj plan (për ta përhapur atë). وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٧﴾
18. Pra, jepu një afat mosbesimtarëve, afat të shkurtër. ﴿١٨﴾ فَمَهْلِكِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلَهُمْ رُوَيْدًا ﴿١٨﴾

⁴ Ky është stili i bukur i Kuranit, që emrin e një organi e shprehu me një shprehje shumë të këndshme.

⁵ Fjala Sama (qiell) ka edhe kuptimin e resë.

⁶ Këtu Zoti i paraqet retë e tokën për dëshminë e vërtetësisë së Kuranit. Kjo do të thotë se siç shiu që mbin bimë e pemë dhe lulëzon tokën, ashtu me anë të Kuranit lindin njerëz të dëlirë e të pastër.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Lavdëroje emrin e Zotit tënd të Lartë,

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ①

3. Që e krijoi (njeriun) dhe e përsosi atë.¹

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ①

4. Dhe që i caktoi (aftësitë e tij) dhe e përudhi.

وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ①

5. Dhe që e mbiu kullotën për jetesën,

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ①

6. Mandej, atë e bëri mbeturinë të zezë (për mosmirënjohësit).²

فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ①

7. (O mysliman) Ne do ta të mësojmë ty Kuranin kështu që nuk do ta harrosh.³

سَتُفْرِنُكَ فَلَا تَنْسَى ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 20 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur fakti se mësimet e Kuranit janë *Koli Fesl*, d.m.th. janë absolute dhe të fundit dhe nuk janë fjalë boshe apo e ligshhtë. Kjo Sure tregon se megjithë këtë mësim të përkryer, kur njerëzit me kalimin e kohës dhe me largimin nga drita e profetizmit do ta hedhin këtë mësim në harresë, atëherë Allahu xh.sh. do ta ringjallë dhe do ta freskojë këtë mësim, duke i dërguar reformatorët. Hadithet dëshmojnë se H. Muhammedi s.a.v. në Namizin e Xhumasë dhe të Bajrameve i recitonte Sure Al-A'la dhe Al-Gashia, fakti që dëshmon se këto Sure kanë një lidhje të thellë me jetën kolektive të myslimanëve.

¹ Kjo do të thotë se Allahu i dhuroi njeriut aftësitë për ta fituar pozitën më të lartë shpirtërore.

² Me anë të këtyre ajeteve Allahu do të tregojë se Skriptat e mëparshme u prishën dhe më nuk janë të dobishme për njerëzimin, ndërsa Kuranin e kemi bërë të përsosur e të dobishëm për njerëzit e të gjitha vendeve e të epokave.

³ Dashuria e Kuranit do të gdhendet në zemrat e myslimanëve dhe ata do të përpiqen ta valojnë flamurin e Kuranit mbi godinat e shpirtit të tyre.

8. Përveç asaj që Allahu dëshiron. Vërtet, Ai e di të dukshmen e të padukshmen.

إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝٨

9. Dhe Ne do t'i bëjmë lehtë për ty rrugët e suksesit.⁴

وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ۝٩

10. Pra, ti këshillo, vërtet gjithmonë të këshilluarit sjell dobi.

فَذَكِّرْ ۚ إِنَّ نَفْعَ الذِّكْرِى ۝١٠

11. Ai që frikësohet prej Allahut patjetër do ta pranojë këshillën.

سَيَذَكَّرُكَ مَنْ يَخْشَى ۝١١

12. Ndërsa do t'i shmanget ai që është fatzi,

وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ۝١٢

13. I cili do te hyjë në zjarrin e madh.

الَّذِى يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرَى ۝١٣

14. Aty as nuk do të vdesë e as nuk të jetë i gjallë.

ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۝١٤

15. Vërtet, ai që e pastron veten do të shpëtojë.

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ۝١٥

16. Me kusht që ta përkujtojë emrin e Zotit të tij dhe ta falë Namazin.

وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝١٦

17. Mirëpo, ju (O kundërshtarë) i jepni përparësi jetës së kësaj bote.

بَلْ تُوْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۝١٧

18. Kurse Jeta e Ahiretit është më e mirë dhe më e amshueshme.

وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۝١٨

⁴ Ajeti tregon se është e lehtë të mësohet Kurani dhe mësimet e tij janë të përshtatshme e të dobishme për njerëzit e të gjitha epokave.

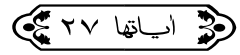
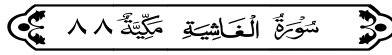
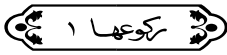
19. Kështu është shkruar në Skriptat e mëparshme.

إِنَّ هَذَا نَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ۝

20. Në Skriptat e Ibrahimit e të Musait.⁵

صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَ مُوسَى ۝

⁵ Ajeti do të thotë se ky mesim i përmendur më lart është aq esencjal dhe është fundamental, saqë është përmendur edhe në Skriptat e mëparshme.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. A të erdhi ty lajmi i asaj Ore që e alivanos (njeriun)?¹

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ①

3. Atë ditë disa fytyra do të jenë të trembura,

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ ②

4. Të lodhura e të rraskapitura (nga kërkimi i botës materiale),

عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ③

5. Do të hyjnë në një zjarr flakërues.

تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ④

6. Do t'u jepet të pinë nga një burim i përvëluar.

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ أَنْيَبٍ ⑤

7. Ata nuk do të kenë ushqim tjetër pos barit të thatë, të hidhur e me gjemba,

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صَرِيحٍ ⑥

8. Që as nuk do t'i trashë ata e as nuk do t'i ngopë.

لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ⑦

9. Ndërsa disa fytyra do të jenë të gëzuara,

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ⑧

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 27 ajete. Në Sure Al-A'la është përmendur se sekreti i zhvillimit dhe i përparimit të myslimanëve fshehet në mësimet e Kuranit, dhe se Allahu xh.sh. në çdo epokë njerëzimi do të krijojë njerëzit e tillë që do t'i ringjallin këto mësimet. Kjo Sura tregon se kundërshtarët e mësimëve të Kuranit do të ballafaqohen me dështim dhe me degradim, kurse ata që do t'i zbatojnë dhe do t'i respektojnë do të korrin suksese të mëdha në këtë botë dhe në botën e Ahiretit.

¹ Fjala është për Ditën e Kiametit ose për ndonjë katastrofë të tmerrshme.

10. Të kënaqura për përpjekjet e tyre. لَسَعِيهَا رَاضِيَةً ۝١٠
11. Do të banojnë në xhenetin e lartë. فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۝١١
12. Aty nuk do të dëgjojnë fjalë të ndyra. لَا تَسْمَعُ فِيهَا لِأَغْيَةٍ ۝١٢
13. Aty do të jetë një burim i rrjedhshëm. فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۝١٣
14. Aty do të kenë kanape të larta. فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ۝١٤
15. Dhe kupa të vëna pranë, وَ أَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ۝١٥
16. Dhe jastëkë të radhitur për mbështetje, وَ نَمَارِقٌ مَّصْفُوفَةٌ ۝١٦
17. Edhe qilime të shtruara. وَ زَرَائِبٌ مَبْنُوثَةٌ ۝١٧
18. A nuk i shohin retë (devetë) se si janë krijuar!² أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۝١٨
19. Dhe qiellin se si është ngritur lart!³ وَ إِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ۝١٩
20. Edhe malet se si janë rrasur!⁴ وَ إِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۝٢٠
21. Dhe tokën se si është shtruar!⁵ وَ إِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ۝٢١

² Fjala *ebel* (deve) ka edhe kuptimin e resë. Ajeti do të thotë se a nuk i shohin (mosbesimtarë) se retë që duke u nisur nga një vend shpërndahen në tërë botën. Ashtu do të përhapet Mesazhi i Kuranit.

³ Allahu do ta ngrisë lart qiellin shpirtëror (Profetin e Shenjtë), si e ngriti qiellin e kësaj bote.

⁴ A nuk i shohin es-habët e Profetët dhe besimtarët e devotshëm se janë të paluhatshëm si male në rrugën e fesë.

⁵ A nuk e shohin tokën se si Allahu e rrafshon për myslimanët.

22. Pra, ti vetëm këshillo se je vetëm një
këshillues.

فَذَكِّرْ ۗ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ۗ

23. Ti nuk je caktuar mbikëqyrës për ta.

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ۗ

24. Por, kush shmanget dhe nuk e
pranon besimin,

إِلَّا مَنْ تَوَلَّىٰ وَكَفَرَ ۗ

25. Allahu do ta ndëshkojë me një
ndëshkim të rëndë.

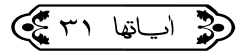
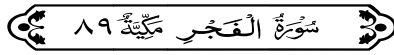
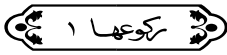
فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ۗ

26. Vërtet, tek Ne do të kthehen ata,

إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ۗ

27. Mandej, është detyra Jonë që t'i
thërrasim për qërimin e hesapit.

لَقَدْ نَعَجْنَا ۗ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۗ

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. E paraqes për dëshmi agimin vijues,¹

وَالْفَجْرِ ①

3. Dhe dhjetë netët,²

وَلَيَالٍ عَشْرٍ ①

4. Dhe çiftin dhe teken,³

وَالسَّفْعِ وَالْوَتْرِ ①

5. Dhe natën kur mbaron.⁴

وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرَ ①

6. A nuk ka në këto (dëshmitë) ndonjë dëshmi për njerëzit e mençur?

هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرِ ①

7. A e di ti se çka bëri Zoti yt me Adin?

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 21 ajete. Si në Sure të mëparshme ashtu edhe në këtë Sure jepen parashikime të qarta lidhur me H. Muhammedin s.a.v. dhe me ardhmërinë e shndërritshme të Islamit. Përmendet myzhdeja për një agim të ri, pas dhjetë viteve të jetës së H. Muhammedit s.a.v. në Mekkë që u ngjajnë dhjetë netëve të errëta. Këtu ka një parashikim se pas dhjetë shekujve të degradimit të Islamit, do të realizohet myzhdeja e Renesancës së Islamit. Po ashtu u jepet vërejtja arabëve, duke e përmendur përfundimin e popujve të Adit e të faraonit.

¹ *Al-Faxhr* referon emigrimin e Profetit të Shenjtë nga Medina me anën e të cilit ka marrë fund nata e errët e torturimeve në Mekkë. Po ashtu, mund të nënkuptojë edhe ardhjen e Masihut të Premtuar, se ardhja e tij do të jetë agimi i ri për fenë Islame.

² Dhjetë netët mund të referojnë dhjetë vjet të fundit të vuajtjeve e torturimeve të ashpra që pësuan myslimanët në Mekkë. Ose referojnë dhjetë Shekujt e rrënimit e të degradimit të myslimanëve para ardhjes së Masihut të Premtuar.

³ *Al-Shaf* (çift) referon Profetin e Shenjtë dhe Ebu Bekrin, ku ishin së bashku në Shpellën Thor, kurse *Al-Vitr* (tek) referon Zotin; ose çift referon Profetin e Shenjtë dhe Masihun e Premtuar, kurse tek Zotin.

⁴ Nata referon vitin e parë të Hixhretit. Kjo do të thotë se nata e vështirë (koha e qëndrimit në Medinë) do të kalojë shpejt.

8. Banorët e Iremit - zotëruesit e ndërtesave të mëdha?

إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ۝٨

9. Si ata nuk u krijua asnjë popull në atë rajon.

الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلَهَا فِي الْبِلَادِ ۝٩

10. Dhe me Thamudin, të cilët i ndërtonin vendbanimet duke gdhendur nëpër lugina,

وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ۝١٠

11. Dhe me Faraonin - zoti i ushtrive të mëdha,

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ۝١١

12. Të cilët krijonin çrregullime nëpër tokë,

الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْبِلَادِ ۝١٢

13. Dhe bënë në të shumë çrregullime e korrupsione.

فَاكْتَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ ۝١٣

14. Zoti yt, pra, i rrahu me kamxhik ndëshkimi.

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ۝١٤

15. Vërtet, Zoti yt rrinte në pritë.

إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ ۝١٥

16. Pra shiko gjendjen e njeriut se kur e sprovon Zoti i tij dhe e nderon dhe e begaton, ai thotë: Zoti im më nderoi mua!

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ
وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ۝١٦

17. Por, kur Zoti e sprovon dhe ia pakëson furnizim, ai thotë: Zoti im më çnderoi mua!

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ
فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ۝١٧

18. Jo, Zoti nuk e dënon askënd pa arsye, por ju nuk e nderoni jetimin,

كَلَّا بَلْ لَّا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ۝١٨

19. Dhe nuk cytni njëri-tjetrin për ta ushqyer të varfërin,

وَلَا تَحْضُونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمُسْكِينِ ﴿١٩﴾

20. Dhe e gëlltisni trashëgimin (e të tjerëve),

وَتَاكُلُونَ التَّرَاتِ أَكْلًا لَّمَّا ﴿٢٠﴾

21. Dhe e doni shumë pasurinë.

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢١﴾

22. Dëgjoni! Kur do të copëtohet toka,

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢٢﴾

23. Dhe Zoti yt do të vijë me madhështi edhe engjëjt e Tij të rreshtuar,

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٣﴾

24. Dhe atë ditë do të sillet xhehenemi, dhe atë ditë njeriu do të dëshirojë ta pranojë këshillën. Mirëpo, si do të jetë e mundshme për të që ta pranojë këshillën?

وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ۚ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّىٰ لَهُ الذِّكْرَىٰ ﴿٢٤﴾

25. Ai (njeriu) do të thotë: Ah, sikur të kisha bërë disa vepra të mira në jetën time!

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٥﴾

26. Pra, atë ditë askush s'mund të ndëshkojë ashtu si do të ndëshkojë Zoti.

فِيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾

27. Dhe askush s'mund të zërë (me ndëshkim) si do të zërë Zoti.⁵

وَلَا يُؤْتِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٢٧﴾

28. O ti shpirt në paqe!

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٨﴾

⁵ Zoti është shumë i Mëshirshëm, mirëpo kur vjen ndëshkimi i Tij, s'ka ndonjëri që mund ta shpëtojë fajtorin.

29. Kthehu te Zoti yt shumë i kënaqur
dhe Ai (Zoti) është shumë i kënaqur me
ty.

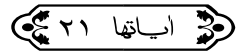
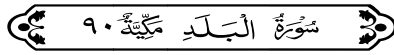
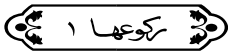
ارْجِعْنِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٩﴾

30. Hy në mesin e robëve të Mi të
zgjedhur!

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٣٠﴾

31. Dhe hy në xhenetin Tim!

﴿٣١﴾ وَاَدْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣١﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Dëgjoni! Unë e paraqes për dëshmi këtë qytet (Mekë).

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ٢

3. Dhe ti (O Muhammed) do të kthehesh prapë (një ditë) në këtë Qytet.¹

وَأَنْتَ حَلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ٣

4. Dhe e paraqes për dëshmi të atin e të birin.

وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدٌ ٤

5. Vërtet, Ne e krijuam njeriun që gjithnjë të mundohet e të bëjë përpjekje.²

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ٥

6. A mendon ai se askush nuk mund ta mposhtë atë?³

أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يُقَدَّرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ٦

7. Ai thotë: Unë kam shpenzuar kot shumë pasuri.

يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بُدَّ ٧

8. A mendon ai se askush nuk e sheh atë?

أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ٨

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 21 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur fakti se koha e vuajtjeve të myslimanëve do të zgjasë dhjetë vjet, mandaj do të agojë mëngjesi i fitoreve të tyre. Kjo Sure flet qartë se Allahu xh.sh. së shpejti do të krijojë disa rrethana, që H. Muhammedi s.a.v. të hyjë ngadhënjimisht në Mekë.

¹ Fjala është për Ibrahimin dhe birin e tij Ismailin, të cilët e ndërtuan Kabenë. Ata të dy janë dëshmitarë për vërtetësinë e Profetit të Shenjtë.

² Kjo do të thotë se njeriu duhet të bëjë përpjekje të mëdha për ta arritur qëllimin e vet.

³ Këto ajete i alarmojnë mosbesimtarët, se ata kurrë nuk do ta ndalin përparimin e Islamit.

9. A nuk i dhamë Ne atij dy sy?
 ۞ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ۞
10. Edhe gjuhë e dy buzë?
 ۞ وَلِسَانًا وَشَفْتَيْنِ ۞
11. Dhe Ne ia treguam qartazi të dyja rrugët (rrugën e drejtë dhe jo të drejtë).⁴
 ۞ وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ۞
12. Mirëpo, ai, megjithëkëtë, nuk iu ngjit Akabës (majës).⁵
 ۞ فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۞
13. Dhe çka të tregoi ty se ç'është Akaba (maja)?⁶
 ۞ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ۞
14. Është lirimi i një skllavi.
 ۞ فَكُّ رَقَبَةٍ ۞
15. Ose në ditët e urisë ta ushqesh-
 ۞ أَوْ اطْعَمٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ ۞
16. Jetimin farefis,
 ۞ يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ۞
17. Ose ndonjë të varfër të pluhurosur.
 ۞ أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ۞
18. Pos kësaj të jesh ndër ata, të cilët e pranojnë besimin dhe që këshillojnë njëri-tjetrin për durim dhe duke u bërë vetë të mëshirshëm këshillojnë për mëshirë.⁷
 ۞ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ
 ۞ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ۞

⁴ *Al-Nexhdejn* do të thotë: dy rrugë - rruga e drejtë dhe e hidajetit, dhe rruga e gabuar dhe e gënjeshtërt.

⁵ Me të gjitha aftësitë fizike e materiale, mosbesimtari nuk iu ngjit lartësisë shpirtërore.

⁶ Ajetet 13-17 tregojnë dy metoda e dy rrugë me anën e të cilave njeriu mund t'u ngjitet lartësive shpirtërore: a) Të lirosh robin, d.m.th të mundohesh e të përpiqesh për të krijuar barazinë në mes të popujve të ndryshëm, dhe b) T'i ndihmosh të varfërit, jetimët dhe nevojtarët.

⁷ Pos metodave të lartepërmendura, Zoti tregon se njeriu duhet të adoptojë në jetën e tij edhe disa principe: ta pranojë besimin dhe të shfaqë një durim në kohën e sprovave.

19. Të tillët janë të djathtët.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ۖ

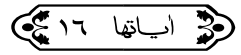
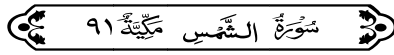
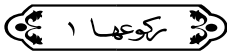
20. Ndërsa, ata që i refuzojnë Shenjat
Tona janë të majtët.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ۖ

21. Mbi ta do të zbresë zjarri (i
përshtjellë).⁸

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ۖ

⁸ Fjala është për zjarrin e bombave atomike, që rrin i përshtjellë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Unë e paraqes për dëshmi diellin dhe dritën e tij,¹

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ۞

3. Dhe hënën kur vjen pas tij,²

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ۞

4. Dhe ditën kur e zbulon diellin,³

وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ۞

5. Dhe natën kur e mbulon dritën e diellit,⁴

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ۞

6. Dhe qiellin dhe strukturën e tij (të çuditshme),

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ۞

7. Dhe tokën dhe shtrirjen e saj,

وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ۞

8. Dhe shpirtin njerëzor dhe

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 16 ajete. Në dy Sure të mëparshme u ishte dhënë theks të veçantë atyre moraleve që kanë të bëjnë me progresin kolektiv të një populli, siç janë: Të ndihmosh të varfërin, të pastrehuarin dhe të shtypurin etj. Po ashtu në Sure të mëparshme ishte përmendur qëllimi i ndërtimit të Kabesë, ndërsa në këtë Sure përmenden ato aftësi të njeriut të përsosur e të përkryer (H. Muhammedi s.a.v.) që do ta realizojë dhe do ta plotësojë këtë qëllim.

¹ E paraqes Muhammedin si dëshmi për vërtetësinë e Islamit, sepse ai pas agimit do të arrijë gjendjen më të lartë. Këtu në këtë ajet fjala *diell* referon Profetin e Shenjtë, që është burim dritëdhënës për tërë universin shpirtëror.

² *Hëna* referon Masihun e premtuar, i cili e merr dritën prej diellit (Profetit të Shenjtë), e mandej e shpërndan në botë.

³ Fjala është për kohën e lulëzimit e të përparimit të Islamit, veçanërisht për periudhën e katër kalifave të parë të Profetit të Shenjtë.

⁴ Nata referon periudhën e rrënimit e të degradimit të myslimanëve.

përsosëmërinë e tij.⁵

9. Dhe Ai Zoti ia dhuroi natyrës së tij aftësinë për t'i dalluar padrejtësitë e veta dhe dëlirësitë e veta.⁶

فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ۝٩

10. Pra, ai që e pastroi veten kurorëzohet me sukses,

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ۝١٠

11. Kurse shkatërrohet ai që e korrupton veten.

وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ۝١١

12. Populli i Thamudit e përgënjeshtroi (Profetin e kohës) për shkak të rebelizmit të vet.

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ۝١٢

13. Kur njeriu më fatzi u ngrit kundër Profetit të kohës.

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ۝١٣

14. Atëherë, Profeti i Allahut u pat thënë: keni kujdes ndaj të drejtës së devis së Allahut dhe mos e pengoni të pijë ujë.⁷

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ۝١٤

⁵ Ajeti tregon se njeriu për nga natyra e tij e do bamirësinë. Ai krijohet pa të meta.

⁶ Vahi është një fenomen që ka të bëjë me mënyrën e të komunikuarit. Njeriu që prej së largu komunikon me dikë tjetër quhet vahi. Nuk është e domosdoshme që Vahi të jetë fjala e Zotit. Kush ka fuqi t'i pëcjellë tjetrit fjalë të pashqiptuara është Vahi. Këtë mund ta bëjnë njerëz dhe shtazë. Kur takohemi me njëri-tjetrin, na duhen disa mjete materiale. P.sh. pa diell s'mund të shikojmë. Po ashtu kemi nevojë për erë, që të komunikojmë me njëri-tjetrin, sepse kemi nevojë edhe për sinjale zëri. Syri nuk mund të shehë asgjë pa dritë. Shkencëtarët kanë besim në Telepati, d.m.th. unë mendoj diçka dhe në njëjtën çast edhe ti mendon të njëjtën. Pra, kur njeriu ulet dhe shoqërohet me njerëz të këqinj e mëkatarë, atëherë edhe në mendjen e tij fillojnë të vijnë edhe mendime të këqija dhe ide të shëmtuara. Prandaj, urdhërohet dhe këshillohet që të shoqërohem me njerëz të mirë, të dëlirë dhe të pastër. Pra, vahi nuk është diçka tjetër, veçse mënyra e komunikimit. Nuk është e domosdoshme që ky të ketë lidhje vetëm me profetët, veçse Allahu deklaroi qartazi se ky është profet. Nëna e H. Musait a.s. mori Vahi dhe ajo nuk ishte profete. Bletës i komunikohet me anë të Vahit.

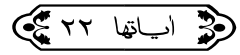
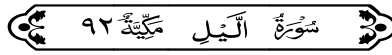
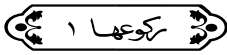
15. Por ata nuk e dëgjuan atë dhe e therën, atëherë Zoti i tyre i shkatërroi për shkak të mëkateve të tyre dhe i rrafshoi për tokë.

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا ۖ فَذَمَدَمَ عَلَيْهِمْ
رَبُّهُمْ يَدْنِهِمْ فَمَسَوْنَهَا ۝١٥

16. Pra, Ai nuk u mërzit për përfundimin e këtyre.

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ۝١٦

⁸ Profeti Salih udhëtonte nëpër vende të ndryshme që t'u përcjellte njerëzve Mesazhin e Allahut. Deven, me të cilën udhëtonte ai, e therën me qëllim që ta pengonin Salihun që të predikonte.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. E paraqes për dëshmi natën kur me errësirën e vet e mbulon botën.¹

وَإِلَّيْلٍ إِذَا يَعْشَى ②

3. Dhe ditën kur zbardhet krejt.²

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ③

4 Dhe krijimin e mashkullit e të femrës!

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ④

5. Vërtet, përpjekjet tuaja janë të ndryshme!³

إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى ⑤

6. Pra, përsa i përket atij që shpenzon në rrugën e Allahut dhe ruhet (prej mëkatave)

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ⑥

7. Dhe e verifikon bindshëm të vërtetën.

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ⑦

8. Ne me siguri do t'i dhurojmë çdo lehtësi.

فَسَنِّيئِرُهُ لِلْيُسْرَى ⑧

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 22 ajete. Në Sure të mëparshme ishin përmendur kualitetet dhe aftësitë e Njeriut të përsosur, ndërsa në këtë Sure përmenden cilësitë dhe atributet e tij vetëmohueshme dhe pashoqe morale dhe shpirtërore. Në disa Sure të mëparshme këshillohej që adoptohen ato mësimet morale që janë të nevojshme për progresin kombëtar, siç janë: të shpenzosh për të varfërit dhe për jetimet. Ndërsa në këtë Sure hidhet poshtë koprracia.

¹ Kur botën e mbulon errësira, dihet se ajo është koha e ardhjes së ndonjë Reformatori Hyjnor (Muxhedid).

² Dhe kur agon dita (ndriçohet bota). Kuptohet se ndonjë Reformator vjen dhe e ndriçon botën me dritën e Islamit.

³ Besimtari përpiket dhe angazhohet ta fitojë hidajetin dhe ecën drejt rrugës së bamirësisë, kurse mosbesimtari përpiket të largohet nga e vërteta dhe ecën drejt rrugës së keqbërësisë.

9. Por, përsa i përket atij që del koprrac dhe indiferent,

وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ۙ ﴿٩﴾

10. Dhe e përgënjeshton të vërtetën.

وَكَذَّبَ بِالْحَسَنَىٰ ۙ ﴿١٠﴾

11. Ne do ta hedhim atë në vështirësi,

فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ۙ ﴿١١﴾

12. Dhe pasuria e tij kur do të shkatërrohet, nuk do t'i sjellë dobi askujt.

وَمَا يُعْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ۙ ﴿١٢﴾

13. Vërtet, detyra Jonë është vetëm të udhëzojmë.

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ۙ ﴿١٣﴾

14. Dhe vetëm Neve na takon Ahireti dhe kjo botë.

وَإِنَّا لَنَّا لِلْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ۙ ﴿١٤﴾

15. Pra, Unë ju alarmoj rreth një zjarri flakërues.

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ۙ ﴿١٥﴾

16. Aty nuk hyn askush pos njeriut më fatzi.

لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَىٰ ۙ ﴿١٦﴾

17. Që e përgënjeshtroi të vërtetën dhe i shmanget asaj.

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۙ ﴿١٧﴾

18. Ndërsa besimtari më i devotshëm do të jetë larg tij.

وَسَيَجْزِيهَا الْآتِقَىٰ ۙ ﴿١٨﴾

19. Ai që shpenzon pasurinë e vet në rrugën e Allahut dhe pastrohët (ruhet prej mëkatave).⁴

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ۙ ﴿١٩﴾

20. E jo për të bërë mirënjohje ndaj

وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْرَىٰ ۙ ﴿٢٠﴾

⁴ Besimtari i vërtetë nuk bëhet mirënjohës ndaj dikujt për të marrë ndonjë shpërblim, por ai bëhet që ta pastrojë veten dhe ta fitojë vetëm devotshmërinë dhe pëlqimin e Zotit.

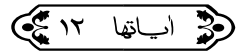
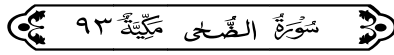
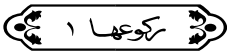
dikujt e as që të shpërblehet.

21. Por vetëm për ta fituar pëlqimin e
Zotit të tij të Mëshirshëm.

إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَى ﴿١١﴾

22. Vërtet, Ai (Zoti) do të pajtohet me
një njeri të tillë.

يَعْرِضُ وَيَسْأَلُ وَيَرْضَى ﴿١٢﴾

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. E paraqes për dëshmi ditën kur zbardhet.¹

وَالصُّحَىٰ ②

3. Dhe natën kur errësira e saj shpërndahet në të katër anët,²

وَاللَّيْلَ إِذَا سَجَىٰ ③

4. Zoti yt as nuk të ka lënë ty e as nuk të ka urrejtur ty.³

مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ④

5. Vërtet, shiko se çdo çast i yti vijues është më i mirë për ty se sa i pari (Ahireti është më i mirë se çfarëdo gjendje e jotja e mëparshme).⁴

وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ⑤

6. Dhe Zoti yt së shpejti do të të japë ty (diçka) që ti do të kënaqesh.⁵

وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ ⑥

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 12 ajete. Në Sure të mëparshme ishin përmendur detyrat dhe përgjegjësitë e njeriut, ndërsa në këtë Sure përmendet sjellja e Zotit, që Ai shfaq ndaj robëve të Vet të vërtetë. Po ashtu në Sure të mëparshme përmendet një vese e keqe e arabëve, se ata silleshin mizorisht dhe padrejtësisht ndaj të varfërve dhe ndaj jetimëve. Në këtë Sure këshillohet H. Muhammedi s.a.v. dhe ithtarët e tij, që të sillen butësisht dhe në mënyrë më të mirë ndaj kësaj shtrese njerëzish.

¹ Kur do të lulëzohet Islami.

² Referon periudhën e gjatë të rrënimit të Islamit e kur do të krijohen pengesa në përhapjen e dritës së Muhammedit s.a.v.s.

³ Errësira (rrënimi i kohshëm i Islamit) nuk do të thotë se Profeti i Shenjtë nuk është i vërtetë, por tregon se u prish dhe u korruptua njeriu, andaj duhet të agojë dielli i ri që do ta ndriçojë fytyrën e Profetit të Shenjtë dhe do t'i japë Islamit një hov të ri.

⁴ Kurdoherë botën e mbulon errësira, Allahu ngre Reformatorë dhe dijetarë që do ta ruajnë dritën e Islamit.

7. A nuk të gjeti ty (Allahu) jetim dhe të mori ty nën kujdesin e Vet!

أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ۝٧

8. Dhe të gjeti ty të kredhur (në dashurinë dhe në kërkimin e Allahut) dhe të përudhi ty.⁶

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ۝٨

9. Dhe të gjeti ty një familje me shumë anëtarë (të varfër) dhe të begatoi ty.

وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ۝٩

10. Pra, për sa i përket jetimit, mos e shtyp!⁷

فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ۝١٠

11. Dhe për sa i përket lypësit, mos e qorto!

وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ۝١١

12. Dhe për sa i përket bekimit të Zotit tënd, përmende atë shpesh (para njerëzve)!⁸

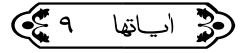
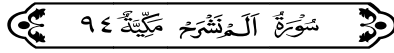
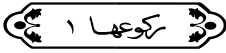
وَإِذْ بَعَثْنَا فِي نَجْمِكَ آيَاتِنَا فَتَّبِعْنَاهُ أَوْحَاءً ۝١٢

⁵ Allahu do të të japë ty sukses pas suksesi dhe do të të japë ty një progres që të gëzon ty.

⁶ Fjala *Dal*, të cilën disa komentatorë e kanë përkthyer se Allahu të gjeti të paudhëzuar Një përkthim i tillë nuk është i drejtë dhe s'është sipas pozitës së Profetit të Shenjtë, sepse Hazret Muhammedi s.a.v. ka qenë *Khatamen Nabbijin* edhe atëherë kur Ademi nuk ishte krijuar, dhe profeti i Allahut. Pra, ai nuk e humbi rrugën kurrë e as kurrë nuk ka qenë i paudhëzuar. Në fjalorin e gjuhës arab kjo fjalë ka edhe këtë kuptim: i kredhur në dashuri. Prandaj, ajeti do të thotë se kur Allahu të gjeti ty të kredhur në dashurinë e Allahut dhe në dashurinë e edukimit të njerëzve, Ai të tregoi ty rrugën e edukimit të tyre.

⁷ Kjo është detyra e myslimanëve që t'u japin përkrahje e ndihmë jetimëve.

⁸ Allahu i këshillon myslimanët që ata ta çmojnë shumë mirësinë e Zotit (Kuranin) e ta përhapin atë në të gjitha anët e botës.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. A, për hir tënd nuk të hapëm Ne gjoksint tënd?

أَلَمْ نُشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ①

3. Dhe prej teje nuk e hoqëm barrën tënde?

وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ②

4. E cila gati e theu kurrizën tënde.¹

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ③

5. Dhe Ne ta ngritëm lart famën tënde.²

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ④

6. Vërtet, pas mundimit vjen lehtësi (suksesi).

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑤

7. Vërtet, pas mundimit vjen lehtësi.

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑥

8. Pra, kur je i lirë (nga obligimet e tjera), përpiku për t'u takuar me Allahun.

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ⑦

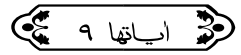
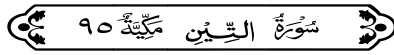
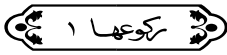
9. Dhe vetëm te Zoti yt përqëndrohu!

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ⑧

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 9 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur ato bekime dhe shpërblime që i janë dhënë H. Muhammedit s.a.v.s. dhe përmendet një përfundim të mirë e të shkëlqyeshëm të tij. Në këtë Sure përmenden shenja të një përfundimi të mirë të një të dërguarit të Zotit: 1. Ai të ketë një besim të plotë në pohimet e veta, 2. Të ketë ato mjete që i plotësojnë qëllimin e ardhjes së tij, 3. Njerëzit t'i drejtohen mesazhit të tij dhe 4. Këto mjete të jenë të krijuara sipas dekretit të Zotit.

¹ Profeti i Shenjtë u ngarkua me detyrën më të rëndë që t'i përudhë njerëzit e devijuar, t'i nxjerrë jashtë nga thellësia e imoralitetit dhe t'u prijë drejt lartësive shpirtërore.

² Ajeti do të thotë se një besimtar i vërtetë kur lirohet nga punët e përditshme, duhet t'i drejtohet me gjithë zemër Allahut e ta adhurojë Atë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. E paraqes për dëshmi fikun dhe ullirin,¹

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ۞

3. Dhe malin Sininë,

وَطُورِ سَيْنِينَ ۞

4. Dhe këtë qytet të sigurisë (Mekkën).

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۞

5. Vërtet, Ne e krijuam njeriun në formën më të përshtatshme.

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۞

6. Mandej, (nëse ai bën vepra të këqija) Ne e degradojmë atë në gjendjen më të ulët.²

ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 9 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur se përfundimi i H. Muhammedit s.a.v.s. do të jetë i mirë dhe i shkëlqyeshëm, sepse i gëzonte ato mjete që janë të nevojshme për një përfundim të tillë. Në këtë Sure është përmendur fakti se jetëshkrimet dhe faktet e profetëve të mëparshëm janë dëshmitarë për këtë. Sikurse Allahu xh.sh. me anë të ndihmës së Vet të veçantë dhe vetëm me anë të mjeteve shpirtërore i dha fitore dhe ngadhënjim H. Ademit a.s., H. Nuhit a.s. dhe H. Musait a.s., ashtu do t'i japë ngadhënjim e sukses H. Muhammedit s.a.v.s.

¹ Në tri ajetet e para të kësaj Sureje, Allahu paraqet për dëshmi fikun, ullirin, malin Sina dhe Mekkën - qytet i paqes. Këto të katërt reprezentojnë katër periudha të historisë së evolucionit moral e shpirtëror të njerëzimit. Fiku paraqet epokën e Ademit - ai dhe Hava (Eva) e mbuluan veten me gjethet e fikut që është bërë simbol i bamirësisë, Ulliri reprezenton epokën e Nuhit - ai kur ishin duke lundruar në det, i dërgoi disa zogj që ta zbulojnë tokën. Prandaj, kur u kthye një pëllumbeshë kishte në sqep një gjeth të freskët të ullirit. Nuhi mori vesh se toka është afër dhe erdhi mëshira e Zotit. Mali Sina (Kurani e ka përdorur në shumës që tregon se është fjala për një varg malesh që quhet sina) e reprezenton epokën e Musait - se ai në rrëzë këtij mali mori Sheriatin (Tevratin), ndërsa Mekka e reprezenton vendlindjen e Islamit dhe epokën e Islamit.

² Ata që nuk i çmojnë aftësitë e dhuruara prej Allahut dhe nuk i përdorin në vend e në kohë të duhur, nuk mund të bëjnë vepra të mira dhe devijohen nga rruga e drejtë.

7. Përveç atyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira, të tillët do të kenë shpërblim të pakëputshëm.

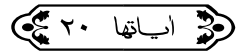
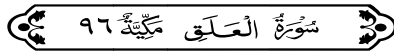
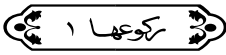
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝

8. Dhe pas gjithë këtij realiteti, ç'të shtyn të përgënjeshtrosh ditën e Gjykimit?

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ بِالذِّينِ ۝

9. A mund të mendojë akoma dikush se Allahu nuk është Gjykatës më i madh dhe më i mirë prej të gjithë gjykatësve?

يَا أَيُّسَ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَكَمِينَ ۝

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Lexo në emër të Zotit tënd, i cili e krijoi çdo gjë!¹

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۞

3. I cili e krijoi njeriun prej një piks gjaku.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۞

4. Lexo se Zoti është shumë Bujar!²

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۞

5. I cili e mësoi (njeriun) me anë të pendës.³

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۞

6. I mësoi njeriut që nuk dinte.

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمُ ۞

7. Dëgjoni! S'është ashtu si mendojnë ata, por, njeriu me të vërtetë i kalon kufijtë (del rebel).

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطَغِي ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekë dhe është Sureja e parë e zbritur. Bashkë me Bismillahun ka 20 ajete. Në Sure të mëparshme ishte përmendur fakti se nga zanafilla e botës është në funksion sistemi i Vahit (Diktimi apo komunikim midis Zotit e njeriut). Në të kaluarën ky filloi me H. Ademin, H. Nuhin dhe me H. Musain a.s. dhe tani me H. Muhammedin s.a.v.s. Në këtë kjo temë shtejllohet me një këndvështrim tjetër. Siç jeta e njeriut kalon në faza të ndryshme evolucionare në mitrën e nënës, ashtu bota shpirtërore ka kaluar në faza të ndryshme të evolucionit të vet, kulmi i së cilës mbaron (ka marrë fund) me personalitetin e H. Muhammedit s.a.v.s.

¹ Fjala *Ikra* do të thotë: lexo, recito, shpall ose grumbullo. Ky ishte diktimi (vahji) i parë që Xhibrili ia solli Profetit.

² Ajeti do të thotë se sa më shumë ta lexosh Kuranin, aq më shumë do të ngritesh shpirtërisht.

³ Si duket ajeti e mban në vete një profeci se Kalam (pendë) do të luajë një rol shumë të rëndësishëm në përparimin njerëzor.

8. Ai e konsideron veten të pavarur (nga providenca e Zotit).

أَنْ رَّاهُ اسْتَعْتَبُ ۝٨

9. Vërtet, kthimi është te Zoti yt.

إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ۝٩

10. A, ke menduar rreth atij personi që pengon?

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُهْمِي ۝١٠

11. Njeriun e madhërishtëm kur ai falet Namaz.⁴

عَبْدًا إِذَا صَلَّى ۝١١

12. Tregomë! Po të ishte ai në rrugë të drejtë,

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۝١٢

13. Ose këshillonte (të tjerët) për devotshmëri.

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ۝١٣

14. Kurse penguesi të jetë përgënjeshtues dhe i shmanget vërtetësisë (si do të jetë përfundimi i tij)?

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝١٤

15. A, nuk e di ai se Allahu e sheh?

أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ۝١٥

16. Nuk do të ndodhë ashtu siç dëshiron ai (mosbesimtari), por nëse nuk do të hiqet dorë (nga kjo punë), Ne me siguri, do ta kapim për ballukesh

كَلَّا لَئِنْ لَّمْ يَنْتَهُ لَنَنْسِفَنَّ بِالْأَنفِيسِ ۝١٦

17. Balluket e ballit gënjeshtër dhe mëkatar.

نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ۝١٧

18. Pra, (mosbesimtari) le t'i thërrasë ata të vetët.

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝١٨

⁴ Profeti i Shenjtë kur falej, mosbesimtarët e pengonin dhe gjuanin mbi të mbeturina.

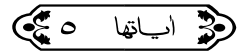
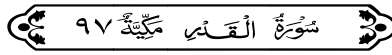
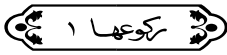
19. Edhe Ne do t'i thërrasim engjëjt e xhehenemit.⁵

سَنَدُّعُ الزَّبَانِيَةِ ①

20. Dëgjoni! Mos e dëgjo atë, dhe i bën sexhde Allahut dhe me anë të sexhdeve iu afro Zotit.

كَلَّا ط لَا تُطِعهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ②

⁵ Fjala është për engjëjt që i dënojnë mohuesit e vërtetësisë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Ne e zbritëm (Kuranin) natën e Kadrit (Nata e dekreteve).¹

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ٢

3. Dhe çka di ti se ç'është nata e Kadrit?²

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ٣

4. Nata e Kadrit është më e mirë se një mijë muaj.³

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ٤

5. Në të po zbresin engjëjt dhe shpirti (Xhibraili) me lejen e Zotit të tyre duke sjellë dekretin Hyjnor lidhur me çdo çështje (fizike e shpirtërore).⁴

تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ
مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ٥

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 6 ajete. Në Sure të mëparshme ishte thënë: Lexo Kuranin në emër të Zotit dhe e prediko! Kurse në këtë Sure duke e përmendur pozitën e lartë dhe të madhërisme të Kuranit, është thënë se ky Kuran është zbritur në Natën e Kadrit, në atë natë ku vendosen vendimet për progresin e degradimin dhe rrënien e popujve të botës.

¹ Koha e një Profeti është si nata në të cilën po zbriten dekrete Hyjnore. Fjala *nata* në këtë ajet e referon madhështinë, lartësinë dhe dinjitetin e atyre netëve gjatë të cilave u diktua Kurani.

² Fjala *Kadr* do të thotë: vlerë, dinjitet, dekret, fat dhe fuqi (Lane). Kjo do të thotë se Kurani u diktua në një natë që ishte e caktuar për manifestimin e fuqive speciale Hyjnore, apo në një natë që e përcaktoi fatin e njerëzimit.

³ Kjo do të thotë se periudha e Profetit të Shenjtë është më e mirë prej të gjitha periudhave.

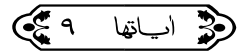
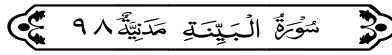
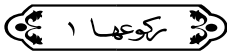
⁴ Engjëjt e Zotit rrinë bashkë me profetin e Tij dhe e ndihmojnë deri në fitore. Allahu për hir të Profetit të Shenjtë do të shpërndajë mirësitë e veta në të gjitha kohërat.

6. (Pas zbritjes së engjëjve) ka paqe⁵
deri në agim.⁶

سَلَامٌ فَسَلَامٌ حَتَّىٰ مَطَلَعِ الْفَجْرِ ۝

⁵ Kur vjen ndonjë Profet a Reformator, njerëzve u jepet një farë qetësimi mendor e satisfacion shpirtëror.

⁶ Agimi nënkupton kalimin e natës së vuajtjeve e të vështirësive dhe periudhën predominante e mbisunduese të vërtetësisë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Ata prej popujve të Librit dhe prej idhujtarëve, të cilët nuk e pranuan besimin, nuk do të heqnin dorë nga mosbesimi, sadoqë u kishte ardhur argumenti i prerë.¹

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَالْمُشْرِكِينَ مُفَكِّكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
الْبَيِّنَةُ ①

3. Profeti i ardhur prej Allahut u recitonte vetëm Skripta të pastra

رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ①

4. Ku ka dispozita përherë të qëndrueshme dhe që u japin qëndrim njerëzve.²

فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ①

5. Çudi se ata, të cilëve u është dhënë Libër, u ndanë në grupe (sekte), pasi u erdhi argumenti i prerë (Profet).

وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ①

Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 9 ajete. Në dy Sure të mëparshme janë përmendur bukuritë dhe kualitetet e Kuranit, kurse në këtë Sure përmendet ai ndikim i Kuranit që u takon popujve të tjerë dhe përmendet se nëse nuk do të zbritej Kurani, idhujtarët dhe Njerëzit e Librit nuk do të heqnin dorë nga dogmat e tyre të gabuara dhe të bazuara mbi idhujtarinë.

1 Kurani i ka ndarë të gjithë mosbesimtarët në dy grupe - Popujt e Librit (jehudë e të krishterë), dhe idhujtarët.

2 Ka mësimet e predikime të përhershme e të qëndrueshme. Al-Bejjina është një fenomen që lidhet me të gjithë profetët e Zotit. Nga fillimi e gjer te Hazret Muhammedi s.a.v., secilit profet i është dhënë Bejjina. Bejjina janë argumente dhe Shenja të qarta që e vërtetojnë pohimin e çdo profeti. Mandej, Bejjina krijojnë Kejjima. Kejjima janë ato mësimet fundamentale që sjell profeti. Bejjina janë edhe morale, virtyte dhe predikime të një profeti, ndërsa Kejjima janë mësimet bazore të një profeti.

6. Kurse u urdhëruan vetëm që ta adhurojnë Allahun duke ia kushtuar vetëm Atij adhurimin, e duke dalë këmbëngulës në tendencat (prirjet) e veta të mira, dhe që të falin Namazin e të japin Zakatin. Dhe ky është ai religjion i vetëm që qëndron mbi bazat e vërtetësisë (që është feja e mësimëve të qëndrueshme).³

وَمَا أَمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ۝

7. Vërtet, ata që e pranuan mosbesimin prej popullit të Librit dhe prej idhujtarëve do të jenë në zjarrin e xhehenemit ku do të banojnë për një kohë të gjatë. Këta janë krijesat më të këqija.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۝

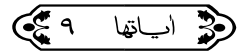
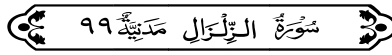
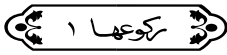
8. Ndërsa, ata që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira janë krijesa më të mira.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ
هُمُ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

9. Shpërblimi i tyre është te Zoti i tyre në formë të xheneteve të amshueshme, ku rrjedhin lumenj e aty do të banojnë përgjithmonë. Allahu u kënaq me ta dhe ata me Të. Ky shpërblim është për atë që i frikësohet Zotit të tij.

جَزَاءُ وَّهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَدَّتْ عَدْنٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۝ ذَلِكَ
جِزَاءُ لِمَنْ حَمَىٰ رَبَّهُ ۝

³ Fjala *Din* (fe) do të thotë: bindje, urdhër, plan fisnikëri, adet, zakon, sjellje a besim (Lane).

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Kur do të shkundet toka nga shkundjet e ashpra,¹

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ①

3. Dhe toka do ta hedhë barrën e saj.²

وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ①

4. Dhe njeriu do të thotë: Ç'ndodhi me të?³

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ①

5. Atë ditë ajo do t'i zbulojë fshehtësitë e saj,

يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ①

6. Sepse Zoti yt e ka urdhëruar atë.

بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ①

7. Atë ditë do të tubohen njerëzit në grupe të ndryshme që ta shohin rezultatin e përpjekjeve të tyre.

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ①

8. Pra, kush do të bëjë ndonjë vepër të mirë që peshon sa grimca, do ta shohë atë (rezultatit e saj)

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 9 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur ai ndikim i Kuranit që është shfaqur në fazën e parë të Islamit, si rezultat i të cilit është krijuar një revolucion i madh në fushën e diturive, politike, dogmatike dhe sociale. Tani, në këtë Sure, përmendet ai ndikim i Kuranit që do të paraqitet në kohën e fundit, kur në botë do të vijë një Tërmet i Madh dhe do të krijohet një revolucion i madh. Do të ndryshohen trajtat dhe format e diturive dhe bota do t'i ndjellë thesaret dhe visaret e veta. Atëherë mësimet e Kuranit me anë të një zëvendësi të H. Muhammedit s.a.v. do të bëhen shkak për renesancën e Islamit.

¹ Kur do të vijnë tërmete dhe do të shpërthejnë bomba.

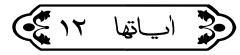
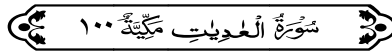
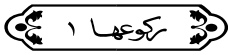
² Të gjitha shkencat do të zbulohen.

³ Do të habitet njeriu, duke e parë ato ndryshime e zbulime.

9. Dhe kush do të bëjë ndonjë vepër të keqe që peshon sa grimca, do ta shohë atë (shpërblimin e saj).⁴

﴿ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۝٤﴾

⁴ Asnjë akt i njeriut, i keq ose i mirë, nuk do të shkojë kot, por ai patjetër do të japë rezultatin e vet.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Unë i paraqes për dëshmi ato grupe që vrapojnë shpejt me kuaj, sa që turfullojnë kuajt e tyre.¹

وَالْعَدِيَّتِ صَبْحًا ①

3. Edhe ata kalorësit, thundërat e kuajve të të cilëve nxjerrin shkëndija.

فَالْمُورِيَّتِ قَدْحًا ①

4. Të cilët sulmojnë herët në mengjes.

فَالْمُعِيرَتِ صَبْحًا ①

5. Dhe si rezultat i kësaj ngrihen retë e pluhurit,

فَأَتْرَنَ بِهِ نَفْعًا ①

6. Dhe ata hidhen në mesin e radhëve të armikut.

فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ①

7. Vërtet, njeriu është shumë mosmirënjohës ndaj Zotit të tij.

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ①

8. Dhe ai, më të vërtetë me anë të veprave të veta e dëshmon këtë.

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 12 ajete. Në Sure të mëparshme është përmendur ardhja e dytë e H. Muhammedit s.a.v. Në këtë Sure përmendet ardhja e parë e H. Muhammedit s.a.v. dhe në fazën e parë të Mekkes është bërë profeci se ihtarët e devotshëm të H. Muhammedit s.a.v. në rrugën e mbrojtjes së Islamit dhe të predikimit dhe të përhapjes së tij do të bëjnë sakrifica të mëdha me anë të qenieve dhe me anë të pasurive të tyre.

¹ Në këto ajete Zoti i ka paraqitur për vërtetësinë e Islamit kolegët e Profetit të Shenjtë (es-habët), të cilët bëjnë xhihad në rrugën e Allahut. Në këto ajete Zoti i ka përdorur disa fjale që përdoren për kuajt, mirëpo kuajt vetë nuk vrapojnë por bashkë me kalorësit, andaj kuptohet se fjala është për muxhahidinët (es-habë). Kjo Sure flet për trimërinë, guximin dhe për mjeshtërinë luftarake të besimtarëve të vërtetë.

9. Dhe, megjithëkëtë, ai është i kredhur në dashurinë e pasurisë.

وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ٩

10. A, nuk e di ai se kur do të ringjallen njerëzit prej varreve.

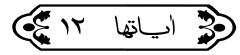
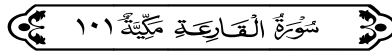
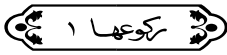
أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ١٠

11. Dhe gjithçka që është e fshehur në gjokset, do të zbulohet.

وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ١١

12. Atë ditë Zoti i tyre do të jetë shumë i vetëdijshëm ndaj tyre.

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ١٢

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Do të dëgjohet një krismë (që i zgjon të pakujdesshmit).¹

الْقَارِعَةُ ②

3. Ku e di ti se ç'është ajo Krismë?

مَا الْقَارِعَةُ ③

4. Dhe ku e di ti se ç'është ajo Krismë?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ④

5. Atë ditë (kur vjen ajo) njerëzit do të jenë si karkaleca të shpërndara,

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ⑤

6. Dhe malet do të bëhen si leshi i lënurur.

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ⑥

7. Atëherë, përsa i përket atij që i rëndohet peshoja e veprave të tij.

فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ⑦

8. Do të ketë një jetë të këndshme.

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ⑧

9. Ndërsa, përsa i përket atij që i del lehtë peshoja e tij.

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ⑨

10. Xhehenemi do të jetë vendbanimi i tij.

فَأُمَّهُ هَاوِيَةٌ ⑩

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 12 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur sakrificat vetëmohuese të Es-Habëve të H. Muhamedit s.a.v.s. në fazën e parë të ardhjes së tij, ndërsa në këtë Sure duke i përmendur revolucionet e kohës së fundit dhe katastrofën e tmerrshme dhe problemet me të cilat do të ballafaqohet Islami, flitet se pas kësaj faze fillon renesanca e Islamit.

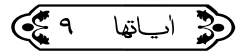
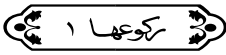
¹ Këtu përmendet përshkrimi i Kiametit.

11. E çka të tregoi ty se ç'është
xhehenemi?

وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ۝

12. Është zjarr flakërues.

نَارٌ حَامِيَةٌ ۝

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Rivaliteti juaj reciprok për të fituar më shumë pasurinë, ju bëri të pakujdesshëm ndaj Zotit (dhe do të rrini në këtë gjendje).¹

أَلْهَكُمُ التَّكَاثُرُ ١

3. Derisa do të arrini në varre.

حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ٢

4. Mbani mend, ju së shpejti do ta kuptoni (realitin e përmendur të Kuranit).

كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٣

5. Prapë ju themi se së shpejti do ta kuptoni.

ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ٤

6. Dëgjoni! Nuk është ashtu siç mendoni ju, sikur ta kishit ditur me anë të dijes së sigurtë.

كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ٥

7. Ju do ta shihni xhehenemin (në këtë botë),

لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ٦

8. Mandej, do ta shihni atë (në Ahiret) me sy të sigurtë,

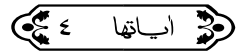
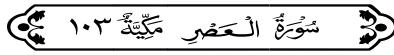
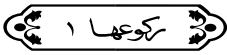
ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ٧

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 9 ajete. Në dy Sure të mëparshme janë përmendur ato ndëshkime që do të vinin në kohën e H. Muhammedit s.a.v.s. apo pas tij. Në këtë Sure përmenden ato pririje që bëhen shkak largimi nga Zotit.

¹ Dëshira e përfllaktë e njeriut për t'u bërë më i pasur, i begatshëm dhe më i fuqishëm se të tjerët, e largoi njeriun nga Zoti dhe ai harron tërësisht jetën e Ahiretit.

9. Mandej, atë ditë do të pyeteni rreth
çdo mirësie të Zotit (se e falenderuat
Atë ose jo).

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ۝٩

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Pasha kohën (e paraqes për dëshmi kohën).¹

وَالْعَصْرِ ②

3. Vërtet, njeriu është në një humbje të madhe.²

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ③

4. Përveç atyre që e pranojnë besimin dhe bëjnë vepra të mira dhe që këshillojnë njëri-tjetrin t'i përmbahen së vërtetës dhe këshillojnë njëri-tjetrin të dalin durimtarë!³

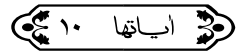
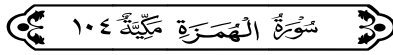
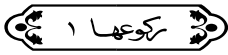
إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَيَرْجِيَنَّ اللَّهُ لَهُمْ مَقْرَرًا بِالصَّبْرِ ④

Kjo është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 4 ajete. Në Sure të mëparshme janë përmendur ato prirje të natyrës njerëzore që kanë të bëjnë me zhvillimin dhe përparimin material. Kjo Sure tregon qartë se përparimi dhe progresi material i një populli nuk mund ta shpëtojë nga shkatërimi e nga ndëshkimi. Jeta e njeriut do të ketë një qëllim fisnik ku duhet të dominojnë vlerat morale e shpirtërore, kontakti dhe lidhja me Zotin dhe besimi në Ahiret.

¹ *Asr* do të thotë: kohë, histori, kohë pasdreke dhe mbrëmje (Lane). Fjala është për kohën e Profetit të Shenjtë.

² *Al-Insan* (njeriu) e referon atë njeri që e kundërshton Profetin e Shenjtë.

³ Në këtë Sure e në disa Sure të tjera Allahu i këshillon besimtarët që ta adoptojnë rrugën e bamirësisë dhe t'u japim këshillë edhe të tjerëve. Ata gjithashtu këshillohen që të dalin të paluhatshëm dhe të durueshëm ndaj vështirësive, pengesave dhe vuajtjeve.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. Qoftë shkatërrimi për çdo përfolës dhe shpifës,¹

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ٢

3. Që e grumbullon pasurinë dhe e numëron.

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ٣

4. Ai mendon se pasuria e tij do ta bëjë atë të pavdekshëm.

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ٤

5. Dëgjoni! Ai me siguri do të hidhet në Hutama.

كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ٥

6. Dhe çka di ti se ç'është Hutama?²

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ٦

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 10 ajete. Sure Al- Asr ka të bëjë me fazën e fundit të Islamit, ndërsa kjo Sure ka të bëjë me fazën e parë të Islamit dhe është deklaruar se idhujtarët e Mekkës me gjithë pasuritë e tyre janë duke e kaluar një jetë të paqëllimtë, prandaj pa tjetër do të dështojnë. Ata prej tyre që do ta përqafojnë Islamin dhe do të strehohen në prehërin e Islamit do të shpëtojnë, kurse të tjerët do të zhduken.

¹ Kjo Sure përmend disa gjeste të shëmtuara që e brejnë rrënjësisht shoqërinë njerëzore dhe e dobësojnë vitalitetin e saj. Ato janë përgjimi, të përfolurit, shpifja dhe ofendimi. Andaj, myslimanët këshillohen të ruhen prej këtyre veseve të këqija.

² Këtu është fjala për zjarrin shpirtëror, sepse zjarri fizik nuk ka të bëjë me zemër. Allahu thotë se ai zjarr del nga brendia. Kjo mban një profeci se shtete të mëdha do të veprojnë sipas parimit: Përçaj e sundo. Ashtu i plaçkitin edhe pasuritë e shteteve të vogla. Kush fitoi dobi nga lufta Irako-Iraniane? Këto shtete ua shesin armë shteteve të pasura të naftës, kurse ato shtete këto armë i përdorin kundër njëri-tjetrit.

Hutama do të thotë grimcë më e vogël. Fjala është për bombën atomike. Zjarri i bombës atomike mbyllet brenda dhe bomba tërhiqet dhe eksplodon. Zjarri i bombës atomike së pari e kaplon dhe e sulmon zemrën, mandej e djeg. Në Naga Saki (Japoni) ngrëzit ishin të ulur kur erdhi një valë e bombës atomike dhe ata vdiqën nga infrakti i zemrës, mandej zjarri i dogji.

7. Është zjarri flakërues i Zotit

نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ۝٧

8. Që depërton deri në loçkë të zemrës.

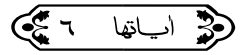
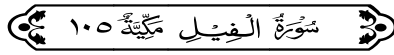
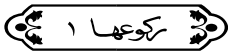
الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ۝٨

9. Ai zjarr është i mbyllur për ta
(banorët e xhehenemit).

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّاةٌ ۝٩

10. Në ato shtylla që janë zgjatuar duke
i tërhequr.

عِجٌّ فِي عَمَدٍ مَّمْدَدَةٍ ۝١٠

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. A nuk e di ti (O Muhammed) se çka bëri Zoti yt me zotëruesit e elefantëve?¹

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ
الْفِيلِ ۞

3. A nuk e dështoi planin e tyre (duke i shkatërruar para sulmit)?

أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ۞

4. Dhe Ai dërgoi kundër tyre zogjtë tufa-tufa.

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۞

5. Që gjuanin gurë balte të thatë.

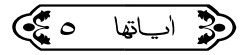
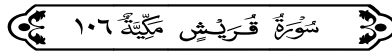
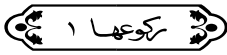
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۞

6. Që i bënë ata si sana e përtypur.

فَجَعَلَهُمْ كَعَصِفٍ مَّا أُكُولُ ۞

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 6 ajete. Në Sure Al-Humuza ishte përmendur se idhujtarët e Mekkës do të dështojnë, sadoqë posedojnë pasuri dhe mjete të ndryshme materiale. Kjo Sure tregon se H. Muhammedi s.a.v.s. do të shpëtojë nga dredhitë e armiqve me ndihmën e Zotit, ashtu siç Allahu xh.sh. e ruajti Kabenë nga sulmi i Ebrahut.

¹ Në këtë Sure hidhet një vështrim rreth Ebrahas - guvernator i Jemenit, i cili u përbetua se do ta rrënojë Kabën. Andaj, doli me ushtrinë e me elefantët e tij që ta rrënojë Kabën. Allahu i shkatërroi e i asgjësoi ata të gjithë dhe zogjtë e shpendët hanin mishin e tyre duke i rrahur me gurë - si hanë shqiponjat dhe shkabat. Kjo ngjarje ndodhi para lindjes së Profetit të Shenjtë. Thuhet se u përhap ndonjë epidemi ngjitëse që i asgjësoi ata të gjithë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. (Pos qëllimeve të tjera) Zoti i shkatërroi zotëruesit e elefantëve me qëllim që t'i qetësojë zemrat e Kurejshëve.²

لِيُغْلِبَ قُرَيْشٍ ①

3. Që të udhëtojnë lirisht dimrit e verës.

الْفِهِمُ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ②

4. Pra, duhet që ata ta adhurojnë Zotin e kësaj Shtëpie (Kabës).

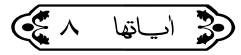
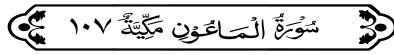
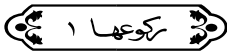
فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③

5. I cili i ushqen në çdo kohë urie dhe u dha siguri në çdo kohë frike.

الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَأَمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ④

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 5 ajete. Në Sure Al-Filë është përmendur sulmi i Ebrahut kundër Kabesë dhe shkatërimi i ushtrisë së tij, kurse në këtë Sure banorëve të Mekkës u thuhet se me anë të bekimit të Kabesë janë krijuar për Kurejshët raste të mjaftueshme për tregtinë e tyre dhe mjetet e sigurimit e të paqes në këtë vendbanim të shkretë e të pabanuar. Pra ata duhet ta pranojnë Kabenë me bindje të plotë, duke e kuptuar qëllimin real të Kabesë.

¹ Shkronja Lam në fillim të këtij ajeti tregon se kjo Sure është e lidhur me atë të kaluarën, edhe tregon se Ebraha u shkatërrua që banorët e Mekkës të udhëtojnë lirisht.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ١

2. O dëgjues, a ke menduar rreth atij që e përgënjeshtroi fenë?¹

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ٢

3. Ai është i tillë që e përzë jetimin,

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ٣

4. Dhe që nuk i nxit të tjerët për ta ushqyer të varfërin.

وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ٤

5. Pra, qoftë shkatërrimi për ata, të cilët falin Namazin,

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ٥

6. Mirëpo janë të pakujdesshëm ndaj Namazeve të tyre,

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ٦

7. Të cilët falin vetëm për t'u reklamuar,

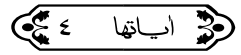
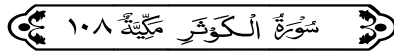
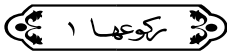
الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ ٧

8. Dhe e ndalin (veten e të tjerët) që t'u japin ndihmë të vogël të tjerëve.

يُحْ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ٨

Kjo Sure është zbritur në Mekë. Bashkë me Bismillahun ka 8 ajete. Në Sure të mëparshme u ishte treguar Kurejshëve se Allahu xh.sh. për hir të Kabesë u furnizoi bereqet dhe sigurim. Në këtë Sure bëhet fjala se ata në vend që të bëheshin mirënjohës ndaj bekimeve të Allahut, u angazhuan në botën materiale dhe në idhujtari dhe e mohuan ringjalljen dhe prezantimin e tyre para Zotit për të dhënë përgjigje për veprat e veta. Si rezultat i kësaj keni filluar t'i shkëlmi të drejtat e të varfërve dhe të jetimëve dhe i keni larë duart nga moralet bazore shoqërore.

¹ Do të shkatërrohet ai që e mohon fenë dhe e përzën jetimin dhe nuk i ushqen të varfërit dhe ai që nuk fal Namazin me gjithë zemër.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. O Profet, Ne me të vërtetë të dhuruam ty Kautherin.¹

إِنَّا آعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ①

3. Andaj, adhuroje shumë Zotin tënd (në shenjë mirënjohjeje) dhe bëj sakrificë (vetëm për hir të Tij).

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ①

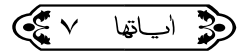
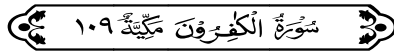
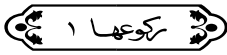
4. Vërtet, armiku yt do të mbetet pa pasardhës (trashëgimtarë).²

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 4 ajete. Në Sure të mëparshme janë nënvizuar disa dobësi morale, shpirtërore dhe shoqërore të njeriut, kurse në këtë Sure përmenden veset dhe vlerat pozitive që një besimtari duhet t'i posedojë. Në fazën e parë të Mekkës i ishte lajmëruar H. Muhammedit s.a.v. se atij i është dhënë një bekim i madh në bollëk dhe se armiku i tij do të mbetet i dështuar. Kjo profeci është plotësuar me një manifestim të shkëlqyeshëm çdo ditë në jetën e H. Muhammedit s.a.v. edhe pas vdekjes së tij.

¹ Fjala *Kauther* do të thotë: bollëku i çdo gjëje, njeri që sundon shumë të mira dhe që është dorëhapur (Mufredat). Kjo referon Profetin e Shenjtë, sepse Zoti i fali të gjitha të mirat. Po ashtu, kjo referon edhe Masihun e Premtuar për të cilin Profeti i Shenjtë ka lajmëruar se kur do të vijë ai, do të derdhë thesaret e pasurisë (shpirtërore), por njerëzit nuk do ta pranojnë atë pasuri. Fjala është për pasuritë shpirtërore (dituritë hyjnore) të cilat njeriu nuk i merr, e jo për pasuritë materiale, sepse ato njeriu merr me të dy duart.

² Pasardhësit e armiqve do të mbeten të verbër (shpirtërisht), e kështu ata do të jenë abtarë - njeriu që s'ka fëmijë.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Thuaj (O ti mysliman): O ju mosbesimtarë, dëgjoni:

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ①

3. Unë nuk e adhuroj atë të cilin e adhuroni ju,

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ①

4. As ju nuk e adhuroni atë që e adhuroj unë.

وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ①

5. As nuk i adhuroj ata (idhujt), të cilët i adhuroni ju,

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ①

6. As ju nuk e adhuroni atë (Allah), të cilin e adhuroj unë.

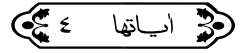
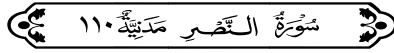
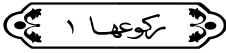
وَلَا أَنْتُمْ عِبُدُونَ مَا أَعْبُدُ ①

7. Ju keni fenë tuaj dhe unë kam fenë time.¹

لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ①

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 7 ajete. Në Sure Al-Kauther lajmërohet se H. Muhammedit s.a.v. do t'i jepen bekime të mëdha materiale dhe shpirtërore. Në këtë Sure mosbesimtarëve u thuhet se ata kur duke i parë të gjitha këto bekime nuk e pranojnë Islamin, atëherë si këta presin që ata që duke e parë këtë sjellje të Zotit e pranuan Islamin, do ta lëshojnë fenë e tyre? Mirëpo sipas mësimëve të Islamit, ata nuk nënshtrohen me dhunë që ta ndërrojnë fenë e tyre. Ata janë të lirë ta mbajnë fenë e tyre dhe ta presin përfundimin e vet.

¹ Edhe ky ajet hedh poshtë akuzën se Islami u përhap me dhunë. Secili njeri ka të drejtë të ketë fenë sipas dëshirës e sipas mendimit të vet. Ky është ai princip që u jep paqe e sigurim të gjithë ndjekësve të feve të ndryshme

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۞

2. Kur do të vijë ndihma e Allahut dhe fitorja.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ۞

3. Dhe ti do t'i shohësh njerëzit duke hyrë turma-turma në fenë e Allahut.

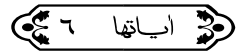
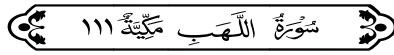
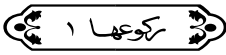
وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ۞

4. Atëherë, madhëroje Zotin tënd duke e lavdëruar dhe kërko falje për lajthitjet e tyre. Vërtet, Ai është shumë Pendimpranues.¹

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۗ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ۞

Kjo Sure është zbritur dy a tre muaj para vdekjes së H. Muhamedit s.a.v. me rastin e Haxhillëkut të Fundit në Mekkë. Mirëpo numërohet në Suret e Medinës. Bashkë me Bismillahun ka 4 ajete. Në Sure Al-Kafirun u ishte thënë mosbesimtarëve që ata të qëndrojnë lirisht në fenë e tyre dhe ta presin përfundimin e tyre. Në këtë Sure bëhet fjala se po plotësohen ato premtime që u janë bërë besimtarëve. Është thyer fuqia e mosbesimit dhe njerëzit kanë filluar ta përqafojnë tufa-tufa fenë Islame. Prandaj ka nevojë të kërkohet ndihma e Allahut duke e lavdëruar dhe e glorifikuar Zotin dhe duke u larguar nga dobësitë morale e shpirtërore.

¹ Allahu e këshillon Profetin dhe besimtarët se kur vjen fitorja dhe njerëzit fillojnë ta përqafojnë fenë Islame, atëherë duhet të kërkoni falje për gabimet e tyre që i kanë bërë në të kaluarën. Ose Profeti i Shenjtë këshillohet që ta kërkojë mbrojtjen e Zotit kundër dobësive e gabimeve të besimtarëve.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. U shkatërrrofshin të dy duart e Abu Lahabit dhe u shkatërrroftë edhe ai vetë.¹

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ②

3. Atij nuk i solli kurrfarë dobie pasuria dhe as përpjekjet e tij.²

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ③

4. Ai së shpejti do të hidhet në një zjarr flakërues.³

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ④

5. Edhe gruaja e tij që bart dru (lëndë djegëse),⁴

وَأَمْرَأَتُهُ ⑤ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ⑥

Kjo Sure është zbritur në Mekke. Bashkë me Bismillahun ka 6 ajete. Në Sure Al-Nasr ishte dhënë myzhide që ato fitore që u jepen H. Muhammedit s.a.v. do të vazhdojnë t'i jepen edhe pas vdekjes së tij. Në Sure AL-Lahab është lajmëruar se ata individë dhe popuj që do të krijojnë pengesë në rrugën e Zotit do të shkatërrohen edhe ndihmëtarët e tyre. Hazret Imam Mahdiu a.s. thotë se në këtë Sure bëhet fjala rreth ngatërresave të atyre që janë bërë pre të zemërimit të Allahut, të përmendur në Al-Fatiha (Tohfa Goleria- Thesaret Shpirtërore, vol. 17, f. 214-218)

¹ Abu Lahab (Babai i flakës) ashtu u quajt Abdul Uzza, xhaxhai i profetit të Shenjtë. Ai u pagëzua me këtë emër se ishte njeri me temperament të lartë, apo fjala është për ndonjë armik të Islamit që do të ngrihet dikur, ose fjala është për kombet e Perëndimit që do të zbulojnë armë bërthamore. Prandaj, dy duart i referojnë dy superfuqitë - Amerikën dhe Bashkimin Sovjetik ose Evropën.

² Ajeti tregon se armiqtë e Islamit do të jenë kombe të pasura dhe të pajisura me mjete më moderne shkencore. Mirëpo, as pasuria e as zhvillimi i tyre ekonomikopolitik nuk do t'i shpëtojë nga ndëshkimi i Allahut.

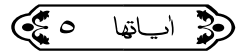
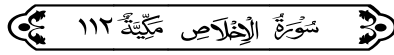
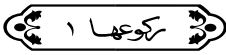
³ Ky ajet tregon se ato fuqi të mëdha do të shkatërrohen në zjarrin e tyre. Ato do të përлахen mes veti dhe do t'i përdorin armët bërthamore kundër njëri-tjetrit e kështu do të digjen e do të asgjësohen në zjarrin e tyre.

⁴ Gruaja e tij referon ndjekësit e superfuqive. Shtetet e Perëndimit që u japin përkrahje e ndihmë ushtarake superfuqive. Po ashtu, referon vetë gruan e Ebu Lahabit, që gjuante gjemba në rrugën e Profetit të Shenjtë dhe përhapte shpifje kundër tij. Fjala Hatab ka edhe kuptimin e shpifjes (Lane)

6. E në qafën e saj do të lidhet një litar i
përdredhur i palmës.⁵

لِيُصَلِّعَ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ۝٦

⁵ Ajeti tregon se shtetet e Perëndimit duken të pavarura, por janë të lidhura fuqimisht me superfuqitë dhe i tërë sistemi i tyre politiko-shoqëror varet prej tyre. Këto shtete s'mund të jetojnë pa ndihmën e superfuqive.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Thuaj (ti o mysliman): Allahu është Një,¹

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ②

3. Allahu është Ai që çdo krijesë varet prej Tij (dhe Ai është i pavarur)

اللَّهُ الصَّمَدُ ③

4. Ai nuk ka lindur askënd e as nuk është i lindur.

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ④

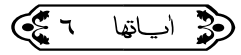
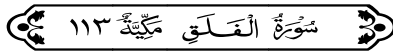
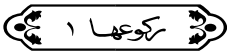
5. Dhe askush nuk i përngjet Atij (në atributet e Tij).²

لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ⑤

Kjo Sure është zbritur në Mekkë. Bashkë me Bismillahun ka 5 ajete. Tema e kësaj Sureje është Tohidi i Zotit që është shtjelluar me pak fjalë por mjaft koncize dhe të kuptimplota. Për shkak të peshës dhe të rëndësisë që ka kjo Sure, H. Muhammedi s.a.v. e quajti një e treta pjesë e Kuranit. Hazret Imam Mahdiu a.s. e lidh këtë Sure me grupin të humbur të përmendur në Al-Fatiha. (Tohfa Goleria-Thesaret Shpirtërore, vol. 17,f.222)

¹ Myslimani urdhërohet t'u thotë njerëzve të kohës së vet se Allahu është Një. Në këto tri Sure të fundit Zoti ka përdorur fjalën *Kul* (thuaj) që tregon se ky mesazh i Zotit nuk është i kufizuar, por duhet të përhapet kudo në botë. Në gjuhën arabe për të shprehur kuptimin njëjës përdoren dy fjalë: *Vahid* dhe *Ahad*. *Vahidi* do të thotë: një, mirëpo mendja shkon tek dy e tre e kështu me radhë. Kurse *ahad* tregon një që është i vetëm, i vetmuar që s'ka kush me të. Kjo tregon se Zoti është Një, s'ka ndonjë partner, shok a ortak.

² Zoti është unik në atributet e Tij. Ai dëgjon por nuk ka veshë, dhe flet por nuk ka gjuhë. Ajeti tregon se Allahu është unik në qenien e Tij dhe është unik edhe në atributet e Veta.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Thuaj (ti o mysliman): Unë kërkoj strehim te Zoti i krijesave,¹

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ①

3. Nga e keqja e çdo krijese që e krijoi Ai.

مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ①

4. Dhe Prej sherrit të çdo errësirësllësi, kur e shpërndan errësirën.

وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ①

5. Dhe prej sherrit të të gjithë atyre që krijojnë ngatërrimet në mes të njerëzve.²

وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ①

6. Dhe prej sherrit të çdo smirëkeqi kur shfaq xhelozinë.³

وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ①

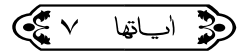
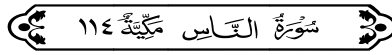
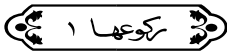
Kjo Sure është zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 6 ajete. H. Imam Mahdiu a.s. thotë se Sure Al-Falak dhe Al-Nas të dyja Sure janë shi shpjegim të Sures Tebbet dhe Al-Iklas dhe në të dyja këto Sure na është mësuar lutja për të kërkuar strehimin e Zotit nga errësira e asaj kohe kur njerëzit do ta trazojnë Masihun e Tij dhe kur paudhësia dhe devijimi i Krishterizmit do të përhapet në tërë botën. (Tohfa Goleria-Thesaret Shpirtërore, Vol.17, f.218)

¹ Këto ajete i këshillojnë myslimanët që gjithmonë të kërkojnë prej Allahut mbrojtjen e Tij nga paudhësia, nga sherri i shejtanit dhe nga çdo devijim.

Fjala *Gasik* në arabisht ka kuptimin e hënës, dhe *gasaka* do të thotë: ajo errësoi. Dhe hëna errëson kur eklipsohet. Kjo tregon se ne duhet të kërkojmë mbrojtjen e Allahut prej të këqijave të botës e prej imoralitetit e prej korrupsioneve të asaj kohe kur eklipsohet hëna. Fjala është për atë profeci të Profetit të Islamit Hazret Muhammedi s.a.v., sipas së cilës do të eklipsohen hëna e dielli në kohën e ardhjes së Masihut të Premtuar. Atë kohë, këto sëmundje shoqërore dhe shpirtërore do të përhapen si epidemi.

² Zoti na këshillon që ne duhet t'i lutemi Atij që t'na ruajë ta përgënjeshtrojmë Masihun e Premtuar.

³ Ajeti tregon se me anë të Masihut të Premtuar Islami do të marrë një hov të ri dhe do të përparojë shumë shpejt dhe armiqtë e Masihut të Premtuar do të bëhen xhelozë, andaj ne duhet t'i lutemi Zotit që t'na ruajë e t'na mbrojë nga sherri i zilisë së tyre.

1. Në emër të Allahut Rahman dhe Rahim!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ①

2. Thuaj (ti o mysliman): Unë kërkoj strehim te Zoti i njerëzve,

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ①

3. Që është Mbret i njerëzve,¹

مَلِكِ النَّاسِ ②

4. Dhe Zoti i njerëzve,²

إِلَهِ النَّاسِ ③

5. Prej Sherrit të çdo njeriu pëshpëritës, që fshihet pasi e helmon zemrën e njeriut,³

مِنْ سَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④

6. I cili fut huti në zemrat e njerëzve,

الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤

7. Prej xhinëve e prej njerëzve!⁴

عِ مِنْ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ⑥

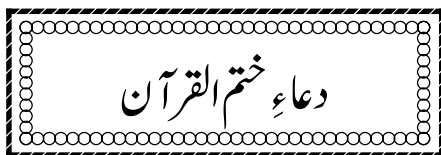
Kjo Sure është Zbritur në Medinë. Bashkë me Bismillahun ka 7 ajete. Në Sure Al-Lahab është përmendur dredhia e armiqve të Islamit dhe përfundimi i tyre, kurse në Sure Al-Falak këshillohet ummeti i H. Muhammedit s.a.v. që të largohen nga xhelozia. Sure Al-Fatiha mbaron me Ad-dalinë, ndërsa Kurani mbaron duke i përmendur ngatërresat e fitnet e krijuara nga popujt Daxhxhali që me anë të epërsisë materiale dhe politike do të krijojnë vesvese në mendjen e njerëzve kundër Islamit. Pra në këtë Sure mësohet lutja për t'u larguar dhe për t'u ruajtur nga ndikimet e këqija dhe ngative të ngatërresave të tyre.

¹ Ajeti tregon se në kohën e fundit disa mbretër do të ngrihen kundër Islamit, andaj këshillohen myslimanët që t'i luten Zotit që është Mbreti ynë i vërtetë, t'na ruajë nga sherri i mbretërve e sundimtarëve të botës.

² Ajeti tregon se Mbreti ynë i vërtetë është Allahu të cilin ne e adhurojmë.

³ Ajeti tregon se në kohën e fundit do të paraqiten disa njerëz që do t'i helmojnë zemrat e njerëzve dhe do t'i devijojnë nga rruga e drejtë, siç janë filozofët dhe disa profesorë. Prandaj, njeriu duhet të jetë vigjilent dhe të kërkojë prej Allahut mbrojtjen e Tij që Ai ta ruajë atë nga influenca e tyre.

⁴ Fjala xhinë i përfaqëson ata njerëz që rrinë të fshehtë, ose janë shtetas të huaj.

اللَّهُمَّ اِنْسِ وَحْشَتِي فِي قَبْرِىَ اللَّهُمَّ اِرْحَمْنِي بِالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ وَاجْعَلْهُ لِيْ اِمَامًا وَنُوْرًا وَهُدًى
وَرَحْمَةً اللَّهُمَّ ذَكِّرْنِيْ مِنْهُ مَا نَسِيْتُ وَعَلِّمْنِيْ مِنْهُ مَا جَهِلْتُ وَارْزُقْنِيْ تِلَاوَتَهُ
اِنَاءَ اللَّيْلِ وَاِنَاءَ النَّهَارِ وَاجْعَلْهُ لِيْ حُجَّةً يَا رَبَّ الْعَالَمِيْنَ - اٰمِيْنَ

LUTJA E PËRFUNDIMIT TË KURANIT

O Zoti im, largoje tmerrin tim në varrin tim!

O Zoti im, mëshiro me anë të Kuranit të madhërishtëm, dhe bëne atë për mua udhërrëfzes, dritë, udhëzim dhe mëshirë! O Zoti im, më kujto atë çka kam harruar prej Kuranit dhe më mëso atë që nuk e di unë, dhe më jep mundësi që ditë e natë ta recitoj Kurantin, dhe O Zot i universit, bëne atë argument të prerë për dobinë time! Amin

Për Informacione të mëtejshme dretohuni:

QENDRA E XHEMATIT AHMADIA
DARUL FALAH
AUTOSTRADË TIRANË - DURRËS
PRANË VODAFONIT
TIRANË - ALBANIA
Tel: 00 355 - 48302520 / 21
Fax: 00 355 - 48 30 25 23

.....

AHMADIYYA MUSLIM JAMAAT
BREGU I DIELLIT, ZONA E PERENDIMIT
LAMELA 7 NO. 13
PRISHTINË, KOSOVO (UN MIK)
TEL. & FAX: 00 381 - 38558436
MOBILE: 00 37 - 744140828
MOBILE: 00 37 - 744189232

.....

AHMADIYYA MUSLIM JAMAAT
16 GRESSEN HALL ROAD
SW 18 5 QL LONDON
UK
TEL.: 00 44 208-8706134
FAX: 00 44 208-8701095

.....

AHMADIYYA MUSLIM JAMAAT
GENFER STR. 11
60437 FRANKFURT AM MAIN
GERMANY
TEL.: 00 49 69-50688600
FAX: 00 49 69-50688666